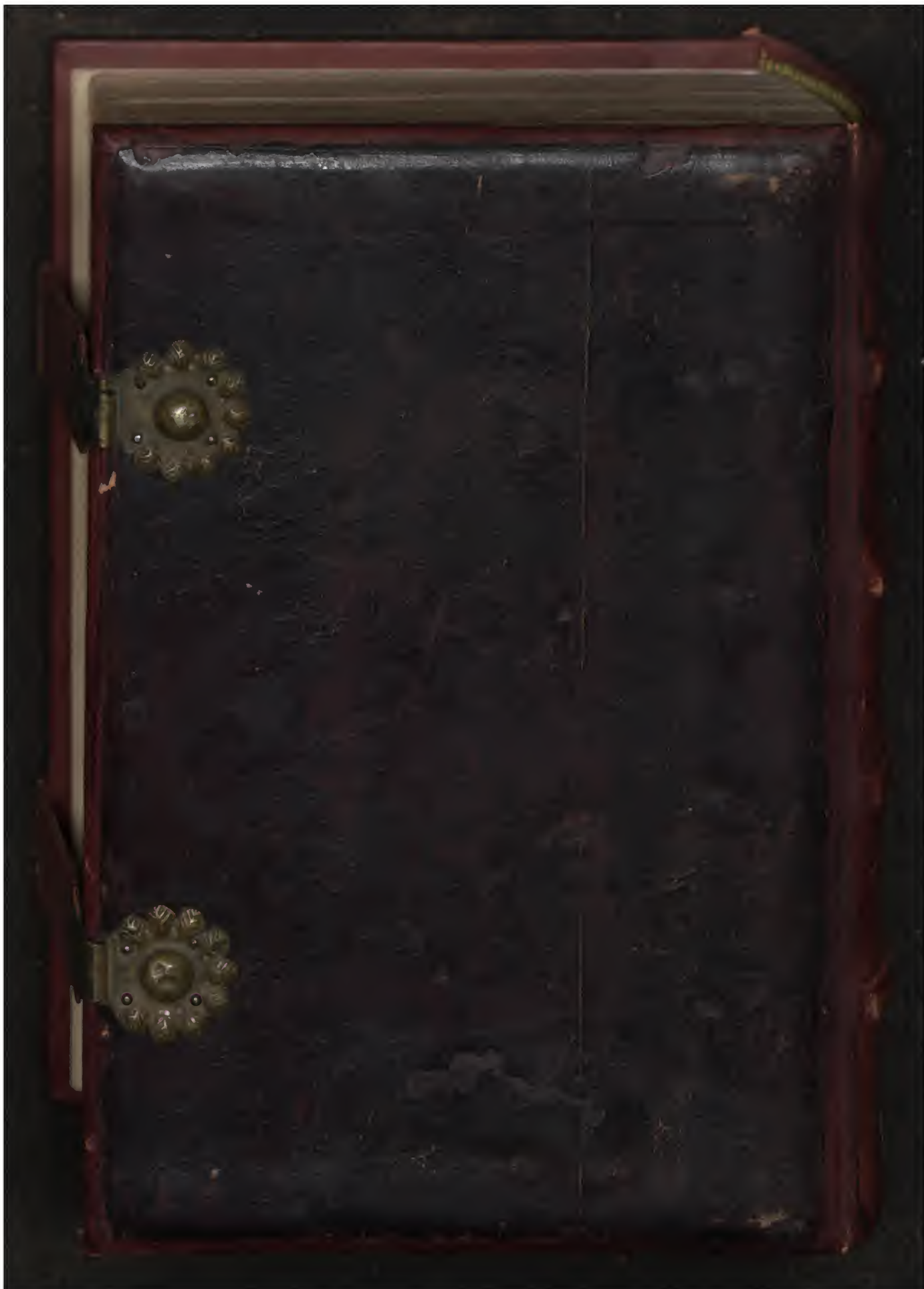
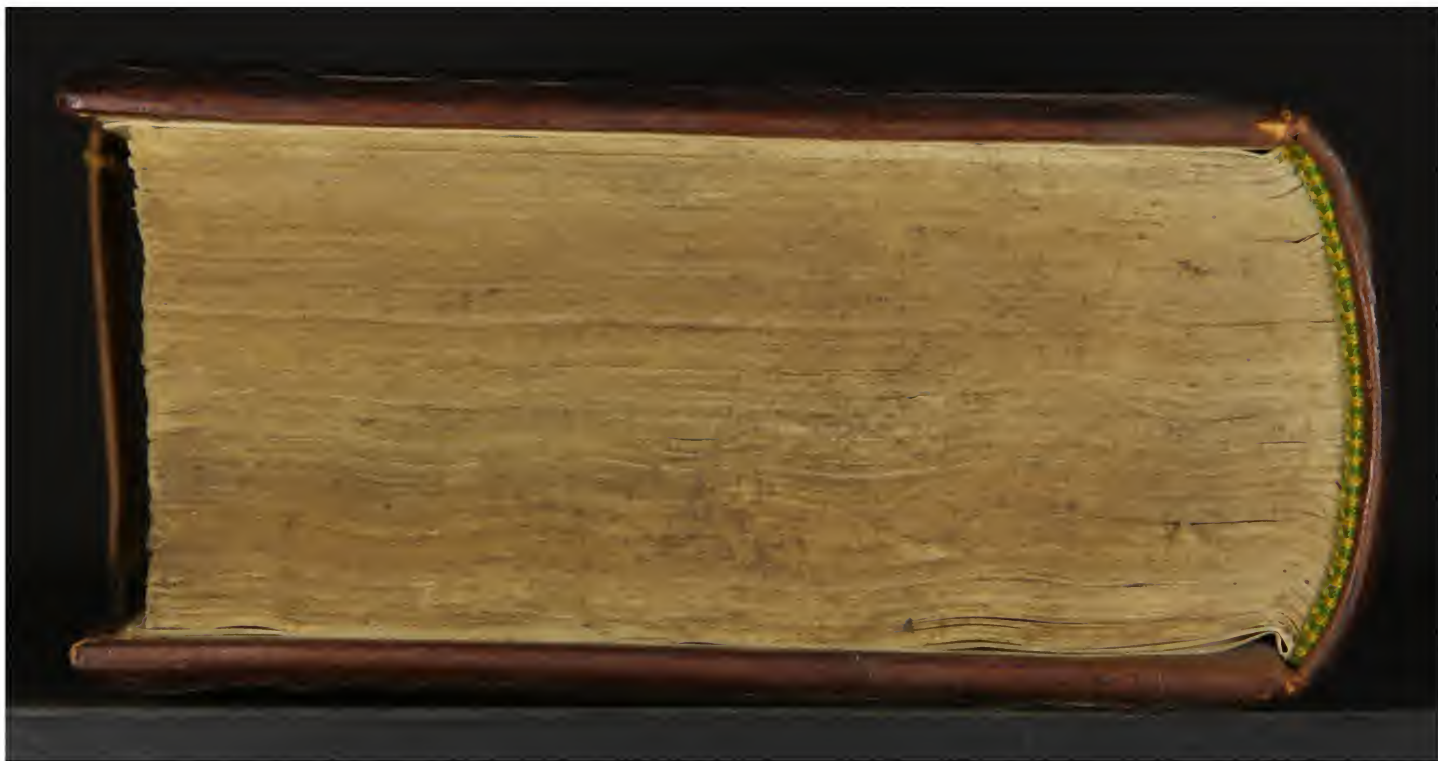

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.10

F
6
10

BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE

BII
C

BIE
CE

BIB
CE

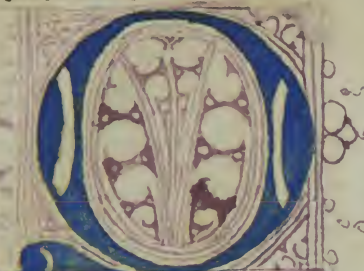

F. 6. 10

BIB:
CEI

In nomine domini nři iesu xpi amen.
Incipit liber qui dicitur supplemētū.

Moniani summa que

magistrutia seu pisanalla vulgariter
nūcpat. pp̄t ei' op̄ediositate apud ofes
fores cōmunis ioleuit. Et q̄a pp̄t ei'
abachichas q̄tationes numū i suis q̄
t' p̄p̄t corrupta ac pp̄t ei' b̄uitatē i ple
risq̄ suis decisionibus ualde dubia: d̄
claratiōe z suppletiōe indigēs: idcirco
ad cōez simpliciū ofessoz utilitatē q̄
tū mibi dñs dederit decreui dictā sum
mā emēdatā ad cōem q̄tationē redu
cere ac ei' b̄uitati q̄ b̄ui' valuerō qd̄
visū fuerit expedire: addēdo supple
re utq̄ additio cognoscat i ei' p̄cipio A
In fine xō B lra ex rubro ponet: dēē
sūme alphabeticū ordinē sequēdo. z
p̄agraphos i māgib' p̄ q̄tas notādo p̄
principiū capli: l3 i p̄fata sūma op̄ute
tur principiū p. §. primo. Et pp̄t p̄dēā
hoc op' supplemētū appellari pōt. B

Abbas in suo mōasterio cō
ferre pōt suis subdi
tis primā rōsurā: duos ordies
minores dūmō sit sacerdos: z man' i
pōita sit ei' fm̄ morē p̄ficiēdoz. extra d̄
eta. z q̄li. cū origat. z 69. dis. qm̄ videm'
A. Ordines miores sūt hostiarius.
psalmistatus: z lectoratus: exorcistat'
accolitar'. z. dis. clerics. Et psalmistat'
z lectorat' idē sūt ut pōt colligi ex te
xtu z glo. dē. c. cū origat. Abbas aut cō
ferre pōt lectoratū. dē. c. cū origat. z. c
qm̄ ofequēter. z hostiariatū q̄ p̄cedit

z sic istos duos cū ad ordines nō sit p
cedēdū per saltū. ut extra de cle. p. sal.
p. c. vno. B. Hoc etiā pōt electus i ab
batē si ep̄s differat eū b̄ndicē. extra d̄
supple. ne. p̄la. statum'. A. Ibi d̄ si ep̄s
tertio cū b̄uitate ac duotiōe sicut cō
uenit requisit' abbates b̄ndicē forte
renuerit eisdē abbatib' liceat pp̄rios
monachos b̄ndicē: z alia q̄ ad officiu
huiusmōi p̄mēt exercere. donec ip̄i
ep̄i diuitiā suā recogitent: z abbates
b̄ndicē nō recusēt. B. Alienis aut con
ferre nō pōt. extra de priu. abbatib' l. i.
d̄. A. Ibi d̄. Nec abbatib' licitū sit ali
is q̄ mōasterioz suoz oueris: z q̄ ad
illa ouolauerit z i q̄s eccl̄asticas z q̄si
ep̄alē iurisdictionē obrinēt primā cle
ricalē oferre rōsurā. nisi eis id operat
ex pleno p̄fate sedis idulto. B. Ab
bas z q̄libz ouerual' p̄latis requirere
debet monachos fugitiuos. A. Adde. z
electos. ut i. c. ne vagādū. infra altaro.
B. Et ad claustr' reducē salua ordinis
disciplia. extra de reglā. ne vagādū. A
Al' incipit. ne religiosi. vide infra. aposta
sia. §. 2. B.

Utr' abbas possit licentiarē subdi
tos suos ad aliā religionē: R̄ndeo fm̄
Donaldū. pōt qd̄ licētiare ad eq̄lez
religionē de ofesu capli. alit' nō. ad mi
nores vero nō pōt. ar. 19. q. 3. statum'.
12. q. 2. sine exceptiōe. De artiori xō reli
giōe dic ut infra religio. §. §. primo. A. Ex
ibi dict' pōt colligi qd̄ ad artiorē pōt li
cētiare nisi cederet i guē iacturā seu i
famā aggregatiōis vnde trāsit. B. Ad
ep̄atū q̄q̄ si subdit' eligat p̄lat' licēti
are pōt et non requisito ouerū. extra. de
elec. si religiosi i fine libro. §. A. Intelli
ge si iā fuerit scā electio. nō aut electio
ni future. ut i cle. si extra d̄ elec. vbi d̄
Lū ocellā religioso a supiore suo licen
tia. ut electiōi vel p̄uistiōi si qua d̄ ip̄o
origerit fieri suū dare possit assēsū
ābitiōis vitio viā paret nulli' eā existē
posse volum' firmat'. B.

Abbas vn' nō pōt p̄sidē i diuersis
monasteriis. extra. d̄ relig. dē. c. vlt' i fi.
a. 2.

A. Ibi ē dī. Ne q̄s i diuersis monaste
riis locū monachi h̄re p̄sumat. **B.** U
de d̄ hoc. i. religio p̄mo. s. r. **A.** Ex ibi
dictis p̄ q̄ religioſus nō pōt p̄ſſe p̄
ribus mōaſteris ſeu eccleſiis curā ani
maz h̄ntib⁹ ſine auctoritate ſedis ap̄
ce. niſi unū mōaſteriū ſeu eccleſia de
p̄deat ex alio ul⁹ ad iurē ſit anere. **B.**

A. Abbas i collatiōe alicui⁹ p̄orat⁹ nō
pōt aliq̄d nouū on⁹ iponē. hoc exp̄ſſe
d̄nebat in q̄dā decretali extrauagati
Alexādrī q̄rti. q̄ l̄ hodie reuocata ſit p̄
phemiū Gregorianū libri ſexti. hoc
tñ ē ēt d̄ iure cōi. extra ut b̄nficia eccle
ſiaſtica. c. ut n̄r̄. z de ſupple. ne p̄la. q̄
regulares i cle. **A.** In hac cle. hoc cla
re dicitur. **B.**

Utr̄ abbas poſſit dare licētiā mōa
cho aliqua retinē. **R̄**ndeo. q̄ monach⁹
teneat aliq̄d tāq̄ p̄p̄riū nullo mō ab
bas pōt. extra de ſta. mo. cū ad mōaſte
riū i ſi. ſ. q̄ teneat q̄tū ad uſū ita tñ q̄
p̄p̄ietas ſit monaſterio cōcedē pōt. ut
ponit x̄. h̄. ſ. glosator Ray.

Si ep̄us uoluerit monachū institu
ere i p̄latū i eccleſia ſeculari z abbas
nolit obediendū ē abbati. s. q̄. i. cū. p̄ uti
litate z ſs. diſ. c. i. z. **S**z ſi utilitas ec
cleſie exigit cogi debet abbas p̄ ſunz
ſupiorē. ut i. c. cū. p̄ utilitate. **A.** In hoc
c. de hoc ultio nil d̄r̄. ſ. ex iurib⁹ ibi p̄
glo. i. c. trariū allat. uidelz. z. q̄. 7. cū pa
ſtor. z. 16. q̄. 1. q̄ uere. forte pōt ſum̄ ra
no hui⁹ ultimi dicti. **B.**

Utr̄ abbas poſſit p̄hibē monachis
ne cōſtituant ep̄o uel ei⁹ p̄mario. **R̄**ndeo
fm̄. x̄. h̄. Nō p̄t cū ep̄s ſit ordinari⁹ oīuz
ſubdiroz. niſi forte eēnt exēpti. ul⁹ d̄riū
ſit i cor̄ cōſtitutioib⁹ cōfirmat⁹ a papa
ul⁹ i cor̄ p̄uilegiis. **A.** Addit glo. Ray
q̄ nihilomin⁹ monach⁹ teneat abbati
ſuo uel alteri de mādato eius cōſiteri ſi
hoc ei⁹ p̄cipiat p̄ q̄ cōſſus fuerit ep̄o
uel ei⁹ p̄mario. **S**z i hoc ut notat⁹ i ſi.
con. l. 3. t. 33. q̄. 17. cōtradiciunt theologi
cōiter. q̄ cōſſione ſemel bona fide fac
tā ei⁹ q̄ potuit abſoluē nunq̄ teneat hō
reiterare niſi uelit. imo etiā dic̄ Tho.

in q̄dā q̄ōne de q̄libet. q̄ nō pōt aliq̄
auctoritate cuiuſcūq̄ hoīs opelli ad
cōſtituē p̄ctm̄ q̄d alteri cōſſus ē q̄ ab
ſoluē potuit. q̄ cōſſio p̄ctōz ē q̄dāz
ſacramētale diuino ip̄erio ſubiact⁹ n̄

Abbatissa **C** hūano. **B**
ſtatim poſt cōfir
mationē pōt conferre eccleſiaſ
et b̄nficia z iſtituē clericos in eccleſiis

ad ſuū monaſteriū p̄m̄tēb⁹ ſic faci
unt alii cōfirmati. extra de elec. noſti. z
de his q̄ ſiūt a p̄la. ca. noſci. Lon. **Ver**
z **hoſti.** **A.** Jura allata nō b̄n hoc p̄
bāt ſz b̄n hoc not. glo. i. c. dilecta. ex d̄
ma. z obe. z h̄c i ſi. cō. l. 3. t. 23. q̄. 1. **B.**

Utr̄ poſſit excoicare. **R̄**ndeo nec
excoicare pōt nec ab excoicatione ab
ſoluere. de ma. z obe. dilecta. z extra d̄
ſen. exco. de mōialibus. **S**z z addit hoc
x̄. h̄. dicēs. **L**redo q̄ poſſit p̄cipē p̄ſby
ter⁹ ſuis q̄ excoicēt uel abſoluant mo
niales d̄liquētes. z illi tenēt obedire.
ſi tñ hoc h̄nt p̄ſbyteri ex cōſſiōe gnā
li uel ſpeciali diocēſani uel pape. uel
de antiq̄ uel approbata cōſuetudie. **A.**
Id̄ d̄r̄ i ſi. con. d̄cā. q̄. 1. **B.**

Utr̄ abbatissa poſſit aquā b̄ndicē
cōſſiōes audire. ſacrāles p̄nias iponē
R̄ndeo. **B**reuit. nil ſi actū ſacrālē exercē
poteſt. ex d̄ pe. z re. noua. **A.** Ibi etiāz
d̄r̄ q̄ nō p̄nt moniales p̄nias b̄ndicē
nec p̄dicare publice. ſz de b̄ndictione
aque nil d̄r̄ niſi forte ſum̄at ex ei⁹ rōe
Et in p̄dictis con. **Albriciis.** **B.**

Utr̄ poſſit ſuſpēdere uel iterdicē.
R̄ndeo fm̄. **hoſti.** Ab officio ſuſpēdē
nō pōt. q̄ hoc quaſi clāmū ē z ſub no
mine cenſure eccleſiaſticae d̄neſ. **S**i
multē nec iterdicē poſſet. poſſet tñ fm̄
Inno. ſi eēt cōſuetudo. a b̄nficio x̄o ſuſ
pēdē pōt. extra de ma. z obe. dilecta. **A.**
Lz ſic dixerit **hoſti.** tñ glo. in d̄cō. c. di
lecta dic̄ q̄ pōt ſuſpēdē ab officio z b̄n
ficō monachos ſuos z clericos ſue iuris
d̄cōi ſubiectos fm̄ q̄ h̄ ſat⁹ inuē. **H**oc
ē tēz glo. Ray. z q̄dā alii. ut i ſi. cō. l. 3.
t. 23. q̄. 1. **Inno.** ē t̄ d̄cō. c. dilecta dic̄ q̄
abbatissa pōt ſuſpēdē clericos ſuos ab

officio et beneficio et hoc est ea ratio. quia ex consuetudine iurisdictione ordinaria habet. infra de arbitri dilecti. Aliter est in consuetudine. L. de arbitri. l. vlt. hec ille. Et hoc verum quod ex consuetudine possit abbatissa suspendere ab officio et beneficio per iura pallegata. Et subdit Inno. ubi super quod ex consuetudine induci non potest ut iudicium de iure ponere possit sicut nec excommunicationem. Forre hoc ideo dicit Inno. quia res est magni ponderis. B.

¶ Ut possit predicare. Rndeo. Nec potest predicare nec publice docere. ut dicit infra de materia. §. primo. A. Ibi ad hoc allegatur iura per quod et facit extra de peccatis et re. noua. B. Potest tamen suas subditas exhortari et infor- mare. Item non potest ordinare recipe nec super spiritualibus iudicare. et quidam huiusmodi quod se- natus prohibet. ut. i. fei ap. to. De electioe abbatisse h. i. electio primo. §. si. Et qui et quilibet per homagium potest egredi clausuras monasterii. videtur. i. monasterii. §. 3. A. Hic alia est. §. 3. computando principium capli per vno. §. 3. si non sic potest in quatuordecim quibus signo cum se- patum soleat altari principium capli ab eius. §. B.

Absolutio per communiter de absolutione ab excoicatione sciendum est quod ab omni excoicatione siue maiori siue minori lata a iure per excoicare absolui a suo episcopo nisi conditor canonis sibi reser- uauerit. ut extra de sen. exco. nup. §. i. 2. Potest et per prius sacerdos absolue a mio- ri. ut in deo. c. nup. non autem a maiori. ut dicit in fra de fessor primo. §. primo. A. Intellige ni- si per sacerdos possit ecclesie collegiate ut abbas archiepiscopus. et h. tales. n. prius excoicare. et similiter inferiores quibus hoc per- bet consuetudo. ut in su. con. li. 3. tit. 33. q. 50. Et sicut prius a maiori excoicatione excoi- care. ita et ab illa absolue. ut in §. se. B. A. si iura hoc iudicium non potest quod absolui nisi ab excoicatore vel ab eius superiore si ad illud fuerit appellatum. vel si excoicator negliget vel malitiose differat absolu- tos. et in aliis casibus in quibus archiepiscopus potest iudicare de subditis suffraganeorum suorum quod hinc infra archiepiscopus. §. 3.

¶ Absolue potest quod ligare seu excoicare potest. 21. dist. inferior. Fallit h. i. 7. casibus. primo in delegato per quod iobdiceret siue siue excoi- care potest. sed post annum absolue non potest. ex- tra de offi. delegati querenti. A. Intellige post annum. scilicet diffinitiva sententia. ut per ibi per glo. B. 2. qui iudex esset excoicat maior excoicatione. quia tunc nec excoicare nec absolue per. 24. q. 1. audimus. Secus si esset excoicatus minori excoicatione. ex- tra de sen. exco. duobus. et de cle. exco. mi- si celebrat. 3. fallit qui per episcopum excoicat in ceteriari. quod postquam fuerit publicatus non absoluit nisi a papa. extra de sen. exco. tua. 4. in clericis quod exhibet hereticis eccle- siastica sacra quod ordinarius officio priu- re potest. sed non restituit extra de hereticis ex- coicamus. A. i. §. sane. ubi et dicitur de re- cipiendis ab hereticis et ysa aut obla- tiones seu quod tradiderunt eos ecclesiasti- ce sepulture. et quod dicitur de clericis idem et ibi dicit de regularibus et subditur quibus et hoc infligat. ut eorum privilegia in illa dio- cesi non fuerit in quod tales excessus preiuperit perpetrare. B. 5. qui quod per oculum per prima et secundam monitiones fuerit reus culpa- bilis in offerendo beneficia indignis. quia de per ipsos oculum suspensi a offerendis beneficiis. quia sententia nullus nisi papa vel vnus de principalibus patriarchis possit relaxare. extra de preb. que. 6. in de dato. que si episcopus degradat solus papa restituit. extra de cle. non re. ex tue. A. ibi non clare hoc dicit. tamen idem dicit Albucius. B. 7. si excoicator non fuerit sacerdos. quia quousque possit excoi- care et absolue a sententia iudiciali. de tamen dicit absolute ut ostendat se sacerdotem quod ro- ne clamo ipsos absoluat contra ad solenez reconciliatorem ecclesie. Si. n. minor excoi- cationis absolutio regit sacerdotem. ut extra de sen. exco. nup. multo magis regit in maiori. A. Lon. Albucius. B. Hanc quoniam vide plenius hic infra. §. penult.

¶ Absolutio excoicatorum in certis casibus ad solam papam pertinet. primus est de eo quod re- berat clericum. 17. q. 4. si quis suadere. Hic tamen casus habet multas exceptiones quod videtur infra absolutio. 2. per totum. 2. est de eo quod in-

dit vel frāgit ecclesiā vel locū religio
sū aut cimiteriū: q anq̄ denūciat p̄r
absolui a solo ep̄o. postea h̄o nō nisi a
papa. extra de sen. excōi. cōq̄st. Et idē
ē d̄ q̄cūq; alio icendario si forte excōi
cef z publice. extra d̄ sē. ex. tua. Et ui
de hūc casū. l. excōicatio 4. 3. q̄l papa
aliq̄ue noiari excōicāt quē sol^o papa
absoluit. z sic ē sol^o absoluitōes ei pri
cipātes. si crimie p̄p̄ qd̄ excōicāt^o ē.
ex d̄ sē. ex. significauit. ul̄ ē q̄ ei sciēt p
ticipat i d̄inis ut qdā dicit p̄ dictū. c. si
gnificauit. S3 alii exponūt. i. q̄l p̄m̄is
erat excōicāt^o a papa cū p̄cipātibus
uel qd̄m. c. loq̄t d̄ p̄cipātibus i crimi
ne. A. Veritas ē ut ex ip̄o textu colli
git^o z notat i directoria li. 3. ti. ii. §. 4. i.
q̄ dictū. c. significauit loq̄t d̄ c̄ic q̄ sci
ēt z sp̄ore p̄cipāt excōicatio a papa i
officiis d̄inis. Jō ut ibi d̄r ad h^o ut ista
excōicatio obtineat: o3 q̄ p̄cipantes
sint clerici. Jtē q̄ i d̄inis p̄cipēt. Jtē
q̄ illi sint excōicati a papa. Jtē q̄ pri
cipatō z admissio fiat sp̄ore z sciēt sic
h^o totū manifeste colligit ex textu di
cte decretal. ubi h^o no. Hosti. z Archi.
xi. q. 3. placuit. z Jo. an. ex. c. statum^o li.
6. d̄o. Albric. Et itelligit siue ista pri
cipatō i d̄inis fiat i ecclesiā siue extra ut
i sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 34. ultra mediū. B.
4. d̄o falsante l̄as papales uel sciēter
falsis utēte. extra d̄o fals dura. Sūt z a
lii casus papales p̄ p̄dcōs. In sexto ha
bēt duo. Prim^o ē d̄ isecutorib^o cardia
lū q̄ icurrūt m̄ltas z s̄ues p̄eas: ut ex
tra d̄o pe. felix. eo. li. 2. d̄o illis q̄ occasiōe
sine excōicatiois suspēsiōis uel infdci
late dāt l̄nias gūadi illos q̄ tulerūt ul
suos i p̄sonis uel b̄ois: ut extra d̄o sen.
ex. q̄cūq;. Uide pleni^o. l. excōicatio p^o. §.
3. h. 21. A. Poti^o ē. §. 3. fm̄ q̄ratōz ei^o.
B. Jtē q̄cūq; corp^o alic^o defūcti inci
dēt uel decoq̄rer p̄ ossib^o trāsserēdis.
Hoc i qdā extrauagi. B̄isfacti octauū
q̄ incipit detestāde. In clemētis sūt. §.
Prim^o ē si i ḡstozes h̄ēticōz: odio: ḡfa
amozē: ul̄ lucro d̄ iusticiā z c̄scia: omi
serit d̄ quēpiā p̄cedē: uel t̄psā h̄ēsim a
licū iponezēt: aut iponerēt q̄ ipediāt

officiū suū: ut d̄ h̄ē. multoz. i. si. 2. d̄o de
r̄ligiosis q̄ absq; sp̄ali l̄nia p̄p̄ri sacer
doti solēnzaret infumonia aut mistra
rēt sacra eucharistie ul̄ extreme uncti
onis. Suffic t̄n l̄nia prochia^o ē si non
dū ē sacerdos. A. Lō. glo. i. cle. religiosi
sup̄ h̄. p̄sbyteri. d̄ p̄ui. S3 h^o d̄z itelligi
dūmō sit i. 25. āno sue erat: z faciat se
pmoueri i fra ānū a c̄missione cure si
bi facit ad sacerdotiū. at ip̄o iure p̄ua
r^o ē b̄nficio: ut i. c. l3. de elec. li. 6. nisi ec
clesia prochia^o foret collegiata. Tunc
n. n̄ p̄uat ip̄o iur. §. si admoit^o se n̄ faci
at i fra p̄dictū tēp^o ordiari d̄z p̄uari. ex
tra d̄o elec. cū i cūcti. §. i. feriora. z i. c. sta
tutū. eo. ti. li. 6. nisi q̄ ep̄i z superiores
p̄it occasiōe studiū scie c̄ic d̄nemēt
cū aliqb^o disp̄esare q̄ n̄ teneat p̄mo
ueri ad sacerdotiū nisi p^o septēniū. dū
mō i fra ānū. pmoueat ad subdiacona
tū z p^o septēniū i fra ānū ad diacona
tū z p̄sbyteratū. at sūt ip̄o iure p̄uari.
Porro d̄co septēniū durāte ep̄i z sup̄i
ores d̄nt solliciti. p̄uidēt ut p̄ bonos et
sufficiētes uicarios ab eis i h^o mōi ec
clesiis deputādos atq; cura diligēt ex
erceat z defūctas laudabilis i d̄inis: q̄
b^o d̄ ecclesiāz ip̄az. p̄uētib^o necia cōn
grue m̄strē. eo. ti. cum ex eo. li. 6. B.
Sūt ē l̄nia illi^o uicariū q̄ gerit ordiā
riā curā ecclesie. A. Lō. glo. ubi d̄ q̄ dicit
q̄ ut sufficē l̄nia uicariū gerēt curā p̄
modū d̄cē decre. cū ex eo. B. Jtē suf
ficiat l̄nia diocesan^o: ut notat Jo. an. ex
tra d̄o p̄ui. religiosi. i. cle. A. In directo
ria li. 3. ti. 2. §. 229. d̄r q̄ ad p̄dcā n̄ sufficē
l̄nia ep̄i. B̄lo. h̄o i d̄cā cle. religiosi. sup̄
h̄bo p̄sbyteri d̄c. p̄uto p^o factū a p̄is ex
cusari illū q̄ h^o fecit diocesan^o ē pro
chian^o. d̄ dona. ap̄lice. z ep̄s p̄sbyter. 95.
dis. soli. z d̄o pecu. cle. c. 2. z fac qd̄ scripsi
d̄ pe. z re. ois. sup̄ h̄bo p̄po. z tūc eo for
ti^o q̄ uacat prochia^o ecclesiā. §. q̄ n̄ ua
cat c̄sulas abstineri z ex l̄nia ep̄i l̄archi
ep̄i hoc n̄ fiēt. l3. ab illis sc̄ipi possint ut
scripsi d̄ officio archiep̄i. c. 3. hec ibi.
tale c̄siliū ut tenēdū nisi c̄suetudo sit
i d̄riū. qz op̄ia legū iterp̄a ē c̄suetudo
ff. de legu. si d̄ inf̄p̄atōe. z c̄suetudo n̄

mala p lege hñda ē. dñf. i. cōfuetudo. et
ff. de legi. l. 3. e. a. r. regit lñia spāl. hoc ē
q̄ de pñonis cōferēte r recipiēte r d̄ sa
cramēt. fiat specificatō ut bñ satisfā
ctat lfe decret. fm glo. sup. xbo spāl.
Lederē tñ q̄ ex q̄ d̄ sacro fit specifica
tio l. 3. n̄ expmāf nomē prochia. cū daf
lñia religiosi. ut nomē religiosi cū daf
lñia prochiano eūtes pena. ut ibidez
subdit glo. B. Jtē sñt excoīcati sunt
religiosi q̄ excoīcatos a canone absol
uūt i cāib. n̄ ccessis. aut absoluerēt a
sētēris p statuta. puīctalia siue syno
dalia pmulgar. A. Glo. i. dca cle. reli
giosu. sup. xbo sētēris dicit. Puto q̄
oēm sñiaz icludit excoīcatōis: suspēsi
onis ut infdicti cui nccia fuerit abso
luto. Jtē sup. xbo a canōe dīc q̄ hec ex
coīcatō n̄ obtinet si religiosus absolue
ret a sñia iudic. Idē ēr no. i directoria
li. 3. r. 2. §. 23. ēr si sñia iudicialit ēer la
ta a papa. Jtē eo. ti. §. 34. no. q̄ si reli
giosus absoluit a pctō p̄pt qd̄ icurrit
q̄s excoīcatōez lñia d̄ p̄ctis sētēris
dūmō n̄ absoluit ab excoīcatōe ipā l
sñia n̄ icurrit hāc penā. B. aut absol
uerēt a c̄pa r p̄ea. ut i dco. c. religiosi. 3.
ē d̄ isecutorib. epōz. ut d̄ p̄c. si qs. 4. ē
de clericis r religiosi iducētib. ad uouē
dū: iurādū l̄ pmutrēdū d̄ eligēdo apd̄
eos sepultura. ut ut iā electa ulfī. nō i
mutēt. ut de p̄c. cupiētes. De h̄ uide. i.
sepulcra 2. §. 1. A. Jbi iste cāus latius
ponit. B. 5. d̄ his q̄ cogūt celebrari i
loco infdcō l̄ ad audiēdū uocant excoī
catos l̄ infdcōs. ut phibēt eis ne moni
ti exeāt. r d̄ ill. q̄ moniti noiati n̄ exeūt
ut d̄ sē. ex. gñis. A. Jbi of. Ne igit ex
cessus sic gñes excedētū ipunitate tra
bant ab aliis i exēplū p̄sūptores p̄fa
ros q̄ i loci infdcō suppositi quēq̄ d̄ ce
tero celebrare officia q̄modolibz cogē
aut q̄ mō p̄dcō u3 p̄ cāpanaz pulsatoz
ut uocē p̄comā ut ibi ad officia eadez
audiēda aliq̄s excoīcatos p̄serti ut inf
dicti sñia innodatos euocare seu q̄ ex
coīcati publice aut infdicti de eccl̄is
dū i ip̄is missaz solēnia a celebrātib.
mōiti ut exeāt phibēt. necnō r excoīca

tos publice l̄ infdcōs q̄ i ip̄is eccl̄is no
miati a celebrātib. ut exeāt mōiti re
manē p̄sūpserit excoīcam. B. Jtē d̄
ill. q̄ ferrū eq̄s arma r ad ipugnādū
xp̄ianos nccia defert l̄ trāsmittūt seu
galeas aut naues uēdūt l̄ i piratē sar
racenoz naub. gubnatōz exercēt. ut i
pēdūt cōsiliū l̄ auxiliū i dispēdū tre s̄a
cre. c. d̄ iudeis. ita q̄rū dā. r. c. ad liberā
dū. r ē cāus papal. p̄ exuagātē ut hēs. i.
sarracen. §. 2. A. Jbi d̄ h̄ lat. of. m̄t
te alie s̄t excoīcatōes papales q̄s h̄ ob
bzuitatē omittō cū d̄ his lat. dixerū
i q̄dā itrogatorio qd̄ opilauit. ēr i qua
driga. B. Etia. i. usus clauū p̄mo.

Defūcto ut amoro epō q̄ excoīcaue
rat r uacante sede: capm siue ille ad
quē epal iurisditō ruc prinz pōt absol
uē a sñia siue iur. siue iudic. sic ep̄s po
terat. ut i 6. d̄ ma. r obe. c. 1. Eodē mō ēr
successor absolue pōt a sñia quaz p̄de
cessor tulit. ar. xi. q. 3. si ep̄s. A. a. r. ibi
h̄ plene p̄bat. B.

Si archieps absoluat excoīcatos ab
epō i cāu n̄ ccesso. A. Qd̄ ē regl̄ant ni
si icāib. excepti. d̄ q̄b. i. archieps. B.
n̄ u3 absolutō q̄ ē a n̄ suo iudice. ex de
of. oz. pastorat. 5. si p̄ appllatōz cā de
fert ad eū potit absolue. ita tñ q̄ n̄ ni
si uocat p̄tib. r cognito d̄ appellatōe
ex d̄ appel. romana. li. 6. r d̄ sē. ex. c. ue
nerabilib. A. Lō. Albic. r ē cōis sñia
ut i sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 14. B.

Ep̄s exñis in aliena diocesi absolue
nō pōt i his q̄ regrūt cāe cognitōz. q̄
nec sedē p̄ tribunali pōt. 9. q. 2. ep̄m. se
cus si nō regrūt cāe cognitōz. q̄a hec p̄
tinēt ad uolūtariā iurisditōne. Idem
dico i legato de latē pape extra tñios
sue legatōis. ar. ff. de offi. p̄cō. r le. l. 2. r
extra de offi. le. excoīcat. A. Jn dca. l.
2. sic of. Dēs. p̄cōsiles statī p̄ q̄ urbē
egressi fuerit hēant iurisditōne: s̄ nō
cōtēntiosā s̄ uolūtariā. ut ecce manu
mitti apud eos p̄nt tā liberi q̄ serui r
adoptōes fieri. Lon. p̄dicti Albicus.
Et p̄dicta faciūt q̄ l̄ ut no. glo. in dco
c. excoīcat. legat. a latē p̄ q̄ egressus

ē vrbē quicq; i urbē reuertat possit ab
soluē oēs a snia iuectiois manuz. hoc
tñ n̄ possit facē nisi erga hoies sue lega
tiois r i terra sue legatiois quando re
quirat cause cognitioē. r videt sentire
glo. eo. c. excommunicatis. dum dicitur
legatos assimilat p consilib. et facit
extra de offi. le. c. nouit. r ibi notat In
no. B. Epi autē expulsī pnt exercere
iurisdicōē i alia dioceſi. A. Petita
tñ snia ab epō dioceſis. r si nō obrēta.
r ita q; subditi n̄ expulsores n̄ eoz fau
tores seu cōsiliarij vltra duas dietas a
fine sue dioceſis nō trahant. ut i cle. q;
uis. de q. i. B. Et sic pnt absoluē. ut i
cle. de fo. ppe. q. uis. A. Aduertendū
etiā q; quibet ep̄s pōt etiā cōtentioſam
iurisdicōē i aliena dioceſi exercere
de cōsensu dioceſani. ut i ſū. con. li. 3. r. 1.
33. q. 53. Et idē ē etiā in alijs prelatis. ut
notat Inno i dco. c. nouit. de offi. dele.
B. Ep̄s absoluē pōt a snia lata p suū
archidiaconū. plebanū. n̄ aliū sub eo.
iurisdicōēz hñtē. s; nō d; sine cōſcia
illius r cōgrua ſatisfactioē. ex d. offi. or. cū
ab ecclia. r. c. ad repmēdā. si tñ absol
uerit v; ar. xi. q. i. de pſona. Et ē rō q;
ep̄s ē iudex ordinari; tā laicoz q; cleri
coz sui ep̄ar. ar. in Auten. d. defen. ci
i pñ. A. In hoc cois̄ oueniunt doc. ut
notat i ſū. cō. li. 3. r. 1. 33. q. 94. S; ut ibi
p; glo. Ray. dicit lic; h̄ m̄g; partit; ſim
plicē sacerdotem cū plebano. tñ aliud
credo de pſbyto prochiāli q nō h; cō
tēſiōſā iurisdicōēz. r q nō cōſuevit excoi
care nisi p dānis q; ignozāt actores.
et credo q; ep̄s uel ille q; sup hoc gerit
vices ei; ipō i regitro ſatisfactioē fac
ta aſi ſi fieri pōt l. pmissa cū fieri poſit
pōt talē excoicatu absoluē. B. Et idē
ē d. snia iudicti. ut. i. iudictum 5. q. 5. p
Qui de vno ep̄atu domiciliū trans
fert ad aliū pōt p ſecūdū ep̄m absolu
i ab excoicatioē iur; quā ſcurrerat i dio
ceſi pōis ſic etiā a pctō ibi cōmiſſo. ut
ponit guil. A. Lon. Albricus. B
Qñ ep̄s cōmittit alicui absoluē
de oī excoicatioē. n̄ pōt hoc pōt absol

uē illū excoicatu ab eo autē absoluē
nez n̄ cōmiſſer i ſpāli. forte q; excoica
tus erat p̄p̄ dānū illatū epō ut aliqd
b; mōi. ex. de re. iur. i gnāli. li. 6.

Si papa mādāt alicui q; aliquē ex
coicē. nūqd p̄ ea pōt eū absoluē. Distingue.
Si cōmittit ei cāe cognitioē pōt ab
soluē. ar. aldis. iſerioz. Si xō papa iāz
diffinierat negociū r mādāt excoica
ri n̄ pōt absoluē. q; nō ei iurisdicō ſ;
puz miſterii delegat. ex. de offi. dele.
qm̄. A. 2. qd ē. c. ſi. r hec ē snia hosti
r hosti. ut i ſū. con. li. 3. r. 1. 33. q. 98. B

Papa ſi ſalutat aliquē excoicatu.
ut p̄cipiat ei ſue ſciēt ſue ignozāt nō
pōt hoc ille ē abſolut; ut i cle. ſi ſūm;
o ſen. exco. Si p papā ſuēt cōfirma
ta aliq; excoicatiois snia quā iſerioz tu
lit. nūqd iſerioz p̄t absoluē. Distingue.
q; ſi cōfirmata ē ex certa ſcia null; iſe
rio; pōt ſi pape mādato niſi cēt certū
q; p ſū ſuggeſtiōz ſuſſ; cōfirmatio ipe
trata. ex d. ſir. vii. ut i ſū. c. 2. Si xō ſi
plicit cōfirmat r ſi cāe cognitioē. tūc iſe
rio; pōt. ex d. iſt. ex frequentibus. A.
hec fuit snia. hosti. r glo. Ray. Sed
hosti. dixit Ueri; ē q; ille q; tulit sniam
poſſit ab illa absoluē. p dān. c. ex frequē
tib; ut i ſū. con. li. 3. r. 1. 33. q. 100. s; p̄mū
tutius videtur. B

Si d. facto abſoluo aliquē ab excoi
catioē d. q; nō poſſuz. r poſtea aduertaz
debeo ſi poſſuz eū certificare d. errore
meo r cōſulē q; ipetret abſolutioēz r in
teri d. beo me bfe ad illū q; n̄ abſolut
ſem. guil. A. Ut i ſū. cō. li. 3. r. 1. 33. q. cxi.
B. Abſolutio ex cā falſa nō v; ſim
Inno. r hosti. q; iudex ſic nō itendit
absoluē. utputa ſi abſoluendus dicat
ſe ſatiffeciffe ut i iuriā ſibi remiſſā fuiſ
ſe. ut aliqd tale qd nō ſit vep. Al abſo
lutio ſue ſit iuſta ſue iniuſta tenet quo
ad ecclēſiā militatē. ar. ex. d. re. iur. ois̄
res. Itē q; iura p̄mptoria ſunt ad ab
ſoluedū q; ad cōdēdū. ſo. diſ. pōderet
A. Delit facit. c. cū ſunt. d. re. iur. li. 6.
Et p̄dictis con. Albricus. B

Abſolut; excoicat; q; offert ſe ad

iusticiā nō obstatē si aduersari⁹ appel
let ne absoluat. c. d. appel. q. frōre. s. z
istū casū habes. i. pleni. iudictū s. s.
s. A. Ibi dī q. an absolutor⁹ d. z suffici
entē cautionē prestare de parēdo iuri
Et pācā itelligēda sūt nisi aduersari⁹
dicat eū excōicatū p manifesta offēsa
q casu finit octo diez ei daf ad pba
dū. z si pbauerit non relaxat snia nisi
pūs sufficiēs pster emēda ul cōpetēs
cautio de parēdo iuri si offensa dubia
pponat. ut i. c. solet. de sen. ex. li. 6. d.
Qd si excōicatus ipetrat sibi absoluti
onē sciēte aduersario z non dīdicente
nec aliqd petēte ipē aduersari⁹ si pōt
p ea cōqri. ga renuisse ut. c. d. de sen. et
re. i. u. q. uis. A. Lon. Albicis. d.

Enā iur⁹ q. s pōt ab excōicatōe ab
solui sicut z iuitus excōicari. imo etiā
manētē cōtumacia pōt aliqs discrete
excōicationē iuste latā remittere si ui
derit saluti illi expedire. Tho. 4. sen.
dis. s. Idē Albic⁹. A. Idem dī in sū.
con. li. 3. ti. 33. q. 13. z in. q. 13. d.

Lū de excōicatōe dubitat. nūqd d. z
absolutio peti⁹ Distigue. ga si q. s sup
b. h. z cōsciaz scrupulosā nimis. depōat
eā ad cōsiliū boni iur. quā si nolit uel si
possit deponē. ul hēat de b. p. pbabilez
opionē. faciat se absolui ad cautelam
ar. c. d. sē. ex. i. q. i. d. i. d. A. Lō. Albri. d.

Si excōicat⁹ dic cām excōicatōis fu
isse dubiā ul nullā siue falsā z petiit ab
solui ad cautelā. absoluet cū iuratoria
cautione nisi excōicator līs. p q excōi
catio lata ē ifra octo dies pbauēit de
cā. c. d. sē. ex. solet. li. 6. d. A. Ibi nil dī
de iuratoria s. de cōpetētī cautione q
regrit pignora ul fideiussōres ul iura
mētū qn alia nō pnt pstarī. sicut z ido
nea cautōe dicē glo. i. c. Odoard. c. d. de
solu. Itē i dco. c. solz. nī dī q excōicatus
pponat cām dubiā s. nullā siue iustā
z qnq. i pbatiōib⁹ remanet dubia. Et
qd ibi ad finē dī si offensa dubia ppo
nat. itelligit si p ppōnē pri. s. i exami
ne iudici p defectū pbatiōis. ut ibi per
glo. z d. h. dīcū ē i additōe s. s. i. 4. d.

Excōicator cognoscēs errorez siue ex

cōicatōis d. z reuocare siue absolue nō
obstatē appellatōe ad x. s. s. si de er
roze dubitat pōt absolue recepta cau
tōe q iuri pareat. A. Immo d. z absol
uē fcepta sufficiētī cautōe. ut i. c. sac. d.
q. i. d. B. S. caueat iudex ne erroze fin
gar i pūdiciū alit⁹ pri. c. d. sē. ex. sac. d.

Ligat⁹ plib⁹ sentētus uel una ex di
uerfis cāis si uult uere absolui d. z exp
mere oēm sniam z cām. z sic una abso
lutio sufficit ad ptes excōicatōes tollē
das: alit⁹ nō tenēt absolutō ga p subre
ptionē obrēta eēt. c. d. de sē. ex. officii.

Utz si sacerdos absolue possit excōi
catū. R. duplex est absolutō. Una pri
nēs ad for. cōtētiōis. z ista pōt cōmitti
etiā nō sacerdoti. ga pōt ē iurisditōis
q ordīs. Alia ē prinēs ad for. pūiale. z
hec cū pteat ad ordinē sacerdotale
nī pōt cōmitti nisi sacerdoti: sic nec ab
solu⁹ a petō. h. gūl. A. Lō. Albri. d.

In articlo mort⁹ pōt absolui excōica
tus a simplici sacerdote. ar. de pe. dis. i.
qm penit. c. d. de sen. ex. nō dubiū. z de
sepul. prochiāno. S. si nō fuerit abso
lut⁹ si tñ apparuerit i eo signa cōtētiōis
pōt absolui p mortē ab illo. s. q. euz
sanū pōt absolue. c. d. de sen. ex. a nob
z. z ualeat tal absolutio s. gūl. ut sepe
liat in loco sacro uel ut sepultus nō ex
humet s. ut orez z celebret p eo. Et ut
de. i. absolutō s. s. ul. A. Articulus
mort⁹ itelligit nō solū d piculo mort⁹
ppē ifirmatē s. etiā si sit i piculo q
cū uicio mort⁹. puta si timeat hostē
ul ydonē ul crudelitātē hois potentis
aut odiū spāle alit⁹ t si nauigatur⁹ sit
p loca pictosa l loca ifidiosa trāsiturus
fm jnno. z hosti. z i sū. cō. li. 3. ti. 33. q.
36. addēs Tho. q idē ē si sit obsessus ul
obsideat in loco ubi frequēt machine
iaciūt z baliste. Laueat tñ absolues q
nī nimis laxat habēas i b. cām aliqñ
sub b. p. tēxu possent fere oēs absolui
Et in articulo mortis ē simplex sacer
dos pōt absolue ab oi petō z excōicati
one. dco. c. prochiāno. de sepul. nisi spe
cialit aliud sit statutū. ut i excōicatio
nib⁹ pcessus curie. d. q. b. i dco itroga

torio. Itē qñ pōt epī copia hñi n̄ d; se
sumplex sacerdos de casib⁹ refuat; ēt
i hoc articulo itromittēbz Jun. z i oca
q.36. ad fi. Itē hoc cāu z i simili iūger
absoluēs excoīcato q ipedimēto cessā
te se illi repñter a q̄ fūeat absoluedus
mādatū ei⁹ hūilif sup b⁹ receptur⁹ ex
ō sē. ex. ea noscitur. z no. i. d. q.36. i. pñ. B.

Absolutio secūdo

Absolutio clericos. Inicien
tes man⁹ uolētas i clericū uel religio
sū dñt absolui p papā tñ. i.7. q.4. si q̄
suadēte. pñt ēt absolui p legatos q de
latē pape missi sūt. ex de sen. excoī. ad
eminētiā. z de offi. le. q trāslatōz. etia
si sūt ex tñios sue legatōis dūmō sint
i uia. z etiā si tales excoīcati aliūde ue
niāt. ex de of. le. excoīcat. A. Ibi hoc
notat glo. z intellige b⁹ q̄ ea q̄ oca sūt s̄
i additōne. absoluto p. s.5. B. Legati
hō q nō mittūt de latē ex tñios nemi
nē talē pñt absolue. si dū sint infra tñi
nos pñt absolue tñi excūtes s̄ puicia
sibi cōmissa nō aliūde accedētes. Alii
hō legati locales q ex pñlegio eccle
sie sue hñt legatōz. ut archiep̄s cāruaf.
z siles b⁹ n̄ pñt. ut i. d. c. excoīcat. Et
si uis scire q sūt legati de latē. uide. i.
legatus. s. p.

Sūt casus fm̄ 'hō. i. qb' iiciēs man⁹
i clericos citra sedē ap̄licā absolui pōt
pñm⁹ i articulo mortis. i.7. q.4. si q̄
suadēte. Iñ iūgendū ē ei q̄ si euasēt
sedi ap̄lice se pñter. uel ei q̄ possit euā
absoluē mādatū ei⁹ sup b⁹ receptur⁹
ex de sē. ex. a nob. 2. A. Delit⁹ fac. e. r. c.
q̄ de his. B. Et idē i cāib⁹ sequētib⁹
remoto. si pēdimēto pñterq̄ i puero ut
ex de sen. ex. de ceto. i. fi. z. c. ea noscitur
in fi. A. In his. c. nil dñ de puero s; dñ
eo. r. c. q̄uis. z. c. f. ut ibi p; intelligit
de puero ipubē. i. mōre. i.4. anorū. B.
Et si cessante ipedimēto nō se pñtat in
cidit i eādē snia. ex de sē. ex. eos. li. 6.
Et unde. i. absolui. 4. s. p. 2. casus ē qñ
q̄s h; iūmicitias capitales uel alias iu
stas excusatiōes. pñt q̄ nō pōt se sedi
ap̄lice pñtare. ex de sen. ex. de ceto. A.

In h. c. n̄ dñ de iusta excusatiōe seu ipe
dimēto i gnē. s; dñ eo. r. c. q̄ de his. z d
b⁹ intelligit q̄d seq̄. B. De ista excu
satione stabitur arbitrio boni uiri. ff.
de hō. ob. cōtinu. s. cū ita. z ex de uo
ro q sup his. A. Hoc. parū facit. s;
meli⁹ facit de offi. dele. c. de causis. Et
idē notat d h⁹ arbitrio bōi uiri. i. sū. cō.
li. 3. r. 33. q. 36. B. 3. i hostiario qui p
textu officii clericū nō gñt lefit. ex de
sen. excoī. fi. hō. 4. i officiali q arcendo
turbā nō pñtea ex pposito s; nō sine
aliqñ culpa clericū pñssit. ut no. i. d. c.
fi. hō. 5. si sit mulier. nec distigui debz
ut; sit debil an fori. 6. si sit senex aut
ualitudinari. 7. si sit mēbr; destitut⁹
ita. s. q̄ ad sedē ap̄licā accedē nō possit
Tres casus pñe dñ hñt ex de sē. ex. mu
lieres. z. c. ea noscitur. z. c. q̄uis. s. de iur
mo. s. qñ ppetuū h; infirmitat; ipedi
mētū ut etiā tñale si tñet q̄ accedēt
mōre. ex de sen. ex. q̄ de his. A. Idez
etiā uidet; i infirmitas nō sit perpetua
sicut dñ de alius ipedimētis tñalib⁹ eo.
r. c. q̄uis. z. i. ut q̄ quāritas z q̄litas i
firmitatis relinquēda sit arbitrio bo
ni uiri. cū sit ideterminata. ex de offi. de
le. de causis. z pñe dictū est. B. 9. in
paupere quem oportet mendicare. ut
in d. c. q̄ de his. A. Ibi ista pauper
tas nō ē determinata ad mēdicatēz
z iō uidet; q̄ arbitrio boni uiri reliquē
da sit ut pñe patuit. x. i regular; uer
berat regularē. ex de sen. ex. monachi.
z. c. cū illorū. z etiam si pñssisset secu
larem. ex de sen. ex. religioso. li. 6. A.
Intellige de seculari clerico. ut p; i di
cto. c. religioso. B. z de b⁹ hēs. i. s. 7.
xi. in his q nō sūt sui iuri. sicut filius
familias z serui. ex de sen. excoī. mulieres
A. Lon. Albric⁹. Et ut cōis snia doc. i;
alig dixerit q̄ h casus sit solū intelligē
d⁹ s̄ seruus. ut p; i sū. cō. li. 3. r. 33. q. 36.
S; pñma ut nēior. q; cū lex n̄ distiguit
nec nos distigūē dēm. ut. l. 3. ff. de offi.
pñ. z q̄ benigni⁹ leges interpretāde
sūt ff. de le. l. benigni⁹. Dix. i his q sūt
nobiles z magne potentie. z sic delica
ti q̄ labore eūdi nō sustinerēt. Iñ tñ

eēt p^r roman^u p^rifer cōsulē^r. ut no. i
dcō. c. mulieres. A. Ibi b. clare h^r. B.
13° i ipubē. ex de sen. ex. c. p. Et hoc etiā
si post pubertatē postulat se absolui.
ut i. c. f. i. 4. de cōf. q. cōf. uiuūt z sub
uno rectu dormiūt z in eadē domo ue
scūtur. ex de ui. z ho. cle. qm. qd cōf. ex
ponit qm simul uiuūt i aliq eodē colle
gio. A. Lō. Albzic. z ad h^o bñ fac dic
tū. c. qm. B. 15° i mōialib^o. ex de sc. ex.
de monialib^o. A. Istas absoluit eps
ut ibi p3. B. 16° i hospitalariū sci Jo.
hierosolimitani. ex de sen. ex. canōica.
A. Hos absoluit p^r su^r si ē sacerdos
nisi excessus difficil^r fuerit z enormis
ut ibi. B. 17° i his q clerici non enor
mē s3 modicā z lenē iuriā irrogarunt.
ex de sen. ex. puenit. q qdē decretat nō
cōtinet dispensationē ut qdā dixerūt. s3
potius orinet ius cōe. qd hodie sat^r in
nuis. ex de sen. ex. religioso. lib^o 6. A.
Lon. Albzic. z cōf. snia ut pōt colligi
ex p^rat^r i sū. cō. dcā. q. 36. B.

Nūc qdā ad declarationē circa p^rdi
ctos casus. dicem^r. Circa p^rmū g^o casū
s. d. piculo mort^r no. q intelligit nō soluz
p^rp^r iūrmurāt^r s3 et si sit i qcuq piculo
morti incino puta si timeat hostē uel
p^rdonē uel crudelitātē potēt^r aut odiū
spāle alic^o. uel si nauigatur^r sit. ut p lo
ca i fidiosa trāstū^r. ff. de dona. cā mor.
l. 3. z. 4. Idē ponit hosti. z addit q idē
ē si sit obfessus uel obfideat ubi iaciū
tur machine uel baliste. A. De hoc vi
ctū ē s3 absoluto p^r ad finem. B.

Circa triū z qrtū casū. s. d. hostiario
z officiali nora q si tal^r nō casu fortuito
s3 ex deliberatiōe p^ruississet clicū. qm
a papa d3 absoluit. ex de sen. excō. si ho

Quid si clic^o armat^r uēit ad bellū
ut facit i sultrū. z is d^o quē uenit ipsū ca
pit^r. B. s3 i nno. si h^o faciat sciēt^r excōi
cat^r ē s3 ad papā nō mittit^r. si tñ h^o fit ad
defensioz nō ē excōicat^r. dñ tñ cessāre
cā defensiois ipm libē abire pmittat
ut hosti. dicit. A. Lon. Albzic. Et dñ
idē in sū. con. l. 3. ti. 33. q. 36. z allegant
i nno. in. c. si ho. p. ex de sen. ex. S3 cer
te i nno. ibi nō ut illud ad qd allegāt

dicē s3 solū q qñ q^o usus ē moderata
tutela nō icidit i excōicationē. al sic. B.
Si etiā official^r tales capiat auctorita
te p^rpa qā alit nō poterat opesca ab in
iuria alit^r nō ē excōicat^r imo mēf. 23.
q. 3. fortitudo cū se. Et h^o dico si platus
sit^r nō fuit ibi q h^o faciat. z ipe cū plato
q^o citi^r pōt restituat. alioqñ d^o ut ex de
sc. ex. ut fame. s. laici. A. Lō. Albzic. B.

De muliere dubitat si mutilauerit
ut occiderit clicū en sit mittēda ad cu
riā. B. s3 fin. gnil. In p^rate epi ē mittē
uel nō. qā nō distiguit circa eas inter
atrocē z nō atroce^r iuriām. Et subdit.
Credo tñ q expediat h^o mōi mulierez
murti ad curiā si ē fortis z si atrocitas
mag^r ē: z nō sit alci p^rudiciū de ei^r m^r
fide. Mulier ho icenditaria sacri loci
ut falsificās l^ras pape ut ibidē gnil. di
cit mittēda ē ad curiā. qā nō inueniūt iu
ra p^rcē mulierib^o i hac p^rte. z forte ē cā
qā nō omittūt h^o mōi crimia nisi p^r ex
cogitātā malitiā. s3 man^r inecio mul
tories fit ex subito ipetu. A. Lon. Al
bzic. z idē ponit i sū. con. dcā. q. 36. B.

De reglarib^o nora q si excess^r fuisse
difficil^r z enormis ut si ad mutilatiōez
mēbz ut effusione sanguis sit p^rcessū
p absolutōe ad sedē ap^rlicā s3 mittēdi
ex d^o sc. ex. cū illoz. mō. i. absolui^r 3° s. p.

De filiofamilias z suo intelligēd^r ē
q nō dñt mitti qñ h^o eēt i p^rudiciū
p^ris uel dñi nisi fuisset tā enormis ex
cessus q p^rp^r uitandū scādaliū ad sedē
ap^rlicā eēnt mittēdi. ex de sen. exc. rela
tū. A. Ibi dñ q serui sūt mittēdi nisi
h^o fecerit i fraudē dñoz ut subtrahant
se ab obsequio eoz. aut ipsi dñi. p^rpter
h^o sine culpa gñe dñū icurrūt. tunc i
utroq casu nō mittūt cū nimis sint a
sede ap^rlica remoti: s3 i recōpēsarōz la
bor^r quē in itinē sustierēt alia eis satis
factio iūgat. Pro gñi ho z enormi sp
mittūt. B. Et itelligendū ē de suis q
sūt sūt dñi dñis. nō de famul^r seruic
tib^o S3 z de filiofamilias itelligit i n
no. si sūt impuberes. al si sunt adulti l3
sunt i p^ria p^rate mittēdi sunt ad curiā
quia in hoc sui iuris sunt qā p^rnt ire q

uolūt. A. De h^o dictū ē s. p. h. xi. **D**e ipuberib^{us} dicēdū ē q^d si nō sunt doli capaces nō iciderūt i excoicationē. Si āt sūt doli capaces tūc icidūt si aīo iuriādi aut uindicādi pcutiūt. Sed et p^o q^d ueniūt ad pūbātē. ut i. i. s. ut i. d. āno. si adhuc tales sunt q^d sine pīculo ad sedē apīcā ire nō pūt. p^o p^o ibecilli tatē corpīs uel defectū discretiōis. ab epō pūt absolui recepto iuramēto q^d ipedimēto sublatō se pntabūt. ut nō. ex de sen. ex. c. fi. A. Lon. Albricus. et fuit dictū glo. Ray. ut i. sū. con. li. 3. ti. 33. q. 36. h. 1. 4. Doli aut capax dī. 7. an norū aut sup^{er} ut notat glo. i. c. p. ex d. de licit^{er} puerorū. Iuramētū āt pueri. p^o p^o defectū discretiōis nō ē pīse necēz s. arbitrio epī ut alīi^{us} absoluer^{et} omittit^{ur} utrū expediat iuramētū pfare uel nō ut nō. in sū. con. eo. ti. q. 10. 4. **D**

De iuria ho enozmi. i. q^d dicat dter mīarū fuit p quādā decre. Inno. quar ti. exuagātē. q^d icipit plectis. Sed q^d il la decre. uacat p pbeniū sexti pōt di ci fm q^d hēf. i. enozmia. s. 2. A. Dic la ti^{us} q^d ibi. q^d enozmis seu gūis iuria dī si ad mutilationē mēbri uel effusione sanguis sit pcessū aut epō aut abbati fucit iuria irrogata. ex de sen. excō. cū illoz. ubi dīc glo. q^d nō intelligit de q^dli bet pua sanguis effusione: s. q^d h^o pu tat omitterēdū arbitrio iudic^{is}. Dī etiam enozmis ex aliis uariis circūstātiis. de qb^{us} i Insti. de iū. s. atrox. ubi dicitur. Atrox iuria extimat ul^{ter} ex facto. ueluti si q^d ab aliq^{uo} uulnerat^{ur} fuerit uel fu stibus cesus ul^{ter} ex loco. ueluti si cui in rheatro ul^{ter} i foro uel i ptozio iuria fac ta sit. uel ex psona. ueluti si mgtatus iniuriam passus fuerit. uel si senatori ab humili persona iuria facta sit. aut parenti uel patrono que fiat a liberis. uel libertis. Et scdm glo. Ray. et in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 36. i pdict^{is} artēdis etiaz circūstātia tēpoz. Et idē dī. i. enozmia forte alicui^{us} notabilis solēnitat^{is}. In di rectoria etiā li. 3. ti. 4. s. xi. dī q^d si iu ria scā i foro dī enozmis. multo forti^{us}

si fiat i ecclesia i cimitēio i oozmitorio ex de sen. ex. cū p cā. Deniq^{ue} i nī expres sis stabit iudic^{is} arbitrio. ex de offi. de le. de causis. **B**. In oib^{us} pdictis casib^{us} dicit^{ur} Ber. q^d d^{icitur} absolui regitro p^o epō. q^d si non pōt haberi pōt absolui a ppzio sacerdote. ex de sen. ex. nuper i fi. A. De h^o etiam s. absolūtō primo ad finē. Hoc etiā itelligendū ē p^o q^d in regularib^{us}. de qbus dicitur statī. **B**

Absolutio 3° scilicet regula riū. Regularis si pcessit regu larē eiusdē claustrī ab abbate uel aliē dicto plato ppzio pōt absolui. A. Ali q^d dixerūt q^d solū ab abbate: s. ē uer^{um} q^d ē h^o pōt fieri ab aliis plari diuersis noib^{us} noiat^{ur}. ex de sen. ex. cū illoz. ubi. uolētes eoz plari. rē. Et notat in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 43. Idē ē notat i dire ctoria li. 3. ti. 4. s. 39. Et fm glo. Ray. z in sū cō. eo. ti. q. 43. inter dictos prela tos cōputandi sūt pōres cōuentuales frat^{um} pdicatoz z guardiam frat^{um} mio rū z oēs pōres cōuentuales cuiuscūq^{ue} ordiis sunt q^d nō hāt sup se maiorē in eo dē uētū. Sec^{us} de pōrib^{us} trū uel q^dtu oz regulariū q^d p uolūtate sui supior^{is} p^oficiūt z amouēt. In dicta etiaz. q. 43 dī q^d ad h^o q^d dicti plati religiosoz pos sunt ab hac excoicatione absolue dīr eē sacerdotes. z facit ex de sē. excōi. ca nōica. ubi dī q^d frēs scī Joh^{annis}. hierosoli mitāi pūt absolui a suo pōre sacerdo te. **B** Si hō alīi^{us} claustrī tūc p abba tē ppū z ei^{us} q^d passus ē iuriā absolue t. ex de sen. excōi. cū illoz. p modū q^d h^o ponit i h^o eodē. s. Si āt pcessit etiaz secularē absolue p epm. ex de sen. ex. religioso li. 6. A. Ileo casu q^d ep^{iscop} pos sit absolue secularē clericū si aliū clēi cū pcessisset. ut ibi. **B**. Et hec itelligē da sūt nisi excessus eoz sit difficilis et enozmis. ut si ad mutilatōz mēbri uel ad effusioz sanguis dico ex uulnē sit p cessū. uel si i epm uel i abbatē sit ma n^{us} iecta. A. Sanguis effusio si regri t ex uulnē: s. q^dlucūq^{ue} fiat fm arbitriū

iudicij. ut s̄ absolutō 2^a ad finem. B.
Eodē q̄z mō pōt absolui regulari q̄ an
igressū religiōis tale aliqd̄ dimissū ut
i. c. cū illoz. q̄ si regulari n̄ h̄z p̄latū q̄
sit sacerdos. aut si sit defūct^{us} uel excōi
cat^{us} ad dioecesanū ē r̄curdū. ut notat
hosti. ex de sē. ex. monachi. Qd̄ itelli
gēdū ē fm̄ guil. tā d̄ exēpti q̄ d̄ n̄ exēp
tis siue sint monasteria uiroz uel mu
lierū. A. Idē no. in directoria li. 3^a ti.
4^a §. 4. 3. in sum. con. dc. q. 4. 8. B.
Qñ duo abbates dñt absoluerē sit sic.
Abbas p̄curiēti recipit a p̄curiēte iur
ramētū. 7 abbas p̄cussū h̄berabit. que
h̄bera erūt loco satisfactiōis. q̄a mona
ch^{us} nō h̄z unde satisfaciāt. 7 demū ab
bas p̄p̄ius absoluet. Logruēti tñ si
et si un^{us} alci omittat totū. ex de of. or.
c. si. hec hosti. Porro p̄dicta oia d̄ figu
lari p̄curiēte nō sūt extēdēda ad falsa
rios l̄ray dñt pape. aut alios cāus uel
snias de q̄b^{us} papa absolutionē refuat
h^{oc}. n̄ religiōis nullo iure ocedit. s̄ nec
abbates siue hui^{us} mōi p̄lati p̄nt s̄bdi
tos absolue si ligati eēnt p̄ aliquā sen
tētiā latā ab hoīe siue i gnāli siue exp̄s
s̄ o noīe. hec guil. A. Lon. Albricus. Et
aduertēdū q̄ p̄lati religiōsus sacer
dos pōt absolue subditos suos etia; si
se p̄cussit extra claustra seu extra se
pta dom^{us} uel ubicūq̄. s̄ hosti. aliē di
xerit ut no. i directoria li. 3^a ti. 4. q. 4. 2.
q̄z i dc. c. cū illoz. §. nos tñ. non fit aliq̄
distinctio. Et p̄nt dicti p̄lati absoluerē
subditos q̄ et an̄ igressū religiōis talē
excōicationē icurrerit nisi excessus fu
erit enormis. dc. §. nos tñ. B.

Religiōsus uni^{us} dioecesis si p̄curiat
clericū uel religiōsū alci^{us} dioecesis tūc
i absolutiōe regref dioecesan^{us} p̄cussū si
cut nūc de duob^{us} abbatib^{us} dictum ē.
Hoc tñ hodie nō uidet^{ur} regri s̄ a p̄po
epō p̄nt absolui. ex de sen. ex. religiōso
li. 6^a. A. Lon. Albricus. B.

Qui dicit se excōicatū p̄p̄ uiolētā
man^{us} iectōz fm̄ Ray. n̄ d̄ recipi ad re
ligiōnē. si tñ fcept^{us} fuerit pōt p̄ ea ab
solui iuxta modū h̄ dictū. §. p̄. Ld. Ho.
7 Inno. li. qdā d. cāt q̄ recipi pōt ut ad

dit guil. A. Idē no. i sū. cō. li. 3^a ti. 33. q.
4. 4. 7 in directoria li. 3^a ti. 4. §. 4. 6. ubi
d̄ q̄ talis nō d̄ recipi: si tñ recipiat re
net receptio h̄z male fecerit q̄ recepit.
B. Letex an tpe p̄batōis absolui pos
sit. dñdū h̄z hosti. q̄ sic. s̄ aditio ibi in
telligit ipō iur si i eadē religiōe p̄seue
rauerit. q̄ si nō p̄seuerauerit reducēd^{us}
ē i eandē sniaz ab eo q̄ eū absoluit. A.
Ld. Inno. 7 Archi. 7 notat i directoria
eo. ti. 4. §. 4. 8. ubi etiā subdit q̄ p̄lat^{us}
eū absolues d̄z ei iungē q̄ si egrediat^{ur}
religiōnē se ei q̄ posat absolue rep̄it^{us}
qd̄ si nō fecerit q̄cito cōmode pōt re
icidit ipō iure i eadē sniaz. de sen. excō.
eos. li. 6. 7 i. §. se. subifert. qd̄ si h^{oc} etia;
ei nō fuerit iunctū 7 i fra tēp^{us} p̄batō
nis egrediat^{ur}. ipso facto reicidit in can
dē excōicationē. quia tacite subitelligi
d̄ q̄ h^{oc} sit sibi iunctū. ar. dc. c. eos. B.

Absolutio iiii^{us} quo
ad sa
tisfaciendum. Ubi sciēdum
q̄ absoluti a snia canōis uel hoīs cum
neq̄t recurrē ad illū a q̄ fuerat absol
uēdi p̄p̄ piculū mori uel aliū ipedi
mētū si cessante piculo uel ipedimēto
se n̄ p̄nt illi a q̄ debeāt absolui recep
turi mandatū eius 7 satisfacturi ut o;
reicidit i eadē sniaz. A. Hec p̄ntatō
d̄z fieri q̄citi^{us} cōmode pōt. ut i. c. eos. d̄
q̄. i. B. Et eodē mō reicidit absoluti
a sede ap̄lica uel et^{er} legat^{us} q̄b^{us} iungi
t ut ordiano uel alci se p̄nt p̄pnia 7
q̄ iuriat^{ur} satisfaciāt. 7 hoc faciāt q̄ci
ti^{us} cōmode poterūt. ex de sen. ex. eos li.
6. Prop̄t uiolētā manū iectōz i cle
ricū. satisfactio pecūiaria fieri solet. q̄
qdē applicabit monastēio si man^{us} iie
eta fuerit i mōachū uel clericū uel cō
uersū. ar. 12. q. i. n̄ dicat^{ur}. 7 ex de sta. mo.
cū ad mōasteriū. p̄ m̄so. Si at i clēci;
secularē satisfactō ipi clerico applica
bit nisi i cūmeliā ecclesie fuerit pulsa
r^{us}. nā 7 tūc ecclesia agē pōt iuriat^{ur}. in
sti. d̄ iiii. §. q̄ si usufruct^{us}. hec Hosti. 7
hosti. A. Dicit^{ur}. §. i. c. i. si cōi suo. i q̄
§. e. x̄sus. q̄ si usufruct^{us}. Et p̄dict^{us} con.
Albricus. 7 h̄z p̄dcō cāu satisfactō fiat

ecclesie nihilominus et clerico. quia uterque potest agere iniuriarum et lesus in cuius contumeliam facta est lesio. sicut et pro iniuria filii agit et pater et filius. in insti. de iniuriis. §. patitur. **B**

Excoicatus propter damnum si satisfacere potest non debet absolui nisi satisfaciat et peccant qui talem absolunt sed tamen absolutus est ab excoicatione sine culpa. Si autem emendam prestare non potest debet absolui recepta idonea cautione quod satisfaciatur si ad pigiores fortunam peruenierit: ex de h. bo. sig. ex p. te p. 7. de solu. Odoardus. Et hec cautio erit pignoratitia uel fideiussoria. quia dicitur hec idonea cautio quam si prestat non potest saltem prester iuratoria. **A**. De hoc dictum est absolute p. §. 17. **B**. Absolutio enim non est deneganda. 26. q. 6. si prebiter. **A**. Conc. predicti Albricus. **B**. Talis quoque ad petitiones aduersarii tenetur cedere bonis ut dicitur in g. l. et uide. i. cautio. **A**. Hec cessio possit ob finem de rigore iuris civilis si i foris ostendat si tunc quando creditor esset in arta necessitate nam quando est indigens debitor et creditor ita sufficiens quod sine deum tenetur ei libenter debitor si tenetur statim restituere si Seco. De quo latius in materia restitutionis deo dante dices. **B**.

Absolutio v^o quo ad modum
Non potest quis absolui sub conditione: puta si satisfecerit quia taliter absolutus non est simpliciter absolutus sine culpa. ex de re. iur. act. l. 1. §. 6. **A**. L. 6. Albricus. **B**

In absolute a maiori excoicatione
4. obseruanda sunt. primum ut excoicatus iuret prius statim mandari ecclesie. ex de se. ex. ex tenore. §. h. iuramentum non est de suba absolute. ex de sen. ex. cu. de fidei. un. et si omittatur quod fieri non debet propter h. min. tenetur absolute. Porro de pueri an iurare debeant iudicio episcopi relinquitur. **A**. Idem in su. co. l. 3. ti. 33. q. 10. 4. Si h. uideatur intelligendum de pueri b. al. secus. 22. q. 5. pueri. ubi dicitur. pueri ante 14. annos non cogantur iurare sed aliqui

dixerit quod h. dicitur de iuramento testis. Si certe text. loquitur idest de. nisi nec nos distiguer debemus de decimis ad audientiam. **B**. Mulieres autem idubitant iurare debent. Secundum ut si excoicatus sit pro notoria i aliquo offensa non absoluit nisi prius sufficiens emenda preste. Pro occultata homo offensa aut contumacia sufficit iuratoria cautio ubi nulle expense petuntur sed ubi expense petuntur uel satisfactio damni tenendum est quod dictum est absolute 4. §. 2. et 3. Tertium est ut absoluat per eum qui tulit suam uel eius superioris aut alium cui commiserit cum spolio et offensa et herib. et postea subiungat. absoluo te a tali excoicatione. ex de senten. ex. a nobis 2. Quartum ut postmodum excoicator faciat illi mandata iusta et rationabilia aliter posset appellari. ex de pacti. c. fi. 2. de app. ut debet. **A**. Dictum est si. par. facit. **B**. De hoc uide. l. i. se. §. Et sciendum quod in predictis non intelligitur absoluitur precipare illi citare cum excoicato si potest licet et in his quod ad salutem anime pertinet. et sic nulla sententia iuratur. ex de sen. ex. cu. uoluntate. In excoicatione homo minori exprimitur excoicatus propter sacerdoti causam. et sic se faciat absolui spoliatur ab hac. Et intelligitur propter sacerdos prophanus uel dioecesanus ille qui de linea eorum est electus. Nec regitur iuratoria cautio ut ex de sen. ex. nuper circa finem. **A**. De absolute a maiori excoicatione latius dicitur in su. con. l. 3. ti. 33. q. 103. Et de hac et etiam absolute a peccato late posui in quadriga finali. l. 2. ti. 5. §. 9. et 2. et in interrogatorio. 2. i. usus clauum 2. 10. h. transeo. **B**. Que autem mandata fieri debeant absolute qui iurauit. Dicendum quod si erat excoicatus a canonice intelligendum est ei principaliter quod illi canonice non querat ut iccedatario quod non iccedat et pessionem clerici quod non pessionem et si. 23. q. ult. pessima. **A**. Delit. ex de se. ex. ex tenore. **B**. Aliqui etiam regitur cautio quod de cetero talia non faciat. ex de se. ex. que. **A**. Ibi h. scribitur in statutariis de libertate ecclesie. **B**. Sicut etiam quando huius impedimentum absoluit ab eo qui

alias non posset. iungendum est ut q̄
cito poterit se presenter. Unde s̄ abso
lutio 4. s̄. p. Sed si apparuerit senten
tia iniusta nullum mandatum fiet ab
solutio. extra de senten. excommunic.
sacro. A. Lon. Albricus. B

Defunctus hoc modo absoluet. Si
est sepultus in cimiterio non exuma
bitur: si alibi exumabitur et corpus
uel sepulchru: uerberabitur ut sit cir
ca uiuos. ut notatur extra de sen. excō.
a nob: 2. A. sin glo. Et intellige hoc
quando in defuncto apparuerunt sig
contritionis et penitentie. ut in sū. con.
li: 3. ti. 33. q. 121. B Et ad quid ualeat ta
lis absolutio. uide s̄ absolurio p. s̄. sin.

Absolutio vi. forma
absolutionis in sacramēto pe
nitentie fm Alb. et Tho. scōa scōe. q. 63. pte. q.
84. est. Ego absoluo te. A. Expressis
illis a quibus fit absolutio alias super
nihil absolutio fundaretur. B. S. S.
pmittit oratio. Discreas tui tē. ne for
te effectus sacramēti impediat ex par
te penitētiis. Itē postea cōuenient ap
ponitur in nōie patris rē. ut expmatur
q̄ sacerdos non ppria auctoritate ab
solut sed quasi minister. et hoc relinq̄
arbitrio sacerdotis. Nec etiam requi
ritur iposio man. q̄a hoc sacm̄ iūor
dinaf ad cōsequēdā aliquā excellētiā
grē s̄ ad remissionē pccōrū. Magl at
cōpetēt crucis signatio. q̄a p signū cru
cis xp̄i remittit pccā. et tñ nō ē d̄ neci
tate faci. De mā absolutionis pccōrū ha
bēt p̄la. i. cōfessor et cōfessio p̄ torū. A.
De hac forma absolutionis latr dictū ē
ubi s̄ absolurio s̄. p. ad finem. B

Aceptilatio
imaginaria solutio. ut i insti.
qbus mo. to. lobli. s̄. p. et h̄ fieri h̄ mō
Interrogat debitor creditorem accep
tū ne habes. Et respōd̄ ille. Accepit ū
habeo. et sic debitor liberat. ff. eo. l. i. et
lan iuril. s̄. acceptū. A. Ibi d̄ q̄ acce
ptilatio nō tollit nisi obligatio xboz

Sofa aut ponit in dco. s̄. p. sic. Qd ego
tibi pmiſi hēs ne acceptum: Et ridet
creditor. Habeo acceptū qd tuli. B

Aceptio persona
rū. pccm̄ acceptiois persona
rū mittit fm Tho. scōa scōe. q. 63. qñ
cūq̄ aliqd offerat alicui non habito re
spectu ad cām. futurū sit dign. Un solz
queri utrū peccet eps dādo bñficiū
bono si p̄mittat in meliorē. R. scōm
Tho. i. qdā q̄libet. Cōtingit aliq̄ez eē
meliorē simplr q̄ tñ nō ē melior q̄tuz
ad h̄ q̄ p̄ficiat in ecclesia. Eps at n̄ te
net dāt meliori simplr s̄ meliori q̄tū
ad h̄. un si p̄ferat unū alci pp̄ cām q̄
ptinet ad honozē dei et ad utilitatē ec
clesie istē melior ē. Si aut cā p̄ferendi
ad h̄ nō ptineat erit acceptio psonaz
q̄ tāto ē gūior q̄to i reb̄ diuis mitti
tur. Idē Tho. scōa scōe. q. 63. A. Idēz
no. in sū. con. li: 3. ti. 33. q. 336. B

Utrū peccet eps dādo bñficiū ofan
guineo. R. fm Tho. i. q̄libz. Si consan
guineus sit eq̄ idoneus pōt eps eū p̄ferre
nisi forte ex h̄ scandalū oriat. ut aliq̄
exid malū exēplū accipiāt. ut qñ. pba
bilit timere q̄ alii p̄lati ex h̄ exēplo
iducāt ad dādū beneficia suis ofangui
neis etiā min⁹ dignis. al i hoc cāu licz
satisfacere nālī amorī q̄ dñi caritati n̄
ē. Si: h̄ ofanguineus sit min⁹ idoneus
non d̄z eū p̄ferre p̄posito meliori di
pliciti rōne. p̄ ga ifidelit agit disp̄fator
q̄ negociū dñi gerēs non meliorat eū
possit. 2. q̄a hoc uidet ad acceptiōnem
psonarū ptinē. Conditio. n. ofa nguini
tari nō ē cōditio ptinēs ad curā eccle. e.
q̄ nō obrinet iure sanguis s̄ oīno mu
nere. Est aut cōditō faciēs ad negociū
dispensatiōis p̄monialū bonoz. un
si eps ex his p̄uideat suo ofanguineo
min⁹ idoneo nō ē acceptio psonarum.
Lon. idē tho. scōa scōe. q. 63. A. Idē m
etiā notat i sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 237. B

Accidia quid est. R. fm
Tho. scōa scōe
q. 35. Accidia s̄ Damascē. est

qda tristitia agguas anim hōis ut ni
hil ei agere libeat. Et iō accidia impo
tat qdā rediū opandi. *h*ōi autē
tristitia qñq; ē mala fm se. qñq; hō hz
effectū. fm se qdē si est d eo qd ē vere
bonū hz sit apparet malum. sicut tristi
cia q ē de spūali bono. Si hō ē d malo
pōt eē mala fm effectū. s. si sic hōiem
agguet ut eū totalit a bono ope retra
bat. z sic ē pctrū nō tñ sp mortale. Naz
si ichoatio pctrī sit i sola sēualitate et
nō pueniat usq; ad cōsensū rōnis. tunc
ppf ipfectione actus ē pctrū ueniale.
Qñ hō pigit ad rōnē q cōsentit i hō z
rozē z detestatiōe boni dñi carne d
spū pualēte ē pctrū mortale. A. *H*oc
itellige qñ hec tristitia ē circa ea q sūt
pcepti seu necessitat; salutis. ut in sū.
con. li. 3. ti. 34. q. 22. B

Commodatio

Uide. l. commodatum.

Accusare. *U*trum ho
mo teneat
accusare. *R*ō hz *l*ho. secūda
scōe. q. 68. Si crimen sit tale q; agat i
detrimentū rei publice tenet hō ad ac
cusatiōe dūmō possit sufficere pbat
puta cū pctrū alicui; agit i multitudine
corruptelā corpālē siue spūalē.
Si aut nō sit tale qd i multitudine re
diūdet. uel etiā si sufficere pbarionez
hīe nō possit. nō tenet ad accusandū
ga null; tenet ad id qd debito mō pfi
cere nō pōt. A. Nec obstat pdictis si
reuelet secretū. ga h; fit ppf cōe bonū
qd sp pferēdū ē puato. z iō d bonū cōe
nullū secretū licet recipe. nec tamē ē
oio secretū qd p sufficere testes pōt
pbari fm *l*ho. ubi s; i sū. con. li. 2. ti
5. q. 190. B. Quō autē fieri debeat ac
cusatio. Sciēdū p q; debet fieri in scri
ptis. z. q. ult. q. crimē. Sed h; sp nō est
necius puta i leui crimie. ff. de accusa.
l. leui. Sūl; etiā i notoriis. ga i huius
mōi nec accusator requir. ex d accusa.
euidētia. Sec; i nō notoriis etiā si ma

nifesta sint. xi. q. 3. eoz. A. Notoriū d
qd p; p sniam uel p cōfessionē factam
in iure. aut p euidētiā rei q; cōiuerfati
one aliq; celari nō possit. ex d cōba. cle. z
mu. c. fi. Manifesta autē dici pnt q; aliq;
liquēt. B. Itē d; accusatio fieri cum
scriptiōe. i. q; accusator debz se ad pe
nā taliōis obligare. ut. z. q. ult. q. quis.
z. q. 3. calūniator. z. c. q nō pbaucit. Ex
cipiūt qdam casus. ut in leui crimine.
Itē i crimie apostasie. Itē cū maritus
accusat uxore d adulterio z i sūb. S;
sciēdū q; z si accusator nō iscribat. ex
nā tñ accusatiōis h; mōi pena calūnie
uenit. l. de accusa. l. ult. Itē accusatio
debet exprimi uua uoce z pñte accusa
to. z. q. ult. p scripta. A. *L*on. pdictis
Albrie. z idē no. an sū. con. lib. 2. ti. 5.
q. 189. B

Si accusator accepit pecuniā ob ac
cusandū uel nō accusandū. crimē con
cussiois cōmisti. z tenet ad restitutioz;
sicut habetur. l. concussio.

Accusatio reddit uirtiosa tripliciter
ut h; z. q. 3. per totū. z *l*ho. tradidit se
cūda scōe. q. 68. dicens. Accusator aut
calūniat. s. falsa crimia iponēdo. aut p
uariat. s. adhibēdo fraudē in accusati
one z adiunādo aduersam pñtē crimia
uera fraudulentē abscondendo de qb;
accusauit colludēs cū reo pbas pba
rōes dissimulādo z falsas excusatiōes
admittēdo. aut accusator cōiuerfat. s.
totalit ab accusatiōe desistēdo. z h; cū
sit iordiate. Lōtingit. n. aliqñ desistere
ordiate dupl; r. Uno; si in ipō accusatō
nis pcessu cognouerit falsū eē illd de
q; accusabat. Alio; si pnceps ad quē p
tinet cura boni cōis accusatiōne; abo
leuerit. A. Idē no. in sū. con. li. 2. ti. 5.
q. 121. B. Accusatio d mīmoniu. uis
i mīmoniu 7; z mīmonium 8;

Accusatus. *U*trū falso
accusatus
possit accusari iniuriā remit
tere. *R*ō fm *l*ho. secūda scōe. q. 68.
Falso accusans spāliter facit iniuriā;

accusato. et ideo si ipse accusatus innocens fuerit potest iuriam suam remittere: maxime si ille non calumiose accusauit sed ex animi leuitate. Si vero accusator ab accusatio ne desistat propter aliquam collusionem cum aduersario. tunc facit iuriam rei publice et hoc modo potest ei accusator remittere. sed hoc ad principem prius quam reipublice curam genti. **A.** Idem notat in su. co. li. 2. ti. 5. q. 192. Sed nec princeps debet sine iusta causa remittere. Nam infestis rei publice ne crimina remaneant imputa. ff. ad l. acq. l. ita vul nerat. et ex. de sen. exco. ut fame. et quia fa cultas venie incontinenti tribuit delin quendi. 23. q. 4. est iniusta. **B.**

Utrum accusator peccet mortaliter negando veritatem in iudicio. **R.** secundum Thoma. ubi. s. **A.** Immo. q. 69. arti. primo. **B.** Accusa tor tenet iudici veritatem exponere. quare ab eo secundum formam iuris exigitur. et ideo si confiteri noluerit ut si medicum negauerit. mortali ter peccat. Si vero iudex exgrat quod non potest secundum ordinem iuris. non tenet ei accusa tus respondere. sed potest per appellaciones vel aliter licite subterfugere medicum tamen dicere non licet. **A.** Idem in su. con. li. 2. ti. 5. q. 193. assignando secundum Thoma. predictis rationem quod quicumque facit debitum iusticie mortali ter peccat. **B.**

Non licet accusato calumiose se de fendere secundum Thoma. ubi. sup. **A.** Idem. q. 69. **B.** Nam in causa criminali iuramentum de calu nia prestandum est ex. de iura. calu. c. inheren tes. et quidem accusato licet se defendere veritatem occultando quam confiteri non tenet et hoc per aliquem diuenerit motum. puta quod non rideat. hoc non est calumiose se de fendere sed prudenter euadere. Non autem licet ei falsum dicere nec etiam veritatem illam tacere quam confiteri tenet. nec etiam aliquam frau dem vel dolum adhibere. quia fraus et dolum vim medicum habent. et hoc est calumiose se defendere. **A.** Idem in su. con. li. 2. ti. 5. q. 194. ubi etiam dicitur quod tunc iudex regit ve ritatem secundum ordinem iurum preedit infamia super aliquo crimine. vel apparuerit aliqua indicia. vel etiam cum precessit probatio semiplena. **B.**

An liceat accusato appellare. **R.** secundum Thoma. scilicet a scilicet. q. 69. Quia appellatio fit ex confidentia iuste cause. quia videlicet accusa tus iuste a iudice grauatur. licet appellare. **Sed.** si quis appeller causam afferere more ne de eam sententia preferat. Idem. 2. q. 6. quicumque

An liceat accusato et ad mortem con demnato se defendere vel fugere. **R.** secundum Thoma. ubi. s. Si datur fuerit iuste non licet ei se defendere. sed potest petit iudici resistere temperare ipugnare. Si vero iniuste. tale iudiciu si se est violenter latronum. et ideo in tali casu licet resistere principibus malis. nisi forte propter scandalum vitandum. cum ex hoc aliquid grauis turbatio timeretur. Accusato autem cuiusque fugere licet. quia et si non liceat resi stere. non tamen tenet facere id unde mors se quatur. si manet in loco unde ducatur ad mortem. **A.** Sic etiam si aliquis sit datur quod fame moriatur. non peccat si sibi cibum occulte ministratum sumat. quia non sumere est seipsum occidere. secundum Thoma. ibidem. ut in su. con. li. 2. ti. 5. q. 196. **B.**

Ultio sciendum est quod de quibus criminibus absoluitur est accusator non debet accusatio re pleri. ex. de accu. d. his. 23. q. 4. si illic de materia autem accusacionis tangit. l. i. gl. i. s. primo de accusacione etiam de minimi um. l. infimorum 7. et matrimonium 8. per totum.

Aldiuratio Utrum liceat adiurari. **R.** secundum Thoma. scilicet a scilicet. q. 90. Si aliquis per inuocationem domini nominis vel per inuocationem cuiuscunque rei sacre alicui homini non sibi subdito adiurando intendat necessitatem agendi aliquid imponere sibi ipsi iurando. talis adiuratio illicita est. quia usurpat in alium pretere quam si habet. sicut princeps sacerdotum presumit dominum nostrum Iesum christum adiurare. Mat. 26. Tu propter aliquam necessitatem superiores talem adiurationis preter infiores astringere. Si vero quis intendat solummodo per reuerentiam domini nominis vel alicui rei sacre aliquid ab alio obtinere absque ipso ratione necessitatis. talis adiuratio licita est respectu quorumlibet. Deinde autem possumus

adiurando p^r x^putē dīni nōis tanq^m iūni
cos expellē ne nob^{is} noceant spūalit^r ut
corpālīt^r sūm prātez nob^{is} datam a x^po.
Luci. x. Ecce dedi uob^{is} prātē calcandi
sup^r serpētēs z mībil uob^{is} nocebūt. Nō
tū licitū est eos adiurare ad aliqd ab
eis addiscēdū uel etiā ab eis obrinēdū
q^a h^o p^rinet ad aliquā societātē cū eis
hādā: nisi forte ex spūali instinctu ut re
uelatiōe dīna aliq^d scī ad aliqd effect^r
demonū ope utūt^r. sicut legīt^r d^r beato
Iacobo q^d p^r demōdes fec^r Hermogenē
ad se adduci. Adiuratio x^po ad irrōna
bilē creaturā pōt intelligi dupl^r. Uno
mō ut adiuratio referat^r ad ipāz crea
turā irrōnabilē sūm se. z sic uanuz esset
ipām adiurare. Alio^o ut referat^r ad eū
a q^o ipā creatura agit^r z mouet^r. z sic du
plicif^r adiurat^r creatā irrōnabilē. Uno
qdē mō p^r modū deprecātiōis. qd^r p^rmet
ad eos q^d dīna inuocatione miracula fa
ciūt. Alio^o p^r modū cōpulsīōis ad x^pus
diabolū q^d in nocumētū n^rm utit^r irrō
nabilib^{us} creaturis. z talis ē modus ad
iurādū i exorcistis p^r q^d demonū p^ras
excludit^r. His igit^r modis licet. S^z sic
adiurare q^d p^r h^o demonū iplozet auxi
liū: nō licet. A. Idē i sū. cō. li. 3. ti. 34.
q. 246. cum duobus se. B.

A **Adoptio** uel arrogatio. Adoptio ē ex
trance persone in filium uel
nepotē uel deinceps assūptio legitīa. s^z
q^a p^r adoptionē q^d filius nō est p^r filio
habēt. A. Hec diffinitio fuit Ray.
Tho. p^r e. z Aliut in sū. cō. li. 4. ti. 8. q. 2.
B. Lū^o due sūt spēs. Una d^r arroga
tio. z ē q^d ille q^d nō h^z p^rez seu etiā qui
emācipat^r ē trāsīt cū reb^{us} suis i prātē
arrogatis. z h^z h^o fieri auctoritate p^rin
cipis. Alia x^po spēs cōi^rnoie. s. adoptio
inūcupat^r q^d adoptat^r q^d ē i prātē p^ris.
nec trāsīt i prātē adoptātis. z h^o fit ipe
rio magistrat^r. ff. eo. l. 2. z. l. si p^r. A. In
his. l. nūbil d^r q^d adoptat^r nō transeat
in prātē s^z d^r. L. e. l. penlt. z referuatur
ei t^rmō successio ab intestato in hēdi

rate adoptātis. ut ibi. Operat^r etiā hec
adoptio i pedimētū infirmū. extra d^r
cogna. le. c. uno. z null^o ali^o eius uidet^r
effect^r: nisi forte q^d def^r i adoptionē
auo l^o pauo mafno seu patno q^d filiū
ē emācipat^r. dcā. l. pe. Nā tūc trāsīt i
plenā prātē adoptāt^r ut ibi. B. Qd^r
si q^d i domo p^r se uel etiā corā aliqb^{us}
aliq^d recepit i filiū uel filiā. nulla est
adoptio. L. de pba. l. non nudis.

A Adoptare pōt p^rfamilias q^d sui iur^r
ē z q^d generare pōt. q^d nō pōt gene
rare si h^o ē p^r aliq^d i pedimētū nāle
nō pōt adoptare. Sec^o si ē p^r ipe
dumētū accitale ut spado siue gladio
castrat^r. ff. e. l. 2. A. In hac. l. d^r de im
pedimento accitāli t^rm. s. q^d spado pōt
adoptare. s^z de nālī d^r. ff. e. l. adoptio.
B. Itē nō pōt adoptare minor ānis
40. nisi iusta cā infuemetē. ff. eo. l. si p^r
s. ult. A. Quia magis liberorū pro
creatōm studē d^r. nisi forte morib^{us} aut
ualitudo i cā sit: aut iusta cā arrogādī
aut si cōiūctā sibi psonā uelit adopta
re. l. arrogare. ut ex pcedētib^{us} patet.
Itē nō d^r q^d plures psonas arrogare ni
si ex iusta cā. s^z nec libertū alienū. dcō
s. ult. l. i q^d nō d^r nisi d^r arrogatiōe. Ideo
uidet^r q^d minor. 40. ānis possit adopta
re z si nō arrogare. ut i sū. cō. li. 4. ti. 8.
q. 5. B. Itē mulier adoptare nō pōt
nisi ex rescripto pncipis in solatium li
berorū amissorū in bello. L. eo. l. mulie
rē. A. Idē ponit i sū. con. dcā. q. 5. s^z in
dcā. l. mulierē. z i iurib^{us} ibi allegat^r nil
d^r i bello. B. Adoptari. aut^r quilibet
pōt tā masculus q^d femia dūmō sit itā
tū mior p^re adoptātē q^d fili^o ei^o nālīs
eē possit. ff. eo. l. adoptio. Adoptat^r aut^r
p^ris z uolūtarius t^rm. ff. eo. neq^s absens
A. Idem in sū. con. eo. ti. q. 6. B.
Effect^r adoptiōis ē q^d adoptat^r per
oia ut fili^o adoptātis habeat. A. Sal
uo qd^r s^z dictū ē de simplici adoptato.
B. Ita ut etiā ab intestato succedat
L. eo. l. pe. Itē q^d si sit arrogat^r tūc filiū
ei^o z nepotes si q^d h^z trāsēūt i prātem
arrogatis. sec^o si sit solū adoptat^r. ut i

p. s. dicitur e. A. Facit. ff. eo. l. i. p. B. Jte q. arrogator tenet relinquere arrogato q. rra pte bono. o. i. u. q. h. z. hoc si ue in test. si uelut e. u. em. acipare. S. z. adoptator nihil tenet relinquere adoptato nisi uelit. L. eo. l. i. z. a. A. Lex p. ma nihil facit. s. z. l. pen. B. Idem Tho. in 4. o. d. i. 4. 2. Quid aut adoptio i. pediat m. i. moni. u. uide i. pedim. t. u. 7. o.

Adulatio. Utrum sit peccatum. R. o. h. z. Tho. scda scda. q. 115. Si aliquis uolens ad delectationem alii loqui excedat modum i. delectando peccat. Et si qd h. o. faciat sola intentione delectandi: uocat placid. o. fm p. h. m. Si aut h. o. faciat intentione alicuius lucr. o. seque di: uocat blanditor uel adulator. Loit. t. n. nom. e. adulatio. s. solz attribui oib. q. sup. debitum modum x. r. utis uoluit alios x. bis uel factis delectare. z. sic e. p. t. m. p. r. i. n. e. t. aut ad adulationem laudare ali. que in q. b. o. n. o. e. laudat. g. a. forte sunt mala uel non recta siue non certa bona. Aut etia si timeri possit q. ad inanem gloriam laudatus. p. uocet. Si q. s. x. o. lau. dare uelit. p. p. f. boni. puta ut aliquis cōsolef. ne i. t. r. b. u. l. a. t. o. i. b. o. f. i. c. i. a. t. u. l. u. t. in bono. p. f. i. c. i. a. t. aliis debitis circūstā. tis seruatis. p. r. i. n. e. b. i. t. hoc ad x. r. u. t. e. A. Jde i. s. u. cō. l. i. 3. o. t. i. 3. 4. q. 258. B.

Utr. adulatio sit p. t. m. mortale. R. o. fm Tho. ubi s. Adulatio p. o. t. e. p. t. m. mortale triplicif. p. mō rōne m. a. e. s. i. c. u. t. cū laudat aliq. s. p. t. m. alic. hoc. n. o. r. i. a. rur dilectioni dei o. cuius iusticia. z. h. o. loq. z. dilectiōi. p. x. i. m. i. quē in peccato fouet. unde est peccatū mortale. 2. o. mō. ratione intentionis: puta cum aliquis adulat alicui ad hoc ut fraudulenter ei noceat corporalit. uel spūalit. z. hoc est etia mortale. 3. o. mō p. o. c. a. s. i. o. n. e. z. s. i. c. u. t. cū laus adulatoris sit alii occasio peccandi etia p. t. e. r. adulatoris i. t. e. n. t. i. o. n. e. m. z. tūc cōsiderādū ē utrū occasio sit data uel accepta uel q. h. i. s. ruina seq. ex hoc. l. u. e. n. i. a. l. i. s. u. e. l. m. o. r. t. a. l. i. s. z. f. i. n. h. o. c. i. u. d. i.

cādū ē. Si at aliq. ex sola auaritia o. lectandi uel ad euitandū aliq. malū uel cōsequendū aliq. necessitatis alicui adulat. fuerit: nō ē o. caritatē nec mor. tale sed ueniale. A. Jde i. s. u. cō. eo. t. i. q. 261. B.

Utrū peccet adulator seu ali. uolē. do placē hoib. R. o. fm Tho. ubi s. Uel. le placē p. p. f. caritatē nutriendā ut eis spūalit. g. a. p. f. i. c. e. possit: laudabile est. i. L. o. r. i. x. o. p. e. r. o. i. a. o. i. b. o. p. l. a. c. e. o. S. z. p. p. f. i. n. a. n. e. g. l. o. r. i. ā. u. e. l. p. p. f. l. u. c. r. ū. u. e. l. e. t. i. ā. i. n. m. a. l. i. s. e. s. t. p. e. c. c. a. t. ū. f. i. n. i. l. l. u. d. p. s. D. e. u. s. o. f. f. i. p. a. u. i. t. o. s. s. a. e. o. z. q. h. o. i. b. u. s. p. l. a. c. e. t. Et ad. B. a. l. p. Si adhuc hoib. placere chusti. feru. nō effem. A. Jde in s. u. cō. eo. t. i. q. 260. B.

Utrū dare adulatorib. sit peccatū mortale. R. o. fm Tho. scda scda. q. 163. z. etia fm g. u. l. Non. nisi ali. appetit. numi. uane glorie hoc caufer. sic hero. des delectabat q. n. laudes sibi dabat. nō hoib. s. z. o. e. i. u. e. l. n. i. s. i. i. t. e. d. a. t. z. c. u. p. i. a. t. illā adulationē. de q. d. i. p. s. Laudarut. p. e. c. c. o. r. i. d. e. s. i. d. e. r. i. s. a. i. e. s. u. e. Et i. Ysa. Po. p. u. l. e. m. e. u. s. q. b. r. i. m. t. e. d. i. c. i. t. r. e. h. e. c. e. n. i. adulatio crimē ē. z. tales largitores cō. m. u. n. i. c. ā. t. e. i. s. i. c. r. i. m. i. n. e. A. Jde in s. u. cō. l. i. 2. o. t. i. 5. q. 22. B.

Adulterium. Est alie. ni. t. h. o. r. i. u. i. o. l. a. t. i. o. 32. q. 5. Non mecha. beris. Quid faciet mulier que o. adul. terio suscepit filium uel suppositum si. bi alienum partus. z. ita q. nō ē fili. su. scepit expēsas ab eo q. putat eē p. r. z. ē. cā q. illi q. eēnt al. heredes ei. n. i. s. u. c. c. e. d. ū. t. R. o. fm Ray. Adulter i. p. n. i. a. reue. let sacerdoti p. i. r. o. u. e. l. e. p. o. seu utrūq. et. tūc p. d. i. c. t. i. i. n. q. u. i. r. ā. t. d. i. l. i. g. e. t. i. z. c. a. u. r. e. o. cōditiōib. spūrit. uel suppositi. z. si inue. nerit q. sit h. o. spūalis z. timēs deū: tūc. corā muliere si uiderit expedire rece. pro p. u. s. sacro ab ipsa q. nō calūmose. p. c. e. d. a. t. ē. t. ab illo q. secretū teneat. po. t. e. r. ū. t. reuelare sibi z. o. s. u. l. ē. q. i. g. r. e. d. i. a. t. religionē uel transferat se ad longinq.

ita q̄ nihil percipiat d̄ bonis putatiui
p̄ris. Et addit hic Ul. q̄ illa mulier p̄t
reuelare marito si nō timet piculū. sic
sūt alig viri q̄ sustinet sciētē adulteri
uz vxorū. alig forte q̄ cōfētū. q̄a non
possūt p̄pos h̄re filios. z hui' mōi i r̄i
casu tute mulier p̄t reuelare m̄ito: z si
acceptet absoluta ē mulier. A. Nisi re
spectu eoz q̄ nūlomi' r̄manerēt i dā
no sic possēt eē filii veri respectu por
tidis legitie vel ēt q̄cūq̄ alii q̄ ad totā
hereditatē q̄n talis fili' eēt ex adulterio
seu incestu q̄a penit' excludit a succes
siōe. L. d̄ incestis nup. Autē. ex cōplexu
z de naturalib'. Autē. liceat. ita vt ēt
alimēta eis negētur ex substantia parē
tis. d̄cā. Autē. ex cōplexu z extra qui sūt
sint legit. p̄ venerabilē ad fi. S. d̄ egra
te canonica alimēta cōcedunt extra de
eo q̄ dux. i. ma. cū h̄rēt. z ibi glo. B. Si
uero illi spurio vel supposito nō p̄t re
uelari sine periculo. vel ēt si p̄ reuela
tionē n̄ vult acq̄escē cōsilio. tūc iūgat
mulieri q̄ de reb' si q̄s h̄z uel i futuro
h̄re possit satisfaciāt viro iuxta posse
dolēs de peccato z ēt d̄ eo q̄ nō p̄t ple
ne satisfacē. Et tal' satisfactio fiat p̄ ali
uz secrete z caute nō reuelādo ipi vi
ro p̄sonā vxoris. z ita erit i bono statu
ar. 22. q. 5. hoc videt' z extra de peni. offi
ciū. Idē hosti. Et tenet mulier viro sa
tisfacē etiā d̄ cōsuptis ab isto filio. De
h̄reditate at̄ tenet h̄edib' viri ab iesta
to: vt h̄edib' scripi. vel gb' x̄similis
credit q̄ reliq̄set. z si hoc nescitur det
pauperib'. Itē d̄c Inno. q̄ si mulier
nō h̄rēt q̄ restituat z h̄rēt p̄batiōes p̄
q̄s dicti successores releuarēt a dāno
q̄d h̄it d̄z eas adducē nisi q̄ue malum
eēt p̄cētuz tūc nō d̄z facē q̄a min' ma
lū ē dānū rez q̄ piculū aiaz z corporis.
Si h̄o nō h̄rēt p̄batiōes sileat. 2. q. 7. ple
riq̄. hoc Ray. hosti. z Inno. A. Idē
in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 23. B.

Sz nūqd d̄cūs fili' tenet credē mulie
ri. R̄ndeo h̄z. guil. Nō tenet credē mu
lieri soli. q̄a possit eē muliebrius falla
cia. z si sana cōscia nō credit. excusat'

ē tā de p̄ceptis q̄ de p̄cipiendis. Si h̄o
honestas seie z alie circūstātie faciūt
eid ē d̄ hoc p̄babile op̄ionē siue cōsciaz
z vult tutiorē viā eligē. nihil vltērius
p̄cipiat. d̄ p̄ceptis aut z cōsuptis q̄diu
bonā fidē habuit Ray. dar cōsiliū ut
restituāt uel cōponat. Sed tñ talis ut
dic nō ē cogēdus. q̄a possessor erat bo
ne fidei. L. de rei. iudic. certū. hosti. q̄z
z Ul. z guil. dicūt q̄ si tenet d̄ cōsuptis
q̄diu fuit bone fidei. A. Idē i sū. con.
d̄cā. q. 23. ubi d̄r fin' hosti. q̄ mulier te
net restituere ista cōsumpta p̄ filium
putatiuū. B.

Sed nūqd mulier possit filios d̄ a
ulterio susceptos sibi heredes istituere.
R̄. Lette sic. q̄a gliber p̄t sibi he
redē instituē eū cui non p̄hibet. refer
uata sp̄ legitia p̄te liberis suis. De quo
uide infra legitia p̄ totū. A. Intelli
ge hoc nisi cōsuetudo regiōis repugnet
fm Albrici z i sū. con. li. 2. ti. 5. q. 26. p̄
at n̄ p̄t hui' mōi filios instituē. vt su
pra. §. primo. in additione. i. B.

Vir h̄is legitimis filios si viuentē
vxore aliā ducat sciētē ipediūtū. A.
Si. n. iustā h̄rēt ignorātie cāz legitia
foret p̄les. extra q̄ si. sint le. c. penult. B.
z ex ea filios h̄cat. nūqd tales filii
adulterini possint succedere patri. an
vero teneantur restituere filius primi
matrimonii. R̄ndeo scdm̄ guil. Resti
tuere tenentur totā hereditatē filiis p̄
mi matrimonii cū fructibus mala fidē
cōsumptis cōtūcūq̄ op̄oreat eos ma
le egere vel medicare. A. De hoc supra
absolutio. 4. ad fi. B. Nisi bona fidē cō
pleta sit legitima p̄scriptio maxime si
etiam post completam legitimāz pre
scriptionē retinēt bonam fidem. tunc
enim n̄ tenentur. A. Idē i sū. con. co.
ti. q. 25. B. De accusatiōe adulterii. z
quomō adultera possit dimitti. habes
isra matrimonium. §. per totū. Quō
etiam adulteriū ipediat matrimonii
habes i ipediētum. §. 2. Et vtrum
liceat vxorem adulteram occidere
ibidem. §. vlt.

Aduocatus eē n̄ pōt imo
 exp̄se phi
 bes. p̄ qdē si sit hēric' uel excōi
 cat' uel pagan'. 4. q. i. c. i. z. ex de heret'.
 excoicam' p̄ de pe. dis. i. nemo uel i fo
 ro. Ubi etiā habes q' peccat iudex z
 puniri debet q' sciētē admittit tales.
 Itē si sit monach' uel religiosus. Ta
 les. n. peccāt aduocādo nisi p mōaste
 rio de mādaro plati. i. q. i. monachi ex
 de postu. ex parte. Itē phibet si sit cle
 ricus i sacris ordib' cōstitut' uel ē i mi
 norib' dū tñ sit bñficiat'. Talib' n. p
 hibita ē aduocatio corā iudice secula
 ri nisi i ppria cā uel p ecclesia sua uel
 p cōiuctis aut misabilib' p̄fōis. extra
 de postu. clerici. z. c. cū sacerdot'. Sz an
 corā iudice ecclesiastico possint. satis
 uidet q' sic. ar. i. dcō. c. clerici. Exceptis
 epis z et sacerdotib' qd' uidet simpliciter
 infām nisi ut dcm ē i cā ppa uel ec
 clesie. uel p cōiuctis aut miserabilib'
 psonis. i. 4. q. 5. deniq. ss. dis. platu. z. ex
 p̄fōis i illa decre. cū sacerdotis. Et itel
 lige dūmō i p̄dcis casib' dūmō officiu
 nō ipediat. ar. dis. 91. cleric'. Et nora q'
 qd' cūq' ē bñficiat' i aliq' ecclesia z p̄stat
 p extraneis patrociniū aduocatois uel
 pcuratois cōtra eā dū illo bñficio expo
 liari. ut i p̄dcō. c. cū sacerdot'. A. "hoc. c.
 logtur de clerico. Sz fm Inno. ibi. Idē
 ē ē si sit laicus i ecclesia bñficiatus. ut
 bñficio illo puef. ut i sū. cō. li. p̄ ti. 5. q. i. 5.
 7. B. Itē nō debz qd' eē iudex uel assēs
 for i cā illa in q' uult eē aduocatus. qd'
 duo officia i eadē cā phibet exercē. 4.
 q. 4. c. i. z. z. Sūt z alie p̄fōe ab aduoca
 tioe p canones phibite. ut furd'. A. i.
 q' penit' ml audit. ff. d. postu. l. 2. B. mu
 tus cec'. A. utroq' oculo p̄uat'. dcā. li.
 B. furiosus ipubes usq; ad. is. ānū. se
 natu mor'. A. De remoto a senatu n̄
 la uident fieri mēto nec in allegatio
 ne ifra poita. nec i dcā. l. ubi p̄dcā ori
 ginalit' ponūf. nec i sū. con. i. dcā. q. i. 57.
 ubi eadē notāf. B. seru'. feia. z. uir pas
 sus muliebria. f. 3. nām. A. Nisi uo
 lenter fuisset passus dcā. li. B. Itē dā

nat' capitali crimie uel calūnia publici
 iudici. Item q' operas suas locant ut
 pugnaret i arenā cū bestia. hec omnia
 iii. q. 7. s. tria.

Ady clericus beneficiatus i diuer
 sis ecclesiis possit p̄fere patrociniū
 contra alias. Rndeo fm. Ber. Nō uid
 tur q' possit. Si tñ cēt plar' i vna eccle
 sia. tūc rōe platiōis pōt. Et idēz dic In
 no. A. s. i. c. fi. extra de postu. ubi p̄dcā di
 cit Ber. Sed Inno. in hoc discrepat a
 Ber. qd' tenet q' clericus ē nō platus
 possit aduocare d' aliā. ga ecclesia non
 op̄tat inter extraneos sup xbo dicēs
 Secus si p alia ecclesia ubi simile bñ
 ficiū hūit. B. Addēs q' si necō of
 ficio fūgat pōt ad similitū dñe tutori
 ff. d. postu. l. puto. z. l. vlt. A. Nō dic ad
 similitudinē. sz dic ut tutor vel platus
 ecclesie exēplādo officiū necessarium.
 Et idē uidet facē i eo qd' seqt. B. Itēz
 z p priori ecclesia pōt agē cōtra secūdiā
 ar. extra d' iure iur. tuā. z. c. intellecto. A.
 Predicta etiā notātur i sū. con. li. 2. ti
 5. q. i. 69. B.

Ady iudex teneat dare aduocatū.
 Rndeo tenet qūq; ut eis q' hē nō p̄it
 ppter paup̄tate uel ppter potētā p
 tis aduerse. ff. d. offi. p̄cō. l. nec qd' q. 5. fi
 Et qd' si iudex hoc alicui aduocato p
 cipiat. z ille sine cā dñeget p̄t p iudicē
 ppetuo remouēi ab officio aduocatio
 nis. L. eo. puidēdū. A. Que ē i. c. d. po
 stulādo. B. D3 igit obēdire si tñ ope
 rēs salariū cōstitut' d' q' vide ifra. 5. 6.
 z. 7. A. Idē in sū. cō. li. 2. ti. 5. q. i. 70. Sz
 q' ad salariū addit fm hosti. q' si idi
 gēs aduocato sit paup̄ aduocatus gra
 tis aduocet. z a deo expectet remune
 rationē. B.

Aduocatus qui sciētē defēdit cau
 sā iniustāz absq; dubio grauit' peccat
 ut dic Tho. scda scde. q. 71. qd' illicitūz
 ē coopari alicui ad malū faciēdū siue
 cōsulēdo. siue adiuuando. siue alitēq;
 consentiendo Ro. primo. Digni sunt
 morte non soluz qui faciunt zē. Tenet
 etiā ad restitutionē eius damni qd'
 contra iusticiam per eius auxilium

liū alia p̄s iurrit. Si aut̄ ignorat̄ inu-
sta cāz defēdat excusat̄ fm̄ mōz q̄ igno-
rantia excusare pōt. Si vero i p̄cipio
credit cāz iustā eē: z i p̄cessu appareat
nō iusta nō d̄z eā. p̄dere. vt. f. alterā p̄-
tē iuner vel secreta sue cāe alīi parti
renelet. d̄z ē cāz deferere vel eū cut̄
cāz agit ad cedēdū inducē. siue ad com-
ponēdū sine aduersariū damno. Hec
oia. Tho. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 171.
B. Porro i cā q̄ diu dubia ē bñ pōt ad
uocat̄ patrocinari secundum. h̄h.

Quis ē debet̄ modus aduocadi:
R̄ndeō fm̄ Ray. vt nō pducatur falsa i-
stia neq̄ falsos testes: seu corruptos
neq̄ metiat̄: neq̄ iducat falsas leges:
aut q̄scūq̄ p̄batiōes: neq̄ q̄rat i qua
mē alteri p̄tis dilatiōes nō neciat̄. Itē
q̄ fidelit̄ q̄rū iusticia p̄mittit cāz fone-
at̄ nihil de origēib̄ omittēdo. 3. q. 7. §
si quis aut̄. z ar. extra de testi. it̄mauit
L. de iudi. l. p̄perādū. §. illo p̄culdubio
4. q. 4. c. p̄mno. 22. Itē nō p̄catis l'vo
ciferādo. q̄ p̄pter hoc ipedit̄. p̄cessus
§. q. 4. i. loco. 3. q. 7. si q̄s adeo. A. §. ē. z ibi
d̄r. Si q̄s adeo p̄car fuerit vt nō rōne
s̄ p̄bis putet eē certādū opionis sue
d̄trimētū patiet̄. B. Itē d̄r Tho. secū-
da sc̄de. q. 71. q̄ aduocato d̄fēdētī cāz
iustā licitū ē prudēt̄ occultare ea q̄
bus impediri possēt. p̄cessus eius. Nō
aut̄ licet ei vti aliqua falsitate.

Utr̄ aduocat̄ possit petē salariū:
R̄ndeō fm̄ Ray. pōt moderatū: siue
ab initio faciēs pactū: siue postea fini-
ta cā. Et attēdi d̄z moderamē salarii se-
cūdū q̄ritatē cāe laborē aduocatiōis
z cōsuetudinē regiōis z sciētiā z hone-
statē aduocantis. 3. q. 7. §. apud urbē z
z ar. 12. q. 2. ulterane. z c. c̄cessō. extra. de
p̄beb. de mlt̄a. h̄. circa sublines. z c. d̄is-
ci. miramur. Lon. Tho. sc̄da sc̄de. q. 71.
S̄z caueat aduocat̄ ne petat salariū
cū q̄ui damno litigator. 3. q. 7. §. artēf
Itē q̄ cā iceptar n̄ finita faciat pactū
cū litigatore quē i p̄p̄iā recepit fidez
q̄z possēt eē occasio magni mali. 3. q. 7.
§. p̄terea nō licet. Nā q̄n videret cām

i periculo cogeret cliētulū inire pactū
z dare salariū ad libitū. Itē nūq̄ licet
aduocato pacisci de certa parte lit̄. pu-
ta de decia ul' cētesima. L. de postu. Si
q̄s aduocatoz. q̄ si nullū pactū certūz
fuit de salario pōt aduocat̄ iplorare
auxiliū iudicis p̄ op̄etēti salario. ff. de
vari. z extra. cog. l. i. §. i honorariis. A.
Aduertēdū q̄ aduocato circa salariū
nō licet excēdē cōstitutā sūmā. sc̄etum
aureos: fm̄ leges. ff. de varie. z extra. cog.
l. i. §. si cui. S̄z h̄regorii decimū
libras. 20. vt i sū. con. l. i. 2. ti. 5. q. 173. vbi
etiā sup̄dca oia d̄ salario fm̄ Ray. z ei
glo. z hosti. ponūf. S̄z illa cōstitutō gre-
gorii hodie videt̄ sublata p̄ p̄hemii
sexti. vbi tollūt oēs priores cōstitutio-
nes postea nō cōfirmate. B.

Utr̄ aduocat̄ teneat̄ gratis p̄stare
patrociniū i cā pauperū: R̄ndeō fm̄
Tho. sc̄da sc̄de. q. 71. Hic idē ē dicēdūz
q̄ de aliis op̄ibus misericordie d̄r. Nul-
lus. n. sufficit oibus indigētib̄ opem
misericordie ipēdē: z iō sicut Auḡ d̄icit.
primo de doctrina xp̄iana. Lū oib̄? p̄
desse nō possis his potissime cōsulēdūz
ē q̄ p̄ locoꝝ uel tēpoꝝ uel quarūlibet
rep̄ opportunitatib̄ cōstricti tibi q̄si q̄
dā forte iūgūf. Dic aut̄ p̄ locoꝝ oppo-
runitatib̄. q̄a nō teneat̄ hō p̄ mūdūz q̄
rere indigētes q̄b̄ subueniat: s̄z sufficit
q̄ eis q̄ sibi occurrūt misericordie opus
ipēdat. Addit aut̄ z tēpoꝝ. q̄a nō teneat̄
hō future necitati alteri p̄uidē: sed
sufficit si i p̄senti necitate ei subueniat
Subdit aut̄ uel q̄rūlibet rep̄. q̄a hō si
bi cōstrictis q̄cūq̄ necitate maxie debz
curā ipēdē. Quib̄ tñ occurrētib̄ restat
vtr̄ aliq̄s tāta necitate patiat̄ q̄ nō ē
p̄mptu appeat quō possit aliē ei sub-
ueniri. Et i tali casu teneat̄ ei op̄? mis-
cordie ipēdē. Si aut̄ appareat quō ei
aliter subueniri possit. uel per se. uel p̄
aliā p̄sonā magis cōiūctā. uel maiores
facultatē h̄ntē nō teneat̄ ex necitate in-
digēti subuenire. ita q̄ nō faciēdo pec-
cet. q̄uis si subuenit in tali necessita-
te laudabilis faciat. Un̄ aduocat̄ non

tenet sp cāe paupeꝝ patrociniū p̄staꝝ.
sz solū occurrētibꝝ d̄ditōibꝝ p̄dictis. **A**
Idē i sū. cō. l. 2. r. 5. q. 174. Et itellige p̄
d̄cā cū hoc. q. licet possit paup̄i p̄ aliū.
subuēiri tñ si ei n̄ subuēit n̄lꝝ subuēire
potēs excusare. s. d. s. p̄asce. Jō nulla
tenꝝ d̄z aduocatꝝ q. pōt p̄mittē iusticiā
paupeꝝ depire. fm Ray. q. d̄c q. aduo
catus p̄ miserabilibꝝ p̄sonis q. p̄pter
defectū aduocati quē nō p̄iit cōducere
amittūt cās. z grauāt iuste. tenet ad
uocare z de sua sciētia elyaz dare. x. q.
3. paup̄. Lō. Al. hosti. ut i d̄cā. q. 174. **B**

In qbꝝ casibꝝ z de qbꝝ aduocatꝝ re
neat ad restitutionē. R̄ndeo fm Ray.
p̄mo q. a oiuꝝ q. illi q. d̄s aduocabat p̄p̄t
ip̄ius patrociniū iniuste amiserūt seu
d̄nificati fuerūt. Un̄ si p̄ cauillationē
suā abstulit aduersario bonā cāz ulꝝ ēt
si ip̄z ḡuauit perēdo dilationē sup̄flūā
uel allando falsū z d̄ sciētiā uel faciē
do cauillofā positionē uel istruēdo fal
sū testē aut istruēdo cliētulū de negā
do x̄itatē z s̄ilibꝝ tenet aduersario ad
it̄eressē. Jt̄e tenet illis qbus p̄stitit au
xiliiū si p̄pter suā ifidelitatē uel negli
gētiā uel ip̄rudētiā amiserunt. Et hoc
qñ iactabat se sciētē z nō erat. ut dicit.
x. q. 1. Idē i sū. con. co. r. q. 175. Ubi ēt
d̄f fm Ray. q. si tenet si extorsit sala
riū vñ nō debuit extorquē uel si ultra
q̄ debuit habere extorsit. **B**

In finitas fm Ray. ē. p̄xi
mitas persona
ruz ex carnali copula pueni
ēs oī carēs p̄tela. De hoc plene dices. i.
un̄ ip̄edim̄ta infimoniū ip̄edim̄tū. i. 4. **B**

Lchimia De au. z ar. al
chimico utruz
possint uendi uel emi uide. i. **B**

Lea De oī Cēptio. §. 5.
ludo alee

Lienatio rei ecclesie i
mobilis non
ualet nisi in certis casibus z
debita forma seruata primo quidem
propter debitum urgens. x. q. 2. §. hoc

ius. **A**. Quando aliū de solui non po
test ut ibi. **B**. Jt̄e p̄ter redemptionē
captiuoz. Jt̄e p̄pter pauperes pascen
dos tēpore famis. i. 2. q. 2. aurū. z. c. gl̄ia
Jt̄e propter ecclesiā edificandā aut p̄
pter cimiteriū āpladū. Jt̄e ut emat
aliquid magis utile. Hec possunt ha
berē. i. 2. q. 2. sine exceptione.

Sorina alienādi uariat fm uarieta
tē ecclesiāz. s. ep̄aliū monasteriorū z
parochialiū. Colligūtur tñ oēs forme
i d̄cō. c. hoc ius. z. c. si quis ep̄s. z. i. 2. q. 2.
placuit. **A**. Adde z i. c. alienationes. z. c.
abbatibꝝ. z. c. sine exceptione. **B**. Sed
z x. q. 1. specificat dicens sic. Ep̄us res ad
mēfā suā p̄tinētes uel res cathedralis
ecclesie nō pōt alienare sine cōsensu ca
pituli. z si res sit modica z necessitas
magna nō ē neciūs cōfessus cap̄li. i. 2. q. 2.
terrulas. Nec abbas res monasterii si
ne cōfessu ep̄i z cōuētꝝ sui. nec p̄byꝝ paro
chialis sine cōfessu ep̄i sui fm q. d̄cūt. c.
sup̄i allata. Hec de rebꝝ imobilibus
Secꝝ d̄ mobilibꝝ i q̄ alienatiōe hꝝ mo
di solēntas n̄ f̄gnit. **A**. Idē i sū. con. l. 1.
p̄mo. r. i. 4. q. 17. **B**. Jt̄a tñ q. nullus p̄
larꝝ religiosus pōt uēdē reddītꝝ seu cō
cedere alicui ad uitā uel ad certū t̄p̄s
nisi necessitas uel utilitas loci expō
cat. z de cōsensu cōuētꝝ. uel si cōuētꝝ nō
habeat de cōsensu p̄lati sui. ut in cle.
monasterioꝝ d̄ re. eccle. nō alie. **A**. Jbi
tñ declarādo subdit. Ueꝝ p̄missa ad lo
cationes uel etiā redditū aut fructuū
uēditiones ad tēpus modicū faciēdas
declaramus non extendi. **B**.

Alienationes rez ecclesiāz facte a
scismaticis uel it̄nisiis nō ualēt. extra.
de scisma. c. p̄mo. i. 2. q. 2. alienationes. z
tenet restituere loca z res z fructus p̄
ceptos z qui percipi potuissēt. **A**. s. a
iusto possessore. ut i. c. ḡuis. ifra allato
B. Sic z glibet raptor. extra de resti.
spo. ḡuis. Et q. imitē talibus alienatiōi
bꝝ excoīcatꝝ ē. ut i. excoīcatio p̄. §. 2. ifi.

Si possessio data fuit ecclesie ea cō
ditione ne alienet. an aliq̄ casu aliena
ri possit. uide ifra cōditio. §. 3. alienare
qdā sua nō p̄iit. infra ludus alee. §. 5. **B**

Altare nō ē lignū p̄tre
uz s; lapideū. d̄ ose.
dis. i. altaria. Idē Tho. i. 4. dis. i. 3.
q; si ad celebrādū missā n̄ habeat alta
re p̄secratū salte; habeat tabula par
uula lapidea p̄secrata q̄ d̄r altare ma
ricuz. i. q̄ cecidit ep̄s z eoꝝ superiorib;
in itinere celebrare z celebrari facere
ubicūq;. extra de p̄ui. qm̄. li. 6. Idē cec
dit p̄dicatoꝝib; z minorib;. sine tñ p̄ui
dicio parochialis ecclesie. extra d̄ p̄ui.
in his. De consecratione altaris habe
tur infra consecratio. 3.

Licitū ē p̄sbyteris istruē altaria in
ecclesia nō p̄secrata. s; i p̄secrata nō h;
nisi de licētia ep̄i. ar. dis. 68. q̄uis. z de
cōse. dis. i. null; p̄sbyter. Eodē mō sine
cōse ep̄i nō sūt altaria d̄struēda. ar. d̄
cōse. dis. i. c. ecclesie. z. c. placuit. A. Idē
i sū. con. li. 3. ti. 24. q. 148. In p̄dicis iuri
bus nō videt; p̄bati q; p̄sbyter possit
erigere altaria in ecclesia nō p̄secrata
nisi a d̄rio s̄c̄su illi. c. nullus p̄sbyter.
Et tenet glo. i. d̄cō. c. q̄uis. B. Qui altāi
fuit de altari inuē debet. 12. q. i. ex his.

Ambitio qd ē. B̄ndeo
fin Tho. scōa
scōe. q. 131. Ambitio ē iordiar; ap
petit; honoris Qui qdē p̄r eē iordiar;
tripliciter. p̄mo p̄ hoc q; aliq; appetat
testimoniū d̄ excellētia quā n̄ h; qd ē
appetē honorē sup̄ suā. p̄portōne. scōo
mō p̄ hoc q; honorē sibi cupit n̄ referē
do in deū. Tertio mō p̄ hoc q; appeti
tus eius in honore ip̄o gescit non refe
rēs honorē ad utilitatē alioꝝ. p̄p̄t qd
ambitio sēper ē peccatū. A. Idē in sū.
con. li. 3. ti. 24. q. 266. B.

Angaria z pangaria. hec
duo sūt qdā futu
res ip̄se p̄ extorsione sup̄ior.
Et ē angaria fut; p̄sonaz. Perāgaria
uero fut; p̄soaz z rez. uidel; quā facit
qs p̄prio sup̄ru. ut dicit Ray. A. Albr
cus dicit q; āgaria ē fut; p̄sonarū z
rez cū quis facit p̄prio sup̄ru fin Ray
Boff. z hosti. Itē glo. l. c. nō mun. de i
mu. ec. dicit q; āgaria dicit; p̄sonalia ob

sega p̄prio sup̄ribus p̄stira. Perāga
rie. ubi persona fuit sup̄ribus alienis.
S; de hoc nō ē multū curādū. B.

Appellatio Utz liceat per
appellationez
iudiciū d̄clinare. Quid. s. accusat;
§. 4. p̄ appellatōez snia excoicatiois
lata n̄ v; . Et si appellās nō p̄sequitur. n̄
p̄pter hoc snia cōualescit. Tñ excoica
t; noiati si. i. ips̄s statutū appellatōne n̄
p̄sequit; ut d; lapso tpe d; d̄nūtiari. ex. d̄
sen. exco. li. 6. A. Ibi d̄r excoicat; noia
ti uel ip̄alit; z exp̄sse q; p̄ appellatōne
legitimā excoicatiois sniaz assentit i se
latā. si appellatōne eadē infra tēpus ad
ip̄az p̄sequēda ab hoie uel a iur̄ statu
tū non fuerit ut debuit. p̄secut; . lapso
eodē tēpore excoicatus publice nun
ciari debebit. B.

Apostasia p̄ i gnālī qd ē
B̄ff; Ray.
B̄ffre. z hosti. Est temera
ri; a statu fidei obie uel religiois reces
sus. Et d̄r q̄si postatio. i. retrograda sta
tio. A. Idē i sū. cō. li. p̄ ti. 7. q. i. B. Tri
plex ē apostasia. i. perfidie qua uideli
cer recedit qs a fide ut Julianus apo
stata. De hac habet. 2. q. 7. nō p̄t. Itē i
obie. q. i. trāsgredit; sp̄ōranea uolūtate
p̄ceptū ut Adā z Eua. B̄ff. 3. Silt; z q
sacr; canonib; obedire cōtēnit. De hac
3. q. 4. alieni. extra de ma. z obe. si qs
Itē irregularitat; . z hec ē duplex. Una
q; qs recedit a statu clericat; . Altera
q; qs recedit a statu assūpte religiois.
47. di. q̄tūlibet. 16. q. i. legi. A. Idē in
sū. con. eo. ti. q. 2. B.

Apostasia z. o. a fide. Sci
edū q; cum
apostata a fide sit heretic; z i si
delis. ip̄o iure excoicatus ē. extra d̄ he
retic. ad abolēda. Itē res talū. c̄fiscat;
z ip̄i amittunt factionē testamētū. nec
etiā pacta penitētia i statū p̄stutū re
dūt. L. eodē. l. 2. z. 3. A. Del; hoc p̄bat;
eo. ti. gazaros. q; ē cōstitutio Federici. z
hodie sit ista c̄fiscatio ip̄o iur̄. extra d̄
heret; . cū scō. li. 6. B. Et d̄bet sc̄pi sic

heretici. de qbus. i. heretic' p. s. i. 4. q. i
cipit. Qualiter heretici rē. Itē sunt ifa
mes et repelluntur a dignitatib' et aliis
multis. ex de iureiur. q. relā. 6. q. i. i. i. i. i.
mes. de cōse. di. 3. celebratē. A. Alia
incipit. Die dñica. Et idē dñ in sū. con. e.
ti. q. 3. 2. q. 4. fm Ray. B

Quid de his qz inter' sūt fideles
tñ ppter timorē faciūt exteri' aliquem
actū infidelitatis. puta reuerentiā idoli.
R. fm Ray. Tales lz nō sunt apostate
neqz heretici: mortali' peccant quātū
cūqz fuerit metus. quia fm Aug. San
ctius ē mori fame qz uelci idolatrico. 32
q. 4. sicut sancti. Lō. Thō. scda scde. q
34. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 5. B

Alterū liceat xpiano i aliq casu sumē
habitū infidelit. R. fm guil. Posset
b' fieri ex rōnabili cā. sicut et b'us Se
bastian' sub clamide militari xpi mi
litiā gerebat absconditā. b' intelligēduz
ē fm eūdē guil. nisi eēt institutum ali
qd determinatū signū ad cognoscēduz
pfectores alicui' idolatrie. tūc enī nō
liceret. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 6. B

Apostasia 3° s. in obe
dientie
Apostasia inobediētie qñ qz
obedire contēnit pcepto dei siue ca
nonū siue pator. et talis infamis effi
cit et repellit a testimonio. et o3 excoica
ri. 3. q. 4. si qz a suo. xi. q. 3. si autem no
bis. et si pstitit in contumacia debet
erescere et pena. ex ut lite nō cont. qm
frequēter. A. Idē in sū. co. eo. ti. q. 3. f3
Ray. B. Si autē redierit si non fuerit
excoicatus recipitur ad pñiam. si fue
rit excoicatus recipitur cū satisfactōe
quā excoicatus tenet facē iuriā passis.
ut dñ s. absolutio 4. s. 3. A. Idē in
sū. con. eo. ti. q. 4. B

Apostasia iiii^o
Lab ordie clericat'. Tak apost
ta fit multipl'r. p. s. oimittēdo tōsuram
coronā uel hitū clericāle. 20. q. 3. c. p. 2. et
3. et ex co. c. p. 2. 3. Itē accipiēdo iuxta
ex de cle. di. ex pre. Itē cōuertēdo

se ad negocia secularia. ex de ui. et ho.
cle. ex lris. et de sen. ex. in audicētia. et. c.
ppendū. et talis si ē i sacris interi ab
accusatione et testimonio rāqz ifamis
repellit. 2. q. 7. alieni. 3. q. 4. bear' Itē
iteri ad dignitatē uel ordinē pmoueri
nō pōt. 16. q. 1. legi. 50. di. c. ult. Itē si
admodus se nō correxerit ē deponēd'
21. q. 4. sine. et c. p. c. p. m. Itē interz ca
ret pñilegio clericali ita qz xberās eū
nō icidit i canonē. Hoc tñ intelligas si
p' trina admonitiōe epī nō se correxe
rit uel seditiōib' uel enorimitatib' se
imisceat. ex. c. c. p. et de sen. ex. cum nō ab
hoic. A. De trina monitōe nō dicitur
his caplis. 13. de sen. ex. in audientia. Et
pdicta etiā notant in sū. con. eo. ti. q. 2. et
q. 4. B

Qui pñā tñ tōsurā accepit: utz pos
sit eā deferere. R. lz p antiq uia unde
af. phibitū: hodie deferere pōt tam o
suetudine qz de iure. ex de cōba. cle. et
mu. c. ult. A. Ibi de b' nil dñ lz uult al
legare. c. i. u. de cle. di. li. 6. Et pdicti
con. Albi. 53. de hoc oli fuerit opioes
ut in sū. con. li. p. ti. 7. q. 7. Dimittēdo
tñ tōsurā o3 eū ecclesiasticū relinqre
bñficiū. ex de co. cle. et mu. c. Jobes. uel
clericāle deferre tōsurā. ut ibi. B

Elic' i miorib' pñilegiū clericā
le si trāsiit ad actū. pñus ordinē dñū
puta factus ē bigam' uel miles aut ex
ercuit seuā puta recepit misterii occi
dēdi: mutilādi: aut aduocādi i cāis cri
mialib'. di. s. 4. q. 3. A. Inno. in. c. p.
ex de apo. di. q. 3. clic' fecerit se mili
tē dñm nō exerceat seuā pōt unuē cli
calit' et pñilegiū clicālib' gaudē cūz b
act' nō sit penit' dñ' ordinē. sic nec du
cē xgūne 32. di. s. i. i. Et ex dñ Inno.
p3 qz nō sufficit accipe officiū seuā ex
ercendi nisi illud executioni mādatur
Nec etiā seuā exercē p se pñat pñile
gio clicāli nisi b' fiat ex officio puta
iudic' uel executor' uel filis f3 glo. Ray.
ut i sū. con. ocā. q. 7. ad fi. Et rō pōt esse
qz lz cleric' deliqt seuā exercēdo. tñ ex
b' regularit' nō subicit curie scilari. ex
b

de cle. diu. c. vno li. 6. B. Item p̄dit si
nullo mō vult viuē clericatū. qd̄ p̄ tria
pōt parē. p̄ mō si sic s̄bit. sic cōuenit z
cōuenit sicut laic⁹ vadit i exercitiū. tal
liaf z sustinet alia onera laicalia. 2. si
frio admōit⁹ nolit ad clericatū redire
3. si duēt⁹ corā ecclesiastico iudice exci
pit de foro seculari. vñ alit i iure ofites
q̄ nō vult chicalit viuē. Si hō straxit
cū vnica z h̄gine. n̄ oīno p̄dit p̄uilegiū
Vnde. i. ch. 2. 3. 3. z se. A. Ad predi
cta facit qd̄ notat Inno. i. dco. c. primo
extra eo. Quod z ponitur in sum. con.
dicta. q. 7. z. q. 8. ponuntur omnia pre
dicta. B.

Lū clico q̄ exis i sacris de scō duxit
vxořē. si ad clicatū redeat pōt eps dis
p̄sare. ex q̄ cle. vel vo. c. p̄ z 2. A. Ista
disp̄satio ē vt vñat ordine p̄us rite su
cepto z etiā ascēdat ad sup̄iores. vt p̄
i dictis caplis. Et n̄ fit nisi cū bñ contri
to. dco. c. p̄. Lū eo hō de cui⁹ p̄nia dubi
tat eps non pōt disp̄sare nisi vt vñat
mioribus ordinibus non autem maio
ribus. nisi transierit ad religionēz dco
c. 2. z ibi glo. B.

Apostasia v. s. a
reli
gione z h. Apostasia fit p̄ te
merariā h̄it⁹ dimissionē cū assūptōne
sc̄larj vite. Nō tñ oīz iudicari apostata
siue fugitiu⁹ ē si diu aut ad lōginqua
vages. nisi postq̄ sic viuūt q̄ aiuz rede
ūdi se deposuisse oñdit. ff. d̄ re mi. d̄ ser
torē. §. emāfor. Tñ p̄ solā temerariam
dimissionē h̄it⁹ excoīcat⁹ ē. ex ne cle. l.
mo. vt piculosa. li. 6. Qd̄ si redierit re
cipiet i mōasteriū fm̄ q̄ i regula cōri
net. hoc dico si mōasteriū regularit
vīuat. alit in districti mōasteriū cum
vsufructu rez q̄s obrulerat p̄ori mōa
sterio. q̄ res p̄ ea ad p̄mū mōasteriū
redibūt. 27. q. i. si q̄ mōachaz. z. c. si quis
rapuerit. 16. q. 6. de lapsis. 18. q. 1. c. p̄mo.
Alii dicūt q̄ res simp̄ter erunt secundi
mōasterii. A. p̄mā tenz. Ray. z. hō.
in sū. con. li. p̄. ti. 7. q. 4. vbi ē p̄dca po

nūf de receptōe redeūtis. z p̄ma opio
sari vñ p̄bati i dco. c. d̄ lapsi. B. Qd̄ si
nltū mōasteriū vult eū recipe dic ut. i.
religio p̄. §. 9. A. si q̄ incipit. qd̄ cōsulēdū
Et vñ. §. fm̄ eius cōputationem. B.

Lū sūt bona q̄ mōach⁹ apostata
acq̄siunt. B. si abbas nolit eū recipe
ut neglexit eū reuocāe z sic decessit. de
negabit mōasterio bonoz repetitio. ex
q̄ maliciose denegauit alimēta. ex de i
fan. z lan. c. p̄. §. 7. d̄. c. vlt. Et p̄nebūt
bona illa ad secūdū mōasteriū si igre
diat aliter ad ep̄m. Et hoc itelligēdū si
cōuēt⁹ tot⁹ deligt i h. Aliū delictū p̄o
ne nō oīz redūdare ad dānū eccl̄ie. 16. q.
6. si eps. Si hō nō renuit eū recipe. tūc
qcqd̄ acq̄siuit suo mōasterio acq̄siuit.
sicut fm̄ d̄no. 18. q. 2. abbates. ff. de acq̄
re. do. etiā. z eūde casū vide. i. religio p̄
§. 9. A. si q̄ incipit. qd̄ de his. Et idē ponit
i sū. con. li. p̄. ti. 7. q. 15. z. 16. B.

Monachus fugitiu⁹ si nō vult redire
uel habituz reassumere oīz capi. et sub
gūi custodia carcerari. ex de apo. a no
b. A. Idē in sum. confess. eo. titu. q. 17.
fm̄ Hoffre. z. hosti. B.

Qua benedcā vñū
sit sa
c̄m. R. h̄z Tho. i. 4. d̄. 2. Nō
sed ē sac̄ale quasi qd̄a dispō ad sac̄m
Nō. n. ordiat dircē ad remediū p̄stan
dū. s̄ ad remouēdū phibēs. Vñ dat⁹
demonū neq̄rias z uenialia. z oī qd̄ i
pedire pōt ē effectū sac̄forū. Et ut di
cūt. p̄. z Al. Remissio uenialū q̄ fit p̄
asp̄sionē aq̄ b̄ndicte. nō fit p̄ modū sa
c̄ri. s̄ p̄ modū menti. vñ ut dictū ē non
ē sac̄z. A. Idē i sū. cō. li. 3. ti. 2. q. 2. B.

Quid cū aq̄ b̄ndicta appoit nō b̄
dicte. R. fm̄ Tho. i. 4. d̄. 12. Torū est
b̄ndictū. h̄. n. q̄ acq̄sita ē aq̄ ex b̄ndi
one. puenit ad aquā additam. Idē dic
p̄. sicut z cōrigit de oleo cōsecrato. i.
oleū. §. 3. A. Idē i sū. con. eo. ti. q. 3. In
tellige si aq̄ b̄ndicta sit maioris quāti
tatis. qz duob⁹ cōcurrētib⁹ p̄ualer qd̄
maius ē. ff. de sta. ho. l. q̄rit. Sec⁹ si est

q̄tatis mioris uel eq̄lis sicut ⁊ de sa-
cramēto eucharistie dī. dū apponit ui-
nū nō consecratum cōsecrato .i. eucha-
ristia ⁊: ad fi. B

Arbiter Lū ab uno d̄ p̄lib⁹
arbitrī l' iudicib⁹
aliis p̄tib⁹ ⁊ mandantib⁹ scripta sen-
tentia recitat p̄inde ē ac si ab oib⁹ eēt
recitata. Qz at ut q̄ recitat n̄ utat h̄b
singulari nūeri s; p̄lat dicēdo. Nos ra-
les arbitri l' iudices p̄nūciam⁹ ⁊c. nisi
i arbitris sup̄ electiōe q̄ d; h̄ci ab uno
nice oīuz. eē de sen. ⁊ re. iiii. cūz ab uno.
hb⁹ 6: de h̄. l' electio ⁊: § 5:

Archidiaconus
Qd ē ei⁹ officiū: R. h; Ray.
circa officia archidiaconi p̄positi l' d̄cāi
fere q̄t st ecclie tot st cōsuetudines. eē de
cōsue. cū oli. i. fi. ⁊d̄ excc. p̄la. ad hec. Si
tū uis scire qd iura dicūt d̄ talib⁹. uīd
⁊. dī. clericoz. ⁊. 25. dī. p̄lecti. ⁊ eē de offi.
archi. per to. A. p̄cipue. c. p̄. ⁊: Et
idem ponitur in lūm. con. lib⁹ 3: ti. 27.
q. s. B

Archiepiscopus
A qb⁹ ⁊ ubi d; cōsecrari archi-
ep̄s. uīd. i. cōsecratō p̄. s. p̄. ⁊. ultī.
Archiep̄s p̄t cōpellē s̄bdituz sūi sus-
fraganei ad suscipiēdas cōmissiōes ei⁹
i cāis nisi ubi sit cōsuetudo. eē de fo. cō.
romana l' 6: ⁊ eē de offi. or. p̄stozal.
Sup̄ q̄. c. dīc̄. host. q̄ cū archiep̄o s̄bit
ep̄s. ga pigui⁹ uis h; i eū q̄ i s̄bdituz
p̄t archiep̄s ep̄z cōgē ut cōpellat s̄bdi-
tū ad suscipiēdū. Et si ep̄s. i. certū t̄p̄s
sibi ass̄ḡtū h̄ facē neglexerit neq; ali
qd iustū p̄tēdēt demū p̄t cōgē utriūz
ar. eē d̄ of. or. q̄to. i. fi. ⁊. c. irrefragabili.
§. excc. l'. Lō. Ber. etiā si ab ep̄o appel-
latū fuēr. A. Hoc dīc̄ Ber. in d̄cō. c. pa-
stozal. Et idē p̄t i. sū. cō. l. 3: ti. 27. q. 4.
S; d̄ d̄cā fac̄ qd cū qd p̄hibet alicui
una uia ad id alia n̄ admitti d; ut in. c.

cū qd. de re. iiii. l' 6: nec allata iura m̄
tū faciūt. nā loq̄t i cōrectiōe d̄ictoz
⁊ n̄ i cōmissiōe cap. iō i nō excepti stam⁹
regle uidelz q; archiep̄s n̄lā h; p̄tē
i s̄bditū suffraganei sui nisi i exp̄ssis
d̄cō. c. p̄stozal. iō h̄ cāu cōsulerē archi-
ep̄o q; n̄ cōgēt s; s̄bdito q; obediret. B
S; h̄ sciēdū q; iure nouo archiep̄s cāf
q; p̄ appellatōz ut alio iur̄ metropolitani
cō d̄ferūt ad ip̄z n̄ p̄t audire seu cōmū-
ter alibi q; i sua ciuitate l' diocesi aut i
eis i qb⁹ appellatū existit uel cāe ip̄e
cōsistat nisi aliud sibi cōpetat d̄ cōsuetu-
dine. eē de offi. or. ut l' iugātes lib⁹ 6:

Archiep̄s nō h; iurisdīcōz i s̄bditos
suffraganei sui nisi in qbusdā casib⁹ q
notat̄ eē de of. or. p̄stozal. A. i. in gl.
B. p̄ qdē cū deuiat in diuis officiis a
cōsuetudine metropolitane ecclie. i. dī.
de his. Itē qn̄ s̄bdit⁹ ep̄i delīq; i dio-
cesi archiep̄i. §. q. 3. placuit. In h̄. n. ca
su efficiat aliq; de iurisdīcōe alteri⁹ cū
inlibz. Itē si h; p̄dū i diocesi sua. eē d̄
fo. cō. c. ultī. Et iste ē cas⁹ p̄tūz ad quē
cūq; aliū. Itē si cā d̄ferat ad eū p̄ appel-
latōz. eē de of. le. c. p̄. ⁊ de offi. or. duo
Itē cū absoluit ab archiep̄o n̄ uult pa-
rere ep̄o. eē de of. or. ad rep̄mēdā. A. i.
satisfaciēdo ep̄o sup̄ excoīcātiōe q̄ ab
ep̄o fuerat excoīcat⁹ nec d̄ excoīcatōis
cōstat iusticia: s; ab archiep̄o fuēat ab-
solut⁹. ga ep̄s eū absolue n̄lebat. iō si
ep̄o satisfacē cōtēnt: archiep̄s eū in ex-
coīcatōz fducit ut ibi. B. Itē si crimi-
nal cā sit inē ep̄m ⁊ cūcū suū d; d̄duci
ad synodū i q̄ p̄st archiep̄s. §. q. 2. c. p̄.
Itē si cūcū h; cūcū cām d̄ ep̄m suū.
xi. q. 1. si cūcū. Itē qn̄ ep̄s negligēs i co-
qd facē d; A. i. ad curā ecclie ⁊ aīarū
B. xi. q. 3. cū sum⁹ eē de sen. ex. per tuas
⁊ d̄ appel. q̄ fronte. Itē qn̄ d̄fucto ep̄o
ecclia idoneos cūcos n̄ h; i. q. 2. nō lice-
at. A. Tūc. n. archiep̄s h; curam rerū
ecclie ut ibi. B. Itē cū emēdēs ē sūtiāz
ep̄i ē iustā. eē de ap. sollicitudinē. A
Hoc qn̄ a s̄bdito fuerit ad archiep̄m
q̄relatū l; n̄ appellatū. tūc. n. rōe euīdē
tie p̄t archiep̄s declarare s̄bditum
b 2

liuste ab epō excoīcatū vr ibi. z potit
illū absolue vt remittē absoluedū ab
epō. q si neglexit ipē absolutōne ipē
dat. ex d sen. exco. p tuas. **D.** Itē cū vi
sitar puiciā. ex de pscip. cū ex officii.
z d cēsi. sopite. z. c. nup. Per solā vaca
tionē epal sedis n archieps sed caplm
supplet vices epi. ex d supplē. ne. pla.
si eps. z. c. ecclie. li. 6°. Silt si eps sit ex
coīcat. ex d supplē. ne. pla. romana. li. 6°. Aut capr. a pagais. vr i dcō. c. si eps
A. De his casib. latius dī i sū. con. li. 3°
ti. 27. q. 4. Sed qz multū nō occurrūt i
foro pnie. plixi dicere nō curauī. **D.**

S. nūqd pōt archieps ecclie cathe
drali vacāti dare visitatōrē seu admi
nistratōrē? **R.** Nō nisi forte caplm in
tpalib. z spūalibus negligēt vel male
administraret. tē. n. vocato ca. z cāe sup
hoc agnitōe pmissa visitatōrē seu ad
ministratōrē pōt deputāe. q quis hēat
legitimā administratōne i tpalib. z spi
ritualib. tñ illa bñficia q ad solā colla
tionē epi ptinēt offerre n pōt. si ab alio
q romano pōtifice fuerit deputat. ex
de supplē. ne. pla. ecclie. li. 6°

A. Archieps pōt suā puiciā visitāe: lz
n sint ei suffraganei negligētes. z ite
rare visitationē z pcuratōes recipe n
obstare cōsuetudine dñia. Et dū visitat
pōt cōfessioēs audire suffraganeoz. ab
solue z pñias iūgē. ex de cen. ppetuo.
li. 6°. **S.** vtrū possit aliqd recipe vid. i
visita. §. 2. z 3. z ibi pla d ei visitatōe
§. p. z 4°. Archieps pōt oculū celebra
re reglito pñate. dī. §. 2. sigs eps vacat
i fi. z 9. q. 3. z. c. 2. z 3°. **A.** Pōt vī. c. 1. z. 2.
D. Archieps trāsies p quis loca sue
puicie pōt facē añ se cruce portari bñ
dicē populo i pōtificialib. celebrare z
h°. **A.** In. c. i. allato nil aliud pl. cōmet
nisi q diuina officia pñari ul publice
ibidē pōt audire. z q ea pōt facē i sua
pñtia celebrāi sine pōtificialib. i locis
et exēpti. **D.** Silt z eps ē i loc. exēpti
sue diocesis. vr in cle. archiepo. d pui.
A. Hec tñ debēt sine pñdi. z molestia
vel gñedie exēptoz fieri. vr ibi. **D.**

A. Kra siue sbarra? Arre di
cūt annul. pecūie si
ue alie res date spōse. qz datō
sbarratō uocat pcpue qñ sit p anul i
missionē q uulgo despōsa. dī. Et si qui
de fiat hec int sponsū z spōsam. n dico
dñū spōsalia sz psumit p mñimonio
nisi pbet dñū uel eēt dñia cōsuetudo
uel repugnaret etas. ut nō. ex de spon.
ipu. tue. Si hō fiat a pentib. tūc sola
spōsalia strahūt. ut ibi dī. **A.** In glo.
ubi hec ponūt. Et nō dicit glo. dñū sz
psumūt spōsalia. Et idē dī i sū. cō. lib. 4°
4°. ti. i. q. 2. ubi hec similit. notat. **D.** Et
h° itellige p modū q spōsalia a parēti
b. dñi pñt. uide. l. ipedimētū 13° §. sū.

A. Arre spōsaliē n secuto mñimonio
debēt restitui h° mō. Si mñimōiū n
fuerit secutū absq alī. culpa. ut ppē
supueniētē morte uel religiōis igressū
z h°. restitui dñt arre simplicif. si hō n
fuerit secutū ppē culpā dñtis pñt ar
ras. si ppē culpā recipientis restituet
eas i duplū. l. de spō. larras. z. l. fi. **A.**
Hoc ē uerū si accipies ē maior. 25. añ
uel si ueniā etatis iperrauit. z eam in
opetenti iudicio pbauerit alias n tēf
nisi i simplū. ut i dcā. l. fi. Et dictum du
plū cū sit pena nō debet i foro pñie ni
si fuerit ad h° scā cōdēna. ut pōt colligi
ex notari p gliz. q. 2. fñitās. **D.** Et d h°
uid. i. spōsalia. §. 12. q. l. cipi i qbus.

A. Krogatio Uide supra
adoptio.

A. Rs De arte notoria uide. i.
fortilegū. z. §. p. De ar
tificib. faciētib. z uedētib.
gladios. balistas. uenēa. rarillos. alcas
ferra. z h°. uid. i. negociatō. §. 5. z se.

A. Sassinus Assassinus fu
erunt z for
te adhuc sūt qdā infideles qui
ex qbusdā falsis opionib. d facili mīr
tebāt ad occidēdū quēlibet xpianū: n
curātes si ob h° occidēdi cēnt ipi. Lon
tra qz pestē statuit Inno. 4°. q. q. q. q.
pnceps uel pñt. uel alia pñā aliqūē
xpianū p assassinos mñfici fecerit uel

mādauerit etiā si mores nō fuērūt subse-
cuta. ⁊ q̄ assassinos receptauerit uel oc-
cultauerit nō solū excoīcatōis ⁊ depo-
sitiōis incurrit s̄nias ipso facto. s̄ sunt et
cū oib⁹ suis bonis xpianis expositi ⁊ p
petuo diffidati. ita q̄ ex q̄ de p̄dictis l̄
aliq̄ p̄dictorū p̄babilib⁹ constiterit do-
cumentū. nllā alia excoīcatōis depōnis
seu diffidatiōis snia regraf. s̄ bñficia
taliū p̄ illos ad q̄s p̄tinet collatio libē
oferat. ex de homi p̄ humani. li. 6.

Astutia fm Tho. scda scde. q. 55. dicit
cū q̄s ad cōdū aliq̄ finē bo-
nū ul' malū utit̄ n̄ ueris vus. s̄ simula-
tis ⁊ apparētib⁹. Nō nōz etiā ad finez
bonū falsis uis ⁊ simularis puenire s̄
verū. Un' astutia etiā si ordiet̄ ad bonū
ē p̄tīm. ⁊ ad. Cor. 4. Abdicam⁹ ocul' ta-
dedecorū nō ābulātes i astutia neq̄ ad
ulter' āres x̄bū dei. Aliqñ x̄o p̄pter si
multitudiez accipit̄ bonū. p̄ x̄. p̄. ut de
puulis astutia. s̄ p̄pe accipit̄ i malo si-
cut ⁊ p̄hs dicit 6. ethicoz. A. Idē i sum.
con. li. 3. ti. 4. q. 32. Aduertēdū tñ q̄
sine mēdacio ⁊ lesione iusticie alteri
hiet uti utili sitatiōe. exēplo multozū
scōz patz ⁊ ipi x̄pi. ut dicit Jero. 22. q
2. ut ille. B. De dolo aut ⁊ fraude q̄ sunt
ppinq̄ astutie vide. i. dol. ⁊ i. fraus.

Auaritia ⁊ cupiditas utrū sit pec-
catū. R. fm Tho. scda scde
q. iis. Sic. nā bonū bōis circa exteriora
oz q̄ consistat i qdā mēsurā. s̄ ut q̄rat h̄e
extiores diuitias put sūt nēcia ad vi-
tā ei' fm suā cōditionē. Et iō in excessu
eius mēsure cōsistit p̄tīm. dū. s̄. aliq̄s
sup̄ debitū modū uult eas acq̄rē ul' re-
tinē qd̄ p̄tinet ad rōnē auaritie q̄ diffi-
nī ē imoderat⁹ amor h̄idū. A. idē
i sū. con. li. 3. ti. 13. q. 1.

Sed utrū sit mortale. R. fm Tho.
ubi s̄. Auaritia pōt capi dupl'r. Uno
q̄ aliq̄s recipiat ul' retineat iuste res
alienas. qd̄ p̄tinet ad rapinā ul' furtū.
⁊ sic ex suo gnē ē p̄tīm mortale. Lōtun-
git tñ i hoc casu q̄ ē ueniale. p̄p̄ i p̄fec-

tionē act⁹. sicut de furto dī. i. furtū. s̄.
4. Alio pōt accipi auaritia s̄ q̄ ipoz
tat iordiatū amorē diuitiarū. q̄ si i tan-
tū crescat q̄ p̄ferat caritati. ut. i. p̄pter
amorē diuitiaz aliq̄s n̄ uereat facē
amorē dei ⁊ p̄ximi. erit p̄tīm mortale
Si aut iordiatio amoris i b̄ cōsistat ut. i.
hō q̄uis sup̄flue diuitias amet nō p̄fe-
rat earū amorē amori dīno. s̄. q̄ p̄pter
diuitias n̄ uelit aliqd̄ facē dēū ⁊ p̄xi-
mū. sic ē p̄tīm ueniale. A. Idē i sū. cō.
e. ti. q. 2. p̄ diuersa x̄ba. s̄. q̄ auaritia. aut
oppōit iusticie ⁊ ē p̄tīm mortale. ut i p̄
mēbro. aut oppōit libalitati ⁊ ē morta-
le ul' uēiale ut i 2. mēbro. s̄. d̄ h̄ p̄leni
dī i q̄driga. B. Auar⁹ seu cupid⁹ ordi-
nari nō d̄. uide. i. ordinādus. s̄. p̄x.

Baptismus primo

q̄ ad subz ⁊ formā. Quid est
baptismus. R. Est ablutio facta p̄scri-
pta forma x̄boz ut ponit magister 4.
s̄niay. dī. 3. ul' q̄i codē modo fm Aug.
Baptism⁹ ē rictio i aq̄ x̄bo uite sc̄ifica-
ta. De cui⁹ suba sūt tria. i. m̄a elementi
forma x̄bi: ⁊ intentio m̄stri copulans
formā m̄ae. Un' Aug. Accedit uerbūz
ad elemētū ⁊ sit sacm. i. q. 1. detrahe.
A. Idē i sū. cō. li. 3. ti. 4. q. 9. B.

Baptismi forma hec ē. Ego te bap-
tizō i noīe p̄ris ⁊ fili ⁊ spūs sci. extra d̄
bap. c. p̄. A. In sū. con. eo. ti. q. 10. addit
amē. Dī tñ ibi q̄ nō ē de suba. B.

Sz qd̄ si mutet̄ hec forā. R. fm Tho.
i 4. dī. 3. Nulli licz mutare q̄rū ad id
qd̄ est de eēntia fore. Et si mutat̄ nihil
agif. ⁊ p̄ter hoc culpa icurrif. Sx̄o ali-
qd̄ qd̄ p̄tinet ad formā ex sola dēfīnīa
tione eccl̄ie mutat̄. nihilomin⁹ ē sacra-
mētū. s̄ culpa icurrif. Uerū ab ap̄lis q̄
baptizabāt i noīe x̄pi. nō fuit mutata
forā quātū ad intellectū. q̄a in x̄pi noīe
tota trinitas itelligitur. s̄ solū q̄rū ad
uocē. Nec hoc ipm̄ potuiffet nisi ex fa-
miliari cōsilio spūs sci. Rō aut mutatō
nis fuit ut nomē x̄pi amabile reddēf.
Hoc etiā nūc eccl̄ia possit si sp̄ale p̄ce-
ptū a spū scō hēz. non at propa auēre

Unū mō sic dicēdo n̄ eēt baptisim⁹. Quis
qd̄ i dñū dicat. A. In. c. a quodam de
pse. dis. 3. of q̄ baptizat⁹ in noīe xp̄i nō
ē rebaptizandus. q̄a t̄z baptisimus licet
nō debuerit fieri secūdu glo. ibi. B.
Quid si dicat. In noīe trinitatē? Nō ē
baptisimus. q̄a nō exp̄mūf p̄sone s̄z so
lū nūer⁹ p̄sōay. Silt n̄ ē baptisim⁹ si di
cat. In noīe genitor̄z geniti z pcedēt̄
ab utroq̄. q̄z genitor nō s̄ḡt p̄sonam
p̄ris. sic ypostasim subsistētē. s̄z p mo
dū act⁹. z iō nō ē eadē significatio nec
eēt baptizat⁹. z eadē rō de alius ē. Quā
uis aut̄ si sit eadē uox i greco z latio. tñ
ē eadē significatio. Un̄ i q̄libet lingua
illa ptinet ad formā q̄ p̄ncipalius sunt
instituta ad significandū p̄sonas illas
A. Idē i sū. cō. eo. xi. q. ii. z. B.

Quid si xba pferant corrupte? R. fm
Tho. ubi s̄. Aut facit aliqs ex indu
stria. z sic nō v̄r itendē qd̄ ecclesia iten
dit. vñ non ē baptisimus. Aut facit ex
ignorantia uel defectu lingue. z tunc si
tāta ē corruptio q̄ oīo auferat sensuz
nō ē baptisim⁹. Si xō sensus remāet ē
baptisimus ut dicēdo patria z filia. sic
h̄i de pse. dis. 4. retulerūt. Et hoc p̄cipue
accidit q̄ sc̄sus nō mutat q̄a sit corru
ptio i fine. s̄z mutatio ex pte p̄ncipii
variat signōnē. z iō nō ē baptisimus. A.
hoc itellige ut plimū. Si at occurrēt
i aliq̄ ligua q̄ corrup⁹ ex pte p̄ncipii n̄
mutaret fm eadē signōnē saltē fm ac
comodationē usuz n̄ uitiat baptisimuz
fm. Pe. et i sū. cō. dcā. q. xi. B.

Quid si aliqd̄ subtrahatur? R. fm
Tho. in 4. dis. 3. Si illud qd̄ subtrahit
sit de ec̄ntia forme nō ē baptisimus. et
q̄ sic baptizat̄ ḡuiter peccat. ut si s̄bra
hat inuocatio triū p̄sonarū uel exp̄ssio
actus ul̄ exp̄ssio p̄sone baptizare. Sed
exp̄ssio p̄sone baptizātis non est d̄ for
ma q̄rū ad necessitatē sacri s̄z institutō
ne eccl̄ie. Et iō si omittat. ego. erit bap
tisimus. s̄z peccat baptizās. A. Adde s̄z
pe. z Al. z i sū. cō. dcā. q. xi. li. 3. ti. 4. q̄
erga substantia ē distinguēdus. q̄a si
s̄bractio seu diminiutio sit ex uolūtate

uitiat baptisimū. Si ex necessitate. pie
credif q̄ sumus sacerdos suppleat ut
si puer moreret anteq̄ sacerdos xba
forme pficeret. vñ talis si morat̄ in ci
miterio sepeliēdus ē. Si xō supuxēit.
credo q̄ ratione dubii sub conditione
rebaptizandus est. B.

Quid si addit aliqd̄? R. fm Tho.
ubi s̄. Duo hic obseruāda sūt. Primuz
ex pte addētis. q̄a si aliqd̄ adderet itē
dens illud eē de forma q̄ si uolēs nouū
ritū adducē. cōstat q̄ nō intēdit profer
re formā q̄ utit̄ ecclesia z ita nec facē
qd̄ fac̄ eccl̄ia. q̄re n̄ eēt baptisim⁹. Sec⁹
aut̄ eēt q̄ ex aliq̄ cā adderet ut ex deu
otiōe qd̄ā. Secūdu ē ex pte ei⁹ qd̄ addit
q̄a si ē corruptiū forme. non est bap
tisim⁹. sicut si dicat. In noīe p̄ris maio
ris z filii minoris corrupif fides quam
forma p̄stet. Si xō qd̄ addit non est
corruptiū forme. sicut si addit. et brē
Marie. pbabilis v̄r q̄ eēt baptisim⁹
A. Lon. pe. z Al. ut in sū. con. dicta. q.
xi. B.

Quid si fiat interruptio? R. fm Tho.
i 4. sen. dis. 3. Si sit tāta interruptio q̄
itercipiat itētiōnē baptizātis non est
baptisimus. sicut si dicat. In noīe p̄ris
z in p̄sona lōga fabula. z postea dicat
z filii. Si aut̄ fuerit pua interruptio. ut
puta xbi. nō corrupētis formā. ut si di
cat. In noīe p̄ris oī potētis. aut interrup
tio silētii aut tussis z h̄ qd̄ itētiōnem
nō discōrnuet. ē baptisimus. A. Idē i
sū. cō. dcā. q. xi. Ubi etiā addit secūdu
Tho. q̄ si sacerdos uel baptizās dicat
Ego intendo te baptizare. non est bap
tisimus. B.

Quid si fiat trāsp̄ositio? R. scdm
Tho. ubi s̄. Si ē tal̄ trāsp̄ositio q̄ mu
tet intellectū. n̄ fit baptisimus. ut si di
cat. In noīe p̄ris baptizo te. z filii. Se
cus si nō mutat intellectū. ut si dicat
In noīe p̄ris z filii z sp̄s sc̄i baptizo
te. Alii dicūt q̄ q̄lūcūq̄ mutet ordo x
borū nō uidet̄ intellectus mutari z erit
baptisim⁹. A. pe. dic. Si mutatio fiat
ex simplicitate. nō nocet. si ex malicia

fic. ut i sū. con. dcā. q. xi. Tuti⁹ uidet⁹ h^o
casu rebaptizare sub cōdūte rōne du
bu. sicut i sū. dictū ē. B. De forma x
borū qñ plures sūt baptizāt ut qñ pluri
baptizant unde. i. baptism⁹ 3° §. 9°.

Baptismus 2° q ad
māz
Utrū aqua permixta possit
ēē cōueniēs mā baptismi. R^o secūdu
Tho. i. 4° dis. 3°. Permixture pōt esse du
plex. Una q tollit spēm. qñ per alte
rationē trāsīt i aliā spēm: sicut per pu
trefactionē aliquā ut digestionē trāsīt
i unū. aut etiā p additionē tāta alius
liquor: q soluat spēs aque. sicut si paz
aque multo uino admisceat. Alia per
mixtio ē q n tollit spēs aq sicut bñ alta
tur aq fm aliqd accūs z manet species
ut i aq calefacta. ut qñ aque addit ali
qd qd illi nō cōmifceat. sicut si aliqd soli
da ponāt i aq. ut si sit cōmifcibile. sicut
aliqud humidū ē tā pue quātūtatē q i
aquā penit⁹ couertit⁹. In aq g^o p mō p
mixta nō pōt fieri baptism⁹. qā iā non
ē aq. pmixta aut⁹ 2°. mō pōt fieri. Un in
aq maris pōt fieri. sūt i lexico. z i ags
sulfureis z i aliis q ex terra p quā trā
seūt nō mutant in aliā spēm. A. Jde
in sū. con. li^o 3° r. 24. q. 13. ubi addit q
cognosci pōt qñ mutata sit spēs aque
uel non ex raritate z densitate. uel qñ
humor aliqd nō calefiat calore uel nō
cōstrigere frigore sicut aqua. ut p3 in
uino: oleo: lacte. z b^o. un si aq paludū
ēēt itantū igrossata q recederet a uera
raritate aque. nō ēēt baptism⁹. sicut si
ēēt lutū. Sūt nō pōt fieri i bzdio pui
guū z b^o. q infrigida cōgelant. Nec
i ags qd faciūt alchumiste ad mutāda
metalla. Df ēt ibi q meli⁹ ēēt si sacer
dos faceret fieri aquā calidā qā puuli
ita qñq penetrant frigore aq qd hūit
mortales infirmitates z moriūt. B
Utrū baptism⁹ aq possit in aliquo
suppleri. R^o fm p^o. Scdm cōez legē
nō pōt i puulis suppleri cū nō possint
hīc usū liberi arbitrii. S; si p xpo oc
ciderēt: pie credit q saluaret sine ba

ptismo. In adult aut pōt p baptismū
flamis seu cōrreitis: z p baptismū san
guinis. i. martyrii. Et h^o intellige qñ ē
articul⁹ nēcitat: nō cōrēptus religiōis
Jde Tho. i. 4° dis. 4. A. Jde in sū. cō.
co. ti. q. 20. B

Prohibitū ē ut nō fiat baptismus
nisi cū crismate nouo. s. illi⁹ anni p^o
q in nēcitate mortis. Et punitur sacer
dos si cōtrafecerit. de cōe. dis. 4. si qd
de alio. Jde intelligēdū ē d cōfirmatōe
z tāto magi quāto cōfirmatio minoris
ē nēcitatē q baptism⁹. arg. ex de sen.
excōi. qñ. lib^o 6°

Baptismus 3° Quo

nistrus. Debitus minister ba
ptismi fm oēs theologos est sacerdos
Sed in nēcitate qlibet pōt baptizare
uir siue mulier: ordinar⁹ z nō ordiar⁹
fidelis z infidelis: dūmō hēant intenti
onē baptizandi z seruū formā ecclesie
Un z si nō credat sacm baptismi neq
aliqud spūale ibi fieri: dūmō in genere
intendat facē qd facit ecclesia baptis
m⁹ ē. S; tñ simplex cleric⁹ nō d; bap
tizare pñte p^o byto: neq laic⁹ pñte cleri
co. neq mulier pñte uiro. Probāt hec
oia de cōse. dis. 4. mulier. z c. romanus
z 30. q. 3. sup qb^o. Jde Tho. in. 3. pte. q.
67. A. Adde pdictis ut melius pbenē
de. cō. dis. 4. c. in nēcitate. z c. a quodam
iudeo. z c. hūe heretic⁹. Predicta etiā
norāt i sū. con. li^o 3° r. 24. q. 26. Ubi eti
am d^o fm 2°. q. p^o byter baptizare
pōt pñte episcopo quia de officio suo
est. B

An baptism⁹ tradi possit a mal^o mi
nistis: R^o fm p^o. sic. qā bonitas muni
stri nō ē de nēcitate s; de cōgruentia.
Un dic Aug⁹ q p ebriōsū: homicidā
z p quēcūq malū daf baptism⁹. et ba
ptizatis tor⁹ effect⁹ baptismi cōfertur
Jde Al. z Tho in 4° dis. 5.

Sed qd si sacerdos nolit baptizare
nisi dato sibi p^oio aliquo: R^o fm p^o. et
Tho. i. 4° dis. 5. A. tali licet emē aquaz
p baptismō etiā si aq cōsecrata ē s; nō
b 4

licet p baptismo dare pecuniā nec p
se. qā i tali casu sufficit baptismus fla
minis. nec p alio. qā non sūt faciēda
mala ut ueniāt bona. Ro. 3. Tñ in casu
necitatis ille q gerit curāz pueri licet
pōt baptizare. ul' a quocūq alio facere
baptizari. ut ponit Tho. scda scde. q.
100. A. Idē i sū. cō. eo. ti. q. 24. Ubi ē
subdit. Al. dīc q i tñ cāu lz redimē uer
ationē sui iur' z pzo se si baptizandus
est. z p parulo quem uelit baptizari
S; Tho. dīc q p mū uidet melius. hec
ibi. Hoc ita apparet. Nā hoc casu n in
gerit aliq ueratio s; sacri denegatō ni
si simoniace. B

Utz malus mīster peccet mortalit'
baptizando. R. fm Tho. z pe. ubi s.
Aut baptizat cū solēnitate z ut mini
ster ecclesie. z tūc peccat mortaliter si
peccatū recolat nec penitet. Aut bap
tizat i articulo necessitatis sicut uetula
baptizat: z tūc non peccat.

Utrū q sciēter suscipit baptismū a
malo mīstro peccet mortalit'. R. fm
Tho. z pe. ubi s. Si malus mīster sit
pctus ab ecclia. suscipiēs sciēter a tali
peccat. nisi i articulo necitatis: i q reci
pere possit a quocūq heretico. S; sū
necessitate. nec ab hētico. nec ab excōi
cato. nec suspēso recipi dz. Si aut nō ē
pctus. nec peccat suscipiēs ab eo. nisi
forte p accidēs si hoc ipso foueat ei fo
uēdo eū i peccato. A. Idē i sū. cō. eo.
ti. q. 23. B

Utz melior sit baptism' q cōfert a
bono. R. fm Tho. i. 4. dī. 3. Eqlis ē ab
utroq: quātū ab substātales effectus.
s; tñ cū effectū pncipali pōt aliqd plus
cōferri ex merito baptizati. s; h effect'
accīdētis ē. Idē pe. A. Idē i sū. cō.
eo. ti. q. 27. B

Utz angel' possit baptizare. R. fm
Tho. ubi s. Angelo bono ex officio q
dē nō cōpetit baptizare nec ecclesiam
cōsecrare. pōt tñ ex spālī mādato dei
Et qā nūq usurparet sibi alienū offi
ciū. iō si sciat bon' angel' eē nō eēt q
rebaptizāndus neq ecclia recōsecrāda.

ut de ecclia sci Michaelis factū ē. Da
lo aut angelo. i. diabolo prās baptizan
di cōpetere nō pōt. neq ex officio neq
ex spālī mādato. nō. n. pōt eē mīster
salutis s; punitōis. Uñ s; psumendū
eēt q nō facēt intētiōe baptizādi s; de
cipiēdi. vñ Nullo mō pōt. A. Idē i
sū. cō. q. 23. 229. B.

Utz i baptizāte regnat itētiō. R. se
cū dū Tho. i. 4. dī. 6. Sic. Sed si qñ p
feret xba nō adsit actualis itētiō. dū
mō pūs itēderit. z dūa intētiō n inter
uenerit sufficit ad baptismū. Et ex his
p3 q furiosus z ebrius qñ oīno usu rō
nis carēt baptizare nō pōt. quia n pōt
habere intētiōē. A. Idē i sū. cō.
q. 35. li. 3. ti. 24. B

Utz plures pōt unū baptizare. R.
fm Tho. i. 4. dī. 3. z in 3. pte. q. 67. Pōt
dūmō qlibet itēdat torū facē. Sūz z
un' plures sūt dūmō intēdat baptizā
oēs. Neutrū tñ dz fieri sine magna ne
cessitate. A. al' faciētes peccarēt scōz
pe. ut i sū. cō. eo. ti. q. 25. B. Et quidē
qñ plures baptizāt si dicant nos bap
tizamus. nō ē baptismus. s; quilibet dz
dicē. ego te baptizo. Qñ aut vnus bap
tizat plures dicēs. ego uos baptizo bap
tizati sunt. Et de hoc uide. i. baptismus
4. s. 3. A. Uidet etiā Tho. sentire q
etiā si un' baptizās dicat. nos baptiza
mus. nihil facit. S; pe. dīc. Puto ue
ri' q baptizāt si dicat. uos baptizam'
qā mod' expmēdi actū nō est de suba
forme. z iō cū dz. baptizo uos. seruiatur
sufficiēte forma ecclesie. Frat' Durāo
dīc. q dicētes. nos baptizam'. non bap
tizāt nisi fm loquēdi usū intēdant pla
lē numerū p singulari ponēz tūc ille
solus baptizat q pūs xba cōplet mer
gēdo seu aquā infūdendo. Puto q tū
dz ps sit eligēda. ex de homi. petitiō. B

Baptismus iiii.º

quod
ad
suscipiētes. Utrū oēs teneā
ad baptismū. R. fm Tho. i. 4. dī. 6.
Quilibet tenet etiā scificat' i vfo. ppē
tres rōes. p qdē. ppē acgrēdō caracterē

q̄ annuereſ i p̄p̄s dei. ⁊ quaſi depute
tur ad p̄cipiēda ſacra dīna. ⁊ ut p̄ bap
tiſmū p̄ceptionē paſſiōi xp̄i etiā corpa
lite ⁊ ſormet. 3. p̄pter bonū obīe. ga
p̄ceptū de baptiſmo oībus datū ē.

Utz i utero exiſ puer poſſit bapti
zari. R. fm̄ Lho. i. 4. diſ. 6. Nō poſſe.
ga t̄is deo nor? ē nō ecclie. nec ſubici
pōt opatiōi miſtror̄ ecclie. Un̄ dīc Au
g. q̄ ſicut q̄ nō uixerit non pōt mori.
ita q̄ natus nō fuerit nō pōt renaſci.
Nō dēt autē maſ ſcūdi ut puer poſſit
naſci ⁊ baptizari. quia fm̄ aplm̄ n̄ ſunt
facienda mala ut ueniant bona. Debe
ret aut ſcūdi ſi iā deſūcta eēt. ut. ff. de
ioſſi. reſtō. l. poſthum. Qñ āt apparet
aliq̄ mēbrū ⁊ n̄ ē plene natus. expec
tanda ē talis egreſſio niſi mortis peri
culū imineat ſeu timeat. Nā in tali pe
riclō egreſſa p̄t p̄ncipali. ſcapite bap
tizari d̄z. Secus de aliis p̄tib. ut d̄ ma
nu ⁊ de pede. q̄uis nō noceat ſi ille par
tes aſp̄ganſ aqua baptiſmali. ga dīna
mīa nō ē artāda. Et ſi poſtea naſcatur
plenarie nō ē rebaptizādus fm̄ q̄ſda. ⁊
Sed nihil piculi accidit ſi ad cautela. ⁊
baptizet ſub hac forma. Si nō es bap
tizatus ego te baptizo ⁊c. A. Idē in
ſū. con. eo. ii. q. 32. B.

Quid fiet qñ naſcit mōſtr? R. fm̄
Lho. i. q̄libet. Aut certū ē eē duas aīas
rōnales. aut nō. Lertū autē ē ſi ſūt duo
capita ⁊ duo colla ⁊ duo pectora. quia
erūt p̄ conſequēs duo corda. ⁊ ſic ſūt ba
ptizādi ut duo. Et q̄uis p̄ſumat q̄ plu
res poſſint ſimul baptizari dicēdo ego
uos baptizo. r̄tius tñ ē eos baptizari
ſingillatim. Si hō dubiū ē utrum ſint
due aīe. tūc p̄ baptizandus ē unus po
ſtea pōt alē baptizari dubie ſic. Si n̄ eſ
baptizat. ego te baptizo. A. Idē in
ſū. cō. eo. ii. q. 33. Ubi etiā d̄ q̄ tunc eſt
dubiū ſi ſint duo capita diſticta ut qd
ſimile. B.

Utz i eo q̄ baptizād? regraſ intē
tio ⁊ uolūtas. R. fm̄. Pe. Suſcipiētiū
baptiſmū tres ſūt d̄z. Quidāz enim
nūq̄ habuerūt uſū rōis. ut paruuli ⁊

ppetuo furioſi. ⁊ i his n̄ regrit uolūtaſ
Quidā hō aliquñ habuerūt. ſ. tūc n̄ ha
beāt. ⁊ i his i neccitate ſufficit atecedēs
uolūtas. Itaq̄ amentes ⁊ dormiētes
ſi ante furiam uel dormitionēz hēant
ōriam uolūtatē nō recipiūt ſacm̄. Si
autē habuerūt p̄poſitū. ⁊ h̄ p̄ ſiḡ aliq̄
inotuit tūc i articulo neccitatis debent
baptizari etiā ſi furioſus tūc d̄diceret.
Si tñ neccitas tūc nō ſit d̄z expectari lu
cidū itūallū uel uigilia dormiēt. Qui
dā hō h̄nt uſū rōis tūc cū baptizatur
⁊ in his regrit cōtritiō ⁊ deuotio ad p̄
cipiendū rē ſacri ⁊ intēctio ⁊ uolūtas
ad p̄cipiendū ſacm̄. Nec tñ regrit uo
lūtas abſoluta recipiēdi qd̄ ecclia con
fert. ſ. qñq̄ ſufficit uolūtas coacta. Et
ſi ſit coactio ſufficiēs ⁊ ex toto ab eē.
ut cū aliq̄ reclamās imergit uolent.
tal̄ nec ſacm̄ ſuſcipit nec rē ſacri. Si
autē ſit coactio iduccēs. ſicut minis l̄ fla
gell. ita q̄ potius ip̄e eligat baptiſmū
ſuſcipe q̄ talia pati. ſuſcipit ſacm̄ ſed
n̄ rē ſacri. Idē Lho. i. 4. diſ. 4. ⁊ 6. Sutr
⁊ Al. Sed ⁊ hec p̄bāt. 45. diſ. de iudeis
⁊ eē de bap. ⁊ eius effectu maiores. cir
ca ſi. A. Idē i ſū. cō. li. 3. ri. 27. q. 36. B.

Utz i eo q̄ d̄z baptizari regraſ fides
R. fm̄. Pe. In puul ⁊ nālī ſtult. ⁊ b̄
q̄ p̄ ſe nō p̄nt credē n̄ regrit fides. p̄p̄a
ſ. ſufficit aliena. In aliis hō regrit fi
des. p̄p̄a. n̄ qd̄ ad ſuſceptionē ſacri ga
etiā ſine ea recipeſ caracter. ſ. quātuz
ad ſuſceptionē rei ſacri. i. gr̄e. Idē Lho.
i. 4. diſ. 6. A. Idē in ſum. con. eo. ii. q.
37. B.

Baptiſm? iterari nō d̄z. i. q. i. quod
qdā. Pena aut iterātis fm̄ leges ē de
capitatio. L. ne ſc̄m baptiſmū. l. 2. A.
Ibi nō d̄ de capitatio ſ. ultimū ſuppli
ciū. qd̄ ip̄ortat mortē qualicūq̄ ifera
tur. B. Scd̄z canones hō r̄les n̄ p̄nt
pmouēi ſine ſciēt rebaptizari ſit ſue
ignozāt. ⁊ poſt q̄ ſcuerit ratū habuerit
diſ. ſo. cōfirmādū. Al̄ hō q̄ ignozanter
rebaptizati fuerūt ut ifantes uel coac
ti abſolute p̄nt. pmouēi fm̄ quosdā d̄
iure. Secundum alios qd̄ tutius ē de
b 5

dispensatiōe de ose. dif. 4. eos. A. Al i
cipit hos. S; meli' facit. c. q. bis. ea. dif.
ubi dī. Qui bis ignorant baptizati sūt
nō indigēt. p eo penitē nisi q fm cano
nes ordinari n̄ possūt. nisi aliq magna
necitas cogat. B. Idē clericū iterātes
baptismū deponēdi sūt. ar. i. dcō. c. eos
z. c. q. bis. Laici xō excōicandi z pena
plectēdi gūori. ut ibi. A. Ibi nil dī
de excōicatiōe: s; de gūb' penitētus.
B. Si dubitet an aliq baptizat' fue
rit baptizaret bis xbis pmissis. Si es
baptizat' nō te baptizo. si nō es bap
tizat' ego te baptizo. In noie. pīs. zc. de
bapt. c. 2. A. Eodē mō faciēdū ē qñ
dubitat. p babil' de collatiōe alioz sa
crāmētoz. puta an sit aliq cōfirmat'.
uel ordiat' z h' mōi ut in sum. con. eo.
ti. q. 38. B.

Lā iude' uel paganus petit baptismū
an statim baptizādus sit? R. Si piculuz
ē in mora. ut qz baptizandus timet ne
alii infideles si h' senserint inficiāt. ul'
eū alit' ipediāt qñti' ē baptizādus. de
ose. dif. 4. ne qd absit. Sed si periculuz
nō immet. tūc per octo mēses uel alio
cūmo arbitrato debet deferri. z inter
catecūmos teneri. de ose. dif. 4. iudei.
z. c. se. A. Idē i sū. cō. e. ti. q. 41. B.

De hac dilatiōe iterū habes. i. bap
tismus. s. s. 2.

Quid si q nō baptizat' pmoueāt
in sacerdotē z epm. z postmodum cele
brat z multos ordinat? R. fm Tho. in
4. di. 24. Nō baptizat' nullū ordinem
recipe pōt. nec conficē. nec absolue. nec
etiā ordinare. Tū pie credi pōt q qñtū
ad ultimos effect' sacfoz sūmus sacer
dos suppleret defectū. z q nō pmitrēt
h' ita latē qd i piculū ecclesie imminere
posset. A. Albi' aut dīc q putat ta
lē cōficē. nō i prāte sua s; i prāte ecclesie
descēdit. n. tunc a xute spūs sci uege
rātis ecclesia prās i nullū ne ecclesia deci
peat. z illū excusat ignorātia iuincibit'
ut in sū. con. li. 3. ti. 22. q. 8. Primum ui
des ueri'. Nā cū de h' errore cōstiterit
talit' ordinari debēt reordinari. ut in c.

p. ex de p'sbyto nō bap. B. De fictis ac
cedentibus ad baptismum habes ifra
baptismus. 7. s. 2.

Baptismus v. q. ad tēpo

ra. Utrū aliqd tēpus determi
natū sit ad baptismū. R. fm Tho. i. 4.
dif. 6. q. in baptismo duo considerātur
s. subā facti z qñtū ad h' nō ē aliqd tem
pus definiatum imo qlibet die z hora
baptism' celebrari pōt. Aliud ē solēni
tas. z qñtū ad h' etiā h; duplex tēpus. s.
sabbatū pasce z sabbatū pentecostes.
A. Rō h' ē. ga baptism' h; efficacia;
ex duob'. s. ex xute spūs sci z ex passi
one xpi. cui' morte aliq configurat' p
baptismū qī cōsepult' xpo in morte.
Ro. 6. ut i sū. cō. li. 3. ti. 24. q. 29. B.

Utrū baptismus debeat p aliqd tē
pus differri. R. s; Tho. i. 4. dif. 4. Na
gis ē laudabile q puer q citi' pōt fici
baptizet. p quia iterum puer mori pos
set z dānaretur. z quia demones non
hnt tantā prāte i baptizatis sicut in n̄
baptizato. neqz quātū ad nocumenta
spūalia neqz qñtū ad nocumēta corpa
lia. 3. q. in puerina facili' hō iducit' z
assuescit i his q sūt xpiane religiōis et
fortius iheret. Adultis aut sicut dicit
Tho. i. 3. pte. q. 68. nō statim cū cōuertunt'
ē factim hoc cōferendum. p qdē ne in ta
lib' ecclesia decipiat. z ut an baptismus
de fide pleni' instruat. 3. ppter reuerē
tiā facti. dū i solēnitatib' pcpus. s. pa
sce z pētecōstes hoies ad baptismum
admittunt. Si tñ plene eēnt instructi
aut si mort' piculū immet. statim eēnt
baptizadi. A. Idē i sū. cō. eo. ti. q. 40.
B. De differētib' autem baptismū
usqz ad mortē uide. i. ordinādus. s. 2.

Baptismus vi. q. ad ritū.

Utrū immersio sit de neces
sitate baptismi. R. fm Tho. i. 3. parte
q. 66. Qñ consuetudo eccle patit'. uel qñ
necitas icūbit ppter defectū aque. ul'
ppē piculū pueri de cui' morte timef'
ut' ga sacerdos nō posset sustentare

baptizandū pōt sine immersione baptis-
m celebrari. Et etiā sufficit si tñ ca-
put aspergat. S; mergendi cōsuetudo
laudabilior ē. S; laudabil' ē q' ter
immergat qd' s; fide trinitat' z tridū
sepulture xpī. Nec tñ significatio non
ē de tuba sacri. tñ gūter peccarēt q' cō-
tra cōsuetudinē ecclesie semel tñ imer-
gerēt. Idē p'e. z Al. A. Idē in sū. con.
q. 14. z 15. B

Quid si de duob' sacerdotibus alē
sit manch' z alē mut' uno pferente z
alio immergere? R' fm Tho. i. 4. dist. 6.
Nō ē baptisim'. Idē hosti. A. ga ipa
xba forme oñdūt q' ab eodē deat fici
immersio z pñiciatio xborū ut in sum.
con. eo. ti. q. 36. B

Quid significat sacralia q' fiūt i ba-
ptismo? R' fm p'e. in 4. sen. Quatu-
or sacralia fiūt an baptisimū q' signifi-
cant h' mō. Exufflatō z iflatio signifi-
cāt spūs mali expulsiōne z boni intro-
ductionē. Salus immissio. grām et sapi-
tiam: z a pctorū putredie pseruatōne
Saluē tractus ad aures et nares: sen
suū spūaliū apertionē. Uncio olei i pe-
ctore z inter scapulas legis dei amorē
z deuorā subiectionē. Tria q; alia fiūt
p' baptisimū. scilicet crismatio i xrice q' s; fide
xpī grām in mēte. ipositiō cerei q' s; fide
fidei z morū caritatē. uestis candida:
q' s; fide inocētie restitutionē. A. Idē i
sū. con. e. ti. q. 44. ubi etiā dī. Nota q'
l; pñū q' ligant frōtes confirmatorū
seu uestis. q' ponit i capite baptizati ire-
rato sumē ad idē officiū. de conse. dist.
4. si quis uoluerit. in tex. z glo. B

Utr' i baptismo uel cōfirmatōe pos-
sit leuare uel tenē q' nō ē baptizāt' uel
cōfirmāt'. R' non pōt. de cōse. dist. 4. in
baptismate nisi i necessitate. ga tūc etiā
baptizare. pōt z de sacro fonte leuare.
Et de h' cāu hēs diffuse inter unpēdi-
mēta matrimonii. I. unpēdimētū 6. §.
pe. Religiosis nō licet de baptismo le-
uare. Vide de h' i. unpēdimētū 6. §. fin.
De cathacismo patrum z corū respō-
sis habes. i. cathacismus.

Baptismus vii.

q' ad ei' effectū. Quis sit effe-
ctus baptisim'. R' fm Tho. in 4. dist.
4. Paruuli qdē i baptisimo mudātur
ab originali z dāt eis xrites i habitu s;
nō in usu. Adultis aut' sit remissio om-
niū peccatorū non solū originalis sed
etiā aliorū z totius pene. Neq; req-
rit alia pnia. Lon. pe. z mag' sniariū. A.
Idē in sū. con. eo. ti. q. 16. Ubi etiā dicit
q' regnū attritio q' tollit indisponēz. s;
ppositū peccandi. z q' malū ei displi-
cet fm pe. z tho. Alexander aut' de ales
sup. 2. sniariū. dist. 37. q. 10. q' incipit Octa-
uo qrit. z q. 11. q' incipit. Querit postea.
dicit q' cū adultus uenit ad baptisimū
de necessitate p; dolere z penitē de oib'us
mortalib' q' rēcorat: z etiā d' ue-
nialib' in gnē: z forte d' maiorib' ueni-
alibus p'cularit' dolendo q' cōmisit:
seu q' sit in culpa alicui' p'cti etiā ne-
mialis. Qd' si nō fecerit gratiā non reci-
pit baptismalem. B

Utr' fictio ipediat effectū baptisim'
R' fm p'e. q' fictus ē in h' q' simulat se
uelle conferre uel suscipe baptismū z
nō intēdit: effectū ei' ipedit. Sed qui
simulat se dispositū iteri' cū nō s; t. uel
ga nō credit: uel ga cū pposito peccā-
di accedit aut cōtēnit sacm nō reuere-
tur. ut i sū. cō. seqf. Nō suscipit rē sacri
i. grām s; characterē suscipit. Et ut dicit
Aug'. Cōualefcē incipit qñ fictio uera
ei cōfessioe recesserit. Et baptism' qdē
pctā an cōmissa delet q' ad culpaz z pe-
nā. s; cōmissa p' baptismū delet quo-
ad culpā. z h' p' accis. ga mag' delentē
xrite pnie. Lon. Al. z Tho. i. 4. dist. 4.
A. Idem in sū. con. lib. 3. ti. 2. q. 17. z
is. B

Utrū effect' baptismi eq̄lis sit i oī
b'. R' fm p'e. q' rē ad character' ip̄sioz
z pctorū z penarū remissionē eq̄lis ef-
fect' ē. S; q' rē ad dep̄sionē fomitis z
infusionē grē ē ieq̄lis. qz ieq̄lis pōt eē
dispō uolūtatis. In puul' tñ ga eq̄lis ē
dispō z effectus eq̄lis erit. Lon. Alb. et
b 6

Iho. i. 4.º. dif. 4.º. **A.** Idē i. sū. con. eo. ti. q. 21. ubi etiam dī q. ex privilegio spālī pōt plus dare unī q. alteri. **A.** Baptis mus nō tollit irregularitatē bigamie i. bigamia. §. 6. s. bñ tollit illā homici dii. homicidii 4.º. §. p. in fine.

¶ Illud p. Lōiter ad h.º q. bellum sit

iustū tria requirūtur secūduz

Iho. scda scde. q. 40.º. primū. s. aucto ritas pncipis. q. a puata psona i iudicio ius suū pōt pseq. Et itelligit principis siue ecclesiastici. ut qñ pugnat pro ec clesia. siue pncipis secularis. 23. q. i. qd culpaf. 2. q. 2. c. p. Et fm Ul. sufficit auc toritas iferiorū dignitatū ad defensio nē sibi subditorū qñ quis al' p iudicez se iuuare nō pōt. Secūdu qd regit in bello iusto ex iusta cā. ut. i. illi q. quos bellū mouet ex aliq culpa h' meruerit **Uñ Aug.** in l.º qonū. Iusta bella dñt diffini q. ulciscūt iurias si gēs uel ci uitas pletrēda ē: q. l' iudicat' neglexit quod a suis iprobe factū ē uel reddere quod p iuriā ablatū ē. 23. q. 2. dominus **Tertiu:** regit intentio recta. s. qua in tendit uel ut bonum p. moueat uel ut malū iustef. uñ n' l' fieri ex odio et h'. s. p. p. iusticiā et caritatē. ut in p. dicto c. qd culpaf. 2. c. militare. Sūt alia duo q. ponūtur a qbusdā iquiri i iusto bel lo uidelz ut nō sit psona cui bellare nō l'z. ut clericus. 23. q. 8. clerci. Sed hoc ē ppter spālē. phibitionē ut dicī. i. bel lū 2.º. §. p. Item ut fiat pro rerū repeti tōe uel patrie defensione. 2. h'. 23. q. 2. c. p. S. h' reducī ad iustā cām. **A.** Idē p. liri' i sū. con. l.º 2.º. ti. 5. q. 45. ubi etiaz dī fm glo. Ray. q. pnceps qui nullum bzsupiorem siue rex siue impator au ctoritate propria si iusta cā subfit pōt mouere bellū tā d' subditos q. d' exne os. pōt et subditis suis dare auctatem mouēdi bellū d' eosdē et eodē mō. Sed certe nullus ē pter papā qñ hēat supe riorē saltem ipsum papam. 96. dif. duo sūt. Id ad ipū si pōt fieri p iusticia d' bet recurrēga ab ipō ē impator pōt

iudicari. dicto. c. duo. **B.**

Utrū sine pncipis auctoritate p ali qd p. culare bellū liceat iuriā repel lē. **R.**º de iure nālī pōt glibet uim ut re pellē: dū tñ icōtinēti et cū moderamie i culpare tutele. i. q. tutele illa modera ta et sine culpa sit. nec sit ad sumēdā uī dictā s. ad. p. pulsandā iuriā. ex de ho micidio significasti 2.º. circa finē. Dico p. pulsandā siue a se siue a socio. 23. q. 3. nō inferēda. 2. c. ultri. **A.** Pro socio itel lige quēcūq. iuriūm partē. ut ex dic tis caplis pōt colligi. **B.** et si qdez uis seu iuriā sit in psonā: tunc pōt uis re pelli añq. sit illata. nam licitū ē occide re insidiantē: et eū q. uult occidē: si alif nō pōt q. man' eius euadē. ff. ad. l. ag. l. 4.º. 2.º. **A.** Si aut aliqs post uim illa tā psonē rep. cutiat: non ut repulsiō in iurie: s. iudicta q. phibita ē oib'. ocō. c. significasti. Id tenei nisi uidēt iuriā tē pati uenuo p. cutē. ut notat glo. i. d. c. significasti. Ubi etiā dī q. moderamī intelligit si illud tñ fiat quo omisso ui olētia repellī nō posset. et q. si qd modū excedat nō tenei si nō fecit ex pposito ff. ad. l. aquī. si ex plagi. §. tabernarius. Ray. dicit h' uerū q. ad sniam excoica tiōis. qñ iniuria fieret in psonā ecclesi asticā. Sed q. rū ad aliā satisfractionē de excessu ut q. ad p. niam ut irregulari tatē si ppter rep. cussionē mors secura ē. tui' credo q. teneat. ut i sū. con. lib.º 2.º. ti. 5. q. 52. Sed dicit. §. tabernarius n' loqtur de cōicatione s. de satisfactiōe illati dāni. ad quā dic non teneri reper cutiendo excedētē nō ex. pposito. p. p. pcedētē culpā iuasor. ut ibi. **B.** Si at uis iferat i reb' tūc et illatā et inferen dā licet repellē: s. p' illatā dū tñ icōnti nenti. i. q. cito sit illata uis p. usq. diuer tat ad alium actū: ex de resti. spo. oli cām. et i pallato. c. significasti. **A.** Ubi dī glo. q. itelligit icōtinēti fieri etiā collectis amicis. qd puto itelligēduz si ista collectō fiat añq. dixtat ad act' i p. tinētes. ar. l. petēs. l. d. pac. Al' posset diu durare et esse mā publice secte licz

aliud uideat dici in sū.co. eo. ti. q. 53. **B**
Generalit̃ aut̃ sciēduz ē q̃ ad talia
nemo teneat: imo pfecti eēt remittef
iuxta illud **Math. 5.** si qs te pculsent
in unam maxillam zc.

Utrū per bellū uel uolentiā liceat
pp̃a auct̃e rē iā ablatā l' inuasaz recu
pare. **R.** fm̃ **Jnno. 2.** hosti. Si b° fiat
incōtinētū: certe l3. prout i primo. **S.** di
ctū ē. Si hō ex intuallo: non licet: imo
debet adiri iudex raptoris z ei⁹ aucto
ritate recuperari. nam si aliq̃ pp̃a au
ctoritate uolēt recuperaret etiam rem
suā: cadit a iure suo et perdit eam. **A**
Facit ad b°. ff. qd̃ met⁹ cā. l. extat. **B.**
nisi forte nō posset p iudicē eā cōseg ut
recupare. ut notat. i. d. ius gentiū.

Quid si absq̃ auctoritate supioris
aliq̃s dānicatus accepit d̃ reb⁹ dāni
ficatis: nūq̃d pōt retinere? Dicendum.
Si accepit absq̃ iurio: ut puta qz iuēit
uel alius sibi dedit z b°. nō peccauit. et
pōt licite retinē usq̃ ad ualorē dāni. ff.
de iudi. l. si nō foret. **S.** si centū. Nisi
forte res q̃ puenit ad eum fuisset illi a
raptoze cōmodata. **L.** de cōmodato. l. p
textu. uel etiā deposita. **L.** depositi. l. si
qs. nā i his casibus nō pōt retinē. **Hec**
idubitat̃ uera sūt i foro iudiciali. **S.**
fm̃ q̃dā etiā l3. talis peccet z penitēti
am agē teneat. tñ i foro pñali n̄ teneat
ad restitutionē. **Jn b° cō. guil. 2. Ul.** Et
ad b° facit qd̃ dicit **Tho. 2.** illo q̃ furtiue
accepit rē suā apud aliū iuste detēraz
ut hētur. **L.** depositū. **S.** ul. **A.** **Hic** pcr̃m̃
ē i accipiēdo nō aut̃ i retinendo. at non
posset z retinere z penitē. i. 4. q. 6. si res
Retinere aut̃ nō licet qñ sine alterius
iusto dāno uel pximi malo exemplo
agē nō posset. ad **Ro. 14.** ibi. Si ppter
cibū zc. 2. **Loz. 6.** Nemi dātes ulla
offensionē. ut pōt cōstare ex dictis. **L.** de
positū. **S.** si. Posset etiam i accipiēdo n̄
peccare. ut qñ nō posset iusticiāz inue
nire fm̃ **Jnno. 2.** in sū. con. lib. 2. ti. 5. q.
45. 2. **S.** p̃ximo. **B.**

Utrū i bello liceat uti iſidiis. **R.** **S.** **B.**
Tho. 2. scdā sōde. q. 4. **Jn** bello iusto l3

uti iſidiis occultrādo ab hostib⁹ ea per
q̃ uolumus eos ipugnare qā ppolitū
nostrū nō tenemur eis apire. 23. q. 2. do
min⁹. Sed nō licet eos sic decipe q̃ di
cat eis falsū uel nō seruet eis pmissū
23. q. 1. noli. **A.** **Jdē** i sū. co. lib. 2. ti. 5. q.
47. **B.**

Qui h3 iustū bellū suū facit q̃qd
capit ab hoste: uel ei⁹ auxiliatoribus
siue subditis siue aliis quousq̃ sit sibi
plene satisfactū de oi dāno z labore et
opis tā sui q̃ suorū. uel donec ipse ho
stis offerat se ad ius z uelut satisfacerē
dis. i. ius gentiū. 23. q. 7. si d̃ reb⁹ ultra.
Hic aut̃ non d3 aliqd accipe nisi forte
eēt tal hostis q̃ pp̃t hēsim: uel aliud
b°. bōa sua eēt p edictū publicata. **A**
Uel nisi bellū eēt iudicū a pncipe qui
supiorē nō h3. Tunc. n. nō tñ hostis: s3
etiā auxiliatorū iuste inuantiū pōt
qs res z psonas cape. Et capti serui fi
unt fm̃ **Jnno. ut** in sū. con. eo. tit. q. 45.
B. Subditi hō iuste bellantī si in
tal bello n̄ p̃stent oñis auxiliū l' fauo
rē nō sūt expoliādi uel i aliq̃ p̃mēdi.
Peccata. n. suos tñ debēt renē auctoſ
e3 d̃ hif q̃ fuit a ma. p. ca. c. q̃ sunt. i. q. 4.
c. p. Qd̃ uerū ē etiā si oñs p̃dictorū in
ipo iusto bello utat reb⁹ iporū ab eis
ablati. Silt nō sūt spoliādi clerici z re
ligiosi uel ouerſi: pegrini: mercatores
rustici eūtes z redeūtes z in agricultu
ra exātes. z alia q̃b⁹ arant z semina
portant. ex de treuga. inouamus. 24. q.
3. si qs romperat. Porro tota pda que
obuenit de bello iusto: oñi ē: z ipe tene
tur diuidē subditū fm̃ pportionē et q̃
liratē psonarū. ut dis. i. ius militare. z
notat 23. q. 5. dicat. **A.** si glo. z idem no
glo. i. dē. c. ius militare. Et cum oibus
p̃dictis **Lon. Albricus. B.**

Quid cū subditus mouz bellū mā
dante sibi dño uel segtur cum: nūq̃d
teneat restituē si q̃ ab hostib⁹ accepit
R. si bellū sit iustū nō teneat nisi iux
edictū dñi sui. Si uero sit iniustū z ipse
scit teneat: qā plus debuit timē deū q̃
hoiem. Si hō dubitat utrū sit iustū ut

nō: iterū nō teneſ. 23. q. i. qd culpaſ. i. ſi.
Excuſat. n. pp̄ obiam dñi ſui hēz dñs
peccauit ſi forte male p̄cepit. A. Lō.
Albāc. Sed h̄ pōr itelligi uex q̄uſq;
dubitat. nñ alia ſra h̄z interī non teneſ
Na cū ſcuerit bellū eē miſſū ſtati i
cipit eē male fidei: z teneſ reſtituē qd
h̄z. ar. c. ſi. extra de p̄ſcrip. Si xō qd ac
cepit cōlūptū ē bona fide teneſ in q̄tū
ex illo ſit factus locupletior. L. de rei
uendi. l. certum. B

Sed queritur an ſicut ſubditi mo
uētes bellū excuſant in dubio ut nūc
dictū ē. utrū ſit excuſent amici cogna
ti ſtipēdiari. z h̄. R. nō. qz non excu
ſat eos obia. neq; i dubio dñt ſe cōmit
tē diſcrimi ut uiuēt aliqūē i p̄iudiciū
alī. 14. q. 5. de iur. q. A. Hoc ſunt dictū
glo. Ray. ut in ſū. con. eo. ti. q. 46. Et ad
dit. Nec ē ſile d̄ aduocato quē excuſat
bona fides q̄dū credit iuſtā eſſe cām
quā fouet h̄z in ueritate ſit miſta. ga
ibi ē iudex ſupior q̄ cām examiat z de
allegatis iudicat. In bello xō iuribus
corpaliū negociū uiuēt z nō p̄ rōnez
diuindicat. Lon. Ul. ut ibi. B

Quid ſi ſubditus h̄z guerrā d̄ dñm
uel eoſ. R. ſm gñl. Lū uafall' comit
h̄z aliqd d̄ comitē. regrenda ē p̄ aucto
ritas regie. Si autē comes h̄z aliqd d̄ re
gē z rex hūiliter reſcriptus p̄ p̄ſes curie
nollet illi ius exhibē. credo q̄ ſi ius ſu
um defendat armis cū moderamie n̄
peccat. Impugre xō regē p̄pā aucto
ritate nō licet: ſz denūciare h̄z pape q̄
poterit excōicare. z creſcēte ſumacia
dare auctoritatē mouēdi d̄ eū arma. l.
cōgrat corā impatore ſi rex illi ſubſit
z illi auctoritate ſi optebit mouebit
bellū. Qñ autē rex h̄z cām d̄ impatorez
uel impator corā rege qui n̄ ſubeſt illi
nō erit ali' corā quo gr̄moma ponat
niſi papa. ut nūc dictū ē. Tñ paſſus in
iuriā peccaret mouēdo bellū ſi ali' of
ferret ſatiffactionē. Lū autē comes h̄z
aliqd cōtra ſubditū. nō p̄pter h̄z debz
ſibi ius dicē. ſed ut auctoritate iudicis
ſupiorē gladiū ſumat. ſad diocelanuz

uafalli recurrat. cui ſi uafallus obedi
re recuſauerit excōicabit rōne peccati
ex de iudi. nouit. Et ſi p̄ annū ſic p̄ſtutē
rit: diocelanuz ip̄m z res ei' capiēdas
exponet. ar. xi. q. 3. rurfus. z. c. quifquis.
z ex de hētic' excōicam' p̄. ſ. ſi uero do
minus. A. Hoc ultimum dictum ſuit
Hoſti. ut i ſū. con. li' 2. r. ſ. q. 48. ubi ē
oia p̄dicta ponūtur. Et non ſolū ſubdi
tos ſed z reges pōr ep̄s iudicare. z per
dñs eius auctoritate poterit d̄ eos bel
lū moueri. ga ei ſubſunt. ex de ma. et
obe. omnes. z ibi glo. B

De dānis z uafallidib' q̄ ſūt i bell'
qz z cui teneat. R. ſm gñl. qz qui h̄z
iuſtū bellū nō teneſ de illis dānis q̄ ip
ſe uel ſui bona fide pugnādo iulerūt
aut a gb' comode abſtinē nō potuerūt
Si autē craſſandi aio malicioſe itulit
cū al' poſſet ſibi ſolū tenebūt z op̄ſa
būt illa dāna cū dānis pp̄ q̄ bellū
mortū ē: facta diligēti op̄tatiōe hic in
de. Suis xō hoib' iſte q̄ iuſte bellat n̄
teneſ d̄ dānis q̄ paſſi ſūt ab aduſariis
ga tales ſubditi ſe z ſua teneſ exponē
p̄ dñō. Et dico q̄ dñs nō teneſ niſi for
te ipſe fuerit i culpa negligēter defen
dēdo eos. Talis etiā iuſte bellās tēſ oī
bus illis q̄s uocant de dānis ſi q̄ rece
perūt niſi uenerūt illi ex debito uel cā
hūanitatis uel ofanguinitat. 23. q. 3. nō
iferēda z aliſ caplis ibi. Qui xō h̄z iu
ſtū bellū teneſ p̄ aduſarius de oībus
dānis illatis. Teneſ ēſ ſuis p̄p̄us hoī
bus de dānis que receperūt ab aduſ
ſario q̄ iuſte repugnabat: ſi ipſe p̄p̄i
hoies iuuerūt ip̄m bona fide. aut ſi in
ducti fuerūt ex eius ofilio timore uel
coactiōe: z de ſe nō erāt facturi. Secus
ſi mala fide iuuerūt illū. In q̄ cāu nul
lā h̄nt actionē d̄ eū. nā i re turpi nulla
cōtrahit obligatō. Inſti. mandati. ſ. il
lud. z. ff. mādati. ſi remunerandi. ſ. rei
turpis. z. l. ſi mandauero. ſ. qui eidem
A. In his iurib' p̄z q̄ exequētes iuſ
tū mandatū h̄z coacti uel alias iduci
nullā h̄nt actionē cū bon' hō pl' tume
at petiti q̄ morte. ff. qd̄ incus cā. liſti

quidē. Sed istis iductis debet satisfac
tio fin modū pdictū solū i foro pēntē
riali fin glo. Ray. z Ulut in sum cō. eo.
ti. q. 58. ubi ponit etia oia pdicta. B

Nūqd dñi qui bellauerūt pñt opo
nere ad iuicē sup dānis q eozū subditi
passi fuerunt. R. fin. Dñi. Si opō fiat
de cōsensu dānicatoz. stādū ē illi. A
Si cōsensu ē liber z debitorēs erāt pa
rati satisfacere fin eoz posse al. nō. fin
glo. Ray. ut i sū. cō. li. 2. ti. 5. q. 25. Puro
autē q sufficiat liber cōsensu credi
toris quo ad tollēdū restitutionē. cūz
i re ppa glibet sit moderator z arbit. l.
i re mādara. L. mādara. B. At ille q iu
ste mouit bellū nō pōt p suam cōposi
tionē p iudicare hoib. suis. qñ ipe tene
at eis de ppo satisfacc. nisi ipi i culpa
fuerit parit cū eo. ut i pcedēti. §. dictuz
est. Qui autē habuit iustū bellū nō dēt
cōponere cū aduersario in p iudiciū
hoiuz suoz. s. debet pcurare q eis ab
aduersario dāna reddat. al. si cōponēt
ita q aduersari nō satisfaccēt subditis
ipe teneret eis. Hoc itellige de dānis
icendioz rapinaz z h. Nā de expensis
satis cōsueuerūt dñi auctoritate sua cō
ponere uel pñsire. A. Hoc bñ pce
dit ex iusta cā qñ. sē ad utilitatē subdi
toz. al. cōsuetudo nō foret rationabilis
qa eēt pceptū diuinum q phibetur
tolli uel remunerari seu cōcupisci alienuz.
B. Qd etiā de pus dictis dānis cōcedi
pōt si bñ ex pbabili cā uiderit ea esse
remittēda poti. q carē pacis cōmodo
z icurrē belloz picula. Et cū i hoc casu
pnceps utilitē gerat negociū subditoz
ipi subditi tenent ratū hñe. Si autē ab
initio dñicāt ne fiat opō nisi restitutus
sibi dānis. nō pōt dñs ipa dāna getare.
A. Nā gerēs negociū alius eo iuro
nō pōt aliqd perē nisi p bñ gestis ante
phibitionē. L. de neg. gest. l. fi. B. S.
bñ pōt desistē a bellādo. qa sicut apud
deū ē auctoritas mouēdi bellū ita z
sistēdi. Lō. Ul. z hosti. A. Idem i sū
con. eo. ti. q. 59. B

Utz liceat facē noua castra. R. fin.

Inno. A. l. c. pisanis. de q. i. B. Nō
licet h. facē cū iurra uel emulatiōe al
terius. ut ēt icastellāe uet a q nō pbāt
habitata. L. de edifi. pua. l. 3. A. Hāc. l.
allat Inno. l. 3. alig hic habeāt de edifi.
publi. sed male. z ad pdicta melius fa
cit. ff. de opib. pub. l. 3. z. l. 2. L. de fundis
limitosis. l. xi. q. 8. Inno. ibidē allegat.
B. z ad h. pōt agē eps ut destruat ut
i pstinā formā reducat. ar. ex de iudeis
cōsuluit. A. Hoc uerū qñ epi itere est.
ut in casu. c. pisanis. de q loqē Inno. al.
nō. sicut de qlibet alio. Ideo sequit. B.
Et nō solū eps s. qlibet q dēret ibi red
ditus. Nā iuste p iurāda diminutione
sui patrimonii qsq agat. ar. ex de resti.
spo. pisanis. Idē hosti. A. Predcā
etiā notat i sū. cō. li. 2. ti. 5. q. 60. B

Utrū liceat bellare i festis. R. fin
Tho. scda scde. q. 40. Obseruāta festo
rū nō ipedit ea q ordinant ad hoiz sa
lutez etiā corpale. vñ dñs arguit iude
os dicēs. Joh. 4. Nibi indignamī q a
torū hoiez saluū feci i sabbato. Idē ē
etiā q medici pñt licite medicare in
die festo. Multo autē magis cōseruāda
ē salus rei publice q vñus hois. Hoc
autē fit p bellū. z iō licitū ē bellare i die
b. festis si necitas h. exposcit. Nā ppē
festū i necitate cessare. eēt deū tēptat
S. necitate cessare nō licet. qa tūc de
bēt hoies uacare spūalib. Lon. Ray.
A. Idē i sū. cō. li. 2. ti. 12. q. 7. B. De fa
ciētib. z uēdentib. arma. vide. i. nego
ciatio. §. fi. A. imo poti. §. q incipit
Quid de artificib. B

Utrum z. quo ad cli

cos. Cleric
bellare non licet. 23. q. 3. p. 10
tū. Et hoc ē fin Tho. scda scde. q. 40.
dupli rōne. Prima ē general. qa ex
ercitia bellozū ingertudine sñt z mul
tum ipediunt a cōtēplatione dinorū. z
laude dei. z oīone p popul. q ad officiū
prinē clīcorū. Scda ē spāl. qa clerici
ordinat ad altar. misteria. in quo sub
sacro representat passio xpī. l. cor. xi.
Quociēscūq ināducabit. panē hunc z

calicē bibitis mortē dñi ānunciabitis
donec ueniat. Et iō nō cōperit eis occi-
dere uel effūdere sanguinē s; magi eē
paratos ad effusione p̄p̄i sanguinis
p̄ x̄p̄o ut imitēf ope qd gerūt ministe-
rio. A. Jdē i sū. cō. li. 2. r. 5. q. 51. Sed
nec p̄it arma portat absq; iusta cā. pu-
ta si transeat p̄ loca piculosa ad terro-
rē latronū. l; n̄ debeat p̄cutē. ar. 23. q. 3.
maximian. 7. notat ex de vi. 7. ho. cle.
clerici p̄. A. In glo. Et subdit q; al' por-
tare nō debet. 7. si 3. admōiti nō desiste-
rint. p̄dūt priuilegiū illius canonis. 17.
q. 4. si qs suadēte. 7. ex de sen. excō. i. au-
diētia 7. c. cōtigit. 7. B. Nisi forte vi vi
repellēdo. ut s. bellū p̄. 5. 2. 7. i. homici-
diū p̄. 5. 6. 7. 7. 8. A. In. 5. 8. nil de hoc
dī s; pot' i. 5. q. i. caput utz liceat cl'ic'. B.

Quid si cleric' iuit cū hūib' iustuz
bellū. 7. cōsecut' ē aliqd. nūquid tenef
restituē? R. fm̄ Bui. Si datum fuit ei
ab eis qb' licuit rape. p̄t illō tenē. Si
aut' ip̄e rapuit tenef ad restitutionem
dānificato qdē si sit. aliqñ paupibus
Nā sicut dñs ei nō potuit ei dare auc-
toritatē bellādū. ita neq; rapiēdū. Pos-
set tñ retinere de cōfēsu dñi q iuste pu-
gnauit si cōfēsserit dum guerra durat
q; a p̄inde ē q; dñs rē illā ei dedisset. A.
Jdē in sū. con. eo. r. 1. q. 50. B.

Utrū q bellis interfūt possint fieri
cl'ici. R. fm̄ Ray. Si qs iterfūt bello li-
cito. nec iterficit nec mutilat nec cām
morti p̄stat si alit' sit idone'. p̄t p̄mo
ueri. nec indiget dispēfatiōe. Si ho in
bello illicito 7. ibi hoies sūt occisi. etiā
si nō p̄ illū. ei' iputabit' p̄pter culpā p̄-
cedentē. 7. ita p̄moueri nō poterit. 15. q.
i. c. ultio. ar. ex de cle. p̄cu. p̄nū. 7. de ho-
m. cōtinebat. A. Lō. Hoff. 7. hostiē.
ut i sum. cō. li. 2. r. 1. 2. q. 5. 7. fm̄ hostien.
ad secūdū mēbrū melius facit. c. si qs
p' acceptū. si. dis. Et addit Ray. Credo
tñ q; cū tñbus possit ep̄s dispēfare. dū
mō nec mors nec mēbrū mutilatio fue-
rit subsecuta. ar. ex. d. cle. pu. i. du. c. p̄. et
2. B. dīc. Fuerit subsecuta p̄ illos l;
fuerit subsecuta p̄ alios. ut ibi. B.

Licitū ē platis eccl'asticis ob dese-
sione rex eccl'ie ul' fidei inuocare 3. mo-
lēros brachiū scilicet 7. hortari tales n̄
qdem ut occidit vulnerēt ul' mutilēt.
b' n. eēt directe ad hoiciduz puocare.
s; ut eccl'iam fidē uel patriā liberent. 7.
terrā ab infidelib' occupatā reducant
ad x̄pm. 7. sup hoc etiā facit remissioes
magnas. 7. hic ide aliq occidat nō est
b' plato iputandū. imo peccaret nisi 3
tales se opponēt. 23. q. 5. de occidendis
ex de homi. postulasti. 7. c. tua nos. 23. q.
3. maximianus. 7. q. 8. 131. 7. c. scire. et. c.
oi. 7. c. hortatu. 7. c. ut p̄idem. Tho. etiā
secūda scēe. q. 40. dīc q; ad cl'icos bñ p̄-
tiner disponere 7. inducē aliū ad bellā
dū iusta bella. 7. l; nō debeat exercere
bella manu p̄p̄a. tñ possunt infesse ut
iuste pugnātib' spiritualib' subueniāt
suis hortatiōib' 7. absolutiōib' 7. aliis
spiritualib' subueniōib'. A. Jdē i sū.
cō. li. 2. r. 1. p. q. 4. 9. B. Si p̄sona eccl'a-
stica uiolēt occupat domū alicuius 7.
nō uult extire sine uiolētia. vide. i. excōi-
cario. 2. 5. 4. Et de ista mā etiam uide
multa. i. irregularitas p̄ 7. q; p̄ toruz.

Illum 3. in quantum
eccl'ias in
uoluit. Quid de illis q i bello
iusto icendūt eccl'ias. an teneātur ad
emēdationē? R. fm̄ Bui. Si nō sūt in
castellate 7. icēdunt ex p̄posito. icen-
dentes tenēf ad emēdā. Si uero sūt i
castellate aut nō ex p̄posito icēdunt
sed cām. s. dū iuste illi bellantes p̄stant
opā rei licite icēdēdo machias hostiū
7. h' nō tenēf. Jdē Ul. A. Jdē i sū.
cō. li. 2. r. 1. 5. q. 63. ubi etiā declarat illud
h'. qd ē dū icēdūt castrum uel nullam
quam alias expugnare comode non
possunt. B.

Quid de reb' q capiūt de eccl'is. aut
que sūt de bōis eccl'az seu cl'icoz eri-
stentiū i terra illi' 3. que bellū agitur?
R. fm̄ Bui. Raptores hoz tenēf ad re-
stitutionē nisi auctoritate plati eccl'a-
stici h' fieret. Jdē Ul. A. Jdē i sū. cō.
eo. r. 1. q. 61. B. Uel nisi eēt uictualia

z h^o. ut i se. §. A. Nō tñ de bonis eccle
sie uel clericorū ut pōt colligi ex dictis
i dca. q. 61. z etiam in. §. se. B

Quid si irruētib^o hostib^o ofugiunt
ad ecclesiam z captiui ibi? R^o fm guil. si
tales ofugiētes icaſtellauerūt ecclesiaz
aut ide ipugnauerūt iustos hostes: nō
dñt gaudere inuitate eccle quā ipſi
uiolauerūt ide pugnādo. Silt si repo
nāt ibi uictualia de qb^o sustētāt i ipu
gnatōe hostiū. qā si rapiūt a iuste bel
lātib^o nō peccāt. z nō tenēt ad restitutio
nē. Idē Ul. A. Idē i sū. con. eo. ti. q. 62
B. Ad h^o facit. i. emunitas confugien
tium. §. fina.

Benedictio

Benēdicti
onē simpli
cē pñt dare sacerdotes etiam
pñte epō. 95. di. ecce. Sed non solēnez
ut pñtredō: sit nomē domini zc. lhu
miliare uos ad benedictionē zc. 26. q. 6
mistrare. A. Hoc fuit dictū Ray. et
eius glo. ut i sū. con. libro 3° ritu. 27. q. 10
ibi etiam dicit q^o sacerdos non debet
dicē. hūiliare uos zc. nisi calicē teneat
aut corpalia aut patenam aut crucez
aut tale qd fēz gl. Dñ etia ibi q^o cū pñby
ter celebrat pñte epō d^o sibi inuere an
ipse uelit bñdicē. Qd si uelit non bñdi
cat pñbyter. Si aut nolit pñbyter benē
dicat predicta simplici bñdictōe. Nec
erit etiā i pñtia epī licētia alia expñsa
epī nccā. qā b^o solo q^o pñmittit eū mis
saz celebrare itelligit p oñs oia pñmit
tē q^o ad missā spectāt. ar. ex de offi. del.
pñte rea. Et bñdictio pñter ad missam
de ofe. di. i. missas. Et ad pñdicta facit. c
cū ad celebrandū. ea. di. ubi dicitur q^o
ubi epō non fuerit pñs benedictionē
accipiat a sacerdote. Et sic pñz q^o ubi fu
erit pñz regni ut dictū ē. B. unde de
hoc. i. sacerdos. §. 3. De aqua benēdicta
uide s aq bñdicta. An benedice de sint
secūde nuptie unde. i. nuptie. §. 2.

Beneficium

coiter
infra
quod tempus conferri debet
uacans beneficium. R^o Ecclesiastica

ministeria seu beneficia ecclesie seu of
ficia qlibet nō dñt uacare ultra sex mē
ses. aliogñ si collatio pñebat ad epō d^o
uoluit ad caplm z eo: z si fuerit negli
gēs p alios sex mēses deuoluit ad me
tropolitanū. z postea ad papā. ex d cō
ces. pben. nulla. Et intelligas solū pro
illa uice. ex de supp. ne. pla. sicut nobis
Et si quis pñdictorū elapso tpe conferat
nihil ualet. ex de supp. ne. pla. c. fi. Et in
cipit currē tēpus pñdictū nō a tpe uaca
tionis. s; a tpe scie seu noticie. ex de cō
ces. pben. ga diuersitatem. Et de dictis
sex mētib^o subtrahit tēpus suspēctas
z pegrinatōis. z requit q^o p suā culpā
ul negligētiā distulerit. sec^o si p iporē
tiā iurj ul facti etiā ex culpa cōtingētē
nisi fuisset negligēs i petēdo absolutō
nē ut no. i. dco. c. ga diuersitatem. Et si ta
lia eēt officia seu administratiōes qñ
collatio pertineret ad regulares z ipſi
negligerēt: dioceſani supplere dñt. nō
obſtare si ipſi regulares fuerūt exēpti
ut i cle. qz regulars. d supp. ne. pla. por
ro si fuisset ecclesia cathedral^o ul etiā re
gulars hēbūt electores soluz tres mē
ses. i. qz si iusto ipedi. nēto cessante ele
ctio nō fuerit celebrata. eligendi pñs
ad primū supiorē deuoluit. ex d elec.
ne. p defectu. Et itellige cū alius oditō
mb^o nūc s dicti. A. Predicta fere oia
notant etiā i sū. cō. li. p ti. p. q. 92. Et cūz
oibus predictis Lon. Albiacis. B

Qui hz bñficiū cū cura si ſcipiat ſe
cū dū itez cū cura: ipō iure uacat pñmū
ex de pben. de multa. z de elec. dudum
etiā rethomagi. un ex tūc cū tal nō ſit
plac^o i pma nō pōt ſubditos in illa ab
ſolue. nec aliqd tale facē. Et ſili mō ua
cant etiā pñbēde canōicorū z corū digni
tates. nā l; nō hēant curā aiarū: tñ reci
piēdo ſecūdaz uacat pma. ut in dco. c.
cū multa. z de cōces. pben. lras. A. De
dignitatib^o seu pñonantib^o clarum eſt
dco. c. de multa. De ſimplici uero pben
da ē dubiū. Et unde idem p dcm. c. lras
ubi dñz glo. q^o epō pōt diſpenſare circa
bñficia ſimplicia: ſ; nō i ea. de; ecclesia

babeat plura. Sz q^o b^o e^o si possit: se
opiones fin dñm Anto. d bu abi. Lan
cre. z qdā alii dixerūt istā uacationem
solū optinē i bñficiis curat^r z dignita
tib⁹ qb⁹ ut oblatore dñm. lras. Unde
Hoff. p b^o. c. dñm idē eē tenēdū d prebē
dis qd de dignitatib⁹ cū secūda pbe
da recipit ut titul⁹ nō ut simplex ben
ficiū nel stipēdiū. ut i sū. con. li. 3°. ti. 13
q. 9. Dñs Anto. i dñm. c. lras. uidet hoc se
tūre uerū i casu dñm. c. lras. uidelicet qñ
pbe de cferūt i eadē ecclesia z alia ē
annexa alicui dignitati seu officio. qd
oio phibet sine dispensatiōe pape. ut
i. c. p ex de ofu. lib. 6°. nñ dñm. Quero an
uacet pma pbe da p receptionē secūda
i eadē ecclesia. R^o q^o pma pbe da bñ
uacat p receptionē ppositū. cui etiā
ē anexa pbe da fin Inno. ga gs nō pōt
eē triplex i una ecclia. ut d cōsu. c. p. li.
6°. In. c. uero de multa. de pben. dicit
fin hosti. Hoff. z Jo. an. z Uin. q^o acce
ptādo secūda pbe da i titulu⁹ uacat
pma. qd cōfirmat Jo. an. eē uerum qñ
pbe de dñm i eadē ecclesia. sec^o si i di
uersis. de q i dñm. c. lras. ubi ut casus et
cū b^o transiit. z ita hoc ut tenēdū. Itē
pma dignitas tūc uacat p acceptionē
secūda. qñ secūda accipit i eadē ecclia
Ita ut colligi ex textu dñm. c. de multa.
z p dñm An. ubi dñm dicit. Nota q^o sicut
plalitas curationū est inhibita: ita et
pluralitas psonatū z dignitatū sine
cura i eadē ecclesia. B. Et tūc itelligi
tur qs recepisse secūda z uacare pma.
qñ habuit ei⁹ pacificā possessionē. ut p
eū stetit quo min⁹ hēret. ex de prebe.
licet. li. 6°. Qd si forte p papā fructus
isti⁹ secūdi eēnt ad tēpus cessi alii. n
uacat pma qdū ille alter pcepit istos
ex de pben. si tibi a nob⁹ li. 6°. Et d hac
etiā mā inde. i. 5. 4°. Et eodē modo ua
cat siue p dñm bñficiū si gs uolēt
occupat secūdu. nel se sciētē intrudat
i eo. ex de pben. cū q. li. 6°. Et tales uo
lēt seu iniqui occupatores ipso facto si
ius aliqd habebant i bñficio qd occu
pauerūt. p dñm illud z uacat. ut i dñm. c.

eū q. Porro ille q bz cferat dñm bñficia
uacāta debet ea cferre isra sex mēses
al⁹ prās cferēdi deuoluit ad aliū. ut in
p. 5. dñm. ē. Incurrūt etiā alia pena nī
si cferat isra dictū tēpus uidelz q^o ipe
tenit affigere i utilitatē ipi⁹ ecclie uacā
tis de suis puētib⁹. nō de illis ecclie
sue nñ qñtū a tpe ipi⁹ uacatōis pceptū
fuit a qñcūq⁹ dñmēte ipam. A. Hoc h^o
i dñm. c. de multa. ex de pben. B. Et si
ppziū nō bz puniet alia pena ad arbi
triū iudicis. 16. q. 6. illud. 13. q. 6. si res. ut
reperēt ab eo q pcepit ga ipse tanquā
inualsor oēs fruct⁹ restituē teneat. L. de
rei uendi. certū. A. Lū p dñm con. Albri
c^o. Et ut qñlle q pcepit fruct⁹ pncipa
li⁹ teneat cū sit pncipalis malefactor
Nō cōferēs xō in subsidū. ar. l. si. ff. de
eo per quem fac. erit. B.

Quia casus sūt i qb⁹ gs pōt absq⁹
dispensatiōe duas uel ples ecclias seu
pbe das hēre. p^oim⁹ ē qñ ecclie sūt ita
tenues q neutra sufficēt ad sustētatiō
nē. 10. q. 3. unio. ex de relig. do. ga mona
steriū. 2° si una pēdet ex altera. ex de
era. z qñ. ea. re. 3° ē p p^o raritatē cñcoz.
21. q. 1. cñc^o i fi. 4° ē si ecclia ē anexa di
gnitati ut pbe de. i q casu cū ipe tenea
tur imaiori ecclia psonalit⁹ deseruire
tē i ipa prochiali hēre idoneū z ppetu
uz uicariū q cōgruētē hēat d puētib⁹
ip⁹ ecclie portōnē. c. ex de pbe. extipā
de. 5° ē si bz una ititulatā z alia cōmēda
rā. 21. q. 1. g plures. Sz talis cōmēda d ec
clesia prochiali nō pōt fieri nisi ei q ar
tigerit. 25. annu. z q sit sacerdos. z ta
li etiā nō pōt cōmitti nisi una z p cui
denti nēcessitate uel utilitate z nō durat
nisi p sex mēses. ex de elec. nemo. li. 6°.
A. Predicti qñq casus ponūt etiā in
sū. con. li. 3°. ti. 13. q. 4. Ubi etiā dñm fin
Ray. q^o gnāl⁹ cōmēdatō nullaten⁹ dñ
fieri nisi subsit iusta cā ut ga nō iueni
tur plarus idone⁹ nel aliqd sūt. al⁹ cñi
possent fraudes multas cōmittē. Lolli
git etiā ex p dñm q^o ex p^o faros qñque
cāus qs nō pōt hēre plā bñficia sine di
pēnsatiōe. Sed quis dispētabit. Dic q i

beneficiis curat] et dignitatum suae personae
utque in eadem ecclesia habeant due preben-
de seu administratione aliquo vel officio et pre-
benda. solus papa dispensat. ut patet ex decisio-
ne. s. p. In rebus huiusmodi beneficiis simplicibus
ut notat in sum. c. eo. r. 1. 7. Jo. dicit quod
episcopus potest dispensare in eodem episcopatu. sed non in
diversis. et hoc propter unam impossibilitatem. quia
tenent utriusque obediunt. et ab utroque ordines
recipiunt. quod esse non posset si diversa mandarentur.
Sed hac propter unam solam papam tollere pos-
set. quod dispensando vel ei cederet quod eligat
cui uoluerit obedire. ut a quo ordines
suscipere. Hostiensis autem dicit. Uterius puto
quod siue in eodem episcopatu siue in di-
uersis nullus dispensare possit nisi pa-
pa et sic curia tenet. Glo. h. Ray. ait. Cre-
do quod episcopi possint dispensare si de iure scrip-
to. sed de consuetudine sola quam papa facit
et non reprobatur. et ideo presumunt approbare eam.
Utrum credo hodie derogatum esse per divina con-
suetudinem illi. c. scilicet. 70. dist. ubi prohi-
betur quod quis sit canonicus prebendarius nisi uni-
ecclesie in qua scriptus est. i. in titulari. id est ex dis-
pensatio episcopi unus diuersis posse pos-
sit ecclesiam. Lo. Ul. et Ber. et glo. Barto.
brix. in d. c. scilicet. 70. dist. quod episcopus in talibus possit
dispensare. addens. ut quod potest etiam dispen-
sare quod quis habeat beneficium simplex. a. sine cu-
ra et personatum cum alio quod habet curam aia-
rum. Hostiensis. h. c. l. f. as. dicit quod si episcopi non pos-
sint dispensare in prebenda hoc prebendarius qui
ad titulum dicit non potest quod possit dispensare
ob prerogatiua meritorum quod teneat primam
uel secundam tantum beneficium et ponat vi-
cariam que bene deseruiat et ad petentes
portionem habeat de prebenda. ex de prebenda.
exposuisti. et de cle. non re. cum ad hoc. max-
ime quoniam in ecclesia est talis consuetudo. l. sta-
tutum ex causa factum. ex de consti. cum ois. Et
sic sentit Hostiensis. quod nec de iure nec de con-
suetudine episcopus potest dispensare sine causa. Et
benedictus. quia irrationalis consuetudo non excu-
sat sed quare. ex de consue. c. si. Et ut dicit glo.
Ray. et Ul. dispensatio etiam per papam facta
si fiat sine iusta causa non excusat quo ad
deum. sed tamen quod ad ecclesiam multat. et addit
Ul. potius dispensans in eadem donatione

involuit cum eo cum qui dispensat. Aduertendum
est quod licet episcopus uel alius superior offerat litem
firmiter beneficium alicui si per hoc intelligitur di-
spensare nisi expressse dispenseret secundum glo. in di-
c. c. l. f. as. de coact. preben. Et idem dicit
Hostiensis. ut notat ibi dñs. An. et Bu. Ad
hoc bene facit cle. si scimus de sen. exco. Quid
puto uerum quoniam ex ignorantia iuris uel fac-
ti. uel ex alia causa precludit libera uoluntatem
superioris. alias concessio semper intelligitur facta
cum oibus his sine quibus non posset fortiter ef-
fectus. ff. de iur. iudi. l. 2. et ex de offi.
delega. preterea. B.

Quicumque recipit dignitatem uel perso-
natum seu officium uel beneficium cui aiarum
cura sit annexa si ante obtinebat suam. curam
sit paratam post possessionem habuit
de secundo. uel per eum tenet quod minus habere
tenet absque mora dimittere in manum ordi-
nari in eum episcopatum hoc fuerit. alioquin ois
tales etiam secundo ipso iure sunt priuati.
et non solum ad sacros ordines. sed et ad quodcum-
que aliud beneficium sunt inhabiles. Et
oia talia vacatura beneficia sedis apostolice
reseruantur. Et si alius disponat de eis non
ualet. hec Johannes papa. 22. in exuaganti
incipit. Execrabilis. A. Lo. Albuc. et
addit. quod in de exuaganti cum sunt declara-
tione plenissime habet de beneficiis qui non
possunt sibi tenere sine dispensatione. B.

Quoniam non potest dispensatio super pluri-
tate beneficiorum. R. Non potest quoniam impe-
tratis substituit aliquid quantumcumque modi
cum beneficio. Quoniam etiam concedit ut quis duo
beneficia curam aiarum habita possit sibi
habere intelligit de duobus primis beneficiis
per concessionem. A. Que. habuit impe-
tratis. ut i. c. non potest. de q. i. B. Item si man-
dat. prouideri alicuius beneficio non obstat
quod habeat aliud. per hoc non est dispensatum ut
habeat ab eo sibi ex de prebenda. non potest. l. 6.
Item si papa mortuo pro alicuius aliquid bene-
ficii obtinere offerat aliud non hinc me-
ritone de prior. non propter hoc inualida est
gratia. dummodo exprimat in littera quod mortuo pro
concedit. Secus si ad petitionem alius gratiam
facit ex de preben. si mortuo. l. 7.

Beneficiu non uacans nulli permitti potest

nec i gnali. ut p mittendo cu potuerit
pudere. l. cu facultas se obtulerit aut
sub quis forma xboz. al. pmissioes p
dicte nec ualēt nec obligant. ex de con
cess. pben. de restando l. 6.

Quibus clericis debeat p ordinatozē
rā de necessarius q de bñficio puidēt.
R. Romana ecclesia nō cōsueuit cogē
ordinatozē ad puidēdū nō ostitur in
sacris. ex de pben. eps. z. c. cū scdm. A
Lon. Albic. B. Et nota h q si aliqs
eps omitter ex nco epo. ut uice ei i sua
diocesi teneat ordinatioes. z ipe pmo
uit ad sacros ordies aliqū nō hntē ti
tulū. ipe q ordiauit teneat ei nccia. pui
dere. donec p eū uel aliū de bñficio sit
puiū. Sec. si ei omissit ordiare certas
psonas int q sūt aliqs sui titulo. Nā
i hoc casu eps q omissit teneat talit ordi
nato. A. l. ad nccia mīstrāda. donec p
ipm bñficiat. fūc. ut i. c. si eps. de q. i.
B. Silt. z ipe teneat talit ordinato qñ
omittit alicui ut possit a quo uoluerit
epo ad sacros ordies pmouē. hec oia d
pben. si eps. l. 6. A. Dēa nccioz. pui
tio tūc dēt fieri qñ ordiat. sine titulo d
sua uel pna hereditate nō pōt sustēta
ri. de pben. eps. z. c. tuis. B.

Utz ordiat. ad titulū primoni sui
possit illud uēdere uel donare. R. fin
Ber. ex de pbe. c. tuis. l. Vicētiū dixē
rit q nō. tñ fin Lācre. uerius credo q
sic. Nā z bñficio ecclastico renūciare
pōt. A. Lon. Albic. z idē i sum. con.
li. 3. ti. 13. q. 14. B.

Laplin sede uacāte nō pōt cōferre
ea bñficia q ad collatioēz epi pūnēt. l. 3.
pōt admittē pūratos a patromis z eos
istituē i bñficiis i qb fuerit pūrat. l. 3.
ad epm si uiuēt pūnuisset. ex de isti. z
si caplin. l. 6. Pōt etiā caplin epo de
fūcto uel a bñficioz collatioē suspensio
cōferre pbedas q ad epm z caplin cōit
pūnēt. etiā si eps itereffe habeat i col
latioē tali tāq plar. Et idē pōt eps si
caplin sit suspensū. uel singularit oēs sūt
excōcati. A. l. maior excōcatioē. ut
i. c. si ad epm. de q. i. B. S. si pūnēt ad

epm cū oñlio capli uel affēsu. defuncto
epo uel suspēso nō pōt caplin se itronit
tē. nisi eps suspēsus fuerit i mora d pe
tēda relaxatioē suspēsiōis. Ubi autem
de spali cōsuetudie. A. uel statuto. dco
c. si ad epm. B. bñficioz collatio ad
aliqū cū oñlio epi pūer. sublatō epo
de medio cū oñliū neqat peti nō ē col
latio differēda. Silt. et si eps egerit in
remot. ita q nō possit ei pūtia i breui
haberi. ex l. ne se. uia. si ad epm. l. 6.

Bñficia z oēs dignitates l'psonat
uacātia i curia romana nō pūnt offerri ni
si p papā. Silt. z curialū seu accedēti
um uel redeitū de curia si decedat i lo
cis uicis curie ad duas dietas legales.
A. Diete legales sūt. 20. miliaria p die
ff. si qs cau. l. i. z nota. glo. i. c. pūti de q i
fra. Subiūgēs. z si modicū ēt supēet nō
iccluderet sub loco. ff. de xboz. sig. l. 3.
Ibi. n. d. q si sūt. 21. miliaria faciunt
duas dietas. Et pūata itelligēda sūt ni
si supēdicta moraret i loco pūti domi
cili seu dom. ppe. tūc. n. collatio nō ser
uat pape nisi ēet curial. q l. hēz domi
ciliū seu domū sue originis i loco cune
tiū ibi occasione curie morabat. tūc. n.
reseruat. Silt. etiā si curiales moriāt
i loco vñ recedat curia. uel i itinē dū cu
riā seqrēt. quātūcūq loc. ubi decedūt
ab ipa curia sit remot. dco. c. pūti. B.
Dia hec ad papā tñ pūnēt nisi q p
mēse pūnt ea cōferre illi ad qs pūnēt p
seipos tñ. uel ipis agētib i remotis p
suos uicarios gnāles qb illud omissū
sit i eoz diocētib exētes uel nisi essent
ecclie prochiales z uacassēt uacāte se
de aplica. aut etiā si uacauerit añ. z pa
pa pūlq cōferret defūct. cēt. Probāt
hec oia ex de pbe. licet. z. c. statutu. et. c.
pūti. z. c. si aplica. l. 6.

Si p epm cōferat bñficiū alicui ab
sent i nō fiat suū donec cōsentiat tñ
eps nō poterit cōferre itez. alii donec
ille recuset nec ualēt collatio. Secus si
eps notificata ipa collatioē assignet a
liqū cūminū opertēt cōsentied. z ille nō
consentit infra terminū potest etiā

bñficiorū. Fruct⁹ tempore uacatiōis debet ī utilitate ecclesie expēdi uel futurī successorib⁹ fidelit̄ reſuari alias ī cathedralib⁹ ecclesiis ⁊ ī ſigularib⁹ ⁊ collegiat⁹ si fiat qd p capitula suēt ⁊ collegia uel ſingularis pſona ipſius faciet ſe ſuſceptū ab officio ⁊ bñficio. A. q̃cūq; donec plene ſtituerit qcqd de bonis pceperit a plaṛi mortuis dimiſſis uel uacatiōis tpe obuenientibus ut i.c. l. allegato. B. Nō obſtātib⁹ pui legiis uel ſuetudinib⁹. ex de elec. ga. fe. pe. li. c. A. Ubi ſimilit̄ dicit. Nō obſtātib⁹ ſtatutis iuramēto cōfirmatiōe ſedis apoſtolice aut alia q̃cūq; firmitate ualatis. B. Itē ſimilit̄ phibito fit gñaliſ d' oib⁹ eccleſiis ne bōa eaz occupet a plaṛis qb⁹ ſubſūt ſeu ad q̃z cuſtodiaz prinēt. A. Aut ab alijs qbuscuq; poſſint eccleſiaſticę ad quoz collationē ordinatiōne pſentatiōne ſeu cuſtodiam prinēt dignitates pſonar⁹. porar⁹. uel eccleſie uacates. ut i.c. l. allegato. B. Niſi de ſpālī pui legio uel ſuetudine pſcripta uel alia rōnabili cāſſi. Alij ep⁹ ⁊ ſuperiores ſūt ſuſcepti ab igreſſu eccleſie. ⁊ alijs ab officiis ⁊ bñficiis donec ſatisfecerit. ex d. oz. pri. li. c. A. Tbi ē dī. Ubi ex pui legio uel ſuetudine ſeu alia de cā rōnabili ſibi aliqs p̃dicorū

etiam si locatio non fiet nomine ecclesie. uel si fiat a prebendario. al' locato d' oio rata ee. ut ex predictis ostenditur. **B.** De h' uide. l. locatio. §. fi.

Lancici' et alii beneficiati officii q' d'ni officii non insunt. non possunt percipere quidam nati distributio' nec ual' consuetudo. **A.** f. 3. na. ut l. c. allato. **B.** al' non faciunt eas suas et tenent ad restituendos nisi excuset eos infirmitas iusta et rationabil' corporalis necessitas aut euident' ecclesie utilitas ex de cleri. non re. c. p. l. 6. **A.** Ibi etiam subiungit. i. distributio' etiam defuncto rui annuarius largiendis idez decernimus obseruand'. **B.** Ad materia ista possunt pertinere ea q' dicunt. l. clerici. p. §. fi. et clericus 4. per totum.

Beneficium 3.º qñ in iuste

teneat. Qui non rite cõsequitur beneficium aut dignitatem ut ait Ray. cum non intrat possit esse fur et latro. nec h'z uia salutis nisi resignando. uel si e dispensabile petat dispensationem ab eo q' potest. et in utroq' cau' agat pñiaz de omisso. Sile s' beneficium p. §. p. **A.** Idem in sũ. con. libo 3.º. n. 26. q. 20. **B.**

Quia aliquis male possidet beneficium uel dignitatem: utz subditi teneant obedire ei uel debitoribus reddere. Dicendum q' h'z i foro iudiciali multiplex eẽt rñsio: tñ i foro cõscie si q' sciat q' possessor ecclesie l' dignitatis n' sit uer' pñaz. certe non tenet ei obedire nec soluere qd' dignitati uel ecclesie d'z. nec soluendo libat. ar. ex d' iustur. etate. et de sen. excõ. i. q' sitõ. **A.** Hoc uer' nisi q's eẽt p' sniaz iurj ordie lata nec appellatõe iuspẽsa cõdenatus tñ. n. d'z obedire fm' hosti. ut i sũ. con. l. 3.º. n. 13. q. 20. Et potest esse rō q' solutio uel qd' sile non continet i se pctm. Et cum dictis in hoc. §. con. Albricus. **B.**

Nūq' male possidens absoluit ignorantes. Dicendū q' nō. ex q' nō ē pñaz. ex de pe. ois. et de pe. dis. 6. placuit. Tame i casu isto illi nō pñet. nō q' iste absolueret possit: s' p' fidē quā hñt i sacro. ex de pñbyto nō bap. aplicā. et pñt iustaz

cām ignorātie. S'z tñ sanguis eoz regref ab his q' gerebāt se ut platos et ipfos q' tñ i se sunt pdiderūt. ar. ex de off. oz. irrefragabili. De h' i. cõfessio 3.º. §. fi. **A.** Lon. Albricus. S'z ut hñt in sũ. co. l. 1.º. p. ti. p. q. ult. hosti. sup. c. dudū. et d' ele. cñ. ut sentire d' dicēs. Lat' d' cõsilio tenetur cõfiteri et nō de necessitate. q's tal' pñbyter h' absoluit ex q' curā tenz q' diu p' babit ē ignorātia et ab ecclesia tolerat' S'z sciēter nō d'z ad talē ire. Et sic itelligit decre. ois. Ad h' facit q' cõis ignorātia et tolerātia tribuit iurisdictionem nō habēti etiā ihabili. ff. de offi. pñ. l. barbari. S'z hoc i hūanis i q' pñceditur h'z hūanā opionē. sec' i reb' cõscie. i q' pñcedit fm' diuinā xitātē. uñ non uer' sacerdos nullaten' potest absolueret et cõfessus cū sciuerit tenet recõfiteri ut et teneat iñno. sup. idē. c. l. referat et alia opionē et ut p' i sũ. co. i. deā. q. ult. Hoc idē sensu hosti. i sũ. dñ dixit q' a tali decipiunt aie cū nō possit ligat. nec soluē cū iudex nō sit. et h' aie iustā cām hēant ignorātie: tñ ac si amisse eẽnt regref sanguis earū ab ipsis. **B.**

Bigamia Multis mōis cõtrahitur bigamia. Prim' qui inter alios

pprie dñ esse cū quis successiue et diu'sis temporib' et duas habuit uxores: et utraq' cognouit. n. q. i. apñat. et qñ diuersis tñpib' h'z pñes: unā d' iure et alterā de facto: et utraq' cognoscit. ex eo. nup' Dic. n. reputat' bigami' nō ppter facti defectū s'z ppter itētois affectū cū ope cõsecuto ut ibi dñ. 3.º qñ h'z plures eodē tñp. unā de iure: et alterā d' facto: l' abas de scō: et cognoscit utraq'. ut de cõ. nup'. l' corruptā de scō. 31. q. i. quō. ex d' diuoz. gaudemus. ex eo. a nobis. **A.** Istud. ca. nob' meli' facit. **B.** 4.º qñ d' hit cū uidua ab alto mñito cognita: et dis. seriat. et 33. dis. maritum. secus aut si relicta fuisset xgo. 34. dis. c. fi. 5.º quādo d' hit cū corrupta a quocūq' alio sine cõtrahat sciēti sue ignorāt et eā cognoscit. 34. curādū. et c. pñcipm'. 6.º quando

vrore ppā agnoscat scitē ut ignoziter
postq̄ cognita ē ab alio. dī. 3. 4. si cui?
z. c. se. 7. qñ aliq̄s i ordie sacro cōstitu-
tus. uel p' factā p'fessionē i religiōe. d'
facto d'bit cū corrupta. ex. eo. a nob. 27
q. i. q̄r. A. Idē ē casus notatur in sū.
con. li. 3. r. 3. q. 10. B

Qui virginē deflorauit. z postea in
vrore eā duxit. nungā pōt pmoueri?
R. Sic. quia nō diuulit carnē suā i du-
as nec illa i duos. extra. eo. debitū. 26.
dī. acutus. z ar. extra qui fi. sint le. tan-
ta. A. Alii. contra asserentes q̄ o3 q̄
mulier sit xgo tpe q̄ d'bit m̄fimoniu3
ad hoc q̄ d'betes nō incurrat irregulari-
tatē. 32. dī. nemo. z expzessū. vī. 30. q. 5.
q̄. h. xgo casta. z desponsata in xgini-
tate zc. Et hanc opinionē tenet Hosti.
ut i sū con. li. 3. r. 3. q. 5. Sed ut ibi par3
pmam tenet Ray. Tho. z pe. Hoff. et
Ul. z sic vī cōior z tenēda. Et ad cōtra-
ria dicit q̄ o3 eē xgo. i. nō ab alio agni-
ta. Dicit etiā Ul. q̄ cū oīa pcedentia le-
gitimē p sequēs matrimonium. dco.
c. tāta. psumit xgo hoc casu q̄ i xgini-
tate eēt desponsata. Prima rīssio effica-
rior ē. Secūda. n. aliqñ n̄ t3. Nā si deflo-
ratō fuisset facta ab vrozato. p sequēs
m̄fimoniu cū deflorata n̄ sit aliq̄ legi-
timatio. dco. c. tanta. B

Quid si credit d'be cū xgie. z inuenit
corruptā? R. Nō pōt pmoueri. cū sit
maritus corrupte. 32. q. 5. ille. 15. q. i. c. fi.
A. Delius fac. 52. dī. q̄ in aliquo. Nec
fm Ray. excusat error. nec uolentia.
Ler. n. p̄moriōis factū regit nō uolū-
tatē dco. c. fi. z. cille aut. Idē Tho. pe.
z Hosti. ut i sum con. li. 3. r. 3. q. 6. B

Quid si quis habuit vnā uxorē nec
agnouit z postea ducit aliā xginē z co-
gnoscat z eo? p̄mā cognoscat z n̄ secun-
dā? R. Nō repellit a p̄moriōe. ex eo.
debitū. A. Idē dicas per eandē rōnem
si aliq̄s ducat i uxorē mulierē ab alio
desponsatā z traductā n̄ tñ cognitā fm
Ray. Tho. z pe. z Hosti. 3. 4. dī. c. vlt.
z i sū. cō. eo. r. i. q. 7. Si iste casus est cla-
rus z formalis. dictū. c. debitū. B

Quid si marit' accusat uxorē d' ad
ulterio. z pēdēte accusatiōe iur ad pce-
ptuz ecclesie reddit debitū uxorē? R.
fm Ray. Tho. z Hosti. Irregulari siue
bigam' cēset. nā irregularitas sepe cō-
trahit solo facto. A. Idē i sū con. eo. r. i. q.
9. Et addit Hosti. q̄ nō peccat i hoc ca-
su debitū nō reddēs cū vult pmoueri
ga uxorē repellit p exceptionē ortant
ex adulterio. S3. Ray. ait q̄ tenet red-
dere cū nō debeat eū spoliare possessi-
one sui corpis usq̄ ad sniaz. xi. q. i. quia
res. s. q. 4. nōne. p̄cipue cū h' sibi p̄cipi-
tur ab ecclia. Dicit Hosti. pōt teneri
qñ marit' offert se statim pbatuz omis-
sū adulteriū. ut infra octo dies uel circa.
ar. c. solet. de sen. excō. li. 6. Quidā tñ
ut i dco. q. 9. p3 dicūt q̄ i h' casu cogno-
scēs uxorē adulterā nō sit irregularis
cū nō agat. s3 poti' pariat. f. q̄ apellat
a iudice. S3 p̄mo dictū. p̄babili' z tenē-
dū uidet. B

Quid d' eo q̄ hūit unā uxorē añ bap-
tismū. z aliā p' baptismū. uel utrang
añ baptismū? R. Irregulari ē dī. 3. 4. si
qs uiduū. A. poti' ē. c. is q̄ uiduam. B
Et. 26. dī. p. totū. Silr z q̄ añ baptismū
dimisit uxorē ppter fornicationē po-
stea accepit eā. Nā p baptismū nō tol-
lit hec irregularitas. ut clāe p3 p Tho. i
4. dī. 27. l3 irregularitas hōicidii tollat.
ut. i. hōicidii. 4. 5. p. i. fi. A. Idē respctū
p̄mi dco. i sū con. eo. r. i. q. xi. Sed z secun-
dū dictū colligit ex eadē rōne. B

Quare bigam' n̄ pōt pmoueri? R.
Tres sūt cāe. p̄ria. p̄p̄ defectū sacri. f.
vnitātis ip̄i. cū n̄ sit un' um'. ex q̄ diui-
sit carnē suā in duas. 26. dī. acutus. ex
eo. debitū. Et hec ē p̄ma z real' cā de q̄
h' i. nūc dicem'. Secūda cā ē ppter di-
gnitatē ordinis. 16. dī. una. z. c. vlt. Ler-
tia ē. p̄p̄ signū icōnnētic. dī. 92. propo-
sui. A. Sed z fortasse. Ul' z Ambro.
Quō erit hortator uiduitatis q̄ ip̄a cō-
iugia frequētatur. A. Hoc h' i dco. c.
una. B. Ad intellectū at̄ p̄me cāe nota
q̄ i m̄fimonio attrēdit duplex. sacm. p
pter duplicē cōiūctionē q̄ ē i ip̄o. p̄ria

est coniunctio aīoy. Secūda corpoz. pma
 sīgr coniūctionē aīe ad deū. secūda sīgr
 coniūctionē xpī z ecclīe q̄ sunt q̄si matri
 moniū iūtarū qdē i patriarchis z pro
 phetis. ratū i tpe gfe. si natiuitate xpī
 cōsumatū i cruce. ut ratū i cruce: et con
 sumabit i glia. Itē secūda cōiūctō sīgr
 etiā unione dīnitatī z hūanitātī factā
 i utero x̄gnis. 26. dīf. acutī. d. 3. se. dīf. 2
 i xpo p̄f. ex eo. debītū. Lū g^o tam cōiū
 ctio xpī z ecclīe q̄ unio diuinitatis et
 hūanitātī nō sūt nisi unica. merito sig
 nificat i cōiūctōe p̄mi m̄mōniū. Sed
 cū g^o transit ad secūdā recedit ab uni
 tate. z sic nō pōt significare dictāz uni
 cā cōiūctionē. Et hāc rōnē tangit Aug^o
 i dco. c. acutī. i fi. A. Idem in sū. cō.
 li. 3. ti. 8. q. 2. B

Utz liceat dispensare cū bigamis:
 Quis diuersimode rīdeat. mihi uidet
 tenēdū qd tenz Tho. i. 4. dīf. 27. dīcēs
 sic. Bigamie nō ē adiūcta irregularitas
 de iure nālī: s; de iure positīuo. nec ite
 rū ē de cēntialib^o ordīs q̄ aliq̄s nō sūt
 bigam^o. Pz ex h^o q̄ si aliq̄s bigamus
 ad ordīs accedat caracere recipit. Et
 iō papa pōt dispēfare i tali irregulari
 tate. Qd āt obici posset p decre. ex. e.
 nup. soluit Tho. dīcēs q̄ pī illā decr. oñ
 dīf q̄ cadē ē difficultas dispēfandi in
 ill^o q̄ de facto cū plurib^o dixerūt. sicut
 si de iure errassent nō q̄ subtrahat
 p̄as dispēfandi. Qd etiā obiciat q̄ d
 doctrinā aplī dispēfare non l; soluit di
 cēs q̄ h^o uerū ē q̄tū ad ea q̄ sūt d iur
 nālī. z q̄tū ad ea q̄ sūt d necitate sacra
 mētoz z fidei z i aliis q̄ sūt de institutō
 ne aplozū cū ecclīa hēat nūc eīde; po
 testatē statuēdi z destituēdi quā tunc
 hēbat. pōt p eū q̄ p̄matū i ecclīa tenet
 dispensari. hec Tho. S; quis possit dī
 q̄ n l; q̄a nūq̄ facēt. nisi forte aliqua
 cā maxia subeēt. A. De h^o opiones re
 ferūt in sū. con. eo. ti. q. 12. S; cū Tho.
 cō. p̄e. z Al. z h^o ut tūti. ar. c. h^o ē. 2. 4. q.
 i. B. S; de epō tenet q̄ nullo mō pōt
 ut ponit Jo. an. p. c. i. e. ti. li. 6. A. Sicut
 de hoc recitant opiones i dca. q. 12. S;

h^o ut ueri^o. z exp̄sse haberi i. e. a nobis
 ex eo. z dco. c. unico. i. 6. B

Bigami iure cōiūdati sūt oī pui
 legio cīcali z additi foro sc̄lari non ob
 stāte cōsuetudine. z eis sub pena excoi
 catōis ibibitū ē deferre tōsurā uel ba
 bitū cīcalē. ex eo. cum alcātōis li^o 6.
 A. Blo. ibi dīc hoc itelligēdū de his q̄
 scī sūt bigami siue x̄e siue interpretatīe
 i mīozib^o. sec^o si i maiorib^o ordīb^o. B

Asphemīa ^{fm Am} ^{b2ofuiz}

ē ut cū deo attribuit qd ei nō
 ouenit. uel cū ab eo remouet qd ei cō
 uenit. hec tū duo. s. affirmatio z nega
 tio nō diuersificāt spēm blasfemie. A.
 Idē i sū. cō. li. 3. ti. 3. 4. q. 207. S; Tho.
 scda scde. q. 13. arti. p. addit tertiū mo
 dū uidelz cū attribuit creature quod
 appropat deo. B. Et scdm gen^o suū
 ē p̄ctm mortale quia spūgnat caritati
 diuine. S; posset cōtingē q̄ blasfemia
 absq; dīliberatiōe z ex surreptiōe p̄ce
 dēt z h^o dupl^r. p̄ mō q̄ aliq̄s nō aduer
 tit hoc qd dīc ēē blasfemiā. ut cū aliq̄s
 subito ex aliq̄ passīōe i x̄ba cōtumelio
 sa. p̄rūper quoz significatiōe nō cōfi
 deraret: tūc est p̄ctm ueniale. A. hec
 puto uerū nisi h^o ei frequēter accidēt
 ex lata culpa ei^o nō curādo adhibē re
 mediū. Lata. n. culpa egpat dolo. ff. de
 positi. l. qd nerua. z i. c. ut aīaz. de cōsti.
 li^o 6. B. 2. mō qñ aduertit h^o ēē blas
 femiā cōsiderās sīgta x̄boz. z tūc nō ex
 cusat a p̄cto mortali. sicut nec ille qui
 ex cubito motu ire aliquē occidit. A
 Idē in sū. con. eo. ti. q. 20. Et puto a mor
 tali nō excusari blasfemiū sī nō recto
 aīo moueat l; ignoz; sua x̄ba ipōta
 re blasfemiā. Nā ut dī. i. Lor. i. 4. Si
 q̄ ignozat ignozabit: z stult^o i cīpa sa
 pīēs erit īpena. 35. dīf. qui ea. l. B. hec
 Tho. scda scde. q. 13. De blasfemia in
 deū uel in scōs q̄ proprie dīcūt maledi
 ctio. unde. i. maledictio. 5. 2. z. 3.

^c **Abella** ^{Uide i. pedagiū}
^{z iud. i. tallia. qz}
 p eodē accipiūtur uel quasi.

Alix non debet fieri de iuro. ligno. ere. uel auricalco. nec de crystallo. aut lapide. sed tñ de auro argēto aut stagno de ose. di. i. vasa. z. aut calix. De consecratione calicis: z an possit vendi uide i. cōsecratio 5°.

Alumniari quid sit. p. uariari. z tergiversari. uide s. accusatio. 5. 4.

Anonica portio ē illud qd ecclesia ppa debet recipere qñ qd eligat alibi sepulturā. De q uide. i. sepultura. 3. per totum.

Anonicus Uide. i. p. benda. et s. beneficium. z infra simonia 2. 3.

Anonizatio Non licet alii quem uenerari pro sancto. nisi fuerit canonizatus auctoritate romana ecclesie. ex de reli. z uene. sac. c. p. In qua quidē canonizatione. p. inquiris d. uita eius q canonizatus ē. si fuit in la. boribus iustis z multis. si morib. cast. z actib. strenu. Oportet. n. pñi testificatione p. dicari z bone fame p. conus n. taceri. 6. di. i. miramur. 12. q. 2. quatuor. Et ē maxime qrendū de simplicitate z humilitate. ex de p. sup. ex studiis. Itē queri solet an sustinuerit psecutiones 7. q. i. ois q gemebat. z. c. 1. b. Et an illas sustinuerit cu. caritate. 1. q. i. uide quā tum. Inquirendus ē etiā de miraculis factis in uita z post mortem. Porro de martirib. nō fit rāta examinatio. s. qñ tur tñ de miraculis. z cā. p. p. quā passi sūt. ar. de cōse. di. 4. cathecuminum. z c. baptisimi iucē. His rite pactis pōt ad canonizationē pcedi. A. Idē i. sum. con. l. i. p. 11. 4. q. 25. ubi subiungitur. Ordine z modū quo cōsueunt curia romana pcedē i canonizatione scōz p. f. c. ponit Hosti. z Hoff. sup. c. audiuius s. d. reli. z uene. sanc. B.

Utrū liceat porrigere orōnē ad alii quē nō canonizati. R. fin. Inno. Non negam. qui nō liceat porrigē pces alii cui defūcto quē qd credit bonū uiu. ga. oñs fidē orāt. attēdit. s. facē p co. offi. ciū ul' pces solēnes non licet. ut in p. s. dictū ē. A. Lon. Albic. z Hosti. ut i. sum. con. eo. 11. q. 22. in fi. B.

Aracter secūdu Dio. ē signū sanctū cōiōnis fidei z scē ordinationis datū a Jerarcha. Ul' s. modernos theologos. L. aracter. ē distinctio a caractere tñ impōs. aie rōnali fm imaginē: cōfigurās trinitatē creatā trinitati creatā a recreātū distinguēs z nō figuratis se cūdu statū fidei. Et quidē character nō iprimus p oia sacra etiā noue legi. s. s. lū p illa p q mācipat qd ad aliqd sacramentū spūale exercēdū. sicut ē baptis. mus. cōfirmatio z ordo. hec Tho. i. 4. q. 4. A. L. d. Albic. B. De caractere etiā ordinis habes p. a. i. ordo. 3. p. totū

Arce seu Utrū liceat aliquē icarcerare ul' detinere R. fin. Tho. scda sede. q. 65. In bonis corporis tria p ordinē cōsiderāt. p. quidē integritas corporis substantie. cui detrimētū affert p occisionē ul' mutilationem z delectatio uel qes sensus cui opponitur abberatio. ul' aliud qd libet sensum dolore afficiēs. 3. motus z usus mēbro rū q ipedit p ligationē uel icarcerationē. Et iō icarcerare aliquē ul' qñcūq. detinē ē illicitū: nisi fiat secūdu ordie. iusticie. aut ad penā. aut ad cautelā alii cui mali uitandi. z hō licet tñ iudici. Uerū detinē hoicm ad horā ab aliq. ope illicito statū ppetrādo. cuiuslibet licet sicut cū quis detinet aliquē ne se precipitet. uel ne aliū feriat. S. simplr. aliū includē ul' ligare ad eū pñer solū q h. vltē disponē de actib. z vita alterius hec Tho. Nā z puata psona hec faciēs secūdu leges morte punit. L. de priua. carce. l. vnica.

Amicitia

Utrum caritas
semel hita pos
sit amitti. R^o fm Tho. scda
scde. q. 24. Caritate possum^{us} tripliciter
considerare. p^{ri}mo ex pre^{ter} spirit^{us} sci moue
tis aiam ad diligendū deū. z ex hac p^{ar}
te caritas ipeccabilitatē h^{ab}et. ga i possibi
le ē hec dono sit ee uera. s. q^{ui} spirit^{us} san
ct^{us} uelut mouē aliqūē ad actū caritatē
z q^{ui} ipse caritatē amittat peccādo. naz
donū pseuerantie opurat int^{er} bñficia
dei q^{ui} certissime liberat q^{ui}q^{ue} libe
rat ut dicit Aug^{ustinus} i lib^{ro} de p^{re}destinatiōe
scōr^{um}. 2° mō pōt considerari caritas fm p^{ri}
uā rōnē. z sic caritas nō pōt amitti: ni
si id q^{ui} p^{ri}mer ad caritatis rationem
amittat. unī caritas nullo mō pōt pec
care. sicut calor nō pōt frigidare. sic nec
iusticia nō pōt bonū facē. ut Aug^{ustinus} dicit
in li^{bro} de sermone dñi in mōte. 3° pōt cō
siderari caritas ex pre^{ter} sub^{stantia}. q^{ui} ē x^{risti}bi
le scdm arbitriū libertatē. z isto mō ca
ritas uie amitti pōt: nō aut caritas pa
trie. ga ibi deus p^{re}sentia uidet q^{ui} ē ipa
essentia bonitatis.

Que sunt ex caritate diligēda? R^o
fm Tho. scda scde. q. 25. Quatuor sunt
ut ait Aug^{ustinus} i li^{bro} d^o doctrina xpiana. unū
q^{ui} sup^{er} nos ē. s. de^{us}. secundum q^{ui} nos su
mus. tertium q^{ui} iux^{ta} nos ē. s. p^{ri}mu^m. i. hō
ul^{ter} angel^{us}. q^{ui}rtū q^{ui} infra nos ē. s. corp^{us} p^{ri}
uū. A. Idē i sū. cō. lib^{ro} 3°. ti. 34. q. 216.
pōt addi. Silt^{er} z corp^{us} p^{ri}mu^m cui exhi
bere debem^{us} opa corpalia caritatis.
Matth. 25. sed h^{oc} pōt icludi i eo q^{ui} sup^{er}
dictū ē. nos debet diligē p^{ri}mu^m iux^{ta} nos
B. Et sūt itelligēda h^{oc} ordine. p^{ri}mo p^{ri}
oibus de^{us}. deide debem^{us} diligere nos
ipos. deide p^{ri}mu^m. ultimo corp^{us} n^{ost}ru^m
Et tūc subdit sic idē Tho. scda scde. q.
26. Nō ē tñ d^o necitate caritatē q^{ui} hō p^{ri}
uū corp^{us} exponat p^{ro} salute p^{ri}mu^m ni
si i cāu q^{ui} tenet ei^{us} p^{ro}uidē salutē. s. q^{ui} a
ligis spōte se offerat p^{ri}mer ad p^{er}fectōz
caritatē. A. Idē i sū. cō. eo. ti. q. 217.
Et hoc ultimū debet intelligi quo ad
salutem corpoream. ga q^{ui} nō obligat
exponere regulantē p^{ro}p^{ri}uū corpus p^{ro}

corpore p^{ri}mu^m sui. sed p^{ro} salute anime
sic cū aia p^{ri}mu^m icōpabilis sit p^{re}ciōsior
corpore n^{ost}ro. 24. q. 3. si habes. unī z sup^{er} in
ordine caritatis p^{ri}mu^m p^{ro}ponē corpo
ri n^{ost}ro. z Tho. scda scde. q. 33. dicit mortu
lis peccare qui q^{ui}q^{ue} timore ē corp^{us} p^{ri}
mu^m omittet p^{ri}mu^m corrigē: q^{ui}ā
ex h^{oc} x^{risti} silt^{er} p^{ro}uidet eius salutē. B.
Et hic ordo caritatis suū p^{re}cepto est ut
Tho. tradit scda scde. q. 44. A. Silt^{er}
etiā ē sub p^{re}cepto ut diligam^{us} meliōs
uel mag^{is} cōiūctos pl^{ur} alius. ut ibidem
dicit Tho. z i sū. cō. eo. ti. q. 218. B.

Utrū magis debeam^{us} diligē meliō
res q^{ui} nobis cōiūctiores. R^o fm Tho.
scda scde. q. 26. Meliōz q^{ui} dē ga ē deo
pp^{ri}uūz mai^{or} bonū ex caritate debet^{ur}
uelle. s. maiōz g^{ra}diū b^{er}itudinis. quia ad
caritatē p^{ri}mer ut uelit iusticia dei ser
uari. fm quā meliōres p^{er}fecti beatitudi
nē p^{ri}cipiāt. s. tñ hō rōnabilis magis
intense diligit cōiūctos. z h^{oc} tripl^{ic}iter. p^{ri}mo
dē itensiori affectu diligit ad illud bo
num ad q^{ui} diligit eos: q^{ui} meliōres ad
mai^{or} bonū. 2° ga inter cōiūctos aliq^{ui} sūt
nob^{is} pp^{ri}uū fm n^{ost}re originē a qua disce
dere nō p^ont. s. bonitas scdm quā aliq^{ui}
appropinquat deo pōt accedē z recedē
augeri z minui. z iō possū ex caritate
uelle q^{ui} ille qui ē mihi cōiūctus sit me
liōz alio. z sic ad maiōz b^{er}itudinis g^{ra}
dū puenire possit. 3° ga plurib^{us} mōis
siue cāis cōiūctos diligim^{us}. nā ad alios
nō hēmus nisi amicitia caritatis. s. ad
cōiūctos nob^{is} hēmus alias amicitias.
fm modū cōiūctōis ipōz ad nos. ut ga
aliq^{ui} ē cōsanguine^{us} ul^{ter} cōiūctus uel cōcuius
uel p^{ro}pter q^{ui}q^{ue} aliud licitū. z ita ex
caritate plurimis mōis diligim^{us} ma
gis nob^{is} cōiūctos. A. Idē i sū. cō.
eo. ti. q. 218. Et cōclusio ē q^{ui} meliōres d^{eb}
bem^{us} plus diligē. ga hoc iusticia diuina
regit Matth. 22. ibi. Que est m^{ea} mea
rē. s. possim^{us} optare q^{ui} p^{ro}p^{ri}uū sunt
meliōres. B.

Utrū diligē iūctos sit de necitate
caritatis. R^o fm Tho. scda scde. q. 25. Di
lectio iūctōz tripl^{ic}iter pōt cōsiderari. p^{ri}

mo ut diligant inquit iunici. et hoc e
dilige malū alius. et mo quātū ad na
turā. et sic i vlt. et sic dilectio inimicorū est
de necessitate caritatis. ut. si alius diligens
deū et primū ab illa generalitate ini
micos nō excludat. 3. mo pōt considerā in
spāl. ut. si alius i spāl moueat motu di
lectiōis ad inimicū. et illud nō ē de necessitate
caritatis ut salutis absolute. qz nec mo
ueri motu dilectiōis i spāl ad qlibet
hoies singulariter ē de necessitate carita
tis nisi scdm pparationē ai. ut. i. hō hēat
animū pparatū ad hoc q in singulari
inimicum diligeret si nccitas occurre
ret. Sed q absq nccitatis articulo di
ligat pertinet ad caritatis pfectionē.
A. Idē i sū. con. li. 3. ti. 34. q. 23. B.

Utrū sit de necessitate caritatis q hō
inimico signa uel effectus exhibeat di
lectiōis. R. fin Tho. scda scda. q. 25. Si
cut hō i cōi tenet diligere et non in spe
ciali nisi scdm pparationē ai. ut nunc
dictū ē. ita signa et effectus dilectiōis q
in cōi consueuerunt primo exhiberi
tenet etiā inimicis exhibē. puta cū ali
quis orat p oibz fidelibz. uel p toto
pplb. uel cū aliqd bñficiū ipendit toti
cōitati. tūc etiā hoc inimicis exhibē ē
de necessitate pcepti. et ptrafacere pūnet
ad luorē vindicte. Specialia vero bñ
ficia uel dilectiōis signa q qs exhibet
piculariter aliquibz q exhibeat iuni
cis nō ē de nccitate. nisi scdm pparationē
ai. ut. si. uuef i articulo nccitatis scdm
illud. p. 35. Si esurierit inimic⁹ tuus
ciba illū. et. 35. h. facit ppter nccitatis
articulū pūnet ad pfectionē caritatis
p quā alius cauet nō solū vinci a malo.
s. vult vicere i bono malū. ga. si nō so
lū cauet ne ppter iniuriā illatā ptrahat
ad odiū s. etiā intēdit inimicū ad suū
amorē ptrahe. A. Lō. h. ut. ut in
sū. con. eo. ti. q. 24. B.

Utrū inimicis veniā petētibz tenea
mur remittē. R. fin. p. 3. s. niaruz. Ex
iuria uel dāno dato alicui solent in eo
cui fit tria oriri. francoz in affectu. si g
rācoris i effectū. et actio iuris ē iuriam

re. primū tenet hō remittē imo nūq
i corde hēre. A. Parb. is. ibi. Sic et p
meus. et. B. Secūdū tenet hō remittē
tē veniā veraciter petenti. pto emē
dare scdm facultatē suā. de q pōt itelli
gi qd dī Luc. 17. Si reuersus fuerit ad
te dicēs. peniter me. dimitte illi. immo
etiā si nō petat. ut i. primo. s. dcm est.
A. Istud imo. nō vī dictū. p. ut pōt
colligi ex habitis i sū. con. eo. ti. q. 25. s.
potius eius dicto aduersatur. Et cū hō
dicto con. Albius. ut non deat expec
tari petitiō. et istud videt uerius. Nam
si nō dī rācor tenet i corde. s. nec ab
exōndi i ope. qz nō solū a malo s. etiā
ab oi spē mali abstinentū ē. i. thes. 1.
c. fi. B. Sed tertiū nō tenet remittere
nisi ille satisfaciāt p posse. ut. c. si quis
cōristatus. 90. dī. et nota i. c. ad aplice.
de re. i. li. 6. so. et remissiōibz dōrū in
rū. et ex de male. inotuit. cū cōcordatus
ibi positus. A. hoc satis claz ē. ga le
gitime pōt peti eximatio iniurie etiā
ultra iterē rex. ex de iniur. ec. qm li. 6.
nisi ex hoc oriret pponderans scādālū
respectu salutis aie uel corpis. ga i or
dine caritatis hec pferenda sūt. ut pōt
cōstare ex dictis g. s. p. B.

Utrū opa bona ex caritate facta ali
qd ualeāt. R. fin Ray. Quāuis nō ua
leāt directe ad uitā eternā. tū ualēt ad
alia quāq. p ad tolerabilius iudiciū fu
turū pferēdū. de pe. dī. 3. si qs aūt. A.
Ricardus sup. 4. s. finaz. dī. 15. dicit q
bonū et pnia acta i mortali sicut nō ua
let ad obtinendū regnū: ita nec ad re
missionē penarū. qz ppter illud nō mi
nuet pena p pccis pōzibz debita. s. bñ
minore penā sustinebit i inferno. quia
interi dū facit illud bonū cauet a ma
lo. qd occasiōe si faceret ampli⁹ pūni
ref. Et ita dicit intelligendū dictū asse
rentū minore penā sustinēdā ppter bo
nū sine caritate factū. Sed s. h. videt
qd legit in uita patz q cū dā scō patri
reuelatū ē. de quodā q ppter luxuriā
exclusus ē a paradiso q ppter abūdātes
elyas q faciebat liberat⁹ ē ab icēdio

ignis. **B**. 2° ad tpale pspitarem. de
pe. dif. 3. cauendū. 22. q. 2. si qlibet. 3° ad
b^o q^o q^o citius illustret ad pniaz d^o pe.
dif. 3. falsas. i. fi. 4° ad assuefactionem
bonozū operū. sicut faciebat oli beat^o
Johes. d^o dse. dif. 4. nō regnabāt. 5° ga
diabol^o nō hz i eo tantā prāte quantā
hēret si bona opainō facēt. sicut Gregl
refert i dialogo. li^o 3°. c. 7° de iudeo qui
signatus erat signo cruci q^o demōes nō
potuerūt ei nocē. **A**. Aduertēduz tñ
q^o remuneratio q^o fit p talib^o opibus
h^o Ric. i loco pallato. nō ē ex debito iusti
cie s^o solū ex dei clemētia. forte iō ga
q^o ex cōmunicia d^o deū meret sui pditio
nē quō pōt extrinsec^o aliquid mereri.
B. Utrū hō possit dō satisfacē p opa
extra caritatē facta hēs. i. satisfactio.
S. xi. Et plura de caritate habes in se
quen. S.

Utz opa extra caritatē exētiū unq^o
ualeant. **R**. fm Ray. Opa uiua q^o fctā
fuerūt i caritate mortificātur p seqñs
mortale peccātū. z si uera seqñ pnia reui
uiscūt. Illa hō que nūq^o uiua fuerunt
puta q^o in pctō mortali facta sūt. uiues
nō pūt q^o mortua nata fuerūt. uerūs
illa reuiuiscūt q^o mortificata fuerunt
Quē nō pūt q^o mortua nata fuerūt. Lō.
Tho. i 4°. dif. 23. **A**. Predicūz dixit
Ray. i ti. de pe. z re. S. item circa idem
q^oritur. Tho. etiā in 3. pte. q. 89. arti. 5. et
6°. **B**. De cōfessione facta ex carita
tē. uide. i. cōfessio p. 3. Utz occasione
religionis sint ptermittēda opa carita
tis in parētes. uide. i. religio p. 3.

Alus episcopales

Illos casus a gbus nō pōt ab
soluere sacerdos prochialis. uide. i. cō
fessio p. 3.

Athecismus et

exorcism^o. Utrū cathecism^o
cōueniēter deat pcedē baptismū. **R**.
fm pe. in 4°. sic. Nā i baptizādo requi
ritoz ea que sūt de necessitate fidei. q^o sunt
tria. s. fidei susceptio. z eiusdē pfectio.

z ipsius observatio. z pp^o hec tria ca
thecism^o inuētus ē. ga in eo fit instru
ctio ad fidei susceptionē. fit etiā rñsio
ad fidei pfectionē. z promissio ad fidē
obseruationē. Et ga adultus p se cre
dere z pmittere pōt. regnū hec ab eo
p seipm. In puulo hō regnū p uica
riū. s. p patrū qui i psona puuli rñdz
Lredo. Et sicut dicit Tho. duplex pōt
eē sensus. Unus: credo. i. ego paruulus
qñ ad pfectā etatē ueniā credam. uel
credo. i. ego patrū operā dabo q^o iste
credat. **A**. Iste sensus ē mag^o ueni
ēs. nā tenentes ad baptismū fideiuisso
res sūt suscepti. d^o dse. di. 4. uos añ oia
B. Nec ē cōueniēs q^o patrū p par
uulo pmittat. ga de illis ad q^o oēs tenē
tur un^o aliū obligare pōt. Sec^o at i his
ad q^o oēs nō tenēt. Et si dicis q^o patrū
sic obligat ad instruendū paruulū d^o
fide. Rñdet Tho. q^o non ē ibi magnū
piculū q^o rñ ad modernū rēp^o. ga z pa
rentes pueri sūt xpiani z in xpianos
nutriūtur. Sec^o at erat i pmitia ecclia
ga tūc diligētiōr cura habēda erat. Et
sūt nūc eēt si pētes pueri eēt suspē
de infidelitate. uel si puer in fideles
cōuersatus eēt. **A**. Idē eēt si parē
tes eēt suspecti i morib^o. nā suscipiē
res de baptismo sūt fideiuissores nō so
lū fidei sed etiā morū. uñ in dcō. c. uos
eis dī. Jō sp eos admonere ut castita
tē custodiāt. iusticiā diligāt: caritatez
teneāt. Añ oia symbolū z ofōnē domi
nicā etiā uos ipi tenere z illis quos ex
cepistis ofōdite. Dicta ē in b^o. S. notāf
ur i sū. con. li^o 3°. ti. 2. q. 42. **B**

Sz ad qd pdest exorcism^o. **R**. fm
pe. z tho. in 4°. dif. 6. habet effectūz in
corpe z i aia. ga munū prātem demo
nis ne possit tñ i hoie sicut pūs: ne ba
ptismū z alia bona ipediat. Sz pdicta
prās totū i baptismo tollit. sicut pba
rao pūs flagellat^o ē ppo nō egresso d^o
egypto z p^o ea totū in mari rubro. qd
ē figura baptismi: submersiō ē. **A**. Jō
i sū. con. eo. ti. q. 43. ubi etiā dī q^o circa
hūc effectū cathecismi plures fuerūt

opionco. Sz qđ dictū ē meli' ur. **B.**
Quid significet sacra alia q̄ fuit añ
baptismū i cathecismo. unde s̄ baptis
m' 6: §. 3.º. Per cathecismū ipedit m̄fi
monū ibendū. i. ipeditur 6: §. 2.º

Autio Noīe cautois qñ
sumpl'r ponit itel
ligit nuda pmissio. Sed per
cautionē idoneā siue sufficiētē itelligi
tur fideiusoria spignozaticia. ut nota
tur ex d̄ pigno. cū oster. **A.** In glo. **B.**
De hac uis d̄ absolutō 4: §. fi. **A.** De
h' ē d̄ s̄ absolut' p̄. §. 17: i additōe. **B.**

Ecitas mentis

Utrū cecitas mentis sit pctm̄.
R. fm̄ Tho. scđa scđe. q. 15. Bregl. 31.
moral. ponit cecitatē mentis int̄ uitia
q̄ cānt a luxuria. Ad cui' uirtu' intellec
tū ē sciēdū qđ pncipiū intellectus ui
sionis ē aliqd̄ intelligibile pncipiū p
qđ hō itelligit alia. cui qđ itelligibi
li pncipio mēs hoīs pōt itēdere. z qđ ei
nō itendat pōt duplt̄ cōrigē. qñqz qđez
ex h' qz bz uolūtātē spōtaneē se auer
tētē a cōsideratione talis pncipii. scđm
illud p̄s. Noluit itelligē ut bñ ageret
Alio mō p occupationē circa alia que
magis distrahūt qb' ab itpectōe h' pñ
cipii auertit. fm̄ illud p̄s. Supcecidit
ignis. scđ cupie z nō uiderūt tolem. Et
utroqz mō cecitas mentis ē pctm̄ Sed
qñ ē ex nālī defectu. ut i amentibus: nō
ē pctm̄. **A.** Idē in sum. con. lib. 3: ti.
30. q. 209. **B.**

Censura ecclesia

Nomine censure tria cōpre
hēdūtur. s̄ interdictū. excoīcatio. et su
spētio. ex d̄ xbo. sigi. q̄renti. Et de sin
gul' horū uide. i. i uocabulis p̄p̄is ut
i. excoīcatio. z. i. interdictū. z. i. suspētio.

Cessatio a diuinis

Cessat qñqz i aliq̄ ecclia a di
uinis ppter iuriā uel offensāz alicui
de ecclia uel ecclie factā. Et tūc po
sito qđ etiā aliqs de canonicis q̄ statue

rūt cessationē a diuinis ibi celebraret n̄
icurrēt irregularitatē. qz nō ē interdic
tū ordinariū ut dicit Inno. ex d̄ appl.
dilectis filio decano. Et nō d̄ cessari a
diuinis p capitulū collegiū uel aliquez
cōuentū alicui' ecclie nisi uocat' oib'
put sūt uocandi ad electionē. et nisi d̄
liberatiōe hita diligētī. z p' hec reqsi
to uel clerico ul' laico cuiuscūqz digni
tati aut cōditōis l' stat' p̄p̄ cui' iuriā
uel offensāz ur cessatio faciēda qđ iuri
am offensam emēder. z si noluerit em̄
dare n̄ poterit cessari. qđ si pcedat p̄e
dicto mō z cesset. ex tūc tā ps eozuz q
cessant q̄ ei' d̄ quē cessat. i. unū mēsez
p se ul' pcuratore cōtinuat' dieb' ad
sedē aplicā tenēt se p̄ntā. **A.** Immo
iter arripe. ut i textu. i. allato. ubi etia
p̄ qđ debēt ita cōtinuare. ut qđ cito cō
mode poterūt se aplico cōspectui repñ
tēt. **B.** cū act' z muniment' negociū
nisi p cōcordiā ifra dictū tēp' cessaret
ipsa cessatio. z sic p̄tib' uenētib': uel
una z n̄ alia uenēte: p̄sculpabit' puni
at. et nibilomin' si ps q̄ cessauit nō ue
niret nec mitteret nō seruabit' cessatō
nec ualebit. ex d̄ offi. or. q̄uis. lib. 6:
A. Ibi d̄. Parte insup a diuinis cessan
te sūpscripta tā in cessando q̄ i uenē
do seu i mittēdo ad sedē aplicā nō ser
uante nō seruet ipsa cessatō sed ea nō
obstante ut p̄us i ipsa celebrēt. Et cō.
predictis Albricus. **B.**

Qui uolūt cessare a diuinis debent
causam idoneā cōscribē i instrumēto
publico uel patētib' lris cū autēticis
sigillis. **A.** i. p̄p̄is qñ hoc collegiū
facit. uel cū uno sigillo unius alterius
autēticū. ut i textu. i. allegato. **B.** Et
assignare illi d̄ quē cessare intēdūt. qđ
si hoc p̄permiserit uel cā nō fuisset. iūē
ta canonica: restituent oia que tpe ces
satiōis p̄ceperūt d̄ eccl' a illa ubi cessa
tū ē. z qđ p̄ illo tpe debēt eis de ecclia n̄
p̄cipiēt. z ei d̄ quē cessauerūt: de dānis
z iniuriis satisfaciēt. Si hō cā fuerit iu
dicata canonica tūc illi q occasione de
derunt condēnandi sūt ad oē interesse

canonic. Et ad certā quāritatē taxādas
ipī ecclīe in q̄ cessatū ē ouertēdā i cul
tū dīnū. ex d̄ of. 02. si canonici. libro 6°
A. Ubi p̄ q̄ dēā quāritas taxat supe
rioris arbitrio. B

Qui ad agguationē cessatiōis ima
gines crucis: brē uirginis: et alioz scōz
irreuerēter tractāt: p̄sternūt urticis:
ut sp̄inis supponūt: ut aliqd̄ hui⁹ mōi
faciūt: reprobāt et graui⁹ sūt puniēdi
ex de of. 02. si canonici. lib^o 6° Qualiter
gnālē cessatiōē a diuis religiosi tenē
tur seruare. inde. l. iterdictū p̄. §. xi^o q̄
incipit. Qñ sententia.

Cimuterium h̄z eādēz
immunitas
tem quāz ecclesia quo ad oīa
capitula. q̄ inde. l. immunitas ecclesie et
emunitas cōfugientū. Et hoc p̄ter q̄
i duob⁹ casib⁹. s. q̄ nullus mortu⁹ d̄z i
ecclīa sepeliri. ut. l. immunitas ecclesie.
§. 2° et q̄ laici in choro eē nō debēt. hec
Ray. et hosti. A. Idē in sū. con. lib^o p̄
ti. l. 4. q. 6. B

Cimuteriū pollutū esse cēset qñ ec
clesia ē polluta effusione sanguis vel
seminis. dico si sit cōtiguū ipī ecclesie
Et añq̄ recōciliatū sit nō d̄z i eo aliqs
sepeliri. Sec⁹ si cimuteriū ipm esset re
motū ab ecclesia. S̄z eo⁹ polluto cimi
terio n̄ ē polluta ecclesia. ne minus di
gnū trabē uideat ad se mai⁹ dignū. ex
d̄ of. ec. si ecclesia li 6° Et n̄ ē cimuteriū
unū s̄z plura qñ paries ē i medio l̄z sit
ibi porta. A. s. q̄ itur de uno ad aliud
ut i p̄allegato. c. B. Unū uiolato
nō ē uiolatū alterū. ut i d̄cō. c. Circa cō
secrationē cimuterii uide. l. cōsecratio
p̄. §. p̄. et 2°

Clauis put hic sumit ē
prās ligādī atq̄
soluēdi. q̄ ecclesiastic⁹ iudex
dignos d̄z recipe: et indignos excludet
a regno ut p̄. 4° finiaz. et p̄ glo. Jero. su
p̄ Math. 16. A. Ray. h̄o dīc q̄ clauis
hic dīcūt scīa discernēdi int̄ peccatū et
p̄ctm̄: et prās ligādī atq̄ soluēdi. dif. 20.
§. p̄. de. h̄o ut in sū. cō. lib^o 3° tit. 34. q.

17. dīc q̄ clauis ē qdā prās spūal⁹. sup
nālī a deo data et infusa: nō inata nec
acq̄sita. De oēs redūt ad idē: sed una
magis declarat aliā. Diffinitō. n. Ray.
oñdit q̄ prātī d̄z aneci sūia. Ista uero
p̄e. idicat a q̄ est hec potestas. B

Quor sūt clauis? R^o fm̄ Lho. i. 4°
dis. is. quia p̄ clauē ut nūc dīcūt est iu
dex d̄z dignos recipe et indignos exclu
dere: indiget iudicio discretiōis q̄ ido
neitate iudicet et indiget ipō actu rece
ptionis: et ad utrūq̄ eozū prās qdā seu
auctoritas regit. Et scdm̄ h̄⁹ due cla
ues distinguūt. Una q̄rū p̄tinet ad iudi
ciū eius q̄ absolued⁹ ē. Alia ad ipaz ab
solutionē. Et he due clauis n̄ distinguūt
tur i eēntia auctoritatis. qz utrūq̄ sibi
ex officio cōpetit. s̄z ex op̄arōne actus
quoz un⁹ aliū supponit. nā clauis que
d̄r prās ligādī et soluēdi imediate agit
sed q̄ d̄r scīa discernēdi: oñdit cui ap̄e
dū sit p̄ illā. De his clauib⁹ h̄etur dif.
20. §. p̄. A. S̄z ut p̄ in sū. con. li. 3° tit.
34. q. 172. Ray. dīc. Lredo uerius eē q̄
nō ē nisi una clauis q̄ ē prās sine iuris
dictio. Dīcūt tñ pluralit̄ clauis p̄p̄
plures et⁹ effect⁹ qui sūt ligat⁹ et soluē
claudē et ap̄ire. adistat clauis mālīs. et
q̄ alicubi iuenit scīa cōiūcta prātī nō
ē iō q̄ scīa sit clauis. s̄z qz nccie ē prātē
h̄nti. sicut lucerna i tenebris ābulanti
ne at̄ seq̄r qd̄ ait p̄ns Math. 15. Si ce
cus cecuz ducit zc. Lon. pe. dicens. In
sole potētia liq̄faciēdi et indurādī una
ē i radice et due i effectib⁹. Sic una tñ
ē clauis i radice. s̄z due i effectib⁹. B

Harū clauū seu hui⁹ clauis usus ē
ad ap̄iendū et claudendū fm̄ pe. sicut
et clauis materialis s̄z differēter. quia
clauis mālīs p̄ et p̄ncipalit̄ est ad clau
dēdū: et ex cōt̄ri ē ad ap̄iendū. Clauis
h̄o spūalis eō. p̄ ē ad ap̄iendū et secūda
rio ad claudēdū. A. Et scdm̄ eūdem
pe. ista clausio fit tripl̄. Uno mō q̄ ad
culpā nō absoluedo ab ea. Alio modo
q̄ ad penā sentis ligādo tp̄ali pena 3°
mō quo ad penā dām p̄ sinam excoica
tiōis ut in sū. cō. eo. ti. q. 173. Idē etiam

pōt intelligi de aliis cēsuris. ex de hōbo.
fig. qrenti. z s censura. Et ut p3 in sum.
con. eo. ti. q. 172. dicitur idē pe. q. prās ligā
di atq3 solūēdi itēgē ex duob3. s. ex po
testate ordinis. z ex prāte iurisditōnis
Jurisditio. n. dat mām. pma ergo pore
stas claus ē essentialiter. secunda ac
cidentaliter. B

Soli sacerdotes hnt clauēs qā fm
Tho. i. 4. d. 15. z. 19. solis sacerdotibus
data ē hec prās a dño. ubi ait. Quoruz
remiseritis pctā zc. Jo. 20. Nec obstat
q3 soli petro dictū ē. Tibi dabo clauēs
regni celozū. Darb. 16. qā illud fecit do
min3 ad demonstrādū ecclesie unitatē
ut oēs a Petro z successorib3 suis acci
perēt sue prās originē. z. 4. q. 1. q. cūq3.
z. c. loquitur. Et l3 oēs sacerdotes habeāt
prāte clauū q3tū ad ordinē: nō tamen
hnt usū prās. qā deficit eis iurisditō
q3 mīstrat mām. unī q nō h3 iurisditōez
super subditos pōt dici q3 q3tū ad h3 n
habet usum clauū. Sed tamen sacer
dos malus q3us sit grā puatus nullo
mō pñatur usu clauū i quo ipse nō est
agēs pñcipale s3 instrumentale. h Tho.
silt. pe. z Ray. A. hoc intelligit de
sacerdote ab ecclia nō absciso q lic3 sit
mal3 tñ utitur clauib3 instrumentali3. i.
loco dei. ut i sū. cō. lib. 3. r. 34. q. 17. 4. z
175. ubi etiā omnia pñcipia notant. De
hoc. l. 5. se. B

Utrū scismatici: heretici: excoīcati
suspecti: degradati: habeant usū clauū
um. R. fm Tho. i. 4. d. 19. hnt qdē
usū in se q3tū ad cēnriā. sed talis usus
ipedit ex defectu materie. qā talibus
ecclesia subtrahit subditos s3 simp3t ul
ad tēpus. unī quantū ad hoc puati sūt
usu clauū. A. Lō. pe. ut in sum. con.
eo. ti. q. 176. B

Quid opetur usus clauū? R. scōz
Tho. z. pe. ubi 3. Opas instrumentali3
disponēdo ad gām z iustificatiōē: nī
aut pñcipali3 z imēdiatē ipam grāz
z iustificatiōē efficiēdo. qā h3 ē solus
dei. Sed sicut ad mūdationē origial3 i
baptismo ualet ablutio. ita ad emūda

tionē actual3 ualet absolutio. A. Idē
in sū. con. eo. ti. q. 177. ubi addit secūdiū
Tho. q3 si aī absolutiōē sacerdot3 ali
qs nō fuisset pfecte disposit3 ad grām
suscipiēdā i ipsa cōfessione z absolutō
ne sacrali grām cōsequē si obicē nō po
nēt. Idē pe. z addit q3 sufficiēt cōtrito
datur ibi augmentum grē. B

Qualiter p clauēs sacerdotes dicā
tur solūē l3 ligare? R. fm Ray. Trib3
mōis. p ligāt z solūit. i. ostēdūt aliquem
ligatū uel solutū a deo. Unī dñs Luc3.
17. leprosos p se pñs mūdauit. deinde
ad sacerdotes misit qñ iudicio ostēd
rēt mūdati. A. Immo uidet q nō so
lū ostēdāt absolutū. s3 etia3 absoluant i
strumentali3 tñ. ut. s. 3. pñs. nā l3 uera
cōtritio resuscitat pctōez. remanēt. tñ
adhuc ligat3 donec si pōt sacerdoti se
pñter: z ab eo fuerit absolutus. nā cōtri
tio ab hac obligatiōe nō pōt libare. de
pe. d. 1. nō pōt. z de pe. z re. c. ois. unde
z dñs Lazarū ab eo resuscitātū dedit
discipul3 absolūēdū. Joh. xi. B. 2. sol
uūt qñ a pctō sacrali3 absolūit z ligāt
ad pñtām pagēdā. A. In sū. cō. eo. ti. q.
178. ubi hec ponūt. dī q3 z mod3 ligā
di ē cū satisfactiōē pñie iponūt peni
tētib3. solūēdi hō cū aliqd dimittūt: l3
p eā purgatos ad sacroz cōionem ad
mittūt. B. Unī Leo papa. Xpus hāc
pñposit ecclie tradidit prāte ut cōfiteri
bus pñie satisfactiōē darēt zc. de pe.
d. 1. mltiplex. 3. ligāt uel solūit p ex
coīcatiōē. Et ad istos oēs modos pōt
uenire illd. Qd cūq3 soluer3 sup tiaz
zc. qd locū h3 cū sacerdos iuste iudicat
ligādo l3 solūēdo. A. Oia pñcā pleni3
hnt i sū. con. d. cā. q. 178. B. De q mā q3
tū ad excoīcatiōē uidet3 absolutio. et
i. excoīcatio p totū. De absolutiōe pec
catozū z pñia uidet3 absolutio cō. z. i.
cōfessor z cōfessio p totū. z. i. pñia per to
tū. z. i. pctm p to. Et pñcipia expōnem li
gandi z soluendi hēs. i. sacerdos. s. p.

Uericus p Lōmuni
Ad hoc q
qs sit uere cleric3 nō suffic q

fit latus nisi hēat aliquē ordinē clica
lē ut saltē p̄mā tōfurā ab eo q̄ dāe pōt.
A. Per p̄mā nō tōfurā q̄s cōstituit cle
ric⁹. ex de era. 7 q̄li. cū cōrigat. **B.** Tū
q̄diu h̄z solū p̄mā tōfurā uel minores
ordines pōt si voluerit deferere cleri
catū. ut. s. apostasia. 4. s. 2. 7 3.

Cleric⁹ ornatus dēt eē duplici orna
mēto. i. interiori 7 exteriori. Interior or
namētū cōstituit i. x̄tutib⁹ q̄b⁹ debēt eē
ornati clerici 7 p̄cipue sacerdotes atq̄
p̄lati. ne al⁹ male sedētes i cathedra ca
thedre iuriā faciant. 40. dīf. multi. Ex
terior ornamētū cōstituit i. q̄tuor. p̄ in
icessu. ut nō currēdo s̄z moderato et eq̄
li gressu icedāt. ut sic maturitatē et eq̄
liratē idicēt mēt̄. 4. dīf. s. vlt̄. Nec in
solo icessu. s̄z etiā q̄ oculos liguā et oīa
mēbra debēt clica sub freno castitatis
7 modestie coerē. 6. q. i. e. x merito. 32. q.
5. nec solo. 2. in habitu. ut nō deferant
vestes incisas 7 ligulatas. **A.** s. frapa
tas. Ligula. n. fm̄ Catholicō est pua lin
gua 7 p̄ silitudinē pōt incisura accipi
vestis q̄ i modū ligue solet fieri. Et ide
ligulat⁹. i. sic icisus. Un̄. 7 i sū. con. li. 3.
ti. 7. q. i. vbi hec oīa ponūt q̄ fuerūt ori
ginali dē Ray. dī. Nō deferāt vestes
icisas. i. ligulatas ad modū ioculatorū
B. neq̄ uariū coloris. nec rubeas. neq̄
virides. neq̄ nimis lōgas neq̄ breues.
Itē neq̄ de serico s̄z de lana nō nimis
p̄ciosa uel vili. 4. dīf. s. i. Et p̄cipue in
bitu debēt se tōformare q̄tū p̄nt ill⁹ inf̄
q̄s viuūt seruata sp̄ honestate. ar. dīf.
4. s. ent. 7 dīf. 30. si q̄s viroz. **A.** hec
oīa i dē. q. i. i sūm. cō. ubi etiā addit q̄
i bitu pōt cōphēdi etiā tonsura: q̄a co
mā 7 barbā debēt deponere. ex de vi. 7
hone. cle. cleric⁹ p̄. **B.** Et nota q̄ ex cā
timor. pegrinatiōis. ul⁹ alia sili licitū ē
clerico bitū trāssormare. 2. q. 4. epi ex
de vi. 7 hone. cle. cleric⁹ 2. **A.** In b. c.
clerici dīf de cā timor. In dēo ho. c. epi
dīf de cā pegrinatiōis. q̄n. s. lōgo tpe ābu
larēt. ut ibi dīf. De sili cā i dicit capitul⁹
nō dīf. Nec ēt puto q̄ cā pegrinatiōis
etiā longissime si causā timor iusta

nō addit dēat ita bitū trāssormare q̄
clic⁹ n̄ appareat. Doc. n. strictissime p
hibet. ut i. c. contigit. 2. ex de sen. excōi.
S̄z forte p̄p̄ dictā lōgā pegrinatiōē
licet vestes ferre breuiiores. Et i palle
garo. c. cleric⁹. plura alia de sili mā po
nūt. **B.** q̄cūq̄ aut clic⁹ virgata uel
p̄rita vtrif veste publice sine cā si bñfi
ciat⁹ ē. suspēsus ē a fructuū p̄ceptōe p̄
sex mēses. Si n̄ ē bñficiat⁹ 7 ē i sacris
citra sacerdotiū. p̄ idē rēp⁹ ē ihabit⁹ ad
bñficiū obtinendū. Si h̄z dignitatem
uel bñficiū cū cura uel ē sacerdos aut
religiosus ē suspēsus p̄ annū a bñficio
7 p̄ idē rēp⁹ ē ihabit⁹ ad obtinendū
q̄d cūq̄ bñficiū ecclesiasticū. ut i cle. q̄m̄
de vi. 7 ho. cle. 3. cōstituit clicoz ornamē
tū exterius i cibo. de q̄ vide. i. gula per
torū. 4. i potu de q̄. i. ebrietas. s. 3. et i.
sobrietas. s. p̄ 2.

Cleric⁹ h̄z deferre rasurā i modū co
rone sup̄. 7 tōsuram capilloz ab infra.
Lut⁹ rōnē affligit. Tho. i. 4. sen. dīf. 2. 4.
q̄a corona ē signū regni 7 p̄fectiōis cū
sit circularis. Illi aut q̄ vniū mīsteris
applicāt adipiscit⁹ regiā dignitatem. et
p̄fecti i x̄tute eē debēt. Lōpetit etiam
eis subtractō capilloz ex p̄e sup̄iori.
ne mēs eozū t̄paliū occupatiōib⁹ a cō
tēplatōe dīnozū retardet: 7 ex iferiori
p̄ tōsurā ne eozū sensus t̄paliū obuo
lūt. Lōnerit ēt tōdēt. p̄p̄ renūciatōz
t̄paliū: s̄z nō radūt q̄a nō occupāt diu
nis mīsteris in q̄b⁹ oporteat eos dina
mēte t̄tēplari. **A.** Idē in sū. con. libro
3. ti. 7. q. 3. **B.**

In diuino clicoz sūt p̄cipue sex ob
seruāda q̄ h̄nt dīf. 4. 4. diuina. Ut unde
l̄z iuta absentiū nō mordeat. Ut p̄sen
tes nō irrideat. Ut iama sc̄larū nō re
citantur. Ut x̄ba sacre lectiōis legāt 7
audiāt. Ut cib⁹ nō nisi ad sultētatiōē
sumat. Et ut i p̄ncipio 7 i fine laudes
deo referāt. hec ibi. z. c. p̄ reuerentia.
A. In allegat⁹ iurib⁹ nil dīf de istis lau
dib⁹. s̄z eadē dīf. cur nō liceat ubi dīf
Nō oī clericos uel laicos religiosos añ
sacrā horā dici tertiā mīre diuina. nec

aliqui clericos nisi hymno deo edere pa
ne et p' cibos grās auctori deo referi. B

Cleric' dz i bñficio residē et i eo sua
officia implēt. Et illi q nō implēt s; uolupta
tibus uacāt sūm. Ubi hñt iuris i re
b' ecclesiasticis. et si recipiūt tenēt restitu
ere. Reddūt. n. ecclesiā sūt stipēdia ser
uitutū. uñ et iura idixerūt clericis p'sona
lem residentia. q tñ in multis casibus
p'mittūt absentia continue: uel ad tēpus
Tñ q'qd sit de foro cōtentioso uidet
sufficē ad salutē si ipe sua cura et ip'sis
p'maer q' ecclesia decēter officiet et po
pulus sufficiēt regat. et ipe honeste uite
et morū bonū exemplū subditū oñdat
et interdū p se ad locū accedat. et de p
dictis certificet. et qñq p se officium ex
oluat. A. Nō sic dicit Ulf. ait. Et p se
dinū officiū diligēt exoluat et mīstris
s; possibilitatē bñficii p'uideat suffici
ent. ut i sū. cō. li. p. ti. 7. q. 29. Et ex b' in
def colligi q' clericus exis in mortali
teneat ad restitutionē pceptoz ex bñ
ficio illo tpe. qā nō potuit bñficio d'bi
te deseruire nec dinū officiū diligēt
seu conueniēt exolūē p'serti si sit notori
cū gl'bet p'ctor notori' sit ipso iure su
spēsus ut pōt colligi ex notari' i sū. cō.
li. 3. ti. 29. q. 3. et 5. Et idē uidetur posse
dici de illo q' ex idē uolūte et lata negli
gentia nimis celerit' tal' dissolute sen
irreuerēt' dicit officiū q' sic nō dilige
ter exoluit. et q' fac' d' pceptū ecclesie. i. e.
uolētes. de cele. mīst. B. Tunc tñ ē si
p se cōtinue faciat. Reliq' uidē. i. residē
tia. A. Ibi lati' d' de hac residentia. et
ex ibi dicti pōt patē q' nō solū ē tutius
p se residē: s; ē ē necessariū i bñficio
curato. et qñq ē i alius. B. De trāsitu
elicoz d' ecclesia ad ecclesia. uidē. i. trāsīt'.

Clericus 2.º s. q' cleri
ci a qb'

dā actib' s'clarib' sūt remiori

Nō. n. debent intendē negotiatiōi de
rebus uēdēdis et emēdis et h'. ex ne cle
ri. uel mo. c. p. 7. 78. dñs. fornicari. De h'
i. negociatio. §. 2. et §. anipe. Itē nec q'sti
onibus in iudicio seculari etiam si be

neficiū nō hñt. dūmō sunt i sacris sine
etiā sunt in miorib' et hēant bñficiū et
b' nisi p se et miserabilib' p'sonis. ex d'
postu. c. p. A. Ibi ē d' p ecclesia sua
B. et 86. dñs. peruenit. uel nisi suā ut su
orū iuris p'sequitur. 4. q. 6. oibus. A
Ibi nō d' nisi de iuria p'pria. s; etiaz
p cōiunctis pōt agere i qñq; honesta
cā si necitas imineat. ut. in. c. cū sacerdo
ti. ex d' postu. B. Itē nō pñt suscipere
gubernatiōes aliēarū rerū seu procu
rationes alienozū negociozū. Bñ aut
pñt suscipere tutelās a legib' ipositas.
s; et curā orphanozū et uiduarū q' inde
fense sunt. A. Aut earū p'sonarū que
maxie ecclesiastico idigēt adminiculo
ut. i. c. i. allegato. B. Et ē de licentia
epozū gubernacula ecclesiasticaz rep
ut i deo. c. puenit. Et uidē. i. tutela. §. 2. et
3. An hō cleric' possit exercere aliq'd
artificiū uel culturā possessionū et h'.
uidē. i. negociatio §. p. c. Et an possit ex
erce officiū tabellionar'. uidē. i. tabel
lio. §. 2.

Clerici nō debēt mīstrare i taberna
nec in ea comedē uel bibē nisi cā neci
tatis i pegrinatiōe. 4. 4. dñs. nō opoz
p. et c. nulli. et c. clerici.

Clerici q' relicto clericali hñtu por
tant arma. si tertio moniti nō deponūt
p'dūt pñlegiū clericale. ex de sen. exc.
i. audietia. Sicut etiā si nō sint moniti et
inuiscent se tyrānidē et enozmitatē. ex
de sen. excō. cū nō ab hoīe. pñt tñ arma
portare modo quo d' s' bellū et §. p.

Clerici goliardi aut buffones. A
i. ioculatorē. ut p; i. rex. i. allegato. et gl'
ibi dicit q' p'mū ē uulgare gallicū scdm
uulgare tuscos. B. si h' p' anū exer
cuerint carēt pñlegio clericali. A. i. s.
oi. ut i texto p'dcō. B. Et eodē modo si
miori tēpore et admōiti nō destiterit
ex d' u. et ho. cle. c. li. 6. A. Ubi p;
q' requiruntur trina moniti. B

Clerici q' carniciciū macellariorū
seu tabnariorū officiū publice faciunt
A. p'sonalit'. ut i. c. i. allegato. B. si 3.
moniti. A. moiatum ut ibi. B. non de

sustāt seu sumāt. et si sūt iungati p̄dūt
 p̄uilegiū clericale. A. oīo ut ibi. B.
 Nō iungati xō q̄cedūt ut laici p̄dūt
 i p̄sonis. A. Sed si nō incedāt ut laici
 p̄dūt i rebus tñ. ut ibi. B. Q̄dū hoc
 agunt. A. In textu cle. diocesanis ad
 lram sic of. Si moniti ab his nō desti-
 terit aut ip̄a ut p̄missū ē exercendo re-
 sūperit q̄ncūq̄ iungati oīo. Nō cōm-
 gati xō i reb? et si oīo i cedāt ut laici in
 p̄sois p̄uilegiū clericale q̄dū p̄missis
 iſtiterit eo ip̄so amittant. B. De uita
 et bono. cle. clericū. l. i. c. diocesanis. In
 cle. eo. ri. A. In p̄dicto. c. clerici. nihil d̄
 b? p̄oīf s̄z solū qd̄ dēi ē i p̄cedēti. s. B.
 Clericus iungat? si contraxit cū unica
 et v̄gine et deferat tōsūrā et uestes cleri-
 cales retinē p̄uilegiū clericale i duob?
 s. q̄ p̄cuties eū ē excoīcat? et q̄ nō pōt
 distrigi nec cōdēnari a iudice ſctari nec
 ciuilit nec criminalit. In cerer? xō non
 retinet. Itē si nō defert tōsūrā et bitū i
 nullo retinet. ex de cle. diu. clerici lib?
 6? Quō cleric? pōt iudex eē uel iudica-
 re. l. iudex 2? s. p̄ et 6? Et p̄ q̄s actus cle-
 ricus i miorib? p̄dūt p̄uilegiū clericale.
 unde s̄ apostasia 4? s. pe. et ult. Et que
 negocia clericis sūt iſdicta. l. negocia-
 tio. in tribus ultimis. s.

Clericus 3° scilz q̄tuz
 ad coha-
 bitationē mulierum et hone-
 statē. Clerici nāq̄ non debēt habitare
 cū mulierib? dis. 32. hospitoli. et dis. si.
 legif. Nāq̄ cohabitatio ē aliqñ adulterii
 occasio. is. q. 2. diffinim?. Excipiūt mī
 soroz amita matertera. A. Amita ē
 soroz p̄tis. matertera xō m̄tis secūdū
 Latho. B. Et generalit p̄ lineā trās
 uersalē oēs cōsanguineas q̄ sūt infra se-
 cūdū q̄dū. ar. dis. si. cū oībus. s. p̄ line-
 az ascēdētū et descēdētū usq̄ ad q̄rtū
 gradū. ar. ex de ofan. et affi. nō debet. et
 dis. 32. iter dicit. et dis. si. cū oīb? et c. uolu-
 mus. Et est rō q̄a in istis sedus nāle ni-
 hil p̄mittit sem crimis suspicari. ex d̄
 coha. cle. et mu. a nobis. ex de p̄sumpti.
 cū in iuuetute. A. In allegat. iurib?

nō clare monstrat de isto q̄rto q̄dū ad
 hoc p̄positū. s. tñ idē dīc Ray. ut i sū.
 cō. l. i. 3? et 30. q. xi. Idē ē dīc glo. in. c. p̄.
 ex de coha. cle. et mu. assignās aliā ratō
 nem uidelz q̄a ut q̄ in ista linea recta
 āplius possit extēdi p̄missio q̄ i colla-
 terali. Et bñ q̄a in linea recta quāto q̄
 dus ē distātiōz tāto ē antigor p̄sona et
 mioris suspitiōis et p̄ oīs maioris per-
 missionis. 32. dis. iter dicit. B. Et hoc
 intellige nisi hērent secū pedisseq̄s ut
 aliq̄s mulieſis suspectas. A. Ad hoc
 facit. si. dis. legif. B. Porro etiā cū
 p̄us dictis cleric? nō d̄z h̄e imoderatā
 familiaritatē. ne cōtrēptib? hēat. 33. dis.
 q̄rūdā. Possūt etiā ultra p̄dictos q̄d?
 bitare. si eēnt antiq̄ et nō suspecte. dis.
 si. femias. et i p̄dcō. c. interdixit. i. si. A.
 P̄nt etiāz bitare aliq̄ affines et dome-
 stice. si. dis. cum oīb? ubi ex cōcilio car-
 thagi. d̄f. Lū oīb? n. cleric? extranee
 femie nō cohabitēt s̄z sole m̄tis auie et
 matertere amite sorozes et filie frat̄z
 aut sorozū et quecūq̄ ex familia dome-
 stica ex necitate etiā antiq̄ ordinaren-
 tā cū eis habitabāt. uel si filii eorū iaz
 ordinatis parētib? uxores acceperūt
 aut seruis nō h̄ntib? in domo quas du-
 cāt aliūde ducē necessitas fuit. hec ibi
 Item pōt cohabitare uxor ip̄ius cleri-
 ci antiq̄ ordinationē habita q̄ caste regē-
 da ē. si. dis. uolum?. Qd̄ intelligit quā-
 do uxor ē iā uetula et nō suspecta. ut in
 deā. q. xi. et i sū. cō. notat. Itē sciēduz q̄
 cū nulla suspecta debet cohabitari ē
 strictissime cōsanguinitat. ex de coha.
 cle. et mu. c. p̄ ubi d̄f. Inhibendū quoq̄
 est ut nullus sacerdos femias de qb?
 suspitio pōt esse retineat. s̄z neq̄ illas
 q̄s canones cōcedūt matrē amitā et so-
 rozē q̄a istigātē diabolo etiam in illis
 scelus p̄petratū repitur. et etiā ip̄edis
 segs earūdē. Sed si quā de his necessi-
 tatē habēt p̄sbyteri habeāt i uico aut
 in uilla domū longe a sua cōuersatione
 et ibi eis que sūt necia admittēt. Pro-
 hibēdū quoq̄ ē ut nlla femia ad altā
 p̄sumat accedē aut p̄sbytero mistraſ

aut infra cācellos stare p̄sedē. hec ibi.
Sed ut h̄i sū. cō. dē. q. xi. vident alig
itelligē hūc tēxū. qñ cōsanguinec h̄nt
secū pedissequas cēneas. S3 certe de
cre. ponderat suspitionē nō solū pedis
seq̄. sed etiā iparū cōsanguineap̄. ibi.
quia instigare diabolo rē. Un̄ etiam si
nō habeāt secū cēneas. dēt cōsanguī
nearū suspectarū cohabitatio vitari.
ut sup̄ h̄. c. sentit. glo. dicēs. Qd̄ d̄ h̄ i
tellige de suspectis clericis inuenib⁹. z
mulierib⁹ suspectis. q̄a si suspecte sūt
n̄ debēt secū manē. 34. dīf. quozundā.
Lōraria loquūt de illis mulierib⁹ de
qb⁹ nulla ē suspitio mali. Itē fm̄ Hoff.
z host. ep̄s z religiosus indistincte nō
p̄nt cū aliq̄ etiā cōsanguinea h̄itare. ar.
dē. c. quozundā. z i Aut̄. de sanctissimis
ep̄is. s. ep̄m. coll. 9. z de monachis. s. co
gitandū. coll. 1. Ray. x̄o dicit. Licet hoc
tūtū z honestū esset tñ nō obstat eis il
la iura. q̄a. c. quozundā. loq̄ qñ imodera
tā familiaritatez ep̄s habebat cū filia
cui⁹ occasiōe uilis ac cōreptibilis a sub
ditis hēbat. c. uero sane. loq̄ de vxore
ep̄i que oīo d̄z itrare religionē. hec i di
cta. q. xi. i sū. cō. p̄mū ueri⁹ v̄f. Nā de
religiosis exp̄sse h̄. is. q. 2. diffinimus.
De ep̄is x̄o i dē. c. s. ep̄m. Et sicut nō de
dignat̄ leges sacros canones imitari
ita z sacrozū statuta canonū p̄ncipum
cōstitutionib⁹ adiuanē. extra de noui
opis nū. c. p̄. B.

Utrū clericus icōtinēs z fornicarius
sit suspēsus z debeat i officiis euitari.
R̄. Quilibet p̄ mortali pctō ē suspen
sus quo ad se. tñ talis non ē suspēsus q̄
ad alios. nec debz i officiis euitari. nisi
si pctm̄ ē notoriū. ut qz d̄natus est de
illo. aut spōte cōfessus ē i iure. A. uel
etiā nō spōte. qz hec distinctio nō fit i. c.
q̄sitū. i. all̄to. vbi etiā glo. dicit. qz hoc
casu cōdēnatio dēt fieri p̄ s̄niam diffini
tiuā. B. uel euidētia facti que non
pōt aliā tergiversatiōe celari. vt puta
quia mulierē multū suspectā renz pu
blice. aut q̄a apparēt inde argumenta
gdiētia sup̄ terrā. c̄x de coha. cle. z mu.

q̄sitū. A. Ibi nō d̄ de signis h̄ mōi
euidētie. s3 hec ponit Ray. ut i sū. con.
li. 3. ri. 30. q. 12. B. Et de hoc habes. i.
fornicatio. s. 2. Et ibi de pena clīci qui
duxit vxorē. s. 3. Utrū aut̄ a fornicario
liceat accipe sacra. h̄. l. ordiatus p̄. s. 3.
A. Sup̄ his z s̄līb⁹ hodie ē facta ma
gna inouatio per cōcilii. Lōstantienſe.
z postea Basiliēse. anq̄ reuocaret. i. q̄
Basil. cōcilio facta sūt qdā cōstitutio
approbāte d̄no. Eugenio papa 4. quā
ego extraxi de lib⁹ d̄ni cardinal⁹ Julia
ni tituli sancte Sabine. q̄ vulgarit̄ d̄
sci. āgeli. q̄ p̄fuit dē cōcilio. z mihi h̄c
cōstitutioē ostēdit in camera z studio
suo Florentie. die 2. decembris. i. 4. 40.
cui⁹ tenor seq̄ z ē talis. Ad vitandum
scandalū ac multa picula subueniēdū
q̄qz cōscientis timoratis. statuit. qz ne
mo deiceps a cōione alicui⁹ in sacrozū
administratiōe. aut alius q̄buscūqz d̄mis
ul̄ ex̄. p̄textu cuiuscūqz s̄ntie aut cēsure
ecclesiastice seu suspēsiōis aut. phibi
tionis ab hoīe ul̄ a iur̄ gnālē. p̄mulga
te teneat abstinē. ul̄ aliq̄ vitare. aut
iterductū ecclesiasticū obseruare. nisi
sententia phibitio suspēsiō uel cēsure
huiusmodi fuerit. uel cōtra p̄sonā colle
giū uel vniuersitatē ecclesiā aut locū
certum aut certam. a iudice publicata
uel denunciata spāliter z exp̄sse. aut si
aliq̄ ita notorie excoicatiois s̄niam
cōstituit incidisse qz nulla possit tergi
uersatione celari. aut aliq̄ iuris suffra
gio excusari. nō a cōione illi⁹ abstineri
vult iuxta canōicas sanctiōes. Prop̄
hoc tñ h̄ mōi excoicatos suspectos in
terdictos seu phibitos nō intendit in
aliquo releuare. nec eis quomodolibz
suffragari. B.

Clericus iur̄ quātuz
ad bōa
tpalia. Utrum clericus possint
habere p̄p̄iū. R̄. Sic. 12. q. 1. ep̄i. Et si
qua capitula inueniant̄ d̄ria. intelligi
debēt scdm̄ statū p̄mitiue ecclesie. qñ ni
hil p̄p̄iū possidebāt. uel de religiosis
c6

q renūciaverūt ppriis. Et tñ sicut ait
Tho. scda scde. q. 135. Clerici non sic de
bent ppriū possidere ut dū curāt ppa
defectū faciāt i his q pñet ad cultū
diuinū. A. Al nō pñt dicē sicut cūz ef
fectu debēt ps mea dñs. Hoc. n. dicere
nō pōt q ex dominū aliqd hz. 12. q. 1. cle
ricus. Et ut dicit Tho. i loco palleato
ille cū deo alias partes hz cū studiū
diminuit circa ea que dei sūt dū itēdit
his q mūdi sūt. Et pñctū etiā noratur
in sū. con. li. 2. ti. 5. q. xi. B.

Utrū clerici possint facē testm ul' do
nationem iter viuos. R. Si habēt de
pñmonialib' uel q sibi adnenerūt ali
unde puta ex successione ul' donatiōe
facta p sone nō ituitu ecclie. uel de illis
que ipi sibi p scripturā uel h' mōi ar
tificiū licitū qñerunt indubitanē pñt
de his facē testm uel etiā donare. 12. q.
3. c. p. 2. ex de testa. ad hec. 2. c. ga nos.
Et hec etiā hñt locū si cleric' sit in pñā
te pñs uel aui cōstitut'. L. d. epī 9. 7. cle.
Aurē. p sbyteros. l. 3. i alius psonis secus
sit ut. i. peculū. De reb' at ecclieasticis
mobilib' 7 in mobilib' nō pōt clericus
testari s; pōt de mobilib' 7 fructib' p
ceptis in egnitudine cōstitut' dū tñ sit
cōpos mēris cōferre paupib' 7 religio
sis locis 7 his q sibi honeste seruierūt
ut dco. c. ad hec. 2. ex de testa. relatu 2.
A. Hoc ē pōt clericus uidelz donare
de reb' mobilib' fructib' 7 sūb' ex ui
sta cā dū san' ē dū mō tpatē. ex d. don.
ceterz. 7. c. ad aplice. Et notat i sū. cō. e.
ti. q. 12. etiā cōsanguineis q sibi honeste
seruierūt. dco. c. relatu 2. de testa. B.
De cōsuetudine tñ clerici alicubi testā
tur d. fructib' 7 reb' mobilib' ecclie
acqñit. tñ d. iure d. ut i pñcia capitis
7 iurib'. A. Et ut notat in sū. cō. dca
q. 12. fin. Uld. h' mōi reb' testari nō ef
fer illicū nisi q i fauorē eccliaz pro
hibitu ē. uñ etiā qā rō suadz oppositu
credo ubi hec cōsuetudo ē. q de rebus
ecclieasticis mobilib' possint clerici fa
cē testm. hec ille. Hoc itellige uerū ni
si d. sacris uasib'. Sup his. n. nullā non

solū donatiōē s; nec alienatiōē pñt
facē clerici. 12. q. 2. c. 2. nisi forte habent
supflua uasa. Nec ex aliis mobilibus
posset debitis satisfieri. 10. q. 2. b. ius.
Et forte idē posset dici in aliis ad dñi
nū cultū deputatis. ar. c. fi. ex de testa.
Inimo idē etiā de aliis reb' nisi forte
cōsuetudo foret q cleric' testaret de
mobilib' que recepit ut stipēdia pso
nalia. de aliis xō si pōt testari ut notat
dñs An. i. c. relatu 2. de testa. 7 domini
Dominicus de scō Hemuniano. an. c. p
fenti. de offi. or. li. 6. B.

Quis succedit clerico ab intestato.
R. In bonis acqñit p ecclia succedit
ecclia. s; in aliis succedūt cōsanguinei
scdm ordinē iur. q. b. deficiētib' succe
dit ecclia. 12. q. 5. c. fi. A. Potius indef
c. p. qd incipit. q. c. m. q. De ex de succe.
ab inte. p. 2. c. cū dilect'. i. fi. Et de h'
casu habes diffuse. i. successio. 5. 2. A.
Noie aut ecclie nō epī uel successor
clerici moriet' ubi ē collegiū clericor'
s; cōis cōgregatio intelligit que rex il
larū dz canonica distributionē 7 curā
hñt. Ubi aut in loco defūcti tñ unus ē
ordinarius is ea bona hēbit dco. c. ita
tum 2. ex de testa. B.

Quid si nescit utrū res fuerit ecclie
uel p sone. R. Presumūtur oia ēē ec
clesie. si tñ cōstat eū hūisse res q erāt
ecclie s; p sone 7 dubitat de qbus. p sū
mit pro eo q ē in possessione rei d. q ē
qñtio. uñ si post mortē ecclia inuenit in
possessione. heredit' icūbit pbatō. s;
si heredes sūt i possessione pbatit ec
clesia. ar. 12. q. 4. c. p. 2. q. 5. c. p. in fin. et si
si possessio ē oio cōfusa uel pbat. uide
i. successio. 5. 2. A. 7 bi dñ q. eqñs debz
fieri distributō int ecclia 7 cōsang
uineos seu heredes nisi forte quis ex
seruo factus sit cleric'. ruc. n. fiet quod
dñ ex de suc. ab inte. c. 2. ubi h' idē dicit
glo. 7 ut no. in sum. con. lib. 2. ti. 5. q. 13.
Ray. etiā con. pñctis de onere pbatō
7 q d. seruo facto clerico itelligat dñm
c. 2. ubi dñ q. peculū decedēt dz diuidi
i. 4. ptes. qñ una epō. alia ecclie. etia

paupib⁹ ar⁹ta parētib⁹ assignet^r et si
nō parētes sint: ep^s eā recipiat. z i usū
ecclie diligēter distribuāt. **B**

Utr⁹ clerici siue plati q bona eccliaz
cōsumūt i usus illicitos sint raptōres.
R^o fm Ray. Clerici q consanguineis
aut potentib⁹ diuitib⁹ meretricib⁹ hi
strionib⁹ z filib⁹ bona eccliaistica pau
perib⁹ debita tribuūt raptōres sūt. ga
gcquid hnt paupū est. i. q. i. c. fi. Nam
paupib⁹ debet. Uti tales clerici tenet^r
ad restitutionē oīz paupib⁹ uel i vri
litate ecclie. i. q. 2. glia. z. c. z si illi. Et
peccāt mortalit^r nō solū ga paupibus
subtrahūt. s. etia qm turpibus psonis
tribuunt. s. d. i. q. venatoribus. z. c. do
nare. Et qd dicit^r ē de cōsanguineis. i. rel
ligedū ē fm Bui. qm dat eis nō ut pau
perib⁹ s. ultra statū cōditōis eoz. **A**
Idē i sū. con. li. 2. r. 5. q. 1. 4. Ubi quo ad
diuites z pōtētes dī qm eis datur non
ppter aliquā cām licitā z honestā. sed
ppter fauorē z pompā seculi. **B**. Sile
ponit p Tho. scda scde. q. 185. de epis.
Dicit. n. q. si distincta sint bona q obent
in usū ecclie ab his q sūt paupibus et
mistris eroganda. z aliqd ep^s sibi reti
nerit de his q paupibus erogāda sūt
ul i usū mistroz ul i cultū diuinum ex
pēdenda. nō est dubiū q mortalit^r pec
cat z ad restitutionē tenet^r. De his aut
q sūt spālīf suo usui deputata peccant
si imoderata sibi retineant. z aliis non
subueniāt sicut regit^r debitū caritat^r.
Si hō predicta bona nō sint distincta
eozū distributio eius fidei dimittit^r. Et
si qdē in modico deficiat aut supabun
det. pōt hoc fieri absq bone fidei dītri
mēto. ga non pōt hō i talib⁹ punctualit^r
accipere illd qd fieri oīz. Si hō sit multū
excessus. non pōt latē. vñ dī bone fidei
repugnare. Et iō nō est absq pctō mor
tali. Et idē iudiciū ē de bōis. alioz cleri
corū. ut ponit idē Tho. in qdā qlibet.
A Idē in sū. con. li. 2. r. 5. q. 16. ubi qd
subditur. Nota etiā q platus tenetur
de bonis amissis ecclie dolo z culpa la
ta z leui fm Ber. z hosti. e. de offi. ar

chi. c. ea que. **B**

Clericus siue platus tenet^r de bonis
ecclie sue amissis sua negligētia. dolo.
uel culpa. siue lata siue leui. Nota^r et
de offi. archi. ea que. Idē hosti.

Nūqd clericus q bz sufficiens patri
monū pōt viuē de bonis ecclie? **R^o**
fm Ul. Si deseruit ecclie. pōt viuē de
bonis ecclie ei⁹. s. si nō deseruiat ul i ma
los usus expēdat mortalit^r peccat. **Ld.**
hosti. Sile. Decime. i. 5. p. l. **A** Idē
i sū. con. eo. eo. r. 1. q. 17. ubi addit. Qd ar
Dic Jero. q bonis pentū sustētari pōt
si qd ē paupū accipiūt. sacrilegiū incur
rūt. i. q. i. c. vlt. Intelligendū ē ut dīc
Ul. cū extrema necitas paupū hoc re
gunt. tūc. n. z sua tenet^r erogare. **hosti.**
dicit q he z siles auctoritates itelligū
tur qd supfluo debet largas elyas fa
cē hecibi. Et sic non ē expectāda exte
ma necitas. s. d bōis clericorū z ecclie.
paupib⁹ large subueniendū ē. qd mag
cōsonat pdicto. c. vlt. Al nō eēt oīa int
clericos z laicos. z int bona ecclie et
bona cetoz. cū i extrema necitate oēs
d oib⁹ bōis iuxta eozū facultatē tene
ant. primo subuenire. s. d. i. p. asce. **B**

An q male recipiūt a psonis ecclia
sticis teneant^r ad restitutionē? **R^o** fm
Ray. Fornicarie z h⁹ mōi turpes pso
ne tenent^r restituē ipi ecclie. nisi forte
eis fuerit datū cā elye i sūma necitate
ga tūc fuit debitū. s. d. i. p. asce. Idem
hosti. Diuites hō z perētes q recepūt
p fraudes. munas. ipoztunitates z h⁹.
tenent^r. z el⁹ cus q dedit redimendo ne
rationē suā excusat. eē d sumo. dilect^r
p. Si hō nō sūt data. ppter pdicta: sed
ppter aliā neciam uel honestā cāz ut
rōne hospitalitat^r aut elye. nō tenet^r ar.
xi. q. 3. qm multos. 4. 2. dīf. quiescamus.
A . Ponit exēplū Ray. ut p3 in sū. cō.
li. 2. r. 5. q. 18. qm pdicti diuites et po
tētes casu forniuro ppter aliquā cām ne
cessariā uel honestā uenerūt z ipediti
nō pōt redire ad ppā. nec ibi inuenitur
aliqd ad emendū. uel nō hnt unī emāt
z pcurāt t pate cā elye. **B** Idē dīcēd.

si erāt bene meriti et honesti viri pfer
ti. qz iā ipederēt ecclie scruium defen
dēdo. uel patrociniū i cā pſtādo. aut
et̄yas cōferēdo et h°. qā talib⁹ ecclia te
nēt repēdē. 12. q. 2. qūqz suffragio. et
c. ecclesiasticis. A. Ul. tñ ut pz i dē. q.
is. dīc qz etiā illi q acceperūt ex illegi
tima cā restitūē nō tenēt. nisi ipe cleri
cus pp̄ h⁹ mōi donatiōē facit sit non
soluēdo. sicut etiā i usura. et h⁹ excepto
eo q extorſit per fraudē uel minas aut
violētā uel h⁹ mōi. hic etiā tenēt si cle
ricus sit soluēdo. Si aut clericus nō sit
soluendo. tenēt ad restitutionē oēs q
illicite acceperūt. hec ibi. Primū dictuz
h⁹ vī. qz siue clericus sit soluēdo uel nō
illicite suscipiens teneat ad restitutio
nē. qz illicita donatio rei ecclie de iure
nō tenet. ex de dona. c. 2. B. S. si dēat
fieri restitutio cui fieri. B. Qñ non tur
pit dederit. s. rōre uel h⁹ mōi. restitue
eidē qui dedit. Al' auctoritate supioris
duertēt i utilitatē ecclie uel paupib⁹
erogabit. ar. 17. q. 4. si qz i atrio. Satis
con. l. ho. scdā scdē. q. 62. A. De hoc i
dē. q. is. clarius dīc fin Ray. sic. Credo
q auctoritate iudicis penitētia dēat
fieri ecclie cui sic iniuriose ablatū ē. ita
q illi eidē q dedit nisi cū turpit dedit.
tūc. n. nō sibi sed successoris suo poterit
fieri. uel supior. ut dicit hosti. Uel in
utilitatē ecclie duertat. uel etiā eiusdē
loci paupib⁹ si hoc expedire videbit
eroget. ar. dē. c. si qz i ato. Hoc ultimū
s. qz dē paupib⁹ dicit glo. Ray. qz me
lius ē. i. cū idigēt paupes uel sat abū
det ecclia: alioquin meli⁹ ē q in uti
litatē ecclie paupis duertat. Idē Ul.
Sup eo hō qd dīc Ray. d. anēre iudicij
pnialis glo. ei⁹ dicit. si tñ sup talib⁹ di
sponēdi habeāt prātē. B. De fructib⁹
bñficiozū habent plura s bñficiū 2⁹ p
torū. Lenc⁹ nō debet recipere eccliaz
de manu laici ut. i. ecclia p. s. pe. Le
ricus an debeat iurare corā laico inde
22. q. ulti. null⁹. Et habes ibi q non pſu
mat iurare in manibus laici. A. Ad
petitionē cuiuscūqz laici nisi fuerit p
iudicē ecclesiasticū regit. ut ibi. B.

Coadiutor Quō et qñ
episcop⁹ as
sumere possit coadiutorē. ui
de. i. iuriat⁹ corpe. s. 2. in fine. et s. fina.
de. i. iuriat⁹ corpe. s. 2. in fine. et s. fina.

Cognatio Triplex ē co
gnatio. qdaz
carnalis que dīr consanguini
tas. quedam spūalis que dicitur com
paternitas uel cognatio spūalis q ex
cōpafinitate pcedit. quedā legal⁹ q dīr
adoptio. Iste cognatiōes multiplici
ipediūt mīmonū. Et iō de eis regre. i.
ipediūtū s. 6. et 7. et s. adoptio.

Comenda ecclesie

Talis comenda nō pōt fieri
nisi p modū q dīr s bñficiū p. s. 3. in fi.

Committtere altēi ui
ces suas
requirē. i. delegare. et i. iurari
us. et i. cōfessor p. s. pe. et antepe.

Commodatus

Lō
mo
dare est alicui⁹ rei ad aliqūē
certum usum gratuita concessio. nam
si merces iteruenit nō ē comodati s
locati uel ali⁹ cōtract⁹ inoiat⁹ s
ho
sti. et hosti. A. Idē i sū. cō. li. 2. et i. s. q. is
Et est locati qñ iteruenit merces pe
cunie. hoc. n. casu si trāssert dñū est
uēditō. Si hō nō trāssert ē locati. ut i
Insti. de emp. et uen. p. torū. et de locati
one et con. i. pncipio. Si hō nō iterueni
at merces pecunie ē cōtractus inoiat⁹
q sit qdrupl. uidelz. Do ut des. Do ut
facias. Facio ut des. Facio ut facias. ff
de prescripti uerb. l. nāl. B.

Comodare pōt et cōmodari q pōt
et dībere. uñ nō solū platus pōt cōmoda
re et cōmodari. s. etiā fconomis. qz
is cōtrahē pōt. et q. 2. hoc ius porrectus
porro si pupill⁹ cōmodet nō ē obliga
tus: s. alius ei obligat. ff. de acti. emp.
et uel. l. iulian⁹. s. anpe. A. Idē in sumi.
con. eo. ti. q. 20. fin hosti. Et addit. Te
nēt tñ pupill⁹ i qñtū locupietior facit ē
Sic et si pſone nō ecclie comodatiū faciūt
tēc ecclia i qñtū i utilitatē ei⁹ hōi ē. B.
possum⁹ et comodare nō solum nra

si etiam aliena que possidemus. ff. de comod. l. cōmodare. z. l. ita. A. Ibi dicitur. Ita ut si fur uel p̄do comodauerit hēat cōmodati actionē. Aduerterēdū tñ q̄ de bone fi dei possessore nō ē dubitatō. Dale fi dei hō possessori cōmodare non licet imo cōmodando furtū cōmittit q̄ ē cōtractio fraudulēta rei aliene inuito dñō ff. de furt. l. i. Si tñ rē alienā retinēdo rapinā cōmittit. l. 4. q. 5. si qd. S; dicit posse cōmodare q̄ ad hō ut possit cōmodatariū agē cōmodari. dē. l. ita. ni si forte pcurrat dñs rei cū legitis pbatōnib; nā tūc ei nō libera faciēda est restitutio. L. de furt. l. in ciuilem. B. Nō tñ licet nobis cōmodare ea q̄ nobis sūt cōmodata tñ ad usū nrm ut. i. §. 4. In cōmodato d; restitutio res ipsa dis. lius aut nāle. Nec pōt restitutio p̄ter tu alicui debiti retineri. L. cōmo. l. fin. Et si dēriorata. ut. l. depositū. §. an p̄e. Quid si cōmodauit tibi rē ad certum usū z tu uteris ad aliū. puta cōmodauit tibi equū usq; ad certū locū z tu p̄cedis ultr. ul' cōmodauit eū ut ducēs ad uillā z tu duxisti eū ad bellū. ul' rē quā tibi cōmodauit cōmodasti alit; R. In oi b; p̄dēis furtū cōmittit nisi qñ cōmodatari; credebatur dñs pmissurū z erat iusta cā credēdi. ff. de furt. l. q. re. A. In hac. l. nō dñs de r. qñ excusat a furto. §. p̄mū. l. qñ tenet rōe mutati usus pbat. ff. de furt. l. si ut certū. §. gnimo z. ff. de furt. l. q. iumēta. Et i dubio p̄sumit dñs nō pmissurū z iure. ff. de furt. l. q. vas. §. uetare. B. Itaq; si i dēis casib; res p̄it dēriorata ē ille q cōmodatū recepit. idubitatē tenet ad restitutōnē. A. Idē i sū. cō. eo. ti. q. 19. B. S; nūqd alit cōmodatari; tenet si res perit ul' dēriorat; R. Distinguedū ē. qz si quis accepit cōmodatū grā sui tñ. ut frequēt; solet fieri. ipe tenet de dolo z culpa sine lata siue leui siue leuissima ex eo. c. vnico. qz i tñb; talē diligentia q̄lē i reb; suis debet adhibē. Nec hō ē sufficit si res diligēt; custodiri potuit ff. de ac. z ob. l. i. §. is qz cui. De casu hō

fortuito q nō accidit culpa sua: non tenet ad restitutionē nisi interuenierit pactū ul' mora. s. restituēdi. ut i dicto. c. ex. Qd si cōmodatū fuisset factū grā dñs tñ. hbi grā. Cōmodauit uxori ut ad me ornatoz ducēt. tūc cōmodatari; non tenet nisi de dolo tñ. ut. ff. eo. si ut certo. A. in. §. interdum. ubi dicit de dolo tñ. S; hosti. dicit q tenet hō casu etiā de lata culpa. ut i sū. cō. eo. ti. q. 21. ubi hec oia notat p q facit. qz lata culpa egparat dolo. ff. de positi. l. q. nerua. Et ibi ē p; qz lata culpa dñ qñ miorēz curā adhibet aliēis q; suis. B. Si hō cōmodatū fuerit grā vtriusq; tūc tenetur solū de dolo z lata culpa. ff. eo. i. re b; p. nro. ad fi. A. Immo hō casu tenet etiā d culpa leui. ut notat glo. i dē. l. i. reb; B. Idē dicit hosti. ut p; in dicta. q. 21.

Cōmodans tenet cōmodatario si ei sciētē cōmodauit vasa vitiosa. ppter quā cām vinū z oleū effusū ē. ff. eo. l. in rebus. Itē si añ tēpus reuocauit cōmodatū. ff. eo. i. comodato. A. Tenet ē de ip̄sis factis i rebus comodatis fin modū q hō i dē. l. i. reb; §. p̄it. ubi dñ. Possunt iuste cāe infuenire. de qb; cū eo q cōmodasset agi debēt. ueluti de ip̄sis i ualitudie serui factis. q p̄t fin gā regredi reducēdiq; ei cā facte eēnt Nā cibarioz ip̄se nāli rōne ad eum p̄tinēt. qui utendum accepisset. Sed et id qd de ip̄sis ualitudis aut finge diri mus. ad maiorez ip̄sas p̄tinere debet. Modica. n. ip̄endia veri ē ut sicuti cibarioz ad eundē p̄tineat. Itē q sciens vasa vitiosa cōmodauit. si infusū vinū uel oleū corruptū effusūne est. B.

Omnipaternitas

Regre. i. ip̄edimētū c;

Omnimunicare id

est corpus xpi sumere. Quilibet fidelis postq; ad annos discretiois peruenit cōicere tenet salte i pascale. nisi de osilio p̄pui sacerdotis z p̄p̄

aliquā rōnabilē cām ad tēp^o abstineat
ex de pe. 7 re. cois. A. Rōnabilis causa
ē ad faciendā debitā p^oationē quaz ne
gligenter omisit. iuxta illud. i. Lor. xi.
Probet autē scipm hō. 7 sic de pane il
lo edat. Nō. n. cōuenit ut q^o multis seu
magnis pctis fuerit inuolut^o. statim ē p^o
fessionē accedat. s. si tēp^o patit debz
pluries cōfiteri 7 ofonib^o 7 ieiunus et
elemosynis se mūdū 7 odoriferz fddet
p^o quāto tpe suo sacerdoti q^o ei^o nouit
scie secreta uisū fuerit expedit. d. pe.
dis. i. nō sufficit. 7. c. i. accusatiōe. non est
aut iusta cā differēdi. qā dicat quis se
nō posse indulgere ul^o n^o uult alienum
restituē seu aliud ad qd obligat facef
hic. n. nisi peniteat excōicād^o ē d. ofe.
dis. 2. si qs intrat. B. Sed q^o tū etatis
cōicans debet h^ore uide. i. s. penult.

Quicunq^o cū scia pcti mortat^o ad
cōionē accedit. peccat mortali^o. i. Lor.
xi. Qui māducat idigne. iudicuz sibi
manducat. Et h^o ipm ponit Tho. i. 4.
dis. 9. 7 addit sic. q^o aliquis sit a peccato
oio inuims nō pōt p^o certitudie sciri. i.
Lor. 4. Nihil mihi scius sū. s. i hoc
iustificat^o nō sū. pōt tū de h^o b^o aliq^o
iectura. p^oapue per. 4. sig. sicut dicit
Ber. p^o cū qs xba dei deuote audit ut
Job. 8. Qui ex deo ē xba dei audit. 2.
cū quis ad p^optū ad bñ agendū se i
uenit. q^o p^obatio dilectōis exhibirō est
opis. ut dic^o b^ous Breg^o 3. cū q^o a pctis
abstinēdi i futur^o p^opositū hz. 4. cū d^o
p^oterit^o dolet. q^o i his xba p^onia s. Breg^o
dis. 1. uñ si aliqs p^o h^o mōt sūg facta di
ligenti discussione sue scie q^ouis for
te nō sufficiēti ad cōionē deuote acce
dat aliq^o pctō mortali i ipō remanēre
qd ei^o cognitionē p^oterfugiat n^o peccat
imo mag^o ex ui sacri pcti remissionē
cōsegtur. A. Lon. p^odictis pe. ut. in sū.
con. lib^o 3. ti. 2. 4. q. 69. Ibi etiam dicit^o
fm Ul. q^o tale pctm de quo p^oxime dic
tū ē in contritione generali dimissuz ē
s. nō ita plene sicut ea que in specie cō
fessus ē. Ibi etiā d^o fm pe. q^o cōsciētia
peccati mortalis potest ēē multiplex.

quia aut illa cōscia surgit ex certitudi
ne sufficiēti. ut qā scit se fornicatū uel
sūt. Aut p^oabili. ut qā morose delecta
tus ē 7 timer^o affuisse cōsensū mortālē.
Aut ex leui ut hō scrupulosus q^o timer^o
de leui delectatione ne fuerit peccatū
mortale. In p^o cām ad cōionē accedens
peccat mortali^o. Sūt i 2. nā i p^o contē
nit. In 2. discrimini se exponit. In 3. n^o
Hoc itellige uez si sciam scrupulosā
deponat seu illi nō cōsentiat. ex de se.
ex cōi. inq^o sitō. Alit nō debet accedere
qā qd sit d^o sciam edificat ad gehē
nā. ex de sumo. p^o tuas. 2. Et subdit pe.
Si aut nō hz quis sciam pcti mortat^o
Aut hoc ē qā p^oparauit 7 discussit. p^opa
ratione sufficiēti diligētissime sciam
suam examinādo 7 p^o p^oitos consulēdo
aut p^oabili sciam suā. s. p^oabili ex
aminādo 7 cōfiteōdo. aut negligēti. In
p^o casu nō peccat sed remissionē pctōz
etiā si q^o latent accipit 7 meret. In 2. n^o
peccat. s. tū remissionē nō accipit nec
meret. In 3. xō peccat mortali^o 7 de
meret. 7 maxie si negligētia sit mag^o.
hec ille. Et d^o intelligi s. p^odcā. q^o me
ritū cōionis 7 effect^o n^o p^odat p^opt^o quā
libet leuē negligentiam. B.

Nō sufficit uolenti cōicare q^o sit so
lū cōrit^o. imo si hz copā sacerdoti qui
eū possit absolue. peccat sine ofessioe
cōicando. Si xō nō hz copā. tūc si imi
net necitas cōicādi ul^o celebrādi ut qā
timer^o scādālū p^opt^o. uel tā icēpit misse
riū sacri l^o aliqs ism^o amisit loq^olā 7 ē
i p^oposito cōfiteōdi q^o citi^o pōt. nō peccat
cōicando. hec pe. 7 Al. Sile Tho. i. ofes
sio 2. s. s. 7 Ray. i. missa. s. s. A. Idem
i sū. con. eo. ti. q. 70. 7 icēpit misterium
sacri ifra canonē anteq^o sacerdos cōfi
ciat. ut p^o in dcō. s. s. fm Ray. Et sicut
uidetur post offertorium. B.

Quāuis exiit i pctō nō liceat cōicaf
ut dictū ē s. s. 7. uidendo tū corp^o xpi
n^o peccat. Atū si iteratū p^opter humili
tatē abstineat a uidēdo laudād^o ē fm
Tho. i. 4. dis. 9. Lon. Al. dicēs q^o pctōz
non d^o uidē multo aspectu sed eo uiso

penitē peccat' qñ nō sit dign' ei' aspectu
heretici hō scdm eūdē Tho. arceudi
sūt oīo a uisōe. A. Idē etiā ē d' oib'
ifidelib' ut p3 i sū. cō. eo. ti. q. 71. ubi ēt
sup'dicta nōnē. B. Sū nō peccat qñ
tangendo cū timore z reuerētia corp'
xpī ut qā erigit hostiā de terra z hui'
mōi. Aliter peccat ut dicit Immo. A.
Idē i sū. cō. eo. ti. q. 72. ubi dī fīm De.
q' pctor' his casib' excusat ppī neces
sitate. Et idē Immo. i. c. qd i re. ex de pe.
z re. z addit q' idēz ē si sacerdos pctor'
alicui i necessitate constituto eucharistiāz
tribuit. Hec uidēz itelligēda qñ pctor'
ē uere cōstitutus cū pposito cōstitendi. al'
ē qd sibi possit imputari. z iō nō ut excu
sari. ut pōt colligi ex dictis s. 5. 2. B.
Utz nocturna pollutio impedit cōi
onē seu celebrationē. R. fīm Tho i 4.
dis. 9. q. 4. arti. 2. Ad h' ut hō dignē ad
sacm eucharistiā accedat: tria requi
rūtur. pmo. n. regitur mūditiā cōscie
que nō nisi p peccatū tollit. 2. regit
elenatio mentis ad deū p actualez de
uotionez. z hec mēdū sine pctor' amitti
tur ut p mēti hebetudinē ut occupari
onē aut euagationē. 3. mūditiā corpa
lis. unde z celebrātes uel ēt tractātes
aliqd sacramentū ppter reuerentiāz
lauāt manus. Itaq' pmo z pncipaliē
pctm impedit. 2. ideuotio seu hebetudo
mentis 3. corpali mūditiā. Et hec tria
qñq' occurrūt i aliq' nocturna pollutiōe
qñq' duo ex ipīs qñq' unū tm. Et scd3
b' hō mag' l' min' impedit. Et iō distin
guēdū ē de pollutiōe q' pōt multiplici
cōtingē. Et pmo quidē cōtingit ex sola
dispōne nāe z nō ex pcedēti cogitatōe
z tūc nō ē signū alicui' pctor' s3 pōt he
betudinē mētis iducē: si sūcū imagiā
tōe cōtingit. Imūditā hō corpalez
h3. z iō si necessitas uel deuotio exposcat
nō impedit. pcpue qñ sine imaginatōe
accidit. tñ si ppī reuerentiā quis absti
near laudandus ē. qñ talis dispō nō ē
ppetua. 2. hō pōt cōtingē ex pcedenti
cogitatōe. Et h' dicēdū ē q' cogitatio
hui' mōi turpiū. qñq' pōt ēē sine pctor'

sicut cū ē cogitatio tm. uel cū qñ dispu
tādo d' talib' d3 q' loquēs cogitet. z li
qñ ē cū peccato uemali. qñ cogitatio
p'tigit ad affectōnē. z i sola delectatōe
finis sine ullo deliberatiuo consensu.
Qñq' autē ē mortale. qñ cōsensu ad
iūgit. z qz cogitationi tali d' p'pinq' est
delectatō z delectatōni cōsensu. iō in
dubiu uerti pōt. utrū sequēs pollutio
ex pctor' acciderit: uel nō: z an uemali
uel mortali. Qñ g' sic dubitat d' prece
denti cōsensu: oīo abstinentiū ē. Si at
nō dubitat s3 exp'sse inueniat qñ cōsē
sum nō p'cessisse z necessitas urgeat. aut
si aliq' portioz cā pōt accedē aut etiā ce
lebrare. q' si cā aut necessitas nō sit z tñ
celebrat: nō peccat mortaliē s3 uemali
ter. meli' tñ ē abstine ppter reuerentiā
sacri. 3. pōt cōtingē ex cibo uel potu p
cedēti. z tūc idē ē iudiciū sicut ex illa
pollutiōe que ex turpi cogitatōe p'ce
cessit nisi i tantū q' nō ita de facili cōi
git peccare mortaliē i susceptiōe cibi
sic i cogitatōe turpi. 4. pōt cōtingē ex il
lusione. z qdē si illusiōis cā i nob' p'ces
sit: idē ē iudiciū qd d' cogitatōe p'cedē
te. Si autē i nob' cā non p'cessit immo
pōt' d'ria cā z frequēter accidit z pre
cipue i dieb' i qbus qñ cōicare debet
signū ē q' diabolus hōi fructū eucha
ristie auferre conat. un' i tali casu cōsul
tū fuit eiūdā monacho ut i collatōib'
paz legi q' cōicaz. z sic diabol' uidēs
se nō posse cōsequi tentuz ab illusione
cessauit. Generaliē tñ qā cā ex qua cōi
git nō pōt ita p'cipi de facili. tūc ē sp
abstinē nisi necessitas icūbat: s3 d3 absti
nere usq' ad 24. horas. qā i tali spatio
nā que p corpale mūditiā z mēti he
betudinē fuerat deordinata. reordinat
A. Idē i sū. cō. lib' 3. ti. 24. q. 73. ubi ēt
dī fīm Tho. q' pollutus nisi pollutō ha
beat ortū ex pctor' mortali debēt cele
brare p alio q' ē i pctor' mortali ne ille
celebrando peccaret mortali ter. B.
Corpus xpī a ieiunio tm debz p'cipi
7. q. 1. nihil de cō. dī. 2. ligdo. Quod in
reuerentiā tāti sacri iūstitutiū ē nisi ppī

necitate iminentis mortis. ne obligat sine
 uatico ex hac uita transire. Est tñ scien
 dū q duplex ē ieiuniū. s. nāe z ecclesie
 Ieiuniū nāe ē qd ipozat puationem
 cuiuscūq; passūpti p modū cibi l'por?
 z tale ieiuniū regit ad hoc sacm fci
 piendū. Nec refert utrū aliqd nutrit
 uel n: aut p se aut cū aliis: aut cibi aut
 etiā medicie iōtūcūq; pua quātitate
 dūmodo sumat p modū cibi uel por?
 nō licet h' sacfz accipe. Relige tñ cibi
 remanētis i ore si casualitē trasglutiat
 nō ipediūt sūptionē h' mōi sacfi. quia
 nō trahitūit p modū cibi z por?. sed p
 modū saluē qd uitari nō pōt. Aliud ē
 ieiuniū ecclesie qd instituit ad carnis
 macerationē. z tale ieiuniū non soluit
 per p̄dicta. qā non multū nutrit sed
 magis ad alterandū sumuntur. A.
 Idē i sū. con. eo. ti. q. 64. ubi etia dicit
 fm Tho. q. sūtr nō ipediūt cōionē si ca
 sualitē sumant relige aq uel uini gbus
 os abluūt. dūmodo nō trahūt i mag
 quātitate. B. Porro ecclia diē nālez
 incipit a media nocte. z iō si p' mediaz
 noctē aliqs sūpsit aliqd p modūz cibi
 uel por?. nō pōt ea diē h' sacm sume
 re. pōt xō si añ media noctē. nec refert
 utrū post cibū uel potū dormierit aut
 etiā digest' sit q̄tū ad rōnem p̄cepti
 Refert aut q̄tū ad pturbationē mēt
 quā patiūtur homines p̄t i somnita
 tē uel indigestionē. ex qb' si mēs mltū
 pturbet hō reddat inept' ad sūptōem
 huius sacfi. hec Tho. i. 3. pte. q. 80. A.
 Idē in sū. con. q. 65. B. Dubiūz occur
 rēs sup sūptōē a ieiunis. unde. i. eucha
 ristia 3^a §. 6. in fi.
 Utrū post sacfā cōionē liceat statim
 comedere. R. fm Tho. scda scde iii. 3.
 pte. q. 80. In sūceptiōē hui' sacfi reg
 rit magna deuotio q gde magi ipedit
 ppter p̄cedētia q̄. ppter sequētia. et
 iō magi ē iſtitutū q hoies ieiunēt añ
 sūptionē q̄ p'. Debet tñ eē aliq mora
 inter sūptionē eius z reliqs cibos. uñ z
 in missa oſo gfarū actiōis post cōionē
 dī. z qui cōicant suas puatas oratōes

dicūt. A. Lōrra h' uſ de oſe. diſ. 2. tri
 bus. ubi Llemēs dīc q q mane cōica
 uerit usq; ad sextā ieiunet. q xō tertia
 uel q̄rta hora ieiunet usq; ad uespam
 sic secreta scificatione eterna custodi
 ēda sūt sacra. Sz ut nō. i. sū. con. li. 3^a ti.
 24. q. 66. Pe. dīc q h' decretū loquitur
 scdm antiq tpa qñ raro celebrabatur
 misse. Scdm g' hāc rōnem pe. etiā ho
 die obtinet i raro celebrātibz: uel i n
 sepe cōicātibz. Puto g' q q̄tū pōt co
 mode fieri etiā hodie h' decretū deat
 seruari. Lōrrariū xō nō pcedit nisi ex
 in deuotione. ideo nulla potest consue
 tudine iuuari. extra de consue. c. fina
 li. B.

Duo sūt mōi māducādi corpus xpī
 fm Aug. Un' sacfaliē. z sic boni z ma
 li edūt. Ali' spūaliē. z sic soli boni mā
 ducāt q i unitate xpī z eccle quā h' sa
 crāmētū significat manēt. hec mgf 4.
 sc. diſ. 9. A. Idē i sū. cō. e. ti. q. 67. Et illi
 dicūt manēt i unitate ecclie z xpī q ei
 cordiali fide z ope adherēt. 24. q. 3. d il
 lis. z d cōse. diſ. 2. credē. In q̄t ca' patz
 q duplex ē mod' māducādi spūaliter
 Un' deuota fide tñ. unde ibi dī. Qui
 credit māducatur. Alius ē fide z debita
 sacramenti perceptione B.

Interdict' suspēsus excōicatur etiā
 iuste cōicare nō dī. qā i talib' ē defec
 t' rei sigte. i. unitas corpis mystici fm
 pe. A. Idē ecclie. q mystice dī corp'
 xpī ad Ro. 12. ibi. Sicut. n. i uno corp'e
 z c. z 24. q. 1. Ubi sana fides z huius cor
 poris unitas. h' ē q fideles debēt in
 uicē uniri fide z caritate i h' sacfo sig
 tis. Un' z uocat' mysteriūz unitatis. ex
 de sū. tr. z fi. ca. c. p. s. una xō. Et predic
 tis i h'. §. con. Ul. Et quo ad excōicatos
 clarū ē. nā etiā mior excōicatio sepat a
 p̄ceptōē sacfoz. ex de sen. excōic. penl.
 Et regularit' excōicatio etiā iusta tñ
 da z obseruāda ē. xi. q. 3. c. p. z ex de sen.
 excōic. p. tuas. Quo ad interdictos dicē
 dū q etiā eis denegat nisi in articulo
 mortis. ex de spon. nō ē nobis. diūcto. c.
 qd in te. de pe. z re. Quo at ad suspēfos

dicendū q̄ tūc eis cōicatio negat q̄n a
pceptiōe sacroꝝ fuerit suspēsi. Secus
si ab aliis ut pōt colligi et notari i sū.
cō. li. 3. tit. 33. q. si. ad fi. ubi p3 fm̄. hōs.
q̄ suspensio nō egredit terminos snie
date. z. i. suspēsus p̄ totū. S; h° ocañ pe.
fuit multū breue qd̄ ponitur i sū. cō. li.
bro 3. tit. 24. q. 77. in fi. B

Utrū act⁹ coitus infimonia l'ipediat
a cōione. R° fm̄ Tho. in. 3. parte. q. 50.
Loit⁹ cōiugal' si sit sine pctō. puta cā. p
lis generade l'ca reddēdū debitū n̄ ali
ter ipedit nisi sicut dictū ē d̄ pollutōe
nocturna q̄ accidit sine pctō. s. ppter i
mūditā corpālē z mēt' distractōnem
In tñ g° cāu ut dic̄ beat⁹ Greg⁹ sc̄ suo
iudicio reliquēdū. A. hōc hēt i. cur
i. allegato. B. Sed q̄ uoluptate do
mināte iugi misceat phiberi debz ab
hoc sacro. 33. q. 4. uir cū ppia. A. Id
in sū cō. eo. ti. q. 75. Et addit fm̄ Al. sup
4. sen. dis. 32. q̄ exiges infirmitate du
ctus lz mōneri debeat ne accedat. si tñ
oibus modis ex deuotione se ingerat
nō est phibēdus. Glo. etiā in. cō. is hō.
de ose. dis. 2. dicit q̄ illud qd̄ ibi dicit̄ d̄
abstinēdo ab uxore añ cōionē. cōsiliū ē
nō pceptū p dictū. c. uir. Sed certe
ut q̄ cōionē ipediat ois coitus matri
monialis etiā in reddēdo. ut exp̄sse h̄
33. q. 4. sciari. Ubi Jero⁹ dic̄. Sciari fra
tres carissimi q̄ acq̄ uxori debitum
reddit: uacare nō pōt orōni neq̄ d̄ car
nib⁹ agni comedēdū. Qd̄ hō d̄ i dco. c
uir. pōt itelligi qñ oio cōstaret q̄ i dco
coitu q̄s penit⁹ imunis foret ab oī uo
luptate z mētis hebetudie. cui⁹ ōriuz
p̄sumit. ut i dco. c. sciatis. z in. c. uir. ubi
d̄. Licita ip̄a admixtio iugis sine uo
luptate carnis fieri non pōt. ergo non
solū exactio: s; etiā redditō m̄fimoni
alis debiti cōionem ipedere regulant
uidef nisi forte necitas imineat. ut q̄s
nimis frequēter reddet cogeref ne sp̄
uel nimis diu careat necia cōione. Uñ
z cōsiliū Libertanū dic̄. Ois hō āre sa
crā cōionē a ppia d̄z abstinē uxōr tri
bus aut quatuor aut. 5. aut. 6. aut. 7. di

eb⁹ de ose. dis. 2. ois hō. Et ut p3 i sum.
con oca. q. 75. Al. in scripto. dis. 13. dicit
Bñ puto q̄ sic sit faciendū. si tñ alter
iugū ineniat debitū reddē coactus z
non experē z h° frequēter facē. eo q̄ al
ter etiā illo tpe non uult abstiner. ego
cōicare ccederē illi q̄ reddit iustus. et
alteri nō q̄ extorquet debitū qñ nō ē
extorquēdū. qz cōstat q̄ etiā illo tpe fd
dē tenet si p̄babit tūter de icōtinē
tia alfi. hec ibi. Scdm̄ ergo p̄dca itel
ligēda uidēf sup h° dicta doctor. B.
Et fm̄ Aletib⁹ p' factā cōionē n̄ licz eo
die debitū exigē nec etiā exactus red
dere: nisi cū difficultate. s; tñ ōriū non
puto esse mortale. A. Idē i sū. cō. lib⁹
3. tit. 24. q. 76. Et ego credo q̄ aia hoc
agentis male se h̄bet et dīna gratia ari
da remanēt ob tantā irreuerentiā. cuz
ppter deuotionem et reuerentiā tanti
sacri nō solū ab imūditia tali: s; etiā a
māli cibo q̄rū comode fieri posset ab
stineri deberet. de cōse. dis. 2. trib⁹. B

Utrū imūditia pure corpālis ipedi
at cōionē. R° fm̄ Tho. i. 4. dis. 9. Lum
iste cib⁹ n̄ sit corpis s; mēt'. magi i ei⁹
sūptione cōsiderada ē imūditia mēt' q̄
corpis. Et iō distiguendū est de imūdi
tia corpāli. qz si sit perpetua siue diuē
na tūc nullo mō p̄p̄ h° aliq̄s abstinē
debet ne p̄p̄ imūditia corpis pdatur
fruct⁹ mēt'. sicut accidit i leprosis z pa
riētib⁹ fluxū sanguis ut̄ semis. Si aut
sit t̄pal' z facile purgabil' tunc si aliq̄s
sit i mēte bñ disposit⁹: sumē nō phibe
tur: quīs possit ad tēp' laudabilif ab
stinē p̄p̄ reuerentiā tāti sacri. dis. 5. ad
eius. A. Idē i sū. cō. eo. ti. q. 77. B.
De sacerdotē aut leproso utz possit ce
lebrare. uide. i. leprosus. §. fi.

Utrū deat hō corp⁹ xp̄i frequēnt su
mere. R° fm̄ Tho. i. 4. dis. 12. Ea que i
hoc sacro gerūtur hñt sūstudinē cum
his q̄ accidunt i corpāli nutrimento. ga
n. fit q̄si continua deperditio nālis bu
moris p actionē nālis caloris z exerci
tiū labori. iō d̄z frequēnt corpālē cibū
assumē ad s̄stauratōz cōmune d̄p̄ dicitōf

ne pdirio cōtinua mortē inducat. Sitr
autē ex ocupia inata z occupatōe circa
extiora sit depdūtō feruorū z deuorōis
fm q̄ hō i deū colligit. unō q̄ pluries
depdita restaurent ne hō totalit̄ alie
nef a deo. Sed tñ semel i āno sumere
nccē ē ut s. s. p. A. Oli aut statutum
erat q̄ rer i āno uidelz i natali domini
pasca: z pēthecostē hoies cōicarēt. de
ose. dis. 2. z si nō frequēt. Non facien
tes aut infideles nō habebāt. ea. dis.
c. secularis. In primitiua āt ecclia q̄ti
die cōicab. it qz uigebat deuorō maior
ut no. in sū. cō. li. 3. r. 2. 4. qu. 9. B.

Sed utz q̄libet die sit cōicādū. R.
fm Tho. i. 4. dis. 12. In recipiēte sacz
ista duo regrūt. s. cōsideriū cōiunctōis
ad deū qd facit amor. z 2. regrūt reue
rentia sacz q̄ ad donū timoris prinet.
Prīmū icitat ad frequētā sacz hui
q̄tidianā. s. secundū retrahit. id si ali
qs expimētalit̄ cognoscēt ex q̄tidiana
sūptōe feruorē amorū augeri z reuerē
tiā nō minui. talē debēt q̄tidie cōicare
Si aut sentiat reuerētiā minui z fer
uorē nō multū augeri. debēt interdū
abstinē ut cū maiori reuerētia z deu
otiōe postmodū accedēt. unō q̄tū ad hō
unūq̄sq̄ reliquēdus ē iudicio suo. A.
hec fuit snia Aug. ut p3 de cō. dis. 2. q̄
ridie. ibi. dixerit q̄spia zc. Sed. put cōi
ter accidit q̄tidiana sūptio nō ē lauda
bilis uel utupabilis. Unō i ocō. c. quori
die. i pncipio dicit Aug. Quotidie eu
charistie cōiōnē accipe nec laudo nec
uiti. po. Dib. tñ dñic dieb. cōicandū
horroz. z put notat i ocō. q. iis. als in li
bro de missa i fi. dicit q̄ mediū tenere
ē bonū. s. aliqñ celebrāz z aliqñ dimit
tere nisi officiū exigit ut in oi die cele
braz. De his aut q̄ mulieres oi die cōi
cant uidelz mihi q̄ acrit̄ rep̄bēdēdi sē
qz nimio usu faciūt uilescere sacm. et
pori. ex leuitate mulierū putat. eē de
sideriū q̄ deuorōe tñ. In scripto autē
dis. 13. dicit. Prepantes se ad cōiōnē p
abstīam a coitu. Et uidue siue i castris
te uiuētes nō dñt phiberi a cōiōne fre
quēti: p̄cipue de mense i mense scdm

solēnitates maiores q̄ iuste arcētur
q̄ digni sūt: z ipie agūt qñ subtrahitur
eis cibus salutaris qui dat. augēt eis
grām quam acceperunt. B.

Utz liceat cōicare pluries i die. R.
fm Tho. i. 4. dis. 12. Nō licet nisi seml
ut saltē q̄tū ad unū diē representetur
unitas dñice passionis. z ut q̄tū ad ali
qd reuerentia exhibeat sacro. Sacer
dos āt q̄ non solū p se s. z p alius cele
brat cū sit psona publica nccitate co
gēte pōt pluries in die celebrare. ut. i.
missa. s. x. A. ut dñt i sū. cō. e. ti. q. 120. B.

A quo qs d3 recipe cōiōnis sacm.
R. a. ppzio sacerdote uel eius supior
siue alio de ei. lnia. Si qs uero religi
osus absq̄ licētia ppzi sacerdoti spe
ciali alicui daret icurrat ex cōiōnē d
q̄ s. absolutio p. s. 3. circa medin. q̄ si
sacerdos ppzius mal. sit an possit ab
eo recipi habes s. clericus s. s. 2. et. i.
ordinatus p. s. 3.

Utrū sacerdos possit dare corp. xpi
ei quē scit eē in petō mortali. R. scōz
Tho. i. 4. dis. 9. Si peccatū ē occultū
puta p cōfessionē uel al. secrete scitūz
z ille i occulto petit d3 ei negare z mo
nef eū ne i publico petat. Si āt i publi
co petat d3 cidē dat. d. o. se. dis. 2. nō. phi
beat. Si hō petm ē manifestū tūc siue
i occulto siue i manifesto petat: debet
ei negare. q̄ si dicat se cōfessū z abso
lutū an credē ei debeat uide. i. cōfessio
s. s. x. q̄ icipit. utrum sacerdos prochi
alis zc. A. Supdicta in hoc. s. hñtur
etiā i sū. con. li. 3. r. 2. 4. a. 7. 8. B.

Utrū aliquo casu possit dari hostia
nō consecrata loco cōsecrate. R. scōz
Tho. i. 4. dis. 9. In nullo casu. tū q̄ in
sacramēto ueritatis nulla debz esse fi
cio. tū q̄ cū māducans adozet quod
māducatur. ut dicit Aug. daret sacerdos
ei mām idolatrādi. unō z decre. dicit in
casu cōsili. q̄ falsa sūt abuciēda reme
dia q̄ ueris sunt picul. gmoza. eē de ce
le. mis. de homine.

Utrū corp. xpi deat dari suspectis
de crimie. R. fm Tho. ubi s. Triplex
ē suspitio. Quedā uiolenta q̄ p facto

reputat. ut si iueniat suspectus cum suspec-
ta i eodē lecto. z h. z. p. p. h. c. z. sicut
p. p. t. m. m. o. r. t. a. l. e. n. e. g. a. d. a. ē. c. o. i. o. i. t. a.
u. i. d. e. l. z. q. p. si talis suspitio pcedit ex pu-
blica fama: nō d. z. c. o. i. o. d. a. r. i. n. e. q. p. e. t. i.
p. u. b. l. i. c. e. n. e. q. s. e. c. r. e. t. e. S. z. si tal' suspitio
sit soli sacerdoti d. z. d. a. i. si petat i publi-
co: n. a. u. t. i. o. c. u. l. t. o. s. i. c. u. t. a. n. d. i. c. t. u. m. ē. q. n.
c. r. i. m. e. o. c. c. u. l. t. u. s. i. t. u. t. p. u. b. l. i. c. u. s. f. s. i. s. g. ē.
s. u. p. a. n. p. r. i. m. u. s. Q. u. e. d. i. h. o. s. u. s. p. i. t. i. o. ē.
p. b. a. b. i. t. u. t. si iueniat sol' cū sola tpe z
loco suspecto colloquētes z frequēter
p. p. t. h. a. c. g. nō d. z. d. e. n. e. g. a. r. i. g. a. p. e. n. a. nō
i. s. t. i. g. i. t. u. b. i. c. u. l. p. a. i. g. n. o. r. a. t. Q. u. e. d. a. z. ē. l. e.
u. i. s. u. t. si apparcāt aliq' signa. nō tñ oio
c. e. r. t. a. z. p. p. t. h. a. c. e. t. i. a. n. e. g. a. r. i. n. d. e. b. z. A.
I. d. e. e. t. i. a. f. i. n. p. e. u. t. i. s. ū. c. o. e. o. t. i. q. s. o. B.

Utrū corpus xpi debeat dari ad su-
mēdū ad aliq' expunētū siue p. p. t. ali-
quā purgationē i fame z h. B. scdm
Tho. i. 3. p. t. e. q. s. o. nō. g. a. t. a. l. e. s. p. u. r. g. a. t. o.
n. e. s. i. b. i. b. i. t. e. s. ū. t. c. ū. d. e. p. u. r. c. a. e. x. t. u. a. r. u. z.
A. I. d. e. m. i. n. s. ū. c. o. e. o. t. i. q. s. i. B.

Utrū corp' xpi deat dari histriōib'
B. nō. g. a. n. e. c. d. i. n. e. m. a. i. e. s. t. a. t. i. n. e. c. e. c. c. l. e.
s. i. a. s. t. i. c. e. d. i. s. c. i. p. l. i. n. e. o. p. e. r. i. t. d. e. o. s. e. d. i. s. t. z. p.
d. i. l. e. c. t. i. o. n. e. E. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. d. e. h. i. s. t. r. i. o. i. b'. q. u. i.
a. r. t. ē. i. l. l. a. e. x. e. r. c. e. t. i. l. l. i. c. i. t. e. u. i. d. e. i. h. i. s. t. r. i. o.
A. I. d. e. i. s. ū. c. o. l. i. 3. t. i. z. 4. q. s. i. B.

Utrū corpus xpi deat dari amētib'
B. f. m. Tho. i. 4. d. i. s. t. i. g. u. e. d. u. m. ē.
q. u. i. d. ā. n. d. i. c. i. t. l. a. r. g. e. a. m. ē. t. e. s. g. a. d. e. b. i. l. e.
h. i. t. m. ē. t. z. t. i. s. ū. t. a. l. i. q. mō d. o. c. i. b. i. l. e. s. e. o.
r. ū. q. p. t. i. n. ē. t. a. d. f. i. d. ē. z. d. e. u. o. t. i. o. n. ē. s. a. c. r. i. z.
t. a. l. i. b. u. s. nō d. z. c. o. r. p. u. s. x. p. i. d. e. n. e. g. a. r. i. q. u. i.
d. ā. h. o. s. ū. t. o. i. o. c. a. r. ē. t. e. s. i. u. d. i. c. i. o. r. a. t. i. o. n. i. s.
z. i. s. t. i. s. i. f. u. e. r. i. n. t. t. a. l. e. s. a. n. a. t. u. r. i. t. a. t. e. nō d. z.
e. i. s. d. a. r. i. g. a. nō p. n. t. a. d. d. e. u. o. t. i. o. n. ē. i. d. u. c. i.
q. r. e. g. n. ē. a. d. h. o. s. a. c. r. i. m. S. i. h. o. i. c. a. d. e. r. ū. t. i.
a. m. ē. t. i. b'. p. o. s. t. f. i. d. ē. z. d. e. u. o. t. i. o. n. ē. s. a. c. r. i. A.
u. t. g. a. p. p. u. s. e. r. a. n. t. b. n. i. d. i. s. p. o. s. i. t. i. z. s. a. c. r. i. m.
p. e. n. i. e. r. a. t. f. i. n. p. e. u. t. i. s. ū. c. o. e. o. t. i. r. q. s. z.
u. b. i. h. e. c. o. i. a. p. o. n. ū. t. B. t. ū. c. d. z. e. i. s. d. a. r. i.
n. i. s. i. t. i. m. e. a. s. p. i. c. u. l. ū. d. e. u. o. m. i. t. u. i. d. e. x. p. u.
i. t. o. c. u. t. a. l. i. q. b'. mō. i. z. s. q. s. i. s. q. u. i. A.
I. n. d. e. a. q. s. d. e. e. t. i. a. s. z. Tho. q. d. e. m. o. n. i.
a. c. i. s. nō ē. d. e. n. e. g. a. d. a. c. o. i. o. n. i. s. i. f. f. o. r. t. e. c. e. r.
t. ū. s. i. t. q. p. a. l. i. q. c. r. i. m. i. e. a. d. i. a. b. o. l. o. t. o. r. q.

anē. puto addendū. uel nisi timeas de
piculo ut p. tractum ē. B.

Utrū sit dandū pueri. B. f. m. Tho.
ubi s. p. u. e. n. i. s. c. a. r. ē. t. i. b'. u. s. u. rō. m. i. s. q. nō
p. n. t. d. i. s. c. e. r. n. ē. i. n. t. e. r. c. i. b. ū. c. o. r. p. a. l. ē. z. c. i. b. ū.
s. p. ū. a. l. ē. nō d. z. c. o. r. p. u. s. x. p. i. d. a. r. i. q. z. a. d. i. p. z.
e. x. i. g. i. t. a. c. t. u. a. l. d. e. u. o. t. i. o. n. e. q. u. a. z. t. a. l. e. s. p. u. e. r. i.
h. r. e. nō p. n. t. S. z. p. u. e. r. i. i. c. i. p. i. e. t. i. b'. h. r. e. d. i. s.
c. r. e. t. o. n. ē. e. t. i. a. a. n. e. r. a. t. e. p. f. e. c. t. i. p. u. r. a. c. u. m.
s. i. n. t. x. u. e. l. x. i. a. n. n. o. z. p. o. t. d. a. r. i. s. i. e. i. s. s. i. g.
d. i. s. c. r. e. t. i. o. i. s. z. d. e. u. o. t. i. o. i. s. a. p. p. a. r. e. a. t. A.
L. o. p. e. u. t. i. s. ū. c. o. e. o. t. i. q. s. 4. B.

Utrū corp' xpi deat dari his qui p
crimib' sūt suspēdēdi uel decapitādī.
B. si sūt cōfessi z penitēt nō debz eis
denegari. i. z. q. z. c. f. i. Multa alia hnt de
sacō eucharistie. i. eucharistia p. z. z. z.
4. I. t. ē. s. p. ū. a. l. i. t. e. r. c. i. r. c. a. s. a. c. e. r. d. o. t. e. z. z. m. i. s.
s. a. m. i. e. u. c. h. a. r. i. s. t. i. a. z. z. i. m. i. s. s. a.

Oncussio

Crimen con-
cussionis est
cū quis in officio constitutus
extorquet aliqd a subditis p metum.
aut cū nō uult facē qd tenet nisi data
pecunia. aut cū aliq' official' ultra cō
stituta sibi stipēdia pecuniā extorqat.
cū q. s. accusat seu ab accuātōe d. s. i. t. u. r.
p. p. t. e. r. p. e. c. u. n. i. ā. A. Hoc fuit dictum
glo. Ray. c. u. i. c. o. n. U. l. i. t. p. z. i. n. s. ū. c. o. l. i. b'.
z. t. i. s. q. i. 39. a. d. s. i. u. b. i. i. d. e. z. d. e. m. i. l. i. t. i.
b'. seu stipēdianis qd h. d. e. o. f. f. i. c. i. a. l. i.
b. u. s. I. u. z. i. l. l. u. d. J. o. b. a. p. L. u. c. i. 3. N. e. m. i.
nē cōcūtiat: cōtēti estore stipēdī uirū
p. r. e. d. i. c. t. a. e. t. i. a. p. b. a. n. t. l. l. i. z. z. f. f. d. e. c. o. n.
c. u. s. s. i. o. n. i. b'. B. E. t. t. a. l. a. d. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. ē.
t. e. n. e. t. e. i. q. u. i. d. e. d. i. t. s. i. nō t. u. r. p. i. s. d. e. d. i. t. a. t.
e. i. i. n. c. u. t. i. u. r. i. a. d. a. t. a. f. u. i. t. i. q. i. u. b. e. m'.
A. I. s. t. u. d. c. ē. l. i. u. b. e. m'. L. a. d. l. i. u. l. t. a. m.
r. e. p. e. t. ū. d. a. r. ū. u. b. i. n. i. b. i. d. h. a. c. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e.
d. i. s. z. b. n. u. e. r. ū. ē. q. d. a. t. i. f. a. c. i. e. n. d. a. ē. r. e. s. t. i.
t. u. t. i. o. q. u. i. nō t. u. r. p. i. s. d. e. d. i. t. p. c. n. o. n. s. a. n. e.
i. 4. q. s. f. m. Ray. u. t. i. s. ū. c. o. n. l. i. 2. t. i. s. q.
i. 40. E. t. s. u. b. d. i. t. Ray. q. s. i. t. u. r. p. i. s. d. e. d. i. t. i.
i. l. l. i. s. z. p. a. u. p. i. b. u. s. u. e. l. i. l. l. i. c. u. t. i. n. i. u. r. i. a. m.
d. a. t. a. ē. u. i. t. a. r. b. i. t. r. i. ū. e. c. c. l. i. e. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. ē.
p. e. c. u. n. i. a. u. t. i. p. a. l. l. e. g. a. t. o. c. nō s. a. n. e. S. l. o.
x. o. Ray. u. i. c. i. t. q. i. l. l. u. d. q. d. h. o. f. d. r. e. s. t. i. t. u.
t. i. o. n. ē. f. a. c. i. e. n. d. a. ē. u. e. z. i. n. f. o. r. o. c. a. p. I. n. f. o. r. o.

ut pñali forte magi ē cōsiliū q̄ necessi-
tas. Scdm̄ Ul. xō dēt de hoc fieri sicut
de alio turpi lucro. cuius restitutio qñ
turpitudine ē ex pte dātis r accipientis.
regularit ē de cōsilio. nisi i casib⁹ a iure
exp̄ssis. ut i simonia r sibi⁹. Pōt etiā
reddi ei q turpi dedit. nisi aliud deter-
minaret ius in specie. sicut in simonia
de q̄ exp̄ssū ē q pecūia simōiaca resti-
tuēda ē ecclie i cui⁹ ignominia ē accep-
ta. Et hec possūt colligi ex notat in sū.
con. li. 2. ti. 5. q. 19. B

Undecimatus.

Utrū cōdñatus possit fugere
uel se defēdere. vide. s. accularus. s. 5.

Onditio

q̄ qñq̄ apponun-
tur i matrimonio vide. i. ma-
trimoniū. s. p. to. de cōditionib⁹ q̄ qñq̄
apponūtur in quibusdā contractibus
vide ibidē. s. 5. Itē de cōditionib⁹ q̄ ap-
ponūt in spōsalib⁹. i. sponsalia. s. si. r. i.
impedimētū. 13. s. 5.

Si aliq̄ possessio fuit data ecclie ibi
aliq̄ appositā cōditiōe siue mō. ut si ali-
qd heret. Si nō fiat nō ppter hoc pōt
renocari datio. nisi sic facta fuerit. s. q̄
cessāte cōditiōe ul' mō renocari possit
ex de con. appo. vey. A. Hoc itelligit
de cōditiōe i ppe sūpta. unde l. 3. p modo
Cōditio. n. ppe suspendit dationem. s. 3.
modus nō. Et cōditio fit p si. modus xō
p ut. sicut notat glo. i. dco. c. uerū. ubi ē
dīc. q̄ cōditiōe nō iplēta nec ualet do-
natio. B

Si possessio data fuit ecclie ea cōdi-
tiōe ne alienet. nūq̄ poterit alienari.
R. fm Ray. Distingendum ē. Nā si
ecclia cui datū seu relicū ē hēat alias
possessōes. nō pōt alienari i aliq̄ catu.
Et sic itelligit Aurē. de alie. r emph. s.
sanctissimas. Si xō ecclia nō hēat alias
possessōes q̄s alienet tūc istas alienāe
pōt i casib⁹ a iure pmissis de qb⁹ vide
ē. alienatō. Nā phibitō fca a donatōe
p nō adiecta ē hñda tanq̄ turpis. Lon.
Doff. Inno. r Hosti. A. Idē i sū. cō. li.
4. ti. 4. q. 11. B. Lū nō stat p cū ad quē

ptin3 q̄ min⁹ cōditō iplēat. hñ d3 ac si i
plēta fuisset. ex de re. iur. cū stat. li. 6.

Confessio primo

cōit qd sit. R. fm Tho in 4.
dis. 17. Cōfessio est iuramentum diffinitum ab Aug.
sic. Cōfessio ē p quā morib⁹ latēs spe ve-
nie aperit. A. Lō. pe. ut i sū. cō. li. 3. ti.
34. q. 30. Ad cui⁹ itellectū dīc. Nota q̄
cōfessio tripl⁹ fit. aut i foro aie item⁹ co-
rā deo. aut i foro pñie extē corā dei vi-
cario. aut i foro cōtēnofo corā iudice. In
pma pctm latēs nō apit. ga deo aptu3
erat. In vltima non apitur spe venie.
In media xō apit spe venie pctm latēs
Un cōfessio factalis que ē ps pñie cōue-
mentē describit p mām q̄ ē pctm. r per
actū q̄ ē apire. r p finē q̄ ē spes venie.
Pōt addi q̄ iō dī spe venie ga si alia
de. cā apiat pctm. nō ē cōfessio. Nā si api-
atur cā cōsiliū ē cōsultatio. Si xō ex lasci-
uia lēuitate ē dissolutio. Si xō ad ali-
quē malū finē ē malignatio. Et ex his
satis p3 q̄ pctm qd dī nō spe venie seu
ad impetrādum ueniam non pōt dici
dictū i cōfessione. nec tenet illud sacer-
dos secretū tenet. ut p3 p Ray. sub ti. de
pe. r re. s. Pone q̄ aliq̄. r per glo. eius
eo. n. s. de pena sacerdotis. sup verbo
pctm. Et ga non ois q̄ spe venie aperit
pctm cōfegit ueniam. ut si nō confiteat sa-
cerdoti idoneo. ex de pe. r re. c. ois. r de
pe. dis. 6. q. 9. vult. uel al' idebite confiteat
de pe. dis. 5. falsas. r. c. frēs. Ideo Ray.
sub ti. de pe. r re. s. sup dicto diffinit ut
sequitur. B. Uel fm Ray. Cōfessio ē
legitīa corā sacerdote pcti declaratio.
A. Et subdit Ray. in dco. s. 2. q̄ confes-
sio dī q̄ simul ex toto ul' vndiq̄ falsio
Nā ille confiteat q̄ totū fatet. Glo. sup
xbo vndiq̄. i. de oib⁹ pctis q̄ occurrūt
memorie. r de circūstātiis eorū dē ag-
uantib⁹ i aliud gen⁹ pcti. ut si pūssio
uel furtū i ecclia factū fuerit. quia hic
locus trahit ad sacrilegium. B

Quor sūt cōditiōes q̄s d3 hñe cōfessio
R. fm Tho. i 4. dis. 17. Serdecī sunt q̄
i his x̄ sib⁹ cōtīnēt. Sūt simplex. humil'
cōfessio pura. fidel'. Atq̄ frequēs nuda.

discreta: libēs: uerecūda. Integ: secre-
ta: lachrymabilis: accelerata. Fort: z
accusans: z sit parē para. Quoz expō
talis ē sit simplex. sūt nō reciter in cō-
fessioe nisi qd ad quātitatē pcti perti-
net. Humilis: sūt miserū se z ifirmū cō-
teat. pura. sūt recta sit cōfiteri iterō. Si
deli. uera z sine fallitate. A. In sū.
con. eo. ti. q. 66. qd de sacerdote dī. Frō
lis. i. ut tā ipse cōfiteri qd sacerdos sit in
fide catholica. z hz doctrinā ecclie fiat
nō hētorū. Itē qd fiat sub spe uenie:
al nō ualere. sicut pnia Laym q dicit.
Maioz ē ingras mea qd ut ueniā mēf
ar. De p hētur fm Aug. de pe. dis. 6. qui
uult. de r. de pe. dis. 1. quē penitet. meli
us ea. dis. c. nemo. B. Atq frequens
istud ē de bñ cōfessiois. s. qd hō frequē
ter cōfiteat. A. In dē. q. 66. dī qd hō
duobus mōis pōt intelligi. Uno mō ut
si frequēter cadit in pctm mortale fre-
quēter resurgat p pniā. de pe. dis. 3. sep-
ties. Alio ut eadē pctā frequēter cōfite-
atur. Aug. Quāto plumbus cōfitebit
qs sub spe uenie turpitudine criminis.
tāto facili cōfiteat grām remissionis. de
pe. dis. 1. quē penitet. Nō tñ ad hō tene-
tur qs nisi i aliquibus casib. Est etiā de
cōfessio ista frequētarō respectu ueniali
um. ad qd cōfessionē seculari nō tene-
tur nisi semel i āno: nisi fuerit i pctō mor-
tali ut nō. B. d. uētura i 4. dis. 17. B.
Nuda ut nō inoluat obscuritatē hō-
rū. Discreta. sūt maiora cū maiori pō-
dē cōfiteat. A. In dē. q. 66. dī. sūt di-
cretū qrat sacerdotē sciērez ligare et
soluē de pe. dis. 1. quē penitet. Item ga-
diz distictē z sepātī singla pctā cōfiteri.
B. Libēs. i. spōranea nō coacta. Uere-
cūda. ut. s. uerubescat z se nō iactet d pec-
cat. p p aliquā seculi uanitatē. Inte-
gra ut. nō subtrahat aliqd de his que
māifestāda sūt. Secreta. s. qd ad cō-
fessionē fori i qd occulte cōfite agitur. La-
chrymabil. qd ad dolorē d pctō cōmissō.
Accelerata ut. s. nō differat de die i die
z statim uel qd citi pōt cōfiteat. Fort: ut
s. nil p pē uerecūdiā dimittat. Et accu-

sans se ipm z nō aliū. Et sit parē para
s. sacerdoti. A. De his cōfessionib. lant
z clari dicit in qdnga. ubi etiā de as. re-
ducitur ad. x. i. nō hōmitto. B.

Utrū cōfessio facta sine orritioe et
sine caritate ualeat. ut puta qz nō dōlet
de oib. pctis. uel nō uult aditine ab om-
nib. B. fm Tho. ubi s. Cōfessio hz qd
ē actus hūmā nō ualeat sine caritate q
ē pncipiū mercedi. s. fm qd cōfessio ē ps
sacri ordinar cōfiteri ad sacerdotē qui
hz clauē ecclie z p cōfessioz agnoscat
cōfiam cōfiteri. Scdm hō etiā pōt esse
i eo q nō ē cōfiteri. qz pōt pctā sua sacer-
doti nota facē z clauib. ecclie se subui-
cē. z qm tūc nō pcpiat absolutōis fru-
ctū tñ recedēte fictōe pape incipiet. sic
z i aliis sacris. uñ nō tenet iterare con-
fessionē ad quā fieri accedit. s. tē post
modū fictionē suā cōfiteri. Lo. p. c. Et
ad istā optionē nō solū pdicta rō facere
uidef. s. z de pe. dis. 1. mētura. s. nō ita
ubi dī qd nō ē necē ut que sacerdoti tēf
cōfessi fuerim de nouo cōfiteamur. s.
Ray. z hosti. tenet qd talis teneat cōfes-
sionē iterare. ga pōt cōfessio q nō fuit
facta i caritate nō ualuit. Sed p mū ui-
det ueri. ex de pe. z re. q. g. d. m. A.
Istud. c. a. bñ hō pbat. s. p cōcordātia
pōt dici qd itū ualeat cōfessio nec oī illā
iterari spālūt in qd dūret effect. ipi
expōsitiōis uocat qd ē ps sacri. al nō. Nā
intelligētia dēoz ex cāe assumēda dicē
di ex de hō. sig. intelligētia. Uñ dicē
dū ē fm glo. Ray. put etiā notatur in
sū. con. l. 3. t. 3. 4. q. 66. qd in his casib.
si ille q ē indebite cōfessus cōfiteatur
eidē sacerdoti cui pūf z adhuc habeat
i memoria pctā sua q audiuir nō teneat
iterare cōfessionē. Si aut cōfiteat nō
uo q alias nō audiuir eū. qur ē si obli-
tus ē oī itēz cōfiteri totū. B.

Utrū liceat i cōfessioe dicē aliēa pec-
cata. B. hz tho. i 4. dis. 16. hō i cōfessi-
one oī famā alīi custodit qd pōt. s. s.
sua cōfiam magi purgare oī. z iō si cur
cūltantia que dicit in cognitionē pso-
ne sit de nēcitate cōfessiois ut qz trahit

in alia spem peccati mortalis. tunc dicitur confiteri. scilicet tunc si potest occultrando personam. Si autem non sit de necessitate confessionis dicitur de mutuo. ne peccatum aliud perdat vel peccata sua confiteatur alteri. aut superiori quod persona ignorat. **A.** **Lon.** peccat. et addit quod etiam quando circumstantia est necessaria et non potest exprimi sine periculo aliud omittenda est. et sufficit peccatum dicere sine huiusmodi circumstantia. ut in secundum. canon. eo. tit. q. 67. **B.** Si tamen exprimat ea bona intentione non ut perdat. sed ut penitus oret pro eo ut seculo emendet: non peccat sed meretur. **22. q. 7. hoc uidetur.** **A.** **Lo. glo.** Ray. ut in secundum. canon. eo. tit. q. 57. quero etiam. **B.**

Utrum liceat confessionem dundem. **R.** fin Tho in 4. dicitur. 17. Non licet. sed integraliter dicitur quod omnia vni sacerdoti confiteri. de peccatis. dicitur. s. c. circa finem dicitur. sunt plures. Nam sicut in medicina corporali dicitur quod medicus non solum vnum morbum sed quem medicinam dare debet cognoscit: sed etiam vltima tota hebetudine ipsius infirmi. eo quod vnum morbum ex adiunctione alius aggruat. et medicina que vni morbo operetur alii nocumetur prestaret. Sic est in peccatis. quia vnum aggruat ex adiunctione alius. et illud quod vni peccato est conueniens medicina alteri inueniatur prestaret. cum quicquid aliquis dicitur peccatis infectus sit. Et ideo de necessitate confessionis est quod homo omnia peccata confiteatur que in memoria habet. alioquin non est confessio sed confessionis simulatio. et si quod non habuit in memoria et postea recordatur. sufficit quod homo peccatum confiteatur postea dicat explicitate et alia in generali dicendo quod cum alia multa confiteretur hoc oblitus fuit. **A.** Et hoc etiam si confiteatur alteri confessori. ut in secundum. canon. eo. tit. q. 72 secundum eundem Tho. **Lon.** peccat. **B.**

Utrum liceat confiteri per aliam personam vel per scripturam. **R.** fin Tho. ubi dicitur. Quamuis ad confessionem per actus virtutis sufficeret quicquid fieret. fin tamen quod est pars sacri habet determinatum actum sicut et alia sacra habent determinatam materiam. Et sicut in baptismo assumitur illud elementum cuius est maxime usus in ablutione. ita in confessione ille actus assumitur qui maxime confiteamur

manifestare. scilicet per proprium verbum. Alii. nam. modo induci sunt in supplementum. In eo autem quod est mutus vel aliter: si lingue sufficit quod per scriptum. aut nutum aut interpretem confiteatur. quia non exigit ab homine plus quam possit. Sed non sufficeret si ipse dicere posset. In absolutione autem proprii sacerdotis non dicitur quod per scriptum fiat confessio. sed potest et laico fieri. quia plus pertinet ad necessitatem confessionis actus quam ille cui fit confessio. **A.** Ad predicta facit. c. quem peniter. de peccatis. dicitur. 1. **B.**

Quid si sacerdos interroget confitecentem et ille respondeat. **R.** fin Bui. Sufficit quod ad ea de quibus interrogatur. nisi sit talis quod potius dimitteret confiteri quam ore proprio confiteretur peccatum. hoc. n. de superbia est. et de peccatis. dicitur. s. c. per Christum finem. De interrogationibus etiam habes. l. confessor. 2. super multos. et ult. **A.** Predicta etiam habentur in secundum. canon. eo. tit. q. 77. **B.**

Utrum liceat confiteri peccata que non commisit. **R.** fin Tho. in 4. dicitur. 12. Non licet. Talis. n. si non esset peccator. merendo peccator efficitur. **22. q. 2. cum humilitatis.**

Utrum cum quis dubitat de aliquo peccato an sit mortale teneat illud confiteri. **R.** fin Tho. in 4. dicitur. 21. Tenet. al periculo se committit si negligit confiteri. et mortali ter peccat. sicut quod aliquid committit vel omittit in quo dubitat esse peccatum mortale. talis tamen dubitans non dicitur in confessione asserere illud esse mortale. sed factum narrat. et iudicio reliquat sacerdoti. **A.** Idem in secundum. canon. eo. tit. q. 79. ubi etiam subdit. Quod autem Gregorius dicit quod bonarum meritorum est ibi culpam agnoscere ubi culpa non est. dicitur. ad eum intelligit fin Tho. non esse de subiecto actus. ut credat se commississe quod non commisit. quia hoc est errare. sed intelligit de adiunctione actus. quia si est in formidine ne aliquis defectus sit ex parte sui. ut superbia et vana gloria aut hoc. s. illud Job. 9. Verebar omnia opera mea. Nec etiam predicta intelligenda sunt de dubio scrupuloso quod repellendum est ad sui peccatorum consilium. ex de sen. exco. i. q. 1. **B.**

Quid de confessione generalis in qua quidam confiteri se commississe omnia peccata et hoc. **R.** secundum Ray. Dicitur quod talis confiteens loquitur in

persona ecclesie. l. q. 3. Aug. i uno pctō
pnt multa pctā notari. Intellegit d ge
nerib' singulor' z n de singul' generū.
qñ dicit. peccauit cogitāde locutōe et
ope z omīssione. nō tñ hoc sufficēt ad
cōfessionē p mortālib' ad q regnif' cō
fessio spālis. Lon. hosti. A. Idē i sū.
con. lib. 3. ti. 3. 4. q. 80. B

Utrū p cōfessionē generalē delectant
pctā uenialia. R. fm Tho. i 4. dist. 21.
Duplex ē cōfessio gnāl. Quedā sacra
lis. qñ. saligs i secreto cōfitef' sacrodo
ti qdā qz meminit. z alia uenialia i ge
nerali. z tūc illa generalis cōfessio ex q
ruor' hz qz ualeat ad remissionē pctōrū
uenialiu i toto uel i pte. Ex cōtritiōne
cōfitef' z hūiliate cōfessiois. z ex ofo
ne sacerdoti sinqtrū ē quedā psona pu
blica z ex ui clauū. Alia ē cōfessio ge
neral' nō sacralis q fit publice corā mul
t' z eū mlti. z hec hz efficacā ad dimis
sionē uenialiu ex trib' pmiss' z nō ex ui
clauū. A. Et ppter hoc nō subiūgitur
i pma z i pletorio absolutio nec satis
factiois iunctio s' solū ofo. Discreat
ut in sū. con. eo. ti. q. 156. ubi hec omnia
ponūf. Et ubi etiā d' q hec dimissio
fit q ad culpā z penā. B. Lon. pe.

Utrū p generalē cōfessionē delectant
mortalia oblita. R. s' p. de. nō reg
rit ab hoie nisi qd pōt. uñ cū pctā obli
ta spālit cōfiteri nō sit i pte hois s'
gnāl' tñ. h' mōi gnāl' confessio cum
cōtritiōne generali delet pctā oblita.
Idē Ray. A. Idē i sū. cō. eo. ti. q. 157.
Et intellige de cōfessione gnāl' sacrali
q fit sacerdoti sine q si fiēi pōt pctā mor
talia nō dimittūt. d. pe. dis. 6. agite. B

Utrū regat cōfessio de pctis añ ba
ptismū. R. s' p. pe. Triplex ē cōfessio pec
catōz. p'ia mētal' que fit deo z hec re
grat a baptizādis adultis. Secūda no
salis que fit hōi ut dei uicario. z hec d
pctis añ baptismū nō regnat nec ātea
nec post. A. nisi a fictē accedētib'us
fm eū. pe. ut in sū. con. eo. ti. q. 145. B
Tertia q fit hōi tanq' sapiēti cōsiliario
ppter cōsiliū aie. z hec regnat ex cōgruo

nō ex debito. A. Idē i dca. q. 145. B

Pudor cōfitef' multos retrahit a
pnā d' que fm Ray. est triplex reme
diū. p'imu ē rō nāl' s. n. nō erubuit
peccare qd inhonestū z nocuū fuit. nō
debes erubescē qd honestū ē cōfitef'
z utile. Secūdu ē rō dīne intuitionis
cui nihil celare potes. Dia. n. nuda z a
pta sūt ocul' ei. ut hētur ad Heb. 4.
Tertiu ē opatio future cōfusiōis. Naū.
3. Reuelabo pudēda tua z oīdam gē
tib' nuditatē tuā z regnis ignominā
tuā. Et hīere. 20. Confūdētur uehe
mēter qā nō intellererūt obprobriū
sempiternū qd nūq' delebitur.

Sacerdos q non uult dare licētiā
suo prochiāno q cōfiteat alteri nisi p
pecunia simoniā cōmittit. sicut. z Ray
refert. A. hoc pot' ut fuisse dictū
glo. Ray. ut i sū. con. li. p. q. 36. B

Confessio z teneat

mur ad eā. Utrū sit de necessi
tate salutis. R. fm Tho. i 4. dist. 17.
Cōfessio de necessitate salutis ē i eo q in
pctā actualē mortale cecidit. Et ppe
loquēdo nō ē de iure nāl' s' dīno z no
ue legis. nam in lege ueteri nō tenebā
tur hoies ad cōfessionē pctōz spālē z di
stictā. s' ad gnālē z idistictā. ad quam
tenebāt p determinationē sacrificiorū
Lon. pe. dis. 15. A. Idē i sū. con. lib. 20
3. ti. 3. 4. q. 31. z 32. Idē etiā Ray. in ti. de
pe. z re. s. sup'dicta. ubi dicit z probat
cōtritiōne cōfessionē z satisfactiōne fo
re de pcepto legi dīne. Itē Ricar i 4.
dist. 17. assent cōfessionē fore d' necessitate
iuris diuini adeo ut ad ipam dicat te
neri etiā infideles. tñ eis nō pcepit eccle
sia qā ppter eorū culpā eis iurilis foret
Bla. x. de pe. dis. 5. i sūma uñ sentit q
cōfessio in spāl' nō sit de iur' dīno. etiā
nouo. S' uen' ē qd p'dicti theologi di
cūt sicut pōt cōstare ex his q latius po
sui in qdriga li. 2. ti. 6. s. 2. B

Utrū papa possit cū aliq dispēfare
ne cōfiteret. R. s' fm Tho. ubi s. nō possz
eo q ipē sacroꝝ necessitatē nō pōt tollere
d

18
B
C
sicut nec noua sacra instituit. Sūt .n. ex
iustitione dina l3 dispesare possit d rē
pore ut. f. differret ultra annū. A .36
i sū. con. eo. ti. q. 34. Et de ista dispesati
one circa tēpus intelligēdū ē i q̄tum re
spicit terminū cōstitutōis ecclēstice
ut. f. p. h. quos nō icurreret penā. c. ois.
ex de pe. r. re. Non autē in q̄tū respicit
terminū legi dīne: p. quaz q̄s uidetur
ad cōfessionē obligari: statū hita como
ditate p. casū mortā culpe ut pōt cō
stat ex posit. i q̄driga. li. 2. ti. 7. §. 2. B

Ois fidelis saltē semel i anno tenet
ex p̄cepto post q̄ ad ānos discretōis ue
nerit cōfiteri oīa p̄ctā sua r cōicare ex
de pe. ois. r adde qd dī. §. cōicare. §. p.
A .Anni discretōis q̄ ad cōfessionē
iudicāt: cū ē doli capax. ut notat glo. i
ocō. c. ois. sup. xbo discretōis. Doli autē
capax dī puer uel puella. 7. annorū et
sup. ut notat glo. i. c. i. ex de delictis. pu
erorū. Et sic puer uel puella. 7. annorū
obligat ad cōfessionē ut etiā notatur
in directoria li. p. ti. 15. §. 65. B

Utrū teneamur cōfiteri p̄ctā q̄ ma
nifesta sūt. R. fm Tho. r pe. i. 4. dist.
17. Non sufficit aliqd cō notū iudici ni
si sit ei notū in forma iudicii. r iō q̄uis
p̄ctā manifesta nota sunt sacerdoti q̄
tū nō i forma iudicii oīz ea cōfiteri. A
Idē in sū cō. eo. ti. q. 69. B

Utrū hō statū teneat cōfiteri. R. fm
Tho. ubi §. Ad ppositū cōfiteri teneat
q̄s q̄n r ad cōtritionē teneat. f. q̄n. p̄ctā
memorie occurrūt. Sed ad cōfessionē
actualit faciedam teneat si debeat eu
charistiā p̄cipe ad quā null. p. p̄ctā
mortale nisi cōfessus debet accedē co
pia sacerdoti oblata r necitate n̄ urgē
te. A .Idem fm .pe. si q̄s deat sacru
ordinē recipe uel h. mōi ut i sū. cō. lib.
3. ti. 4. q. 69. B .Silt ē teneat si picu
lū mortū iminet alit n̄ teneat hō ex p̄
cepto ad statū cōfiteri q̄uis piculosū
sit differre. Ex p̄cepto aut ecclē teneat
saltē semel i āno. ut §. 3. A .pe. aut
ut p3 i deā. q. 69. dīc q̄ q̄s etiā teneat sta

ti cōfiteri rōne cōscie. ut si dicat sibi
scia q̄ statū teneatur. Itē rōne dubi
ut si nō sperat copīā scellōz sibi apli
illo anno occurrē. uel si h3 cōsū de quo
solus papa pōt absolue r h3 mō copīā
pniariū pape. Dīc ē Tho. i q̄dā. q. de q̄
libet q̄ laudabile ē q̄ p̄ctōr peccatūz
suū q̄ citius pōt cōfiteat. Per accūs at
posset dilatio ēē meritoria: dūmō non
differat ultra annū uidelz si ad h. diffe
rat ut prudētiori cōfiteat. ul. deuotius
p̄p̄t facz tēp. Glo. de pe. dīf. 5. in sūma
dīc q̄ si p̄ctā ē publicū tenemur statū
cōfiteri sub obligatiōe p̄cti mortāl. In
no. x. i ocō. c. ois. ut teneat indistincte ē
in p̄ctis nō publicis q̄ statū teneamur
cōfiteri habita rōnabili comoditate.
Et subdit. Alii dicūt §. 3. p̄mū tutius
ut. Idē qd Jmo. ut sentire Arch. in. c.
ille rex. de pe. dīf. 3. Bonauentura etiā
late hūc passū rāgit i 4. dist. 17. r ocu
siue sentit q̄ religiosi teneant statū cō
fiteri. Et idē q̄i sentit de clerici q̄b. cū
q̄ s3 sub dubio. De laicis x. assent q̄
teneat silt ē q̄n adest tal. opportunitas
q̄ nūq̄ rōnabilit maior expectat. nec
q̄ ad tēp. nec q̄ ad sacerdotē. s3 q̄ tps
q̄dragesimalē ut eis magi opportunū
uideat q̄ tēpus illud rōnabilit possint
expectare. S3 h. d3 intelligi q̄n p̄pus
opportunitatē nō hnt. Al. illud etiā tē
pus magi opportunū ē q̄ p̄mū possint
debite cōfiteri p̄p̄t more piculū. Und
ipe Bonauentura r oīs cōsiliū q̄ post
lapsū mortāl culpe q̄ citius pōt q̄libz
cōfiteat quorū cōsiliū uanū foret nisi ef
fer d̄ meliori. Un. Jsidor. i li. 2. de sū
mo bono dīc. Lito corrigat culpa q̄ ci
to cognoscat. tardi. aut sanat uulnus
qd iā putrescētib. mēbris lōgo p. tpe
curatōib. adhibet. p̄terea r ipe Bo
nauentura inuit q̄ religiosi ex ut sacri
nō teneat plus q̄ laici nisi rōne occur
rētis opportunitat. Ergo r cū laic. oc
currerit oppozritas eodē mō tenetur
Sic igif l3 uenit religiof citi. occur
rat cōfiteri opportunitas q̄ seclāribus

clericis. et ipis clericis citi? qd laici. tñ oēs
etiā laici cum eis cōgrua opportūitas
occurrerit uidetur teneri ad statim cō
fiteūdū. sicut et latius ostenditur in qua
driga li. 2. ti. 7. §. 2. . B

Utrū teneamur cōfiteri circūstāti
as petōz. R. fin. Lho. i. 4. dis. 16. Non
sūt de necitate cōfiteēde nisi ille circū
stāne qd ad aliud gen' peti mortāl' tra
hūt: ga uenialia nō sūt de necitate con
fessōis s; solū mortalia. Lñ et alia cir
cūstāntias cōfiteri pfectōis ē. sicut et
uenialia petā. A. B. d. uenitūra i. 4. dis.
17. dic' qd circūstāntiaz peti qdam sūt al
leuiātes. qdā i aliud gen' trabentes. qd
dā illud i aliq mō aggrātes. Circūstā
ntias i aliud gen' trabētes cōfiteri ē ne
cessariū ga gen' peti cōfiteri oēs. Circū
stāntias hō alleuiātes cōfiteri nō ē bo
nū nisi ppter hoc ut satisf. aciat aliene
inquisitioni. uel ut pvideat ei' scidalo
et pcurbationi ut puta si timeat cōfessō
re ex hoc accipere occasiōē ad malū ul'
si i tātū dimittit ut sit i genē uenialis
sūt comedē carnes i qdragesima ppe
firmitatē ita tñ qd aliū nō sit gulositas
aliq. Et rō h' ē ga i cōfessōe nō debz se
petōz excusare s; accusar. De circūstā
ntis aut qd aggrānt s; gen' peti nō uari
ant ē ut doctōs opio diuersa. Quidā
enī dicūt qd penitēs tenet cōfiteri s; p
ceptū affirmatiuū ē: obligat nō ad sp
sed p loco et tpe. qñ eas agnoscat siue
p se siue p inquisitionē alienā. Unī sapi
ens et itelligēs tenet cōfiteri absq; igi
tōe. Si plex hō tēf si ab eo igrat. Alii
dicūt qd nō tenet ad cōfessionē hāz cir
cūstāntiaz tētiōe necitat. s; d' bono et
cō qd qro magj sapiētes et pfecti sūt: tā
to magj debeāt eas disticti' explicare
Sed nō tenet ad h' nisi forte ex ppa
cōscia obliget. Hāc opionē credo pba
biliozē. Unī dicendū qd cōfessio circū
stāntiaz i aliud gen' trabētiū spectat
ad cōfessionē qd ad necitatē. Cōfessio
aggrāntiū qd ad cōgruitatē. Cōfessio
hō alleuiāntiū potius facit in cōgrui

tatem. Et hoc intelligitur exceptis ca
sibus predictis. Omnes igitur ratio
nes probantes circūstāntias esse cō
fiteēdas sunt congruitatis quo ad ag
grāntes. hec ille. Solum ergo d' ne
cessitate confessionis sunt circūstāntie
trahentes in aliam speciem seu gen'
peccati. et hoc communiter tenent do
ctores ut et notatur in sum. conf. libro
tercio titulo. 3. 3. q. si. licet alii dicant
etiā alias fore necessarias quorū dīc
tum ut potest colligi ex notatis in die
ta q. si. potest saluari quo ad illas que
licet non trahant in aliam speciem
tamen sunt tales qd sine eis factos nō
pōt discernē qd sit actus. ul' rōne iuris
dictōis. puta si iura sit illata in clēcū
uel simulē psonā ga ē casus papa' fin
qñtatem iuue uel psonē. et de sen. ex
cōcū illoz. Itē qñ sit dānū batū ga
qñq; epi retinēt sibi restitutiōes ier
toz usq; ad certā quantitatē uel ut scia
tur cui debet fieri satisfactio et qñter et
idē i sūb. Itō cōfessōes oēs eas circūstānti
as cōfiteri si nouit. ul' si a cōfessōre interro
get ad cui' officiū uidet pncipalit' pri
nere de dict' circūstāntis interrogare ut
sciat qñter suo sit functus officio. Cir
cūstāntie g' pncipales de necitate et pnci
palit' ad cōfessionē ē si de his nō inter
roget: sūt que trahūt ad aliā spēz peti
sen ad aliud pncipalit' mortale petiū qd
pñt esse circa octo uidelz. conditio rei.
modus peccandi. locus. tempus. nu
merus. qualitas. inductio. et accidens.
sicut de his latius dicitur in quadriga
libro secundo titulo septimo. §. deci
mo. B

Utrū hō teneat cōfiteri uenialia pec
cata. R. fin. Lho. ubi ē. Cōfessio ad h'
ē necia ut penitēs satisfactiōē accipi
at fin modū delicti. petō aut ueniali
nō debet pena taxata ga pēa illa est
pporcionata pene peti mortāl' a quo
petiū ueniale i finitū distat. Unō p so
lā cōrritiōē interiozem petiū ueniale
remitti potest. Sed an saltem semel i

anno teneat confiteri qui non habet nisi
 uenialia. Dicitur quidam quod in hoc casu propter
 preceptum ecclesie tenet uenialia confiteri. Alii autem dicunt quod sufficit quod praestet se
 sacerdoti et quod se immunem a peccato mortali
 ostendat ut ad communionem admitti possit. preceptum. non est ad obligandum illos qui habent
 aliquod confiteri debeant. Unde si alium per
 gratiam collatum esset sicut beate uirgini est
 collatum ut a peccato ueniali immunis esset non
 teneat ad illud preceptum. A. Hoc uenit
 rursus non potest contingere quia non est inuenta nec in
 ueniet nisi una rego Maria. Et. i. Job.
 p. d. Si dixerim? quod peccatum non habemus? ipsi
 nos seducimus. unde et primum ueni? ut cum esset
 nescit. in quo aliquis audeat immunem a mor
 tali se existare infra annum. uel qualiter
 hoc ualeat ostendere. cum ps. is. dicat. Delic
 ta quod intelligit recte. Et ideo fatum ualde fo
 ret quod sic diceretur et aliter non confiteri misstra
 ret eucharistiam. unde et Bona uentura in 4.
 dist. 17. dicit. quod congruum est maxime uiris ple
 cis confiteri peccata uenialia regulariter
 Tunc non est necessarium nisi in duobus casibus ui
 delz. propter dubium et propter statutum.
 Propter dubium uidelz cum quis probabili
 ter dubitat de peccato utrum sit mortale
 ueniale. et ideo si non penitet sicut de mor
 tali. differunt se committit. Tunc debet confiteri
 sicut iacet in conscientia et iudicio sacerdotis
 reliquit utrum sit mortale uel ueniale. Con.
 Tunc ut scilicet confessio p. s. s. Segit in Bona
 uentura. Propter ecclesiasticum statutum quod
 tenet. quod omnis fidelis tenet semel in anno
 confiteri. h. b. non est ratione uenialium sed propter pre
 ceptum. L. o. Inno. in c. ois. ex de pe. et re.
 Et ex hoc patet quod religiosi tenent uenialia
 confiteri semel seu bis in mense uel ebdo
 moda uel frequenter siue rari? sed suarum
 constitutionum forma. quod intelligendum est
 de uenialibus notabilibus? quod ad confessionem
 spiritalem. Reliqui vero uix uel nunquam posset quod
 spiritualiter confiteri cum quod oimomero com
 mittat. unde non sufficit illa confiteri generaliter.
 B. quod autem de ueniali tenemur com
 munionem habere aliter non remittit. unde infra
 peccatum 3. s. 3. et 7. et confessio 3. s. p.
 Utrum in aliquo casu teneat quod confessionem

iterare. R. s. h. pe. Iterare tenemur in
 4. casibus. primum? si sacerdos non potuit
 absolue. A. Quia non habet iurisdic
 tionem siue delegatam siue ordinariam. Et
 de pe. et re. ois. B. 2. si nesciunt discer
 nere? si confessio non fuit integra ut quod sci
 ter tacuit aliquod mortale. 4. si contempsit
 uel neglexit satisfactum? est satisfac
 tionem iniunctam. nam si sciret et implere uellet non
 oportet eam iterare. A. L. o. Ray. et hostie.
 Ipsi tamen ponunt per quarto casum cum quis confitetur
 cum idebita dispendio. S. glo. Ray. simpli
 citer contra. cum per. ut in su. co. li. 3. titu. 34.
 q. 70. Et quod ad secundum casum sciendum quod
 ex eo quod inferunt quod propter ignorantiam
 sacerdotis potest auctoritas absolue. S. b. non
 uerum quod potest clauis consistit in
 iurisdictione et non in scientia. Item Ray. in ti. de
 pe. et re. s. ite. quod ad remittit sacerdos
 et s. clausus. s. p. S. dictum eorum potest in
 telligi quando quis cum possit sacerdoti
 idoneo scia et conscientia confiteri: tamen eligat in
 sufficientem. quia ut dicitur per. ut in su. co. li. 3. titu. 34.
 te. et sic ex sua mala dispendio confessio
 ut deo non grata et invalida. de pe. dist. 6.
 quod uult confiteri. S. i. quod cum casus confessio
 facta fuerit ab ignorante sacerdote non
 sufficiens. praefertur de multis seu quibus pec
 cat. optimum est consilium illam iterare cum
 commoditate habuerit sacerdos periti scia
 et conscientia cum ignorantia sacerdotis? confessio
 ne sit multum periculosa ut colligitur ex dictis
 per Augustinum. i. de c. c. quod uult. et per Ray. in dicto
 s. ite. quod. Quo ad tertium casum dicendum
 quod idem est etiam si quis omiserit peccatum. de quo
 dubitauit utrum fuerit mortale. ut s. s.
 prolixo uel et? neciam circumstantia ut. s.
 s. s. Et non solum si hoc fiat sciens sed etiam si
 fiat ex ignorantia seu obliuione praecedente
 a propria notabili culpa. ut colligitur ex
 notat per glo. Ray. sub ti. de pe. et re. s. s.
 Item circa principes. Ad hoc etiam facit
 quod lata culpa eggerat dolo. ut i. c. ut aia
 rui. de c. s. li. 6. Et ideo si quis ex sua culpa
 ignorat quod debet confiteri seu eorum obliu? est
 debet de hoc mori negligenter ex corde dolere
 et firmiter proponere emendari ut legitime ua
 leat confiteri. ut no. i. su. co. li. 3. titu. 34. q. 19

40
Quā autē qd sciētia mittit aliqd de pri
nētib' nccio ad cōfessionē nō solū anul
lat cōfessionē s; ēt nouū cōmittit pctm
mortale. ut s; cōfessio p. s. s. Quo ad
q̄rtū casū ē sciēdū qd ex cōceptu seu ex
negligētia omittēs facē iūctā sibi pe
nitētiā mortali peccat. s; Scorū in
4. dist. 15. ga facit d; pceptū uicariū dei
i. cōfessoris z ēt ecclie. ut i. c. ois. de pe. z
re. B. Sitr ēt fm quosdā iterare te
net is q cōfessus ē nō cōmitt' exis i. p
posito nō deserēdi pctm ut dcm est s; cō
fessio p. s. s. A. Et ibi d; h' pleni' in
additione. Et sic hic ē s; cāns. Et sext'
adiut i directoria lib' p. ti. 15. s. 47. f. i.
cū cōfessor i aliq nō h; iurisdictionem.
Oportet. n. tūc qd p illo penitēs recur
rat ad hntē prātē z illo iterū cōfite
atur. ar. ex de pe. z re. significat. z sic
tres casus sunt ex parte confessoris et
tres ex pte cōfiteitis. B. Hic tñ sci
dū s; Tho. i. 4. dist. 17. qd quāto qd plu
rib' sacerdotib' cōfiteat tāto plus d; pe
na ei imittit. tū ex erubescētia cōfessio
nis q in penā satisfactoriam cōputat
rū ex ui clauū. uñ tōtēs possēt qd cōfi
teri qd ab oī pena liberaretur.

S; utrū recidiuās teneat confiteri
priora pctā. R. fm Tho. in 4. dist. 22.
Directe qd; recidiuās pctā dimissa
nullo mō teneat nec in gnāli nec i spālī
cūcūq; cōfiteri s; indirecte. sicut illd
sine q; sciri nō pōt debet' satisfactoris
mod' teneat recidiuās notificare pctā
dimissa q̄rtū sufficit ad hntē sciat q; sa
tisfactio ei cōgrue possit iūgi. ut si ipe
frequēter lapsū carnis passus ē ex aliq
occasione. illa occasio p satisfactioez
pccat. z sitr de aliis pctis. z ad h' uñ
sufficē cōfessio dimissorū pctōz i gnāli
Tñ qñq; ad alia spālīa oz descēdē fm
qd cōfiteas uiderit oportū. nō. n. pōt
i his aliq certa mēsurā pfigi. A. Inn.
i. c. ois. de pe. z re. sentit qd recidiuās te
neat cōfessionē iterare rōne ingratitu
dinis. p q uñ facē illud qd d; Parb. is
de seruo nequā. z de pe. dist. 4. q. diuini
Itē glo. Ray. i. ti. de pe. z re. s. itē nūqd

seruimissa pctā. dicit qd recidiuās nō
teneat dicē spālīe z distictē ea q an cōn
fessus ē. s; sufficit cōfiteri i gnāli d; illis
expmēdo ingratitudinē suā z dicēdo. De
multis z magnis pctis mortalib' me
liberauit dñs p pñiaz. z ego nihilomi
n' igr' exis offēdi eū. Et si forte nesci
at expmē. aut n' expmat nomē igratu
dinis n' nocet dūmō talia dicat xba. ex
qd' sacerdos ingratitudinē possit itelli
gere. Et idē no. in sū. cō. li. 3. ti. 3. 4. q. 71
Hoc dictū glo. uñ intelligēduz qñ ista
circūstātia igritudis uenit ad pccula
rē pcti spēm. nā alie circūstātie regu
larit' n' s; de necessitate cōfessiois. ut s. s.
Quā hō igratudo iducat pcculārē spēs
pcti notat Tho. i. 3. pte. q. ss. art. 4. di
cēs. Qd seqt oia pctā nō ē spālē pctm.
Sed p qd cūq; pctm mortale aliqd effi
cit deo igr'. g. igratudo n' ē spālē pctm
R. dicēdū qd igratitudo peccat' qñq;
ē spālē peccatū. qñz at nō s; ē circūstā
tia gnālī cōsequens oē pctm mortale
qd d; deū cōmittit. Pctm. n. recipit spe
ciē ex intēnōne peccātis. ut pbs igr' s;
ethicor. Ille q mechaf ut furef magi
ē fur q mech'. Si igr' aliqs peccator
i cōceptū dei z suscepti bñficiū aliquod
pctm cōmittit illd pctm trahit ad spēs
igritudis. z h' igratudo peccat' ē spālē
pctm. Ut aut Aug' dic' i li' d; nā z gfa.
Nō oē pctm ē ex cōceptu. z tñ i oī pctō
de' cōtēnt i suis pceptis. Uñ manifestū
ē qd igratudo peccat' qñz ē spālē pctm
s; nō sp. h' ille. p. 3. g. qd recidiuās n' tēf
recōfite nisi igr' op' sit ad onēdū sa
tisfactiois debitū modū fm Tho. z ad
demonstrādū igratitudis modū s; In
no. z glo. Ray. z h' qñ igratudo ē spālē
pctm. B. De pcepto i medicos qd idu
cāt i firmos ad cōfessionē. uide. i. medi
cus. s. p. z ex de pe. cū infirmitas.

Cōfessio 3° cui scilicet
fit cōfite
dum. Et qdē regularit' qlibet
oz sacerdoti cōfiteri. nā solis sacerdoti
bus dedit dñs prātē ligādī z soluendī
cū dixit Job. 20. Quorum remisistis
d 3

peccata remittit eis etc. de pe. dis. i. d. bu dei. et h. intelligendum est de mortalibus. Sed uenialia non oportet quod aliquis sacerdos confiteatur quia ipsa confessio laico facta faciale quodammodo est quibus non sit sacramentum perfectum. ex ipso facta caritate. procedit et per talia notum est ueniale dimitti sicut et per rationem pectoris et aqua benedicta et h. notum. ut. i. peccatus. 3. si. hec. Tho. in 4. dis. 17.

Utrum necesse sit confiteri pro sacerdote. R. fm Tho. i. 4. dis. 17. Lū sacerdos non absoluat nisi ligando ad aliquam faciem dum ille solus potest absolue quod potest per ipsum ad aliquam faciendum ligare. id est quod homo confiteatur pro sacerdote. Alii. n. eum absolue non potest uel ligare. ex de pe. ois. et de pe. dis. 6. c. placuit. Proposuit autem sacerdos intelligit quod ad h. ois ille qui curam anime illius ordinaria habet sicut papa. legatus. episcopus. sacerdos prochiatus. A. Idem in su. co. li. 3. ti. 34. q. 38. B. Sed nec prochiatus potest absolue ab oibus quia excipitur causam episcopales de quibus h. i. confessor. p. s. p.

Utrum proprius sacerdos possit ubique suum subditum audire et absolue. R. fm hosti. Ubique potest siue intra territorium siue prochie siue extra. Pnia. n. de iurisdictione uoluntaria. ff. de of. pcon. l. 2. uñ et de loco nihil exprimit. ex de pe. ois. A. Idem in su. co. eo. ti. q. 35. in fi. B.

Utrum audientia confessionum committi possit alteri. R. fm Tho. in 4. dis. 17. Si aliquis iurisdictionem non possit audire confessionem alteri. quia non habet iurisdictionem in ipsos qui audiendi sunt. potest ei committi per quemcumque habent iurisdictionem in ipsos qui audiendi sunt ut per proprium sacerdotem siue per episcopum siue per papam. Si autem aliquis non potest audire quia non habet executionem ordinis non potest sibi cedere ut confessiones audiat nisi per eum qui habet impedimentum remouere potest. A. Impeccati in executione ordinis sunt in iudicio: suspensi. ut de ordinis et excoicatis. d. q. b. ex de clerico excoicato in iudicio uel deposito ministrante. i. rubro et nigro per totum. et fori. heretici et scismatici. uñ et in su. con. eo. ti. q. 44. dñ. Nūquid in articulo necessitatis teneat quod confiteri sacerdoti

heretico scismatico uel filii si non potest inuenire catholicum? R. fm Ray. Lredo quod non. imo saluo meliori iudicio consule re quod nullo modo confiteretur ei: sed doleat de peccatis. et quia tunc distulit confessionem. et confiteatur in corde suo et sufficit ei. Tales non ponerent eum in facili et aliqui erroris uel de spatio. sicut pharisei iuda dicentes cum confiteretur eis peccata. Quid ad nos tu uideri. Mat. 27. et de pe. dis. 6. c. p. ubi hec sententia expressè dicitur in textu et glo. Idem credo de excoicato excoicatione maiori. nam etiam illi in articulo necessitatis non est confitendum. Lon. hosti. et Tho. It. eo. li. ti. 24. q. 7. notat quod ab heretico scismatico uel excoicatis nullum sacramentum recipi nisi baptismus in necessitate mortis catholico deficiente. B. Et nota h. quod si etiam per proprium sacerdotem committitur non propter h. ois quod committat tali qui alias habet iurisdictionem super proprium. Sufficit. n. quod habeat iurisdictionem in ipse qui sacerdoti committitur. It. no. fm Tho. quod quia aliqui sacerdoti committit per superiorem quod possit audire alios prochanos non sit prouidentia pro sacerdote eo quod iurisdictionis potestas non est commissa alicui in fauorem suum sed in utilitatem plebis et ad honorem dei. Et ideo si superioribus placet uideatur expedire ad salutem plebis et ad honorem dei quod alius committatur in nullo sit prouidentia inferioribus placet. nec tunc subditus uerum petere linat a proprio sacerdote. B. Verum in quodam glo. dicit sic. A. si. c. ois. de pe. et re. B. q. glo. p. ea per Clemetem quartum tamen quod ois flos dñata fuit in quodam privilegio indulto predicantibus et minoribus. quod incipit Quidam tamen et fuit determinatum in eo quod illi quibus a superioribus committitur potest audire etiam prochiatus sacerdotibus indicentibus et iuris. Et h. et t. Jo. an. ex de pe. si episcopus. li. 6. A. Satis contra predictis per ut in su. con. li. 3. ti. 34. q. 46. B. Et confessus sacerdoti habet omissionem a superiori. ut dictum est non teneat confiteri proprio sacerdoti illa peccata quod tamen confessus est cum dimissa sunt. Sed propter statutum ecclesie de confessione faciendam pro sacerdote scilicet an non debet eo modo se habere. sicut ille qui habet solus

uenialia et illa cōfiteri. ut qdā dicūt. ut
p̄fiteri se a pctō mortali immunē. ut in
exuagati Job. 22. q̄ icipit. Uas electōis
A. 3. bi dī q̄ cōfessi filios sui seu sacerdo
tib⁹ q̄b⁹ fuerit scā a supiore cōmissio nō
magis tenet uterū eadē pctā cōfiteri q̄
si alias illi cōfessi fuissent p̄pō sacerdoti
Et i h⁹ approbata fuit snia Job. an. h⁹
affirmat. et re. pbata opio guil. et alioz
ōrū tenētū. ut nō i directoria lib⁹ p̄. r.
15. §. 77. Quia tñ p̄pō sacerdos tēf
de eo reddere rōnē et ei sacra ministra
re. tenet alteri cōfessus saltē sel i anno
ōndere se. p̄pō sacerdoti et dēclarat se
cōfessū. ut p̄ ex norat. §. p̄. i. sū. cō. dē. a
q. 4. 6. Et puto q̄ sufficiat notificat cui
cunq̄ p̄pō siue p̄chiali siue epō si
ue alteri. ga i. c. ois. ex de pe. nō fit disti
ctio de istis p̄pō sacerdotib⁹ B

Utz i aliq̄ cāu possit q̄ cōfiteri alteri
q̄ p̄pō sacerdoti. R. fin Tho 14. dī.
17. Si sōdāt. scit sacerdotē p̄pō hēticuz
eē: aut sollicitatē ad malū. aut fragilē
q̄ ad pctm qd q̄ cōfiteri ē. p̄n. uel si
p̄babilē estimat reuelatōz cōfessōis
uel si pctm de q̄ cōfiteri dī illuz sit
cōmissū. i his casib⁹ et sibi i q̄b⁹ p̄babi
lē timet penitēs ex cōfessione faciēda
p̄culū sibi uel sacerdoti immunē. debet
recurrē ad supiorē uel ad ipm sacerdo
tē et petē lniaz alteri cōfiteri: quā si hē
nō possit. idē ē iudiciū qd de illo q̄ nō
h̄z copā sacerdoti. uñ magis dī eligerē lai
co cōfiteri. nec i h⁹ trāsgredī mādatū
ecclie. q̄ p̄cepta iurj nō se extēdunt ul
tra caritatē. nec ē fit iuria sacerdoti.
ga p̄uilegiū nēf amittere q̄ concessa
sibi abutit p̄tate. A. ex dī regl. 13. B
Lon. Al. jnno. et guil. Et cōf addunt q̄
si nullo mō pōt hēre aliū sacerdotem. et
nccitas imineat cōfiteat pctm i genere
siue eo dī quo possit malū puenire. A
Idē i sū. cō. li. 3. titu. 3. 4. q. 39. i p̄ncipio
B. Idostr. q̄q̄ magis explicat. et ponit
octo casus i q̄b⁹ pōt q̄ audire cōfessōz
altrī p̄chial. p̄ qñ p̄pō sacerdos
oio ē idiscrētus. de pe. dī. 6. placuit. nā
qui uult cōfiteri dī q̄rere sacerdotem

qui sciat soluere et ligare. de pe. dī. 6.
qui uult. S. hoc dī fieri cu nia. ex. de
pe. oio. quā licētā si p̄pō sacerdos nō
uult dare: pōt ipē ad aliū ire. ex dī regl
lic. ut uadat ad supiorē ut eū cōpellat
uel ipē lniām det. ex dī iure patronat⁹
nullus. A. Tuti⁹ ē h⁹ fieri si pōt. tñ nō
uidef nccūz cū rōe ignorātie sacerdo
tis uideat ipō iure cōcessa lnia cōfiteri
alteri. ut i. c. placuit. de pe. dī. 6. Et ibi
hoc sentit glo. et multo magis si p̄pō
sacerdos eēt māifeste uiriosus cū ma
litia sit p̄culosior et ḡuor ignorātia
p̄pter qd durū punit. Luc. 12. ubi. 3. Ille
aut feru⁹ q̄ cognouit uolūtātē domini
sui et c. Et illa sūt ḡuora q̄ a deo graui⁹
punit. ut dicit. Hiero. 24. q. 1. nō affe
ram⁹. S. si p̄pō sacerdos eēt hēticus
scismaticus uel excoīcat⁹. claz est q̄ ab
istis nō dī peti lnia cū etiā locutio cu
talib⁹ p̄hibeat. xi. q. 3. cum excoīcato
Idē ē uidef si eēt iudicatus seu suspē
sus. ga nemo pōt plus iuris trāsferrē i
aliū q̄ sibi cōpetē dignoscat. ut i. c. ne
mo. ex de re. iurj. li. 6. S. si cā p̄pō quā
q̄ uult alieno cōfiteri nō p̄cedit ex de
fectu p̄pō sacerdoti. §. aliter. puta q̄
aliqud cōmissū ē dī eū uel suos et h̄sitr ti
met scādālū si ei fiat confessio dī peti
lnia. ut ex dī pe. et re. c. ois. ibi. Si q̄ aut
alieno sacerdoti uoluerit iusta de cau
sa cōfiteri pctā. lniām prius postulet et
obtineat a p̄pō sacerdotē. Et debz sa
cerdos credē petēti et allegati saltē in
genere iustā cām. ga nō ē h̄sitr q̄ cuz
fallacius uadat ad p̄niam. ut dicit glo.
i dē. c. placuit. de pe. dī. 6. Et si licētā
absq̄ rōnabili cā denegēt uidef q̄ sū
alia lnia possit ire ad aliū. ga nō debz
cedi idiscrētioni et p̄teruie plati. Et p̄
uilegiū meret amittē et c. ex de regl. 13.
ubi si h⁹ cōcedit cā meliorāde uite quā
to forti⁹ cā recupande salutē. qd magis
ē nccūz. Unde et Luc. 15. Haudū ē in
celo sup uno peccatore p̄niam agente
magis q̄ sup. 99. iustis q̄ non indigent
p̄nia. Idē etiā putarē. §. q̄ debz peti
lnia mō p̄dcō quādo cā eēt ex defectu

pprii sacerdoti ppē pētm n̄ māifestū
ga ex eo nō d̄z q̄s a iurisdīcōne prelari
sui discedē. s. q. 4. nōne. B. 2. q̄n pro
chian? trāstulit domiciliū suū. nā tūc
ille ad quē trāsit tā n̄ ē alien? s̄ ppus.
ex de prochiis. c. fi. 3. q̄n q̄s ē uagabū
dus. ff. de iudiciis. l. heres absēs. 4. q̄n
q̄s q̄rit domiciliū q̄ se trāsserat. nā et
is sine domiciliis ē. ff. ad municipales
l. labeo. i. p̄n. z. l. et. s. cellus. 5. q̄n quis
deligt i aliena prochia. ex d̄ rap. c. p. 6.
q. 3. placuit. Si tñ pētm occultū ē z non
sit excōicat? a plato illi? loci. pōt etiāz
de hoc cōfiteri pprio sacerdoti. Si at
sit excōicatus a plato illi? loci. ppē il
lud pētm. sicut cōfuerit fieri i furti? z h?
q̄z ignozāt actores. mittēd? ē tal? ad ex
cōicatozē absolūēd? ab eo. A. Lō. gof.
Ray. z Tho. i eo. qd̄ s̄ dictū ē q̄ q̄s for
tiaf foz rōne delicti. ut i sū. cō. l. 3. tit.
34. q. 36. S. glo. Ray. ut ibi p̄z hunc ca
sū nō recipit subuigēs q̄ qd̄ dīc ius q̄
rōne delicti fortiaf ga foz. itelligēdus
q̄ ad p̄tinetia ad foz cōtētiōsū. ga pōt
illic cōueniri z iudicari z puniri de cri
mine ibi cōmissio. h̄ ille. Nō fit. g. trāf
latō foz i p̄nialib? rōne cōmissiōis d̄
licti. at opoztēt q̄ q̄s diuideret cōfessi
onē cōfiteō diuersa delicta diuersis
sacerdotib? fin q̄ i d̄fisa deliquit pro
chias d̄ id qd̄ dī de pe. dīf. s. c. cōsideret
ibi caut? sit penitēs zc. Pro h? ē fac
ga d̄zia maḡ c̄int foz seculare z spūa
le. qz spūale nō pōt ita facilt trāfferri.
ex d̄ fo. ope. si diligēt. z. c. significasti.
ubi p̄z q̄z seculari possit se. p̄ sua uo
lūtate alieno subucere iudici. clericus
tñ n̄ pōt se subucē iudici sc̄lari. d̄cō. c. si
diligēt. nec etiā eccl̄astico nō suo sine
l̄nia sui ep̄i. d̄cō. c. significasti. Itēz est
magna d̄zia int̄ foz iudiciale ēt in spi
ritualib? z foz p̄niale ga foz p̄niale ē
min? trāfferibile ut notat glo. in. c. ne
p̄ dilatione. ex de pe. z re. Et iō cū n̄ re
periat aliq̄ iure cautum q̄ rōne d̄licti
q̄s fortiaf foz p̄niale. nō ut q̄ h? possit
fieri. z q̄ stādū sit regule gn̄ali de pro
prio sacerdote. ut i. c. ois. de pe. Et iura

in contrariū allata loquūt i iudicialib?
ut satis p̄z itūētib? Hoc ē app̄obat
gn̄alis consuetudo ga uidem? q̄ peni
tēs cōfiteri uni sacerdoti uniuersa p̄ctā
q̄ cōmisit p̄ totū mūdū z nūq̄ remitti
tur ad sacerdotes locozū i q̄b? deligt
p̄ absolutione. Et optia legū in p̄pres
ē cōsuetudo. ff. de legib? l. si de in p̄re
tatione. B. 5. rōne studiū ut q̄n c̄fici
de platoz suoz licētia accedūt ad stu
dia. nā tūc efficiūt d̄ foro z eccl̄ia illi?
ad quē accedūt dū ibi manēt. ar. ff. de
iudi. l. si lōgi. s. p̄. A. Inno. i. c. ois. d̄
pe. dicit q̄ scholares z alii incolē anna
les z mercenarij d̄nt cōfiteri sacerdo
ti prochie quā icolūt p̄ ānū z ab eo po
terūt absolui. ar. 16. q. 1. q̄sti. ubi dicitur
q̄ debēt ibi soluē decimas p̄sonales.
qz ibi recipiūt eccl̄astica sacra p̄ anni
circulū. Alii tñ dicūt q̄ idem ē ēt si ad
mun? tēp? cōducāt domos. ar. ex d̄ deci
mis ad ap̄tice. z marie si progaret suū
fraude cōductio ul? h̄ratio ultra nati
uitatē uel pasca. ga tūc ex p̄cepto d̄cē
decre. ois. sp̄ debēt cōfiteri z cōicare. h̄
ille. Vidētur p̄dicta posse concordari
ut secūda opio itelligat q̄n q̄s licet non
steterit i aliena prochia p̄ ānū. tñ deli
berauit ibidē stare. nā eo ip̄o q̄ q̄s d̄li
berat i aliq̄ loco habere domiciliū ibi
fortit z foz. ut i. c. fi. ex de prochiis. Et
habitatio ānualis ut q̄ddā domiciliū
q̄ ad sacroz p̄ceptionē. d̄cō. c. questu. ul?
q̄n habitare deliberauit parū minus
q̄ p̄ ānū. nā id qd̄ modicūz ē rō app̄e
hendit q̄ si in bil. ut no. Tho. sc̄da sc̄de
q. 66. ar. 6. Uel q̄n sic se h̄z consuetudo
Nā cōsuetudo i talib? cōfert iurisdīcō
nē. ut no. in sū. cō. l. 3. tit. 34. q. 57. circa
finē. Uel q̄n scholares accedūt d̄ l̄nia
platoz suoz ad studiū. Tunc. n̄ uidet
eis data l̄nia recipiēdi sacra. ibidē. ut
i. s. proximo. Et qd̄ dictūz ē i scholari.
idē ē z i d̄cūq̄ alio. ut z dīc Inno. Qui
etiā subdit. In oib? tñ p̄missis tūc ē
q̄ z uia rores z alii sp̄ a p̄opo sacerdo
re l̄niaz accipiāt sp̄alē. B. 7. tpe ne
cessitat? ut qz i iurmat ad mortē. uel d̄z

strare iustā bellū seu mēe ⁊ deest pro
prius sacerdos ita q̄ etiā laico licet tūc
cōfiteri. de pe. di. l. i. quē penitet. d. o. se.
di. 4. l. i. actū. s. si ponat spē i ratihabi
tione p̄prii sacerdotis. h. hosti. Sed
iste casus s. cōter nō tenet qz ratiba
bitio i talib. nō hz locuz. ex de re. iur.
actus lib. 6. A. Dictū hosti. pōt itel
ligi qñ ista ratihabitio non referat ad
futurū. si platus cōfiteris cōtentabit
sz super p̄nti qz cōtērat ut pōt extima
ri ex aliquibus dicturis ex qb. elicitur
ipsius plati tactus cōsentus. ut. i. §. 7.
Utrū unus. Et fm hoc uidet itelligen
dū qd dicit glo. Ray. ut notat i sū. con.
li. 3. ti. 34. q. 4. 5. uidet qz sub hac spe
rati nullus pōt absoluerē alienū pro
chianū. ⁊ si de facto absoluat eū etiā
noie plati sui. nō debet se gerē pro ab
soluto ante ratihabitioē p̄prii sacer
dotis. nec ante intrare eccliam. nec in
gerere se cōmōi fidelium si erat excōi
catus maiori excōicatioē. aut ēt recipe
eucharistiā si mortale erat peccatū qd
fētius ē alieno sacerdoti. B. Addunt
ulteri. hosti. ⁊ Ray. q. i. o. i. casu i q. sa
cerdos pōt audire prochianū alienū
cōsulūt qz ei inuigat ut se sacerdoti p̄
prio rep̄ntet. ar. ex. d. sen. ex. d. ceto. ⁊. c.
ea noscūt. ⁊. c. qd de his i fi. A. hosti.
simpliciter dicit iūgar. sz Ray. cōsulūt. uñ
etiā ⁊ glo. eius sup. xbo cōsulo ait. Ex q
magis dicit cōsulo. ē argumētū qz nō tēt
qz ad cōsilia nullus tenet nisi obliget
se ad illa. Pōt dici qz qd ad simplices re
p̄ntationē oīo expedit saltē sēl i anno
p̄pter statutū ecclie. q. vō ad iterādū
cōfessionē uel ad accipiēdū p̄niam non
uñ necē ex q. sēl fuit legitie absolutus.
ut. s. §. 3. nisi forte ipi sacerdotes nullā
hērent curā de suis prochialib. utruz
cōfiteant uñ nō. ga tūc illa p̄ntatio fru
stra fieret. Itē nisi i casu excōicatiois
tūc. n. absoluto dz inungi ut qz citius
pōrent se p̄ntet ei a q. fuerat absoluē
d. ipi mādātū hūilit receptur. dco. c.
ea noscūt. cū reliqs. Et h. argumēto idē
uñ dicēdū de oībus casib. spālī reser.

uatis pape seu epis maxie circa ipse
mētū uel dispēlationē uororū ut iun
gatur cōfiterib. ut qz citi. poterūt se
p̄ntet eisde ad accipiēdā neciam ab
solutionē uel dispēlationē ne i h. a ne
gligētia teneat. B. Itē dicit qz non
debēt cōfiteri cuiusq. sacerdoti sz po
ri. ei q. alius iurisdictionē hz. A. Hoc nō
uñ neciuz ut pōt colligi ex dco. s. §. 3. ni
si forte qd ad sacerdotes ad cōfessiones
audiēdas nō habilitatos. sicut pōt pa
tē ex positis i sū. con. co. ti. q. 40. ubi dī
fm Ray. q. i. casib. i qb. pōt cōfiteri
alteri qz p̄prio sacerdoti. nō p̄nt audire
cōfessiones illi sacerdotes qb. nō ē da
ta p̄tā ab epō excepto articulo necita
tis. Et duplex ē rō. Una qz isti nō sunt
mōi dādi iurisdictionē ei q. al. nō hz. i. p̄
pter hos casus. dīc glo. nō dāt iurisdicō
illi q. al. nō hz. Alia rō ē qz ipi penitē
tes sunt absoluti qz possint cōfiteri alii
qz p̄prio sacerdoti. non tñ isti sūt abso
luti qz possint audire. Itē p̄prii sacer
dos nō potuit dare talibus iurisdicōm
seu p̄tātē talē. sz epō solus pōt illis qui
sūt i suo epātū. nō tñ alius q. sūt i alius
epātib. ar. 16. q. 1. puenit. ⁊. §. ecce i hoc
⁊. §. h. idē. Glo sup. xbo nō tñ alius. dīc
Ego credo sine p̄iudicio qz pōt cōmit
tere etiā illis q. sūt i alius epātib. ea q
p̄ntet ad iurisdictionē uolūtariā. sed il
los nō pōt cōpellere ad suscipiēdū cō
missionē eius cū eis nihil p̄cipe possit
sz certe Ray. nō loq. de cōmissioē. sz
d. habilitationē ad audiētiā cōfessionū
quā nō uñ posse cōferre epō nō suo clēi
co. sicut ⁊ ipm ordinare nō pōt. 71. di.
si quis. cū sup̄dictis. s. qz sacerdotes nō
possunt audire confessiones nisi p̄m
fuerint ab epō instituti siue licentiatī
Lon. Hoff. ut in dicta. q. 40. dīcēs gene
raliter nō licere religiosis. nisi ab epō
de consensu sui plati fuerint instituti.
Lon. etiā cū h. glo Ray. Sed hosti. di
cit qz si qz hēat iniam iudic. sui qz spā
liter tali possit cōfiteri imo etiā si iniaz
hēret i genē qz possit cōfiteri cuiusq. uo
luerit uel simpliciter alteri possit cōfiteri

in his duobus casibus si subditus recur-
rent ad discretiorem siue religiosum siue
aliu. uel ex causa ad non ita putum tunc putum
et honestum secure confiteatur et aliter secure
audiat. ar. ex eo. ne. p. pilatode. Jura autem
quod se inducunt Ray. et Goff. intelligit hoc.
quoniam huiusmodi sacerdotes et religiosi uolunt
audire sine lina iudicis peccatorum. uel si
ne lina abbas nulla alia necessitate ista
re. Secus tamen in casibus quod ad episcopum pertinent
huiusmodi. Dicitur hosti. ut mihi uisum non est
dictis. quia ipse loquitur de sacerdotibus ad
confessionem habilitatis. Ray. hoc et Goff.
de non habilitatis qui habilitari non
possunt nisi a proprio episcopo de consensu sui
parati qui habilitandus est religiosus. Et ex
predictis potest constare quod sacerdoti non ha-
bilitato non potest committi audientia confes-
sionum nisi per eum quod potest eum habilitare. B

An pegrinus et romipete possint confiteri
alieno sacerdoti. R. fin. gnil. Si acce-
perunt peram et baculum a propriis sacer-
dotibus siue aliter de eorum lina ita arripiant. per
sumendum est datam eis esse lina et confitendum. A
Ad hoc addit ipse gnil. de eis qui commiserunt
in uitam. uel qui per oblivionem dimiserunt confi-
teri: aut etiam scienter. dum tamen de illis pro-
prie confiteri proprio sacerdoti postquam re-
dierit. Sed forte hoc posset intelligi de casibus
b. referuntur. nam de aliis cum se legitime
fuerint confessus et absolutus non oportet quod ite-
rum confiteatur. ut patet abbas ad filium additio-
ne. Unde et Innocentius. l. c. ois. ex de pe. et re. dicit
his casibus simpliciter datam esse lina; et non
addit hanc limitationem quare ponit glo.
Ray. sequi in glo. Ray. et etiam notat in suis.
con. eo. ti. q. 39. Intelligo est talibus datam
lina et recipiendi eucharistiam in pascha
Idem dicit Innocentius. de ois. Et de religio-
sorum sacramentis puto quod sit intelligendum de ne-
cessariis cum ratione necessitatis intelligatur huius-
modi et non aliter. B. Si autem sine lina
proprie sacerdoti pegrinus non possunt absol-
ui ab alio nisi in necessitate. Et idem est de aliis
negotiorum et maioribus. Lon. Innocentius.
et hosti. A. Immo hoc fuerunt proprie de causa
non gnil. s. Innocentius. Et addit. Tunc est si in
talibus lina a proprio sacerdote specialiter habere

ut dicit in de ois. et patet in de a. q. 39. B
Utrum pegrinus qui habet crimine cuius abso-
lutionem retinuerat sibi episcopus: in peguna-
tione possit absolui a simplici sacerdo-
te. R. fin. gnil. potest absolui maxime si in-
stet tempus generalis coionis ut in pascha. Sed
et iungi quod cum habuerit copiam sui episcopi ite-
rum confiteatur ei. et ab eo recipiat penam de illo
huiusmodi. A. Idem in suis. de causa. q. 39. p. prin-
cipium. B. Utrum uisum non est si rata fuerit ne-
cessitas quod iste possit absolui ab alio.
non oportet quod iterum confiteatur uel absoluat. s.
tamen si est aliquid satisfaciendum quod satisfaciatur
et est si ob dictam causam fuisset excoicatus et ab
ipso sacerdote fuisset absolutus. si per eam
non repunitur se episcopo reincidenti in eandem lina
ut si absolutus 4. s. p. Si uero non fuit
necessitas nec absolutio ualuit. De qua neces-
sitate dicitur est s. s. x. 7. A. Ibi dicitur
de necessitate periculi mortis. Et sic uisum non est
quod instans tempus coionis non sit iusta causa
quare quis possit absolui ab alieno sacer-
dote et specialiter de casibus episcopalis. Et bene
quod hoc non uisum non est repiri iure cautum maxime cum
coio possit differri ad tempus ex causa. ex de
pe. et re. ois. Et iterum potest redire ad proprium
sacerdotem. uel ab eo per nuncium seu litteram
lina postulare. quod si non facit cum pos-
sit uisum non est potius malitia quam necessitas: uel huiusmodi ali-
quod iusto impedimento predeceat eius pegna-
tio per annum efficiat fori illi loci et ibi potest
recipere sacramentum ut s. s. 4. x. 6. B

Utrum unus sacerdos prochieus possit au-
dire et absolue alium sacerdotem. R. fin.
gnil. non potest sine lina superioris generalis uel
specialis lina expressa uel tacita. nam si sit episcopus
scit contra hoc fieri et tolerat. eo ipso per
medium est tacite approbare et lina datur
Idem hosti. A. Idem in suis. de l. 3. ti. 34.
q. 42. ubi addit fin. hosti. quod hoc non mul-
tum expedit fieri. Idem eadem ratione uisum non est
is qui confitentem non suis sacerdotibus suis
sciatis et non contradicentibus cum possent.
ar. s. dist. error. et ex de xbo. sig. intelli-
gentia. Nulla tamen consuetudine potest in-
duci ut quis preter uoluntatem proprii sacer-
dotis possit confessor eligere. ex de pe. et re.
si episcopus licet 6. B

Utrū liceat cōfiteri laico. R^o fm pe.
nō licet nisi i necitate articulo ut si i ex
tremis agēs nō hēret sacerdotē. z tūc
h3 qdā teneat laico cōfiteri. S3 pbabili^r
z uerū ē q nō teneat d necitate. s3 d tūc
iudiciū ē sicut de illo q nō h3 copiaz
cōfessoris. A. Et rō pōt eē qz solis sac
dotib^r concessa ē pās ligandi atqz sol
uēdi. de pe. dis. l. abbi dei. B. Et l3 lai
co cōfiteri nō sit de pcepto: ē tū de con
fessio. l. d. gunt. A. Idē i sū. cō. eo. t. q. 43.
ubi pe. nō dīc q nō liceat cōfiteri laico
s3 q nō ē sufficiens nisi i necitate. ut nisi
respectu pētorū nemaliū. qd puto i rel
legendū nisi i illis casib^r in qb^r uenia
lia sūt d necitate cōfessionis. d q s cōfes
sio ē. s. 6. in additione. B. Et ita i rel
lige dca Tho. s. 3. p. 2. 5.

An liceat i necitate cōfiteri sacerdo
ri hērico scilicet articulo uel ex cōfiteo uel
sū. R^o fm Ray. Nullo mō. de pe. dist.
6. c. p. S3 uoleat d pētis. z q tūc distulit
cōfessionē z sufficit. Lon. hosti. z tho.
A. De h^o lari s. 3. p. 2. 5. i additōe. B.

Utrū sacerdos pōt cōfiteri alteri ut sic ei
det eucharistiā. R^o fm Tho. i qdā qd
bet. In foro iudicali er^r dīc hōi s se z
n. p se. In foro aut pñali credī hōi. p
se z s se. Si g^r sit impedimētū euchar
istie tūc qd ad forū iudicale ptinet. pñ
ta ex cōfiteo nō teneat sacerdos credē sū
di o quē ex cōfiteo nouit nisi ei d abso
lutōe cōfiteri. Si aut sit impedimētū qd
ad forū pñie ptinet. s. pēti. teneat cre
dē z iuste agat si eucharistiā denegat
lō. pe. z hosti. A. Glo hō Ray. ut p3 i
sū. cō. h^o 3. t. 4. q. 4. s. dīc q nō teneat
ei credē etiā q cōfessus sit supior z ab
solut^r nisi cōfiterit ei de h^o p lras su
pioris uel alio mō legitimo. Et subdit
auctor sūme. S3 h uē ōia sūt pmissis
itelligas d pētis manifestis. uel quan
do suū subditū. pbabili ē h3 suspectus
nā de occultis nihil pōt scire sacerdos:
nisi p ipm. Satis ut pōt dici q nō te
neat ei credē etiā de occultis. Licet enī
pēti occultis sūt solū forū pētiētiālis

tū nō cōfiteri ptinet ad forū iudicale.
cū nō cōfiteris debeat ab ecclia arceri z
ecclastica pñari sepultura. Et de pe. z
re. c. ois. pōt tū credē fidedigne z tū
morare pōt de qā xīstī b^r mōi psona nō
mētūref. ar. xi. q. 3. q oipotētem. B.

Utrū frīb^r pñatorib^r z mioribus
liceat cōfessiones audire. R^o olim lice
bat eis ex pñlegis z spāliter ex cōsti
tutione Bñdicti. xi. q. incipit. Inter cū
cras. q hodie oia uacāt. s3 ad h^o q pōt
sint audire o3 q mīg^r uel pñciat pñ
catorū uel eozū uicariū z gñalis uel pñ
ciales mīstri uel custodes miorū. p qdē
accedāt ad pñia ordinarioz p se uel p
alios frēs z pēti. ut frēs q electi fuerit
i eozū ciuitatib^r z diocefib^r cōfessiones
audire ualeāt z pñas iponere et pēti
tentes absolūt. Post hoc dictū plati or
dinū eligant psonas idoneas z presen
tēt ut pñari faciāt dictis platis ecclia
rū ut de ipozū lñia z gñ possint audire
tū cōfiteo nō ppter h^o poterūt audire
i alio epātu. A. Intellige mī psonas
diocefis ubi fuerit cōstitutū. qz euz sit
uolūtate iurisdicōis pōt ubiqz exerce
ri. ut. s. 3. 2. B. Et debēt ipi electi i nu
mero eē pñt uniuersitas cleri ut ppli
erigūt. Et si plati lñiam cōcesserit tūc
pñcte pñone officii dictū creqñt. S3
si dicti plati eccliarū quēqz de pñariis
nō admiserit loco ei^r ponat^r alter. Si
hō absolute dare lñiam recusauerint
occedit eis licētia auctoritate aplica. tū
i hoc nō hñt plus qz sacerdotes prochia
les. A. s. hēant de iure cō. ut i textu. i
allato. B. nisi eccliarū plati ampli^r
dare uellēt sibi. h i cle. de sepul. ondūz.
A. an. s. statumū. Et itelligit de dioce
sibus i qb^r sūt loca fratru. uel d. ppigs
qñ ibi nō sūt loca. Uñ in dco. s. dī. Sta
tumū auctoritate aplica. ut i singul^r ci
uitatib^r z diocefib^r i qb^r loca fratru
ipozū cōfiteri dignoscūt. z i ciuitatib^r
z diocefib^r locis ipis uicinis i qb^r loca
h^o mōi nō habēt. mīg^r pōtēf zē. Sūter
etiā ut ibi p3 q frēs pñcti non pñt de
putari ad audiendū cōfessiones per
d 6

puintias s; p dictas tñ dioceſes. Itē
ibi dī q iſta pñtatio d; fieri pñtis lo
corū. 7 fm guil. 2 i directoria li° pñtis.
§. 16. Hic noie pñtorū dēmus irelligē
ēpos z eorū loca tenētes de iure ut cō
ſuetudine. ſicut ſūt illi q de iure ut d; cō
ſuetudine ſede uacāte ecclias regūt. 7
ſtrictē accipiūt nomē pñtis. 7 ſic ex d; of
ſi. or. di. ſi ep̄s. 7 de tēpo. or. cū nullus. li°
6°. Large accipiūt. ex de offi. or. cū ab ec
cleſiarij. Sed qd ſi pñtis pñia oblatōe
facta rñdeant puñcialib; pñtib; ut mi
niſtris ſeu miſſis ab eis nō eligat; ne
q; pñteris aliq; nobis: q; nō admittē
m; eos: nūqd poterūt electi p eos ſiñ
aliq; alia pñtatiōe auctoritate pape cō
feſſiōes audire? R° i directoria eo. ti. §.
72°. dī q ſic. qā i his q certa ſūt nō eſt
loc° dīctur; ar. i cle. qñus. de app. nec
refert an p; uel poſteri h° dñeget. B
Sed nūqd ep̄s ſine pñtia ſolēnt
te pñt dictos religioſos ad cōfeſſiones
acceptare? R° certe pñt cōmittēdo eis
iuriſdictionē ſuā. ut §. 4. A. Idē i di
rectoria eo. ti. §. 73°. B. Immo ē hñt
ex pñlegio Llemēt; qñti q ſi pñtis h°
cedāt cōceſſio ipā durat etia p; mox
tē pñtor; donec ecclias puñſū fuerit d;
p aſſore.

Lui debēt cōſiteri curiales? R° fm
hoſti. papa pñt ſibi eligē quēcūq; uult
Cardinalis abſens cā legatōis eodem
mō pñt ſibi eligē. ar. ex d; pe. ne. p dila
tōe. Si at ē i curia cōſiteri d; pape l; pe
nitētiario. Eſt tñ tuti q a papa lñia;
hēat. A. ut ſibi eligē poſſit cōfeſſorem
cū tal; pape ſbſit immediate. Et h° dico
excepti ep̄is q oēs i h° ſē pñlegiati. d
c. ne. p dilatōe. 7 i ſū. cō. li. 3°. ti. 34. q. 57.
B. Capellani xō z ceſi curiales q ſūt
de familia pape cōſiteāt pñtario z non
alijs. Si ſūt cū cardinalib; poſſunt de
lñia dñi ſui q curā eorū h; d; cōſuetudi
ne curie ēt alu cōſiteri. ar. 6. q. 3. placuit
7 ex de pe. ois. A. Idē in dē. q. 57. ubi
ē immediate ſubſigat. S; z pñtario pa
pe pñt oēs ſine aliq; lñia cōſiteri. B
Lui debēt cōſiteri pñtis. R° ſ; ho

ſi. Patriarche: archiepi: ep̄i: oēs etiā
inferiores pñtis exēpti pñt ſibi eligē
cōfeſſorē puñſū. ex d; pe. ne. p dilatōe
A. Etia ſi iſti pñtis uenerit ſiue ſint in
curia romana l; qdā cōtra rñū dixerint
fm hoſti. ut i ſū. cō. dē. q. 57. Et ut hñ
eo. tit. q. 61. Ray. ut hñ limita redicens.
Pñt ep̄s z exēptus eligē ſibi cōfeſſorē
hoc aut intelligo niſi ſit excōicatus
maiori excōicatiōe. ar. ex de cle. ex. mi.
c. ſi celebrat. S; glo. ei° exponēs dīc. ſ.
ille q eligat i cōfeſſorē. q; tñ ſi poſſit eū
abſoluē ſic ligat. Si. ne ēt ligat; mio
ri excōicatiōe tñ poſſet eū abſoluē. ar.
dē. c. ſi celebrat. Itē fm glo. Ray. et in
dē. q. 57. ſi aliq; ecclia exēpta ē ſi pñt
hñ ſinguli de collegio pñt ſibi eligē cō
feſſores ex q hñt abbatē ut pñt uel d;
canū cui ſubſūt. ſed hñ mōi abbati uel
pñtori uel decano cōſiteri debēt. ut ali
de mādato ei°. Si aut hñ mōi decanus
uel pñſitus de cōſuetudine nō h; curā
aſaz illarū. nec ordinari; nec ipā uni
uerſitas: nec alius niſi ſolus papa. nec
tñ ſinguli poſſent ſibi eligē cōfeſſores
qā illud. c. ne. p dilatōe nō loq; niſi de
pñtis tñ. uñ in hñ caſu recurrendum
eſt ad papā qui puñdeat talibus d; cō
feſſore. B. S; tñ ſic electus non hab;
poſteſtatem abſoluendi ab excōicatio
ne maiori uel a caſibus grauioribus
l; qdā cōtra dixerit. ar. ex de pe. ſi ep̄us
li° 6°. A. Ibi dī q cōfeſſor elect; ex licē
tia pñti ep̄i nō pñt abſoluē a caſib;
ep̄o ſpālī reſeruatis. Idē nō pbat illd;
ad qd allegat; ſ; q cōfeſſor electus a
pñtis de licētia pape nō poſſit ſe itro
mittere de reſeruatis pape. de alus at
ſic. ſicut 7 ſentit hoſti. dīcēs q ubi ex
empr; eligat h; pñt electus pñtarij
pape. Si xō ali; eligat h; pñt iudic;
illi; cui ſubſit iſ qui eligat. ut tñ ſp. pu
blica 7 gñta excipias. ut i ſū. cō. dē. q.
61. Pro iſtis public; 7 gñtib; intelligo
caſus ep̄ales. p dñ. c. ſi ep̄s. Item ut
p; in cadē. q. 61. glo. Ray. dīc; q; benefi
cia pñcipū late intēpretanda ſunt. ff. d;
oſti. pñ. l. ſi. pñt dīc; q illud. c. ne. pro

dilatione nō loq̃ tñ d̃ absolutōe in a
toris excōcarōis dū tñ absolutōe h̃
mōi sibi n̄ resuauerit papa. Nisi snia
lata sit ab hoīe. q̃a tūc ab ip̃o excōica
tore perēda ē absolutio. Et cū h̃ n̄ cō
cordare sari dictū. Hosti. sup̃ positum
ut r̄ ibi s̄b̄d̄it. B. Alii inferiores plari
nō p̄nt eligē sibi nisi de lnia pape l̄p̄i
uel p̄p̄rii sacerdoti. uñ r̄ abbas r̄ q̄cū
q̃ platus nō ep̄us. nec exēptus cōfiteri
d̃; ep̄o: monachi abbati. uel s̄; regule
statuta possunt etiā cōfiteri ep̄o si ei
sub sūt. Decanus: p̄posit̄: r̄ thesaurari
r̄ gl̄iber canonic̄ r̄ sacerdotes prochi
ales. r̄ familia ep̄i cōfiteri debēt ep̄o ul
alteri de eius lnia. A. Idē i sū. cō. lib̄
3. ti. 3. 4. q. 57. ubi d̄r etiā de prochiāli
q̃ cōfiteri d̃; ep̄o uel alu cui forte subē
Itē de familia ep̄i m̄bil ibi d̄r s̄; in. q.
60. d̄r fm̄ Hosti. q̃ familia ep̄i uel ar
chiep̄i si sit de aliena dioceſi. idē d̄ illa
uñ q̃ de familia alteri p̄ncipis laici
Si h̃o sit i dioceſi. p̄p̄ria tūc ei cōfite
ri d̃; uel cui ip̄e m̄da uēit. s̄; ēr p̄r. p
p̄o sacerdoti de c̄ prochia ē cōfitei. B.
Lui debēt cōfiteri reges r̄ alii secl̄ars
dñi: R. fm̄ Hosti. Si rex h̃z domiciliū
p̄ncipale i aliq̃ ciuitate: illi ep̄o cōfitei
d̃; uel sacerdoti nisi sup̃ hoc h̄er̄ p̄ui
legiū. Idē dicēdū ē d̄ dñce: marchioe
r̄ oib̄us h̄ntib̄ latas iurisdicōes in di
uersis ep̄atib̄. S̄; si h̄nt domicilia in
diuersis locis: r̄ nō apparet q̃ sit p̄nci
palius p̄nt cōfiteri ei in cuius prochia
morāt. uel q̃ turt̄ ē de licētia ep̄i eli
gant sibi cōfessōrē. aut si loca sūt i di
sis ep̄atib̄ de lnia utriusq̃ ep̄i. A. ut
p̄; in sū. con. eo. ti. q. 57. Hosti. aliter ui
detur loqui dicēs sic. Imperator r̄ im
peratrix de antiquissima cōsuetudine
cōfitei capellans suis q̃ h̄nt curā q̄iaz
de cōsuetudine nō rep̄obata p̄ papaz
ar. ex de fo. cōpe. cū cōtingat. Papa tñ
si uellet talē posset cōsuetudinē repro
bare. Tutor ē ma q̃ rales. p̄ se r̄ fami
lia sua ip̄erēt lnia: cōfessōrē eligēdū m̄
si alio p̄uilegio sint muniti. Rex si h̃z
domiciliū p̄p̄riū r̄ p̄ncipale i aliq̃ ciui

tate: illi ep̄o cōfiteri d̃; nisi forte secus
obtimeat de cōsuetudine atiq̃ q̃ alicui
eccl̄ie h̃ p̄uilegiū daret. uel nisi super
h̃ h̄erēt aliq̃d p̄uilegiū sp̄ale. Et q̃d di
ctū ē de rege idē intelligendū ē de oi
bus h̄ntibus latas iurisdicōes r̄ i di
sis ep̄atibus siue sit dux siue marchio
siue comes. Idē dico d̄ p̄cere siue ba
rone si r̄atus ē q̃ sub se h̄ear ciuitatez
uel ciuitates. Si tñ castra h̄ear cōfite
ri debet illi sacerdoti ifra cuius pro
chia p̄p̄i r̄ p̄ncipale domiciliū h̃z. ul
de ip̄i lnia alu. ex. eo. ois. Si tñ baro
habeat domiciliū i diſsis castris. nec
apparet q̃ sit p̄ncipali? fm̄ Hosti. r̄ i
sū. cō. eo. ti. q. 58. uñ q̃ possit cōfiteri cui
liber q̄dū ifra prochia suā moratur.
uel q̃ turt̄ ē d̄ lnia sui ep̄i eligat sibi
unū cōfessōrē. q̃ si castra r̄ domicilia
sint i diſsis ep̄atib̄ ab utroq̃ ep̄o lnia
ip̄etret. uel a metropolitano. S̄; si sūt
i diuersis p̄uitus. recurrat ad p̄marēz
uel ad papā. h̄ ibi. Uidei tñ q̃ lnia p̄i
matis siue archiep̄i nō sufficiat cū nō
h̄ear h̄ac iurisdicōem erga subditos
suffraganeoz. nisi dū uisitat. p̄uincā
ex de cēſib̄. c. p̄petuo. li. 6. licet deat
scire q̃ sit cōfessōr ep̄i. r̄ ep̄m possit
cōpelle ut sibi cōfiteat si suspectū ha
beat cōfessōrē. q̃a ab ip̄o de aia eiul rō
eriget. ut ex de of. or. pastoralis. r̄ c. ir
refragabili. fm̄ Hosti. r̄ i sū. con. eo. ti.
q. 64. Distigue tñ inter crimina publi
ca r̄ occulta. ut idem Hosti. dicit sup̄. c.
ne p̄ dilatione. h̄ ibi. Hec distictio uñ
obtinere ad processum iudicialē in
quo agitur de manifestis tñ. non quo
ad p̄nialē i q̃ p̄ncipaliter agit d̄ ocul
tis ut in. c. fi. ex de simonia. B.
Quid d̄ his q̃ p̄ pre anni manent in
una prochia r̄ p̄ pre anni manēt i alia.
R. fm̄ Hosti. Si se trāſſerūt aīo rema
nēdi: sūt prochiani illi. Si aut nō in
tendūt relinq̄re domiciliū atiquū: de
bēt antiq̃ p̄ſbytero antiq̃ domiciliū
cōfiteri. Et idē dicēdū ē de familiarib̄
q̃ cū eis morāt. A. Idē i sū. cō. lib̄ 3.
ti. 3. 4. q. 59. Et hec uidēt̄ itelligenda q̄n

apparere qđ domiciliū sit pncipali? al
idē foret h̄ dicēdū qđ p̄ime dictū est
de baromb? ppter eandē rōnē. uel in
si p̄ anū morarēt in aliq̄ prochia. Tūc
enī oīo efficiūt de foro illi? prochie l̄
nō intēderēt trāsserre p̄mū domiciliū
ut s̄. §. 4. r̄. 6. in additione. **B**

Nulla cōsuetudie pōt introduci q̄ ali
qs p̄ter sui supioris l̄nīaz sibi possit
eligē cōfessorē q̄ cū possit solūē uel liga
re ex de pe. si ep̄s l̄. 6.

Nūqd ep̄s pōt eligē diuersos cōfesso
res? sepius uariare? **R.** fm̄ hosti. Nō
cōsulo q̄ hoc faciat q̄dū pōt h̄re copi
ā illi? quē eligit. Si tñ habeat diuersos
cōfessores qb? uelit oīa perā itegre cōfi
teri cōmēdandus ē. **Sec.** si in fraudes
h̄ facēt. **A.** hoc. n. cēt detestandū. ut
i sū. cor. eo. ti. q. 62. ubi idem pontif. Ubi
ē dī fm̄ eūdē q̄ pōt alii in subsidium
cōfiteri. ut tñ si mortale sit cōfiteat illi
quē eligit cōfiteo illi? copiā hēbit. **Se**
cus autē ē de uenialib?. **B.** Et nō. q̄ co
ip̄o q̄ ep̄s cōfiteat alicui uidef ip̄sū eli
gere. quia plus ē factis? z intēdōe mēt̄
eligē q̄ h̄bis. ar. ff. de legib?. de qb?. ex
de ma. z obe. legebat. is. q. c. c. p̄. ad finē
A. Idē in lū. cō. eo. ti. q. 63. **B**

Quid de cōfessione facta sacerdoti q̄
nō d̄ iure teneri bñficiū? **R.** fm̄ hosti.
Lū talis sacerdos nec solūē nec ligare
possit d̄cipiūt aīe. ex d̄ prochiis null?.
Et l̄ aīe habeat iustā cām ignorantie.
tñ ac si amisse eēnt regref sanguis ea
rū ab his qui eas p̄dere uoluerūt. **In**
addit q̄ si qs ignorāz a tali p̄nīaz acci
pit? z postea sciāt. oīz ire ad sacerdotes
uerū z ei cōfiteri z ab eo absolui. ex de
pe. oīs. i p̄ncipio. z ex de p̄sby. nō bap.
ueniēs. **Idē** s̄ bñficiū? **§. fi.** **A.** **§. bi d̄**
h̄ lat? dictū ē i additōe. Et qđ d̄cū ē
ponit **Inno. i. c. dudum. 2.** ex de elec. et
postea subdit. Uel pōt dici q̄ iste irru
sus uere absoluit q̄dū tolerat a supe
riore. s. q. 4. nōne. **Glo. xō i d̄c. c. sentit**
q̄ talis sacerdos nō possit absolūē uel
ligare l̄ excusent aīe iustā ignorantia
z h̄ ut ueri? ut tactū ē i. §. si. p̄allegato

Et forte etiā talis sacerdos tenet dese
ctū suū manifestare ad satisfactōnez
aiab? cepti ut accipiat uerā absolūōz
z ut reddat ius alienū qđ male usurpa
uit. p̄ q̄ facit qđ dictū ē s̄ absolūō p̄.
§. 12. nisi inueneret piculū. q̄ tūc forte
non teneret reuelare sed al? put possz
satisfacē. ex de pe. z re. officii. Et eadez
rōne idēz uī oībus sine auctoritate
absolūctibus d̄ facto l̄ nō affuerit tñ
pctm̄. z qñq; nullū cū nō sciēt hoc ege
runt: tñ tenēt notificare nō uere abso
luto cōfiteus comode poterūt. ut i de.
cupiēs. es. circa p̄ncipiū. de penis. et i di
cto. §. 12. **B.** De casib? cōfessionū qui
p̄rinent ad ep̄m habes. i. cōfessor p̄. §. p̄.

On^o cōfessionis celatio.

Utrum
sacerdos in omni casu teneat
tur celare confessionem. **R.** fm̄ Tho.
z pe. in 4. d̄. 2. **Sec.** Nā in sacramēt
illud quod geritur exterius ē signū ei?
quod geritur iterius. unde sicut deus
pctm̄ regit iterius sic cōfessor debet re
gere exterius. Et iō tāq; uolator sacri
peccat qui reuelat. Per celationē etiā
hoies magi ad cōfessionē attrahūt
z simplici? cōfiteat. Uñ etiā si aliqd pi
culū futurū imminēt: z hoc sen. et solūm
p̄ cōfessionē: ut de hērico qui corūpe
rer fidē. ut de n̄rumonio illicito qđ al?
qui uelit facē. uel aliq̄ magno dāno tē
porali nō ppter hoc reuelare oīz: s̄ po
tī? eos qui cōfiteat monē ut obuiēt z de
sistāt. z p̄lato dicē q̄ ingilet sup gregē
z h̄ mōi sine ulla reuelatiōe. de pe. d̄. 1.
6. sacerdos. z ex de pe. oīs. **A.** **Idēz in**
sum. con. l̄. 3. ti. 3. q. 91. Et hec intelli
genda sūt qñ qs cōfiteret uere. **Sec.**
si fiete ut opet malū aliqd. uel ut a cō
fessore ipetret auxiliū uel cōsiliū sup ali
q̄ pctō. hoc. n. nō pōt dici fore auditi?
i cōfessione cū hoc nō sit cōfessio s̄ cōf
sionis destructio. **Idē** nō uī q̄ sacerdos
obliget secretū tenē. ut z Ray. sentit in
ti. de pe. z re. §. pone q̄ aliq̄. z et glo.
eo. titu. §. de pena sacerdotis. sup xbo

petri. Item etiam in deo. cois. ut q. si co-
fiteas dicat se ab aliq. peto abstinere non
posse et dolo. q. et hoc p. tiner ad sigillu
p. fessiois et n. debet aliquatenus reuelari
et eo. q. quida. subiugens. Illos aut. no
credimus ut mistro ce fieri q. no ut pe-
niteat. s. ut coisiliu uel auxiliu ab aliq.
accipiat. dicit sibi petri suu. licet dicat
h. dico tibi i confessione uel i pnia. cum
no sit uex. q. dicat i pnia uel dei mistro
cu aie coisiliu no regat. Et tales bñ sñ
cogedi sup. pmissis feri testidit. B

Que sit pena reuel. i confessione. R. o
de iure antiq. debet deponi. et oib. die
bus iure sue ignominos. p. g. nari. de
pe. dis. a. sacerdos. S. fin. de cr. ex. o. pe.
ois. debet deponi. et ad agenda p. p. uia
pniam i artu monasteriu detru. A
Blo. in deo. cois. dicit. Hodie hec ipoi
tur quasi inuit q. pena. a. sacerdos. sit
sublata. S. ut p. in su. con. co. tit. q. 99.
Hosti. sup. eo. cois. dicit. Intellegat pe-
nitentia. H. e. g. o. r. i. s. p. g. nari. o. n. e. q. d. u.
e. i. p. n. i. a. r. p. a. l. i. p. u. t. a. s. q. s. a. d. s. e. p. t. e. m. u. u. l.
decentu uel plus uel min. fin. q. e. p. c. i.
t. e. r. i. a. l. i. m. i. t. a. t. a. 30. q. a. s. i. q. s. a. c. e. r. d. o. s. q.
elapso e. in monasterio detru. d. ut
ibi p. p. u. a. z. a. g. a. t. p. n. i. a. m. u. t. o. f. i. n. c. o. i. s.
Et sic unu ius supple. p. aliud. It. d. i. c.
hosti. ibide. q. hac pena ordinaria. pari-
etur sacerdos si comit. i iudicio. Si ar.
sacerdos neget. p. d. i. o. n. e. n. e. c. i. l. l. e. p. b. a.
re pot. nec sacerdos e. t. p. b. a. f. pot. q. ali-
unde p. u. e. n. i. t. a. d. i. p. m. n. e. c. c. o. u. i. c. e. p. o. s.
sit ipm. p. r. o. c. h. i. a. n. u. de cr. m. i. e. t. i. c. a. r. b. i.
trarie p. u. m. e. f. 7. q. 2. si tñ. r. e. p. l. a. c. u. i. t. u. i.
d. e. f. i. n. t. e. l. l. i. g. e. h. o. s. t. i. d. e. c. r. i. m. i. e. o. q. s. a. c. e. r.
dos accusant uel ifamant. p. r. o. c. h. i. a. n. u.
Uñ. r. e. s. u. b. i. u. g. i. t. L. o. n. e. a. t. g. s. i. b. i. s. a. c. e. r. d. o. s.
ne p. r. o. c. h. i. a. n. o. u. l. t. e. r. i. d. e. t. r. a. b. a. t. s. i. c. u. t.
nec uult q. sibi ab alio detrahaf. 6. q. 1.
deteriores. r. e. s. e. q. u. e. n. t. i. B

Quid si iudex instat uel inquirat an
aliquid sciat de hoc p. confessione. R. o. fin. q. u. i. l. Si sacerdos no pot. alio
mo. siquu iudice. declinare. r. i. d. e. r. e. p. o. s.
set nihil id. scio. q. s. u. b. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. t. h. o.

uel nihil scio p. confessione. ga. subirelli
git nihil scio. s. tibi reuelandū. sicut of.
Mar. 13. De die aut. illo et hora. nemo
scit. neq. angeli in celo. neq. filius. Et
subirelligit q. filius nihil scit. s. reuelā
dū nob. A. Idē i su. con. eo. tit. q. 92.
Et ut p. eo. tit. q. 91. Tho. 2. pe. dicit q. si
etiā p. latus p. c. i. a. t. a. l. i. c. u. d. i. c. e. t. c. r. i. m. i. n.
alicuius qd. solū scit p. confessione. no
tenet ei obedire. nec exco. c. a. r. o. i. e. u. z. p.
p. t. e. r. h. o. l. a. t. a. t. e. n. e. r. e. t. n. e. c. i. t. e. s. t. e. a. d. d. i. c.
tus tenet aliquid dicē. de hoc et p. t. u. r. a. f.
q. nihil d. hoc sciat. ga. no scit ut h. o. s. i.
ut deus. Lon. his hosti. Et i de. a. q. 92. of.
Credo q. huiusmodi questio quando
f. exp. s. e. q. r. e. r. e. t. d. e. s. c. i. a. p. c. o. f. e. s. s. i. o. n. e. c. o.
dē. n. a. n. d. a. e. s. t. r. e. n. s. t. a. q. t. y. r. a. n. u. s. a. d.
idolatriā peccatum mortale iducens
obiurgā. d. u. s. z. e. i. e. s. s. e. t. i. n. f. a. c. i. e. r. e. s. i. s. t. e. n.
dum. B

Utrū liceat sacerdoti reuelare petri
qd. aliter p. r. e. c. o. f. e. s. s. i. o. n. e. s. c. i. t. R. o. fin. Tho. 2. pe. 4. of. 21. Si alio mo. scit. re-
uelare pot. s. no. d. i. c. e. q. a. u. d. i. u. i. t. i. c. o.
f. e. s. s. i. o. n. e. z. n. i. b. i. l. o. m. i. n. u. t. p. p. t. e. r. s. c. a. n. d. a. l. u.
debet abstinē. q. t. u. p. o. t. z. d. e. h. o. n. o. l. o. q. e.
nisi necitas imineat. A. Idē i su. con.
eo. tit. q. 93. B

Quid si abbas scit p. confessione pec-
catū alicui. p. o. r. i. s. s. i. b. i. s. u. b. d. i. t. i. c. p. e. t. r. i.
p. o. r. a. t. u. s. o. c. c. a. s. i. o. e. s. t. R. o. fin. Tho. dis. 21.
Dicēdū q. absq. lesione cōscie pot. p. l. a.
tus ipunitum relinquere petri qd. scit
ut de. nec ullū tenet adhibē. f. i. n. e. d. i. u.
nisi eo mo. q. ad ipm. defer. Uñ. tñ. i. f. o.
r. o. p. n. i. a. l. i. d. r. e. m. e. d. i. u. a. d. h. i. b. e. m. o. n. e. d. o.
ipm. ut resignet. uel pot. ex aliq. alia oc-
casiōe absolue. ipm. ita tñ. q. o. i. s. s. u. s. p. i.
t. o. d. e. c. o. f. e. s. s. i. o. n. e. u. i. t. e. f. A. Idē i su. con.
eo. tit. q. 94. ubi ē. i. d. e. m. f. a. c. i. e. n. d. u. m.
i s. i. b. i. b. u. s. o. f. B

Utrū sigillū confessionis se extendit ad
alia que non sunt de confessione. R. e.
s. p. o. n. d. e. o. s. e. c. u. n. d. u. m. Tho. ubi supra.
sigillum confessionis directe no se ex-
tendit nisi ad illa que cadunt sub sac-
mental. confessione. s. e. i. d. i. r. e. c. t. e. e. t. i. a. s.

illud qđ nō cadit sub sacrali cōfessione
ad sigillū cōfessionis p̄met. sicut sunt il
la q̄ possit p̄m̄i d̄p̄bēdi n̄b. l̄omin?
etia alia que interdū in cōfessione di
cūtur nō p̄tinetia ad cōfessionē sum
mo studio sūt celāda. tū p̄pter scanda
lū. tū p̄pter p̄nitentē que ex cōsuetudi
ne possit accidē. A. Jdē in sū. cō. eo.
ti. q. 95. B.

Quid cū aliq̄s dicit alicui secretū
sub sigillo cōfessionis? R. fm̄ Tho. i. 4.
dist. 21. Ido nō de facili debet recipe ali
quid h̄. mō. Si at recipiat teneat ex p̄
missionē h̄. mō celare ac si i cōfessione
h̄er. Ld. hosti. A. Jdē in sū. cō. eo. ti.
q. 96. ubi d̄r q̄ p̄mittēs sic teneat q̄m̄s
sub sigillo cōfessionis non habeat. Et
sic ex his p̄z q̄ nō obligat ex cōfessioe
s; solū ex p̄missione. et iō cogere necita
te bñ potest reuelare. ut. i. s. s. Sine ne
cessitate aut̄ reuelas nō incurrit penaz
reuelatis cōfessionē cū h̄ nō habuerit
i cōfessione. Sed bñ possit peccat̄ mor
taliter rōne fracte fidei et mēdaci p̄ni
tiosi fm̄ notata p̄ Tho. scđa scđe. q. no
arti. 4. B.

Utr̄ nō sacerdotes q̄ iterdū sūt inf
p̄res cōfessionis teneat celare cōfessionē
R. fm̄ Tho. ubi s. sic q̄m̄s. n. p̄prie
sigillū cōfessionis nō habeat. tñ parti
cipant in hoc casu aliqd de actu sigilli
cōfessionis. Lon. Inno. etia hosti. A.
Jdē in sū. cō. eo. ti. q. 97. ubi etia addi
tur fm̄ hosti. q̄ si p̄ctōrez talis p̄dar
h̄ nō h̄eat locū pena d̄ci. c. omnis. quia
nec sacerdos ē. tñ talis arbitrare p̄ue
tur. ex de offi. dele. de causis in fi. Et iō
ē qñ ut sacerdos ē laicus audiret cō
fessionē i necessitate q̄a teneat celare. si
aut̄ sacerdos fm̄ Inno. i. d̄cō. c. ois. B.

Quid si aliq̄s i cōfessione reuelat
sacerdoti debita credita uel deposita
et postea fiat publica inq̄sitiō de p̄dicti
R. fm̄ gual. q̄ si quis hoc mō reuelat
sacerdoti id qđ habuit p̄ furtū. uel ali
ter cuz p̄ctō sacerdos teneat celare. Si
aut̄ absolute dixerit ea qđ nō uel q̄ sibi
debent etia sub sigillo cōfessionis nō d̄z

recipe. q̄ si recepit et fiat inq̄sitiō p̄ ep̄m
uel aliū q̄ h̄z sup̄ h̄ p̄tātē teneat uerita
tē dicē. q̄a q̄ sic recepit d̄ hoc casu non
cogitauit uel si cogitasset et p̄miseret
seu etia iurasset nō reuelare. illicitū ē
ser. p̄miserit uel iurauerit. nec obseruā
dū i p̄iudiciū iuris alieni. sec̄ si iuste
et p̄ tyrānidē igreret. q̄ tunc subterfu
gere d̄z tacēdo uel sophisticē respōdē
do. A. Lon. his Tho. et hosti. ut i sū.
con. li. 3. ti. 34. q. 98. B.

Utr̄ cōfessio possit reuelari de l̄nia
cōfessionis. R. fm̄ Tho. et pe. i. 4. dist. 21.
Dicē p̄t n̄b. l̄omin? scandalū d̄z uita
re. et inq̄tū p̄t nō uti tali l̄nia ubi scā
dalū timet. Ille q̄q̄ cū sic reuelat de
l̄nia cōfessionis teneat illud celare nisi
forte p̄ctōz uelit q̄ ille absolute et libē
sciat. s. hoc p̄m̄i qđ dicitur ē. A. Jdē in
sū. cō. eo. ti. q. 100. ubi etia rō assignatur
q̄a cōfessio celari d̄z p̄pter duo. s. p̄p̄
facim̄. q̄a q̄s de cēntia sacri ē cōfessio
nē celare et p̄pter scādalū. p̄m̄i tollit
p̄ l̄niam cōfessionis. sed secundūz n̄b
l̄ominus manet. B.

Confessor p̄ Quos et a quibus

p̄t absoluerē simplex sacer
dos. et q̄ sūt casus ep̄ales? R. de h̄ su
erūt multe et uarie op̄iones diuersoz
doctorū. A. que aliquē referūt in
sū. con. li. 3. ti. 34. q. 50. et p̄ Albiciū
q̄ etia cōcordat cū oib̄ q̄ ponūt i hoc
s. B. nec fuerūt determinate usq̄ ad
tēpora Bñdicti. xi. q̄ d̄clarauit q̄ qua
tuor sūt casus ep̄ales de iure. p̄. i. p̄m̄i
clerici p̄pter qđ incurrisset irregulari
tatē. A. Glo. Ray. i. s. item nunquid p̄
rochialis. sup̄ xbo. p̄p̄ illā de pe. et re.
et i sū. cō. d̄cā. q. 50. p̄c̄ h̄ ēc̄ uerū quo ad
dispensationē nō qđ ad absolutionē. S;
certe ista delaratio que forte fuit post
illā glo. nō inde loquit de dispensatio
ne sed de absolutione. Al̄ multi alii ca
sus ec̄nt ep̄ales. ut dispensatiō uiciorū et
altiorū multoz. B. 2. de incendiariis
A. sc̄olosis. et d̄ mādātib̄ hoc fici siue
i h̄ dātib̄ cōsiliū uel auxiliū. nā etia

debet excoicari nec absolui nisi p^o dā
no cui intulerit refarcito fm facultates
suas. z iurē se ulter^o ignē n̄ appositu
ros z debēt hierosolymis aut in hispa
nia p annū itegz i dei seruitō pmanē
Si qs aut archieps uel eps hoc flara
uerit dānū restituat z p annū, ab offi
cio epali abstineat. 23. q. 8. pessimā. B
3° ubi eēt indicēda solennis pnia. de q
dī i pnia 3°. A Ista pnia indicēda ē p
aliq delicto qm qd totā cōmouit ciui
tatē siue locū. 26. q. 6. c. fi. Et id iste cāus
ē cpalis ga dari oz pniām solēnē z pu
blicam ad satisfaciendū scandalo. p
uni dco. c. fi. Ideo simplex sacerdos cō
si ei ab epō cōmittēt: deberet quātuz
bono mō fieri posset uitare itromittē
se sup h^o. ga cōiter circa talia non pōt
simplex sacerdos neciām z oueniētēz
indicere pniām. Et in alia pcrā p gb^o
indicēda ē pnia solennis z publica est
blasfemia dei ul scōz publice ppetra
ta. ex de male. c. statuimus. Ad cuius
intellectū dñs Anto. de bu. gōnes aliq
formās dīc. An inferior epō absoluat
a pctō isto. Dic q nō qz ē de casib^o epō
referuari. ut hic ibi p epm de gbus. i.
de pe. z re. si epō li^o 6° quod ē ueg scōz
hosti. de publico. d occulto oīs pbyē
absoluē pōt fm eū. Si^o hō epō posset
omittē nō epō. ut in dco. c. si epō. Ad h^o
26. q. 6. c. fi. 2° quero. Qñ qs dicatur pu
blice blasphemare: Dic qñ h^o facit siue
in platea siue in camera multis audi
ētib^o z epō referētib^o. Ad h^o s. c. prio
z de excof. pla. inf dilectof. z. c. qd sit gra
ue. z. ff. de hbo. obli. palā. Dum tamen
id ofiteat. uel si negauerit diuincat de
actu si cōstitit. Sec^o ē si nō cōmucat
lz dixerit corā plunb^o. puta ga illi sūt
tales: a gb^o cōuinci nō pōt. puta furio
si uel pupilli fm hosti. uel scōm eum
dī publica qñ ē uulgatissimū z ex hoc
pctō multos scādalizat. 26. q. 6. c. fin. ut
qz frequēter hoc omittit. ul qz notori
um iur^o l fci. de coha. cle. z mu. uestra.
Itē 3° Quid d clericō: Dic q nō hz lo
cū hec pena. ga nō d3 publice penitef

sz al^o ad arbitriū punif. d biga. c. p. et 3°
Itē 4° Quid si h^o dixerit ex calore ira
cūdie uel ebrietate: Dic q nō hz locuz
hec pēa. p hūū pūpserit i h^o. c. positū
Licet. n. forte peccet nō in tātum. Itē 5°
An si hic blasphem^o uult penitē in ex
tremis dco ei ecclastica sepultura: Di
cit Uicētius. Si p epz lata ē d eū snia
nō sepeliet. al^o sic. Itē 6° Quis habebit
hāc pecuniariā penā. d q in h^o. c. statui
mus dī: Aliq dicūt q secularis iudex
a clīco z laico p id qd segtur inter alia
cōitatus statutu zc. Alii econtra q iu
dex ecclasticū ab utroqz cū sit crimen
ecclasticū. dicit Hoff. q iudex laicus
hēbit penā laici z ecclasticū penā clī
ci. Et ad h^o de heret. excoicam^o. z d iu
deis. ita qruā. Itē 7° An indistincte
repellat oīs dispēsatio i his penis: Di
cit hosti. q sic nisi ex mag^o cā dispēsa
ref. ut si sit honorabilis psona quā nō
decz publice penitē z uult illū redimē
magnis elemosynis. Ad h^o de sen. exc.
muliercs. Et subdit. Itē oppono q im
ponat alia pena. i autem. ut nō luxuriē
tur d nām. coll. 6. Solutio punif. pena
illa z ista ga punif illo supplicio. z fm
canones excoicat. z clīcus deponit. 22.
q. 1. si qd p capillū. h ille. B. 4° d excoi
catis. de gb^o etiā aliq pment ad papā
ut. i. dispēsatio. §. 6° z s. absolutio p. §. 3.
A. hoc ē regulare. Quādoqz aut ab
soluit a maiori excoicatione etiā infe
riores epō. ut s absolutio z per totuz
z s absolutio p. i pncipio. in additione
B. Itē declarauit q gncq sūt casus
de ofuetudine approbati. prim^o. s. ho
micidū uolūtariū. A. Idē uī i muti
latōe mēbrozū. nā p h^o pctō uī ab illo
pnia dāda q eandē debeat icendario
dare z q nec mutilās nec mutilationē
fieri mādans nec cōsenties debeat ab
solui nisi satisfactioe pmissa. 23. q. 8. si
qs mēbrozū. B. 2° falsariū. 3° uiolato
ris ecclasticæ libtatis. A. s. q inuiste
personas uel refecclasticas guar ut si
quis secularis iurisdictionē ecclasticāz
ipedit. l si usurparz sibi iurisdictionem

sup personas ul res ecclesiasticas quod
 ius phibet. ex de fo. cope. si diligenti. **B**
 4. violatoris ecclesiastice immunitatis.
A. hoc e q in ecclesia seu i loco sacro ul
 i spacio puilegiato i circuitu ecclie p
 rumu i psona seu i reb offedit. 17. q. 4.
 si q iuentus. uel alit ei imunitate le
 dit. z ita oē sacrilegiu ul casus epalis
B 5. fortilegi. i. dinatoris. ut. 26. q. 6. c.
 p. hec i qda decre. que icipit. Inter cun
 ctas. i qua decre. multa alia constituit
 de religiosis circa p dicationes z cōfessio
 nes z sepulturas. Post hec p dca decf.
 fuit reuocata i Viennē. cilio z multa
 noua circa h statuta sūt. ut i cle. dudū.
 d sepul. De p dicitis xō casib' nihil in
 nouatū ē. nā in p dca decre. Bndicti. xi
 de his casib' non fuit facta constitutō
 Sed ut dicit ibi ē solum declaratō. uñ
 dicēdū ul q illi idē casus sunt hodie.
 nisi diceret q ipse falsum declarauit.
 qd non cēt bñ dictū. aut noua cōstitu
 tio seu consuetudo fieret. possūt tñ ni
 hilomin' epi i suis epatib' casus put
 eis magis expedire uidebit reseruare
 sicut z pnt cōstitutōnes facē et multo
 mag' h' possēt cōciliū synodale l' pui
 ciale a cuius sententia religiofi n pnt
 absolue ut s absolutio p. 6. 3. circa fin.
A. De h' i directoria lib' p. 11. 15. §. 76.
 sic dī. Nūqd epi poterūt de die i diem
 nouos casus p cōstitutōes suas resua
 re. R' n ul. qz possēt totalit' fructū grē
 scē srib' p dicatorib' z miorib' absoz
 bē z ipozū puilegiū detruicare. qd n l3
 21. dī. i. ferioz. c. d pziui. dilecti. z. c. qro
 guil. dī q sic dū tñ n appareat q ma
 litiose hoc faciant. Tu distinguas. aut
 epi faciūt statuta synodalia in quib'
 sibi seruāt absolutiōē. z i h' cāu cura
 ti absolue non pnt. Sed p dicit fratres
 bñ absoluit q statuta cōfessionis oia
 reuocāt. c. de sepul. dudū. §. ul. li.
 6. Aut faciūt statuta excoicatioē lata
 z tūc frēs n pnt absolue. c. de pziui.
 religiofi. i. pñ. li. 6. z sic loq' guil. hec
 ibi. Qd h dicit de excoicatioē. idē etia3
 intelligit de aliis sentētis statutorū

synodaliū z puincialiū. ut in dca cle.
 religiofi. Itē qd dī d curat idē p eadē
 rōne intelligit z de aliis nō puilegiat
 Itē in §. pcedenti uidelz. 75. i directo
 ria dī q nec cōsuetudo que epi aliq
 casus reseruāt ocis srib' puilegiat cū
 cōsuetudines eozū cōfessionib' cōtrarie
 penitus reuocēt. dca cle. dudū. §. nos z
 eni. **B**. Et nō. qz hic n sit mēto de cō
 mutatione uotozū aut dispēlatōne in
 cerrozū. qz h nō sūt de cōfessione l' ab
 solutione. Sed dicem'. i. notū 5. z. i. re
 stitutio 6. **A**. Ex p dicitis parere pōt
 q nō pnt oēs casus epales bñ pūcila
 riter sciri. uñ bonū ul q accipietes ab
 epi auctoritatē audiēdi cōfessiones
 faciant sibi ab eis declarari q casus
 sibi reseruāt. z q i aliis gnālē auctori
 tatē ccedāt absoluedi. z qz differt ab
 solutio a dispensatione si uolūt sup a
 liq noto ul aliis posse dispēlare de his
 faciāt fieri spālē mētiōē ul q auctori
 tate epi pnt dispēlare sup oib' ad fo
 rū pntie pertinentibus. **B**

Quid g' agendū cū qz h3 aliq perā
 a qb' ille cui cōfitef nō pōt absoluerē.
 R' fm Tho. i qda qlibet. Sacerdos n
 absoluit aliquē nisi q diuinitus credi
 tur absoluit. **A**. uel etiā de q dubitat
 Nec dubitationis facile pōt bñ certi
 tudo si pñiam perat. de pe. dī. 7. si qz.
 positis. **B**. Sz postq a deo ē absolu
 tus tenet adhuc ecclie cōfiteri. z qz dis
 pēlatō absolutōis n ē tota omissa mio
 ri tēf totū cōfiteri ei z ipe o3 absoluef
 ab his a qb' pōt. Deide tenet remittē
 eū ad supiozē de residuo absoluedū
 ar. 33. q. 2. latozē. z ex de pe. significauit
A. Idē in sū. cō. eo. ti. q. 73. **B**. Lete
 rū si i ferioz de facto eū absoluit ponit
 idē Tho. q nō credit eū absoluitū. Tñ
 accusat p ignozitiā iurif. nō aut sacer
 dos cui hoc ius ignozare non licet. **A**
 Idē in sū. con. eo. ti. q. 74. Sz certe pos
 set eē q qñq minus excusaret cōfitef
 q cōfessoz cū cōfessoz nō teneat scire
 oēs casus imo i cōi. nec multū subtilia
 ut notat i sū. cō. lib' 3. c. 1. §. q. 2. et unus

q[ua]s mag[is] obliget. p[ro]p[ter] salutē q[ue] aliene
de pe. dis. 3. q. uult. B

Quid si cōfiteas sit excoīcatus z nō
possit absolui a suo cōfessore nūq[ua]d ab
soluet. cū ab aliis p[er]tis. R. fm Lho. i
4.º dis. 15. Sacerdos nullū excoīcatum
absoluē p[ro]t a culpa nisi absolutus sit
p[ri]us ab excoīcatione. quia excoīcat[us]
nō ē p[ri]nceps sacro[rum] eccl[esi]e. A. S; cer
te h[ic] i[n]telligēdū ut q[ui] cōfiteas nō foret
p[ar]us sollicit[us] z debire petē absolūtō
nē ab excoīcatōe ul[ter] alit nō bene dispo
sit. Als etiā excoīcatus bene disposuit
p[ro]t absolui a p[er]tis. nā capax ē sacra[m]ē
ti p[er]nie. q[uo]d nulli negat etiā excoīcato z
b[ea]tico. ex de heret. sup eo. li. 6. Est et
capax absolutionis p[ro]pter q[uo]d p[ro]t ab
solui ab una excoīcatione z remanere
in alia. ex de sen. ex. cū p[ro]t cā. z notat
glo. in c. officii. eo. ti. ubi dicit q[uo]d excoī
catus a pluribus poterit ab unoq[ue]que
singillatim absolui. z ultia absolutio
cōfirmat oēs. Dic tñ q[uo]d un[us] nō d[icit] absol
uē nisi absolūendus caueat q[uo]d se faciet
absolui ab aliis. Et nō d[icit] denūciari ab
soluē anq[uam] sit ab oib[us] absolut[us]. Et i
dcō. c. cū p[ro] causa dicit q[uo]d excoīcat[us] ex
pluribus cāis p[ro]t absolui ab una z re
manet ligatus p[ro] alia. Idē ē no. Ray.
li. 3.º sue sūme i tractatu de excoīcatō
ne. S; nūq[ua]d ubi ē sentit q[uo]d si ē excoī
catus nō exp[er]imat oēs cāis excoīcatōis
tñ tenz absolūtō p[ro] exp[er]sis. Et idē sēnt
glo. i. c. ex p[re]. ex de of. or. Sed in dcō. c.
cū p[ro] cā. dicit q[uo]d si absolūeti nō exp[er]imā
tur oēs cāe nō ualet absolūtō tāq[uam] fur
reptina. p[ro]t dici q[uo]d si cāe taceant ma
litiōse. nō ualet absolūtō. Secus si bo
na fide. sicut z i cōfessioe p[er]tōz p[ro] sup
cōfessio p[ro] 5. 4.º Est g[er] excoīcatus capax
p[er]nie z absolutionis. z iō si ē bñ disposi
tus p[ro]t a p[er]tō absolui. Un[us] z i gl. Ray.
i. d. 5. 3. nūq[ua]d. sup xbo. ad illā. formās
hāc q[ue]stionē rēdet. Dicunt quidam q[uo]d nō
ga manenti in excoīcatione nō sunt i
pēdēda sacra eccl[esi]e. Uen[us] credo q[uo]d si nō
stetit p[ro] cū q[uo]n absoluat neq[ue] ē in mora
petende absolutionis neq[ue] timeat q[uo]d ne

77
gligēti[us] fiat ad petēdā abso[lu]tionez
sup h[ic] mōi excoīcatōe p[ro]pter absoluti
onē ipetratā sup aliis p[er]tis poterit eū
cōfessor suus absolūē d[icit] aliis peccatis
sicut q[ui] ep[iscop]us retinet sibi absolutionez
de aliquibus criminibus sacerdos p[ro]chbi
aliis p[ro]t cōfiteat[ur] absolūē de aliis z po
stea ep[iscop]us absoluat de illo q[uo]d sibi reti
nuit. z due p[ri]culares faciūt unam ite
grā z una ē p[ro]p[ri]atoria ad filiquā. z iō in
h[ic] cāu p[ro]t cōfiteat[ur] cōfessor tñ excoīcato
si cōfiteat i fceprōne iuramēti an[te] abso
lutionē. Regulari[ter] tñ fieret si absolūet
ab hui[us] mōi excoīcatōe: z postea de ce
teris p[er]tis. cū excoīcatio sit fori[us] un
culū. Et h[ic] seruant q[uo]dā cōfessores. S; z
benignior ē p[ro]p[ri]a dicit[ur] snia. secunda tñ
tenēda ē si timeat q[uo]d p[ro]p[ri]a h[ic] mōi abso
lutionē fieri negligēti[us] ad petēdū
absolutionē excoīcationis. Lredo etiā
q[uo]d cōfessor nō teneat absolūere de pec
cat[is] an[te] absolutionē excoīcatōis. h[ic] ille
hoc ultimum puto neq[ue] nisi excoīcati
notabil[iter] intereet ip[s]m absolui a p[er]tis
an[te] absolutionē excoīcatōis. nā cū pos
sit absolui ut postest[us] ē. nō debz cōf
fessor ip[s]m notabil[iter] dānificare cū ab ei[us]
dāno possit legitime abstine[re]. nā Barth.
7.º dicitur. Oia q[ue]cūq[ue] uult[is] ut faciant
uob[is] hoies z uos facite ill[is]. B. S; quō
absoluē possit si nō p[ro]t recurrē ad euz
a quo fuerit absolūendus. unde s[ed] abso
lutio 4.º §. p.

Nūq[ua]d unus sacerdos possit audire
z alius absolūē. R. fm guil. nō. ga sa
cramētū p[er]nie diuini non p[ro]t. sicut nec
alia sacra eccl[esi]e. 23. dis. q. iudā. A. Idē
in sū. con. libro 3.º ti. 3. 4. q. 78. B

Utrū sacerdos possit absolūē illaz
cū q[ui] peccauit. R. fm guil. nō d[icit] q[uo]d col
lit erubescētia q[ue] ē maxia ps satisfacti
onis. un[us] d[icit] cā remittē ad aliū sacerdo
tē. Sic notauit hugo 30. q. i. sup. c. ois.
A. i. circa p[ro]sbytez grecū z uxorē. p[ro]p[ri]a
z h[ic] i glo. dc. i. c. ois. z i sū. con. eo. ti. q. 66.
B. Et idem de oī p[er]tō in q[ui] sacerdos
fuit consensens uel coo[per]ator. Si tñ i
his casib[us] absoluat. ualebit absolūtō

Lon. Tho. i. 4.º. dis. 19. A. Idē in deā. q. 66. ubi etiā addit h̄ eūde gūl. Nec est extra q. ep̄s nō pōt dispēfare i simonia cū eo cōmissa: qz dispēfatio ē dignitatē absolutio nccitatis. Et iō nō taz facile qz amittit pr̄atē absoluēdi sicut dispē sandi. B. Archieps qñ uisitat pōt au dire cōfessionē subditorū suffragane orū z absoluē z pñas iponere. ex d. cē si. perpetuo li. 6.º.

Si ep̄s cōmittit alicui inces suas cir ca cōfessionē audiēdas. nūqd talis pōt circa casus maiores z ep̄ales? R. non pōt nisi exp̄sse ei cōmittat. ex de re. iur. i. gnāl. z de pe. si ep̄s li. 6.º. Is qz cui cō missū ē nō pōt cōmittē a lteri. ex d. offi. dele. qm̄ ap̄lica. i. fi. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 51. B. Et itelligas q. nō pōt d. iure cōi. Sec. qñ exp̄mit q. possit. ar. ex de offi. dele. is cui. li. 6.º. z p. ea q. no. ibi. Jo. an. A. Sz qd si dicat ep̄s. cōmit to uob auctoritatē meā in foro pñali ut possitis absoluē i oib. casib. i qbus possumus? R. fm̄ glo. Ray. z i sū. con. eo. ti. q. 52. Licet q. oia dicat nihil excipi ar. 19. dis. si romanozū. nō tñ est tutum ppter h̄ mōi cōmissionē guālem usur pare ea q. a iure ep̄o sūt reseruata spe cialiē nisi certū sit q. h̄ mōi ep̄s p. h̄ mōi h̄ba gnāl. itēderit cōmittē spāl. Et tñ q. in synodo sua ep̄s reseruare cōsueuit satis credo q. p. h̄ mōi gnāl. h̄ba cōmissa eē debeāt itelligi. Absolu tiōes tñ excoicationū q. fuit a sacerdo tib. p. furtis z dānis qñm̄ ignorānt acrozes cū nō solū pñeāt ad for. pñia le. sz q. ad qd spectēt ad for. pñentio sū nō sūt itelligēde delegari p. h̄ mōi ge neralia vba. z multo fort. nec absolu tiōes eoz q. in forma iudici excoica ti sūt p. cōtumacia aut p. re iudicata aut p. offensa q̄tūcūq. etiā gnāl. ep̄s cōmittat inces suas q. ad for. pñiale ali cui nō pp̄t b. ille sine spāl. mandaro d. mutare nota aut relaxare iuramēta d. qb. certū ē q. possint. uel d. qb. est dubiū an possint licite obseruari l. de trāsgressione uoti iā facta. z de purio

possint pñiam iūgē. l. glo. Et subdit i deā. q. 52. In h̄ mōi g. cōfessor i dubio nō pcedat sz a suo ep̄o certificet i spe ciali i qb. casib. vlt sibi cōmittē suam auctoritatē z i qb. nō. Satis ut posse dici q. cōfessio sic gnāl. accipiēda sit sicut sonat. nā uerba gnāl. gnāl. sūt accipiēda. i. q. i. sūt nōnulli. z ex d. deci. ad audiētiā. p̄sertim in fauorem salu tis aiarū q. nihil ē fauorabili. 24. q. 3. si habes. z ex de pe. z re. ne. p. dilatoē nisi forte fuisset aliqd tale qd nō fuisset delegas x̄istit i spē cōcessiū. ex d. re. iur. i. generali li. 6.º. Que aut sint ista cū sint idēmiata sūt uident relinqui iudicio discreti iudicis z cōfessoris. ex de offi. dele. de causis. Et ad hoc etiam faciūt q. dē sunt s. i. pñcipio in ultima additione. q. incipit. Ex p̄dictis. B.

Sz utz officialis ep̄i habeat aucto ritatē i penitētis casu ep̄aliū. R. sz hosti. Nō h̄z nisi exp̄sse pateat q. h̄ uoluerit ep̄s z si h̄z z nō ē sacerdos d. al teri delegare. ex d. procu. petito. A. Idē i sū. con. eo. ti. q. 55. Et in q. 56 dicit fm̄ hosti. q. cū ep̄s ad remotā regiōz se trāsfert z aliū ep̄m̄ uicariū genera lē relinqt talis uicari. pōt oia sicut il le q. ip̄m̄ instituit posset si pñs eēt. B. In articulo mortis oib. sacerdotib. z de oibus p̄ctis z sentētis cedit ab solutio. ar. de pe. dis. i. quē penitet. z ex de sen. excoi. non dubiū. A. Intellige nisi i executōe ordis fuerit ipediti. ut s. cōfessio 3.º. §. 3.º. z 4.º. ad si. in additōe De articulo at mort. z qñt tūc sit agē dū dicitū ē s. absolutō p. ad si. i additōe B. Quis sit cōfessor carnaliū uel pre latorū uel regū. inde s. cōfessio 3.º. §. 4.º. qui incipit. Qui debent. z in duobus. §. sequentibus.

Confessor 2.º. scilz qd debet

agere? Quid agendum cōfessor si credat q. cōfessus nō faciat pē tētiā aut aliud qd p̄mittit? R. scdm̄ gūl. Nō debet pp̄t hoc erigē p̄missi onē siue uoti uel iuramēti sz sufficere

48
si dicat se h're p'p'olitu faciēdi. z sic d's
absoluē simpl'r z sine cōditōe. facta n̄
p'restatiōe si susp'ct' h'etur. q' si nō re
st'ruet qd' abstulit. aut nō faciat id qd'
iūg'it fructu cōfessionis carebit. A.
Idē in sum. cō. lib. 3. r. 3. 4. q. 136. D
Exciptiū' excōicari q' iurāt ut s' absolu
tio 5. 5. 2. A. Et nō solū iurant s' et i
am qūq' absoluāt p'us satisfacē debēt
qn̄ sūt excōicari p' notoria seu m'ise
sta offensa. ut i. c. solet. de sen. exc. lib.
6. z ē singularit' exp'ssū i mult' excōi
cationū casib' sicut illos discutiēti po
rest patē. Sūt etiā i aliis casib' a iure
exp'ssi. ut d' i. d'cā. q. 136. l. 3. ibi sp'ali' nō
ponāt. un' 2. post p'dictū ē i icenduario
q' iuste primū d'ificauit icendēdo
seu icendi faciēdo uel h' faciētib' con
siliū seu auxiliū i his d'ādo. Nam et hi
nō uidēt debē absolui nisi p'us satisfe
cerit. 23. q. 3. p'essimā. ibi. Nec absoluat
nisi prius d'āno cui intulerit fm facul
tatē suā resarcito z iuret se ulterius ig
nē nō appositurū zē. 3. ut d' mutillatē
primū seu mutilari faciētē seu i h' o
fentiētē. nā z tales egpant p'dict' icen
diarius. Et ita uidet q' absolui nō d'be
ant nisi p'us satisfecerit. 23. q. 3. si quis
mēbzorū. 4. ē d' manifestos raptorez
z eccl'ie uiolatorez qui nec absolui de
bēt nec et ad p'niām recipi i uita uel i
morte nisi p'us iuxta eorū facultatem
satisfecerit uel de satisfaciēda idoneā
cautionē dederit. ex d' rap. sup. eo. ubi
d'. Statim' ut qūq' ex his q' uolen
ter surrexerit i rapina seu eccl'iaz uo
lationē manifeste fuerit deprehensū
nisi p'us ablata restituat si poterit uel
emēdandi plenā z firmā securitatē
fecerit p'nie b'ificiū ei penit' denegē
Et i. Qui aut' i sanitate obstinata mē
te nō penituerit uel emēdauit et in
morte securitatē p'stare nequerit solē
ritas p'nie paz p'desse uidet sicut cre
dimus. S' de perō cōrrito uaticū. 3. nō
negē ita tñ ut null' c'icorū sepulture
illius intersit nec ei' e'k'az p'sumat ac
cipe. q' si q' c'icorū uel p'sbyteroz cōtra

h' i uita u' i morte penitētiāz dāf aut
sepulture itereffe uel eorū e'k'as acci
pe arēptauerit seu h' mōi rapie p'ici
pes iūēti fuerint: ordiis sui d'ānū utcu
pabilis patiant z eccl'astico b'eficio
careāt. hec ille. Est at' aduertēdū scdm
"hosti. i. sū. cō. lib. p. r. 16. q. 6. q' p'dicta
itelligūt qn̄ raptor seu uiolator eccl'ie
fuit monit' de restituēdo: z p' admōi
tionē diu i cōtumacia p'seuerauit. alr
d'cā pena nō obrinet. ut i. c. si d' sepult.
z de rap. c. i. l'ris. 5. ē d' manifestos usu
rarios q' nec absolui nec ad cōfessionē
admitti debēt nisi p'us satisfecerit ut
de satisfaciēdo idoneā cautionē p'stite
runt. ex d' u'isuris. c. q' q' l' 6. ubi inter
alia d'. Nullus manifestoz usurarioz
testamētis itersit. aut eos ad cōfessionē
admittat seu ipos absoluat nisi d' usu
ris satisfecerit ut de satisfaciēdo. p' su
arū uirib' facultatū p'stiterit ut p'mit
tit idoneā cautionē. Testamēta q'que
māifestoz usurarioz alit' scā si ualēt s'z
sūt irrita ipō iure. 6. ut d' sacrilegum
s. qui aliqd' abstulit de loco sacro seu q'
iuriatus ē p'sonis eccl'asticis. q' nō ut
absoluēdus si admonit' p'us non satis
fecerit. 17. q. 4. si q's iūctus. ubi dicit.
Si q's domū dei uiolauerit z aliq' sine
l'nia illius cui cōmissa ēē dignoscit idē
abstulerit uel eccl'asticis p'ersonis in
iuriā fecerit donec i cōuentu admoni
tus legitime satisfaciāt: sciat se cōione
esse p'uatū. Si h' post secūdā z tertiā
cōuentionē corā epō satisfacē detracta
uerit sacrilegi piculo ab oibus obno
xiis teneat ita ut fm aplm̄ nemini si
delium misceatur. D

An confessor teneat ad memoriaz
reducē cōfitei perā q' audiuit l' scuit
eū cōmississe. R' fm gull. Si scit ut h'z
p'abile opionē d'z ei ad memoriā re
ducē q'a timere pōt ne cōfitei sup hac
crassam habeat ignorātiā ut q' nō ad
hibeat debitā diligētiā. A. s. ad reco
lenda sua perā. ut i sū. cō. l' 3. r. 11. q. 4.
q. 95. ubi hec notant. D. qd' n' excusat
Si sacerdos h'eat aliq's p'ochianos

surdos. cecos. mutos. uel furiosos. ut de
 montacos. z sitos. q̄s scit eē in peccato
 mortali qd faciet. R. fin Ray. Debet
 facē posse suū ut inducat eos ad p̄nīaz
 scdm q̄ ē possibile. q̄ si nō pōt p̄ficē
 oret z faciet orari ut deus illustret cor
 da eorum de p̄se. dif. 4. solet queri. A
 Jde3 in sū. cō. co. ti. q. 88. ubi etia3 dicat
 q̄ h̄ sacerdos faciat tūc posse suū. tñ ē
 casus i q̄ nō excusatur uidelicet si ex ne
 gligētia sua p̄cessit h̄ mōi casus. hec
 ibi. Est ēt sciendū q̄ furiosis seu amēti
 b̄ i mortali exnitiibus nulluz pōt dari
 mediū nisi reuertant ad mētē. q̄a ip̄i
 z dormiētes egpant. z intelligunt p̄se
 uerare i eadē uolūtate z statu q̄ erāt i
 mediate aū dormitiōnē uel amētiā q̄us
 q̄ dormiētes existūt seu amentes eē
 de bap. c. maiores. ad fi. iō nō restat p̄
 eis nisi oratio. B

Tria fin Al. debēt eē i cōfessiōe. s. sci
 entia discernēdi int̄ p̄tīm. i. ḡsio d̄ eis
 cauta. z discreta p̄nīe seu satisfactiōis
 inuēctio. A. Jde3 in sū. cō. li. 3. ti. 5. q. 2.
 ubi etia3 dicat fm eūdē Al. q̄ sacerdos
 nō tenet scire discernē nisi in cōi. s. que
 sint capitalia z q̄ mortalia cōia z que
 uenialia ex genere. Et sciēs hec suffici
 ens reputat p̄ tēporis h̄ necessitate
 ad cōfessiones audiēdas. S3 bñ puro
 q̄ hec nesciēs peccat mortalit̄ audien
 do z cū istituēs peccat ad hec pl̄ q̄ ip̄
 se. z p̄mittēs institutū mīstrare morta
 lit̄ peccat si sua iustitiales p̄hibere.
 pōt addi q̄ p̄iculosū ē ēt audire cōfes
 siones nō h̄nti op̄erētē noticiā casuuz
 pape z ep̄oz. ut i cle. religiosi. de p̄uile
 giis. Et iō sup̄ his ignorātia cōfessoris
 regularit̄ d̄r̄ excusabil̄ ut cōfessio p̄. s.
 p̄. ad fi. Si t̄ nesciēt cōperēt oppor
 tuna cūlibet xp̄iano uidelicet articlos fi
 dei z sacra eccl̄ie precepta decalogi z
 opa caritat̄ z modū debite cōfēdi et
 penitēdi. nā d̄. 1. 5. d̄. Si cec̄ ceco
 ducatur p̄ster abo i foueā cadūt. Ad h̄
 etiā forti obligat q̄ obrulit se officio.
 talis. n. tenet de oi exacta diligētia. ar.
 ff. d̄ positi. l. i. s. sepe. ubi d̄ q̄ q̄ obrulit

se deposito tenet d̄ leuissima culpa: h̄
 aliū nō tenere nisi d̄ dolo z lata culpa
 cū sciat ad utilitatē alteri tñ. Qui
 aut̄ nō ingerit se s3 regit̄ exercet ex
 caritate. s̄at̄ uidet q̄ nō tenet. nisi i q̄
 tū scit ul̄ pōt cōmode scire q̄a ip̄osibi
 liū nulla ē obligatō. ff. d̄ re. iur. l. ip̄osibi
 biliū. Et q̄ hoc agit ad mēra utilitatē
 alterius sicut z depositū. Et h̄ si ubi n̄
 iuenit uita z scia idonea q̄ uelit z pos
 sit h̄ officiū exercē. Quo cāu ēt min
 idonea z p̄dici n̄ istruct̄ si fac̄ ex ca
 ritate. pōt se igerē. nā qd nō ē licituz
 nccitas licitū facit. eē de re iur. qd n̄ ē
 Uñ z i nccitate ēt laico pōt fieri cōfes
 sio. de pe. dif. 6. q̄ uult. Et h̄ cōfessor hoc
 casu nō tenet nisi inq̄rū scit z pōt. uel
 scire pōt. p̄aria. n. s̄at̄ scire ul̄ scire de
 bere. ut i. c. fi. eē d̄ iniuriis. Si aut̄ hui
 mōi ip̄itus etiā i casu nccitatis audie
 do dephēdat peccantē ḡuib̄ i uoluntuz
 p̄uide facit si ei cōsultat q̄ d̄ illis iterū
 cōsultat p̄ito. uel ab eo cōsiliū postulat
 cū eius copiā h̄re poterit ne forte ip̄se
 sup̄ his i aliq̄ errauit. Itē si magi p̄i
 t̄ repit scia z cōscia z aliq̄s p̄eto cog
 noscat se n̄ cōperēt p̄itū n̄laten̄ se in
 tromitterē d̄z et regit̄. al̄ fac̄ d̄ deām
 scripturā. Si cec̄ ceco zc. Itē d̄ iura d̄
 pe. z re. ois. z de pe. dif. 6. q̄ uult. Si x̄o
 dubitat de sua cōperētē p̄itia p̄ sciam
 seu exp̄ientia. uel ēt dubitat si aliū p̄i
 tior repiat q̄ h̄ possit z uelit. excusat
 obia p̄lati. 23. q. i. qd culpā. ut pōt cre
 dere penitētē si dicat se nō posse habē
 p̄itiorē cū nō sit uenisse cū mēdacis
 ad p̄nīaz accedē. Itē i cōfessioze regit̄
 cōscia m̄lto magi q̄ scia. Uñ i dco. c. q̄
 uult. de pe. dist. 6. d̄c̄ Aug. Sacerdos
 itaq̄ cui ois p̄etōz offert. aū quē statui
 tur ois lāguoz i nullo eoz sit iudicad̄
 q̄ i alio iudicat̄ p̄mpt̄ ē zc. Et iō exn̄s
 i mortali audiēdo cōfessiones morta
 lit̄ peccat. Nam fm Th̄o. z Al. z in sū.
 cō. li. 3. ti. 22. q. 25. exn̄s in peccato mor
 tali q̄n̄cūq̄ i aliq̄ actū exhibz se ut mi
 nistr̄ eccl̄ie mortali peccat. Et t̄or̄
 mortali q̄n̄s h̄ mōi actū facit. Et iō

etiam si non possit habere confessionem scia et scia idonea debentur periculis scias. ga melior est insipientia cum timore quam apparatus sapientia. Eccl. 19. Et ga q. libi nequiaz est cum alii boni erant. Eccl. 14. Item imperfectus scie supplere potest perfectio caritatis. et d. renu. c. nisi. s. p. defectu. sicut p. in bro. Nicolao et alius multus. Sed imperfectus in omni non supplet scia. S. h. cau. q. to. e. maior ratio est periculosior. sicut et boni gladius in manu furiosi. ut p. i. demone q. sic nuncupatus est a scia. Un. i. Cor. 8. Scia ista caritas edificat. Sup. q. glo. m. g. i. finit. fin. Aug. dicit. Adde scie caritate et utilis erit. Scia cum caritate utilis est. p. se ista i. supbia. ut demones q. greco nomine a scia sic sunt notati i. q. b. scia est sine caritate. Item ga ut proxime patuit deficientes scia potest in casu necitari sine peccato confessionem audire. Sed non deficientes scia c. peccato ut anecti q. ei peccandi occasione prebet quam potest sibi aliter providere. Sed an possit fieri confessio extra in mortali ut q. non ga talis sacerdos ut s. p. peccat et ei peccato anecti q. ei in actu peccati consentit. ad Ro. p. In omni facit. ga nemo suum de iurare placitum peccator est nisi prius adnatum. s. q. 4. nonne de h. sic dicitur in sum. co. lib. 3. ti. 22. q. 24. Tho. ait. Licet subditus teneat recipe sacra a ministro ecclesie etiam extrinsecus in mortali quousque ab ecclesia tolerat qui adhuc ei obligat. tamen excepto necessitate causam non forer tutum habet inducere ad executionem alicuius actus spectantis ad suum ordinem iurante scia q. dicitur minister sit in mortali quam sciam potest deponere ga i. ista potest ex divina gratia emendari. hec ibi. hec q. potest clarum solui p. id quod i. fili dicitur. scda scda. q. 77. arti. 4. uidet q. non l. i. ducit aliquem ad mutuum sub usura. tamen occurrere rationabili necessitate recipere sub usura a peccato ad mutuum. Item q. ex predictis potest colligi q. dum ga cogit a suo placito potest ab eo recipe ecclesiastica sacra l. sit in mortali si ab ecclesia tolerat. Si non cogit a placito et alii posset habere sacerdos non debet ei que parat esse in

mortali confiteri uel ad eo aliquid sacramenti recipe. nec ipsum inducere ad exequendum aliquem actum sui ordinis. Si vero alius sacerdos habere non possit. potest urgere rationabili causa confiteri sacerdoti ad habere parato est in mortali extrinsecus et ab eo alia recipe sacramenta sed nullatenus de ipsum ad habere non dispositum inducere. B.

An interrogatores sint faciende i. confessione? R. fm Ray. q. sic diuino discedere si. it. de qbus habes plene de peccatis. s. c. p. z. dis. 6. c. q. uult. i. principio. et ultra medium. et de pe. z. re. ois. s. sacerdos aut. Et debet esse interrogatores principaliter de septem uitiis capitalibus que sunt superbia. auaritia. gula. luxuria. inuidia. ira. et accidia. A. predica pleni dicitur i. su. co. li. 3. ti. 34. q. 3. Et non solum interrogatores faciende sunt de his uitiis sed etiam de articulis fidei. et de sacris ecclesie. et de preceptis decalogi. et de opibus caritatis et de peccatis confitendi. et de multis aliis de quibus latius dixi in interrogatorio. B. et de circumstantiis eorum que sunt. Quis. qd. ubi. p. q. s. q. t. cur. quo. q. n. A. De istis circumstantiis clari dicitur i. pfata. q. 3. S. et latius dicitur est super confessionem. s. s. in additione. B.

Utrum liceat sacerdoti ingredi a confitente specificationem persone cum que peccauit. R. fm Ray. sic confitens si de specificatione nisi ut dicitur confessionem p. s. 4. ita nec sacerdos de interrogare nisi ut ibi dicitur. A. Item i. su. co. eo. ti. q. 37. B. Quo confessionem religiosus teneat facere confitenti sciam de decem. h. i. decime p. s. 8. A. Sed quid si confessionem occurrat aliquid de quod dubitat quod agere debeat? R. q. hec dubitatio aut preceat ex uarietate opinionum doctorum aut ex sua ignorantia. In primo casu dicit glo. Ray. in ti. de matrimonio. s. si nunc peccant uxor et super homo abstinent dum q. b. cau. non est precipitanda sententia nec deneganda absolutio sed una tutior est consuetudo et terror incutiedus ex periculo. Quid uerum cum penitens ex aliquo probabili ratione adheret alicui doctoris notabili opinioni uolens ea tenere nam hoc casu. p. p. uari

etate prudētiū doctorū cōfessor cōsulen
do sibi uia tutiorē. 7 qd sibi uerius uē
fm deū si acq̄scē nolit illud sup̄ cōscē
riā suā relinq̄r. Qñ hō aliq̄ nō habet
in se aliquā bonā rōnē q̄re magis deat
opioni unī? q̄ alteri? adherē. cōueniē
ter remanet in dubio. p̄pt̄ qd si dubiū
sit sup̄ aliq̄ utrū sit p̄ctū uel nō oīo ē
nccius q̄ ab illo abstineat. 7 de illo de
bitē peniteat eligēdo p̄rē tutiorē ne a
lit̄ disc̄rmi se disponat ut s̄ cōfessio p̄.
§. 8. Si hō dubiū nō sit p̄ncipalit̄ sup̄
p̄ctō. s̄ utrū q̄s teneat ad aliq̄ faciēdo
uel dandū seu penā subeūdā d̄z beign
mor̄ snia eligi uidelz ut i hō dubio q̄s
ad nihil obliget. nā in dubio regulant̄
p̄ reo dāda ē snia nisi in cā m̄mōni
doris seu libtatis uel testamēti qñ p̄
istis data fuerit snia. ut in c. fi. ex d̄ re.
iur. 7 in c. cū sit. 7 c. odia. de rē. iur. libro
6. 7 ff. de legib. l. benignius. nisi forte
esset aliq̄d faciēdū qd posset faciliē ex
pediri ut si dubitat̄ utrū q̄ sit excōica
tus 7 possit cōmode facē se absolui ad
cautelā. tūc. n. ē cōsulendū p̄ tutiorē p̄
te q̄ h̄ faciat. 7 sic pōt̄ intelligi qd dīc̄
glo. Ray. 7 ponit̄ in sū. cō. li. 3. ti. 33. q.
64. uidelz q̄ si iudex eccl̄asticus dicat.
Scias te ēc̄ excōicatū uel h̄ mōi x̄ba
q̄ si d̄ excōicatione p̄ x̄ba talia agat̄
i foro iudiciū n̄ reputabit̄ excōicat̄ ni
si alias cōstituerit de int̄dōe excōicātis
ut q̄a semp̄ solit̄ ē sic dicere qñ excōi
cat. uel alio mō. In foro aut̄ p̄ncipali eli
genda ē in dubio tutior uia. ut. f. talis
reputet̄ excōicat̄ 7 ip̄etret̄ absolutōz
Et idē cōsulit̄ Hosti. in his 7 s̄ilibus
quādo dubitat̄ de excōicationē. Itē qd
dictū ē fallit qñ uehemēs seu p̄babit̄
cōiectura eēt in cōtrariū q̄a inspiciunt̄
in obscuris qd ē uerisimilius ut qd d̄ ple
rūq̄ fieri cōsuevit. ut in c. inspiciunt̄. de
re. iur. li. 6. ut si cōstet̄ aliq̄ fuisse ex
cōicatū 7 dubitet̄ utz fuerit absolut̄
tūc. n. hēbit̄ p̄ excōicato donec de ab
solutione cōstet̄ legit̄ie ut in sū. cō. li.
3. ti. 34. q. 48. Itē si sit publica fama
de delicto uel excōicationē. ut ex de sen.

excōi. cū desideres. §. 2. ubi dī. q̄ si est
publica fama aliq̄ x̄berasse clericū
q̄ nec ep̄us nec aliū cōicare sibi debz
nisi ad arbitriū ep̄i de hoc se purgaue
rit uel ad cautelā absolut̄ fuerit. Si
aut̄ p̄cedit dubitatō ex imp̄itia cōfē
soris tūc q̄rat̄ cōsiliū p̄iti ex d̄ pe. 7 re.
ois. q̄ si nō h̄re pōt̄ remittat̄ cōfitez
ad cōfessorē scia 7 cōscia prudētiorez si
cur medic̄ ip̄it̄ d̄z ad pitiorē egrotū
remittē. ar. de pe. dis. 6. q. uult. q̄ si nec
hoc pōt̄ fieri exigit̄ a cōfitez q̄ sit pa
ratus facere oē ad qd obligat̄ 7 quere
re diligent̄ illud noscere a p̄itis iuxta
posse. 7 cōsular cōfitez qd tuti ē. 7 in
dubio absolutionē sibi nō retineat ut
dictū ē. sed ip̄m in q̄trū auctoritas sua
se extendit̄ absoluat. de pe. dis. 7. si q̄s
pos̄it̄. ubi dāf absolutō penitēti in ex
tremis l̄z de eius salute penit̄ dubite
tur ut ibi. 7 ea. q. c. nullus. 2. utrū abso
lutio possit̄ fieri p̄ litterā. R. fm glo.
Ray. in sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 77. q̄ nō s̄
p̄sens cōfitez a p̄enti sacerdotē
pōt̄ absolui. Facit̄ de pe. dis. 1. quē peni
tet. Ex q̄ p̄z q̄ eodē mō nō pōt̄ fieri per
nūciū. Itē nō pōt̄ un̄ audire 7 alī ab
soluē ut s̄ cōfessor p̄. §. 3. Absolutō hō
ab excōicatione pōt̄ fieri etiā in absen
tia q̄a ignorās 7 inuitus ab ea pōt̄ ab
solui ut in sū. con. lib. 3. ti. 33. q. 113. 7 s̄
absolutō p̄. §. 15. 3. an sacerdos debeat
p̄ absolvere q̄ p̄niam iponere. R. ut
notatur i directoria li. p̄. ti. 15. §. 12. 4. q̄
nō q̄a cū in p̄nie ipositione appareat
tertia pars p̄ncipalis materie. i. satisfā
ctio q̄tūs ē ex p̄e p̄ctōis sine q̄ saltez
in affectu nō est p̄fectū h̄ mōi sac̄m
nec pōt̄ debita forma apponi p̄ mistz
donec ip̄a materia debita p̄ itegre sit
pacta que in tribus cōsistit. sc̄ cordis cō
tritione. oris cōfessione. 7 opis satisfā
ctione. ar. ex eo. q̄ qdā. Jo b̄uc ordīnē
debet cōfessor seruare in p̄nie sac̄o. p̄
d̄z audire cōfessionē. 7 iponē p̄niam 3.
absoluē sac̄alit̄. ut i cle. dudū. §. statui
mus. de sepul. ubi hoc notant̄ Bui. et
Jo. an. hec ibi. Unde ḡ q̄ nisi ipositō

pnle precedat absolutiōe: ipa absolu
tio est nulla. Sed forte posset excusari
si statim post absolutiōe añq̄ diuer
tas ad exñeos actus iponat pñia. naz
qd̄ sit incontinenti nñ iese. L. de pactis
l. petens. Tutius tamen ē q̄ precedat.
ut ex predictis pater. **B**

Infirmitas elec

torū. A quo cōfirmāda sit ele
ctio. R. fm̄ hosti. A. primo supiore. uñ
ēps cōfirmat sibi subiectos. ex̄ d̄ elec
cū monasteriū. nisi aliq̄ sit exēpt. ex̄.
de cōsue. cū uenerabil. Itē archieps
cōfirmat ep̄m. ex̄ de elec. cū dilect. i. fi.
64. dis. illud. Archiepsm̄ x̄o cōfirmat p̄
mas uel p̄tarcha nisi ip̄e archieps ex
ēpt. sit. ex̄ de elec. bone. r. c. nihil. P̄i
archas l̄ exēptos cōfirmat papa. ex̄ de
elec. scriptū. l̄ t̄ legat. d̄ latē. ex̄ d̄ elec.
si abbatē. li. 6. A. ubi d̄ q̄ legat. de
latē p̄t cōfirmare electōes archieps
z exēptoz. z abbatē exēpto in ep̄m ele
cto dare lñiaz cōfētiēdi. Et ab alio eidē
talīs lñia dari non p̄t nisi a papa. **B**
Sist etiā papa cōfirmat ip̄atoz. ex̄ d̄
elec. uenerabilē. A. Idē in sū. con. lib.
3. ti. 26. q. 21. **B**

Qualiter fieri debeat cōfirmatō. R.
fm̄ hosti. D. p̄ fieri examiatio p̄sonaz
tā eligentiū q̄ electi. etiā si nihil oppo
nat. A. Facit ex̄ de elec. cū nobis oliz
B. Consulit ēr supiori ut ip̄m electuz
ad p̄tē trahat. z de his q̄ ipedire ipsuz
p̄nt diligēt exgrat. z si ipedimētū in
uenerit secreto ad renūciandū iducar
ex̄ de elec. dudū. 2. i. fi. 2. ex̄ de sumo. per
tuas. i. fi. A. Nō tñ ip̄m publicet ut in
famer fm̄ eūdē hostiē. ut in sū. con. eo.
ti. 22. **B**. Al̄ x̄o fm̄ allata z p̄bata
pcedat. A. Si si i occulto sit ipedimē
tū z ille istat p̄ cōfirmatōe i manifesto
caueat q̄r p̄t ne faciat d̄ cōfciā. ut d̄
i dca. q. 22. **B**. Nota ēr q̄ si un̄ cetera
q̄ obiciūt electo seu postulato seu ali
ter p̄mouēdo ad dignitatē oppōatur
d̄ euidēt defectu scie uel p̄sone. z p̄ d̄
d̄ h̄ examiatio fieri. z si h̄ iueniatur

falsū opponētes excludūt ab oib. ali
is q̄ opposuerāt. z ēr p̄uūt ac si i p̄ba
tōe oīuz d̄ fecissēt. ex̄ d̄ elec. si fōte li. 6.

Si cōfirmatio fiat nō uocato cōpeti
toze uel alio q̄ se uellet opponē z n̄ oīl
cussio negotio irrita ē. Et debz fieri tal
uocatio notari qñ ē coelectus. ut appa
ret oppositoz. al̄ gnālī i ecclia i q̄ elec
tio facta ē. ut si uolūt se opponē appa
reāt i cōpetēti termino p̄ptorie assigto
Et h̄ hñt locū siue electio sit i cōcordia
siue i discordia. ex̄ d̄ elec. qm̄. li. 6. Utz
q̄ oppōit electo aliq̄d crimē teneat se
i scribē. uide. i. i. scriptio. §. 2. Uide d̄ his
q̄ p̄nt ipedire cōfirmatiōe. i. de elect.
in multis locis. z. i. ordināduz p̄ torū.

Infirmitas sacra

menti. Sacm̄ cōfirmationis
utrū sit de necitate salutis. R. fm̄ pe.
Duplex ē necitas salutis. quedā prinēs
ad eccl. z qdā ad bñ eccl. Et quidē 2. modo
cōfirmatio ē necia. nō p̄. nā z sine ea po
test h̄ saluari. Est autē necia. p̄p̄ spi
ritualē pugā ad quā adiuuat h̄ per
cōfirmatiōe. l̄ simpliciter nō sit sacm̄
necitatis. s̄z nihilomin. cōfēpt. ei. dāna
bilis ē. Lon. Tho. z Al. i. 4. dis. 7. A
Idē in sū. con. libro 3. ti. 24. q. 45. **B**
Que sūt de suba cōfirmatiōis. R. fm̄
pe. qnq. Duo qdē ex pre ip̄si sacri scz
materia crismatis z forma uerborum
Duo ex pre mistri. s. dignitas pontifica
lis z intentio. Unū ex pre suscipiēti. s.
q̄ crismes in fronte. nā qz i cōfirmatōe
cōfērt audacia spūal̄ euidēt. sit i frōre
Lon. Tho. z Al. ubi s. A. Idē in sū. cō.
eo. ti. q. 46. ubi ēr d̄ q̄ crisma ē oleuz
cū balsamo ab ep̄o sanctificatū. **B**
Quis ē mister cōfirmationis. R. So
lus ep̄s. d̄ cōfē. dis. 3. man. r. c. nouissime
r. c. ut iciuni. A. Idē i dca. q. 46.

Sz nūqd̄ papa possit cōmittē alteri.
R. fm̄ Tho. z pe. Lz de hoc sūt opio
nes p̄babil. d̄ q̄ possit cōmittē sacer
doti s̄z nō i ferio. i. 95. dis. peruenit. A
Idem in sum. con. eo. ti. q. 47. Lon. etiā
Albricus. **B**

Que sit forma cōfirmatōis? R. scōz
Tho. 2. pe. 7. Al. forma ē. h. Consigno
te signo cruci 7 cōfirmo te crismate sa
lutaris. In noie p̄ris 7 filii 7 spūs sci am̄i
A. Idē in sū. cō. eo. ti. q. 48. ubi etiā d̄r
fm̄ Al. q. oia illa q̄ s̄ d̄cā sūt de mutari
one forme baptisimi eodē mō itelligē
da sunt 7 de forma cōfirmatōis. B

Utr̄ i sacro cōfirmatōis cōferat gr̄a
R. fm̄ Tho. 2. pe. H̄ra cōferē non solū
cōiter sicut i q̄libet sacro cōferē gratia
emūdās a pctō. A. uel a reliquis pcti
ut in sū. con. eo. ti. q. 49. B. sed etiā
spūalis gr̄a p̄ quā q̄s deputat ad offi
ciū sanctitatis 7 idoneus efficitur ad
xp̄m cōfitendū. unde 7 de grato facit
magis grū. A. Idē in d̄cā. q. 49. B

Quibus debeat sacm̄ cōfirmatōis
cōferri? R. fm̄ Tho. 2. pe. Dib' xp̄ia
nis. Nam 7 pueris cōuenient cōfertur
quia minus habent fictionis zinis et
mulieribus quibus cōis est pugna spi
ritual. Item mutis. q̄a licet nō uerbo
signo tñ possunt cōfiteri. Itē morienti
bus quibusq; subtrahat pugna tñ per
gunt ad p̄mū militantiū. 7 iō cōueniē
ter accipiūt xp̄iane militie signum. A
Idem in sū. con. eo. ti. q. 50. B

Utr̄ cōfirmatio possit iterari. R. f3
Aug. 7 oēs theologos. nō pōt. eo q̄ im
primat effectū indelibilē. de cōse. dif. 5.
dictū. 7. c. d̄ hoie. A. Idē i sū. con. eo.
ti. q. 51. ubi etiā idē d̄r de sacramēto ba
ptisimi 7 ordinis 7 q̄ alia quatuor sac̄
menta possunt iterari. B

Utrū cōfirmatō cōferri d̄cat ieiunio
7 a ieiunio. R. fm̄ Al. Sic. ppter reue
rentiā sacramēti. de con. dif. 5. ut ep̄i. et
c. ut ieiun. Tñ in necitate melius est
confirmari post prandium q̄ si ep̄o di
scedente 7 huiusmōi quis nō possit cō
firmari. A. Idem in sum. con. eo. tit.
q. 52. B

Utrū alius debeat tenē aliquē ad cō
firmationē. R. fm̄ Tho. in 3. parte. q.
72. ppter hoc aliq̄s ad cōfirmationē
accedi q̄a se habere robur standi non
p̄sumit. Jōq̄ ab alio debet teneri. nec

differt utrū uir uel mulier teneat. S;
nō cōfirmatus grū ē de rōne sacramē
ti non debet tenē. sed si contrariū fiat
peccat. Sed nō ppter hoc ē irritum sa
cramētū. de cōse. dif. 4. c. i baptismo
A. Lon. Al. ut in sū. con. eo. ti. q. 53. B
Et uide. i. impedimētū 6. §. pe.

Utrū uxor possit in cōfirmatiōe tenē
maritū uel eo? R. nō. quia cōtrahit
cognatio spiritualis. 7 est impedimētū
matrimonii 7 conugalit actus. Itē n̄
d3 q̄s tenere p̄p̄iū filiū uel fr̄em aut
sororē. quia sufficit int̄ tales uinculū
carnale A. Idē in sū. cō. d̄cā. q. 53. B
Quō aut cōfirmatō impediat m̄firmū
uide. i. impedimētū 6. De crismate. f.
q̄d ē materia confirmationis h̄etur s̄
baptismus 7. §. 3. 7. i. oleū sanctum.

Onsanguinitas

uidē d̄ h. i. impedimētū 5. p̄ totū

Onscientia

Utrū con
scientia er
ronea obliget ad faciendū ali
quid uel dimittendū. R. fm̄ pe. Tre
dens se teneri ad aliquid 7 non faciēs
incurrit contemptum. Et. faciens illud
quod putat peccatum peccat. Un̄ glo.
super illud Ro. 1. 4. Omne quod nō ē
ex fide pctm̄ ē. dicit sic. Omne quod fit
i cōsciam edificat ad gehēnam. Item
Luci. x. Si oculus tuus nequū fuerit:
totū corp' tuū tenebrosū erit. Danē
te g' cōscia erronea hō p̄p̄er' ē n̄ tñ
simplr. qz pōt 7 d3 deponē cōsciaz talez
p se uel p̄ alteri' cōsiliū. Lon. Tho. p̄i
ma sc̄de. q. 19. arti. 5. 7 6. A. Idē in
sum. con. li. 3. ti. 22. q. fi. B

Onsecratio p̄ salic3

7 supra. De forma consecrati
onis ep̄ozū diffuse 7 copiose tractatur
7 h̄nt ep̄i i ordinarius suis. 7 de ipsa. 23.
dif. qui ep̄s. 7 dif. 75. ordinationes. 7 eē
de sacra uncti. cū uenissz. Et d3 fieri in
die d̄fica tñ. d̄cō. coordinationes. Nec
ē necius cōtinuare ieiunū a sabbato
q̄ i p̄cedenti sabbato icipiēs ieiunare

nō comedat q̄usq; i dñica fuerit ordia
r^o. nā z i ipa dñica añ prandii itelligit
ieun^o ec̄. A. Hoc fuerit dca Ray. ut
i sū. con. li^o 3°. n. 22. q. 33. z. 31. z i hac enaz
additur q̄ debet fieri hora tertia. B

Cōsecratio epōrū ultra tres menses
p^o cōfirmationē differt non o3 nisi ex
cā. 75. dñ. s. p. A. In h^o. s. nō dī p^o cōfir
mationē s3 p^o electionē. z ita t3 Ray.
ut p3 in sū. con. dca q. 31. S3 poti^o ut q̄
cōputatio fiat a tpe cōfirmatōis. Nā
p̄us cōsecrari nō pōt. Iō illud tēp^o nō
o3 cōputari sicut nec tēp^o suspēsiōis i
collatōe bñficiōrū. ut in c. ga diuersita
tē. ex de ocl. p̄bē. Uñ ut p3 in dca. q. 31.
glo. Ray. dicit q̄ tēpore cōfirmatōis
fit ista cōputatō. sicut notauit Hugl.
ea. dñ. qm̄. Et nisi fecerit infra dictū tps
se cōsecrari cōione p̄uat^o expectabitur
ad h^o p̄ duos mēses infra q̄s si nō purga
uēit morā ced3 metropolitani iudicio
nec ibi nec alibi postea cōsecrabit. z h^o
nisi fuerit ipedimēto legitimo ipeditus
dcō. c. qm̄. z dñ. 45. qm̄. pōt aut itelligi
dictū Ray. qm̄ elect^o fuisse negligens
ad petēdā cōfirmationē. nā z tēp^o su
spensionis i collatōe bñficiōrū cōputa
tur negligētī petē solutōnē. ut no. gl. i
dcō. c. ga diuersitatē. z s̄ bñficiū p̄mo. i
principio. B

A q̄ cōsecrēt singuli plati^o R^o. Papa
cōsecrat ab epō hostiē. q̄ i h^o uice3
metropolitani obtin3 ut ēt a q̄ vlt. dñ.
23. i noie dñi. A. ibi non sic dicit s3 ita
Quia sedes ap̄lica cūcti i orbe fran3
p̄fert eccl̄us. atq; iō sup se metropoli
tanū h̄re nō pōt. L. r̄dinales : ep̄i : me
tropolitani. p̄culdubio uice sūgūt : q̄
u3 electū antistitē ad ap̄li cūctis ap̄i
cē p̄uebāt. Et ita a dicti a ep̄is cardia
lib^o o3 papa cōsecrari s3 Ray. z i sū. cō.
eo. n. q. 29. nisi forte ex cōsuetudine uel
ex ip̄i^o electi dispōne aliō p̄cedēt cuz
papa stari p^o electionē h̄eat oīuz pleni
tudine pr̄ati dcō. c. i noie dñi. Et ita pōt
itelligi qd̄ dī dī epō hostiē. z fuit dic
tū Hoff. ut i dca. q. 29. B. Primates
s̄o z metropolitani cōsecrari debēt a tri

b^o : p̄is eorum suffraganeis oīd^o aliis
suffraganeis p̄sonalit adueniētib^o ni
si eēnt necire ipediti. z tūc cōfētiāt per
l̄ras. 64. dñ. ga. z. 66. dñ. archiepus. z. c.
porro. z dñ. 51. q. in aliq. in fi. z ex dī tēp.
o3. si archieps. Et ita sit de mero uir
bodie tñ de cōsuetudine q̄si nullus ar
chieps : p̄iarcha uel p̄mas cōsecrat ni
si a papa uel ab alio de mādato ei^o. ar.
24. q. i. pudēda. A. Hoc fuit dñi Ray
ut p3 in sū. cō. eo. n. q. 28. S3 ei^o gl. dīc q̄
nō credit q̄ h^o mōi cōsuetudo sit gnāl.
B. q̄ si ab alio forsitan cōsecraretur
paz. p̄dēsser qz añq̄ possent se archie
p̄scopos p̄iarchas noiare z plura a
lia facē oportēt q̄ palliū a papa h̄erēt
nisi forte h̄re possent a p̄iarcha. De q̄
mā uide. i. palliū. z. i. p̄iarcha. s. 2°. A
In his loci p3 q̄ istd palliū n̄ pōt cōfer
ri nisi a papa uel ab uno dī q̄tuor p̄nci
palib^o p̄iarchis. u3 Constantinopolita
no. Alexandrino. Antiocono. z Hierosō
lymitano. B. Ep̄i s̄o si sūt exēpti s̄l̄r
debent a papa uel ab alio dī ei^o mādā
to cōsecrari. A. Lō. Al. B. Si n̄ sūt ex
ēpti dñt cōsecrari ab oībus aliis suffra
ganeis z auctoritate metropolit. n̄. uel
si nō oēs p̄nt uenir saltē a trib^o ep̄is
iussu archiepi uel ab archiepo cū duo
bus ep̄is cōsecrēt alius p̄ l̄ras cōsentien
tib^o. dñ. 64. p. totū. A. Hoc fuit dñi
Ray. ut in sū. cō. eo. n. q. 27. B. Et nota
b q̄ ternari^o numer^o epōrū ē de suba
cōsecratōis. uñ si a pauciorib^o cōsecrāt
ē nihil agēf. ut no. Hugl. i p̄dcō. c. por
ro. A. Hoc ēt t3 glo. i. c. ep̄i. ex dī tē. or.
z ēt glo. Ray. ut in dca. q. 27. que etiam
dicit notasse Hugl. i dcō. c. porro. q̄ si n̄
ēēt mō nisi un^o ep̄s ut duo. n̄ possēt cō
secrari ep̄s donec aliud cōstitueretur
a papa uel mortuo papa gnāl eccl̄esia
posset mutare hāc formā. i. 3 ab ap̄lis i
stitutā z statuē q̄ un^o ep̄s sol^o ut duo
cōsecrāt ep̄m. uel si null^o ēēt ep̄s q̄. s.
p̄sbyteri cōsecrāt eū. Si aut nec ep̄s
nec p̄sbyter ēēt. tūc dīc dñū ip̄ozādū
iudiciū esse quid fieri debeat B Et
unus dictōrū triū ē p̄ncipalit cōsecrās

q. 93. ¶ totā cōsecrationē pficiat alr ni
hil agit. A. si un' p'cūnā facit z ali'
p'cū alia. uel si un' ep's manū iponat z
simplex p'sbyter u' etiā ali' ep's b'ndi
ctionē infūdat. dca. q. 27. B. Alii duo
sūt q'si coadiutores. tñ oēs pronuncia
re debēt qz oēs cōsecrāt. hec Hugl. Et
Ld. Hoff. A. Immo h' u' poti' fuisse
dictuz Hosti. Hugl. aut z glo. Ray. di
cūt q' cū tres ep'i cōsecrēt ep'm pōt cō
cedi q' gl'bet illoz cōsecrer s; nō solus
i. cū alio sacrat. Et q' sūt ibi tres actio
nes s; una sola passio i cōsecrato. sicut
i trn' hoib' ferētib' lapidē tres sunt
acrōes i ferētib' s; una passio i lapide
ut i. d. q. 27. Cōueniētius u' dictū hosti.
quia saltē iunctio manūū z capitis cō
secrādi cū sacro crismate nō pōt fieri:
nisi p' unū alijs assistētib'. ut ex d' sac
unc. c. uno in p'ncipio. B. P'nt autem
fil' ab eodē plures ep'i cōsecrari. ex de
ose. ec. uel al. cū sis. A. Ibi d' noueris
q' plura i eadē eccl'ia altaria. z plures
ep'os s' p'oteris consecrare. B.

Ubi singuli plati sūt consecrādi: R.
Papa in sua eccl'ia si fieri pōt: al' i q'cū
q' et ex urbē. d'f. 23. i. noie dñi. Patriar
cha xō p'mas z metropolitān' debēt
cōsecrari in p'p'rijs ecclesijs nisi necitas
aliud iudicat. A. uel cōsuetudo appro
bata etiā in cōsecratioe pape s'm glo.
Ray. ut in sū. cō. eo. ti. q. 32. B. 24. q. 1.
pudēda. ex de tēpo. 02. si archieps. ep's
aut d; cōsecrari ubi elegerit metropo
litan'. d'f. si. c. ult. i. fi. A. Nisi aliō ob
seruandū sit de cōsuetudine approba
ta s'm glo. Ray. ut i dca. q. 32. ubi etiam
d'f. s'm Ray q' si ep's fuerit cōsecrat' i
alia eccl'ia q' metropolitani l'nia: d; se
p'ntat metropolitano suo. i. tres mē
ses a t'pe cōsecratiois. d'f. 63. cū lōg. B.

Consecratio 2° scilz eccl'

sic. ut recōciliatio er'. Eccl'ia
a solo ep'o pōt cōsecrari. de conse. dist.
i. nemo. neq; ep's pōt h' alteri delegat'
nisi ep'o. sicut neq; recōciliationem. ex
eo. aqua. Et pōt cōsecrari tā i dieb' dñi

eis q' p'uat. ex eo. tua. Nec d; cōsecrari
sine missa. de ose. dist. 1. c. 2. z. c. de fabri
ca. i. fi. A. Idē in sū. con. li. 3. ti. 24. q.
49. s'm hosti. subdendo. Et dixit Ba
rianus. s. q' missa cēt de suba consecra
tionis. Hugl. xō dixit d. Nam s; ipsuz
si ep'us cōsecrer z p'sbyter dicat missā
eccl'ia cōsecrata erit. h' ibi. Puto q' ar
tēdēda sit cōsuetudo q' ē optima leguz
iterpres. ff. de legib'. si de insp'atione
B. Et si ep's nō petiuit dotē eccl'ie cō
petētē qñ p'mariū lapidē posuit: d; in
cōsecratione supplere. ga. ad h' tenet
fabricator z eius heres. ex eo. cūz sicut
i. q. 2. placuit. Si eccl'ia i alieno solo sit
cōstructa uel consecrata. unde. i. eccl'ia
p. 5. p. B.

Presumit eccl'ia cōsecrata quan
do de h' aliq' scriptura apparet u' i in
strumēto dotatiois u' i libro eccl'ie u'
i colūna uel in tabula marmorea z h'
uel etiā si appareat unus testis d' uisu
uel de auditu. de cose. dist. i. solēnitates
dedicationū. A. Ibi non dicitur aliō
nisi q' solēnitates dedicationū fiāt
p' singulos ānos. z q' si certa scriptura
uel testes nō appareāt d' cōsecratioe ec
clesie cōsecrēt. Et idē ea. d'f. c. eccl'ie. z tñ
p'dicta dixit Ray. allegās etiā ad hoc
24. q. 2. sane p'fert. ibi. In sacris dicti
onis scripserūt. Et s'm glo. eius dicitur
sūt colūne eccl'ie. ut i sū. con. eo. tit. q.
150. S; glo. in dca. c. sane. d'c q' dicitur
tabule dicūt a dico d'c. d'c et q' ibi est
ar. q' si i lapide u' colūna inueniat scri
ptura fides ē ei adhibēda. B. Et itel
ligas tales pbatōes semiplenas suffi
cēt. ubi nō cēt d' h' p'cēno p' quā tolleret
ista pbatō ut q' fieret inde alteri p'u
dictū. ex eo. p'posuisti. z ex de adult. si
gnificasti. A. Ista capla paz uidēt fa
cē ad h' dictū tñ i se u' uey. qz cū d' al
teri agūt p'u d'cio regularit' regitur
plena pbatō. ut i. c. cū sint. ex d' re. iur.
li. 6. Et q' dicitur i hoc. s. fuerūt dicta
Ray. z Immo. ut i. d. q. 150. B.

Tres casus sūt i q'b' eccl'ia cōsecrata
d; recōsecrari. Prim' si eccl'ia obusta

fuerit: ita qd pieres sint cōbusti uel di
rupti seu notabiliter de crustari. uel i to
ro ul' i maiori pre. de cōse. dist. i. ecclesiis
Sec' si solū tectū erustū fuerit. ex eo.
lignis. 2' si q'cūq; mō rota ecclia uel
maior ps destructa ul' dirupta ē. si hō
pieres successiue fuerūt repari eadez
ecclia itelligit. Et iō sufficit si tñ reco
ciliat cū aq exorcizata z cū solēnitate
missē. A. Hoc casu fm hosti. z i sū.
con. dcā. q. 150. nō ē ius exp'ssū de recon
ciliatōe. tñ tñ deuoti' ē q' fiat. B
Secus si rota fuit p' destructa. etiā si ex
eisdē lapidib' reedificata fuerit. cōse
crata. n. ē. de cōse. dist. i. de fabrica.
3' casus ē qñ dubitat an fuerit cōse
crata nec apparet aliq' pbatō de his que
dcā sūt s. s. primo. A. Idē i sū. con. di
cta. q. 150. li. 3' ti. 2. 4. z no. gl. i. c. pposui
st. ex de cōse. ecclesie. B
Sūt alii casus i qb' ecclia nō d' reco
secrari sed recōciliari. Prim' ē. ppter
homicidiū uel ēr enormez sanguis ef
fusione ibi cōmissam. ex de cōse. ec. p
posuisti. Sec' d' leui ut si casu sanguis
de narib' emittit' z i qs ungue aliquā
rulū excoziet' z sanguinez emittat. 2'
ppter adulterū uel semis effusionez
ex de adul. significasti. 3' si excozicatus
f' ecclia fuerit sepult'. de cōse. dist. i. ec
clesiā. ex eo. consuluisti. A. Idē etiā
ē si i ea fuerit sepult' pagan' ul' infidel'
tūc. n. nō solū corpa extumulāda sunt
z abiciēda s; z pieres radēdi z ei' ri
gna. dcō. c. ecclesiā. z. c. se. Et sūt d' fieri
qñ fuerit ibi sepult' excozicat' secūdu
hosti. z i dcā. q. 150. B. 4' si ecclia
ab epō publice excozicato cōsecrata fu
erit. A. uel etiā bñdicta. ut i dcā. q. 150
ubi ēr idē d' d' cimiterio uel alio q'cūz
sacro a tali excozicato cōsecrato uel be
nedicto. B. Nā fm hosti. si corpus
mortui excozicati polluit ecclia. nullo
fortius ubi ipā cōsecratō pficit' p os z
man' excozicati. A. Sec' tñ ē in sacris
q' i trinfec' opant' fm eūdē hosti. ut i
dicta. q. 150. ad fl. ubi ēr hōia notantur
ppter id qd dictū ē de leui effusioe san

guinis. S; ad h' facit qd notat glo. ex
de sen. excozic. cū illoz. s. nos tñ. sup. hō
bo effusione. B

Quid si de lapide cadēte de ecclia
aligs occidat. aut si aligs furiosus ibi
se occidat. R. Nō ē i his casib' recōci
lianda. ex q nō ē sanguis p cōtentōne
effusus nec fuit mala uolūtas ad uo
lentia s; fortuit' casus. hosti. z hugi
A. Idē i sū. cō. li. 3' ti. 23. q. 151. B

Quid si i ecclia aligs uulneret le
talit' z p' ea i domo sua moriat'. R. s;
guil. z hugi. recōciliari d'z. nā ibi dicit'
mortu' ubi mort' cām accepit. Si hō
ecōtra ex ecclia uulnerat' sit z in ec
clesia postea moriat'. nō erit ecclia ui
olata ut recōcilianda. A. Idē i sū.
con. eo. ti. q. 152. B

Quid si i ecclia martyr occidit'. R.
fm guil. Dicūt qdā q' ppter h' ecclia nō
ē recōciliāda. q' h' mōi sanguis effusio
ecclesiāz nō polluit s; poti' cōsecrat. A
Idē i sū. cō. eo. ti. q. 153. B

Quā p semis effusione recōcilianda ē
ecclia. R. fm guil. Pro adulterio qdē
z fornicatōne. de cōse. dist. i. ecclesiis. ex
eo. c. fi. ppter pollutōne aut nocturnā
in sōnis nō d'z. Si aut uir uxore ibi cog
noscat credo q' idiget recōciliatōne.
Et ita tenet Jo. z itez Jo. an. A. Lon
tranū ut aut tenē glo. fm hugi. i dcō
ecclesiis. S; p mū ut ueri. ar. c. iur. 33
q. 4. Un' z in sum. con. eo. ti. q. 154. d' q'
hugi. ut log de recōsecratōe. B. Si
milit' recōciliāda ē. p uitio sodomitico
ibi cōmissio. Lerep nō ut reconciliāda
A. s. de necitate s; de cōsilio. ut in dicta
q. 154. B. qñ h' mōi sūt occulta. Sar
con. hosti. q' tū ē i sūma uel sūia. A. ga
lz hosti. in diuersis locis diuersimode
locutus sit. rādez hoc tenuit q' p oc
cultis nō sit nec eccliam reconciliari.
ut p; in dcā. q. 154. B

S; qs pōt ecclesiam recōciliare. R.
fm Ray. eps. ppter p se uel per alium
epm. Et pot unus aquā bñdicere. z ali
us recōciliare. Per simplices hō sacer
dotes nō pōt etiam si sit consuetudo.

ex eo. c. aqua. A. Idem i su. co. eo. ti. q. 155. B. S. fm Inno. ex omissione pa pe sacerdotes simplices pnt ecclesias recõciliare qua tñ pus p epm bñdicta A. Inno. sic dic i deo. c. aqua. Vidimus aut q papa plurib epis indulxit q p simplices sacerdotes possent recõciliare ecclesias aqua tamen pus p epm benedicta. B

Quid si quis celebrat i ecclesia semis uel sanguinis effusione polluta? R. Et si scieter i ea celebrat nõ ppñ hº irre gularis. ex de sen. ex co. is. q. liº 6º. Tñ ta lis grauter peccat. ut ibidẽ dñ. A. Dñ n. ibi qd p temeritate hº mõi puniẽdº B. Uide hº diffuse. i. iter dictuz. 4. S. penul. A. Ibi dñ de pena celebrat in loco prohibito. B

Quid fiet si ecclesia n̄ cõsecrata fuẽt semis uel sanguinis effusione polluta? R. debet aq exorcizata p sacerdotes lauari ne diue laudis organa suspẽdã tur z q citius cõsecrari. ex eo. si ecclesia. A. Ibi nõ dñ q deã ablutõ debeat fie ri p sacerdotes nisi i glo. q hº ibi notat Idẽ et tener gl. Ray. ut in su. co. eo. ti. q. 156. dicẽs q aq hº cõfici põt p simplices sacerdotes. z talis ecclia p eos lauari suũ mādato epĩ spāl. ar. i deo c. si eccle sia. ga dicit q deat. pñmus lauari: qd nõ fieret si oporẽt mandatũ epĩ expe ctari. Alii tñ dicũt ut ibi p3 q auctori tas epĩ ẽ nccia i hoc casu. ga sic necessa ria est auctoritas epĩ ad hº q ecclesia edificet. z q ibi celebrent diua a pñci pio. de cõse. dis. i. nemo ifra. dicũt q ne cessaria ẽ auctoritas epĩ q ad recõcili ationẽ eiº post q talis ẽ polluta: hº ibi. hoc indef. turis. B. Nec ẽ ppñ hº ec clesia infidicra nec q ibi celebrat irre gularis ẽ etiã si cõsecrata fuisset. ut in pño. S. dictũ ẽ. A. I3 hosti. dixerit cõ trariũ ut p3 i deã. q. 156. B

Ecclia pñpue cõsecra foratoria mōa steria z hº nõ dñt reuerti ad seculares habitationẽ z pphanos usus. 19. q. 3. q. 1. c. qm. 17. q. ult. q. 1. ex de relig. do. ad h. A. In hº c. dñ de hospitali: quod

nullatenº o3 mūdānis usibº deputari cū sit locº religiosus. Dec ẽ oia notat in su. con. eo. ti. q. 160. fm Ray. B

Consecratio 3º. f. al

Alia ẽ cõsecratõ ecclesie. alia altaris. Et iõ una sine alia põt fieri. ex eo. c. p. Altaria sine reliquiis cõsecrari nõ debet. de cõse. dis. i. placuit. z. c. nõ o3 Et põt epĩ i eadẽ ecclesia plura simul altaria cõsecrare. ex eo. c. u. tis.

Altare qñ sit cõsecradũ: R. f3 hosti. Reconsacrandũ ẽ si mora rupta seu e normiter destructa sit tabula eius su pñor q dicit mensa pñpue i angulis siue cornibº in qbus pñpue solet fieri altaris cõsecratõ. A. Ista enorinis de structõ o3 ẽ talis q inducat deformi tatẽ arbitrio epĩ iudicadã fm hosti. z Inno. ut i su. co. liº 3º. ti. 24. q. 150. B. Ite si motus fuerit aliq de lapidibº pñcipalibº stipitis mēsam contingen tibus. nam in illa cõiunctione pñpue i telligit cẽ altaris cõsecratõ. ex eo. ad h. z. c. qd i dubus. qd qñda itelligunt qñ sup quor collinas ẽ altare t z una mo ra sit. A. Hoc fuit dictũ glo. Ray. ut i deã. q. 150. B. Secº ẽ de aliis lapidibº stipitis siue pariet q nõ cõtigit mēsa ga ppter illoz motionẽ n̄ ẽ altare re cõsecradũ. A. Ite ẽ et si lapides rãge rēt mēsa dñm nõ ẽnt de pñcipalibº ut deã. q. 150. B. Silr nõ ẽ recõsecrãd si tota mensa cuz sibi adherẽtibº trãs feratur sicut nec cõsecratur altare por tatile. Item reconsacrãdũ ẽ si sigillũ lapidis quo sigillant relige fractuz sit uel diminutũ. ex eo. c. p. z. c. quod in du bus. z de cõse. dis. i. si motũ. A. Idẽ ẽt est si dictũ sigillũ fuerit motuz. deo. c. qd i dubus. z in deã. q. 150. B. Si autẽ altare intantũ augmentet q amittat pñorẽ formã recõsecradũ ẽ ga forma est cẽ rei. ar. 10. q. 2. hoc us. Lon. Inno. z Ber. A. Glo. hº dic ex eo. c. p. Secus si additio uel diminutio non tollit for mã fm glo. Ray. z in deã. q. 150. ubi oia que dicta sũt in hº c. notantur. B

Altaria in quibus deſſantur h' modi
celebrauerunt nō debent ppter h' oſe
ri nec recōciliari. eſt ſa. itera. nob.
A. Ibi nūq̄ d' d' recōciliatōe ſz ſolū d'
recōſecratōe. Idē tū pōt intelligi z d' re
cōciliatōe cū nō ſit iure cautū q' h' ca
ſa recōciliatō fieri deat. ar. c. is qui. de
ſen. excōi. li. 6. B. De altari uide que
dam alia ſupra altare.

Conſecratio iiii^o

ſcimiterii. Alia eſt oſecratō ec
cleſie. Alia cimiterii. Si g' cimiteriū
fuiſſet pollutū effuſione ſanguis ul' ſe
mis. uide ſcimiteriū. ſ. ſi. Leterū ſi in
cimiterio corpa fidelium deſūctoꝝ ſep
ta ſūt ab excōcatis ſcismatici ul' iſide
libus z h' mōi. nō ppter h' debent exbu
mar. eſt de ſa. itera. a nob.

Limiteria nō cōſecrata in q' corpa
paganorū uel hēticorū ſi u' excōcatis
uim ſepulta ſunt nō debent cōſecri.
de oſe. diſ. i. eccleſia. ſz corpa ſepulta ibi
dñt ide p'us enici. A. Et pieres z tigna
radi. z ruc ſi agra fuerit poterūt conſe
crari. de o. eccleſia. B. Si aut oſecra
ta fuerāt p'us eodē mō corpa p'dicta
iñ eiicēda ſūt ſi diſcerni p'nt aliū n'. eſt
d' ſepul. ſacr. z i p'a cimiteria recōciliā
ſūt. ſicut de eccleſia dñt eſt. oſecratio
z. ſ. 4. circa finē. A. Idē i ſū. con. li. 3.
ti. 24. q. 159. ſz hoſti. Et addit. Corpa
ſanctorū nemo pſumat transferre ſiñ
licētia p'ncipis uel epiſcopi. d' cōſe. diſ.
i. de loco. ubi dicit glo. q' p' p'ncipe h'
intelligit papa. Et hoc uerū eſt ſi cor
pora tradita ſunt ppter ſepulture al'
ſine auctoritate alie p'nt trāſſeri. ſm
glo. ibi. Dicit ēr hoſti. q' idē u' d' oſſib'
auorū fidelium. ff. de reli. z ſump. ſu. l.
oſſa. B.

Conſecratio v^o ſue ſtiū

pallaz z uasorū. Veſtes ſacer
dorū z miſtroꝝ. palle altaris z uafa ſa
cra z oia ſua non debent conuerſi ad
uſū laicorū ſz ſi qua ſūt ueritate con
ſupra cōburi debent z cineres i eccleſia

reponi. ſ9. q. 3. q' ſemel. z. c. qm̄. de conſe.
diſ. i. altaris. A. Ibi d' Altaris palla
cathedra. cādelabrū. z uelū. ſi fuerint
ueruſtate cōſūpta ſcēdio deñt qm̄ nō
licz ea q' i ſacrario fuerūt male tracta
ri ſed incendio tradat uniuerſa. Lincfa
q'q' eorū i baptiſterio inferantur. ubi
nullus tranſitū hēat aut in piete. aut
in ſoſſis pauimētoꝝ iactēt ne introcū
tū pedibus cōignētur. Itē ut patz
in ſū. cō. li. 3. ti. 24. q. 160. ſm Ray. idē
ē de pelui in q' diacon' ad c' officiū
ſpectat cū miſtris hūilibus abluat cor
poralia itra ſcūariū. Idē ēr dicit d' ue
lamibus. Et ſm glo. eius palla dicitur
ueſtis q' altare coopitur. Itē d' corpa
le ubi corpa dñci i uolunt. Uelū aut z
cortinā poſſum' noiare pānā q' ſub al
tare depēdet. uel qd i q' drageſima ex
rēditur añ altare ſea q' depēdet ad pi
etes eccleſie. Dicit ēr q' ex h' p' q' corpa
lia nō ſūt abluēda p' laicos aut mſeres
etiā moniales de iure. ſz de cōſuetudie
fiat dñū. Itē in. c. ligna. de oſe. diſ. i. d' f.
Ligna eccleſie dedicata nō debent ad a
liud op' iūgi niſi ad aliā eccleſia z uel
igni cōburenda ſūt uel ad p'fectū mona
ſteriorū fratrib'. In laicoꝝ opa ſi dñt
admitti ubi olcit gl. q' dicta ligna p'nt
poni in locis honeſtis. ſm capitulo ul'
dormitorio uel ſi ſz nō i cogna uel ui
neis paſtinādif z h' mōi. Et idē dicitur
in dē. q. 160. B. Si hō nō ſūt cōſūpta
ſed reparēt remanēre ſubā non oꝝ ite
rato oſecrari etiā ſi p'ſes plures reſici
ant. ſec' ſi forma tota ſit ſoluaf. Albz.
z Ber. A. Idē notat glo. eſt d' oſe. ec.
uel al. c. qd i dubio. Nec dicit Al. l' dē
glo. ſi tota forma ſit ſoluaf. S3 Al. dicit
ſi forma ſoluaf ſiue muref. Et ē ar. ad
h' qd d' de reparatōe eccleſie. ur in ſū. cō.
eo. ti. q. 172. B.

Utrū uafa ſacra poſſint uēdi. R. p
pter neceſſitatē p'nt uēdi in eadē forma
alteri eccleſie ſz cōfracta poſſūt uēdi
culibet. de cōſe. diſ. i. ligna. A. Delit'
facit. 10. q. 2. b' uis. ubi nō d' cōfracta ſz
cōſata. z forte q' ad h' idē iportat. B.

Consecratio ^{uirginu} De bac. i
uirginu consecratio.

Conseruator ^{gs pos}
^{lit ee co}

seruator? R^o Episcopi z cor
superiores aut abbates seu illi qui in
cathedralib^{us} uel collegiatis ecclesiis
obtinere dignitates uel personatus.
Alii nō pnt ee. nec aliqs pōt ee conser
uator sui cōseruatoris. nec aliquis po
test hñe cōseruatorē eū q ē sub sua iu
risdictōe domini uel districtu ecclesia
stico uel tpali. excepti regib^{us} u^{el} regis
ex de offi. dele. hac cōstitutōe. li^o 6°

Conseruatores nō pnt pcedē contra
aliqs extra ciuitates uel dioceses in q
bus fuerint deputati. nec pnt aliqs ci
tare ultra unā diēciā a fine illorū dio
cesis. ex de offi. dele. hac cōstitutōe
li^o 6°. A. In. s. p. ubi etiā dī q isti con
seruatores nō debēt etiā pcedē nisi i
ciuitatib^{us} seu locis ifignib^{us} ubi possit
peritorū copia haberi. B

Conseruatores nō pnt cōmittē uices
suas exceptis citatoib^{us} z sniarū denū
ciationib^{us} nisi aliud eis p lras cōmitte
ref. z tūc cōmittē possent ifra loca i q
b^{us} fuerit deputati z psonis predictis i
p. s. ex de offi. dele. hac cōstitutōe li^o
6°. A. s. 2°. B

Conseruatores nō pnt se itromittere
de aliis q^{ui} de manifestis iuriis z uolē
tiis. ex de offi. dele. statuim^{us}. li^o 6°. q^{ui} si
d aliis siue q idaginē iudicialē regrūt
se intromiserit: fuit suspēsi p unū annū
ab officio: z p q^{ui} h^{ab} fieri pcurat incur
rit sniam excoicatis a qua nō pōt ab
solui nisi pti guate satisfaciāt de expē
sis. ut i p dca decre. hac cōstitutōe. Nec
pcessus ualet qā excedit fines mada
ti. ex d rescripti. cū dilecta. Sciēduz tñ
fz Inno. A. In dicto. c. statuimus. B
q l3 pncipalit nō habeāt iudicalem i
daginē: i notoriis tñ hñt qā oia illa sñt
qbus eorū iurisdictō nō posset explicari
intelligunt eis ee commissi. ff. de iur.
om. iudi. l. 2. Cū cōseruator pōt citare:

z pnt iaces punire. ex de offi. dele. de
cāis. ff. si gs ius di. l. 1. Itē si maleficiū
ē notoriū alius z nō iudicioz q sup h^{ab}
pbariones qrat z cogat testes. 2. q. i. in
pms. ex de testib^{us}. c. 2. A. Delius fa
cit ex de testib^{us} cog. c. p. z p totū. Et ut
no. Inno. ubi s dicit qdā q testes qui
inducit sup notorio debēt dicē factūz
ee notoriū: z si qrat quō scit pōt rñdē
qā ego pñs fui z uidi qñ publice in
platea multis pñentib^{us} fecit illud. im
mo plus uidet q si etiā dicat. Ego non
uidi qñ fecit maleficiū. s3 uidi qñ duc
tus fuit corā iudice z interrogat^{us} d ma
leficio nō negauit: uel confessus fuit. f.
q sic publice fecerit. Quidā dicūt idē
etiā si corā multis cōfiteat. Itē si dicē sic
Ego nō uidi qñ fecit maleficiū: s3 uidi
eū fugiētē uel latitātē ppe h^{ab} z nullo
modo se excusant: nec suberat causa
qre se nō excusaret. uel qā de hoc cum
aligb^{us} trāsegit. ff. ex qb^{us} ca. infra. rro. l.
athlerbas. s. si. 2. l. se. Et sic ē multa ta
lia inuēire. Alii tñ dīcūt. hec ille. Itō
rū dictū pōt itelligi i his q nō sunt no
toria p sniam uel cōfessionē in iure ul
p euidētiā factū. ut in c. fin. ex de coha.
cle. z nu. B. Itē qā etiā in notorius
aliquis ordo nccius ē. ex d iurcū. ad
nostrā. Itē si reus cōfiteat factū s3 dicat
q uisus fuit iure suo. i h^{ab} cāu admittit
pbariōes. Aliē. n. nō pōt explē iurisdic
tionē sibi cōmissā. Si tñ q pcedat ad
igitionez qñ factū qdē ē notoriū sed
nescit gs fecit. Itē ad repellēdā iuri
az pōt inuocare brachiū seclare. sicut z
ali iudices. ex de offi. or. c. p. 7. c. qm in
plenisq^{ue} i fi. A. Et ad h^{ab} ptas seclares
tenet. al^{iter} cōseruator pōt illū excoicare.
cū h^{ab} sit accessoriū ad officiū cōseruato
ris. 2. q. 5. administratores. f3 Ber. z i sū.
con. li^o 2°. r. s. q. 4. 7. ubi h^{ab} oia notātur
B. Itē si reus q fuerat cōdenat^{us} z ex
coicatus opareat infra annū. z dicat se
uelle satisfaccē: cognoscat cōseruator d
quāitate dām z h^{ab} mōi. h^{ab} Inno. A. Et
si nollz actor q d h^{ab} cōgnoscat cōseruator
reum absoluet. ut in dicta. q. 157. Et cū

3. Albiꝛ dic ꝑ hꝑ cū erit uere ex
 cōcatus fm ꝑno. i. c. tūa. ex de cōba.
 clez. nūlz qdā ſup. Puro diſtinguēdū
 ꝑ ſi ſnia ſir lara ſup negotio ꝑncipali
 nō tener cū nō ſir notozū nec ad ofer
 uatoꝝ iurisdicōne ꝑtineat. Et ita ꝑo
 teſt itelligi qd ꝑ iſto. ſ. z. in ſū. cō. lib.
 2. t. 1. q. 156. Si xō ſir lara ꝑpter cōtū
 maciā nō cōparēdū: ſnia tenz ga ad cū
 ꝑtiner cognōſce ad ſua ſir iurisdicō. ut
 ſ. 3. ꝑrimo. Et ita intelligatur dictum
 Albiꝛ. B

Onsuetudo ē ius qđ
dā mori

*Costuetudo iducit p binū actū. 25. q. 2
ita nos. A. Non tñ efficax cū deat eē
rōnabilis z pscripta. ut in. c. fi. extra de
consue. nisi forte act⁹ illi eēnt pmanē*

Sed quāto tpe p̄scribif seu firmat
 consuetudo? R. ut hostiē. ait fm cano
 nistas regit tēpus. 40. annorū. ex de
 elec. cum an. et ex de cēsil. oibz. A. De
 lius facit ex de p̄scrip. audir. Et dicit
 hostiē q̄ oēs canoniste dicūt expectan
 tū tēpus. 40. annorū. ut i. sū. cō. co. ti. q.
 207. S. h. d. intelligitū agit de p̄scri
 ptōe alicui rei seu iuris ecclesiastici.
 ut p. i. iurib. ad hoc altaris. t. h. sequit
 B. Et hec h̄nt locū i. ecclesiasticis. scd.
 leges tñ ē diuersitas. nā fm aliq̄s suffi
 ciūt. iō. ān. iter p̄ntes. t. 20. iñf. absentes
 S. fm alios expectandū ē tēp. tantū
 q̄ cōrāriū memoria nō existat. P̄i
 mū ueri. ut. ut. nō. L. que sit lon. cō.ue.
 in rub. 20. A. Puto q̄ uelit allegare.
 L. de p̄scrip. lon. tēpo. iō. uel. 20. ān. Et e.
 ti. l. si. h̄etur clare q̄ longū tēpus quo i
 ducit p̄scriptio. dicitur. iō. annorū. iñf.

¶ presentes. 2. 20. inter absentes. **B**
Cōsuetudine rōnabili alicuius loci d
rogat p statutu nouū pape: nisi illud
expmā ex de consti. licet. lib. 6.

Que autē ē dīa inter cōsuetudinē et
p̄scriptionē? **R**. fm hosti. sex possunt
die assignari. Prima q̄a p̄scriptio lo
cū bz i reb⁹ mobilib⁹ z imobilib⁹ cor
palib⁹ z icorpalib⁹. ex de p̄script. audi
t. 2. c. se. Cōsuetudo hō i icorpalib⁹ tñ
ut i futurib⁹ iurisdīcōib⁹ electōib⁹ et
h⁹. Scda q̄a p̄scriptio acqrit singulari
et puato: s̄ cōsuetudo non acqritur
magis isti q̄ illi. Tertia q̄a i p̄scriptōe
exigit titul⁹ z bona fides. ex d̄ p̄scrip.
si diligēt: s̄ in cōsuetudine non regit
titulus s̄ solū tēpus. ff. de usurj. l. cū de
in rem. **A**. **Delius**. ff. de legi. de q̄b⁹ et
dis. i. cōsuetudo. **B**. Quarta q̄a p̄scri
ptio z puilegiū nō cōcurrūt. ex de fide
instru. inter dilectos. §. ceterū. z ex d̄ p̄
scrip. uenēs. S̄ cōsuetudo z puilegiū
bñ concurrūt. ex eo. cū dilect⁹. z ex de
xbo. sig. abbate. Quia q̄a p̄scriptio p
prie ē exclusio actōis siue petitionis s̄
cōsuetudo ē actōis siue iurj acq̄sitiō. ex
de elec. cōstitut⁹. z. c. in genesi in fi. **A**
pōt tñ fm eundē hosti. Cōsuetudo
etiā uegatiuā respicef ubicūq̄ p̄bati
pōt. s̄. q̄ tale qd fieri hō deat. ar. ex de
elec. cū ecclia vultana. ad fi. z in sū.
con. lib. 2. tit. 5. q. 203. ubi hi casus oēs
notāf. **B**. Sexta q̄a cōsuetudo erro
nea nihil iunat. secus in p̄scriptione
q̄a titulus putatiu⁹ z si uernis n̄ sit dū
tñ p̄babilis error excuset dat cāz p̄
scribēdū. ff. p̄ empto. qd uulgo. z. ff. p̄
suo. l. ultri.

¶ Contentio utrum

sit p̄ctm mortale. **R**. fm tho. se
cūda scde. q. 38. si accipiat orēto s̄z q̄ i
portat ipugnatōne xitari⁹ z iordiatu⁹
modū sic ē p̄ctm mortale z hoc modo
diffinit Amb⁹ cōrētionē dicēs q̄ ē im
pugnatō xitatis cū cōfidentia clamorj
Si autē cōtētio dicat ipugnatō falsi

tatis cū debito mō acrimonie. sic cōrē
tio ē laudabil⁹. Si autē cū iordiatu mō
sic pōt eē uemale p̄ctm nisi forte tāta
iordinarīo fiat in cōrēdēdo q̄ generef
ex h⁹ scandalū. Un ap̄lus cū dixisset. 2.
Thimorj. 2. Noli contendere xbis s̄
dit. Ad nihil. n. utile ē nisi ad subuerfi
onē audientū. **A**. Idē in sū. con. l. 3. r.
34. q. 226. ubi etiā d̄r fm eundē Tho. q̄
cōrēdere ē d̄ aliquē rēdē. Et sicut dis
cordia d̄rietatē quādā ipor̄tat i uolun
tate ita contentio quādam d̄rietatez
ipor̄tat locutionū z q̄ debitus modus
cōtēdendi attendis si uenit p̄sonis
z negotio. **B**

¶ Contractus secundū

guil. ē ul
tro citroq̄ obligatio ex uolū
tate p̄tium surgēs ut ep̄rō uēditō loca
tio conductio mutuū z s̄sita. Quasi cō
tractus ē obligatō q̄ quis obligat ali
cui ex aliquo officio uel facto licito et
honesto: s̄z nō interuenient exp̄ssa uo
luntas utriusq̄ ut tutela uel cura aut
negociorū alienorū gestio z h⁹ mō. n. ā
q̄uis pupillus hñs tutorē: aut pubes
siue furiosus hñs curatorē: uel ille cu
ius ignorat⁹ gerit qs negociū nō exp̄s
se d̄xerit nihilominus tutor curator z
negociorū gestor obligant q̄si d̄xissent
Idē **Ul. A**. Idē in sū. con. libro 2. tit. 5.
q. 91. ad fi. Sed de his latius hēf i iustit.
de obli. p. to. cū multis se. r. z in ti. d̄ ob
li. q̄ ex q̄si cōtrac. nas. p. to. **B**. De con
tractib⁹ sub condicione z h⁹ modū. uis
i. m̄fimonium 5. §. 5.

¶ Contritio quid sit? **R**. fm p̄e i 4.

dis. 17. Contritio a magistris
sic diffinitur. Contritio ē dolor uolūta
rie assūptus p̄ p̄ctis cum p̄posito cō
fiteđi z satisfaciēdi. nam sicut in m̄ali
b⁹ aliqd cōtēti d̄r q̄n totalit⁹ i m̄imas
pres redigit. ita cor hōis cōtēti d̄r q̄n
affectus p̄cti fm oēm sui p̄tē i eo tota
lit⁹ cōfrigit z p̄fecte a p̄ctō resilit. Et q̄
tal⁹ resilitio dolor qd ē iō contritio p̄ do
lorem tāq̄ p̄ p̄prium gen⁹ diffinitur.

Addit aut uoluntarie assump^t. tanq^m dif
 ferentia ponēs i gnē morali. Et additur
 p^r p^retis tanq^m mā specificas loco ultie
 orie. Nec ē g^o diffinitō cōperēs cōtri
 tionē iōtū ē act^r x^rut^r. sed ut est ps sa
 eramētū p^rie sic o^r q^d addat aliqd per
 respectū ad alias p^res. z iō addit cū p^r
 posito cōfite^rdi z satisfaciēdi. Lō. Tho.
 ibidē. A. Jdē i sū. cō. li. 3. r. 3. q. 17. B
 Que oria ē inf cōtritionē z attritōez
 R^o fm Tho. i. 4. d. 17. sicut i corpali
 b^r attrita ē dicit^r q^d aliq^d mō sūt cōmi
 nura l^r p^rfecte. Contrita hō qⁿ oēs p^r
 tes sūt p^rfecte trita sūt. sic i spūalibus
 attritio significat quādā displicētiā d^r
 p^retis s^r p^rfectā. Cōtritō at^r p^rfectam
 displicētiā. A. Jdē in sū. cō. co. ti. q. 18.
 Et ista p^rfecta displicētiā iporat sum
 mū dolorē z ex toto corde. Un^r z Ray.
 in tri. de pe. s. is. seq^r qⁿis d^r eē. aut q^d cō
 tritio d^r qⁿ sūt ex toto tritio q^d totuz
 cor ad s^ram qⁿ terit z scindit p^r nimia
 angustia z dolore ira z indignatione:
 q^d cepit i ipa p^retā. un^r d^ris p^r p^rphetaz
 Joek^r. Scidite corda uest^ra z nō uesti
 mēta uest^ra. Jtē ps. 50. Sacrificiū deo
 spūis contribulat^r: cor contritū z hūiliatuz
 deus nō despiciēs tē. pūge igit^r z p^rcu
 te cor tuū si necē fuerit: spinis: clauis:
 lancea z aliis q^b ipē x^rps fuit p^r te pū
 ctus i cruce. h^r ille Lāto. n. q^d dolere d^r
 q^dto ē grauedo p^ret. Grauedo etiā uni
 us p^retis mortal^ris t^rm ē sūma z infinita.
 cū sit sūmū z infinitū deū. ar. i. instir.
 de iurris. s. atrox. z eē de sen. excōi. cū
 illorū. s. nos t^rm. un^r z unū solū excludit
 a sūmo z infinito bono z mittit ad ifini
 tū malū. de pe. d. s. frēs. Et sic etiā p^r
 p^rter unū solū p^retm mortale debēt q^d
 sūme z infinite dolē p^rpter q^d si fūde
 ret lachrymas ad equitatē aque mar^r
 cōdigne dolē nō posset. Debet g^o quis
 recognoscē q^d nō posset etiā p^r uno pec
 cato q^d debēt dolē z si non pōt q^d d^r
 speret i mīa dei faciēdo q^d pōt. i. ex to
 to corde dolēdo. Et tāto magis quanto
 plura z g^ruora commisit p^retā. Joek^r.
 Lōuertimi ad me in toto corde uestro
 z tē. de pe. d. s. quem penitet. B

Utrū regat cōtritio de q^{libet} p^retō
 mortali. R^o fm pe. i. 4. d. 17. quia in
 oī p^retō mortali ē ac ualis auersio uo
 luntatis a deo ad p^retm. Et oīa orarius
 curat. D^r q^d i oī r^rmissiōe peccati mor
 tal^r sit actualis auersio a p^retō ad deū
 q^d g^d cōtritio appellat. De p^retis t^rsi ob
 litis sufficit cōtritio general^r cū cōatu
 ad recordandū z dolēdū. Nec soluz de
 p^retō oblitō d^r q^d in genē dolē s^r etiā d^r
 obliuioe eiusdē q^d ex negligētia origit
 A. Hoc ultimū dictū d^r dolore obliui
 onis fuit Oph. q^d con. p^rdict^r sūt cū Ray
 ut in sū. con. co. ti. q. 19. B

Utrū spūalis contritio de q^{libet} p^retō
 regat. R^o fm Tho. i. 4. d. 17. q^d q^dtrū
 ad p^rncipiū cōtritiōis. s. cū quis d^r p^retis
 suis cogitet z dolet. z si nō dolore cōtri
 tionis saltē dolore attritiōis. sic o^r q^d
 sit spūalis de singulis p^retis q^d q^d i mēo
 ria h^r. S^r q^dtrū ad terminū q^d sē dolor
 tā g^ra iformat^r sufficit q^d sit una cōis
 cōtritio de oībus. tūc. n. mor^r agit i uir
 tute oīuz dispōnum precedentū. A
 Jdē in sū. con. co. ti. q. 20. z ut ibi p^r cir
 ca h^r clarus loq^r pe. sic dicens. De^r nō
 regit ab hoīe ipossibile sed possibile.
 Aut g^o pōt h^r contritio spūal^r sine aⁿ siue
 p^r z tūc regit. aut nō. z tūc dico q^d suf
 ficit general^r. nā i momēto pōt hō d^ruer
 ti z i momēto nō pōt hō d^rer de singu
 lis. s^r postea si tēpus h^r de his conteri
 d^r. gnālis t^rm contritio d^r q^d dicit Aug^r
 in li. de p^ria. Penitēre d^r ut^r dolē de oī
 crimie. h^r ē dispositō ad g^raz imediata
 nā dolē de uno p^retō sine alio nō sufficē
 ad salutē. Et ex his p^r q^d sufficit cōtritiō
 generalis z ē necia. q^a p^ricular^r nō suf
 ficit s^r p^rea si facultas adest: deuenire
 necē ē ad spūalē. sicut o^r uenire ad speci
 alē eorū recogitationē z cōfessionem
 de pe. d. s. consideret. B

Quorū z q^d sūt cāe iductie contritiōis
 R^o fm Ray. Ser. Prima ipa p^retōuz
 r^rcogitatio. Jsa. 38. Recogitabo tibi oēs
 ānos meos i amaritudie aīe mee. Se
 cūda pudor q^d ad cogitationē seq^r. p^rh.
 i. Putredo i ossib^r ei^r q^d cōfusiōe res

vignas gēit. Tertia pctōij utilitas hī
ere. 2. q̄ uilis facta es nimis iterās ui
as tuas. Quāta tūnoꝝ extrenū iudiciū
z tormētū. Petri. 4. Impius z pctōz
ubi apparebūt Ro. 6. Stipendia pcti
mora. Quarta dolor. s. de amissione p̄ie
celestis. Apoc. 3. Tene qd habes ut ne
mo accipiat coronā tuā. Sicut dolor de
offēsa dei. hic dolor d̄z eē acer: q̄a offē
dum deū creatorē. acrior q̄a patrem
nostrū celestē. acerrim⁹ q̄a z n̄z redē
ptōz q̄ nos p̄p̄io sanguine libauit. Se
xta spēs q̄ ē triplex. s. uenie qua pctā di
mittitur. ḡfē q̄ bona opamur z ḡfē q̄
remunerabimur. Apoc. 3. Ego sto ad
hostiū z pulso: si q̄s audierit uocē meā
z apuerit mibi ianuā introibo ad illum
z cenabo cū illo z ille mecū. A. Idēz i
sū. con. eo. ti. q. 21. ubi hec aliquantulus
latius ponitur. B

Post h̄ q̄rit. Utz dolor cōtritiōis de
beat eē intellectua⁹ uel sensibi⁹. R. fm
pe. i. 4. d̄s. 17. sicut dicit Lrifo. Unū
qd q̄ p̄ q̄scūq̄ cās nascit p̄ easdē dissol
uit. ex de re. iur. c. p. Lū ḡ pctiū p̄ actū
uolūtatis sufficiēt possit nasci, sufficiēt
ter ē p̄ solū actū uolūtari. s. p̄ displicē
tiam z dolorē q̄tū ē ex p̄e nostra pōt
tolli. Et cū h̄ mōi dolorē h̄fē semp sit
i p̄tate hois. nō aut h̄fē dolorē sensibi
lē. iō deus nō regit dolorē sensibilem
de cōtritiōis nccitate: s̄ est de eius per
fectōe. Lon. hosti. A. Lon. etiā Tho.
ut in sū. cō. eo. ti. q. 22. Debet etiā hō ad
dolorē sensibile z lachrymatōnē cona
ri. ut p̄z p̄ Aug. de pe. d̄s. i. quē penitet
Et si nō pōt d̄ h̄ ipō debetoolē z uelle
poti⁹ mortē z oia mala subisse q̄ uni
pctō cōsensisse z disponē poti⁹ mortem
z q̄libz mala i futurū tolerare q̄ pctō
āplius cōsentire. 32. q. 2. ita ne. B

Utrū cōtritiō possit eē nimia. R. fm
Tho. i. 4. d̄s. 17. Dicēdū q̄ cōtritiō ex
p̄e dolori q̄ i rōne ē. s. displicētia pcti i
q̄tū ē offēsa dei nō pōt eē nimia sicut
nec amor caritati dei q̄ itēso displicen
tia pcti itēdit. S̄z q̄tū ad dolorē sensi
bile pōt eē nimia sicut etiam exterior

corpi afflicto ut ieiuniū z h̄ mōi. In
his. n. oib⁹ d̄z accipi p̄ mēsurā debita
cōseruatō subiecti. p̄opt qd d̄ Ro. 12.
Rōnabile obsequi ūm. A. Idem in
sū. con. eo. ti. q. 23. B

Utz i cōtritiōe regraf maior dolor de
uno pctō q̄ de alio. R. fm Tho. i. 4. d̄s. 17.
De pctis in cōi i q̄tū sūt offēsa dei d̄z
eē maior dolor d̄ maior pctō habitu
aliē qdē nō actualit. Sic etia in sp̄ali
d̄z eē maior dolor d̄ maior pctō eo q̄
h̄z maiorē rōnē doloris. Dolor q̄q̄ sen
sibilis. s. penalitatis ueniens ē ut sit
maior non tū nccium q̄ maior offēse
maior pena debet. Lon. Tho. ibidē. A
Idē in sū. con. eo. ti. q. 24. ubi etiā dicit
q̄ ad dolorē sensibile l̄ sit cōuēiens q̄
sit maior: tū nō est nccius q̄ etiā sine
eo pōt eē uera cōtritiō. B

Utrū post remissionē pcti debeat de
eo eē cōtritiō. R. fm Tho. i. 4. d̄s. 17.
Dolor cōtritiōis rīdet culpe ex parte
auersionis ex q̄ ipsa culpa quādā ifuni
tate h̄z. Et iō uera cōtritiō d̄z salte i ba
bitū sp̄ manē. A. Lō. pe. ut in sū. con.
eo. ti. q. 25. Et ad h̄ d̄ pe. d̄s. i. nō ita. ubi
d̄. Lingua cordis nō carnis apud uez
iudicē pctā iugit cōfiteri dēmus. B

Utrū cōtritiō deat poti⁹ uelle eē i in
ferno q̄ peccare. R. fm Tho. i. q̄libet
Lōtritus tenet ex caritate plus diligē
deū q̄ seipz. Peccare aut ē facē d̄ deū
penā aut sustinē ē d̄ se ipm. Iō oꝝ q̄
cōtritus quālibet penā peligar culpe
s̄z tū descendē i sp̄ali ad hāc penā ut ad
illā nō tenet: imo stulte faceret si q̄ se
ipm uel aliū sollicitaret sup̄ h̄ mōi p̄
ticularib⁹ pens. Lon. Inno. A. Lon. z
Al. ut in sū. cō. eo. ti. q. 26. ubi etiā dicit
fm Ansel. i lib⁹ de s̄titudinib⁹ q̄ q̄s d̄z
magi eligē eē i inferno sine culpa q̄ in
padiſo cum culpa. B

Utz pcti rmissio sit cōtritiōis effect⁹
R. fm Tho. i. 4. d̄s. 17. Cōtritiō pōt
duplici cōsiderari. uel i q̄tū ē ps sacri
uel i q̄tū ē actus x̄turi. Et utroq̄ mō ē
cā remissionis pcti sed diuersimode. q̄
in quātū ē ps sacri coopatur ad remis

sione peti i strumetalit sicut z alia sac
 meta. Inqñtū aut ē actus virtutis sic ē
 quasi cā mālīs remissionis peti sicut z
 mālē dispō. Et addit hosti. q. l. i cōtri
 tione dimittat petm qñ fit cū pposito
 cōfiteādi z satisfaciēdi. si tñ postea tpe
 debito nō seqt cōfessio z satisfactō pec
 catū qdā dimissū nō redit s; mortaliē
 peccat q onmittit. Et sic intellige de pe.
 dis. i. magna. A. Idē i sū. con. eo. tit. q.
 27. Con. etiā p dicitis Ray. in tit. de pe.
 8. 19. qui incipit. qñter. Refert tñ ibi ali
 qñ dicē q sicut tribus modis deū offendi
 mus: corde: ore: z opere. ita tribus modis
 ē nccio satisfaciēdi. al nō dimittit pec
 catū. ar. de pe. dis. 3. pfecta. Auctorita
 res aut illoz qui dicūt petm dimitti so
 la cordis cōfiteāde asserūt intelligēdas
 eē cū articulo nccitāt excludit oris cō
 fessione z satisfactōne. Alii xō dicūt cō
 ditōnaliē fieri remissionē p cordis cōtri
 tione. ar. de pe. dis. 3. sane i fi. Dic tñ Ray
 q pma opio uidelz q p cōtritionem re
 mittat petm ē celebrior cui? xitas igit
 pz p exēplū Lazari quem p suscitauit
 dñs q p discipulū soluit. Job. xi. Item
 p. 10. le. p fōs q i uia aūq uenirēt ad sa
 cerdotes mūdātū sunt. Luc. 17. z ps. 31.
 Dixi confitebor aduersū me iusticiāz
 meā dñō z tu remisisti impietate peti
 mei. dixi. i. firmiter in aīo pposui. hec
 ille. Puto at q z due alie opiones p di
 cte saluari possint. na; l; cōtritio ponat
 uere cōtritiū i statu saluti. tñ ppē illā si
 uī fieri simplex remissio cū cōtritiō ad
 huc remaneat iuxta posse ad cōfessionē
 obligat. Un qñq; fuerit p sacerdotez
 i cōfessione absolutus nō uī plene dimis
 sus. ut pz in Lazaro q l; fuerit resusci
 tatus a dñō. ad huc tñ erat ligat? qñq;
 fuit p discipulos absolut? Job. xi. Jo
 plena remissio nō uī dari aī cōfessionē
 nisi impossibilitas illā penit? excludat.
 Un in li. d. padiso z de pe. dis. i. nō pōt. di
 cit Amb? Nō pōt a petō iustificari qñ
 qñ nisi fuerit petm aī confessus. B
 Utz cōtritio possit delē totū reatum
 pene. R? fm pe. ubi s cōtritiōnis itēlio

pōt attēdi dupl. uel ex pte caritatis q
 cāt displicētiā peti. uel ex pte doloris
 q i sensitiua excitat z utroq; mō pot
 tātū itēdi cōtritiō q tota pēa remittit
 nihilomin? tñ cōfessio z pñe inuicte ex
 plēto regit. ppē pceptū z etiā ppter
 incertitudinē. ga. i. nō c qñ cert? q lūa cō
 tritio fuerit iustificēs ad totū reatum
 tollendum. Idē tho. ubi s. A. Idē in
 sū. con. eo. ti. q. 28. B

Contumacia

Triplex est con
 macia. nam alia est in nō uen
 endo ad iudiciū. Et hec triplex p mō
 qñ pemptorie citatus uenire cōtemit
 2° mō qñ malitiose se occultat. 3° quia
 ipedit ne citatō ad eū puenire possit.
 De qñ? ex ut lite nō cōref. qñ frequē
 Secūda cōtumacia ē qñ citatus ad iu
 diciū uenit qdē s; non uult iuri parei
 uel aī finita cāe examinatōne cōtuma
 ciē recedit. xi. q. 3. certū. Tertia qñ offē
 sa eius ē manifesta z iulius a iudice nō
 uult emēdare. ex de xbo. lig. ex parte
 in fi.

Nunqd aliq casu lite nō contestata
 possint cōtumacē testes recipi z ad tē
 tētiā diffinituā pcedi? R? Sic ex a
 liq spālī cā. puta si qd moueat sup ali
 cui? electōe. z b^o ne ppē longāz morāz
 ecclesia patiat i spūalib? z tpalib? le
 sione. Itē si moueat qd sup copla ma
 ritali ne uiro uel mulieri fornicatiōis
 occasio pbeat. maxie cū ppigritat? qd
 opponit dīna lege phibit? ex ut lite nō
 contest. qñ frequenter.

Contumelia

z cōtritiū. hic p q
 nē quid sit contumelia. R? fm
 Tho. scōa scōe. q. 72. q cōtumelia
 iportat dehonorationem alicuius per
 uerba siue per facta. aut qcquid in sig
 nificandi h; differt aut a cōtritiō i b^o
 qa p xba cōtumeliosa repñtat. pprie
 defect? culpe. S; p cōtritiū repñtat
 gnāliter qñq; defect? siue culpe siue
 pene. un si aliq dicat alteri inuiose
 eū eē cecū. cōtritiū qdē dicit s; nō con

rumeliā. Si autem dicat quod sit fur non solum cō
uitiū sed etiam cōrumeliā infert. Sepe tñ
unū p altero ponit. A. Idē in sū. con.
lib. 3. c. 34. q. 238. B.

Utrū cōrumeliā siue cōuitiū sit pccm̄
mortale. R. fm̄ Tho. scda scde. q. 72.
Prope et p se utriq; horū pccm̄ morta
le ē nō min⁹ q̄ furtū uel rapina. Nō. n.
hō min⁹ amat suū bonorē q̄ rē posses
sā. Si tñ aliq; cōuitiū uel cōrumeliā
dixerit nō aīo de honestatē s; ppc̄ cor
rectionē uel aliqd h⁹ mōi. nō dicit cōi
tiū uel cōrumeliā p se s; p accūs. und h⁹
pōt eē qñq; ueniale pccm̄ qñq; sū pcc
cato. A. ga fm̄ tho. ibidē sicut licitū
ē aliqū uerberare uel in rebus dānifi
care cā discipline. sic etiam pōt aliq; alii
quē corrigē d; hū aliqd cōuitiosū d;
cē. et h⁹ mō dñs discipulos uocauit stul
tos. Luc. ult. Et apłus Galathas isēsa
tos. Gal. 3. tñ sicut dicit Aug⁹ in li. d. ser
mone dñi in mōre. Raro et ex magna ne
citate obiurgatōes sūt adhibēde. i
qbus nō ut nob s; ut dño seruiat istem⁹.
B. In q̄ tñ ē necia discretō ut hō mod
erate talib⁹ hūis utat qā poss; ita gūe
eē cōuitiū q; p icautelā platū anferit
honorē eius d; quē pferit: et tūc posset
hō peccare mortalit̄ etiam si nō itendēt
dehonoratiōē alius. sicut ēt si quis i
caute aliū ex ludo pccatū gūit ledat.

An liceat cā correctōis cōuitiū dicere
R. s; Tho. scda scde. q. 72. Sicut lici
tū ē aliqū uerberare uel in rebus dānifi
care cā discipline. ita ēt pōt aliq; alii
quē corrigē d; aliqd hū cōuitiosum
dicere. et h⁹ mō dñs discipulos uocauit
stultos. Luc. ult. Et apłus Galathas in
sensatos. Gal. 3. Tñ ut dicit Aug⁹ ex ma
gna necitate obiurgatōes sūt adhibē
de i qbus nō ut nob s; ut dño seruiat
istem⁹. A. Idē in sū. cō. eo. ii. q. 239. et h
satis possūt pphendi ex dñs s. s. p. xio
pced. nri. B.

Utrū hō deat cōrumeliā sibi illatas
sustinē. R. fm̄ Tho. ubi s. Sic in aliis
iniuriis. sic et in uerbis cōrumeliosis re
nemur hīe aīu; pparū ad tolerantiā si

expediēs fuerit. qñ; tñ o; ut cōrumeliā
repellam⁹ ppc̄ duo. Primo qdē ppc̄
bonū eius q cōrumeliā infert ut eius au
dacia repm̄at. et cetero talia nō attēp
ret. A. Juxta illd p. 26. Rñde stō
iux stulticiā suā ne sibi sapiēs uideat. et
h⁹ qñ hūit pōt pdesse. al. sec. uñ et ibi
de imediate pmitit. Ne rñdeas stō
iux stulticiā suā ne efficiaris ei similis
B. 2. ppc̄ bonū multoz q; pfectus
p cōrumelias nobis illatas ipedit. A
Uñ Greg⁹ sup Ezech. om. 9. dicit. Hi q;
uita i exēplo imitatiōis ē posita debēt
si possūt detrahētū hūa ppeccē ne eo
rū pditionē audiant gaudire pote
rāt et i prauis morib⁹ remanētes bñ ui
uere tēnāt. hec ēt notat in sū cō. eo. nri.
q. 40. B.

Chorea Utrū chorea et
huiusmodi ludi
sint liciti. R. fm̄ Al. i. 4. d. 1.
16. h⁹ mōi ludi fm̄ se nō sūt mali quia
bñ fieri pnt. S; triplici d; cā possūt fieri
mali. p si fiāt ad puocādū libidines et
h⁹ mōi. 2. si nō cōueniūt psonē ut chq;
siue religiosi aut alius h⁹ mōi. 3. si fiāt
nō cōgruo tpe: nistitue uel penitentie
Si hō fiāt ex cā aliu⁹ honeste leticie
et a psonis secularibus et cōgruo tpe ac
aliis debitis circūstāns nō ē illicitus
uide. i. ludus et iocus. A. Al. plura et cla
rius loquit ut statim patebit. B.

Utrū ducētes illicitas choreas pec
cēt mortalit̄. R. s; gñl. c. 10. q. sic siue
i festis siue i pfectis si h⁹ faciāt cā ici
tadi ad libidinē se talios. aut si chore
as ducāt d; cōsuetudine. uñ "diero" in q̄
dā om. Nō credo uiro si dicit se illesū
euasisse a spectacul. talū. cū Dauid ex
eo q; uidit Bersabee lauātē se ad libi
dinē puocat⁹ sit. Si aut aliq; uel aliq;
nō corrupta intētiōe aliqñ imisceat se
h⁹ mōi choreis tene qd i pcedēti. s. dñ
A. Dicit⁹ gñl. clari⁹ logē. Nam assērit
chorizantem corrupta intētiōe peccat
mortalit̄ et sūt chorizantē de consuetu
dine. s; etiam nō faciat corrupta intētiōe
hūiūgēs. Si aut aliq; uel aliq; raro et

sine aliq corrupta intēde se inuiscat
b^o mōi choreis nō audeo dicē q^d sit pec
catū mortale. sed nec audeo eū ul^l eaz
excusare uel asscurat a pctō mortali
cū ingerat se piculo puocadi alios ad
libidinē z ipso facto uideat approbat
choreas: z exēplo sui auerzitatē alius
silia faciēdi p̄stare. ut in sū. cō. lib. 3. rē.
34. q. 281. Jo glo. Ray. sic logē. quia m̄
tis cōcurrētibus p̄nt choree aliquādo
excusari. id illas p̄tise nō dīnat sed qz
ut plurimū z q̄si sp occurit opposita z
multorū pctōz occasiones. p̄pterea p̄
dictos excusare nō audeo. Uū ut sciat
q̄ p̄nt excusari z q̄ nō sciendū ē sūm
Alubi s. z in sū. con. eo. ti. q. 280. q^d qnz
concurrētib^o ad choream pōt excusa
ri. p̄mū q^d sit debito tpe. s. gaudiū si
cut in nuptiis uel tpe uictorie uel libe
ratōis hoīs uel p̄tise ul^l in aduētu ami
ci d̄ terra lōgī. Secūdo q^d sit cū hone
stis p̄sonis de qbus non oīat p̄sūptio
mali: nō cū leccatorib^o uel cū leccari
cibus. Tertiū q^d fiat a p̄sonis seculari
b^o q̄a monialibus z monachis z clericis
qz i alius d̄nt occupari oēs choreaz pu
tar eē illicitā. Quartū ē q^d hōesto mō
fiat nō gesticulatōib^o nimis ibonestis
ul^l iordinat. Quintū ē q^d cātus excitās
i talib^o z musica nō sit de illicitis: s. de
mouib^o uel de deo. Predcis p̄nt z alia
addi uidelz rectitudo itentōis. Und er
idē Al. oīc ubi s. q^d p̄cipua cā q̄ chorea
sit illicita est mala itentio ut q̄n sit ad
oīdēdā ul^l puocādā libidinē sicut fec
mō igr oēs exercēt. Secūdū q^d nō fiat
tpe tristitie seu penitētie sū eūdem
sicut d̄. Eccl. 22. Musica i luctu ipo
tuna ē narratio. Et h^o mō dīc itēdīcīf
penitēti ne sit in ludis q̄a dū penit^o tē
pus ē flēdi. Tertiū q^d nō fiat tpe deu
otioni deputato. ut p̄z ab aduētu usque
ad epiphaniā in quo etiā solēntas nu
ptiarū p̄hibet. 34. q. 4. nō o. Quartū
cōuenientia loci. nā nullo mō licz talia
agē in locis siue oratorius q̄ solūmodo
deputant ad dīna. Mach. 21. Domus
mea dom^o orōnis uocabit. Et dist. 42.

oratorii ubi d̄. Oratoriū b^o sit qd̄ of
ut ibi. nec qd̄ aliud gerat aut credat
q̄ qd̄ oīnis laudib^o oueniat. Ad idē oī.
ea. in oratorio. Et sic reglita ad excusa
tionē choree sūt nouē. P̄nt aut̄ reduci
ad sex. uidelz. rectitudo itentōis. rōna
bilis cā ut. p̄. er nuptias z h^o mōi. Itē
cōuenientia t̄pis z loci. Itē cōuenientia p̄
sone z mōi. Et his concurrētib^o p̄nt cho
ree excusari al^l non. Uū z Luc. 6. dīcīf
Ue uob̄ qui ridetis nūc. S. certe p̄dca
oīa ut plurimū i choreis occurrūt i s
nū ita q^d etiā multa mortalia pctā in
eis committūt in delz sinistra itentio. nāz
z ut ip̄e aliaf dīcat fere oēs mō exercēt
tripudia ad oīdendū seu puocādū
libidinē. Itē 2. defectus causē q̄a sepe
fiūt sine aliq rōnabili cā. s. p̄pter libi
dinē uel uanitatē uel leuitatē. Itē 3. i
cōuenientia t̄pis. q̄a ut plurimū fiūt in
tpe p̄nie z tpe deuotioni ul^l solēnti. si
cut ē a. 70. usq̄ ad octauā p̄alce i q̄ p̄o
hibet ē solēntas nuptiarū. 33. q. 4. nō
o. ul^l alius sūb^o t̄pib^o. Itē 4. icōueni
ētia loci. sepe n. fiūt i locis ad dīnū cul
tū d̄putat. Itē 5. icōuenientia p̄sone qz
nō nūq̄ inmiscēt religiosi uel monia
les seu clerici z frequētius sunt ciu^o p̄
sonis ibonestis leuib^o uel suspectis z
cū mulierib^o ornatu meretricio p̄par
ad capiēdas aīas. p̄. 7. Itē 6. incon
uenientia mōi q̄a ut plurimū fiūt gesti
bus lasciuis z dissolutis. Itē cū sono seu
cītu ibonestoz z ad luxuriā seu a. 1 ali
ud pctm̄ p̄tinēt. Ue g^o istis tripudi
antib^o uel delectabilib^o aspiciētib^o seu
astātibus. 86. dīf. uidēt. uel q̄ltercunq̄
ofētētib^o. ad Ro. p̄. abi. Dīgni sūt mor
te zē. Itē non resistentibus cū possint
63. o. i. error. 2. q. 7. negligē. B

Directio p̄. p̄micio quā p̄lat^o

habet facere. Habet. n. corri
gere delicta subditoz nō ex odio: s. ex
caritate. 86. dīf. odio. q^d si negligit ḡn
ter peccat z grauit̄ p̄mēdus ē. Lat^o
n. canis ipudic^o dīcēd^o ē potius q̄ ep̄s
83. dīf. i. nemo. z. c. error. et capitula

inbil. nec circa h^o d^o eē remissus q² dū
uni parit idigno ad contagiū. puocat
uniuersos. Facilitas. n. uenie icentiuū
tribuit deliquēdi. 23. q. 4. ē iniusta. 7. c.
se. Itē nō d^o eē crudelis uel seuer². 45
dis. 13. 7. p^o. 30. qui nimis emūgit elicit
sanguinē. 7. siue plectēdo siue ignoscē
do h^o solū bñ agit ut uita hominū cor
rigat. 23. q. 5. pdest. Iusticia. n. uel mīa
multū destruit si una sine alia teneat
45. dis. disciplina. Delus ē aut de ni
mīa mīa q² de nimīa seueritate redde
re rōnē. 50. dis. ponderet in fi. 26. q. ulti.
alligant. nā 7. leuit castigat² reuerētiā
exhibet castigati. Asperitatis aures ni
mie increpatio nec correctōne recipit
nec salutē. 45. dis. cum beatus.

Quid si platus i corrigendo excedit
modū? R^o si ex caritate correat nō ex
igit a subditis ueniā postulare. 56. dis.
qñ. Si aut ex odio tenet tūc iuriaz
ff. ad. laquit. quēadmodū. 5. m. municipa
les. A. Al'icipit. 5. magistrat². B. fa
cilis tñ parit i h^o casu platis q² aliis
q² i cura rei familiaris uir pōt uitari
pctm. 25. dis. qñ. A. hoc ē uerū qñ pec
catū pcedit ex nimīa occupatōe cure
Secus si ex malignitate. tūc. n. prelari
guit² deliquit 7. durus sūt puniēdi q
aliorū trāsgressiōib² debuerūt obuia
re. xi. q. 3. p^oipue. B.

Utrū aliq² deat cessare a correctōe
timēdo ne ille fiat detior. R^o fm Tho
scōa scōe. q. 33. Correctō p^oinens ad p
latos nō ē dimittenda ppter turbatō
nē eius q corrigat. tū ga 7. si sponte. p
pā emēdari nō uelit corrigēdus ē p pe
nas ut peccare desistat. tū ē q² 7. si in
corrigibil² sit. punde bono cōi dū suat
ordo iusticie 7. uni² exēplo alii dererrē
tur. sec² ar ē d correctōne fīna. ut. i. cor
rectio 2². 5. p 7. 5. A. Idē in sum. con.
li² 3. 7. 1. 9. q. 8. B.

Utrū pctōr possit aliū corrigē. R^o f3
Tho. ubi s. Correctō p^oinet ad aliqū
in q² tū i eo uiget rectuz rōnis iudiciuz
Pctm aut nō tollit qñ remaneat i pec
cāte aliq² de recto iudicio. Et fm hoc

pōt sibi cōpetē delicta subditorū cor
rigē 7. arguere. S3 tñ pctm pcedēs ipe
dimentū affert ppter tria p^o ga ex pec
cato suo idign² reddit² ut aliqū corri
gat p^oipue si maius pctm dimisit. 2° ex
scādalo qd segf iñ si pctm corrigēt² sit
manifestū ga ut q² nō corrigat ex cari
tate s3 mag² sui ostētatōne. 3° p^opt sup
biā corrigēt² q sua pctā pūipēdēs se ip
sū p^orio p^ofert. Itaq² si pctōr euz hūili
tate corrigat nō peccat. 13. p^o h^o l² i ofcia
fris uel saltē i sua addēnabilē se oīdat
A. Idē i sū. con. eo. tit. q. 7. Ubi etiā d^o
q² sic itelligēdū ē illud Ro. 2°. In q² ali
um iudicas te ipm cōdēnas. eadē enīz
agis q iudicas. Et itelligo h^o cū hūili
tate. i. cū uera recognitōe 7. t^oritōe suo
rū pctōrū al² nō pōt eē hūilitas ubi est
dine uoluntatis rebellio. Numeri. 15.
ibi. aīa q² p supbiā 2°. Itē ga p^ostēs in
pctō oīno remanz indignus officio iu
dicādi. Un² Greg² omet. 20. Durū qppe
ē ut q nescit tenē moderamīa uite sue
iudex uite fiat aliene. B.

Qualit² pcedēdū ē i correctōe cū m²
titudo ē i scēlē? R^o fm Tho. scōa scōe
q. 108. Qñ tota multitudo peccat d ea
debet sumi iudicta. uel q² tūz ad totū
sicut egipti submersi sūt i mari rub²
psequētes filios Isrl² 7. sicut sodomite
vlt² pierūt. Uel q² tū ad magnā multi
tudinē p^ore. sicut p3 Exo. 32° i pena eoz
q adorauerūt uicū. Qñ hō spaf m²
torū correctio d3 seueritas iudicte ex
erceri i paucos aliq² pncipaliores qui
b² ceteri terreant. sicut dñs Nūeri. 25.
mādaunt suspēdi pncipes p^ost² p pctō
multitudinis. Si aut nō tota multitudo
peccauit s3 p parte tūc si pñt mali se
cerni a bonis d3 i eos iudicta exerceri
si sine aliorū scādalo pōt fieri. aliqñ
pcedū ē multitudini 7. detrahēd² seuēi
tati. Et eodē mō tolerādū eēt pctm pñ
cipis si sine scādalo multitudinis puni
ri nō posset nisi forte eēt pctm tale qd
mag² nocēt multitudini ul² spūalit² uel
tpalit² q² scādalu qd rīnef. A. Ad h^o
50. dis. ut cōstitueret. Et Lon. p^octis Ul

2 Ray. ut i sū. con. li. 3.º ti. 33. q. 3. ubi etiā
addit fm Ray. q. si pcrū qd faciūt au
toritate defendūt quasi non sit pcrū
tūc nō d3 3 tales dozimire seuertas di
sciplinē. qā etiā hētiā pnt dici. de pen.
dis. 6. c. p. i. si. dis. 50. domino sancto. dist.
2. plurimos. Et fm glo. Ray. adēm uī
seruandū circa publicam p̄dicationē
3 delinquētē multitudinē uel p̄ncipez
qd dictum ē de correctōe. B

Quatuor sūt cāe dissimulandi z non
corrigeni delicta ut ponit Ul. p̄ma
cū mali sūt occulti ita q. nō pnt discer
ni a bonis. Secūda cū multitudo ē tā
ta q. nō possit extirpari sine scismate
ecclesie uel cū nō pōt fieri qn boni iuol
uerēt. 3.º quo uide s. 9. p̄rio. Tertia qn
pbabili p̄sumit de emēdatōe ut qā
peccat ex infirmitate uel ignorātia z n̄
ex obstinata malitia. Quarta si exerci
tādo bonos p̄sūt ecclesie. tūc n. toleran
di sūt ne boni oco roz p̄scāt. Probāf
h. 4. 4. dis. 3. messatiōes. z 50. dis. ut con
stitueret. 23. q. 4. ipā pietas. z. c. cū qsq
Lon. Ray. A. Idē i sū. con. dicta. q. 3.
ubi circa q̄rtā cām addit fm eundem
Ul. Qn tales talit p̄sūt ecclesie q. nō
obsūt. tūc n. p̄dicta de cā tolerari pnt.
iux illud p̄f. Dñs ostēdit mibi sup humi
cos meos ne occidas eos. Et Judic. 2.
dixit dñs. Nō delebo gētes q̄s dimisit
Josue ut in ip̄is expiari ist. h. ibi. q. isti
psint ita q. nō absint ut q. pl. psint.
puto uir posse discerni nisi a deo. B
De mā ista plura hēs. i. pena p̄. Itē. i. p
curē. Itē de drumelius z ciuitus causa
correctiōis dictis. uide 3. drumelia. 5.
3.º De punitiōe an dimitte da sit. p̄pter
scādālū uide ifra scādālū. 5. 6.º De cor
rectiōe q. p̄mittit doctozibus. uñd. i. ex
cōicatio 2.º 5. 2.º circa mediū. z. i. locatio
5. 5.º z. i. magister p̄. 5. fi.

Orrectio 2.º .i. fra

rectio fraīna s; Tho. scda se
cūde. q. 33. i. p̄cepto ē. S; qā p̄ceptū est
affirmatiuū n̄ obligat ad sp s; p loco
z tpe. uñ omissio ei 1º uno mō sit mēito

rie ut qn qd opportunū tēp igr. ut 5
ip̄is meruit ne deteriores fiāt. Ad bo
nā uirā alios ip̄ediant. z h. mōi. 2.º mō
omittit. i. cū pcrā mortali. i. cū formi
datur iudiciū uulgi z carnis cruciatio
seu p̄cpro. dū tñ h. ita dñent in aio q.
fraterne caritati p̄ponāt. A. Et h. uī
origē fm eūdē Tho. ibidē. arti. 2.º qn a
ligs p̄sumit d. aliq. delinquēte. pbabi
liter q. possz eū a pcrō retrahē. z tñ p
pter timorē uel cupiditatez p̄mittit.
B. Tercio mō ē uemiale qn timor et
cupiditas tardiorē facit ad corrigēdū
delicta fr̄is nō ita tñ q. si cōstaret ei q.
frēm posset a pcrō retrahē dimitteret
p̄f timorē z cupiditatē qui i aio p̄e
posuit caritatē. ut dic Aug. A. Idē
i sū. con. li. 3.º ti. 9. q. 3. B

Utrū oporteat q̄re q̄s corripiamus.
R. fm Tho. ubi s. Dicēdū q. illa beñ
ficia q. nō debēt certe p̄sone s; cōit oī
b. siue sint tpalia siue spūalia non oī
nos q̄rere etiā qb ip̄edamus s; suffic
q. ip̄edam. eis q. nob occurrūt. alioqn
efficeremur exploratores uite aliene
3 illud. p̄h. 2. 4. Ne q̄ras ip̄ietatē i do
mo iusti. uñ p; q. nec religiosos oīz eri
re claustrū ad corrigēdū delinquētes.
A. Idē i sū. cō. co. ti. q. 4. ubi etiam dī
q. qui habet spālem curā alicui debz
eū q̄re ad h. ut eū corrigat d. pcrō. B

Utrū p̄ceptū de correctōe fraīna se
ertēdat ad oēs. R. fm Tho. scda scde
q. 33. Duplex ē correctō. Una q. ē actus
caritatis z ē p simplici admonitiōe
z h. p̄mer ad quēlibz caritatē hūtem
siue sit subdit siue p̄latos. Est etiam
alia correctio q. ē actus iusticie q. nō so
lū fit p admonitiōē s; etiā mēdum fit
p punitiōē ut alii timēres a pcrō desi
stāt. z h. p̄mer ad solos p̄latos. A. Idē
i sū. con. co. ti. q. 5. ubi etiā p; q. p̄ma q.
p̄p̄e dicit correctio fraterna tēdit ad
emendationē fr̄is deliquētis. Secūda
ho q. p̄p̄ie dī correctio iusticie tēdit
ad bonū cōe. qd nō solū p̄curat p ad
mōitōz fr̄is s; et mēdū p pūitōz. B
Utrū subditi teneāt corrigē p̄latos.

R. fm Tho. ubi s. Subditi nō tenent
nec debent corrigere platos correctōe
illa q̄ ē iusticie p̄ cohercionē pene. Te
nēt aut̄ correctōe illa q̄ ē caritat̄ si in
eis aliqd ē corrigibile. ita tñ q̄ nō euz
p̄teruia s; cū māuerudie z reuerētia
A. ga. i. ad Thimor̄. s. d. Semoz ne
icrepaueris s; obsecra ut p̄fz: nisi im
mineret piculuz fidei. Tūc. n. ē publi
ce eēt̄ plati a subdit̄ redarguēdi fm
Tho. ibidē. z in sū. con. li. 3. ti. 9. q. 6. uñ
z Paulus q̄ erat subdit̄ Pet̄ p̄p̄
imminēs piculū scādali circa fidē Pet̄
publice redarguit: z pet̄ bñlif z pa
tenter correctionē recepit ad Gal. 2.
ubi etiā glo. Aug. dic q̄ petrus maio
rib⁹ dedit exēplū q̄ si aliq̄ deliraret
nō dedignaret̄ ab inferioribus corripi.
z nō solū ob piculū fidei: s; etiā p̄p̄ in
ordiatos mores qñ eēt̄ publica z scan
dalosi deberēt dure z publice plati re
phendi. 2. q. 7. paulus dicit. B

Quo ordine pcedēdū sit i correctōe
fraterna. R. fm Tho. scda scde. q. 33.
Peccata publica fm aplm. i. ad Thi
mor̄. s. sūt publice arguēda. In pctis
xō occultis locū hz qd dicit i euangelio
dñs. Si peccauerit i te frat̄ tu⁹ zc. A
Dath. 19. B. Nā si te offendit publi
ce corā aliis iā nō solū i te peccat s; ē
in alios q̄s turbat. A. Uñ at q̄ pctā
debeat dici publica uō solū si oib⁹ s;
etiā si mult⁹ nota sint. put i p̄allegato
loco dic̄ Tho. de Joseph. q. ut h̄r. Deñ.
37. accusauit fr̄es suos apud p̄m de
crimine pessimo. Dicit Tho. q. q̄uis n̄
scribat d; tñ credi q̄ Joseph pus fr̄es
suos monuerit q̄ accusauerit. ul̄ quia
pctm erat publicū saltē iter fr̄es. Und
pluralit̄ loquēdo d̄r. Accusauit fratres
suos. Et sic Tho. sentit posse pctm dici
publicū q̄ ad denūciationē siue admo
nitionē faciēdā ēt̄ si norū sit tñ aliqui
bus. Itē q̄ ad scia; necē ē bcedē mōi
tionē i accusatione sicut z in denuncia
tōe. B. Uerū ga i occultis pctis pōt
ppetrari. p̄mōzū offensa. iō distiguē
duz ē ga si h̄ mōi occulta pctā sunt in

nocumētū. p̄mōz l' corpale ul' spūa
le. puta si aliq̄s occulte tractet quō ei
uitates tradat hostib⁹ ul' si hēricus d̄
uati hoies a fide auerrat d; q̄ statim
ad denūciationē pcedē nisi forte aliq̄
firmiter extimaret q̄ p admonitōz se
cretā statī posset h̄ modi mala ipedit̄
Si xō sūt talia pctā q̄ sūt solū i malū
peccātis z eius i quē peccat. uel ga le
ditur ab eo ul' saltē ex sola noticia. tūc
d; si pōt sic emēdare fr̄em ut fama ei⁹
d̄seruet. z sic de nccitate pcepti ē q̄ se
creta admonitio publicā denūciatōez
pcedat. A. Nisi forte ex manifesta d̄
nūciatōe uel correctōe alicui delicti
secreti x̄istit̄ publica utilitas resulta
ret. sicut Actū 5. Pet̄ pctm occultuz
Ananie z Saphire cōiuḡ manifesta
uit ipsos publice sine alia admonitōe
redarguēdo de fraude pcti rerū uendi
tarū ga sciebat ex dicta correctōe uti
litatē publicā resultare. Uñ z ibidē d̄r
q̄ dci Anania z Saphira a petro redar
guunt statī mortui sūt ex q̄ magn⁹ tior
fact⁹ ē i oī ecclia z i oib⁹ qui audierāt
Et iō Aug⁹ ut z refert Tho. ibidē arti.
2. dicit q̄ ex gestis scōrum possumus
agnosce q̄l p̄cepta diuine scripture
sunt intelligēda. Itē n̄ ē necē secretā ad
monitōz pcedē denūciationē gnālem
q̄ qñq̄ ex aliq̄ cā sit. sicut Dath. 26. de
iuda dñs dixit. Un⁹ uim me traditur⁹
ē. B. Et hec secreta admonitio d; ul'
sel l' pluries fici q̄ diu spes de correcti
one ex ea p̄babilis hēt. Lū autem iaz
p̄babilis cognosce possum⁹ q̄ secreta
adi. om̄tō nō ualer pcedēdū ē ulterius
q̄tūctūq̄ pctm sit occultū ad testii in
ductionē nisi forte p̄babilis extimare
tur q̄ h̄ ad emēdationē fr̄is nō p̄ficet
ga tūc a correctōe cessandū ēt̄. Alī tñ
q̄ testes iducāt fm Aug. pus oīdi d;
plato ut ē singularis p̄sona. A. Hoc ē
ueq̄ qñ h̄ regrēt a plato ad quē p̄tinz
cū oī sollicitudine scire facta s̄bditozū
Nā nō pōt ēē pastor excusarō si lup⁹
oues comedit z pastor nescit. ut in c. q̄
uis. ex de re. auri. Itē qñ hoc ē salubri⁹

etiam si non regrad. alio non decet prius denū-
ciare plato cum non sit fin ordinē euāge-
lii. ut p3 Mathias. Unz Thobidez ar-
ti. 5. dicit qd pcedendū ē ad testiū idu-
ctionē nisi p. babiliter extimaret ex hoc
primū deteriorari. qd hoc casu possz
qs correctionē penit. omittē ut secre-
te denūciare ei q ad emēdationē pri-
mi sit magi idonez uelz suo plato cō-
fessōz uel fili. Et fin hāc distinctionē di-
cit debē itelligi dictū Aug. in regula
ubi dicit qd p. ctm prius d3 denūciari pre-
lato qz testibz nō ut iudici s3 ut puate
p. sone q plz pōt p. dēse qz alt. z ad hoc
bñ facit dcm Aug. 22. q. 5. h. u. z scdm
Thob. i. dco. arti. 8. testes aduiciū tribz
rōnibz. Prima fin Hiero. ut peccanti
onidat qd dignū correctōe egēit. Scda
iuxta Aug. i. regula ut possit delictuz
p. bari s3 se nē emēdātē. Tertia secūdu
Liso. ad pbandū admonitōes fore fa-
ctas. pōt addi z etiā ad hoc ut testes
peccatē s3 moneāt. 3o euāgelii dīc qd
si nō audierit eos zc. B. Et si sic nē cor-
rigi i publico ē uicēd. qd si platus p-
cipet aliqd s3 hūc ordinem: nō esset ei
obediendū quia obedir d3 de o magi qz
hoibz. iō qñ platus p. cipit ut sibi dicat
qd qd sciuert corrigēdū itelligēdū ē
saluo ordine correctōis fratne siue p-
ceptū fiat ad oēs cōiter siue ad unum
spāliter. Et nō solū nō ē obediendū: sed
etiā p. cipiedo peccaret. qd ipse non est
iudex occultoz s3 deus sol. Hoc dico
nisi i qtrū p aliq idicia peccata manife-
stāt. puta p ifamā: p. sūptōes z b. mōi-
tūc. n. pōt plat p. cipe sicut z iudex ali-
iuramētū exigē. A. sup ueritate dicē
da fin thobidez arti. 7. B. Itē nota
qd p. dicta solēnitatē z ordinē nō o3 ser-
uari nisi i gubz p. ctm qd leuia nō d3o
gāt fame. Unz z religiosi i caplis se p-
clamāt p. misso ordine nō seruato. A. s3
i delictis leuibz etiā secreti de qbz pre-
lari i caplis suis publice redarguūt sb-
ditos qd talia sūt q nō derogāt fame.
qd tales denūciatōes poti dñt dici re-
memoratō oblitaz culparū qz accusa-

tionēs seu denūciatōes fin Thob. i. dco
arti. 7. Et ex p. dcm pōt colligi qd denū-
ciatōes gnāles fieri pñt sine secreta
admonitōe. Idē etiā ē i denūciatōibz
p. cularibz respēu certe p. sone qñ pec-
cata sūt leuia z nō diffamatoria. z sūst
si sūt graua z publica. z idē qñ sūt oc-
cultā z p. culosa corpaliē t. p. ualiē. qbz
p secretā admonitionē p. uidē nē pōt.
uel si ex correctōe seqret xisili: publi-
ca z reputabilis utilitas. In his g. oī-
bus ad denūciatōnē nō requit secretā
admonitio. In aliis ho casibz qñ p. ctm
ē gūe z diffamatoriū d3 oīo secreta p-
cedē admonitō: qñ solū z solū semel
z plures d3 fieri qñsqz p. babilis spes
emēdatis p secretā admonitōz possit
hñ. si ho dca nō sufficiat admonitio ad
di debēt testes bōi z idonei qñtū como-
de pñt hñ q sūt cū p. admonitore dñmō
stret culpabili suū errorē z p. ctm z de
emēdationē admonēat. z si nō vlt emē-
dare denūciat plat ecclesie corā qbz
testificabūt denūciatorē debitas fecit
se admonitōes z monitū noluisse emē-
dare. Et p. dicta sūt diligēt norāda ut a
manifestatōe defectuū p. xi sciat qsqz
refrenare ligūz: z si manifestare necē ē
nouent manifestadi ordinē ut nō icur-
rar mortale p. ctm z obliget p. xio ad re-
stitutionē fame z tori inesse. nar fin
Thob. scda scde. q. 62. arti. 2. si qs s3 ordi-
nē p. dictū manifestet p. ctm altz etiāz
uez. offendit iusticiā z caritatē p. ximi
z tenet ad restitutionē qñtuz fieri pōt
sine mēdacio z si nō pōt famā restitue-
d3 diffamato recōpensationē facere i
pecunia uel alio mō. B.

Si scia de aliq aliq ipedimēta ul' cri-
mina q etiā ille q omisit ignorat an d-
beā pcedē ad correctionē fratnaz z oi-
cē ei. xbi gā. Scio aliquē p. cussisse ali-
uz z uī mortuū fuisse quez p. cussor ne
scit z uideo p. cussorē i officio sacerdo-
tali celebrat. Itē si scio aliquē mīstrat
z nō fuisse ordiatū rite ul' nō fuisse bap-
tizatū z h. Itē si scio aliquē excoīcatuz
ignorāt ordiatū. itē si scio aliquē hñe i

p̄cessit eo. t. ex l̄ris. c. p̄. r. 2. B. Alia x̄o
 enormia occulta p̄ p̄niam nō ipediūt
 p̄mouēdū nec deiciūt iā p̄mōtū. ut i
 p̄dō. c. q̄sitrū. A. Suadēdū. n. ē. p̄p̄
 talia ne quis faciat se ordinari etiam
 p̄ p̄nias. S; tñ ex q̄ sūt occulta n̄ s̄ p̄
 nit̄ p̄hibēdi. ex de tēpo. or. ex tenore.
 B. Sūt z alia crimina mediocria i q̄
 bus distigue q̄a aut sūt manifesta aut
 occulta. Si manifesta ēt repellūt p̄mo
 uendū z deiciūt iā p̄mōtū. A. Hoc ē
 uerū an p̄nias nō p̄. sicut i. c. fr̄a n̄ ita
 tis. 3. 4. d̄is. p̄. z ex d̄ coha. cle. z mu. clēi
 cos. ubi clerici publici ocubinari non
 deiciūt nisi moniti fuerit cōmunes
 z in illo. c. fr̄a n̄ ita tis. p̄mōtus qui
 publice hūerat ocubinā nisi aliqd̄ d̄li
 ctū seq̄ret i fama iuri ul̄ facti. hoc. n. n̄
 tollit per p̄niam q̄n ēēt publicū. puta
 p̄iuriū: falsū testimoniū: adulteriū: et
 similia. d̄cō. c. q̄sitrū. Et h̄ p̄nt dici medi
 ocra resp̄cū illoz q̄ deiciūt etiā si sint
 ocella. z resp̄cū illoz q̄ p̄ p̄niam nō de
 iciūt etiā si fuerint publica. B. Et in
 tellige q̄n sūt manifesta p̄ finiam: uel
 cōfessionē in iure uel euidētiā feci. ur
 i. c. q̄sitrū. q̄ si sūt manifesta solū per fa
 m̄a. idicē purgatio q̄ p̄stita absoluef:
 z si in ea defecerit deponet. ex d̄ adul.
 significasti. r. ex de pur. ca. ex tuariū. Si
 x̄o h̄ mōi crimina sūt occulta p̄nt tales
 p̄ p̄niam remanē i susceptis z promo
 ueri ad sup̄iores ordines. ex de tēpor.
 ordi. ex tenore. z. c. q̄sitrū. A. Hoc ple
 nius nota. i. sū. cō. h̄. 3. r. 29. q. 3. B.
 An si aliqs sol̄ scit crimē alii? tenet
 reuelare plato? R. n̄ tenet etiā si iura
 ut denūciat nisi possit. p̄bare. n. ēēt
 p̄d̄tor criminis. 2. q. 1. si peccauerit. z. q. 7
 pleriq̄. z. 6. q. 2. si tñ. nisi uellet reuelat̄
 secreto cū platus secrete habeat corri
 gere criminosos. ar. 22. q. 5. h̄. ur̄. Debet
 q̄q̄ idicare talib̄ q̄ maḡ p̄nt p̄desse
 q̄ obed̄. siue eū corrigendo siue pro eo
 orādo. nā ad talē denūciationēz q̄libz
 tenet ut i. d. c. h̄. ur̄. z unde s̄ correctō r?
 5. 6. z in se. z. i. familia. 5. 3. A. Ibi nō
 est nisi unus. 5. B.

Lōrra crimina p̄cedit q̄nq̄ p̄ accusa
 tionē de q̄ uide s̄ accusare z accusatus
 q̄nq̄ p̄ denūciationē uel inquisitionē.
 de quibus habes. l̄ngstro. 5. p̄. Q̄nq̄
 vō nō agit directe d̄ crimē s; p̄ modū
 exceptiois. de q̄ habes. l̄nscriptō. 5. p̄.
 z 2. De correctōe z pena criminū bes
 s̄ correctō. z. i. pena p̄. Ad materia cri
 minis pōt p̄tinē. i. p̄ctm̄. z. i. uitiū.

Risina ^{supra baptism}
 2. 5. finali. z ifra
 oleum sanctum.

Ruce signatus ^{De}
 gentia cruce signatorū. unde
 i. indulgentia. 5. antepenul. z se. De uo
 to cruce signatorū unde. i. uorum. 5. r?
 6. z 7.

Elpidus nō est ordinā
 dus. unde infra
 ordinandus. 5. xi.

Elialis ^{Lunales q̄que}
 phibent ordi
 nari. unde infra ordinādos. 5.

15.

Elrositas ^{fm Tho. se}
 cūda scde
 q. 167. eūitū circa iordinatū

appetitum cognitionis. A. Pōt ēt
 dici curiositas superuacū studiūz ad
 aliqd̄ pagēdū. Unde z idēz Tho. scda
 scde q. 169. arti. 2. dicit q̄ artifices or
 namentozi peccant inueniendo sup
 flua z curiosa. B.

Quenē ḡ utrū uitiū curiositat̄ pos
 sit eē i cognitionē intellectuā. R. 5. tho.
 ubi s̄. Veritatis cognitio de se bona ē
 s; pōt eē mala rōne alicuius d̄ntis sex
 mōis. i. in q̄trū aliqs de cognitionē x̄itatis
 supbit fm illud. i. lori. 5. Scia inlat.
 Uel inq̄tū hō cognitionē x̄itatis utitur
 ad peccandū. Uel inq̄tū p̄ studiū m̄
 n̄ utile retrahit a studio q̄d ei ex necē
 tate icūbit. Uel inq̄tū hō studz discē a
 q̄ nō l̄. sicut q̄ futura a demōibus p̄q̄
 rūt. Uel inq̄tū appetit cognoscē x̄itātē
 circa creaturā nō referēdo ad d̄bitū fi
 nē. s. ad cognitōz dei. Uel inq̄tū aliqs

studet ad cognoscendū ueritatem sup̄
facultatē pp̄m igem. Eccl. 13. Altiora
te ne q̄sieris ⁊ fortiora te ne scrutatus
fueris. Et i plurib⁹ opib⁹ eius ne fuerit
curiosus. ⁊ istis mōis uiciū curiositatē
i pte intellectiua ē. A. Idē i sū. con. li.
3. r. 34. q. 276. B.

Utrū curiositas possit eē circa sensi
tiuā cognitionē. R. s. Ibo. scda scde
q. 167. q. studiū circa sensibilia cogno
scēda dupl̄r pōt eē uitiōsū. Uno modo
i q̄tū cognitō sensitiua nō ordinat̄ ad
aliq̄d utile s; pot̄ auerit. A. s. ab uti
li cōsideratōe sicut Aug. i r. cōfess. confi
tes culpā suā q̄ libēter uidit canē cur
rētē p̄ leporē. ga ut ibidē dīc. Hecua
na a bonis cogitatōib⁹ ipediūt ut i sū.
con. eo. r. q. 277. B. Alio mō i q̄tū
cognitio sensitiua ordiat̄ ad aliq̄d no
xiū. sicut inspectō mulierē ordiat̄ ad cō
cupiscēdū. ⁊ ingitio eorū q̄ ab aliis fi
ūt ordiat̄ ad detrahēdū. ⁊ sic ē curiosi
tatē uitiū. Si q̄s autē cōgnitiōē sensibi
liū irēdūt ordiare ad nccitatē sustētari
om̄is uel ad studiū itelligēde xitari. sic
ē xtuosa studiositas. A. Idē in dca. q.
277. ubi etiā addit. Ex q̄ p3 q̄ inspectio
spectaculorū uitiōsa reddit in q̄tū
p h̄ fit hō p̄nuat ad uicia ul̄ lasciuie ul̄
crudelitātē p ea q̄ ibi rep̄tant. Unde
Criso. dīc q̄ adulteras ⁊ inuerecūdas
constituūt mentes tales inspectōes. B.

Amnificatus

an possit accipe sibi de
reb⁹ dānificat. bñ s bel
lum p. s. 4. ⁊. infra de
positum. s. ult.

Debitum coniuga

le. Utrū alter cōiugū statū de
ro m̄rimonio teneat ad redditiōē dēbi
ti. R. s. fm Ibo. i 4. dīc. 32. Nō tenetur
statū s; daf tēp⁹ duoz mēsiū. p̄p̄ tria
p̄ ut possit deliberare d̄ trāsitu ad reli
gionē. 2. ut p̄pens q̄ tūt nccia ad nupri
arū solēnitatē. 3. ne uicē habeat mari
tis datā quam nō suspirauit dilatorum

Lon. Al. Hosti. x. o dīc q̄ magis purat
debē statui tēp⁹ arbitrio iudicis i fra qd
trāseat uel cōiugū adhereat. Sile. i. no
tū. s. 4. ⁊ 5. Idē Ber. A. s. in. c. ex pu
blico. c. d̄ uer. coniu. ⁊ Hosti. ⁊ Ber.
loquūt de uolētē intrare religionē. cui
licz uideat statui termin⁹ duoz mēsiū
i dco. c. ex publico. dīcūt tū illud tēpus
poti⁹ eē arbitrarīū. Sup eo xō q̄ nō af
ferit se uelle intrare religionē nullum
tēp⁹ vī statutū. vñ s; pe. in sū. con. lib.
2. r. 2. q. 34. talis tenet si petat statui
reddē debitū cū nō hēat exceptionē
legitimā ad repellēdū. h̄ ibi. Puto q̄
legitima sit exceptio ut tātū tēp⁹ con
cedat q̄tū sit nccius ad p̄parationē ⁊ ad
obseruationē consuetarū ⁊ honestarū
solēnitatū ⁊ cerimoniarū. ga. i. ad Lor.
14. dī. Oia honeste ⁊ fm ordinē fiant
i uob. ⁊ fm h̄ pōt itelligi dīctū Ibo. ⁊
Al. ⁊ id qd seq̄. B. nā ⁊ fm gnil. mor
taliter peccat q̄ an b̄ndictionē nuptia
lē uxore cognoscit in locis ubi ē cōsue
tū benedictionē adhiberi. hoc dīc gl.
Ray. in ti. de m̄rimonio. s. itēz nota q̄
matrimoniu ubi dīc h̄ eē uicē qm̄ fi
eret sine dispensatōe ⁊ iusta cā. ⁊ idē
dīc si obmittant alie consuecie solenni
tates cū hugi. notauit. 27. q. 2. cū ini
ciat q̄ si q̄s cognoscat spōsas anq̄ eaz
traducat p̄nia unius anni ē ei idicēda
s; q̄sdā cāones p̄niales q̄ n̄ hñt i corpe
canonum.

An rōne infirmitatē ul̄ ipotētē excu
set uir a redditiōē dēbiti. R. s. Ibo.
ubi s. Uxor nō h; prātē i corpe uiri nī
si salua suba sue p̄sone. und si ultra ex
igit nō ē petitiō debiti s; iniusta exac
tio. ⁊ p̄p̄ h̄ nō tenet. A. Lō. pe. ⁊ Al.
ut in sū. cō. eo. n. 2. q. 35. B.

Utrū peccet q̄ se facit ipotētē ad red
dendū debitū. R. s. fm Ibo. i 4. dīc. 32.
si factus est ipotēs p̄pter redditiōē
p̄cedētē mulier nō h; ius ulterī petē
di. Si autē factus ē ipotēs ex alia causa
tūc aut illa cā fuit licita. ut ietunium
moderatū ⁊ h̄ mōi. ⁊ tūc n̄ peccat. aut
illicita. ⁊ tūc peccat. ⁊ p̄ctm̄ uxoris si i
fornicationē labit aliq̄ mō iputat sibi

Et id q̄tū pōr o; dare opaz ut uxor: cō
tineat. Idē Al. A. Idē in sū. con. eo.
ti. q. 36. B.

Utrū cōiugalīs act' sit p̄ctm: h' fm
Ray. Si cōiūgunt cā suscipiende. plis
nō hz culpā s; poti' meritū. de quo ifra
m̄fimonii p. s. 7. i. Cor. 7. Si nupserit
uirgo nō peccat. Ben. s. Crescere z mul
tiplicamini zc. Si hō cōiūgūtur causa
reddendi debitū adhuc nō est p̄ctm. i.
Cor. 7. Uxor uiu debitu reddat. A.
In his g' duobus casib' nō ē p̄ctm. qd
uerū ē si recitudo intēctis postea ali
q̄ten' nō mutet. h' ē q' in executōe ip
si' act' nulla uoluptat' delectatōe te
neat. S; ut dicit Greg' 33. q. 4. uir. cu; p
p̄a. ualde difficile ē ut stas i igne ne
sciat ardere. Pōt aut' tringere ex sin
gulari dono dei z si alit. uñ z ibidē dicit
Greg'. Ipa licita admixtio coniug' sine
carnis uoluptate fieri nō pōt. id a sacri
loci igressu ē abstinentiū. B. Si hō cā
remedit. ut q' tūc nō p̄it. sic ē p̄ctm
ueniale. Aug. 9. Incōtinētie malū ē q'
uir cognoscit uxore etia ultra necitate
p̄creandi filios. s; z ibi ē nuptiarū bo
nū. z illud malū sit ueniale. p̄t bonū
nuptiale. A. Aliq' dixerūt h' casu nē
lū ēē p̄ctm. ut notat glo. in. c. q. c. q. d. 32. q.
2. z glo. Ray. in. ti. de m̄fimonio. s. s; nū
qd h' tria sup' hō ueniale. S; ut dicit
glo. Ray. ibidē. h' exp̄sse ē d' dictū Au
g. 25. dist. 5. Scriminis. ubi inter alia p̄ctā
uenialia dicit: Quoties excepto filioz
desiderio uxore suā cognouerit. Et ibi
sentit glo. dū dicit sup' hō desiderio.
Supple z cā reddēdi debitū quasi di
cat. exceptis his duobus casib' in usu
m̄fimonii sp̄ peccat saltē uenialit': et
ita ē h' iras. ut nō. i. sū. cō. li. 4. ti. 2. q. 37.
B. Et ē itelligēdū h' fm Tho. qñ quis
ita p̄pter uoluptatē coniug' misceat q' si
stat ifra limires m̄fimonii. uidelz q' cū
alia hoc nō facit. nā tūc ē ueniale. Se
cus si excedit fines m̄fimonii: ita etia
q' si nō ēē sua uxor: facit idē: tūc est
mortale. nā adulter ē in suam uxore;
amator ardētior. nihil. n. fedius est q̄

uxore amare q̄si adulteraz. 32. q. 4. o. i
go. A. Idē etia dicit glo. Ray. i. dō
s. sed nūqd. sup' hō fedius. Et hoc est
idubitable. qā sola intentō ad morta
le ē mortale. Par. 15. Qui uidēt mu
lierē zc. Et q' bñ iuestigati appareb' z
q' facili' ē religioso int' regularē inue
tes oimodā castitatē seruare q̄ coniug'
b' i usu m̄fimonii a mortali se custodi
re. qā flagitiosus ab ē ab icēnuo luxurie
z d' ipm hz multa z continua remedia
Coniuges hō sūt secus libidinis ignē. z
ad eā incētiua multa habēt. z ignis ac
census solz ardere qd cūq' lignū appo
natur. z sic mēs cupidine accēsa nō solz
respiciē q̄litate p̄sone. z utrū liceat uel
nō adeo ut nō sit tuta m̄f cū filio z siles
ut in. c. p. e. f. de coha. cle. z mu. uñ z Ecce
19. of. Unū z mulieres apostatate fa
ciūt etia sapiētes. Et id ualde discretū
z timorātū o; ēē coniugē. ut cū accensus
ē cupidine nō trāsgrediat' timos m̄fi
monii saltē intentiōe. B. q' si q' uro
zē. p̄pter sanitatē corpālē cognoscerz
nō excusat a p̄ctō qā q̄rit sanitatē per
id qd ad h' nō ordinat'. sicut q' sacra
mētū baptisimū tñ corpālē sanitatē q̄
rēt. ut pōt rbo. i. 4. dist. 32. i. solutōne c'
dā argumēti. A. Idē i sū. cō. eo. ti. 2. q.
37. z 38. Addit ē Ray. in. dō. s. sed nū
qd. q' usus m̄fimonii cā saturatē libi
dinis ē p̄ctm mortale. z ut dicit ibi gl.
eius. idē notauit Hugl. 32. q. 2. s. his ita
et hoc dictū Hugl. refert glo. Jo. in. c.
q. c. quid. super uerbo adulterio. ea. cā. z
q. Et dicit Hugl. ēē dīam int' coitum cā
incōtinētie z cā libidinis iplēde. quia i
p̄ casu puenit hoc agēs a uoluptate. et
poti' vlt' sic peccare q̄ fornicari. In 2°
cāu puenit uoluptatē z prouocat eam
manib' u' cogitatōe uel utēdo calidis
z intēctus ut plies possit cū uxore coi
re. Alii tñ dicit i hoc casu ēē tñ uēiale
ut dicit glo. in. dō. c. q. c. q. d. propter illud
apli. i. Cor. 7. Propter fornicationez
unūq; suā uxore hēat. z unaq; suā
uirū. S; p̄mū dictū u' rōnabili' qā coi
t' int' coniuges solū ē i duob' cāib' hēre

pmissus uidelz ppter filioꝝ pcreationē
 z debiti redditionē cū debita honesta
 te z tpsit z loci z mōi. In 3° at ē a morta
 li excusatus uidelz cū sit cā intrāde for
 nicationis deō .c. qcqd. Restat g^o q^o in
 aliis casibus ster sub phibitōe forni
 catōis q^o habet culpā mortālē cuz sit
 3° sextū pceptū decalogi. Exo. 20. nā qñ
 regula est phibitiua de intelligit pbi
 bitū quod nō ē spālter decessū. ut i cle.
 exiui. de xbo. sig. Hoc etiā satis uidef
 pbari Thob. 6. ubi angelus Raphael
 dixit ad Thobiaz filiū Thobie. Audi
 me z osidam tibi qui sunt gbus pualē
 pōt demoniū. In eos qui diuigiū ita su
 sciipiūt ut deum a se z sua mēte exclu
 dāt z sue libidini ita uacēt sicut equus
 z mulus in quibus nō ē intellectus hz
 super eos prātem demonum. hec ibi
 Equus z mulus nō utūf coitu aliq^o mō
 ināli uel alias monstruoso. s; ad ipsuz
 nullo fine rōnabili cū careant rōne. s;
 libidine dilabūtur. Et sic q^o ad hunc fi
 nē uel suscipiūt infumoniū uel eo utū
 tur danf i ptātez diaboli. etiā si nullā
 aliā inhonestatē uel actualit uel intē
 ronalit exerceāt. z ita includit in hoc
 mortale. nā ppter ueniale nemo daf
 in prātem diaboli marie usq; ad mor
 tez sicut danf isti. ut in deō. c. 6. Thob.
 Nullus ē. n. ita iustus q^o careat ueniali
 Joh. p. Si dixerim^o q^o petri nō hēm^o
 ipsi nos seducim^o. Predictis aut uide
 tur obstare dictū Aug. in glo. sup pnc.
 c. 7. l. ad Cor. ubi ait. Lōiugalit cōcubi
 tus generādū gfa nō habet culpā. Con
 cupie uero satiande. s; tñ cū cōiuge hz
 culpā ppter thori fidem ueniale. S; ad
 hoc dicēdū q^o ibi satiāde d; itelligi
 i. implende quādo ab ea puenit ad ex
 ordinariā fornicationē uitandā. qz ma
 trimoniū p^o filioꝝ pcreationē datur
 etiā in remediū infirmitatis ad illici
 tos cōcubitus euitādos. 32. q. 2. qcquid.
 Nō aut ad implemētū uoluptatis. Unde
 32. q. 4. c. liberoꝝ. dicit Hiero^o. Libero
 rū ut diximus i msumoniū opa decessa
 sunt uoluptates aut q^o d meretricū ca

piūtur amplexib^o i uxorē dānate sunt
 Constat aut q^o amplex^o i meretricib^o
 fiūt cā iplēde uoluptatis. z hoc dānat
 cū uxorē. Glo. tamen ibi dicit. In uxorē
 dānate sūt. i. puniende ppter ueniale.
 S; hec glo. extorquet lram q^o fieri re
 gulariter nō debet. ff. de le. 3. l. nō aliter
 nec fūdaf sup aliq^o auctoritate. Itē nō
 obstat illud ap^o q^o allegat a gl. i deō
 c. quicqd. uidelz. ppter fornicationem
 rē. ut s. q. a fm glo. ibi. uxor d; accipi a
 nolente castitatē seruare ppter forni
 cationē nō saturandā s; uitandā. B

Utrū uir teneat reddē debitū uxorī
 nō petenti. R^o fm Thob. ubi s. Dicendū
 q^o uir nō solū teneat reddē qñ uxor ex
 pressē petir. s; etiā qñ per signa h^o ap
 parer. Nō tamē idē iudiciū ē de petiti
 one uiri. qz mulieres magis solēt uere
 cū dare de petitione debiti q^o uiri. Idē
 pe. z Al. A. Idē in sū. con. li. 4°. tit. a.
 q. 40. B

Utrū uir debeat uxorē auerrē ne pe
 rat. R^o fm Thob. i. 4°. dis. 22. Dicendum
 q^o nō debet h^o facere nisi ppter aliquaz
 rōnabile cām. z tūc ē nō debet cū ma
 gna instātia aueri ppter picula que
 possent iminere. A Lon. Al. ut in sū.
 con. co. ti. q. 4. i. B

Utrū peccēt diuges erigēdo uel red
 dendo debitū i solēnitatib^o z ieiunio
 R^o fm Ray. Extractus d; reddē nisi cau
 te z sine piculo posset differre. exigere
 tñ nō debet in pdcis tpiibus. i. Cor. 7.
 Nolite fraudare inuicem nisi forte ex
 cōsensu ad tēpus ut uacētis orōni. nāz
 ppter dies pcessionis z ieiunij conue
 nire nō debēt qz ē a licitis abstīnēdū
 est ut facilius ipetrari possit quod po
 stulat. 32. q. 4. xpiano. Idē dicit de tpi
 bus festiuis. 33. q. 4. quotiēscunq; A
 Idē etiā de tpe aduētus. uñ Ambro.
 in sermone de aduentu. z. 33. q. 4. frēa.
 dicit. Fratres nō solū dētis ab oī imū
 dicia abstīnere. sed etiā ab uxorib^o p
 priis studiosissime cōtineatis. Nullus
 oīo uxorī sue iūgat. Idē uñ de similib^o
 tpiibus uidelz ad deuotionē seu ad

pniaz deputat i qb' pif phibet solen
nitas nuptiaz. sicut i aduētu uidelicet
a septuagesima usq; ad octauā pasce.
z p tres dies añ ascensionē usq; ad octa
uā pēti. 33. q. 4. n. 03. z cē d' feris. capel
lanus. Et aliq dicit his tpi' usū mīl
monū n' ēē phibitū. pōt itelligi nisi p
ut i sūb' tpi' pferri cū de tpe aduē
t' z pcessiōis qd ē añ ascensionē sit pri
cularit' expōssū. d. c. frēs. z. c. xpiano. **B**
Itaq; q reddit illis tpi' non peccat:
s; q exigit aliq infirmitate puta dūpi
scētia dūct' sine tēptu tpi' seu ecclī
astice exhortatōis. uenialit' tñ peccat.
Lon. Tho. A. h. ultimū dicitū u' fuit
se nō Ray. s; p. cū quo cōcordat Tho.
z glo. Ray. ut i sū. con. eo. ri. q. 42. ubi ē
idē dicit secundū Hug. addentem q
qui cā satiade libidinis perit dbitū sp
peccat mortalit' s; plus in istis diebus
de qb' prie dicitū ē. Et ut ex pcedis
pōt patē fm oēs his tpi' nō excusat
usū infirmitatē a mortali qñ fieret in
tēptu tpi' seu ecclīastice ordiatōis
Lōtemnere aut' u' qd si pōt sine mag
difficultate abstinē z exigit seu libet
reddat. nā nihil aliud u' ēē contēptus
q nō curare agere qd 03. Un' d' arth. 6
d' f. Aut unū sustinebit z altep cōtēner
Sup q Aug. ut z ibi refert tho. Nulli
us fere scia pōt odisse deū. Lōtemnit
aut'. i. nō timet eū dū qñ de ei' bōitate
secur' ē. Itē ad Ro. 2. An diuitias bōi
tat' ei' z patie z lōganimitat' contem
nis. Sup q glo. mgn' sniarū. Hic aut' c
tēnit q n' sic utit' ad pniā. Et Isidoz'
in li. 2. de sūmo bono. Uolūtate gpe
ppriū dñi nolle scire: qd ē aliud q uel
le deū supbiendo contēnere. Et multo
plus ē nolle facē cū sit facē finis sciēdi
z i faciēdo cōsistat ois salut' effectus.
d' arth. 7. Nec qd u' excusari si his tē
porib' exigit seu libet reddat cā plus
Un' Amb' sup pma ad Cor. 7. 33. q. 4.
dicā dīc. Si cā pcreandoz filioz ducit
uxor nō multū tēpus cessū u' ad ipz
usū. qd z dies festi z dies pcessiōis z
ipsa rō cōcept' z p' iuxta legē cessat

usum carnis his debere temporibus
demonstratur. **B**

Utrū licet debitū reddere i loco sac'
R' fm Tho. z pe. ubi s'. Licet debitū
sit reddēdū oī tpe: nō tū sile ē de loco.
ga locus pollui pōt ita ut idigeat recō
ciliatōe nō aut' tēpus. Itē qd debitū
reddendū ē salua sp debita honestate
q i talib' exigit. Un' etiā nō 03 q statū
i publico reddat debitū. A. Idē in sū
con. eo. ri. 2. q. 43. ubi ē d' fm Alb. q si
alius locus hñ pōt nō tenet reddē i lo
co sacro. Si nō potest alius loc' haberi
tūc reddat cū dolore cordis. z etiam si
exigat cū planctu non credo q peccet
mortalit'. Lon. glo. Ray. z addit q si a
lius loc' haberi pōt peccat mortaliter
q i loco sacro debitū reddat. Dicitū etiā
tho. z pe. ueri' ē qd sat' u' ridiculum z
absonū q i loco dīno cultui deputato
liceat aliq casu tale qd agē. Quis. n. h.
auderet i camera u' auditorio magni
regis: Quāto min' debēt audē in pala
tio z auditorio regis celestis! Orazori
um. n. h. 03 esse quod dicitur ut ibi nil
aliud gerat nisi qd dīnis laudib' con
ueniat. 4. 2. dī. oratorū. Et iō. ppter re
uerentiam talis loci nullū negociū se
culare qtrūcūq; parū z honestū i co
geri debet. Un' z d' arth. xi. d' q dñs n
sinebat ut qsq; trāfferet uas per tem
plū. Si g' talia honesta in se fieri i tē
plo nō dñt: qto min' illa ihonesta z q
sūme derogant dīne reuerētie: z ihōe
stant imo uiolant locū. ga i ecclīa pol
luta sanguine u' semie dīne laudis or
gana suspēdūt. ex de 3 se. ecclē. uel al.
c. fi. z de sen. excōis q. h. 6. ppterā ut
d' i. c. decet de imu. ecclē. eo. li. quēcūq;
dīnū officiū pñt turbare uel oculos dī
uine maiestatis offendē ab his loc' de
bēt eē. p'fius eē nea: ne ubi pctorū est
uenia postulāda: ibi peccādi def' occa
sio uel dephēdāf pctorū mitti. Quātū
etiā sit absonū u' cogitare in tali loco
licē debitū coniugale reddere. p. 3. q. q. ex
eo q q alibi loco congruo reddidēt debz
ab igressu ecclē abstinē. 33. q. 4. uir. **B**

Utrū liceat debitū reddē uel exigē
tpe pgnatōis. R. fm Pe. Si pōt esse
sine piculo abortus reddi d3 z etiā pōt
sine mortali peccato exigi qz usus mfi
monu nō tñ ē i officiū s3 ē i remediū
Si hō eēt piculū nec d3 exigi nec red
di. qā in mrimonio principalior ē isti
tutio in officiū qm in remediū. Lō. guil.
A. Idē in sū. cō. libro 4. ti. 2. q. 44. Et
ita quādo nō iminet piculū non exigē
tali tpe ē consiliū. Et ita intelligat. c. si
cā. 33. q. 4. 2. qd ibi dicit glo. S3 tñ omis
sio h' cōsiliū nō uf sine pctō ueniali cū
uxore iā gūda dbitū peti nō possit ni
si rōne incontīnētie q saltē icludit pctm
ueniale. dis. 25. y. alias aut. pferim cū
illo tpe etiā cā plis inibeat usus ma
trimonii. dō. c. si cā. 2. q. 4. o. 2. go. A
S3 utrū liceat p' pū an purificatōne
uide. i. purificatio post pū. A. Ibi nō
uidef plene de h' dicit. s3 ibi erit hoc tā
gendum. A
Utrū liceat debitū reddē uel exigē tē
pore mēstruorū. R. fm Tho. i. 4. dī.
32. Flux' mēstruorū pōt eē ināt qñ ē in
ordinatus z qñ cōtinuus z in tali casu
nō ē phibitū petē aliogn opozrēt q
uir qñ ppetuo abstineret. S3 qñ ē nāl
phibitū ē mulieri petē. Si aut uir pe
tat distigēdū ē qā si petir sciēt debet
eū auertē p'cib' z monitis nō tñ ita ef
ficacit qex h' possit ei eē occasio icadē
di i alias dānabiles corruptelas. si hō
ignozāt perat tūc mulier pōt aliquaz
occasione p'cedere u' infirmitatē alle
gare ne uir debitū petat. Si tñ nō desi
stat d3 mulier debitū reddē perenti.
Passione aut suā nō sp ē turū uiro idē
care ne ex h' abhominatōne cōcipiat.
nisi fōre uxor d' uiri prudētia psumat
A. Ad itelligētiā p'dictorū sciēdum fm
Nico. de lyra sup. 15. Leuit. q. mēstru
um ē quidā sanguinis fluxus quē mu
lieres a tpe q fuit idonee ad generādū
usq; ad tēpus sterilitatis solēt quolibz
mēse pati nisi ifirmitas h' ipedit. Et
de phibitione talis t'pis h' Leuit. 20.
ubi dī. Qui coierit cū muliere i fluxu

mēstruo z reuelauerit turpitudinem
ei? i pag apuerit fontē sanguis sui in
fficiet abo d medio p'p'i sui. z h' logē
Aug' 5. dī. ad eius. De h' qz dī in sū.
con. eo. ti. q. 4. 6. fm Pe. sic. Circa hanc
mām diuersi diuersa dicūt. Quidaz. n.
dicūt q exigē ē i uolūtate cōiugi. Sed
reddē de nccitate iuri. Primū intēdit
Moyses phibē tpe mēstruorū. Leuit.
20. s3 nō secūdū. Alii dicūt q aut petē
ti iminet piculū p'sup'tū p'babilit' de
fornicatōne aut nō. Si sic. d3 reddi. Si
nō reddi nō d3 qz p'ceptū morale ē z nō
cerimoniale seu figurale. Alii dicūt q
aut passio ē nāl. de f'miatio tpe cōigēs
z tūc nō ē exigē u' reddē. z qñ sciēt
exigit u' reddi uolūtarie peccat mor
tali. qā tūc cōcipi pāt z cōcipi cōueniē
fer' dānari leprosi z h'. Aut passio est
inālus. z tūc saltē licet reddē qā tūc nō
pāt fer' cōcipi. S3 i his opionib' p'ma
securior ē z cōior pe. Glo. hō Ray. in. 2.
de mrimonio. y. sed nūq peccant uxo
res. sup hō abstinēdū. dicit. De tēpō
mēstruorū nō. Hug. 5. dī. ad eius. q tā
mulier q uir q exigit debitū sciēt tpe
mēstruorū peccat mortali. qā p'ceptū
de nō coeūdo tpe illo morale est sicut
dicūt etiā hodie multi theologi. z uis
tur exp'sse h'ri ex glo. Jero. sup. Ezech.
15. z ex gl. sup. Leuit. 15. 18. z 20. Dicit
etiā Hug. q q reddit exact' debitū
h' tpe nō peccat pōt tñ negare sine pec
cato nisi uiderit exigēti fornicatōis p'
culū inuē. Dicit ē q mulier tenet re
uelare mēstruū uiro suo si exigit ab
ea debitū z ēt si nō exigit. ne forte ad
exactionē ipsius mulier' reddat ei nīl
sciēs de mēstruo. Hoc puto intelligēdū
qñ nō timef de scādalo fm Tho. ubi s
Segt in glo. Alii dicūt q exigē in mē
struo debitū ēt sciēt nō est pctm mor
tale int' iuges s3 tñ ueniale. P'ia tñ
opio uidef uerior z magis cōsonat auc
toritatib' scōp. In talib' ēt i foro pnia
li nō ē p'cipitāda f'mia nec denegāda ab
solutio si nolit cōiugat' tpe mēstruorū
abstinē s3 ma tutior ē cōsulēda. z terro

Incutiendus ex piculo glo. Saluo meli
ori iudicio int oēs p̄dictas opiones il
la ut uerior q̄ dicit q̄ qñ bec passio est
nāl tū petitiō q̄ redditō phibet ga ut
s̄ p̄ p̄ceptū sup hac phibitōe morale
ē. nā oīs moralitas indicat usū m̄mo
nii illo tēpore cessare debē qñ filii p̄rit
et solēt morbofi uel leprosi gnāri. et cuz
sit morale obriner ēt hodie sicut et ce
tera moralia fm oēs theologos. iō pe
titō et redditō prohibita ut Leuit. 20.
ubi dī q̄ ambo cocūtiū tpe menstrui
interficiant. Itē si phibet petitiō oñt
ad reddēdū aliter nō obligat et cum nō
obliget reddēdū ut cōsentit p̄ctō petē
tis. et sic in eadē se culpa ligare ad Ro.
p̄. De eo aut qd glo. tangit qd agēdum
cōfessori sup casu sic dubio. latius oñt
ē s̄ confessō et s̄ additiōe. **B**
Utrū uir cognoscēs uxore suā alit̄ q̄
mō nāl peccat mortalit̄. **R.** fm Tho.
i. 4. dī. 31. in expōne lfe. Ufus diuig. s̄
nām ē duplex. uel qñ debitiū uas p̄ter
mutit̄ uel debir̄ mod⁹ a nā statut⁹ q̄
tū ad sitū. Et i p̄ qdēz sp̄ ē p̄ctm̄ mor
tale ga. p̄les seg nō p̄t. et sic totalit̄ nāe i
itērio frustrat. S̄ i et nō sp̄ ē p̄ctm̄ mor
tale ut qdā dicūt s̄ qñq̄ p̄t eē signūz
mortalit̄ cupie. i quo q̄to magis a nālī
dispōne recedit̄ tanto ē ḡuius. Qñq̄
etiā p̄t sine p̄ctō eē ut cū dispō corpo
ris aliū modū non patit̄ et eodem mō
excusat fm guil. pp̄t egritudine ul̄ p̄
pter piculū suffocadi ferū i utero aut
aliā cām rōnabilē. **A.** Et dīc idē guil.
i loco de q̄. i. q̄ his casib⁹ uir nō peccat
mortalit̄. l̄z tū cēt q̄ hēret eaz ut so
rozē in h̄ mōi casib⁹ q̄ sic eā cognosce
ret. et ad p̄dicti casus maiorē intelligē
tiā sciēdū q̄ Al. i. 4. dī. 31. et in sū. con.
eo. ti. q. 4. 7. ait. Ut dicēdū q̄ nihil eoz
q̄ facit marit̄ cū uxore seruato uase d̄
bito scdm̄ se ē p̄ctm̄ mortale s̄ p̄t eē
signū mortalit̄ cupie. qñ. s̄ nō sufficit
eis modus quē nā determinat. Ut aut̄
h̄ meli⁹ intelligat̄ q̄. s̄ sit mod⁹ nālīs
et q̄s plus ul̄ min⁹ ab illo mō nālī deui
et. Nota q̄ debir̄ mod⁹ quē nā docet

ē ut mulier iaceat i dorso: uir aut̄ i ue
tre icūbat ei. Et sic facili⁹ cupiūt mu
lieres nisi p̄ accūs ipediat. **A.** Dīc autē
deuotō ab illo ē lateralis scubitus et
maior sedēt. et adhuc maior stitū. et
horū maxim⁹ q̄ ē retro more unūctoz
Et iō qdā hūc modū ultimū dixerunt
eē p̄ctm̄ mortale qd mibi non placet
Et p̄dicti tria notāda sūt. Prīmū ē q̄
agēs cū uxore ex uas nālē: idubitat̄ sp̄
peccat mortalit̄ fm oēs et ḡuissimūz
mortale. Uñ 32. q. 7. adulterū dīc Aug⁹.
Ufus q̄ ē s̄ nām execrabili⁹ sit i mētri
ce. s̄ execrabili⁹ i uxore. Ibi etiā dicit
q̄ usus s̄ nām ḡuior ē icesu materno
Secūdū ē q̄ nihil eoz q̄ facit marit̄
cū uxore seruato uase debito fm se ē
p̄ctm̄ mortale. et ex h̄ oco occasionem
capit̄ lasciuie i hōesta plurima qñ lice
ret pagēdū. tñ ut p̄ ex p̄dictis nō affir
mar h̄ Tho. s̄ dīc i isto cāu. non semp
ē p̄ctm̄ mortale ut qdā dicūt quasi dī
cat. Hoc n̄ audeo dicē ego. p̄t tñ h̄ dī
ctū i certo casu saluari d̄ q̄ statū. i. Ter
tiū ē q̄ mod⁹ ināl̄ i uase pp̄rio. p̄t
eē signū mortalit̄ cupie. Sic ḡ qñq̄
ē signū mortalit̄ qñq̄ uenialis. Signūz
uenialit̄ qñ subest aliq̄ cā excusis sed
nō sufficiēs. ut ga forte sine piculo nō
p̄t aliter agē cū uxore. et h̄ ipm̄ agit
pp̄ter icōtinētiā seu uitandā cōzordia
riam fornicationē. q̄ casu nō deest sal
tē ueniale. 25. dī. 5. al̄ aut̄. et tāto ḡuius
quāto plus discedit̄ a mō nālī l̄z excu
set a mortali pp̄ter subsistētem cām
Signū aut̄ mortalit̄ qñ nulla rōnabi
li subsistēte cā. solū cā uoluptat̄ agit̄
et tanto ē mai⁹ signū et p̄ctm̄ quāto est
minus nālīs. et hoc ut sentire glo. Ray.
i ti. de m̄momo. s̄. s̄ nūqd̄ hec tria. su
per x̄bo fedius. ubi ait. Nūqd̄ peccat
mortaliter uir si cognoscat uxore non
cōsuetō mō dū tñ h̄ faciat i uase nālī.
R. Lredo sine p̄iudicio q̄ si h̄ faciat
cā soli⁹ uoluptat̄ āplus sic q̄rēde pec
cat mortalit̄. Si h̄o subsistēt iusta cā
sic agēdi et sciēt̄ ex semē nō effudit
nō peccaret mortalit̄ l̄z tutius esset in

his casib' ut dictū ē eā tenē ut forozes
subdēs. Nō ē 3. 32. q. 7. adulteri. qā qd
ibi dī intelligit de alius 3 nām cogno
scētib' uxorē aut exōrdinarie pollue
ribus aut cā libidinis saturande z sū
cā hoc faciētib'.

Uirū uir teneat reddē debitū uxori
quā accusat de adulterio lite pēdente.
R' fm Ray. Aut ē notoriū illā eē ad
terā aut nō. In p' cāu nec reddē nec ex
igē d'z alit' mortaliter peccat nisi forte
ipsa uelit abstinē a pctō adulteri. z pe
nitētiā agē. tūc. n. p' eā sibi recon
ciliare. 32. q. 1. c. p. Et ex sequētib' cāis.
eē de diuoz. significasti. z eē de adul. si
uir. A. De isto peccato dicef. i. §. 13. B
In 2. casu. scū nō ē notoriū d'z petenti
reddē. S'z h'z L. bo. i. 4. d'z. 35. uir q' cito
sibi constat de fornicatōe uxori nō tē
debitū reddere. al' nō solum icurreret
irregularitatē bigamie s'z etiā genera
rer sibi p'udiciū accusādi. Et hec. snia
uerioz. uir. A. pōt z p'mū dictū itelli
gi qn' uir cōpellēt a iudice adulterio nō
dū p'baro. qā d'z obedire ex q' pōt sine
detrimento salutis agē. xi. q. 3. c. p. Nisi
forte uelut adulteriū incōmēnti seu i
fra paucos dies p'bare. ar. c. soler. d'z sē.
exc. li. 6. B. Uerū tamen in hoc cāu
uxorē dimittere sine iudicio eccl'ie nō
pōt: imo etiā si debitū reddat opulsus
auctoritate eccl'ie s'z irregularitatez
iurāt nō sibi gnāt p'udiciū accusādi
Et de hac mīā bēs. i. matrimonium. s.
§. 9.

Uir p'pter fornicationem uxoris nō
solū nō tenet ei debitum reddē s'z etiā
pōt eā dimittere nisi i septe casib' q's
bēs. i. m'fimonū. s. §. x.

Sed nūqd peccat uir mortalit' exigē
do debitū ab uxore p'manēte in adul
terio? R' fm q' notat Hugl. 32. q. i. si
qs uxore. Si alter coniū sciēt exigit
debitū a reliq' p'manēte i adulterio si
ue occulto siue manifesto peccat mor
talit' q'z facit 3 cōstitutionē eccl'ie. A
eē de adul. si uir. Et p'dicta notat glo.
Ray. in ti. de m'fimonio. §. Itē pone q'

uir. sup. h'bo si uir. Et addit. Etiam pec
cat reddēdo si celebratū ē diuozitiū iu
dicio eccl'ie aut si publice morat' i ad
ulterio. Si neutrū istoz sit nō peccat
reddēdo qā ad h' tenet. Si aut' p'p' i
cōtinētiā z fragilitatē carnis erigit de
bitū peccat mortalit' q'z facit 3 cōstitu
tionē eccl'ie. min' tū peccat cū adultū
occultū ē. Alii dicūt q' ipotētia d'inen
di a copula carnali excusat erigēte in
h' cān q'rū snia ē benignior l'z forte nō
uerioz glo. Et idē notat i sū. con. li. 4.
ti. 2. q. 4. 9. Aliq' tū nō iprobabilit' uidē
tur asserē q' si abstinētia a reddeudo
seu exigēdo debitū nō corrigit adulter
s'z pōt' ad deiora puocat ul' alit' iuri
lit' scādala opaf q' licite possit z reddi
z erigi: q'z ordiatō eccl'ie facta ē nō ad
introducēdū s'z ad remouēdū scandala
z cessante causa cessat effectus. eē de
appel. cū cessante. Et intelligētia d'cōz
ex cāis ē assumēda dicēdi. eē de h'bo.
fig. intelligentia. Itē pōt peni debitū z
reddi si adulter seu adulta egēt peni
tētiā. d'cō. c. si uir. de adul. Et i. c. si quis
uxorē. 32. q. 1. d'z q' uir abstineat a matri
monio adultr' donec ipleaf satisfactio
crimis. iō qā p' satisfactiōne p'nie non
meref uocari adultera. Et glo. sup. uer
bo expleaf d'c. ul' saltr' ichocē. nā si uo
luerit eā sibi recōciliare etiā i fra tēp'
p'nie ab ea pōt exigē debitū. eē de fur.
ex l'ris eē de eo q' cogno. cōsang. uxoris
sue. c. ueniēs. z in d'cō. c. si uir. d'z q' uir nō
d'z sepe recipe peccatū. S'z in. c. quē
admodū. eē de iureiuran. d'z q' uir pōt
dimitte uxori peccatū nō solū septies
s'z etiā usq' septuagies septies s'z euan
gelicā xitātē. Parth. s. Glo. in d'cō. c. si
uir. sup. h'bo sepe. d'c. Parit' sp' pōt ei
parcer' si uult z eā recipe p' p'niaz fm
euangelicā ueritatē s'z eccl'ia nō infce
dat p' ea. ex q' aliqnēs ei peccat. ne ui
deaf ei dare peccatū l'niaz. Et ad frozē
d'z ēt h' i gl. S'z certe i. c. si uir. nō dicitur
de intercessiōne eccl'ie s'z d' receptōe mī
ri. uñ san' uir posse dici q' sp' uir pōt fci
pe camp' uerā p'niaz et eo casu possit

etiam p ea ecclia intercedere. In oratione non uerum
nec auctoritas nec ratio. non enim propter hoc
datur linea peccandi cum supponatur uera
penitentia. Si enim hoc uideretur dari linea
ad peccandum nec marito eam recipere liceret
quam pariter esset turpitudinis. 32. q. 1. si cru
delis. Quia autem sepe peccant non ita faci
lit est recipienda sed uigilanter ne forte non
sit uere penitens. et ita potest intelligi de offi
cio. si uir. Ratio autem est quia sepe peccans seu
reciduas presumit uera penitentiam non habere
de pe. dist. 3. in for. Item gl. in de co. c. si uir
sup. homo reus. dicitur quod nisi maritus de
nunciet adulteram ad penitentiam mortaliter
peccat. 2. q. 1. si peccauerit. et de co. c. que
admodum. glo. Forre idem si uxor non de
nunciet adulterum si potest. quia uxor non ad
ipam iudicat de co. c. si quis uxorem. **B**
Nunc autem propter adulterium a se com
missum statim potest exigere debitum.
R. secundum Ray. ut quod sit. saltem quod ad iudici
um aie quia peccatum in lege matrimonii red
dit se indignum. 3. 10. non debet nisi purga
ta culpa reddere tamen tenet exacer. **A** Item
in sum. de eo. 12. q. 50. ubi est de quod lib. adul
tero iure amittit ius petendi debitum
si tamen petitur adulterium sit occultum.
de sibi reddi. quia secundum glo. Ray. uterque co
iugum duplex ius habet in reliquo. si ius exigere
datur ius quod sibi exigenti debitum red
dat. Primum amittit fornicando: sed non
secundum. Sic tamen platus ius non habet im
pandi aliquod illicitum ut debet quod dubitat an
sit illicitum. subditus tamen debet ei obedire in
dubio illicito. et hoc ius habet platus in eo lib.
non habet ius impandi: sed peccat impando in
hoc casu. 23. q. 1. quod culpam glo. Hoc puto
uere nisi causa prohibet exactionem discernit
utrumque preteritum. non est si sit occultum reddi
non debet. ut in i. inquisitione. ex de sen. ex. Item
et quod quod cogit iudicialiter. al. secus. si quia non
tenet reddere etiam si impedimentum
sit secretum. Et sic potest intelligi quod dictum
est 8. q. 9. ad finem in additione. **B** Sic et te
net quod cognouit consanguineam uxoris: sed
nunc quod exigere potest. ex de eo qui cogit. consan.
uxoris. transmissa. **A** Item ubi dicitur quod quod cogno
uit suam puignam ex uxore preterita et diu

era alia legitima uxore cum puigna publi
ce ad peccatum reducit: non potest debitu pe
tente et exacer. de cum qui cordis dolore red
dit. et si preterita secunda de sic sine spe
coniugii perpetuo manere. **B**

Qui contraxit cum aliquo clandestine et po
stea cum alia publice nuptias exactus a pri
ma tenet ad redditionem debiti. R. secundum
gunt. Credo quod non tenet si est in loco ubi
fuerit et quod ante carnalem copulam adhibea
tur benedictio nuptiarum. **A** Item puto est si
non sit consuetudo et reddi non possit sine sca
dalo cum ab omni specie mali abstinentia sit. et
ad Thesaurum ultimum. **B** et sibi imputet illam
quod clandestine contraxit et ingessit se piculo
Credo tamen quod si secunda flicta trahatur ad
alias presens cum prima in quod sine scandalo
possunt adhiberi solemnitates debite ut
si de solemnitatibus non est consuetudo possit
ei cohabitare. Et si sic fecerit licitum est
A De hoc latius dicitur in sum. con. li. 4. tit. 2.
q. 63. ubi per secundum alios quod iste non tenetur
recedere a secunda lib. et non debeat debitum
reddere ut uadat cum prima et sibi imputet
quod clandestine contraxit. quod puto intelligendum quod
a secunda non potest recedere sine scandalo si
ue specie mali. ex de uita et bone. ele. cum
ab omni. et tractum est. al. ubi tenet recedere et
posset hoc agere propria auctoritate. ut in di
cta. q. 63. secundum glo. Ray. Et addit. Non est
de quod solet dici quod uir non debet dimittere
uxorem sine iudicio ecclesie. Hoc. non. intel
ligendum est quod inter eos est impedimentum
aliud quam sit ligatio matrimonii prede
tis ut quod sit uotum solenne propter quod impedi
mentum non potest committere cum ea sine peccato
mortalis. In quo tamen casu sic notant hugo.
35. q. 6. multorum. et si precepto ecclesie non re
necur. obedire contra ad reddendum debitum
tamen in cohabitatione et nectio exhibito
tenet ei obedire et sine ordine uiri non
de hoc denegare uxori cui de seculo se copu
lauit. secus est ubi quod contraxit matrimonio cum
duabus de prioris successione. quia cum eo ipso
quod contraxit cum prima teneat ei cohabitare et
necesse exhibere contra ad hoc. non potuit se ob
ligare secunde. ubi tenet redire ad primam
iudicio tamen ecclesie si hoc possit fieri. si

aut nō possit qā forte xitas pbari nō
pōt. Et dō sine p̄iudicio q̄ auctoritate
pp̄a hoc pōt facē: imo tenet p̄sertim si
p̄ma nō fuit i culpa uel si ignorauerit
ius qd ē circa clādestina m̄rimonia f̄z
"Dugl. qui ēr dixit q̄ cū aliq̄s d̄xit clā
destine cum p̄ma z postea manifeste
cū secūda. p̄ d̄z obedir̄ c̄scie q̄ ecclesie
excoicāti. Si tñ pōt utrāq̄ exhibere c̄r
dō q̄ secūda exhibē tenet q̄ ea q̄ pōt
facere sine p̄cto tenet ei facē ad prece
ptū ecclesie. nec ea d̄z ei sine ordine iu
diciario denegare. Et eodez mō credo
q̄ si aliq̄s p̄ p̄fessionē legitie factā in
monasterio exeat de facto z d̄bat m̄ri
moniu de facto i facie eccle. si postea
reuertat ad cor: pōt reuerti ad religio
nē auctoritate pp̄ria. z pōt tenet seq̄
c̄sciam de p̄fessione facta ab eo i reli
gione q̄ obedire p̄lato uel eccle. p̄cipi
enti manere cū uxore. Idē credo in op
posito casu. s. cūz q̄s p̄ m̄rimoniū legi
tie d̄ctū z c̄sumarū iuita uxore transit
ad monasteriū z ibi facit p̄fessionē. q̄z
in h̄ casu nō obstat p̄bitōne p̄lari
aut excoicātōe eccle. auctoritate pp̄a
pōt reuerti ad uxore. z ad h̄ tenet nisi
ab uxore c̄tinētā p̄fitere possit. Iniaz
remanēdi i religione iperrare. aut nisi
ip̄a fuerit fornicata q̄ p̄textu fornica
tōis possit eā repellere. i q̄ casu poterit
ibi manē ea iuita. h̄ oia gl. **D.** De hac
mā uide plura. i. m̄rimoniū 7. p̄ totuz
De debito reddēdo leproso. uide. i. le. p̄
sus. f. p̄. z. 2.

Scanus De officio de
cani uide sup̄
archidiaconus.

Scime p̄ cōiter d̄cima
ē pars oium
bonoz iuste acq̄sitoz dō d̄bi
ra. ex eo. tua nobis. **A.** "hui" p̄ris q̄ta
ē sicut uerba sonāt. s. pecia fm̄ Ray. z
"hosti. ut in sū. con. li. p̄. ti. is. q. i. **D.**
Decimarū qdā sūt p̄sonales z qdā
sūt p̄diales. p̄sonales sūt q̄ d̄bēt ex
negociatione uel artificio seu scia mi
lita aut uenatōe z h̄. p̄diales h̄o

sūt q̄ pueniūt ex ip̄s p̄diis. ut ex eo.
ad aplice. z. c. pastozal. z ex d̄ prochus
c. ultri. S̄z de q̄busdā dubiū uidet̄ utrū
sint p̄diales uel p̄sonales. ut de agnis
z aliis senb' aialiu q̄ i pascuis sūt. z pōt
dici q̄ sint mixte cū prim a p̄diis uent
ant unū uenit aialia. ar. ex. eo. c. commissū
z sic sūt p̄diales p̄ri h̄o pueniāt a p̄so
nis. i. a custodia p̄sonarū: z sic uidet̄ p̄
sonales. **A.** "hec fuerūt dicta "hosti.
l̄z q̄ ad ultimū mēbrū diuersi diuersa
dixerint ut in sū. con. eo. ti. q. z. **D.**

Utrū de decimis d̄uci possint exp̄se
se. **R.** "p̄diales decie dari d̄nt idist
cre nō deductis exp̄sis. nec etiam illis
q̄ sūt p̄ fructib' colligēdis. ex eo. cūz
hoies. **A.** "Un nec semē deducēdū est
fm̄ hosti. z "hosti. ut in sū. cō. lib. p̄. tit.
is. q. z. **D.** De p̄sonalib' h̄o distinguē
dum ē. q̄a si surgūt ex reb' i d̄cima
tis deducūt̄ exp̄se: alit̄ nō. ex eo. pa
stozal. De lucro āt aduocatōis f̄z guil.
nō d̄nt exp̄se deduci. A sicut q̄ locat
opas suas nō deducit exp̄sas. ut i d̄cā
q. z. ubi hec oia notat̄. **D.**

Quā debēt decime dari? **R.** "p̄dia
les debēt dari statim. q̄ fruct' p̄cipiunt
z añq̄ sepef̄ ide c̄sus uel tributuz uel
h̄ mōi. Et si p̄ facta fuerit talis separō
nihilomin' decia itēgōda ē. **A.** q̄z
sicut rusticus tenet decimare qd sibi
remanet. ita d̄nt h̄ qd de aceryo idecā
mato accepit. ut in d̄cā. q. z. **D.** Ex eo
tua nob. z. c. cū nō sitis. p̄sonales āt
p̄nt dari i fine āni. ar. ex de pig. ex l̄sis.
A. In isto. c. n̄bil d̄f de h̄. S̄z in d̄cā. q.
z. no. fm̄ Ray. q̄ p̄sonales p̄nt dari in
fine āni: ut sic maior utilitas pueniat
eccle. q̄ si p̄ minutias solueret̄. ar. d̄cā
c. ex l̄sis. Idē dicit "hosti. z addit. Uerū
si añ annū uelit q̄s solue non uideo q̄
possit refutari. q̄a h̄ iure nō ē exp̄ssus
Con. Inn. ut ibi. Uf̄ posse dici q̄ facto
lucro statim q̄s solue teneat. nam scdm̄
Tho. scda scda. q. 87. arti. p̄. qd sine tē
poris determinatōe debet nisi statim sol
uat obligat ad p̄ctm̄. p̄osset ēr solutio
retardari in q̄rū concernat utilitatem

ecclesie ut dicitur dicti doctores. **B**

Utrum optia debeant dari pro decimis
R agnos pullos uirtulos et h^o moi no
tenet qd dare optimos nec deiores sz
mediocres uel sicut traseunt sub uirga
pastoris. **A** De h^o sic d^r Leuit. ult.
Diu⁹ deciaz bonis et ovis et capre que
sub pastore uirga transeunt qd d^r deci
mu uenerit sanctificabit d^o. **B** In
dignu eⁿ d^r deo qd dedignat h^o d^r.
49. ult. 16. q. 6. oes decie. **A** Idez in
su. con. l^o. u. 15. q. 23 fm Inno. Hosti.
et Hoff. **B**

Utrum debeant solui i uinea uel predio
an debeant deportari ad eccl^{iam}. **R** sz
Hosti. pot d^r qd in h^o debet seruari
suetudo. ex d^r sepul. certificari. **A** Id
in su. co. co. ti. q. 24. ubi et d^r qd expense
p colligendis fructib⁹ no deducunt sed
Hosti. sz si sup⁹ p^rdictis no appareat co
fuerudo puto qd decime debeant pora
ri ad eccl^{iam}. qd qn eⁿ sp^{iritu}alis et cert^o cre
ditor regularit^{er} d^r debitor regri: ut
ei debitu p^rsoluat sz Tho. scda secunde
q. 33. art. 2. ad fi. **B**

Utrum dare decimas sit pceptu. **R** sz
Tho. scda scde. q. 97. Decime in ueteri
lege debebant ad sustentatione mistroz
dei Malach. 3. In ferre oem decimati
one i horreu meu ut sit cib⁹ i domo
mea. Un pceptu de solutio deciaru p
ti qd erat morale inductu rone nali.
p^r aut iudiciale ex dina institutone ro
bur h^{is}. Ro aut nalis dicitur ut his q
dino cultui ministrat ipse ppls necia mi
nistraret. i. Lor. 9. Quis militat suis sti
pendiis unq⁹. Determinatio aut certe p
tis itroducta eⁿ ex institutone dina quia
trib⁹ leuitica dinis misteris mancipa
ta possessiones no habebat et sic erat iudi
ciale p^rin⁹ ad equitate inf⁹ hoies fm
aditores illi⁹ p^rpl⁹ sferuadam. sz et coue
niebat cu cerimonialib⁹ q^ru ad aliquam
significatone. **A** Sicut et oia antiq⁹ le
gis facta fm illud. i. ad Lor. x. Dia in fi
gura corigebat illis. Qui n. decimam
dat qd eⁿ pfectiois signu eo qd denarius
eⁿ numer⁹ pfect⁹ qn p^rm⁹ limes nume

roz ultra que numeri no pcedunt sz re
uertut⁹ ab uno noue p^ribus sferuatis
p^restaf qn i qda signo ad se p^rin⁹ ip
fectione. pfectione ho qd erat futura p
xpm eⁿ expectada a deo fm Tho. i. di
cta. q. 97. art. p^r ubi ponut et oia que i
ho. s. crin⁹. **B** Est aut oia inter certi
monialia et iudicialia pcepta. quia certi
monialia illicitu eⁿ obseruare tpe legi
noue. Iudicialia ho et si n obligat tpe
gre tn pnt obseruari sine pcto et ad eo
ru obseruana aliqui obligat si statu
tur auctoritate eozu qru eⁿ leges codef
sicut si nuc aliqs pnceps statu⁹ ut q
furatus fuerat oue reddat quoz oues
ut legit Exo. 22. eius subditi teneretur
obseruare. ita etia determinatio decie
p^r eⁿ instituta auctoritate eccl^{ie} tpe no
ue legi ut. i. no min⁹ ppls noue legi mi
str⁹ noui testi exhibeat qd ppls ueteris
legi m^rstr⁹ ueteri testi. cu tn ppls noue
legi ad maiora obliget sz illud Math⁹
5. Nisi ab undaueit iusticia ufa et. et
m^rstr⁹ noui testi maior⁹ sut dignitatis
q^r ministri ueteri ut pbat ap^lus. i. Lo
r. 3. Sic g^o ad solutione decimarum ho
mies tenet p^rti qd ex iure nali. prim
ex institutone eccl^{ie} q tn p^rfat⁹ oppo
tunitatib⁹ tepozu et psonaru possz ali
am p^rte determinare. **A** Idem Tho. i. d.
arti. p^r ubi etia dicit qd pceptu d solutio
ne deciaz i qru eⁿ morale dat a domio
Math. x. Ibi. Dign⁹ eⁿ oparius cibo
suo et. Et ab ap^lo. i. Lor. 9. **B**

De soluendis decis confessores religi
osi tenet fac⁹ sciam et fiteb⁹. qd si sci
enter obmiserit susp⁹si sut ab officio
p^rdicatois donec faci⁹ si comode pnt
et si inter p^rdicat⁹ sut excoicari. **A** hoc
eⁿ ueru si ab eccl^{iaru} rectoribus et eozu
loca tenetib⁹ fuerit requisiti dicti p^rses
sores ad hac sciaz faciend⁹ alias non
subiiciut huic pene. ut colligit ex tex.
de cupi⁹tes. l. altaro. et notaf in directo
ria libro 3. titulo. 2. s. 266. et titulo. 6. s.
30. **B**

Illi autem religiosi qui dicunt aliqua
ut a solutione decimarum retrahant

audientes excoicari sunt ipso facto. **A**
 Siue h' dicat i' p'dicatorib' siue alibi ut
 retrahat a solutioe decimarū ecclesiis
 debitar. ut i' dca cle. cupientes. **B**. Jte
 pceptū guissimū fit p'dicatorib' q' in
 p'ma dñica q'dragesime: z q'ta: z ultia
 z in festis ascensionis dñi: p'hecostes:
 natiuitatis sci Joh. baptiste: assuptionis:
 z natiuitatis b'te Marie: audientes
 informant si fuerit regitū q' decimas
 soluāt. Sz p'dicta nō extēdūt ad religi
 oſos q' decimas recipiūt. **A**. Jpsi. n. non
 icurrūt dictas penas. ga soli nō p'cipie
 res solēt i' p'dict' deliquere fm gl. i. tex.
 d' q' statū sup' x'bo p'cipiētū. **B**. Hec
 oia i' cle. cupientes. de penis.

Utrū i' decimis excuset cōsuetudo de
 nō soluēdo. **R**. fm Ray. z Hosti. Deci
 me p'sonales non dño iure sicut p'dia
 les: sz p'cepto hois debēt. nā z Leui.
 ult. t'm de p'dialib' fit mērio. Cōsuetu
 do aut ius hūanū tollit. uel i' toto si est
 gnālis. uel i' p'te si ē p'icularis. dis. 12. cō
 fuerudo. uñ ut q' cōsuetudo dñia a cl'pa
 liberet nō soluēt illas. nā necessario
 ille decime soluēde sunt q' debēt ex
 lege dñia ul' loci cōsuetudine approba
 ta. f. p'diales. ex eo. i. aliqb'. **A**. Jn hoc
 c. nō fit aliq' mērio de p'sonalib' uel p'
 dialib'. sz solū q' ille decime sūt necio
 soluēde q' debēt ex lege dñia uel loci cō
 fuerudine approbata. Luz p'dcis tñ q'
 cōsuetudo excuset i' p'sonalib' cū Ray.
 z Hosti. con. Hoff. z glo. Ray. ut in sū.
 con. lib' p'ri. is. q. 41. **B**. Sani' cōsiliuz
 eēt soluē etia p'sonales ul' sibi remitti
 facē. **A**. Hec fuit dictū Ray. q' ut p3
 in dca. q. 41. p' p'dca subiunxit. Hec tñ
 diffinire nō audeo. f. q' cōsuetudo excu
 set nō soluēt decimas p'sonales. Sa
 nū cōsiliū eēt ut soluēt uel saltez au
 ctrozitate ep'i z ecclesiarū q'bus eēt p'
 soluēde erogaret gl'ber vel sit v'l p' q'
 tidianas elyas in usus pauperuz. z q'
 idē facēt de decimis q's retinuit p'eri
 t' t'pib'. uel perēt saltē a p'dcis p'sonis
 remitti intutu dei z elye. Glo. ei' ait.
 Dñi dic' cōsiliū. ga nō ē neciuz h' fieri cū

cōsuetudo reuera i' hac p'te excuset. **H**
 ibi. Uf dicēdū q' p'ceptū deciaz bodie
 itantū ē de iure dño cui cōsuetudo nō
 derogat inq'tū ē morale. uidelz i' q'tuz
 cōcernit neciam subuentionē mīstrati
 um dñis. z iō nulla cōsuetudine u' ex
 cusari qñ gs iuxta facultates suas siue
 ex p'dus siue ex lucro p'sone teneatur
 subuenire idigētis mīstratiū sibi spī
 ritualia. ga ad h' obligat ex lege dñia
 Mart. x'. z. i. ad Lor. 9. z p3 ex hitis s'
 9. 6. in additione. **B**

Quid de illis q' ex antiq' cōsuetudine
 nullā decimā soluūt? **R**. sz Tho. sc'da
 sc'de. q. 87. Dicēdū q' lz ecclia possit re
 grere decimas: tñ laudabiliter nō reg
 rit eas in locis ubi sine scādalo regn' n'
 possent p'pter dissuetudinē uel aliam
 cāz. nec tñ illi q' nō soluūt i' locis illis sūt
 i' statu dñarōis nisi forte p'p' obstia
 tionē hñtes uolūtātē nō soluēdi. **A**
 Hec itelligēda sūt d' decimis u' dño
 debet. nā i' aliis plene excusat cōsuetu
 do ut s. 9. p'rio. **B**. Uel pōt dici sc'dm
 guil. q' qñ nulla decia soluūt u' q' dñi
 p'dioz breui manu soluerit ecclie deci
 mas z eis deiceps ecclia redonauerit.
A. hoc idē ē cū snia Tho. s. posita. nā z
 Tho. inuit illos interi' absolui ex raci
 ta remissione. Sz ut p3 i' sū. con. eo. ti. q.
 42. iste guil. addit q' si ita obrentū ē a
 tpe cui' nō extat memoria excusatur
 q' nil l'mm' soluūt q' decia sit. nec pñt
 auctoritate p'pria q' sustinuerūt hui'
 mōi cōsuetudinē uel successores eorū
 aliqd pl' solito exigē: aut d' reb' d' qb'
 n' cōsueuerūt decie solui d' nouo aliqd ex
 igē. nec dñi p'dioz ultra solutrū tenētur
 aliqd soluē nisi ecclia ad iopia rediga
 tur ul' nisi auctoritate dñi pape h' fiat
 ex certa scia reuocāt' p'dictā cōsuetudi
 uē. neq' ē tñ q' sola cōsuetudo nō liberat
 debitore decimaz i' p'dcis cāib'. sz p'po
 sitio uel remissio facta ab ecclia exp's
 se ul' tacite siue p'sup'te ex h' q' p' rātū
 rēpus pacifice sustinuit: q' aut nil pro
 decima soluēt: aut min' q' decia. glo.
 Ego puto q' i' decimis q' nō sūt de iure

oīno consuetudo excuset etiā nō tā lō
ga dūmō rōnabilis z pscripta. ex de cō
sue. c. fi. In his hō q sūt de iure dīno nō
la cōsuetudo excusat. ut s. s. p. r. nisi p
ut dicit Tho. z fin hō ē pōr itelligi dic
tū Inno. qd nūc seqt. B. Porro In
no. ex eo. i. aliqb dicit q i eo q nō solū
tur decime ul min plene nulla cōsue
tudo u. s. i. q. 7. q. cūq. s. tū s. hōsti. sup
c. statuum. ex de transac. cōpositio int
psonā ecclesiasticā z laicū sup aliqua
pre seu qta decime facta de cōsensu su
prioris plati ual. A. Lō. glo. Ray. ut i
sū. con. lib. p. ti. i. s. q. 42. Sed Inno. i. c.
uenerabilis. de con. uti. ul iuti. z in sū.
con. eo. ti. q. 43. dicit q nec cōpositio
nec pactū pōr ualē i remissioe deciaz
qd pōr itelligi qn b fieret sup decimis
oīno debet z sine rōnabili cā. ut s. alie
natio. ul qn fieret uolūtate nō libera
sicut regitur ad remissionē faciēdam
ut no. in sū. cō. li. 2. ti. s. q. 35. al cōpositio
z pactū sup decimis bñ ualē de cōsen
su supioris. ut clare dī lin dco. c. statui
mus. de transac. B.

Que sit remuneratio fidelis soluti
um decias. R. fm Ray. quadruplex ē
Prima ē abūdantia fructuū. Secūda
sanitas corporis. De his duab Aug. si
decimā deder nō solū abūdantiā fruc
tuū s. etiā sanitatē corporis cōsequis. i. s.
q. i. decime. Tertia ē remissio peccatorū.
Quarta celeste regnū. De his duabus
Aug. ibidē. Qui pmiū cōpare aut pec
catorū indulgētiā desiderat pmereri
reddat decimā. z de nouē pnb elyam
studeat dare paupib. Ecōtra q nō dar
punit p opposita. Malach. 3. quia mi
bi nō reddidisti decias z pmitias. Ic
circo fame z penuria maledicti estis.
Itē Aug. ubi s. Lū decimas dādo z f
rena z celestia possis pmereri p aua
ritia duplicē bñdictioē fraudas. A. i.
fraudādo tibi subtrahis. ut i sū. cō. eo.
ti. q. 45. B. Hec ē oīi iustissima cōsue
tudo ut si tu illi decias nō deder tu ad
decias reuocer. Dabis ipio militi qd nō
uis dare sacerdoti. Itē Aug. ubi s. nō

de pmiū postulatib honorē. z q digna
tur totū dare decimā a nob dignat re
cipe. nec sibi s. nob pculdubio pfutu
rā. Hec oīa i pdcō. c. decie. nā z antiqui
pres copis oib abūdabāt ga decias
deo dabāt. mō aut hec tollit fise q nō
accepit xpus. i. s. q. 7. c. maiores.

Scīme 2° A quib^o de cime dāi d

beāt. R. Decime dari debēt
ab oib laicis. i. s. q. 7. decias. ex eo. a nob
Itē clerici tenēt dare decias nō de ec
clesiis sed de suis reb. ex eo. c. 2. et. c. a
nobis. de cōse. dī. s. q. dragesima. A. hō
no. glo. in dco. c. 2. z ibi in textu patz q
etiā clerici dnt soluē decias psonales
his a quibus recipiūt sacra. Clerici ui
uētes i cōi sicut z religiosi nō tenēt sol
uē decimā d laborib^o seu nutrimentis
suis ppris. i. s. q. i. decias. B. Itē religi
osi tā exēpti q nō exēpti d tris z possēt
fioib^o acqstis z acqredis tenēt itegre
soluē decias illis qb^o eedē possessioēs
z terre fuerāt deciales. ex eo. statuto. s.
ceterū li. 6. Itē ē leprosi tenēt ad de
cimas. Si tñ sint cōiter uiuentes non
tenēt de hortis z nutrimentis aialuz
ubi ē itelligūt fer. ex d eccle. edi. c. 2.
A. Ibi nil dī de ferib^o s. solū de hort
z nutrimentis aialū int q iste iterptat
fer. Et cū eo con. Albr. B. Et omnia
pdcā itelligas de iure cōi. Sec^o aut si
q aliud hēnt ex pūlegio. A. Hec ē
notant in sū. con. li. p. ti. i. s. q. 12. B.

Utrū iudei teneant dare decias. R.
Personales nō tenēt dare decias cū nō
recipiāt ecclesiastica sacra nec audiāt
dīna imo nec sint de corpe ecclie. ff. de
cēsi. forma. s. si xō qs. A. Idē in sum.
con. eo. ti. q. 15. B. Sec^o de pdialibus.
ex eo. de teris. Et de hoc casu habes. i.
iudeus p. s. pe.

Utrū clīci teneant dare decimā ul pe
cuniā pape regrenti. R. s. Tho. scda
scde. q. 87. Dico q i ueteri lege dabāt
pmitie sacerdotib^o. decie aut leuitis. z
ga sacerdotib^o leuite subditi erant do
min^o mādauit leuiti ut ipi loco pmiti
f 5

arū soluerēt pōtifica sūmo sacerdoti d
cimā decime. Unū nūc eadē rōne tenet
clīci sūmo pōtifica dare decimāz si exi
git. nālis aut rō dīcat ut illi q bz curā
de cōi statu pūdeat unō possit exeq
ea q pūnēt ad cōem salutē. A. Idē i
sū. con. eo. ti. q. 16. B

Lū qd pūdit aceruū añ deciatō. em
qs tenet ad decimā. R. uterq tenet.
Uēditōr qdē ppf dōlū quē omisit. et
etiā q bz pūiū qd succedit loco rei uen
dite. ar. 12. q. 2. monemus. ff. de peri. hē.
si rē z pūiū. Emptōr hō tenet. ga res
trāsiuit ad eū cū onē deciatū. ex. eo. pa
stozalif. 12. q. 2. c. Augustio. z ita ecclesia
poterit petē a quo maluerit si tñ obri
nuerit ab uno libatus ē alt. Absit. n. q
ecclesia suū recipiat cū augmēto. hec
Ray. z Tho. ubi s. Addit aut Ray. q
si ēptōr fuit bone fidei q z postea sol
uit decimā uēditōr tenet ei. A. Idē i
sū. cō. eo. ti. q. 17. ubi ēt addit scōz Ray.
q si ēptōr fuit male fidei uēditōr non
tenet ei nisi expse dictuz fuerit z cau
tū. s. tñ uterq d. agē pūiam de dolo z
qsi de furto. ga cōtractauerūt decimāz
iuito dño. In foro aut pūiali tuti ē si
emptōr p soluit decimā q uēditōr sibi
restituat nisi forte i casu. s. si ēptōr non
inuenit decepti i re. ga bñ ualer adhuc
pūiū. S. glo. ei. dīc. Uf gbusdā pbabi
liter q z si res adhuc u. pūiū soluta d
cima. tñ i foro pūiali uenditōr tenetur
ēptōzi restituere id qd soluit eccle. dū
tñ i cōtractu abfuerit fraus z dol. nec
decepti fuerit ultra dimidiū iusti pūi
blo. hoc uerū in foro iudiciali. i pūiali
hō tenet qs restituere etiā ppf decep
tionē miorē dūmō nō ualde puā. ut. i
emptōr. §. 2. B

Quid si aligs uolēter uel furtiue ra
puit aceruū de area rustici añ solutio
nē decimarū: nūqd tenet rusticus? R.
Lū decie statī collectis fructibz debe
ant dari. 16. q. 1. decie. ex. eo. cū homies
g si nō soluāt statī cū cōpetēt solui pūi
rustic ē in mora qre piculū specat ad
apm z sic tenet. sed tñ si soluerit dabit

ei ecclesia actōes suas d raptorē. si hō
n erat adhuc i mora z uolēt sibi abla
tū ē n tenet s. ager ecclesia d ipm tapro
rē. ff. locati. l. si i lege. S. utē utiūt. Et filz
si aliq mō sacerdos fuisset in culpa ul
cā more. ga nō tenebit rustic. A. Idē
in sū. con. eo. ti. q. 18. fm Ray. qui etiam
addit. Et hō teneas p regula q s. po
sterior mora nocet ei p quē fit. ff. d. pi
cu. z cōmo. rei. nen. l. illud. Et iō si eccle
sia fuerit i ultima mora rusticus non
tenet soluē decimā de sublatō. s. tñ d
residuo nisi in casu. s. si ppf morā eccle
sie sine c. lnia n audebat rustic tangē
fruct. nec iposuerat fruct. qd al repo
suisset in locū securū tunc qd aspor
tat cedit i piculū eccle ad minus usq
ad cōplemētū decie. uel si plus ul tātū
asporatū ē qtrū ualer decia. ecclesia n.
nō d. petē lucz cū dāno alioruz. 12. q. 2.
fraternitatis. imo fm glo. ei. si de cōsue
tudine uel cōstitutōe aliq non licebat
rustico tollere z reponē fruct. suos ni
si de lnia ecclesie si ecclesia fuit in mora
dādi lniaz: ecclesia tenebit rusticō ad re
stitutionēz totū dāni. hec ibi. S. certe
uf q plat. q fuit i mora seu alt z n ec
clesia teneat nisi forte tota ecclesia fuisset
i cōpā. ga delictū psonē i dānū n d.
fdūdar eccle. ex d. re. u. dīctū l. 6. B

Quid si aligs lōgo tpe recepit uel re
tinuit decias z nūc ueniēs ad satisfac
tionē postulat sibi fmitti ga aliē opor
teret eū medicare? R. fm Ray. Si sa
cerdos uideat istū cōtritū z pces suas
uri xitate: d. ei tāq paup remittē unū
uiuāt. cū hō idē ei postea dare dēret. 16
q. 1. qm. A. Et addit Ray. q hō pōt fa
cere eps sine cōsensu capli cū sic decie
ad ecclesiā reuertāt ex de his que f. a
pla. sine cōsensu. ca. cū aplica. Et con. In
no. z Bos. ut in sū. cō. eo. ti. q. 39. S. gof
addit. Imponet etiā ei ut in totū satis
faciat si ad fortunā denenerit piguid
zē. ut ex de solu. Odoardus. ff. de cessi.
bo. l. 3. B. gūil. hō addit q etiam si di
ues sit pōt ei gtris dimittē ul in totum
ul i pte. ex q uult i postez abstine z ec

eleſiā reſtituere luri ſuo. **A.** Et h^o pōt
epſ i h^o caſu. ſ. dare ut remittē fruct^o p
ceptos. pp^t utilitatē ecclie prochiāliſ
fm cū dē guil. ut i dē. q. 39. Et ego hoc
puro uerū q̄ ad excuſationē remittēt
n̄ q̄ ad libationē ei⁹ cui fit remiſſio. cū
fit potēs reſtituē z n̄ ſit pat⁹. put⁹ o³ ad
h^o q⁹ remiſſio ualeat ut ſ bellū p. ſ. x.
i additōe. i. Si h^o ſit pat⁹ nō pōt ei ſiē
remiſſio i dānū ecclie. cū ut ſ p³ ē pau
peri qn̄ fit ei remiſſio o³ iūgi q⁹ ſi ue
nerit ad facultatē reſtituat: niſi forte
eret libat remiſſio ſup decis n̄ ſolut
pp^t diſſuetudinē. ut ſ decie p. ſ. s. z. 9.
ga ut ibi p³ n̄ ſolū remiſſio ſ; etiā raci
turnitas prelati excuſat omnes obire
paratos. **B.**

Decime 3° Lui z quib⁹
decima perſonalis? **R.** ſcōm
hoſti. Jure cōi danda ē ecclie prochi
ali ſine baptiſmali ubi q⁹ audit dina
z recipit ſacra. i. e. q. i. q. ſ. p. Predial⁹
ho dāda ē ecclie ſiſra cui⁹ prochiā
pdiū ſiſrū ē. ex de prochi. culti. z. ex eo.
qm̄. i. 6. q. i. ſi q⁹ laicus. i. 3. q. i. ſ. p. Et hoc
niſi aliud obtineat de cōſuetudine. ex
eo. c. p. z. 2. c. omiſſū. z. c. ad apoſtolice
uel niſi pſcripte ſint. fm hoſti. Ray.
z Tho. **A.** Jdē in ſū. con. eo. ti. q. 3. Et
q⁹ d⁹ de cōſuetudine intelligendū ē q̄
ad pdiales. nam pſonales ſp dant illi
ecclie ubi eccliaſtica picipiūt ſacra. ut
i dē. c. ad aplice. ex eo. **A.** **B.** De mix
t⁹ ho decis de q⁹ dictū ē ſ decie p. ſ.
z⁹ dicēdū fm hoſti. q⁹ ſi appareat con
ſuetudo ſeruāda ē: ſi nō apparet tūc ſi
aſialia paſcūt cōtinuo i pdiis. pprie pro
chie ei⁹ q⁹ oīs ē z curā eoz gerit idubi
rant illi prochie ſoluēde ſūt. Si uero
paſcāt in pdiis prochie aliene uſ q⁹ di
uidi debeat int ecclie ſi ubi paſcūt er
ppriā. ar. ff. d. le. 3. q. ſaltum. ex d. teſta.
relatū. ſ. ultri. Ray. ho dic⁹ q⁹ ſi aliquis
paſcat pecora i una prochia z h³ ouile
i alia q⁹ de lacre feru z lana o³ dari de
cia ecclie ubi ſt paſcua. ar. ex. e. omiſſū
Lō Tho. ſcōa ſcōe. q. 87. S³ fm Alanū

ſi cōtinue iacēt i una prochia z cōtinue
paſcūt i alia: decime diuidi oñt. z idez
ſi p medietatē ani paſcuntur i una p
rochia z p medietatē i alia. **B.** Ber. ex
eo. ad aplice. Cōſuetudo tñ in talib⁹ ē
tenēda. **A.** Jdē d⁹ in ſū. cō. eo. ti. q. 3.
S³ ſi cōſuetudo nō apparz ſatis uidet⁹
eq⁹ opio hoſti. cōiungēdo eā cum dicto
Ber. z Alanū. cū iſte decie p³im ſint p
diales z p³im pſonales ut ſ decie p. ſ.
p. **B.**

S³ cui ſoluēt decimas perſonales re
ges z pncipes? **R.** ſ; Inno. Epō ſoluēt
in cui⁹ dioceſi hñt pncipale domiciliū
z ſi in duab⁹ dioceſib⁹ hñt diuidēt int
illas. **A.** Jdē in ſū. con. lib⁹ p. titu. i. 5.
q. 4. **B.**

Lui debet decia ucatōis: piſcatōis: z
h³ mōi? **R.** fm Inno. Tales decie pſo
nales ſūt. ga ope hois ueniūt. Un̄ dan
de ſūt ecclie ubi picipiūtur ecclieſiaſti
ca ſacra. **A.** Jdē in ſū. con. dē. q. 4. et
ſubiūgit fm eūdē. Et h̄ intelligo uera
ubi libē q⁹ piſcat nullo p³cio dato: nec
pre piſcatōis. ga ſi inde daret p³ciūz
uel p³ ruc bñ uidet⁹ q⁹ de illo p³cio uel
pre dāde eēnt decie ecclie baptiſmali.
q⁹ n̄ ex miſterio hois ſ; ex aq⁹ z terra p
ueniūt. Jdē dico d uenatōe z h³ modi.
Jrē uſ q⁹ ſi aliq⁹ capiat piſces i māi z
porter i ſtagnū z ibi uiuat aliq⁹t dieb⁹
q⁹ dēcimā dēat ide hñe ecclia i cui⁹ pro
chia ē ſtagnū. Jdē uſ de beſtiis reclus
Alii dicūt q⁹ ſunt decie pſonales: z q⁹
dāde ſūt ecclie ubi picipiūt eccliaſti
ca ſacra. h̄ ibi. Uſ poſſe dici ut ex p³ciſ
pōt colligi q⁹ ſi dēa aialia ſelufa uiuāt
pncipaliter ex terra uel aq⁹ ſine laboſ
hoiūz p³rineāt ad pdiales. Si h³ uiuūt
etiā cū laboſ hoīūz p³rineāt ad mixtas
z d̄ ipiſ fiat q⁹ d̄ dictū ē d̄ mixtis. **B.**

Quid ſi arborē exciſaz i ſilua q⁹ por
ter ad locū ubi multū pl⁹ ualeat? Dicē
dū fm Inno. q⁹ ſoluēt decimā ecclieſie
ubi ē ſilua deductis expēſis q⁹ fecit in
transferēdo. **A.** Jdē in ſū. cō. in dē. q.
4. ubi etiā ponit z id q⁹ d⁹ in ſ. ſc. **B.**
Quid ſi paſcua p aialibus annuatiz
f 6

uedant: R. f. 3. Inno. Decia p̄ci soluet
ecclesie ubi sūt pascua. Et si dñs fundi
pariat gr̄is pasci bestias i fūdo cū her
ba quā euellit bestia trāseat cū onere
suo. f. decie. dñs bestie tenebit dare ē
decimā ualoris herbe. ff. de usufruc. si
usufructuari. A. Ista lex nō uidetur
h̄i i illo r̄i. n̄ puto q̄ uelit allegare. l.
si usufructus 2. §. p. B.

Quid si q̄s tenet decias in feudum,
nūq̄d p̄t h̄ recipiet decias noualiū
R. fm Ray. non. sed debet eccleie pro
chiali. q̄a h̄ mōi cessiones et p̄uilegia
arrāda sūt n̄ apliāda. ex eo. tua. nisi for
te sint religiosi. et ex p̄uilegio decimas
p̄cipiāt. q̄a p̄cipiēt etiā noualiū. ex eo.
ex p̄te 3. A. Idē i sū. con. lib. p̄. tit. 15.
q̄. ubi etiā ponit qd dñm. §. se. fm cū
dē Ray. hosti. et Inno. B.

Qd si ip̄i religiosi n̄ ex p̄uilegio deci
mas alic̄ eccleie p̄cipiebāt s̄ ex p̄scrip
tione. tūc decie noualiū nō eis s̄ eccleie
soluende sūt. ex eo. cū oringat.

Lū cedit a papa alic̄b̄ ut noualiū
decias sc̄ipe ualeat p̄ portione q̄ uete
res eos oringūt. nō intelligit de illis no
ualiū decimis q̄a tpe h̄ mōi ipetratō
nis aliū possidebāt. nec etiā h̄ locūz ni
si solū i loci i q̄b̄ ip̄i ipetratores uet̄s
hēbāt. et p̄ ea t̄m portōe. q̄ si ipetrato
res tēpore ipetratōis possidebant deci
mas ueteres i totū uel ultra mediera
tē nō extēdit indultum ultra mediera
tē noualiū nisi fuerint cisterciēses uel
cartusienses. Itē si p̄ h̄ mōi cessiones
ecclesie prochiales adeo guarēt q̄ nō
possēt cōmode sustētari. et iura ep̄ alia
soluē. p̄uideat p̄ ordinarios q̄ hec pos
sint. Itē quis forte a religios̄ exēptis
et aliis fiat ifeudatōnes deciaz. A. s̄a
laicis retētari et recognoscēdo laicos
ab ip̄is religios̄ se in feudū detinere
ut i. c. statuto. de q̄. i. B. nō l̄ p̄ tales
ifeudatōnes sic d̄ facto p̄sup̄ra h̄ mōi
decias de manib̄ laicorū recipē absq̄
diocefanozū assensu. et ille t̄m decime
p̄nt taliter de manib̄ laicorū a religi
osis acgri q̄ añ lateranēse aciliū in feu

dū ppetuo fūit cēsse et diocefani fa
ciāt iusticiā prochialib̄ ecclesus de d̄
cimis q̄s religiosi h̄nt nisi agat d̄ reb̄
exēptis. Hec oia p̄dicta habēt ex eo.
statuto li. 6.

Utrū decie illarū rex de q̄b̄ āritus
nō cōsueuerūt dari debeant illis q̄ eas
h̄nt in feudū uel eas recuperauerūt aut
ecclesie: R. fm Ray. Utrū q̄ milites q̄
alias decias p̄cipiūt possint illas petē
eo q̄ eis terra illa ab antiq̄ fuit decia
lis t̄mna eadēq̄ res nō debeat duplici
iure cēseri. ex eo. cum in tua. Uel forte
uerū ē in monasterio l̄ eccleia. A. Ray
n̄ dicit uel forte. s̄ dicit. id uerū ē i mona
sterio uel ecclesia s̄ i laico forte secus.
ut in sū. cō. eo. ti. q̄. 7. Ueritas ē enī. q̄. c.
cū in tua logē t̄m de mōasteriis et eccle
siis. B. Secus i laico q̄a nō d̄ eas re
cipe sicut nec decimas noualiū. ar. ff.
de d̄hen. emp. i lege. Utrū cōsulendū ē q̄
soluāt prochiali ecclesie. Idē hosti.
A. Idē in sū. con. decia. q̄. 7. B.

Qui diu decias nō soluit et nūc uult
soluē nō d̄ soluē illis q̄ ex sola p̄scrip
tione hacten̄ decias perceperūt s̄ ec
clesie prochiali fm gnil. A. Idē i. d. q̄
7. ubi addit s̄ Ray. p̄ hec nota plerō
q̄ ep̄os male facē q̄ oēs decias noualiū
um sue diocef̄ et alias q̄scūq̄ p̄nt a mi
nistris recuperare sibi usurpāt qd n̄ l̄
de iure nisi cū illa noualia uel alia nō
sūt ifra term̄os alicuī prochie uel nisi
aliā cāz rōnabile ostēdat. ex eo. cū i tua.
et c. q̄m. Idē hosti. dicens. Sic ē ueritas
q̄ nec de noualibus nec de recuperat̄ a
laicis d̄ ep̄s retinē nisi suā canonicāz
h̄ ē quaten̄ p̄cipiebat d̄ antiq̄ et de
his p̄cipiat. et si nil p̄cipiebat ep̄s d̄ an
tigs ad mun̄ sua q̄ra fraudari non d̄
ex eo. q̄m. Ibi ē h̄ notat glo. B.

Quid si sit cōsuetudo q̄ una prochia
A. una ecclesia uel aliq̄ prochia ut in
sū. cō. eo. ti. q̄. s. B. recipiat decimam
de blado et alia d̄ uino. et terra q̄ redde
bat granū mutet et reddat uinū et eo.
q̄ ecclesia p̄cipiet decimā. R. f. 3. hosti.
Illa q̄ p̄cipiebat de blado p̄cipiet de

mino et eo? ga lz mutet q̄litate terre n̄
tā suba. ex eo. missū. s. sicut. A. Idem
in dca. q. 8. B

Utr decime p̄scribi possint. R. a lai
cis n̄. ex d̄ p̄scrip. cāz. et d̄ h̄. i. p̄scripto.
§. 2. S. a cl̄ic̄ si p̄rochia h̄eant p̄scribi
p̄nt. ex de p̄scrip. d̄ q̄rta. Religiosi q̄q̄
si n̄ h̄nt p̄rochia ip̄as p̄scribē n̄ p̄nt. q̄
nec possidē. is. q. i. placuit. hoc puto ue
rū de personalibus q̄ dāt rōne sac̄roz
q̄ religiosi m̄strare nō h̄nt nisi obtine
ant p̄rochia. P̄diales aut̄ licite p̄nt
h̄re et possidere. is. q. i. c. h̄. Sed si habēt
tūc rōne p̄rochiaz ip̄as q̄q̄ p̄scribūt
ex eo. cū or̄gat. et cū in tua. Et nō. hic
q̄ ep̄s q̄ dīc se p̄scripsisse decimas i alie
no ep̄atu oꝝ q̄ allegat et p̄bet tituluz
ga ius cōe ē p̄u nisi tātū t̄pis alleget
p̄scriptio c̄. ōni memoria nō extat. ex
de p̄scrip. ep̄m lib. 6. A. Ibi etia d̄
q̄ ei q̄ rē p̄scribit ecclesiasticā si sibi n̄
ē ōni ius cōe uel d̄ ip̄s p̄sūptio non
h̄etur: sufficit bona fides. al̄ cū bōa fīd̄
regni ē et titul? ut p̄dictū ē. B

Sz cōsuetudo p̄cipiēdi decimaz fuit
p̄scripta in uno p̄dio alicui? p̄rochie. n̄
extēdit p̄pter h̄? ad aliud p̄dium qd̄
de nouo colit. ex eo. cū cōrigat. ff. d̄ pa
ctis. si unus. s. ante oīa.

Quid de clericis q̄ h̄ntes sufficiēs p̄fi
monū uel aliq̄s reddit? recipiūt deci
mas? R. fm Ray. Si deseruiūt eccl̄ie
et p̄cipiūt decimas nō ut eas i malos ul?
sz i pios ouertāt nō peccāt. alie sacrile
giū cōmittūt. is. q. i. q̄m. i. q. 2. pastor. A
Idē in sū. con. li. p̄. ti. is. q. 9. ubi ē addi
tur fm Hosti. q̄ si cl̄ic̄ non facit serui
tiū eccl̄ie ut oꝝ: ul? notor? fornicator
sit laicus nō tenet ei dare decimā sed
p̄rio sup̄iori. et ille oꝝ in utilitatem
illi? eccl̄ie decimā cōuertē subden s q̄
id qd̄ dīc decre. tua nob. ex eo. f. q̄ non
obstat negtia clericozū intelligit d̄ oc
cultis. B. Sile s̄ clericus 4. s. p̄e.

Quid si ep̄i uel religiosi de cōsuetu
dine uel de p̄uilegio p̄cipiunt oēs deci
mas alic? p̄rochie utrū hoc nō obstāte
d̄beat p̄sbytero cōperēs por̄tō assignā

R. sic. ex de p̄ben. extirpāde. s. cū igit
ex de decimis. statuto. lib. 6. et q̄ in 7.
s. dictū ē. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 24.
fm Hosti. B

Decime iiii. de quib?

decime
debeāt dari. R. fm Ray. De
oibus fructib? terrazū: arborū: hortorū:
nutrimētis aialū: lacte: lana: feno
lignis: piscationib?: uenatōib?: afficti
pensionibus: molēdinis et ad uentum
balneis: fulloniis: lapidicinis: metalla
riis. Item de negociis et artificibus et ce
teris bonis. Etia de tēpore. de cōse. dis.
s. q̄dragesima. is. q. i. decime tributa. et
q. 7. q̄cūq̄ recognouerit. et c. omnes de
cime. ex eo. cōmissiū. et c. nūcios. et c. non
ē in prāte. et gnāliter de oī lucro licito.
ut Hosti. dicit et Tho. A. Idem in sū.
con. li. p̄. ti. is. q. 19. B

Quid si in eadē terra eodē anno dī
sa semina seminā? R. de omnib? de
cima debz dari. ex eo. ex p̄te canonicorū
A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 20. B

Sz nūqd de rebus donatis ul? legat
ul? successiue acquisitis. A. i. ul? succes
sionis. ut in sū. cō. et. ti. q. 21. B. dēant
dari decie? R. fm Guil. Alanus dixit
q̄ nō. q̄a ex his t̄m q̄ nāliter uel de ope
rib? suis quis acq̄sierit teneē soluere.
p̄babilius tamē ut notasse Hugj. 16.
q. i. decime. f. q̄ legatarius et donatari
teneretur dare decimā de re donata et le
gata licet decimata fuerit a donatore
uel legatore. filius tamen si succedat
patri cū oīa patris quodāmo pertine
āt ad ip̄m nō tenet ea deciare si decia
ta sunt a patre. sz heres ex̄neus b̄n te
net. A. Idē in sū. cō. dca. q. 21. Tamen
ut ibi p̄z Inno. recitādo dictas op̄iōes
nō uidet multū unazalten p̄ferre. iō
putarē in hoc standū fore cōsuetudini
que est optima legū interpretēs. ff. d̄ le
gi. si de interpretatione. B

Sz utrū de illicitate acq̄sitis teneatur
q̄ dare decimā? R. fm Hosti. P̄di
ales decime indistincte solui debēt a
possidēte p̄dia siue possessore iusto

sive iniusto. nec solū a catholico sed et a iudeo heretico et schismatico vel pagano. ex eo. de terris. et hoc quia dantur rōne p̄diorū etiā si terra seminata fuisset semine furtiuo vel h̄mōi. Lon. Ray. et Tho. De p̄sonalib⁹ hō distinguūt utruq; q̄s teneat ad restitutionē. ut in furto. rapina. simonia. usura. ludo. iusta ex actōe. et iusta snia. et iniusto bello et h̄mōi. q̄a tūc nō debet dari decia nec recipi. Si hō nō teneat q̄s ad restitutionē. ut in meretrice. h̄strionatu. et simili. tūc si ex p̄ctō notorio q̄stus. puenit. ecclesia non debet recipere ne uideatur p̄ctm̄ approbare. A. Licet ecclesia nō debet recipere. tū ipsa teneat dare. ut in sum. cō. li. p̄. ti. s. q. 22. fm̄ Inno. et Hosti. Et ad dicit Hosti. Consulo q̄ m̄trix et h̄strio ide faciāt elemosynā ex q̄ iecchia n̄ recipit ut sic de. citius eos extrahat a peccato. et h̄ Ray. et Inno. si tales ad penitentia cōuertat. p̄t ecclesia ē decimas p̄teritas recipere. q̄a fm̄ Greg. nō debet despicere eo q̄ fuit. s. p̄ctō. q̄a iā incipit eē qd nō fuit. d̄. Jo. ferrū. Lō. Tho. B. Secus si occultū eēt q̄uis platus hoc sciret. ar. 32. q. 5. xp̄iana. 6. q. 1. si oīa. Idē Tho. scd̄a s̄de. q. 87. A. Idem in sum. con. d. q. 22. B.

Decime v^o quo ad laicos. Utrum

laici aliq̄ casu absq; p̄ctō possint i feudū decimas h̄re. R. fm̄ Ray. A tpe lateranēsis cōcilii celebrati sub Alexādro papa nullo mō p̄nt decime laicis cōferri. nec uiz tal collatio seu in feudatio. ex eo. phibem⁹. immo etia deponēdi sūt trāsgressores. ex eo. q̄uis q̄ si ius p̄cipiēdi fruct⁹ t̄pales deciaz fuit laico ccessū in feudū an̄ dictū celiū et laic⁹ bñ uiuat et defendat ecclesias sicut bonus uasallus. p̄t excusari aliē i piculū aie tenet. Hosti. hō dicit q̄ a tēpore multuz anteriori. A. s. a tpe Urbani pape. ut i tex. i. allato. B. nō potuerūt decie laico ccedi. sicut nec mō p̄nt ab alio q̄ a papa. ut in cstitutione feudozū ep̄m̄ uel abbatē. Et addit q̄

Ray. forte nō uiderat illā cstitutionē. A. Idē in sū. cō. li. p̄. ti. s. q. 25. ubi etiā p̄z q̄ Ray. post p̄dicta uidet finaliter tenē q̄ nullo tēpore potuerūt decime dari in feudū laico sine p̄uilegio sedis aplice ob cām rōnabile ccessio. Host. et Hosti. dicūt q̄ hodie nō p̄nt ccedi decime etiā q̄ ad fruct⁹ ab alio q̄ a papa ex iusticia nisi ad tēpus. nō in p̄petuū ita. s. q̄ nō trāseant ad heredes. Ibi ē dicit Ray. q̄ etiā q̄n papa ccedit decias laico intelligit q̄ ad p̄ceptionē fructuū nō q̄ ad p̄petuū. q̄a illud ē quoddā ius sp̄uale qd cōuenit deputari dñis obsequiis et nō laicis. Dñs Barbas de hispania sup h̄ dicit. Ante debemus ponere casus idubitabiles. Prim⁹ q̄n ccessio habuit originē an̄ cōciliū lateranēse. c. phibem⁹. ex d̄ decimis. quod fuit editū t̄p̄m̄ulgatū anno dñi. 1049. clxxix. fm̄ cronica martinianā ut etia refert Jo. an. et casus q̄n p̄ dictuz cōciliū fuit facta ccessio p̄ papā seu eius auctoritate. his. n. duob⁹ casibus si de eis cstat. nemini i dubiū h̄nt q̄n laic⁹ et ei⁹ successores possint tenē tale feudū deciaz sine p̄ctō. 3. casus ē dubitabilis q̄n cstat d̄ aucte pape nec d̄ origine ccessiōis i titulū feudi uiz ante cōciliū lateranēse uel p̄. tūc ē dubiū an laic⁹ possit tenē tale feudū sine p̄ctō. et Hosti. apre tenet q̄ nō. ut in sū. cō. eo. ti. de decimis. s. et utru p̄scribi. h̄. qd si laic⁹. et i. c. q̄uis de decimis. p̄ p̄les rōes q̄s ibi p̄nt. et Jo. an. p̄terit. i. c. cū aplica. de his q̄ fuit a p̄lati. Idē tenuerūt Archie. et Jo. mo. in. c. 2. s. illos. de decimis li. 6. et per easdem rationes et motiua Jo. an. tenet h̄m̄ si inuiti in contrarium memoria nō existat. et de hoc sit cōmunis opinio q̄ fūdat sup tali ariq̄tate Et h̄ p̄ tex. c. i. d̄ p̄scrip. li. 6. et c. super qbusdā. ex de h̄bo. sigl. Hoc tenet decus Jo. an. i oib⁹ dcis loc. et maxie in dcō. c. cū aplica. p̄fessio. n. tā diuēni tēpori fūdata sup tali cōi opione h̄z istar ccessionis aplice. ut i dcis iurib⁹ et p̄ncipalis auctoritatis. h̄. iure. s. aq̄ duct⁹

ff. de aq. coti. z est. z de aq. plu. arcen. l. i. §. si. z. l. 2. §. idē labeo. z. l. fi. eo. ti. cū sūt b^o. hec ille. Aduertēdū q^d tūc dicit rei nō extare memoriā quādo nemo supē q^d scuerit factū fuisse. u^t q^d audierit ab eo q^d scuit. ut in dco. §. idē labeo. Notā dū ē q^d p^rdicta iura de possesiōe tā lō ga uidēt log de reb^o p^rscrip^tibilib^o. de cime x^o a sectarib^o p^rscribi nō p^rit. ut §. decie^o §. xi. uⁿi nulla cōsuetudie int^r duci pōt q^d laic^o operat recipē q^d dātur rōne pinoz obsequiū cū sit dⁱ ius vinū ut exp^rssē hēt i. c. hāc cōsuetudinē. io. q. i. z. l. q. i. c. fi. Itē etiā quādo ifeudarō fit auctoritate pape requirit q^d fiat ex iusta cā ut dicit p^rfati doctores uidelz q^d ifeudatū faciāt uel fecerit cōdecēte re cōpensatiōe ecclie spūalē u^t tpalem. ut §. dicit Ray. cū nec ipi c^lici possint uti reb^o ecclⁱasticis iurⁱ sine debita rē cōpensatiōe nec ēr p^rp^a. Uⁿi scūs Greg^o l^o ēēt p^rp^a loquēdo dⁱ se z aliis. omek. z. dicit. p^rsem^o cui^o dānatōis sit sine labo re h^o p^rcipe mercedē labori. Ecce ex ob latione fidelii uiuim^o §. qd p^r aiabus fidelii laboram^o. Itā i nrm stipēdiū sumim^o q^d p^r redimēdis p^ris suis fid les obtulerūt. nec tñ dⁱ p^rctā eadem uel orōnis studio uel p^rdicatōis ut dignuz ē ifudam^o. Itē cōcessio pape spⁱ itelligi tur ea cōditōe ut p^r h^o ecclie nō p^ruē su is necessariis. ut i. c. statuto. §. ubi autē ēx de decimis lib^o 6°. Ex p^rdictis g^o pōt colligi q^d si p^r ifeudatiōe deciaz ecclie sic defraudat suis necessarius nō ualz Si nō p^rnatur tūc si nō fiat ex iusta cā. z decēti recōpensatiōe. sūt nō uⁿz. si adē iusta cā z pape auctoritas ualeat. si de est auctoritas pape: tunc si cōstat fuisse factū aⁿ cāliū lateranēse uⁿz. aⁿ non Itē fm Inno. z in d. q. 25. in sū. con. lib^o p^rtiis. sicut nō l^o decias cōcedere in feu dū. ita nec in emphyteosim. nec in loca tiōe ad lōgū tēpus. nullū. n. cōtractuz sup eis inire dⁱ ecclia p^r quē fiat u^t feu dū uel alienatō q^d fit p^r dictos cōtract^o ēx de re. ecclie. nō alie. nulli. Ad firmaz āt z ad certū tēp^o cōcedi p^rit. ēx dⁱ loca.

z conduct^o. z^o B
Utrū laic^o tenēs ab ecclia decimā in feudū possit ipm feudū in aliū laicūz trāsferre. R^o fm Ber. Si ab antiq^o z li cite teneat satis uidet q^d dⁱ cōsensu epⁱ possit fm similitudinē aliorū feudozū nec dⁱ ep^{us} i feudū illas tunc dare. ēx de feu. c. 2°. Si h^o laic^o nō i feudū sⁱ de facto teneret decias nec i laicos nec in clericos trāsferre pōt. ēt de cōsensu epⁱ ēx de his q^d fuit a p^ratis. cū ap^rlica. Aⁿ h^o dec notat glo. i. c. phibem^o. ēx dⁱ dⁱ cⁱo ut. p^r 3 i sū. cō. eo. ti. q. 26. Cum p^rdictis con. glo Ray. z hosti. in dicto. c. phibe mus l^o dicat alioz opionē tenētuz q^d nō possit tale feudū trāsferri tutiozē ēē. h^o uidētur sic posse cōcordari uⁿz l^o q^d si occurrāt cōditōes dicte §. p^rie p^r ferti de iusta cā z debita recōpensatiōe ualz aⁿ n^o. ut pōt cōstat ex ibi dⁱ cⁱo. B
Utrū laicus quālibet decimā sibi in feudū cōcessaz possit diuulso iure feu di liberā dⁱ cōsensu epⁱ i locū religiosū simplr trāsferri. R^o h^o uⁿ cōcedē decre. ēx de his q^d fuit a p^ratis. cū ap^rlica. su p^r quā Inno. dicit sic. nōndum hic q^d re uocatio itelligit fieri ad eccliam non solū si ad illā ruocet ad quā dⁱ iure spe ctat sⁱ etiā si ad quācūq^o aliā. z ita fm quosdā pōt ep^{us} decimas que tenētur ab una ecclia cōferre alteri. ga modicū dānū fit ecclie a q^d tenebāt. z magnū ē lucz illi cui cōferūt. Sⁱ meli^o placet q^d dⁱ cⁱo decre. loq^o dⁱ decimis q^d tenēt i feu dū ab ep^{is}. Nec mirū qd dⁱ cⁱ q^d admo nēd^o ē feudatari^o q^d restituat ecclesie prochiali. ga h^o itelligēdū ē si ep^{us} a q^d tenēt i feudū cōfērit. sicut ibi dⁱ cⁱ. nec sine ei^o cōfēsu aufert ab eo feudū suū Itē nō ē mirandū si dicit pōt q^d resti tuat ecclie prochiali q^d alteri. ga ref dⁱ facili redit ad nām suam. Lredit. n. q^d qū ep^{us} illā decimā dederit i feudū. su it accepta ab ecclia prochiali p^r aliq^o utilitate ep^{ar}. A. Qd l^o. Itō pōt^o dⁱ ad eandē redire. imo si ep^{us} noller cōfē ture supior deberet eū aliquādo cogē ēx de iure patro. null^o. fm eū dē Inno.

ut l. m. con. eo. ti. q. 30. ubi etiā ponūtur
q̄ i h°. s. habet. B. Nā si ab alia eccle
sia q̄ prochiāli tenebat. A. Istud h
bū prochiāli nō ē Inno. nec bñ sonat.
ga idē ē etiā si tenebat ab ecclesia pro
chiāli. s. dñ dñ ab alia ecclesia subaudi. s.
q̄ epāl ut pōt colligi ex deis Inno. i. d.
c. cū aplicā. B. nō sufficēt cōsens⁹ epī
ut illa pderet feudū suū nisi mag⁹ cau
sa subeēt. ar. ex de re. eccle. n. alie. c. i. A.
Idē in dcā. q. 30. B.

An rustici soluēdo decimas militib⁹
q̄ possident eas excusent a solutōe ⁊ a
pctō. R. fm Ray. Si rustici sciūt ut cō
dunt milites auctoritate eccle. licite
petē uel recipe excusant. p̄serti cū ec
clesia. nec a rusticis petat nec militib⁹
ddicat. Si hō sciūt q̄ illicite decimas
recipiūt nō liberāt. si tñ p merum solue
rēt excusant i pre. 32. q. 5. ita ne. ex qd
merus cā. sacris. guil. hō dñ absolute
q̄ rustici libant ⁊ nō peccāt soluēdo. A
hoc nō dñ absolute guil. s. ubi ecclesia nō
petit a rusticis s. p̄mittit tolli a militi
b⁹. ut i sū. cō. eo. ti. q. 33. B. nisi placēt
eis hoc mō ecclesia defraudare. A
Dñ aut eis placēt qñ p̄nt dñdicere ⁊ non
curāt. ga error cui nō resistit approba
tur. 93. dis. etroz. B.

Utrū ecclesia possit ab aliq̄ iusto pos
sessore redimē decimas absq̄ simonia
R. fm Ray. pōt dici q̄ redimē possit
dū tñ fiat auctoritate epī q̄ multuz ex
cusat in talib⁹. ex de pben. nisi. l. ex de
re. p̄mu. q̄ sitū. Idē Hoff. ⁊ Hosti. Sed
⁊ guil. addit q̄ si prochiāli ecclesia uelit
redimē h⁹ mōi decias nō ē necia aucto
ritas epī. tū ga cuiuslibet licitū ē fdimē
ius suū. tū ga nō dat tēporale. p spiri
tuali s. tñ t̄pale. p t̄pali. s. p fructibus
deciarū. nā ius spūale p̄cipiēdi dñcias
remanet sp̄ penes ecclesias. ⁊ eadē rōne
miles l. peccet tñ nō cōmittit simonias.
A. Idē i sū. cō. li. p̄. ti. i. q. 34. B. Licet
Hosti. tñ dicat. A. s. q̄ laic⁹ cōmittit
simoniā q̄ nō uult decimā male detētas
p̄mittē nisi def sibi pecunia. ut nō. in
sū. con. li. p̄. ti. i. q. 69. qd pōt intelligi q̄

ad simoniā mētalē. s. si intēdit uendē
aliquid spūale s. eūde guil. Qui etiā
dicit q̄ si alia ecclesia q̄ prochiālis. i. ad
quā p̄tinēt decie uelit h⁹ mōi decimas
redimē necia ē auctoritas epī. Et cōdo
q̄ sufficiat auctoritas epī sine cōsensu
capli qñ redimūt decie laic⁹ in feudū
p̄petuo cōesse. sicut sufficit i ḡuita cō
cessione. ut ex de his q̄ fūt a plat. cū
ap̄ca. ⁊ h⁹ cāu tūti⁹ eēt q̄ oia ponerēt
i manu epī ⁊ postea ep̄s aliqd dari fa
ceret laico ab illa ecclesia. ar. ex de p̄be.
nisi i fi. ⁊ de re. p̄mu. ad qōnes. ut in sū.
con. dcā. q. 34. B.

Utrū ecclesia possit ab aliquo iusto
possessore decimas in pignus recipe
R. fm Ray. Ecclesia decimas que si
bi debēt pōt utiq̄ in pignus recipe
nec teneat fructus cōputare in sortem
Et eodē mō dicēdū si q̄ possessiones d
fructib⁹ deciaz fuerit epte ab illo pos
sessore. s. q̄ illas pōt recipe i pign⁹ ⁊ nō
teneat fructus cōputare i sortē. nā res q̄
cūq̄ epta de pecūia eccle. ipi eccle.
acq̄rit. ⁊ h⁹ dico si ecclesia nō dñ facili pōt
eas aliē recuperare. ex de his q̄ fi. a plat.
cū aplicā. Porro decias q̄ alii eccle. d
bēt nō dñ ecclesia i pign⁹ nec aliē a laic⁹ re
cipe. ex eo. infdicim⁹. A. Idē in sum.
cō. li. p̄. ti. i. q. 35. B.

Defunctus De suffra
guil pro de
fūctis. uide infra purgatori
um. ⁊ i. suffragiū. Itē de defunctis iud
i. mor. tuus. ⁊ i. sepultura.

Exgradatio Duplex ē
degdatō
Quedam enim est uerbalis.
s. depositio ab ordib⁹ seu ḡdib⁹ ecclesi
asticis eorū qui sūt in sacris ordibus
Et h. faciēda ē a p̄po epō assistēte sibi
canonico numero epoz. i. A. s. ad mī
nus. i. i. degdatōe epī. In p̄sbyteri hō
6. in diaconi. ⁊ cōsequenter in subdia
coni totidē. ⁊ p̄pzi ep̄s eorū. i. q. 7. fe
lix. ⁊ c. se. ⁊ i. c. degradatio. i. allaro. B
Si hō deponēdus nō eēt i sacri sufficit
sua p̄pzi epī sine aliorū p̄ntia. qdaz

hō de gdatio ē actualis siue solennis q̄
d̄ sic fieri. Licet de gdatio idē tūc sa
eris uestib' hīs in manib' uas ul' aliū
instrumētū seu ornamētū ad ordinem
suū spectās ac si debēt i officio suo so
lennit' mīstrare ad ep̄i p̄iā adducatur
z tūc calix liber seu quicūq' alia res q̄ i or
dinatōe ab ep̄o fuerat ei tradita figu
larit' auferat incipiēdo ab eo qd̄ ei ul
timo datū fuerat. z sic gradati pcedē
do usq; ad p̄iā uestē q̄ tradit i collati
one tōlure z p' radit ul' tōdes. Potēt
aut' uti ep̄us uerbis aliqbus ad frōre
oppositū illis q̄ i collatōe ordinū pla
ta sūt h' mō l'ili. Auferim' tibi uestē
sacerdotalē z te ordine sacerdotali pri
uamus. z sic d' aliis. z ultio dicēdo. Auc
toritate dei oipotētis p̄is z fili z spi
ritus sancti ac nra tibi auferim' hūc
clericālē z deponim' z de gdam' z spo
liam' z exuim' te oī ordie z bñficio et
p̄uilegio clericali. hec oīa ex de penis.
degradatio. li. 6.

Sacerdos uel ali' cleric' i sacris cum
p' heresi fuerit seculari curie relinqui
d' seu de gdat' . A. l. z seculari curie n̄
relinquēdus s; ppetuo deponēd' ut in
tex. i. allato. B. poterit fieri per soluz
suū ep̄m uocatis abbatibus z aliis p
latis z religiosis z l'iat' sue dioceſ. sicut
expedire uidebit. ex de hēti. qm. li. 6.

Qualit' cleric' de gdat' p̄t' heresiz
uel h' mōi tradi d; p̄tati seclari. h' ei
de gdatio p̄tate potestate celebranda ē
q̄ scō dicef ei ut in suū forū recipiat d
gdatū. z sic itelligit' tradi s; p eo debz
ecclia intercedē. A. efficacit. ut i tex.
i. allegato. B. q̄ nō moriat ex d' hōbo.
figl. nouimus.

Nō oīs de gdat' tradēd' ē p̄tati se
culari s; solū in trib' casib'. p̄im' in
crimine hēsi. ex de hēti. ad abolēdaz. s.
p. 2. n̄ nisi incōtinēt ad p̄niam redire
uolūt. ex de hēti. excoīcam'. s. dānari
A. Ibi tñ d' q̄ sūt ppetuo carceri mā
cipādū si redire noluerit post q̄ fuerit
dephēsi. B. 2. casus ē in falsario l'ra
rū dñi pape. ex de cri. fal. qd falsarioz.

3. cāns cū q̄s deponit p̄t' calūniam
quā itulit suo ep̄o. xi. q. 1. si q̄s sacerdo
tū. A. Idē cāns nō i sū. cō. li. i. t. s. q. x. f.
hosti. S; i dcō. c. si q̄s. ponūt plura alia
dñ. n. ibi. Si q̄s sacerdotū uel reliq̄uz
clericoz suo ep̄o fuerit inobediēs: aut
ei insidias parauerit: aut cōtumeliaz
aut calūniā uel diuitia irulerit z quici
potent mor deposit' curie tradat z re
cipiat quod inique gessit. B.

De gdat' fm̄ guil. si fuit i sacris be nē
dicē tenet horas canonicas: qā n̄ li be
rat s; obligat' remanet ad ea q̄ s; one
ris. Nō tñ dicat dñs uobiscū z similia
hōba q̄ ad dignitatē ordis p̄tinent. A
Idē in sū. cō. li. p. ti. 7. q. 15. ad f. ubi eti
am d' fm̄ eūdc guil. q̄ ē idē ē in de g
dato beneficiario q̄ diu tenet bñficiū
l; nō fuerit i sacris. z q̄ de gdat' ul' su
spēsus nō d; officiare eccliam. B. De
gdatū ep̄s nō pōt restituē. i. ep̄s. s. 6.

Electatio

Utrū cōsen
sus i electa
tionē p̄ti mortalis sit pecca
tū mortale. R. fm̄ Tho. secunda secū
de. q. 74. A. Ibi nil ul' d' h' dici. s; ali
qd tangit scdā scdē. q. 154. arti. 4. et
p̄ia scdē. q. 83. B. Dicēdū q̄ sic. sicut
z theologi cōiter dicūt. nam z Augusti
nus dic. 12. de trinitate q̄ p̄t' peccata
cogitatiois etiā sine uolūtate p̄ficiēdi
s; cū uolūtate oblectādū tor' hō dāna
bitur. q. n. aliq̄s consentiat i talem de
lectionē nil aliud ē q̄ q̄ cōsentiat q̄
affect' su' sit inclinat' i fornicationem
Null' n. delectat' nisi i eo qd̄ ē cōforme
appetitui eius. Et notādū h' q̄ ut dicit
idē Tho. Delectatio mortala nō d' fm̄
diuturnitatē t̄pis: s; ex eo q̄ rō delibe
rās circa eā imorat' nec eā repellit: te
nēs z uolēs libēt ea q̄ statū ut artigūt
aimū respui debuerūt. ut dic Aug. 12.
d' trim. A. Idē i sū. con. lib. 3. ti. 34. q.
27. ubi allegat' h' Tho. dicē i p̄ma pre
scdē. q. 84. arti. 8. Et ut ibi p; exp̄dict
con. Ul. z p̄. i aliq̄ clari loquendo di
cit q̄ nō solū ē p̄tū mortale qñ ratio
exp̄sse consentit: sed ē qñ non exp̄sse

ou negligit repuere moe. pecti z manz
ralis coplacentia p' sufficiere delibe
ratione z aduersione piculi. **B.** De
tactibus z osculis z h' moi uide. i. luxu
ria. §. fina.

Delegare est uices suas
alteri committere

Querit ergo an epus possit de
legare z cui. **R.** fm Ray. z guil. Distin
guendu e qdā sūt q p'inet ad ordinē
epale. sicut cōsecratio uel recōciliatio
eccliarū: ordinatio clericorū z similia. et
ista pōt epus delegare tm epis. ex d' of
fi. 2. q. 3. sedē. z d' of. ec. aq. Qui ēt mer
politānus p' cōfirmatōne añ pallii rece
ptiōne pōt epus cōmittere cōsecrationē
suffraganei sui. ex d' elec. suffraganei
Sūt alia qdā q p'inet ad iurisdictionē
sicut ē audiētia carū z absolutō p'ctōz
z h' moi. Et ista indubitat pōt alteri de
legare. ut i dco. ca. q. ita tñ q criminales
cās clericorū cū agūt ad depositiōnem
nō pōt delegare nisi in casu. s. si incipe
ret ab eē p'p' ecclie sue necitatē l' alia
magnā cām: z tūc cōmittēt nō diffiniti
onē cāe s; cognitiōne tm. ar. ff. de offic.
ei' cui mā ē iur. l. i. l. de peda. aud. l. 2.
nisi cōmittēt diffinitionē totius cause
alteri epō: qd pōt facē fm qdā cuz nō
sit ei ibibitū. Sūt z alie cāe q l; nō sint
criminales. tñ ppter earū excellētiā nō
d; eas delegare nisi i cā nccia z multū
uista ipedit. ut ē cā infimonii z similes.
ex de cōsang. z affi. ex lris i fi. A. Et tūc
etiā nō d; cōmitti idiorū uel leuib' sed
l'iat' z quib' psonis ut pōt colligi ex. d
c. ex lris. fm eūdē Ray. ut in sū. con. l. i.
3. ti. 32. q. 5. ubi notātur etiā omnia que
in hoc. sponuntur. **B.** Non debet
etiā delegare p'tatem dispēfandi cū ir
reglarib' nec absoluendi eos q man
molētas inecerūt i clericos i calib' sibi
a iure cōcessis. ut de puer' z mulierib'
z similib'. z l; h' delegare nō deat: potest
tñ cū nō sit ei phibitū. A. ou tñ cōmit
tat discret' z honestis fm glo. Ray. ut
in dco. q. 5. **B.** Immo de pcutitib'
clericos cōcedit. ex de offi. p'di. eis. A

ubi p; q hoc cōcedit nō solū episcopis
sed etiā omnibus quibus ex officio in
certis casibus competit dicta absolu
tio. **B.** Alias uero causas minores
etiā spirituales ut de decimis: de iure
patronatus z similes potest delegare
nō tñ laicis s; clericis tm. ex de iudi. de
cernim'. z. c. quanto. Pecuniaras ho
cās pōt. imo forte idistictē d; delegare
nec d; ipē i talib' occupari. argu. xi. q.
i. re quidem.

S; utrū delegatus possit alteri cām
subdelegare. **R.** nō pōt. nisi in tribus
casib'. **P.**rim' ē si l'is ē corā eo cōtestata
z sic intelligit ex d' sen. z re iudi. cū Ber
oldus. ar. l. de pcura. l. neq; tutores.
2' ē qñ uniuersitas carū alicuius uille
u' castri u' ecclie ē alicui delegata. tūc
n. pōt unā cām delegare. ff. de iudi. cuz
pro. 3. si ē delegatus a papa u' a pnci
pe. tūc. n. pōt totā cām indistictē l' p're
ei' alteri delegare. ex d' offi. dele. q. uis
z. c. sup. qōnū. z. c. pastoralis. Ille tñ cui
papa cōmittit inquisitionē uel puisho
nē ecclis d' plan' seu alius m'istris qz in
h' moi casib' industria z fids p'sone cui
cōmittit eligi ut: non pōt h' alteri dele
gare. Itē nec ille pōt delegare cui pa
pa cōmittit p'dicare crucē: ex cōca: ut
absoluē aliquos: dispēfare cū irregla
rib': u' iūgē p'ias. qz nō cōmittit sibi
iurisditio s; certū m'isteriū. Salua sp
auctoritate legatorū sedis aplice. ex d'
offi. dele. qm aplica. A. Idem in sū.
con. l. i. 3. tit. 32. q. 6. **B.** Et saluo si ha
beret spāle mādātū subdelegandi. ut
notat Jo. an. ex de offi. dele. is cui l. i. 6.
A. z in dco. c. is cui. ex p'sse colligit ubi
d' q is cui cōmittit a sede aplice ut p
uideat certe p'sone de b'nficio in certa
ecclia diocesi u' puincia pōt h' alteri
subdelegare. sec' si ei cōmittat ut pui
deat ecclie de p'sona. tūc. n. nō pōt sub
delegare nisi subdelegādū hēat specia
le mādātū. **B.**

S; nūqd epus pōt delegare his q sūt
de alieno epatu? **R.** s; guil. Delegare
pōt ea que p'inet ad iurisdictionem

uoluntaria si non potest eos appellare ad suscipiendum eius commissionem cum eis nil prece possit. A. Idem in su. co. li. 3. tit. 34. q. 40. B. B. non potest eis delegare ea que pertinent ad iurisdictionem contentiosam que non habet locum nisi in alio episcopatu. A. Ad b. ex d. c. ut ait. s. p. li. 6. B. De iudice delegato et eius officialibus et an possit aliquid recipere. i. iudex p. s. 4. et 5.

Enunciatio

Duplex est denuntiatio. Una que fit per platum non tantum iudici sed tanquam singulari persone finem exigentiam correctionis fraternae. De hac uide d. correctio. 2. A. Et ibi patet quod ista fit etiam per platum tanquam iudici non ad puniendum sed ad emendandum denunciatur. B. Alia est denunciatio que fit per platum tanquam iudici ut inquirat et puniat. Et de hac uide. l. ingratum per totum et s. crimen. s. fi.

Depositum

Quomodo et quando depositum redditur? R. redditur depositum ipsa res deposita ad petitionem et uoluntatem deponentis. quod tria sunt i. 4. casibus. Primum cum quis gladium depositum ut deinde furiosus factus ipsum reperit. 2. q. 2. ne quis. Secundus si deponens fuerit depositarius. namque omnia bona sua publicantur. ff. de bona fides. 3. quoniam fur depositum et cum domino in petitione concurrat. ut in p. d. c. l. bona fides. 2. 12. q. 2. cum deuotissimum. 4. quoniam fur depositum apud illum cui subripuit et apostatariu ut probat per eadem iura. A. s. i. d. c. l. bona fides ad fi. et idem non in sum. con. libro 2. tit. 6. q. 23. B.

Depositarij licet per uoluntatem sua depositum reuocare. ex eo bona fides. et ut in no. ibi non est depositum appositum. quia potest penitere. ff. eo. l. i. A. Ibi hoc clare habet in s. penul. B.

Locum depositum non est locus operacionis sui totum. uel deductio. s. p. pte. l. 3. operacio admittit alius si causa est ligda ita quod facile erit habere credam. ex eo bona fides. A. Et ibi per glo. quod etiam in aliis non fit compensatio spiritus ad pecuniam nisi quoniam spiritus ut equum uel quod sit dari non possit a

debitore et deueniret ad extirpationem. B.

Utrum depositarij teneat satisfacere et deponeri si res apud eum perat. R. teneatur si commisit dolum uel laram culpam ut puta si deponis apud me suum uictrum et ego inuia ducit solus eius. ff. eo. si homines. Item quoniam depositarij res suas habet saluas et depositas amittit presumit contra ipsum. quia suas clausit in archa et depositas non clausit. Sed et teneatur etiam de leuissima culpa si sit in mora uel si obrulerit se deposito l. si recepit aliquid per custodia. A. Hoc casu cum tractat de cernat committat utriusque non utique teneat nisi de leui tamen. et sentit glan. d. c. bona fides. super homo de culpa. et expresse dicit glossa. ut in su. co. eo. tit. q. 24. B. Aut si gratia depositarij fiat depositum. de casu et fortuito teneatur si pactum culpa uel mora processerit. Nec omnia ex eo bona fides. A. Predicta et omnia notant in dicta. q. 24. fm. hosti. B.

Ecclesia non tenet depositum nisi quoniam depositum fuerit factum per platum et conetur uel capto pntibus et recipiens. aut nisi ipsi tunc locupletior esset. ex eo. c. p. A. Hoc fuit opinio hosti. ut per in su. co. d. c. q. 24. B.

Utrum depositario liceat uti re deposita. R. depositarius utendo committit furtum. ff. de d. fur. q. furtum. Et hoc intelligitur quoniam expresse prohibetur ne utatur: aliter non committit. si tamen putauit dominum permissurum. A. etiam si minus probabile hoc putauit habere hosti. ut in su. co. l. 2. tit. 6. q. 25. per l. q. re. i. aliam que ad hoc bene facit. Si tamen non habuerit causam putandi presumit de eius. ff. de fur. l. qui uas. s. uerare ubi dicitur. Uterare autem dominum accipimus eum que non consentit. B. ut. ff. de fur. l. q. re. Item intelligitur nisi deponat quod continetur numero potest in mensura et non obsignetur. hic. n. exceduntur fines depositi et transferuntur dominum. et sic uti potest. Si hoc obsignatur ut claudat eo ipso ut prohibuisse ne depositarij utatur nisi dominum dicere expresse. ut. ff. l. licet. s. rei. et l. die. s. qui pecunias. et l. gntus. A. Hoc fuerit dicta hosti. cum quod color. Hosti. et Donat. ut d. c. q. 25. B.

Quid si res deterior reddat? R^o reddi
at nō ut ff. eo. l. i. §. si res. A. Hoc intel
lige qñ deterioratō facta ē culpa depo
sitari z nō al ut s. §. 3. B

heres depositari tenet d^o p^ocio rei d^o
posite ignorāter ab eo uēdite: imo eti
am si nō sit heres nihilominus ab eo
id qd cōsecut^o ē extor^o q^o tur. ff. eo. l. i. §.
ulti. z. l. 2. z. 3. A. Addita. l. 4. ubi dicit^o
de non herede q^o putabat se heredem
cum uendidit. B

Utrū peccet qui rem suam apud ali
um depositā ut ēt iuste detētat^o furti^o
accipit. R^o fm Tho. scda scde. q. 66. Il
le q^o furti accipit rē suā apud aliū d^o po
sitā g^oat depositariū. q^o ille tenet ad
restituendū uel ad oñdendū se innoxū
Uñ manifestū ē q^o peccat z q^o tenetur
ad releuandū g^ouamē depositariū. A
hoc puto uerū nisi ipse depositarius
sciēter accepisset i depositū rē alienā
uel si oñio p^obanti rē suā denegasset re
stituē sicut d^o ut s. i p^oncipio. his. n. casu
b^o depositari^o furti^oz cōmittit z tenet^o
ad restitutōnē. L. de fur. l. ancille. iō h^o
casu idē iudicādū d^o depositario qd de
ipso fure. B. Qui hō furti^oz accipit rē
suā apud aliū iuste detētat^o: peccat q^o
dē nō q^o g^oat eū q^o detinet: nec tenet^o
ad restituendū aliqd. A. nisi eēt con
dēnatus. nam pōt ppter hoc cōdēnari
ad amissionē rei sue ut s. bellu^oz p. §. 2.
B. s^o peccat d^o cōez iusticiā dū ipse sibi
inurpat sue rei iudiciū iuris ordie p^ore
termino. z iō tenet reo satisfacē. A. s.
in foro iudicali ut dictū ē. B. Et dāt^o
opā ut scādālū p^orior^oz si in ortū ē sed ē

Erizio Utrūq^o derisio sit
speciale peccatū

R^o fm Tho. scda scde. q. 75.
Dicēdū q^o sicut aliq^oz cūtrādō intēdit
dep^oimē iūtiati honorē z detrahendo
diuinuē famā z susurrādō tollē amici
tiā: ita irridēdo intēdit q^o ille q^o irridet^o
erubescat. z q^o hic finis distinctus ē ab
aliis: nō etiā p^octm derisionis distinguit^o
a d^octis peccatis. A. Idē in sū. cō. l. i. §. 3.
n. 34. q. 242.

Utrū derisio sit p^octm mortale. R^o s^o
Tho. ubi s^o q^o cū aliq^oz malū alicui^o p^o
sone uel defectū i risū uel ludū ponit.
derisio d^o r^o si qdē h^o fiat inq^oitū maluz
ē puū fm se: sic derisio ē ueniale. s^o qñ
accipit qñ puū rōne p^osone sic aliq^oz
irridet^o eū oino quipēdē z tā uilē extia
re ut de eius malo nō sit curandum: s^o
sit qñ p^o ludo hñdū. A. sicut solet hñ
defectus puerozū z stulto^oz fm eūdez
Tho. B. Et sic derisio ē p^octm morta
le z g^ou^o q^o cōrumelia q^o cōrumeliosus
ut accipe malū alteri^o seriose. Irri^osoz
aut siue illusor^o i ludum. z ita ut eē ma
ior cōreptus z debonoratō. Et fm h^o ē
g^oue p^octm: z tanto g^ouius q^o pro maior re
uerētia debet p^osone q^o illudis^o uñ g^ou^o
simū ē irridē deū z ea q^o dei s^oz ē g^ou^o
irrisio p^oentū. s^o derisio iusto^oz p^o quam
hoies etiā a bene agēdo ipedunt. A
Idem i sū. con. eo. n. q. 243. B

Esperatio ut sit pec
catum. R^o

s^o Tho. scda scde. q. 20. Circa
deū uera extimatio intellectus ē q^o ex
ipso puenit hōium salus z uenia p^oro
ribus dāt. s^o illud Ezech. is. Nolo mor
tē p^octōis sed ut conuertatur z uiuat.
Falsa aut opio ē q^o p^octōi penitēti ne
niā deneger. uel q^o p^octōres ad se nō cō
uertat p^o g^oram iustificantem. z iō sicut
mor^o spei q^o d^oformis se h^oz ad extiatōz
uerā laudabit^o: ita oppositus morus
s. desperatiois qui se conformat extia
tioni false de deo ē inuiosus z p^octm. z d^o
hac mā hēf. i. p^osūptio circa mediū. De
despatōe iq^ozū ē unū d^o ipediment^o pe
nitētiē. unde. l. p^onia. 4. §. p. A. Idē qd
in hoc. c. notat in sū. con. lib. 3. tit. 34.
q. 21. B

Extractio detractores
fm Ray. sūt

qui uitāt bonos mores aliq^oz
corrūpere uel minuire nitūt^our.

Detractio fm Tho. scda scde. q. 73.
differt a cōtumelia dupl^o. p^o qdē quātūz
ad modū p^oponēdi s^oba. q^o s. cōrumeli
osus māifeste d^o aliq^oz loq^o: detractor

occulte. 2º qñ ad finē intēti siue qñ
ad nocumētū illatū ga. s. conumelio
sus derogat honori: detractor fame. z
dicūtur uerba detractōis occulta non
simplr s; p opationē ad eū de q dicū
quia eo absente uel ignorāte dicūtur
etiam si coram multis aliis dicantur.
A. Cōtumeliosus aut i facie o hoiem
loqr etiā si sol' sit pñs fin eūdē Lho.
ut in sū. cō. li. 2º. ti. 5. q. 197. B

Quot mōis detractor famā alicuius
diminuit. R. s; Lho. ubi s. Detractor
hº agit dupl'r. qñq; qdē directe. qñque
uero indirecte. Directe quadrupliciter
p mō qñ falsū alteri iponit. 2º qñ pctm
suis uerbis adauget. 3º quādo occultū
reuelat pctm h'bis cōibus: cantilenis:
signis seu etiā in scriptis q appellāt li
belli famosi. d' gb' uis. i. libell' famo
sus. A. Siue ē h'bis artificiosis fm
Ray. ut i deā. q. 197. B. 4º qñ id qd ē
bonū dic mala itētiōe factū. Indirecte
ho dupliciter. s. l' negādo bonū alteri
uel malitiose retinēdo. A. Idē i sū. cō.
li. 2º. ti. 5. q. 198. B

Utrū detractō sit pctm mortale. R.
fm Lho. scda scde. q. 73. Dicēdū q ga
inter res tpales fama uř pñstior z p
ei defectū hº ipedit a multis bñ agē
dis. iō detractō p se loquēdo ē peccatū
mortale. A. Lō. Ray. z d' detractio p
se pctm mortale s; eodē qñ detrahēs
intēdit ad denigrādā famā eius cui o
trahit. ut in sū. con. eo. ti. q. 199. ubi etiā
hñtur oia q i hº. s. ponūf. B. Cōtigit
tñ qñq; q aligs pferat uerba per que
fama alius diminuit z nō ē detractō
formalis loquēdo ut si. pferat. ppē ali
qd bonū ul' nccūz cū debitis circūstā
tiis. z sic nō ē pctm. ut p; i denūciatōe
uel accusatōe. Si aut pferat ex ai leui
tate uel ppter aliqd nō nccūz nō est
peccatū mortale nisi forte h'bu qd d'
sit adeo gūe q notabilif eius famam
ledat z pñque i his q pñer ad hone
statē uite. ga hº ex ipō gnē h'boz h; rō
nē pcti mortali. z tenet aliqs ad resti
tutionem fame sicut z alterius rei. A

Propterea d' pñ. 24. Lū detractoribus
ne dimiscar] qñ repēte surget pñtio
eorū z ruinā utriusq; qñ nouit. Super
q glo. bº spālīf uitio. s. detractōis pñti
tāt totū pene gen' hūanū. unde Aug'
in mēsa sua. Quisquis amat dictis ab
sentū carpe uitam. Hanc mēsam idi
gnam nouerit esse sibi. B

S; qñter detractor restituet famā?
R. fm Lho. scda scde. q. 62. Dicēdū
q aliquis pōt alicui famā auferre tri
plicit. p mō uep dicēdo z iuste. puta cū
aliquis crimē alicui' pñt seruato de
bito ordie z tūc nō tenet ad restitutio
nē fame. 2º mō falsū dicēdo z iniuste.
puta cū aliqs iponit crimē alteri qd n
fecit i audiētia multoz; z tunc tenet
famā restituere dñfēdo falsū dixisse z
iuste. 3º mō uep dicēdo s; iniuste. puta
cū aliqs pñt crimē alius o ordinem
debitū z tūc tenet ad restitutionē qñ
tū pōt sine mēdacio tñ. utpote q dicat
se male dixisse. ul' q iniuste eū diffama
uit. uel si non pōt famā restituere d; ei
aliē recōpensare. sicut z i aliis iniuriis.
Probāt h. s. q. i. qdā. z. 14. q. 6. si res. A
Con. Ul. p. e. z Ray. ut in sū. cō. libº 2º. r.
5. q. 201. ubi etiā addit fm Ray. q resti
tutio fiet hº mō. uidelicet ubi publice
dixit h'bu uel cantilenā. p se uel p aliū
uel etiā ubi pñcit libellū famosū nec
nō z i aliis loc' ubi itelligeret illū o tra
quē h'asta sūt infamatiō occasiōe sui
dicti ul' facti l' signi: publice z sipl'r re
cognoscat errorē suū z culpā z p pos
se remoueat ul' saltē alleuet sic ifami
az. ar. ex o pur. ca. mē sollicitudines. s. p
cipias. Idē hosti. Dic tñ q h' publica re
cognitō faciēda ē nisi ex tali recognitō
ne publica ille ifamar' aplius ifama
ret. Et fm glo. Ray. intelligenda sunt
h. s. si audet hº facē. secus si non audet
ppter potētiā ul' crudelitātē aduersa
rii. Addit Ray. Tenet etiā secū opōnē
de iniuria z hūiliter ueniam postulat
Idē hosti. Et fm glo. Ray. oportz ue
niā postulare i ppria psona si audz. at
saltē p interpositā psonam. B

Utrum peccet aliquis audiendo detractorem. **R.** fm Tho. scda scde. q. 73. Si aliquis detractores audiat absque resistētia ut detractori cōsentire. unū sit princeps p̄cti ei. et si qdē iducat eū ad detrahēdū uel saltē placeat ei detractio p̄pter odiū eius cui detrahatur nō min⁹ peccat q̄ detrahēs et q̄nq̄ magis. Si xō ei peccatū nō placet s; ex timore uel negligētia l'et uerecūdia qdā omittit repellē detractē et oñdē q̄ ei detractio displiceat. tūc peccat qdē s; multo min⁹ q̄ detrahēs et plerūq; uenialit̄. Q̄nq̄ etiā h' ipm pōt mortale eē. ut q̄a ex officio incūbit ei detrahēdē corrigē u'et p̄pter aliqd̄ piculū ide cōsequens. uel p̄pter radicē q̄ timor human⁹ q̄nque pōt eē p̄ctm mortale. De q̄ uid. i. timor. **S. p.** Detractio i quo differt a susurratio. **A.** Idē quod in hoc. **S.** bētur in sum. con. li. 2. tit. 5. q. 302. **B.**

Iaconus An liceat diacono corp⁹ dñi deferre ad infirmū et euz cōicare. **R.** fm guil. Non. nisi in extrema necessitate absentib⁹ episcopis et p̄sbyteris. ut dis. 93. diaconi. nam in necessitate etiā p̄ntē p̄sbytero pōt diacon⁹ iussus eucharistiā populo dispēfare. ut dis. 93. diaconi ita se. **A.** Potius est. c. p̄ntē. Necessitas autē ē q̄n p̄sbyter est fessus u'at ipotēs h' facē fm eundē guil. ut in sū. cō. li. 3. tit. 27. q. xi. **B.** Et sicut ibidē norauit hugl. etiā absente p̄sbytero si tanta sit necessitas q̄ iussus p̄sbyteri expectari nō possit. nō ē expectandus. q̄ si p̄sbyter diacono etiā in necessitate p̄hibeat et exp̄ssa cā. ut quia forte usurarius u'at ipenitēs ē q̄ petit coionē obediēdū ei aliē nō. **A.** Idē in dca. q. xi. ubi ē d̄r q̄ laicus in nulla necessitate nec se ipm nec aliuz cōicare d; **B.** nā et tho. i. 4. dis. 13. dīc q̄ diaconus l; possit sanguinē i calice dispēfare sicut adhuc i q̄busdā ecclesiis diaconus dispēfat mistris sanguinē. n̄ tñ d; corpus xpi. dispēfare q̄a nō h; manus

secratas ad tangendū. et h' itelligēti si de mādato p̄sbyteri uel epi ut p̄sbytero lōg⁹ posito in casu necessitat. ut dis. 93. p̄ntē Quod diacon⁹ hēt p̄uidē de lōrione corporat⁹ et huiusmodi. uide sup⁹ corporale.

Ignitas Dignitas ecclesiastica scdm

Inno. et Hosti. ē quedam preeminētia in gdu. et quasi pro eodē sumitur dignitas et p̄sonatus ut archidiaconatus et p̄muceriatus et decanatus et h' mōi. **A.** Hosti. etiā dicit q̄ ista dignitas aliqñ uocat custodia et aliquādo misteriu. et Inno. dicit q̄ sp̄ pro eodē sunt p̄sonatus et dignitas ut in sū. cō. li. 3. tit. 13. q. 17. **B.** et itelligit eē dignitas uel p̄sonatus fm institutionē uel cōsuetudinē ecclē. nam possēt eē q̄ aliquis in aliq̄ ecclesia exercēt officiū archidiaconi cognoscēdo de cāis clericorū et de aliis nō tñ ē reputādus ob hoc eē i dignitate nisi uocet noīe qd̄ dignitatē sonat. q̄ si uocet aliq̄ noīe dignitat. ut p̄sona i dignitate cōstituta reputet l; n̄ lū misteriu dignitatis facēt reputad⁹ ē i dignitate. dūmō p̄petuo eā obtrineat. ex de sta. mo. ca. 2. **S. fi.** **A.** Hoc fuit dictū Inno. q̄ itelligit ista q̄ ad dispōcē cōde multa. ex de pben. ut p; in dicta. q. 17. De mā aut. c. de multa ē tactuz sup⁹ bñficiū p̄. **S. p.** et tāgit h' i. **S. se.** **B.**

Nemo pōt h̄re sū p̄les ecclesiasticas dignitates. nec ēt plura bñficia curaz aiarū h̄ntia. uide h' s bñficiū p̄. **S. 2.**

Dignitas sine cura ab eo q̄ iam. 20. annos cōpleuit ex dispēfarōe epi pōt h̄re ex de eta. et q̄li. p̄mittim⁹ li. 6.

Iscre debet glibet etiam prelati qui

cūq; nō tollit a maiori s; etiā a mīmo: dū tñ erudito. Un̄ dis. 36. Nul lus epi. p̄pter opprobriū senectutis u' nobilitatē generis a puulis erudit⁹ et minimus si qd forte ē utilitat⁹ ac salutis igref negligat. Qui. n. rebellis uiuit et discē atq; agere bona recusat magis diaboli mēbz q̄ xpi eē oñdī et potius

Infidelis q̄ fidelis eē mōstrat. Unde et Aug' ait. Ego sener a iuvene z eps tog anozū a collega nōdū āniculo par' sū doceri. 2.4. q.3. si habes. Ad materiā docendi facit. l. mgr p. z mgr 2. z. l. scia z. l. studium.

Disciplina correc

tionis siue punitionis quā d lari qñq̄ iponūt nōz eē usq̄ ad effusi onē sanguis. ar. ex de rap. i archiepātu z fm guil. intelligi debet de effusione enozmi. A. Idē i sū. cō. l. p. tit. 4. q. 6. B. De correctōe platorū uide sup cor. 7. rectio p.

Discordia

Utrū sit pec catuz mortu le. R' f3 Tho. scda scdē. q. 37. Qñ aliq̄s sciēter z ex intētiōe discor dat a bono dino z a bono pximi i quo d3 consēntire. h' ē pcrū mortale ex suo genere ppter drieratē suaz ad carita tē l3 pmi mor' h' discordie sint pcrā uenialia ppter ipfectionē actus. Sed cū intētiō aliq̄z ē ad aliq̄d bonū quod ptinet ad honorē dei uel ad utilitatez pximi tñ un' existimat hoc eē bonū ali' añt h3 dñā opionē nō ē peccatum A. ga talis discordia ē p accūs z quia concordia q̄ ē caritatis effectus ē unio uolūtariū nō opionū h3 eūdez Tho. ut in sū. con. l. 3. tit. 3. q. 226. ubi etiāz no tātur q̄ z h. B. nisi h' mōi discordia uel sit cū errore circa ea q̄ sūt de neces sitate salutis uel si pñuata īdebite ad hibeat. Ex q̄ etiā p3 q̄ discordia qñq̄ ē ex pcrō uni' tñ. qñq̄ ē cum peccato utriusq̄. puta cū uterq̄ dissentit a bo no alterius z diligit bonū ppxiū z uidō infra litigium.

Dispensatio

fm Ray. ē iuris re laxatio. uñ uocat' uuln' quia mulnerat ius cōmune. 23. q. 4. ipsa pie tas. circa fi. hosti. q̄q̄ dicit sic. Dispen satō ē rigoris iuri pxi ad quē spectat misericors z canonicē scā relaxatio ut colligit. i. q. 7. §. n' si rigor. z. c. se. A. Idē

in sum. con. libro 3. tit. 29. q. i. ad fi. B

Sed nūqd dispensatio ē ius? R' fm Ray. Dispensatio fm q̄ ē in dispēsan te ē prās siue act' pcrās a iure cess' S; scdm q̄ ē i eo cū q̄ dispēsatū ē: sic ē ius pcrātū. i. licētia uel pmissio q̄daz alicui facta ē rigorē iuris s3 nō est ius cōe. ar. 32. q. 2. interfectores. z. c. in adoles cētia. Lon' hosti. A. Idē in sū. con. co. ti. q. 2. B

Utrū dispēsatō sit necia in occultis. R' fm guil. In occultis i qbus pōt di spēdari dispēsatō necia ē nō ppter depo sitōnē uitādā q̄ occultā pcrā uidēz nō hñt: s3 q̄ de eo sup quo dispēsatū ē ac cūsari q̄s nō pōt. ar. ex d' si p'sby. ex tua Alioqn etiā p' pcrā pñiam posset ac cūsari. ar. 33. q. 2. admonē. i. q. 5. p'sbyter A. Idem i sum. confessio. in dicta. q. 2. in fi. B

Dispēsatōnū aliq̄ ē debita aliq̄. phibi ta aliq̄ pmissa. Debita ē cū multorum scandalū timef. dis. so. ut cōstitueret. Laue tñ ne decipiaris i scādalo. i. d. i. scandalū. Itē debita ē dispēsatō rōne tpsis uel p'sone uel pietatis uel necita tis siue utilitatis ecclie uel euētus rei z d' singulis ho3 pōt. i. q. 7. §. nisi rigor z. c. z. §. se. usq̄ ad §. ecclie. A. .Dec z sequētia i isto. §. fuerunt dicta Ray. ut p3 in sū. con. lib' 3. tit. 29. q. 10. z glo. Ray. exemplificat euentū rei d' laicis p'motis in epōs de facto ut dca. q. 7. c. exigūt. S; ut pōt cōstare ex alt'is iu ribus oia p'dicta reducūt ad tria. uide licet ad cām necitat' siue utilitat'. i. q. 7. z si illa. seu pietatis ut cū ppter pie tatē dispensat cū corpe uitiatis uel il l'atis ut remaneāt i suis ordinib' ad q̄s īdebite fuerūt assūpti. i. q. 7. bi qui z p'dicta cānt qñq̄ ex p'sona ut tpe seu loco siue accūsib' aliis ut ex d'cis iuri bus pōt cōstare. B. Et breuif ubicūq̄ subē iusta cā dispēsatō debita ē. dist. 50. dñō scō h. decide. z h. ecce. z. c. confide rādū. et l3 ex cāis p'dictis dispēsatō d' bita sit z peccet platus nō dispēsatō ut est argu. 2. q. 5. quanto. in fine. tamen

subditi nō habent ius petendi nisi for
te supplicādo. Dispensatio hō phibita
ē ubicūq; nō pōt fieri sine manifesta d
coloratione ecclie. Itē ubicūq; non ē
iusta cā dispensandi. i. q. 7. tali. z. c. si illa.
eē de elec. innotuit. §. mltā. z. §. si. Dispē
satio uero permīssa ē aliquādo in cāu
ut dis. so. si qd p̄byter. z. multis casib⁹
quibus iura permittūt dispensationez
A. In dco. c. si quis p̄byter. dī. Si quis
p̄byter aut diaconus iuēns fuerit ali
quid de misteris ecclie uenūdasse.
quia sacrilegiū cōmisit. placuit eū i or
dinatione ecclesiastica non haberi. in
iudicio tamē ep̄i dimittēdus ē si i suo
debeat recipi gradu. B

Quid si ep̄s indistincte dispensat. R^o
fm Ray. si de hoc fuerit accusat⁹ punit
endus ē pena depōis dis. §. l. c. p. in fi. z
c. qui in aliquo in fi. Sed hosti. dīc q
hoc forte locum habet si cōmonit⁹ in
corrigibilis sit z ppter hoc suspensus
z suā suspēnsionis contēnens etiā in
sua cōtumacia perseuerat. ar. eē de p
ben. graue. §. nolētes. Uel p̄dicta. c. pō
sunt intelligi qñ ep̄s dispensat in co
quod de iure nō pōt. A. Idem i sum.
con. eo. ti. q. xi. Et sentētia hosti. beni
gnius. B. Dispensatio in multis casi
bus episcopis phibita ē. p̄ quidē i hōi
cidio. dis. so. mīroz. Et intellige siue iū
sto siue iusto z quocūq; fiat. ut si qd
uindictaz sanguinis dicat uel scribit:
aut chirurgiā exercet aut uindictē san
guinis auctoritatē exhibet z in oibus
similibus si inde mors fuerit subsecu
ta uel etiā mutilatō mēbri. que norāt
Inno. z hosti. eē de cle. pu. in du. c. p.
Lū nullo. n. taliū potest ep̄s dispensat
in officio. Secus q clericis possit esse
in beneficio. eē de cle. pu. in du. c. 2. Aut
etiā secus si mors uel mutilatio nō inf
uenit. ut i p̄allegato. c. p. De ista mate
ria uide plura. i. irregularitas p̄. 2. i si
monia ordinis siue beneficii scienter
per simoniā acquisiti. unde i. simonia
7. in. §. ultimus. §. 3. in illo qui cū effect

suspensus interdictus uel excoīcatus
dānabiliter ingessit se omis. eē de sen.
z re iu. cū eterni. z eē de sen. excoī. cum
medicinalis. lib. 6. 4. in clerico q ex
coīcatus in concilio accedit ad iudiciū
p̄ncipis cōtēpro iudice ecclesiastico. z
q. 5. si quis ep̄s. 5. in bigamo. eē d bi
gamis. c. nuper. z. c. si. unde sup̄ bigamia
§. s. 6. in clerico nō ordiato mīstrante.
de quo uide. i. ordiatus 3. A. Ubi pa
ret q ep̄s nō pōt dispensare q talis
ascendat ad supiores ordines: sed bñ
q utatur ordine iā suscepto. B 7. i
clerico per saltū promotō. unde. i. ordi
natus 2. A. ubi patet q hoc intelli
git quo ad illuz qui scient sic ē promo
tus z i ordine sic suscepto sine dispensa
tione mīstrauit. Tūc. n. nō potest dispē
sari q ulterius ascēdat nisi per papaz
sed i ordine suscepto adhuc pōt dispē
sari p ep̄m. B. 3. i illo qui ordinem
furtiue suscepit. unde. i. ordiatus p̄. §.
4. A. Ibi nil aliud dī nisi quō dicat
furtiue ordinatus. De dispensatōe autē
dic fm Ray. ut in sū. con. li. 3. ti. 22. q. 4.
quia aut fuit phibitus ab ep̄o seu ab
alio p̄lato sub intermītatōe anathatis
aut nō. In p̄casu poterit cōdigna satis
factōe p̄missa cū eo ut in susceptis mi
nistret ordibus ep̄s dispensare. Et si
intrauerit religionē etiā i suscipiēdis
postq̄ aliq̄ro tēpore i ea fuerit lauda
bilis conuersatus. In secundo casu po
terit cū tali etiā in seculo remanente
post cōdignam satisfactionē tā i susce
ptis q̄ i suscipiēdis ordinibus dispen
sare. eē de eo qui fur. ordi. susce. c. p̄mo
hosti. aut sup̄ eo. c. ait. Quicqd dicat
hic cū furtiue ordinato etiam si nō sit
excoīcatus nisi aliquā religionē ingre
diat etiā romana ecclia d̄ facili non
dispensat. Lōcedit tñ hosti. in. c. 2. eo.
ti. q. episcopus dispensat i b̄ cāu i mi
noribus ordinibus tm̄. ut inuit a hōis sē
su dī. c. primi. B. 3. cū quis fuerit
ordiatus extra tpa uel ab alieno ep̄o
z an dispensationē mīstrauerit secū d̄
q̄dam. ar. eē de sacra. nō ite. c. p̄. dis. §.

sollicitudo. Sz ueri? e q? diocesanus cu
tali poterit dispensare. ut. 9. q. 2. lugdu
nen. ex d? tepo. ordi. consuetudi. A. In
hoc. c. d? q? eps pot? dispesare cu ordia
tis extra rpa. p? eis pnia iposita opereti
in suscepis ordib? . Sec? e g? i ordib?
susciptis. ut. r. no. i. ordo. 2? . S. que pea
B. nisi forte fuisset sibi interdita ex
ecutio z postea ministrasset ut dictus
e. x? si quis excoicat? ordines suscepit
ex de sen. ex. cu illoru p? rnsio. Et eodez
mo si suscepit ordines exns apostata
a religione. ex d? apost. c. fi. A. Ibi d?
d? religioso scipiete i apostasia ordiez
sacru. secus g? u? de ordib? mioribus.
nisi i apostasia dimisisset hiru: tuc. n.
eet excoicatus. ex ne cle. ul? mo. ut picu
losa. li. 6? B. In pdictis g? casibus
ad papam ptinet dispensatio nec dispesat
faciliter ut e i homicidio uoluntario. in
simonia z bigamia. z uide etiā. s. se. f. d?
calibus papalibus.

Sut alii casus dispensationis ad papam
ptinetes i qbus raro imo nuq? dispen
sat. p?im? qn? q? sciet? se baptizari p
miserit bis. de p?e. d. l. 4. eos. z. c. g. bis.
z id e si ignorat. z p? ea cu sciuerit ratu
huerit. A. Si ho no huerit ratu pot
pmoueri. i. q. 4. placuit. scdm aliquos
de iure. fm alios d? dispensatio qd tuti
us e. de p?e. d. l. 4. q. bis. fm Ray. z i su.
con. l. 3. t. 2. 4. q. 7. z i d. c. c. g. bis. ubi p?
q? rebaptizat? etiā si nulla culpa ptra
xerit erga rebaptizationez: tamē non
pot ordinari nisi mag? necessitas cogat. B.
Silt? qui bis sciet? recepit eundez or
dinē. i. q. 7. saluberrimu. Idem etiā in
telligas de recofirmato. ar. 68. d. l. c. p. z
de p?e. d. l. 5. c. dictu. A. Idēz in su. cō.
d. c. a. q. 7. B. 2? e cu q? ad subuertēduz
fidez se fecerit ab hēicis ordinari. i. q.
7. cōueniētib? . 3? e si q? ordines ita q?
simonia infuciat taz ex pte ordiari q?
ex pte ordiari. 9. q. i. ab excoicat. i. q.
i. si q? eps. A. Hodie ho no pot dispē
fari nisi p papā qualitercuq? ordiatio
fuerit facta simonice. ut in exuagati
Martini qnti q? incipit. dānabile. z in

alia Eugēii qnti q? incipit. Lū detesta
bile. B. De his casib? sut xpus. Siue
bis ordo de? siue baptism? repetatur.
Siue ut uertat fidei stat? ordo petat.
Uel siue pster utriq? simō opet. ut di
spenset spes irrita p?ozus hētur.

Sz pter pdictos casus q? sut irregula
ritatu inducti sut adhuc alii casus i
qbus diocesani dispesare nō pnt ut q?
uni ecclesie duo piter p? sint. 21. q. 2. c. pē.
nec q? un? hēat plura bñficia cu cura.
ex de p?e. d? multa. nisi i casib? q? hēs
s bñficiu p. s. 3? . Itē non pnt dispesare
cu illegit? nar? nisi ad miores ordines
z bñficiu sine cura. ex d? fi. p?by. is. qut.
li. 6? A. ubi ēr p? q? sumit? episcop? nō
pot dispesare cu talibus erga benefi
cia dignitatis seu psonat. B. Itē nō
dispesat cu eo q? e suspēsus in cōlio. p
pter iustā bñficiozū collationē. ex d? p
bē. que in fi. Itē nec i aliis casib? spāli
ter sumo pōnifici reseruat. de qb? uid?
i. papa. s. 4. z se. A. pot? u? s. 3? etiāz
fm eius cōputationem. B.

Utrū eps possit dispesare cu eis qui
patiūt defectu in etate. R? fm Jo. an.
q? aliq? possit pmoueri ad epatu si nō
cōpleuerit. 30. annu. solus papa dispen
sare pot. ex de electio. cu nob? oli. s. fin.
Sz qntu ad alias dignitates si tñ sunt si
ne cura pnt epi dispesat cu eis q? cōple
uerit 20. annu. ex de eta. z qli. pmutri
mus li. 6? uide. i. uicari. s. 4? . A. Ibi
nil de h? dici uides. B. qntuz ho ad p
rochiales ecclias non pnt ut idē Jo. di
xit. ex d? elec. l. 3. canō. li. 6? . A. De h? la
ti? dictu ē s? absolutu p. s. 2? . h. 2? ē i ad
ditione. Silt? etiā eps nō pot dispesare
circa etatē ordinu. ut notat gl. i cle. ge
neralē. de eta. z qli. B.

Utrū eps possit dispesare cu eis qui
patiūt defectu i ordine. A. Hoc ē q?
rōne ordinis eis deficiēt? nō pnt eligi
ad aliq? officiū seu dignitatē ecclesia
stica sicut ē regulari q? abbas d? esse
sacerdos. ex d? eta. z qli. c. p. B. R? 63
Jo. an. li. 6? . In epatib? sol? papa dispē
sat. ex d? of. lega. q? traslatōz. z d? excess.

pla. sicut unire. Sz q̄ ad alia pōt ep̄s.
 ēx de era. z q̄li. p̄terea. A. Jbi d̄r.
 Licz ad regimē pochia eccle nō debe
 at aligs nisi subd. acon? sit ad min? ad
 muti dispēfatiue tñ in miorib? ordib?
 ostituti osueuerit assum. oū tales sint
 q̄ i breui tpe possint i p̄sbyteros ordi
 nari. B. z. c. tuā. A. Jbi d̄r q̄ p̄t istā
 tē necitatē pōt i abbatē assumi etiam
 i miorib? ordib? ostituit. B. De dispē
 fatioē ep̄oz uide. i. ep̄s. §. 5°. De di
 spensatioē i legib? z ostitutiōib? uide
 .i. l. x. De dispensatioē in votis. vi
 de. i. i. vorū 5°. De dispensatioē icertoz
 uide. i. restitutio 6°.

Quinatio quid z q̄t
 eius spēs.
 z plura de hac materia vi
 de. i. forilegiū p̄.

Quortium. Sicut po
 nit Ray.
 diuortiu multipliciter bz fie
 ri. Nā aut dirimit m̄muniū i totum
 ita q̄ uel vterq̄ coniugum d̄here potest
 vt in maleficiatis. vel salte alter. vt i
 frigidis. aut dirimit in pre. s. q̄ ad mu
 tuā seruitutē iugalis debiti seu coha
 bitatiois. ita tñ q̄ neuter eoz d̄here po
 test: sicut i his q̄ separātur p̄pter adul
 teriū omissū vlcā religiōis p̄ carnalē
 copulā. Nā si añ copulā carnalē alī cō
 iugū fieret religiosus: alter d̄hē posset
 uide. i. impedimētū p̄. §. 2°. A. Idē in sū.
 cō. l. 4°. ti. 19. i p̄ncipio. B.

Qñ uir p̄t diuortiu allegās frigi
 ditatē suā quō p̄cedet? R. fm hosti.
 Uir hoc p̄ponēs d̄z eē maior aīa. 18. q. 2
 i hoc casu reputat plena pubertas. Et
 si qdē mulier h? ipm? ostitet: dabit a iu
 dice tps arbitrariū. vt um? mēsis aut
 trium aut aīi p̄ qd simul morientur z
 postea iurabit uir se nō posse cognoscē
 mulierē nec moueri ad appetitū coit?
 A. Nā si aliquoties moueret l3 nō pos
 set p̄ficē n̄ eēt nālī frigidus: l3 p̄ male
 ficiū ipotēs. vt i sū. con. l. 4°. ti. 16. q. 16.
 vbi hec oīa notat q̄ h? hñt. B. Multi
 er hō iurabit q̄ nuūq̄ aliq̄ mō p̄cepit

ipm? ad h? moueri. z vlcq̄ q̄ diligētiā
 adhibuit ad h? z utq̄ hēbit septē p̄pi
 q̄s seu uincos bone fame q̄ iurabunt
 se credē q̄ illi iurauerunt uer. z sic di
 uortiu celebrabit: z mult nuber i dño
 l3 viro mādabit ne aliam ducat. Et si
 duxerit z cognouerit: re? p̄iuri hēbit.
 z p̄ m̄muniū reparādū erit: ita tñ q̄
 vxor pōt repellē eū p̄t cōmissū adul
 teriū. ar. 32. q. 1. d̄ bñdictio. z. q. 6. nihil in
 qui? . Hoc dico nisi vxor qñ fuit omissa
 frigiditatē: fuisset cōscia fraudis. q̄ si
 hoc fuisset n̄ posz nūc eū repellē. ar. ff.
 ad. l. i. ut de adul. si vxor. §. i. uider. z. §. fi.
 Qd si mulier negat frigiditatē viri: z
 asserit se ab eo cognitā puto standum
 hō mulieris. q̄ nō vī q̄ asserēt nisi
 vep̄ eēt. eo q̄ p̄iudiciū sibi facēt. l. de
 hēdo ipotētē viri. Itē eū rea sit z si nī
 bil pbauerit: absolueda ē. vt. 6. q. vlti.
 actor. Aliogn multi incurrerēt p̄iuriū
 ut possēt separi ab vxore. A. . Hoc ve
 rū nisi forte marit? conuincat mulierē p̄
 aspectū corpis: vt d̄r i sū. con. i. dicta. q.
 16. B. Si at mulier diuortiu petat p̄
 p̄ter frigiditatē viri: z vir hoc farez fi
 er vt s̄. i. p̄rio. §. z celebrabit diuortiu.
 Sz si vir postea cū alia d̄xerit: ambo
 iuges rei p̄iuri hēbunt: z p̄nia inū
 cta ad p̄ora onubia reuertētur. ut ex d̄
 fri. z male. laudabilē in fi. Qd si vir ne
 gat se frigidum z asserit se cognouisse
 vxorē standū ē hō viri: q̄ caput est
 muliens. ex de despon. impu. d̄nebas
 z. 33. q. 1. si q̄s accepit. Nisi forte mlt p̄
 aspectū corpis p̄bet se h̄ginē. ex de p̄
 ba. p̄posuisti. Que p̄batio d̄z caute fie
 ri p̄ duas vī p̄ p̄les matrōas honestas
 z d̄ hoc peritas. ex de fri. z male. c. fi. ff.
 d̄ ven. i. spi. l. 1. q̄a hec res occulta ē. z q̄a
 man? z oculus obstetricū qñz i b? falli
 tur. 27. q. 1. nec aliq̄. Sz si mulier non al
 legaret frigiditatē viri. sed poti? dicēt
 eū sectū seu castratū fuisse siue defcū
 mēbz patiētē añq̄ eā cognoscēt. z sic
 diuortiu petēt. vir hō hoc negaret. cer
 te nō d̄z stare d̄co viri eo q̄ p̄bati pos
 set p̄ aspectū. A. . Predicta etiā notat

dicta. q. 16. in sū. cō. li. 4. ti. 16. B.

Quid si p vir uel mulierē petatur
diuortiu. ppter aritudinē mulieris. R.
Uocabūt matrōe fide digne atq pite
z iurabūt q diligēter igrēt z referent
an sit arta: z an possit fieri mī. z si dix-
rit q nō sit arta n pcedet ad diuortiu.
si at dixerit q sit arta: z q n possit fieri
mī. icōnnēti p diuortiu fieri: z dabit vi-
ro lnia sbēdi cū alia. s. mulieri cōtinen-
tia indicet. vt ex de fri. z male. fraterni-
tatis. p rīso. Si tñ p diuortiu mulier in-
ueniat q possit h mōi seras referare:
repabit p mū mīmoniu. qd vep fuit
et si vir accepit aliā. ar. in pdcō. c. fmi-
tatis. A. Ibi videt casus expssus qñ p
or vir erat sūis illi q aguit. Si aut a p
ori viro ppter disparitatē nō potat co-
gnosci sine gñ periculo nō ē ei reddē-
da: l. p cōsuetudinē secūdi reddita sit
apta p. vt notat. glo. i dcō. c. fraternitatis.
sup xbo sūi. Lon. Bof. ut i sū. con. li. 4.
ti. 16. q. 5. l. 3. ibi referat diuerse alie opio-
nes dicēti mulierē debē restitui p. q
possūt itelligi qñ p mūs erat vel dubi-
tat vtrū sit sūis. Sec. si cōstet q p
pter disparitatē p sone a p nō potat co-
gnosci: vt dictū est. Et de hac mā dicū-
lati. l. impedimētū. 15. B.

Quid si petat diuortiu ppter malefi-
ciū. vt ga vir pōt cognoscere alias z n
vrozē. R. Debēt p cōfiteri ne forte h
cōtīgat. ppter aliqd pccm eoz. 33. q. 1. si p
fortarias. z sub recepto sacro inūgat
eis ut sūi cohabitēt z bona fide opaz
dent ad debitū carnale. z sic p triēniū
sūi babitabūt. A. nisi forte iā hitaue-
rit. tūc n videt necessariū dari triēniū
s. aliqs ali. termin. arbitrariū ad cō-
firēdū. z alia debita remedia adhiben-
da. dcō. c. si p fortarias. z ex de fri. z ma-
le. c. fi. B. Quo pacto itez accedēt ad
epm iurātes q sicut p mīserāt fecerūt
z nō potuerūt cōiūgi: z tūc adiuncto sa-
cramēto ppiquoz: vt dictū ē. §. 2. cele-
brabit diuortiu: z dabit vtriq lnia cō-
trahēdi. ex de fri. z malefic. vlt. z i di-
cto. c. si per fortarias.

71
S. qñ itelligēda ē pdicta cohabita-
tio triēniū. R. Sufficit q p maiorem
ptē āni cohabitēt. z q bona fide opaz
dent. ar. ff. de aq con. z est. l. i. §. duo. z
§. qd aut. Qd si infirmitate vel alio
caso ipediat vī tēpus restituēdū. ff. de
itactu. q. 2. l. i. §. 2. z se. A. Hoc fuit vi-
ctū hosti. vt p3 in sū. con. lib. 4. ti. 16.
q. 17. Tñ i. c. fi. ex de fri. z male. dicit q
debēt cohabitare p cōtinuū triēniū.
Ubi etiā dicit glo. sūi q p triēniū de-
bēt cohabitare qñ ppter frigiditatē peti-
tur diuortiu. S. h. ē vep si frigiditas
pus pbari nō possit: vt expsse dī co. ti.
laudabilem. B.

Quid si alter coniūgū nō vult cohabita-
re. R. Dicas excōicadū q quē stabit z
cautionē idoneā exigēdam vt cohabi-
tent. ar. ex vt lite non cōtes. qm. §. vlt.
vel distringat p curiā secularē. ex d iū-
di. cū nō ab boie. Idē fiat si cohabitēt
z nō attētant. A. Idē i sū. con. eo. ti. q.
is. fm hosti. z glo. Ray. B.

Quid si ecclia decepta p aliqō falsas
pbatōes ul. h mōi celebrat diuortiu
z postea vir fact. ē sacerdos. deinde cō-
pertū ē q ecclia fuit decepta. nūqd
iste sacerdos restituēt vxori eū repetē-
ti. R. fm Ray. Si nō pōt induci ad cō-
tinētiā fiat ut dī. mīmoniu. s. §. i. 4.
q. icipit. qd si p. lata. A. s. q. restituēt.
ga etiā monach. restituēt sibi: z tene-
bit iste debitū reddē vxori petēti: sed
nō d3 exigē. ga qñ in se ē solēniū
votū. ut z no. i sū. cō. li. 4. ti. 19. q. 4. B.
At si posito pdcō casu mīr qd nō repe-
tat vir. nūqd vir potest vxorē repetē-
re. R. fm Buit. Nō. ga vir p sacri ordi-
nis susceptōez p iudicauit sibi. A. Idē
in sū. con. eo. ti. q. 5. B.

Pone q mulier credēs diuortiu iu-
ste celebratū ingressa ē mōasteriū. an
cōpta xitate de iusto diuortio poterit
virū repetē iā i sacris ordinatū vel sa-
ctū monachū. R. fm Buit. Non. ga
falsa cā nō ipedit votū monachū. ar.
ex de voto. magne. z de conuer. comit.
et pte. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 6. B.

Pone q̄ duo fr̄es duxerūt duas foro-
res seu ʒanguineas ⁊ int̄ alterū ⁊ uxo-
rē ferē diuortii snia ppter ʒanguita-
tē: querit̄ utrū alter debeat ppter h̄o se
pari ab uxorē sua. R̄o fm̄ Ray. Nō. q̄
res inter alios acta aliis nō p̄iudicat.
ex de fide iſtru. int̄ dilectos. S̄ q̄tū ad
carnis copulā diſtigu. q̄a ſi alter cōiu-
gū ſcit eē ipedimētū int̄ ſe ⁊ uxorē nō
erigat debitū: neq; reddat. Si h̄o cre-
dat ex cā probabili: reddat ſ; n̄ erigat
Si aut̄ c̄ſdat ex aliq̄ cā temeraria red-
dat. ⁊ ſi p̄or dimittat erroneā ʒſciā. et
ſic erigat. ex de ſen. excōi. inquisitioni
A. Lō. p̄dict̄ Tho. ⁊ Pe. ut in ſū. con.
h̄o 4.º r. 2. q. 2. B

Utrū uir ⁊ uxor i cā diuortii iudicādi
ſint p̄t. R̄o h̄o Tho. ⁊ Pe. Ad p̄ſia iu-
dicātur. q̄a ſicut ſ; uiro dimittē uxorē
ob cām fornicatōis: ita licet uxorē utz
dimittere. 32. q. 1. ſi q̄s uxorē.

Post latam ſniam diuortii ⁊ ſepato-
thoro ppter adulterū uxorē ſi uir for-
niceſ nūq̄d mulier potēit uirū reperē
R̄o fm̄ Ray. Iudei ex officio ſuo d̄z ui-
rū cogē redire ad uxorē ſuā. ar. ex d̄ ui-
re iur̄tina nos. ⁊ ex de diuor. ex litteris
Idē Tho. ⁊ uide hūc caſū. i. m̄ſimomū
s. 5. 15. q̄ incipit. Pone q̄ lata. De mā-
diuortii multa h̄i p̄nt ex ipedimentis
matrimonii uidē. i. ipedimētum. Diuor-
tio facto apud quē filius nutrir̄i dēat
uide. i. filius. 5. 3.

Octor uel docere uide i
fra magiſter. ⁊ ſu-
pra diſcere.

Dolus Quid ē dolus aut
lata culpa. ⁊ h̄o mo-
di: R̄o fm̄ Hoſti. Dolus ē iſi-
dioſa machinatio: ut ſi cōmodatarius
ſurripit fecit rē cōmodatā. ff. de dolo. l. 1.
i. Lata c̄ſpa ē n̄ iſt̄ ligē q̄d oēs iſtelligūt
ſciūt ut ſi cōmodatari⁹ dimiſit rē cōmo-
datā i platea ⁊ fūit ablata ⁊ ipe dicat
q̄ n̄ credebat q̄ acciperet. Leuiſ culpa
ē deſidia ſiue negligētia. ut iſti. q. mo.
re ʒtrahit ob. 5. p̄. ut ſi cōmodatarius
repoſuit rē cōmodatā in camera ſua;

⁊ receſſit relicto oſtio apto. Leuiſſima
culpa ē q̄ aliq̄ mō p̄or p̄uideri. ff. ad. l.
aq. l. ſi putator. ⁊. 50. diſ. h̄i. qui arbores
ut ſi cōmodatarius rē quideſ in archa
repoſuit ſ; nō firmavit. A. ſcū clauē
ut in loco de q̄ ſtari. B. Nō ſi feciſſet
fur nō ſurripuiſſet. Laſus fortuit⁹ ē q̄
nullatenus p̄or p̄uideri. ſicut incēdiū
ruma: naufragiū: rapia. ut. L. cōmo. l. 1.
A. Idē in ſū. cō. l. 12. r. 6. q. 22. B

Dol⁹ i aliq̄ ʒctu dupliciter interuenit.
Nā q̄ſq; dat cām ʒtractui. puta dolo
te induxi ut uēderes q̄d alias nō eras
uēditurus. ⁊ tūc nō tenet ʒctus. ff. d̄ do-
lo. l. elegāter. 12. q. 2. q̄ſquis ep̄s. in fine.
Q̄ſq; dol⁹ incidit i ʒctu. ut q̄a eras uen-
diturus: ſ; per dolum te induxi ut muno-
zi p̄cio uēderes: ⁊ tūc tenet quideſ ʒtra-
ctus ſ; ſatiſfaciēdū ē d̄ dolo. ut. ff. d̄ ac-
emp. ⁊ uen. l. Julian⁹. Et nō. h̄o q̄ ep̄tor
bone fidei nō tenet d̄ dolo mediatoris
ſ; ipſe mediator. ut in p̄. l. eleganter. et
ff. de p̄ſeneris. l. 2. ⁊. 3. niſi in ſubſidium
q̄ſ. ſ. mediator deſicet ut nō poſſet. ut i
dca. l. eleganter. A. Delit⁹ facit. l. ſi. ff.
d̄ eo p̄ quē fac. ent. ubi of q̄ q̄ſ doloſ⁹
nō ē ſoluēdo nō ē equū q̄ q̄ſ lucratur
ex dolo alieno cū dāno alteri⁹. ⁊ oia p̄-
dicta notāt etiaſ in ſū. cō. l. 1. r. 1. s. q. s.
fm̄ Hoſt. ⁊ Hoſti. ubi ēt ponit quod ſta-
tim ſequit̄. B. Itē nō. fm̄ guil. q̄ i mo-
nachatu ⁊ m̄ſimomio etiā ſi dolus det
cām contractui nihilomin⁹ tenet. qui
dolum allegat dolum p̄bare debet. ut h̄ſ
i. locatio. 5. 6. in ſi.

Domicilium Quando
dicat q̄s
trāſſerre domiciliū ita q̄ fac-
tus ſit de iuriſdictione alterius: R̄o ſcōz
Hoſti. Puto q̄ fm̄ ius canonicū ʒci-
to ad aliā prochiā tranſit ⁊ hoſpitiū
conſtituit explicādo ſarcinillas ſuas:
⁊ ſe in ip̄o recipit aio remanēdi ſtat⁹
ſit prochiā illi⁹. ex de prochiis. c. ul.
⁊ ex de decimis. ad ap̄lce. A. Idē in
ſū. cō. l. p̄. r. 16. q. 13. B

Dominica dies Dies
domi

al cōstat int sūmas z p̄cipuas festiuitates d̄n̄i. Exo. 20. Mem̄o ut dies sabbati sanctifices. D̄n̄icam. n. colē de bein⁹ p̄pter honorē z gaudiū resurrectōis d̄n̄ice. de ose. di. 3. c. sabbato. Nul la operatio i illa scā die agāf: nisi tñ bymnis z psalmis z cāticis spūalibus dies illa trāfigat. de cose. di. 3. ieiunia. Irē tāta est excellētia h⁹ diei q̄ i nullo alio die pōt ep̄s cōsecrari. di. 75. q̄ die d̄n̄ico. ubi ēr subdit. q̄ q̄qd in signe a deo ē cōstitutū in terris: in h⁹ diei dignitate gestū ē. In hac mundus sūpsit ex ordiū. In hac p̄ resurrectōis z mors in reritū z uitā accepit p̄ncipiū. A. Hec fuerūt dicta Ray. ut p̄ in sū. cōfeli. p̄. ti. 12. q. 3. B.

Utr obfuario diei d̄n̄ice succedat lo eo diei sabbati. R^o fm Tho. scda scde q. 122. Non succedit ex ui p̄cepti: sed ex cōstitutōe ecclesie: z ex cōstitutione populi xp̄iani. Ideo nō est ita arda phibitio operādi in die d̄n̄ico sicut fuit i die sabbati: sed q̄dam opa ccedunt q̄ die sabbati phibebant: sic decoctio ciboz z alia h⁹ mōi. de ose. di. 3. puenit. in fi. Et i q̄busdā opib⁹ phibitis facilius ot sp̄sāt in noua q̄ in ueteri lege. Quin ēr h⁹ hosti. in sabbat⁹ marie opari de bein⁹ ne uideamur iudaizare. A. Idē in sū. cō li. p̄. ti. 12. q. 6. Ut q̄ d̄n̄ica nec aliqd festū hodie sit ex p̄cepto d̄no. z sic uacat ternū p̄ceptū decalogi. Mem̄o. zc. Sz poti⁹ dicēdū est q̄ non uacat. Nā lz eēt q̄ ad spālē diē sabbati ceterimomale: est tñ morale q̄tuz ad h⁹ q̄ aligs dies hebdomadē d̄puret ad d̄n̄i cultū fm Nicolaū de Lira sup. 20. ca. Exo. z alios theologos. Un z ueniens ualde fuit: ut sicut añ xp̄i aduētū cum uacabat grā deputar⁹ fuerat ad festā dū dies uacarōis q̄n de⁹ cessauit opari ita z post aduētū xp̄i z in tpe quo d̄n̄s opat⁹ ē salutē n̄fz d̄putaret dies magnifice opatōis. Et lz scriptura nō dclara uerit exp̄sse q̄ sit dies tñ satis dclara uerit tacite z sufficientē demōstrando maglia opa q̄ fecit d̄n̄ica die In illa. n.

ichosauit mūdū Ben. p̄. X̄ps resurrexit a mortuis. de ose. di. 3. sabbato. In eo spūs scūs dat⁹ ē aplis. z breuē q̄qd in signe ē cōstitutū a deo: i h⁹ diei dignitate ē gestū. 75. di. c. q̄ die d̄n̄ico. Itaq̄ ecclēsia n̄ statuit hūc diē ut ex se: sz poti⁹ us ex auctoritate diuine scripture: ita q̄ puenient a deo of statut⁹. Jō ēr ecclēia in. c. licet. ex de feriis. dicit q̄ ēr scriptura noui testi p̄cipit diē septimū. Clarec aut⁹: qz hoc nō pōt intelligi d̄ sabbato de ose. di. 3. puenit. g^o itelligit de d̄n̄ico. dco. c. q̄ die d̄n̄ico. Et ita dies d̄n̄icus q̄ bodie subrogat⁹ ē loco sabbati p̄cipif ex lege diuina. Qui aut⁹ dicē uidetur q̄ n̄ sit ex lege diuina p̄nt itelligi q̄ ad exp̄ssā declarationē: qz nō p̄cepit exp̄sse lz tacite z sufficient⁹: ut postēfuz ē. Et si d̄n̄i ca diuina lege p̄cipif: mltō magi festiuitates maiores d̄n̄ica quas enūmēat glo. i dco. c. licet de feriis. uidelz natiuitatē d̄n̄i. ep̄iphaniā. pasca resurrectōis ascēsiōnē d̄n̄i. z penthe costen. p̄ōt ad di z dies ueneri scā: uidelz dies p̄pus passionis. qz mltō plus p̄fuit p nobis mori q̄ nasci. z mai⁹ opus nō repitur de⁹ feci sse q̄ qd illa die fecit tātā i se mem̄o p nob recipiēdo passionē. Et qz ēr sup ope illius dici sūdat salus totius mūdī sine q̄ oēs alie festiuitates frustratorie foret. Irē qd dictū ē nō eē hodie ita artā obseruātiā d̄n̄ice sic olī sabbati d̄z intelligi uep⁹ q̄ ad cerimōia lia: sicut erat nō ābulare ultra unū miliare in sabbato. Act. p̄. ul⁹ qd sise. q̄ i se c̄rinebāt poti⁹ figurā futuroz q̄ aliud Quot̄o ad m̄ozalia: uidelz ut intēdāf diuinis obsequiis z ad dei honorē z nō strā salutē prinētib⁹ artius nūc obligamur q̄ olī ex uesti testō. cū nouū testamētū maiorē fgrat iusticiā. Math. 5. ibi. Nisi abundauerit iusticia uſa. zc. Un Aug⁹ i quodā smone dicit. Super hec oia prestamur ut oēs dies d̄n̄ico ad ecclēiaz ueniat⁹ ut diligēt⁹ scriptas q̄ ibi legūt audiat⁹. z ip̄o die scō pausa tiōnē hēat⁹. Si. n. ifelices iudei i tanta deuotione celebrant sabbatum ut in

eo nulla opera terrena exerceant: q̄to
magis xp̄iam in die dñico soli deo va
care uel deprecari. p̄ aie salute debet et
ad eccl̄iaz puenire. **B.** De mā dñice
et aliaz feriaz. i. festoz: vide. i. ferie.

Omninus tempo

ralis aliq̄z. De q̄stis et talliis
q̄s dñi t̄pales a subditis exigunt. vide
i. tallia.

An i aliqb' casib' possit dñs a subdi
tis exigē ultra c̄suetū ul' cōe statutū?
R. fm Ray. et hosti. p̄or. Et p̄ qdē p
defensione tre sue. Ad h̄o. n. tenetur oēs
nō solū d̄ reb' s̄ et laborare corp̄alis
ut sic seip̄os saluet. 23. q. 3. fortitudo. ex
de imu. eccle. puenit. Itē si ult' dñs ire i
exercitū indictū ab eccl̄ia ul' p̄ncipe d̄
bēricos ul' paganos. nec sufficit ad ex
p̄sas: p̄or a subditis petē moderatū
auxiliū. Itē si i bello ex pre sua iusto
fuit cap̄ ab hostib' nec sufficit se redi
mere absq̄ gūi dāno. Itē si ult' ire ad
p̄ncipē. p̄ obtinēdo p̄uilegio p̄tectionis
sp̄al' p̄ se et subditis. et nō p̄or cōmode ex
p̄sas ad h̄o. nccias facē. et si aliq̄ alia si
mil' cā emergat. puta qñ maritat filiā.
Nam acgrit sibi affines et amicos. aut
qñ facē filiū militē: aut accipit qd̄ erat
feudū suū: ul' nouū feudū acgrit. **A.**
Hec exēpla fuerūt glo. Ray. addētis:
q̄ cū talia uideantur respicē cōmodum
subditoz: nō credo q̄ dānādi sint q̄ ta
lia recipiūt ubi c̄stitutū ul' c̄suetū est.
dū tñ nō recipiāt ultra q̄ c̄stitutū vel
c̄suetū ē. Et si aliq̄ c̄suetū ē et ad arbi
triū exigi c̄suevit cū moderamine exi
gat. Lon. et tā cū Ray. q̄ cū glo. i. p̄dcis
cāis Ul. Lon. et Tho. i. genē et hosti. ad
dēo qd̄ statū seḡ de refectōe viay et
pōtiū et d̄paup̄atōe ex iusta cā: subdēf
Sec' si egē dñs ex cā iusta. ut i sū. cō.
li. 2. r. 5. q. 35. **B.** ul' ad refectōem pon
tiū et uiay. ul' qñ sine culpa depaup̄at'
ē uel obligat'. dū tñ sp̄ moderate et nō
ad gūamē crigat. 10. q. 3. vnio. circa me
diū. ex de cē. cū apla. 5. phibem'. 22. q.
5. de forma fidelitatis. Qd̄ si qd̄ plati

ipendant legato ul' alius maiorib'. de
de plus pp̄t h̄o a subdit' magis extor
queat q̄ ipendat: tenet extorta restitu
ere et tātūde pauperib' erogare. Supi
or ēt cū fuerit de h̄o q̄rela depōsita si
i hoc negligēs fuerit canonicē subiace
at ult'or. ex d̄ imu. eccle. ga pleriq̄. Qñ
h̄o dñs sine iusta cā extorquet a subdi
tis tenet ad restitutōem fm Ray. vñ
si uelit ludē ul' ultra uires suas ad ua
nitatē expēdē: ul' si i bello quod ex pre
sua iniustū erat cogat se redimē: tūc si
qd̄ p̄ eū ul' ei' officiales a subditis exa
ctū ē et ad dominos ip̄os puenit tenet
restituere illis a q̄b' exactū est. si sciū
tur. al' in pias cās ul' in utilitatē cōem.
Si aut ad eos nō puenit: nihilominus
debēt officiales suos ad restitutōē: cō
pelle. et eos punire. Lon. Tho. in ep̄la
qdā ad ducissam Lorraine et Barban
tis. **A.** Idē i sū. con. co. 11. q. 36. **B.**
Quid si subditi h̄nt vsuariū i aliquo
memore et dñs auferat eis: nunq̄d tenet
ad restitutōem. aut si ali' abstulit eis
aliquid: nunq̄d sufficit si satisficiat dño il
loz? **R.** fm Sunk. Tales subditi si ita s̄t
fui q̄ nihil hēant pp̄riū: sed peculū si
qd̄ h̄nt ē in p̄tate dñi ut reuocet qñ uo
luerit. et ip̄m vsuariū h̄nt p̄ peculio do
minus p̄or reuocare. Itē etiā de dānis
eis illatis ab alio sufficit satisfieri dño
Si aut tales subditi s̄nt q̄ nihilomin'
hēnt res suas. pp̄rias: tūc nec dñs p̄or
eis auferre vsuariū nec de dānis eis il
latis p̄or dño satisfieri. **A.** etiā si eēnt
tales subditi q̄ eoz dñs possēt de con
suetudine quātū et qñ ult' de bonis eo
rū cape: q̄ in talib' restringēda ē h̄o i
abusio et extorsio poti' q̄ laxāda s̄z eū
dē Sunk. ut i sū. con. li. 2. r. 5. q. 42. **B.**
De tallis et gabellis et pedagiis q̄s et q̄
dñi sine cōitares qñs exigūt vide. i. pe
dagiū. et i. tallia.

Onatio p̄ inter uiuos

qd̄ sit? **R.**
s̄z hosti. Est licite rei nullo iur
cogente mera liberalitate facta collō.
A. Idē in sū. con. li. 2. r. 15. q. 72. **B.**

Quis pōt donare? R. fm hosti. Do
nare pōt pffamilias z dñs rei. Non g^o
feruus: nō filiuffamilias. ff. eo. l. filius.
Itē nō mior. 25. anis. L. si maior fac. ra.
ha. l. vlt. Et multo min^{us} pupillus q ali
enare nihil pōt sine tutoris auctorita
te. ff. de acq. re. do. l. pupillus. Itē nec
monach^{us} ul^{ter} ouerfus. 54. di. abbat. De
clit. an possint donare hñ. i. §. pñt. Item
nō pōt donare q nō ē opoos mētis. vt fu
riofus: nec pñg^{us}. ff. de cura. fu. l. Julia
n^{us}. S; nec is cui alienatio p legē infdi
eta ē: vt qz omisit crimē lese maiestati
L. ad. l. iul. ma. l. ult. vñ hñc ē. L. de he
reticis. l. mamcheos. A. Ibi solū dñs
gñsdā hñctis. S; eo. ti. l. gazaros. dñ
de oibus. Nō tñ fit executio hui^{us} snie
nisi fuerit p ecclasticos iudices hñcti
iudiciali pñciati. vt in. c. cū scdm: de
hñctis li. 6°. B. Itē nec odēnat^{us} d pu
blico crimie. l; an sniaz donare posset
ff. eo. l. pñt. ractū. z. l. donatōes. §. vlti.
A. Idē in sū. con. li. pñ. ti. 5. q. 73. Pōt ēt
filiuffamilias aliqñ donare: vt in dñā
l. filius. ff. de dona. vbi dñ. Filiuffamili
as donare nō pōt nec si liberā peculii
administratōem hñt nisi iusta rōne
mot^{us} donet: vñ nisi expresse ei sit oces
sum donare: vñ nisi ex psona h^{ab} colliga
tur. vt si ē fili^{us} senatoris ul^{ter} alic^{uius} alren^{is}
dignitat^{is}. L. cñ. n. nisi filio spātr donan
di facultas adimat^{us} ocessisse vñ dñ ei li
berā dat peculii administratōem. Pōt
ēt donare d castresī ul^{ter} qñ castrensi pe
culio inf uiuos z mort^{is} cā. cū de eo ēt
testi factōem hñt. Et exceptis his ca
sibus filiuffa. nō pōt donare. Et si cui
pmissū est dñare nisi spātr etiā mortis
cā fuerit donare pmissum nō pōt mor
tis cā donare. hec ibi. B.

Lui possit donari? R. fm hosti. Lui
libz nisi p legē phibeat: siue sit pñs si
ue sit absēs. not^{us} ul^{ter} ignot^{us}. Itē pñsa. z
filiosa. dico exñeo. Nam filiosa. suo qñ
diu dñm ptate pñs nō valz facta dona
tio: sed ualefacit p emācipatōem. L. e.
l. sine. A. Hoc vez ē nisi fuerit reuo
cata: vt in dicta. l. sine. B. vide. l. §. an

pl. Itē nec inter uiz z vxorē valet. vi
de. l. §. 6° 7° z 8°. Itē nec miles pōt dona
re meretrici. L. de dona. inf uiz z vxo
rē. l. si acillā. A. Idē i sū. con. li. pñ. ti. 5.
q. 73. B. Immo ēt gliber phibetur
donare meretrici. 86. di. q uenatoribus
Si tñ donauit repetere nō possū: ut ibi
no. A. qñ in pari cā turpitudinis poti
or ē dñtio possidētis. ff. de dñ. ob tur.
cau. l. si ob turpē. §. porro. Fallit in mi
lire q pōt reuocare donatōem quaz fe
cit focarie. Et si talis phibitio donādi
ē erga milites terrenos: fortius erga
chicos fm hosti. ut in dicta. q. 73. B.
De dñdo siue donādo adulatoribus vi
de s. adulatō. §. fi. De dñdo histriōib^{us}
vide. l. histrio. A. Aduertēdū etiā q
nō pōt donari iudicibus siue rectorib^{us}
qb^{us} certū salariū cōstitutū ē. Al. puniē
dās z rēpñs. ut. l. fi. L. ad. l. iul. rēpñ. nisi
esculētū uel poculētū mera libalitate
oblatū: qñ paucis dieb^{us} cōsumi possit.
extra de rescrip. c. statutum. §. in super
li. 6°. B.

Donatio multis de cāis reuocari pōt
pñpue modis illis qb^{us} libert^{as} sit fu^{it}
vide. l. libertus. §. 2°.

Utz donatio facta sub dñtōe sit idē
qd facta sub mō. R. Nō. Nā illa q fit
sub dñtōe. pura si tale qd fiat ul^{ter} sit nō
tenet nisi exñte dñtōe. sed illa q fit s b
mō puto ut tale qd fiat stari tenet: sed
nō extāte illo pōt reuocari. L. de dona.
sub mō. l. i. z. 2. A. In his legib^{us} dñ solū
de donatōe sub mō. S; eo. ti. l. fi. dñcñ
de donatōe sub dñtōe. B. Et idē dicē
dū est de vñditōib^{us} z huiusmōi dñtib^{us}
Et vide de hoc infra matrimonium. §.
et 6°.

An iuges sibi inuicē donare possint
R. qñ nō. Nec ualet donatio. qñ poti^{us}
phibita ē tā iure canonico qñ ciuili. ex
eo. donatio. z. ff. eo. l. i. nisi in certis casib^{us}
bus qñ hñs in se. §. hñt phibitōis
sūt. 4. cāe. Prima ē ne. ppter amozē
alē iungū nō obtēperādo dñatōib^{us} faci
liter spoliare. ff. eo. l. i. A. Hoc autē
receptū est ne in iurto amozē inuicē se

spoliaret donatōib' nō obtēperātes: s; p'fusa erga se factare agētes. **B.** Se cūda ne melior in paup'tatē incidēt: z d'terior d'tior fiet. ff. e. l. 3. Tertia ne for te iuges intēri ad acq'rēdū sibi p' dōa tōes: nō eēnt studiosi libos h'ndi u' edu cādi. ff. eo. l. 2. Quarta ne amor honest' z d'biti exbitō q' d'bet eē it' iuges p'cio ciliari uiderēt. ff. eo. l. 3. Et sic int' eos donatio nō ualeat etia; si fiat p' in'posi tā p'sonā. ff. eo. l. si sponsus. §. gnātr. **A.** **Hic.** §. nō uidet h'ri in hac. l. sed h' di ctū p'bat b'n ea. l. in p'ncipio. **B.** Nec ualeat inter eos remissio alicui' debiti aut assignatio cuiuscūq; debitoris. q'a bec oīa donatōes sūt. **A.** **Hec.** p'bant in d'cā. l. si sp'us: ubi ēt h'et i p'ncipio: q' donatio int' sp'osuz z sp'osaz ualeat. z nō. ēt i sū con. li. p. ti. is. q. 76. **B.**

Sūt tñ casus q'bus donatio int' cōiu ges ualz. Et p' q'dē si is q' donauit p'mā sit i eadē uolūtate usq; ad mortē. Nāz h' mōi donatio morte donator' ualeat scit. ex eo. donatio. Itē ualz donatio si alē nō sit inde paup'ior: l; alē fiat defi or: ut si marit' b'ēs ab aliq' istitut' non adeat ut uxori substitute locū faciat. Itē eodē mō ualz si alē nō fiat d'tior: l; alē fiat ide paup'ior: ut si uir donauit uxori ad emēdū unguēta z h' mōi: ut i d'cō. c. donatio. z. ff. eo. cū h' status. **A.** **Hic.** u' facit eo. ti. l. si sp'us. §. p'lt. et §. si. z. l. se. **B.** S; z donatio iter sp'osū z sp'osaz ualeat: ut i d'cā. l. cū h' stat'.

Quib' mōis donatio facta int' uir z uxore reuocat' **R.** **Primo** q'dē reuoca tur expresse per p'nam. ff. eo. cum hic status. §. p. **A.** Et ibi p; q' d; attēdi su p'rema siue ultima uoluntas q'n p'hes mutat int'ēdēm. **B.** Item reuocat' si res donata p' donatore alienet. l. eo. l. si marit'. **A.** Itē h' nō p'bat. s; i d'cā. l. cū h' stat'. §. si marit'. Ubi p; q' nō so lū alienādo u' tacite reuocare dōatio nē: s; ēt pignori obligādo: nisi exp'sse aliō off'dat. **B.** Itē si p'moziat ille qui donatōem accepit. ex eo. donatio. Itēz si diuortiu fiat: ut i d'cā. l. cū h' stat'. §.

diuortiu. **A.** Et ibi p; q' h' uer' est q'n diuortiu sit ex displicētia. **Sec'** si fiet cū bona g'ra: ut si fieret cā religionis. Itē sec' si p' diuortiu m'fimoniu i'stau rat. ut ibi **B.** Itē cū focer nūciū diuor tui mittit nūciū cui dōauerat. ut i ea. l. cū h' stat'. §. si focer. **A.** Oīa q' habent i h'. §. fuerūt d'cā Hoff. ut p; in sū. con. li. p. ti. is. q. 77. Et p'dcā non solum obti nēt int' uir z uxore: s; ēt int' focer z ge nez seu nuz. z int' soceros q' coplatos in m'fimonio in p'tate h'ent d'cā. l. cū h' stat'. §. o'ro. **B.**

P' z fili' q' ē in ei' p'tate sibi donare nō p'nt: eo q' p' z fili' q' si una sūt p'soa. l. de impu. z alius substituit. l. ult'. Fat lit tñ i dote z dōatōe. p'p' nuptias: quā p' filio z filie donare p'nt. Itē fallit cū filiofam. l. eūti in castra: p' dōat' mobi lia. Itē ualz si p' remittat filio usufru ctū quē h; i reb' ill' aduētiens. Itē ua ler si fiat ob alimēta. bec **Hoff.** **A.** Idē i sū. con. eo. ti. q. 78. ubi ēt d' fm cū dē q' q'qd d' de donatōib' int' uiruz z uxore p'hibitis: idē pene in telligas de donatōibus int' p'ēs z filios. **B.**

Uir sacerdotes parochiales z alii c'lici siue p'lati possint dōare. **R.** Quā tū ē de p'f'mōialib' siue de suis. p'p'nt aut q' p' aliquā hereditatē uel alio mō ituitu p'sone acq'sierit: donare possūt. ex de suc. ab ites. c. p. S; z d' fructib' b'n ficioz suoz donare p'nt quedā modica fm eoz statū: s; tñ tenēt z debēt dona re paup'ib' p'sois z hōcstis: q'a q'dāmō bona c'lico; sūt paupe; . At p'sonis in honestis donare nō licet: ut s. §. d'cā ē. Et ad istā materiā facit s. c'lic' 4. §. 5. **A.** Et fm ea que ibi z h' d'cū uidēt itelligēda q' notat in sū. con. li. p. ti. is. q. 79. l; ibi uideant dicta latiora poni s; **Hoff.** Itē etiā d' fm Hoff. q' in dona tōe rei modice nō regnāt cōsensus uel cōsilii c'lico; . Et ad hoc facit ex eo. cete rū. Itē q' c'ps ad cōstruēdū mōasteriū p' c'ferre q'nq; g'limā bonoz siue eccl'e sic. Ad edificatōem x'o alteri' eccl'ie so lū c'et'esimā. i. q. 2. bone rel. Nec regnēt

78
nouus consensu: cū semel a iure decessu
sit. Et si ples donatores fecit q̄ excedat
quingagesimā uel ceteresimā l3 diuersa
circa hoc dicta sint a diuersis: meli⁹ vñ
ut excedens reuocet. z nō oēs fm eūde
Bof. Itē dca q̄ngagesima uel ceteresima nō
d3 dari qñ eēt in graue dānū ecclesie.
ex eo. ad aplice. Itē ē r in rex donatio
ne d3 attēdi rōnabilis consuetudo loci.
ex eo. ceterz. B.

Utrū plari ecclay donare possint. R.
Dicendū q̄ pnt qdā modica. i. q. 2. ter
rulas. cōsiderata tñ rei donate quātita
te z loci consuetudine. ex de dona. ceteruz.
De hac mā uide s̄ clic⁹ 4. s. 2. z 5. Quā
tū ecclius donari possit uide. i. ecclesia.
p. 5. s.

Donatio 2. s. scā mort

Donatio cā
mortis est cum qs magis ult
se hñe q̄ eū cui donat: magisq̄ eū cui
donat q̄ herede suū. ut. ff. de dona. cā
mor. l. 1. z Insti. de dona. s. 2.

In q̄ differt donatio cā mort a lega
to? R. Donatio cā mortis ad instar le
gatoz redacta ē: ut idē iur sit i utroq̄
ut isti. de dona. s. 2. Differūt tñ in q̄bus
dā. p q̄ legatū sp tradit ab herede: sed
donatio cā mortis qñq̄ ab hñe qñq̄
a testatore. Itē si qs accusat testm ut
falsū amittit legatū: sed nō donatōem
cā mortis. Alit si ex aliq cā rescindat re
stamētū z donatio cā mortis. ff. eo. l. si
aligs. z. l. si debitor. A. Itē i sū. cō. li. 3.
ti. 5. q. 50. fm glo. Ray. q̄ ē dīc q̄ alie s̄
orie que solēt notari. L. dōa. cā mor.
i sūma z in littera. B.

Reuocat donatio cā mortis si donan
tē peniteat. uel si liberat? ē de penitō
i quo erat: uel si deficiat cōditio sub q̄
donatio facta fuit. ff. si cer. petat. l. non
ois. Itē si donatari⁹ pus decedat q̄ do
nator. ff. eo. si filio. z. l. se. z si. A. Itē in
sū. con. eo. ti. q. 75. fm hosti. q̄ etia ad
dit q̄ idē est z si nō adimpleat cā sub q̄
donatio facta ē: z q̄ p̄dicta xā sūt nisi
sic datū fuerit ut statim trāseat cōsum
nec reuocari possit. q̄a talis donatio inf

vinos facta censet. Et ex quo facta est
nec cōditōem nec modū nec p̄nam suā
cā admittit. ex cā tñ reuocari pōt: ut. p
pter supueniētē filioz natiuitatez. i. 7.
q. ult. quecunq. B.

Donatio 3. s. ppter nu

prias. Dona
tio ppter nuptias ē qd spōsus
sponse donat qñ ab ea dotē accipit. ex
de dona. int virū z vxor. c. nup. A. Et
ibi p3 q̄ idē ē etiā si sponsus donat qñ
nō accipit dotē. qz siue accipiat dotem
siue nō: illud qd donat sic uocat. vñ z i
dcō. c. nup. i. si. dī. Illud te nolum⁹. igno
rare q̄ vxor dī dare dotē uiro. uir autē
vxori donatōem facē ppter nuptias.

B. h̄ mōi aut donatōis p̄p̄iū ē q̄
si paciscat marit⁹ de dotē uel pte doti
lucrāda uxore p̄mortua: talē partē d3
lucrari mulier d donatōe ppter nuptias
p̄mortuo uiro. ex dōna. int uir z uxor.
re. donatio. s. sane. z. l. d pac. uen. l. ex
morte. A. Ubi ē r p3 q̄ ē si diuerse sint
quātitates maioris uel minoris dotis
z donatōis ppter nuptias. qz ē tñc eq̄
litas de necessitate reqñt in quota z non
i quātitate. z q̄ si pactio dīa facta fue
rit: nō ualet. Et subdit. Eadē custodiri
cēsem⁹ siue pater. p filio siue mater si
ue ip̄e ductur⁹ uxore sui iuris cōstitut⁹
siue glibet alius. p eo an nuptias dōa
tionē nupture dederit. Sili quocq̄ mō
p̄ p filia: siue m̄ siue ip̄a p se sui iur
cōstituta siue glibet ali⁹. p ea vxorem
ducturo dotē dederit seu p̄misit: qñ
z alio. p ea offerētē dotem ip̄a eā p se
vñ offerre. Qd adeo uep ē ut z ip̄a ab
alio. p se oblatā dotē in lucz suū repo
scar: nisi forte is q̄ eā obrulit statim. i.
tpe obligatōis seu p̄missionis stipula
tus ut pact⁹ sit ut sibi dos p̄dca redda
tur. hec ibi. hodie at d3 eq̄litas eē nō so
lū i q̄ra s3 ē r cōgritate. ut in auc. de eq̄
li. do. s. p. coll. 7. Itē i dcō. c. donatio dī.
Sane soluto m̄rimonio sic dos qd mu
lierē: ita donatio ppter nuptias redit
ad viz. nisi de consuetudine secus obrie
at. B. Donatio ppter nuptias alienari

non pōt. ut. l. dos. §. 3.º

Dos ē que dat uirō a mulie
re p onere qđ de mfi
monio sustinet. vñ tā diu du
rat qđ diu z mfi moniū. sed eo soluto sol
uit. qz sine eo eē nō pōt. ff. d. iure dotiū
.l. 3. Et ē dos qđ p pziū pfimontū mulie
ris. ff. de muno. l. deniq. §. 3. uerū. in fi.
S; qđ diu stat in mfi monio dñiuz dora
liū ē penes nup. vñ z uolūtātē uiri nō
pōt idē ēt etynā facē. ut. i. etyna. 2. §. 3.º

Quot sūt spēs doti? R. Due. Nā alia
pfecticia. alia aduēcticia. Pfecticia
dos ē qđ a pfe. p filia. uel ab auo. p nep
te. uel ab alio noīe eoz seu de bonis eo
rū dat. ff. de iure do. pfecticia. Aduēcti
cia hō ē quā ipa mulier dat. p se uel ali
us a pfe uel auo siue sit frāz siue sit ali
us quis. Itē dos alia extimata. alia in
extimata. Si extimata dat tā lucrū qđ
dñiū ptinet ad mātū sicut ad rei em
ptorē. A. Extimatio. n. inducē emptōem.
ut. i. l. plerūq. de q. i. B. Si hō iextia
ta: pānū z lucrū ptinet ad mulierē. ff.
de iure doti. plerūq. Fruct. tñ ptinet
ad maritū. ppter onera mfi moniū. Cū
fer. dotaliū pecoz ad maritū ptinent.
qz i fructib. opuntant. sicut ut suppleat
demortua capita ex iā natis ferib. ut
i dca. l. plerūq. A. Idē in sū. con. libro
4.º ti. 25. q. 2. B.

Pactū pfi factū a filia dum nuptui
traderet qđ dote pteā nullū ad bona
pna regressū hfer. iprobat lex ciuilis.
Si tñ iuramēto nō ui nec dolo pfito
firmatū fuerit: seruari d; ex de pac. c.
quis. li. 6.º

Dos z donatio ppf nuptias alienari
nō pōt ēt z sentire uxorē. ff. de sū. do. l.
lex iulia. A. Ibi nil aliud dñ nisi qđ ali
enatio phibita marito phibet z spon
so. S; hº bñ dñ i. c. cū ctingat. i. allega
to. B. Nec ualet alienatio nisi uxor
iurauerit nō dñenire. ex de iureiuran
do. c. cum contingat. z de iureiurando
.c. licet. li. 6.º A. Hoc est uerū qđ sine
ui uel dolo sponte pstitum fuerit iura
mētum: ut in dictis. c. B.

In qbus casib. marit. lucrat dotes?
R. Lucrat ex pacto: ut si paciscat d to
ta dote uel ei pte post uxoris mortē
lucrāda. vt. l. de pac. uen. lex morte.
in pñ. z in auc. ibi posita. Itē lucrat ex
legē: ut si ppf adulteriū mulieris fiat
diuortii mulier dote amittit. ex d do
na. inē uir z uxorē. plerūq. A. Ubi ēt
p3 qđ idē ē qđ pprop fornicatōem ipsa
per se sine alio iudicio recessent. Et q
his casib. amissio h3 locū nisi postea
recōciliata fuerit uiro. In dco ēt. c. ple
runq. p3 qđ idē qđ i dote ē etiā in dota
licio: qđ h3 glo. ibi ē illud qđ mulier lu
craret ex pacto de donatōe pprop nu
ptias. uel qđ pro dotalicio itelliguntur
paferiales. B. Itē mortua uxorē in
testata z deficientib. liberis z ppiquis
uir succedit uxori z lucrat dotes z eo?
ut. l. vñ uir z uxor. l. i. In aliis autē casi
bus dos ad mulierē: z donatio ppf nu
ptias redit ad uir. nisi sec. obtineat d
cōsuetudine approbata. ex d dona. inē
vi. z uro. c. donatio. §. sane. A. Hec oia
notant i sū. con. li. 4.º ti. 25. q. 5. fm Ray.
z glo. eius qđ etiā expmūt fm ius ciuile
multas alias cas ex qb. marit. pōt im
pune repudiare uxorē z dote lucrari.
ut i auc. ut liceat ma. z aue. §. ga uero
coll. s. et subdit. Nota tñ qđ qd dicat
lex ista uir nō pōt dimittere uxorē nisi
ppf fornicatōem. B.

Done qđ ppf adulteriū uxoris facta
separdē thori mulier dote amittit. nūc
autē pbata z sanguinitate separaf oio.
nūqd poterit mulier dote reperē? R.
Nō. Nā h3 mō appareat qđ n fuit ma
trimoniū: mulier nihilomin. puniēda
ē ppf intēdōem cū ope subsecuto. ex d
biga. nup. z. cult. z etiā ut p hoc ceterq
delinquēdi mā auferat z ne excogite
tur falsa pbatio d mfi moniū. hec do
sti. Lau. Hof. Ber. z Jo. A. Idē in sū.
con. eo. ti. q. 6. l3 ut ibi p3 Lancre. dixit
contrarium. B.

Lui restituēda sit dos? R. Si dos fu
erit a pfe. pfecta. tunc si i mfi monio si
lia pñozia: debz dos reddi pfi. l. solū.

ma. l. dos a pfe. A. "Hoc uerz e qñ filia
erat tpe mortis sub prate pñs. Secus
si erat emācipata. ut no. ibi glo. B. ni
si si mulier reliquit liberos: qñ tñc l3 d
iure deberet pñ. tñ de osuetudine re
manet penes liberos. ut no. in de al. l. dos.
A. in glo. Quidā ē intelligit h° eē d
iure. ar. l. p° dotē. ff. solu. ma. Alii dñcñt
S3 pma opio pñuaret. ut no. in sū. cō. eo.
ti. q. 7. ubi ē notat oia qñ h° s. hñt. B.
Si hō uir pñmoriat: tñc talis dos pñi z
filie reddēda ē. A. Uerz ē qñ filia ē in
prate pñs. alñ uidef dāda solū filie: ut
uidef colligi ex. l. 2. i. allata z ex glo. i
dicta. l. dos. nisi pñ fuerit tpe datōis sti
pulat° eā sibi reddi. ut dñ. i. Qñ hō filia
ē sub prate pñs: tñc fit qd dictū ē. s. z
qd sequit. B. Ita tñ qñ nec pñ alit qñ
ex uolūtate filie eā petē pñ. ff. solu. ma.
l. 2. A. Ubi ē pz qñ filia nec filia pñt pe
tere sine pñe. Et dñ filia pñt osentire qñ
scit z nō dñcñt. uel qñ effecta fuerit de
mēs. B. Qd si pñ nō uiuat uxoz red
dēda ē. ut ibi. Si hō dos fuerit a qñcuq
alio pfecta: tñc si pñmoriat uxoz ad he
redes eius pñnebit dos. S3 pñmoriat
uir: dos ad uxozē redibit. Intellige h°
nisi ille q dedit fuerit stipulat° dotē si
bi reddi. L. de rei uxo. q. l. unica. z. ff. so
lu. ma. l. qñes. s. p. A. "Hoc uerz ē qñ sti
pulatio facta ē tpe quo dos data ul p
missa fuit. Sec° si postea: cū ius iā qñ
tum sit mulieri. dicta. l. post dotem. ff.
solu. ma. B.

Qñ restituēda sit dos? R°. Si dos cō
sistit i rebz. s. mobilibz: restituēda est
statim solu. mñimonio. Si hō mobili
bus dz restitui i fra añū. L. de rei uxo.
ac. l. unica. s. cū añ. A. Idē in sū. con.
eo. ti. q. s. fm Ray.

An sp marit° i casu restituēde doris
opellat reddē in totū. R°. Maritus in
restituēda dote nō cōdēnat nisi in qñtū
facē pñt. s. bita rōne ne egeat si nō dolo
xat° est. L. de rei uxo. ac. l. unica. A. s.
cū añ. iuncta. l. i. dñnatōe. ff. de reg.
iur. B. Et dz cautōem expmēre qñ si
ad meliorē fortunā puenit soluet re

si diuū. "Hoc ē pñlegiū trāsīt ad filios
eiusdē mñimonio. ut. ff. solu. ma. l. mari
tū. A. "Neli° facit. ff. eo. ti. l. cñ. In. l. n.
maritū. nil aliud dñ nisi qñ h° pñlegiū
ñ trāsīt ad hēdē. B. S3 h° heredi cñ
neo nō ē pñtādū. qñ tale bñficiū pñ
nale ē z cū pñona extinguit. A. "Hoc di
cit. ff. solu. ma. l. qñ. qñ seqt immediate p°
dicta. l. maritū. Et oia qñ hñt in hoc. s.
notātur ē in sū. con. eo. ti. q. 9. fm Ray.
Aduertēdū ē qñ si marit° paciscētur
qñ possz oueniri ultra qñ facē possit: est
dñ bonos mores z nō ualet pactū. ff. so
lu. ma. l. alia. s. p. B.

Utrū marit° uel ei° heredes i fstitue
da dote possint detrahēre expēsas. R°.
Expēsas nccias: utputa qñ domū refec
z bi°: retinere pñt. ut. L. de ipen. i. re. do
ta. fac. l. i. expēsas hō uolūtarias ul no
lupruosas pñt ē si uolūtate mulieris
facte sūt. ff. solu. ma. l. in uoluntariis.
A. "Ita. l. ē poti°. ff. de ipen. in re. dora.
fac. z qñ hñt in hoc. s. fuit dictum Ray.
ut pz in sū. con. i. dicta. q. 9. B.

Quid si marit° teneat de dote z habz
alia dñbita. R°. Mulier p dote h3 obli
gata oia bona uiri i tāqñ qñ pñferf oibz
creditoribz nñ hñtibz expēsas hypotecā
et hoc nisi ali° pñt sit i fili iure: ut qñ pe
tit dotē pñcedētē. ut. L. qñ po. in pig. ha. l.
si. uide. i. restitutio. z. s. s. S3 i donatōe
pñt nuptias nō pñferf mulier credito
ribz nisi posterioribz. A. "Hoc idē colli
gitur i dicta. l. si. in fi. z idē qñ i h° s. dñ
notat i sū. con. li. 4. ti. 25. q. xi. B.

Etiā cñstāte mñimonio mulier pñt re
cuperare dotē: ut qñ uir xgit ad iopiā
L. de iure do. l. ubi. A. Ibi etiā dñ qñ
nō dz mulier hoc casu dotē alienare s3
oseruare. p sustētatōe sui z mariti z
filiorum. B.

Pzo dñcto viri nñ dz vxoz dotē amir
tē ex dñ pig. ex lñis. ē si cōmisit crimen
lese maiestatis. L. ad. l. iul. ma. qñquis.
Pzo possessiōe pignozata genēo. p do
te fruct° nñ dñt oputāi i sortē si gener
sustinet onera mñimōi. ex dñ vñ. salubri
ter. vide hoc. i. vñura pñ. s. is. qñ incipit

Pone qdam gener.

Qui h3 cognoscere de mifimonio h3 co
gnoscere 7 de dote tãq̃ d̃ accessorio. ex
d̃ dona int̃ vi. 7 uxo. c. p. 2. 7 3. ff. de iure
do. l. 2. 7 3. A. In his. l. i. nil de h̃ of. sed
ad h̃ bñ facit. l. 2. ff. de iur. om. iudi. B

Abia.

Utrum dubia sint
in meliore partes
interpretada. R. fm Tho. sc̃da
sc̃da. q. 60. Dicendū q̃ sic. ut dicit glo.
sup̃ illud Ro. 1. 4. Qui nō māducatur mā
ducatur n̄ iudicet. Nā ex h̃ q̃ aliq̃s hēt
malā opinionē de aliq̃ abf̃q̃ sufficere
cā iniuriat ei 7 cōrēnt ip̃m. Nullus at̃
d3 aliū cōtinere ul̃ nocumētū q̃d cūq̃
iferre abf̃; cā cogēte. Et iō ubi nō appa
rēt de malicia alicui? manifesta idicia
debem? eū bonū h̃re interpretādo id q̃d
dubium est in meliore partem. Et me
lius est q̃ aliq̃s frequēter fallatur ha
bēs bonā opinionē de aliquo malo ho
mie q̃ q̃ rari fallat h̃is malā opionē
d̃ aliq̃ bono. q̃ ex h̃ fit iuria alicui. n̄
at̃ ex p̃. ex de re. iu. estote. A. Idē i sū.
con. l. 3. ti. 3. 4. q. 235. B. In dubiis via
tutior est eligenda. ex de homic. ad au
dientiam.

Bellum

est singularis
pugna pro pro
batōe xitatis: ita videlz ut q̃
uicerit p̃basse intelligat: 7 si nō vicēit
defecisse in p̃barōe putet. 7 of̃ duelluz
q̃i duoz bellū. Df̃ ēt monachia. i. singu
laris pugna. A. Idē ēt in sū. con. l. 1. 2.
ti. 3. q. i. fm Ray. hosti. 7 hosti. Et addit
Ray. Df̃ etia3 uulgo in quibsdaz pri
bus iudicium: eo q̃ ibi iudiciuz dei ex
pectat. B.

Duellū facē n̄ ē licitū. 2. q. 5. monoma
chia. Nā est d̃ p̃ceptū illud. Nō tenta
bis dñm deū tuū. Deut. 5. 7 Natb. 4. 2.
Contra q̃d nullo mō faciendū est. 2. 2. q.
2. querit. Item exp̃sse phioes lege se
culari. L. de gladiatorib. l. unica. l. i. xi.
Con. i. h̃ hosti. 7 hosti. 7 Tho. sc̃da sc̃da
q. 5. A. imo. 95. arti. 8. Et h̃ fuit p̃ncipa
le dictū Ray. ut p3 i sū. con. l. 2. ti. 3. q. 2.
Et addit Ray. Nec obstat q̃ crimē le

se maiestat: crimē pduellionis appel
lat. ga illud nō iō of̃ q̃ in illo crimine
sit admittendū duellū. put qdā male in
tellererūt. s3 q̃ pduelles dicuntur ho
stes. vult g̃ dicē crimē pduelliois. i. cri
mē hostile. ff. de xbo. sig. l. q̃ nos B.

Utz i duello cōsuetudo gnālis aliq̃e
excuser. R. fm Ray. 7 hosti. Nulla
cōsuetudo uel ueri? corruptela pōt ali
quē excusare. q̃ diuturnitas t̃pis non
minuit p̃ctm s3 auget. ex de simo. nō sa
tis. 7. c. cū i ecclie. Peccat g̃ oēs morta
liē s3 differenter. Bzant. n. peccat q̃ su
scipit etiā p̃p̃t quēcūq̃ metū. Attenu
atur aut̃ p̃ctm eius multū. p̃p̃t piculū.
rex l. p̃soaz. 32. q. 5. ita nē. ex q̃d mer? cā.
sacr. Ille at̃ q̃ spōte suscipit 7 g̃ offert
7 iudex q̃ desert ul̃ auctoritatē p̃stat.
Item ille q̃ ex officio dat cōsilū auxili
um ul̃ fauorē. Itē sacerdotes q̃ dāt bñ
dictōes sic alicubi ē cōsuetudo oēs dico
lōge peccāt g̃uius. Et si cōtingit ibi ho
micidiū oēs fierēt irregulares. 17. q. 4.
oēs. Si g̃ cōlico offerat duellum: nullo
mō suscipiat nec p se nec p alium loco
sui. q̃ de iure d3 deponi. ex eo. c. p. 7 2.
A. pōt tñ ep̃s cū illo dispēlare dūmō
ex duello mors uel mutilatio secuta n̄
fuerit d̃cō. c. p. B. S3 d3 eū ep̃s defen
dere uel ecclia: de cin? iurisdictōe est.
ex de fo. p̃p̃e. c. 1. 7 xi. q. i. c. p. 7 2. A. Lō.
etia3 p̃dictis hosti. ut in sū. con. eo. ti.
q. 3. B.

Nūqd fuit irregulares cōlico q̃ afferūt
reliq̃as ad iurādū pugnatur i duello?
R. fm Buit. Ray. uidet̃ sentire q̃ sic.
q̃ uidet̃ coadiuuare ad h̃ q̃ duellum
fiat. sicut illi q̃ dāt bñdictōes. Adibi tñ
uidet̃ dicēdū q̃ si tales cōlico soluz affe
rūt reliq̃as ad iurādū: ita q̃ eis n̄ afferē
tib? nihilominus fieret duellum non
sunt cooperatores nec uidētur eē irre
gulares. alī sic. A. Veritas ē q̃ nō po
test negā qn aliq̃ mō sint coopatores.
Et cū bellū sit iustū merito scurrūt ir
regularitatē. ut pōt colligi. s. belluz. 2.
s. 2. Un̄ 7 idē Buit. dicit q̃ nō ē securū
dicē dñū. ut p3 i sū. cō. l. 2. ti. 3. q. 4. B.

pena pugnatiū in duello fm Ray. ē
depositiō si erāt cūci. Et si mors inde
uel mutilatiō subsecuta fuerit: nō pōt
eps cū talibus dispēfare in officio del
in bñificio sic. hosti. ho dicit q nō pōt
Et possi dicit q nō pōt dispēfare i asse
qnd nouū bñficiū: fz i retinēdo hitūz
ad iustētatiōez. A. S. certe i. c. ex de

Brietas utrum sit pec-
catum mortu-
le. R^o fm Tho. scda scda a. q.
150. Immoderatus usus vini pōt cōti-
gere triplicit. pmo mō ita q̄ utens ne-
ciat potū esse imoderatū ⁊ inebriare
potētem. Et sic ebrietas pōt esse sine
pctō. ⁊ sic de Noe credit. ⁊ mō q̄ aliq̄
p̄cipiat potū esse imoderatū. nō tamē
extimet posse inebriare. Et sic pōt esse
cū pctō veniali. A. Nisi hoc casu ebri-
etas sit frequēs seu assidua. tūc. n. est
mortale s; Aug. 25. di. 8. a. aut. h. ebri-
etas ē. ⁊ ut no. in sū. con. li. 3. ti. 4. q. 7.
affiduitas ut dicit Aug^o facit ebrieta-
tem esse pctm mortale nō pper solaz
iteratōes act. qz multiplicatio actiū
venialiū nō augeat i infinitū. s; q̄a non
pōt ēē q̄ hō assidue iebriat qñ scies ⁊
uolēs ebrietatē icurrat. qñ mltotiens
expit fortitudinē uini ⁊ suā habilita-
tē ad ebrietatē. U^o melior rō ē s; Alex-
de ales. l. iij. ⁊ fen. di. 39. q. 6. q. cum hō
hēt sufficiēter tps debeat. q̄a. 6. tene

Brietas utrum sit pec-
catum mortu-
le. R^o fm Tho. scda scda a. q.
150. Immoderatus usus vini p^or c^oti-
gere triplici^r. p^omo m^o ita q^o utens ne-
ciat potu^o esse imoderatu^o z inebriare
poterem. Et sic ebrietas p^or esse sine
p^ortu^o. z sic de Noe credit. z m^o q^o aliq^o
p^ociat potu^o esse imoderatu^o. n^o tam^o
extimet posse inebriare. Et sic p^or esse
cu^o p^ortu^o veniali. A. Nisi hoc casu^o ebri-
tas sit frequens seu assidua. tunc. n^o est
mortale s^z Aug. 25. di. 8. a. aut. 8. ebri-
etas et. z ut no. in su. con. li. 3. ti. 4. q. 2.
assiduitas ut dicit Aug^o facit ebrieta-
tem esse p^ortu^o mortale n^o p^oper solaz
iterato^oz act^o. q^o multiplicatio actui^o
veniali^o n^o auger^o i^o infinitu^o. s^z q^o non
p^ort e^o q^o h^o assidue iebri^oz q^o scies z
uol^oz ebrietate^o i^ocurrat. q^o m^oltotiens
exp^oit fortitudine^o uini z sua habilita-
te ad ebrietate^o. U^o melio^o r^o e^o s^z Alex-
de ales. l^oup. 2° fen. di. 39. q. 6. q. cum h^o
h^oet sufficiei^oter t^ops debeat. q^o tene^o

reprimere mor' veniales ne pcedat re
gnū pti sine dñiuz. Nō g' p diuturni
tate l' assiduitate opurat pctm morta
le: s; p manifestū dat intelligi occultū
f. ipse cōrept' rōnis. Idē sentit etiam
pe. ut p3. s. delectatio. ad fi. in additio
ne. B. 3. mō qñ gs bñ aduertit potū
eē imoderatū z inebriatē: z tñ magis
uult ebrietatē incurrē q a potu absti
nē. Et talis ppe dñ ebri'. z sic ebrietas
est pctm mortale.

Quid cū alicui dat imoderatus por'
ut cib' cā medicine ad puocādū vomī
tū: R' fm Tho. scōa scōe. q. 150. In h'
casu nō ē pctm. qz l; talis cib' uel por'
fano eēt supfluous: nō tñ ifirmo. l; ppe
hāc cām nō d; por' dari usq; ad ebrie
tatē: qz tūc nō excusaret a pcto.

Que pena cūcū q ebrietari deservit
R' fm Ray. Pena ē q si ē eps ul' pre
sbyter u' diacon' z admonit' nō d'sistat
deponat. Si hō ē subdiacon' uel ifra:
aut ēt laicus: cōlone puef uel xberet
35. dis. eps. z. c. an oia. 15. q. 1. sane. de vi.
z hone. cle. cūcū. z. c. a crapula. in fi. A.
Lon. Hosti. ut i sū. con. lib. 3. ti. 4. q. 4.
B. Et nota q fm Hosti. idē ē hodie d'
subdiacono qd de diacono. vide. i. lud'
alee §. 4.

Ebrietas vtz excuset hoīem a pcto
qd cōmittit. R' fm Ray. Si gs i ebrie
tatē icidit sine culpa sua z sit oīo alie
natus mēte certe excusat. 15. q. 1. sane.
Secus si culpa sua inebriatus aut nō
oīo alienat' fuerit. A. Hoc casu cum
gs ebrietatē uel aliā demētiā incurrit
culpa sua: dicūt aliq q excusat q tāto
z nō a toto. Alii aut dicūt q excusat a
toto: si nullū h; iudiciū rōnis. Et ut no.
in sū. con. li. 3. ti. 3. q. 17. hoc ē pbabil' z
uerius. Et cōsentit cū hoc Ray. Ut pos
se dici q gs bñ excusat penitus ab eo
qd fecit i oimoda amētia. sed non a cā
amētie p qua d; puniri. Et utrūq; v' p
bari i dicto. c. sane. 15. q. 1. z ibi glo. Tñ p
delicto ēt in oimoda amētia facto ad
cautelā pniā inuigēda ē. sed leuioz ad
mētē reuerfo. 15. q. 1. si gs insanics. z no

tatur i sū. con. in oca. q. 17. B.

S; nūqd ebri' pōt dhere mīmoniu'
R' h; Hosti. Si ita ebri' ē q oīo careat
usu rōnis: non pōt. qz deest ei cōsensu
rōnis sine q nō pōt eē mīmoniu'. Sec'
si usuz rōnis h; A. Idē i sū. con. li. 4.
ti. 2. q. 27. B. Qd ebrietas ipedit ordi
nādos uide. i. ordinādos. §. 3.

Ecclesia p cōiter. Eccle
sia si fūdara

fuit in alieno solo qd fiet: R'
fm Ray. z Hosti. Si dñs soli laic' erat
z hoc sciuit z nō d'dixit sibi iputab' z
ecclesia liba remanebit: ar. 54. dis. si ser
uus. Si hō ignorauit ecclesia qppe fma
nebit cōstructa z libera nec efficiet lai
co cōsualis. sed ille tñ q cōstruxit tenef
dñm seruare idēnem. v' etiā eps si po
nēdo p'mariū lapidē uel postea i conse
cratōe eccleie fuit negligēs. A. s. in exa
minatōe dotis uel māsi. ut i sū. con. li.
p. ti. 1. 4. q. 15. ubi etiā habētur oīa que i
hoc §. ponuntur. B. de con. dis. i. ne
mo. 1. 4. q. ult. opimus. dis. 70. scōzum.
Si hō solū erat alterius eccleie uel col
legii ecclesiastici d; ei restitui h' mō
q ecclesia cōstructa fiet ibi subdita quo
ad ius patronatus. 12. q. 2. ap'licos. 17. q.
4. quest.

Ecclesiam nemo edificare pōt nisi au
ctozitate diocesani q d; ponē p'mariū
lapidē. crucē figere. z cimiteriū d'sig're
z etiā petē dotē sufficiētē affigri. sin q
cōsecrari nō d; de cōse. di. i. nemo. z. c. pla
cuit. Et hodie qdem sufficit q assigne
tur p dote unus māsus. i. vñū p'dium
sufficiēs p uno pari boum totali libe
rū. ex d' cēsi. c. p. A. Et ibi glo. no. q mā
sus dñ qritas terre q sufficit duob' bo
bus ad laborādū i anno. B. Talis tñ
ecclesia donec i hac pauprate fuerit nō
tenebit ad hospitalitatem seruandā:
nec epo aliqd p'soluēdū nisi inquātuz
pōt. A. Hosti. cui' hec fuerūt deā dñe
q nō tenef talis ecclesia ad iura epalia
p'soluenda: nisi forte aliqd noīe cathe
dratici. qz nō pōt. ut i sū. con. li. 3. ti. 2. 4.
q. 4. B. donec pueniat ad pinguā

re fortunā. ar. ex de ofue. cū dilect. A
Deli? vñ facē dñm. c. pñm i fi. d. celi. ibi
Et si aliqd apli? habuēt ide seniorib?
debitū seruiniū ipēdat. B

Exempti si pñt oñstruē oratoria siue
ecclesias uel capellas in locis nō exēptis
sine diocesanoꝝ lnia. vide. i. exempt.
§. 6. De oratorio autē pñtis vide. i.
oratorioꝝ. Ecclie quō nō debēt reuerti
ad secularē habitationem hñ. s. oñsecre
tio ecclesie. §. fi.

Quis tenet ecclia cū idiget repara
re? R. fm hosti. Si fabrica hñ portio
nem deputatā de illa repari d. 10. q. 3.
vñio. Et si nō sufficit tunc rector z aliū
l eg bñficiati offerre debēt ex. eo. c. p. et
c. d. his. 16. q. 1. si monachus. In q casu
standū ē dispōm epi z maioris pris ca
pituli. ex de his q hñt a ma. pte ca. c. fi.
In qbusdā etiā regionib? laici hoc fa
ciūt expensis suis. Et vbi oñsuetudo est
tenēt. cū i ea pñpiāt sacra ecclastica z
audiant dñna. 16. q. 7. qñqz z. c. et hoc
diximus z. c. filius. Et opellēdi sūt talez
oñsuetudinē seruare. ex d sumo. ad apli
cā. Si talis oñsuetudo non reperit. qñta
pñuētū q quondā a scis patrib? fabri
ce deputata ē ad hoc tenet. ita ut q eā
pñpiūt soluiāt nō obstāt vlla pñscrip
tione seu oñsuetudine. s. post reparatōez
redibit qñta ad illos q eā pñpe cōsue
uerūt. Sic itelligit. 12. q. 2. de redditib?
z vsq ad c. statum. A Idē in sum.
con. li. 3. c. 24. q. 161. B.

Quātū ecclis donari pñt? R. Dōa
ri pñt i iñmītū absq alia iñsinuatōe. i
Auren. de non alie. aut pñu. re. eccle.
§. si minus coll. 2. Nam ceteris pñsois
nō licet donare ul? recipe ultra qñqua
ginta solidos nisi pñcedat iñsinuatio z ni
si in certis casibus. L. de dona. l. si q. p
redēptione. A ubi pñt q ista iñsinuatio
nō ē nēcia i his q donant p redēptōne
captiuozū. Itē qñ mgti militū donant
militibz. Itē qñ donat p refectōe do
mus his quozū icēdio uel ruina dom?
corrupte sūt. Item in donatiōe propē

nuptias vsq ad qñtitatē dotis. ut. L. d
dona. auren. eo de cursu. z no. glo. l. 1. s. a
cimius. L. de dona. Que donatio pñt a
viro fieri etiā post oñtractū iñmōniū
ut. l. cū multe. L. de dona. Silt nō ul? ne
cessaria iñsinuatio ē i his q danē p q
cūq pia cā. Nā dicit dñs. Uende oīa q
hēs z da paupibus. Mat. 19. B.

Relictū ecclesie ul? ad alias pñas cās
i testō ēt min? solēni uolūtate facto re
net. ex d testa. cū eēs. z. c. relatiū. Nā in
tali legato sufficiūt duo aut tres testes
ut ibi dñ. A. S. in dco. c. cū eēs. vide ē
ēt regri pñtia pñ byti. Ad cui? intelligē
tiā querit ibi dñs An. de bu. Quot te
stes regrūtur de iure ciuili in testamē
to. z rñdet q septe. sed in codicillis. §.
nisi q in testamēto rusticoꝝ sufficiūt
§. L. de testa. l. fi. z subdit. Quero ēt au
testm corā duob? tñm testib? nō assisten
te pñs bytero parochiali ualeat R. Di
cūt doc. q illud testm ualeat qñtū ad le
gatū i pñas cās: sed i aliis nō pñs cās
nō ualeat nisi assit pñs byter cū duob? te
stibus. et sic istud. c. d. intelligi fm. c. 1. c.
Et istud cōiter ul? placē doc. q a pñtia
pñs byteri tollit pñsumptio falsitatis. Et
dicit Specu. q si iñtessent tres alii te
stes sine pñs bytero nō ualēt testm. Idē
dicit. z si adest alius pñs byter z nō iñ?
qa a solēmitate legali nō d. recedi nisi
iñqñtū est expñs iñ iure canonico. et
qa iste tex. fñgit pñs byter i iur. g. dēpto
pñs bytero suo remanem? i dispōne iur
similis. et ista ē cōis opinio. S. mibi ul?
q h? mōi testm ualeat in pñtia duoz
testiū siue ad pñas cās siue ad qñcūq.
attenta dispōne h. c. qd nō loqē dispo
sitiue corrigēdo ius ciuile. sed declarā
do irrōabilitatē iur? ciuilis. Nā pñsup
ponēdo uolūtate defuncti i pñtia duo
rū testiū: pñtm ēēt z i ius nāle q illud
testm nō executōi daret. et qa canones
cōsulūt aie. g. qz pñtm ēēt non exequi
uolūtate defuncti d iure ciuili z cano
nico exeg d. Item si oīa alia iura defi
cerēt tūc p uia denūciatiois euāgelice
deberet exeg. Nec obstat qd hic dicit

corā p̄s byfo suo. qz h̄o nō dīc misterio
iuris. s; qz de facto sic accidit. Itē p rō
nē decre. probatur q̄sufficiunt duo te
stes. ga in ore duoz uel triū. zc. Nō ob
stat etiā qd dicit legiste q̄ illa cōseru
do ē rōnabilis. s; q. 5. uel. 7. testes reg
rātur in testō ut sic fraudib; obuiet. qz
hoc ē vey q̄ ē dubiū de uolūtate de
fūcti. s; q̄n ē certū: vt in casu h̄. c. tūc
dico q̄ duo testes sufficiūt. hec ille. Et
pbatō duoz testū idoneoz v̄t volun
tatē defūcti oīo reddē certā. ut i dco. c.
cū eē. z. i. c. se. p; ē ex p̄dictis q̄ q̄līf
cūq; p̄ster p certo de uolūtate testato
ris oīo d; seruari in foro cōsele si legiti
ma est. ga nō pōt oueniri sine pctō. S; i
foro iudiciali regūtur duo idonei te
stes. iō. i. 3. q. 2. c. vltima dī. Vltia uolun
tas defūcti modis oib; cōseruet. B

Quicqd̄ emptū fuerit de pecunia ec
clesie: ei; erit. i. 2. q. 3. c. p. z. q. 5. fixū. Qd
adco uey ē q̄ si cleric; h̄eat pecuniam
de p̄benda siue ecclesia sua. z. i. de emat
p̄diū: i. illā pecuniam potuiss; dare aliis
itutu p̄eratis. nō tñ dare pōt p̄diū.
qz statū acq̄sūtū fuit ecclesie. siue emptū
fuit noie ecclesie siue noie alieno. ex de
pecu. cle. c. p. z. c. ingrendū. Et ppter h̄o
nō pōt h̄mōi cleric; illud alienare. Eo
dē mō sigs de pecunia ecclesie quā ha
buerit furto uel rapina seu deposito
possessionē sibi emit. ga ecclesie sit ut di
ctū ē. A. hec fuerūt glo. Ray. ut p; in
sū. con. li. p̄. n. 1. 4. q. 17. B.

Ecclesia p̄ alienis debet nō pōt obliga
ri nec ei; possessiones. Et si q̄s obligaue
rit ē suspēsus ab admīstratōe r̄paliuz
z spūaliū. ex de solu. c. 2. potērit tamē
hec snia p̄ ep̄s relaxari: qz papa h̄ sibi
nō retinuit. ex de sen. ex. nup. S; nō d; h̄
facē nisi indēntari ecclesie cōsulat. ar.
ex de xbo. signi. cū oli. A. Delius. fa
cit eo. n. ex pte p̄. Et idē qd i h̄. s. notat
i sū. con. in dicta q. 17. ad fin. additur q̄
hec pena suspēsiōis nō cōphēdit ep̄os
cū de ip̄is nō fiat sp̄alis mērio. ex d̄ sē.
exco. qz piculosum. li. 6. B.

Quicūq; de nouo in ecclesiis, monaste

riis seu i aliis p̄iis loc; usurpātes rega
lia. i. collectā q̄ fit rōne regis uel impa
toris seu tributū regi debitū fm Joh.
an. filii usurpātes custodiā seu guardiā
titulū aduocatōis uel cōfessionis q̄ p̄pe
sē noia p̄fonat ip̄oz locoz uacatū bo
na occupāt. z. clerici aut monachi ip̄oz
locoz. A. Ac ē certe p̄sone eozūdem
locoz. vt i. c. gnāl. de q̄. i. B. q̄ hec fieri
pcurāt ip̄o scō incidunt in excoicatio
nē. Lici at q̄ nō opponūt se talibus ni
hil debēt p̄cipe de p̄uētib; ip̄oz locoz
A. p tpe q̄ p̄missa sū dīctiōe debita
fieri p̄miserūt. ut in rex. de q̄ statiz. B.
ex de elec. general. li. 6.

Cleric; q̄ ex collatōe laici recipit ec
clesiā uel tenet si moni; nō renūciaue
rit. A. i. resignauerit. ut i. c. relatū. de
q̄. i. B. ab officio uel b̄nficio suspēdē
dus ē. Et si cōumar p̄seueret deponen
dus ē. laic; ho excoicādus. ex de iur. pa.
p̄terea. z. c. relatū. A. cōiucto. c. si autē.
xi. q. 3. z. ex de iud. cū nō ab hoie. B.
Ecclesiāz uacatū bona nō debent ab
aliis occupari. s. b̄nficiū. 2. q. 5. p̄. Qualif
res ecclesie alienari possint uide. s. ali
enatio. De ecclesia z eius amiterio. i.
emunitas. De puatis oratoris h̄es. i.
oratoriū. z. i. emunitas ecclesie. s. 6. De
ecclesia uiolata aut cōsecrada uide. s.
cessatio. z. s. cōsecratio. 2.

Ecclesia 2. s̄ parochi
alis. Lolla
tiones de ecclesiis parochiali
bus his q̄ nō attigerūt. 25. annū ip̄o fa
cto nō ualēt. Et tenet q̄ assumit fieri sa
cerdos infra annū a tpe cōmissionis.
alī p̄uar ē ea. Itē tenet p̄sonal; resi
dere. In h̄ tñ ep̄s ex cā disp̄sare pōt
ad ip̄s. ex d̄ elec. l; canō li. 6. Et nō. h̄ q̄
l; rātū d̄ āno trāficier q̄ talis n̄ possit
ad sacerdotiū. p̄moueri: n̄ tñ uacat ec
clesia ip̄a nec pōt cōferri alī nisi p̄ ela
psū ānū: q̄ qdē ānus icipit tunc postq̄
possessionē illi; pacificā h̄uit l; p̄ eū ste
rit q̄ min; h̄et nec currit si iusto ip̄edi
mēto detētus ordiari nō potuit. Alio
qn si sic p̄uar sit ecclesia ip̄a ei; s̄stitui

no pōt. A. s. p. ea uice. ut i. c. omīsa. de
quo. l. B. Itē no. q. si recepit eā nō in
tēdēs eē sacerdos s; ut p. anū hfer fru
ctus tenet ad restitutōem. Silt. z ille q
tulit ei quē nō credebat. pmouēdum
ad sacerdotiū tenet ecclīaz ipam ua
re indēnem. Hec oīa ex de elec. omīsa
li. 6.

Epī pnt dispēfare q. q. obrinēt paro
chiales ecclīas i. i. s. tēdō studio nō tene
ant. pmoueri infra anū nisi ad subdia
conatū: ad quē si nō fuerit. p. moti pua
ri sūt: ut in p. rimo. s. d. sacerdotio octū
ē. Ad sacerdotiū nō nō tenebūt ut usq
ad septēniū: z intz puidet ecclīe p. ui
cariū: z elapso septēnio i. s. r. anū debēt
fieri sacerdotes. Aliogn incurrit dictā
penā. ex de elec. cū ex eo li. 6.

Si ad ecclīam parochiale pntet q. n
ē i. sacris dū tñ alt. sit idone. z possit in
fra statutū tpo ordinari admittēdus ē
ex de insti. si. li. 6. Et tñ fm. Jo. an. tal
nō pntatus nō possit in tali ecclīa isti
tut. ex de era. z q. l. p. terea. nisi dispensa
tione. ut ibi.

Lectio p. cōlter q. sit
R. Electio
pur h. sumit ē alic. p. sone ad
dignitatē uocatio. ut colligit ex eo. cū
in cūctis. s. q. p. pter. A. Hoc fuit dē
Hoff. z addit. Quāuis h. b. eligē ad mī
ta se hēat. Nā dē q. eligi in canonicū.
ex eo. cū ecclīa ulterana. Dicit ē eligi
arbitr. ex eo. in cāis. In his z s. l. b. dē
fieri electio laxato uocabulo: sicut z po
ma dicitur eligi de canist. Hosti. ue
ro dicit q. tūc hec descriptio cōueniat
noīatōi z postulatōi sic d. scribe. Electō
ē alicui p. sone idonee ad dignitatē ul
fraternā societate suata forma cano
nica facta uocatio. Colligūtur hec ex
eo. cū in cūctis. z. cū ecclīa ulterana.
z. c. q. p. pter. z ex de arbi. cū olim. ut in
sū. con. li. 3. ti. 26. q. 1. Unde possē addi:
q. nō solū uocatio ad dignitatē ul. frat
nitatē s; ad misterū alic. officii: sicut
cū eligūtur arbitri ad eligēdū dēo. c. i.
eāis. ex eo. uel ad regimē hospitatio. di

cto. c. cū oliz. de arbi. z idē in s. l. b. d.

Ad quē pntet electio de iure cōi. R.
Spectat ad collegiū etiā si duo solum
uel tres fuerit. ex eo. c. p. z ex de cōsue.
cū dilect. 63. oīf. Adrian. A. c. Adria
nus p. p. ad hoc facit. s; fac ad h. q. q. nō
laici admittūtur ad electōes z p. p. pue
p. n. c. p. p. pace tenēda: z ut defendāt
ab opp. s. s. i. b. fm. Hof. ut in sū. con. eo.
ti. q. 2. ubi ē ponūtur q. dē h. f. in isto. s.
fm. Donat. z Hof. B. S; si cūcti non
sint in ecclīa ut collegiū: s; ut singula
res p. sone: tūc supior puidet p. se ul
ad pntatōem patroni si q. s. sit. ex de iur
re pa. pastoralis. Et electō q. dē nō solū
ad collegiū pntet: s; p. l. r. q. de s. sue
tudine ut p. uilegio alieni uocāt. ex eo.
cumana. Un. z q. ē in q. si possessione eli
gēdi eligē pōt ē si postea possessionē
amittat. ex de iure pa. s. s. l. r. oīb. z. c.
cū p. pter. z ex eo. querelā. Itē eligere
pōt platus z gliber cūctis in quē p. p. o
missū fuerit: ut h. i. electio. z. p. totum

Quis nō pōt eligē? R. Nō pōt eligē
excoīcat. maior excoīcatōe: ut norat
ex de appel. s. t. i. t. u. s. p. A. in glo. que
ibi dicit. q. excoīcati ul. suspēsi nec eli
gere nec eligi pnt. B. Sec. si minor.
ex de cle. exco. m. i. c. ult. Itē nec suspen
sus ex de s. i. u. c. cū dilect. Itē nec in dī
ctus ex eo. cū mī. Itē nec ille q. sciēter
celebrauit in loco in dīcto. ex d. sen. ex
eo. is qui li. 6. Itē nec illi q. b. i. r. dīctū
ē eligē absq. supioris lnia. ex eo. c. ult.
Itē nec illi q. i. ea uacatōe elegerūt sci
ent indignū. ex eo. cū in cūctis. z. c. ino
tuit i. si. Nā tales sūt ipō iure ea uice
eligēdi p. tate p. uati. Et idē dō si pecca
uerūt i. postulatō. ex eo. scriptū. Et h.
uex ē q. n. facta noīatōe seqtur electio
ul. postulatio. Sec. si nō seqt. q. tūc n
eēnt p. pter h. p. uati. ex eo. p. p. t. u. e. lib.
6. A. Ibi dē. Perpetue s. i. c. t. o. i. s. o. r. a. c. u.
lo d. claram. q. sciēter i. electōibus no
minātes idigūū p. p. f. suffragiū i. scrut
nio p. s. t. i. t. u. nisi adeo i. eo p. s. t. i. t. u. r. q. ex
uot. eo. z. c. o. i. s. electio subseqt. nequa
eligēdi p. tate p. uatur. s; p. eo q. idigūū

uoiando scienti conicias suas agunt
 a dō z aplica sede puniri mereāt. **B.**
 Itē eligē nō possūt q peccauerūt i ele
 ctōis forma: qā debēt puari iure eligē
 di. ex eo. qā ppter. **A.** De talibz ibi dī.
 Eligēdi ea uice prāte puenf. **B.** Itē
 nec illi q neglexerūt usq ad lapsū ipis
 vide. i. s. pti. **A.** Pcedci ē casus notā
 tur i sū. cō. l. i. 3. r. 2. 6. q. 3. fm Hof. z Do
 nal. z Hosti. Et addit Hosti. Itē q per
 laicalē abusu elegerūt. ex eo. q. 3. q. 3. ibi
 dī. Quisq electōi de se facit p seclāz
 prāz abusu cōsentire psumpserit d cano
 nicā libratē z electōis cōmodo careat
 z ineligibilis fiat. nec absq dispōitōe
 ad aliquā eligi valeat dignitatē. Qui
 hō electōem huiusmodi quā ipso iure
 irritā esse cōsem psumpserint celebra
 re ab officiis z bñficiis penit? suspēdā
 tur p triēniū: eligēdi tunc prāte puari.
B. Itē nō pnt eligē pupilli: nec ē i lo
 cis regularibz q nō sūt pfecti tacite ul
 expse. sed neqz ouerfi. ex de elec. ex eo.
 l. i. 6. Itē in cathedralibz collegiatis se
 cularibz ul regularibz ecclis uocē non
 hnt q nō sūt subdiaconi nec i eligēdo:
 nec in aliis facris capis: ē si ab aliis li
 bere ccedat. ut i cle. ut hi q. d. eta. z qli.
A. Ibi ē addit. Nō obstāt qbuslibz
 cōsuetudinibz uel statutis. Sed tñ cle. ut
 hi. nō loqz nisi q ad cōuos q dclinarēt
 ordinari: ut pōt colligi ex tex. z glo. di
 cte cle. Uñ l. 3. laici ē ouerfi de iure cōi
 nō admittāt ad electōem sū cū cōicis.
 ut i. c. ex eo. de elec. l. i. 6. tñ fm glo. i. eo.
 . c. ex eo. ex cōsuetudine pscripta laici cō
 uerfi deberēt admitti s; nō sectares. ut
 i. c. massana. ex de elec. Laici hō pfecti
 admittunt ē de iure cōi. qā in dco. c. ex
 eo nō excludūt nisi laici ouerfi. nō aut
 laici pfecti fm glo. in dco. c. ex eo. z i di
 cta cle. ut hi q. **B.**

Infra qd tps d; fieri electio? **R.** In
 ecclia cathedrali uel regulari hnt ele
 ctōes tps triū mēsu: infra qd si iusto
 impedimēto cessāte nō elegerit: ad pri
 mū supiorē deuoluit. ut ex eo. ne p de
 fectu. Deinde debēt electores pntare

electōez electo: z petē cōsensū ei. z infra
 octo dies postq cōmode pnt. Alioqn
 negligētes excludunt a psecutōe pcel
 sus: z sunt suspēsi per tres ānos ab oi
 bus bñficiis ipius ecclie. ex eo. cupien
 tes. s. ceterz l. i. 6. Electus hō tenet cōsen
 tire infra mēsem a pntatōe. alr pnat? ē
 iure electōis. nisi forte ea sit electi cōdi
 tio q nō possit cōsentire absq lnsa sup
 ioris. Quo casu tenet elect? uel electo
 res petē licētiā cū ea celeritate quā su
 pioris abntia ul pntia patit. Et si non
 hēatur ex tūc ad electōez aliā pcedat.
 Quilibz ē elect? post cōsensū infra tres
 mēses tenet petē cōfirmationē. aliter
 irrita ē electio. ex de elec. q. sit. l. i. 6. ni
 si petēda sit cōfirmatio a papa: qā tunc
 elect? tenet infra mēses post cōsensum.
 vel si nō fuerit ei electio pntata infra
 mēsem a noticia iter arripit hūsus curi
 am: z sic petē cōfirmatōem ac negotiū
 pseq. ut in dco. c. cupiētes. In aliis hō
 ecclis d; pntari infra. 6. mēses. alr eo
 dē pdicto mō ad primū supiorē deuol
 uit. ex de pben. de multa. z d. cec. pze
 ben. nulla. Et hō enā hnt bñficiū p. s. p
 In q loco d; fieri electio? **R.** Pōt fie
 ri in ecclia uel i capto uel sū loco hōe
 sto z maxie iuxta cōsuetudinē. ex eo. in
 causis. S; tñ pcpue electōes epōz so
 lēt in ecclis fieri. ex eo. q. sicut. S; ex
 cā ē extra ciuitatē possēt fieri. 23. di. in
 noie dñi. **A.** Hosti. aut simplr dīc q i
 hoc seruāda ē cōsuetudo: nisi ex aliq cā
 alibi fieret. Qd si cōsuetudo nō apparer
 tūc non ē vis ubi fiat. dūm sit loc? cle
 ricōz z honestus. ut in sū. con. l. i. 3. r. 2. 6.
 q. 2. Electio aut epī si fieri potest debz
 fieri i ecclia cathedrali. ut expse dicat
 ex eo. q. sicut. z dixit Hof. ut in dco. q.
 6. **B.** Et nō d; fieri añ sepulturā pde
 cessoris. ex eo. bone memorie. S; tñ si
 fieret ualēt. **A.** Hoc sentit glo. in dco
 . c. bone. sup hōbo tractatū. z Hosti. enā
 ibidē. ut in sū. con. eo. r. i. q. 7. **B.**

Dēs electores q i ciuitate sūt debēt
 ad electōem uocari hōbo uel scripto ul
 cōsuetō signo cāpane. Itē q sūt i horis

cluitat. ar. ff. de pecu. l. i. A. iunera. l. s. B. Ite debet uocari oēs q sūt in puin
cia p lras ul' p nūciū. ex eo. corā. Hoc
dico fm osuetudinē obseruādū. A. In
no. dic q uocādi sūt nō solū pñtes i ca
pitulo: s; ēt ex si sciunt ēē circa caplm.
Ja si alit fieret ess; malicia q oio i ele
ctiōib; ē uicāda. Lōsulo etiā q uocētur
etiā si sint in ciuitate. ar. ff. de pecu. l. s.
nisi forte antiq; osuendo excuset uel
certā formā det. Host. ēt putat consue
tudinē ēē seruādā i uocatiōe abñtium
nisi mora hñat in piculū. vt in sū. con.
dcā. q. 7. B. Et si uocati ad opetēre ter
minū eis a uocātib; assignatū nō ueni
ant non o; eos vltēri; expectari. ex. e.
cū inf. z. cū nob. A. Hoc fuit dictum
Host. addentis. ga dux esset vsq; ad fi
nē termini expectare. a. ad finē trium
mēsiū. cū mora in electiōibus sit dāno
sa. ex eo. cū inter vniuersas. Host. ho
dicat q in hoc casu si due pres sūt pñtes
z cā coartatiōis assignet: putat hāc sen
tētiā verā. q; tūc o; abñs saltē vni de
collegio cōmittere uices suas. ex eo. q;
ppter. Si ho due pres abñtes sint v;
nō assignet cā: putat uerā sniam Jo. g
dixit expectādos ēē usq; circa finē triū
mēsiū. Dicit ēt Host. q scrutatores
debēt ire ad infirmos q sūt i ciuitate
z ingreire uota eoz: sicut alioz pñtium
Nā z pñs ē q in hortis ē. ff. de pecu. l. s.
Nec erit necesse ipos in collatiōe uel i
aliis q sequūt regrē. s; sufficiat cōfessus i
scrutinio bitus. Pñt ēt isti uni de colle
gio uices suas cōmittē. ga sūt ipediti.
S; pus oēm. l. q; ad eos uadāt v; expe
dit. Lō. Inno. ut i sū. cō. dcā. q. 7. B.
An elector abñs possit cōstituē cura
tozē? R. Si iusto ipedimēto tenetur
pōt uni uel plurib; cōmittē uices suas
dū tñ cuilib; insolidū. z erit melior cō
ditio occupātis. Qd si ambo occurrāt z
perāt admitti: nō admittētur ābo. sed
is quē caplm uel maior ps elegerit. et
si nō cōcordēt: admittet ille q i cōmissi
one pñoiatus ē. At si nullus sit insolidū
nō ualeat. Qñ autē pcurator vnum no

miat p se: z aliū noie eius q cōmisit: ni
bil agit: nisi de certa psona hñerit spā
le mādātū. ga tūc aliū noie suo potēt
nomiare. Porro si nullus de collegio
ult ēē pcurator nō pōt absens nolente
capto exñeū deputare. Nō pōt ēt p lit
teras expñē uotū suū. Hoc oia ex de
elec. si qs iusto li? A. Dictus etiā p
curator nullatenus pōt institui cessan
te impedimēto uel loci cōgruitate. ex d
elec. c. ga ppter. s. illud. ubi dī. Illud autē
pemit infdicum? ne qs in electiōis ne
gocio pcuratorē cōstituatur: nisi sit abñs
i eo loco i quo debeat aduocari. iusto q;
ipedimēto detētus uenire nō possit su
per quo si opus fuerit fidem faciat iu
ramento. B.

Si qs electoz cōreptus nec uocat ad
electiōem fuit: ad petitiōem ei; cassāda
ē electio. pōt tñ si uult eā ratā hñe. ex. e.
q; sicut.

Utrū elector possit renunciare uoci
sue? R. Sic. Nā qlib; pōt fnūciare in
ri qd sibi opetit. Cū z qd postea sit p
aliof ipse nō poterit ipugnare. Si tamē
rat accedat electiōe nōdū facta admit
tēdus ē in oibus q circa ipam restāt fa
ciēda. ex eo. ecclia vñ. pñso. A. Ibi
nō uidet clare hñci q talis dbeat re
admitti. Tñ cū pñels cōm. Albric. S;
q; qs possit renunciare iuri suo hoc cla
rū ē. L. de pac. l. si qs i cōscribēdo. D.

Quot sūt forme electiōis. R. Tres.
Nā aut sit p scrutinii: aut p cōpromis
sū: aut p cōem inspiratiōem. et q o; pñdi
ctas formas eligē attētauerit: ea uice
o; eligēdi pñre puari. ex eo. ga ppter
A. Ibi dī. Statuim; ut cū electio fue
rit celebrāda pñtib; oibus q dñt z uo
lūt z pñt cōmode itēresse assumāt tres
de collegio fide digni q secreto z singl
latiz uota cūctoz diligēter ingrat z in
scriptis redacta mox publicēt i cōi nul
lo prius appellatiōis obstaculo infie
cro ut is collatiōe habita eligat i ques
oēs ul' maior z sanior ps caplm cōstēt.
v; saltē eligēdi pñs aliqb; uiris idōe
is cōmittat q vice oīum ecclie mduare

uideat de parte. Aliter electio facta
n ualeat nisi forte cõter eẽt ab oibus
q̃si p̃ ispiratões dei absq̃ uitio celebra
ta. Qui hõ d̃ p̃c̃is formas eligẽ atten
tauerit eligẽdi eanice pr̃ate p̃uent. Et
ita electões q̃q̃ clãdestias reprobam̃
statuẽres ut q̃ cito electio fuerit cele
brata solẽniter publicet. B.

Qñ pcedit p̃ formã scrutiniũ debent
eligi tres scrutatores q̃ in secreto ex
rãt uota singulor̃. Et ip̃i qdẽ p̃ debent
seip̃os de suis uotis examinare. deide
alioz uota secreto z singillatĩ ad h̃o q̃
glibet liberi dicat qd̃ sibi uĩ. Uñ si ex
aminatio publice fieret: non seruaret
forma nec ualẽt electio: etiã si oēs con
sentirẽt. ex eo. in genesi.

Per quẽ uota scribent̃? R. p̃ tabelli
onẽ. ul̃ qd̃ melĩ ē uñ de scrutatoribus
uidẽtib̃ alius s̃cribet z postea publi
cabit. Et si q̃ electoz uellet d̃icẽ scri
pturẽ nihilomiñ ei stãdũ ē. ar. ex de re
sti. co. p̃terea. s̃. fi. A. Hoc fuit dictuz
hosti. g. etiã d̃ic̃ q̃ dicta uota poterũt
scribi p̃ tabellionẽ etiã in sacris p̃ ep̃s
stiturũ: l̃. Inno. dixerit p̃ tabellionez
laicũ. ut i. sũ. cõ. l̃. i. z. r̃. i. 26. q. 7. B.

Quid si electores pauci sũt? R. s̃. In
no. Si sũt tñ tres: duo ex eis scrutabũ
tur tertiũ: sic pcedẽt ad electionem.
Si hõ sũt duo tñ: uñ scrutabit alium.
Qd̃ si uñ tñ: ille solus uocat̃ testib̃
exp̃met uotũ suũ: z eligz z publicabit.
A. Lon. Albricus. B.

In electõib̃ uota incerta z additõata
nõ ualẽt: z debẽt h̃fi p̃ nõ adiectis: pu
ta cõfessio in quẽ talis cõsentit. ul̃ si pe
trũ h̃re nõ potero cõsentio in Jobem. z
s̃. fia. ex eo. in electõib̃ l̃. 6. A. Ibi d̃r̃
In electõib̃ z postulationib̃ ac scruti
niis ex q̃b̃ uis orit̃ eligẽdi uota additio
nalia alternatiua z incerta penit̃ repro
bam̃: statuẽres ut h̃ mōi uotis p̃ non
adiectis habitis ex puris cõsensibus ce
lebret̃ electio uocẽ illoz q̃ nõ pure con
senserit ea uice i alios residere. B.

Publicato scrutinio electores neq̃
unt uariare uoces: sed faciẽda ē colla

tio z electio celebrãda. Ille tñ q̃ nõ cõ
fessit p̃t cõsentire i eũ q̃ alr̃ eligẽdus
ē. Alr̃ nõ p̃t ad aliũ accedi. ex eo. audi
tis. s̃. p̃. z. c. eccl̃ia uĩa. s̃. ps̃. 100. A. cõ
cto. c. publicato. eo. r̃. i. B. Qd̃ si p̃ uig
facti scrutiniũ nullus possit eligi: pote
rũt pcedẽ ad secũdũ z tertiũ scrutiniũ
donec aliqs̃ eligi possit. A. Lũ p̃dict̃
i hoc. s̃. con. Albricus. B.

Collatio p̃dicta q̃ d̃z p̃ publicatõem
scrutiniũ fieri triplex ē. s̃. numeri ad nu
merũ. zeli ad zeli. meriti ad meritũ: ut
ex eo. in genesi. Si tñ una ps̃ eligẽtiũ
fuerit duplo maior: nõ p̃t ei opponi
extenuatio zeli ul̃ m̃enti. ex eo. si qñ. l̃. 6.
6. A. ubi ēt subd̃it̃. Si qd̃ aut̃ oppo
nere uoluerit q̃ uotũ illi cui opponit̃
nullũ redderet ip̃o iure: id eis nõ itell̃
gim̃. in d̃ictũ. B. Qd̃ si oēs i unũ cõ
ueniãt nihilomiñ faciẽda ē collatio ñ
de numero s̃ de electorib̃. vtruz. s̃. ali
qs̃ sit cõceptus ul̃ aliqs̃ affuerit c̃ uox
nõ sit cõputanda z h̃ mōi. Et si hac col
latõẽ facta nullũ occurrit: dubium ad
electõem pcedat̃ alioq̃n discutiãt̃ ple
ne. ex eo. cũ terra. Alii dicũt q̃ ubi om
nes i unã p̃sonã occurrũt: ualẽt electio
z si collatio sit om̃issa. A. Hoc uĩ sa
tis p̃bati. ex eo. q̃z p̃pter. ibi. nisi forte.
z. c. Nã in electõẽ nõ fit collatio nisi nu
meri. zeli. z meriti. d̃c̃. c. in genesi. q̃ nõ
p̃t locũ h̃re i electõẽ uniformĩ cõcor
du. De aliis aut̃ faciẽda uĩ discussio añ
scrutiniũ uel i cõfirmatõẽ. d̃c̃. c. q̃z p̃
pter. z. eo. r̃. i. c. auditis. B.

In numero eligẽtiũ nõ uĩ cõputari
elect̃. q̃ nullus p̃t eligẽ seip̃m. ex. e.
cumana. A. Hoc. c. paz̃ ad hoc facit.
s̃. melĩ ex de insti. cũ ad ñm. z de iure
pa. p̃ ñas. B. Ij aliqñ hoc locũ h̃eat
qñ pcedit p̃ uia cõpromissi. ut. i. electio
z. s̃. 4.

Facta collatõẽ eligi d̃z is in quem
maior ps̃ z sanior capli cõsenserit. z
maior ps̃ dicit̃ miori. Lũ talis sit eligẽ
dus si placet uob̃ ip̃m cõter eligam̃.
Et si cõsenserit tũc is q̃ p̃ore uocẽ h̃z in
caplo surgẽs dicit̃. Ego p̃ me z p̃ toto

capto eligo tale rē. Et oēs acceptabūt
Qd si mior ps uel nō oēs cōsenserit. di
cet. Ego p me z p illis q mecum cōsenti
unt eligo tale rē. Nec ex decre. ga. ppe
extra eo. A. Lon. Albic? B

In oi electōe siue postulatōe si di
cat. Ego eligo postulādo siue postula
dū aut i postulandū. uel postulo eligē
do siue eligendū aut i eligendū. nihil
agit. Silt nec sub hac forma. Eligo z
postulo. put meli? pōr de iure ualē nisi
qñ p babilē dubitaref urz qñ sit eligē
dus uel postulād? q cāu sic postulat?
uel elect? tenet unā tñ determinatā uia
acceptare. A. rpe cōsensus. Et redcū
di ad aliā postq unā elegerit sibi licē
tia ē penit? iterdicta. ut i. c. de q stati
B. ex de postu. c. pperuo. li° 6°

Electio sp dz fieri p bba numeri sin
gulari. siue fiat p scrutiniū. siue fiat p
pmissū. alit n ual. ex eo. sicut li° 6°

Collige q sūt de suba forme electōis
p scrutiniū. p qdē q electozes cōgregēf
Itē q scrutatores assumātur. A. si d
collegio eligentiū. ex eo. ga. ppter. et
dicit hosti. in sū. cō. l. 3. t. 2. 6. q. 7 ad fi.
ubi etiā nota q z h ponūtur. B. Itē
q in secreto uota exgrāf. Itē q uota
scribāf. Itē q scripta i cōi publicētur
Itē q fiat collatio. Itē q seqt elecno
de illo in quē maior ps z sanior capitu
li cōsenserit. Nec oia ex eo. ga. ppt. A
Ibi etiā dō q uota in scriptis redacta
dñt i cōi publicari mox. i. nullo actu cō
trario intueniēte. ut no. i. d. q. 7. Df etiā
tn dcō. c. ga. ppter. ut q cito electō fue
rit celebrata solennit publice. i. cōgre
gatis electozib? surgat un? z ānūcier
pplo uocato ut mox ē ad electionē
factā. Si tñ ista publicatō omittit nō
ē ppter b? electō cassāda fz Inn. Alii
tñ dicūt alit fz hosti. ut i. d. q. 7. Dicunt
Inno. ueri? ut ut pōr colligi ex dcō. c. qz
ppf. imo si piculum imineret talis pu
blicatio nō ē faciēda. ar. 23. dis. in nomi
ne dñi ibi. q si puoz atq in quozū rē.
Itē Inno. in. c. ga. ppt. ex eo. dicit q p
curator institut? ad eligēdū dz habet

spāle mādātū ad iurandū in aiām do
mini q credat q rpe electōis erat bōa
fide. s. sine fraude infra fines q deputa
ti sūt ad uacationes electōnuz: z q ut
sto ipedimēto tenet. quare electōi inf
esse nō pōt mō: z credit uel dubitat q
eodē ipedimēto tenebit rpe q electio
faciēda erit. z h° dō h. Et dz expmē ipe
dimētū z fines. nō. n. i suo iuramēto dz
exponē xba iuris. Et subdit. Illud aut
placet q nō possit qs cōstituere. pcur
ratorē ad eligēdū nisi i der et prātē iur
rādū i aiām suā. ga nō uenit istruct?. et
iñ seqret absurditas. ga ul? opozteret
caplm cōgregatū expectare quāq nū
tius iret. z rediret ab eo: uel itez aliuz
terminū assignē electōi: q absurditas
i siñ casu tollit. 63. dis. cū lōge. ar. ad b°
c. dis. optatū. Itē ut q post pstitū iura
mentū si ali? cui uox eius p iudicaret
ueller pbare q dñs rpe electōis erat
in eo loco un? uocari nēdebat: uel q nō
detinebat iusto ipedimēto q n sit au
diēdus. ar. ff. de dolo. q si differēre nisi
forte aliud dicas in spūalib? ubi reuo
catur qeqd sit p obreptionē etiā p? iē
tētiā. ex de rescrip. dilect? fili? abbas.
z. c. cōstitut? z. c. ad audiētiā. q si nō ex
igāt iuramētū pdictū a pcurator: tūc
de ceto nō pñt neq de loco neq de ipe
dimēto exape. ga hāc exceptionē: ur
remisissē caplm qñ sibi iuramentū re
misit. et si dicat q capitulū deceptuz
fuerit ignorātia facti q etiā pitissimof
fallit. ff. d iur z fac. ign. l. 2. puta ga cre
debat aduersario b? asserēti. dicef ei
q supina fuit ei? ignorātia. ga ius i ra
lib? puidz q possit exigē iuramētū. B
Qñ prās eligēdi deuoluit ad alium
Re? In cathedralib? ecclesiis si ifra tē
p? triū mēsiū nō eligāt deuoluit ad p
ximū supiorē. q si infra alios tres mē
ses nō elegerit: deuoluit ad aliū supio
rē: z sic usq ad papā. Si xō eligūt sciē
ter idignū: z sic sint puati iure eligēdi
uel puēt p sniaz. ga nō seruāt debita
formā: ad papā deuoluit. In iferior
bus at ecclesiis sz ad proximū supiorē

deuoluit. ex eo. quāq. li. 6. de hac mā
vide s. s. 3. s. bñficiū. p. s. p.

Lassanda ē electio illius q regit
anq. cēt elect. osensit electōi de se faci
ende: ga psumit ābitusius. ex eo. cum
post petita. z. c. officii.

Quā maior ps capli deligt electio de
uoluit ad pauciores: vt notat ex d po
stu. c. 2. Itē deuoluit ē ad vnū ppter
oium alioz dlictū. s. dñ. si forte. ex eo.
bone. A. In his. c. nō bñ b. pbat. s. i di
cto. c. 2. de postu. hoc notat glo. z videt
hoc intelligere qñ electores peccauē
rūt in eligendo indignū. Sec. si ex cō
tēptu aliquoz ex hēntibus vocem. ga
tunc non deuoluit ptas eligendi ad cō
tēptos. ga nō tñ in hoc peccauerūt eli
gētes. iō suffic q hoc casu cassetur ele
ctio. pōt dici q hoc vez ē anq. eligen
tes sint pūati p iudicē iure eligēdi. nā
ppter pctm forme nō sūt ipō iure pua
ti sed pūati. ex eo. ga ppter. z ibi hoc
sentit Inno. sup. xbo pūctur. dicēs q
facta pūatōe p iudicē. ppter pctm for
me: tūc ptas deuoluit ad nō culposos
nec pūatos. Itē in sū. con. li. 3. t. 26. q.
. 7. dicitur. Itē nota q si aliq peccāt in
eligēdo d formā. in nō delinquentes ē
si sit minor ps cadit ius eligēdi etiā si
vn. solus sit. z hoc uel per sniam supio
ris fm quosdā ut h3 alios ipō iure. Alii
tñ dicūt afr. sed pma opio ē magis ap
probāda. bec ibi. Aliq etiā dicebant q
si maior ps. dliqrat: tūc ptas nō deuol
uebat ad pauciores qz dictū nō pbat
nec ē rōnabile: vt p3 p. Inno. in dcō. c.
ga ppter. Un ut dictū ē bñ deuoluitur
ptas ē ad pauciores ipō iure. sed p iu
dicē pūa lata pūatōis snia. z sic pōt itel
ligi assertio dicētū q hoc d3 fieri p sē
tētiā supioris. B. Qd si oēs deliquāt
deuoluit ad supiorē siue ad papā. vt di
ctū ē. s. q. qui est hic an pūmū.

Electōes clādestine reprobant. ex
eo. ga ppter. z dicunt clādestine q i ca
meris p occulta cōuētacula fiunt. 79.
dñ. c. 2. z. c. si trāsīt. Silt z ille qz int se
electores secretas tenent: tūz celebra

re dbeāt solēnt publicari. ut i dcō. c. qz
ppt. A. Itē i sū. cō. dcā. q. 7. ad fi. B.

Quis pōt eligi? R. Eligēdus ē do
ctior z sanctor. cui pparatōe cētū grex
dicāt. s. q. i. l3 g. z qui sit de mīmonio
legitio nat. z etatis legitie. ex eo. cūz i
cuncti. Nā eps d3 eligi. 30. ānoz ppleto
rū. Inferiores xō plati z alii q curam
debet hfe atqz regit q attigerit ānū
25. A. vt i dcō. c. cū i cūctis. B. Alii eli
gentes sūt illa vice eligēdi ptāre pua
ti. s. s. 22. q incipit qñ ptas. Subdiaco
nus qz pōt i epm eligi. ex d era. z qñ.
a multis. Itē q ad vnā dignitatē repu
tat dignus si postea eligat ad aliaz d3
spūari dign. A. s. ad eqle vt minorē
ut pōt colligi ex. c. de quo statiz. B.
. 74. dñ. gesta. Fallit qñq. Nā l3 qñq
qs toleret i officio miori nō tñ ppter
h. i maiori tolerari d3 idign. 12. dñ. nos
suerudinē. Abbas quoqz exēpt. bene
pōt eligi siue i epm siue i abbatē eius
dē regle z bñ. s. nō pōt trāsire sū lnia
pape ut legati de latē si sit i pūcia. ex
eo. si abbatē li. 6. Religiosus qz l3 nō
expsse. pssus qñ ē nouit. eligi pōt
ad epatū. ex eo. nñll. li. 6. A. Siue eli
gat i seclariis siue in reglaris ecclis
ad platurā tñ siue ut alteri religionis
nō nisi expsse. pssus. ut ibi. nullus āt
religiosus pōt eligi i abbatē nel platurā
alteri religionis ut bñ. Qd si sec. actū
fuerit eo ipō ē irritū z inane: vt in dcā.
ex. eo. B. De ecclis alteri diocesis vtz
possint eligi vide. i. postulario. s. 3.

Quis nō pōt eligi? R. Excoicatus
maiori excoicātōe. ex d appel. cōstitutū
p. Itē nec excoicāt. miori q si sciēt ele
ctus fuerit cassanda ē ei. electio. ex de
ele. exco. m. si celebrat. A. Et ibi glo. di
cit q si etiā ignorāter eligat excoicāt
minori nō ualet electio. ga ignorantis
eligētū nō facit ipz habile. z si sciēt
talē eligerēt puarē iure eligēdi. ex de
elec. cū in cūctis. B. Itē nec suspēsus
nec infdict. nec q infdictū nō seruauit
ex d postu. c. p. z. c. cū dilect. A. Hoc. c.
cū dilect. nō ē i tū. de postu. s. d3 asue

tudie. B. Itē nō d; eligi psona cui alit
qd obfistit de impedimētis circa ordinā
dos. de qb' b' i. ordinādos p totū. Itē
nec is q pp' viriū psonē sef reprobat
fuit. talis. n. nec ibi nec alibi eligi pōt.
e. x. eo. sup eo. Sec' aut si cassata fuēit
electio ppter uitiofū. pcessus. ga tūc n
ipedit. p motio ei' ē in eadē ecclia. ut
i dco. c. sup eo. r. c. innotuit. A. etiā pma
uice. ut in dco. cannotuit. Ubi hō duo
electi fuerit z utriusq' uitiofa ē electio
neuter ē eligēdus pma uice. e. x. eo. cōfi
derauim'. z hōt discordia uitref. Si āt
alter istoz cōiter eligat deficit rō. z iō
cōfirmat. e. x. eo. cū int. R. femozē: ut in
fū. con. li. 3. r. 26. q. 5. ubi etiā pdicti ca
sus notant. B. Itē nō pōt eligi eps. a.
q iā alligat' ē alii ecclie. s; pōt postula
ri. a. papa. e. x. de postu. c. fi. Itē in pla
tū religiofoz nō pōt eligi nisi xpīse. p
fessus aliū nō valz electio. e. x. eo. nullus
li. 6. Nec ēr aliqz q sit alii' religiois
ut hitus. ut i cle. cū rōi. e. x. eo. Itē nūl
lus religiofus pōt eligi si trāstuit de or
dine mendicantiū ad non medicantes.
ut b' i. religio. 5. s. fi.

Elect' p' cōfessū cōiugif spūalr ecclie ui
duate. ut e. x. eo. cū int. canonicos. e. x. de
trāst. int. corpalia. s. p. 2. Itē electio gi
gnit cōfirmatōez. e. x. eo. nihil. cōfirmatio
dar admistratōez. e. x. eo. trāsmiffaz. De
cōfirmatōe uide s. cōfirmatio electoz.

Si elect' an cōfirmatōez admistret
remouēdus ē. e. x. eo. q' r. nisi i sūmo pō
tifice q i eligēdo cōfirmat. d' i. 23. i noie
dñi. v' n' nisi sic admistrān parcat. e. x. eo.
nostit. ul' nisi p'ineat ad papā. A. s. cōfir
matio: vt i. c. de q. i. B. z sic ualde fmo
rus a sede aplica. A. videly ultra Ita
liā cōstitur. ut i. e. c. nihil. B. Qui talis
fi sint i cōcordia electi admistrare pnt
ēt an. ita tñ q' nihil penit' alienēt nec
pōt eis cōmitti admistratio sub nomie
conomat' uel pcuratōis z h' i nec in
toto nec i pre. nec i spūalib' nec i tpali
bus. Qd si suscepit p'uat' sūt oi iure
electōis ipsi. e. x. eo. auaritie. lib. 6. A.
Ibi dicit. Lū itaq' nō sit malitius idul

gēdū facim' ut nullus dēcto admisttra
tōem dignitatē ad quā elect' ē p'f' cō
lebrata d' ipō electio cōfirmet sub
conomat' uel pcuratōis noie alio d' nō
uo q' firo colore i spūalib' uel tpalib' p
se ut p aliu p pre ut i totū gerē ut reci
pe aut illi se imiscē psumat oēs illos q
sec' fecerit iure si qd eis p electōez q' f
tū fuēit dēcmētēf eo ipō p'uatof. Et idē
qd i b' y. nō. i. sū. cō. li. 3. r. 26. q. 12. B.

An religioso acgrat' ius electōis e. x.
ordinē suū? R. Nulli fligioso p'dicato
rū. mior. bēmitaz. z q' r' libz medicana
rū ex electōe postulatōe p' uisione seu
uocatōe ad platurā e. x. suū ordinē i di
scordia scā ius aliqd acgrat' nec ipe cō
fētre p' ēr hita lnia. e. x. e. q' r' dā. li. 6. z
d; itelligi discordia q' ēt siue de iure si
ue d' fco. ut i cle. c. n. qd circa. A. Ibi n
clare b' p' baf. s; ad b' f' q' dā. cū i dco. c.
q' r' dā dicat d' discordia d; idistictē in
telligi e. x. d' dco. ad audiētā. B. S; z
alius fligiosis n' acgrat' ius i electōib'.
nec cōfētre pnt si fuerit electi a miori
pre nūero. ut i dco. c. q' r' dā. Et nota q'
si fligiosus electōi d' rō fco ad platurā
aliqz e. x. suū mōasteriū ut ecclia n' peri
ta lnia z obtēra cōfētre cōfessus n' valz. z
electō ipa uirib' uacuat. Itē nō. q' pla
ti fligiosoz irregrit' cōfētre pnt h' i la
cētā dare. e. x. eo. c. si fligiosus. li. 6. Nō
āt ualēt lnia q' cōcedit. p futura electōe
quā fieri cōriget. ut i cle. cū cōfessū. e. x. e.
Nec aliqz fligios' p' p'fici i aliq' ecclia
q' clero careat z p' p'io. ut i cle. ple
ritqz. extra eo.

Quid si due electōes fiant? R. fm
hosti. si sit z cōtinēti fūt p'nta qz i scru
tinio diuisa sūt uota: tūc illa ualz q' me
liorib' z maiorib' mēit' adiuuat. e. x. e.
c. litz. i. fi. z. c. d' dū. Si hō electōes fāt
ex mēuallō z pma fuit rite scā illa ualz
imo ēt si pma ānullāda sit scda nihilo
min' cassari d; e. x. eo. bone mēuorie
ere. nisi grā fiat. sic qdā itelligūt. e. x. eo
bone mēuorie magi. Silt ēr cassanda ē
scda ēt si pma nulla fuerit. ppter cām
nōdū parentē. e. x. eo. consideratis. z. c.

audire. q. si p. i. ex cā notoria nulla fu-
it ualebit secūda rite facta. ex de sup-
ple. negli. pla. c. fi. 7 ex eo. uenerabilem
7. s. fi. A. Idē in sū. cō. lib. 3. r. 26. q. 9
ubi etiā subdit. Nota etiā q. sola noia
no nō prestat impedimētū sequēti elec-
tioni. ut patet ex eo. q. sicut. q. a p. sim-
plicem nominationē nullū ius acqris-
noiato. secus tñ fm Ber. ibidez in glo.
de noiatione in scrutinio post publica-
tōnem. q. tūc nec uariare pnt. ex eo.
publicato. B.

Sūt casus in quib. electores iterum
pnt eligere ut puta si electus nō uult
consentire uel p. cōsensum renunciat
iuri suo uel morit. uel ppter occultuz
eius uitium irritat. Et his casibus hnt
electores integrū tēpus a dissensu uel
renūciatōe uel morte seu irritatōe ac-
si uocatio noua eēt dūmodo nihil ege-
runt fraudulēter. ex eo. si electio li. 6.
Duas electiones in una ecclesia de se
factas nemo pōt psequi: s. unā tñ eli-
gat. ex eo. ut qs. lib. 6.

Quicūq. grauāt clericos uel alias p
sonas ecclesiasticas ad q. spectat elec-
tio. A. In aliquibus ecclesiis mōa-
steriis aut aliis p. locis. B. p. eo
q. rogati seu al. induci eum. p. q. roga-
bant siue inducebāt eligere noluerit
uel consanguineos eorū: aut ipas ec-
clesias seu loca bñficiis seu aliis bonis
spoliādo seu al. iuste psequēdo. excōi-
cati sūt ipso facto. ex eo. sciant cuncti.
lib. 20. 6.

Quid si qs. aliquē ex odio elegit. I. B.
Teneat ei ad omne dānū quod inde ei
accidit. dis. 74. honozat. 7. L. si ppter
inimicitias creatio facta sit. l. unica. li.
bro. x.

Circa electiones monialium nota q.
nulla debet ad electionē admitti nisi
iz. annū pegerit 7 p. fessa fuerit tacite
uel exp. se nec i. abbatissaz uel pōnissaz
ubi per priorissam gubernantur eligi
pōt nisi post. 30. annū. 7 nisi fuerit exp.
se p. fessa. Item nota q. cū p. scrutinium
pcedit illa electio q. a duabus p. tribus

fuerit celebrata nō obstante appella-
tione partis alterius. p. missa diligenti
examinatione si alit. inēta fuerit cano-
nica 7 firmet 7 bñdicēda benedicatur
A. Benedicēda ē cōfirmata i. abbatissaz
sam. ut in. c. indēnitatibus. de q. i. B.
Si aut nulla electio eēt a duabus p. tri-
bus celebrata: tūc nō obstāt q. sit pu-
blicatum scrutinium aut etiā ad electio-
nē processum pnt alie moniales anq.
ad actus exēneos diuertāt ad illā acce-
dere q. a maiori numero ē electa. Et si
per hoc pueniatur ad duas p. tres cōfir-
merur ut p. p. cōm. ē s. nihilomin. 7 eā
sic cōfirmatā postq. fuerit i. ad ministrati-
onē poterūt alie opponē in modū de
nūciationis uel accusatiōis ut a digni-
tate remoueat. q. si ad illā q. a maiori
p. electa ē alie nolūt accedere uel nō
tot quot accedāt ad duas p. tres tūc sup-
obiectis que faceret pars altera 7 sup-
aliis q. sūt ingredā plane 7 sine strepi-
tu iudici p. superiorē inquirat anteq.
cōfirmet: s. ipsa interi in t. p. libus 7 spi-
ritualibus admistret. ita tñ q. de reb.
monasterii nihil aliēnet nec moniales
scipiat. Si q. uero a minori p. electa
uel nominata fuerit nō ualeat nec pōt
ad eā p. dicto mō accedi. Item nota q.
nūq. in electionibus monialium d. fieri
collatio zeli. ad zelū uel meriti ad me-
ritū: s. solum numeri ad numerū. Si ho-
pcedit p. formā p. promissi si minor p.
se oppōit electe. nihilomin. cōfirmet
7 bñdicat 7 dictione p. tis nō obstāt. si
aut maior p. se opponit. differet cōfir-
matio donec de obiectis 7 aliis fuerit
inquisitū: s. interi administrabit ut p. mit-
tit nisi p. se opponētū fuerit duplo ma-
ior q. tūc nō administrabit sed expecta-
bit litis euentū. Item nota q. si i. h. mōi
electionib. cōtingerit ad curiā appella-
ri debēt cause exp. im fm modū cōsti-
tutiōis. c. ut circa. ex eo. li. 6. A. Ibi
dicitur. p. rōndem. si qñ aliqui electi
onibus postulationibus p. uisionibus
se opponūt p. pōndēdo aliq. 7 electōnis
postulationis seu p. uisionis formam

aut psonas eligentiū uel electi siue illi
cui pmissio erat faciēda ul' scā: z p p h
otigerit appellari appellātes in instio
publico seu literis sup appellatōe cō
fect) oia z singula expmāt q in formā
intēdūt obicē ul' psonas corā psonis
autēnticis aut psonā q sup hoc testimo
niū phibeāt ueritati corporali pstito in
ramēto q credūt ea q sic expmūt esse
uera: z se posse pbare. Alioqn tā oppo
nētes q tpe appellatōis ul' postmodū
adherētes eisdē obiciēdi aliq que nō
fuerūt i h' mōi lris uel lris expressa
ptātē sibi nouerit intēdictā: nisi postea
forfan aliqd emerferit uel sup antiqs
supuenerit pbandi facultas aut aliq
in opponētū noticiam de nouo puen
erint q appellātes appellatōis tpe xifi
nisi ignorare potuerūt z ignorauerūt
sup h' i at ignorātia z supuēte facul
tate pbādū fidē p puz pītādū corpa
lis faciāt iuramētū h' adiciendo iura
mēto eodē q ad ea pbāda credunt se
sufficiētes pbatōes hīe. hec ibi. nō di
stictio siue appelles ad curā siue ad ali
um. B. S. nō debēt tpe ire qn poti
pcuratores cōstituē. Itē nō q hi q euo
cant ad dirigēdas mōiales i electōib'
nisi abstineāt ab his p q int eas oziri
possz circa hec discordia ul' nutriti ex
cōicari sūt oia pdicta hnt locū ēt apd
mulieres q uiuūt qī canōisse. A. i. q ui
uūt ut i sectarib' ecclis canōici secta
res. dc. c. idēntarib'. B. Excepto d p
fessioe. qz tales si pfitēt. hec oia ex eo.
idēntarib' li. 6. De cōfirmatōe electio
nis hēs. s. cōfirmatio electoz p totū. De
electōe pape inde. i. papa. §. i. De hac
mā uide. i. postlatio. z facit. s. acceptio

Lectio 2^a

s. p cōpro
missuz. Eli
gendi ptās pōt alicui ul' aliq
b' cōmitti. ex. c. cū i ueti. s. ppetēti com
mittit i nūero ipari. ex. e. i. cāus. z. c. cū di
lect. z. c. cū i iure. Et uni cōmitti pōt ēt
nō p latio. ex. d. renū. p' trāslatōez. p' rāso
Nec regit q h' gb' cōmittit sint d col
legio. ex. eo. cām q. S. tñ i hac cōmissioe

si un' dissentiat nō suat forma nec va
let. ex. eo. qz pp. A. Et ibi h' nō glo. B.
z. c. cū dilect. Nec. n. cogit qf mūciare
iuri suo iur'. ex. qd me. cā. abbas. z. c.
ad audiētiā. Itē nota q re itegra talis
ptās reuocari pōt. ex. eo. in cāis. A. Et
ibi pz q nō dī res itegra qn cōpromis
sari ad electōez iceperūt. pcedē. B.

Illi i qd ptās eligēdi cōmittit pnt de
psona cuiuscūq loci. pūde. ar. 63. dis. le
ct. z. c. reathina. Turi' tñ z meli' ē q
d ipa ecclā eligāt. ex. eo. qz sicut. z. 23.
dis. i. noie dñi. A. c. qz sicut. modicū vī
facē. s. bñ. cū noie dñi. B.

Nō ualer cōmissio sub hac forma: vt
qs qntis uor i secreto illū eligat i quē
ptās cōsenserit. A. Partū cōparōe mi
noz: lz cōsentiētes maiorē pte capli nō
artigāt. ut i. c. de q statim. B. ex. eo. si
cui. li. 6. s. bñ ualer si cōmittit ut illū
eligat in quē maior ps capli cōsenserit
ex. eo. cū expediat li. 6.

An cōpromissari pnt eligē unū d ipis
rē: si h' b' ex forma cōpromissi pnt. alē
ñ. ex. d. fortile. c. vlt. z. ex. c. cumana. A.
c. cumana paz fac ad h'. s. bñ h' notat
glo. i. dc. c. ult. z. ex. c. cū in iure. B.

Siue cōmissū sit uni siue plib' electio
bz fieri p xba numeri singlaris. alē nō
ualer. ex. eo. sicut. li. 6. z de re iudi. cum
ab uno. li. 6.

Cōpromissari' si non eligit infra tps
electōis a iure statutū ad supiorē ptās
deuoluit. Si hō eligat idignū siue sciē
ter siue ignorāter: eligēdi ptās reuertit
tur ad electozes: nisi sciēter electōez fa
ctā ratā hīent. z eodez mō reuertit ad
eos si eligat idoneū: z ille nō cōsentit
porro cōpromissari' qn eligit scientē
idignū n' punitū cōpromittētes nisi ra
tā hūerit: s. tpe suspēsus ē triēnio a bñ
ficiis q obtinet i illa ecclā quā sic eli
gēdo offēdit z h' nō bz locū nisi cōpro
missari' sit ep̄s. ex. eo. si cōpromissari'.
li. 6. A. Jbi ēt pz q dā suspēsus sūl' nō
obtinēt nisi cū peccat i electōib' ep̄oz
z supior' ipoz. z subdit. Et idē i illi' bñ
ficiis ē cēfendū q alicuius electionem

h

postulationē aut puisionē impugnās
i. pbatōe deficiat eius qđ obicit in pfo
nā. s. qđ trēmō sit suspēsus a bñficiis qđ
h3 in ecclia offēsa. B

Lemosyna p cōiter

Lho. scđa scđe. q. 32. qđā elyne sūt cor
porales. s. septē opa mie. videlz esuriē
tē pascē. potare sitiētē. vestire nuduz.
recolligē hospitē. visitare infirmū. re
dimere captiuū. z sepelire mortuum.
vñ x̄sus. Visito poro cibo redimo rego
colligo condo. Sūt z alie septē spūales.
s. docere ignorātem. consilire dubitā
ti. corrigere peccantē. z consolari tristē
remittere offendēt. supportare onero
sos. p oibus orare. vnde x̄sus. Cōsule
castiga remitte solare fer ora. In quo
x̄su cū dī cōsule: intellige cōsulare z do
cere. A. Idē i sū. cō. li. 3. ti. s. q. 2. B. Et
qdē elyne spūales absolute loquendo
meliores sūt qđ corporales. p qdē ga il
lud qđ exhibet nobilī. ē. s. donuz spūa
le qđ peminet corporali. z rōne eius cui
subuenit. qz spūs nobilioz ē corpore.
z qđtū ad ipos act. qbus subuenit: qz
spūales act. sūt nobiliores corporali.
Pōt tñ ctingē qđ corporali elyna p̄fera
tur spūali i aliq p̄ticulari casu. puta si
qs fame deficeret poti. ēer pascēdus
qđ docēd. A. Idē i sū. cō. eo. ti. q. 3. B.
Utz dare elynā sit in p̄cepto. R. fm
Lho. scđa scđe. q. 32. dicēdū qđ sic. omit
tēs. n. hoc facē etnālī puni. vt p3 Ma
th. 25. Esurim. n. z nō dedistis mibi mā
ducare. zc. Et hoc intelligēdū ē fm qđ
recta rō requit fm quā cōsiderat aliqd
ex pte dantis. sūt id qđ i elynis erogā
dū ē nō sit neciūm ei s3 supfluū nō so
lū respectu suūpius s3 ē respectu ali
orū quoz cura sibi icūbit. qz p̄us oz qđ
vnusq s3 sibi p̄i z suis p̄uideat: z d re
siduo paupib. subuiciat. Ex pte quoq
recipiētis requit qđ necitate hēat. alio
qn nō ēer rō qre elyna ei daret. s3: cuz
nō possit ab aliq vno oib. necitatē hñ
tib. subueniri nō ois necitas obligat ad
p̄ceptū: s3 solū cū is q necitatē patitur

sustētari nō pōt: tūc locū h3 qđ Amb.
dic. pascē fame moriētē: si nō pauer
occidisti. sic g. dare elynā de supfluō ē
i p̄cepto. z sūt dare elynā ei q ē i ex tre
ma necitate. alī dare elynā ē i cōsilio. si
cut z de quolibz meliori bono dantur
cōsilia. z dico qđ supflua d necitate p̄ce
pti sūt erogāda. qz isti sūt qđtū ad
p̄prietatē. tñ ēt alioz sūt quo ad vsuz
s. illoz q ex eis sustētari pōt. vñ Basi
li. Si fateri ea tibi dunt. puenisse an
iuist. ē dōs ieq̄lī nob res distribuc. cur
tu abūdas: ille x̄o medicat: nisi vt tu
bone di sp̄fatoris merita cōsequis: ille
x̄o patie b̄rauius decoret. est famelici
panis quē tu tenes i archa. nudi tūc
ca quā i cōclauī cōsuas. discalcia. cal
ceus q penes te marcescat. indigēt ar
gētū qđ possides humanū. q circa tot
iniuriar. quor dare valēs. z hoc idē vi
cit Amb. 4. 7. di. sicut h3. z qđ p̄dicitur
ē qđ nō sit dātī neciūz iudicādū ē s3: qđ
p̄babili extimari pōt. Nec oz qđ cōfū
derētur oēs casus q p̄nt ctingē i futu
rū. s3 oz iudicari supfluū z neciūz s3: ea
que p̄babili z x̄sili occurrūt. A. Idē
i sū. con. li. 3. ti. s. q. 4. vbi ēt addit fm
eūdē Lho. qđ tūc intelligēdus ē casus
extreme necitatis qđ apparēt. p̄babili
liē signa extreme necitatis future nisi
ei subueniat. vt cū aliqs vider aliqs
ipotētes vel pigros ad subueniēdū et
paup̄erē indigētē cibo z potu z aliis vi
te necessariis nec sibi possē satisfacē. n.
n. expectāda ē vltima necitas. qz tunc
forte nō possz uiuari nā fame vel sit
cōsumpta. hec ibi. Itē vñ qđ necitas ely
ne nō sit solū resp̄cū extreme necitatis
indigēt: s3 ēt alteri. Nā z i aliis necita
tib. veltz qs sibi rōabili subueniri. sic
g. z ipe inq̄tū pōt oz aliis subuenire.
Matth. 7. vbi. Dia q̄cūq vult vt faci
at vob hoies. zc. Et. 1. Jo. 3. Qui hñent
subaz mūdī h. z vident frēm suū ne
cessitatē hñer: clausit viscera sua ab
eo quō caritas dei manet i illo. Uñ er
Ricard. sup 4. s̄niay di. 5. dicit. Cū p̄ce
ptū d elyna sit affirmatiūm q̄ius obli

get ad sp: nō tñ p sp. s. p loco z tpe. cō
siderāda ē. n. facultas hñt z miseria in
digētis. Si. n. hō beāt aliqd qd non sit
necium sustētatiōe sue nāe nec illoz q
bus tenet puidē sicut vxoz z filii sui
z acille z sit cā nccitat] seu notabil' idi
gēne ex pre illi' cui dādū ē q imineāt
pabiliā sig extreme nccitat: tūc ha
bēs tenet ex pcepto subuenire idigēti
Si xō nō hz aliqd supfluū nō tñ sustē
tatiōi nāe s; ēt decētie sui stat' tenet d
illo elynā facē idigētib' etiā si nō inue
niant q eēnt cōstituti i nccitate pdicta
Et si ples occurrāt indigētes quib' oī
bus subueniri nō possit: tenet ceteris
pib' magis idigētib' subuenire. B.

Utz elyna debeat dari de nccio. R.
h; Tho. scōa scōe. q. 32. Neciuz dī dupli
ci. Uno' sine q aliq nō pōt eē. de tali
nccio elyna dari nō d; puta si aliq in
articulo nccitat] cōstituit' solū hñt vñ
posset sustētari ipse z filii z alii ad euz
pñtētes. de h' n. elynā dare ess; sibi in
tā subtrahere. s; si forte talis casus im
minet vt subtrahēdo sibi daret alicui
magne psonē p quā eccl'a vel respub.
sustētaret certe p talis psonē libatōe
seipm z suos laudabil' piculo mortis
exponēt. cū bonū cōe sit. ppo pferēdū
Alio' dī aliqd nccium sine quo nō pōt
dueniēter vita trāsigi fm statū vel cō
ditōez ppe psonē vel aliaz qru sibi cu
ra icūbur. de h' i g' dare elynā ē bonuz
z nō cadit sub pcepto s; sub cōsilio. A.
Idē i sū. con. li. 3. r. s. q. 5. Et hec intelli
gēda sūt fm ea q dicta sūt. s. s. p. i ad
ditōe. B.

Quib' poti' elyna dāda sit? R. fm
Tho. scōa scōe. q. 32. sic Aug' dī i p li.
de doctrina xpiana. Illis q nob mag
sūt ciuicti magis puidē debem' q eis
qui qdā forte nob adueniūt. Est tñ cir
ca hoc discretōis rō adhibēda fm dif
ferētiā ciuictōis scitatis z utilitatis.
Nā multo sāctiori magis idigētiā pa
tiēti z magis vtili ad cōe bonuz esset
magis elyna dāda q psonē. ppingozī.
maxie si n̄ sit mltū ciuicta c' cura spā

lis nob imineat. z si nccitatē magnam
nō patiat. A. Idē i sū. con. co. ti. q. 6. ubi
ē p; q ceteris parib' magis ciuictis
ē citi' subueniēdū. B. Et vide s. aduo
catus. s. p. l.

Utz i elyna pponēdus sit pī ifideli
cēncio fideli. R. fm Ray. In exhibitō
ne nutrimēti pferēdus ē pī: s; i dilecti
one pponēdus sit cēne. ar. 30. dī. c. p.
pceptū. n. dñi est Exo. 20. Honora
pēm tuū z infem tuā. Nullū. n. bñfi
ciū ē tantū sicut parētū: nō parētes in
recōpēdatis bñficiis sūt oib' aliis pfe
rēdi: nisi nccitas ex alia pre ppondēt
uel aliq alia cōditio puta cōis vtilitas
eccl'ie vel reipū. Uñ z i extrema nccī
tate magis eēnt filii deserēdi q parē
tes. Lon. Tho. scōa scōe. q. 31. A. Lō. ēt
Dof. z Hosti. z Pe. vt in sū. con. co. ti. q.
7. vbi ēt p; q h' fuit spāle dictū Tho.
cui cōcordat Pe. videl; q filii magis
deserēdi sunt q parētes. B.

Elemosyna paupib' dāda ē qui suis
manib' laborare nō pñt. s. 2. di. s. p. Nā
z fm leges q laborare pōt z se imiscet
elyne redigūt i seruitutē ipatoris. Lō
mendī. val. l. vnica. li. xi. A. Ibi alit
dī sic. Lunctis quos i publicū qstuz in
certa medicitas vocauerit ispectis ex
plorēt i singulis z itegritas corpoz z
robur ānoz atq; ibertib' z absq; vlla
dbilitate. Dicit glo. ibi. q sic se gerūt
qī nō hēant artē cū hēant: z qī sint de
biles cū sint fortes. qz nolūt laborare:
s; medicādo sine labore viuūt. segf. mi
serādis nccitas inferat: vt eoz qdē qz
tenet cōditio fuitis. pctor studiosus z
diligēs dñiuz cōscqur. eoz xō qz nata
liū sola libras pseq; colonatu ppetuo
fulciat. Blo. dī cō i auc. de qsto. s. si xō
collas. vbi dī q seruū dñis. liberi operi
publico mācipātur. S; hec. l. corrigif
fm quosdā. vel ibi i his qui i sacra v;
be reperiunt qsi cū cis m. ti' sit agēdū
vel h logtur de his q faciūt se videri
egros apponētes herbā vel aliud per
qd cōtūescat. ibi n̄ sic dīquūt s; solū fī
gūt paupratē seu dbilitatē. glo. hñtas ē

b 2

qđ dī ibi de reptis i vrbē ipiali. Item glo. sup rubca dīc qđ mēdicātes validi mīsis z hē debilib' panē auferūt. z d talib' cū ostar allegat glo. sup. Parb. dicēte. Justī feceris si iniuste petentē correxeris qđ si ei dederis. B. Lū aut aliqđ idiget z ponit distributor elyna rū pōt z sibi accipe sicut aliis admini strat. Tho. scđa scđe. q. 32.

Utz elyna hoib' malis dāda sit. R. fm Tho. i. 4. dī. is. Dicēdū fm Aug. qđ sic diligēdi sī hoies vt eoz nī diligantē errores. z qđ exhibitio bñficii dilectōi corūdet iō pētozi ad sustētatōem nāe dē elyna dari si indigeat: cum pēcipiat nob etiā bñ facē inimicis. sed ad fouē dū eoz maliciā nō debem' aliqd dare eis. Unī si ostarēt qđ eo qđ aliqđ dat in pēctm abuterent nō debēt eis dari nisi necitas extrema exposcēt. A. Idem i sū. con. li. 3. ti. s. q. 8. B.

Utz elyna sit danda abūdant. R. fm Tho. scđa scđe. q. 32. Dicēdum qđ abūdantia elyne duplī pōt cōsiderari. p q dem ex pte dātis. scū qđ dat qđ ē multū fm pportōem ppe facultatis. z sic laudabile ē abundāntē dare. Thob. 4. Si multū fuerit abundānt tribue. vñ z dñs Luc. 21. laudauit viduam qđ ex eo qđ dērat illi totū victū quē hūit misit obfuaris tū his qđ dicta sunt de elyna faciēda de necessariis s. s. 3. 2. pōt cōsiderari ex pte ei' cui dat. z sic ē abūdās duplī. Uno mō qđ suppleat sufficiēti eius indigētiā. z sic laudabile ē abūdāter tribuē. Alio' vt abūdet ad supfluitatē. z h' nī ē laudabile: s; ē meli' pluri bus indigētib' nccia elargiri. In h' ē cōsiderādū ē qđ qdā egētes delicatiori bus cibis z vestibus idigent qđ alii. vt Tho. subdit ibidē. A. Idē i sū. con. eo. ti. q. 9. B.

Quid si qđ furať ab vřurio z hui' modū vt elynā ide faciat? R. fm Ray. Dico furtū cōmitti. Nō. n. faciēda sī mala vt veniāt qđqđ bona. i. 4. q. 5. forte.

Utz de illicite acqřit elyna possit fieri. R. fm Tho. scđa scđe. q. 32. Aliqd

pōt eē illicite acqřitū triplī. p mō qñ id qđ illicite acqřit debet ei a qđ acqřitū ē. z h' siue nō trāsserat dñiuz vt i rapia z furto. siue etiā trāsserat: vt i vřura: z de talib' cū qđ teneat ad fřitutio nē nō pōt elyna fieri. 2. mō ē aliqd illi cite acqřitū qđ ille. qđ acqřitū nī pōt retinere: nec tñ debet ei a quo acqřitū. ga. s. i. iusticiā ē datū z cōtra iusticiā fřit acceptū vt in simonia. vbi vřqđ le gē dei agit. z iō d; h' i pias cās erogari Et eadē rō i sřibus i qbus dario z acqřitio ē d; legē. 3. mō ē aliqd illicite acqřitū nō qđē ga ipā acqřitio sit illicita: s; ga illud ex quo acqřit ē illicitū: z i his qđē trāsserat dñiuz: nec opetit repetitio. sicut p; de eo qđ mulier acqřit p meretriciū. z h' ppe vocat turpe lucz talis. n. mulier turpis agit z d; legē. s; in eo qđ accipit iuste nō agit nec d; legē. vñ qđ accipit retineri pōt: z etiā de eo elyna fieri: s; nō oblatio publica ad altare. A. Jux illud Deut. 23. Nō offeras mercedē přibulū. zc. B. Et hanc distinctōē pbat Aug. i. 4. q. 5. nō sane i fi. A. Idē qđ i h' s. notat i sū. con. li. 2. ti. s. q. 21. Et ad pđictoz intelligētiā sciēdū qđ qñ turpitudine ē ex pte dātis z accipiētis regulari i foro pñiali nō cogit qđ erogare vel restituē nisi ad hoc fuerit iudicialit cōdēnatus vel sibi a cōfessore fuerit iniūctū p satisfactiōe pēti ul' nisi a iure sit pricularit expřiuz vt in simonia ex qua regularit restitutio ē faciēda ecclie i c' iuriā acceptū ē Et hec pñt colligi ex notat p glo. Ray. in ti. de rapto. s. nūqđ d; fornicariis. sū p hōbo restituē. z s. circa pedagia. sup hōbo teneť. Et qñ erogatio nccia faciēda ē vocat pōt restitutio seu satisfactio etiā qñ i paupes faciēda sit. ex de vřur. cū tu. S; qñ erogatio nō ē nccia vocat ppe elyna. Jux illud Thob. 4. Ex tua suba fac elynā. z qñ restitutio nī ē nccia faciēda certe p sone sp pōt dari paupib'. dicto. c. cū tu. Sed aliqñ dat vt satisfactio: aliqñ vt elyna. vt p; ex pđict. B. Et d; ista mā uide. i. fřitutio

p. 5. an p. l. De acq. sitis p. ludu alee vid
i. ludus alee. De m. er. et yne h. es etas
plura. i. satisfactio. §. 5. r. vlt.

Elemosyna 2° quis

facere ea? Ultrū filiofius pos
fit facē etynā. R. fm Ray. Nō. ga nihil
h3 di. 5. 4. abbati. r. 12. q. 1. nō dicatis. et
de sta. mo. cū ad monasteriū. in fi. Si
at monach' administratōem h3 pot er
d3 facere etynā. imo qcgd supest i piaf
cas erogādū ē. 12. q. 1. ga tua. i. fi. 86. vlt. n
satis. vltra mediū. nisi forte talis esset
administratio q' qcgd supest refundat
ad monasteriū vel aliqūē spālem vsū
vr i qbusdā pōzatiōib'. Itē si monach'
vidēt aliqūē indigē ad morte d3 dare.
ga in hoc casu oia sunt cōia. 4. 7. vlt. sic
bi. Nec obstat si abbas dīcēt. q2 deb3
magis obedire dō q' hoibus. L. d. L. ho.
scōa scōe. q. 32. r. in 4. di. 15. addēs q' ci
tra extremā necessitatē monach' aliquid
modicū dare pōt absente abbate sub
spe ratihabitiōis. A. Lon. etiā host. vr
in sū. con. l. 1. r. 1. s. q. 26. vbi hēnt oia q' i
hoc §. dicunt. B.

Quid si monach' de volūtate abba
ris vadit Romā vel ē in studio: nūqd
pōt facē etynā? R. fm Ray. sic. Nā eo
ipō q' dedit sibi lniām eūdi uel standi
intelligit ei ccessisse lniām faciēdi ea
q' honesti scholares z pegrini solent fa
cē. ar. ex de offi. del. p. terea. ff. de iurif.
om. iudi. l. 2. r. ff. de iudi. si longi. ita tñ
q' moderate faciat. ff. ad macedo. itē
si fili. §. qd of. L. d. host. r. L. ho. in 4.
di. 15. A. Lon. ē Albric: vr in sū. con.
eo. ti. q. 27. B.

Nūqd vxor pōt facē etynā sine licētia
viri. R. fm Ray. Si vxor h3 res pafer
nales. i. ppas pter dotē vbi h' i pafer
nalia de cōsuetudine locū hēnt z vro
ris sūt: pōt de illis etiā inuito marito
etynā facē. L. de pac. con. hac lege. A.
Et ibi p3 q' hec bona pafernalia que
sūt pter dotē nō solū de cōsuetudine. s3
ēt de iure ptnēt ad vxorē. huic tñ iuri
posset derogari p dñā cōsuetudinē. sic

cingit in aliqb' p. tibus fm glo. Ray.
vr in sū. con. eo. ti. q. 28. B. Itē si vxor
ē lucrosa: ita. s. q' exhibita debita gub
natōe dom' opib' suis lucret: pōt d h'
facē etynā. nec intelligo deducēdas ex
pēsas vict' sui: ga vir tenef ad oia ei'
onera ppter dotem z etiā ppter obse
quiū ab vxore exhibitum. A. Hoc vr
fuisse ocn Albrici. s. q' vxor ex dicto lu
cro pōt facē etynā. vr p3 in dñā. q. 28. B.
De rebus quoq' viri vr de pane vino
z h' i q' de approbato more solēt ad di
spensatōes vxoris ptnē: pōt z d3 facē
etynas. moderate tñ z fm facultates
viri z maiorē vel minorē multitudinē
z necessitates pauper. z d3 sibi formare
csciam q' nō displiceat marito: licz ali
qñ phibēt. q2 qñ phibēt vr tēperēt
vxores nō a toto: s3 ab excessu. Pōt ēr
sibi formare csciam ex miseria paupe
ris cogitās q' si marit' viderit illū: pla
ceret ei q' sibi facē etynā. Si aut oino
dictat: sibi cscia q' viro displiceat: de
ponat eā si pōt. z si nō pōt deponē non
d3 dare. h' dico nisi vidēt eū indigentē
ad mortē. Et qd dixi de reb' viri: intel
ligas etiā de reb' dotalib'. nā illaz do
miniū penes vix est. L. d. rei ven. doce
ācillā. L. de iur' do. in reb'. Lon. hosti.
r. L. ho. scōa scōe. q. 32. r. 4. di. 15. A. L. d.
etiam Albric: vr p3 in dñā. q. 28. vbi ēr
dī fm glo. Ray. q' si mulier etiā latens
det etynas moderatas p se z pro viro
suo vtiliter gerēdo cōe negociū nō pec
cat q' quis credat q' viro displicet si sci
ret. z sufficit in hoc casu q' non veniat
cōphibitōem mariti z q' eū nō scādali
zet. B. S3 an vxor etynas in mīmonio
z possit puidē filiis q's hūit ex p. vide
i. vxor. §. 2.

Nūqd filius familias pōt etynā facē
R. fm Ray. si h3 peculiū castrēse vel
q' pōt. nā q' tū ad illud p'familias cen
ses. ff. ad macedo. l. i. De peculio ho. p
fecticio z aduēricio potest si credit pa
trē pmissuz. aliter non. ga pfecticiū
z qcgd ex eo acgrif pris est. aduēriciū
hō ē pris q' ad vsufructū. vr Insti. per
b 3

q̄s p̄fo. no. ac. §. p̄. Si tñ eēt in scholis d̄
l̄nia p̄ris vel i p̄grinatōe posset de p̄
fecticio z aduēctio clynaz dare. ar. ff.
de iudi. si longi. z. ff. ad macedo. Itēz
si filiulfa. §. qd̄ d̄r. Quid aut̄ sit pecu
liū castrēse z h̄ mōi vide. i. peculiū. A
De his peculis: z de his ēt q̄ sūt i hoc
§. h̄ i sū. con. li. 2. ti. s. q. 31. B.

Utz seru' vel acilla possit facē clynā
de reb' dñi. R' fm Tho. i. 4. di. 15. Ser
ui acille z famuli q̄uis sint libere cdi
tōis nō p̄nt clynas dare de reb' dñoz
sine eoz cōsensu nisi panē z h̄ mōi que
nō inferūt sensibile nocumētū. Si ēt
ip̄e famul' sit disp̄sator rez: nō tamē
ponit disp̄sator q̄i p̄tāt aliquā i rem
dñi h̄is. sed q̄i tractās eā ad vtilitatez
dñi. De p̄cio aut̄ sui seruitiū cstat q̄ po
test clynā dare. A. Idē in sū. con. eo.
u. q. 32. B.

Emphiteosis quid

ē: R' Emphiteosis grece lati
ne melioratio d̄r. Ab initio. n. p̄ hūc cō
tractū viles qdā terre ccedebāt q̄s
recipiēs meliorabat: z meliorationes
sue erāt: qd̄ postea p̄missū ē de fertili
bus z fructuosus z cōstitit in reb' soli tñ
A. Hoc fuit dictū hosti. vt p̄z in sum.
con. li. 2. ti. s. q. 39. in p̄ncipio. B. Qd̄ z
iux̄ vulgare q̄rūdā d̄r datio ad liuellū

Emphiteosis nō alī d̄bit nisi scriptu
ra intuemēte. L. eo. l. i. Itē p̄ cōsensū dñi
z emphiteote i hoc. s. vt statiz dñs ali
qd̄. p̄re accipiat. s. qd̄ int̄ eos ouenēit.
Itē vt decet̄ro singulis annis con
uētū canonē soluat. vt Insti. locati. §.
adco. A. Idē i sū. cō. d̄cā. q. 39. vbi etiāz
ponit fm hosti. qd̄ in. §. se. h̄. B.

Lōtrabit aliqñ ad tps̄. i. vsq̄ ad. io.
vel. 20. ānos i quo ēt succedit heres vsq̄
ad ip̄m tps̄. aliqñ d̄bit in p̄petuū z tūc
non aufertur emphiteote vel etiam
heredibus eius q̄diu soluerint cano
nem.

Posseſſio eccl̄ie nō p̄t de nouo dari
i c̄phiteosiz p̄petuo. ex d̄ re. eccl̄ie. n̄ ali.
nulli. A. Ibi prohibet gnāliter oīs ali

enatio rei imobilis eccl̄ie. Ibi etiā no.
dñs An. de bu. q̄ locatio d̄r alienatio
qñ ē ad decē ānos vel vltra. B. Si tñ
posseſſio ip̄a p̄us erat emphiteorica z
p̄uenit libe ad eccl̄ia: bñ poterit dari i
emphiteosiz alteri ēt p̄petuo. A. Hoc
nō pbauit. B.

Quid sit nā hui' d̄r: R' fm hosti.
De nā hui' d̄r: ē: vt si d̄hēres aliqd̄ pa
cti sūt id obfue. z si nihil paciscat̄ d̄z
p̄sio solui nisi res ex toto p̄ierit. Qui
dam ēt intelligunt si septē partes p̄er
erūt. Alii intelligūt si tñ medietas p̄i
erit. qd̄ egus ē. ar. ff. de v̄sufruc. etiam
p̄tis. A. Ibi ēt d̄r q̄ in dubio p̄tis ap
pellatione intelligit̄ dimidia. Itē cum
iura dicāt q̄ ex p̄tis dep̄ditōe n̄ libat̄
emphiteota intelligit̄ de dimidia tñ.
vt vsq̄ ad istā partē i nullo liberetur.
sed vltra medietatē dep̄ditio nō libet
in totū s̄z p̄ rata. ar. l. q̄ de tota. ff. de rei
v̄du. z fm hoc p̄t teneri p̄ma opio. B.
Itē de nā h̄ d̄r: ē vt liceat̄ emphiteo
tā repellere si p̄ triēniū in secularib':
vel p̄ biēniū in eccl̄asticis non soluēt
p̄sionē. io. q. 2. hoc ius. h̄. g. rē. nec tene
tur dñs cēfuz regere. qz dies statuta
p̄ dñō impellat. L. eo. l. 2. si aut̄ nihil
Repellet aut̄ fm quosdā p̄p̄a auctori
tate fm alios qd̄ veri ē p̄ iudicē. Idē
Inno. z hoc nisi celerit̄ satisfaciāt fm
q̄ d̄r ex de loca. z cduc. p̄pter. in. fi. z di
cō celerit̄. i. āteq̄ patiat̄ se trahi ad iu
diciū. alii tñ alī exponūt illā celerē sa
tisfactōem. A. Glo. in. c. fi. ex de loca. di
cit q̄ hec celeritas ad modicū tps̄ re
fertur p̄ biēniū respectu ip̄ius biēni.
sicut hec adiectio plus ad modicā quā
titatē referit̄ respectu quāritat̄ noiate
ff. de h̄b. sig. hec adiectio. Et illud mo
dicū cōsiderabit̄ iudicis arbitrio ex q̄
determinatū nō est i iure. s. de offi. de
le. de cāis. Dñs h̄o An. de bu. ibidē d̄r.
q̄ nō soluēs canonē ifra biēniū p̄uat̄
ē ip̄o iure fm cōem sniam doc. z q̄ re
gularit̄ executōe facta a iure n̄ admitt̄
tit̄ purgatio: s̄z h̄ ex gr̄a. z sp̄alit̄ admitt̄
tit̄ dūmō fiat celerit̄. subdēs q̄ d̄r cele

rit satisfieri qñ incōtinēti purgat mo-
rā sine aliquo iudicio z spontanee. si g^o
expectat iudiciū non vñ celerē satisfi-
cere. hec ille. Cñ g^o q^o p^o vocatōem ad
iudiciū nō possit purgari dicta moza,
an hō sic dūmō ifra modicū tps arbi-
trariū. B. Itē pōt emphiteota ius su-
uz alit vēdē: tñ pñs regitō dñō z ppo-
sito pñō qñtū reuera iuenire pōt. dñs
n. si opare velit culibz emptori ppo-
nēdus ē. si iniam dat vēdi pōt qñ ēt
si taceat lapsis a denūciatōe duobus
mēsibz vēdi pōt ēt sñ osensu dñi: dñz
tñ nō psonis phibit: vt sūt pñone po-
tētores: vel alie q nō sūt solūdo. ar.
ff. q satisfda. co. l. z illū qdē cui sic ven-
dit tenet dñs suscipe. emphiteota hō
si sec^o fecerit ius suum amittit. De his
oibz nō ē de loca. z oduc. poruit. A.
Idē qd hētur in hoc. s. hētur etiā i sū.
con. li. 2. r. s. q. 40. B.

Utz emphiteota possit ius suū dōa-
re sine osensu dñi. R. fm hosti. pōt
etiā dñō irreglro. L. de fūdis. li. li. r. i.
Insti. locati. s. adeo. Forre sūt ēt pōt
pignori dare. Idē Inno. z Ber. A. hō
tāgit glo. ex de loca. c. fi. z idē qd in hō
s. hē in sū. con. eo. ti. q. 41. B.

Quid si emphiteota soluit cēsus pñ-
tibz anis lz an cessauerit a solutōe per
to. ānos vel pñs: nūqd pōt expelli? R.
Nō. s. tut^o ē. L. de iure emphi. l. pñt. A.
Insti. l. pax facit. Idē tñ nō i sū. con. eo.
ti. q. 42. fm hosti. p. l. pñt. L. de apoc. li.
io. Idē ēt nō glo. in c. fi. de loca. Addit
tñ q hō vep ē in puato z in ecclia non
collegiata qñ eius rector recepit cano-
nē. nō aut i collegiata qñ pñat^o recepit
cēsus sine osensu capli: nisi postea ca-
pñm osensisset. Et ibi nō. dñs Anto. de
bu. q ex hoc pōt argui q qñis delictū
pñat non noceat ecclie: tñ delictū col-
legii bñ nocet: vt ē glo. nō. de ordi. cog.
c. 2. z de dolo z otru. c. pñt. z in regula. de
lectū. Itē ēt delictū vñi^o rectoris pñu-
dicat ecclie q bz solūmō vñū rectorē.
Sec^o aut in ecclia collegiata. Refert
ēt ibi Bari. l. 2. L. de iure emphi. l. i. mi

tare pñcta dicēdo q si dñs emphiteo-
tis recepit p tpe pñtito pensione tñc
p hanc receptōem sibi non pñdicat.
qz pōt ipse vtrūqz petere. s. pensione z
expulsione. g^o p receptōem vñi^o nō vñ
renūciare alteri. Si vero recepit pen-
sione pro futuro sine prestatōe: tñc si
bi pñdicat. Dñs Anto. z glo. ibi sūt et
pñati doc. vident ibi sentire q etiā re-
ceptio pñtaz pensioñū pñdicat nī
si fiat cū prestatōe. s. dñuz Anto. po-
test recordari q h pensio recipiat p tē
pore q nōdū emphiteota ceciderat a
iure suo nō pñdicet cū illi debeat sūt
z ius subsequens expulsiōis: vt dicit
Bar. Qd si recipiat p tpe q emphite-
ota iā ceciderat a iure suo pñdicet sūt
prestatōe: cū iam nō pensio p re sed
ois fruct^o z res rei debeat. L. de rei vē-
di. certū. iō tunc in recipiendo sibi pñ-
dicat nisi pñstet fin dñm Anto. d. bu.
z^o etiā dco contrariat dñs Anto. dicēs q
recipiens cēsus p tpe futuro siue pñste-
tur siue nō sp sibi pñdicat nec pñsta-
tio ipm in aliq iuuat. nam illa pñsta-
tio ē dñia facto. qz nō ē possibile q pen-
sione recipiat p āno futuro z q possit
eū expellere. ar. c. cū. d. de consti. pōt
dici q hoc vep ē recipiēdo noīe pñsio-
nis. s. si pñstet q nō recipit pro pñsio-
ne: s. p pñt sui debiti nō pñdicet. cum
hō scñ si dñat pñstatoī. z ita itelligit
ocñ Bar. Itē glo. i dco. c. fi. ex de loca. sē-
tit q dñs possit emphiteotā nō soluen-
tē expellē iur auctoritate ēt sñ aucto-
ritate iudicis. Dñs Anto. refert Bar.
dicē l. 2. L. de iure emphi. q dñs habz
pñtātē turbādi: s. nō expellēdi emphi-
teotā nō soluentē canonē ifra biēnium.
qz emphiteota bz possessionē nālē: s.
dñs ciuilē. s. p viā iudicii bñ possz z il-
lud credo vep nisi ex detētoe possessio-
nis nālīs attingē t repulsiō dñi a sua ci-
uili quā tener aīo. nā tñc dñs pōt se de-
fendē t icōtinēti emphiteotā expellē
a sua nālī. ar. l. clā possidere. s. q ad mun-
dinas. ff. de acq. pos. z ex de pba. l. 3. cām
Itē glo. i dco. c. fi. dic. q pñt sterilitatē

rei emphyteotice nō minuit pensio: l3
minuat ppter sterilitatē rei locare: vt ex
de loca. c. pñt. Et vt no. dñs Anto. i. ocō
c. fi. Idē dicit Specu. z Jaco. de are. z
Ly. z Bar. subiūgēs rōem. qz in locatō
ne pñt qd ānuatiz exoluit daf respēu
fructuū q pñtūtur. z qdāmo vñ in ea
tacita empñio fructuū. gñ si decipit vl
tra dimidiā iusti pñt pñt perē remissi
onē nō aut ē sici dñt emphyteotico.
qz ibi nihil daf p respectū ad fructus
s3 in recognitōe dñi. Secñ si census eēt
magnus rōne fructuū. qz tūc bñ debe
ret fieri restitutio fructū.

Optio et ueditio

Scdm hosti. cū pure sit ven
ditio etiā sine scriptis de re q degusta
tione nō exigit oē piculum spectat ad
emptorē excepto casu publicatioms z
nisi pactū mora vel culpa seu callidi
tas infuenerit. Idē de emolumento.
A. Idē i sū. con. li. 2. n. s. q. 7. B.

Quid si dolus dat cām dñt. Rñ. Nō
tenebit ueditio. vt. s. dolus. §. 2.

Utz liceat aliqd uedere plus q̄ vale
at vel emē minori pñt. Rñ fm Tho.
scda scde. q. 77. Dicēdū q carī vendē
aut vili emē rē q̄ valeat ē iniustū et
illicitū. nisi res q̄ vendit cedat in detri
mētū ueditoris q multū re illa idiget
nā i tali casu iustū pñt ē vt nō solum
respiciat ad rē q̄ vendit: s3 et ad dñū
qd ueditor incurrit ex ueditōe. z sic li
cite pōt uedē plus q̄ valeat fm se: q̄
uis nō uedat plus q̄ valeat ipi vendi
tori. Qd si emptor uiuet ex re quam
emit. s3 ueditor nō dānificat carēdo re
illa nō d3 eā supuēdē. qz utilitas q̄ alfi
accrescit nō est ex uedente: sed ex ad
ditione emētis. Nullus aut d3 vendē al
teri qd nō ē suū. Qd at lex hūana hanc
icqlitatē totalī nō phibet. Dicēdū q
lex hūana mltā pmittit ipunita. Uñ
i hoc casu punit solū qñ ē magn⁹ excef
sus. puta si aliqs sit deceptus ultra di
midia iusti pñt. tūc. n. cogit ad restitū
tōez. A. i. vl q̄ restituat res vl reddat

pñt vl q̄ pñt suppleat qd deest ius
sto pñt. L. d. rescin. vñ. l. 2. B. Lex at
dina nihil ipunitū religit. vñ s3 dinā le
gē illicitū reputat si i emptorē z vendi
tōe nō sit obseruata eq̄litas iusticie z
tenet iste q plus h3 recopēsare ei q dā
nificat⁹ ē si sit notabile dñt. qd ideo
dico: qz iustū pñt rez qñs nō est pun
ctaliter determinatū. s3 magis i qdaz
extimandē cōsistit: ita q̄ modica addi
tio vl diminutio nō vñ tollē eq̄litem
iusticie. De hac ē mā no. 10. q. 2. hoc ius
vbi dñ. A. nō i tex. s3 in glo. B. q̄ si in
ueditōe plus offerat q̄ res valeat: ec
clesia nō h3 plus recipere: s3 tñ iustū pre
ciū: l3 lex dicat q̄ dñt pñt se iuicē d
cipe. A. ff. d. mō. l. i. cāe scda. §. pñt. B.
Nā ecclia i suis dñt nō d3 doli facē
eē de dona. p tuas. A. Idē qd i bñ. §. no
taf in sū. con. eo. ti. q. 9. B.

Utz negociādo liceat carī aliqd vē
dere q̄ emptū sit. Rñ fm Tho. scda se
cū. e. q. 77. Nihil phibet lucrū ordina
ri ad aliqū finē neciūm vl honestū. z
sic negocia licita reddēt. sicut cū aliqs
lucrū moderatū qd negociādo qñt or
dinat ad dom⁹ sue sustentatōez: vl etiā
ad subueniēdū idigētib⁹: aut et cū ali
qs negociatōi intēdit ppter publicā vri
litatē: ne. s. res necie ad vitā patrie de
sint. z lucrū expetit nō qñ finē s3 qñ sti
pēdiū sui laboris. z sic pōt q̄ carī vē
dere q̄ emit. A. Propt pñticta vituū
uitat intētōis vl negociatio nō dicat
illicita ex itēione. nō tñ ex his pōt res
pluris uēdi. vt pōt colligi ex ocis eius
dē Tho. z ex his q̄ notat i sū. con. lib. 2.
ti. s. q. 15. Nā nō licet rē carī vendē q̄
fuerit emptā. nisi fuerit mutatū pñt
rōne forme tps vel loci fm doc. z no.
dñs pñt. de anchorano. l. c. pñt. de vsuris.
li. 6. z intē mutatōes forme vñ ēt posse
cōphendi. si q̄ ement merces i magna
q̄titate z minutū vendat. solent. n. res
i magna q̄titate cōit meliori foro vē
di. B. Sicut etiā si ipi in aliq̄ meliora
uit rē: aut etiā qz pñt rei mutatū est
fm diuersitatē loci vel tps. vel ppter

piculū cui se exposuit trāfferēdo d̄ lo
co ad locū. vel eā ferri faciēdo: dūz tñ
moderate. vt Ray. addit. A. Idēz fm
Tho. h̄i sū. cō. dīcra. q. 15. B. Et d̄ hac
mā h̄i. i. v. sūra. 3. §. 9.

Utz vēditio reddat iniusta pp̄t d̄ se
ctū rei vēditē. vel ēt pp̄t latēre ei' bo
nitate. R. fm Tho. sc̄da sc̄de. q. 77. Cir
ca rē q̄ vēdit triplex defect' cōsiderari
pōt. p̄im' qdē fm spēm rei. vtp̄ta
si vēdit auricalcū. p̄ auro: aut vinum
mixtū aqua p̄ puro. 2' defect' ē h̄z quā
titatē pōderj vel mēsure. vt si q̄s vraf
scient' deficiētī pondē vel mēsurā. 3'
defect' ē ex p̄t q̄litaris: puta si aīal in
firmū vēdat q̄si sanū. i. his trib' casib'
si q̄s vēditōr sciētē offēdent fraudez
cōmittit: si illicita ē vēditio: 2 ad restitu
tōez tenet. Si h̄o eo ignorāte aliq̄s p̄
dictōz defectū i re vēdita fuerit: vē
ditōr qdē nō peccauit tñ cū ad ei' nori
ciā puenit tenet d̄nū recōpēsare em
ptōr. Et ex his p̄z q̄ illicitū ē vendere
aux vel argētū alchimichū p̄ h̄o. q̄z n̄
ē adeo puz sicut vep̄: nec h̄z oīo easdē
p̄p̄tates. sicut p̄p̄tātē lenificādi. aut
q̄ valēt d̄ certas ifirmitates 2 h̄mōi.
Si autē p̄ alchimīā fieret vep̄ aurū nō
esset illicitū vēdere p̄ h̄o. q̄z nihil phi
bet artē vti aliqb' nālib' causis ad p̄
ducēdos nāles 2 h̄os effect'. sic Aug'
dicit i li. de tri. de his q̄ arte demonum
fiūt. Et qdē d̄nū ē d̄ vēditōre itelligēdū
ē etiā ex p̄t emptōris. vt quādo ven
ditōr credēt rē suā min' p̄ciosāz esse q̄
sit. vtp̄ta vēdit aux p̄ minori p̄cio. q̄z
credit eē auricalcū. aut aīal sanum qdē
putat infirmū. nā ēptōr si h̄' cōgnoscit
iniuste emit: 2 ad restitutōez tenet. A.
Idē qdē i hoc. §. h̄i in sum. con. li. 2. c. 1. s.
q. 11. B.

Utz vēditōr teneat dicē vitium rei
tradite. R. fm Tho. vbi s̄. Uēditōr q̄
rē vitiosā uendēdā exponit ex hoc ip̄o
dat ēptōri dāni v̄l piculū occasiōē. d̄
nī qdē si. p̄pter h̄mōi vitii res sit mī
noris p̄ciū: i ip̄e d̄ p̄cio nil minuit. p̄t
culi autē si p̄pter h̄mōi vitii vsus

rei reddat ipedit' v̄l nori'. puta si q̄s
vēdat alicui equū claudicātē p̄ veloci
v̄l domū ruinosā p̄ firma. v̄l cibū cor
ruptū aut venēosū pro bono. vñ si h̄' i
vitia sint occulta 2 venditōr nō dere
gat ē dolosa 2 illicita venditio 2 vendi
tōr tenet ad dāni recōpēsatiōez. Si h̄o
vitii sit manifestū puta cū equus sit
monoculus v̄l vsus rei. 2 si nō op̄erat
vñ pōt op̄erē alit. 2 uēditōr pp̄t h̄' i vi
tiū subtrahat d̄ p̄cio q̄tū o: nō tenet
ad manifestādū vitii rei: q̄z forte pp̄t
h̄' i vitii emptōr vellet plus subtra
bere q̄ ēt subtrahēdū. vñ vēditōr p̄t
licite vitii rei renicere. A. Idē i sū. cō.
eo. ti. q. 13. B.

Quid si aliq̄s p̄tāf merces ad locū
vñ scit multos se seq cū sūb': qdē si
dicēt n̄ possz mēces suas adeo care vē
dē. R. fm Tho. sc̄da sc̄de. q. 77. Uēditōr
q̄ vēdit rē fm p̄ciū qdē inuenit: non v̄
d̄ iusticiā faciē qdē tūp̄ ē nō dicit. si
tñ dicēt vel de p̄cio subtrahēt abūdā
noris eēt h̄runt: q̄m̄s ad hoc nō vide
atur teneri ex iusticie debito. A. Idē i
sū. con. eo. ti. q. 14. B.

Quid de mercatorib' q̄ int se ueni
unt vt certo p̄cio vēdāt: R. fm Tho. sc̄da
p̄actū illicitū ē 2 sūb' si q̄s in ciuitate
ip̄etraret vt sibi soli vendē licēt. q̄ si
quis h̄mōi officium exerceat o: fm
leges suis bonis expoliari 2 exilio p̄
petuo d̄nari 2 sūb' cōdētes puniri. A.
i. officiales q̄ p̄dā monopolia cōcedūt
vel nō puniūt: vt i. l. de qua statz. B.
L. de monopol. l. vna. A. Ibi oī. Iube
m' ne q̄s cuiuscūq̄ vep̄t aut piscis aut
pectinū v̄l cuiuscūq̄ alteri' ad victum
ut ad quēcūq̄ usū p̄tinet sp̄i ut cuius
libz m̄e. p̄ sua auctoritate v̄l sacro iā
elicto aut i postez eliciēdo rescripto.
aut pragmatica sac̄tōe. i. cāli seu statu
taria ordiatōe. pragma. tis. n. ē cā. inde
pragmatic' . ac. cānuus v̄l causidic' fm
Latholicō. Segf. vel sacra n̄e pietatj
ānotatōe monopolū audeat exercere
Ne ve q̄s illicitj h̄tis quētib' iure
aut pacificat vt sp̄es d̄fsoz corporum

negociacionis nō minor q̄ int̄ se sta-
tuerit veniendū. Edificioꝝ quoq̄ arti-
fices alioꝝq̄ diuerſoꝝ oꝝeꝝ p̄fessoꝝes
z balneatoꝝes penit̄ arceantur pacta
int̄ se p̄ponē. vt ne q̄s q̄d alteri omiſſū
ſit op̄ iplet vt iniunctā alii ſollicitudi-
nē alē incipiat data lnia vnicuiq̄ ab
alio ichoatū z derelictū op̄ p̄ alteruꝝ
ſine aliq̄ timore diſpēdiū implē. ſi q̄s
āt monopolii auſus fuerit exercē bo-
nis p̄p̄is ſpoliat̄: p̄petuitate dāneſ
eriliū. **B.**

Quid de illis q̄ vēdē nec emē noue-
rūt niſi cūmēdaciis p̄iuratis z iuramē-
tis? **R.** **h.** Ray. Quotiēs cā decipiendi
p̄iurāt vlt̄ mētiunt̄ peccāt mortaliꝝ z ſe
nētur ad reſtitutōem. **A.** ſanq̄rū deci-
pit p̄iurū: vt dīc̄ glo. Ray. n̄ diſtinguit̄
vlt̄ decepti i modico vlt̄ magno: vt in
ſū. con. eo. ti. q. 18. **B.** Si aut̄ q̄s ignorā-
ter dicit falſū credēs dicē vep̄ vel etiā
ſi dicit ſciēter nō intēdēs nocē p̄imo:
ſi ſe indēnē ſeruare: nec p̄p̄ h̄ rē apli?
ſi bito ſupueat: tale mendaciū pōt di-
ci veniale. ſi tñ iurat vlt̄ p̄iurat peccāt
mortaliꝝ. vide. i. p̄iurū. **A.** Idē i ſū. cō.
deā. q. 18. vbi addit q̄ dicit̄ tales debēt
p̄ter iſtitutōez iduci ad largas el̄ynas
faciēdas p̄ aiab̄ illoꝝ: de quoz rebus
h̄ ignorāter forte aliq̄ h̄uerūt. Ibi ē
dī ſm̄ hoſti. q̄ h̄ Ray. dixit̄ mēdaciū
ex q̄ alē n̄ dānificat̄ v̄iale. tñ ex q̄ aſſi-
due z de ſuetudie q̄s mēt̄ vlt̄ morta-
le. ſic z ebrietas ſi ſit aſſidua mortale
ē. 25. vi. ſ. alias. Idē ē de mēdacio ſue-
tudinario vlt̄ ſēture Tho. ſcōa ſcōe. q.
110. arti. 4. Itē vt patet i deā. q. 18. glo.
Ray. dicit q̄ mēcator de ſuis mercib̄
pōt accipere moderatū lucrū q̄d ad ar-
bitriū boni viri limitādū ē. qz nō deſ-
minatū q̄rū in ſingulis ſolidis aut li-
bris aut marchis accipere liceat d̄ lucro
Lō. Tho. hoſt. aut̄ dīc̄ q̄ ad h̄ q̄ mer-
catoꝝes ſū oi fraude officia ſua exer-
ceāt bona fide. ſuſulerē talib̄ q̄ de lnia
ep̄i ſui facerēt q̄rū p̄nt lucrari i mēſu-
ra bladi z vini z ſilib̄. vel q̄rū p̄nt vl-
tra q̄ emerēt p̄ libra vēdē i recōpēſa

tōe labori z expēſaz. z ſi ſic vēderēt ſūā
mēdacio ip̄os credcrē eē i tuto. Ibi āt
q̄ hec n̄ faciūt ſūā p̄ictō vix euadūt. **B.**
Quicq̄d aliq̄s emerit noīe ſuo ē de
pecunia aliena ēptoi acq̄riſ. n̄ ei c̄ ſi
it̄ pecunia. L. de rei vēdi. ſi ex ea. niſi in
q̄buſdā caſib̄. Nā q̄qd emiſ de pecu-
nia eccl̄ie ip̄i ē. vt dīc̄ ſ. eccl̄ia p̄. ſ. 7. Lō
dē mō ſi tutor vlt̄ curator d̄ pecunia mi-
noris emerit ſibi ip̄i p̄diū. nā mior vē-
dicare poſit illud. ff. q̄n ex facto tu. l. 2.
Idē de milite ſi de pecunia ſua alius
emerit p̄diū. L. de rei ven. ſi vt p̄p̄is
Idē i marito z vxore. qz ſi alē eoz ali-
qd emerit de pecunia quā ei alē dona-
uit: poſit ille c̄ fuit pecunia illud vtili-
ter vēdicare. ff. de dona. m̄ vi. z vxor. l.
vxor marito. **A.** Et ibi p̄z q̄ h̄ vt vep̄
q̄n vxor vlt̄ vir q̄ accepit donū effici-
t̄ ſoluēdo. Et idē caſus q̄ h̄nt i iſto. ſ.
norat̄ i ſū. cō. l. p̄. ti. 14. q. 17. **B.**

Utrūlib̄ hō vlt̄ p̄p̄s fili vēdi poſſit.
R. **h.** hoſt. Nō. niſi ſol q̄ p̄ vēdē pōt
filiū necitare famis v̄gēnta tñ q̄ ſi
reſtituat̄ ēptoi p̄ciū ſiue a filio ſiue
ab alio q̄cūq̄ z q̄ncūq̄ ip̄e ſit? i genu-
itratē pueniat. i nullo at̄ alio caſu licet
p̄ti filiū vēdē. Qñ ē n̄ v̄gēre necita-
te famis nō licet vēdere filiū. **A.** Idē
i ſū. cō. l. 1. z. ti. 8. q. 17. Et p̄dicta p̄bat̄
in. l. 1. z. 2. L. de pa. q̄ ſi. dī. ex his q̄ ibi ha-
bēt̄ur i tex. z glo. Itē lib̄ hō efficiſ ſu?
ſi patiat̄ ſe vēdi ad p̄ciū participādū.
Inſt. de iure p̄ſo. ſ. ſeruū. **B.** Ad māz
ēptois z vēditois p̄nt p̄tinē mlt̄a que
hēs. i. negociatio. De his q̄ emūt̄ur ad
certū terminū. z de his q̄ emūt̄ vinūz
bladi vt cari vēdāt. z p̄la b̄ modi vi-
de. i. vlt̄ ſura. 3.

Omunitas eccleſie

Emunitas eſt p̄uilegiū eccl̄ie
ſtice lib̄tatis vel p̄ſonaz vel rez ad eā
p̄tinētū. Et of̄ emunitas q̄i ex nūmia
i. officia a q̄bus ſūt imunes. vt. i. pate-
bit. **A.** Hoc fuit dictū Ray. vt in ſum.
con. li. p̄. ti. 14. q. 1. **B.**

Quā emunitatē h̄z eccl̄ia ſecrata?

R^o fm Ray. **H^o p** vt nullus ide p viz
abstrahat nisi i casib⁹ q^s vide. I. emu
tas p^o fugiendi. **S. p.** Itē ea qⁱ ecclia po
sita sūt nec p viz nec p furtū auferēda
sūt: alⁱ sacrilegiū omittit 17. q. 4. q. 1. g. 1.
A. Alⁱ scipit si qⁱ inuē^t. **B.** Itē qⁱ nul
lus mortu⁹ i ecclia sepeliat nisi epⁱ ab
bates aut digni pⁱ byti aut ē^t fideles
laici. 13. q. 2. null⁹. Et itelligūt qdā de il
lis laicⁱ qⁱ miracū faciūt. Alii itelligūt
de fidei i dignitate cōstituto sic comi
te r rege. **A.** Hoc fuit dictū host. q. 1.
addit qⁱ sic de facto fuat. vt i sū. con. 2.
11. q. 2. Glo. at in dō. c. nullus. intelligit
ter. illū gnālⁱ sicut sonat. videl⁹ qⁱ ois
xpianus possit sepeliri i ecclia nisi ex
p^oesse i p^o mortali moriat⁹: v^l ei spā
liter sepultura denegē^t i ita hodie ser
uat. sⁱ dⁱ iure aliō v^l v^l n^o i p^o sepeliēdis
corpib⁹ videm⁹ cimiteria separi ab ec
clesia cōstituta. **B.** Itē emunitatē hēt
ecclia qⁱ in choro. nō debēt morari lai
ci cū ch^o. ex dⁱ vt i bone. cle. c. p. dⁱ o^o.
di. 2. sacerdotū. Itē qⁱ i sc^olare hitaculū
dece^to nō ouertat. de o^o. di. 1. ligna. r i
s. c. se. ex de reli. dō. ad bec. **A.** In his
ē^t. c. p. 3. qⁱ sūt nec vasa ecclⁱastica nec
cortine nec vestimenta nec ceta orna
mēta debēt pollui cū nūis nuptiaz v^l
aliis sc^olarib⁹ v^l sⁱ b⁹. Dicit tñ glo. Ray.
vt p^o i dō. q. 2. qⁱ si legat⁹ aplice sedis
vel epⁱs vel archiepⁱs recipet ab ep^o
v^l cap^o alie ecclie v^l mōasteno: bñ
posset ornari dom⁹ ecclⁱastica i qⁱ reci
pet cortinis r ornāmēt⁹ ecclie. **B.** Itē
qⁱ nō possit vēdi. p^o aliquid nccitatez.
in auct. de alie. r emphi. s. r qm. col. 9.
Itē qⁱ i ea placita sc^olaria non sūt faciē
da. r maxie de cā s^oguis. ex. e. c. p. r. c. cū
ecclia. nec fiāt ibi parlamēta nec nego
ciatōes: r p^oapue nūdinaz. nec strepit⁹
iudicioz sc^olarū: nec p^ocessus iudicū
sc^olarū. r sⁱne i dicit⁹ locis. plate ip^o iu
re nō valēt. ex eo. decet domū. li. 6°. **A.**
Ibi dⁱ p^ocessus iudicū sc^olarū ac spālⁱ
plate sⁱne i eisdē locis oī careāt robo
re firmitatis. **B.** Itē qⁱ ibi nō fiant lu
di theatrales cū laruis r sⁱ b⁹ ibone

stis. ex de vi. r bone. cle. cū decorē. **Se
cus vero de honestis r deuotis repūta
tionib⁹. vt repūtare p^osepe dñi. **H**ero
dē magos. r ceta h^o mōi qⁱ magi iducūt
ad deuotōez qⁱ ad vanitatē. Et qⁱ talia
possint fieri. ē ar. de o^o. di. 2. semel. r di.
4. g^oris. circa finē. nā r qdlibz festū ē si
gnū p^oeritaz rep. 75. di. qd die. **A.** Idē
quod noratur in hoc. s. habetur in sū.
con. dicta. q. 2. **B.****

Utrū ecclie nō cōsecrate hēant p^oca^os
emunitates. **R^o fm Ray.** **H^ont.** ex eo.
ecclie. **H**oc aut itelligēdū si auctori
tate ep^oz suoz sūt edificare. ar. ex de
reli. dō. ad bec. Et vbi ep^os posuit p^omū
lapidē r edificare sūt vt cōsecrēt. Lō. In
no. r host. **A.** Idē i sū. cō. co. ti. q. 7. **B.**

Utrū cimiteria hēant emunitatem.
R^o fm Ray. r hosti. **H**abēt eandem
quaz ecclesia: vt dictū est. s. cimiteriū
s. p. **A.** Nisi i duobus casibus. vt ibi
in sum. con. eo. ti. q. 6. **B.**

Utrū ecclia iudicia p^ouilegiū emuni
tatis retineat. **R^o fm hosti.** r hostre.
Dicendū qⁱ sic. hec. n. reuerētia deo de
bet. qⁱ nō delinq^o nec etiam ecclia sua:
iōqⁱ nō p^odit p^ouilegiū qⁱ culpⁱ nō omur
tit. **A.** Idem in sum. con. eo. ti. q. 8. **B.**

Utrū puata oratoria domoz habeāt
p^ouilegia emunitatis. **R^o fm hosti.** r
hosti. qⁱ non. **H**odie nāqⁱ qd est orato
rium cras poterit eē camera. **A.** Idē
in sum. con. li. p. ti. 4. q. 9. **B.**

Quē ē emunitas p^osonaz ecclie? **R^o
fm Ray.** Nō debēt fatigari angariis r
pāgaris. i. s. i. t. utub⁹ p^osonaz r rep. L.
de epⁱs r cle. ois. r. l. p^o byteros. 12. q. 2.
eccliaz. In nccitate tñ vt si ciuitas ef
set obseffa: non dⁱ pari ecclia suos ru
sticos aliquo defendi p^ouilegio a custo
dia r h^o modi. imo dⁱ eos cōpellē. ex. eo.
quēnit. **A.** Idē in sū. con. eo. ti. q. 16. **B.**

Quā emunitatē h^o ecclia circa res tē
porales? **R^o p** qdē qⁱ ecclis donari p^or
i i finitū: vt dictū ē. s. ecclia p. s. 4. Itē
qⁱ sⁱctū ecclis: etiā min⁹ solēm⁹ valz
vt. s. ecclia p. s. 5. Itē qⁱ i ecclia trāsser
tur dñiuz rei solo pacto. cū aliis p^osonis

fit necia traditio. L. de sacrosan. eccle.
vt inf diuinū. A. Ibi ē p q idē est et
circa hospitalia z circa cēssa i redem
ptōez captiuoz. B. Itē q qquid em
ptū fuerit de pecunia ecclē ad eā d3 re
ueri. vt s ecclia p. s. 7. Itē q nō valz
alienatio rei ecclesiastice nisi in casibz
qz hēs. s. alienatio. s. p. A. Idē etia3 ca
sus notant in sū. con. eo. ti. q. 17. B.

Idē dñi q subditis infdicūt ne p
latis sue psonis ecclesiasticis qcz vēdāt
vel emāt ab eis vel ipis bladū molāt
coquāt panē aut alia hōi obsequia
exhibere presumāt: coipo sunt excōi
cati. ex eo. cos. li. 6.

Que est emunitas pdoi3 ecclesiastico
rū. R. s. Ray. Nō debent gūari fordi
dis mūeribz. vt calq coqnde. arene so
diēde. cloace purgāde z sūbus q vilia
sūt. i. s. q. 1. s. nouaz. A. Alīncipit nouel
laz. B. ad honesta hō mūnera sic sūt
tributa ordinaria tenent etia pda ec
clesiaz. 23. q. vlt. tributū. Fallit tñ i do
mibz. atris. z hortis iux ecclēsiā posit
z etia i māso i q ecclēsiā dotata ē. A.
Alii dicūt i q ecclēsiā sita ē. vt i sū. cō. eo.
ti. q. 18. vbi etia notātur oia q hñt in hō
s. s. potius vī intelligēdū de manso
dotis. vt vī posse colligi ex de censi. c. p
vbi ē glo. dicit q māsus ē gūritas tre
q sufficit duobz bobz in vno āno ad la
bozādū. In dco ē. c. p. d. q sūt nihil d3
solui de decimis z oblatōibz. B. de q
bus nullū d3 dari tributū. de aliis sic:
nisi expsse fuerit remissuz ab eo q po
ruit. Nā res ad ecclēsiā trāsiuit cū one
re suo. 23. q. vlt. fm canonica. ex de cēsi.
sancitū. i. s. q. 1. si qs laic. Si hō sūt ex
ordinaria z de nouo supindicta non re
nentur. i. s. q. 1. placer. A. Nisi qren? an
tigrus tenebāt ad supindicta. qz tran
seunt cū onere suo fm glo. Ray. z i. dca
q. 18. i sū. con. B. Silt nec ad ea q subi
to iniūgūt: nisi spiciāt ad pias cās. vt
qz pnceps mouet exercitū s sarracōf
vel hēricos. vel qz perit ad cōstructōez
pontū vel aliā silem cām. In talibus
n. si necitas exposcat debēt dñi secula

res nō auctoritate ppa accipe: s3 hūli
ter ab epō z clericis postulare. z illi iusa
necitate poterūt offerre. ex eo. nō mū?
z ex de censi. cū apīs. Sed hodie nihil
offerre debēt i auxiliū pncipū nisi con
sulto papa. ex eo. aduersus.

Vt3 laici possint hospitū exigē ab
ecclia. R. fm hosti. hospitūz exigē
violēter z tanq ex debito nō pūt. ex. e.
c. p. 42. dīf. gescam. caritatuū tñ dñe
gādū non est. Dicit tñ Inno. q si qs in
recognitōe bñfici3 suoz refuasset si
bi hospitū in aliq ecclēsiā illud debe
t. 19. q. vlt. Eleuteri. S3 nō licet tali irru
pere violēter domos ecclēsiē rōc alicui
iuri sibi debiti. alif sacrilegiū cōmittit
iz. q. 2. nulli. Et eadē rōne nō pōt tollere
inde necia hospitū violēter igredien
do. A. Quia ē fm eūdē Inno. ex eo. c.
p. i pdicto casu nulla dom? nec aliq res
d3 hāc fuitutē. vel etiā ad hō sunt obli
gate. sed ecclēsiā ē obligata ad hō: z p
sonalis actio nō realis cōperit s ecclēsiā
Sec? tñ de epō vel abbate vel alio ha
bēte iurisdicōez i ecclia aliq: q posset
aliū iniq intrātē violēter expellē z do
mū irrūpere. Et idē de possessore alic
ecclēsiē q si plet. Sec? de abbate respe
ctu domoz capelle sibi subiecte. qā ca
pellā nō possider: lz in ea ius subiectio
nis hēat. ar. ff. ad l. agl. quēadmodum.
s. p. 2. 2. Et oia etiā q sunt i hō: s. hēntur
etiā i sū. con. li. p. ti. i. 4. q. 19. B.

Quid si possessio aliq siue dom? tene
bat albergū facē alicui z ipa postea p
uenit ad ecclēsiā. R. s3 hosti. Ecclēsiā
tenebit aut rei fuitutē exhibē. aut ipsā
possessionē vēdere. Idē Inno. A. Idē
i sū. con. eo. ti. q. 20. B.

Que pena violentiū ecclēsiē emuni
tatē. R. s3 Hof. Qui aliq mō ecclēsiā
violāt seu psonas vel ab ipis recipiūt
violent seu vsurpāt bona ipaz: sacrile
giū cōmittūt z excōicādi sūt. 17. q. 4. nul
lus. z. c. si qs deiceps. In certis et casibz
excōicati sūt ipō iure. vt icēdiani z ef
fractoz ecclēsiē. xi. q. 3. canonica. 17. q. 4.
oēs ecclēsiē. extra de sen. ex. conquesti.

Violator quocq ecclesiastice emunitati
nō solū pena spūali ut dñm ē puniē: sed
et pena pecuniaria qñz maiori qñz mi
nozi. i. 7. q. 4. q. 9. f. 2. c. si q. 9. t. max. hec
arbitrio iudicij reliquēda ē: z dñz dari p
sone uel loco cui facta ē iūria ul' cui
emunitas ē violata. ex de sen. ex. paro
chianos. 2. c. se. ex de simo. de hoc autē
i. 7. q. 4. si q. 1. arrio. A. Hoc fuit dictū
Ray. dicit q. l. 3. pena pecuniaria sacri
legii diuersimode i diuersis. c. ponat:
credo tñ q. hodie pena illa arbitrio iu
dicis relinqt. Hōst. tñ expūit pñcia
res penas fm diuersa iura. vt i sū. con.
eo. ti. q. 21. B. De pena eoz q. d. nouo
submittit sibi guardiā vacantiū ecclia
rū. vide s. ecclia p. s. p. l. Qd ecclesiastice
p. sone nō tenet ad tallias et rōne suaz
possessionū. i. tallia. s. fi. A. Nisi forte
tales possessiones p. pus fuissent hui'
mōi tallis subiecte: q. trāseūt cū one
re suo. s. 9. B.

Emunitas confu

giētū ad eccliam. Nullus ad
ecclia cōfugiēs ide p. vi. exhi. dñz pter qñ
i casib'. puta si ille q. cōfugit ad eam sit
public' latro. s. q. stratas publicas insi
dius z aggressiōib' obsider. Silf. z si sit
nocturn' agroꝝ poplatoꝝ. s. q. de nocte
agros depopulat. i. vastat vel oburit:
tales ipune pñt extrahi. i. 7. q. 4. sicut.
ex eo. inf. alia. Et de talib' vñ itelligen
dū qd pcepit dñs Exo. 21. Si q. d. idu
stria occiderit. primū suū z p. isidias:
ab altari nō euellas eū vt moriaf. fm
Ray. c. fuerūt dñs oia q. i isto pñcipio
habētur: vt in sum. con. li. p. ti. i. 4. q. 2.
Itē glo. in dicto. c. si cur. i. 7. q. 4. dicit q.
l. 3. leges plures alias p. sones excipiant
ab hac emunitate vt homicidas: adul
teros: z raptos: z hōginū: tamē fm ius
canonicū excipiūt solū pñci videlz
public' latro z nocturn' poplatoꝝ agro
rū. vñ z i hac pte legi derogatū ē. z stā
dū ē decretali: vt notat i. dñs. q. 2. ad fi.
idē ēr dicēdū ē de seqñt. b'. B. Itē si
q. in ipā cōmisit maleficiū sperans se

ab ecclia dñfēdi: qd sp. psumit nisi dñiū
p. bet: nō dñz p. ecclia dñfēdi. ex eo. inu
nitarē. A. Ibi ēr idē dñs d. deliquēte in
cimiterio: s. de dñs pñptōe nihil dñs. s.
fuit dictū glo. Ray. vt p. 3. i. dñs. q. 2. B.
Itē si cōfugiēs sit huius q. si pñtita a dñs
cautōe de ipunitate nō velit de ecclia
exire: iunt' opellit z reddit dñs. i. 7. q. 4.
A. Id cōstitutū ē ex eo. inter. B.

Quid si cōmisit maleficiū i vna ecclia
nūqd dñfēdi cōfugiēdo ad aliā? R. fm
Buit. Non. q. cū vna sit ecclia in toto
orbe: iux illud Cant. p. Una ē colūba
mea. l. 3. sint mltē pñculares ecclie. q. in
iuriā facit vni facit z oibus. l. 3. forte de.
cōsuetudie apud aliquos alī obseruet
A. Forte putātes q. sic mior vñ pñ
legio suo d. aliū miorē: ita vna ecclia d.
aliā s. eūde Buit. vt i sū. cō. e. ti. q. 3. B.

Quō dñz dñfēdi malefactor q. ad ecclie
stā cōfugit? R. cōfugiēs q. dñs dñctū cō
miserit pter ea q. i duob' pñmis. s. dñ
cra sūt: debet ei rectores eccliaz salua
re vitā z mēbra. z poterūt eū perenti
cedē recepta sup illius ipunitate ido
nea cautōe. s. iuratoria tñ. i. 7. q. 4.
id cōstitutū. vñ ēr fideiussoria z pena
li si timeat q. ille q. petit nō bñ obfuer
iuramētū. ar. ex dñs. i. spo. ex trāsmiffa
z. c. l. f. as. s. fi. A. His ēr iurib' p. 3. q. si nō
possz sufficiēs cautio puideri: nō soluz
nō dñz petēti restitui: s. ab eo poti' amo
ueri. B. Sup eo pñt qd iniq fecit alī
legitime puniēdus ē. ex. e. inf. alia. s. si
liber. A. Et ibi dñs q. talis cōfugiēs dñ
nari nō dñz ad mortē uel ad penā. Un' z
glo. ibi sup hōbo puniēdus. dñs: q. dñs
cōfugiēs puniēdus ē pecuniāli dñtaxat
vel alia satisfactōe pter penā corpale
B. Porro talis q. diu ē i ecclia non so
lū nō ex hēdus ē: s. ēr nec molestādus
nec vestis nec victualia denegāda. L.
dñs q. ad ecclie. s. fu. l. pñti. s. p. Qd si
q. dñfecerit: sciat se maiestatis crimie
irretitū: z sic vltio supplicio puniēdus
A. De b' in dñs. l. pñti. sic dñs. Decerni
mus nullos penir' cuiuscūq. dñtōis d.
sacrosanctis ecclis orthodoxe fidei

expelli aut tradi fugas: nec p his ve
nerabiles ep̄os aut religiosos Jcono
mos erigi q̄ a fugis debeant. eos qui
h̄ emoliri aut facē aut nuda saltē cogi
tatōe atq; tractatu ausi fuerit tētaf ca
pituli z vltia supplicii aiaduēsiōe ple
ctēdos. Et d̄ crimie maiestāt] d̄f. e. ti. l.
2. B. h̄c āt libtatē h̄z ofugiēs ad ec
cl̄iā: z ex eā ifra. 30. passus. 17. q. 4. q̄sq;
z. c. diffiniuit. A. Et si ē eccl̄ia maior. i.
matrix: ēt ifra. 40. passus. 17. q. 4. sic. z
no. i. sū. cō. li. p. ti. 14. q. 2. f̄z hosti. c. ēt fu
isse vidēt oīa q̄ i h̄. s. h̄nt vt ibi: B. vt
ad req̄sita nāe exeāt d̄but locis: ita tñ
q̄ nō accedāt ad alias domos. vt i d̄cō.
c. diffiniuit. A. s. ad domos extraneas.
vt i ip̄o. c. diffiniuit. ibi. abfz domoz ex
neaz receptaculo. zc. B. hoc x̄o p̄ui
legiū de. 30. passibz si h̄nt capelle q̄ sūt
ifra ābitū muroz i castis: vt d̄cō. c. q̄
q̄s. A. Jbi d̄f. Capelle q̄ sūt ifra ambi
tū muroz castelloz nō ponūt i hac. 30.
passiū obseruatōe. tñ i sū. con. d̄cā. q. 2.
idē d̄f. de exstibz. Lābitū muroz ville
vel ciuitatis. s̄z forte pōt itelligi d̄ pa
ua ciuitate. B.

Quid si inde pagan⁹ vel excoicatus
ofugit ad eccl̄ia. nungd defendet? R⁹
fin Bui. De iudeo z pagano satis cre
do q̄ sic. Lō. Inno. z Bar. p. l. i. L. d̄ bis
q̄ ad eccl̄e. ofu. De excoicato aut gda
dubitant cū sit ex eccl̄iā numero z me
rito. Et subdit ip̄e Bui. L. redo q̄ idem
debeat eē iudiciū d̄ vtrifq; puto tñ in
h̄ ofuetudinē approbatā eē tenēdam.
A. Jdē i sū. con. li. p. ti. 14. q. 5. vbi ēt ad
d̄f. fm̄ hosti. q̄ si inde q̄ obligat x̄pi
ano ofugēit ad eccl̄iā nō recipit q̄sq;
debita reddiderit vniuersa. B.

An defendat ofugiēs ad palatiū ep̄i
R⁹. Eodē mō defendit sic ofugiēs ad ec
cl̄iā. 17. q. 4. id ofstituim⁹. q̄d itelligunt
qdā qñ palatiū ē ciuctū eccl̄ie: tñ p̄di
ctū. c. si distiguit: s̄z absolute loq̄t d̄ vo
mo ep̄i. A. Et ita absolute v̄f itelligē
dū sic ēt tenē v̄f Ray. vt i sū. cō. eo. ti. q.
xi. z firmit glo. i d̄cō. c. id ofstituim⁹. B.

Quid si q̄s ofugiedo ad eccl̄iā obuia

uerit sacerdoti portanti cor̄p⁹ x̄pi: z ei
adhereat: nūgd defendet? R⁹. f̄z hosti.
Sic q̄uis nō sit exp̄ssus i iure: tñ q̄libz
catholic⁹ h̄ fouē d̄z. Nā z mulier q̄ teri
git fimbriā vestimēti x̄pi salua scā ē.
Math. 9. f̄z z f̄z leges statuta p̄fecti sal
uat hoīem si ad eā ofugerit.

Quis puidēbit de exp̄sis ei q̄ ad ec
cl̄iā ofugerit? R⁹. Eccl̄ia puidēbit. L.
de his q̄ ad eccl̄e. ofu. l. p̄nti. i. si. sic z re
ctoꝝ carceri puidēbit captiuus. L. d̄ ep̄i.
audiē. iudices. h̄. no. 17. q. 4. diffiniuit.
A. s. in glo. z idē i sū. cō. eo. ti. q. 12. f̄z i d̄cā.
l. p̄nti nō bñ h̄. p̄bat. B.

An iminēte p̄secutōe hostili hoīes cū
familis z reb⁹ possint se i eccl̄ia recipere
R⁹. Eccl̄ie cū oib⁹ suis ornamentis de
bēt teneri mūde. nec debēt ibi cūiuiā
fieri ut hoīes iacē aut supellectilia sua
mittē nisi p̄p̄ hostiles incurfus aut fin
cēdia repentina seu alias nccitates v̄z
gēres. sic tñ q̄ nccitate cessante ide ref
i loca p̄stina repozitetur. ex d̄ custo. eu
cha. relige. di. 42. c. pe. z vlt. A. Jdem
in sū. con. eo. ti. q. 13. B.

An i eccl̄ia possint fieri p̄pugula et
ide pugri d̄ hostes? R⁹. fm̄ Ray. Nō d̄z
eccl̄esia i castellari uel muniri ita q̄ in
fiat guēra vel scipiāt q̄ guerrā faciūt
z p̄cipue p̄dones: al̄f p̄p̄ merū paga
noz h̄eticoz pirratay siue p̄donū pōt
muniri: z p̄nt ibi h̄fē recursū nō soluz
cl̄ici s̄z et laici z defēdē eccl̄iā z q̄ i ea
sūt. ar. ex de custo. eucha. relige. 14. q.
6. si res. z. c. bi. q. ita tñ q̄ cessātē nccita
te i castellario cessz. A. Lon. Ul. Inno.
z hosti. dicit tñ hosti. q̄ cū icūbit ne
cessitas ista i castellario fieri aucto
ritate ep̄i: vt i sū. cō. eo. ti. q. 14. B. Et
facit ad h̄. s. bellū 3. s̄. fi. A. P̄dictis
ē ē addēdū q̄ si q̄s i eccl̄ia facit tumul
tū seu ip̄erū: d̄z f̄z leges occidi. L. d̄ his
q̄ ad eccl̄e. ofu. l. 3. vbi d̄f. Denūciamus
vob oib⁹ vt i sacrosāctis ecclesiis z in
aliis qdē venerabilib⁹ locis i q̄bus cū
pace z gere op̄erit celebrari abstineat
ab oī seditōe. nemo oclamatōib⁹ v̄raf.
nemo moueat tumultus aut ip̄erum

omittat vñ ueneticula collecta multitu
dine i qñlibet pre ciuitatis vel vici vel
cuiuscūq; loci colligē aut celebrare co
nes. Nā si qs aliquid leges a qbusdam
subimet exierit ppetrari liceat ei adire
iudicē et legitimū postulare pñditiū. Sci
ant sane oēs q; si qs dñ bñ edicti normā
aut agē aliquid aut seditōem mouē tēta
uerit vltimo supplicio subiacebit. B.

Enormia que sūt. R.
Enormia s;

canones dicūtur duplī. p mō
illa que ad normā penitētie plene re
duci nō pñt qñ sp rmaneat aliquid d pe
na. nā et i pēdiū ordiū executōez et bñfi
cu retēdōez. A. sēt p penitētiā: vt i iu
rib. l. allegati. B. Talia sūt tria. s. bo
micidiū. so. di. miroz. i. q. 7. si qs oēm. d
se. di. l. c. p. Itē hēsis in q p vuln sa
natū remanet cicatrix. i. q. i. vctū. Itēz
simonia in ordine. c. x. d. accu. ing. sitōis.
et ibi p3 q; idē d simonia i bñficio. i. si
qs adept eēt ordinē vel bñficiū p si
mōiā vt ibi. A. De his et vide s. crimē.
s. 2. B. 2. mō dicūt enormia q; dispē
satōem nō recipiūt. vt simonia in bñfi
cio. i. q. i. c. g. a. z. q. vlt. p3. h. et mō dicūt
enormia oia illa delicta q; inducūt ifa
miā ciuile. i. ex qb qs fmaet ifamis et
p penitētiā vt in iurib. de qb statiz.
3. q. 7. s. p. 2. 2. z. q. 3. s. hic colligū. A.
Idem qd in hoc s. notat in sū. con. lib.
3. r. 3. i. q. 7. B.

Enormis iniuria in ecclīā dñ qñ ad mu
tilatōez mēbz seu effusione sūguinis
s. p vuln illatū pcessū fuerit. aut si in
epm vel in abbatē ppiū man violē
ta iniecta sit. ex de sen. ex. cū illoz. aut
et dñ enormis ex arbitrio boni viri et
circūstātis loco. tēpōz et psonaz. vt
Insti. de iniur. s. arrox. A. De his lati
dictū ē s. absoltō. 2. s. si. in additōe. B.

Episcopus. Utz stat

fectior q; stat religiosoz. R.
fm Tho. scōa scōe. q. 184. In omni ge
nē sp agens est pñtati patiente. in ge
nē at pfectois epi fm Dion. se hāt vt

pfectiores. religiosi ho vt pfecti: qñz
vnum pñner ad actōem. aliter ad pas
siones. Cñ et manifestus est q; stat p
fectois potius est in epiis q; in religio
sis. si tñ stat epoz pfunctione agat ni
hil est miserius aut pculosius. vt. i. ne
gociario. s. 3. in fi.

Utz liceat epatū appetē. R. s; Tho.
scōa scōe. q. 185. sicut dñ Aug. 19. de ci
ui. dei. Loc. supior et si amunistref vt
decer tamē indecent appetit. A. Itē
etiā. s. q. i. q. epatū. B. Cōtingit. n. ipm
appetē pñt altitudinez qñus ad quez
segt fuerentia honoz et sufficiētia tpa
liū. et h mō appetē illicitū est et pñner
ad cupiditatez et ad abutōez. s; appetē
pñnus pdesse p se laudabile est. tamē
psūptuosū vt ec q; aliqs pēe appetat
ad h q; subditi pñt. pñt tamē sine pñu
ptōe q libz appetē talia opa facē si cū
ctigēt in tali officio ec. hec Tho. Qua
lia at dñt esse opa epoz et q; appe
tē dñ fati ostēdit Greg. in pastoralī mī
ra dñs tractās. s; in qdā gnālī dñe ibi
sic. Sit fctoz cogitatōe mūd. actiōe p
cipu. discret. i silētio. vtilis in xbo. sū
gulis p passionē soci. p cūcti cōtēpla
tōe suspēsus. infnoz curā extioz occu
patōe nō minues. extioz puidētia inf
noz sollicitudinem non relinquens.

Utz epalis dignitas libet a cōditōe
fuiti vñ ascripcia. R. Ab utraq; libet
etiā dignitas sacerdotalis. di. s. 4. si ser
uus sciēte. A. Ibi nihil dñ de sacerdo
tali s; de epali tñ sic. epalis. n. ordo li
berat a fortuna seruili vel ascripcia
s; nō a curiali seu officiali. Et glo. sup
xbo epali dicit etiā sacerdotalis s. ea.
dis ex antig. et dictum. c. si seruus. vt
ibi p3 est lex leonina. B. Et fm cano
nes etiā a curiali. dis. s. 4. ex antiquis
A. Ibi non videtur dici nisi de seruili.
S; glo. in dicto. c. si seruus. super xbo.
curiali dicit. Scdm iura canonica h
non tenet. q; cum ordo liberet a serui
li fortuna. multo fortius a curiali. B.
Et qñtū ad hoc non tenet. c. illud. si fu
sciēte. veritatem nec fu nec ascrip

ei? nec et curialis ordinari dicitur nisi si di-
stinctioem quam habet. i. seruus 2. p. totus.
A. videlicet quod non debet ordinari nisi p-
fuerit a suili ascripticia ut curiali con-
ditioe absoluti et ab aliis irregularitati-
bus sint imunes: ut notat in su. con. lib.
3. tit. 16. q. 2. A.

In episcopum et presbyterum quod ad appella-
tione quibus non fuit oria. ga isti et illi dice-
bat presbyteri et episcopi. si tamen fuit oria realis.
vni et in proutua ecclesia soli apostoli confirma-
bat Act. 13. A. i. p. man. ipso die dem spi-
ritu. sanctu dabant. ut ibi. que imposi-
tio designat p. confirmatoe seu crisma-
tione. et 10 soli episcopi sunt q. vice apostolorum
confirmat. ut ex d. fac. vnc. c. vno. §. p. fro-
tis. B. Erat et olim quidam plati q. diceba-
tur cor episcopi d. q. b. p. r. a. s. e. u. d. u. e. q. z. amo-
ti sunt. 69. dist. §. bi. ho. z. c. se.

Episcopus dispensare potest in iuris crimine nisi ex-
pse sibi phibeat a iure. di. 32. p. byter
et de pe. di. 6. c. p. in fi. ex de sen. ex. nup.
circa fi. ad ide. ff. q. ex cau. ma. l. nec no.
§. qd. eis. et hec coior doctorum snia fm
Ber. et no. 50. di. si q. p. byt. et vide §. di
spesatio. §. 6. p. totu. A. Hoc intellige-
dus nisi sup. aliq. crimine episcopus denegat
absolutio. nam tunc consequenter mit-
to magis intelligit denegata dispensa-
tio. ex de sen. ex. cum illoz. vel nisi in iu-
re sit simpli pena expressa et nihil de di-
spesatioe dictu. tunc non est ius dispensa-
du: si iuri paratu et pena expressa irroga-
da. ex de offi. de. de cas. B.

Episcopus non potest restituere depositu siue de-
gradatu sed tamen papa. di. 50. c. p. et 2. Na
nec preses puicie potest illum restituere que
dauit. ff. de q. sti. l. in fi.

Episcopus et superiores nullam sniam suspensio-
nis vel interdici currunt ipso iure nisi de
eis expresse dicat. ex de sen. exco. q. picu-
losus. li. 6.

Episcopus in tota sua dioecesi iurisdictione
habet ordinari. vni potest p. se et p. aliu in quo
libz loco non exepro. p. tribunali sedere
cas audire. et psonas ecclesiasticas cum
opruerit cape. carceri deputare. et cetera
officia. A. q. ad ipius spectat officium

ut. i. c. de q. statiz. B. libe exercere. ex d.
offi. or. cu. eps. li. 6. S. quod possit in dio-
cesi aliea hoc facere. vide §. absolutio
p. §. 6.

Episcopus qui in aliq. loco habet iurisdictione tpa-
le qliter exequet? R. fm Ray. Debet co-
stituire iudice scilicet q. cas audiat p. ci-
pue sanguis cui potest et d. p. ci. p. q. vni
cuiq. faciat iusticia. Qd si iudex intro-
gat eu in spali qd agendu de tali q. f. pe-
na sanguis mereat potest rindere consule iu-
ri spitos. et caueat ne p. p. sua rasione
directa vel indirecta iudex itelligat q.
debeat eu sanguie punire. De h. cau. h.
i. homicidii 2. §. p. et homicidii. 4. §.
3. A. Idem in su. con. li. 2. tit. p. q. 53. ubi et
d. fm glo. Ray. q. h. casu potest episcopus rin-
dere et ei p. ci. p. q. puniat reum fm q.
ius d. cauerit oimio non expmat q. pu-
niat eu ad sanguine uel ad morte. sic
notat Hugo di. 3. ois aut lex. et addit
Ray. q. talis plar non dicit etia p. n. tialit
infesse cae sanguis nec executio snie sa-
guis. na cito possit incidere in cam de po-
sitio. ex de exco. pla. ex l. n. vbi dicit
de cpo q. infuit suspensio cuiusda fu-
ris et iudici q. r. i. ab eo consiliu rinderat.
malu e si sic euadat. et madat papa q.
cedat epatui aut amoueaf. et dic glo.
Ray. q. ob h. non dicit interesse executio
snie in talibz. q. v. infesse tanq. p. n. tias
auctoritate. al. aut ubi aligs puatus
ex sola curiositate itere st talibz. n. incur-
rit irregularitate. Subdit et Ray. q.
si non apparet casus de facto et interroga-
tur eps ut ali. c. h. q. pena e. et i. f. i. g. e. d. a.
p. furto et homicidio et consiliis: possit vi-
cere talis uel tal. fm leges. B. S. b. n.
potest delegare alicui et spali sup. aliquo
maleficio ut homicidio et h. i. i. i. r. i. d. i.
ctioe sua omisso: ut igitur xitate iusti-
cia exequatur. nec p. p. f. secuta penaz fiet
irregular. ex ne cle. uel mo. eps. li. 6.
A. Et idem d. de q. cu. q. alio plato seu
clico tpa. le iurisdictione obtinere. B.
Episcopus debet h. r. e. J. conomos. s. q. p. sint
reb. ecclesie: et vicedios. s. q. p. sint rebus
epi. et tales non debet ee laici s. p. bati

clericus eiusdem ecclesie. s. 9. di. volum. 7. et c. q. 3. in gbusda. et c. indicat. A. Idem in su. co. li. 3. ti. 3. q. 1. s. m. Ray. q. etia addit. Item non debet dispensatōe re: eccle. omittit. tere. p. p. g. vel fauore humano et ibone. ste sibi diunctis: qd si fecerit peccat et debet excoicari a nunc subiacet. s. 9. di. decet. Quidam tñ intelligūt hoc d. malis. p. p. g. nā si boni sūt videtur et alii s. p. ferēdi: qd vey ē qd ad sustentatōem nāe. hec ibi. Idem et videt quo ad admistratōes qñ sūt boni. cū b. casu cesserō p. phibitōis: nisi forte oziret scādalu: ex suspitōe. B. Et q. epi possūt qñq. a subditis modēatū auxiliū erigē. vide s. dñs. s. 2. A. Delit. h. in. c. cū apls. s. phibem. ex de censi. B.

Utrū eps possit iudicare immediate d. subditis p. lator q. sub eo sūt nisi g. d. ad eū deferat. R. s. m. Hosti. Licet sup hoc a diuersis dñs notata sint: dico cōsuetudinē cuiuslibet eccle. obseruādā q. iurisdictionē tribuit. Idem Hosti. A. Idem in su. con. li. 3. ti. 27. q. 5. B.

Epi singuli i suis diocesi b. et sine cōsilio metropolitāi pñt plima vt Ray. pñt: puta cōsecrare xgias silf et eccle. ordinare cñcos. erigē altaria i eccle. cōsecrata. nā i nō cōsecrata sacerdos hoc pñt. vt s. altare. s. fi. Item crisma conficē baptizatos cōfirmare. recōcilare solenit penitētes. lras formatas seu cōmēdaticias cñcis dare. hec oia. s. 9. di. q. 1. de p. se. di. i. nullus p. byter. si. di. exēne. Item pñt inf subditos iudicare: vt s. s. p. xio. Item anathematizare cū solēnitare. de q. h. xi. q. 3. debet. A. s. q. 2. debet asistere. i. sacerdotes cū cadelis accensis. vt ibi dñs. B. Item diuidē vnā eccle. i duas: et duas vnire. vnā subiacē alfi i nouas eccle. erigere. et hec qdem ex cā pñt facē. nō alif. et nihilomin⁹ regfio cōsensu illoz quoz infest. et q. forsan ex hoc ledi pñt: etiā qñq. illoz cōsensu nō obrēto. A. Ray. dicit. regfio cōsensu illoz quozum infest. etiā si forte nō obrēto. vt i su. con. eo. ti. q. 7. vbi ē ponuntur oia q. in isto. s. hēnt. B. ex d. excef.

p. rela. sicut. ex de eccle. edifi. ad audientia. io. q. 2. c. vlt. i. q. 2. placuit. Item pos sunt epalem synodū celebrare. s. 9. di. quādo. Item reuerentes ab heresi reconciliare. ex de hereti. ad abolendā. A. Intellige hoc s. m. glo. Ray. et in dca. q. 7. quo ad dephensos in heresi. quia occultos hereticos credit absolui posse p. simplices sacerdotes nisi eps loci retinuerit sibi taliū absolutōem. hec ille. Sed certe hodie iste casus est papalis etiā quo ad occultos. vt p. 3. in annali. p. cessu curie. B. Item canonē late sententie quo ad suā diocesim cōdē. 3. q. 4. nullus. Multa quoq. alia q. difficile esset numerare: cū eps pordinator sit in cunctis. s. 9. di. plectis.

Utrū eps pncipalē debeat intēdē cure pastorali vel multiplicatōi t. p. alii. R. s. m. Tho. i. q. libet. Sollicitudo p. lator p. p. a et p. p. uia d. ēē circa gregis custodia orādo. p. d. cādo. sacra dispensādo. et sua iuxta qd res exigit erogādo. multiplicatio autē t. p. alii pñt exercēi oportunitate se offerēte sine spūaliū notabili dāno. et sic pium est multiplicare ea ad eccle. vtilitatē. Qd si oportunitas nō se offerat nullatenus licet ei seipsū distractōi ingerere: et seclari b. occupare cū ipedimēto notabili. Idem ē Tho. scda scde. q. 1. s. 3. A. Idem in su. con. li. 3. ti. 34. q. 289. B. Ad mām istā pñt pertinere. i. sollicitudo.

Utrū liceat epo ppter aliquā persecutionē deferere gregē. R. s. m. Tho. se cūda scde. q. 1. s. 3. Ubi subditoy sal. exigit p. sone pastoris pñtiam non debet pastor gregē suum deferere nec ppter aliquod icōmodū rēporale: nec ppter aliquod personale periculū imminens: cū bonus pastor aiām suā teneat ponere p. ouibus suis. Si hō subditoy salutē posset sufficiēter i absentia pastoris p. alium puideri. tunc licitū est pastori p. p. aliquod eccle. cōmodū v. p. p. p. sone p. piculū corpālē gregē suū deferē. et hoc ipm colligit. 7. q. 1. sciscitarius. A. Idem in su. co. eo. ti. q. 289. B. Posset et deferē

plebē pp̄t̄ ipsius malitiā. vt. i. renūcia
tio p̄. s. 2. x. Quarta ē. De casib⁹ cōfē
sionū q̄ p̄tineāt ad ep̄s z q̄ ad sacerdo
tes: vide s. confessor. p̄. s. p. Quō ep̄us
tenet dare paup̄ibus. s. cleric⁹. 4. s. s.
Quē ep̄us ē senex vel infirm⁹ qd agē
dū vide. i. vitiat⁹ corpe. s. si.

Quitas quid sit vide. i.

ius. s. p.

Eucharistia p. cōiter

forma. Et q̄rit p̄. Utrū eucha

ristia sit sacm. R. fm̄ p̄e in 4. d. s. s.
ē sacm z mō cōi cū aliis sacris. s. saci
ficādo seu cādo scitatē. z mō spālī. s.
cōtinēdo toti⁹ sanctitatis auctore. z p
pter hoc excellētissimū ē oīum aliorū
sacroz. Idē Tho. A. Idē in sū. con. li.
3. ti. 24. q. 54. B.

Utrū sacm eucharistie sit vnū. R.
fm̄ p̄e. z Tho. vbi s. Unū gde est vni
tate p̄fectōis. qz ad ei⁹ integritatē pla
regrūtur: sicut z dom⁹ p̄fecta dē vna.
nō autē ē vnū vnitatē indiuisibilitatis
vel cōtinuitatis. vñ qñ p̄faliť d̄r. Perfi
ciāt in nob̄ q̄s d̄ne tua sacra qd cōtinēt
z b⁹ mōr: intelligit illa p̄tias soluz mā
litr. A. Idē i sū. con. dca. q. 54. B.

Que ē forma sacri eucharistie? R.
fm̄ Tho. z scōs vbi s. hec ē forma cōse
cratōis panis. Hoc ē. n. corp⁹ meū. cū
crio autē enī: non est de suba forme: tñ
apponi d̄z fm̄ vsū ecclie: q̄ vsus a brō
petro initiū sūpsit. Qd autē p̄mittit
accipite z māducate ex hoc oēs: p̄riet
ad vsū sacri: z nō ē de suba forme. For
ma autē cōsecratōis sanguinis hec est.
Hic ē. n. calix sanguis mei noui z eter
ni testi mysteriū fidei q̄ p̄ vob z p̄ m̄
ris effūdet i remissionē p̄ccōz. A. Idē
in sū. con. eo. ti. q. 55. vbi ē addit z sctit
p̄e. q̄ tñ illud sit de suba forme. h̄ est
calix sanguis mei. Et idē dicit Albert⁹
in li. de missa. Al. autē dicit. forma xbo
rū hec ē z nō plus. h̄ est corpus meū
z h̄ ē sanguis me⁹. de cōse. di. 2. qz corp⁹.
Bz vt p̄z in dca. q. 55. Tho. p̄t qz cōdi

tōes adiecte ad subz v̄l p̄rū s̄t d̄ integri
tate locutōis alie? Jo alii p̄babili⁹ d̄nt
qz totū qd segtur ē de forma: cū totū
hoc qd addit nō sit locutio p̄ se: sed sit
dēfinitio p̄t. hec ibi. Alii xō sentire
vñt qz totū sit d̄ suba vsqz ad. vñ z me
mores: cū totū videat⁹ cōnerū: vt h̄ in
directoria li. p̄. sub ti. de sacro eucha
ristie. puto qz p̄s tutior sit eligēda. Et d̄
homici. ad audiētā. videlz vt non fiat
adoratio sanguis nisi pactis x̄bis vsqz
ad. vñ z memores. Si xō aligs dicto
tñ h̄ ē calix sanguinis mei. vel hic est
sanguis me⁹. z aliis omīssis p̄cesserit
ad vltiora h̄atur p̄ cōsecrato. B.

Quid si mutetur iste forme? R. fm̄
Albertū in li. de missa. Nō debēt mu
tari: alr nō oficeret etiā si eūdē sensū
hēre videant. Silt non d̄z aliqd d̄mi
nui: qz si dicat hoc ē meū: fmanet ide
terminatum quid meū sit. Et si dicat.
hoc ē corp⁹: nō significat p̄p̄rū corp⁹
xpi. Et si aliqd addat qd significatōez
nō mutet nec errozē inducat: nihilomi
nus sit cōsecratio. vt si dicat hoc est cor
pus meū dilectū vel scā. tñ qh̄ facēt
valde increpādus eēt. A. Idē i sū. cō.
eo. ti. q. 56. B.

Qualit sit xps in hoc sacro? R. fm̄
Tho. z p̄e. i. 4. di. 10. Xps idēz q̄ de vir
gine natus z p̄ nob̄ passus ē i h̄ sacro
cōtinet. z sic ē ibi x̄e xps ita ē etiam ibi
sub sua cōtitate: s̄z nō vñt ea occupan
do locū: sicut ē nō vñt claritate sua il
luminādo aerē. Itē pōt esse sit i plūbus
locis iquātū p̄tā indiuidua. i. p̄les panes
trāsūbant i ip̄s. Itē i q̄libet p̄te hostie
ē tot⁹ xps ē in mūnima. s. q̄diu manet
sp̄s panis aut vini. A. Un p̄les hoīes
vñs p̄tib⁹ vñi hostie cōicari p̄nt: vt i
sū. con. eo. ti. q. 55. vbi ē h̄st oīo q̄ i hoc
s. dicūtur. B. Et idē d̄cedū q̄diu ma
net i stomacho sub dicē sp̄b⁹. Et eo
dē mō qñ hostia cōsecrata diu fuaret
oūmō sp̄s panis nō mutet. alit d̄. A.
Blo. tñ i. c. nō iste. de cōse. di. 2. d̄c qz sp̄s
panis z vini bñ vadūt in corp⁹. Et sub
dit. Sed nungd est ibi sacm. Et ridet

nō. q. tā diu ē ibi sacm qd diu ē ibi cor
pus xpi. sed qd diu hoc sit. i. vsq ad quē
locū pcedat p gulā nescio. s. l. non sit
sacm dū ē in corpore. si tñ qd vomit illd
cū veneratōe ē iernādū qd sacm fuit
B. Itē l. ex virtute sacri sub specie pa
nis sit tñ corp. r. tñ sūguis sub specie
vini. tñ ppter nālē cōmitantiam sub
vtraq. specie ē tot xps. s. s. corp. r. ani
mā r. diuinitatē. q. hec tria sepata nō sūt

Utr xps i sacro eucharistie aliqui vi
deat oculo corpali. **R.** fm **Pe.** r. **Tho.**
vbi s. In specie qdē ppa nō vī ibi. sed
tñ qñq. illa spēs panis circūfundit q
buldā accitibus carnis vel pueri que
nō sūt. ppe accitū corpis xpi. vñ qñq.
ibi exp̄ssiori signo videat: nō tñ videt
in specie ppa. **A.** Idē in sū. con. li. 3. r. i.
24. q. 86. **B.**

Quid agēdū sit qñ corp. xpi sic appa
ret in alia specie. **R.** fm **Tho.** vbi s. cu
vius h. mōi sacri sit p māducatōe:
iō quādo apparet i specie pueri v. car
nis cruetate ut sū nō h. rōem cibi nec
assumi d. ab eo cui sic apparet. Qd si
oibus appareret d. cū reliquiis poni.
A. Idē i sū. con. eo. ti. q. 87. vbi subdit.
Idē dicit **Albrie** in scripto. Et si sic ap
pareret sacerdoti in altari in missa. di
cūt qdā q. d. itez celebrare r. corpus
xpi sumē. qd fm canones q. cōsecrat ē
sumē d. de cōsecr. relātū. Et si r. h. ac
ciderit 3. celebrare d. r. sumē. Quidā
autē dicūt q. i tali casu sufficit spūalis
māducatō: nec p. p. h. efficit trāsgres
sōr cōstitutionis ecclie. quia ad ea q. fre
quēti accidūt leges aptātur. **B.**

Utrū virtute vboz possit sacerdos q.
tācūq. mām cōsecrē. **R.** fm **Tho.** in 4.
dist. xi. Quātitas pua vel magna nihil
ad hoc facit. s. tñ ipa forma pnoie de
mfatiuo vtrēs oñdit q. mā cōsecranda
d. ē corā sacerdote. vñ sacerdos extis
i domo sua nō poss. cōsecrare panē q. ē
i altari aut etiā i foro. neq. totū vlnū
qd ē i celario. s. q. t. acūq. sit q. titas pa
nis vel vini que p. p. corā sacerdote
posset ab ipō cōsecrē. **A.** Dūmō quan

titas sit sumibilis ab hoibus. vt i sū.
con. eo. ti. q. 108 fm eūdē **Tho.** Unde r.
Alex. d. ales sup. 4. i mā eucharistie. q.
q. incipit. pter qñ vtr. xpus data ver
bis. r. d. c. **R.** sine p̄iudicio q. nō ē da
ta x. v. verb. ouertēdi etā cūiūcūq. q. tri
tatis s. s. solūmō alicui quātitat. i. quā
rōnabil. ouertē itērio ordinata: dico
itētionē ordinatā q. cōformis ē aliq. mō
intēdōi ecclie. ecclia aut nullo modo in
tenderet cōsecrare totum panē q. ē i
foro sed solum qui possit sumi a fidei
bus. Dicit enī **hugl.** Ex q. d. l. sacm
quod contra institutionē celebratur
irritū deputatur. Unde mihi videtur
hoc tamē nō assero q. i hoc sacro regri
tur intentio cōficiēdi: ut sumat i vlti
nec sufficit intentio cōsecrādi simpli
citer: sed requirit itērio cōsecrandi vt
sumatur in vsu. qd videtur ex forma
tradita a domino dicente. Accipite et
manducate r. vnde sicut intentio dñi
dantis formā cōficiēdi fuit ut sume
retur. ita est intentio ecclie et debet
esse vniūscuiusq. sacerdotis. Quia igit
tur si aliquis intendēt cōsecrare totū
panē q. ē i foro: nullo modo cōformaret
itētionē suā itētionī ecclie. dico q. non
cōsecraret. r. i. s. d. hoc opponit. Pona
tur q. aliq. intēderet cōsecrare solū ut
posset corp. xpi aliq. loco collocatū ho
nozare r. venerari r. nō ut sumeret in
vsu. nūqd nō cōsecraret. **R.** sine p̄i
udicio q. sic. q. intendēs circa veneratō
nē corpis xpi spūalit sumit. licet nō sa
cramentalit. hec ille. **B.** Quin ē si sa
cerdos itēdēt cōsecrare nō ad sumēdū: s.
ad vtēdū i veneficiis uel ad derisionē
nihilomin. cōsecratū ē. **A.** Huic dō
driat **Alex.** d. ales. ut p. p. patuit. s. l. r.
Pe. d. c. q. sacerdos pōt cōsecrare quā
tācūq. māz dūmō itēdat cōsecrare ad
vsū r. alimētū fidelū. s. dimittēdo hāc
itētionē nō pōt. q. deest itērio faciēdi
qd facit ecclia: ut in sū. con. dicta. q. 108.
Idē **Al.** vñ i suo cōpēdio theologie d. c.
Sciēdū q. nō solū regrit itērio cōsecrā
tis: s. ē itērio sūctō sacm iūitūetis. vñ si

sacerdos aligs staret in foro z sup oēs
panes pferrer xboz formas etiā cum
intēdē cōsecrādi n̄ fiēt ibi transubatio
z hoc non eēt ppter defectū x̄tutū ver
boz. cū vna vice sacerdos posset cōsec
re tot hostias q̄ toti mūdo sufficerēt
si eēt necitas ecclē. sed ppter defectum
intēdis illius q̄ h̄ sacm instituit. q̄ n̄
intēdit q̄ cū tali ludibrio z stulticia fi
eret cōsecratio. sed p vtilitate z necita
te ecclē gnālis vel particularis. **B**

Utz si aliq̄ hostie ex obliuione rema
nēt in altari aut si aliq̄ ps vinit z sacer
dos cōficit: nūqd sūt cōsecrate? **R**o fm
Al. i. li. de missa. Nō. qz de eis nō intēdi
tur. Et fm Aug. sine intēdē i sacro ni
bil agit. **A**. Predcā vera sunt etiā si
gutta vel plēs gutte vini adhereant
pedi calicis. vt in sū. con. eo. ti. q. 109. **B**

Quid d̄ accitib⁹ q̄ vidētur i h̄ sacro?
Ro fm Tho. z Pe. i. 4. dī. 12. Dicēdum
qz cū suba panis z vini p cōsecrationē
nō remaneāt accitū q̄ ibi apparēt si
ue vidētur: x̄tute dīna subsistūt sine
subo. sic. n. immediatius ducūt i corpus
xpi qd sub eis cōtinet. retinēt ēt modū
agēdi z patiēdi quē p̄us hēbant. vnde
fractio z diuisio fit tū in spēs z non in
corpore xpi. **A**. Idē in sū. con. eo. ti. q.
cxi. vbi etiā dicit qz hec est cōis snia
theologoz. ad hoc etiā ē de sū. tri. z fi.
ca. c. p. s. vna x̄o. ibi trāsūbatis pane in
corp⁹ z vino i sanguinē prāte dīna. **B**

Eucharistia z. eius
māz. Que sit mā h̄ sacri? **R**o

fm Tho. i. 4. dī. xi. Dā opetēs ē panis
triticeus z vinū vitis cuius p̄cipua cā
ē institutio dīna. s. z qz hec duo p̄cipue
i cibū z potū veniūt cōueniētius p hec
cibū z potū spūalē māducam⁹. **A**. Lō.
Pe. vt in sū. con. li. 3. ti. 2. q. 89. **B**

Utz possit cōfici de pane facto d̄ spel
ta vel farre. **R**o fm Pe. De cōi snia doc.
nō pōt cōfici nisi de pane triticeo. tū
quia ipse dominus cōparauit se grano
tritici Joh. 12. tū qz ipse creditur cele
basse in pane triticeo cōfiscitū.

tum qz vsus ecclē traditus ab aplīs
qui p̄ntes fuerūt hēt vt in solo grano
triticeo celebraretur: s. qdam dīum sen
tiāt de spelta z farre dicentes qz spēs
frumētū est. **A**. Idē in sū. con. eo. ti. q.
89. z addit. Albric⁹ autē i scripto dicit
sic. Absq̄ dubio frumētū gen⁹ est z nō
spēs grani: z h̄z sub se triticū z spelta.
vñ spelta frumētū est z de ipsa cōfici
pōt corpus dñi sicut de tritico. z h̄ nūl
li dubiū est cōsiderātī granum cū gno
z panē cū pane. sunt ḡ triticū z spelta
non vni⁹ spēs sed vni⁹ generis p̄rimi
qd est frumētum. z sunt vicine valde
spēs. z iō paz distāt i spicaz formatio
ne. sed quasi nibil distāt in forma gra
noz z colore z sapore panis. **B**

Quid si grana alteri⁹ generis admi
xta sunt tritico? **R**o fm Pe. Al. z Tho.
Si tāta ē p̄mixtio qz trahat ad aliam
spēm. vt qñ appositū ē p̄dominans. vt
etiā ad spēs mediā. vt qñ ē ecclīs vir
tus i vtroq̄ miscibiliū: tunc nō pōt cō
fici. qz mutata est spēs panis triticeī.
Sec⁹ si nō est tanta additio qn manet
spēs qz tunc cōfici pōt. **A**. Idē in sū.
con. eo. ti. q. 90. z addit. Qñ aut mutata
sit spēs vt nō cognosci pōt ex accitib⁹
vt ex colore z p̄cipue ex sapore. Accitū
tia. n. magnā partē cōferūt ad cognoscē
dū quod qd est. s. p̄m in li. de aia. **B**

Quid si panis fieret de aq̄ rosacea z
h̄ mōi? **R**o fm Pe. Dicit qd qz possit
cōfici qz aq̄ i pane non remanet. Alii di
cūt qz nō. qz p̄res p̄ncipales panis q̄ ē
māz. sacri sunt aq̄ nālis z farina: hāc
opionē esse p̄babiliorē dicit Tho. i. 4.
dī. xi. **A**. Idē in sū. con. eo. ti. q. 102. **B**

Quid cum hostia cōsecrāda tā diu
stetit qz incipit corrūpi? **R**o fm Tho. i.
4. dī. xi. dicēdum: qz si sit tanta corru
ptio qz spēs panis non remaneat: tunc
n̄ pōt ex ea cōfici. Si autē specie ma
nere sit aliq̄ dispositio ad corruptionē
pōt cōfici q̄uis grauior peccet cōfici
ens ex tali scienter ppter irreuerētiā
sacramenti. z qz spēs remaneat pōt co
gnosci ex hoc: qz cōtinuitas nō ē soluta

nec alia ascidētia olo ablata. *Idez Al.*
A. Idez i sum. con. eo. ti. q. 91. B.

Utrū ofici possit in fermentato. *R. fm Lho. vbi s. Sic. q. ofici nō d; nisi in azi mo. z qui ofacēt gūiter peccaret agēs d statutū z ofuetudinē ecclie. A. Lon. pe. z Al. vt in sū. con. eo. ti. q. 94. vbi ēr ponit totū qd i b. s. hf. B. Addit autē Lho. i tertia pte. q. 74. q. cum ofuetu do oficiēdi i azimo rōnabilior sit: gre cus tñ peccaret oficiēdo i azimo: qsi p uertēs ecclie sue ritū.*

De q vino possit ofici? *R. fm Lho. z pe. an 4. dis. xi. Dicedū qtm de vino vitis. qz in eo z xps oficit: z hoc solum ppe vinū ē: z cōus ē in potū sumis. A. Idez in sū. con. eo. ti. q. 95. B.*

Utrū ofici possit d aceto z b. mōi. *R. fm Lho. vbi s. Si vinū est factū oino acerū nō pōt ofici. qz differūt vinū ēr acerū: sicut viuū z mortuū fm phm .s. metaph. sed si vinū sit qsi in via ac cessēdū: idē ē iudiciū qd de pane q ē in via ad corruptōēz. s. q pōt ofici. peccat tñ oficiēs ppter irreuerētiā sacri. Lon. Al. z addit q si vinū ē putridūz adeo q vinū nām pdidit nō pōt ofici. Si aut nō sit corruptū s; in via ad corruptōēz ofici qdē pōt. sed ppter reuerētiā sacri nō est assumēdū. A. Si hēri de facili aliud pōt fm eundē Al. vt in sū. con. e. ti. q. 96. B. Et idē est dicendū de vino mltū pontico seu acri. A. De hoc sic di cit idē Al. Si at i vino cū sapore vino so ē sapor aromatic' vel pontic' vel sti ptic' vel sapor acer ex mun' pfecta di gestione vini pōt fieri ofectio. qz rema ner spēs vini: vt i dicta. q. 96. vbi etiaz subdit. z no. fm Lho. z pe. q si hostia ofecta taz diu seruari qz corrupetur spēs panis non ēē ibi ampli' corpus xpi. ita sūt de sanguine si tā diu serua retur q spēs ille xterētur i acerū. Se cus aut esset qn adhuc ēē i via ad cor ruptōem. B.*

Utrū ofici possit de agresto. *R. fm Al. z Lho. an 4. dis. xi. Nō. qz adhuc nō h; spēs vini: sed tñ est i via generatiōis*

A. Lon. pe. vt in sū. con. li. 3. ti. 24. q. 97. B.

Utrū ofici possit d musto. *R. fm Lho. z pe. vbi s. Sic. qz pletā hēt spēs vi m. nō tñ est faciēdū de multū recenti ppter ipuritātē. A. Hoc vep nisi nccī tas imineat: vt i sū. co. eo. ti. q. 98. B.*

Utrū aq debeat apponi vino z qia. *R. fm Lho. z pe. i 4. dis. xi. Aqua ap ponit nō tanq de nccitate sacri. qz z si ne ea oficeret: s; tanq d bñ esse. s. ppē significationē vnionis ppli ad xpm. Aque. n. mltē ppli mlti. Apoc. 17. B. a miter tñ peccaret q sciētē omittēt aq appositionē. qz agēt d institutionē ec clie. z qz dñs apposuisse credit. Deb; aut apponi adeo pap vt i vinū totalit' ouertatur al' nō oficeret. A. Et ideo d auino siue aq tico nō pōt ofici. qz nō est vinū s; aq aliquatūlū uinata: vt in sū. con. eo. ti. q. 99. B. Et nō d; apponi aq rosacea vel alia artificialis. Si tñ ap poneret nubilomin' oficeret. Nā ipsa in vinum ouertēret sicut aq nālis. A. Idez in sū. con. eo. ti. q. 101. B.*

Quid si apponēt aq qn adhuc vinū ēē in dolio? *R. fm Lho. vbi s. Nō suf ficēt. qz hoc nō significaret aliqd: s; o; vt iminēte oblatōe apponat ad sacm A. Idez in sū. con. eo. ti. q. 103. B.*

Utrū i terris vbi nō ē vinū possit con fici cū aq rubea in qua lot' ē pannus vino rubeo intinct'. *R. fm Lho. i 4. dis. xi. nō. qz illud ē magis aq rubea q vinū. vñ hoc dānat. de ofe. dis. 2. cu; oē. Quid g' fiet in illis terris vbi vinū n pōt hēri? R. Nō ē aliq terra ad quam nō possit tātūz portari de vino qtm sufficeret ad celebrādū. Uel fm Al. di cēdū vñ q de hoc cōsulēdus ēē papa cū ppter intolerabile dānū aīarūz qd incurritur ex sacri defectu dispēdūz vidēret vt corpus xpi absq vino con ficeret. qz corpus nō ē sine sanguine: vt dcm est s. eucharistia p. 95. A. Idez i sū. con. eo. ti. q. 105. B.*

Utrū in eucharistia possit aliqs liqr pmisceri spēsbus vini. *R. fm pe. i 4. i 3*

dis. 12. Si addit res alteri nāe et maioris virtutis transmutat spem vini in se. et si equalis virtutis transmutat vtrumque in tertiam. et sic utroque modo definit ibi esse species vini et per consequens sanguis christi. Si vero sit minor virtutis transmutat in naturam speciei vini. Verum sub prebitione illis ad quos liquor addit penetrat cum non sint ibi accidentia sine subiecto sunt esse sanguis christi. Quod si liquor addit sit eiusdem nature et maior tunc ad omnes divisiones speciei pervenit et eius virtutatem totaliter solvit. et sic incipit esse alius liquor et sanguis christi ibi esse definit. et idem si equalis sit. Si vero sit minor tunc non pervenit ad omnes divisiones speciei. Sub partibus ergo illis ad quos vinum additum pervenit definit esse sanguis: cum iam accidentia non sint sine subiecto. et virtutis speciei que erat si ne subiecto soluta sit. Sub prebitionibus vero illis ad quos non pervenit manet christi sanguis. Satis con. Lbo ibidem. A. Idem in su. con. eo. ti. q. 12. Et addit finem eius. Pe. Puto tamen quod si non est nimis notabiliter excellens quod additur propter dubium toto liquore ipso tanquam sacro vteretur. Et quod in prebitione casu videlicet quando apponitur liquor alteri speciei maioris consideranda est non tantum quantitate sed etiam virtute. B.

Eucharistia 3° q. ad mini

stru. s. sacerdotem et eius missam. Et querit per utrum sacerdos consecras semper debeat sumere. R. fm Lbo. in 4. di. 12. Dicendum quod sic. ut de se. di. 2. relatum. Toties autem sumat quoties celebrat. quia ipse sacrum in sumptione complementum sue significationis accipit. Et intellige nisi impediat per violentiam infirmitatem. mortem. aut aliquid huiusmodi. Quod si presbyter missas celebrat solum in ultima recipiet per fusionem et non in prebitione. quia tunc non esset ieiunium: nec aliam missam posset celebrare. ex de celebratione infirmorum et non habet aliam hostiam nihilominus alius sacerdos hostiam dividere et unam partem ipse sumere et aliam infirmo dare. A. Idem in su. con. li. 3. ti. 24. q. 12. ubi est per idem est si alius quicumque in

firmiter ad mortem. et non respiciet nisi una hostia consecrata in missa. B. Utrum autem et quando liceat presbyter missas in die celebrare: h. i. missa. §. 10.

Quis possit officium sacramenti eucharistie. R. fm Lbo. i. 4. di. 13. solus sacerdos potest. Quinque si fuerit hereticus. schismaticus excommunicatus. aut dehereticus: si celebrat officium quis ad suam perditionem. Laicus vero quantumcumque sanctus celebrando nihil ageret. Lo. Host. Al. et Pe. A. et ceteri theologi cointer. ut in su. con. eo. ti. q. 13. B.

Utrum presbyter sacerdotes possint solum canonicam hostiam consecrare. R. Al. tenet quod non. Sed probabiliter verum quod sic fm Lbo. i. 4. di. 13. ubi dicit quod finem morem quarundam ecclesiarum sacerdotes quando ordinantur celebrant episcopo ad reprobandum quod quando dicit hoc sacramentum instituit et prebitionem consecravit discipulis. dicit: sicut cum eis cenavit. sic episcopus sicut eum ordinatis presbyter celebrat. Et tunc omnes debent iterum referre ad id ut instituit in quo episcopus habet prebitionem. et sic est una tantum consecratio. A. Con. Inno. ut in su. con. eo. ti. q. 127. Sed ut ibi per Al. dicit quod sine prouisione meliori sine dicendum verum quod presbyter sacerdotes solum non possunt nec debent solum unum officium hostiarum. quia per certo fm Aug. iniuria fit sacro. Adhuc autem vanum est prebitionem facere quod melius ab uno potest fieri. vanum autem nihil est in operibus nature: et multo minus in operibus gratie. Et quod aliqui presbyteri sacerdotes assistunt pape huiusmodi propter obsequium non propter consecrationem. Et si obiciatur quod illi assistentes faciunt signa et dicunt habet. Dicendum quod in iudicio meo fieri non debet: nec etiam fit. quia iniuria fieret sacro. Et si obiciatur de sacerdotibus de novo ordinatis quod illi assistunt et celebrant episcopo. Dicendum quod illi habet non pronunciant: sed assistunt propter reuerentiam sacri et propter doctrinam. et ideo signum faciunt ad imitationem episcopi: ut discant signare. hec ibi. Pro hoc est facit. quia illa cena facta cum discipulis sancti reprobata in cõione quam accipiunt ordinari absque alia consecratione cum discipuli tunc non consecrauerit solum cõione acceperit. B.

Quis minister possit sacramentum eucharistie

die dispēlare? R. fm Tho. in 4. dis. 13.
Solutus sacerdos ē dispēlator ppter. vñ
laicus nō dicitur in necessitate aliquē cōica
re. qz hō nō ē sacrm necessitatis. Diacon
aut quō possit nō. s. diacon. A. Idē in
sū. cō. eo. ti. q. 136. B. Religiosus dispē
sās corpus xpī incurrit excoīcatōem. d
qua vide s. cōmunicare. s. 15. q. incipit
a quo.

Utr vno sacerdote deficiente in mis
sa debeat p aliū suppleri. R. fm Tho.
in tertia pte. q. 83. Si sacerdos morre
aut infirmitate graui occupet an cōse
cratōem corpīs christi nō dicitur p aliū
suppleat. Si hō cōsecrato corpore an
cōsecratōne sanguis: vel ē cōsecrato
vtrōqz dicitur missa celebratas p aliū ex
pleri. 7. q. i. nihil. A. In sum. con. eo. ti.
q. 59. dicitur qz sequens sacerdos debet inchoa
re vbi pñr dimisit s. p. et Tho. si sci
atur. Si aut nescit dicitur a capite incipere
Et sic inuis qz an cōsecratōez nō sit ne
cesse missā suppleri. tñ pōt. Et ad pñcō
rū maiorē declaratiōem i sū. cō. eo. ti. q.
60. sic dicit. Nō fm Al. in li. de missa. circa
fi. qz si sacerdos an canone i missa defi
ciat aliquo casu: tñ p certo aliū sacer
dos dicitur reīcipere et totū rite pagere. qz
ea que an canone i missa fiunt nō sunt
de sacri cōsecratiōe sed poti de ppli in
structione. Si aut in canone deficiat
factis iā aliqb signis sup hostias obla
tas: an tñ trāsubstatiōem vñ mibi qz ali
sacerdos nō ab initio debeat missam
reīcipere s. poti vbi ille dimisit dicitur sup
plere qd omīssū ē. et hoc ppter duas cās.
qñ vna est ex parte sacri. alia ex pte
ppli. Ex pte sacri quia quicquid ex illis si
gnis suba panis et vini nō trāsubetur.
tñ ex ipa mā ex xbis et signis recipit
sacritatē: ex qua efficiat magis idonea
qz i corp xpī trāsubetur. et hoc nō ē re
petēdū sup illā hostiā: ne iniuria fiat
xriti xboz que tanqz nihil hēntur qñ
hēnt xba eadē sup hostiā iterat tanqz
pōza xba a pñci sacerdote dicta nullā
xritutē hūissent. Lā aut ex pte ppli ē. qz
ppls ex hoc min xba et signa canonis

appciaret si vidēt ea tā facile repert
qz pñs dicta viderētur annullata. L3. n.
signa illa nō trāsbant. tñ passionē
xpī i mysterio repñtāt. et passio xpī nu
qz irrita dicitur reputari. Si aut sacerdos i
ipsa platōe xboz qz sūt forma sacri de
ficiat xbis iā i pte. pñciat saluo iu
dicio finie maior. cōsulerē qz illa hostia
p aliquis i altari cōnuaret et missa alia
celebraret. S3 Inno. in. c. pñs byter. c. 2.
de sacra. ite. dicit qz in hoc casu aliū sa
cerdos dicitur incipere ibi. Qui pñcie qz pa
teret. et dicit. ab Inno. qz si qz itra
conficiēdū sacrm eucharistie dū est in
xhis illis. s. hō corp meū deficiat. ali
incipiat a capite. s. ibi. Qui pñcie. et. Et
idem dicimus in baptismo. Ideo idē
putat si dubitaret vtr pñci sacerdos
cōpleuerit xba cōsecratiōis. vñ ē tunc re
incipiat ibi. Qui pñcie. et. qz non itelli
gitur iteratū qd ambigit esse factum
extra de pres by. non baptiza. apostoli
cam. B.

Quid si sacerdos post cōsecratōez cor
poris: sed an cōsecratōez sanguinis pñci
at vinū aut aquā nō eē in calice? R. fm
Tho. in tertia parte. q. 83. Debz statim
appone et cōsecrare. Si hō post oīa cōse
cratiōis xba pñciat qz aqz defuit dicitur mibi
lōmū. pcedē. qz appositio aqz nō ē cō
necitate sacri. Nullo aut mō dicitur aqua
vino iā cōsecrato misceri. Si hō post ip
saz cōsecratōez pñciat qz vinum nō fuit
appositū. siqdē pñciat hō an sumptio
nē corporis dicitur deposita aqz si ibi fuerit
ponē vinū cū aqz et resumē a xbis cōsec
ratiōis sanguis. Si hō hō pñciat p sum
ptōez corpīs dicitur appone aliā hostiā ite
rū sit cū sanguine cōsecrādā. et i fine sumē
hostiā itez. cōsecratā et sanguinē. nō ob
stare etiā si pñs supsit aquā qz erat i ca
lice. qz pceptū de pfectōe sacri maior
ē ponderis qz pceptū qz hoc sacrm a ie
iunis sumat. A. Idē in sū. con. lib. 3. c. 1.
et 4. q. 60. ad finē. B.

Quid si sacerdos nō recolit se dixisse
ea que i cōsecratōe eucharistie dicūt
R. fm Tho. i tñ pte. q. 83. Nō dicitur ex hō

turbari. Nō. n. g. multa dicit recolat oī
um que dicit. Si tñ sacerdoti cōstat p
babilis se aliq̃ omisisse si qdē nō sunt
de nccitate sacri nō d3 resūmē imutan
do sacrificii ordinē sed d3 vltēri; pce
dere. Si hō certificet se omisisse aliqd
eor̃ q̃ sūt de nccitate sacri. s. formā con
secratiōis d3 resūmē ipsa forma z ceta
p ordinē reiterari. A. Idē in sū. con. e.
ti. q. 61. Silt etia; si q̃s ex lapsu lingue
vel iperitia omittēt vlt mutaret vlt nō
bñ pferret aliquā syllabā ap̃e p' nī
hil ē iterandum: ar. de conse. di. 4. retu
lerunt. B.

Quid si ppter frigus vel ex negligē
tia hostia dilabaf i calicē? R. fm̃ Lho. in 4. di. 12.
vbi s. q. solū mīma ps hostie murtat i
calicē hoc respiciat corp' xpi mysticu; .
z ideo h' modi p̃missio nō facit im
pfectōem sacri vt p̃p̃t hoc sit necesse
aliqd iterari. A. z siue dilabaf añ fra
ctōem siue post. qz silt nec omisio fra
ctōis facit imperfectōem sacri: vt in sū.
con. eo. ti. q. 62. fm̃ eūdē Lho. B.

Quid si sacerdos infra missā aduer
tit hostiā triticā nō esse vel corruptā
R. fm̃ p̃e. Dicēdum q' si añ consecra
tionē aduertit remota illa hostia aliā
ponat z a canone reincipiat. Si hō p'
ofecrationē idē faciat ponēdo aliā ho
stiā z eā sumēdo. sed z nihilomin' post
ea p̃mā hostiā illā sumat aut alius su
mēdā tradat aut reuerenter referuet.
Si hō aduertit postq̃ sūperit i isto
casu variat doc. A. Nā idē p̃e. z glo.
Ray. sentiunt q' hoc casu sacerdos nō
relebrat iterum: qz ieiun' nō est: vt in
sū. con. eo. ti. q. 93. B. Lho. tñ in tertia
pte tenet q' d3 ponē aliā hostiā z cōse
crare z sumere. qz p̃ceptū de p̃fectiōe
sacri maioris ē ponderis q̃ p̃ceptu; q'
a ieiunis sumatur: vt z supra. §. 5.
dictum est.

Quid si musca vel aranea in calice;
cecidit: aut venenū imixtu; fuerit?
R. fm̃ Lho. i tertia pte. q. 83. Si sacer
dos hoc añ ofecrationē deprehenderit
d3 calix abluī z aliud vinū poni. Si ve

ro aliqd hor' p' ofecrōez acciderit debz
aial caute capi z diligēter lauāi z obu
ri z ablutio i sacrariū mitti. A. silt cū ci
nerib' fm̃ eūdē Lho. vt in sū. con. e. ti.
q. 107. vbi ēt ponūt oia q̃ i h' s. hñf. B.
Qd si venenū ibi ēē deprehēdit nullo
mō d3 sumē nec aliis dare: ne vite ca
lix i mortē x̃raf: s3 d3 diligēter i vascu
lo oferuari. z ne sacm remaneat imp
fectū d3 vinū apponi z sacerdos dnuo
resumē ofecratioem sanguis z sacf; p
ficere. Nihil. n. abhoiabile assumi d3
occasione h' sacri: ar. de ofe. di. 2. si per
negligētiā. A. Et vbi h' no. glo. B.

Quid significēt diuisiones hostie q̃s
sacerdos facit? R. fm̃ Lho. in 4. di. 12.
triplicē hñt significatōez. Nā p̃ qdē si
gnificāt diuisionē q̃ fuit i corp'e xpi p
eius passionē. 2. distributōez redēptio
nis p diuersa mēbra ecclie. 3. signu; q'
i corpore xpi mystico. s. in ecclā qdā ps
adhuc ē i h' mūdo z ei' tribulatiōibus
z hoc signu; ps comesta. Illi aut q̃ iā sūt
i celo i corp'e z aia: vt xps z btā xgo si
gnificātur p partē missā i calice. qz ine
briant ab vbtare dom' dei. Sed illi q̃
sūt in celo sola aia z expectāt glām q̃
ad corp' silt z qui sūt in purgatorio si
gnificātur p partē illā que oliz s3 p̃mi
tiuā ecclia; seruabat vsq̃ ad finē mis
se. A. Et l3 hodie nō seruet reman; tñ
eadē significatiō p̃tū: vt i sū. con. e. ti.
q. 112. Et ad p̃dicta facit. c. triforme. de
ofe. di. 2. B.

Quid agendū si stilla sanguis cecide
rit ex? R. Si p negligētiā aliqd de s̃ā
guie ceciderit. si qdē sup tabulā ligua
labaf z tabula radaf. S3 si non fuerit
tabula loc' ille radaf z oburef z cinis
iux altare ofef z sacerdos. 40. diebus
peniteat. Si hō ceciderit sup lapidē al
tari; oibeat sacerdos stilla z tribus
dieb' peniteat. Si hō sup lintheū alta
ris z ad aliū lintheū stilla puenit. 4.
dieb' peniteat. Si puenit vsq̃ ad ter
tiu. 9. dieb' peniteat. Si vsq̃ ad q̃rtu;
20. diebus peniteat: z abluat trib' vici
b' lintheamina q̃ stilla tetigerit calice

supposito: et aqua ablutionis iuxta altare
datur. de oleo. dicitur si per negligentiam. possit
et sumi a sacerdote nisi propter abhomi-
nationem dimitteret: ut ponit Tho. in
tertia parte. Et ut idem dicit in 4.º dis. 13.
cautus est ut pars illa lithi seu palle
post ablutionem abscedat et comburatur et ci-
nis in altari datur. A. Idem dicit etiam in
tertia parte. B.

Quid si quis eucharistiam vomerit. R.º.
Si sit laicus et propter ebrietatem vel vo-
catum vomerit. 40. diebus peniteat. L.º
si vero vel monachus per hyteriam seu diaco-
ni. 70. diebus peniteat. episcopus vero. 90. Si vero
causa infirmitatis euomerit. 7. diebus peni-
teat. de oleo. dicitur si quis per ebrietatem. Et dicitur
vomerit cremari et cineres iuxta altare de-
cidi: ut si. i. prior. §. deinde est. De missa et
eius celebratione habet placitum. I. missa. De eu-
charistia quod ad sumendum habet. §. coiccare. Et
utrum a malo ministro liceat accipere eu-
charistiam et sacra. vide. I. ordinarium. p. §. 3.º

Eucharistia quar

to quod ad eius effectum. Quis
sit principalis effectus eucharistie. R.º.
secundum Tho. in 4.º dis. 12. Proprius effectus
est conversionis hominis in christum: ut dicat cum
apostolo. Unus ego iam non ego vivit homo in me
christus. Et ad hunc sequuntur duo ef-
fectus. scilicet augmentum virtutis: et restauratio
deperditorum per peccata venialia vel alios
predecessores defectus. A. Quasi idem dicunt
per. et al. sed sub diversis nominibus: ut in su-
per. lib. 3.º. tit. 24. q. 114. B.

Ut peccata venialia possint impedire ef-
fectum sacri eucharistie. R.º. secundum Tho. in
4.º dis. 12. Ad hoc ut sacrum hoc plene ef-
fectum suum habeat oportet quod assistat actualis devo-
tio. et quod intentus actualis devotio impediri
potest ab aliquo mortali peccato: potest effectus huius
sacri impediri: ita quod aliquis augmentum gratie
non consequatur. nec tamen reatum mortalis peccati incur-
ret sed forte reatum venialis. quod operatur
accedit. Non tamen omne veniale peccatum impedit
effectum huius sacri: sed solum illud quod tollit
actualis devotio: quod in hoc sacro ignitur. A.
Idem in super. con. eo. tit. q. 115. B.

Ut propter hoc sacrum deleatur veni-
alia. R.º. secundum Tho. ubi dicitur. Sic. Non tamen oportet quod
per omnia venialia deleantur: sed secundum mensuram
devotionis. Posset tamen esse servior tatus quod
omnia venialia deleat. Idem per. A.
Idem in super. con. eo. tit. q. 115. B.

Utrum propter hoc sacrum deleatur mortalia.
R.º. secundum Tho. in 4.º dis. 12. Non delet mor-
talia nisi oblita. unde quod dicitur. Sit ablutio
sceleum dupliciter potest intelligi. scilicet quod vel dicat
crimina abluere in quantum ea impedit. vel
de his quod non sunt in hominis conscientia vel me-
moriam. A. Idem in super. con. eo. tit. q. 117. B.

Factio que fit aliquando do-
minis vel a pre-
latis: vide §. dominus. §. p. 2.º.
tallia. per totum. Item. i. pedagiuni.

Excommunicator

Dicturi de excommunicatione pro dicitur
mus aliquis de eo quod potest excommunicare siue de
ipso excommunicatore. Unum sciendum quod excommu-
nicatio a iure potest facere quicquid potest ius con-
dere: ut papa in vniuersa ecclesia: et singuli episcopi
in diocesis suis. i. §. 2.º. vilius. in fi. 24. q.
3. corrumptur. Item excommunicare possunt eo-
rum officiales. sicut et omnes prelati inferiores
quod collegii prebent: ut abbates et non bene
dicti: dum tamen fuerint confirmati. et siles. ex d.
simo. sicut tunc. ex de offi. ordi. cum ab ec-
clesia. A. Hoc verum quod ad istos inferio-
res prelatos collegii prebentes nisi contra
consuetudinem vel consuetudinem repugnet: ut
in super. con. li. 3.º. tit. 33. q. 50. ubi hec notant
secundum Ray. et Bos. B. Item ubi quod archidia-
conus possit excommunicare: non sit per hyteriam:
ar. dis. 25. plecti. ex de offi. archi. c. p. ex
de appel. reprehensibilis. Solus tamen episcopus
potest excommunicare cum illa solennitate que habet
tit. q. 3. debet. A. scilicet debet ei assistere
seu circumstare. id est sacerdotes cum cande-
lis accensis. ut ibi. B. Alii autem prelati in
collegiatis ecclesiis quod iurisdictionem habent
super subditos sine predicta solennitate ex-
communicare possunt. Sacerdotes vero paro-
chiales excommunicare non possunt nisi ubi esset
consuetudo quod etiam tribuit iurisdictionem. 9.
q. 3. questus. Lon. Bos. Tho. et al. A.

Hec fuerūt dicta Ray. p̄ncipalr: vt p̄z
 in dicta. q. 50. Vbi etiā addit fm̄ Host.
 q̄ sacerdos ex quo curā hēt i notoriis:
 h̄z p̄tātē excoīcādi p̄missa amonitōe. z
 in oib⁹ his q̄ sine libelli oblatōe expe
 diri p̄nt. ex de clādesti. despon. cū inhi
 bitio. Et sic itelligit capla q̄ de hac mā
 loquūtur. z h̄ nisi forte cōsuetudo d̄ria
 vel supioris inhibitiō. sc̄pi impediāt.
 In occultis h̄o v̄ que regūt iudiciālē
 idaginē nō p̄nt excoīcare nisi d̄ria cō
 suetudo v̄ sp̄alis d̄legatio siue cōcessio
 eis plus idulgeat. Nā z caplm̄ de cōsue
 tudine vel indulgētia excoīcat z m̄di
 cit. ex de rescrip. ex pte decani. z de cō
 sue. cū int̄ vos. Et sic dicit itelligēdam
 finiam Ray. Itē ē nō sacerdos pōt ex
 coīcare z absoluerē quo ad for̄ cōtētiō
 sū: s̄z i p̄niali solus sacerdos. S̄z ad p̄tā
 tē excoīcādi f̄grit iurisditiō ecclēastica
 ordinaria vel delegata fm̄ Pe. z in sū.
 con. eo. ti. q. 51. vbi ē nō fm̄ Bar. b̄z. q̄
 hec p̄tās possit cōmitti ēt laico p̄ papā
 sed nō p̄ ep̄m. B.

Utrūq̄ excoīcatio lata ab alieno ep̄o
 possit rata hēri a p̄po. R. fm̄ Bar. et
 Ber. Non. q̄z a p̄ncipio nulla fuit. A.
 Idē in sū. con. eo. ti. q. 52. B.

Utrū p̄lat⁹ possit excoīcare ex t̄ritori
 um suū. R. fm̄ Hosti. Ep̄s ex suā dio
 cesim z h̄ modi p̄lati ex t̄ritoriū suū
 nō p̄nt ea que sūt iurisditiōis cōtētiōse.
 A. nisi d̄ cōsensu illi⁹ i cui⁹ t̄ritorio ē
 h̄z eūdē Host. p̄ caplū ep̄s. 9. q. 3. vt i sū.
 con. eo. ti. q. 53. B. Vñ q̄z q̄s nō ē excoī
 cādis sine cāe cognitiōe. xi. q. 3. nemo. iō
 talis nō pōt excoīcare nec sedē p̄ tribu
 nali. nec aliqd disponē. 9. q. 2. ep̄s. z. c. se.
 Et itelligit nisi inq̄tū dictū ē s̄. abso
 lutio p̄. 5. 6. A. In dēa. q. 53. d̄f. Quidāz
 h̄o asserūt q̄ ex suā diocesim ex̄ns ep̄s
 pōt excoīcare. sicut paulus excoīcauit
 Lozintū ab̄ntē z irreqsūtū. ex de ap
 pel. cū sit romana. i fi. qd̄ p̄t cēdi i no
 toriis. q̄z nec illa regūt cāe examiatio
 nē. 9. q. 3. 5. fi. z dēo. c. cū sit. Ibi ēt dicit
 q̄ ep̄s ex̄ns ex̄ pōt denūciare excoīca
 tū. q̄a p̄ hoc āplius nō ligat. Item q̄ si

legatus excoīcauit aliq̄uē dū erat i p̄
 uincia nō pōt eū absoluerē postq̄ exi
 uit puincia dimisso officio. Sec⁹ li exi
 uit reuersus. q̄z tunc pōt fm̄ q̄ p̄dictū
 ē de aliis ordinariis. B.

P̄lat⁹ q̄ in aliq̄ loco h̄z t̄m t̄palē iu
 risditiōnē nō pōt h̄ poterit excoīcare.
 ar. ex de offi. or. dilect⁹. A. Idē in sū. cō.
 li. 3. ti. 33. q. 54. fm̄ Hosti. B.

Excoīcare nō pōt excoīcat⁹ q̄cūq̄.
 vñ nec heretic⁹ nec scismatic⁹. nec apo
 stata a fide. 24. q. 1. audium⁹. z. 5. si aut̄
 in fi. Itē nec intrusus nec suspēsus a iu
 risditiōe. 12. q. 2. alienatōes. z. c. p̄carie. ex
 de cōf. p̄ben. q̄z. Itē nec ille q̄ violauit
 indictū. ex de excoī. p̄la. c. fi. A. Ibi nō
 bene videt hoc p̄bari: t̄n idēz dicit Al
 b̄ric⁹ z Hosti. circa indictū boī: vt i
 sū. con. li. 3. ti. 33. q. 73. B.

Excoīcatio p̄

cōiter qd̄ sit. R. Excoīcatio ē
 a q̄libet licita cōione z legitiō actu se
 paratio. xi. q. 3. 5. eūdēter. A. Hoc fuit
 dictū Ray. vt p̄z i sū. con. li. 3. ti. 33. q. 32.
 Et ide ingt Adā d̄f excoīcat⁹ ab esu li
 gni vite. dicere d̄no Hen. 3. Videte ne
 forte sumat de ligno vite. dēo. 5. eūdē
 ter. Lon. Hosti. z Bos. Sed i directoria
 li. 3. ti. 2. i p̄ncipio. d̄f q̄ hec diffinitio nō
 cōprehēdit minorē excoīcatōēz. Unde
 ibi sic d̄f. Excoīcatio ē a participatione
 sacroꝝ exclusio. vel a cōione fidelium
 separatio. dicto. 5. eūdēter. z extra d̄
 excep. a nobis. Sed he diffinitiones v̄
 denrur particulares. vnde tatis videt
 q̄ pro generali diffinitione possit dici
 q̄ excoīcatio ē a cōione seu consortio
 fidelium separatio. xi. q. 3. omnis. Sed
 quādoq̄ particularit̄ z quādoq̄ v̄t h̄z
 suas sp̄es de quibus statim. Et ad hūc
 sensum potest reduci p̄ma diffinitio
 Ray. itelligendo eam disunctiue z
 non copulatiue. B. Unus p̄ncipaliter
 due sunt sp̄es. vna que separat a sacra
 mētis z ab igrēssu ecclēie z a cōione si
 deliū. z hec d̄f maior excoīcatio v̄l ana
 thēa. alia q̄ separat a sacris t̄m. A. videlz a

99
pceptōe pncipalit si a collatōe. Peccat
tū talit excoīcat? cōferēdo ecclīastica
sacra. sed ab eo collata xuris nō carēt
effectū. ex de cle. ex. m. si celebrat. B.
Et hec dī minor. Et de vtraq; hī. 3. q. 4.
Engeltrudā z cū eo. si quē. A. Scdm
Ray. z i sū. con. co. ti. q. 33. spēs excoīcati
onis qū infinite sunt. Quot. n. sūt spēs
cōmōis: tot sūt vel eē pnt spēs excoīca
tōis. S; de p̄dictis duab; frequēter tra
ctat ecclīa. z in dubio cū noiā excoīca
tio itelligit de maiori. dē. c. si quē. Itē
excoīcationū alia ē iuris. f. quā quis in
currat ipō iure delicto amisso: vt si qs
iniciat mag? violētās in clīcū. 17. q. 4.
si qs suadēre. alia ē iudicis. f. que irroga
tur a iudice p̄tātē hīre p. p̄cessu iudi
ciarū. ex co. iup. Et qs possit excoīca
re maiori excoīcatōe dē. c. p̄mo
Hioz at excoīcatōe excoīcare pnt si
solū epi: sed z alii p̄lati ecclīaz inferio
res fm Ray. z in sū. con. co. ti. q. 55. B.
In quib; casib; incidit quis maiore
excoīcatōem ipō sacro? R. In mult'is
Nā excoīcatō a qua solus papa absol
uit icurrit iaz casib; q; oēs hēs. s. ab
solutio p. 3. S; sunt z alii casus plimi.
Primus cū qs incidit i heresim iā dā
natā. 2. q. 1. c. d. 2. 2. Aut nouā heresim
cōfingit. ex de hēricis. ad abolendā. z. c.
excoīcam. Aut ē credēs fceptatoz vel
fauoz hēricoz. ex de hēricis. sicut ait.
A. Dicat? z seqns z ē qrt? hodie vi
dētur papales: vt p; i p̄cessu annali cu
rie. B. 2. cū qs asserendo dicit roma
nā ecclīam nō eē caput oīus ecclīarū.
nec ei tanq; capiti obediendū. dī. 19. nul
li fas. 3. qn rectores ciuitatū faciūt ex
acōdes idēbtas i clīcos z ecclīas z am
moniti nō desistūt. ex de imu. ecclē. nō
munus. A. Et ibi p; q; ē est sūis snia d
fauozes eoz nec debēt absolui donec
satisfecerit cōpetētē. B. 4. 2. cū quis
nō elect? a duab; p̄tibus cardinaliū ge
rit se. p. papa. ex de elec. licet. A. Et vt
ibi p; eadē est snia d eos q; p. papa ipz
recipiūt. sed vt p̄dictū ē iste casus ho
die est papalis. B. 3. cū qs magister

vel scholaris tractat cū aliq; cine Bo
noī. de p̄ductōe hospitiū irreglitis inq
linis nisi tps p̄ductōis fuerit elapsū
ex d loca. ex rescripto. A. Ibi p; q; iste
casus est d magistros z scholares q; in
ciuitate Bononie sūt sup p̄ducendis
domib; alioz videlz scholarū f; glo.
Idē posset forte itelligi ē d magistri
q; sup hospitūis lēsiōe vel p̄iudiciū
bitantiū audēt tractare nisi p̄us cōsti
terit tps cōductōis elapsū. vel iquili
ni i h? fauozē suū p̄stiterit z cōsensū. B.
6. cū mōachi. cāndici reglāres. archidi
acōi. decani p̄positi. plebani. cantores.
z alii clerici p̄sonati hītes: aut etiā q;
cunq; p̄s byteri audiāt leges vl̄ ph̄ysi
cā. A. nisi religiosi isra duoz mēsum
spaciū ad claustrū redierit. z alii cle
rici infra dictū spatiū a p̄fatis desite
rint. vt in. c. de qbus statum. B. ex ne
cle. vel mona. non in agnope. z. c. super
speculā. Sec? si habēt parochiale ecclē
siā tū z nō sūt p̄s byteri. ex ne cle. vel
mo. statutū. li. 6. A. Et ibi nōt glo. z do
min? de. de anchora. q; qn parochia
les sunt p̄s byteri incurrit dictā sniaz
non rōe ecclīaz sed ordinis p̄ dictū. c.
super speculā. B. 7. cū qs p̄cipat ex
coīcatō i crimie. p̄pter qd excoīcatus
est dando ei auxiliū cōsiliū vel fauozes
ex eo. si cōcubine. A. q; eodē vinculo
ligat cū excoīcatō dicto. c. si cōcubine.
z eo. ti. c. nup. s. in secūda. Un nō videt
iste casus p̄icularis: sed regula gnāl
B. 8. d oēs qui fecerint statuta d lib
tatē ecclēsie z scriptores eoz. sūt z p̄tā
tes z cōsules z rectores z cōsiliarios lo
coz: vbi talia statuta seu etiā cōsuetu
dines edite sunt vel seruare. z q; serua
re fecerint. z illos q; fm ea iudicauerit
vel in publicā formā redegerit. iudica
ta. ex co. grauē. z. c. nouerit. 9. d illos q;
initunt ordinatōibus vl̄ alienatōib; a
scismaticis factis. ex de scisma. c. p. A.
Ibi dicit q; res ecclēie a scismaticis ali
enate debēt ad ecclīam sine vllō onē
reuerti. z si qs dīre p̄sumpserit excoīca
tionem incurrit. B. Dicti casus oēs ex

iurib' magis atq; collecti sūt. **A.** Sūt
i dicit iurib' z alii casus. Un' decim' ē
i.c. qm. de offi. ordi. vbi phibet q' i ea
de ciuitate sint ples epi. Sed si ppter
diuersitatē bitantiū ppi' epi nō pōt
oibus deferuire pōt z d; quo ad b' aliū
epm tibi vicariū cōstituē forte grecū
q' valeat tibi greci bitantibus ministra
re q' vicari' p oia d; cōobediēs z subie
ct' pncipali epō. Et subdit. vñ si q's alr
se ingesserit: excoicatiois se nouēit mu
trone pmissuz. Dicit glo. Et ita ē canon
late sine. xi' ē i.c. c. h. e. ex. ne cle. v' mo.
vbi dicit. 'Iubeim' ēt sub iniminatioe
anathatis ne q's sacerdotū officiū ha
beat vicecomit' aut ppositi scilicet. Si
q's aut d' hoc venire pūpserit z moni
tus emedare noluerit: excoicatioi sub
iaceat. Dicit glo. Sic vñ canon late sen
tēne. 12' casus est. i.c. excoicatioi. ex de
rpto. vbi dñ. Excoicatioi subditur q' ro
mipetas vel alios xpianos p negocia
tione vel alius honesti cāis in nauigio
rectos aut cape aut reb' suis spoliare
psunt. Illi etiaz q' xpianos nauifra
giū patientes qbus fm regulā fidei cōsi
lio ēē tenētur dānata cupiditate spoli
ant rebus suis nisi ablata reddiderint
excoicatioi se nouerint subiacere. Dicit
glo. Et sic q' d' hoc faciūt sunt ipso iure
excoicati. Et hoc vez est quo ad hunc
vltimū casū. quo xō ad pñū ē canon
ferende sine: vt ex ipso rex. p3. Et nōt
ibi dñs Anto. de bu. cū Jo. an. vbi ēt di
cit fm Joh. an. q' pirate ter in anno ex
coicant ex ore pape. **B.**

Eodē mō sūt alii casus excoicationū
q' hñt in l. 6' de qbus duo sūt pñeres
ad papā: vt dictū ē. s. absolutio p. 33.
pñm' de quocūq; q' loqrur secrete vñ
mittit scripturā vel nūciū alicui cardī
nali qñ sūt reclusi occasione electionis
pape. ex de elec. vbi periculū. Et de do
minis rectorib' z officialib' q' iminēte
dicta electōe nō seruaret dictā cōstitu
tionē. **A.** vel nō facerēt obfuar. deo. c.
vbi. **B.** 2' de his q' grauāt alios. qz eū
p quo rogabant noluerūt eligē. vide

s. electio p. 33. q' incipit. Quicūq; 3'
ē quicūq; vsurpātes custodiā vacatū
eccliarū seu in aliis piis loci occupant
bona ipsoz. z clerici z alie pōne eozū
de loco: q' hoc fieri pcurāt. ex de elec.
gnali. Hunc etiā casū hēs. s. ecclia p. 9.
pñ. 4' ē de electozib' ad regimē vrbis
romane. z de electi z fautorib' q' fece
rit d' cōstitutōez sup hoc factā. ex d' ele.
fundamēta. **A.** Lerte absolutio istius
casus videt reseruari pape pter q' in
moris articulo. Et nō solū d' pñatos: s;
etiā d' obediētes dictis officialibus ele
ctis illegitime seu assūptis: vt in dicto
c. fundamēta. s. q' si secus. z. s. contē
ptozes. Et hoc cōmūter semper acci
dit quando ad obediētiā apostoli
ce sedis Roma non est. **B.** 5' de his
q' vocant ad dirigēdas moniales i ele
ctionibus. nisi abstineant ab his per q'
posset in eis discordia oriri vel nutriri
ex de elec. c. dēnitatibus. 6' de his q' p
curant q' cōseruatores dati irromittunt
se d' his que nō licēt. vide. s. cōseruatoz
s. 4' 7' de his q' absolutionē ab aliq'
excoicatioe vel reuocatione eius: aut
etiā suspēisionis z interdici extorqunt
per viz vel per metū. Nā nec valz ab
solutio. z incurrit noua excoicatio. ex
de his que vi. absolutiois. 8' de eo q' fin
git fraudulēter casū p quē aliq' iudex
vadat vel mittat ad aliquā mulierem
p testimonio. ex de iudi. mulieres. **A.**
Ibi nō videt notari h' casus nisi quan
do fictio fit ad hoc vt iudex psonaliē
accedat. **B.** 9' de his q' pñatos vel eoz
capla seu alias personas ecclasticas
opellūt ad submittendū laicis. vel ali
enādū bona imobilia seu iura eccliaz
z sūt laici q' vsurpāt sibi illicite h' mōi
nisi moniti destiterint. ex d' re. ecclie. h'
cōsultissimo. **A.** Ibi dñs ista snia cōtra
illos q' coegerūt pñatos vñ capla eccliaz
aut alias psonas ecclasticas submitte
re eis ecclesias ipis cōmissas vel bona
imobilia seu iura ipaz recognoscendo
ab ipis ea tanq' a superiorib' se tenē
seu ab ipis eadē aduocādo puti qbus

180
 ptib⁹ of aduocare vel ipsos patronos
 vel aduocatos eccl^{ie} su⁹ bono⁹ ipsa
 r^u perpetuo aut ad ips⁹ non modicu⁹
 statuendo. N^o cuiuscunq⁹ sunt additionis
 aut stat⁹ q⁹ ad hec coegerit exco⁹catōez
 icurrūt: nisi hec fierēt cū cōsensu cap⁹
 z ap⁹lice sedis l^{ie}ni sp⁹ali. z tūc occasiōe
 illo⁹ laici ultra id q⁹ ex n^o octuū ip⁹oz
 vel adhibita i⁹ ill⁹ lege p⁹mittit aliqd n^o
 vsurpēt. Qui h^o sec⁹ egerit nisi amoni
 ti ab h⁹ modi destiterit restituendo ea
 que tal⁹ vsurparāt: co⁹po s⁹niām excōi
 cationis icurrūt. z extunc ad supponē
 dum terrā ip⁹oz si opus fuerit eccl^{ie}asti
 co interdico libere p⁹cedat. hec ibi. **B**
 x⁹ q⁹cuq⁹ ab eccl^{ie}is uel personis eccl^{ie}
 siasticis per se v⁹ per aliū no⁹ie suo vel
 alieno p⁹ personis vel reb⁹ quas nō cā
 negociatōis deferūt vel deferni faciūt
 seu trāsmittūt: erigūt aliqd p⁹dagiu⁹
 seu guidagiū. ex de censu. quanq⁹. l⁹. 6⁹
 Et d⁹ h⁹ cāu h⁹ i⁹ diffusi⁹ p⁹dagiu⁹. **S**. fi.
 xi⁹ ē d⁹ his q⁹ ip⁹edirēt officiū delegari
 vel cuiuscunq⁹ iudic⁹ eccl^{ie}astici. ex d⁹ in
 mu. eccl^{ie}. q⁹uē casū d⁹. ff. si uis h⁹ s. i.
 iud. x. 2. **S**. 5. 12⁹ de o⁹is q⁹ inhi⁹bent sub
 dit⁹ ne p⁹sonis eccl^{ie}astici vendant z h⁹ i⁹
 vide. l⁹. emunitas. **S**. 9. 13⁹ de religioso q⁹
 remere vbiq⁹ hitu⁹ sue religiōis di
 mittit vel accedit ad studia nisi a suo
 plato cū cōsilio maioris p⁹is uent⁹ si
 bi l⁹niā sit c⁹cessa. l⁹. 4⁹ de docto⁹ib⁹ seu
 magist⁹ q⁹ sciēt⁹ illos religiosos qui
 dimiserūt habitū docent leges v⁹ phy
 sicā. p⁹dicti duo casus h⁹entur ex ne
 cle. v⁹ mo. vt piculosa. **A**. **I**bi dic⁹. Di
 strict⁹ inhi⁹bem⁹ ne deceto aliq⁹ quā
 cūq⁹ religiōne tacite v⁹ exp⁹se p⁹fectus
 i⁹ schol⁹ v⁹ alibi temē h⁹itū sue religiōis
 dimittat: nec accedat ad quīs studia
 l⁹raz nisi a suo plato cū cōsilio sui uēt⁹
 v⁹ maior⁹ p⁹is eiusdē sibi cundi ad stu
 diū l⁹niā p⁹mit⁹ sit cōcessa. Si q⁹ aut⁹ z
 i⁹. Doctores quoq⁹ seu magist⁹ q⁹ reli
 giosos hitu suo dimisso leges aut phy
 sicā audiēt⁹ sciēt⁹er docē aut i⁹ scholis
 suis p⁹sūperit retinē. s⁹nt eo ip⁹o sint sen
 tētia inodati. Sup⁹ q⁹ Jo. an. in nouella

dicat. Nō puto q⁹ de mēte cōstitutiōis
 sit q⁹ monach⁹ i⁹ cella sua dimittēs ha
 bitū vel oū balneū intrer occulre vel
 iacēs sine hitu liget hac cōstitutiōe. At
 pauci iueniēt⁹ nō ligati. **S**z q⁹ exhi
 bet se cōspecib⁹ hoium sine hitu vel i
 hitu laicali: vel c⁹ci secularis sine in
 sta cā: tūc liget. Et ad hoc facit p⁹ncipiū
 decre. q⁹ v⁹ ip⁹oz vagatōi p⁹uidē. **B**.
 15⁹ q⁹cuq⁹ hereticos vel credētes v⁹ re
 ceptores. vel defensores vel fautores
 eo⁹ sciēt⁹er tradēt eccl^{ie}astice sepulture
 ex de hereti. q⁹uicunq⁹. l⁹. 6⁹. **A**. Et ibi etiā
 p⁹ q⁹ loc⁹ vbi tales sepulti fuerint o⁹
 p⁹pe tuo sepultura carere. **B**. De q⁹ ab
 soluēdo vide. l⁹. heretic⁹. 2. **S**. 2. 16⁹ q⁹cuq⁹
 rector sci⁹aris vel q⁹cuq⁹ officialis cuius
 cognoscēt de crimine h⁹esis: aut cap⁹ro⁹
 liberaret vel diocesano⁹ v⁹ inq⁹. to⁹
 officiū ip⁹edirēt. ex de h⁹etic. c. inq⁹u⁹itio
 nis. **A**. **I**bi p⁹ q⁹ iste casus ē d⁹ rectores
 quoscunq⁹ t⁹pales q⁹ cognoscūt vel iudi
 cant de crimine h⁹esis: vel captos p⁹
 h⁹eresi relaxāt sine l⁹niā v⁹ mādato ep⁹i
 vel inq⁹u⁹itoris. aut recusāt implere ere
 cutōez eis. p⁹ h⁹ modi crimine a diocesa
 no vel inq⁹u⁹ito⁹z inuic⁹trā pur ad eo⁹
 spectat officiū. vel alt⁹ officiū ep⁹i v⁹ in
 q⁹u⁹ito⁹z s⁹niām vel p⁹cessū directe vel in
 directe ip⁹edire p⁹sūperit. Et si i⁹ excōi
 catōe p⁹manerit p⁹ anū a⁹io p⁹tinaci: ve
 lut h⁹etici sūt cōdēnandi. **B**. 17⁹ ē d⁹ his
 q⁹ p⁹ assassinos quēq⁹ xp⁹ianū interfici
 p⁹curauerint. vide. s. assassin⁹. 19⁹ d⁹ cle
 ricis qui manifestis vsurariis domos
 locant: vel alio titulo c⁹cedūt. ex d⁹ vsu
 ris. c. vsuraz. vide. l⁹. vsura. 4. **S**. 4. 19⁹
 de his q⁹ c⁹cedūt rep⁹salias o⁹ personas
 eccl^{ie}asticas sp⁹ali⁹ siue gnāl⁹it. ex de iure
 iurā. z si. **A**. Ut ibi p⁹ iste casus ē o⁹tra
 c⁹cedētes rep⁹salias o⁹tra c⁹licos vel eo⁹
 bona. vel gnāl⁹it c⁹cessas extēdentes ad
 eos: quā c⁹cessionē vel extēnsionē nisi re
 nocauerit infra mēsez a t⁹pe c⁹cessionis
 vel extēnsionis singularis p⁹sona excōi
 cationē. z v⁹muertitas iterdictum icur
 rūt: vt ibi. **B**. 20⁹ si o⁹is v⁹ rector t⁹p⁹al⁹
 n^o fecit obseruari ea que statuūt o⁹tra

insecutores cardinaliū seu alic⁹ de fa-
milia eoz vel pape. c. de pe. felic. A.
Hoc vep⁹ ē si nō fecerit dict⁹ rector vel
rpalis v⁹ spūalis vel officialis ei⁹ obf-
uari p⁹dicta ifra mēse; postq⁹ delictuz
ad eoz noticiā puenit. Et ciuitas q⁹li-
bet p⁹ter vzb⁹ si nō facit p⁹dicta: vt dēz
est infra mēsem cū facultas ei affuerit
p⁹uat corpo pontificali dignitate. vt s.
z nihilominus remanet interdicta: vt
abi. 21. q⁹cunq⁹ dat l⁹iam occidendi ca-
piendi seu aliter in bonis vel personis
suis vel suoz grauandi eos qui contra
reges baronos nobiles vel quoscunq⁹
alios tulerunt excōmunicatiōis suspē-
sionis vel interdicti sentētiās. siue illos
quozū occasiōe sunt plate: vel eos q⁹
eas obseruant. aut eos q⁹ talit⁹ excōica-
tis cōicare nolunt: nisi l⁹iam ipam re-
integrā. renocēt z si qua sint ablata re-
stituāt siue p⁹ illis satisfaciāt. A. In
c. q⁹cunq⁹ de quo. i. d⁹ nisi l⁹iam ipsam
re integrā renocauerint. v⁹ si ad bono-
rum captiōem occasiōe ipsius l⁹nie
sit p⁹cessuz bona ipa fuerit ifra octo di-
erū spaciū restituta: aut satisfactio p⁹
ipsis impēsa. B. Silt⁹ z qui dicta l⁹nia
v⁹si fuerit: vel ēt sū l⁹nia suo motu hec
fecerint: excōicationē incurrit: in qua si
pmāserint p⁹ duos mēses nō nisi p⁹ pa-
pā absoluētur. c. de sen. exco. q⁹cunq⁹.
22. q⁹ q⁹s ab excōicatōe absolutus fue-
rit in mort⁹ articulo v⁹ alio impedimē-
to. si cessante articulo vel impedimē-
to non repūtet se q⁹ citi⁹ cōmode po-
terit ei a quo absoluti debebat reicidit
i eādē s⁹niām. c. de eos. 23. q⁹ aliq⁹ ab-
soluūtur a sede ap⁹ca vel a legat⁹ z in-
iungit eis q⁹ se pūter ordinariis v⁹ ali-
is suscepturi p⁹nam. z passis iniuriām
seu eis q⁹ obligati sūt satisfaciāt. silt⁹
si h⁹ non faciāt q⁹primū cōmode pore-
rūt reicidāt in eādē s⁹niā: vt dēo. c. eos.
Itē sūt alii casus excōicationū i cle.
de q⁹b⁹ q⁹q⁹ sūt papales: vt dictū ē s.
absolutio p⁹. s. 3. Alii sūt isti. p⁹zim⁹ ē de ill⁹
q⁹ in cimiteriis sepeliūt corpora tpe in-
terdicti in casib⁹ nō cōcessis a iure: vel

excōicatos publice aut notatiz interdī-
ctos aut vsurarios manifestos sciēter
sepeliūt. A qua excōicatōe non debēt
absolui nisi ad arbitrium diocesani sa-
tisfecerint eis quib⁹ p⁹ p⁹missa fuerit in-
iuria irrogata: vt de sepul. eos. A. Et
ibi addit. Nullo eis s⁹ p⁹missa exēptōis
vel quouis alio p⁹uilegio q⁹cūq⁹ forma
xboz cōcesso aliq⁹lit suffragate. B. 2.
de religiosis q⁹ decimas eccl⁹is d⁹bitas
sibi appropriāt vel vsurpāt siue q⁹ nō
pmittūt solui eccl⁹is decimas de aial⁹
bus familiarū z pastoz suoz vel alio-
rū imiscētiū ipa aialia gregib⁹ eoz. v⁹
de aialib⁹ q⁹ in fraudē eccl⁹iaz emūt et
empta tradūt v⁹ d⁹tozib⁹ vel aliis ab
ipsis tenēda: seu q⁹ nō pmittūt vel p⁹bi-
bēt solui decimas eccl⁹is de terris q⁹s
tradūt aliis excolēdas nisi regiti. A.
per eos quoz interest: vt in cle. religio-
si. de q⁹. i. B. destitit ifra mēse. aut si
de his q⁹ vsurpauerūt s⁹ p⁹missa. A. vel
retinē p⁹sūpserit: vt in dēa cle. B. n⁹ sa-
tisfecerit dānificat⁹ eccl⁹is infra duos
mēses sūt suspēsi ab admīstratōib⁹ et
bāficiis suis. Qd si nō hūt admīstratō-
nes z bāficia ipō scō excōicatōem incur-
rūt: vt ēt de dec. religio. 3. ē de mōa-
chis vel canonic⁹ regularib⁹ q⁹ nō hēt
admīstratōes z trāsferūt se ad curias
p⁹ncipū sine l⁹nia p⁹latoz suoz: vt dānū
aliq⁹ iferāt suis p⁹lat⁹ aut monasterio
vt de sta. mo. ne i agro. A. s. q⁹ 2. x⁹: vbi
d⁹. p⁹hibem⁹ ne mōachi aut regula-
res canonici admīstratōes aliquā non
hūtes ad curias p⁹ncipū absq⁹ l⁹nia spāli
p⁹latoz suoz se cōferre p⁹sument. Qd si
vt suis p⁹lat⁹ aut mōasteris dānūz ali-
q⁹ iferāt ad dēas curias se cōferre p⁹sū-
serit excōicatōis s⁹niāz eos icurrē volu-
mus ipō facto. Et directe ibidē iniūgit⁹
p⁹lat⁹ vt ipos a curiaz accessu z q⁹busi-
bet vagatōib⁹ z discursu diligenter cō-
pescāt. B. 4. de monachis q⁹ infra se-
pta monasterii sine l⁹nia arma tenent:
vt in dēo. c. ne i agro. A. In. s. p⁹efate.
vbi p⁹ dictū. s. q⁹ 2. x⁹o immediate subiun-
git. p⁹efate q⁹ s⁹nie mōachos ifra septa

monasterii sui inia abbatu suoz arma
tenetes decernim? subiacē. Et ut ponit
i directoria li. 3. ti. 2. §. 25. 4. dicit. Sicut
q hoc intelligit d. omne tenetib? qz si
dū irret septa arma portat secū: nō tñ
aio nocēdi v? secū int? retinēdi nō ipu
tat. qz tenē ē ex pposito cū effectu. ex
de cle. nō refi. relati. Et h? ē intelligit
tñ de suo monasterio nō de alio. cū nō
posset hēre inia sui abbat? ex introitū
sui. ex de o. si. vt aiaz. li. 6. Et noie ar
moz nō solū scuta gladios z galeas in
telligimus: sed et fustos z lapides. ff. d.
hbo. sig. armoz. siue sint defensiōis si
ue inuasiōis. ar. ex de homi. c. sicut di
gnū. §. illi etiā. B. 5. de his q impedi
rent visitatores monialū vel canoni
caz. A. si scilicet. vt in cle. de qua. i. B.
nisi moni destiterit: vt de sta. mona.
attendentes. A. qz vt ibi pz excoicatio
nem incurrunt non obstantib? quibus
cunq? puilegiis statut? vel consuetudi
nib?. Et intelligit de monialib? qbus
cunq? vt d. i directoria eo. ti. §. 25. B.
6. est de quibusdam mulierib? que be
ghine vulgarit nuncupant. simili z re
ligiosi qui eas in illo statu fouent. A.
vt ad talem statū adducūt: vt in cle.
de qua. statum. B. vt in cle. de reli. do.
cum de quibusdā. vide. i. religio p. §. fi.
7. d. his q sciētē strabunt mīmonia
in gradibus cōsanguinitat? vel affini
tatis phibit? vel cum monialib? vel
obētes q sunt religiosi siue moniales
aut clerici in sacris: vt de o. san. z affini.
eos. A. Ibi etiā p. cap. ecclaz. p. lat? vt
p. f. atos tā diu nunciant excoicatos seu
a suis faciāt subdit? nunciari: donec su
um humiliter recognoscētes errorem
separent ab inuicē: z absolutōis obti
nere beneficium mereant. B. 8. de in
gstitozib? hereticoz qui p. xertu officii
ingstitōis qbus suis mōis illicit? pecuni
am extorquēt: vel sciēter bona ecclā
rum ob delictū clicoz fisco ecclesie ap
plicarēt. A. Et i 10. fort? si fisco scilicet
ri: vt in cle. de qua. i. B. nec pnt absol
ui nisi i mori articulo donec illis qb?

extorserūt plene satisfecerint de pecu
nia. A. sic extorta: vt i cle. de q. i. B. n.
lis puilegiis pact? aut remissionib? su
per hoc valituris: vt de here. nolentes
A. Et ibi d. de cōmissarius igitoz? seu
epozum vel caploz? sede vacāte q p. di
cta agerēt. B. 9. p. rātes. capitanei. re
ctores. s. fules. iudices. z o. siliari. z alii
officiales q statuta faciūt scribūt vel
dictant per que qs cōpellat? soluē vsu
ras vel solutas nō repetere. A. vel qz
solute non restitu. itur plene: vt i cle. d.
q. i. B. z q h? ea iudicat. A. vel alr qnt
cūq? sciētē iudicare p. sūpserit qz vsu
re soluant? vel nō plene restitu. itur: vt
in d. eta cle. B. z q hnt sup h? p. rātem
nisi statuta ipa del. uerit. A. i. fra tres
mēses: vt i ea cle. B. v. si ea p. sūpserit
obfuare. A. vel o. s. uetudies eoz effici
hntes: vt in tex. de q. statum. B. vt de
vsur. ex g. i. x. de religiosi medicanti
bus q domos ad bitandū v? loca d. nō
uo reciperēt v? recepta mutarent seu
alienarēt: vt de peni. cupiētes. A. Et
ibi pz q idē ē si dca loca seu domos
dimitterēt se ad alia trāsserēdo. Et h?
nisi p. dca fuit de sedis aplice inia sp. ali
plene z xp. s. faciet de ph. b. i. d. h?
modi mētionē. Per hoc tñ nō. phibet
illis q vitā hēmiticā v? solitariā dux
rēt eligēdā de inia maioz? suo: um qn
cellas. mansiones seu bitacula i hēmit
possint acgrere ac m. itare. ex de excess.
p. i. cū ex eo. li. 6. z nō i directoria li.
3. ti. 2. §. 26. Et i dco. c. cū ex eo. ex p. mē
vita heremitica seu solitaria: vbi non
sit hoium bitatio de p. p. inquo. B. xi.
de religiosi q dicūt aliq? hba vt retra
hāt audiētes a solutōe decimar: vt in
dco. c. cupiētes. A. §. illos etiā. siue dca
hba dicant in p. dicatione: vel alibi: vt
ibi. B. 12. de religiosi q o. fūtib? sibi
n. faciūt o. sciaz de decimis soluēdis qui
sūt suspēsi ab officio p. dicationis donec
si cōmode pnt faciant eis o. sciam. Et si
intenz p. dicit excoicati sūt: vt i dco. c.
cupiētes. A. in. §. z qz. vbi pz q h? locū
h? qn dicti religiosi sciēter omiserunt

facere sciam: et si fuerit regitri et non al
ut ex ipso rex colligit: ubi dicitur quod religio
si teneatur certis temporibus reformare po
pulum de solutione decimarum: si ab ecclesiarum
rectoribus vel vicariis aut loca tenentibus
eorundem fuerit regitri. et immediate sub eo
contextu sequitur quod ad confessiones. Nec non et
his quorum confessiones. etc. Hoc est notat in
directoria l. 1. et 2. §. 266. et 1. §. 30. B
iz de religiosis quibusque qui non serva
rent indictum quod servat matris ecclesie. Et
istum casum plene vide. i. indictum. §. 1. et 2.
qui incipit. Quia scilicet. 14. de fratribus
minoribus quod tempore indicti reciperet ad vi
vum fratres vel sorores de tertio ordine qui
continentes vocatur. ex de sen. ex. cu. ex
eo. A. Etiam si super hoc hi vel isti fratres mi
nores vel fratres ordinis pauperum quibusque mu
niti fuerint. Nec ab ista excoicatione possunt
absolvi ab alio quam a papa. vel satisfacti
one premissa a locorum episcopis qui auctoritate
aplica in hac parte ipso iure funguntur: ut
ibi. B. Alius casus Benedicti pape 11. i.
et nagati qui incipit. Quia ut nulli. h. i.
papa. §. si. de opponentibus lris electi in
papa. A. Item §. i. de vna de seques.
pos. et fruct. ubi dicitur. Ad contemplandas litiga
tium malitias diffinimur ut vna de posses
sione dicitur in iura super beneficio apud
sedem duntaxat aplicam in petitorio vel
possessorio promulgata beneficium ipsum est
si dignitas vel personarum existat et curam
habeat aiarum a possessore huiusmodi: dum tamen
triennio pacifice antea possessus ab eo
non fuerit. per loci ordinariarum apud aliquos
personarum idonearum seques. et plenam de ip
so et debita curam gerens: id quod fructibus
illis debitis eiusdem supportandis oneri
bus superest contingit illi restituat quod fina
le in causa victoria obtinebit. Si quoque autem
sequestratos quoque modo presumptis occupa
re: excoicationis sententiam incurrat ipso facto.
a qua nisi prius impedimento amoto et loc
cupatis per eum fructibus restituatur nullatenus
absolvatur. Item quodam alii casus excoi
cationis videtur in c. religionum. de reli. do. lib.
6. contra quosdam ordines medican

riam reprobatos qui non videtur hodie
reperiri: id est illo dicere non curo. Alii
sunt in quibusdam extravagantibus: de quibus
i. usus clauium §. si. B.

Ubi dicitur sub pena excoicationis non habet
vim late sententie sed coinationis: ut. L. com
minatōes eplā. A. Item dicitur. Coinationes
epistolarum pragmata subscriptores au
toritate rei iudicate non habere. B. Et
notatur ex de sagittariis. artē. A. §. i. glo.
B. Et huius casum etiam habet. i. sagittarius.
§. 2. A. ut patet in su. co. l. 2. et 1. 4. q. 2. Qui
dam dicunt quod huiusmodi vel sententia habet
vim late sententie. Sed contra et ratio opinio
est quod habeant tamen vim coinationis. Hosti.
10. et 1. Bug. dicunt quod non sit prohibitio a le
ge. i. a canone hec verba habent vim omnia
tionis. 30. dis. p. totum. Quia autem a iudice tunc
est canone late sententie: dum tamen iudex hec verba
proferens hoc intendat. Lon. glo. Ray. Et
addit Hosti. Puto quod iudici in hoc cre
dendum sit: quoniam dicit quod sic vel sic intendit
sed antequam huiusmodi declaraverit puto excusatum
illum qui sententiam non servavit cum probabiliter
credere potuerit quod coinatio tamen esset. B.

Sententia per statuta ordinario. A.
quicquid: ut in c. de quo. i. B. Non ligan
tur ignorantes: nisi ignorancia fuerit cras
sa aut supina. extra de costi. ut anima
rum. lib. 6. et infra. lex. §. 5.

Utrum sola consuetudo absque sententia vel co
stitutione reddat aliquem excoicatum? R.
Non. quia iste non est modus ferende sen
tentie excoicationis. A. Hosti. autem dicit
quod consuetudo approbata reddit aliquos
ipso iure excoicatos quod non esset. Ray.
nil super hoc determinat: sed glo. eius
ait. Re vera sine constitutione tacita vel
expressa non potest consuetudo aliquem
facere excoicatum. sed intelligendum est ex
quo papa et prelati ecclesie tales repu
tant excoicatos. constitutionem super
editam esse. et ita lata est constitutio vel
sententia vera vel sumpta: ut in sum.
con. l. 2. et 1. §. q. 10. B.

Quibus ex causis sententia excoicationis sit
ferenda a iudice? R. Tres causas possunt esse
prima est contumacia. ut quoniam aliquis fuerit

107
Vocatus siue amonit' p iudicē tribus
edictis v' vno p oib' z ipse sit crumax
siue inobediēs. Scda qñ qñ p aliq cer
to dāno vel offensa p qua nō vult satis
facere excōicaf. Et pbanf pdicta duo.
eē vt lire nō tref. qm frequēter. xi. q. 3.
certe. eē de xbo. sig. ex parte. Sup ist
casib' dicit Tho. i. 4. si iustiz. dicit. Nul
lus o; excōicari nisi p peccato mortu
li. Et q; in dānificādo aliq; ē corpalī
ter siue in reb' corpalibus aliq; mor
taliter peccat. iō p dāno tpali ecclā ex
cōicare pōt. S; q; excōicatio ē grauissi
ma penaz nō o; infligi ē p pctō mor
tali nisi q; crumax fuerit. vel nō veni
endo ad iudiciū. vel inde sine lnia rece
dēdo. vel deiminatori iudicis nō paren
do. tūc. n. postq; monit' fuerit excōica
ri o; . A. i. pōt. Et pdicta satis pbanf i
iuribus pallegratis. B. Tertia cā siue
modus excōicatiois est qñ psona igno
rat: sed excōicaf i gnali: vt quicq; fur
tū fecit nisi restituat: vel q; scit nisi re
uelat. eē eo. a nobis. Qui aut debeat re
uelare hēs. i. reuelatio. §. p. A. Veritas
ē q; p oī peccato mortali a quo q; no
lit corrigi pōt excōicari ē maiori excōi
catōe. xi. q. 3. nō epoz. z pcpue. p otua
cia oīa legitimā obiam. xi. q. 3. si autēz
nob. nō distincto vtz p modica v' ma
gna cā fiat obia. vocatio seu animo
nitio. q; sp ē tbi crumacia: que ē crimē
maximū z gen' idolatrie p. Regl. is. z i
sū. con. li. 3. r. 33. q. 54. vbi ēt ponit quō
etiā minor excōicatio pōt a iudice irro
gari p otuacia. z sūt ēt loco pene ad tē
pus infligēde tā in foro iudicali q; pe
nitēiali. B. Pro pctō hō alterius ne
mo pōt excōicari. 24. q. 3. si hēs.

Quō debeat fieri excōicatiois snia?
R. Debz pmitri triplex monitio vel
vna p trib'. alif ē iniusta. z iudex ē su
spensus p mēsem ab ingressu ecclē. eē
eo. sacro. Et o; hēre tēpoz pueniētia in
terualla nisi facti necitas aliud suafit.
Et o; ferri in scriptis trinētib' cām ex
cōicatiois. aliter excōicans ē suspēsus
non solū ab ingressu ecclē sed etiāz a

diuinis p mēsem. q; si qdez excōitur: ir
regularis efficit. nec nisi per papā po
terit cū eo dispēdari. eē eo. cū medicinal'
Sed he pene non tīgunt epōs cū non
fiat spālis mērio de eis sicut opz: vt dī
§. epō. §. 7. De h' ēt casu hēs. i. mēdicū
p. §. 6. A. Ad pdictoz clarior ē intellectū
sciēdū q; iste est modus z forma pce
dendi ad excōicatioēz. p nāq; o; pcedē
rōnabilis z manifesta cā. eē eo. sacro.
vbi dī plato dī. Laueat diligēter ne ad
excōicardem cuiuscūq; absq; manife
sta z rōnabili cā pcedat. 2. o; pmitri
monitio. vñ in dco. c. sacro dī. Prohibe
mus ne q; in aliquā excōicatiois sniaz
nisi o; petēti amonitōe pmissa z pntib'
psonis idoneis p quas si necesse fūit
possit pbari monitio pmulgare presu
mar. Qd si psumpserit ēt si iusta fue
rit excōicatiois snia igressū ecclē sibi
p mēsez nouerit interdictū. alia nibilo
min' pena mulctādus si visū fuerit ex
pedire. Et intelligit h de monitōe tri
na fm glo. Sed in sū. cō. li. 3. r. 31. q. 56.
notatur q; cōpetēs monitio dicit ad ar
bitriū iudicis. siue trina siue vna p tri
bus: maxime in notoriis. 24. q. 3. de illi
cita. Et h' modi monitōes siue tres si
ue vna pro trib' debēt fieri cū cōpetē
tib' infuallis aliq; diez: nisi necitas
aliud suaserit. eē eo. ostitutōem. lib. 6.
3. snia excōicatiois o; ferri in scriptis.
z scripture copia dari infra mēsem re
quirenti. eē eo. cum medicinalis. lib.
6. vbi dī. Quisq; excōicat excōicardēz
i scriptis pferat: z cām excōicatiois ex
psse ascribat. p pē quā excōicatio profe
ratur. Exēplū hō huius scripture tene
atur excōicator tradere infra mēsem
si fuerit regit'. sup qua regitōe fieri
volum' publicū instm vel līas testi
moniales ofici sigillo autētico asigna
tas. Et si dicta forma asernata nō fue
rit tñ snia tener: sed excōicatus de faci
li absoluit: z excōicans ad infesse adē
natur. z ad alias penas. dco. c. sacro. z. c.
cū medicinalis. ubi dī. Si q; aūt iudicū
huius ostitutōis temerarius extiterit

violator. p. menses vñ ab ingressu ec-
clesie z diuinis se nonerit suspensū. su-
perior vero ad quē recurrat sniam ip-
sam sine difficultate relaxans : latores
excoicato ad expensas z ad oē intereē
condemnet. z aliter puniat ai aduerſi-
one condigna. ut pena docēte discant
iudices q̄ graue sit excoicationū sentē-
tias sine maturitate debita fulmiare.
Et hec eadē i suspensionis z in interdi-
cti sententiis volumus obseruari. La-
ueant autē z c. Item 4.º q̄ ad formam
requirit cōgruitas x̄borū. Unde put
notat i sū. con. li. 3.º ti. 33. q. 68. sic consue-
uit ferri sententia excoicationis. Pro-
pter talē causam te uel talē excoico ul-
excoicamus i scriptis. Huiusmōdi ergo
x̄bis vel equipollentibus vti dicit excoi-
cans. z satis colligit in dicto. c. cū medi-
cinalis. Ar. etiā ad hoc. 2.º q. 6. §. diffinitio-
ua. vbi dicitur. Diffinitiuā quoq̄ snia
q̄ absolutionē uel cōdēnationē non cō-
tinet p. nulla h̄. vñ z Ray. dicit. Nō ap-
probo cōsuetudinē q̄rūdā simpliciter sa-
cerdotū dicentū. denunciamus talem
excoicatū. z nūq̄ excoicauerūt eū pus
nec illa x̄ba sūt apta ad excoicationē.
Et glo. Ray. dicit q̄ re vera h̄ mōi x̄ba
nō sunt apta ad excoicandū. Et l. talis
enitendus sit ab illis q̄ fit denuncia-
tio: qz nō ē ipsorum iudicare vtz sit ex-
coicat⁹ nec ne. tñ si d̄ hoc agat i forma
iudicii nō reputabit⁹ excoicat⁹ ppf h̄
mōi x̄ba. nisi at p̄bet excoicat⁹. B

Lum iudex dicit excoico illū ul' filia
verba itelligit de excoicationē maiori
ex eo. si quem.

Si eps excoicat oēs q̄ furtū fecerit
nūqd subditi eius talia committētes ex
suā diocesim sūt excoicati. R.º Nō. ut
ex de cōsti. ut aiaz li. 6.º

Utrū alieni q̄ offendūt i diocesi illi⁹
q̄ i gnali excoicauit icidāt i ei⁹ excoica-
tionē. R.º Sic. nā eius subditi sūt rōe
loci ubi offendūt. A. hoc tenet glo. i
.c. a nob. p. ex. eo. B. nisi ignorauerit.
ut dictum est hic supra. §. 7.º

Quid si metropolitan⁹ exis i diocesi

fui suffraganei veniat d̄ sniam ab eo
latā. R.º h̄z hosti. Sicut snia vel canō
n̄ ligat. pferētē: sic nec pferēt supiorē
puta metropolitanū ppriū. ex de ma.
z obe. cum inferior. z ex eo. a nobis. Lon.
Tho. in 4.º dis. 18. A. l. 3.º Hug. dixerit h̄
casu metropolitanū ligari nō snia hois
sed iuris. vt i sū. con. li. 3.º ti. 33. q. 59. vbi
etiā innuit fin hosti. q̄ alius eps vel
archieps cui nō subest eps q̄ pmulga-
uit sniam bñ ligaret. sed z dictū Hug.
vñ posse saluari qñ ppus metropolita-
nus participaret cū subdito suffraga-
nei in crimine dānato. tunc. n. videtur
ligari sētētia iuris. ex eo. si cubic. B

Quid si iudex dicit. excoico vnum d̄
istis duob⁹. R.º fin. Sicut. Credo sū pū-
dicio q̄ ille ē excoicatus de q̄ iudex in-
tellerit. Si tñ nō pōt sciri: neuter vitā-
dus est. similis nec excoicat si vaga fu-
erit eius intētio. A. Nō magis se refe-
rēs ad vnū q̄ ad aliū cū non intēderit
vtrūq̄ ligare: ideo neuter est ligatus:
vt in sū. con. co. ti. q. 70. B.

Quid si dicat. excoico te si appellas
vel pparaueris appellare. R.º h̄z hosti.
Vides q̄ non teneat snia cui q̄libz
oppressus appellare possit. vñ talis sē-
tentia videtur intolerabilē errozē con-
tinere. ex eo. per tuas. §. nos igitur. A.
Idē in sū. con. co. ti. q. 79. Et addit. Hof.
tamē dicit contrarium. hoc dictū Hoff.
videt posse intelligi quādo appellatio
eēt inhibita vel respectu appellatōis
frivole. extra de appella. vt debet. B

Quid si dicat p̄latus. habeo te p. ex-
coicato z h̄ modi: nūqd h̄c erit excoi-
cat⁹. R.º h̄z hosti. si p. talia x̄ba agat in
foro iudicii nō reputabit⁹ excoicat⁹. ni-
si alr constiterit de intētoe excoicatis
vt qz sp̄ solut⁹ est ita dicē z h̄i. In foro
aut p̄nali eligēda ē tutior via. i. vt pu-
ter se excoicatū z absolutionē petat.
Idē hosti. A. Et dicit hosti. Nō facio
vim vtrū iudex dicat. excoico te. ul' sci-
as te excoicatū. vel te excoicatū cogno-
scas. vel h̄as seu geras te p. excoicato
vel repures te excoicatū. ul' alia q̄cūq̄

vis dūmō volūtātē z cōsensū iudicis d
pñti expmāt. sicut z alias sife dē extra
de spon. si in v. rum. z de spon. duo. c. p.
Et volūtās iudicis spūal' oīo seruāda ē
p legē. xi. q. 3. aud. Et secūdū glo. Ray
geqd dictū ē d' xbis dñsmode platīs
cū sūia excoīcatōis pfer. idē itelligē
dū ē si sū eis dē xbis q's ab excoīcatōe
absoluāt. Lon. hosti. ut i sū con. lib. 3.
ti. 33 q. 69. B

Quid si dicat excoīco te. z absoluo. te
R. fm Bui. Si uoluit iudex sū excoī
care z absoluerē nō potuit. z nūl egit
Si aut uoluit excoīcat z postea absol
uere ntrūq valuit. A. Idē i sū con. eo
ti. q. 71. Et ex his p q excoīcatō regu
lariter tenet etiā nullo ordine seruato
ut z clarius notat eo. ti. q. 73. Et eodem
mō tenet absolutio qñcūq simplicī
z isolēnī data. z hō nisi aliq casu aliō
picularī expmāt. q. q. generi p spēm d
rogat. ut i. c. generi. d. re. iur. li. 6. B
Quid de duob' qb' mādaturū ē ut ali
quē excoīcent z vterq eorum eodem
momēto dīo excoīco te si ille n excoīca
uit te? R. fm Bugi. Uterq illorū iudi
cū excoīcat. qz itētio cor' ē q ille excoī
cef. A. Idē i sū cō. eo. ti. q. 72. B

Quid si is q sūiaz gnālem promulga
uit morē uel amouet. nūqd q postea
strafacit ē excoīcat? R. fm Hosti. Nō
nisi diffiniendo statuerit. ff. d. offi. psec
v. l. i. §. si. uel nisi a successore expresse
firmer. ex de loca. c. p. z ff. de offi. l. e. c. p
A. In hoc. c. p. nūl d' hoc hī. sed poti
eo. ti. c. si. ubi hī q cōstitutio legari du
rat etiā post eius officium. Et idē qd in
hoc. §. notat glo. ex eo. a nobis p. z i sū.
con. eo. ti. q. 60. B

Quid de illis q excoīcati ordies reci
piunt? R. Si sciētes se excoīcatos re
ceperunt a susceptis ordinibus sū i p
petuū dponēdi. A. Hoc verū si sū cle
rici seclares. Si hō iā sū effecti religio
si sū suspēsi ab executōe suscepti ordi
nis z officii. ut i. c. cū illorū. d. q. i. B
Si hō n scilētes factū p q' in excoīca
tione icidit factū qdē sciētes sū iur

ignari nesciebāt se excoīcatos. tūc cū
talibus si sū seclares archiepī vel
epī dispēfare nō possunt absq manda
to sedis aplice. Si hō sū reglāres ab
bates ipsor post inuictā pñiam z pa
crā poterūt cū eis dispēfare nisi graue
fuerit z notabile factū vel qui fecerit
adult' fuerit vel discret'. vt violenter
d obliuionē z ignorātiā psumat. pro
bant hec oia. ex eo. cū illoz.

Clericus excoīcatus quō teneatur di
cere horas canonicas. vide. l. hoc. §. s.
qui incipit. Utrū clericus. Quid vero
fiet de fructib' ecclie clerici excoīcati
R. fm Ber. Debēt assignari alicui q
celebrat p eo donec ipse est excoīcat.
ex de appell. puenit. Qd si iniuste fuit
set excoīcatus recuperabit fruct' sibi
sublatos. z. q. s. sup. cā. Idē Ray. z Hoff.
Si hō iuste nō pot. L. d. re. mili. cū alle
gatis. li. 12. Ad hoc facit ex d sen. exco.
sacro. A. Possent tū sibi i hoc casu ē
fruct' restitui de grā. L. de re. mili. l. si
pēdia. fm Hosti. q etiā addit. Qd tñ d
facili fieri nō d' ne otēnat rigor ecclia
stice discipline. vt in sū. con. li. 3. ti. 33. q.
33. Itē tūc excoīcatus nō percipit fru
ctus bñficii qñ ē in mora absolutiōis
petēde. alit sic fm Ray. ar. c. qz diuersi
tatē. ex de cec. pben. vt i sū. cō. eo. ti. q.
31. vbi etiā notat q illud qd dictū ē de
excoīcato circa hāc receptionē fructu
um. intelligēdū ē ē i suspēso a bñficio
ex de elec. cum i cūctis. §. clerici sane.
Et fm Inno. in. c. pastoralis. ex de app.
idē ē de suspēso ab officio tñ. Sed ho
sti. hoc itelligit qñ ex qñ cā suspēsus ē
ex de pur. ca. inter sollicitudines. Sec'
si ex leui cā: puta ppter scādaliū ppli
vel infamiā solam: nec diu stetit cōtu
max. Idē Hoff. vt in dicta. q. 31. B

Utrum sententia excoīcatōis
lata sub cōditiōe liget āreā: erret cō
ditio. R. fm Hosti. Non ligat. ex de
appella. preterea 2. z ex eo. a nobis p.
Unde z si pendēte cōditiōe appeller
tenet appellatio. A. z impedit effe
ctus sentētie cōditiōe etiā postmodū

1489
Idē d. 17. Inno. in
c. Baldigum
q. 2. p. an. l. p. d. b. n.
tel. p. p. r. z cōt. r.
et fructus d. c. c.
fuerit d. p. p. r. r.

ad appellacionem
de iure excois
aduenire: vt in dicto. c. preterea. fm eu
de hosti. z in su. con. eo. ti. q. 75. B. S.
si pure snia fert no releuat p appella
tionē. ex de appel. pastoralis. Trāffert
tñ cāe cognitionē in supiorē. ex de sen.
exco. per tuas. A. Idē in dca. q. 75. B.

S; qd si pēdenre dōtōe desinat esse
eius subdit. R. Tenet snia nisi appel
let. ex de foro spe. c. pte. ex de offi. dele.
gratū. z. c. relatu. Idē in no. A. Idē in
su. con. eo. ti. q. 77. B.

Quid si dicat iudex. excōico te si hēs
res furtiuas nungd p appellacionē su
spēdes. R. fm hosti. No suspendes si
bz res illas. si tñ occultū ē ecclā non iu
dicat de occultis. sed apud deū ligat. E
A. Idē i su. con. eo. ti. q. 78. B.

Quid si dicat. excōico te. qz fecisti fur
tū: z tñ falsū est. R. fm Huil. Inno. et
hosti. Luti. ē dicē q excōicatio tene
at: vt. xi. q. 3. c. p. z. c. si ep̄s. qz nō ē error
tolerabilis expressus. z cā lz sit falsa
nō ē ip̄sibilis. vñ cōsulēdū ē q absol
uatur ad cautelā q ad forz iudicialē: s;
q ad deū nō ē ligat. nisi forte ex cōtem
ptu. A. Cōtēnere aut of qñ excōicatio
nē nō seruaret aūq̄ dclaret iniusta vñ
nulla. z ex eo cōtēptu etiā snia nulla fie
ret aliq̄ z tenēt: vt no glo. in. c. p. tuas.
sup xbo cōtēnere. ex de sen. ex. aliq tñ
dicūt q hoc casu excōicatio ex cā falsa
lata nō liger: vt in su. con. eo. ti. q. 74.
p q bñ facit: qz iura p̄optioza sūt ad
absoluēdū q̄ ad obligādū: vt in. c. cuz
sunt. de re. iur. li. 6. S; absolutio ex cā
falsa facta nō valet nisi aliud ostiterit
de mēte absoluētis: vt in. c. officii. ex d
sen. ex. z no. in dicta. q. 74. g. multo for
tius nec excōicatio. qd pōt concedi nisi
aliud expresse ostaret de mente excōi
cantis. Et in hoc casu pōt itelligi p̄ma
opio. z etiā qñ nō ostar manifeste d fal
sitate cāe z nullitate snie. tñ. n. lz forz
nulla tñ seruari d; vt pōsum est. B.

Quid si iudex p̄cipiat alicui debito
ri q soluat isfra certū t̄minū aliogn sit
excōicatus. vtrū creditor possit t̄minū
progare. R. fm Inno. z hosti. Non

pōt. progare q̄rū ad sniam excōicatio
nis: nisi iudex oſentiat. progatōi. z tūc
si adueniret. termino nō soluerit ite
rū ē excōicar. qz termin. vñ. progat.
cū accessoriis: ar. ff. de p̄ca. lz z si manē
te. Si tñ p̄sona i p̄ reputat sibi vt satis
factū cessat tota excōicatio. A. Idē in
su. con. li. 3. ti. 33. q. 76. B.

Excōicat. q cōtēnit sniam seruare et
ingerit se cōiomi fidelū ē si snia erat
s; sitā iniusta sit iusta. s; qz ppter cōtē
prū pōt iuste excōicari. xi. q. 3. s. cū g. z
s. huic. Et talis ē tardi. absoluef. xi. q.
3. qui iubēte. vñ talibus cōsulēdū ē: q
eti si sciāt iniustā sniam: ip̄am diligēt
obſuent. A. Glo. in. c. per tuas. sup ver
bo cōtēnere dicit q ppter cōtēptū sen
tētia que at erat iniusta vñ nulla tene
ret. Et iō fm Ray. z in su. cō. eo. ti. q. 73.
ad fi. taliter excōicar. d; humiliter sen
tentiā obseruare z se excōicatori p̄nta
re offerens canonicam satisfactōem si
in aliquo offendit. z sic instānt perat
absolutōē. Si ita fecerit erit ei ad me
ritū. at si cōtēneret peccaret mortaliter
ex eo. per tuas. Lon. Tho. z hosti. Itē
pōt. pponere querimoniam contra ex
cōmunicatorem coram superiore. ex
eo. sacro. vt ibi. B.

In qbus casib. snia excōicatoris nul
la est ip̄o iure. R. In qng. primus ē
si ille qui tulit eā nō hēbat de hoc p̄tā
tem: vt qz nō erat eius iudex. io. q. 3. hē
tentia. A. Delius ex d. pe. z. re. ois. B
vel excōicatus: vel h. modi. A. Istud
h. modi declarat per id quod hētur s.
excōicator. ad fi. z in su. con. lib. 3. ti. 33.
q. 73. vbi dicitur fm Ray. q idem qd
de excōicatis ē etiā de intrusis z suspē
sis z a iurisdicōe alienis. quia tales ex
cōicare non possūt: ar. i. q. 2. alienatio
nes. z. c. p̄carie. z de oces. p̄ben. quia. Si
tñ crimen eoz occultū ēēt tolerāda ef
set illoz snia: lz nulla q̄diu crimen ef
set occultū z illi tolerentur ab ecclesia
ar. s. q. 4. nonne. z. 3. q. 7. s. tria. vbi dicit
q si seruus dū putat liber ex delegati
one suā dixerit: z postea i seruitute

dephēsus sit snia ab eo oca valet. Itēz
ad h^o ex de iurepa. c. sultatōib^o. vbi dī
q^o pūtatō facta ab eo q^o habebat p^o pa
trono valz. Intelligē si possidebat ius
patronatus: z non alī: vt dicto. c. sulta
tōib^o. Sequitur in sū. con. Lū pūdi
ctis con. hosti. p^o. z Tho. Addit autē
Tho. q^o suspēsus a iurisdictione nō pōt
excōicare. Suspēsus autē ab ordīe rīi
non pōt ea que sunt ordinis: s^o pōt ea
q^o sunt iurisdictionis. z eo^o si sit suspēsus
a iurisdictione z nō ab ordīe: si ab vtroq^o
neut^o pōt. B. 2° qū est lata post appel
latōem legitimā. s^o qū oriner intolerā
bilē errorē. hi duo casus hñtur ex eo. p^o
tuas. In q^o casib^o ille q^o eos ppōit ēt
si nō perat absolutiōē d^o audiri. vt in
dicto. c. p^o tuas. S^o z si ad cautelā perat
absolutiōē non d^o denegari q^ouis ad
uerfarius ei^o vel excōicator se oppōat
nisi dicēt eū excōicatū p^o manifesta of
fensa q^o tūc dabit sic dicēti tmin^o octo
diez. z si pbauerit nō absoluet nisi pre
stet emēdā vel det cautōem de paren
do iuri si offensa pponat dubia. Si tñ
pendēte pbatōe pma. silli^o qui sic fue
rat excōicat^o: d^o euitari i illis oib^o que
vt actor in iudiciis attētauerit. Et iu
diciū hō i officiis. electōib^o. postulatō
nibus z aliis legitimis actib^o d^o admit
ti. ex. e. solet li. 6°. Qd^o si appellatiōem
sup^o h^o n^o fuerit psecut^o vt debuit infra
t^ops statutuz a iure vel a iudice z ipse
fuerit excōicat^o noiatiū z expōse: dcō
lapso t^ope d^o denūciari. z tā a iudiciali
bus q^o ex iudicialib^o actib^o remoueri
donec de ipius snie docuerit nullitate
ex eo. licet. li. 6°. A. De t^ope appellatōis
h^o ex de appel. cū sit. vbi dī q^o si añ sen
tētiā vel p^o fuerit appellatū: h^o modi
appellatib^o ānus idlget. aut ex nccia z
euidētiā biēniū: nisi forte iudex a q^o
appellatū fuerit sūm locoz distātiā z p
sonaz z negocii q^olitatē p^oisuz t^ops fue
rit moderat^o isra qd^o si is q^o appellaue
rit cām appellatōis nō fuerit psecut^o
tenebit snia. si post sniam appellauēit
z a causa sua cecidisse videt nec apli^o

sup^o eodē negocio audiet appellās. hec
ibi. Hoc fallit in snia excōicatōis que
p^o lapsū dicti t^ops nō ratificat. z potest
eius nullitas allegari. dcō. c. licet. B.
4° casus ē qū aliq^o excōicaret maiori
excōicatōe illos qui excōicato p^oicipa
rēt nō in crimine sed i locutōe z i aliis
casibus qbus incurrit minor excōica
tio. Nā talis snia nō valet nisi pmissa
trina monitōe vel vna p^o trib^o. z nisi
expmātut noiatiū ipi amonēdi. ex. e.
statutū. z. c. cōstitutōem li. 6°. A. h^o ēt
casu sili^o nō valet snia excōicatōis vel
iterdicti dcō. c. statutū. Et in dcis trib^o
monitōib^o siue vna p^o trib^o debēt adef
se aliquoz diez cōpetētia infualla: ni
si facti nccitas aliud suaserit. dcō. c. con
stitutionē. B. 5° ē qū plari iterdicerēt
subdit^o suis ne exponerēt suis supiori
bus aut aplīce sedis legatis v^o ligitori
bus. A. a sede aplice deputatis v^o ali
is qbuscūq^o psonis p^o q^o ad p^odictoz no
ritiā valeat puenire. vt in dicto. c. q^o.
de q. i. B. statū ecclīaz suaz siue mōa
sterioz. z de hoc ferrent sniam excōica
tōis. ex. de offi. ordi. q^o pleriq^o. li. 6°. A.
vbi p^o q^o hoc casu talis snia nō valet:
sili^o nec interdicti vel suspēsioms. Idē
etiā casus notant^o i sū. con. li. 3°. ti. 3. q.
73. sūm hosti. Et addit ali^o videlz si q^o
excōicef a delegato i intentionē dele
gātis. ex. de pben. c. fi. B.
Utz excōicatus obliget sibi aliq^oez
dhendo. R^o hosti. dicit q^o nō. A. Dicit
m. hosti. q^o excōicat^o dhendo pōt adi
tionē suā facē deteriozē nō meliozem
z iō obligat alteri z nō obligat sibi ali
um. vt i sū. con. li. 3°. ti. 33. q. 84. B. Sed
verius v^o qd^o Inno. dicit videlz q^o oēs
dctus initi cū excōicato non solū igno
ranter s^o etiā sciēter z ēt durāte excōi
catōe tenent^o: z ex eis qdē agif^o i excōi
catū. ipse at durāte excōicatōe agē. nō
pōt. poterit tñ post absolutiōē ēt de
dctū inito dū erat excōicat^o. xi. q. 3. qū
multos. in fi. ex. eo. si hō. Lon Bunt. A.
Idē i sū. cō. dcā. q. 84. Et vt notat eo. ti.
q. 133. glo. Ray. dicit q^o in h^o distiguēdū

est q^d si talis ē contractus q^d ex illo trā
sit alterut^r iⁿ p^ratē alteri^r tenet contrac
tus: ut cum quis dat se iⁿ arrogationē
alicuius excōicati fm̄ illud. Arrogo q^d
sums ē: sⁱ hⁱ meus ēē necesse. uel q^d q^d
vendit se iⁿ seruū uel dⁱbit mⁱmoniu^m
cū p^rona excōicata. Et iⁿ his casib⁹ p^rit
taliter cōtrahentes sibi inuicē cōicare
tpe excōicatiois. sicut cū aliquis excōi
catus recipitur iⁿ monasterio ad pro
fessionē aut recipiē ab excōicat^r credo
q^d possint sibi inuicē cōicare sⁱ q^d excōi
catus regularib⁹ sol⁹ ab aliis fratrib⁹
cōicari. In aliis cōtractib⁹ distinguēdū.
q^d si dⁱhēs nō obligat se ad cōicandum
cū excōicato tpe excōicatiois. lⁱ peccet
mortaliter dⁱhendo. tū tenet dⁱc^r. ut si
q^d vēdat z vēdēdo tradat aliqd excōi
cato p^rcio statim tradito. Si aut^m obliget
se ad cōicandū cū excōicato tpe excōi
cationis: uel iⁿ casu nō cōcesso nō tenet
dⁱc^rus. ut si q^d iⁿiret excōicato q^d vēder
ei aliqd aut locabit aut fūiet ei aut fa
ciet aliqd ei. q^d illicitū ē q^d ei p^rmitti
tur tpe excōicatiois. Q^d si iurass⁹ q^d p^r
absolutionē aliq^s opas ei faciet obliga
ref: lⁱ peccaret sic iurando. **B**

Utz excōicat^r possit iⁿtrare ecclⁱam
R^o fm̄ Ray. Excōicati excōicatioe ma
iori siue occulte siue manifeste non de
bēt iⁿtrare ecclⁱsiā q^d diu sūt excōicati.
Et itelligit fm̄ Huilad orādū siue dūz
aguntur ibi dīna officia. Sec⁹ si solūz iⁿ
trāt ad trāseūdū p^r eā. A. dū tū tūc nō
celebrent ibi dīna. ut dīc idē Huil. **B**
aut si ad audiēdū p^rdicatiōē q^d audita
statim exeāt. ex eo. m̄so. A. Idē iⁿ sū.
cō. li. 3° ti. 33. q. 166. ubi ē additū scdm̄
Ray. Et idē itelligas de interdicto z su
spēso ab iⁿgressu ecclⁱe. ar. 33. q. 4. vir cū
propria. z. 21. dīf. clerico. iⁿ fi. Dīc tū glo.
Ray. Sec⁹ cēt si ēēt suspensus ab offō
tū uel iⁿtdict^r a factis ecclⁱsiē: q^d tūc
posset ozare iⁿ ecclⁱa z audire ibi dīna
Dīc ēt glo. q^d ex hoc p^r q^d excōicat^r licz
occulte peccat si iⁿtrat ecclⁱsiā uel alioz
cōioni se ingerit. lⁱ q^dā dicant dⁱriū. et
male ut credo excusantes talē p^r h^o q^d

dicūt q^d nō tenetur se reddere notabi
lem de excōicatione occulta. q^d facēt
si vitaret cōionē alioz. q^d cū alius non
dⁱbeat cū prode re vitādo cū iⁿ publico
multo fortius nec ipse tenet se prode
re: ut dicunt. Sⁱ nō est simile. q^d nō ē iⁿ
p^ratē alterius cum corrigere talē eūz
vitando. sⁱ iⁿ p^ratē ipsius ē se corrigē
z absolutionē iⁿpetrare. hec ibi. **Hec rō**
glo. non militat nisi iⁿ obstinato. **P**re
terea licet q^d peccauerit iⁿ vno nō tū
debet peccare iⁿ alio. s. p^rdeō delictū
suū iⁿ malū excēplū z scandalū p^roximi
q^d p^rctm̄ ē de p^ria. dīf. 5. cōsideret. vū nō
puto q^d debeat se p^rdeēti q^d diu ē iⁿ mo
ra p^rdeēde absolutionē peccat cōicando
cū aliis cū p^rcedat ex p^ria culpa. sicut
z iⁿ sū dicit Ber. iⁿ meditatiōib⁹ dⁱ p^rctō
re q^d peccat si docet z si nō docet. **B**

Utz excōicat^r possit recipi ad religio
nem. vide. s. absolutio. 3° 5. fi.

Uniueritas uel collegiū excōicari
nō pōt. q^d posset iⁿire iⁿnoxio. s. ex eo.
romana. iⁿ fi. li. 6°
Utz excōicat^r possit amplius excōi
cari. R^o fm̄ Ray. Pōt siue p^r eadez cā
siue p^ro diuersa siue ab eodē iudice si
ue a diuersis. 3. q. 4. Engeltrudā. x. q. 3.
excellētissim⁹. i. 2. q. 2. de viro. A. Lⁱo.
z alii doc. cōiter. ut iⁿ sū. con. li. 3° ti. 33.
q. 80. **B**

Quis ē effect^r maior^r excōicatiois?
R^o fm̄ Hosti. p^r q^d ut nullus eūz eo p^r
ticipz neq^s loquēdo. neq^s orādo. salutā
do. cōicando. comedendo. uel bibendo.
xl. q. 3. sicut. z iⁿ tribus. c. se. Item q^d nō
possit eligere uel eligi. ut notatur. ex dⁱ
appel. cōstitut^r. A. p. Et ibi glo. dicit
idem etiā iⁿ suspēso. Et notatur iⁿ sū.
con. li. 3° ti. 33. q. 81. ubi etiā dⁱ de aliis
subsequētibus excōicationū effectib⁹
B Itē q^d nullū bñficiū ecclⁱasticum
acq^re possit. ex de cle. exco. m. postu
lastis. ex de eta. z q^dli. cū bone iⁿ fi. A
Silt^r nō valet illud licite retinere. nisi
fuerit cū eo misericordis dispensatus.
cū illud nō fuerit canonice cōsecut^r. ut iⁿ
dco. c. postulasti. Et fm̄ glo. ibi ex quo

nō dicit a quo debeat dispēlari vñ reli
cta prās dispēladi epīs. ar. ex. d. sen. ex.
nuper. Et fm dñm Anto. de bu. ibidem
hāc glo. tenet Hoff. z Inno. ex de tēpo.
ordi. dilect. A. Huil. hō in specu. de dele
gato. §. nūc epōz. dicit in excōicato p
pter cōceptum sedis aplice. Hosti. dicit
q si ē talis excōicatio a qua absoluer
possit epō: tūc epō poterit dispensare.
Si nō ē talis solus papa poterit dispen
sare. ar. ex. de offi. ordi. c. pastoralis. z d.
sen. exco. a nobis z. Itaqz fm Hosti. il
le potit dispēlare qui pōt ab excōica
tōe absolueri z nō alius. Et p hō bene
vñ facere. ex. de sen. ex. cuz illoz. ibi. Di
spensandi facultatē se nouerit nō hñe.
qbus ē etiā absolutio talū interdicta
B. Itē vt qdū excōicat ē d. bñficiis
suis nihil piciat. ex. de appel. pastora
lis. i. fi. Hoc dico qdū est in mora ab
solutōis perēde. alr nō. ex. de cels. pñe.
qz offitatē. A. Hoc fuit dictū Ray. vt
i sū. con. dē. q. si. vbi ē p3 qz idē ē in sū
spēso a bñficio. ex. de elec. cū in cunct
§. clerici sane. Et fm Inno. in dē. c. pa
storalis. idē est i suspēso ab officio tñ.
Sed Hosti. hoc intelligit qñ ex graui
cā suspensus est. ex. de pur. ca. inter sol
licitudines. Sec⁹ si ex leui cā. puta. pñt
scādālū populi vel infamiā solaz: nec
diu stetit otumax. Lon. Hoff. B. Itē
non pōt cōstitui pcurator. ex. de pba. p.
cessione. nec ē pōt cōstituere. A. nisi
ad se defendēdū. vt i. c. intellexim⁹. ex.
d. iudi. B. Quinimo si q cōitas aliquē
pcuratorē instituit z ipse excōicatus
int cōstituētes fuit vel rector vel pñci
palis z expressus. A. sū lris pcurato
ris. vt in c. de quo. i. B. vñ eius aucto
ritate facit ē pcurator. vel si ipa cōi
tas sciēdo ipz talē vna cū eo pcurato
rē fecisset: nō valēt. ex. de pcur. c. fi. Si
tñ excōicat⁹ sit reus bñ pōt in iudicio
se defendere z ad hoc pcuratorē cōstitu
ere. ex. de iudi. intellexim⁹. A. vbi notat
glo. q si nō pōt pcuratorē hñre vel si
delem reperire pōt rñdere ēt p seipm
B. Sec⁹ si sit actor vel recoueniat. ex.

de pba. post cessionē. A. Delius facit
ex de excep. cū inf. B. Itē cōstitutiones
z sentētie q ferūtur ab excōicato vñ d.
ipius mādato sūt irritē ipso iure z nul
lo vñqz tpe valebūt. ex. de inu. eccle.
aduersus. A. Hoc fuit dictuz Ray. vt
p3 i sū. con. dē. q. si. Et addit glo. Ray.
q si deregīt excōicatio alr post suam
reuocatur suā. ex. de re iudi. ad pban
dū. z q huic iuri derogat p cōtrariā cō
suetudinē qñqz ad pñcipes z magfāt
z baliuos eo: excōicatos q faciūt obf
uari snias latas ab ipis tpe excōicatio
nis. qd tñ fieri nō o3. hec glo. B. Et bre
uiter excōicato maiori ē ois legitimus
actus infidict⁹. vt dictū ē. s. §. p. Itē ex
cōicatio nō suspēdit p appellationē se
quentē. ex. de appel. pastoralis. Itē q
cunqz ē excōicat⁹: est ab officio z bñfi
cio suspēsus: vt i dē. c. pastoralis. §. fi.
vnde nō pōt bñficiū cōferre. ex. d. excep.
pla. tāta. tñ qdū tolerat valēt qd fit
ab eo. vt si puidēt alicui eccle vel si cō
firmaret alicui electionē. ar. s. q. 4. nō
ne. s. q. 4. c. p. z. z: nisi eēt notoriū. A. vñ
aliter pbari posset q esset publice ex
cōicatus fm Hosti. cū? hec fuerūt di
cta. vt p3 in sū. con. dicta. q. si. B. Itē
excōicatus sicut z quilibet suspensus
si sciēt se igerat diuinis sit irreglāris
ex de cle. exco. aplice. nec cū eo dispen
sari pōt nisi p papā. ex. d. sen. z re iudi.
cū eterni. z ex eo. cū medicinalis. li. 6.
Excōicat⁹ quozq si impetret aliquod
rescriptū sup alio articulo qz appella
tionis vñ excōicationis nō valēt. ex. de
rescrip. ipo iure. li. 6.

Nūqd excōicato licet baptizare? R.
h3 Huil. durā. Si excōicat⁹ parat⁹ solē
niter baptizat: irregularē efficiť. Sec⁹
si alit i nccitate hō facit. sicut z de ma
lo ministro dictū est §. baptisim⁹. 3. §. 3.
Iudices seculares cōpellendi sūt ab
ecclesiasticis iudicibus repellē excōi
catos ab agendo patrocinando z testi
ficando in curis suis. extra eo. decerni
mus. li. 6.

Quā rector aliquis fuit excōicat⁹ p co

qđ fecit in suo regimine si postea simo-
tus sit nihilominus excoīcat^r est: qñ ē
succēssor eius. Nam vterq; d; ecclesie
satisfacere p. his q; statuit vel i qb^r suc-
cedit. ex d. inu. eccle. aduersus. A. 3. bi
dñ de excoīcatōe q; irrogat rōne exacti-
onū seu onē ecclesie seu clīcis ī debi-
te iniūctaz. Et qđ de succēssore dictūz
ē intelligit nisi satisfecerit infra mēse
vt dco. c. aduersus. qđ pōt intelligi de
eo quod versuz est in p. p. r. i. vel cōita-
tis vtilitatē. alit non est rō qñr debeat
tenceri. Intelligit. n. de succēssore in di-
gnitate. vt p. ex. tex. ibi. cū succedat in
onere q; substituit i honore. z. ex. ibi. no-
tat. p. 3. inno. q; ē ibi videlz in dco. c. ad-
uersus dicit q; hec hñt locū tñ qñ gs
succedit in regimine illi^r q; est excoīca-
tus ex p. dictis cāis vel p. p. r. libratem
eccle. Sec^r est si ex cā alia vel ipse p. t. f.
vel etiā consiliū vel cōe esset excoīca-
tū vel īdictū. q; tunc succēssor nō es-
set excoīcat^r. hec ille. De excoīcatōe. p.
p. r. libratē ecclie. s. rōne statutoz seu
edictoz vel cōsuetudinū introductarum
d. dicta libratē ecclie. z. quō dicta excoī-
catio trāsit ad succēssores officii nisi p.
dicta fecerit aboleri hñ ex. co. c. grauez.
z. c. nouerit. B. P. r. uilegia q; r. d. az ne
possint excoīcari restringuntur. vt. i. an-
terdictum p. 3. 9.

Excoīcatio 2°

.i. de p. curiēb^r clīcos. Tales
n. excoīcati sūt nec nisi a papa absolui
pñt. 17. q. 4. si gs suadere. Et d. hac mā
vide s. absolutio 2° p. totū.

Sūt casus i qbus p. curiēs clericū nō
est excoīcat^r. p. qñ ignorabat q; cēt cle-
ricus: puta q; comā nutrebat. ex. eo. si
ho. 2° in clīcis q; nō ferūt hñt clīcalez
nec tōsurā nec aliqd de clericatu osten-
dūt si 3° amoniti nō se correxerit. ex. e.
p. t. g. 2° A. Et suffic q; amonitio fiat
nō solū ab epō: sed ēt a quocūq; p. p. r. io
plato. ex. eo. in audietia. vbi dñ gnālī
d. platis p. p. r. i. z. notat i directoria li^o
3°: t. 2. s. 54. B. 3° i clīco q; cōtēpto hñt

fert arma. z. 3° amonit^r nō se correxerit
ex. eo. in audietia. Et ēt si nō sit monit^r
s; imisceat se tyrānidi. ex. eo. cū nō ab-
hoie. A. Et ibi h^o notat glo. z. inno. ex.
eo. c. nō dubiū. vbi idē dicit de clīco se
ditionē z. iniustā guerrā faciēte. ex. eo.
p. pendim^r. B. 4° in clīco exercēte ne-
gocia secularia. z. itez si amonit^r fuerit
vt dictū ē. ex. de vi. z. ho. cle. c. fi. Idē in
sū. con. li. 3°: t. 33. q. 34. Et i dco. c. si. sic dñ
Adam^r qñen^r si tales 3° a te moniti
ab h^o modi nō respuerit: s; p. r. m. i. s. s.
dinis officiis negotiatioibus i. s. t. i. r. u. r.
secularib^r: cū facto ipō p. uilegiū ab i.
ciāt clericale. tu quoq; min^r dñz his se
iplicat de suis facultatibus statuis z.
cōsuetudinib^r p. r. i. e. subiacēat nō defen-
das eosdē. Et sic hoc casu vt p. di. p. uile-
giū in reb^r tñ. p. r. o. hoc etiā facit cle. i.
de vi. z. hone. cle. B. 5° in clerico diuga-
to si nō defert hñtum. vt s. cleric^r. 2° s.
fi. A. Idē est etiā si nō ferrent tōsurā.
vt in. c. vno de cle. o. i. li. 6° B. 6° in clī-
cis bufonib^r z. etiā macellariis. de qb^r
hēs. s. clīcus 2° s. 4° z. 5° 7° in illis q; nō
ex ira sed iocose se p. curiūt. ex. e. c. p. 1°
mgfo q; tñ hoc facit leuiter z. cā discipli-
ne. ex. eo. cū volūtate. s. fi. 9° in eo qui
incōtinēti vim vi repellit. t. p. t. e. ex. e.
si ho. p. 3. 2°. x^o cū gs inuenit clīcū tur-
pis agentē cū vxore mīse sorore vel fi-
lia. p. p. a. vt i dco. c. si ho. s. nec ille. xi^o si
fiat a plato vel de mādato eius causa
correctōis. vt in dco. c. cum voluntate.
z. c. ex. tenore. Et si nō fiat cā correctōis
tā xberans q; p. c. i. p. i. e. s. incurrit excoīca-
tōem. ex. eo. vniuersitatis. Qđ si causa
subest: pōt clericū cape z. carcerare ēt
p. laicū. ex. eo. si clericos. li. 6° A. 13 non
dū appareāt incorrigibiles. vt ibi. B.
S; p. c. i. s. s. i. o. n. d; fieri p. laicū aliqñ
itez ambo icurrerēt excoīcationē. vt i
dco. c. vniuersitatis. nisi clīcus aliq; es-
set adeo icorrigibilis q; alī capi z. cor-
rigi nō posset. ex. e. vt fame. 12° i turbā
te diuina officia quē p. s. byter vel alī^r
ad quē spectat pōt elice de ecclia. ex. e.
venies. z. c. cū volūtate. s. fi. q; ho. Silt

cū qd rōne officii qd in ecclia obtinet p
cutit clicū: aut ē cū senior cā deuotio
nis hoc faciat: aut dñs aut parēs siue
ppinqu q familiā corrigat. Hec oīa i
hoc. 12. hū dicta intellige cū sint i mio
rib' ordinib': vt in cā. cū volūtate. §. fi.
A. Ibi sic dicit. Si qui hō rōne officii
qd in ecclia obtinet aut ē clicū alii fm
mores zelo deuotōis pueros aut adole
scētes i minorib' ordinib' constitutos tur
bantes vnum officiū. r. hi q obtētū p
latōis vlt magister subditos r schola
res correctōis cā leuiter forte pculse
rint: excoicatiois sniam nō incurrunt.
Qd r de his dicēdū ē q aliq de fami
lia sua vel ppinqs inferior graduū. i.
ordinū minor fm glo. ibi. Segur. Si
mili mō vt cohibeant ab insolētis su
is r scia bonisq morib' informētur ou
perūt corrigēdos. hec ibi. Et vt nōf in
directoria li. 3. ti. 2. §. 70. quo ad p̄latū
r magistrū nō distinguūt. vt correcti
sint in minorib' vlt in sacris. Sed qd si
p̄ncipalis magister phibeat submgio
vel alii cui mittit aliq pueros docen
dos ne pcutiat eos: r talī phibit' eos
pcutiat: nūquid incidit in canone? R.
fm glo. Ray. r in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 35.
Credo q nō. qz nō pōt mgt p phibitio
nē h' modi auferre ei bñficiū iuris per
qd cedit docēb' corrigē quos docēt
B. 13. si clic' deposit' sit: vel deēdat'
ex de iudi. cū nō ab hoīe. r ex de pe. de
gradatio. in fi. li. 6. A. Si tñ clic' sit de
posit' vlt deēdat' r nō sit tradit' curie
fclari: nō obtinet h' casus. Nā talis pui
legiū retinet i memoriā officii p̄nti
vt nō. in sū. con. dca. q. 35. B. 14. quan
do clic' trāffert se ad actū p̄or sus d̄ri
um. vtp̄ta erat i minorib' r fact' est
miles vel bigam' r h' mōi. 84. dis. qf
gs. A. Idē in dca. q. 35. vbi ē addit' ali'
casus videlz d' illis q phibitionē dīo
cesani publice factā recipiūt admunt
stratiōē seculariū psonaz. ex ne cle.
vel mo. c. 2. ibi Aug' papa Luceñ. epō
dicit. Sacerdotib' r clicis tuis denun
cies publice ne mīstri laicoz fīāt: nec

in reb' eoz pcuratores existāt. qd si p'
modū facere p̄sūperint. r occasione
ipsi' administratōis ppter pecuniariā
cām dep̄ehēdant in fraudē. indignū
ē eis ab ecclia subueniri p quos cōstat
in ecclia gnāri scādālū. B.

Sed quid si quis non ob sui tuitōem
sed ob ruinonem patris. matris. vxor
familie. filii. vel ē exneozum clicū: le
dat? R. fm Jnno. Talis non icidit i ca
nonez. ar. ff. qd me. cā. isti qdē. §. fi. Nā
r socii iniuria ppulsanda ē. 23. q. 3. fori
tudo. r. c. nō inferēda. Quidā tñ dicunt
q hoc ē vep d' defensione illaz solum
mō personaz p quas itelligit nob iniu
ria fieri. vt Insti. de iniu. §. patitur. A.
idem qd. in hoc. §. recitat i sū. con. dca.
q. 35. Et p̄mū dictū Jnno. videlz q idē
sit in repulsiōe. iniurie cuiuscūqz vide
tur veri: vt r nō. in directoria li. 3. ti.
2. §. 90. B.

Sz quid si psona ecclastica domū oc
cupat alicui: r nō vult exire sine vio
lētia? R. fm Jnno. Eucies non incidit
in canone. vt colligit ex d' resti. spo. oli
cām. r ex de homici. significasti. A. h'
vex est si fiat incōtinēt: r cū modera
mine inculpate turele: vt colligit ex
tex. r glo. dicti. coliz. r ibi etiā p Jnno.
ad fi. B.

Quid de nō defendētib' clicos cum
possint? R. Fauē videtur. qz cum pos
sint manifesto facinori definūt obuia
re. ex eo. quāre. Intelligas tñ q solum
illi excoicari sūt ad qz officiū p̄ier de
fendere. ar. 13. q. 5. administratores. r. q.
4. forte. r. c. est iniusta. A. Dñs Antō.
de bu. in dco. c. quāre. 13 aliud ibi glo. vi
deat scire: dicit q cōis ē opinio q in
cidat in canone paties hberari clericū
r dolose nō phibēs. siue hēat hberan
tē i prāte siue nō. Et idē nōf fm host.
in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 34. Sz quid de cō
uersis. B.

Quid si clic' volēs alicui sati sfacere
spōre subiciat se hberb'? R. fm Ray.
Ipe clic' d' excoicari: r hberas ē excoi
cat' . Talis. n. inieccio r si nō sit violēta
k

ē tñ iniuriosa saltē ordini clericali i cui⁹
fauore canō ille pmulgar⁹ ē. ex eo. con.
tingit p. In h^o concordat qñ oēs. A. hāc
excoīcatōem incurrit etiā cñc⁹. vel si sū
pōna irato aio pcutiēs seipm. qā fac
iniuriā ordini clericali siue religioni.
Itē qz sicut nō licet offēdere aliū: ita
nec seipm. 2.4. q. 5. si nō licet. vbi hoc te
net Archi. 7 nōt in directoria li. 3. ti. 2.
§. 20. B.

Sz qd si magister vel p̄lar⁹ ex ira p
cutit. R. h. B. Nō icidit in canonez.
ex quo cā correctōis h^o facit. 7 si de cor
rectōe nō cogitet actu: si tñ hz hunc si
nē in bitu sufficit: nec distiguo vtz sit
i sacris vel nō sacris. ex eo. cū volunta
te. q in casu correctōis q sit a m̄gro vel
p̄laro indistincte loq. Qd si p̄ncipalis
magister phibeat m̄gro iseriori ne p
cutiat. si pcutiat nō v̄ q icidat. qz nō
pōt p̄ncipalis m̄gr auferre bñficiū iu
ris p qd cedit corrigere posse quos
qs docet.

Sz qd si officiar⁹ i ecclā p̄lar⁹. magf.
dñs dom⁹. v̄ l' sanguinei excedant mo
dū i corrigēdo. R. h. B. Nō. Nisi ex p
posito 7 irato aio mltū excedāt: nō cre
do q incidāt i canone q solūm dolo
p̄legat: qd colligit. 17. q. 4. si qs suaden
te. 7 ex eo. c. p. Violētia. n. nō dimittit si
ne dolo. 7 hoc ēt innuit p̄ncipū. ex eo.
cū volūtate. Lō. Ber. 7 B. N. A. Idem
i sū. con. dca. q. 35. B.

Quid de illo q a clīco ludēte gñit tñ
pcussus cū aio vidicādi gñiter repcu
tit. R. h. B. B. N. Ex q aio vidicte 7 nō io
cosa leuitate repcutit icidit i canonez.
A. l. 3. sine deliberatōe repcutiat b^o non
factur⁹ si plene deliberasset. nisi tanta
ēet surreptio q se nec vidicare nec in
iuriari irēderet tñ. n. nō icideret hz cū
B. N. l. v̄ i sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 200. B. Sz
7 si iocose pcussus a clīco gñiter repcu
tit: hz tñ cū iocosa leuitate 7 sine dolo n̄
icidit. A. l. 3. gñiter repcutiat 7 cū ira.
qz v̄ ea p̄ditio ludētū q gñiter pcus
sus pcussorē suū gñit repcutē pōt ne
inferior videatur i illo ludo aut min⁹

strenuus fm eādē B. N. l. v̄ i sū. con. 2.
ti. q. 201. B. Si tr̄ ē nec sacerdos q pue
rū clīcū ipoztune ludētē secū irat⁹ pcut
tit nō iniuriād aio vel libidine vindi
cte. A. sed. ppter insolētiā pueri repet
lādā: v̄ i sū. con. eo. ti. q. 202. B.

Quid si aliqs nō mittit man⁹ i clīcū
sed spuit aut aliqd effūdīt sup eū. aut
claudit ei hostiū. vel pōt custodes ad
capiēdū eū si de domo exeat. vel ei eg
tanti capit habenas eg vel rūpit cigu
lū selle. vel minis 7 terrorib⁹ arrestat
eū. vel facit ire q captū ad iudicē. R.
fm Ray. 7 alios cōiter. Qēs tales sunt
excoīcati. nec refert an iniiciat qs ma
man⁹ i eū. aut i rē sibi talit⁹ coherētem
aut rē de manu ei⁹ rapiat. aut vestes
qb⁹ induit ē scindat. Sec⁹ tñ si solo me
tu cogit v̄ se f̄dimat. vel v̄ sibi aliqd
det. Nā talis nec i psonā nec in res sibi
coherētes mittit manū. A. Idē i sū. cō.
li. 3. ti. 33. q. 203. 7 in directoria li. 3. ti. 2. §.
ii. 4. cum se. B.

Quid si aliqs arrestat clīcū asportā
tē res qe ei fuerat furat⁹: 7 p violētiā
auferat ei. R. fm B. N. l. Nō credo q in
cidat i canone si res illas ei aufert dū ē
in asportando añq asportās se recipi
at ad locū determinatū. Sec⁹ si ex inf
uallo qā nō licet tuis sibi dicē. A. Idē i
sū. con. eo. ti. q. 205. B.

Quid si qs inueniēs clīcū turpī agē
tē cū vxore. m̄fe. forore. vel filia: eum
mutilat vel occidit. R. fm B. N. l. Et si
possit dici q tali partē q ad excoīcatō
nem. eo q decre. ex eo. si nō. non distin
guit inter atrocē iniuriā 7 nō atrocē: ni
hilomin⁹ nō licebit ei occidē. ex de pe.
c. 2. A. hōst. ēt sup h^o dco. c. si nō. dicit
q fm canones nō licet eū p̄mē si aliqd
fieri pōt: v̄ i sū. cō. eo. ti. q. 35. vbi etiā
patz q idē B. N. l. n̄ claudit q s. positū
sit. Dicit. n. q cū p̄fata decre. si nō. non
videat excusare nisi eos q simplr ma
nus iniiciūt violētās i tales. 7 distigu
at i hostiario q clīcos vulnerat 7 eos q
sine v̄therib⁹ eos ledūt: v̄ tuti⁹ dicen
dū q eos talr mutilātes vel occidētes

icidit in canone. Dicit et qd illud qd in
deco. c. si ho. ponit de clco turpis agere:
putat no ee restringedu solu ad coitu
sed et ad amplexu et osculatores. et qn
aliqui pparat se ad op carnis. Si tñ i
loco suspecto sed i publico talia facit
sicut aliqui fit i ludo. aliud eet qz hbe
rans icidet i canone. Cu aut constat p
signa qd clc iā expleuit factum credo
q si talia sūt signa et tā ppinqua nego
cio qd ostet turpitudine coit i bidē cō
pletā nō ē excoīcat statim hberās ta
lē si sint de pfatis psonis. Si aut nō sūt
pbabilia sig. nec icōmēti p factū ver
berat sed postq iā clc ad alia diuētit
et a loco discessit. icidit i canone. B.

Sz vtz marit sic iuuenēs clcū possit
eū tenē inuitū. R. fm Huil. pōt tenē
vtrūq. scilicet et vxorē sine excoīcatōe
donec aduocet testes. ff. de adul. capite
et de sen. ex. c. si ho alie. §. si. Idē Ber.
A. In illa. l. capite of q ista derētio nō
debet fieri vltra. 20. horas cōtinuas. Et
idē qd i h. §. nōt in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 25.
vbi etiā of fm Jmo. in dicto. c. si vero.
q noie mris intelligunt oēs ascenden
tes. et noie filie oēs descēdentes. In col
lateralib ho vel affimb dicit q non
audet extendere. Alii aut dicūt q sim
pliciter psonas nōtatas h puilegiū non
excedit. Et hoc dicit hosti. ibidē tuti
et. Dicit etiā ibi fm Ber. et hosti. i eo.
c. si ho. q noie vxoris intelligit hic et
sponsa de pñti. et q fm hosti. intelligi
tur de mfe filia vel sorore tā legitima
q et nālī sed nō de adoptina. B.

Quid de illo q ordinat cū vxore sua
vt clc voce ad turpitudine. et sic ver
berat eū. R. fm Huil. Credo q tā vir
q vxor icidit i canone cū puocauerit
A. Idē i sū. con. dicta. q. 35. B.

Quid de muliere q pcutit sacerdotē
petētē eā de turpitudine. R. fm Huil.
Si solū verb eā ipetat. icidit i canone
Si aut tangit iustā: et illa se defendens
cū moderamē iculpate tutele eū pcutit
nō credo q incidat. Securi tñ est
q faciat se absolui ad cautelā. A. Idē

in dicta. q. 35. B.

Quid si qs irat vadit oītra clcū ele
uato pugno ense vel basta qsi pcutsu
rus. R. fm Ray. Nō icidat. qz manus
nō iniecit. Idē hosti. et hosti. A. Idē
i sū. con. li. 3. ti. 33. q. 207. B.

Quid de illo q psegatur clcū fugiētē
et clcū sine pcutione cadit et leditur.
R. fm Huil. Non credo q incidit. Se
cus si ipe fugiēs et q coact pcutit se i
aquā vti aliud piculū se igerit vt eua
dat. qz tūc psequēs incidit in canone.
A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 206. Sed si
bñ psetur vtriusq casus nō videt rō
diuersitatis cū i vtroq lesio causet a
psequēte. et iō vī in vtroq locū hēre ex
cōmunicatio. ar. l. nō possūt. et. l. de qb.
ff. de legi. B.

Quid si qs accipiens clcū p capillos
et h modi dicat. nisi eēs clc pcuterem
te. R. fm Huil. Si aio iniuriādi iratus
hoc facit credo q incidat. alt non. A.
Idē i sū. con. eo. ti. q. 210. B.

Quid si qs furto accipit corrigiam a
clco qua cinct erat vt veste qua erat
idut. R. fm hosti. Nō vī excoīcatus
qz minima vel nulla ē violētia psone
eo q nō sentiat. A. Idē i sū. con. li. 3. ti.
33. q. 209. Et in directoria li. 3. ti. 2. §. 114.
cum se. B.

Quid si hberet ouersus. R. fm ho
sti. Si tales sūt ouersi q se et sua tradi
derūt deo et totali translati facti sunt
ecclesiastici. siue ecclia sit regularis siue
secularis. et tales debēt gaudere eccla
stica libertate. i. 7. q. 4. q. si quis. Secus si
esset conuersus remanēs i domo sua p
pria tanq laicus. et de puilegiis. vt p
uilegia. §. p. A. Idē in sum. cō. eo. ti. q.
34. Hoc etiam tener glo. in. c. non du
bium. et eo. B.

Quid si hberet nouiti. R. Verberās
excoīcatus ē. et eo. religioso. lib. 6.º

Quid si qs credēs hberare clericū
hbat laicū. R. fm Ray. Nō ē excoīca
t. hoc dico ppē lraz canonis q exigit
actū cū dicat si qs iniecerit manus vio
lētas in clericū. A. Lon. hosti. et addit

f. q̄dū cōfciām h̄z leſaz debz ſe p ex
cōicato gerere quouſq̄ ſciat x̄ritatem:
vt in ſū. con. eo. ti. q. 21. B.

Quid de eo q̄ x̄berat c̄licū credēs eū
laicū? R. ſm̄. Hoſti. Si talis errauit i
p̄ſona: vt qz volēs percutere Titium
laicū p̄cuſſit Seyū c̄licū: cū vtrūq̄ co
gnōſcit: tutior ē ſnia q̄ incidit. Nā i c̄li
cū man⁹ violētās iniecit. A. Lancre. z
glo. Ray. tenēt d̄iū: quoz dictū pōt in
telligi q̄n p̄cutiēs nō fuit in craſſo ſed
iuſto errore: vt ſatis pōt colligi ex d̄cō
eoz: vt in ſū. con. eo. ti. q. 22. ſicut in ſiſi
p. 3. z i ſe. caſu. B. Si at̄ errauit i q̄lita
te. qz de iſto q̄ ē c̄lic⁹ putabat q̄ eēt lai
cus. Nā videbat eū i bitu laicali z non
gerētē ſe p clerico. non incidit. ex eo. ſi
ho. 2. Sec⁹ aut̄ ſi vidit eū in bitu c̄lica
li z p clerico reputabat: qz tūc incidit
in canonez. A. niti hoc caſu putaret lu
do talē bitum eē aſſumptū z h̄eret cre
dēdi. p̄babilē cāz ſz glo. Ray. que etiāz
dicit q̄ ſi dubitat vtz ſit cleric⁹ vel lai
cus incidit i canone cum in dubio tene
atur vitare periculum. Si aut̄ nō con
ſtet vtrūz ſit laic⁹ vel cleric⁹ dicit q̄ ſi
ita affect⁹ ē vel cōmor⁹ q̄ z ſi ſciat eū
eſſe clericū n̄bilomin⁹ p̄cutēt eū. inci
dit i canone. Si aut̄ nō p̄cutēt nō incidit
vt in ſū. con. dicta. q. 22. B.

Quid ſi aliquē c̄licū paratū facē ali
quod flagitiū teneo violentē zelo d̄i ne
illud faciat? R. ſz Buil. Si talē teneo
modico tpe iuſtū etiā z renitētē citra
tū iniuriā p̄cuſſionis. nō credo me inci
dere i canone. Satis con. Inno. z Ho
ſti. A. Iſtud modicū tēpus puto deter
minādū in q̄tū ſeu p q̄to expediat ad
obuiādū pctō: ar. c. error. 83. diſ. Aliquo
etiā caſu licēt p̄cutē. ſob tuitionez ſui
vel alioz. vt. ſ. ſ. 2. B. Idē dicēduz eſt
ſm̄ Inno. ſi ſupueniētib⁹ inimicis c̄li
cus teneſ ne incidēt in man⁹ eoz: qz tali
nō irrogat iniuriā: ſz poti⁹ ſalutē p̄cura
tur. ar. 44. diſ. cū beatus.

Quid de illo q̄ mādāt man⁹ iuſtici in
c̄licum. R. ſm̄ Ray. Si ſeq̄tur effectus
tā mādās q̄ is cui mādatur incidit in

canonē. ex eo. mulieres. ſ. ſi. Qd̄ ſi mā
datoz miſit ad reuocādū mādātū: tūc
distinguedū. qz ſi mādātū anq̄ reuo
cario pueniſſet ad eū x̄berauit. vterq̄
ē excōicat⁹. A. Glo. Ray. dicit cōtra. ſi
mādatozē ſufficientē penituit. z ē in ca
ritate. Nullū. n. exiſtētē i caritate ius
ligare intēdit vinculo excōicationis. ga
b⁹ iniuſtū eſſz. ſz talis ab hoie poſſit ex
cōicā: q̄ aliqui iuſte ligat: vt i ſū. cō. li.
3. ti. 33. q. 25. Dictū tū Ray. cū quo cor
dāt z alu doc. de q̄b⁹. i. veri⁹ v̄r. qz p̄cel
ſit culpa mortalis z ei⁹ occaſiōe dānuz
irrogatur. iō d̄z ſentire penā. ex de inu
riis. c. ſi. Ad h⁹ etiā ex d̄o homici. c. ſi. li.
6. B. Si ho reuocatio p̄us puenit nō
ē excōicat⁹ mādatoz: ar. ex de p̄cu. ex in
ſinuatōe. z. c. i nſa. z in p̄dicto. c. mulie
res. in ſi. Lon. Hoſti. Ber. z Hoſt. Eadē
q̄d z ſolutio pōt fieri de eo qui cōſuluit
clericum x̄berari ſi ei⁹ cōſilio fiat. A.
Idē in ſū. con. dicta. q. 25. B.

Quid ſi mādās c̄licū x̄berari p̄us q̄
x̄beret decedat. R. ſm̄. Hoſti. Si nō
totū ſit: z talis i fine nō fuit abſolut⁹
vel ſigna p̄nie nō apparuerūt: b̄rī d̄z
p excōicato: nec d̄z ſepeliri in cimiterio
A. In h⁹ caſu Hoſt. dicit q̄ mādās ē ex
cōicat⁹ niſi mādātū reuocauerit ante
mortē. cū intelligat tūc in eadē volun
tate decedere. Glo. ho in. c. mulieres.
ex eo. dicit q̄ nō ē excōicat⁹. qz morte
mandatoz ſoluſ mādātū. ſf. mādā
ti. intercās. Hoſti. ho vt p. 3. i ſū. con. eo.
ti. q. 26. aut. Tu dicas q̄ q̄ ad ſniam mi
litātis eccl̄ie nullo mō ligat ſub terra
ſed pū ē ſup̄ſtes t̄m. 24. q. 1. q̄d cūq̄. Ne
rūtū ſi h⁹ notoriū ſit z abſolut⁹ nō fue
rit i fine. vel ſigna p̄nie nulla apparue
rint: b̄rī d̄z p excōicato. non ex vi ſen
tētie eccl̄ie militat⁹: ſed rōne pcti noto
ri. vñ nō ē ſepeliendus i cimiterio. Se
cus ſi ſigna p̄nie apparuerint. B.

Quid ſi nō mādauit: ſed q̄d factuz ē
ratū hūit. R. Si iniecta ē man⁹ in c̄li
cum noie tuo licet ſine mādato: z tu ra
tum hoc hūeris excōicationē incurſe
Si ho nō fuit facta nomie tuo peccat

hñdo ratū: sed non incurris excomuni-
cationem. extra eo cum quis. libro 2.
Quid de illo qui dicit suis qd veller
vidicari d tali chco: z sic illi xberāt eū
R. fm guil. Si ea dixit aio puocandi
eos. z ipi ob hoc moti fecerūt ēr nō no
mine dicētis. ipe dicēs nihilomin? inci-
dit i canonē. A. Idē i sū. cō. eo. ti. q. 28.
Et forte idē est ēr si nō dixit eo aio. cuz
dicēdo fuerit in culpa z debuit cogita-
re hoc euenire potuisse: ar. c. fi. ex d ho-
mi. lib. 6. B. Si iudex laic? malefacto-
rē captū derineat: z ipe se cñcū dicat.
vide. i. iudex. 2. §. 3.

Excommunicatio

3. de excoīcatōe falsariozū.
Et qdē cū qs per se vel p aliū falsat lit-
teras pape cū fautorib? suis. vel scien-
ter vti eis ē excoīcat? ex de cri. fal. ad
falsarioz. A. Qui? absolutio refuat pa-
pe pterq? i mort? articulo. eo. ti. c. dura.
B. Et si qs b? modi falsas lras se hēre
cognoscat ifra. 20. dies aut destruat eas
aut relignet si penā excoīcatōis volu-
erit euadē: vt ex de cri. fal. dura. Qd in-
telligēdū est solum qñ aliq casu lre ad
eū puenerūt. Sec? si fuerit psciūs. ga-
tūc indistricte ē excoīcat? Lici qd fal-
sarii debēt degradari z tradi scfari po-
testati puniēdū: vt i dcō. cad falsarioz.
Quid si qs vti talib? lris ignorāter.
R. fm hosti. Non excusat. qz p alios
suestigare dūit: ar. 37. di. §. vlt. Si tñ
falsitas erat ita latēs q n bñ papi po-
terat z ipse adhibuit diligētiā quā po-
tuit nec pcepit: excusat? ē. alioqn non
ex d homi. Jobes. z. c. vlt. ff. de redibi.
act. l. i. Et nō q pceptū ē q in lris papa-
lib? nec i magno nec i modico audeat
qs apponē manū ēr vnā lram v? vnū
punctū corrigēdo. alioqn manū appo-
nēs sniam excoīcatōis incurrit que nō
pōt ēr citra sedē aplicā relaxari. Nec
per sententiam in curia latam.

Excommunicatio

4. de excoīcatōe incēdiario

197
rū z effractorz ecclie. Dis. n. incēdiari?
ecclie vel loci religiosi vel cimiterii v?
spacii pūilegiati i circuitu ecclie est ex-
coīcatus ipso iure. sed anteq? sit denun-
ciat? pōt absolui ab epō. postq? xō de
nunciatus est siue noiatiū siue i gn. li.
puta denūciamus excoīcatos oēs illos
qui tale incendium fecerūt. tales solū
a papa possunt absolui. ex eo. tua. nos.
z. c. conquesti. A. Qd aut dictū est de
incēdiariis intelligas etiā de effracto-
ribus qui sūt excoīcati z a papa ab-
soluēdi. Et sic idem intelligēdū est de
effractorib? cimiterii z aliorū locoz ec-
clesie adherētū. de qbus. prime dictū
est. Un in directoria li. §. ti. 2. §. 22. dicit
q sicut violator ecclie excoīcatus est:
sic z violator claustrī ecclie adherētis
ar. ff. de rei ven. q religiosi. z ex de iu-
di. quāto. Et fm glo. Ray. z in sū. con. li.
3. ti. 33. q. 34. fractor ecclie iudicādus ē
qui dolo malo: aut per iniuriā violentē
vel ēr latenter parietē fodit. aut fene-
straz vitream fregit. aut seraturā. aut
ostia. aut cardies. aut vectes dū tenēt
ostia firmata. aut ipsū tectū ecclie.
B. Et idē dicit qdā cū qs per violē-
tiā i ecclia multū enozmia cōmittit. vt
diruēdo altare. vel frāgendo crucē vel
enozmter tractādo corpus xpi z filia.
Lōcēdūt tñ q isti nūc dicti p epm pnt
absolui. A. hoc pōt itelligi vez nisi fu-
erit denunciati: vt ptractū est. Nā vio-
lator ecclie. ipso iure incurrit excoīcati-
onē. xi. q. 3. canonica. z sūt raptor ecclie
i7. q. 4. oēs. Et idē v? dō de talibus qd
de effractorib? vt pōt colligi ex nōtis
in dcō. §. 22. vbi de his sūt sic dī. Rapro-
res eccliaz z violatores sūt excoīcati.
dicto. c. canonica. z. c. oēs. z ex eo. conqsti
Et dicitur violator ecclie siue raptor
q ipam eccliam frangēdo ostia. capie-
do res suas vel inuadēdo. pūilegia sua
non custodiendo vel corrupendo offē-
dit. de qbus. i7. q. 4. p totum. vt notat
hosti. eo. ti. de violatiōe. §. p. Et. i. Qd
si inferentes vim in ecclesia z res que
intra sunt spoliantes excoīcati sunt.

multo fortius in ipsa boies xberantes
qz maior e violētia corporis qz rex. i. q.
i. p. p. i. m. q. d. p. b. a. f. m. a. i. f. e. c. t. e. o. cū
p. c. a. v. b. i. h. n. o. t. a. r. h. o. s. t. i. Et adde qd di
ctū ē. s. se. v. b. i. d. e. d. e. i. n. c. e. d. i. a. r. i. u. s. q. p. o. s. t.
q. f. u. e. r. i. t. d. e. n. u. n. c. i. a. t. i. n. o. n. p. o. s. s. u. t. a. b. s. o. l. u. i.
n. i. s. i. p. p. a. p. a. Et sic idē intelligit de s. vi
c. t. Et subdit. Alii aut q. al. offendit ec
clesias v. l. b. o. a. e. a. p. d. i. r. i. p. i. u. t. n. o. n. s. u. n. t. i. p. o.
i. u. r. e. e. x. c. o. i. c. a. t. i. s. s. e. x. c. o. i. c. a. d. i. l. z. s. a. c. r. i. l. e. g. i.
i. n. d. i. c. e. t. u. r. L. o. n. g. l. o. i. n. h. o. d. e. c. c. a. n. o. n. i. c. a.
z. c. o. e. s. B. De d. a. s. i. b. i. s. i. s. t. i. s. z. h. a. c. m. a. v. i.
d. e. s. a. b. s. o. l. u. t. i. o. p. s. z. i. i. n. c. e. d. i. a. r. i. u. s.

Excommunicatio

s. de statuētib' s. libertatem
ecclē. Nā oēs talis s. excoīcati cū dūqz
s. i. s. a. u. t. o. r. i. b. u. s. v. t. s. e. x. c. o. m. u. n. i. c. a. t. i. o. p.
s. z. h. s.

Utrū heremite z reclusi intelligant
hic nomine ecclē. R. fm Huil. Nō. ni
si subiecerint se alicui religioni appro
bare. Lon. Inno. z Hosti. A. Lon. etiaz
Albuc. Puto hoc intelligēdū de here
mitis seu reclusis q. ab ecclēia nullaz
hēnt approbatōem tacitā vel exp̄ssaz
cū regulariter sit inhibitiū nouā religi
onem seu nouum ordinē adinuenire.
vel habitū noue religionis assumere
sine licētia sedis aplice: vt in. c. religio
nū. de reli. do. li. 6. Al. heremite bñ gau
dent pūlegio cūali. i. s. q. i. q. vere. z ibi
glo. Silt. mulier inclusa. xi. q. i. de perso
na. Et notat dñs Anto. de bu. in. c. null.
e. x. de foro ope. vbi ēt dicit q. gnāliter
oēs psonę que regulariter viuunt sūt ec
clesiastice psonę: l. z non faciant p̄fessio
nem z gaudēt pūlegio clericali: vt no
tat glo. z tex. in. c. indenitibus. ad fi. d.
elec. li. 6. z notatur. i. z. q. vlt. c. fi. z s. ma
io. z obe. c. dilecta. in glo. p̄t. quod facit
dicit ipe. p. i. s. i. s. i. e. s. u. a. r. i. s. z. m. a. r. i. b. z. m. u.
l. i. e. r. i. b. z. d. i. c. i. t. ēt. i. b. i. q. hēnt p̄fate p̄sōe
p̄dictū pūlegiū q̄diu sic viuunt etiaz
si non intendant perpetuo sic viuē. B.
An predicta pena sit extendenda ad
illos qui attētant aliquid contra parti
culares cōsuetudines aliquarū ecclāz

vt quia volunt cognoscere de oibus cō
tractib' iuramenti interpositione val
latis: R. fm Huil. Non. Lon. Inno. et
Hosti. A. Idē in sum. con. li. 3. ti. 33. q.
34. h. item statutarū. vbi dēclaratur q.
hec pena solū obinet circa pūlegia
concessa ecclē vniuersali siue a deo si
ue a papa siue a p̄ncipibus. non autēz
quādo sic fit s. spālia pūlegia p̄cula
riū ecclāz. de quo etiā in. s. se. dicit. B.

Que sunt illa tra que faciēdo fit cō
tra libertatez ecclē. R. fm Huil. Plu
ra. vt q. decime z oblatōes ad clericos
spectēt. i. 6. q. i. reuertimini. Itē q. ecclē
sia sit libera. z sola res ecclēsticas ad
ministret. 96. di. si imperator. Item q.
de spūalibus ius cōdere z iudicare po
test. A. Et ista sūt cōcessa a deo: vt p. i.
iurib' allegatis. z multa alia pūlegia
que continētur in nouo z veteri testa
mēto: vt dicit in dicta. q. 34. B. Qd q.
cutiēs clericū sit excoīcatus. i. 7. q. 4. si
quis suadente. Qd in legatis ad pias
cās sufficiāt duo testes. extra de testa.
relatum p. A. Et hec concessa sūt a pa
pa: vt p. i. iurib' allegat. B. Silt. z si
fiat s. generalia pūlegia ecclē ab ipe
ratorib' data que in iure ciuili cōtinē
tur. non aut si spālia alicui ecclē v. l. ec
clesiis data sint. L. o. Inno. z Hosti. A.
Idēz in sū. con. dicta. q. 34. vbi etiā ad
ditur fm Hosti. q. constitutio que irro
gat hanc excoīcatōem. videlz. c. nouēit
e. x. de sen. ex. modo ligat oēs statim et
nō post duos mēses. qz iādudum fluxe
rūt illi duo mēses de qbus fit mētio in
dcō. c. nouerit. infra quos talia statuta
debēt deleri de capitularis. Addit aut
q. alii ponūt duos mēses post publica
tionem. i. post q. in singulis loc. hec cō
stitutio fuerit publicata. Sed cū ho
sti. concordat Inno. vt in dcō. c. nouerit
videlz. vt statiz liget. Et dicunt oēs q.
hec cōstitutio frequēter publicāda est
ne quis possit ignorantiam allegare.
Itē dicit q. q. ignorat statutū h' mōi
nō icidit in excoīcatōem que nō est ni
si p. magnis criminib' infligēda. z i. c. i. u. a. c.

xi. q. 3. nemo epoz. Et subdit in deā. q. 34. Et h' benignius est. Intelligi nisi ignorātia crassa fuerit et supina. ex de osti. vt aiaz. li. 6. Segtur. Item addit host. q. statutarū et scriptores statutorū statiz ligant nec excusatōem hēre possūt i toto l3 qnq excusent a tanto. Prātes aut dīules et rectores pnt hēre qnq excusatōem q̄tum ad obfuarōez seu deletiōē statutorū p̄dictoz q̄ igno rare pnt. Ex q̄ vero certificati sūt et obe dire negligūt cōstitutio eos ligat. quod ad arbitriū boni viri referēdū ē. q̄. s. scire poterūt vel nō v' ipēdire ne ser uent. Cōsiliariū aut ita demū ligant si cōsentiāt i delicto s3. Inno. et hosti. B

Excommunicatio

6. d. participatōe cū excoīca to: vbi sciēdū q̄ est quedā p̄cipatio illicita: q̄ quidē pōt cōtingere q̄druplici ter. p. s. qn q̄s p̄cipiat cū excoīcato in eodē crimie p̄p̄ qd excoīcat' ē. s. dādo cōsiliū auxilium vel fauorē. et talis icur rit eādē sniam. ex eo. si cōcubine. z. c. nuper. Et intellige cōsiliū sine quo nō erat facturū. ex de homi. sicut dignū. s. qui dō. A. Pap facit. Un v' intelli gēdū d' cōsilio ē si alit fuisse factur' qz nihilomin' p̄cipiat i crimie: vt no tatur i directoria li. 3. ti. 2. s. i. 3. et tener Inno. ex eo. nuper. cū quo ē v' trāsire dñs Antd. de bu. B. 2. qn q̄s p̄cipiat qdē in crimine mortali. sed nō in illo. p pter qd excoīcat' ē. et talis mortali pec cat: sed non incurrit eādē sniam s3 icur rit minorem excoīcatōem. A. Lō. In no. in dicto. c. nup. B. 3. qn p̄cipiat ei i diuinis. s. recipiēdo eū ad diua officia seu ecclēastica sacra: vel ad ecclēasti cā sepulturā. et talis qdē l3 non sit ir regularis: vt ex eo. is. q. li. 6. peccat tñ mortali' et ē valde p̄p̄inquus irregula ritati. Nā est ei infidit' ingressus ecclē sie donec de trāsgressiōe huiusmodi ad arbitriū ei' cui' sniam cōp̄sit satis fecerit opetēre. ex d' p̄uile. c. epoz. li. 6.

Al. Et ibi sentit Archi. vt et penit' Jolb. an. in nouella. q. dictū. c. v' solū hēre lo cū in celebrantib' excoīcatōis ab hoie et nō a iure. ppter xba ibi posita ad arbi triū ei'. et c. B. Et si postq̄ est sic infdi ctus igerit se dñis in suo officio sicut p̄us irregular' efficiat. Itē si decedat sic iterdict' nō d3 i cimiterio sepeliri. ex .e. is. cui. li. 6. S3 h' cane qz si sepelit he reticū. dic vt. i. heretic'. 2. s. 2. Itē si se peliat excoīcatū publice: dic vt s. exco munitio p. s3. in p̄ncipio. Al. Dis. n. locis p3 q̄ i istis casib' maior excoīca tio ipso facto irrogat. Silt et si q̄s cūscit sciēt et spōte recipiat ad diuina excoī catū indicialit' a papa. ex eo. significa uit. et p3 s. absolutio p. s. 2. i additōe. B. Qd si talis participatio i diuinis fit p merū: vt qz tyrānus cogit metu mort' facēdōtē sibi celebrare. beat' eēt sacer dos fm' hosti. si se ad martyriū ppara ret. Det. 2. n. si culpā attenuet: simplr nō excusat. z. q. sata ne. tñ fm' Huil. et hug. bñ excusat mer' q cadēt i cōstan tē viz. A. In sū. con. li. 3. ti. 33. q. 173. ffer tur de m' hosti. s3 eo. ti. q. 165. d. q. scd a opio v' hūanior et hior cū casus necita tis excuset i talib' et casus vtilitat': qd min' ē. hec ibi. Prīmū tñ dictū pōt intelligi qn q̄s ex metu par' eēt cōsenti re ēt p̄cō. tūc. n. nō eēt excusabilis. dco .cita ne. B. 4. qn p̄cipiat non in cri mine sed i loqndo vel secū orādo v' co medēdo et h' mōi: vt dictū ē s. excoīca tio p. circa finem. in. s. Quis effect'. et c. De talit' p̄cipiāte dic Tho. in 4. d. is. q. qdā dicūt q̄ peccat mortali'. Et sub dit. S3 h' v' valde gūe q̄ homo p vno xbo leui q̄ excoīcato loqur mortali' peccet. et ipsi excoīcantes multis laqz dānatōis iniicerēt. qd i eos retorq̄ret. Jō pbabili' v' q̄ nō peccz mortaliter cōicando nisi i crimie v' in diuinis: vt dictū est. vel i cōp̄u ecclēstice disci pline. qd intelligit decre. videlz d' pbi bitōez supioris. ex de cle. exco. mi. si ce lebrat. Jō si aligs p̄tinacit' excoīcatōis

participat excōicari pōt maiori excōi
catōe. qz mortali peccat. Jō Al. 7 pe.
A. Et vt pz in sū. cō. li. 3. r. 33. q. 165. pre
dictis con. et hosti. Dicit. n. q. qui sim
plī cōicat excōicato 3 phibitōez cano
nis veniat peccat: nisi hoc facit i ote
pū canonis. Sz si hoc facit pūaciter
3 phibitōez iudicis gnāt vel spāliter
sibi factā. cū p hoc casu excōicādu sit
pz q mortali peccat: ar. ex eo. in nouel
la. Jmno. statum. li. 6. vbi of in fi. Al
aūt in participātes excōicatio plata n
teneat. zc. Jmno et nūc nouo iure ne
cessaria ē amonitio noiatiū expōsa: vt
in nouella Hreg. decimi. ex eo. ostituri
onē. li. 6. Satis etiā con. Hoff. per ocm
c. si celebrat. in fi. qd 7 hosti. adducit
Et ad. c. sacris. ex de his q vi. Lancre.
dicit q logtur de picipate in crimine
Et Tho. 7 pe. rident q logtur de p
cipate i diuinis. 7 q dici pōt q sicut ne
quaq mortale pccm ita nec vēiale dz
hō cōmittere metu mortis eo mō obiri
q debēt venialia vitari. Lon. etiā dire
ctoria li. 3. r. 33. §. i. 45. vbi iter alia of
q participās cū excōicato non peccat
mortali nisi i trib casib. p si picipat
excōicato i crimie. ex. e. nup. §. i. secūda
z. c. si concubine. si participat postq
monitus fuerit. ex eo. statum. li. 6. et
q met. cā sacris. 3. si picipat i sacris.
ri. q. 3. rogo bz Hug. Et adde qrtū si ex
studio vlt oteptu picipet reputā excōi
catōem trufam fm hosti. ex eo. q i du
biis. 7 Joh. 7 Archi. xi. q. 3. rogo. B.

Sed nunqd delegat pōt excōicare
maiori illos qui in locutōe z h mōi p
cipāt excōicatis ab eo. R. pōt. 7 sic ex
cōicati debēt petere absolutōez ab eo
vel a delegante: vt puta papa. ex de of
fi. dele. p. rerea. z. c. significasti. z. c. p. ude
tia. in fi. Jntelligendū tñ q ipsi p
pantes nō pnt excōicari nisi cū illa so
lēmītare q of s. excōicato p. §. 27. q inci
pit. Jn qbus casib. snia. h. qrtus casus
Et ē sciēdū q excōicatio nō trāsit i ter
nā psonā: ut pz h sequenti. §. circa mediū
Sūt z alii casus i qbus qz licite p
cipat excōicato. p qdē qñ aliqs logtur
ei i his q pntinēt ad absolutōem z sa
lutē aie lz alia hba icidēter inspōat ut
magis pficiat. Et p hūc ē modū p
dicatores q apud excōicatos i p
dicatōibz z cōfessionibz q gerūt cas eoꝝ q
ab ipsis expoliati fuerāt possūt elynaf
licite accipe ab ipsis excōicatis. p. fertiz
si est in locis illis nō valent sustētatio
nē hēre. ex eo. cū volūtate. Et de h i p
dicatozibz vide. i. restitutio. §. §. fi. 7 h
i. §. p. t. Jtē Hrego. xi. q. 3. qm multos
subtrahit a minori excōicatione ples
cōicātes. videlz vxores. filios. suos. an
cillas seu mācipia. rusticos z fūctes.
ac oēs alios. scilicet familiares z bictos
q nō adeo curiales sūt vt eoꝝ consilio
scelera ppetrēt. z eos q ignorāter ex
cōmunicatis cōicant: siue illos qui ex
cōicatis cōicant. Quicūq aut orator. i.
cā oratōis vadēs aut pegrinus. aut vi
ator i terrā excōicatoꝝ deueniunt vbi
nō possint emē vel nō hnt vnde emāt:
dat licentiam ab excōicatis accipēdi
Et nota q circa pūctas psonas disti
guendū est inter illos q añ erāt obno
xii siue obligati excōicatis: vt vxor. fi
lii. serui. z isti tenent eis sicut pūs tene
bāt. Qui hō nō erant eis obnoxii: nec
ēt nūc sunt. sed pnt cū eis cōicare put
z qñ necē fuerit. ex eo. inē alia. A. Jdē
in sū. con. li. 3. r. 33. q. 25. Lon. et Jmno. i
dicto. c. inter alia. B. De ista mā nota
hūsus. Utile lex humile resignorata ne
cesse. Nec anathema qdē faciunt ne
possit obesse. Utile. i. ppter vtilitatem
excōicati vel ē participāns. vt statim
dicef. Lex. i. m. fimonu excusaf. Humi
le. i. serui z filii excusantur. Res ignora
ta. i. qñ nesciuit cū excōicari. Necesse
i. ppter necitatē cōicās excusaf. de qb
ples z varias qōnes vide hic. i.

Utilitas g excusaf a picipatione ex
cōicatoꝝ z hec pōt duplex eē. Naz pōt
eē vtilitas excōicati: vt qñ qz logt
ei de his que pntēt ad eius salutē: vt di
ctum est in pximo. §. vnde z ad p
dicationem admitti pōt. ex c. rñsio. p respō

110
fo. Item potest esse utilitas ex parte pti
apantis. vt cum perit ab excoicato qd
ei debet: vt in. c. si vero. ex eo. Unde et
si nolit soluere potest in iudicio conue
niri. aliter ex delicto suo commodum
reportaret. extra de iudi. intellexim?
Possit etiam loqui licite de salute ani
me sue. pprie si est necessitas et no pos
sit habere recursum ad aliuz qui con
sulat ei. hec fm Guil. A. Idem in sum.
con. li. 3. ti. 32. q. 127. vbi etia dicitur fm
eundem Guil. q. necessitate imminen
te possum petere ab excoicato co
siliu etia super temporalibus. Pro
quanta autem necessitate vel utilita
te liceat hoc agere arbitrio viri limita
tum dicit. et hoc de consilio. Secus au
tem de confessione: quia etia in casu
necessitatis non licet excommunicato
confiteri: vt no. i. su. con. li. 3. ti. 34. q. 64.
vel aliud factz ab eo recipere pter baptis
mū morte imminere et catholico deficiē
te: vt notat eo. li. 1. ti. 2. q. 9. B.

Uxor excusat a picipatiōe cū viro. s.
qñ de mfonio cōstat. xi. q. 3. qñ mul
ros. S; nūqd excoicatur vir partici
pādo vxori? Dicit q siue vir siue mu
lier excoicātōi subdatur ppter mfonio
nū illicite cōtractū nō licet participa
re. sed si alter eoz excoicatus sit ppter
aliud delictū: tunc vterq; excusat quo
ad redditiōē debiti. A. et etiā quo ad
petitiōem nō solū debiti mfonialis:
sed etiā alterius: cū etiā ab excoicato
debitum peti possit. ex de iudi. intelle
ximus. B. Sed in aliis vir nō excusa
tur: eo q dycogē vxorē vt faciat se ab
solui: ar. 7. q. 1. sicut. Ioc host. Hoff. et
Ray. A. Idē in su. cō. eo. ti. q. 129. et in di
rectoria li. 3. ti. 2. §. 135. B.

S; qd si vir vocet excoicātū ad men
sā nūqd et vxor poterit ad ipsā mēsam
comedē. R. fm Guil. Lredo q non tñ
poterit comedē ad aliā mensā i eadez
domo ita remotā q merito possz di
ci q nō comedat fil. A. Idē i su. con. eo.
ti. q. 130. B.

Utrū filii excusent a picipatiōe pa

tris? R. s; Guil. Filii q sūt i pta pte
vel etiā emancipati q sūt omēs sales pfi
et ab eo hnt necia excusant. alii ho no. i
A. Idem i su. con. eo. ti. q. 131. B.

Itē ut. s; dñi excusant serui. ac ille
rustici. seruientes. et alii subiecti qui nō
adeo curiales sūt ut eorum osilio scete
ra ppetrent. Nam tales pfone an sniaz
abstracte erāt ad familiare obsequiū. et sic
et nūc tenēt. et coicare pnt. ex eo. inter
alia. Qd itelligit fm Guil. qñ ipi ante
excoicationē dñi obligauerūt se serui
re et seruitiū itrauerūt. Si aut p^o eius
excoicationē itrauerūt. distigue ga si
ignorauerūt et p^o ea sciūt nō tenet dif
cedere cū dño suo. Si ho sciuerunt a
pncipio. tenēt discedē. nisi necitas eos
cōpulsisset q fieret de eius familia. Et
qd dicit d^o rusticis itellige q colit terrā
dñoz suoz. Et fm eūdē Guil. extēdit et
ad illos q dicūt medietari. et q p^o cul
turam recipiūt certā portiōem fructu
um. Nam et possunt coicare qñ o; pro
pter culturā et h^o mōi rōnem Idē itelli
gēdū ē fm host. d^o nutricib^o et filib^o. q
si a dño recederēt nō hēret vñ viuerēt
ar. ex eo. si vere. vbi excusant q cū ex
coicatis nauti oueniūt d^o transfretādo
d^o sarracenos. A. Idē i su. cō. li. 3. ti. 33.
q. 131. et q. 132. B.

S; nūqd ptes et dñi excusant si pici
pant cum filiis suis excoicatis? R. fm
Ray. et Guil. dicūt qdā q sic. Sed tuti
us ē dicē q nō excusant. ga tenebāt cor
rigere suos miores ne iciderent i cām
anathatis. ar. 27. q. 1. de filia. Id Hoff. et
hosti. Tñ fm Tho. l. 4. dis. is. ad min^o
debēt eis coicare in his i qbus obliga
ti sunt. ga sicut inferiores obligant ad
obsequiū supiorz: ita et supiores ad pui
dētiā inferoz. A. Pnt et parētes coica
re filiis excoicatis qñ ab eis alimēta su
merent: vt nō ē i su. con. deā. q. 131. B.
Et eodē mō vt dicēdū d^o seruis excoica
tis q dño subsūt. A. Idē i su. cō. deā. q.
132. B. Seruis et mercenariis non pos
sunt coicare fm hosti. nisi sine mag^o
icōmodo eos vitare nō possunt. Et idē

de sociis hūnibus aliqd cōe. Lon. Ber.
21. Idē in sū. con. eo. ti. q. 133. B.

Nūqd armiger vel fūies militi pōt
cōicare cū illis excōicatis cū qb' dñs
suus cōicat? R' fm Buil. Nō pōt: l3 ex
cusat cōicādo dño suo excōicato: vt di
ctū ē. s. 3. 2. 8. A. Et idē ē in sū. b' fm
eūdē Buil. vt in sū. con. eo. ti. q. 141. B.

S3 nūqd vasalli pnt cōicare dñs su
is excōicatis? R' fm Buil. De h' i vasal
lis nō dñt hūg. q. absoluti sūt ab obse
qo fidelitatis qd dñs illoz est excōi
cat? 2 debent ab eo abstīnē: vt. is. q. 6.
nos scōz. Tenētū tñ ei reddē tributa
2 pensionē: nec peccāt sic cōicādo ei l3
soluāt i ppa psona. qz nccitas ē vt qdā
dicūt. Vide h' i. s. 27. q. incipit. Quid si
teneor. A. Idē i sū. con. eo. ti. q. 136. vbi
ē subdit fm eūdē Buil. S3 qz tota die
videm' fieri cōtrariū: pōt dici q' illd. c.
nos scōz logē in eo casu cū agguat sen
tētia d nobilē excōicatū. 2 pcpit in pe
nā eius vasallis suis q' nō obediāt ei.
2 tūc tenent eū vitare sicut dicit hūg.
s3 ei' snia securior ē. hec ille. Et segtur
in dca. q. 136. Ambigue de h' loquūt In
no. 2 Hosti. eē de do. 2 c. i. c. veritatis
qz qdā dicūt q' absoluti sūt ab executi
one fidelitatis durāte excōicatiōe dño
rum. Alii autē dicūt q' nō nisi snia ag
uef. hec ibi. Puto posse dici q' pma p
cedat qñ vasalli pnt a cōione domioz
excōicatoz cōmode abstīnē. p. c. nos sū
cto. al. pcedat secūda. cum i h' cāu ne
cessitas 2 ē utilitas excuset. xi. q. 3. qñ
multos. 2 s. 4. B.

An possit vēdi aliqd fūiēti excōicato
v' ab eo emi? R' fm Buil. Si emat v' vē
dat noie excōicati nō ē dñdū cū eo: sic
nec cū excōicato. Secus si noie suo ali
quid tale faciat dñ nō i fraudē. A.
Idē i sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 142. B.

Posito q' aliqs videt aliqūē afferen
tē victuaria de mercato publice excōi
cato: nūqd tenebit illū vitare? R' fm
Buil. Propē hoc solū q' video eos af
ferētes talia nō teneor illos vitare. ni
si aliter innotescat mibi q' ibi ea eme

rint. De reb' autē emptis ibi qlibet pōt
comedere 2 vti si nō fuit i culpa emen
di. A. maxime. vt in sū. con. eo. ti. q. 193.
vbi hec ponūtū. 2 sic nō denegat d ne
cessitate vsus dictaz reruz ē si fuit in
culpa. B.

Quid si p's byter locauit opas suas
alicui dño 2 dñs excōicat? ē. R' s3 ho
sti. Si tpe locatōis excōicat' erat si va
luit locario. Si hō postea fuit excōica
tus: caueat ne ei seruiat i dñis. eē eo.
significauit. A. etiā si eps sit. qz i h' ei
nō ē obediēdū fm eūdē Hosti. vt i sū.
con. eo. ti. q. 142. B.

Utz excōicat' peccet si igerat se cōio
ni alioz. R' fm Ray. Sic. 6. q. 2. si tñ. eē
de cle. exco. mi. illud. circa finē. Et gdes
excōicat' ēt alios excōicatos vitare d3
Idē Hosti. A. Idem in sū. con. eo. ti. q.
167. B.

Utz si excōicat' itret eccliam alii exi
re teneant. R' fm Ray. si manifestus
ē eū eē excōicatū. alii exire tenētū v'
pcurare q' ille exeat. xi. q. 3. sicut apli.
24. q. i. c. ois q. Si hō ē occultū. tunc q
sciūt eribūt secrete 2 caute ita q' non
sequat manifestatio si pnt. aliter non
eribūt. 6. q. 2. si tñ. A. Llan' ad hec eē
eo. cū non ab hoie. B. Occulte onq
excōicat' occulte d3 moneri vt exeat.
A. S3 si nō vult exire tūc fiet qd dicitū
ē fm Hof. 2 in sū. cō. eo. ti. q. 171. B. Lō.
Bof. Si autē excōicat' est in ecclia non
causa ozandi: sed p alio negotio: nō vi
des āre in eadē ecclia ozare nō possum
vt Inno. ait. A. In. c. nup. eē eo. Alii tñ
3. 2 his v' magis osentire Hosti. ibidē
vt 2 nōf in dca. q. 171. B.

Quid si qñ excōicat' intrat eccliaz sa
cerdos iam icipit missaz. R' fm Ray.
Si ē occultū nō d3 dimittē officium. 7.
q. i. nihil. Si hō est manifestum mone
at eū publice vt exeat. 2 si qdem non
vult exire 2 sacerdos nōdum ichoant
canonē d3 dimittē. ar. 24. q. 1. ois q. A.
Puto q' hic canō accipiat ab offerto
rio vltra: vt pnt colligi ex dicti. s. eueh3
ristia 3. s. 4. in additōe. B. Si hō pns

q̄ ille intraret eccliam vel pus q̄ facē
dos cū vidēt iā canonē ichoauit: o3 fa
cēdos pcedē i officio sūcū eo q̄ assistit
ei. A. i. ad missas seruit: vt p3 in sū. cō.
li3: r. i. 33. q. 172. vbi hec ponūt. B. ita
tñ q̄ finito canone: r. sūpto sacro anq̄
dicat post cōio moneat illū ut exeat. d
ose. di. 2. relatu. Lon. Hosti. r. Hoff. Qd
si nō vult exire pōt eū sacerdos euicē
etiā si cūctus sit. A. dūmō tantā ptārez
hēat q̄ sine effusione sanguinis h° fa
cerē possit: ar. ex eo. veniēs. alr pōt re
currē ad brachiūz scilicet q̄uis videat
ibi effusione sanguinis imminere: ar. ex
de homi. postula. fm. Hosti. r. i. dicta
q. 172. B. Et si nō pōt euicē in sacrificiā
fidiēs dicat p° coione r. o3des q̄ istabāt.

Utz alig possint eē in iudicio corā iu
dicib⁹ excoīcat. R. fm. Huil. Si sūt de
iurisdictione illoz r. vocati ab eis stant
iuri vī cē casus necitatis. Sūt r. si corā
eis oueniūt iniuriatores suos. Nā r. in
hoc nō solū est necitas s3 r. tali coīcant
i his que prīnēt ad salutē aie. s. reddē
vīcūq̄ ius suū. alr apīref. via liber
tatis raptorib⁹. A. Si autē i aliis casu
bus qs coīcet h° modi iudicib⁹ r. recto
rib⁹ excoīcat: puta comedēdo vel sili
bus: nō excusat: qz nō sūt de psonis ex
ceptis fm. Huil. r. i. sū. cō. eo. ti. q. 137. B.

Utz clerici possint coīcare epō suo ex
coīcato. R. fm. Hosti. Nō. 93. dis. rat.
ex de excoī. pla. c. si. nisi forte eēnt eius
fuitio deputati. qz tunc eodez mō pōt
sicut alii seruīetēs. Idē. Huil. A. Idēz
i sū. con. eo. ti. q. 139. B.

S3 qd de monachis cū abbas ē exco
municatus. R. fm. Huil. Credo q̄ pōt
coīcare ei. qz q̄si de familia sūt. A. Idē
i sū. cō. eo. ti. q. 140. B.

Quid si ille q̄ cūctū xberauit iā o3po
sunt cū eo. vel etiā vadit p. absolutiōe
vel si nōdū ē denunciatus. R. fm. Ray.
In oibus p̄dictis casib⁹ eū vitare tene
tur q̄libet cū nōdū sit absolut⁹. ex eo.
cum desideres. r. ca. nobis. r. A. oīcto
. c. cū nō ab hoīe. eo. ti. B. Eunt tñ ad
currā p. absolutiōe vēdi pōt r. recipi po

test r. coīcari in his q̄ ad vias ptinent.

Quid si excoīcat⁹ iā iurauit stare mā
dato epī: r. epō coīcat ei: numqd p. hoc
epō intelligit eū absoluerē. R. fm. Ray.
Nō. imo icidit i minorem epō r. alu cōi
cātes. ex eo. cū d. fideres. Nā ē si papa
salutat aliquē excoīcatū vel p̄ncipat
ei nō intelligit eū absoluerē. vt s. absolu
tio p. s. xi. q. incipit. papa. r. c. Et itelligē
dū q̄ epō icidit coīcando ē si ille fue
rat excoīcatus ab ipō epō cui nec ipse
coīcare pōt nec aliis dare licentiā cōi
candi ei: qn icidat in excoīcatōem mio
rē. ex eo. nup. xi. q. 3. excoīcat. A. Lon.
Hosti. r. glo. Ray. vt in sū. con. eo. ti. q.
161. B.

Quid si epō coīcat in crimine cū illo
quem ppter illd crimē excoīcauit. R. fm.
Ray. Eandē sniam icurrit r. ligat nō
sua snia s3 iurj: ar. ex eo. nup. r. a supio
re optebit q̄ absoluat. Lon. Hosti. et
Inno. A. l3. Ber. r. Hoff. dixerit q̄ hoc
casu incurrat epō solū minozē. alr liga
ret sua snia: qd nō pōt fieri cum nemo
possit sua snia ligari: ar. ff. d. arbi. l. p̄r.
r. de iudi. l. Julian⁹. S3 Ray. Inno. Ho
sti. Jo. mo. r. Archi. dicūt q̄ epō icurrit
maiozē. r. q̄ ligat nō sua snia sed iuris
l3 occasione sue snie. r. q̄ sic itelligitur
xi. q. 3. sicut apli. cū trib⁹. c. se q̄ntib⁹. et
ex eo. si ocubie. Dic ēt Hosti. q̄ vtrāq̄
icurrit. s. maiozē r. minozē. S3 si qs ex
coīcasset aliquē cū oibus q̄ dedisset ei
auxiliū ad aliqd faciendū. r. ipse excoī
cator fuerit de illis auxiliatorib⁹ nō li
gat. qz nō pōt dici q̄ talis sit ligatus a
iure: s3 a se tñ. qd eē non pōt. qz nemo
potest se absoluerē vel condēnare. sed su
perior tñ. a. d. inferior. ex de malo. et
obe. cū inferior. fm. Inno. ex eo. cum in
dubio. r. Jo. mo. r. Archi. ex c. statum⁹
li. 6. Et con. Hosti. vt in directoria li.
3. r. 12. q. 127. vbi hec oīa notant. Et eo.
ti. s. 123. dicūt q̄ pōt sciri excoīcatōem
participare cū excoīcato in crimine:
vt si epō excommunicauit suū cōsan
guineum vel amicu pro rapina facta
mibi quem forte odio h3 r. latē fauet

raptor et precipiat cum eo. vel ipsi rece-
ptat. vel cognovit mulierem quaz excōi-
cauerat propter fornicationem. ex eo. si cō-
cubine. fm hosti. B.

Utrum sit orādū p excōicari. R. fm Tho.
in 4. di. 18. Pro excōicato orari pōt q̄
uis nō int orōnes q̄ p mēbris ecclie fi-
unt: et tñ fructū nō p̄cipiunt q̄diu i ex-
cōicatione manēt. s; oratur vt des eis
spūs p̄nie vt ab excōicatione soluat̄ur.
A. Idē in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 169. vbi cla-
rius h. p̄onit. Et dī q̄ p excōicato orari
pōt i puato sed nō publice int orōes q̄
fiūt p mēbris ecclie. Ibi dī ē q̄ suffra-
gia ecclie q̄ p tota ecclia fiūt excōica-
to nō p̄sunt. Et hosti. dicit q̄ p excōi-
cato nō ē orādū spāliter. Intelligē pu-
blice. Nā pro hereticis in genē orat in
parascene ecclia. hec ibi. B.

Quid si iudex mandat sacerdoti q̄
denūciat aliquem excōicari. nunquid
visis lris tenet eū vitare? R. fm Buil.
Si ille q̄ mādāt ē iudex ordinarius sa-
cerdos dī eū p̄sumere excōicari. Idē
dico de iudice dlegato nisi p̄babiliter
dubitet de eius auctoritate. A. Idem
i sū. con. eo. ti. q. 179. vbi etiā subdit q̄
idē Buil. nō credit h. modi mādaturū
seu lris mādari sufficē ad pbandū eē
excōicari si postmodū deducat res in
iudiciū et ille neget se eē excōicari nisi
aliomō de excōicatione cōstiterit: hoc pu-
to intelligēdū qñ ageret q̄ iudicem ex-
cōicantē seu mādantē denūciari coram
supiore corā quo dī iudex iusticiā cāe
et iudiciū ostēdere. ex de sen. ex. sacro. A.
i dubio stādū est lris iudicis. ex d. pba.
post cessionē. Segtur. Si āt iudex mā-
dat sacerdoti q̄ aliquem excōmunicet.
non tenetur eum vitare publice vel p̄-
uatim donec eum excōicauerit. B.

Utrum cōtractus initus cum excōi-
cato teneat de iure. R. fm Ray. Si cō-
trahens non obliget se ad cōicandū
cum excōicato l; peccet nunc cōicādo
in cōtractu: tñ tenet cōtractus: vt si q̄
vendat et tradat rem excōicato et statim
p̄cium recipiat. Si vero obliget se ad

cōicandū cū excōicato i casu nō cēssō
non tenet cōtractus: vt si p̄mittat vel
etiā iuret q̄ vendet ei aliqd aut loca-
bit. Et vide. s. excōicatio p. circa fi. 9.
Utrum excōicatus obliget. A. Et ibi
latius in additione. B.

Quid si teneor iuramēto alicui solue-
re in certo termino et ille interz excōi-
catur. R. fm Ray. Nō debeo soluere
is. q. 6. nos sanctor. sed debeo deponere
i ede sacra. et sic vtiliter ager ut eius ne-
gociū: vt per hoc citius veniat ad sa-
tisfactionem. Si tñ verius videtur q̄
Inno. dicit sic. Si quis cum iuramēto
p̄misit aliqd dare excōicato. cōsulum?
ei q̄ det. Nā et seruicēs tenet seruire ei
vt p̄misit. xi. q. 3. qñ multos. A. S; cer-
te ibi solum videt̄ dīa de obligatōe p̄-
cedēte ex q̄dā domestica seu familiari
conuersatione seu necessitate. Unde vt p̄ i
sū. con. eo. ti. q. 34. hosti. tenet p̄mā cū
Ray. et addit q̄ depositio in ede sacra
dī fieri. nisi forte supior cōtumacia ex-
cōicati exigēte absoluerit me in obser-
uatione iuramēti q̄diu fuerit sic liga-
tus quod facere pōt ecclia. vt p̄ 15. q.
6. iuratos. et ex de iureiur. venientes. et
de pe. c. fi. S; glo. Ray. ait. pōt dici q̄
nō tenet soluere vel deponere q̄diu ē
i excōicatione q̄ subitelligit tacite in iu-
ramēto vt obligatōe si talis p̄māserit
cui liceat cōicare. ar. 22. q. 2. ne q̄. Et ibi
dit. Credo veri? q̄ si ex auaritia nō ex
zelo iusticie differt soluere peccat quo
ad deū: l; nō punitur quo ad eccliam. si
cur hebrei qui ex cupiditate bona egyptioz
exportauerūt. Qui āt p̄pter obe-
dientiam hoc fecerūt meruerūt. Seg-
tur. i. Ray. Vel si vis tenē p̄mā opinio-
nem. s. q̄ solutio debeat fieri excōica-
to. cōsulo q̄ veniat debitor cū testib?
ad domum excōicati et dicat. Sitis mi-
hi testes q̄ ego pono hic pecuniā quā
debeo sibi. vel numero eam vxori suē
vel filio suo vel baulo accipienti no-
mine ipsius et ipso p̄sente et non con-
tradiciente. et sic liberabitur. Et hoc ca-
su fm glo. licet quantū ad veritatē idē

142
sit qñ soluit alteri nomine suo ac si sibi
solueret: nō ē qñ ad spēm facti z opini
onē hoīuz z extenore supficiē sicut ex
coīcat? pelli rñdere p pcuratozē. ex
de iudi. itellerim? Sed p dicitū oliliuz
reprobat? hosti. duplici rōne. pma est
qz sit fraus canonib? pncipatozē pbi
bētib?. Sic n. nō debeo ei solue sic nec
alii noīe suo. Itē tal solutio nō libat me
nisi rarū hñet: z ex sua hñer volūrate. ex
de iureiur. ea re. Et n. pcurator nō ad
h? spālē dat? sit nō recte soluit. Itē ad
dit Ray. Uel dic q si ipe fact? ē hētic?
vel al? host? z psecutor ecclie. paupz.
pupilloz. viduaz. vel aliaz mīfabiliuz
psonaz. z p p? h? ē excoīcat? tūc nullo
mō ē ei soluedū: s; est faciendū iux secū
dā opimōnē: videlz de depofitōe nisi i
casu. s. si pagani vel hostes reipublice
venirēt i forri brachio ad patriā deua
stādā z ipe excoīcat? se oppōeret ex ad
uerso pugnās p patriā. tūc n. eēt solue
dū ei. z vassalli z curati sui deberēt euz
seg: ar. xi. q. 3. Julian? vbi dī. qz cū Juli
anus pnciper xpianos acie pducē p de
fensione reipublice obediēbāt ei. ho
st. dicit hoc vey eē si eēt dñs terre. v?
si nō eēt ali? q possit priam defendere
alr nō eēt ei obediēdū nec soluedū. D

Quid si q recipiat mutuū ab excoī
cato: nūqd tenebit reddere i termino
durate adhuc excoīcatōe. vel si adducit
aliquid ab eo p pñcio reddēdo tpe excoī
catōis z h? modi. R? h? host. Qui dñt
cū excoīcato obligat ei quo ad nālem
obligatōem ex q si solutū sit non pōt
repeti. sed nō quo ad ciuile obligatōez
ex qua actio nascit z pōt peti. z iō non
d; ei reddere nisi post absolutōez. A.
Idē frat? Brucardus i sua sūmula: vt
i sū. con. eo. ti. q. 135. z hoc depēdet ex di
ctis. s. s. pñcio. B.

An possit aliquid recipi ab excoīcatia.
R? fm Huil. Oratores. pegrini. viato
res. z siles in nccitate cōstituti recipere
possūt. z dicit? h? orator q locū aliquez
cā ozōis visitat. Idē Jmo. z host. 130
ipm tactū ē. s. s. 3. A. Idē pōt fieri d a zi

mo indeoz: vt i nccitate emat z come
dat h; eūdē gult. vt i sū. cō. e. ti. q. 125. D

Utz excoīcat? possit aliquid dari. R? h;
Huil. pōt cā hūanitat? z i sustētatoez
s. qñ idigēt. Nec expectādā ē vltia ne
cessitas. Et ē si excoīcat? perit hospiti
um nō teneat aliq? expectare donec ab
aliis oib? sit repulsus. Et h? itelligo so
lū q ad nccia vite vt alimēta. vestes z
hospitiū. Sec? si perat alia vtēilia. vt
securi fossorū z h? modi. xi. q. 3. qñ mul
tos. A. Idē ē itelligēdū est de ceteris
sine qb? viuē nō pōt: vt possint excoī
cato dari. Un? z intārū possz idigere di
ctis securi z fossorio e sūb? q possent
ei dari: quod arbitrio boni viri limitā
dū ē fm eūdē Huil. Tho. ē dīc q i cāu
i quo homo ex pcepto caritat? tenetur
coio nō phiberur: vt i sū. con. li. 3. ti. 33.
q. 154. B.

Quid de illo q amico suo excoīcato
venire comedē ad domū suā dimittit
ei domū z clauēs: vel pmitit eū come
dere sepatiz: nūqd itelligit pncipare
excoīcato. R? fm Huil. Si h? fac i frau
dē vt sic eū nō offēdat s; fauorē ei? acq
rat icurrit miorē excoīcatōem. Si aut
fac forte ga timet ne ille viz iferat nō
icurrit. Si ho facit qz putat euz idigē
hospitio v? alimēt? pōt eum cā huma
nitatis recipe facta de h? prestatōe.
A. Et hoc ne vel recept? credat fieri p
pter aliud z alit q h? viderit scādaliē
h; eūdē Huil. vt i sū. cō. e. ti. q. 155. D.

S; nūqd ab vxore vel familia excoī
cati possum? aliquid recipe. R? h; Huil.
De bonis pñziis vxor? vel familiaria
si noīe suo dederit recipe possum?. nō
āt de bonis coib? aut de his q dant no
mie mariti. aut dñi z suo sit. nisi forte a
marito ccessū eēt vxori q suo ppo nō
mie possz dare. A. Ita tñ q h? mōi cō
cessiones nō fiāt i fraudē canonis: vt
qñ excoīcatus sciens q nihil recipet
ex pte ei? dat iniam seruienti suo vel
vxori dādi mibi aliquid de suo. Et si di
bitat vtz noīe suo vel mariti seu dñi
vel vtriusq; si sine inia aut cū licentia

det teneā dū ē cētū z dimitte dū icētū. ne
recipiēs dimittat se discrimini f3 eūdē
Huil. vt i sū. con. eo. ti. q. 150. Possz etiā
eē tāta nccitas vt ēt ab ipō excōicato
possz scipi elynā: cū aliūde nō pōt sub
ueniri: vt i sū. con. eo. ti. q. 146. B. Non
tū oz mltū iformare z istituē talē vxo
rē aut familiā qd dēt. z h° pp notā cupi
ditatis euadendā.

Quid si hospitat' sū in aliq' domo ad
mēfā z supueniat z ingerat se excōica
tus nūquid teneor surgē. R° fm Huil.
Si ē publice excōicat': surgere teneor
nō obstat quocūq' scādalo. Si hō est
occultū z nō possū sine ei' nota: nō tene
or surgē. A. Immo. h° casu teneor nō
surgē. f3 eū. Huil. vt i sū. cō. e. ti. q. 176. B.

Sz an supueniēte publice excōicato
ego teneor exire de domo. R° f3 Huil.
nō. A. Dū tū possū hre locū separatū ita
q' nō oporteat me cōicare i aliquo cuz
eo: z ex hoc nō timeā scādālū infirmoz
f3 eū. Huil. i dca. q. 176. B. Immo ēt l3
scīā aliqūē publice excōicatū receptuz
eē i aliq' domo possū ibi hospitari si tā
te capacitat' sit q' possū ei' cōionē vi
tare. A. z scādālū sū: vt dictū ē z p3 in
ea. q. 176. B. Nā licet mihi cū excōica
to i eadē camēa comedē f3 nō i eadē mē
sa. sū: nec i eodē lecto iacē. A. Sz nec i
eadē camera nisi nccitate vrgente: vt
p3 p3 Immo. l. c. nup. ex eo. cui' hoc fuit di
ctū origiale. vbi sic dīc. Nō q' nō dicor
cōicare excōicato: l3 ego z ipse sim' in
aliq' domo ego p meis negociis z ipse
p suis. Sz si ego z excōicat' sū hēm'
vnā camerā cōem: bñ licet mihi cū ex
cōicato eē i eadē camēa z iacē z come
dē. f3 nō i eadē mēsa vlt eo d lecto. q3 h°
nō pōt eē sū volūtaria cōione. Ibi ēt di
ct q' si excōicat' sit ex ecclīā z audiat
missā: statz sacerdos dz cessare nisi in
cepissz canonē misse z oēs alii debent
fcedē pter scholarē sūiētē misse. B.
Qd si veniā iuitat' ad aliq' festū vel
diuinū: z iueniā ibi aliqūē excōicatū
publice teneor fcedē nec dbeo ibi epu
lari l3 sedeat ad aliā mēfā. q3 oēs talit

venietes ad festū vt diuinū sit iuicem
cōicare dicēdi sū. A. Idē i sū. cō. l3: q3 ti.
33. q. 177. B.

Nūqd possū scipe l3as excōicati vel
ei mittē siue ēt nūcios vlt encēia. R° f3
Huil. Si ē nō. Dug. nullū eoz licz nisi i
cāu i q' licz ei loq. Lū tū scribit nō ē salu
tād' f3 loco salutatis solz dici. Sp3 oī
lii sanior. vñ z q' hō salutaf ab excōi
cato nō dz eū salutare. f3 p3 dicē. de' emē
det vos z h° i. A. Idē i sū. cō. e. ti. q. 143.
z i directoria l3: q3 ti. 2. §. 146. B. Qui ar
mun' ab eo sciēter fcipt l3 nō liceat: tū
nō tenet reddē: f3 iducēd' ē q' i pios vlt
ouertat. vlt ēt q' bñ facēt si ad ruborez
iducēdū excōicato fmittēt. A. ēt si ig
rāt fcepiissz: vt i sū. cō. e. ti. q. 148. B.

Quid si aliq's assurgat vlt fructū ex
hibeat excōicato aut ei salutātū se icli
net aut moueat labia q' i salutaf eū. tū
nihil dicat. R° f3 Huil. Nō icurrit excōi
catōez. pene. n. nō f3 extēdēde f3 restrigē
de. A. Idē i sū. cō. e. ti. q. 145. f3 i directo
ria dco. §. 146. dī q' hō loq' nō solū hō
f3 ēt nutu z signis p q' fac. 26. q. 6. q' rece
dūt. ad fi. z sic p dca nō vidēt licē. B.

Utz familiaritas aut pudor excuset
picipātes excōicato. R° f3 Huil. Dicē
dū q' si ē familiaritas q' expmif in illo
.c. qm mltos. qd ēt pōit h° s. §. 3. excusaf
picipātē. al' nō. A. Idē i sū. con. eo. ti. q.
166. B.

Utz ignorātia excuset. R° f3 Huil. qñ
ē pbabil' ignorātia fci excusaf. ex d cle.
ex. mi. aplice. z ex. e. significauit. f3 igno
rātia iur' nō excusaf nisi illos qb' l3 ius
ignorare. vt pueros nōdū doli capaces
A. z ēt oēs q' nec p se nec p pios potu
erūt scire. p3 r3 miores. 25. anis. z mltē
res. ff. d iur. z fac. ig. l. reglā. nisi ignorā
tia fūit crassa z supia. ex d oīti. vt aia
rū. l. 6. B. Dī ar q' ignorare scām vt
q3 nō stat ei q' iste fecit tale qd. pura cū
cū hō bñuit. q3 nec ipse vidit. nec ē fama
ita publica q' oio dbeat credi. vide de
h° i. §. 4. 4. q' icipit. Sed qd si ē publica
nā z si ab aduēfāio audiat l' leui fama
nō dz sibi d h° f3ormare dscīaz. 22. q. 5. h°

v f. z. ex eo. cū desideres. z. z. q. i. c. p. z. x. t.
q. 3. nō solū. Jus at dī ignorare, v rputa
si nesciebat q̄ ille quē vidit clicū hbe
rassē eēt excōicat. q̄ ignorātia v r dñi
ē n̄ excusat. quō at z qñ ignorātia excu
set a pctō hēo. i. ignorātia. §. 2. A. Lō. p
dicti Hof. z Hof. v r i sū. con. li. 3. r. 33.
q. 15. 4. Sed vidēdū ē q̄ dicat scire ali
quē eē excōicatū. R. fm Ray. z Hof.
z in sū. cō. eo. ti. q. 150. Df q̄ hoc scire cū
vider illū hberare elencū in casu non
cessō v l sū. vel erat pñs z audiuit fer
ri sniam. v l ipam publice denūciari. v l
ipemet excōicat. vel pñat excōicati
marie si sit cps dñi. et vel ab alio cui
merito credēdū ē hoc. audiuit. vel ē pu
blica fama ipm eē excōicatū. Secus si
audiuit ab aduersario vel a leui fama.
Nota ē fm Ray. q̄ non ē pbabil' ig
rātia si ignoret qd scit a vicinis aut cū
ē in prochia in q̄ aliq̄s ē eo tpe publice
dnūciat excōicat. aut si dicat se igno
rassē sniam pñi cpi. v l qd publice fa
ciū ē in puncia. i. q. 2. q. 2. hūanis. i. dī.
qd dicit. Adeo tñ q̄s possēt eē remor
a suo epō vel a loco publicatōis snie. z
tā recens possēt eē publicatio q̄ pba
bilis possēt eē ignorātia. Non aut est
pbabilis fm leges si ignoret q̄ publi
ce pmulgatū ē z factū. ex q̄ lapsi sūt duo
mēses. in auc. v r facte noue cōstitutōes
circa pñcipium. Et addit glo. Lredo. ē
q̄ iudex q̄ iudicat ex pñptōib' qñz iu
dicaret aliquam crassam ignorātiā
eē z pñs illū eē excōicatū vbi dñs qui
de hoc vider xitatem iudicaret pba
bilem ignorātiā z illum non esse ex
cōmunicatū. B.

Quid si sciam aliquē habitu eē excō
municatū sed actu nō aduerto z cōico
ei. R. fm Guil. Si b' faciam subito et
nō aduerto. credo q̄ n̄ pecco nec excōi
catōem icido. A. Jd i sū. cō. e. ti. q. 151. B
Quō vitādi sunt illi de quoz excōica
tōe dubitatio ē. A. nō factū. qz de eo p
xime dñi ē. sed iuris ppē varietatem
opinionū. v r in sū. con. li. 3. r. 33. q. 194.
B. R. fm Tho. in quolibet. Dubitatio

de excōicatione aliquoz aut precedit
sententiā iudiciū. aut sequitur. Si pcedit
puta q̄ nondū est declaratū p iudicis
cōsensum non sunt vitādi quousq̄ cer
to iudicio terminet. Sed si post cōcor
dem iudicium determinationē adhuc
ambiguum sit. magis standū est sentē
tie iudicium. z illi vitandi sunt. A. si sic
fuerit iudicatum ex duplici rōne. p̄ ga
iudices felicit' discutiētes negocium
plenius possūt percipere xitātē etiam
si sint min' periti q̄ alii qui pñctorie
cōsiderant z exordinarie. 2. qz hoc eēt i
magnum nocimētum vtilitatis cōis
status hominū si sentētie non staretur
sed glibet p suo libitu vellet sentētie
calūniā ingerē. qz sic litigia eēnt inter
miabilia. z id in tali casu magis ē stan
dum sentētie iudicium. nisi sit per ap
pellationem suspensio. fm Tho. v r ut
dicta. q. 194. B.

Quid si audiui ab aliq̄ dicere de scip
so q̄ sit excōicat. nūqd teneor eū vitā
re. Dicēdū fm Guil. Si audiui ab eo i
cōfessione nō teneor eū vitare. qz nescio
sicut hō s̄ sic dñs z ne cōfessio reddatur
odiosa. Jd Hof. l. 3. hug. 3. r. dixerit.
A. Lūi dictū pōt intelligi q̄ debeo vi
tare q̄rum possūz sine scādalo eius ne
dem ei occasione peccādi z ingerendi
se d̄ inris pñbitōem alioz cōini. iō de
beo d̄ h' eū in secreto monē. ar. 6. q. 2. si
tm. z ex d̄ of. or. si sacerdos. z ē qñ scio
aliū q̄ per cōfessionē z in cōfessione. B
Si aut qz ex cōfessione se excōicatū di
cit fm oēs eū vitare teneor solū i occ
to nisi eēt excōicat' publice. A. Jdem
in sū. con. eo. ti. q. 155. B.

Quid si audiui ab epō v l alio ei' pla
to seu ei' prochiai sacerdote q̄ talis
sit excōicat. R. fm Guil. Si aliq̄s pñ
ctoꝝ dicat mibi denūciādo sententiā
z talē casus de q̄ solet fieri excōicatio
A. i pñneat ad iurisdicōem excōicātis
v r pñ loco de q̄. i. B. debeo ei credē z
eū vitare. Sec' si dicat mibi cēt locutō
ne. qz non teneor credē nec eū vitare
A. Hoc verum si dicat se excōicasse.

parochianū alienū auctoritate supio
ris. tunc nō teneor ei credē si pbabi
lī dubitē de mādato. p̄fertur si h̄ dicat
in cōi locutōe. Tāc et possent eē inimi
cite int̄ ep̄m vel sacerdotē z parochia
nū suū quē dicit se excōicasse ille ep̄s
vel sacerdos q̄ nō teneret credere v̄l
nirare illum: nisi alio mō q̄ p̄ h̄bū illi
ostaret mihi de illa excōicacōe fm̄ eū.
Sui. z in sū. con. eo. ti. q. 185. Itaq̄ etia
in cōi locutōe videt credēdū p̄lati de
subdit̄ suis z circa p̄tinetia ad eoz iu
risdictionē nisi in casib̄ p̄dict̄. B.

Quid si p̄lat̄ vel sacerdos parochia
lis dicat mihi q̄ vidit prochiānū suū
aliquid faciēdū p̄t qd̄ incidit i excōica
rōem. nō aut̄ ē publicū. nungd̄ teneor
eū vitare? R. fm̄ Sui. Siue credas si
ue nō: nō teneor eū vitare nec i publi
co nec i occulto q̄tū ad vitandū pericu
lū mioris excōicacōis. z mīto min⁹ si di
cat mihi ali⁹. tñ si credā nō debeo me
ingerē cōioni illius si possū sine scāda
lo. z h̄ ne dem illi mām peccādi dū mi
bi se cōicat. A. Itud pōt bodie p̄cedē
qñ nō ē necesse vitare nisi publice ex
cōicacō: vt p̄. s. c. h̄c. 3. ad fi. i. additōe
S; oli erat necē vitare ēr occultū: s; i oc
culto: vt ex. e. cū n̄ ab hoie. ēt si sciatur
excōicar̄ p̄ delatōem p̄lati vel fide di
gne p̄sone: vt. s. s. 39. i. additōe. B.

S; qd̄ si ē publica fama vel audio a
fide dignis aliquē eē publice excōica
tū. R. s; Ray. Si publica fama est q̄
ipse sit excōicar̄ publice. vel q; noto
rie fecit aliquid p̄pter qd̄ icidit in maio
rē excōicacōez: teneor eū vitare. Sifr
si audio a fide dignis q̄ eū audierunt
denunciari. vel q̄ viderūt eū notorie
fecisse aliquid ex q̄ incidit in excōicacōez
teneor i grē vitare. z iterū eū vitare z
i publico z i occulto donec certificatus
fuerit. A. Ad h̄ facit ex. eo. cū. desidēs.
s. sc̄dē. z de reg. iur. i. p̄cipim⁹. li. 6. B.

Quid si parisi⁹ audim aliquē publi
cari quē postea inuento Bononie vbi
de hoc nihil scit. R. s; Sui. dicūt qdā
q̄ teneor eū vitare vbiq; pōt tñ veni.

gm⁹ dici q̄ si possū facile pbare excōi
catōez. vt quia habeo testes v̄l instra
teneor vitare alit̄ nō nisi in illa dioce
si. A. s. vbi est publicatio scā fm̄ eūdē
Sui. vt i loco de quo statim. B. ar. ex
q̄ ma. ac. pos. cū in rua. A. Idē in sum.
con. li. 3. ti. 33. q. 192. B.

Quid si audim aliquē excōicari vel
vidi icidere i excōicationē. postea non
vidi nisi p̄ anū: nūquid teneor eū vi
tare. R. fm̄ Sui. Si bō ē talis q̄ creda
tur timorofus z q̄ tūc seruabat excōica
tionē z mō nō seruatur possūz credē eū
absolutū. ar. ex. de offi. ordi. ex p̄te. Si
vō nō ē talis debeo eū vitare. si occultū
ē occulte. si manifestū publice. A. vō
nec ostiterit vel pbabilit̄ p̄sumat de
ei⁹ absolutōe. vt in sū. cō. eo. ti. q. 191. B.

Quid si sacerdos videat aliquē qñ
missa d̄r audire eā stando ex z nolētez
intrare: nungd̄ q̄ p̄sumē eū excōicacō
z sic eū vitare. R. fm̄ Sui. Nō est cā
sufficiēs q̄re debeat talē reputare ex
cōicacō vel iudicari. Si tñ est p̄p̄us sa
cerdos q̄ tenet cognoscē vultū pecorū
sui d; ingreere ab eo. z ei vt melius po
test consulere.

Utz p̄dicatores possint passim excōi
catis p̄cipare. R. fm̄ Sui. Elynas q̄
dem possūt accipere tpe z occasione p̄e
dicacōis vel cōfessionis: vt b. s. s. 3. d̄m
ē etiā si aliūde possint sibi puidere fm̄
quosdā. qz vt ibi dicit Hosti. illa cōsti
tutio ex eo. cū volūtate. spāliter p̄pter
p̄dicantes facta fuit. Nā tpe necitat̄
ē sine cā p̄dicacōis vel cōfessionis p̄t
recipere. xl. q. 3. qñ multos. S; p̄ter cāz
necitat̄ z p̄ter nūc d̄cas cās p̄dicacōis
z cōfessionis nō debet recipere ab excōi
municat̄ z sifr. A. s. ab oppressorib⁹
paup̄ez z dissidētib⁹. vt in. c. statim alle
gat. B. dis. 90. oblatōes. z. c. eo. ti. 3. q. 17.
q. 4. muros. Con. Ven. A. Idem i sū. cō.
lib. 3. ti. 33. q. 157. B. Tūc tñ vt fm̄
Inno. A. i. cū volūtate. ex eo. B. s. q̄
occasione p̄dicacionis si aliūde sibi p
uidere p̄t non possint ab excōicat̄ re
cipere. A. Quod videt̄ intelligēdum

nisi refutatio impediret fructū p̄dicationis: cū p̄ fructū ei possint ēr xba n̄ p̄tinētia imponi. vt apud excōicatos magis p̄ficiat p̄dicatio. dco. c. cū volū tate. Et sic p̄nt dco. dari. videlz ut ely ne nō recipiant ab excōicatis: nisi i nccī tate sustētatiōis vel p̄fecti p̄dicatiōis. B. Ad eādē quoq; mēsam nō debēt co medere fm̄ vtroq; A. Uex. ē si al pos sūt sibi puidē hz glo. Ray. vt i dicta. q. 157. B. Qd̄ si p̄dicatores nō p̄ficiāt q̄diu tñ sperāt p̄babilr de p̄ficiēdo re cipe p̄nt: vt. ff. de nego. ges. l. 3. an vltro. A. z al non. fm̄ glo. Ray. z hosti. vt in sū. con. eo. ti. q. 158. Et casus g° p̄dictos nō licet ab excōicato elynā recipe. Et vt nōf in sū. cō. eo. ti. q. 146. Inno. i dco. c. cū volūtate: sentit q̄ legatuz possit recipi ab excōicato: nisi sit factū ad h° vt oref. p̄ aia eius. dices q̄ licz mortua ria g. p̄ aia dātur nō sint recipiēda ab excōicato cū p̄ eodē orādū nō sit. ramē si nō p̄ aia: sed sicut alii p̄uato excōica tus aliqd̄ leget ecclie: illud recipe pōt qz nec testari p̄hibet excōicatus. Lon. p̄. de. de Sāp̄ona. Sz hosti. sentit dū hēc ibi. Dictū hosti. pōt itelligi quādō l3 legatū nō ēēt factū p̄ mortuario: tñ est factum vt al oref. p̄ aia excōica ti: qd̄ non licet nisi fuisset mortuus cū signis p̄nē z absoluti ēēt post mortem vt in. ca. nobis. 2. de sen. exco. Al̄ autēz bñ possit recipi legatū ab excōicato. qz p° mortē excōicati cessat cā talis p̄hi bite coionis z receptōis. scilicet correctio ēēt eo. cū medicinalis. li. 6. Sz p̄ quāta nccitate licet recipe elynā ab excōica to? Glo. Ray. vt p3 in dicta. q. 146. dicit Nō credo ēē restrigēdū ad extremam nccitatē: sed sufficit ad excusatōem q̄ indigeat: z nō possit cōmode z de facili b̄fē nccia aliūde. In directoria aut̄ li. 3. ti. 2. §. 4. 5. d̄r q̄ aliq̄ ē sustinēda incō moditas vt ecclastica fueēt iusticia. 19. dist. i. memoriā. Et vtz nccitas sit maḡ v̄f iudicādū arbitrio supioris. ēēt d̄ of ficio de. de causis. Quia tñ in trāseu n̄tib° res dilatorēz nō capit q̄sq; suo iudi

cio relinqtur. xi. q. 3. q̄ p̄decessor. Item an licebit mibi hospitari i domo excōi cati ipso abīte aut sumere inde nccia aut vinū ad celebrādū missaz. R. fm̄ glo. Ray. z in sū. con. eo. ti. q. 151. q̄ nō li cet nisi recipiat z recipiā ab vxore v̄f dispēsatore ei? hz q̄ dictū ē. §. 33. Itē nunqd̄ licebit mibi hospitari v̄f nccia recipe in domo excōicati quā inuenio sine custodia. R. fm̄ glo. Ray. z in sū. cō. eo. ti. q. 152. Si ex cōfidētia amicitie hoc facio: nō licet. qz sic q̄dāmodo d̄ho cūm eo: z obligo me ad antidota z ei cōico. al si credo ei displicē cū sciuerit furtū vel aliud p̄m̄ cōmitto: hz excōi cationē minozē nō incurro. Itē qd̄ de illo g solit' ē fratrib' dare certā sūmā singul' septimāis: z cū sciret q̄ i b̄reni excōicaref rogauit vnū de amic' q̄ di ctā sūmā daret fratrib' p̄dict' v̄sq; dum reuocaref mādātū p̄mittēt se ei sup hoc satisfactuz: nunqd̄ fratres sciētēs h° deberēt recipe illā sūmā ab illo. R. fm̄ glo. Ray. z in sū. con. eo. ti. q. 149. Si ffes hoc nō p̄curauerūt. nec peccabūt recipiēdo ab illo amico dāte noīe suo. nec ille peccabit q̄ ita sibi puidit in fu turz p̄p̄o motu z pia itētōe sciēs q̄ fra tres nihil recipiēt ab eo tpe excōica tōis. Si at̄ p̄curatib' frīb' ēēt h° sc̄m̄: il licitū ēēt: l3 ille amic' p̄p̄o noīe daret z ffes in hoc casu facerēt fraudē canōi g. p̄hibet cōicari cū excōicati. Sit enīz fraus canonī vel legi cū salua sup̄ficie l̄fē p̄ adinuētiōē aliquā dolo malo d̄ mentē eius venif. ff. de legi. l. 3. legem. Nō ēēt fm̄ hosti. z in sū. cō. eo. ti. q. 154. q̄ l3 in dictis casib' pura i viatore et pegrino z sūb' cōicari possit excōicati sūt tñ ēēt in illis q̄tū bono mō fieri pō tēt euitādi: vt p3 ex mēte dictoz iuriū .s. xi. q. 3. qm̄ multos. z ex eo. inf. alia. z. c. cū volūtate. z spālīt in. c. si de. in. fi. Itē vt p3 i directoria li. 3. ti. 2. §. 4. 5. i cā be refis pōt testis excōicat' recipi. c̄ de hereticis. in. fidei. li. 6. Itē iudex excōi cat' requiri pōt vt inuēt inq̄stiores d̄ h̄eticos: nec iqrētes iurāt excōicatores.

ex de hereti. pñdētes. h. 6.º B
 Ultimo notādū q̄ cui cōicam' viuo
 cōicare debem' r mortuo. ex de sepul.
 ex parte 2.º nisi p' mortē appareat q̄re
 ei i vita cōicādū nō erat. puta si p' mor
 tē quincat de heresi. 2. q. 2. sane. 2.º r p' r
 casū de torneamēto. de quo vide. i. tor
 neamētū. §. 3.º Itē notādū ē q̄ cui nō cōi
 cam' viuo nec mortuo cōicare debem'
 ex d' sepul. sacris. Hoc s'it nisi appare
 at q̄re ei in vitakōicādū fuisset. ex eo.
 a nobis. 2.º r ex de sepul. prochiano.

Excommunicatio

7.º de mīori excoīcatōe. Hec
 excoīcatio ē q̄ sepat a sacris p̄cipiēdis
 A. ex d' cle. ex. m. si celebrat. B. q̄ qdē
 quo ad deū uringit q̄cō p̄ctm' morta
 le cōmittit. xi. q. 3. audi. Nā talis eucha
 ristia r cetera sacra recipit in sui dāna
 tionē. ex de cohābi. cle. r mu. c. fi. §. 3. q̄
 ad eccl'ā iſligit mīor excoīcatio ip̄o iu
 re r phibēt sacra. p̄ qdē r p̄ncipalr' cu
 cōicat q̄s excoīcato: vt tractatū est i. p
 rimo. c. 8. excoīcatio 6.º 2.º cū q̄s sacrile
 giū cōmittit. 17. q. 4. mīor. A. Delū
 vī facē ea. q. c. si q̄s inuētus. ibi. Donec
 i cōuētū admonit'. rē. Aliqñ tñ sacrile
 giū incurrit i maiorē: vt si iniuriā i'ro
 get i p̄sonā eccl'asticā. ex eo. nō dubiū
 vel si incēdat vel frangat eccl'iaz. ex. e.
 q̄st. i. vel s'illa agat. de q̄. 8. excoīcatio
 4.º B. 3.º cū q̄s ē notoz' fornicator. ex
 d' cohā. cle. r mu. c. vī. 4.º cū q̄s ē simo
 niacus. ex de simo. rāta. A. Hodie iste
 casus ē excoīcatio maior r papalis. vt
 p̄ p̄ exuagātes Martini gñt. vnaz q̄
 incipit. Multe. r aliā q̄ incipit dānabile
 r Eugēni q̄rti q̄ incipit. Lū d' testabile
 B. 5.º cum q̄s recipit eccl'iaz de manu
 laici. 16. q. 7. si q̄s deinceps. ar. ad idē ex
 de elec. quisquis. A. Et tā laic' dās q̄s
 clic' recipiēs nisi emēdaucrit d̄z maio
 ri excoīcatōe feri: ex de iurepa. p̄terca.
 B. 6.º 6.º q̄sdā qñ q̄s i bello iusto seu d̄
 xp̄ianos exercet artē balistarior' seu
 sagittarioz'. ex de sagitta. artē. A. Ibi
 male vī p̄bari cū ibi nil aliud dicat ni

si q̄ dictā artē sub anathate phibem'
 nisi forte intelligat rōne notozietatis
 q̄ talis ars coīter notozie exercetur. r
 oīs notoz' p̄ctōr' icurrit minorē excoī
 catōez: vt. i. h. 9.º B. 7.º in dissidētibz
 r paup̄ez opp̄ressoribz. māifesti r apto
 ribz. publicis vsurariis. meretricibz
 qñ large dicūtur excoīcati. i. q̄tū obla
 tōes eoz ad altare nō recipiūt. A. Ad
 de. r q̄ ē denegātur eis eccl'astica sa
 cra. sicut aliis p̄ctōribz de q̄ stat. B.
 8.º in illis q̄b' negat eccl'astica sepulsa
 A. de gbus. i. sepultura. 4.º in pñ.º B.
 vt q̄ mort' in torneamēto. q̄ nō sepe
 lit i cimitēio ē si penituerit. vide. i. tor
 neamētū. §. 3.º Et idē posset dici de eo q̄
 nō cōfitef' semel in āno. ex de pe. oīs. 9.º
 in quolibz notozio p̄ctōre. oīs. neg. r
 di. 9.º illud. 13. q. 1. p̄ obeūtibz. A. Et ibi
 glo. B. de 3.º di. 2.º p̄ dilectōe. Dēs ca
 sus p̄dictos ponit Ray. r Inno. r s'it cō
 cordāt q̄ in p̄dictis casibz absolui pōt
 glibet a p̄po sacerdote. A. De p̄dictis
 tangit in sū. con. eo. 11. q. 69. vbi ē d' h̄
 glo. Ray. q̄ ad gutū casuz q̄ illi iuri de
 rogāt in mīris p̄ribz p̄ d̄zā cōsuetudinē
 Reges. n. r p̄ncipes i aliqb' eccl'ias dāt
 decanat' r alios p̄sonat' r p̄bēdas. r il
 li gbus dāt nō instituūt p̄ ep̄m. hec
 glo. B. hec cōsuetudo nō ē seruāda nec
 excusat cū sit mala. s. di. mala aut cōsue
 tudo. imo poti' guat. Nā cū sit d' eccl'a
 sticā libertatē i'roducit maiorē excoī
 catōez d' obfuātes vel obfuari facien
 tes. ex de sen. exco. nouerit. B. Nec ob
 stat ēt si ipse sacerdos sit excoīcat' mī
 nori excoīcatōe. ex eo. duobz. Nō autē
 pōt q̄s absolut' ab alieno. ex eo. nup. Et
 dico p̄p̄iū fm' hosti. i. oēm q̄ pōt illū
 a p̄ctō absolūē. Idē Tho i 4.º di. 15. A.
 Idē i sū. con. eo. 11. q. 91. B. Inſligi etiā
 pōt mīor excoīcatio ab ep̄o r etiā quo
 cūq̄ iudice eccl'astico i'feriori. ex de of
 fi. 1.º cū ab eccl'iaz. A. fm Ray. r oēs.
 vt i sū. con. li. 3.º r 33. q. 55. B. Et hoc si
 ue p̄ cōtumacia: vt. 5. q. 2. p̄nti. r xi. q. 3.
 audi. siue etiā p̄ aliis cōspis. A. Fac. 17.
 q. 4. mīor. B. Itē siue simplr. A. i. ad

rebus indefinatis. sicut i. c. i. actōe. de
q̄ statī. B. vt de pe. di. i. i. actōe. siue ad
rps. A. i. s. definatū. vt i. c. de q̄ segtur.
B. ss. di. tanta.

Quis ē effect' minoris excoīcatōis?
R. p̄ncipalis effect' ē q̄ talis remoue
tur a p̄ceptione sacroꝝ. z si se imisceat
mortalit' peccat: nō tñ scurrit irregula
ritatē etiā si celebrat. peccat ēt cōferē
do sacra: sed ab eo collata nō carēt xru
tis effectū. nec p̄hibet eligere. nec ea q̄
rōe iurisdīctōis sibi p̄petūt exercē. Si
tñ talis sciēt elect' fuerit: erit ei' ele
ctio irritāda. ex de cle. ex. mi. si celebrat
A. vt notat i. sū. cō. eo. ti. q. si. Blo. Ray.
dicit colligi ex p̄dictis q̄ excoīcat' mīo
ri pōt excoīcare z absoluerē. Itē q̄ si
ignorāter fuerit elect' ualeat electio si
p̄babilis fuerit ignorātia. Si aut' cras
sa z cōferat tali beneficium indiget di
sp̄satōe ad hoc q̄ possit illud retinē.
Et idē dicit se credē d̄ infiditō ab igref
su ecclīe vel officio dīno. De irregulari
tñ q̄ scipit bñficiū dū ē irregularis pu
tat q̄ ipetrata disp̄satōe sup' irregla
ritate nō idigeat disp̄satōe alia. Nec
ē sile de excoīcato vel suspensio snia iu
ris vel hoīs. Nā irregularitas nō ē ni
si q̄ddā impedimētū ex defectu sacri
vel canonica institutōe. pueniens. hec
ibi. Sed certe eadē vī rō i irregulari q̄
z in infiditō vel suspensio. qz silt ē inba
bilis ad executōem officii suscepti p̄
irregularitatis sine disp̄satōe. ex eo.
cū illoꝝ. Et ista rō vī ponderari i dicto
c. si celebrat. ibi. p eo q̄ ad susceptio
nē eoꝝ eligi. z c. Et qz p̄pter officiū da
tur bñficiū. ex de pben. cū scdm. Item
glo. in dco. c. si celebrat dicit q̄ si excoī
cat' minori eligat ēt ignorāter nō valz
electio. qz ignorātia eligētū nō fac ip
sū habile. Et si sciēt talē eligerent pua
rēt iure eligēdi. ex de cle. cū i cūctj. B.

Utz excoīcat' minori possit intrare ec
clesiā. R. fm Ray. Nō vī intrādo pcc
care. qz nō ē remot' nisi a sacris. vnde
z forsitā pōt intrare ad horas z dicē cū
aliis: vñ tñ n̄ ad missāz aut si ad missāz

non ad osculū pacis qd ē qñ loco cōio
nis a qua sine dubio sepatus est. ex de
cle. exco. mi. si celebrat. A. Hos passus
doc. latius examināt. Vñ quo ad igref
sum ecclīe: vt p̄z i sū. con. li. 3. ti. 33. q. 109
Ray. z hosti. dicit q̄ talis excoīcat' us
tutius facit si non intrat anq̄ sit abso
lutus. Si tñ intraverit cā ozādi: p̄serti
vt dicit Ray. ecclīam nō cōsecratāz nō
videt' peccare qz non est remot' nisi a
sacris: imo forte pōt intrare ad horas
dum tamē nō ad missā. S; p̄mūz se
cūri' est. Et satis videt' concordare hosti.
dicit q̄ pōt audire dīna p̄ter missāz. sed
secūri' facit si ex deuotōe abstineat: ar.
s. vi. ad eius. Blo. hō Ray. dicit. Credo
sine p̄iudicio q̄ z misse poterit iterē.
dum tamē ibi non cōicet. qz minor ex
coīcatio non separat nisi a participati
one sacramētoꝝ: quē i sola p̄ceptōe cō
sistit. ex de cle. exco. mi. si celebrat. hu
go tñ notauit. ti. q. 3. si inimic'. q̄ ab in
troitu ecclīe separat. qd nō credo. Satis
tñ credo q̄ h' modi excoīcat' us pacem
non debz recipere cum aliis post agnus
dei. qz osculū illud succedit loco eucha
ristie. hec ibi. S; hoc nescio quo iure p
betur. Quo hō ad scdm si talis excoī
catus possit cum aliis dicere officium
in choro. z an alii debeant ipm admit
tere: vt p̄z in sum. con. eo. ti. q. 170. ho
sti. distinguēdo dicit q̄ sic qñ est excoī
catus. qz casualiter vel ex negligētia
coīcauit excoīcato. Secus si ex cōtem
ptu. qz p̄pter p̄ctm mortale etiā si occi
tus est suspensus ē q̄quo ad se. z si no
torius ē cōtemptus puta qz h' fecit ip'
inhibitionē sibi publice factā p iudicē
z hoc nō pōt aliq̄ tergiversatōe celari.
z vitare d̄z vitari. ex de cōba. cle. z mu.
c. vfa. z c. fi. Itē hosti. addēs dīc. Lau
do tñ vt p̄us faciat se absolut' q̄ suū of
ficiū i choro cū aliis. p̄seq̄s. Blo. vero
Ray. dicit q̄ licz sit notoria h' modi ex
coīcatio. qz tñ nō ē suspensus q̄ ad alios
nullus tenet ei' officiū vitare. qz nō ē
puat' seu suspensus ab executōe sui oz
dinis. sed tñ a p̄ticipatione sacroꝝ q̄ in

sola pceptoe consistit. ex de cle. ex. int. c. si. hec ibi. pōt dici qd pmiū dictuz pce dūt nō rōe minoris excoīcatōis notorie sed rōe delicti. p. c. m. n. mortale notoriū inducit suspēsiōē quo ad se et quo ad alios: vt notat in sū. con. li. 3. ti. 29. q. 3. Quo tñ ad vitatōem hodie aliq̄ ino uata sūt: vt p. 3. s. c. h. c. 3. ad si. in addi tione. B. Excoīcatōis absolutio vide s. absolutio 5.

Excusatio. Que excu sant a cōpa siue a pena habētur infra. pe na p. 5. 3.

Exemptus. Qui dicūt se exēptos et allegāt pūilegia s̄quisiti ab ordinariis ostēdere tenēt. A. s. totū pūi legiū qd asserūt se a sede aplice hēre ipso ordinariis: aut in loco cōgruo et se curo aliquis alius prudētib⁹ vīs oī suspitōne carētib⁹ ad h⁹ p. d. c. s. ordia rios deputat infra terminū cōpetentē p facti q̄litate ipōz ordinarioz vel de legatoz suoz arbitrio moderandū iusto ipedimēto cessante: vt l. c. cū perso ne. de q. i. B. et tradē trāscripta arti culoz de gbus fuerit trouerha. Qd si ad exēptōem allegāt solā p̄scriptōem debēt de hoc facē fidē. Si nō allegant vtrūq: tūc si pūilegiū ad plenum non sufficiat: s̄ tñ cāz pbeat p̄scribendi te nētur p̄scriptōem phare. A. videlicet .40. ānoz: et allegatū pūilegiū exhibē per modū p̄dictū: vt in eo. c. B. Et p batōe pendēre nō turbētur. A. Lū rōe pūilegiū sint i possessione exēptiōis nō violēta. nō clādestina. nō cessa p̄cario de qua fidē corā eis dē fecerunt: vt ibi. B. Qd si nō allegāt et exhibēt tale pūilegiū qd cām p̄scribēdi pbeat. A. sal tē vt ibi. B. diocesani vtant iure suo. ex de pūile. cū p̄sone. li. 6.

Exēpta ecclia et monachi vlt canonici vel cūerfi et ppetuo oblari itelligunt exempti. A. siue sint cūci. siue nō: vt i c. de q̄ statū. B. Nō at p̄s byt q p̄ochi anoz curā h̄z quo ad ea q ad ipāz curā

p̄tinēt nec ipi p̄ochiani. ex de pūile. p exēptōem. li. 6.

Si eximāt canonici alic⁹ ecclie nō ppter h⁹ sūt exēpti cūci. s̄ bñ eo? A. s. q exēptis cūciis itelligūtur exēpti taz ca nonici q̄ alii cūci. d. c. c. p exēptōez. B. s̄ ipa ecclia nō ē ppter h⁹ exēpta. A. an neuro casu. siue pūilegium cedat ca noniciis siue cūciis: vt in rex. de quo sta tim. B. ex de pūil. per exēptōem li. 6.

Per monasteriū seu p h⁹ modi locū exēptū itelligi oī tā de ipō q̄ de cimi terio et domib⁹ monasteriū. et theatris. hortis et areis q̄ sunt iux eccliam: ar. 12. q. i. n. c. i. a. et c. nulla. 17. q. 4. diffiniuit. A. Idem in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 166. circa finem. B.

Exēpti q̄rūcūq; gaudeāt libertate: nihilominus pnt cōueniri corā ordina riis rōne delicti siue cōtract⁹: aut rei d qua d eos agit: nisi delictū sit cōmissū i loco exēpto. vel datus ibi sit iustus. vlt ibi sit ipsa res litigiosa Itē nō pnt cūe niri vbi domiciliū hnt si alibi dliquāt vel dunt vlt res ipa existat. nec etia pnt diocesani illoz vbi domiciliū hnt remittere exemptos si cūeniant ad lo cū vbi deliquerūt vel dixerūt vel res d̄sistit. ex de pūil. volētes. li. 6. saluis q̄ dicunt in se. s. Et h⁹ etiā sciēdū q̄ qdā sūt pūilegiati ita q nec rōne delicti vlt d̄er vel rei pnt cūeniri: vt p̄dicatores minores et cisterciēses.

Exēpti nō pnt cōstruē oratoria vlt ca pellas i locis nō exēptis sine lnia dioce sanoz nec i sic cōstructis nec tpe iterdi cti i casib⁹ nō exp̄ssis. A. s. i iure: vt i. c. auctoritate. de quo. i. B. celebrare vlt facē celebrari. alif p ordiarios compe scātur. Et si p̄p hoc cōseruatores eozū ferrēt sentētiās d ordinarios nō valēt ex de pūile. auctoritate. li. 6. In locis et exēptis nō pnt exēpti p̄dicta facē nt si de lnia vel pūilegio. A. sedis aplice spāli. sicut p. i. rex. q. segf. B. vt i dicto c. auctoritate.

Exēpti nō debēt assumē lites suozuz hoīuz. A. liboz: ut i d. c. auctoritate. B.

eri censualiū. ex de pūil. auctoritate.
li. 6.

Legatus de latē fm Ber. bñ pōt co
gnosce d cāis d exemptos. qz per pūile
giū eximūtur a ptate epōz z h' modi:
h' nō pape vel legatōz ei. Secus tñ d
aliis legatis. Notant hec de offi. lega.
qz trāslatōem. A. In glo. Et eo. ti. c. p. di
cit glo. qz legat' de latere q ad hoc itel
ligit. siue sit cardinalis siue ali' de latē
dñi pape nūllus. Nō aut si sit legatus
rōe loci seu dignitatis: vt archiep's cā
tuariēsis. de q dñi dō. c. p. z siles: vt et
notat i sū. con. li. 2. ti. 5. q. 166. ad fi. B.
Monasteria mōdialiū dñi si sūt exem
pta debēt singulis ānis p ordinarios
visitari. vt i cle. artēdētes de sta. mo.

Forcismus. vide su
thecismus. pra ca

Expositus Si paf v'l
alius eo sci
ente vel ratū hñte filiū vel
patron' libertū vel dñs seruū ifantem
v'l aliqū p'dictōz lāquidū cuiuscūqz
etatis expofuerit. v'l si alicui eoz alimē
ta impie negari trigerit. fili' hoc ipso
a patria ptate liberat' ē. z libr' fit inge
nuus. z seru' liber. Isti qz q hos suscipi
unt n pnt pp' h' i eoz p'ois ius aliqd
v'dicare. ex eo. c. vnico. A. f. de ifatib'
z lan. expo. B. Quid aut sit patronus
libert' vel ingenuus hēs. i. libert'. s. p.

Extrema vnctio.
De ea of. i. vnctio extrema.

Alsum. Quere. i. mē
daciū. De
falsariis dñs f'raz papaliū.
vide s. excoicatio 3.

Alma. Quāuis pncipali
ter sit curādum d
bona vita: nihilomin' q'tum
qs pōt curare dñs de bona fama. z ne p
rimū de eo scādaližetur. hec bñt mltū
plene. xi. q. 3. inf' h'ba. A. z clāi'. i. q. i. no
lo. B. z. i. scādaliū. s. fi. Fama quō resti
tuēda sit ab eo q aliquē infamauit h'

supra detractio. s. p't.

Amilia. Quō paterfa
milias dñs regē
z corrigē familiā suā: Bñ fm
Buil. Sicut ipse tenet filius z familie i
educatōe corporali: sic z i disciplina mo
rū. vñ h' nō seruās z fidelitacē nālē de
serit z ē deterior i fidelib': qz nō sūt
sub lege g're: nñ fuāt illud i'inctu legi
nāe. vñ. La d Thimo. 5. Si qs suoz ma
xime domesticōz curā nō h'z fidē nega
uit. z est infideli deterior. di. 47. s. necē
est. z. c. q'z libet. A. Idē in sū. con. li. 3.
ti. 1. q. i. vbi ē addit q ex eo q dñs a po
stol'. maxie domesticōz p'z q p'fami
lias nō solū tenet curā regimīs h're cir
ca domesticos. i. circa filios: vt exponit
Aug'. sed ē circa oēs suos p quos itel
ligūtur fui q de familia sūt. z q hec cu
ra cōrectōis n solū dñs eē h'bez: s' ē exē
pli boni z h'boz. qz hec ē spēs et'ne: vt
dicit Aug'. vñ sicut ad et'nā corpora
lē tenet qs tpe nccitatis ita z ad hanc.
Si hō nec sic corrigūtur: dñs eos abiicē
a se si pbabil' credit p hoc eos corrigi
z sine h' i malitia p'nacit' p'seuerare:
ne sit patron' criminis: sicut p'z in vxore
fornicaria. Qd si pbabil' credit p hoc
eos licēti' peccare. p suā aut curā z per
suū timorē vider eos a mlt'. z si nō ab
oibus malis se tpare ei nō iputat quē
sit as filioz. vñ z i dō. s. necesse est dñe
h'ero. Just' nō polluit ex vitio filio
rū. qd tē fiet si n erit qd sibi iputet. B
Quid si dñs facit suos iurare q dicēt
ei si quē viderit sciuerit v'l audiuerint
surripuisse aliqd de reb' suis: Bñ fm
Buil. Credo sine p'iudicio distinguēdū.
qz si iste dñs pbabil' h' triculēt' z se
rus: nō tenet suare: qz illicitū fuit qd
iurātū est. Si aut credit z h' māsuer'
z nō nisi rōnabil' p'cessur': distingue'.
qz si res tales sūt q p'tineant ad custo
diā illi' q iurauit: suari dñs. puta si qs
viderit furē asportātē res q eius custo
die cōmēdate sūt pōt p'sequi res furti
uas. al' tenet dñū restituere. Si autēz
non tenet ad custodiā illarū rez: tunc

si pōt pbare tenet reuelare. Si hō non
pōt pbare nō d3 reuelare nisi talib' p
sōis que pnt pdesse z non obesse. Et si
alio mō iurauit: nō fuit licitū iuramen
tū nec obligatoriu. A. Idē i sū. con. li.
p. ti. 9. q. 31. Ubi ē d' fm Hug. q' si ali
quis de testib' synodalib' sciat sol' cri
mē alicui' nō tenet denūciare epō licz
iurauerit dicē crimina que sciret: nisi
posset pbare. al' d3 tacere ne sit pātor
crimis. z. q. i. si peccauerit. nisi hoc faci
at secreto. tñ epō vel ali' cui reuelat d3
secrete corrigere h' i criminosos: ar. 22.
q. 5. hoc vñ. B. Silē ē hēf s. correctio
2. q. 5. se. z s. crimē. s. 3. Qd i ordinan
do regit q' bñ pñt familie sue hēs. i.
ordinādus. s. 12.

Femina non pōt recipere
caracterē alic'

ordinis clericali ipediente se
ru. nec ē actū alicui' ordi exercere. 23
di. sacratas. A. Hoc fuit dictū Ray. vt
p3 i sū. con. li. 3. ti. 23. q. i. dic vt ibi p3 q'
hoc nō pñt facē q' tūcūq' sint scē z re
ligiose. B. nec pāicare seu publice do
cere. dif. 23. mulier. 33. q. 5. mulierem. A.
pñt tñ i caplis suis z claustris forozes
suas exhortari ad bonū z docē sed non
i ecclia: aut i publico: aut i synodo fm
glo. Ray. z in dicta. q. i. B. Item nō po
test iudicare sup cāis spūalib'. A. nisi
put ponitur s. abbatissa. s. p. z 3. circa
excoīcatōem z suspēsiōē. B. Sup tē
poralib' hō vbi est cōsuetudo pōt. ex
de arbi. dilecti.

Femine q' tūcūq' deo sacrate vasa
z pallas sacras aut vestes quibus dñō
ministrat cōtingere nō debēt. vel incē
sum circa altare deferre. di. 23. sacratas
z de cse. di. i. vestimēta. Femina quō. z
qñ possit esse testis. vide. i. testis p. s. 3.
Femine nō pñt ad iudiciū trahi psona
liter i vlla cā que iure nō expmī. sed
nec religiose ēt si cōfentiāt vide. i. iudici
um. s. 5. z 6. A. i. q. incipit. mulieres ad
iudiciū. z se. B. z. i. testis p. s. 3. De clau
sura monialiū z q' nō litigent nisi p
curatores. vide. i. monialis. De multis

q' nō pñt femine ēt abbatisse vide s.
abbatissa. De ornatu quoq' sc̄lariū mu
liez hēs. i. ornatus.

Ferie dicūt ur q' foerie eo
q' pstant vacationē
ab his que in foro. s. iudiciali
agi cōsuerūt. vel dicunt ferie q' se
stiuē. A. Idē in sū. con. li. p. ti. 12. q. i. fm
Ray. B.

Feriaz qdā sūt tpaneē: qdā repētime
qdā solēnes. Tēporanee sūt q' dant p
fructib' colligēdis z sūt duoz mēsum
grā messū z vindemiaz. A. quoz mē
sū vn' ē p messib': z ali' p vindemiis
vt in sū. con. eo. ti. q. 2. vbi ē notat q' in
oi terra dāde sūt ferie p messib' ēt si n̄
crescit ibi ānona: qz oēs cōiter gno idi
gent z hēt necesse sibi p aliquo tpe p
uidē. s. 3. p videmus nō dabūt nisi vbi
sūt vinee: vel saltē vbi ē cōis vsus vi
ni. B. Et fm oflas regiones citi' aut
tardius indicunt z pconzant. ff. eo. pñ
des. z de offi. pcon. si in aliqū. In his
nō pōt fieri pcessus iudicialis nisi de af
sensu partiū. ex eo. cōqst. in fi. Repen
tine hō ferie sunt qz impator indicit
ppter victoriā quā fecit. vel qz vxorē
duxit vel ei fili' nat' ē. z h' i. Et dicunt
repentine qz repēte seu subito indicū
tur. Et nullus pter pncipē eas indicere
pōt. L. de feri. l. a nullo. A. Idē in sū. cō.
dicta. q. 2. B.

Ferie hō solēnes seu festiue sūt qdā
p̄cipue solēnitates. s. Nata' dñi. sancti
Stephani. sc̄i Johis euāgeliste. scōruz
Innocētiū. sc̄i Siluestri. circūcisionis.
epiphaniaz. z septē dies dñice passiōis
z resurrectōis cū septē sequētib'. roga
tōes etiā trib' dieb'. ascēsiō dñi. pēthe
costes cū duob' q sequūt. festiuitates
oēs h̄ginis gl̄iose. B. i. que erāt tpe. c.
quest. ex eo. vbi hec ponūtur p. Sic
go. nonū. B. natuītas Johis baptiste
12. ap̄loz. sc̄i Laurēti. dīcatōis beati
Michaelis. oīuz sanctor. sc̄i Martini.
ac dieb' dñicis. ille festiuitates quas
singuli ep̄i in suis diocētib' cū pp̄lo z
clero duxerint solēniter celebrandas.

A. q̄ vicinis tm̄ circummoratib⁹ idicēde
sūt. nō gnālī oib⁹: vt i.c. p̄nunciādū. de
q̄. i. nisi forte illis q̄ ibidē. p̄ illo tpe mo
rarētur. q̄z forēses z q̄cūq̄ bonas loci
vbi se reperit⁹ cōsuetudines suare de
bēt oī. s. q̄. 5. z di. 12. illa autē. Et h⁹ intelli
git de factis auctoritate ecclē romane
canonizatis. q̄z ephs nō pōt p̄ se aliquez
sc̄m canonizare. ex de reli. z vene. sanc.
c. p. q̄. 3. z nō i sū. con. dicta. q. 2. **B.** de
ose. di. 3. p̄nunciādū. z ex eo. cōstus. Itē
statuit Eusebi⁹ q̄ festū inuēnsis sacre
crucis q̄nto nonas mai⁹ solēnī celebrē
tur. de ose. di. 3. crucis. **A.** Idē ē fūādū
est de festo exaltatōis fm̄ glo. Ray. p̄ i
dicta. q. 2. q̄. 3. pōt p̄cedē vbi h⁹ ob tiner
de cōsuetudine. al nō vī iure cauēri. **B.**
Itē festū de corpe xp̄i: vt in cle. si dñm
de reli. z vene. sanc. Et nota h⁹ q̄ int p̄di
ctos dies sūt qdā q̄ de facto nō festanē
q̄tū ad cessatōne ab opib⁹: s̄ vidētur
abrogari p̄ dñā cōsuetudinē q̄ i eis hēt
locū: cū nō ita sint de p̄cepto dei sicut
ē dñica z maiores illa. Itē autē dies s̄
tres dies rogationū. Quidā ē nō fuāt
oēs septē dies passionis. z etiā p̄ toraz
octauā pasce. **A.** Hic p̄z q̄ septē dies
dñice passionis p̄cipiūt in. c. cōquest⁹
ex eo. nō solū ad vacatōez fori iudicial⁹
vt qdā voluerūt dicē: s̄ ē ad cessatōez
ab opib⁹: s̄ cōsuetudo sit i dñiū. Patet
ē h⁹ q̄ dies dñica z maiores illa sūt de
p̄cepto dei. de q̄ lati⁹ dñm ē s̄. dñica dies
s̄. p̄. in additōe. Itē q̄ cōsuetudo nō ex
cusat q̄tū ad festa iurj dñi z bñ. q̄z n̄
la cōsuetudo vel ē hūana cōstitutio pōt
valē dñi dñi. s. di. 3. utate. z. c. si cōsue
tudinē. z. 2. q. i. sūt qdā. Quo hō ad fe
sta iurj positiui excusat. s̄ d̄z latius di
stinguit. Aut cōsuetudo ē rōnabilis itro
ducta forte ob aliquā rōabilē necessitatē
tacētib⁹ p̄latis ecclē. z excusat. Nā rōa
bilis cōsuetudo vī legi hēt. di. i. c. cōsuetu
do. Si hō cōsuetudo nō sit rōnabilis q̄z
nō ē introducta ex aliqua rōnabili cā:
sed pot⁹ ex auaritia vel deuotōis tepi
ditate. put cōiter solet cōtingē: p̄ se non
excusat. imo potius gnat. ex de cōsue. c.

fi. z di. s. c. mala. Et iō p̄lari iurj posse de
bēt conari talē cōsuetudinē abolere. z si
nō possunt ad p̄ci⁹ euitādū laudabilī ta
ceat. 4. di. dñi. q̄. 3. p̄latis tacētib⁹ non
celebrātes dicta festa excusant: dñmō
non sint p̄tinacis. p̄positi ip̄a non cele
brādi etiā si a p̄latis p̄ciperētur. sicut i
sili dicit Tho. erga solutōem decimarj
sc̄da sc̄de. q. 87. arti. p̄. Et forte q̄ ad fe
sta gnālī p̄cepta regnī auctoritas pa
pe. hoc est q̄ sciat z toleret dñā cōsue
tudinē. Et nō vī sufficere taciturnitas
ep̄i. cū non hēat p̄tatem d̄ legē sup̄iorj
z per cōsequē nō possit tollere festa ab
ecclia gnālī itroducta nisi forte p̄p̄ ta
citurnitatē ep̄i. subditi autē iusta igno
rātia excusent. Quo hō ad festa p̄ticu
laria loci taciturnitatē sufficē puto ep̄i
p̄p̄. p̄dictis ē festis p̄ceptj adde
deditōem cuiuscunq̄ oratorij: vt in
dicto. c. p̄nunciādū. de ose. di. 3. Quod
puto itelligendū q̄tū ad loca ip̄ius
oratorij. **B.** Sūt etiā alia festa p̄ con
suetudinē itroducta toti⁹ ecclē. sicut
sancti Nicolai. z forte alia. **A.** Et ideo
sunt obseruāda cū cōsuetudo sit taci
ta lex: z p̄ lege hēatur si rōabilis sit z
saluti p̄ficiat. di. i. c. cōsuetudo. Et eadē
rō est de cōsuetudinib⁹ particularibus
respectu particulariū locor. ar. dicti. c.
p̄nunciādū. z. ff. de rei ven. l. que de tota
Un⁹ z festū sancti Bartholomei fm̄ di
uersas cōsuetudines diuersis dieb⁹ cele
bratur. ex de obser. ieiū. cōsiliū. **B.** De
die dñico sp̄at⁹ z qd etiā agēdū i festis
hēs s̄. dñica dies. z. i. s. s̄. z se. De festo
conceptōis beate Marie x̄gūis dicen
dum fm̄ Tho. in. 3. p̄te. q. 27. q̄ l̄ roma
na ecclia ip̄m non celebrēt tolerat tū
cōsuetudinē aliquarū eccliarū illud fe
stū celebrātū. Un⁹ celebritas non ē ro
talit⁹ reprobāda. S̄ nec p̄p̄ h⁹ q̄ festū
ceptōis celebrat⁹ dat itelligi q̄ in sua
ceptōe fuēr sc̄a. s̄ q̄ q̄ tpe fuit sc̄ifica
ta ignorat. celebrat⁹ festū sc̄ificatōis ei⁹
pot⁹ q̄ceptōis i die ceptōis ip̄ius.
De faciēdo festū trinitatis cōsuetudo
tenēda ē. ex eo. qm̄. **A.** Ibi etiā d̄ q̄

alicubi celebrat ifra octauas penteco-
stes. z alibi i dñica añ aductū. **B.** hō
die tñ ex mādato Jōhis pape. 22. fit p
vlem ecclesiam.

Itē nota q̄ festa apłoz. euāgelistaz.
z. 4. doctoꝝ pñcipaliū. **A.** v3 Hierony-
mi. Ambrosii. Augustini. z Gregorii:
vt in. c. gñofus. de quo. i. **B.** debēt sub
duplici officio p̄ vniuersas eccl̄as solē
nī celebrari. ex de reli. z vene. san. gñof-
sus. li. 6. **A.** Aliq̄ hō intelligūt q̄ ad offi-
tñ: s3 cōgruēt vī intelligēdū q̄ ad oīa.
Nā de apl̄is claz ē q̄ sūt p̄cepta: vt s.
s. 2. **Idē** gō d3 intelligi de festis euāgeli-
staz z p̄fator doctoꝝ q̄ egparāt ibidē
apłis: de qb̄ i rex. dñi. c. fit hmo sit cum
apłis sub vno t̄extu z cōstructu xboꝝ
nec ē x̄fiste q̄ solū p̄ duplici officio fu-
isset facta tā longa decretalis: p̄cipue
cū hō postponat tā i rubricis breuiarii
q̄ in d̄cretis seu decretalib̄. **Itē** qz in
dcō. c. gñofus: iudicat eccl̄a eos int̄ oēs
scōs singl̄arit debē honorari. **Itē** quia
hec dictio solēniter q̄ ponit i dcō. c. gñof-
sus s̄ḡt celebratōez oimodā z vacatio
nē ab opib̄: vt i. c. cruci. de cse. di. 3. ubi
solēnī celebrari mādant. Et oēs itelli-
gūt i hō significari oimodā celebratio-
nē. Et qd i dcō. c. gñofus addit d̄ officio
duplici fit ad augmētū z n̄ ad diminu-
tōez solēnitat. Et ita cū sup hō p̄hes cō-
tulisset cū p̄uect̄ doctoꝝib̄ asseruerūt
dcā festā euāgelistaz z doctoꝝ obfua-
da fore q̄ ad oimodā celebratōez sic et
apłoz. s3 forte alicubi cōsuetudo excu-
saret s3 distictōez positā s. s. 2. x. z nō.
i additōe. **B.**

Qñ debem̄ festū icipe? **R.** Quātuz
ad̄feriatōez a vesp̄a i vesp̄a. ex. c. oēs.
A. z de cse. di. 3. pñuciandū. Et fuit ori-
giale dcñ scrip̄te: vt p3 Leuit. 23. **B.**
Et intellige vesp̄a. i. sero. **A.** i. ab vlti-
ma p̄e diei p̄cedēt̄ seu vigilie. v3 ime-
diate post. 24. horā. v3 ad vltimā p̄e
diei festi: qd z pōt patē p id qd h̄f gen̄.
p. vbi d̄f. Factū ē vesp̄e z mane dies
vn̄. Et s3 **Nico.** de lira. ibi scriptura lo-
q̄t de die nālī q̄ ē. 24. horaz. Artificial

ho ē q̄ diu sol ē sup fr̄a. cui p̄mā p̄e v3
māe ponit p̄ tota die: z p̄mā p̄e noctis
quā vocat vesp̄e p̄ tota nocte. Et dicit
idē **Nico.** In vesp̄e c̄plef. dies artificia-
lis. **Igr̄** s3 scripturā z scām ecclesiaz fe-
stū icipit immediate p̄ occasū solis diei
p̄cedentis v3 ad occasū solis diei festi
B. Tñ festoz iūtiū z finis iūx̄ eoz q̄lita-
tē z offaz. regionū cōsuetudines seruari
d3. z sicut magnitudo ipoz: exigit p̄us
incipēz tardī: t̄mari. ex eo. qm̄. **A.** hō
dcñ alig male p̄pēdūt ipm̄ allegātes
dinutue dicētes q̄ per cōsuetudinē. p̄t
minui festū. cū tñ clare cōstet q̄ loq̄tur
nō diminutue: s3 augmētatiue dicēdo
p̄us icipe z tardī: t̄mari. z nō dic̄ tar-
dī: icipe z p̄us t̄mari. Itaqz cōsuetu-
do n̄ pōt minue festū nisi eēt de ill̄ qb̄
cōsuetudo derogare pōt scōm modū di-
ctū. s. s. 2. x. z nō i additōe. Pōt aut̄ cō-
suetudo festū augē p̄ter q̄ i dñica cui
solēnitas nō d3 icipe añ occasū sol̄ diei
sabbati ne videamur iudicare: vt in
.c. pñuciandū. de cse. di. 3. Et ex p̄dictis
clare pōt colligi q̄ nulla cōsuetudo pōt
excusare laboratē i sabbato p̄ occasū
sol̄. Et idē ē de laboratib̄ i dieb̄ p̄cedē-
tib̄ festa maiora q̄ dñica: cū vt s. p3 i
hō fiat d̄ ius diuini. **B.**

A qb̄ abstinēdū sit i festis? **R.** Ut
hoies meli⁹ possint vacare diuinis debēt
abstinē ab oī ope fuili. i. nō solū a p̄e-
catis: s3 et a mechāicis z agricultura z
h̄i: vt nec mercatū fiat. nec placitum
nec aliq̄ ad penā iudicet: vt ad mortē
nec iuramēta fiāt nisi p̄ pace. hō tñ. s.
abstinē a iuramētis z si honestū sit nō
ē neciuz. **A.** Sat̄ vī posse dici q̄ ad
iudicialia iuramēta: de qb̄ vī loq̄. c. i.
et. c. sit p̄ceptū. i. aliis hō cōsiliū ut maḡ
abstineat i festis q̄ i aliis dieb̄: hō est q̄
maior necitas v3 geat. In eodē. c. d̄f et
q̄ in festo iuraf̄ nō solū p̄ pace: s3 et p̄
alia necitate: vt dicit ibi glo: puta. p̄ fi-
de. p̄ obia. z p̄ fama. **B.** Et q̄ a p̄dict̄
abstinēdū sit h̄f de cse. di. 3. rogatōes. z
et. c. oēs. i. s. q. 4. c. p. 2. z 3. Et nota q̄ his
dieb̄ p̄cessus iudicari nō tenet etiaz

si fiat d' ofesu ptiū nisi necitas vigeat
 v' pietas suadeat: puta si eēt cā d' bilitū
 psonaz. ex eo. cōstus. **A.** Et ibi glo. dat
 exēplū necitatis dicēs. Si eēt res tpe
 pitura: vt vbi res celeritatē desiderat
B. Et mīto nun' o'z q's hīs dieb' facē
 aliqd qd' deſe ē p'ctm: q'z magis peccat
 i feſto q' i aliis dieb'. **A.** Un' z h'z Nico.
 de Lira Ero. 20. Qui cōmittit adulteriū
 vel aliud p'ctm mortale in feſto facit d'
 duo p'cepta: z d' illud qd' vetat qd' agit
 z d' p'ceptū de ſcificatōe feſti. vñ cū cir
 cūſtātia p'cti que trahit i aliā ſpēz ſit d'
 necitate cōfeſſionis neceſſe ē z hāc cir
 cūſtātia t'p'is ſ'hteri: d' q' lati' d'ctm ē d'.
 cōfeſſio: z ſ. 5. i. additōe. p'ctm aut' veni
 ale nō r'upit feſtū h'z L'ho. ſcda ſcde. q.
 122. arti. 4. Nihilomin' z a p'ctō venia
 li debem' diligētē cauē oī tpe p'ctm i
 feſto: alit' diſponimur diſcrimini. Eccl.
 10. Qui ſpernit modica paulatim d'iderit
 Aduertēdū q'z q' i maiorib' ſolēnitati
 bus nullo mō licet piſcari. In dñic' hō
 dieb' v' iſeriorib' et nō licet niſi cā v'z
 gēre z cū lnia: z tūc fiat portio pauperi
 bus. ex d' feriis. c. licet. Et ſic colligitur
 q' v'bi cūq' iuſta cā cogit opari in feſtis
 ſi pōt fieri d'z a platis p'cti lnia. q'z ipi
 habēt iudicare ſi ē iuſta cā. ex de offi.
 dele. de cāis. Et d' lucro paupib' portio
 d'z fieri. Et qd' dicit' ē in piſcatōe idē ea
 dē rōne pōt dici i aucupatōe: maxime
 q'z ibi hoīes magis occupātur currēdo
 vel aliud faciēdo. z ſit mag' i publico
 q' piſcatio. Itē q'z oē op' ſuile phibet
 i feſto. Leuit. 23. z ſ. 5. 6. Et ſic ē regula
 phibitua. Un' oē illud intelligit phibi
 tū qd' nō ē ſpāl' cōceſſus. vt d' in cle.
 extit. de h'bo. ſig. Itē venatio fori' in
 bibet q' ē oī tpe v' phibita. ſ. 6. di. q' ve
 natorib'. z. c. q' venatori. z. c. vident. z. c.
 Eſau. z. c. qd' p'deſt. z. c. an putatis. Ad c'
 itelligētiā glo. in dco. c. qui venatorib'
 ſup' h'bo venatorib' dicit. Nota q' eſt
 venatio oppreſſiua. z hec illicita. ſ. di.
 6. c. vlt. ſ. h'is ita. vbi d'r. Lepit' Nēbroth
 eē robuſt' venator corā dño. i. hōi'z op
 preſſor z extincor. De hoc d'r Beñ. 10.

Segl. Quedā arenaria. qdā ſalutuoſa.
 Arenaria ē cū q's pugnat i arena cum
 beſtia dētata. z ad h' locat opas ſuas.
 Et hāc q' exercet peccat mortali. z q' eā
 aſpicit. z q' eā exercet ē iſamis niſi g'ra
 viriū experiēdaz. ff. de poſtul. l. i. ſ. itē ſe
 nar' De hac loq' h' c. z duo ſeqntia. z. 3.
 q. 7. ſ. tria. Saltuoſa eſt q' ſit i ſiluis z
 ſaltib'. z hec licita ē. tñ ē illicita ex tpe
 vt i q'drageſima z in dieb' ieiunioz. i.
 eo. an putatis. Itē ex p'ſona. q'z clico nō
 ē licita etiā ſi paup' ſit ſim q' ſcda. 4. di. f.
 q' rūdā. q'z pōt alit' victū q'rere. nā tal' fa
 ciat ciſtas. z calatos. z retia. de cōſe. di. f.
 ſ. nunq'. Laico licita ē ob necitatem. p
 pellib' z carnib' non ob voluptatez. z
 h' de ea q' cū clamore ſit. Ponē aut' la
 queū vel rete ſine ſtrepitu z clamore
 z canib' licet ē cleric' cū etiā mōacho
 liceat tēxē linū p' capiendis piſcib'. de
 oſe. di. ſ. nunq'. De ſalutuoſa loqtur. i. eo.
 Eſau. z duo ſeqntia. c. hec glo. Qd' glo.
 dicit nulli licē venari i dieb' ieiunioz
 ſubaudiēdū. g' mīto min' feſtoz: i qui
 bus forti' cūenit ab opib' ſuilib' abſti
 neri: cū mercata z ſilia nō phibeātur i
 ieiuniis q' tñ inbibēt in feſtis: vt ſ. 5.
 6. Itē nō v' licitū ſonare vel cātare in
 feſto niſi honeſte z cū rōnabili cā. al' ē
 oī tpe v' phibitū. vñ i. c. donare. ſ. 6. di.
 dicit glo. Quid de cithariſtis z aliis q'
 ſuis vtunt' iſtris: nūqd' ē licitū audire
 vel tāgē ea: vel talib' p'ſonis aliqd' da
 re. Et qd' ad voluptatē v' luxuriā nō.
 q'z deū morib' ſtimulat q' vocib' p'ph'
 delectat. 92. di. i. ſcā. S; ad laudē dei bñ
 v' ob aliā iuſtā cām: puta recreatiōis.
 q'z debilis ē vel iſirm'. **B.**
 Quid agēdū aut qd' liceat i feſti: **R.**
 Debz q's intēdere magi dñis: vt hym
 nis pſalmis z cāticis ſpūalib'. de oſe.
 di. 3. ieiunia. **A.** i his cōphēdiſ z oſo. q'a
 oſo oī tpe ſaluti nſe ē necia. Luc. 18. O;
 ſp' orare z nunq' deficē. iō eſt d' p'cepto
 p'cipue in feſto. vñ i ſū. cō. li. 3. ti. 37. q.
 119. notat ſ; theologos q' oſo ē de neci
 tate p'cepti: ſicut z qd' cūq' aliud ad ſa
 lutē neciūz. z dicit' orinēri ſub p'cepto
 1 3

de sciñcarõe sabbati. vñ z p̄cipit q̄ in festo missa iteg saltē vsz ad bñdictōes sacerdotis iclusine audiat. de ose. di. i. oēs fideles. z. c. missas. B. Itē p̄dicatō nūb⁹ h̄urib⁹ z regularib⁹ disciplinis. ex de vi. z ho. cle. cu. decorē: ex de sta. mo. cū ad monasteriū. s. 3. Licet ēr do cere talia xbo vñ scripto i festo. Nam z in sabbato circūcisio fiebat z sacrificia. A. Idē i sū. cō. l. p̄. ti. i. q. 7. h. Ray. Et sic int ceta debem⁹ attēdē p̄dicatōi z hoc h̄z idigētiā oī tpe itelligo eē de p̄cepto p̄serti i festo: qz vt p̄rie patuit oē illud ē de p̄cepto qd ē necium ad salutē aīe. z p̄z p̄dicatio xbi dei est ita necia ad salutē aīe sicut corporalis cib⁹ ad salutē corporis. Nā cibus aīe ē xbu. Deut. 8. 7. Math. 4. 2. Prop̄ qd p̄culū p̄ditōis iminet nō solū nō audienti s̄z ēr ex negligētiā xbu dei auditū i mēoria nō retinēti: vt p̄z p̄zeg. omel. 8. vbi dīc. Verba dei q̄ aure p̄cipit mēte retinere. Lib. 7. n. mētis ē fimo dei: z q̄si cib⁹ accept⁹ s̄tōacho lāguēte reiciit qñ audit⁹ fimo i vētre memorie nō tenet: s̄z q̄q̄s alimēta nō retinet h⁹ p̄fecto vita d̄spat. Eñe g^o mortis p̄culū formidate si cibū scē exhortatōis nō accipit. si xba vite. i. alimēta iusticie i mēoria nō tenetis. hec ibi. Si g^o audiētia xbi dei ē saluti necia z cōter de p̄cepto. vñ z in dicto. c. oēs. d̄ ose. di. i. d̄f q̄ oēs fideles q̄ ueniūt. i. debēt uenire i sacris solēnitatib⁹ ad ecclīaz audiant scripturas ap̄loz z euāgelii. Pro q̄b⁹ scripturis vñ intelligēda p̄cipue ip̄a p̄dicatio p̄ quā exponūt p̄plo ip̄e scrip̄e. vñ et statū i. c. sacerdote: qd immediate segtur p̄ d̄cū. c. oēs. d̄f. Sacerdote xbu i ecclīa faciēte q̄ egressus de oratorio fūit ex cōicef. Ex hoc vñ inuere q̄b⁹ sit mortale: cū ex cōicato nō irroget nisi p̄ culpa mortali. xi. q. 3. nemo ep̄oz. Itē de ose. di. i. q. die. d̄f. Qui die solenni omisso ecclīe quētū ad spectacula vadit ex cōice tur. Claret at. qz omittit quēt⁹ ecclīe qñ ad missas z ad p̄dicatōes ad q̄s oēs debēt uenire nō ueniūt. B. s̄z vt p̄t. L. ho

scō. a. scō. c. q. i. 2. n̄ phibet q̄s facē opa q̄ p̄tinet ad p̄uidētiā nccīoz tā sibi q̄ p̄ ximis: sic bñdō p̄sonam vñ res seu qd cūq̄ aliud dānū vitādo. A. Non tñ q̄ cōsistat i cessatōe lucri. al⁹ licet mercari. qd vñ nō ē. ex eo. c. p̄. Nec cū omisiōe dīnoz q̄b⁹ p̄ncipalī itēdēdū ē: vt statz p̄nū ē. B. Math. 12. Quis ex vob⁹ hō q̄ hūent vñ ouē z ceciderit sabbato i foueā: nōne tenebit z leuabit eaz. Immo ēr licet p̄ nccitate bellare. vñ z machabei i sabbato pugnātes excusāt. 23. q. 8. si nulla. A. Peli⁹ ex d̄ reg. iur. qd nō ē. de q̄ h̄f p̄ Math. 2. De q̄ ēr vide s̄. bellū p̄. s. fi. B. Itē s̄z Buil. si iacētib⁹ segetib⁹ i agro: aut fenis i p̄rato imine at tēpestas p̄nt inde fmouē. A. Si du biref z timeat qd res corūpāt vel mltū d̄teriorēf s̄z eū. Buil. vt i sū. cō. l. p̄. ti. i. q. 9. B. Itē n̄ credūt peccare mō talit carnifices z piceme q̄ p̄parāt vi ctualia vt seq̄nti die vēdāt si pus nō poterāt cōmode p̄pare aut p̄pata fuare. A. Idē i d̄cā. q. 9. s̄z eū. Buil. Et p̄t dīci q̄b⁹ vñ ē si cibaria sūt necia p̄ die festo: aut p̄ die seq̄nti i q̄ nō poterāt con gruo tpe p̄pari. al⁹ nō licet cū sit op⁹ fer uile. Leuit. 23. B.

S̄z qd d̄ his q̄ opellūt a dñis vt ope rēt i festis. R. s̄z Buil. Si iusto metu in ducti h⁹ faciūt vident⁹ p̄p̄ nccitatē excusari. al⁹ nō tenēt obedire nisi i licitis z honesti. A. Idē i sū. cō. d̄cā. q. 9. B.

Quid d̄ his q̄ d̄bētes dñis vecturam bladoz afferūt i dieb⁹ festiuis. R. s̄z fm Buil. Nō excusāt nisi alia nccitas ad h⁹ eos cōpellat. Uectores tñ mercū et alimētoz aut p̄sonaz ad loca remota cū al⁹ nō possint sū gūi icōmodo credo excusari. z sūt d̄ viatorib⁹ z cursoribus. A. Idē i d̄cā. q. 9. B.

Utz in festi liceat scribē. R. s̄z Buil. Nō licet scribē i aliq̄ grādi: vt d̄ āt̄no i q̄termū: s̄z scholarib⁹ lectōes suas no tare z fmōes. z i lectōib⁹ libros corrigē Nō at licet circa p̄dca locare opas su as z p̄ p̄cio facē. A. vñ ēr adducē ad hoc opas alienas fm Buil. vt i d̄cā. q. 9. B.

sz tm spualia z sine pto.

Quid d barberus z minutorib? z fer
ratorib? eqz. R. fm Huil. Si i festi b?
faciut pncipalr ppeccatate eoz gbus
vult: credo q pnt excusari. Sec? si p
pter cupiditate lucris. Sz z illi q de tali
bus regrut eos excusant si alt nō pote
rāt sibi cōmode puidē. loqu nō excu
sant. A. Jō i sū. cō. dca. q. 9. Sz q ad bar
bitōfores nō video q cā occurrē rōabil?
z excusabil? possit cōf quare nequeat
post festū differri. B.

Sz qd de molēdinis. R. fm Huil. In
molēdinis ad vētū vel ad aquā q abfz
mag opa hois exercēt: credo fūadā cō
suetudinē regiois nō phibitā a p̄latis.
Molēdina xō cū iumētis debēt gescē
Nā z iumēta vacare iussa sūt sabbato.
Ero. 20. A. Lerte idē vī de q̄cūq; molē
dino. Nā lz aliq nō fgrūt magnū labo
rē hois regrut tū iuge mīsteriū z occu
patōez: z sic dīnū cultū z dūotōem ipe
diūt. z cū regula sit phibitua z h? non
repiat pmissū cōstat ex sup̄dictis nō li
cere: nisi rōnabilis artet nccitas. B.

Quid d eūib? ad mercata q fiūt i fe
stis. R. fm Huil. Si aliq hoc faciat n
cōsuetudinarie sz p sua nccitate: nō credo
q peccz mortali. Sec? si cōsuetudinarie
seu lucrādī cupiditate. z maxie subtra
hēdo se a dīnis: aut ēr si h? i mercata. p
hibita sint a p̄latis illi? loci siue forsan
excōicata. A. q cāu ēr si aliq d aliena
diocesi venirēt iciderēt i excōicatōem
rōe delicti sz eū. Huil. vt i sū. cō. li. p. ti.
iz. q. iz. B. Dēcata tū q ex qd nccitate
fiūt d victualib? z necessariis ad diez
aliquē nō credo illicita eē. dū tū ppter
h? nō subtrahāt se a dīno offō. A. Jō in
ocā. q. iz. Et h? pōt itelligi vey p q̄ridia
nis nccitat: b? occurrētib? qb? nō p̄r aliē
puidēt: vt sūt tabne vī hospitia. p via
torib? z p pegrinis nccō ābulātib? vī
ēr icolis alt nccia nō hntib? qz nō hēnt.
nec aliis tpib? pnt sibi puidē. z sp qn
hec agūt: nō ppeccatate sz ppeccat
tate egētū fiāt. z d lucro paupib? por
tio def. ex d feruis. licet. z s. s. xi. B.

Quid d illis q i dieb? festis p elya
tm arāt agros paupēz vī faciunt opa
eoz. R. sz Huil. nō credo q dīncl dieb?
aut maiorib? solēnitatibus liceat. A.
Blo. l. c. licet. ex eo. dicit q maiores so
lēnitates sūt natiuitas dñi. epiphāia. re
surrectio dñi. z ascētio z pētecostes. Sz
glo. Ray. vt p3 i sū. cō. eo. ti. q. xi. vocat
solēnitates maiores festa xpi. z beare
xgis. z p̄cipue diē dñice passiōis. z apo
stolor? petri z pauli. Sz hec glo. q̄rū
ad festa brissime xgis z petri z pauli
p̄t itelligi nō q sint d iure dīno: sz q in
eis min? liceat opari. B. De mioribus
ār festis sic. i. z an octauas pasce z cōfili
b?: credo q liceat seq cōsuetudinē regio
nis. Ad h? ar q licite fiūt: o3 q. ppeccat
nō subtrahāt se a dīnis. z q talia nō faci
ant. ppeccat affectōez carnalē aut spe imu
nēatōis: sz p̄p deū z q paup̄tas illi? h?
exigē videat. A. Jō i sū. cō. dca. q. xi. vbi
addit sz eū. Huil. q o3 ēr q ista cōsuetu
do sciēt tolēt ab epō. z si dubitē vtz
ep̄s talia sciāt z sustineat: recurrē o3 sa
cēdos loci ad ep̄s: vt sup h? cernificetur
ab eo. qd puto intelligēdū qn dubitat
vtz cōsuetudo sit legitime p̄scripta. Als
cōsuetudo circa h? i festa sat? p se excu
sat: vt p3 s. s. 2. h. z nō. B.

An liceat opari circa edificatōem ec
cliaz. z h? i. A. v3 locoz sacroz z ad op?
mistroz paupēz ecclie: vt i sū. con. dca.
q. xi. B. R. sz Huil. Lredo q liceat p
cipue ad op? mistroz paupēz q nō hēnt
reddīt? sibi sufficiētes. ita tū q h? i la
bor nō sit vī ad vltimā fatigatōez. vī
ne. ppeccat h? dimittat missa z h? i dīna. A
qz nō o3 dimitti missa q ē obligatōis z
id ad qd qz tenet. ppeccat id ad qd nō tenet
sz eūde Huil. z i dca. q. xi. vbi ēr dicit q
h? cāu istō opari p̄t fieri ēr in p̄cipuis
festiuitatib? si nō sit phibitū vī cōsuetu
dini loci dñi. B.

Vtz p? celebratōez dīnoz in festi au
dita missa liceat opari. R. sz Huil. Nō
lz. nō tū. ppeccat qd libz in modicū op? peccat
in dīnalr: vt si i vinea vī agro purg3 q
aliq d modicū qd fistabat p icuriā aut

reper fracturā i sepe. z h'i. A. Quātū
tū laboris aut opis possit q̄ sine pctō
facere i festōnō ē desminatū : s; ad ar
bitriū bōi viri recurrēdū ē s; eū. Buil.
vt i sū. cō. eo. ti. q. 13. Silt' ē dīc' recurren
dū ad arbitriū boni viri p̄ q̄ta necita
te liceat opari in festis: vt p; eo. ti. q. 9.
Qui ē dīc' q̄ qñ occurrit rōnabil' neci
tas: recurrēdū ē p̄ dispēsatiōe ad ep̄m
si cōmode pōt adiri. Al' putat q̄ suffici
at dispēsatio pprii sacerdotis discreti
tū. z q̄ tāta possit eē necitas z tā noto
ria q̄ auctoritate p̄p̄a posset q̄s talia
facē. Et b' notat i sū. cō. eo. ti. q. 8. B. De
bis q̄ in festis faciūt ferta z h'i vana.
vide. l. negociatio. §. 8. z de choreis sup̄
chorea. §. 2. De die dñica. sup̄ dñica.

Feudum ē concessio rei imobil' scā pro homagio. ex de simo. c. ex dili

gēti. A. Hec fuit diffinitio Bos. cui i ef
fecru cōcordat diffinitio Hosti. vt p; in
sū. con. l. i. p. ti. §. q. 56. vbi ē p; q̄ pprie
tas remanet apud cōcedētē. z vsufruct'
trāsit in feudatariū seu i accipiētē. z in
heredes masculos z feminas si de eis
notarij dictū fuerit ad h' vt ip̄e seu he
redes ei' dñō fuiāt ad desminatū futi
um siue ad idesminatū. B. Et aliud q̄
dē est p̄mū. s. q̄d a p̄e vel a quocūq; d'
supiorib' ē acq̄sitū. Aliud m̄mū. s. q̄d
p̄ feminā ē acq̄sitū. Itē feudū aliud ē
cōditōale. s. q̄d dat ad certū futuriū seu
cōditōez. A. Et si negauerit vasallus cō
ditōez feudi ip̄m amittē d;: vt i sū. cō.
eo. ti. q. 59. vbi hec oīa fm Hosti. notāt.
B. Aliud ē nō cōditōale. Itē q̄dā est
ppernū. s. q̄d trāsit ad hēdes: q̄dā nō.
Et sciēdū ē q̄ sūt q̄dā incorporalia q̄
qñz dñs loco feudi vt guardia z castal
dia. A. Et ista nō hēnt ppriā nām feu
di s; Hosti. vt in dicta. q. 59. B.

Res immobilis ecclie de nouo non pōt
dari in feudū. Nā z plati h' iurāt. Sed
res q̄ erāt prius feudales p̄nt itez infeu
dari: puta si vasall' p̄p̄t aliq; cāz pdat
feudū v' moriaf possit p̄lat' cōcedē filio
eius v' alteri. ex de feudis. ex pre.

Quō acq̄rit feudū? R' fm Hosti. q̄
drupl'r. p̄ mō p̄ inuestiturā: puta cū ali
q̄s tradit alicui possessionē rei immobil'
corpaliē. v' cū hasta. v' cū baculo: aut
aliq; tali a dñō q̄ dicit sē p̄p̄t h' inuestire
z acq̄rit p̄ id q̄d loco inuestiture hēf vt
cū dñs dicit alicui. Vade i possessionē
illi' fundi z teneas. p̄ feudo. 3. acq̄ritur
p̄scriptōe: vt si. 30. ānis tenuit feudū z
dñō fuit i h' inuestit' nō fuerit. 4. acq̄ri
tur p̄ successionē nō qdē ex testamēto:
s; poti' ab intestato. Nec. n. valer aliq;
ordinatio defūcti in feudo scā. nā āt h'
mōi successionis tal' ē q̄ ascēdētes nō
succedāt i feudo: puta p̄ filio. Descen
dētes ho sic. z p̄ qdē fili' p̄r i nō filia.
Itē nepos ex filio z nō neptis. z sic vs;
i infinitū. postea ho succedūt collatera
les. S; isti d' cōuerdie ip̄erit nō succe
dūt: s; solus fili': q̄ d'ficiēte fuerit feu
dū ad ip̄eratozē z cōfert cui vlt. A. Jd
in sū. con. eo. ti. q. 60. B.

S; nūqd filia succedit i feudū? R'
fm Hosti. Nō nisi de pacto v' q̄libz cō
ditōe feudi. vel nisi filia p̄ morte p̄ris
redemerit feudū a dñō. aut dñs inuestie
rit eā de bñficiio p̄ris p̄p̄t p̄ris amo
rē: vt i cōstitutōe Frederici quēdamodū
feudū ad filiā ptinet. c. p. A. Jdē i sū.
con. eo. ti. q. 61. Vbi ē idē qd d' de filia
d' d' oī. ple ex femineo sexu descēdēte.
z q̄ si feudū sit femineū: tūc fm q̄sdaz
succedit filia p̄r i m̄ri i feudo. B.

S; p̄ quē pōt fieri inuestitura feudi?
R' fm Hosti. Fieri pōt tā a femina q̄
a masculo ēr miorē. 25. ānis si feudū sit
ver'. si ho sit nouū n̄ p̄r a miorē fiēi ni
si sit pubes z iurauerit nō dūenire. In
uestit' i aut pōt q̄libet ēr fuus: nisi dñs
ignorauerit eū fuū. pōt ēr q̄s inuesti
re z inuestiri tā p̄ se q̄ p̄ aliū vt p̄ p̄cu
ratozē. A. Jdē in sū. con. eo. ti. q. 62. B.

An feudatari' hēat p̄stare iuramētū
z q̄le. R' fm Hosti. In oī feudo statim
facta inuestitura regit iuramētū fide
litari: nisi ex pacto remissū sit. A. Jdē
i sū. cō. eo. ti. q. 69. B. Et h; fiēi his ver
bis z sūb'. Ego talis iuro ad sacra dei

euāgelia q ab hinc i ātea ero fidelis
tali: sicut d3 eē vafallus dñō: nec id qd
mibi sub noie fidelitatis cōmiserit pā
dā alii ad ei⁹ detrimētū me sciente. Et
hoc sufficit. Et nota q vafallus obliga
tur dñō fm q puetū ē: z h3 q feudi nā
z cā regis i pī vī vicinaz cōfuetudo
regit: qb⁹ dñi cōficiētib⁹ potit vti iure scri
pto. A. Jd i sū. cō. li. p. ti. 5. q. 57. B. Lō
munif at obligat vafall⁹ dñō i p lib⁹. p
ne sit ei in aliqd dñū d corpe suo sed
vtrabit z ipedit. z ne id qd dñs facē
intēdit z facile pōt fieri reddat ei diffi
cile vī pōssibile. s. latēter d pcurando.
3 ne revelet secretū suū alicui maxie
q possit obedē. s. nec illa p que minus
tur fieri. 4 ne sit ei iusticiā vel hōe
statē. s. impediēdo. de honestādo filiaz
vel vxorē. maculādo ei⁹ famā dō scō
vel ofensu. A. Etia tacito: vt dissimulā
ter audiēdo hōa ifamie d dñm. Facto
hō vt p libellū famosū: vt in sū. cō. eo.
ti. q. 63. vbi hcc oia notant. B. 5 ne ali
qd dñū in tpalib⁹ ei faciat vel vtilita
tē ipediat. 6 vt fidelit ei pbeat cōsiliuz
q ad hōbū z auxiliū. d. reb⁹ z p sōa sua
pobant hec i li: feudoz. de forma fi
delitatis. c. p. z. 22. q. 5. de forma. c. de iu
re iur. ego. Jtē l3 vafallus nō debeat eē
p aliis d dñm suū. c. de postu. c. fi. tñ. p
se z suis hōib⁹ pōt petē z d fendē ius su
um: ar. c. de iure iur. petitiō. A. Jdem
i sū. cō. d. cā. q. 63. Ubi ē addit q idē hō
sti. pōit aliā formā iuramētū fidelitatis
videlz. Ego Titi iuro sup scā dei euan
gelia q ab hac hora i antea vsq ad vl
timū diē vite mee, ero fidel⁹ tibi dñō
dñō meo d oēm hōiez excepto ipatore
vl rege. Vafall⁹. n. d oēm hōiez d3 dñm
iuuare ē d frem z filiū i cā iusta: nisi d
aliū dñm atigore. Uñ z in sacro illū ex
cipē d3. Et notādū q i pdict⁹ oib⁹ dñs
d3 fidelis suo vicē reddē. vt. l. 5. 7. dñ. A.
hoc clare hī i. c. de forma. 22. q. 5. B.
Quib⁹ ex cāis amittit feudū. R. fm
hosti. p qd amittit si vafallus fuēit
clic⁹ vī religiosus. qz nec tales succedūt
i feudo. 23. q. 8. 5. p. 2. amittit si bēa. va

falli steterit p ānū z diē q nō petuēt
a dñō iuestituraz feudi. s. i. z si ipe va
fall⁹ p mortē dñi nō petiēt ab hēdib⁹
dñi: vt in li: feudoz. in qb⁹ cāis feuduz
amittitur. c. i. Et h⁹ vey. nisi ipe vafall⁹
fuerit minor ānis. i. 4. qz tal⁹ nō cogit si
delitātē facē. Jtē nisi sit miles: qz h3 p
fimo ānū z mēse. Jtē nisi iusta cā ipe
dierit: vt i lib⁹ feudoz. d phibita feudi
alie. p lorbatiū. qm inf dñm. Et itelligi
tur iusta cā: vt p mortē vī capitales
inimicitias vī aliā iustā abñtiā. 3 amir
tis cū vafall⁹ tribus vicib⁹ corā pibus
z h⁹ mōi regit fidelitātē iurare nolue
rit: qm dñs par⁹ sit facē iuestituram.
4 si vafallus i feudaueit feudū alia
lege q ea quā ipe h3. vel i talē vafallū
q feudū fuare nō pōt. 5 si vafallus inf
fecit suū ppriū germanū vel germā
filiū. vel aliqd cōmiserit qd picidii noie
oricat addh⁹ vt totā hēditatē hēat. De
picidis hēs. l. picida. 6 si vafall⁹ dimi
tit dñs suū i pūo nō mortuū nec ad mor
tē vtheratū. s. i. p p alias mltas ing
titudies q enumerat i li: feudoz. qbus
mōis feudū amittit. c. p. z. 7 si vafal
lus sciēt negauerit feudū vī prē aut
cōditōez ei⁹. Sec⁹ si ignorat. Qd si va
fallus nō vult oñdē de pre feudi presu
met q totū teneat i feudū. 8 si vafal
lus feudū alienauerit. z si qdē p parte
alienauerit: illā prē amittit: z libe ad
dñm reuertet nulla pscriptōe obstāte
Nec pderit vafallo si p factā alienati
onē recupauerit feudū ipm nisi igno
rāter alienasset. 9 si vafall⁹ dñm accu
sauerit: aut si testimoniū d ipm i cā nō
tñ criminali sed ēt ciuili tulerit: licz q
dā dixerint q i ciuili pōt. io. si vafallus
vocat⁹ a dñō q secū vadat i expeditōe
publica. puta vocat⁹ ab ipatore vt sec
vēiat Romā p suscipiēda corōa z h⁹ i n
venēit: nec aliū p se dñō suo acceptum
miserit. vī ei stipēdia mulierie nō dōdent.
A. hec oia ēt nōnt in sū. cō. li. p. ti. 5. q.
64. B. et qd qñ ppē fidelitātē nō fuatā
amittit feudū nō itelligit ipō iure sed
p sniaz. Si hō alienatū fuerit ipō iure

hosti. q
et imob
enue: au
b iustit
re bē v
officiōz
acgn
feudū:
it. 4. acgn
cāmēto:
paler aliq
cāmā at b
cedētes nō
hō. De f
n z nō filia
pna: sic vī
hōe collat
eri nō hōz
z iurēt f
a vī. A. Jd
feudū: 8
vī qib⁹ cō
monē pīs
z dñō iustit
ppē pīs an
no quādam
A. Jd i sū
qd dñō de f
cām dñm
trac fm dñ
feudū. B
ritura fe
ā a fōrm
is si feudi
i iurētoz f
i iurētoz p
fōrmā dñ
qz iurēt
ū vt p p
i. q. 64. B.
iuramētū
ado statim
mētū fā
fū. A. Jd
iurētoz p
d facta d

pdif: vt iuno. sic. hec oia hosti. pbat
i su. ti. de feudis. A. hosti. qd ad hunc
casu vñ simplr dicē q amissio feudi fit
p sniaz. s. iuno. dic q i cau alienatiōis
fit ipō iure: vt nō f. i su. cō. e. ti. q. 65. B.

Qñ dñs amittit ius qd in feudo hēt:
R. s. hosti. Sicut vasall' amittit feu
dū. p p culpā: ita dñs p prietatē feudi
vt i li. feudoz. si de feudo controuerſia
fuit. c. dñs amittēte. Dñs. n. vasallo dñ
vicē repēdē: vt i li. feudoz. d forma fi
delitatis c. p. i. fi. z si nō repēdēt: mēto
cēsebit malefic'. A. al malefid'. z ten
dit ad idē. s. clari'. B. vt ē ille q d va
allū dephēsus fuerit p fidus. 22. q. 5. d
forma. 95. di. esto subiect'. ex d iure inf.
puenit. Et tal' ēr pnat iure qd hz in va
sallū. z feudū trāsit ad supiorē. Nō itel
ligas tñ ipō iure: s. p sniaz. A. Idē i su.
cō. dca. q. 65. B.

Quid si dñs moriēs ples filios relin
gr. nūqd uasall' iurabit fidelitatē oib'
R. s. hosti. Nō puto. qñ vasall' n co
git. p vno feudo ples hñe dñs marie
i comitatib'. ducatib'. marchib'atib'. q
hodie diuidi n pñt. A. Idē i su. cō. e. ti. q.
. 67. Ubi ēr addit fm hosti. q nec pōt
dñs sine volūtate vasalli feudū aliēa
re. Idē ēr i gnālī alienatōe vasalli n cri
nēt nisi h' nōiati dñm sit. Et subdit. Ali
q tñ volūt dicē q eqli vñ mori dñs cō
cedi pñt. B. S. si vasall' moriēs ples
filios religt: oēs debēt iurare fidelita
tē si feudū idiuissū hñt. S. si ex diuisio
ne totū feudū ad vnū puenēit: ille sol'
iurabit. A. Idē i su. cō. li. p. ti. 5. q. 66. B.

Utz vasall' possit feudū ffrutare: R.
s. hosti. pōt ēr sñ volūtate dñi. z p'
h' n tenebit ffruire dño. verū tñ nō dñ eū
offēdē. A. Idē i su. cō. e. ti. q. 68. B. Qui
dā dicūt q nō pōt ipz ffrutare iurito do
mio: vt. L. de acti. z obli. l. sic in iurto. Pri
mū vñ xius si tpe z loco dbito repudi
et. alr d. A. Dictū hosti. formal' hñ in
. c. vno de vasallo q d cōstitutōez lotha
rii feudū alienauerit. B.

Utz fili' repudiās hēditatē pñs pos
sit retinē feudū. R. s. hosti. Nō. s. aut

totū d; retinē. aut totū repudiare. nisi
forte eū dñs tanq' d nouo bñficio iue
stiat agnat' s'entietib'. A. tñc. n. bñ re
tinet feudū sine aliq onē hēditario: vt
i tex. l. alkato. vbi ēr idē dñ d agnatis re
pudiātib' hēditatē. qd ēr nō f. i su. cō. e.
ti. q. 69. Et dicunt agnati q p virilez se
xū dscēdūt. Cognati hō q p femineum
fm hug. B. Agnati hō bñ pñt aliq d
feudū retinēre repudiata hēditate: vt
i cōstitutione Frederici. an agnat' vñ fi
li' d fūcti repudiās hēditatē possit feu
dū retinē. c. si cōtigerit.

Utz feudū possit p vasallū legari ec
clesie. R. s. fm hosti. Si feudū fuit d ca
mera dñi z ad tps dñi: nō pōt legari:
nec ēr hēs succedit. sñr ēr eccleie nō pōt
legari si de nā feudi ē q vasall' fuit i
ppa psona. A. Et i tali nō succedit cñ
cus ēr si fili' sit fm hosti. z i su. cō. e. ti.
q. 71. B. Si hō sit pñnū z ppetuū: tñc
pōt p aia legari. A. Si cōsuevit p alium
seruiri. dca. q. 71. B. nisi consuetudo re
pugnet. A. Idē dca. q. 71. B.

Utz eccleia possit recipi i pign' feu
dū qd laic' ab ea tenet: ita q nō cōputē
tur fructus in fortē. R. s. iuno. Dicūt
qdā q pōt: dūmō durāte pignore non
recipiat seruitiū feudi. qd tñc solū ve
rū ē qñ ipi fruct' nō multū excedūt va
lozē seruiri aliogn cēt d mādātū dei.
ex de feudis. c. p. Uel dicqz eūdē. q bec
dcretal' z sikes loquūt qñ feudū illicite
a laico dñet' z recupari n pōt. A. L. d.
Hosti. l. 3. aliq alr dixerint: vt i su. cō. co.
ti. q. 38. B.

Ides. vtz oēs teneātur
hñe fidē explicatā
R. s. fm Tho. scda scō. c. 2. Di
cēdū q maiores ad q's pñet alios eru
dire tenēt hñe pleniorē noticiā d credē
dis q inferiores: nihilomin' tñ oēs te
nētur fidē hñe explicatā d mysteriis
xpi pñpue qñ ad ea q cōiter in eccleia
solēniātur z publice pponūtur: sic de
incarnatōe passionē. z h' i. s. al' subtilē
cōsideratōes tenētur aliq magis vt mi
nus explicite credē fm q cōpetit statui

et officio vniuersiuiusq.

Utz oēs teneant explicite credē trinitatē. R. fm Tho. vbi s. Dicēdū qz mysteriū xpi explicite credi nō pōt sūi fide trinitatis: vt qz fili dī carnē assūpsit. et de spū scō oceptus fuit: iō p tps grē teneat qlibz ad explicite credēdum mysteriū trinitatis.

Utz confessio fidei sit necē ad salutē. R. fm Tho. scōa scōe. q. 3. Lū cōfitei fidē p teneat ad pceptū affirmatiuū. iō non sp nec in qlibz loco ē de necitate salutis i aliq loco et tpe. qñ. saligs interrogat de fide si racēt credēt vñ nō hñe fidē vñ qz fides n̄ eēt xā. vñ aliu ppt ei? tacitur nitatē auerterēt a fide. Utz cū infidelibus sit disputandum de fide. hñs. l. in fidelis. §. 1.

Alius. Quadruplex est stat filioz. Alii. n. scē nāles et legitimi. vt q d vxo rib? pcreat. et d his hñs. l. legitimus. Alii nāles tñ vt filii ocubine q de soluto et soluta q vxor eē possit nascū. Alii sūt legitimi tñ ut adoptiui. Alii spurii qui de adultio vñcestu. vñ al p leges dāna to coitu nascū. A. vñ al vulgo ocepti q pñez demonstrare nō pñt. ff. de sta. ho. l. vñgo. Et pñca ē nōt glo. in. c. tātā. c. x. q. si. sint le. ponūt qz in sū. cō. hñ. 4. ti. 34. q. i. B. Utz filiusfamilias possit facē elynā vide s. elya. et §. 4. Et vñ ali quo mō de reb? pñs accipe vñ expēdē hñs. l. peculii.

Apud quē fili? debeat nutrirī scō diuortio? R. fm Tho. Si fili? minor sit triēnio regularit vñ ē q d eē penes mñez. si maior penes pñez. s. iudex examinare d3 apd quē modi? moref. nec p triēniū alēd? ē apud mñez et expēsis pñs. A. D3 dicē vt tñ p triēniū apud mñez alēd? sit expēsis pñs: vt p3 in. sū. cō. hñ. 2. ti. i. q. 61. vbi hec nōt. B. L. so. ma. l. i. A. Immo poti? diuortio facto apud quēlibi mō. vñ educari debe. l. i. et ibidē i auct. si pñ. dī. Si pñ cā3 diuortii pñtēit apud mñez ad scūdās nuptias nō veniēt libi nutriat pñs expēsis.

Si xō eō. apud pñez mñis locuplet et pñs. si pñ mñ idone? sit. tūc. n. apud mñez locupletē nutriat quēadmodū fili locupletes cogūt mñez egētē alē. qd at de alēda mñe egētē et filius idigētib? edictū ē. hñ. qz in oib? ascēdētib? et descēdētib? pñs vñusqz nāe pñcipim? obseruari. B. Si tñ alē diuortii eēt infidelis et puer in minori etate d3 dari fideli. non obstat q indigeat mñis obsego. vt ponit Tho. in 4. dī. 39.

Utz malitia pñt nocet filio. et eo? R. fm Ray. Nō nocet q ad deū: s. nocet infidū q ad penā tpalē. dī. 56. mñq. et c. nasci. 6. q. i. si qo. Et de hac mñ hñs. l. pe na p. §. 7. Itē malitia pñt inducē pñe sūpñez d3 filiū. dī. 56. si gēs āgloz. et ecō tra malitia filii inducit d3 pñem.

An filii nāles aliq mō succedāt pñt? R. Si pñ h3 filios alios legitimos vel nepotes: tūc licet ei dare vñ reliqre naturalib? eo3 qz mñ vñā vñciā et nō vñ tra. vñ soli ocubine semiuncā et nō vñ tra. L. de nālib? libe. l. mñe. Si at nō hēt alios filios legitime descēdētes sed habeat ascēdētes. tūc legitima pte filia ascēdētib? reliquū inf nāles distribuē pñt. Qd si nec ascēdētes nec descēdētes hēat tūc licet ei instituē nāles isoli dū hēdes. L. de nāli. l. i. auct. licet. Ab intestato xō quō nāles succedāt. vide. i. successio. §. pñt. Debent quoqz nāles pñci arbitrio boni viri etiā si legitimi ex tant et succedant. aut si diuge viua alii sint hēdes et ipi pñstant idē patri si op? sit. vt in dicta auct. licet.

Quid de spuris. R. Spuris. s. q ex dānato coitu sunt fm leges. A. v3 cum muliere quā quis nō posset hēre i vxo rem rōne osanguinitatis. affinitatis. religionis vel alteri? mñmonii. seu cum quis h3 pñs. vel etiā duas cōcubinas sūt. vt in dicta auct. licet. B. omni pñor sūf bñficio excludūt. vt. L. de nāli libe. auct. licet. Sed tñ interest epī facere qz vterqz parētum talibus liberis necia submifret b3 q suppetāt facultatē. c. x. de eo q duxit i ma. quā pol. cū hñer. Et

l' b' m' ag'it ius canonicū q' ciuile. De filiis ex adultero vide s. adulterium. Itē de h' m' vide. i. illegitimus. De filiis autē nutriendis et aliis expositis vide s. exposit'. Filii excludūt ab hereditate p'ris i trib' casib'. vt. i. hereditas. s. 2. Cui parētis additōem. s. liberā v' seruilē seg'it filii. vide. i. filius p. s. 3.

Lagella i quib' consistat factoria hēs. i. satisfactio. s. 7. Itē de his hēs. i. pena p. s. 5.

Ornicatio videt cē genus cuiuslibet illiciti coit'. et tamē spāl' intelligit i' v' solutaz. Stuprū hō est p'p'e illicita h'ginū defloratio. Adulteriū ē tori alieni. i. vxoris violatio. de q' ē hēs sup' adulteriū. et i. impedimētū. s. 3. A. p'ot' v' s. 2. B. et seq'ntib'. Incest' ē consanguineaz vel affiniū abul' aut ēr scimontaliū. Rapt' ē cū puella violēt' et ēi' vel parētū volūtatem educit. vt corrupta i vxorē hēat. 36. q. i. s. cū g' A. Et ibi de p'dictis sp'ebus d'. B. vel ēt vt hēat in ocubina. ex de raptō. cū cā. vide de h' i. raptōz. 2. A. p' dicta posuit Ray. i. ti. de raptō. s. nota. et glo. eius ibi. que ēt sup' h'bo i vxorē. dicit q' raptus q'z omittit si q' raptat vt ēt semel abutaf muliere renitente. vt 36. q. i. s. ex hac. Et d' remittē. q'z si ipsa cōsentit: nō ēt raptus sed stuprū: v' simplex fornicatio. Si hō s' volūtatez parētū rapet vt ēt vxor vel ocubina ēt rapt'. i. raptā cōsensisset. B. p'et hōs oēs est peccatū s' nām. A. Et s' isto rāgit Tho. sc'da sc'de. q. i. 54. arti. xi. B. Et de gravitate cuiuslibz dictoz hēs. i. luxuria. s. p. Addūt quidā sacrilegiū s' quo s'it. i. luxuria. s. p. A. De isto sacrilegio Tho. loq' sc'da sc'de. q. i. 54. arti. io. vbi dicit q' manifestū est q' etiā luxuria s'm' q' violat aliqd ad diuinū cultū p'tinēs: p'tinet ad spēm sacrilegiū. Ex quo dicto colligit q' h' sacrilegiūz cōmittit respectu loci et p'sone. ad qd etiam facit 17. q. 4. si quis inuentus.

et qd notat glo. s' p. di. s. cōsidēt. B. Simplex fornicatio i clerico publice tenēte concubinā inducit depositōem dico si amonit' nolit se corrigē. Nā tal' p'mo qdē monit' d'z suspēdi a b'nficiis: et si se nō corrēxit d'z p'petuo ab eis remoueri siue sit i sacris. extra de coha. cle. et mu. sicut. siue nō in sacris: vt ibi d' in. c. si autē clerici. A. Et ibi videt innui q' ad p'dicta requiraf trina admonitō B. Qd si tale crimen sit notorium: s' spensus ē ipso iure: vt dictū est sup' cū cū 3. s. 2. Si hō sit publicūz ex fama t'm ita q' merito talis habeat suspitio q' scandalū generef etiam si nō appareat accusator: erit purgatio indicēda. in qua si defecerit aut se purgare nolu erit: canonice puniet. ex de coha. cle. et mu. tua. Et talis interiz nō d'z in officiis euitari. Utz aut sit audiēda missa vel officiū clerici fornicatoris tenēdū est quod dicitur sup' cū cū 3. s. 2. A. Et ibi latius de hoc i additōe. B. Et. i. ordinatus p. s. 3.

Que pena clerici in sacro ordine qui aliquā ducit in vxorē. B. Debet p'uari ordine et beneficio ecclesiastico. et mulier si erat libera debet redigi in seruitutē eccl'ie. di. 32. eos qui. si ancilla debet vē di. di. si. quidā clerici. et filii inde nati redigūtur in seruitutē eccl'ie. i. s. q. vlti. c. multe. Itē talis cleric' est excoicatus ipso facto. vt sup' excoicatio p. s. 4. s. 7. Et nota q' qn clericus i sacris sepa' ab ea quam duxit in vxorem debet cā abiurare. s. q' s' cetero non accedet ad eam nec comedet nec biber cum illa. nec i eadem domo manēbit. nec i alio loco nisi tam publico q' mala suspitio esse non possit. nec loquetur cum ea nisi coraz idoneis testibus et certa necessitate. A. et in ecclesia vel in alio publico loco: vt in sū. con. lib. 3. ti. 30. q. 13. vbi hec notantur fm Ray. B. 35. q. 6. ab isto die. extra qui cle. vel vo. ex l'raz tamen si clericus habetur suspectus q' forsitan iuramentum non seruaret non debet exigi. sed p' s'ntaz infideli v'

suspensionis vlt alioz h'i ē ppendendus.
ex d' coha. cle. z mu. cl'cos. A. Idē i dca
.q. 13. in sū confm Ray. z hosti. q etiā
addit q nō ē aliqd iūgēdū alicui p tu
ramētū de cuius transgressionē h'ist
timef. Ibi ē d' fm Ray. q si ouera ef
set ancilla z filii sui paruuli nō vēdere
tur sed retrudere i mōasterio ne p'p
ci' absentia filii eius p'cant. di. 34. fraf
nitatis. subiungēs. Uel intellige illd. c.
q nō o'it cū ea m'imonialiter. B. De
materia fornicationis plurima habes
i. luxuria.

Raus et dolus ali

cui p'ocinari nō debet. 30. q. i.
dictū. extra de rescrip. ex tenore. fraus
fit legi qñ quod alicui p'hibetur vna
via: vult sibi licere per aliā viam. ex d'
p'uile. quanto. z de concess. p'ben. consti
tutus. A. vel cum quis saluis verbis
legis sententiam eius circūuenit. ff. d'
legi. cōtra legem. z dicto. c. quanto. B.
Ad fraudem pertinere possunt que ha
bentur s. dolus. z. s. astutia.

Rigiditas quō īpediat
m'imonialiuz.

vide. i. impedimētum i s. qua
si per totum.

Unus. De expensis fu
neris. i. heredi
tas. s. 6. z. i. sepultura p. s. 7. z
i. restitutio z. s. 5. Itē de iniuriantib'
funeri vel moribundo. infra sepultu
ra p. s. 8.

Furtum est ōctatio rei
aliene mobilis
z corporalis fraudulosa inui
to domino lucrificandi gratta siue ip
sius rei siue etiam vsus possessiōis ve.
vt. ff. co. l. i. A. Ista fuit diffinitio Ray.
que z ponit in sū. con. li. 2. ti. 6. q. i. B.
Cōtractatio ponit i p'dicta diffinitioe
quia sine ea non est furtum etiā si iūf
ueniat voluntas vel verbū. A. Facit
ff. eo. l. i. s. p. B. tamē per solam volun
tatem erit trāsgressio alterius p'cepti
i. illi. Non occupes rem p'ximi tui.

Rei aliene ponitur in diffinitione. q. i
re. p'pria non cōmittitur furtum. intel
lige nisi alius habeat in re illa aliqd
ius: puta ille cui res erat pignozata vt
cōmodata. A. Et fecit i ea vtilēs expē
sas: vt p. 3. in iurb'. l. allegatio. B. ff. e.
si res. s. p. z. l. si is q rem. in p'n. A. Im
mo potius in fi. B. Idēz Tho. scōda se
cūde. q. 71. Mobilis z corporalis d'r. qz
in reb' immobilib': vt in agro. vel in cor
palib': vt sūt actōes z fuitutes nō cō
mittit furtū eo q talia nō p'nt ōctari
A. ff. eo. l. verū. i. B. Fraudulosa dicit.
q si aliqs credebat rem eē suā que nō
erat: vel si erat sua credebat q etiam
ab eo q habebat ibi ius posset accipe
non cōmittit furtum: l. 3. at teneatur. A
videlicz quia perdit ius quod hēbat i
re. z si nō hēbat ius aliquod cōdēnabit
ad restitutionem rei. z insuper ad exti
matōem illius ex eo q voluit ius sibi
facere: vt in tex. de q statim. B. In sti.
de vi bono. raptio. s. qz tñ. z. s. se. Inuito
dño. qz si credit dñm p'missuz z subest
iusta causa credēdi non tenetur. Sec'
si non subest. ff. eo. si is qui rem. A. In
dubio. n. p'sumit dñs inuitus. ff. eo. l.
qui vas. s. vetare. B. Et dicitur dñs in
uitus etiā si videat rem auferri Quis
nō cōtradicat. ff. eo. l. p't. A. Ibi v' col
ligi q hoc v' est quādo rōne timoris
vel ēt verēcūdie non contradixit. al' si
cōtradicendo cum potuerit v' cōfenti
re. ar. c. error. sz. di. z. c. cōfentire. B. Si
āt putauit facē inuito dño z m' dñs vlt.
furtū quidē facit quātum ad t'rentōes
sed non tenet ad restitutionē: nec dñs
potest petere obstante sibi sua volun
tate. ff. eo. iter oēs. s. p't. A. Hoc fallit
i. l. si quis seruo. L. de furt. vt p'suadens
seruo vt tollat rē a dño. z seruus tollit
eam domino etiā permittēte cui p'us
denunciavit tenet furri z serui corru
pti. B. Lucrificandi g'ra. qz si quis alie
nam ancillā rapuerit non eā lucrī: s. li
bidinis: nō cōmittit furtū. ff. eo. v' cruz.
A. 2. al' incipit certū. B. Ibi' rei vsus
possessiōis ve: qz nō solū committit

pd. u. Luca. b. n. g. d. 7. aug. 1490

Que sit spes furti

manifestum qd
est furtum

furtum nō manifestum

peculiaris furti

plagium furti

de pena furti p

furtū q rei dñm vult sibi lucrari. sed
et q vult i re ipsa lucrari vsū z possessi
onē. di. 50. q. sacri. ff. co. q. iumēta.

Quot sūt spēs furti? R. Due. Nam
aliud ē manifestū. illud i quo fur dep
hēditur pūs qz veniat ad locū destina
tū. A. siue depēdat ab eo cui res ē
siue ab alio. ff. co. l. 3. B. Aliud nō māi
festū cū quo fur nō depēdit. ff. co. l. 2.
z. 3. Itē nō q qdā remanēt i noie gnāli
qdā in spālī. veluti sacrilegiū qd ē fur
tū rei sacre. A. seu ē nō sacre. s. de lo
co sacro siue etiā de ecclia: vt i. c. qd g.
de quo. i. B. peculiar' qd ē furtū d re
publica. 33. q. 4. qd g. Abigeat' qn qz
dispgit gregē z ide furat. A. ff. d. abige
is. l. i. s. p. B. Plagiū qd d furtū hois
s. qn sciēter qz libez boiem vedit vel
emit. ff. de plag. l. i. z. 4. Et eodē modo
si alienū seruū sollicitauerit vel aspor
tauerit. A. i. ad aliā regionē furtiue du
xerit. L. de plag. l. i z notat in sū. con. l. i.
z. 11. c. 2. B.

Que pena furti? R. Pena furti vari
at fm q varie de ipso agit. Nā si agat
crimnalr. i. ad penā criminis nō est. ppē
hoc fur suspēdend' aut demēbzādus:
s. alr pūniēd'. v. vt fustigē v' exulet
vel alio mō put iudici videbif. z h' in
simplici fure. s. q occulte z sine armis
delinqt. L. eo. auē. sed nono iure. A. sed
hodie in multis locis ē simplex fur su
spēdit de cōsuetudine. fm glo. Ray. z vi
cit Ul. q hāc cōsuetudinē facit rōabilē
nccitas pacis cōis z frequēs incorrigi
bilitas expta hui' malicie hoiz: vt in
sū. c. e. ti. q. 3. B. Si aut pl' ē q fur. vt
qz cū armis vel ē sū armis violenter
aggredif i domib' v' i itinē v' i mari.
tūc acri' pcedet d eū. ff. d. pel. capitali
um. s. crassatores. z s. famofos. Itēz si
qs palā subripit z ē famofus. Dēs. n.
tales furei suspēdunt. A. dco. s. famo
fos. vbi ē d q debēt suspēdi i loco de
licti. B. Qd si nō est famofus punitur
ea pena de q dī. i. raptor. p. s. p. Quidā
ēt talū fm leges qz licite abfz iudice
occidūt: vt i. homicidiū p. s. z. ex d ho

731.

mi. si pfodiēs. Si ho agat ciuile pena
furti manifesti ē qdruplū. nō manifesti
ē duplū. A. vt i Insti. de obli. q ex deli.
naf. s. pena. Et ibidē. s. fi. p. q istud ou
plū seu qdruplū exigif vltra rē subla
tā. Et hec pena pōt peti ē p' anū: vt in
Insti. de perpe. z tpali. ac. s. furti. Et si
egit aliqs crimialr pōit iterū agē cist
z. es. L. qn cum. acti. pū. cri. l. vnica. z. ff.
e. l. fi. Et hoc itellige in foro cōtētiōso.
sed in foro cōsciētie qn quis sū lite vlt
restituere sufficit restituere simplum
cū oi dāno fm Tho. z. Al. A. Idēz i sū.
con. dicta. q. 3. qz nisi fuerit facta condē
natio in foro pñali nō debet pena: vt
notat glo. in c. fraternitas. i. 2. q. 2. B. Et q
dem pla hēs. i. circa restitutōem. resti
tutio p totū. Itē spālī de pena. i. resti
tutio 3. s. fi.

Utz in re pua cōmittat furtū sicut i
magna. R. Sic. qz in furto nō qd abla
tū est s. mēs furātis attēdit. 14. q. 4. c.
vlt. Et h' itelligēdū ē qn volūtas ē tal'
qz ē maiora subtrahēt: v' qn ex abla
tione parue rei dñs itelligit gūari. A.
p oppositā volūtātē. i. qz ei nō placer:
vt cōstat ex his q sequūt. B. Nā sicut
dic Tho. scda scde. q. 66. Si aliqs furti
ue res mīmas accipiat p qz hō nī repu
tet sibi nocumētū iferri: z ille q accipit
possit psumēdū ē q volūtātē dñi excu
sat. alr furtū ē sp pctm mortale. qz est
dilectōem pñm cui ifert nocumen
tum. vñ z in talib' mīmis si hēat quis
aium furādī z iferēdi nocumētū prio
ē pctm mortale: vt Tho. ibidē dicit. A
vñ z furtū cōmitti pōt in vna gallina:
vt i Insti. de rez diui. s. gallinaz. vbi ē
dic glo. qz cōmittit i vno ouo. S. z si pu
ter qf ē cū volūtātē dñi recipie ista mi
numa: z postea cōstat sibi de dña volun
tate restituat qd accepit: z penit' excu
sat. al' nō: vt i. c. pctm. de re. iur. l. i. c. 6. B.

Quicūqz vtrē re apud eū deposita vlt
re ei cōmodata ad aliū vsū vel vtrē pi
gnore furtū cōmittit: vt dictū ē s. dpo
sitū. s. 6. z s. cōmodatū. s. 4. z i. pignus
s. 7.

33.

Quid si mulier fecit furtū siue ante
 m̄fimoniu siue p̄z vir p̄cipauit. aut
 vir fecit z vxor p̄cipauit: nunqd lice
 bit vxori de reb̄ cōib̄ satisfacere? R̄
 fm̄ Huil. Ubi de cōsuetudine regionis
 vir z vxor cōicāt sibi credita z debita
 ex tractu v̄l malificio. si res furtiua
 adhuc existit in eoz potestate vxor po
 rest illā restituē etiam contradicente
 marito. A. Idē etiā eēt si inter eos nō
 foret talis cōmunio. Nam quicūq; ha
 bet rē furtiua debet illam dñō restitu
 ere. L. eo. in ciuilem. B. Si aut cōsum
 pta est potest vxor si expresse vir non
 dīcat negocia mariti gerēdo z se libe
 rādo extimationē restituere de cōibus
 bonis. phibente aut marito nō credo
 q̄ debeat facere huiusmōi restitutōez
 cum nō habeat administrationē reruz
 sed maritus. Si tamen restitueret de
 bonis cōib̄ bona fide: nō credo q̄ essz
 ei iniungenda p̄nā quasi p̄o mortali.
 A. aut q̄ peccaret mortali si hoc fiat
 latēt z s̄n̄ alioz scādalo cū h̄ n̄ sit frau
 dulēra p̄ctatio nec aio lucrandi fm̄ eun
 dem Huil. vt i sū. cō. l. i. q̄. i. 2. q̄. 12. B.
 Contra quem datur actio furti. R̄n̄
 fm̄ Hosti. Contra furem etiam si ipu
 bes sit: dūmodo sit doli capax. ff. eo. l.
 impuberem. Pater etiam agit contra
 filium suum si peculū castrense hēat:
 al non esset iudicium inter eos. ff. eo. l.
 ne cum filio. Eodē modo ager filius si
 pater ei aliquid subziptat de peculio
 castrensi. A. Facit. ff. eo. si quis vxori.
 §. sed z si filius. B. Item vir contra
 vxorem vel ecōuerso nō agit furti ma
 trimonio constāte: sed datur actio i fa
 ctum. sed qui ei opē tulerit furti tenef.
 ff. eo. si qs vxori. z. L. rex amotaruz. l. 2.
 Itē daf actio furti contra eum q̄ dedit
 opē v̄l filiū ei q̄ furtū fecit. ff. eo. si is
 q̄. §. si tu. A. hoc verum si furtuz secu
 tum sit: vt in sum. con. eo. titu. q̄. is. B.
 Et tam ipse q̄ etiaz qui receptauit ad
 restitutionē tenef: vt. i. restitutio 3. §.
 2. oici. A. Et ibi patet quia qd dictuz
 est de consilio obrinet etiā qñ ex eo xi

sit dānum secutum ē. B. Utrū peccet
 qui rem suā apud alium depositā v̄l ē
 iniuste dētā furtuz accipit. regre ā. d
 positum. §. vlt.

Quid si quis furatur p̄p̄ necessitatem
 famis vel frigoris. R̄: Si est extrema
 necitas nō peccat: sed v̄t iure suo. de
 cōse. di. 5. discipulos. vnde pōt occulte
 subtrahere. vt dicit Tho. sc̄da sc̄de. q.
 66. non tñ p̄ se. sed ēt p̄ alio. Nam i ta
 li casu omnia sunt cōia. di. 47. sicut hi
 Quod si nō sit extrema necitas peccat
 quidem. sed p̄pter necessitates attenu
 atur peccatū. Et in tali casu intelligit
 penitētia que iponitur. extra d̄ furti. si
 quis per necitatem. A. Idem in sū. cō.
 eo. ti. q̄. s. fm̄ Ray. z Tho. Aduertendū
 tamen q̄ l3 furans in extrema necessi
 tate non peccet. si tamē dūeniat post
 ea ad facultatē puto q̄ obligetur ad
 restitutōem: sicut z q̄ cessit bonis. L. d̄
 his qui possūt ce. bonis. l. i. ita tamē q̄
 non teneatur nisi inquātum facere po
 rest. ff. d̄ cessi. bo. l. 3. Et in hoc vel simili
 casu intelligit facere posse d̄ducto ne
 egeat. ff. d̄ re iudi. in condēnatōe. Aliq
 tamē dicunt q̄ furātū etiā in extrema
 necessitate si rem nō restituar d̄bz im
 pōi q̄ peniteat p̄ tres hebdomadas. di
 cto. c. si qs p̄ necessitatē. Sz illud. c. non
 intelligit i extrema necitate fm̄ Tho.
 sc̄da sc̄de. q̄. 66. arti. 7. z fm̄ Ray. in ti. d̄
 furtis. §. Item quid si aligs furat. z h̄z
 Inno. z glo. in dicto. c. si quis. z s̄. patuit
 Sed inquātum dicit ibi glo. q̄ intelli
 gitur in necessitate non magna debet
 intelligi respectu necessitatis extreme
 sed bene al magna. quia vt ibi patet
 fur non cogitur restituere. sed vel pe
 nitentiam agere vel restituere. vnde
 dicitur ibi. Si reddiderit non cogatur
 ieiunare. quod non concederet p̄ neci
 tate pua. al null' cogēt medicare. Sed
 z iste si dūeniat ad facultatē tenef p̄ci
 se restituē. sicut z de furatē i extrema
 necitate dēñ ē. Et sicut si fuerit furatus
 exñtū i tāta necitate sic z ip̄e. q̄ i pari
 cā potioz d̄z eē cōditio possidentis. ff.

*fuerit p̄ necessitates
 p̄tinet ad restitutōez*

*Note d̄ q̄ cessit bonis
 p̄tinet ad restitutōez*

de adi. ob tur. cāz. l. fi ob turpē. §. porro.
z maxime dñi. Al furas in nccitate ē
nō extrema; sz magna: nō cogit p̄sere
stituē dco. c. si q̄. Et qz nō ē determina
tū q̄liter intelligat illa nccitas magna
relingitur arbitrio boni iudicij. ex d̄ of
fi. de le. de cā. B. De restitutōe faciēda
vide. i. restitutio. p. totum.

Quid si q̄s fures xpianos derētos a
paganis: vt eos libet? R. fm Ray. et
Hosti. Si est tps guerre: in nullo tene
tur. 23. q. 2. dñs. z. q. 8. vt p̄dē. Si vero est
tps treuge teneſ ipi pagano restituē n̄
hostem p̄p̄ piculū aie sz extimatōem
Sistz teneſ de aliis ablatiis: vt. 23. q. i.
noli. A. Hoc etiā casu dīc Ray. Credo
ipm furatē nullo mō peccasse q̄tū ad
hoiez quē furat? ē si rectā habuit intē
tionē: imo poti⁹ meruisse: dūmō als fa
tissfaciat: vt i sū. con. eo. ti. q. 9. Ego hō
puto q̄ etiā ad nullā satisfactōez tene
atur qñ pagan⁹ xpianū iniuste detine
bat. qd est regulare: vt i rubrica. l. ne
xpianū mācipiū heretic⁹ vel paganus
vnde⁹ hēat vel possideat. z in. l. vna
ibi posita. z. 54. dñs. mancipia. B. Si
tñ pagani opulerant eū ad circūcisio
nē. vel idolatriā: vñ aliqd mortale pec
catū: tūc ille penit⁹ lib facit? ē. z sic fu
rās eū non peccat: sz meret⁹ ar. dñs. 54.
nulla. A. Idē in dca. q. 9. B.

Nūqd xpiano q̄ detinet a sarraceno
liceat furari ei? R. fm Hosti Si iste
xpian⁹ dū eēt treuga frāgeret eā: z sic
erat i culpa z fuit capt⁹: nec ei iminet
piculū nccitatis nō licet furari: sz tene
tur ad restitutionē. Nā talis iuste deti
nebat. A. sed nō p̄ seruo: vt p̄ ex dñs
s. §. prio. B. Si at iniuste detinebat: vt
qz tpe belli capt⁹ ē vñ imineat nccitas:
nō teneſ ad restituēdē. A. cū talē tene
at sarracen⁹ pascē: vt i sū. cō. eo. ti. q. xi.
B. Utruz liceat furari ab vsurario vt
elyna dēf hēs s. elyna p. §. 9. 87

Loria vana. Utz
titus inanis gl̄ie sit morta
le pctm. R. fm Tho. scda

scda. q. 132. Pōt eē mortale dupl. p̄ mō
rōne mae: puta cū aliqd ghatur de ali
quo falso: qd dñat dñe reuerētie. A.
sicut Ezech. 28. d̄ p̄ncipē tyri dñ. Eleua
tū est cor tuū. z dixisti. deus ego sū. B.
vñ cū q̄s bonum t̄pale de q̄ ghaf p̄fert
deo. A. Hoc aut sit cū circa illud plus
attēdit q̄ erga deū vel dñā. q̄ illd dñ
q̄s p̄ferre circa qd plus laborat: vt dñ
p̄ Reg. 47. dñs. B. seu cū q̄s p̄ferre
testimoniū hoīuz testimonio dei. A.
videlz cū q̄s dēcūdaf p̄fiteri. seu sequi
qd dñs p̄ sacra scripturā docet p̄p̄ dñā
opionē hoīuz d̄ q̄s dñ. Luc. 9. Qui me
erubuerit z smones meos: hūc filius
hoīs erubescet cū venerit i maiestate
sua z p̄ris z scōz angeloz. B. 2. mō ex
pte ip̄us ghant q̄ intēdēz sūā refert
ad ghām tanq̄ ad vltimū finē ad quē
ordinat ē t̄tutū opaz p̄ quo nō p̄ter
mittit ē q̄ sūt d̄ deū. His ḡ mōis est
mortale. aliter nō. A. Obscup est hoc.
Ad cui⁹ itelligētiā sciendū q̄ sub gnāli
diffinitōe pōt dici q̄ vana gl̄a ē inutil⁹
delectatio. Uanū. n. idē ē qd inutile. p̄
Reg. 12. ibi. Nolite deeliare post vana.
zē. Et ghari sepe capis in scriptura p̄
delectari. Jere. 9. ibi. Nō ghē sapiens
zē. Et ad Gal. vlt. Nibi aut absit ghā
ri nisi i cruce. zē. Et ista inutilis delecta
tio aliqn ē simplex. z aliqn nō simplex.
Simplex est qñ venit sū appetitu ho
noris. Et h̄ casu aut talis delectatio ē
sup eo qd est mortale: aut nō. p̄mo cāu
absz dubio ē pctm mortale: qz dñsus n̄
solū i actū mortāl: sz ē i solā d̄lectatio
nē ē mortale: vt nōt Tho. scda scda. q.
154. arti. 4. 2. cāu n̄ dēst pctm. nā qdli
bz vanū appetē vitiosū ē. p̄s. 4. Ut qd
diligit vāitatē. z nōt Tho. scda scda. q.
132. arti. p̄. Nō puto tñ q̄ sit mortale: ni
si iteruēiat maḡ libido siue mentj rela
ratio. Nā vt nōt Bonauētura sup 4.
sniap dñs. pctm vēiale p̄ magnā libi
dinē sit mōtale. n̄ siplx ē qñ vñt cū ap
petitu honorj seu fuerētie. z h̄ cāu si p̄
cedit ex qdā mētj s̄ceptōe ul⁹ maria p̄
nitare ocupie ē vēiale. qz vt dīc Beda

super epla Jac. 2. 25. dis. 5. criminis. q̄ ex
humana infirmitate omittitur venia
lia sūt. Et ex subreptōe seu maxima p
nitate cōcupiscēne x̄i sūt pcedit vana
gloria: cū ē sup re pua. tūc n. x̄i sūt deli
berat? cōsensu rōnis nō adest delecta
tioni rei pue. pōt tñ z erga rē parua
delib̄at? cōsensu adest cū malitia: ē
tūc nō erit subreptio mēt: seu pñtas
cōcupiscēne: s; malitia mentis. Nec re
fert q̄ sit sup re pua. q̄ dō cor respicit
nō manū. i. 4. q. 5. si qd. Et facit qd̄ dcm̄
ē s. furtū. 5. 3. pcedit ēr vana gl̄a ex
maḡ cōcupie pñtate sup re magna: vt
qñ sup illa deferf hōi non q̄sit? honor?
Difficile. n. ē tūc z si rō nō cōsentiat aliq̄
ten? nō delectari. Un̄ super illud. i. ad
Thesal. 2. Nō q̄ hoib? placētes s; dō
dicit glo. Aug. Et si cuiusq̄ facile ē lau
dē nō cape dū negat. difficile tñ ē ea n̄
delectari dū offert. Si hō vanagl̄ia cū
appetitū honoris pprie seu reuerētie
nō veniat ex dicta supreptōe seu pñ
tate: s; ex delibato cōsensu v̄ mortale
Nā hoc casu ē appetit? pprie excellen
tie. q̄ appetit? ē spēs supbie: vt p. 3. 2. sē
tētiā. dis. 4. 2. ex supbia. vbi dī q̄ sup
bia ē amor ppe excellentie. z iō istō alī
vocat inanis gl̄ia ppter inutilē dlecta
tionē quā cōtinet. vñ omet. 2. 4. dīc Bre
go. Nemo gpe vestimēta p̄cipua ni
si ob inanē gl̄iam q̄rit. v3 vt honorabi
lior ceteri eē videat. Aliqñ hō ppter
amorē pprie excellentie vocat elatio
seu supbia. 2. i. q. 4. ois. i. b. De gpe qd̄
nō ppter nccitatē suā. zc. Supbia hō
cum venerit ex deliberato cōsensu pec
catū est mortale: vt nōt Tho. scda se
cūde. q. 162. arti. 5. Sic ḡ vana gl̄ia hoc
casu que ex supbia ē: peccatū est mor
tale. z etiā ḡue. q. 1. v̄ pcedē a radice in
fidelitatis. vñ Aug. 5. de ciui. dei. c. 14.
dicit. Tā est hō vitiū inimicū pie fidei
si maior in corde sit cupiditas gl̄ie q̄
dei timor vel amor: vt oīs dicēt Joh.
5. Quō potestis credere gl̄iam ab iui
cē expectātes z gl̄iam que a solo deo ē
nō querētes? Maior v̄ esse cupiditas

gl̄ie q̄ dī timor v̄ amor qñ huic gl̄ie
qs ex delibato cōsensu adh̄er. qz oīs hō p
hibet Jere. 9. i. b. Nō gl̄ies sapiēs. zc. z
Math. 5. i. b. Attēdite ne iusticiā v̄faz
zc. Et iō d̄ faciēdo v̄ illi gl̄ie p dilectio
nē adherē z a diuina recedē caritate.
Breg? omet. 2. 3. Qui adhuc p illicita de
sideria defluit deū pfecto nō diligit. qz
ei in sua volūtate d̄dicit. Et eadē rōne
p hūc cōsensu v̄ abiect? dei timor. Ec
clā. 2. Qui timēt dñm ingret̄ q̄ bñplaci
ta sūt illi. Et tāto erit ḡui? hō p̄ctm̄ q̄to
fuerit sup re vitiosa. ps. 51. Quid gl̄iar
in malitia. s; Nico. de lira. q̄i dicat. pef
suma ē ista gl̄ia. qz ppe ē illoz q̄ peccāt
ex certa malitia z bitu. Signū. n. bitus
gnātī ē delectatio i ope: vt dī i 2. ethi.
ppf qd̄ dī puer. 2. Letat̄ cū malefeca
rit. zc. Et ad p̄dicta facit qd̄ pōit Alex.
de ales sup. 2. Inia. vbi dicit. Inanis
gl̄ia aliqñ ē mortale. aliqñ veniale. nā
inanis gl̄ia qñz pcedit ex subreptione
qñz ex delibato. Et itez aliqñ ē circa
res q̄ iducūt maximā pñtate. z aliqñ
nō circa hōi res. Vemalis ḡ dicit̄ cū ē
ppf subreptōem. vel ppf maximā cō
cupie pñtate. Innuir ḡ doctor iste q̄
ex̄ exp̄ssos casus vana gl̄ia sit mortale
qz cū aliqd de vno negat cōter de alio
cedit. 2. 5. dī. q̄lis. Et clari? colligit ex p̄
dictis. Et fm hō pōt itelligi qd̄ dīc Tho.
scda scde. q. 132. arti. 3. v3 q̄ si amor hu
mane gl̄ie q̄uis sit ianis nō repugnat
caritati neq; q̄ ad id d̄ q̄ ē gl̄ia. neq; q̄
tū ad itēdoz gl̄ia q̄rēt. lñ ē p̄ctm̄ morta
le s; veniale. Et illud qd̄ dīc Tho. scda
scde. q. 169. arti. 2. v3 q̄ si mlt̄ ornat se
ex q̄dā leuitate vel ēr vanitate. ppf ia
crātā quādā nō sp̄ ē p̄ctm̄ mortale: sed
aliqñ veniale.

Radus consāgui

nitatis quō debeat computāi
z quō impediāt m̄mōniū regre. i. ipe
dimētū. 5. de affinitate. i. ipe dimētū. i. 4.

Terra

quō z quādo sit li
cita v̄ illicita. de
hac mā hēs s. bellū p torum.

Gula vix sit peccatum mortale
 R. 63 Tho. scda scde
 .q. 142. Dicendum qd si delectatio
 ni gule ibereat homo tanquam fini propter quem
 deum contemnit. patet de preceptis agere
 ut delectationes habent affluunt. sic est peccatum
 mortale. Si vero in gula sit inordinatio
 finem ea que sunt ad finem. ut potest quod nimis
 occupat delectationes ciborum: sed non propter
 hoc facit aliquid contra legem dei. sic est veniale
 A. h. de omni min. clar. est. si clari. ponet in
 s. se. sup. speb. et. 2. Si sciendum est 3. Tho
 scda scde. q. 148. arti. 4. 2. et in su. con. li. 3.
 ti. 4. q. 7. qd gula est inordinata comedendi
 occupat. vel putat ponit in summa de virtutibus
 gula est inordinata amoribus gustu. Et sic
 etiam includit ebrietatem. **B.**
 Quor sunt species gule? R. fm Tho. vbi
 s. Grego. 2. li. moral. ponit. s. species que non
 rat h. x. su. prope laute nimis ardenter
 studiose. A. h. de omni Greg. positum est de co
 se. di. s. quinq. modis. **B.** prope. i. ga qd p
 uenit hora obitu. Laute quoniam quoniam cibos
 preciosos. Nimis. quoniam excedit in quantitate.
 Ardenter. ut quoniam si fuerit modum obitu. s. tras
 greditur ex desiderio edendi. Studiose. quod
 quoniam cibos nimis accurate peratos. **A.**
 De his species 2. que pectum in eis consistat la
 ti. de in su. con. eo. ti. q. 8. Unum quod ad primam
 species sciendum est ut ibi notum quod si hora fuerit
 al ex aliquo necessitate infirmitatis vel itinere
 vel alio h. in nullum est peccatum. et est quoniam volu
 ptas est in ea adhuc non est peccatum mortale
 nisi ille cibi appetit sit adeo imode
 rata quod homo ipse sequatur si esset preceptum di
 num vel si induceret ad solvendum ieiunium sub
 precepto ab ecclesia institutum. vel si propter hoc
 facit aliquam fraudem precepto: sic facit illi
 quod mane incipientes pertrahunt mensam vel ad
 vespere tempore ieiunii. Glo. et. 25. di. s. aliar
 sup. x. Quoties quod aliis ieiunantibus. 2. c.
 vel asserit quod tempore precepti ieiunii ex concu
 pia ante horam comedere sit mortale. Quo
 ad secundam species sciendum. ut et de in dea. q. 8. qd
 lauta percuratio si fiat ex necessitate infir
 mitatis. vel per consuetudinem non est peccatum cum
 habet cecidit fieri in modum astetio. al peccatum est
 propter excessum cupiditatis: sed non est peccatum mor

tale nisi nimis sit effrenata cupiditas
 que subvertat rationis iudicium. vel nisi quod ve
 scal tempore ieiunii cibis illicitis sine necessitate
 et dispensatione sic quod comedat canes
 in quadagesima. Quo ad tertiam species notum est ut
 et notat ibidem. quod nimietas cibi et potus ac
 cipit. sed propter deum sumit cibum. quod quod
 vni esset pax habet alii esset militum: ut dicit philosophus
 ethicorum. Unum tempus tantum si habet modum rei ed
 propter rationem. Et sic predictum est quod ebrietates que
 procedit ex electio tali quod delectationes
 potus proponit bono vino et bono rationis: est
 peccatum mortale: ita dico idem de excessu tan
 to in cibo quod ipse sibi est ebrietati. Et ab
 apostolo vocat emessatio cum dicit Ro. 14.
 Non in emessationibus et ebrietatibus. Quo
 ad quartam species ibidem dicitur quod ardor si signifi
 cat quilibet audientem et delectationem in cibo
 quod vel nullum est peccatum si est ex sola natura. vel est ue
 niale peccatum si tali delectationi rationis plusquam
 habet: sed si signum ignem audientem quod quod propter
 oib. habet delectationes: ut Esau quod propter vinum
 escam vendidit promissionem. unde et a benedictio
 ne reprobat. 2. de be. ii. 3. quod habet mortale
 peccatum. Quo ad quintam species notum est vbi s.
 quod studiositas que est peccatum mortale est
 studiositas diuini epulonis qui epula
 bat quotidie splendide. quoniam. s. ius totum impli
 cat circa apparatum ciborum. quod studiū est ve
 hemens applicatio ad aliquid: ut dicit
 Tullius in rhetorica. Potest et quoniam est peccatum
 veniale vel est nullum peccatum. scilicet habet reg
 rit infirmitas vel consuetudo vel honestas
 alio. potest. n. rex in apparatu ciborum excel
 le rusticum sic in aliis sine peccato. **B.**
 Quid si quis sumat potum vel cibum nocuum
 R. Si quidem faciat ut sibi nocuum
 inferat seu mortem si peccat in gula. sed alio
 quod peccat in odio sui proprii corporis. si
 vero ex nimio appetitu in gula peccat. et
 magis si sciat nocuum quod si ignorat. **A.** Et
 sed in inno. et in su. co. li. 2. ti. p. q. 39. si quod non
 credit mortis per cibum seu potum: sed crede
 ret infirmitatem ex illo robore in peccat
 mortali: vel ad minimum ita quod. potest. n.
 habet fieri operatio quoniam afflictois quod est
 afflictio sit ad minimum quod est afflictio
 febribus. Quod habet casu non peccaret mortale

lit. pōt intelligi qñ nocumētū forz par
uū. Al' cū nō pax o fēdēt caritatē q̄ te
netur diligere corp' suū vt deo fuitat :
vt ibidē dī fm eū. Inno. nō vī a morta
li posse excusari. Jo p' illa xba. nō pec
caret mortalk. subiūxit Inno. vī ad mī
n' nī ita gūit sic supior vī q sumit rem
morti ferā. Segt i dca. q. 39. De fuitori
b' at z mīstrī dō vī q peccāt si dāt noct
uū aliqđ ifirmo ex cēta scia. l' p'robabi
li' ignorātia. In sanitate at' dicim'. q' nī
tenet aliqđ viuē medicinali. q' oīa sūt
sana sanis. S; z tūc si sciēt accipet si
ne cā aliqđ nociuū vī mors ei euenit
vel ifirmas q̄ subtrahēt eū a fuitio
dei. dicim' q' peccat. cū Inno. 202. "ho
sti. Et intellige q' b' cāu q' peccat; vī
vēiat vel mortalk f; nocumēti quāti
tatē: vt postēsus est. B.

Ultimo nō q' d' cib dīc Aug'. Diligēt
igt attēdēdū ē qd loco z tpi z p'pōis cō
ueniat: ne temē flagitia repbēdam'.
Sciē. n. pōt vt sū aliq' vitio cupidīs vī
voracitatis p'ciosissimo cibo sapiens
vrat. isipīs at' feridissima gule flāma
i vilissimū ol' ardeat. z sani' q' s; ma
lucrit more dī p'fice vesi q' lenticla
more Esau aut ordeo more lumētōz
di. 4. q. 9. Que regrēda sūt i diuitiis
clīcōz. vide s. clīc' p. 5. 4. De gula etiā
vide. l. sobrietās. z. s. ebrietās.

Abitus. An liceat clericis bitū
trāsfōrmare. vide. s. clīc' p. 5.
S. 2. Et an liceat religiosīs
vide s. apostasia. 4. s. p. A. In toto il
lo. c. nō vī de religiosīs aliqd dici. B.
z apostasia s. p. z si. A. Nec ibi iste
cāus tāgi videtur. B.

Ebetudo sensus.

"hoc vitiiū f; Hreg. 31. morat.
oriz ex gula. Et f; Tho. scd a scde. q. 15.
h; rōez p'cti i q̄tū ē volūtāia: vt p; i eo
q ē ita affect' circa corpalia qd d' spūa
lib' subtili' discutē fastidit vī negligit.

Hereditas

diuiditur i
12. partes q

1256
appellant. 12. vncie. z hēt ista noīa. Se
xtās. i. sexta ps hereditat. s. due vncie.
Quadrās. i. q̄rta ps. s. tres vncie. Triās
i. t̄tia ps. s. q̄tuor vncie. Quicūs. i. q̄nq;
vncie. Semis. i. dimidietas hēditat. s.
sex vncie. Septūs. i. septēz vncie. Bes
i. octo vncie. Dodrās. i. nouē vncie. Der
trās. i. decē vncie. Deūs. i. vndeci vncie
appellatōe hō assis vī pōder. 12. vncie
trinētur. Hec i Insi. d' heredi. insti. s.
hereditas. A. Ibi p'dcā vocablā pomū
tur. z dī q' tota hereditas vocat assis
sed de pōdere nū dī. B.

Bona defūctōz ad hēdes deuoluūt
ēt illoz q' dānati fuerit. l. d' bo. dā. auē.
bona. A. Et ibi p; q' h' v'ez ē q' ad ascē
dētes z descēdētes. Ex latē hō vīq; ad
tertiū gādū. Et subdīf. Urores hō eo;
dotē z donatōez an nuptias recipiant.
Si vero sint sine dote accipiat parrez
legib' d'iffinitā. siue filios hēant: siue
nō dicit glo. i. quātū ex more lucrarēf.
Segtur. Si neminē p'dictōz hēant qui
delinquūt eo; bona fisco sociātur. B.
i trūb' tñ casib' filii ēt excludunt ab he
reditate priis. p' qdē si p' fuit heretic'.
q; bona hereticōz sūt ipso iure 2 fisco
ta. ex de hereti. cū fm. li. 6. 2. si cōmisit
crimē lese maiestatis. 6. q. 1. si q. 3. si
erat patron': vel hēbat aliqd ius siue
feudū i ecclia qd d' bēt tñsire ad filios
z ipse interfecit vel mutilauit rectorē
vel clericū illius ecclie perdit oē ius er
oēm dignitatē quā in ea habebat. z ni
hil gūenit ad filios. ex de p. i. q. b. dū.
A. Ibi dicit Inno. In sacri concili ap
probatione statumū: quatenus si pa
troni vel aduocati. aut feudatarii. seu
vicednī. z alii bñficiati alicuius ecclie
per se vel per alios occidere vel muti
lare rectorem vel clīcum aliu; ipi' ec
clesie ausu temerario p'sumpserint. pa
troni ius patronatus. aduocati aduoca
tiā. feudatarii feudū. vicednī vicednā
tuz. z beneficiati bñficiū p'orsus amit
tant. dicit glo. z deuoluantur ad ecclesi
am cui facta ē iūria. Segt. Et ne min'
vidcē q' excess' mēoria proget. nī solū

de pmissis nihil pueniat ad heredes:
 sed etiā vsq; ad quartā generationem
 posteritatis talium in clitor collegiū
 nullatenus admittant: nec in domib;
 regularib; alicui; plationis assequat
 bonorē nisi cū eis fuerit dispesatum.
 Glo. ait. Lum non determinet a q; pos
 sit dispensari: dicit Joh. q; eps pōt di
 spensare ex q; papa spāliter sibi non re
 tinuit absolutionē: ar. de sen. exco. nup.
 Et subdit. "honestū eēt q; nullus eps
 sine lnia pape dispeset cū talibus ad ti
 morē alior;". B: "Possūt quoq; filii per
 ptem exheredari certis ex cāis que ha
 bentur in auct. vt cū. de ap. cogno. s. cau
 sas. z notat ex de iureiur. gntauall. A.
 Ibi glo. notans cās expressas i allega
 to. s. cās. collis. dicit. Si filius man; pa
 rentibus intulerit. si grauem iniuriā
 eis fecerit. si eos criminaliter accusaue
 rit d; causa que nō sit aduersus pncipē
 vel rēpublicā. si cū maleficis uersaf.
 si maleficus efficiat. si vite parentum
 fuerit insidiat; si vxori vel cōcubine
 eius se imiscuerit. si ex delatōe filii gra
 uia dispendia parētes sustinuerint. si
 p persona vel debito eius inq̄tum po
 tuit fideiubere noluit: vt ex hoc paren
 tes liberentur ab inclusione z filii reg
 siti a parētib; fideiubere nolunt: vt
 p; in dicto. s. cās. sequif in glo. Et h; ad
 filios masculos tm̄ pertinet. s. de ista fi
 deiuisione: vt. l. eo. s. cās. Sequif. Si p
 hibuit eos facere testamētū. si oīa vo
 luntatē parentum: imo etiā pter volū
 tatem: vt in eo. s. sequif. inter arenari
 os aut mimos perseuerauerit: cū pat
 non fuerit illius p̄fessiois. si filia luxu
 riosam vitam egerit: cū parentes vel
 lent eam p posse dotare: z nō neglere
 rint eam maritare vsq; ad. 25. ānuz. An.
 n. hanc etatem si fornicata fuerit vel
 sine consensu parētū se maritauerit:
 vel etiā post dictā etatē si seruo se con
 iunxerit etiā per m̄fimoniū sine volū
 tate parentum: videt iusta cā exhere
 dationis: vt i dicto. s. cās. Et ibi glo. Se
 quif. Si parētib; furiosis dbita; curā

nō impēderit. Et hoc obtinet nō soluz
 in filiis: sed etiā in qbuscūq; aliis qui
 possunt ab intestato succedē. vel etiā
 qui i testamēto sunt heredes instituti
 q; p̄dicti non solū possunt exheredari
 sed ēt a quocūq; exneo i scriptis admo
 neri vt eos pcurare festinēt. Si aut p;
 h; attestatōem neglexerit: z exneus in
 sua domo furiosus susceptū sumptib;
 suis vel p̄p̄is vsq; in finē vite sue p
 curauerit: eius d; hēre successione eua
 cuata institutione ip̄oz q curaz negle
 xerūt: ita tm̄ vt cetera testamēti capla
 i sua maneāt firmitate. dicto. s. causas
 vbi ēt glo. dic. Quid si nō faciat testm̄.
 nec aliq; exneus eū pcurauerit. B;
 Liberi vel agnati sunt heredes. s; pōt
 eis auferri hereditas: vt. ff. de his qb;
 vt indi. l. 3. Vel dic q; in hoc casu sicut
 z in sequēt eis denegetur hereditas
 ex suo delicto. in hoc q; v̄f iclinari glo.
 z hoc v̄f vez ppter eadē rōem cū casu
 sequēt. de quo statiz. Segtrur i glo. dci
 .c. gntauallis. Si parētē d carcere edu
 cere neglexerit. Glo. Intellige. i. de ca
 ptiuitate. siue fuerit in carcere siue nō
 vt in dcō. s. causas. h. si vnū. Vbi etiā
 dīq; si per liberoz negligētiā i captiui
 tate decesserit illos ad successione ei;
 nō patimur venire q nō festinauerint
 ei; redēptōez citi; pcurare. s; oib; libe
 ris i h; negligētib; res vniuersas ab
 eodē derelictas ecclie ciuitat; ex q; ori
 tur applicari: inuētario. s. sub publica
 attestatōe celebrando: ne qd ex ei; fa
 ctatib; p̄ear: ita vt qquid exinde ad
 eccliam puenit captiuoz redēptioni
 bus p̄ficiat. hoc ibi. Idē etiā v̄f in simi
 lib; cāis: videlz q; qn fuerit subuentio
 i religi magnis nccitatibus denegata
 subtrahatur negligētib;: z successio in
 pias distribuaf cās ppter eandē rōem
 .ff. de legi. l. non possūt. Ad hoc ēt facit
 .ff. de his qbus vt indi. l. 3. vbi dicit q;
 indignus iudicat; est successione mul
 eris a qua fuerat institut; qui p negligē
 tiam z culpā suā id egit vt mulier mo
 reref. Dicit glo. nō adhibēdo medicū.

B. Sed tñ nō licet parētib' liberos v' liberis parētes ab hereditate sua spēl lere monachos factos q̄uis dum laici fuerāt in cām ingratitudinis iciderint i9.q.vlt.c.fi. Idē hēs. l. religio p. 5. i2. q. incipit. Utq' religiosi. zc.

Usq' ad q̄rū gradū durat i successio i hereditate. R. Nō terminat in q̄rto gradu: sicut quo ad impedimētū m̄ri moni: sed durat vsq' ad decimū. 35. q. 5. ad sedē. A. Ibi quo ad successiones nō videt' fieri aliq' grad' determinatio. I vsq' ad quē nūmex determinetur: sed potius indeterminat. Et sic in infinitū quousq' memoria hēri de cognitione possit. vt z s̄it z diffusus. ponit' in 3n sti. de gradi. cogni. p. totū. Unde z i sū. con. li. 2. ti. 5. q. i9. dicitur q' admittunt cognati i infinitum. ex q' gradus attine rie pbat'ur. Quod g' aliqui dicūt de de cio: pōt' itelligi ex eo q' vix ē q' memo ria vltra extēdat. Et vt p3 i dco. c. ad se dem. multū variat opuratio respectu successiones z m̄rimoni. Nā in m̄rimo nio f̄res sunt in pmo z filii eoz in scdo. In successioe xō f̄res sūt in 2. z filii eo rū ad inuicē i 4. z sic de relis. vt ibi B. Et qui z quō succedāt. vide. i. succes sio. De heredū substitutōe. vide. i. testa mentum 2. 5. 2.

Utz heredes teneant ad debita de functi. R. Heredes gdeq' fm leges nō tenent de maleficio testatoris: nisi in quātū ad cū puenit vel nisi cū testato re fuerit lis cōtestata. tñ fm canones z f3 scia3 hēs qlib3 teneat ad oīa debita siue fuerint ex tractu. siue ex malefi cio. vel q̄si. z siue res puenerit ad here dē: siue nō. siue lis fuerit cōtestat a: si ue nō. i. 6. q. 6. si ep̄m. z ex d' pigno. ex pñ tiū. z de solu. c. p. z de vsuf. tua nos. z de rap. i. lris. z de sepul. c. vlt. z de sen. ex. a nobis 2. Hoc intellige si hereditas suf ficiat. vt i. i. 5. primo dicitur. Lon. i h' oēs canoniste. A. Idem in sum. con. e. ti. q. 91.

B. Quid si hereditas non sit sufficiēs ad oīa debita. R. fm Ray. Lredo q' in

iudicio aīe ēt si nō fecit iuentariū nō te nef nisi q̄rū sufficit. Distiguo tñ int le gata z d̄bita. qz d̄bita teneat sū dimiū tōe soluē. d' legat. xō si tot s̄t q' n̄ fma neat ei legitia pōt' detrahē suaz legiti mā: z itez q̄rā fm quosdā si fuerit isti tut' hēs. Idē hosti. z Ul. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 92. vbi ēt d' q' iuentarium ē scriptura quā d3 hēs ichoare fm leges ifra. 30. dies a morte testatoris. v' post q̄ scit se hēdē institutū. z describere ibi oēs res defuncti sub testib'. z d3 illam pficere ifra. 60. dies. vel ifra annū si re mote sunt res. t tūc nō teneat credito ri bus vltra id qd iuentū fuerit de hēdita te. A. si nō fecerit iuentariū tenebit in solidū. L. de iure deli. l. sancim'. B. Et de legitima hēs. l. legitima.

Quis ordo tenēdus i soluēdo credi torib' aut legatariis. R. fm Ray. Si creditores z legatarii sūt veniant. p̄ est satisfaciēdum creditorib'. Sed si veni ant sepatiz: liberaf hēs soluēdo p illū ordinē quo venerūt: dū tñ nihil faciat dolo. Et creditores postmodū venien tes nō debēt igetare hēdē nisi remāsit ei d' hēditate: s3 h̄nt ius suū saluū d' le gatarios. S3 si hēs scit vel credit siue dubitat q' hēditas nō extēdit vltra de bita siue fuerit ex d̄ctu. siue ex malefi cio: vel q̄si: nihil d3 dare legatariis do nec satisfecerit. Et idē modus tenēdus ē i satisfaciēdo p̄us creditorib' p̄orib' z i iure potiorib'. de q' hēs. l. institutō 2. 5. 4. 5. z 6. A. z si hēs hūc ordinē muta uēit. p. l. soluē' legatariis l' scd̄ariis credi torib' p̄us q' potiorib': n̄ absoluit hēs i foro cōstie nisi h' faciat ignorāter ipu tās. l. hereditatē ad oīa soluēda sufficē vel nesciēs hūc eē potiorē creditore f3 Ul. z hosti. vt i sū. con. lib. 2. ti. 5. q. 94. vbi ēt di glo. Ray. q' sic p̄ores seu po tiores creditores ab aliis puēti nō de bētingetare hēdē ita nec illos q' ab eo emerūt res q̄rū p̄cia i legata vel fidei cōmissa vel alios creditores. p̄cesserūt vt i. l. sancim'. l. allata. Nā vt in hac. l. pat3 creditoribus potiorib' suaf ius d

legatarios: et et alios creditores heredes
ores q pns ab hede acceperunt. B. Et
no q hēs pōt deducē an oia expensas
funer. et et alias nccias quas fecit cā hē
ditatio: vt i testō. iuctario. et h. i. Et bre
uit qñ obita totā hēditatē hauriūt: he
res o3 eē imunis a lucro: sic et a gūami
ne. L. d. iur. deli. l. sancim. §. et si pfataz.
cū seqntib. Itē nō q l3 obligatō testa
toris trāseat ad hēdē. nō tñ piculū pū
rit et h. i. q nō pñt excedē singlarē pso
nā. Idē hosti. et Ul. A. Idē i sū. cō. dca
q. 94. vbi et i h. pōnif exēplū de fracti
one voti q nō trāsit i hēdē. B.

Quid si ptes sint hēdes: quō tenent
ad obita vlt legatā? R. Regularit tene
tur qlibz hēs p hēditaria pre. L. d. acti.
hēdi. l. 3. A. Poti. ē. l. 2. q icipit. p hēdi
tariis. B. Excipiūt qnq casus. p si ali
qd sit i obligatōe faciēdi vlt nō faciēdi.
tūc. n. qlibz tenet i solidū. ff. d. hbo. obl.
in executioib. §. 2. vt si testator pmissit
se aliqd op. factū. vlt pmissit p se et p
hēdē nō fieri q min. p fundū suū ire li
ceat. h. qlibz hēdū i solidū obligat. et ca
sus ē si res q o3 restitui i solidū possi
deat ab vno. L. d. hēdi. acti. l. 2. et ff. omo
da. l. 3. mibi. §. hēs. 3. i alimēt. legat. qñ
p voluntate dñci vlt iudici. vlt ab vno
i solidū. vlt a plib. p ptrib. designis pe
tunt. ff. de ali. lega. l. 3. 4. si testator ab
vno hēdū legauit creditori hēditario
opēsādi aīo: tūc ille hēs on. sustinebit
vsq ad qntitatē legatī. A. v3 vt hēs sol
uat sibi itegrū legatū. vlt si creditor no
luerit legatū hēs soluat sibi de portōe
sua tāta qntitatē ad quātā ascēdit lega
tū: vt i. l. q stari segtur. B. ff. de lega. 2.
l. cū ab vno. §. in expensa funer. vxorj
q nō tñ astrigit hēdes p hēditāns por
tōib. §. et v3 p portōe q puenit ad eū
de dote vxoris. A. vtrputa si ad eū pue
nerūt cētū: et i hēditate ducēta sūt: ipe
vir tenet p tertia. et hēdes p duab. pri
bus: vt i. l. veluti. de q. i. B. ff. de reli. et
sūpti. fune. l. al. iqtīes. et l. veluti. A. Pre
dicti et casus nōn sūt i sū. cō. l. 2. et l. 5. q. 95.
fm Ray. et hosti. B.

Quid si hēs ē pupill. nūqd pōt dis
ferri debitor solutio ptextu pupillaris
etatis? R. Nō vt. L. de acti. hēdi. l. sub
pretextu.

Pone q hēs vlt executores nolunt
soluē q testator i pios vlt legauit. nec
sati facē creditorib. vt dixit. quid fiet.
R. Per epm loci pmissa monitiōe ad
h. cogēdi sūt. et de testa. tua nobis. et c.
Johes. et si a testatore id origerit int
dici. Nā et si defunct. phibuerit ne epf
se itromittat: tal phibitio nō valz: vt
i dco. c. tua. hēdes q testator tenet in
stitue. vide. i. testamētū. 2.

Erēmīta. Utp hēmīti

ca vita seu
solitaria sit pfectior q cōgre
gatōis religio. R. h. 3. Tho. scō. a scō. q.
iss. Vita socialis nccia ē ad exercitiū
pfectōis. qz mutuo se istruūt verbo et
exēplo et correctōe q ad pfectōem pdu
cūt. Solitudo aut opetit iaz pfectis q
alioz regimie nō idigēt. Sicur g. illud
qō iā pfectū ē peminet ei qō ad pfecti
onē exerceat: ita vita solitaria si debite
assumat pmet vite sociali. Si tamē
absz exercitio pcedēt tal vita assuat:
ē piculosisima: nisi suppleat p dinam
gratiam.

Utp religiosi medicātes possint vi
tā hēmīticā eligē. R. pñt d lnia suoz
maioz et cellas siue hitacula i hēmo si
ue locis vbi nō sit hōiuz hitatio d ppi
quo pñt acqrē et et mutare. et de excec.
pla. cū ex eo. l. 6.

Erēticus p. cōit. he

retic. est
q de fide falsaz opionē iuenit
vlt iuctā seqf. et q. l. hec ē fidei. et q. 3. he
retic. imo et q circa fidei dubi. ē. et c. eo.
c. p. Et itelligēdū ē eē dubiū eū q deter
miare i dubietate pñt. Sec. de illo
q rētat de fide cū dolore cordis. Itē hē
tic. ē ille q male sērit d ecclie sacris. A.
s. alr sētiēdo de baptismo. pctor. pñssi
one. eucharistia. mōimonio. et de religio
sacris q pñdict et obfuer sacrosācta ra
mana ecclia: vt i. c. de q stari. B. et c. e.

ad abolendam. 3.º qui male sentit cir
ca veritatem scripture sacre. 24. q. 3.
heresis. 4.º qui aduersus romanam ec
cliam agit: z eius dignitatē a dño tradi
tā auferre conat. dis. 22. oēs. A. Ibi dñ.
Qui romane ecclie privilegium ab ipso
oioz summo eccliaz capite traditū aufer
re conat: pculdubio i hēfz labif. B.
Qñz hō i nō ita ppe dñ hētic⁹ qlibz ex
cōicat. 4. q. 1. Qd aut. Silt z sunonia
cus. i. q. i. g. s. q. s. A. Idē ē casus nōn in
sū. c. d. li.º p. ti. s. q. i. Aduertēdū qz q ille
dñ hētic⁹ q i dubiis primetiū ad salutez
ñ vlt acqescē declaratōi dñi pape. 24.
q. i. hec ē fides. Silt hētic⁹ ē q pñaci
ter affirmat exercē vsuras nō ēē pctñ
vt i cle. ex. gñi. d. vsur. Itē nōndū qz h
gs ex ignorātia hēat opionē hēticā nō
ē hētic⁹ si refert se ad intellectū ecclie
vel subicit se ei⁹ correctōi. ex de sū. tri.
z fi. ca. oām. ad fi. Itē nō ē hētic⁹ q
sine sui errozis nō pñacit adhēt: sed
qrit cauta sollicitudine xitātē: par⁹ cor
rigi cū inuenerit. 24. q. 3. dixit apłs. B.
Quid ppe facit hēticū? R. fm. ppe.
Ad rōem hētic⁹ duo occurrūt. Unū ē in
rōe. s. hēsis initiū. A. s. error erga credē
da: vt pz i sū. con. eo. ti. q. 2. vbi ponūt
q in isto. s. hñf. B. Altez in volūtate
qd ē hēsis cōplemētū: vt qz pñaciter
a fide deuiat. z talis ppe dñ hētic⁹. Lō.
Tho. in 4.º addēs qz si gs erret i his ad
que explicite credēdū nō tenet: nō est
hētic⁹. vt si gs putaret iacob fuisse
přez Abzabe z h⁹ i. z cū cognoscit h⁹ eē
z xitātē fidei z scripture: credit ei. silt et
circa ea de qb⁹ inf doctores sť opiones
oēc p ecclia defmīatū sit. vt idē Tho.
pōit i pma pte. q. 32. An excuset schola
ris q tener opionē sui doctoris habes
i. opinio.

Utruz heretici sint vitādi. R. Pos
sum z debeo eos monere z iducere vt
ad veram fidem redeant. In aliis non
licet eis cōicare. quia excōicati sūt. 43.
dis. In mandatis. A. Lari⁹ vř facē. ex
de hēti. excōicam⁹. diuincto. c. cū volun
tate. de sen. exco. B. Utr⁹ aut cū eis vř

cū aliis infidelib⁹ sit publice disputan
dū. hēs. i. i. fidelis. 93.

Oñi i qñtōis hēticoz pdurat post
mortē sūmi pñificis ē q ad negocia
nō cepta. vř que nōdū emerferūt. ex. e.
ne aliq li.º 6.º. A. Et ibi pz qz h⁹ itelligit
qñ cōmissio scā ē a papa. B. S. nō pñt
pcedē cōpos z supiores nisi in lris sit
expñsi. Si tñ aliqd d eis itellexerit de
bēt pape nūciare. ex eo. li.º 6.º. i. qñtōres.
A. Et ibi pz qz ad istā denūciatōem te
nēt. B. Itē nō pñt nec debent se intro
mittē de dñatōib⁹ seu forilegiis. A.
Al. n. pz tales fliqre suis iudicib⁹ pñi
endos: vt i. c. accusat⁹. de q. i. B. nec de
qñib⁹ vsuraz etiā d illos qb⁹ restitu
tionē vsuraz i pñia p hēsi inuēxerūt. z
illi se z sua ad h⁹ obligauerūt. ex eo. ac
cusat⁹. s. sane. z. s. se. li.º 6.º. A. Districte
tñ tenē i qñtōres pcedē pñacit af
firmātes exercē vsurā nō ēē pctñ. vel
d diffamatos vel suspectos d h⁹ i tāqz
d hēticos vř diffamatos seu suspectos
d heresi: vt in clementina ex graui. de
vsuris. B.

Prātes scāres. A. qbuscūqz officiis
fūgātur. vt i. c. excōicam⁹. de q. i. B. de
bēt moneri: z ē si nccē ē opelli p ecclia
sticā cēsura. A. s. p metropolitānū z ce
fos cōprouiciales epōs. vt ibi. B. oēs
hēticos ab ecclia denotatos d suis pñi
ciis extmīare. z cū de nouo gs eligitur
i pñatē ppetuā seu tpālē. de h⁹ iurare.
Et si pñt suā negligētiā aliqs tal dñs
fuerit excōicat. z nō satisfecit i frā ānū
dz itimari pape vt ipse oēs vasallos ei⁹
a fidelitate ipi⁹ denūciat absolutos. et
frā suā catholicis exponat occupādā. z
illū si expedire uidebit a sua dignitate
deponat. extra co. excōmunicamus. s.
moneantur.

Archiepiscopi z episcopi qui circa
extirpandos hereticos fuerit negligē
tes debent deponi z alii substitui qui
hoc velint z possint. ex eo. excōicam⁹.
s. fi. A. Ibi dñ. Adiciam⁹ insuper vt q
libet ep⁹ vř archiepiscopus per se aut
archidiaconū suū. vel alias hōcstas

m z

idoneasq; psonas bis aut saltē semel ī
āno ppiā pchoiā ī q̄ fama fuerit hē
ticos hitare circueat: z ibi tres vl ptes
boni testimonii viros. vel ēt si expedi
re videbit totā vicinā iurare opellat.
q̄ si qs ibidē hēticos sciuerit: vel aliq̄s
occulta cōuenticula celebrantes seu a
cōi ouerlatōe fidelitū vita z morib⁹ dis
sidētes: eos epō studeāt indicare. ipse
aut epō ad pntiā suā ouocer accusatos
q̄ nisi se ab obo reatu purgauerit. vl si
post purgatōem exhibitā ī pstinā fue
rint relapsi pfidiā canonice puniātur.
Si q̄ hō ex cis iuramētū religionē ob
stinatōe dānabili respuētes iurare for
te noluerit: ex h⁹ ipō tanq̄ hērici repu
tent. Volum⁹ igit̄ z mādam⁹. z ī x̄tute
obie districte p̄cipim⁹: vt ad hec effica
cit exeq̄nda epī p dioceses suas dilige
ter inuigilet si canonicā voluerit effugē
vltōem. Si qs. n. epō supexpurgādo de
sua diocesi hēricē puitari fermento ne
gigens fuerit vel remissus. cui id cer
tis idicis apparuerit ab epali offō de
ponat: z in locū ipsius alī substituatur
idone⁹ q̄ velit z possit hēricā cōfundere
pauitatem.

B.
S; q̄t̄ igrēdi sūt hērici? **R.** Si pa
pa dat certā formā: illa tenēda est. Al
pnt̄ q̄r p accusatōez. ingitōez z denū
ciatōem. Itē tenētur diocesani p se vl
p alios saltē selī anno q̄rē hēticos vbi
fama ē eos hitare. z illos qs credūt ali
qd de h⁹ scire debēt opellē iurare vt in
dicēt si qs hnt̄ suspectos p̄p̄ occulta
conuētacula vl alia sig. ex. e. excōicam⁹
s. adiciam⁹. Suspect⁹ si vocat⁹ cōfiteatur
z sperat̄ d̄ correctōe: pōt ei iūgi pnia
salutarī. si at̄ negat z tñ sit ifamat⁹ idi
cet ei purgatio quā si nō p̄stirēt excōi
cabit: z vsq; ad satisfactōem cōdignā
ab oib⁹ euitabit. Et si p̄ ānū sic steterit
extūc velut heretic⁹ cōdēnet: vt in dcō
c. excōicam⁹. s. q̄ aut̄.

Quali pena hereticus puni⁹? **Rn.**
Quadrupli. s. excōicatioe d̄positōe. rez
ablatōe. z militari psecutōe. Excōicati
ōne. qz ois hēric⁹ siue occult⁹ siue mani

fest⁹ ē ipō iure excōicatus. z 4. q. i. c. p. z
z. ex. e. ad abolēdā. **A.** Clari⁹ ex. e. excōi
cam⁹ p. z. **B.** 2. d̄positōe. qz id: sticte
siue clīc⁹ siue laic⁹ ēt papa vel ipator.
vl q̄libz ali⁹ d̄z deponi ab oi dignitate.
40. di. si papa. 24. q. 1. q. 3. p̄cē. **A.** 3. bl
d̄. Qui d̄ pacē ecclē sūt si dignitatem
vt cigulū militie hēant nudet eis. Si
at̄ puari sūt. si qdē nobiles sūt: suarum
subaz p̄scriptōez patiāt. Si at̄ ignobi
les: nō solū corpe xberet s; ēt exilio p
petuo castiget. **B.** z ab oi offō z b̄fī
cio expoliari. Et si clīc⁹ sit d̄z de ḡdari. z
demū q̄libz tal⁹ d̄z relinq arbitrio sc̄la
ris ptātis aiaduersione debita puniēd⁹
s. crematōe. **A.** De ista crematōe n̄ vī
i iure h̄fī de cōsuetudinē. **B.** nisi cōtinuo
p̄ d̄p̄hēsiōne erroris ad fidē velint re
uerti: z errorē suū abiurare z satisfacti
ōnē exhibē. **A.** Istud cōtinuo de cōsuetu
dine ab aliqb⁹ obfua de p̄ma sessiōe
iudicī a p̄ma die q̄ examinat h⁹ cā: ita
ēt q̄ hoc faciat spōte: z nō p̄p̄ merum
pbatōez z cruciatū fm glo. Ray. z in
sū. cō. li. 3. p. ti. 5. q. 4. vbi ēt hec nōnē fm
Ray. **B.** Et sic redētes debēt perpe
tuo carceri detruē. ex. e. excōicam⁹. 2.
A. s. si q. vbi d̄ q̄ si postq̄ fuerit d̄p̄
hēsi redire voluerit ad agēdā p̄niz cō
dignā ppetuo carcē detruat. Et sic
h̄ nil d̄ de illa cōtinua z spontanea re
uersione. s; d̄ co. ti. c. ad abolēdā. vbi ēt
d̄ de puatōe ab officio z b̄nficio. **B.**
Et nō q̄ ēt sūt relinqndi iudicio sc̄lari
q̄ d̄p̄hēsi fuerit incidisse ī abiuratum
hēsim: vt. i. hēric⁹. 2. s. 5. z duob⁹ seq̄nti
bus. z h. s. an̄p̄t. 3. p̄nif rez ablatōe.
qz bona eoz oia ipō iure sūt cōfiscata. s;
tñ executio ipsius cōfiscatōis vl bonozū
occupatio nō d̄z fieri p̄ p̄ncipes sc̄lares
an̄q; p iudicē ecclēsticū snia sup eodē
crimie fuerit pmulgata. ex. e. c. fm
li. 6. **A.** Et si tales erāt clīci leoz bona
cōfiscat ecclē cui d̄fuebat. Et id si erāt
laici ecclē ī tpali iurisdictione subiecti.
Alioz hō laicor bona p̄ncipib⁹. ex. e.
excōicam⁹. z di. s. quo iure s; Ray. z in
sū. cō. dcā. q. 4. **B.** 4. punitur militari

psentioe. qz si alr nō pōt fieri: manu ar
mata sūt ab eis bona oīa auferēda. De
pena credētū heretico z fautorz hēs. i.
s. i. z. qui incipit. Quā penam. zc.

Quid si hēric hēat filios catholicos
nūqd illi saltē hēbūt bona pīs. v. l. p. rē
R. Nō. v. l. hēs h. s. p. c. d. e. t. i. z. s. hēditaf
s. a. A. Hoc pbat ex eo. h. g. e. t. i. s. Qd. c.
corrigit. l. manicheos. L. eo. q. p. m. i. t. t. e
bat cō sanguineos catholicos succedere
heretici. qd. veraf. i. d. c. o. c. h. g. e. n. t. i. s. Qd.
videt intelligēdū qn pī publice pīca
uit cōtra fidē catholicā. v. l. publice pro
fessus ē vel defēdit errozē. v. l. corā pla
to suo cōfessus ē. vel cūct. aut finalit
cōdēnat. ex de h. b. o. sig. sup. g. b. u. s. d. ā. s. m.
Ray. z in sū. con. l. i. s. p. t. i. s. q. 7. B.

Quatū autē cūc ppter hēsiz de gda
tus dicat tradi pīatī scīari. hēs. s. d. gra
dario. s. 3. Et an oīs degradat. sūt tradē
dus. habes ibidē. s. 4.

Quid de vasallis hēricoz. R. Abso
luti sūt a debito fidelitatī. homagii. et
toti obsequii gēuq. lapsis manifeste
i heresim aliq. pacto qūncq. firmitate
tenebant. astricti. ex co. c. v. l. t. Idē d. va
sallis dñoz. q. sūt negligētes cōtra here
ticos. v. l. s. s. s. dictum est.

Quā penā incurrit credētes. recepta
tores. defensores. z fautores hereticoz.
R. Quilibz talis ē excoīcat. z si nō sa
tisfecerit īfra ānū ex tūc ipō iure ē īsa
mis: nec ad publica officia seu cōsilia:
nec ad eligēdos alios ad h. nec ad re
stimoniū d. admitti. nec pōt cōdē testa
mētū. nec ad alicui. hereditatis succes
sionē accedē. Nullus quoq. eis sup. q.
cūncq. negocio: s. i. p. e. alius cogit rīdere
Si iudex ē: ei sūia nō valet. Si aduo
cat. nō admittit. eius patrociniz. Si
tabellio nō valet ei. īstīra. z sic ī sūi
bus. Si hō sit cūc: ab oī officio z bñfi
cio d. deponi. Et illi q. tales postq. fue
rint ab ecclīa denotati euitare cōtēpse
rint debēt excoīcari. Probant hec oīa
ex eo. excoīcamus s. s. credētes. Item
oēs cūci q. talib. exhiberent ecclīastica
sacra. vel traderēt ecclīastice sepulture

aut elīnas seu oblatōes eoz. recipere
debēt pīari suo officio ad quod nunq.
restituētur sine idulto sedis aplice spā
li. Sūt z regulares quoz etiā pūle gia
ī illis locis. A. i. diocesi: v. l. i. s. l. a. n. c. B.
non seruent eis: v. l. i. d. c. o. c. excoīcamus
s. l. a. n. c. clerici. Et nō q. ipsi credētes he
retici sūt dicēdi. ex eo. excoīcam. z. A.
ibi dicitur. Credētes eoz. erroribus he
reticos similē iudicamus. B.

Si heretici auertant: nūqd restitu
entur eis v. l. eoz. filiis bona. R. nō. sed
ipso iure oīa cōfiscata sūt. ex eo. vergē
tis. z. c. cū s. i. l. i. s. A. nisi eis ad cor fuer
tētib. z abnegātib. hereticoz. cōfortiū
misereri aliqs voluerit. d. c. o. c. h. g. e. n. t. i. s.
er puto q. ista mīa possit hēri ab eo ad
quē bona p. cōfiscatōez deuoluūtur. de
quo. s. s. s. ad finem. in additione. B.

Quatū heretici ad fidē redeūtes re
cipi debēt. R. Debēt ad arbitriū sui
cpi abiurare errozē. z q. firmiter tene
bunt fidem catholicā. i. q. q. tiens. z d.
confe. d. i. s. ego Berengarius. ex eo. ad
abolendam. A. Et d. ista abiuratio z
promissio fieri per scripturā. z publice
v. l. puate sūm q. crimē fuerit publicum
vel pūatū sūm Ray. z in sū. con. l. i. s. p. t. i.
s. q. i. 4. B. Qd. si post abiuratōem v. l.
postq. ad arbitriū epi se purgauerint:
v. l. dictū est s. s. 7. de pbenf. fuerit i. ab
iuratā heresim recidisse: iudicio scīari
sunt sine vlla penitus audiētia reliqn
di: v. l. in. c. ad abolēdā. A. Hoc v. l. cū
post h. abiuratōem seu purgationem
dephendunt in heresi p. facti euidentia
aut p. cōfessionē pīam vel p. testes: i.
quo non parit eis nec quo ad vitam:
nec quo ad bona. Si aut. absq. h. deph
hēsione occulte recidiuāt z occulte pe
nitētes reuertant ad ecclīam parit
eis quo ad vtrūq. sūm glo. Ray. z in di
cta. q. i. 4. vbi etiā d. s. i. l. o. c. c. u. l. t. o. s. he
reticos absolui posse per simplices sa
cerdotes: nisi eps loci retinuerit sibi ta
lium absolutiones. Sed hoc clarum ē
p. p. c. e. s. s. i. u. m. a. n. n. a. l. e. c. u. r. i. e. q. n. u. n. c. p. a. p. e.
reseruat casus iste. In dicta etiā. q. i. 4.

nōtur fm Inno. q heretici ē in extre
mis agētes nō recōciliantur sū solēni
tate pmissa si adest facultas. Si at ad
eā necitatē venerit q cōfiteri nō vale
ant: pcesserūt tamē signa pnie: tunc ē
sine pmissa solēnitare recōciliabuntur
Lex. n. q aliud statuēt inhumana esset
Con. Hosti. m. c. a nob. 2. ex d sen. exco.
vbi etiā pdicta tangit Inno. Aduertē
dū quoq q ē cū reuertētib nō parci
tur q ad bona z vitā nō sūt petita pnie
z eucharistie sacra denegāda. ex eo. su
per eo. li. 6. B.

Utr cū redeūtib ab heresi dispēsa
ri possit. R. Jure qdem cōi tales exq
recōciliati sūt ad laicā cōiōnē recipiunt
tur. i. q. 7. c. p. Adhibet etiā qsq circa
eos quadruplex dispēsatio. s. semiplēa:
vt solū recipiant in ordinib ante hec
oīa susceptis. i. q. i. si q heretice. A. ibi
dicit hoc p magno bñficio hēant si ad
empta oī spe p morōis in quo inueniū
tur ordine pmaneāt. B. plena vt pos
sint sacerdotes fieri. i. q. 7. c. uenientib.
plenior vt possint eē epī. i. 2. dis. nos con
suetudinē plenissima vt etiā ad supio
res dignitates p mouēi possint. 23. q. 4.
ipsa pietas. A. Idē in sū. cō. li. p. ti. 5. q.
is. fm Hosti. Ray. z Bos. B. Utrū pla
tus heretic habent prātem spiritua
lem. vide. i. scisma. 5. 3.

Hereticus 2.º .i. per li

briz se
rtū. Plura q hereticos hēnt i
6.º de qbus qdam in pcedēti. c. iaz dicta
sunt fm q regrebat mā. Illa hō que
restant nunc erunt dicenda.

Quicūq hēricos credētes. recepta
tores. defensores vel fautores eoz sciē
ter psumpserit ecclīastice tradē sepul
ture excoīcati sunt. z nō debēt absol
ui nisi p priis manib publice extumu
lent z piciant corpora dānatorum. Et
locus ille ppetuo careat sepultura. ex
eo. quicūq. li. 6.º

Heretici cū oib fautoribus modo
dictis. A. i. credētib. receptoribus
defensorib z fautorib eoz: vt i dco

.c. quicūq. B. z ipsoz filii vsq ad
secundam generationē ad nullum ec
clesiasticum beneficium seu officium
publicum admittantur. Aliter irritus
est. ex eo. quicūq. Et itellige per line
am paternam. nam per maternam nō
puniuntur nisi vsq ad pimum graduz
ex eo. c. statutum. A. Ibi etiā dicitur
hoc sane de filiis z nepotibus hērico
rum. credentium. z alioz h. qui ta
les esse vel etiā tales decessisse pbanē
intelligendum esse vt iterum non autēz
illoz quos emendatos esse cōstituit
z reincorporatos ecclīe vnitati. z pro
culpa h. ad mandatum ecclīe pniām
recepisse quam ipsi iam perfecerit vt
humiliter psecutioni eius insistant vt
parati fuerunt ad recipiendum eandē
B. Itē omnes viri ecclīastici q ad
pces talium receperunt dignitates vt
bñficia ecclīastica pñati sunt. z si rece
perint scienter nō debent in posterum
admitti ad talia vt similia. Itē filii ta
lium psonarum non sunt in potestate
paterna: s. sunt sui iuris: vt in dicto. c.
quicūq.

Quid si quitam dūz in egritudine
decumberēt perierunt hēricos consola
turos vt ab eis fm consuetudinē eoz
consolationē reciperēt. A. per manus
impositionē: vt in. c. filii. de quo. i. B.
z sic decesserunt. s. modo filii vt hēdes
volunt. pbare q ipsi defuncti nō sane
mētis effecti suscepērunt. vel post pā
tam loquelaz: nungd audiri debēt. R.
Si tales dū viuebāt erant diffamati
vt suspecti de hēsi. vt si cōstituerit q ipsi
sane mentis existētes ptiuerunt: hē
des non debēt admitti. aliogn admitti
possunt ad pbandum non p vxores fi
lios familiares aut aliquos d suis: sed
per testes fidedignos z fidei zelatores
extra eo. filii. lib. 6.º

Illi qui post abiuration ē error vt
postq se p priis antistitū examinatione
purgauerint: depbēsi fuerint in abiu
ratam hēsim recidisse quis sū vlla pe
nitus audiētia relinquēdi sunt iudicio

seculari: tamē si pñie signa i eis appa
reant manifesta z petierint humilif
sacramēta pñie z eucharistie non sunt
deneganda. extra eo. sup eo. li. 6.

In inq̄sitōe criminis hēsis ēr excōi
cati z participes atq̄ socii criminis ad
testimonium admittunt p̄sertim i de
fectum aliarum p̄bationū cōtra hēti
cos. credētes fautores z defēsores eoz
si ex numero testium aut p̄sonarū tā
deponētium q̄ contra quos d̄ponitur
qualitate z aliis circūstantiis non fal
sa dicē p̄sumantur. ex eo. in fidei. li. 6.
Similif illi admittuntur qui sup facto
hēsis iurauerūt dicē x̄itātē tam de se
q̄ de aliis. z eam celando piurauerunt
z postea velint corrigere dictum suū
contra se z alios si manifestis indicīis
apparuerit tales nō leuitate: aut odio
seu pecunia: sed zelo fidei velle reuela
re. extra eo. accusatus. li. 6.

Prēsidētes regimini alicuius loci:
l̄z sint excōicati: vel de facto z non d̄ iu
re iurisdictionē hēant: ad requisitiōnē
ordinariorum v̄l legatorū ipozū aut
inquisitorum. A. nō valētū sūi more
dispēdio v̄l negocii piculo recursū ha
bē ad superiores q̄ legitime in locis
ip̄is possint iusticiam exequi: vt in. c. p̄
sidētes. d̄ quo. i. B. possunt z debēt cō
tra hēticos. credētes. fautores. z fcepta
tores. z defensores eoz suū officium
exercē. z illi qui requirūt eos nō incur
runt aliquam sniam. tamē dicti p̄sidē
tibz p̄pter hoc i aliis nullum ius est cō
cessum v̄l p̄missus. ex eo. p̄sidētes li. 6.

Suspecti de hēsi z ob h̄ citat. z qz
non comparet excōicatus est. si excōi
catōem p̄ ānum sustinet ex tunc est ve
lut hēticus condēnādus. ex eo. cum cō
tumacia. li. 6.

Accusat d̄ hēsi v̄l suspectus vehe
mēti suspitione q̄ hēsim in iudicio ab
iurauit z postea omittit i ipaz cēsetur
relapsus: l̄z atea ipm hēsis crimē n̄ fue
rit plene p̄batum. S̄z si levis suspitio
fuit nō d̄z iudicari relapsus: s̄z alr gra
uiter puniri. ex eo. accusatus. hb. 6.

Qui in vna hēsis specie: siue i vno
articulo vel sacro errauit: z postea ab
iurauit simplif hēsis: si postea errat in
a. flaps. ē iudicād. ex. e. accusat. li. 6.

Ille d̄ cui lapsu i hēsis añ abiurati
onē cōstiterat v̄l nūc cōstat: si postea hē
ticos receper. deducat. v̄l associet: eis
donet munera siue mittat. vel fauorē
ipēdat q̄ excusari nō possit. A. seu etiā
visiter. d̄cō. c. accusat. B. iudicari d̄z
relapsus. ex eo. accusat. li. 6.

Quid si q̄s p̄ receptiōe hēticorum.
A. v̄l etiā p̄ defensione seu fauore. d̄cō.
c. accusat. B. z nō qz esset hēticus sub
obligatōe bonorū inq̄sitoribz se abstri
xerit ad recipiēdā pñiam. z ea iuncta
z nō pacta d̄cesserit. R. Logi debēt hē
des i bonis ad cōplēdum. A. Verum ē
si sit pñia in bonis tp̄alibz iniuncta. p̄fi
ciēs ad salutē. vt ibi. B. Sec. si talis so
lum se obligauit ad pñiam quā inq̄si
tores vellēt inuigē. z ea nōdū inuicta
decesserit. ex eo. accusat. s̄. si. h̄. lib. 6.

Nūqd post mortē hētica poterūt oc
cupari bona ei? si d̄ hēsi non fuit i ei?
vita declaratum. R. Poterunt si post
ea declarentur. ex eo. accusatus. li. 6.

Sacerdotes q̄ instruunt hēticos de
celanda x̄itate. z h̄: debēt pena d̄bita
castigari. Religiosi etiā hētici sūt gra
uius puniēdi aliis. ex eo. accusat. lib.
6. A. s̄. si. vbi dicitur. Sacēdotes z alii
clerici q̄ negociū inq̄sitōis instruendo
citatos hēticos v̄l eoz credētes d̄ ce
lāda x̄itate v̄l dicēda falsitate seu cos
indebite liberādo inuēti fuerint impe
dire: cum nō sit dubium ipsos ea facē
in fauorē hētice prauitatis per inq̄si
tores a talibz compesci possunt z pena
debita castigari tam p̄ captiōnē p̄sona
rum q̄ alr put culpa exegit delinq̄nti
Religiosi ēr sunt imutationis pena. i.
carcerationis. ex eo. c. p̄lt. Segtur. vel
alr grauius puniēdi q̄ sc̄lares si inuēti
fuerint in hēsi v̄l similibz deligisse. B.

Statutus loci p̄ quod impediretur
negociū inq̄sitōis hēticoz nō valet. A.
siue ipedat directe siue idirecte: vt in

.c. statutu. de quo. i. B. z dñi. A. vñ alii
qcuq; rectores: vt ibi. B. tenentur il
lud exhibere. A. diocefano loci vel ei
vicario: seu ingfitozibus. z hoc fñ mo
re difpeditio. vt ibi. B. z corrigere. A. i.
oio reuocare fi necesse fuerit. vel faltez
eatenus moderari q; p illud ingfitiois
pceffus nō impediatur vñ aliquaten
retardet. vt in. c. qd; fequitur. B. ex eo.
statutu. li. 6°.

Inqfitores in certis pñciis pñt. p
cedere fñ vel feptim. pur. negocii. vñ
litas fuadebit. ex eo. vt officiu. li. 6°. A.
Et ibi p3 q; hoc obtinet quādo in aliq
bus loci fñt plures deputati fimul. B.

In examinatōe testiu ō hereticos
A. i. ōp. crimē heresis: ipm; cōtingē
tibz: vt in. f. vñ. de quo. i. B. debent
iteresse due religiofe pñone. A. z difere
te: vt ibi. B. z fi fieri pōt per publicā p
sonā ōferibi testium dicta. ex eo. vt offi
cium. f. verum. li. 6°. A. Et ibi patz q;
fi pñona publica cōmode non potest
haberi ista confcriptio debz fieri p du
os viros idoneos. B. Et quidez religi
ofi qui fuerint notari. A. in ōculo. vt
ibi. B. z alii gbus inunctum est. A.
a ōede apostolica tabellionatus offici
um: etiā tpe religionis rōne negocii in
quifitionis contra hereticos: vt ibi.
B. tenentur ad cōfcribendum: vt in
dicto. c. vt officiu. A. fi fuerint per di
ctos ingfitores regftri: vt ibi. vñ etiāz
p3 q; in hoc negocio etiā clerici pñt
exercere tabellionat^o officiu: lz ipi vel
etiā pfati religiofi ōnt in ōctis. B.

Inqfitores fi opus fuerit pñt in
uocare auxiliu brachii ōcularis z cō
tradictores p censuram ecclēsticā cō
pelli: non obſtantib^o pñlegiis ōces
fis quibzcuq; pñonis vel religiofis
vel vñuerſitatib^o. A. cuiuscuq; ōditi
onis dignitat^o vel gñus religiois vñ ōz
dinis spāt^o vel gñalit^o ōub quacuq; ōor
ma xborū concessis vel in poſterū cō
cedēdis: z pñt ōic cōpelli: etiā appel
latione poſtpoſita: vt ibi. B. nec etiāz
cōſtitutōe de duab^o dietis. A. ō. ex ō re

ōcripti. nōnulli. vñ cauē ne q; p ōas
aplicas poſſit trahi ad iudiciū vñtra
duas dietas extra ōuam^o dioceſim. B.
extra eo. vt officiu. li. 6°.

Oēs rectores locoꝝ regftri a dioce
ſanis vel eoꝝ vicariis ōeu ab ingfitoꝝ
bus tenētur iurare ōeruāe z ōeruari ōa
cere ōſtitutiones ō hereticos. fautoꝝ
z ōfenſoꝝ eoꝝ. z eoꝝ filios z nepotes
A. a ōede aplica pñmulgatas ac etiā
approbatas. dō. c. vt officiu. B. Et
qui iurare noluerit z ōeruare: habetur
vt infamis z hereticor^o fautoꝝ z ō fide
ſuſpect^o: nec ōz hñi p ōño nec ad ali
quod officiu publicū vñteri^o aſſumi
z ea q; interiz vt rector ōecit nullā hñt
firmitatē. ex eo. vt officiu. li. 6°. i. fi.

Debēt oēs rectores in hoc negocio
parere diocefano z inqſitoꝝib^o: nec
aliquo modo debēt cognofcere de hoc
crimine nec captoſ liberare. z h^o. A. i.
diocefanoꝝ vel ingfitoꝝ iudiciū ōen
tentia ōeu pceffus directe vel indirec
te impedire: vt in. c. qd; ōequif. B. Aliter
ſūt excoicati. z fi ſuſtinerint p annu
A. aſo pñnaci: vt ibi. B. ōdēnari ōbēt
tanq; heretici. ex eo. vt ingſitionis. li. 6°.
A. vñ etiā idē ōtatut^o ōtra oēs q; ōci
enter i pñdictis dederint cōſiliū auxili
um vel fautoꝝem. B.

Conceſſū est ingſitoꝝib^o cōmittere
citatoes z dēnūciatoes ōniarū. Itē au
crozitas aduocadi pñtos. A. put expe
dient vt eis aſſiſtāt. z in ōerēdis h^o ōen
tētis pñeant cōſiliū opoꝝtunū: ac q; eiſ
ſup his hñtiliter pareāt in ōtute obedi
ētie inuigendi: vt i. c. cōmiſſi. de quo. i.
B. z clerū z pñm loci pur viderint ex
pedire negocio fidei. Itē pcedēdi ōtra
illos q; in puincia eoꝝ ōmiferūt ipz cri
men heresis etiā ōi ad aliā ōe trāſtule
runt. Itē faciendi ōibi aſſignā a quocuq;
libꝝos i qb^o eēnt aliq. pceffus ō hereticor^o
A. vñ alia ōcripta i qb^o ingſitoes ōacte
z pceffus p qñcuq; auctoritate ōedis
aplice vel legatoꝝ ei^o hñi ō hereticos
ōtinentur vt ibi. B. z circa hereticos
in carceratos vñ a cū pñatis qb^o ōubſūt

penā eoz mitigādi vel mutādi. Itē pri
uādi vel puatos nunciandi dignitati
bus vel aliis bñficiis ecclesiasticis: z of
ficiis publicis z honorib⁹ oēs hēricos
z fautores. A. z credētes. receptatores
z defensores eoz: ipsoz quoq; filios et
nepotes: vñ ibi. B. Sūt autē dioceſani
regrendi. A. vel eis absentib⁹ eoz vi
carij: vt ibi. B. z de eoz consilio faciē
dū nisi ipi sciēter talib⁹ otuliffēt. A. s.
dicta beneficia p̄fatis hereticis seu cō
plicitibus. tunc. n. ipi dioceſani vel eoz
vicarij non sunt requirēdi: sed pot⁹ a
suo iudice puniēdi: vt in textu qui seg
tur. B. extra eo. vt cōmissi. lib. 6.

Contra xpianos qui efficiuntur ius
dei vel redeunt ad iudaismum etiam
si infantes vñ metu mortis eēnt bapti
zati: pcedēdum est sicut contra hereti
cos. Sift ē contra eozum fautores. A.
tanq; cōtra fautores. receptatores he
reticoz: z eozum defensores. si p̄fati fu
erint de hoc cōfessi aut per christianos
vel iudeos conuicti: vt in c. de quo sta
tim. B. extra eo. contra. lib. 6.

Propter heresim maritorum non
cōfiscant⁹ dotes vxoz nisi cū eis sciēnt
cōtraxissent. A. quia tunc sciebant il
los esse hereticos: vt in c. quod sequi
tur. B. extra eo. decreuit. lib. 6.

Quando negociū heresis cōmittit⁹
alicui vel aliquib⁹ generatim in cert
locis non adimitur ep̄is auctoritas eo
rum ordinaria vel etiā delegata si eaz
habeant. Et vtriq; etiam de eodem
facto inquirere possunt cōter vel diui
sim. Et si diuissim. pcedant tenētur cōi
care sibi inuicem p̄cessus. z per vtroz
simul snia p̄feratur nisi alter alteri de
ferat. Quod si i snia nō cōcordant ad se
dem aplicam mittant. A. vterq; nego
cium sufficienter instructum: vt in c.
quod sequitur. B. ex eo. p hoc. lib. 6.
A. Ibi etiā dicit⁹ q; si ordinaria seu de
legata ep̄i p̄tate pcedant: illum in p
cedēdo modū obseruēt quem inquisi
tores possunt z debent per iura cōia:
vel sp̄ales cōfessiones seu ordiatōes se

dis aplicae obseruare. B. Qd ē vn⁹ si
ne alio non possit ad sniaz pcedere vi
de expressius. i. hētic⁹. 3. §. p. Et intelli
ge q; p̄dictā cōicatioem p̄cessuū o; fie
ri qñ nihil aliud f̄stat agēdū nisi q; sē
tentia p̄mulget. Qd si alter nō possit
cōmode pcedere nisi visis actis alteri
us: tūc sēt tñ cōicatio tribual: vt i ex
uagari. Bñdicti. xi. q. incipit. Ex eo.

Hēticis appellatio ibibita ē. ex eo.
vt in q̄stōis. li. 6. A. Et sūt p̄clamatio
qbus nō obstatib⁹ rectores seu officia
les sp̄ales cōdēnatos hēricos: z sibi reli
ctos statz debēt recipere z indulare aiad
uersione debēt. a punire. z idem ē est d
credentibus z eozum receptatoribus
fautoribus z defensoribus: vt ibi. B.

In negotio heresis pōt pcedi sim
plicit⁹ z d plano. A. absq; aduocatoz et
iudicioz strepitu z figura: vt i. c. statu
ta. de q. i. B. z si periculū eēt nō nomi
natis accusatoribus vñ testib⁹ publice
nisi corā aliqb⁹ puidis p̄cipiēdo de re
nēdo secretū. z h⁹. A. s. corā dioceſano
vel eo absente ipsius vicario qñ inq̄si
tores pcedūt. Qñ nō pcedit ep̄s corā
inquisitoribus. si hēri possit cōmode co
pia eorū dē. ac nihilomin⁹ siue ep̄s siue
inquisitores p̄cesserint aliqb⁹ alius p̄so
nis puidis z honestis iurisq; peritl: q̄s
ad h⁹ vocari z eis totū p̄cessū sup quo
deliberādū ē seriose manifestari ac in
tegrat⁹ explicari: z de ipsoz cōsilio ad
sententiā vñ ad cōdēnatōez pcedi o; . Et
ep̄s vñ inquisitores possūt indicē secretū
p̄fatis qb⁹ sit reuelatio. z i eos si archa
na cōsiliū seu p̄cessus sibi s̄b secreto ab
eisdem patefacta p̄ter eozum licētā
alius patefecerit ex cōicatiois sniaz quā
ex secreti violatōne ipso facto incur
rant si eis expedire videbitur p̄nltga
re. sic tamē q; inquisitores ep̄m vel ep̄s
inquisitores non excōicent hac de cau
sa. s; ipi ex districto p̄cepto iuris ad se
cretum h⁹ tenētur. Et in his ex p̄cepto
tam ep̄scopi q; inquisitores debēt pu
ram z prouidam intentionem habere
ne ad accusatorum vel ad restitū noia

supplementa ubi est securitas piculuz ee dicant: nec i eorudem discrimē securi tatē asserāt ubi piculum iminēt: super quo eorudem conscie onerant: vt ibi. **B** Sz cessante piculo publicetur: vt fit i aliis iudiciis. ex eo. statuta. li. 6.

Hereticus 3. sequunt

Hereticos sunt in clemētinis. p qdē q tam ep̄s q̄ inq̄sitor vnus sū alio pōt citare z cape: z tute custodie mancipare. **A.** ponendo etiam in compedib⁹ vel manicj ferreis si ei visuz fuerit: necnon ingre contra illos de qb⁹ p h⁹ negocio fm deum z iusticiam viderit expedire: vt in cle. multorum. de qua. i. **B.** Sed deputare duro carceri z qui magis ad penam q̄ ad custodiā videatur: vt tormētis exponē: vel ad scētentiam pcedē nō pōt ep̄s sine inq̄sitorē: nec inq̄sitor sine ep̄o aut ei⁹ su per hoc delegato: aut ep̄ali sede vacāte delegato capituli si sui adinuicem copiā possint habē infra. s. dies postq̄ se regierint. **A.** z si sec⁹ p̄sumptum fuerit: nullum est z irritum ip̄o iure: vt ibi. **B.** potest tamē gliber p̄dictozū cōmittē alteri vices suas vt p litteras significare suum consiliū vel assensum. extra co. multorum.

Quilibet carcer vel mur⁹ hēricorū debet esse cōmunis ep̄o z inq̄sitorū. z debz habē duos custodes. vnum quē volēt ep̄s z ei p̄uidebit alteruz quem volēt inq̄sitor z ei p̄uidebit. z vterq̄ eorū pōt habē sub se vnum fidelem ministrū z illius loci erunt due clauē **A.** diuerse z p quolibet conclauī carceris: vt i dicta cle. multorum. **B.** quaz vn⁹ custodum vnam: z alius aliā tenebit z poterit officium ministrandi carceratis cōmittere suo mistro. z tenent predicti custodes añq̄ erequātur officium corā eis a quib⁹ assignātur iurare tacti sancti euāgelii q̄ in custodia oēm diligētiā quam poterunt adhibebunt. z q̄ alicui incarcerationum nihil loquatur vn⁹ nisi alio audierit z q̄ ip̄is

carceratis fidelit⁹ cōferēt p̄uisionem quam ipsi recipiūt ex ordinatione cōl. z q̄ a parētib⁹ vel aliis personis conferatur eisdem nisi ep̄scopi vt inq̄sitorj vel suozū cōmissariozū ordinatio refrigēt. Et eodez modo iurabunt predicti custodū ministri z corā eisdem: vt i cle. multorum. ex eo. **A.** Ibi ē subdit Et q̄ sepe contingit ep̄os p̄pos habē carceres sibi z dictj inq̄sitorib⁹ non cōmunes: districte p̄cipim⁹ vt custodes ad incarcerationē p dicto crimine custodiam per ep̄os vt sede vacāte p capz deputandi z corū ministri coram dictj inq̄sitorib⁹ vel substitutj ab eis p̄stent simile iuramētum. **B.** Notarii inq̄sitoris coram ep̄o cum inq̄sitorē vel substitutis ab eis iurabūt suuz officium fidelit⁹ exercē. Et idem fiet de aliis p̄sonis necessariis ad dictū officium: vt in dicta cle. multoz. ex eo.

Ep̄scopi z inq̄sitores vel substituti ab eis malitiose aut fraudulēter non imponant alicui crimen heresis: nec q̄ aliqui ipsos in executione officii sui impediunt imponant aliquod falsum Quod si ep̄scopi causa odij gratie vt amoris. vt⁹ lucri. vel cōmodi temporalis omiserint pcedere. **A.** contra iusticiam z consciētiam suaz ubi fuerit p̄cedendum super h⁹ p̄auitate. vt in dca cle. multorum. **B.** vel aliquem vera re imponēdo ip̄am heresim. vel q̄ impediāt suū officiū. si ep̄i sunt: vel sup̄ per triēniūz incurrūt suspēsiōē ab officio. si inferiores sunt: sunt excoīcati: a qua snia nō nisi per papā absolui poterunt. **A.** p̄terq̄ in mortis articulo. et tunc satisfactione p̄missa nullo in hac parte p̄uilegio suffragante: vt in tex. qui sequitur. **B.** In cle. multoz. ex eo.

Inq̄sitor non pōt esse nisi attrigerit 40. annū. Et tā ip̄s q̄ cōmissarii op̄y tati non possūt pecuniā extorquē. nec sciēter eccliaruz bona ob delictū eccliarum fisco ecclie applicare. alit⁹ sūt excoīcati. Quē casuz vide plene. s. excoīcatio p̄. s. 4. **A.** Et ibi de hoc dictuz

131
ē in additōe, B. 7 in cle. volentes. c. x. e.
Nullus aut inq̄sitor p̄t p̄cedere extra
officialē aliq̄e vel nūciū romane ci-
rie. vt in extrauaganti Johānis. 22. que
incipit cum frater.

Ermoſfroditus.

Nunquid talis ordinari p̄t?
R. Si magis h̄git in sexuz virilē q̄ fe-
mineū p̄t recipere carac̄erē. si econuer-
ſo non p̄t. 4. q. 3. testes. h. Itē hermo-
ſfroditus. S3 tñ in vtroq̄ casu nō debet
ordinari p̄pter deformitatē 7 mōstru-
ositatem. ar. 36. dif. illustratoz. 7. 49. vi.
c. vlt. Si hō equaliter inualeſcit i eo
ſexus virilis 7 ſemine: carac̄erē reci-
pere non p̄t fm̄ Huil. A. Idem i ſū.
con. lib. 3. ti. 23. q. 2. B.

Ironia per. h. ſcribitur.
Vide tamē i li-
tera. J.

Iſtrio. Utrum officiū
hiſtrionum ſit li-
citur? R. fm̄ Tho. ſcda ſcde
q. 148. Tale officiū qz ordinatur ad ſo-
latium hominibus exhibēdum: non ē
illicitum fm̄ ſe: dūmodo non vtantur
aliquibus verbis vlt factis illicitis. 7 nō
adhibeant ludum negociis 7 t̄pib⁹ in
debitis. Unde 7 illi q moderate eis ſb
ueniūt non peccāt: ſ3 iuſte faciunt mer-
cedē miniſterii eozum eis retribuēdo.
Si qui vero ſupflue ſua in talibus con-
ſumūt vel largiunt illis qui illicitis lu-
dis vtuntur: peccant q̄ſi eos in peccat⁹
ſouētes. A. Lon. Ul. 7 addit. q̄ ſi aliq̄s
etiā malis hiſtrionibus parce dat ad
conſeruandā famiam ſuā ne a talibus
vituperetur: non credo talem peccare
mortaliter: vt in ſū. cō. li. 2. ti. 5. q. 22. B.
De hiſtrionibus h̄s ſ. cleric⁹. 4. 5. 5. 7
ſ. cōicare. 9. 20. qui incipit. Utrū corpus
xp̄i debeat dari hiſtrionibus.

Om̄icidium p̄ cōſ
qd
eſt: R. Eſt hoſ occiſio ab ho-
mine facta. Et cōmittitur non ſoluz fa-
cto: ſed etiam verbo. Et verbo triplici

ter. s. p̄cepto. conſilio. 7 deſenſione. 1.
deſendendo homicidam ſuis verbis
ab illis qui volebāt ip̄m retrahere vel
impedire: vt. 50. dif. ſi quis viduam. de
pe. dif. i. periculoſe. Facto vero cōmitti-
tur quatuor modis. iuſticia neceſſitate
caſu. 7 vōluntate. A. Glo. Ray. dicit.
Deſenſione. vt cum aduocat⁹ deſendit
reum in cauſa criminali: vbi accuſatoz
ſi non p̄bauent tenetur ad penam ta-
lionis: vt in ſum. con. li. 2. ti. p. q. 2. Et co.
ti. q. 2. dicit fm̄ Ray. Deſenſione. i. dif
ſuaſione: vt ſi quis diſſuadendo retra-
hit a bono p̄poſito hoīem volentem
aliuz a morte liberare. Et glo. eius dic
hoc intelligēdum quādo corrupta in-
tentōe fit. Nam ſi mater filiū volentē
liberare aliquem a periculo mortis re-
trahat vel diſſuadeat: qz timer ne ille
ibi inſufficiat: vlt parum vlt nihil peccat
Et fm̄ Ray. 7 in dicta. q. 2. eſt etiā homi-
cidii ſp̄iale q̄ quis ſp̄ialit⁹ 7 qdam iu-
riſictōe occidit: quod ſit. 5. mōis. Obe-
diendo. i. Joh. 3. Qui odit fratrem ſuum
homicida eſt. Itē detrahēdo. de pe. di.
i. homicidior⁹. Item male cōſulendo
ſeu ſuadendo. ea. dif. c. noli putare. Itē
nocendo. ea. di. homicidium. vbi dicit:
q̄ ois iniqu⁹ mor⁹ ad nocēdū fr̄i: p ho-
micidio cōputat⁹. Item victum ſubtra-
hendo. 86. dif. ſingulis. 7. c. paſce. B.

Utrum occidere animalia ſit pecca-
tum. Rn⁹ fm̄ Tho. ſecūda ſecunde. q.
64. Non. quia nullus peccat vrendo
re ſua ad hoc ad quod eſt ordinata. Ge-
neraliter autem plāte 7 aialia p̄pter
hominē ſunt ordinata. A. Idē in ſum.
con. lib. 2. ti. p. q. 3. B.

Utrum liceat iudici occidere male-
factorem. Rn⁹ fm̄ Tho. ſecūda ſecun-
de. q. 64. Sicut pro ſalute totius cor-
poris p̄ſcicitur laudabiliter putridū
membrum: ſic malefactor 7 corrupti-
uus aliorū occiditur vt bonum cōe cō-
ſeruetur. Si tamē hec occiſio fieret a
iudice vlt miſtro lūore vidicte vlt ole-
cratōe ſūdēdi būanū ſaguinē: 7 ille iu-
ſte occidat: nihilomin⁹ iudex mortalit⁹

peccat. sicut et minister. Et eodem modo si faceret hoc iuris ordine non seruato. 23. q. 4. §. p. l. r. q. 5. miles. r. c. cum minister. r. c. lex eterna. r. c. officia. r. c. cum homo r. c. qui malos. A. Idem in sū. con. eo. ti. q. 4. B.

Utrum liceat puate psonae malefactorē occidere. R. f. 3. I. ho. scda scde. q. 64. Nō licet. sed illi tñ cui cōitatis cura commissā est sicut pncipi hñti publicam auctoritatē. nō aut pūato: r. multo amplius neq. plico. Nā cū cōmittit mīsteriū noue legis in q̄ non determinatur pena occisionis vel mutilatōis cor poralis. r. ideo vt sint idonei ministri debēt a talibus abstīnē. A. Hoc intel lige nisi fieret ad repellēdā vīz cū moderamine inculpate tutele: vt in cle. si furiosus. de homi. B. De muliere in adultērio deprehensa vtz possit occidi vide. l. impedimētū s. §. vlt. r. de adul terio. vide. l. lex. §. 9. h. 4.

Utrum aliq̄ necitate liceat occidē ho minē. R. f. m. I. ho. scda scde. q. 64. Illi citū qdem ē q̄ homo intēdat directe occidē hoīez vt seipm defendat. nisi ei q̄ hēt publicā auctoritatē. A. r. etiā pri uato si nō excedat limites defensōis legitime dicta cle. si furiosus. Jō. seqf B. pōt tñ vim vi repellēcū modera mine inculpate tutele. Et si pter inten tōez defēdēt ille occidat si peccat.

Utrum liceat occidere furē. R. f. Sur no ctuū si non poterat discerni q̄ ad su randū r. non ad occidēdū venisset. nec alr poterat deprehendi: potuit occidi. alr nō. ex. e. si pfodiēs. ff. de sicca. l. furē. A. Jbi dī. Furē noctuū si q̄s occide rit ita oēmū impune foret si parcē ei sui suo piclo nō ponit. B. Furē vero diuū nō licet occidere nisi se telo de fendat. qz tunc plus ē q̄ fur: vt i dicto. c. si pfodiēs. Latronē etiā insidiantem itinēribz fm leges cuilibet licet occidē sicut r. nocturnum pplātozē agroz. L. qñ licet vni. se sine iu. vi. l. i. r. 2. De quibus duobus vide infra latro.

Utrum liceat clericū occidē suū iuaso

rem. R. f. Clerici quidē pnt sicut r. laici vi vi repellere defendēdo se r. sua: ar. ex de homi. significasti. Et hūc casū vide s. bellū §. 2. r. ex de sen. exco. dilecto. li. 6. A. Jbi hoc clare hñ. vbi ē dī q̄ po test r. dīz q̄libet ppulsare iniuriā etiam a vicino r. primo. B. Qd si clericus ita inuadatur q̄ aliter mortē vitare non poterit nisi occidat vel mutilet iuaso rem hoc faciēdo nō est irregularis. in cle. si furiosus. ex eo. Et eodē mō nō ē irregularis si occidat furiosus: aut ifas aut dormiens: vt ibidē dicitur.

Utrum grauius peccet q̄ occidit iu stū q̄ qui occidit peccatozē. R. f. 3. I. ho. scda scde. q. 164. Sic q̄dupli rōe. p̄ ga nocet ei quē plus dīz diligere. r. ita ma gis agit dī caritatem. 2. q̄ iniuriā in fert ei q̄ ē min⁹ dign⁹. r. ita magis agit dī iusticiā. 3. q̄ pūat cōitatem maiozi bono. 4. q̄ spernit deū. Luc. 10. Qui vos spernit me spernit. A. Idem i sū. con. lib. 2. ti. p. q. 18. B.

Utrum homicidiū semp sit mortale R. f. m. Ray. Homicidiū volūtarium mortale est r. enoz me. dī. 50. si q̄s volū tarie. A. Jbi dicit. Si q̄s volūtarie ho micidiū fecerit ad ianuā catholice ec clie sp̄ iaceat. Dīc glo. i. horj statutj. Se qf. Et cōiōnē i exitu vite sue recipiat. Dīc glo. supple si moriē añ finitū tps pnie. qz p̄ tps pnie licite cōicat: vt. 36. q. 6. si q̄s de corpe. Segf. Si at si volū tate sed casu aliq̄ homicidiū fecerit: p̄ oz canon. 7. annis agē pniām iussit. 2. canō. 5. mādauit. B. nisi fiat iurj pniis sione: vt in iudice r. i eo q̄ se defēdit er sua. vel in bello iusto. 23. q. 1. quid culpa tur. A. Jdē in sum. cō. eo. ti. q. 20. B.

Utrum quilibz teneat liberare pri mu3 ab iniusta morte cum potest. R. f. Dicendum q̄ ex debito caritatis quili bet tenetur repellere a proximo iniuri am si potest. vñ Amb. Qui nō repellit iuriā a proximo si potest raz est in vi tio q̄ ille q̄ facit. 23. q. 3. non inferenda. r. c. se. r. c. ostēdit. r. q. 5. reos. Nec ē snia Ray. Bunt I. ho. scda scde. q. 60. In h

tñ sicut ponit Buil. diuersitas ē nōnda
qz ille q hz publicā ptatē tenet defen
dere ēt cū armis si oz. A. z. se ēt morti
exponē fm eū. Buil. vt in sū. con. co. ti.
.q. 32. vbi hec nōntur. B. dū tñ speret
q possit. persone xō puare si qdē so
lo xbo possint hoīem liberare. aut ēt
facto s; sine piculo psonaz suaz tenet
ita tñ q cum moderamie inculcate tu
rele: vt Tho. addit. S; nō credo q i hō
casu teneat qz exponē se corpali piclō
vt ait guil. z glo. s3. d. i. pncipio. A. Ho.
ibi dicit q teneor dare pecuniā ne ali
iuste occidat: s; qdā dixerint hoc vez
eē de platio. Itē dicit q medicus debz
poti' gēis curare ēt suis sūptib' qz per
mittat infirmū mori: nō solū pauperē
s; ēt diuitē. Dicit etiā q pot' z inuitum
curare z postea a potēte vel ei' heredi
bus cure debite adhibere salariū petē
ēt si infirmus moriatur. B.

Utz teneat qz dare pecuniā ne ali
occidat. R. Ho. 63. d. i. an pncipio pōit
de hoc duas opiones. vna ē q qlibz te
neat. alia est q solū plati. Et subdit. A.
qd segtur nō vī ibi ponit in glo. tamen
vez puto. B. Dibi vī distinguēdum
qz si cōstat illū iniuste occidi: qlibz tene
tur pecuniā subuenire qz suā pos
sibilitas pot. salua tñ nccitate sua. Qd
si nescit an iniuste occidatur: aut si ne
cessitas isti nō pot. nō tenerur. Utruz
medic' teneatur poti' gēi curāe aliqūē
qz pmittere mori. vide. i. medic'. s. 3. Et
vtr' medic' v' chirurgici possint p'moue
ri. Itē vtr' liceat clēicis h' exercē hēs i.
medic'. s. an p'lt z vlt.

Utz mutulare aliqd mēbrū sit lici
tū. R. s; Tho. scda scde. q. 65. Precidē
mēbrū sanū nō pot' eē licitū nisi put oz
dinatur ad vtilitatē cōitatis. s. p. puni
tōe alic' culpe. s; h' nō licet alicui p'fōe
puare ēt volēte eo cui' ē mēbrū. qz p h'
fit iniuria cōitatis. s; hoc licet tñ publi
ce ptati: cui cōmissa ē cura cōis. Si xō
mēbrū ppter putredinē sit corruptū
corpi: tūc licitū ē p'cidē. de voluntate
tñ eius cui' est: aut illi' ad quē pertinet

curare de salute illi'. Porro nō s; aliq
mō mēbrū p'cidere ad vitādū piculum
aie siue pctū. qz saluti spūali sēp pot
ali' subueniri: cū pctū subiaceat ipsi
volūtati. Uñ z Lbaiso' sup illud De
th. 19. Sūt eunuchi q seipos castrane
runt. ppter regnū celoz. dicit sic. Non
mēbrū abscisione s; malaz cogitatio
nū iteremptōe. Maledictio. n. ē obno
xius q mēbrū abscidit. z postea subdit
Nō occupia māsuetior ita fit s; molesti
or. Aliū dē. n. hz fontes. Sperma. n. i no
bis est: p'cipue a pposito inēdōmēti et
vita negligenti. nec ita abscisio mem
bz comprimit tentatiōes vt cogitati
onis frenum.

Omīcidium 2.º qd

mittit consilio v' mādato. ho
micida qdem cōsilio itelligitur s; guil.
de cōsilio exhortatōis vel approbatōis
qz homicidiū fieri debeat. nō aut' d' rñ
sione sue cognitōis siue opionis. Uñ si
qrēti an liceat xpiano occidē paganū
v' iudici malefactorē. rñdeat q sic nō
tñ rñdēs nō peccat s; nec fit irreglaris
nisi tal' pbabit' videat q ille iudex si
ue bellator fm ei' cōsiliū velit agē. z sic
postea fecit. A. p'dicta obrinēt qz ad
irregularitatē: s; ēt rñdens errasset in
cōsulēdo s; eū. Buil. vt i sū. cō. lib. 2. ti. p.
q. 6. B. de h' ēt cāu h' s. eph. s. 9.

Quid si nō cōsultat homicidiū s; cō
sultat aliqd v' si securū ē? R. fm Jnno.
Si x'ist' possit estimari qz inde seqre
tur mors: irregularis ē: vt si suasit ia
ctuin machine vel baliste. v' qz eatur
ad capiēdū castrū qd nō poterat de fa
cili capi sine morte hoīum: z sic mors
secuta est. Si xō non potuit estimari
nec erat x'ist' qz mors seqretur: tunc
quidē si cōsultat rē licitā nō ē irreglar'
etiā si mors inde fuerit subsecuta. Si
xō illicitā irregularis ē: ar. ex co. cōne
batur. z. c. is q mādāt. li. 6. A. Idēl sū.
con. dca. q. 6. Et additur fm eū dē Jnno.
sp tñ fit irregularis si directe i morte
alicui' cōsiliū dederit. ex ne cle. v' mo.

iniam. Et cō. hosti. 2. addit. Idem si de
volūtate sua turbata pcessit: puta pa
rētes cūci hberati ueniūt z dicunt q
volūt hoc vidicare nec clic^o expsse cō
tradicit: ar. ex de sumo. mathe^o. s. si ex
psse hoc phibeat sec^o ē ar. ex de sumo.
sicut tuis. z ē expssū i. c. petr^o. ex de ho
mi. dūmō ex corde h^o faciat. aliogn i cō
spectu dei cadit cū tacite cōsentiat ho
micio. B. z idē dō ē si mādauit. Lon.
hosti. Et eodē mō distigue si iste qdē
cui cōsultū ē nō occidit: sed ipse occidit
A. l. 3. aliq dixerint h^o cāu nō ēē irregula
ritatē: vt nō ē in sū. con. eo. ti. q. 7. B.

Quid si aliq cōsultuit homicidiū si
eri z anq sequef effect^o reuocauit? R^o h^o
fm Inno. Si expsse z sine vlla fictōe p
hibuit: immunis ē ab homicidio: ar. ex d
sumo. sicut tuis. z. i. q. 4. q. 2. p^o sular^o. ita
tū q^o si nō firmit credit q reuocatio lo
cū hēat tenet idicare illi q sibi caueat
A. Idē i sū. con. dca. q. 6. Ubi ē d^o h^o cū
dē q ista indicatio d^o fieri caute ne p
datur q^o s. z q si anq reuocet cōsiliū
pcedat ē postq cōsulens iam penitue
rat: irregularis efficit. B.

Quid si q^o mādauit hōicidiū fieri
noie suo: an effectū reuocauit? R^o h^o
Inno. Id quod de cōsulēte nūc dictū ē
nisi q^o h^o sufficit reuocatio tū. s. q^o etiaz
si nō indicet illi q sibi caueat nō fit ir
reglaris q^o ex ei^o dicto nil agit. A. Dic
clarins. Rō diuersitatis ē. q^o ille cui cō
sulit agit p se. z iō plus fgrif ad remo
uēdū effectū cōsiliū q cōcernit ipm ope
rantē: sed mādātari^o agit p mādāte. iō
sufficit q ei cōstet de d^ona volūtate mā
dāt^o nō solū expsse s^o ē tacite. vt si pacē
iniret cū occidēdo v^o parētelā v^o aliaz
amicitiā hberet sciēte eo cui mādatur
erat de occidēdo fm eūdē Inno. z in di
cta. q. 6. B.

Quid si mādauit q^o aliquē hbera
ri ihibēs expsse ne occideret v^o muti
laret z ille nihilomin^o mutiler vel occi
dat. R^o n^o. Mandator irregularis effi
cit. q^o mādādo i culpa fuit. z q^o h^o eue
nire posse d^obuit cogitāe: ex. e. iō q. li. 6°:

Quid si aliq suadeat alicui q ex
ponat se piculo p p^oria v^o iure suo. R^o
fm Inno. Nō est irregularis ē si iste
cui cōsultū ē moriat. 2. q. 3. p mēbris. z
c. se. z. q. 8. igif. z. c. se. S. si sciret eū h^osi
milit morituz irregularis fieret. Idē
hosti. A. q^o ordinata caritas ē q^o q^o
plus diligit corp^o suū q^o alteri^o fm eū
dē Inno. z i sū. cō. li. 2. ti. p. q. 8. z q^o s^o
ē plus diligit corpus p^oriū q^o bona
fortune. s. 6. dis. pasce. Idē hoc q^o dictū ē
si sciret eū. z c. intelligēdū est q^o suasio
eēt facta p iure suo q^o ad bona fortune
v^o ē p defensione aliq^o p^oiculariū. sec^o
si p defensione p^orie seu reipub. maxie
fidei z ecclē. nā h^o cāu l^o ē iminerēt pi
cula z sequef mors nō irrogat irregla
ritas. cū hoc casu ē ad platos ecclē p
tineat facē suasioes: vt s. bellū 2. 6. si.
Uñ z si q^o suader alicui q idubitatē
se morti exponat p honore xpi. vel p
fide: vel p statu ecclē: nō fit irregular^o
ē si mors sequef. q^o xps p nob mortu^o
ē z sancti martyres p ecclā fm Inno.
z i sū. cō. e. ti. q. 9. Et hic sequef. B.

Quid si suader q idubitatē expōat
se morti p xpo vel ecclā. R^o h^o Inno.
Nō fit irregularis ē si sequef mors. q^o
xps morte subiit p nob. Idē hosti.

Quid de illo q volēti fugē inimicos
ppl timorē mortis cōsultuit q remane
ret z q pcuraret pacē: z remāsit z occi
sus ē. R^o fm Buil. Si ille q cōsultuit ha
buit pbabile cām credēdi q illi nō im
minēt piculum: puta q^o inimici illius
adeo erāt cōsanguinei vel amici q mēi
to potuit psumē q eos posset cohibē:
nō ē irregular^o: al^o sic. A. Et idē si ē po
tuit h^ore dictā p^osumptōem: tū fuit negli
gens i iteruēdo. q^o h^o casu ex c^opa sua
sequef homicidiū z iō fit irreglaris. ex d
homi. tua nos. Et colligit ex dictis i sū.
cō. eo. ti. q. xi. vbi hec notātur. B.

Quid si aliq cōsultuit q infirm^o h^ore
ret vt citi^o morēt. R^o h^o Buil. Si ex ta
li trāsuersione citi^o morit^o: irregularis
est q cōsultuit z q fecit: nec pōr p epm di
spensari l^o a p^ocō absolui possit. A. Idē

in sū con. eo. ti. q. io. vbi ē addit. q. si ex
hac cā n̄ citi morit: nō icurrit irregulari
tas, s; sufficit penitē de pctō z mala in
tētoe. Nec ē p̄sumēdū q. si h̄ trāsuersi
onis fiāt fm̄ sortilegiū vetulaz: sic q̄n
faciūt apponi securi ad caput morien
tis: vel aliqd h̄ friuolū fieri vt citius
moriat̄ x̄tutē talē habeant hec sortile
gia. agi tñ o; p̄nia de pctō. B.

Quid d̄ illo q. dissuadet hoicidiū s;
nihilomin' associat hoicidā vt eū si o;
defendat. R. fm̄ hosti. hoicida ē. nec
pōt p̄moueri. z sic itelligit q. d̄ fēsiōe
omittit homicidiū. ex d̄ cle. pu. i. du. hē
tic. A. Jd̄ i sū. cō. eo. ti. q. 34. B.

OMICIDIUM 3° d̄ ca

li homicidio. s. qd̄ p̄ter itentio
nē fit. Vbi distinguēdū ē sic. Aut. n. is q.
fecit casuale hoicidiū dabat operā rei
illicite. aut licite. Et si qd̄z licite puta
repabat domū v̄l incidebat arborē p̄
piā z h̄ z adhibuit oēm diligētiā quā
potuit. z tñ casu origit hoicidiū. tal' nul
lā culpā n̄ penā i currit: s; forte casus
oēs fortuitos nō p̄uidēt. ex eo. Jōhes
z. c. qdā vt asseris. s; si diligētiā non ad
hibuit tenet. s; tñ etiā tenet indistincte
si dabat operā rei illicite. Jd̄ q. si cūctis
exercitatioe vel venatioe iaculū mittat
z sic aliū p̄imat irregularis efficiat. qz ta
lia opa d̄bēt ab eo ēē p̄it' aliā. so. di.
clico. A. Jd̄ i sū. cō. l. i. r. p. q. i. s; Ray
hosti. z hosti. B. S; tñ si aliq. ludo
p̄icit lapidē d̄ aliq. z ille volēs d̄cli
nare ipigit i aliū lapidē z mortu' ē ille
p̄ictor irregularis effect' ē. qz lud' no
t' erat mittē lapidē. z ita ē i sū. B. A.
hoc fuit dictū Jnno. z hosti. vt p; in
dcā. q. i. B.

Quid si aliq. h; ceruū vel leonē q.
aliq. occidit. R. fm̄ Jnno. Non v̄t ir
regularis dūmō maliciā vel culpaz in
morte nō hūerit. ar. so. di. bi. q. arbores
z. c. sepe. A. Jdem i sū. cō. l. i. r. p. q. 28.
vbi ē p; q. aliq. hoc itelligunt de lata
culpa. aliq. x̄o ē de leui. Et si ē aliquid
qd̄ possit ipurari tenet dicta aīalia. et

h̄ v̄t p̄abili' z tutius. nā i ocis. c. bi. q.
z sepe. d̄. simplr de culpa z nō restringi
tur ad latam. B.

Quid de custodiētib' isitmos qui
ad eoz petitiōem vocauerūt minutorē
vt minueret eis sanguinē vel dederūt
eis vinum vel nō bene custodierunt
eos ita q. ipsi mortui sūt. R. fm̄ Huil.
i oibus talibus vbi bona fide fiāt non
o; aliq. de facili scrupulosā h̄re cōsciē
tiā nisi sit euident culpa aut negligētia
dissoluta. z si h̄at deponē o; A. ad cō
silium boni viri fm̄ eūdē Huil. B. Si
aut lata culpa fuit vel negligētia disso
luta: certū sit q. inde mors puenit
irregularitas cōtracta est. A. Jd̄ etiā
esset si p̄abili' dubitat fm̄ iudiciū
medicor' fm̄ eūdē Huil. z in sum. con.
eo. ti. q. 4. i. B.

Quid de parētib' i q; lectis paruu
li filii inueniūt mortui. R. fm̄ Ray.
Si mors intuenit graui eoz culpa pre
cedēte atq; negligētia grauis ē p̄nia in
iungēda. ex de pe. z re. q̄situm. Si autē
leuis culpa p̄cessit. non tam grauis pe
nitētia ē iponēda. ex de his q. si. occi. de
infantib'. A. ibi d̄ de p̄nia triū ānorū
q̄rū vñ o; pagi in pane z aq. Et h; glo.
Ray. z in sū. con. eo. ti. q. 57. q̄n parētes
filios sponte opprimunt maior est eis
penitētia i iungēda q̄ p̄ alio hoicidio.
Si autem casu z graui culpa precedē
te. penitētia. s. vel. 7. annorū est impo
nenda. Si autē leuis culpa p̄cessit.
penitētia trium annorū indicenda est
Addit hosti. q. in hoc casu si culpa sit
occulta z penitētia debet esse occulta
si vero manifesta z penitētia debz esse
manifesta. Et q. maior penitētia est in
iungēda si in lecto suffocentur q̄ si in
cunis. z maior sacerdoti greco q̄ latino
dcō. c. q̄sitū. de pe. z re. B. Si at nulla
p̄cessit negligētia v̄l culpa. de iure non
sūt puniēdi. ar. ex de hoici. ex lris. tñ ad
cautelā p̄pter ābiguitatē duplicitatē
ē eis aliq. p̄nia iungēda. ar. 23. q. 5. excōl
catoz. z 34. q. 2. i lectū. Lon. hosti. z ad
dit q. admonēdi sūt parētes ne p̄uos

tenēos secū l vno lecto collocēt ne for
te opprimant. 2. q. 5. consuluisti.

OMICIDIŪ quarto

De pena z irregularitate homi
cidaz h3 Ray. sic teneas. Si homicidiū
cōmittit verbo. s. pcepto cōsilio vel de
fensione: pena est irregularitatis. q̄ ē
p' pactā pniāz ipedit pmouēdū z dei
cit. p motū. di. 50. si qs viduā. Et intelli
ge defensione qñ homicidā defēdit ois
suadēdo eis q volebāt defendē occisuz
si tñ corrupta intētiōe hoc fecit. nam si
mater filiū volentē liberare aliquē a
morte retrahit. qz timer ne fili' occida
tur: pax vñ nūl peccat. nec ē alius cō
sanguineus vel amic' tali intētiōe dis
suadens aliquā irregularitatē icurrit.

De pena vero homicidiū facto com
missi distingue. Nam quatuor modis
pōt omitti. z p qdem si est omissū p iu
sticia z recto pcessu z intētiōe nō com
mittit culpa: s3 poti' faciēs meret. nūl
lomin' tñ irregularitas ē trahit que si
milif ipedit pmouēdū z deiicit pmo
tū. 50. di. aliquātos. A. nisi fuisset h' fa
ctū an baptisimū. Nam p baptismum
tollit ista irregularitas fm Ray. z cōf
etiā alios doctores: l3 Batian' dixerit
non tolli nisi illā que est sequela pecca
ti: vt in sū. con. eo. ti. q. 21. B. Quicunqz
g' in tali casu fuerit iudex aut aduoca
tus siue p actore siue p reo. s. cū actor
obliget ad rationē. qz agēdo p reo agit
3 actorē. A. S3 snla Batiani qui exce
pit aduocatū rei teneri posset vbi d cō
suetudine accusator nō teneret ad pe
nā talionis vel sanguis fm glo. Ray. z
in dca. q. 21. B. Tres assessor official. re
stis. notari' sniam scribēs vel pferens
sili'z q scribit attestatiōes. vñ legit eas
vñ publicatur. A. seu in examine cāe
vt in dca. q. 21. B. Itē qui scripserit vñ
dictauerit lras p tali vindicta sāguis
oēs irregulares efficiunt. di. 50. si qs. et
dis. si. aliquātos. ex ne cle. vel mo. sniaz
A. hēc dicta fuerunt Ray. cui concor.
Boff. r' hosti. vt in dicta. q. 21. B. Et in

tellige p illū modū q dicit. Irregulari
tas p. 5. p. 2: si homicidiū factū sit neci
tate: tunc si necitas euitabilis erat ad
maiores ordines nō ascēder: imo nec i
susceptis tolerat: nisi ex magna dispē
satiōe. A. Alii aut vt Boff. dicūt q d iu
re cōi post pactā pniāz pōt exequi of
ficiū ordinis iā suscepti. p quo vñ face
re. 50. di. de his clericis. 2: vbi d q post
pactā pniāz officio z cōioni reddatur
Sed hoc pōt intelligi p dispēsatiōem:
que etiā nō d3 fieri sine magna cā. Al' d
tali d3 50. di. de clericis p. q multū sibi
consultit si ab officio recesserit. 30 pzi
mū tenet Ray. Ber. z hosti. vt i dca. q.
21. B. Si aut fuit necitas prozsus ine
uitabilis: non incurrit irregularitatez
vt dictū ē s. homicidiū p. 5. 6: 7: 2. 8: A.
s. g incipit. vñ aliq. cū duob' sequenti
bus: qui vident al' quorati. B. 3: siliit
homicidiū casuale. distingue vt s. ho
micidium 3: 5. 4: si homicidiū sit vo
luntate spōtanea factū siue i ope siue
ē in xbo: vt in pñ' huius. 5. dictū ē: ta
lis nō solū nō d3 pmoueri: sed i ppetu
um debet deponi. ex co. sicut dignū. z i
dcō. c. si qs viduā. etiā si paganū inter
ficiat siue sarracenū. 50. di. cūctū. z. c. de
his clericis. z ex co. c. pñ. Et cū tali nunqz
dispensat in ordine vel officio. 50. di.
miroz. Et etiā si sit occultū ministrare i
ordine suo nō pōt. ex de tēpo. or. c. v lti.
Poterit aut cū tali dispēsari in benefi
cio. ex de cle. pu. in du. c. 2: Si qs tñ ali
quid pdictorū an baptisimū cōmisset
non impediret p' baptismuz. di. 50. si
qs post remissionē. z di. si. aliquātos.
Lon. Inno. Boff. z Buil. Irregularitas
xō bigamie nō tollit per baptismū. vt
s. bigamia. 5. 6: 2. s. baptism' 4: 7: 7: 2.
An pñat' vel clic' q de malefactori
bus suis qrelā deponit apud iudicem
secularē: z emēdā petit sibi fieri z pui
deri ne talia psumat: incurrat irregla
ritatem si iudex mortē inferat iusticia
exigēte? B: nō si prestatu est expres
se q ad penam sanguinis non itendit.
ex co. pñatis. li. 6: 2.

Quid si ptes in pugna fuerint vbi
alig interfecit sunt: nec pōr sciri a gb^o
interdū oēs sunt homicide vel irregu
res? R: Si bellū fuit iniustum tūc quā
tū ad pctm homicide sunt qui pūisse
runt: qz quī volūrare occidēdi vne
runt: qz nō pūiserint. Silt: t illi q vne
runt vsi oporteret p̄stare occisorib^{us}
auxilium. Item non sunt imunes a cl^o
pa qui cum possent non liberauerunt,
23. q. vlt. si. quatuor. 2. q. 3. non inferēda,
t. c. vlt. extra eo. sicut dignum. Si vero

bellum sit iustum: nō peccant nisi sit ibi corrupta intentio. vel persona cui bella re non licet vt c. ius. p. 2030 q̄tā ad ir regularitatem oēs repellendi sunt qui s̄t ex parte iniuriarū. Sicut z qui erāt ex parte iniuriā accipientū si illi erāt c. i. c. z sic illicite mouerūt arma. d. i. s. i. q. s. q. s. post acceptum. ex de cle. p. c. u. p. s. p. s. t. u. m. z. c. cōtinētia. A. Hlo. Ray. d. i. c. v. z nōtur in sū. con. eo. t. q. 3. i. hoc intelligi go q̄tā cū erāt in culpa: vt qd volūtarie z sū necitate mouerūt arma. Si .n. defendērēt se vel socios necō: i. z ali qui esset interfectus a defendētib⁹ ex altera parte: reliqui q nō interfecissēt nec interfectores iuuissent non cēt ir regulares: i. z volūtate interficiendi habuissent. quia lex p̄mōis factū requirit: nō voluntatē. i. s. q. i. s. q. s. nō iratus. Nō obstat d. i. s. i. q. s. post. quia in relligis in milite q sepe interfuit bello vel officiali. i. b. i. d. i. c. i. Si q s post acceptū baptismū militauerit: z clamidez fuissepter accingulū ad necādūz fideles etiā si grauiā nō admiserit si ad cle ruz admissus fuerit: diaconus nō accipi at dignitatem. Ecce g⁹ casus in quo ali qualis incurrit irregularitas: i. z q s nō peccauerit. nec etiā factūz securū fuisse rē solū ex acceptōe officij cum frequē tatōe. Seguit in glo. Non obstat. ex d. cle. p. c. u. p. s. t. u. m. vbi sacerdos i quodāz cōflictu vbi aliq interfecit sunt fuit ex parte violētā repellentū z p̄icit la p̄idē: z i. z neminē p̄cussent: tñ suspēsus est a celebracione missarū p̄ biennij ad ad tps fuit suspē⁹ p̄ p̄b̄igūz duplicitatis. Et con. cū his .i. nno. vt in sū. con. d. i. c. t. q. 3. i. Videtur etiā q in h⁹ ca su cūcus non suspēderet ad aliq tps si intraret religionem. vt in .c. continētia. ex de cle. p. c. u. p. s. t. u. m. Qd si q s siue laicus siue clericus in bello iusto p̄cussit quēdam si nō letaliter necq̄ aio occidē dī: nec etiā hoc aio venit nec alios pro uocatur: tunc nec de occasione tenetur nec ordinē recipere p̄hibetur: i. z ali occiderit. ex eo. significasti. s. q. si discerni.

A. Et ibi p3 q hoc verū est qñ ict' pos
sunt discerni. a irregularitatē oīno in
currit q qñtercunq; percussit: vt ibi. B.
Lō. Inno. hosti. z Hof. Et addit Inno.
q si animo occidēdi fecit: tūc quantū
cunq; leuiter percuteret tenet. qz auxi
lium morti pber. Idem Ber. A. Idēz
in sū. con. dicta. q. 31. B.

Utrū q non liberat a morte cui pos
sit sit irregularis: vtputa aliq; iudex
qui reū nō liberat: aut dñes qui nō pa
scit fame moriēte z sequit' moro: Rñ
fm Guil. Lic; tales grauissime peccēt
nō tñ sunt irregulares. qz lex p motōis
factūz requirit. is. q. i. si quis nō iratus.
A. Idē in sū. cō. li. 2. r. p. q. 33. B.

Quid si clericus non occidit. tñ vñēa
uit: Rñ Si venit ad trūcatōem mēbz
irregularis est sicut z d homicidio: ita
q solus papa dispēfare secum pōt. ex
ne cle. vel mo. clericis. z ex eo. is. q. li. 6.
De hac etiā irregularitate plura bēs. i.
irregularitas. per totum.

Omīcidium v^o de

mīcidio v^o mūlilatione sup
lus. Et quidē occidere seipsū peccatū
mortale est: vt pbat Tho. scda scde. q.
64. qdruplīcter. p quidē qz est contra
naturalem inclinationem q vnaqueq;
res nitit seipsam cōseruare qrtum pōt.
2° quia est contra caritatē q tenet quis
se diligere. 3° quia est iniuria cōtatis.
quia glībet hō ps cōtatis est. 4° quia
talīs in deū peccat: sicut qui alienū ser
uum inficit peccat in dñm. Ideo hoc
nullo modo licet: vtputa vt miseris
pñtis vite quis euadat. Nā finis oīuz
terribiliū est moro fm pñm. Itē ppl
vindictā alicui peccati nō: qz malefa
ctorē occidē non licet nisi solū publice
potestari: sed etiā quia adimit sibi ne
cessariū pñie tempus. z ad hoc facit s.
homicidiū p. s. fi. A animo se occidēti
bus denegat penit' ecclīastica sepultu
ra. z o. 23. q. 5. placuit. B.

Utrū liceat mulieri seipsam inficē
ne ab alio corrūpā: Rñ fm Tho. scda

scde. q. 64. Nō. qz non o3 in se omītere
crimen maximū vt vitet min' crimen
alienū. Nō enī est crimē mulieris si ei
violētia inferat. Et itēz. Fornicatio vt
adulteriū est min' pcrīm qz homicidiū
pripue suūpius: qd etiā est periculosis
simū. qz non restat rps: vt per pñiam
expietur. A. Idem in sum. con. eo.
ti. q. is. B.

Utrū liceat alicui occidē se ob timo
rem ne cōsentiat in pcrīm: Rñ fm Tho.
vbi s. q. nō sūt faciēda mala vt ueniat
bona: vel vt vitetur mala pferim mi
nora z min' certa. Incertū est vt aliq;
i futuro cōsentiat in pcrīm. Potēs ē. n.
deus hoīem quacūq; tēratione supue
niēte eripere a pcrō. Tñ vt dicit Aug'
p de ciui. dei. Excusant Sampson z qui
dam alii ex familiari consilio spūs san
cti. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. is.
z. i. 7. B.

Quid de his q seipsos mutilant: Rñ
Non licet. nisi sicut dictū est s. homici
diū p. s. fi. Et si quidē talis mutilatio fi
at ex impatiētia alicui' isfirmatū aut
etiā si credebatur se obsequiū p̄stare dō
vtputa vt caste viuerēt: nihilominus
repellunt a p̄mōde z deiciunt p̄mo
ti. ex de corpo. vitia. significauit. quia
tales homicide sui iudicant. o. 55. si qd
abscidit. z dis. 33. maritum. Secus ē si
mēbzū ideo abscidit a se vel ab alio.
qz est corruptiuus corporis: vt dictum
ē. s. in. s. pallegato. A. Tñ z hoc cāu ad
est l; non pcrīm sed irregularitas si ex
absisione iducat deformitas seu ipo
tētia ad executōem ordinis: vt in sum.
con. eo. ti. q. 42. vbi hec nōntur. Pōt ēt
eps dispensare cum eo qui se abscidit
putādo se obsequiū p̄stare deo vt vta
tur ordine prius suscepto absq; altar'
ministeri o. l. vt nō ministret ad altare
sed i aliis: vt in dicto. c. significauit. de
corpo. vitia. z ibi glo. B.

De canonice. Utrū
cleri
ci teneantur ad horas canonī

cas: R^m fm Huil. Jecirco a laicis dati sunt redditus clericis vt ipsi in officio vices laicorum suppleant. Et ideo bñ ficiati tenent ad horas non solū ex statuto ecclesie: sed etiā ex obligatiōe iusticie. Et quia ordinē sacz nullus debz offerre nisi bñficiato vñ ei q ad suū pñ moniū: loco ecclesiasticorū reddituūz voluerit ordinari: vt ex de pben. cum fm z c. ep̄s. iō qlibet habēs ordinē sacrum tenetur ad horas canonicas: qz ecclesia ordinando ipsū intendit eum ad bñ ministerium obligare. A. Idem in sum. con. lib. p. ti. 7. q. is. B.

Utz clericus nō dicēdo horas peccz mortaliter. R^m fm Huil. Qui ex aliqua necessitate fm formā ecclesie non dicit. puta ppter defectuū visus vel infirmitatē vel paupertatem. vt qz libro caret. recōpētat tamē equalens p psalmos z ordē officii: non peccat mortalit^r. Nam quia diuerse ecclesie diuersum hēnt modū officii: p q nō ē pceptū circa determinatū modū. A. I. spālem ad quē oēs teneantur. vt in dicta. q. is. S. bene vnusqz tenet ad modū sibi determinatū: nisi ex legitima cā vel pūilegio excuset. vt in cle. fi. de cele. mis. B. Sitr non peccat mortalit^r qui xba qui dem dicit: sed ad illa nō attēdit. qz cuz de dicēdo horas pceptū sit de iure positiuo: non refert nisi ad ea que sub iudicio humano cadere possūt. z ista sūt que exercētur p act^r exteriores: nō at interiorēs. A. Lette etiā de iure diuino debem^r deuote z attēte orare z psallē ps. 2. Exultate ei cū tremore. z ps. 46. Psallite sapient^r. Ita etiā ius positiuū se extēdit ad interiora i foro pñali: vt in c. cōsuluit. ex de vsur. Uū vt p in c. volentes. ex de cele. mis. hoc pceptū extendit etiā ad interiora. Ibi. n. oib^r clis pñibēdo extrinsecas vagatōes z picipiēdo attrēdōz dicat. Nec igit^r z silia sub pena suspensionis inhibem^r districte pñcipientes in hūte obedientie vt diurnūz officiū parit^r z nocturnū qz ei dō dederit studiose celebrēt parit^r

z deuote. B. Sed et si dicens officiū aliqua verba pretermittat non oportet q ppter hoc a capite resumat disturbando officiū: imo etiā si dicendo in choro cum aliis ex aliqua necessitate intermiserit psalmum vel lectionē vñ aliquid h^r: z non aliter possit omissum supplere nisi subtrahendo vocē ab adiutorio chori: meli^r est ptransire qz officium chori diminuire. At si is qui tenetur ad horas ex industria z negligētia sola omittat: mortaliter peccat. ex de cele. missa. dolentes. Secus autē si ex obliuione vel alia necessitate. A. Ita men fm Huil. z i dicta. q. is. nō sunt tot peccata quot sunt hore omisse. quia totum officiū diuinū vñius diei ē vñū totum integratū ex suis partib^r: z iō pcepto vno precipitur. z tñsgressōz non tñsgreditur nisi vnūz pceptū z hoc tanto amplius quanto plures ptes eius omittit. z subdit. Bene tamē concedo q plurib^r vocib^r omisso vñū officii plura facit peccata mortalia qz totum hoc integrale precipitur quoti die adimpleri. B. Dicere autē missāz quotidie non est pceptū: nec etiam quotidie audire: quia nec est semper possibile. A. dum autē ipedimentū rāronabile non adest: satis ē iconueniēs missam non audire vbi quotidie celestis rex de celo veniēdo assistit vt nos supno z eremo z angeloz alimento reficiat z saluifera petita cōcedat ac peccata dimittat. Unde non solū debem^r cauere ne ex negligentia missā aliquo die omittamus: s. z sup hoc ipō vt nobis cōcedatur posse fieri instant^r orare iux illud dñice de pcatōis. pauē nřz. zc. Item in c. quoniā de pñuilegiis libro .6. dicitur q non dect episcopos z superiores absqz causa rationabili vllaz diem tñsire in qua non celebrēt seu missā n̄ audiant: vt designetur quia maior necessitas debet adesse ad excusationem talium qz aliorum. B. De materia misse vide. i. missa.

Quid si clic^r sit pñdatus i duabus

ecclis. A. Intellige ex legitima cā et dispensatōe: vt in sū. con. eo. ti. q. 19 vbi hec notantur: qz at hoc nō posset fieri: vt. s. bñficiū p. s. 2. in additōe. B. cur? officiū dicit. R. fm Tho. in quolibet. Sufficit qdem qd semel officiū dicat fm cōsuetudinē aliquaz eccliaz in q bus hēt p̄bēdaz. Et videt qd debeat dicē officiū illius ecclie in qua hēt m̄ iorē gradū q̄uis forte in alia pinguio rem obtineat p̄bēdā. A. puta si i vna sit decan? : z in alia simplex canonicus. Qd si i vtraq; fuerit simplex canonic? d3 dicere officiū dignioris ecclie q̄uis i minori ecclia opulētiore hēat p̄bēdā qz tpalia nullius momenti sunt spūali bus cōparata fm eūdē Tho. z in dicta. q. 19. B. Si hō vtraq; ecclia paris est dignitatis. z ipse sit absens pōt eligere qd voluerit. Si p̄s fuerit d3 se cōfor mare cū illis cum quib? conuers. f. A. Idem in dicta. q. 19. B.

Utz liceat cllico matutinas dicere de sero. R. fm Tho. in q̄libet. Hic ē cō sideranda intentio eius q puenit tps. Si n. hoc facit vt getius sōno z volu ptari vacet non est absq; peccato. Si vero facit ppter necessitatē honestaz oc cupationū licite p̄t dicē d sero matuti nas: z i aliis horj tps p̄uēire. sic hoc ē q̄ q̄q; in solēmb? ecclis fieri solet. A. qz meli? ē deo vtrūq; reddere. f. z debi tas laudes z alia honesta officia q̄ p vnū aliud impediāt fm eūdē Tho. z i sū. con. eo. ti. q. 20. B. qn etiā ppter h? cōsiliū p̄f bytero qd de mane dicat om nes horas vsq; ad vespas inclusiue. cū de cele. mis. c. p. Sed hore in ecclia tpe suo dici debent: vt i dicto. c. p. A. Clari us in cle. i. de cele. mis. vbi dicit. In ca thedralib? regularib? z collegiatis ec clesiis horis debitis deuote psallat. in aliis cōueniēter z debite celebret diur nus z nocturnū officiū: si d3 z aplice se dis indignationē curare voluerit. Et hoc ipm intelligēdum videt nisi rōna bilis necessitas seu cā aliud suadeat: vt z hoc eodē. s. p̄tractum est. B.

S3 que est hora dicendi matutinas R. D3 az eccliaz disa cōsuetudo seruatur. tñ si ppe dicimus. Matutinū ē q̄r ta seu vltima vigilia nocti: v3 p? tres ptes noctis vsq; ad aurorā. Unde fm Papiā Hugl. z Jsidor. etymologiarū 4. Matutinū ē int̄ abscessus tenebra rū z aurore aduētū. Et sic etiā sonant vba tunc cātata: vt est illud. Nox p̄ces sit dies aut̄ appropinquauit. z itez q̄si in fine matutinaz. Lucj aurora rutilās corruscat. S3 qdaz d. qz z David surge bat vt cōsiteret̄ media nocte. cū de ce le. mis. c. p. an fine. p̄mū aut̄ veni? v̄r. vt in eo. c. an p̄n? A. In dicto. c. p̄ clari? videtur dici de media nocte q̄ de alia hora. Puto tñ in h? cōsuetudinē rōabi lez seruādā: z qd magi p̄ficiat diuinis obsequiis: ar. 12. d. if. illa. B.

Utz cllicus existēs in scholis tenea tur dicere officiū mortuoz. R. fm Tho. in quolibet. Officiū mortuoz in ecclia q̄q; dicit ordinarie sicut pertinet ad officia ecclie sicut fit in die aīarū. z sū in qualibet ecclia ē de hoc aliq; spālis cōsuetudo. vt qd dicat sē i septimana. vel sic. z ad tale officiū tenet cllicus bñ ficiat? in ecclia etiā in scholis existens Si hō dicat officiū ppter aliquā cām emergētē nō tenet ad hoc cllicus i scho lis existēs. A. Idē i sū. cō. e. ti. q. 21. B.

Sed qd cū monach? p̄ficiat ecclie pa rochiali. qd officiū sequet. R. fm Tho. si. Seruabit cōsuetudinē ecclie ad quā transitar. 12. d. if. illa. z. 4. i. d. if. q. 19. A. Idem in sū. con. eo. ti. q. 22. B.

Quid si quis p̄remissa vna hora di cat seq̄ntem. R. fm Bñl. Lredo qd suffi cit qd cante suppleat illud tñ qd omis suz est. z agar p̄niam de negligētia. Pe nitētia quoq; de ommissis horis arbitra ria est sicut z alie: vt. i. p̄nia 2? s. 2? A. Inno. in. c. p. cū de cele. mis. dicit qd sat̄ est conueniēs qd sacerdos qui imponit penitētiā de peccato ommissis officiū inungat p̄niam in quo omittēs d̄ligit. s. in dicendo eadem officia omissa. S3 si hoc non crederet ei p̄ficē: m̄sabit

in aliam penitentiam. Idem etiam sen-
tit Ul. vt patet in sum. con. lib. pmo. ti.
7. q. 18. B.

Utrq. clericus excoicatus teneat dicē
horas? R. Si est excoicatus maior: nō
est dubiū qd o3z d3 dicē per modū quē
hēs s. excoicatio. 7. s. Si vero excoi-
catus ē maior: dicēdū fm hosti. q. te-
netur quidē dicere sed nō in ecclia vel
cum alio. aut quasi in officio suo: s3 so-
lus 7 qsi p modū orōnis. A. i. vt non di-
cat. domin' vobiscum: vt in sum. cō. li.
3. ti. 33. q. 17. vbi hec notatur. B. xi. q.
3. si qs eps dānatus. 7. c. se. Nā cuz obli-
gatus sit ad hanc seruitutem: ex de ce-
le. mis. c. p. per excoicatōem non libera-
tur ab ipa. i. 6. q. 1. legi. Idē Hoff. 7. Ray.
A. Item fm glo. Ray. 7. in sum. con. li.
p. ti. 7. q. 18. teneat ad horas canōicas ē
degradatus si fuit in sacris ordinibus
q2 teneat ad ea que sunt oneris 7 nō ho-
noris. Idē de degradato bñficiario qd diu
tenet bñficiū. Degradat' etiā vl suspē-
sus non d3 officiare eccliam. 7. cuz solus
dicit horas aut cū aliis nō officiando
eccliam non d3 dicē dñs vobiscū: vel si
milia verba q ad dignitatē ordinis ei'
pertinēt. Itē fm Inno. c. x. c. p. de cele-
mis. infirmi excusantur a dicēdo offm.
7. forte etiā ab audiēdo si talis est infir-
mitas in qua directe vl occasionalit' si-
bi obesset vl obesse timeret si celebra-
tioni diuinorū interfesset. Tbi etiā videtur
sentire q qui omisit officiū ex infirmi-
tate nō teneat ad aliqd: s3 q omisit ex
culpa teneat ad satisfaciēdū p peccato
omissionis. i. ad redicēdus omisum vl
aliud p eo vt pñctū est. B.

Clerici 7 religiosi omozātes cū car-
dinalib': aut cū epis. A. i. cū qbusdam
pontificib' grām 7 cōionē sedis aplice
habentib': vt in cle. dignū. de q. 1. B.
pñt se coaptāe illis i diuinis officiis: nec
ad alia tenēt: vt i cle. dignū. de cel. mis.

Opitalitas.

Cleric' siue or-
dinandus debet esse hospita-
lis ppter multa que habes infra ordi-

nandus. 5. 7.

Amilitas.

Utruz ho-
mo dbeat
se omnibus per humilitatem
subiicere? R. fm Tho. scda sede. q. 161.
Dicendum q in homine duo possūt cō-
siderari. s. id quod est dei. s. quicqd per-
tinet ad perfectionē. 7. id qd est homie.
s. q. quid pertinet ad defectū. Humili-
tas autē ppe respicit reuerentiā qua hō
deo subiicitur. 7. ideo quilibet homo f3
id quod suum est: debz se cuilibet. pri-
mo subiicere quātuz ad id quod est dī
in illo. Sed absq piudicio humilitatis
potest dona que quis accepit preferre
donis que alteri apparent collata. A.
Ita tamē q ex his se non maioris me-
riti existimet: sed obligatōis: iux illud
Breg. omel. 40. Lum augentur dona:
rōnes etiā crescunt donoz. 7. c. Itē vt in
his nō gloriatur: als in specie incidit su-
bie qua diabolo comparatur. Unde
Breg. 23. morat. c. 16. In hac arrogan-
tie quarta specie crebro humanis ani-
mus labit: vt id quod habz habere se
singularit' gloriatur: i qua tamē diabo-
lice similitudini vicinior appropinquat.
B. Similit' etiā hoc non requirit hūi-
litas: vt aliqs id quod suum est in seip-
so subiiciat ei quod est hominis in al-
tero: aliqgn opozteret q quilibz repu-
taret se maiorem peccatōrē quolibet
alio. Potest tñ aliquis reputare aliqd
boni in primo qd ipse non habet: vel
aliquid mali esse in se qd in alio non ē
7 sic absq falsitate pōt se credē 7 pñū-
ciare oibus viliorē fm defectus ocel-
tos quos in se recognoscit 7 dona dei
q in aliis latent. A. Lon. Ul. vt in sum.
con. li. 3. ti. 33. q. 27. Et iō ppter quod
cunq pñm qd in primo videm' nō de-
bem' nosipos illi in nostra existimatō-
ne pferre. ppter bonū quod potest in
illo latere. 7 q2 forte i nobis ē mai' vl
simile pñm: vel saltem oio esse potest
Un' Beda i omel. sabbati tercie domi-
nice in quadragesima. Euenit sepe vt
q homicidā publice peccantē iudicāt:

peius odio: malū quo ipsi i secreto de-
pulsant nō sentiāt. Qui fornicatōre ac-
cusant pestē supbie qua de sua castita-
te extollunt ignorant. Qui ebriosus cō-
dēnant: vir? inuidie quo excedūt ip-
se nō videāt. Quid g nobis in bi? peri-
culis remediū? Quid restat salutis nisi
vt cū peccātez cōspicim? aliū mor ieli-
nemus deoz sūti. q̄ deieci ex nre cōdi-
tōe fragilitatis sumus si nos diuina pi-
etas non sustēter hūilit? i spiciam? B.

Iactantia

quid sit?
R: scdm
Tho. scda scde. q. 122. Iactā-
tia pprie importat qd hō
verbis se extollat dicēdo de se aliquid
qd supra se est. Hoc aut contingit du-
pliciter. Quāq. n. aliquis loquitur de se: nō
qdem sup id qd est i se: sed sup id qd d
eo hoies opinant. Quāq. vero loquit d
se sup id qd est in se fm rei veritatem
Et in isto secūdo mō magi ppe iactan-
tia cōsistit: quāq. vtroq. mō dici possit.

Utrū iactantia sit mortale peccatū?
R: fm Tho. vbi s. Iactantia pōt dupli-
cōsiderari. p mō fm se. A. i. in q̄rū est
qd dā mēdaciū. B. et tunc est mortale
peccatū qn aliq. iactanter pfert qd est d
glām dei. Ezech. 23. A. imo potius. 28.
vbi quod segtur dicit cōtra pncipē ri-
ri. B. Eleuatū est cor tuū et dixisti. dō
ego sū. Ut ē caritatē pxi: sicut cū
quis se iactādo pūit i contumelias
alioz: vt Luc. 18. Nō sum sicut ceteri ho-
mines raptōres. iniusti. adulteri. velut
etiā hic publican? S; si non sit d glāz
dei: vel caritatē pxi ē peccatū veniale
z? mō pōt considerari iactantia f: suā
cām. Et si qdē pcedit ex supbia v? ina-
m glā tali que sit peccatū mortale: et ipa
erit mortale: al erit veniale. Si xō sit
ppter appetitū lucri v? pertinere ad
pximi deceptōem vel dānū. et sic ma-
gis ē peccatū mortale. Sed nec hoc semp
qz pōt ēē tale lucrū ex quo alius nō dā-
nificat. Qd hiromia q ē dīa iactantie
quandoq. est quedam iactantia, vide
i. hiromia 6. 2.

Ieiunium

Triplex est
ieiunium. pri-
mum corpus a cibo mālī. Se-
cūdū afflictiōis a gaudio tpali. Tertū
volūtatis a peccato mortali. A. d. his
duob? vltimis dicit de ose. di. 5. ieiunū
B. Est sciēdū q p mū ieiunū dñs isti-
tuit i paradiso: sed postea facti cāuit
40. diebus et noctib? i deserto. Math.
4. et Luc. 4. A. De institutione nō. He-
nefis. 2. B.

Utrū ieiunū sit sp laudabile vel n?
R: fm Tho. in 4. di. 15. In trib? casib?
non est laudabile neq. etiā licitū. Nāz
p qdē per ieiunū subtrahere quod est
necium vite non licet: sicut nec seipm
interficere: sed hoc est valde modicu
qz nā modicis cōtēta ē. Itē nō licet sub-
trahere quod est necium fm ea que in
cūbūt faciēda ex officio v? ex societa-
te eoz ad quos g cōiuit. Hoc n. esset
de rapina hostiā offerre. Itē 3. nō debz
esse tanta abstinentia q hō ab operib?
vtilioz? impediat. Nā z lz ad ea non
teneat: indiscretū tñ erit tale ieiunū
et nō licitū. Sed abstinentia siue ieiunū
laudabile ē quādo per ipm caro dimi-
nuitur a suo robore ita q facilius spū
subdat: nec ppter hoc accelerat mors
qz ex abundātia ples moriuntur qz ex
dfectu. A. Idē i sū. cō. l. i. p. r. 12. q. 14. B.

Utrū ieiunū cadat sub pcepto?
R: fm Tho. scda scde. q. 147. Dicēdūz
q ieiunū q̄rū ad necessitatē coercionis
peccati vel satisfactōis i pnia: vel ad
eleuatōem mētis ad spū alia: sic in cōi-
cadit sub pcepto legis nāe. Sed deter-
minatio tpis et mōi ieiunādi cadit sub
pcepto iuris positui: qz ab ecclia sic
est statutū: nec tñ glidet transgrediē
peccat mortāl: sed tñ qui trāsgrediē
ex cōtemptu. vel sic q impediat finis
quē intendit legislator. Sed qui ex cā-
rōnabili frāgit ieiunū: nō peccat mor-
taliter nec est transgressor pcepti. A.
Idem in sum. con. eo. ti. q. 15. B.

In quib? dieb? tenetur g ieiunare
R: Quātū ex pcepto tenetur qdem p

totam quadragesimā. de conse. di. 3. nō
 licet. 7. c. non opz. 7. c. placuit. Idem de
 quatuor tēporibz. di. 76. statum. Itē
 in vigilia natiuitatē dñi. ex eo. c. p. Itē
 i vigilia pēthecostes: vt nōt. di. 76. ne
 cessario. A. in glo. 7. est. s. B. Et in vi
 gilia assūptiōis bñe xginis. ex eo. c. p.
 Item in omnibus vigilis apłorū pre
 terq̃ philippi 7. iacobi: quia venit tē
 pore pascale. 7. iohānis euāgeliste: qz
 venit infra octauas natiuitatis. ex eo.
 consiliū. De festo etiā beati Bartholo
 mei consuetudo seruāda est non de ie
 iunādo. quia hec ē iam firma 7. vñs: s3
 de die celebrādi festum: vt in dicto. c.
 consiliū. Item ex vniuersali ecclēie
 consuetudine preceptū est de vigilia
 beati iohānis baptiste. 7. oīum sancto
 rum. 7. vt Inno. ponit sancti Laurēti.
 Quod si aliqua dictaz solēnitatz ve
 nerit in sc̃da feria: vigilia ieiunabitur
 in sabbato: vt in. c. consiliū. Similit̃
 de ieiuniis que episcopi i suis ep̃atibz
 indicunt: de conse. di. 5. ieiunia. 7. di. 3. c.
 p. A. Sc̃dm Inno. super rubrica de ob
 ser. ieiunio. Translatio ieiunij pōt etiā
 ex alia causa fieri q̃ cu3 festū occurrit
 sc̃da feria. Dicit. n. ibi. Nota q̃ hez ieiu
 nia non debeant cōmutari vel redimi
 sine causa: tñ cum causa possūt cōmu
 tari: sicut dicit q̃ in quibusdā loci Grā
 cie vbi sunt ecclesie sancti Quintini
 non ieiunatur in vigilia oīum sancto
 rum sed tertia pcedente die. B. Sunt
 7. alia ieiunia non de pcepto sed d̃ cō
 silio sicut de aduentu. vt in dicto. c. con
 silio. A. Inno. vbi s. videt dicere q̃ ie
 iuniū aduentus sit etiā de pcepto vbi
 est consuetudo. B. Item in quarta 7.
 sexta feria 7. sabbato: de conse. di. 3. ieiu
 nia. 7. c. sabbato. A. In dicto. c. ieiunia.
 dicit q̃ non ieiunans quarta feria vi
 detur cum iuda tradere xpm: 7. nō ie
 iunans sexta feria videt cū crucifixo
 bus crucifigere. Et sic hec ieiunia non
 videntur de cōsilio sed de pcepto. Qd̃
 potest concedi vbi est consuetudo: ar.
 12. di. illa autē. Nam vt sup̃ pater in

obligatione ieiuniorū etiam consuetu
 do operatur. Consuetudo vero oīa nō
 excusat nō ieiunātes i vigilis apłorū
 7. i aliis solēnibus ieiuniis. In aliis ho
 sic: nisi platus aliud iniungat fm̃ ho
 sti. 7. in sum. con. eo. ti. q. 16. ad fi. B. Itē
 rogationes: de dñe. di. 3. rogationes.

Utrū liceat ieiunare in dñica? Rñ
 fm̃ Tho. sc̃da sc̃de. q. 147. Dicendū q̃
 die dñica ieiunare non cōuenit. qz dies
 est leticie. Unde si quis tunc ieiunaret
 quasi faciens cōtra cōsuetudinē popli
 xpiani nō esset a peccato iniunio: s3 ie
 iunius de se sit laudabile omni tpe. A.
 Quod dicit hic intellige qñ cū scanda
 lo aliorū ieiunaret. vel a d quandaz ce
 rimonialem obseruātiāz quaz illa die
 faciebant pagani ieiunātes. Unde 7. p
 pter hoc idē statutū fuit etiā de feria
 quinta: de con. di. 3. ieiunium. Secus si
 ieiunaret rōne simplicis abstinentie: vt
 aliquo religioso respectu: vt per se: vt
 per ipositoem superioris: sicut fit i gn
 ta feria: in qua ieiunam⁹ ex debito in
 ieiunius statutis: de cōse. di. 3. non licet
 7. c. non opz. Unde 7. 76. di. c. vñam. di
 cit h̃iero⁹. Uñā oī tpe ieiunare pos
 sem⁹. Qd̃ i acribz apłoz diebus pēthe
 costes: 7. die dñico apłm Paulū 7. cum
 eo credentes fecisse legimus. B.

Que hora sit cōpetēs comedendi?
 Rñ fm̃ Tho. vbi s. Lōuēmens ē hora
 nona. A. Pro hoc facit de con. di. 1. so
 lent. B. Nec illā opz stricte considera
 re sed sufficit grossa estimatio. s. q̃ sit
 circa horam illam. Nec multū nocet si
 ex aliqua causa aliquātulū hora illa p
 ueniat. vel si forte ppter infirmitatez
 vel eratē vel aliqd b⁹: tali hora come
 dere cederet alicui i magnū grauamē
 Nā eēt cum eo in ieiunio dispensādus
 vel vt aliquātulū pueniret horā. A.
 Idē in sum. con. li. 3. ti. 12. q. 32. B.

A quibus cibis ieiunātes debēt ab
 stinē? Rñ s3 Tho. sc̃da sc̃de. q. 147. In
 ieiunio quadragesimali indicuntur
 vniuersalē oua 7. oīa lacticina. In aliis
 aut ieiuniis diuerse cōsuetudines sunt

quas quisq; seruare debz hz mores co
rū inter quos cōuersat. 7.6. di. v. tūam.
Esus aut carnū generat in oi ieiunio
phibitus est. qz gnāliter magis ē dele
ctabilis z ad humore luxurie magi co
operat. Unde z in sexta feria nccio est
abstinēdū a carnibz: z etiā in sabbato
fin quorūdā consuetudinē: ex eo. consi
luz. Lon. Hosti. A. Lon. etiā Jnno. vt
in sum. con. co. ti. q. 33. Et reglarit i oi ie
iunio nisi cōsuetudo excuset vtenduz
est cibus quadragesimalibus: de cōse.
di. 3. rogationes. De cibus vero quadra
gesimalibz Grego. 4. di. deniq; ita di
cit. Par est vt qui his diebus a carne
aiatum abstinent: ab oibus quoz q
semētina trahunt carnis origines ieu
nem: a lacte v3 caseo z ouis. Letez pi
sciū esus ita xpiano relingitur: vt h° ei
infirmittatis solaciū nō luxurie pariat
incēdiū. Deniq; qui a carne abstinent:
nequaq; sumptuosiora marinaz belu
arū ciuina pparent. Unū quoq; ita bi
bere pmittim? qz ebrietatē oio fugia
mus. alioquin restat vt oia que corpo
ribus libent sūt faciamus. B.

Utrū p potū soluat ieiuniū. R° fm
Tho. scda scde. q. 147. Ieiunātes nō p
bibent pluries bibere. qz pot? sumit
magis ad alteratōem corpis z digesti
onē ciboz qz ad nutritōem: l3 aliq mō
nutriat. Pnt tamē imoderate bibētes
peccare z meritū ieiunii perdere. sicut
etiā si imoderate i vna comestione ci
bū assumāt. Lon. Jnno. siue pot? assū
tur an cibū siue post. A. Idem in sum.
con. eo. ti. q. 31. B.

Quid de cōfectōibus? R° fm Tho.
vbi s. per cōfectōes seu electuaria nō
soluit ieiuniū sicut nec per alias medi
cinas: nisi qs in fraudē ea sumēt i ma
gna quātitate p modū cibi. Lō. Jnno.
A. Tho. tangit h° i dicta. q. 147. arti. 6.
z nil dicit de cōfectionibz h3 tñ de ele
ctuariis. z dū assumūt solū cā medicie
Et hoc idem posset intelligi de confe
ct ionibus z aliis que non in fraudē as
sumerentur p medicina: al non. Unde

Al. dicit qz esus spērū z electuariorum
soluit ieiuniū: nisi fiat cā nccitatis: vt
p3 in dicta. q. 31. Jnno. etiā sup rubrica
de obser. ieiū. dicit. Electuarius aut deli
catis nō credim? qz aliter liceat vti ni
si sicut alio cibo delicato. Medicinam
aut p remouēda infirmitate v3 fugiē
da accipe l3 sine peccato i die ieiunii:
sed p cōseruāda sanitate vbi nō est si
gnū infirmitatis non credo. Ecce g° qz
nō est differētia inter electuaria cōse
ctiones z alia: nisi inquātū assumant
p vera nccitate infirmitatis: imo qto
ē cib? delicatior siue pcciosior tanto mi
nus licet? tpe ieiunii. di. 4. deniq; vt
p3 etiā in dicta. q. 31. Al. dicit qz pot? an
prādiū soluit ieiuniū h3 post nō: nisi si
at imoderate preter nccitatē. S3 ut po
test colligi ex Jnno. vbi s. circa istā po
ratōez qz ad hoc vt liceat an vel p?
prandū attēdenda est consuetudo. B.

In qua etate tenet quis ad ieiunā
dū? R° h3 Tho. scda scde. q. 147. Quā
diu aliq sunt in statu augmēti non te
nentur. f. vsq ad finē tertii septennii. i.
21. anni. Lōueniens aut ē vt etiā in hoc
tpe se ad ieiunādū exerceant plus vel
min? fm modū sue etatis z possibilita
tis. A. Qñq tñ magna tribulatiōe imi
nēte i signuz penitētie artioris etiam
pueris ieiunia indicunt: sicut z de iu
mētis legis Jone. 3. Homines z iumē
ta nō gustent quicq; neq; aquā bibāt
fm eūdē Tho. ibidē. B. Nouici qz
z iuniores religiosi fm Bui. super sol
uendo ieiunio iuxta discretiōem pre
latorū se gerere debēt. A. Jnno. autem
vbi s. dicit qz ad ieiunādū tenent oīs
sane mētis z poli capaces potentes ie
iunare cū ipsi peccare possint z pecca
ta deslere. ex de delic. pu. c. p. Dispēsat
ue tñ cū impuberibz z etiā maiorē era
te poterit dispensari: vt ab indicis ie
iuniis absoluantur. Et hoc videtur tuti
l3 super hoc passu diuersi diuersa sen
tiant. B.

Quid de peregrinātibz? aut multū
laborātibz? R° h3 Tho. vbi sup. Si

peregrinatio et labor comode differri possit aut diminui absque detrimento: non sunt propter hoc ecclesie ieiunia pretermittenda. Si autem imineat necessitas statim peregrinandi: et magnas dietas facienda: vel etiam multum laborandi: et si cum hoc non possint ieiunia observari: non obligatur homo ad ieiunandum. Uides tamen in talibus recurrendum esse ad superiores dispensationem nisi forte ubi non est consuetudo. quia plati dissilantes anuere videtur. **A.** Idem in sum. con. eo. ti. q. 25. ubi etiam additur secundum eundem Theophrastum quod qui nolunt conducere operarios nisi frangat ieiunium: non sunt immunes a peccato: nisi forte sit causa necessaria que festinatorem operis exposcat. Item quod ex parte operantis intentio maioris lucris non necessarii a peccato non excusat si ieiunium frangit. Ibidem etiam dicitur secundum glo. Ray. quod propter ieiunium seruandum quis non cogitur medicare cum si consueuerit alimendicare. **B.**

Quid de cursoribus quorum usus est dominis necessarius? **R.** secundum Buil. Si non possunt simul currere et ieiunare excusantur. Secus quando morantur vel modicum vadunt. A. nisi forte imminet eis gradus viatio quare non possunt perficere: soluant ieiunium paucis diebus ante secundum eundem Buil. ut in sum. con. eo. ti. q. 20. **B.**

Quid de seruitoribus nobilibus? **R.** secundum Buil. Si tales ex causa pueniant horam comedendi: non credo quod peccent. sicut si prelibat modicum: pice autem horam ut quasi propter continuationem temporis totum possit postea reputari quasi una mensa. Sicut et nec peccat qui gustat cibos dominorum ad cautelam veneni: imo et casu licet etiam gustare carnes dominorum. Nec iterum peccant qui quandoque surgunt de mensa ut portent vinum encenia. et h. Lon. Inno. A. et addit. Idem credimus de medicis gustantibus medicinas. Et in his casibus credimus quod monachis licet gustare carnes. Et co. hosti. ut in sum. co. eo. ti. q. 21. **B.** Et idem dicit Buil. de seruitoribus et lectoribus in mense in religiosos dum tamen cum licentia. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 22. **B.**

Quid de pauperibus et medicamentis? **R.** h. Theophrastus. scda scda. q. 147. Si possunt habere tantum sicut quod sufficiat ad unam uestitionem non excusant a ieiunio: si non possunt excusant. Sicut et quando propter precedentem inedia ieiunium nunc ferre non possunt. **A.** Idem in sum. con. eo. ti. q. 26. **B.**

Quid de mulieribus pregnantibus seu lactantibus? **R.** Si necessitas debilitat corpus propter spem casus: non tenentur ad ieiunium: imo si creditur probabile de periculo earum vel abortu: non solum possunt: sed et tenentur soluere ieiunium: sicut Buil. ponit. **B.** Et idem si timeatur de periculo pueri lactantis: secundum eundem Buil. ut in sum. co. eo. ti. q. 24. **B.**

Utrum uxores propter prohibitionem virorum debeant dimittere ieiunia? **R.** h. Inno. Licet dimittere debeant vota. A. i. ieiunia seu abstinencias votiuas. q. 5. manifestum. **B.** non tamen ieiunia. A. si uideretur ab ecclesia: ut in sum. co. eo. ti. q. 27. ubi hec notant. **B.** nisi forte quod propter scandalum vitandum sacerdos dispensare possit. So. di. ut constitueretur. ex de cle. ex. mi. la. tores. Lon. hosti.

Quid de infirmis et debilibus? **R.** secundum Buil. excusantur. sed pro quanta debilitate arbitrio boni viri standum est. Idem in senibus. A. hoc fuit dictum Inno. ut in sum. co. eo. ti. q. 25. **B.**

Utrum super solutione ieiunii sit petenda dispensatio? **R.** secundum Buil. Si constat de causa propter quam soluendum est ieiunium non est necessarium ut petatur dispensatio prelati ut dicit Theophrastus. consuetudine iterueniente. Si autem dubium sit utrum sit causa necessaria. A. siue dubium sit si siue aliis secundum eundem Buil. ut in sum. co. eo. ti. q. 28. **B.** tunc petenda est dispensatio ab episcopo loci si comode potest haberi. aliter a proprio sacerdote. A. hosti. dicit quod in ista dispensatione non sufficit licentia simplicis sacerdotis etiam ex iusta causa: nisi siue necessitas imineat quod ad episcopum sine periculo haberi non possit recursus. Et est causa sufficientis ad dispensandum: ut dicit infirmitas nunc debilitas. ciborum carstitia semper inopia. paupertas. peregrinatio. labor et protractio.

in luna mēse: vt patet in seruientibus
mensis nobilium: et huiusmodi: vt i
dicta. q. 28. **B.**

Utrum ieiunia possint redimi? **R.** **h.**
Inno. Ieiunia ecclie nō possūt redimi
nisi cā vel nccitas subfit: s; ieiunia vo
luntaria possunt etiā sine vlla cā redi
mi. **A.** s. que subfit in ieiunante dīmō
al' sit vtile fm eūde: vt in sū. con. eo. ti.
q. 29. vbi etiā p; q; etiā hoc casu ista re
demptio faciēda ē auctoritate supio
ris. **B.** et intermitti. **A.** De ista intm
sione nō dicit Inno. vt p; i dicta. 29. q.
vt pnto ipse loquit de voluntariis spe
ctu origis: seu necessariis respectu exe
cutionis forte rōne voti. **I.** dicit q; ad
hāc redēptōem nccia est auctoritas su
prioris. **S.** bñ credo q; si ieiunū adeo
eēt voluntariū q; ad illud nullo mō q;
obligaret q; posset intermitti. **B.** Iei
unia aut que i pnia iponunt redimi pos
sunt auctoritate superioris. **A.** ouz ta
mē ex ista cā et discrete fm Ray. et in
sum. con. li. 3. ti. 34. q. 133. **B.** ex de vo
to. c. si. **A.** potius in. c. p. vt p; intueti. et
etiā in dicta. q. 29. **B.** et dis. 62. p; byter.
i. si. Si d ieiunio fuit votū quomō pos
sit redimi vel mutari: vide. i. votuz. s;
per totum.

Utrum ieiunū factū in morali p; sit?
R. fm Al. Quātū ad vitā eternā nō p;
dest: sed tñ valer p;cipue q; tū ad trā. s;
o bediētiā mādari ad qd q; tenet siue
obligate ecclia: siue cōfessore pniaz in
iūgente. **I.** tē q; q; tū ad castitatem. i.
ieiunū optime disponit. 3° q; magi con
finē diuine gratie facit. **A.** Idē in sum.
con. eo. ti. q. 34. **B.** Ad qd valēt bona
opera ex caritate facta: hēs s. caritas.
s. si. **A.** potius. s. p; sit. **B.**

Utrum ieiunās teneat dare in el'ynas
qd sibi restat. **A.** i. qd per abstinentiam
reseruatur iux illud **S.** reg. Hoc qd ti
bi p ieiunū subtrahis alteri largire.
B. **R.** fm Al. Nō. Sancti vero qui vi
dent dicē q; sic: intelligunt de silio vt
in diuitib; q; viderint ffrēm suū nccita
tē hēre. **A.** q; tunc si claudunt viscera

ad eo in xitate in caritate nō ieiunans:
i. **I.** o. h. 3. fm eūde Al. et i sū. con. li. 3. ti.
12. q. vlt. **B.** Ieiunū quatuor comitat;
debet fm Ray. s. largitas. **I.** dero. Qd
manducatur eras si non ieiunares da
pauperib;: vt ieiunū tuū sit saturitas
aie. nō marsupij lucrū. **I.** tē leticia. **A.**
ti. 6. Lū ieiunatis nolite fieri sicut hy
pocrite tristes. **I.** tē hora opetēs. i. **Reg.**
14. **I.** onathas q; puenerat horā adit
dicar' ē moztu. **I.** tē mēsurā. **A.** ug. **A.** Deo
audate ciboz laxata pdit ozdis **I.** tē tē

De diuersis interdiis ieiunatium
nora **A.** suz. Abstinet eger egens cupid;
gula simia **A.** tus. Abstinet eger. q; non
pōt comedere: vel ppter medicinam.
Egens. q; nō hēt qd comedas. Cupid;
ne expēdar. **B.** ula. i. gulosus: vt postea
audi' comedat. Simia. i. hypocrita: vt
laudet. **A.** rtus. i. **A.** rtuosus vt mereat.

I. gnorantia. **Utrum**
sit pccm

R. fm **I.** ho. pma scde. q. 76.
Ignorantia eoz que quis tenet scire. s.
sine quibus nō pōt debitū actū exerce
re pccm ē ppter negligētiā. **O.** es autē
tenetur scire cōiter ea que sūt fidei et
vniuersalia iur; pcepta. Singuli autē
ea que ad eoz statū v' officij spectāt.
S. Ignorantia. s. q; q; nesciat ea que sci
re nō pōt cū non sit ex voluntate nra nō
ē peccatū. **S.** itz non est etiā pccm igno
rantia eoz que quis l; posset scire: non
tñ tenet sicut theoremata geometrie.
A. i. regulas a theoro. ras. qd est vidē
fm **L.** atho. **B.** aut quedā cōtingentia
particularia. **A.** Idē i sū. con. li. 3. ti. 32.
q. 16. vbi dicit etiā quō nulla ignorantia
inincibilis est peccatū. et q; ignorantia
inincibilis dicit que studio superari
nō p; et q; qñ ignorantia ē pccm ignorās
nō sp est in peccato. s. actuali: sed solū
quādo est tps acquirēdi sciam quā ha
bere tenet fm eū. **I.** ho. Qd pōt intelli
gi nisi intērio continua eēt obliqua. s.
negligēdi nccia scire. **B.**

Ignorantia facti non iuris excusat
extra de regul. iur. ignorantia. libro 6°

Utrum ignorantia excuset a peccato
B. h. Guil. Duplex est ignorantia, quedā
est iuris: vt si nescit furtum esse pecca-
tum. Quedā est facti: vt si nescit hāc
rem quā accepit esse alienā: sed putat
sua. Ignorantia aut iuris aut oīo ē in
iunctibilis: et inuoluntaria: vt q. 1. aliq.
sine culpa sua scire nō pōt. sicut et infan-
tibus v^l amēbis a naturitate et tūc ex-
cusat a toto. Et eodē mō si aliq. de aliq.
casu dubitans cōsuluit pūtos a quib⁹
tūc hūit alr q⁹ dīras se hēre excusat p⁹
talem ignorantia. nā in eis fecit qd potu-
it. Si vero i hāc iunctibilē ignorantiam
incidit culpa sua: tunc aut hoc fuit per
opus licitū: vt si p vigiliis v^l abstine-
tiā deuient ad amētiā. et tunc excusaf
a toto: etiā si feruoribz excessus pecca-
tū veniale fuerit. aut fuit per opus il-
licitū et tunc dicit qdaz q⁹ excusaf a tan-
to: s. non a toto: ar. dis. 30. sepe. i. 3. q. 1.
sed hoc. Quidā aut dīcunt q⁹ p⁹ctū fe-
quē excusaf a toto si nullū hēt v^l sum-
mōis. Et hoc p⁹abili⁹ v^l veri⁹. i. 3. q. 1. alī
quos. 2. c. sequēti. A. Scdm canones oī
v^l talib⁹ si liberati fuerit ē pnia i^o po-
nenda: sed leuior q⁹ si fani tale qd cō-
missit. i. 3. q. 1. si quis infans. Et hoc
fit ad cautela: vt i sum. con. eo. tr. 4. i. 7.
vbi etiam dicit fm glo. Ray. q⁹ habēn-
tibus vsuz rōnis quo ad ea sine quib⁹
non est salus: nulla ignorantia est inuol-
cibilis simpli⁹ et omnino. quia si non in-
ueniret hominē a quo doceretur: vi-
ctio doceret eū nisi stare per ipm. B
Si vero ignorantia iuris sit vincibilis
et voluntaria: tunc si fuit affectata i nō
lo excusaf: imo ē speciale peccatuz. Si
vero non fuit affectata sed soluz quia
neglexit addiscere: excusaf a tanto: s. 3.
nō a toto. hēc de ignorantia iuris. A.
Idē in dicta. q. 17. Tame sciendū q⁹ b⁹
intelligēdū est fm modū negligentie:
vt rāto minor sit excusatio quāto ma-
ior fuerit in addiscendo negligentia i
fm vt lata negligentia equiparet dolo:

vt. ff. de positi. l. q. nerua. z. de consti. v. g.
aiarū. li. 6°. B. Si hoc sit ignorantia fa
cti hec potest duplex. Nā vel ignorantia
ē causa agendi: ita q. si sciret illam
circūstantiā que trahit pccm nō faceret
z. se fecisse doleret: hec excusatur a toto.
si tamē debita diligenā pmissa fuit: q.
si pmissa non fuit: excusatur solū a tanto.
z. q. q. a nullo. v. z. si ignorantia fuerit
crassa z. supina. dicto. c. vt aiarū. B. v. l.
ignorantia ē comitās actū. f. q. etiā si sci
ret circūstātiā peccati: nibitominus face
ret: hec non excusatur. Con. p. dicit. p. de.
z. Tho. in scripto. z. in pma scōde. q. 76.
B. Idem in sum. con. co. ti. dicta. q. 17.
B. Utz p ignorantia excuset q. a statu
tis ordinarioz hēs. l. lex. 6. s. z. s. excō
catio p. 6. Et vtz excusetur scholaris
qui tenz sui doctoris opinionem: vide
Jopinio.

Ignorantia crassa ⁊ supina dicitur per
metaphorā hoīs crassi ⁊ supini q non
vider etiā ea que corā eo sūt. A. v. q
talis est largus ⁊ distēsus, ⁊ sic h' mōi
ignorantia magna ⁊ lata. B. sicut q
publica ⁊ manifesta dicitur se ignorare
cui nō facile credid. is. distinc. qd dicitur

ti multipli sunt. Nā alius dī
ille nō qui par' est de sco-ro-

ri multipli sunt. Nā alius of
mancerille ppe qui nar' est de scotoz.
Alius spurius vel notus q' de adultera
A. In sū. cōlō. 3. n. 19. q. i. d' f3 glo. Ray
p spuri' dicit' nar' ex cōcubina p spur
tera icōfinita. Nor' xō nar' de adul
tera. Videf. n. fili' cē de matrimonio
cum nō sit: sicut z notas febzes dicim'
que vere quantane z huiusmodi vidē
tur z non sunt. Sed veritas est q' ex
adulterio natus dicitur etiā spur': vt
in. c. tanta. extra qui fi. sint le. B. Ali'
naturalis qui d' soluto z soluta. z tales
oēs phibētur ordinari. qz per aīquā
legē manceres phibiti sunt intrare tē
plū dei. A. vsq' in decimā generatio
nē. Silt' z spuri. in. c. p' venerabile. de
q. i. z in dicta. q. i. B. Deut. 23. extra de
elc. inotuit. z ex q' sū sint le. p' venerabile

In fi. Lā aut phibitōis triplex ē. f. digni-
tas clericalis. que h' modi vilib' cōferri
non d'z. ex d' excel. pla. int' dilectos. Itē
de testario p'ni criminis. ex de hereti.
vergētis. Itē q' tales filii solēt eē imi-
tatores p'ni sceleris. s. q. i. si q's cū mili-
tib'. z. dis. s. si gēs. In sc'larib' tñ digni-
tatib' tales nō sp' phibētur. ff. de d'cu.
l. spuri. z. l. gnāl. s. spuri. A. Et in
hoc. s. p' q' si iste illegitim' hēat cōpe-
titorē legitime natū ei p'ferit in officio
dignitatis. Et sup'dicta oīa habētur in
sum. con. dicta. q. i. fm Ray. Hosti. et
Boff.

B. Quid si illegitimi per ignorātiā
p'mori fuerit? R' fm Hosti. i. hoc cāu
fm oēs pbabilis ignorātia excusat. ar.
l. de testa. l. i. ff. de offi. p'to. l. 3. Itē hō
si xitātē nonit in cōspectu dei cecidit
q'ritūq' occultū sit. ex de tēpo. or. c.
fi. Si nihil scit excusat' ē. A. Idē i sū.
con. eo. ti. q. i. **B.**

Sz nunquid filius d'z credere h'bis
m'ris cui' fili' sit? R' fm Hosti. Prima
facie credēdū est matri. ex de p'ba. per-
tuas. z. de p'lum. afferte. z. c. l'ras. s. p. ve-
rū tñ nō cogit credē. ar. l. de testa. l. nec
p'fessio. A. cā ip'e fuerit cōter habit'
p' legitimo: vt p'3 in sū. con. dicta. q. i.
B. Si tñ hēt osciam ipetret dispēsati-
onē q' in h' cāu satis facile obtinē d'z.

Quid de filiis sacēdotū quos susce-
pit de legitima vxore an sac'ū ordinē
R' fm Ray. Tales de iure cōi pmoue-
ri p'nt ad oēs ordines z dignitates: nisi
in illa eccl'ia i qua patres eoz imedia-
te fuerunt p'lati vel canonici vbi non
possunt canonicari vel pmoueri. A.
Uex est ad easdē dignitates z pbēdas
quas p'fēs eoz tenuerūt. Ad alias aut
etiā in eadē eccl'ia poterūt z canonica-
ri z pmoueri: sicut dicit exp'sse Ray.
vt in sū. con. eo. ti. q. 6. etiā viuētib' eoz
patribus. z in eadē eccl'ia i suo officio
manentibus. ex de fil. p's by. ad hec. z
p'3 in iurib' q' sequūt. **B.** ex eo. ad hec
z. c. ad extirpādas. z. c. ad abolēdā. Et d'
talib' pōt intelligi. s. 6. dis. s. 3. b' Idem

Hosti. Ber. z Boff. Et addit Boff. Nō
q' cū pater habuerit p'sonatū v' vica-
riā perpetuā in aliqua eccl'ia fili' ime-
diare ip'm vel ip'am hēre nō pōt. ex. c.
qm. z. c. ad extirpādas. Itē si pater hūe-
rit p'sonatū filius nō pōt hēre vicariā.
nec eo: ex eo. Michael. z. c. cōstitutus.
A. Itud eo: intelligit q' si p' habuit
vicariā p'petuā fili' imediate p'sonatū
hēre nō pōt: vt in dicto. c. cōstitutus. Et
est rō. q' p'petuus vicari' curaz hēt ec-
clesie cui' vicari' existit. ex de of. vica.
ex parte. fm eūdē Boff. vt in dicta. q. 6.
B. Qd si filius dispēsatiue succedat
patri: frat' isti' bñ poterit postea succe-
dere patri: vt ponit Hosti. q' in b' nō
succedit patri imediate. Sed sec' s'p'
habuisset ip'am eccl'iaz solū de facto.
A. s. p'mus frater. q' tunc secūdus non
poterit succedē: vt p'3 i sū. cū. eo. ti. q. 9.
B. Porro ad nepotes hec phibitio nō
extēdit: vt Ray. ponit. Idē Boff. z Ho-
sti. A. Idē i sū. con. eo. ti. q. 8. **B.**

Pone q' aliqs h'ns vxorē ea viuen-
te sit sacerdos: z postea ex ea generat
filiū: nūquid ē legitim'? R' fm Hosti.
Si vir fact' ē sacerdos ignorāte vel in-
uita vxore: filius nō indiget dispēsatiō-
ne. z. 7. dis. si vir. ex de cōuer. diu. gdam.
z. c. placuit. Sed si vxor cōsensit q' vtr
ordinaret vel sciēs nō d'ixit: tūc fili'
illegitim' ē z dispēsatiōe indiget. ex eo.
l'ras. 7. 7. di. epa. 3. di. seriatim. in fi. ar.
54. di. si seruus. 23. q. 2. agathosa. Inno.
Boff. z Ber. vidētur sentire q' indisti-
cte talis dispēsatiōe indiget. A. Dic h'
clarius. Nā vt p'3 in sū. con. eo. ti. q. xi.
Ray. dixit simpl'r q' talis fili' est legit'i-
mus: maxime si vxore d'icēte v' igno-
rāte vir fuerit ordinat'. Boff. vero d'. s.
q' sit illegitim'. Et Inno. z Ber. sentiūt
cū Boff. s'lo. vero Ray. dicit q' iste est
legitim' quo ad successiōē heredita-
tis nō quo ad ordines z eccl'astica bñ-
ficia. Hosti. vero hos doctores concor-
dando distinguit: vt d'. z eius distinctio
satis etiā consonat iurib' allegatis in
quib' clare cōstat q' nec per religionē

nec per ordinationē potest vir separari ab uxore inuita vel ignorante. B.

Quid si nato aliquo de illegitimo coitu postea pater contraxit cum matre? R. Si tempore coeptionis pater potest ea habere in uxore et postea ducit. legitimatus est filius: et ad omnes actus legitimos admittitur. A. et etiam ad hereditatem secundum Ray. ut in sum. con. eo. ti. q. 10. B. etiam si post natiuitatem filii mater nupserit alteri quo mortuo duxit cum isto. vel eo pater duxit aliam qua mortua duxit istam. Secus autem si tempore coeptionis non potest ea habere in uxore: quia tunc licet sublato impedimento ducet illam: non legitimitur filius: et qui filius legitime. tanta iusticia. qui. mo. na. eff. le. coll. 6. circa principium. A. Idem in sum. con. dicta. q. 10. secundum Ray. Hoff. et Hosti. et addit Ray. Quid dixerit in primo casu legitimatum tale: quo ad omnes actus legitimos: videtur quod fallat in episcopatu ad quem non potest talis promoueri absque dispensatione pape: ut per secundum vnam litteram. et de elec. in notuit. circa principium. Idem recitat Hoff. et Hosti. sed magis approbant quod talis dispensatione non idigeat etiam in hoc casu: et hoc in fauorem plerumque. et qui filii sunt legiti. ex tenore. et qui in accusant. videntur. in fine. B.

Quis potest dispensare cum illegitimo? R. Episcopus potest dispensare quantum ad ordines minores. et beneficiis sine cura: aliter non. nec ad dignitates aut personatus nisi papa. extra eo. is qui. lib. 6. A. Ibi etiam patet quod etiam si papa fuerit cum tali dispensatum ut possit beneficium curatum obtinere: intelligitur solum de vno. B. Quid si papa dispensat: obtinuerit: et postea impetravit quod duo aut plura beneficia cum cura possit habere. tacuit autem predictus de sancto non valere hec secunda gratia. extra eo. si is cum quo. li. 6.

Que dispensatio est circa illegitimos? R. secundum Ray. Si tales intrant monasterium de iure non possunt promoueri ad omnes ordines. 6. dist. 5. per. et eo. c. p. Religiosis

enim ingressus tollit irregularitatem sicut et ingratitudinem. 19. q. ult. non liceat. Ad plationem tamen non possunt promoueri absque dispensatione: ut in dicto. c. p. A. o. pape secundum quosdam: cum hodie illegitime nati absque dispensatione sedis apostolice: nec ad dignitatem: nec ad personatum: aut alia beneficia curam habentia debeant admitti. et ex eo. nimis. Alii dicunt quod cum talibus religionem ingressis possunt episcopi dispensare quod possint promoueri in abbates: non autem in episcopos. Et ad. c. nimis dicunt quod intelligitur de remanentibus in seculo: ut in sum. con. li. 3. ti. 19. q. 2. Sed certe in dicto. c. nimis. nec in. c. p. eo. ti. fit hec distinctio. Unum nec nos distinguere debemus. ff. de offi. p. li. 1. et de deci. ad audiendum. Unde primum verum videtur. B. Si vero remanent in seculo: nec ad ordinem nec ad platuram possunt absque dispensatione promoueri: ut ibi dicitur. Sed circa eos quibus adhibetur dispensatio magna: vbi ut ordinetur et instituatur in ecclesiis. aliis a paterna: dico si sunt filii presbyteri. Aliter vero in quibuscumque ecclesiis: ar. ex eo. primum. Maior ut etiam in parva: aliqui tamen medio: ut ex eo. ex transmissa. Maxima ut in parva. nullo tamen medio: et ex eo. ex tua. A. Idem in sum. con. dicta. q. 2. B.

Quid si cum illegitimo dispensetur quo ad ordines et beneficium ecclesiasticum? R. Si ab episcopo facta sit dispensatio: non extenditur nisi ad ea que potest. ut in 7. dist. dictum est. Si vero a papa: poterit promoueri ad prochiele ecclesiam non ad personatum vel rectoriam ad quam electores procedi consuevit: et de personatu. ult. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 14. Ray. Hoff. et Hosti. B.

Utrum legitimatus quo ad actum ecclesiasticos sit per hoc legitimatus ad actum seculares? R. De hoc sunt multe opinioniones. Probabilior tamen videtur opinio Inno. dicentis: quod qui legitimatus fuit ab aliquo principe seculari: vel ciuitate: intelligitur legitimatus quo ad omnes actus seculares in terris que legitimati subsunt: gratia et aliis terminis quo ad secularia nisi

sint talia q̄ eēnt i alterius p̄iudiciū .
Nā nec in aliis terris succeder ab inte-
stato. q̄ sic auferentur bona hereditib⁹
defuncti. S; talis non itelligit legitima-
tus ad ordines. q̄ hoc non est de iuris-
dictione iudicis laici. Si hō legitimat⁹
fuit ab ep̄o inquātur potuit. s. quo ad
minores ordines z beneficia sine cura
etiā in alia diocesi poterit p̄mouēi ad
p̄dicta: q̄ hoc est de iurisdictione eccl̄ia-
stica z in nullius p̄iudiciū: z multo ma-
gis si papa. Sed talis nō est legitima-
tus quo ad act⁹ seculares: nisi in terris
qui t̄paliē pape subst̄. Sat̄ cō. Ber.
ex qui fi. sint le. per venerabilē. A. In
sum. con. eo. ti. q. is. diuersa sup his dca
ponuntur. Et domin⁹ Anto. de Bu. sup
dicto. c. per venerabilē. latius z clari⁹
p̄dicta tangit sic. q̄ quedam est legiti-
matio plenissima per quas deletur fū-
damētum vitii a quo surgit differētia
legitimatōis z illegitimatōis: z hanc
solus papa facē potest. q̄ solus dispōe-
re potest sup matrimonio. Quedā est
legitimatō plenior que integrat ad iu-
ra p̄meue nāe non disponendo i vitii
z hanc potest z papa z imperator h; il-
la que ad eos spectāt. Quedā est plēa
vt dispēsatio cum eo in aliquo effectū
legitimatōis non ex toto integrando:
ad huc illam possunt vtriq; Adde. z ē
inferiores: vt potest colligi ex p̄dictis.
Segtur. His visis si queratur an pa-
pa possit legitimare in terris imperii.
Dico sic. Aut papa vult dispōnē in m̄i-
monium z plenū futurā. z non dubito
q̄ pōt etiā in terris imperii. q̄ suū p̄n-
cipalr est disponere de matrimōio. Et
sic intelligo q̄ dicunt Jo. an. z Hosti.
Jō omnes filii qui pducunt hodie de
matrimonio vltra quartū gradū etiā
in terris ip̄erū sunt legitimi. z oēs etiā
q̄ nati sūt ex pupilla z tutore. z ex oīa
hētib⁹ sine cōsensu p̄ris: z ex rectore
p̄uincie cū subiecta. Aut papa vult le-
gitimare disponēdo i radicē matrimo-
nii quo ad plē iam p̄ditā: z tūc dico q̄
i oīb⁹ casib⁹ i q̄b⁹ legitimare pōt dispōnē

do in radicē matrimoni q̄ in oīb⁹
illis casib⁹ pōt legitimare i terris ip̄e-
rii. si tñ legitimat incipiēdo a radicē ma-
trimonii. z in oīb⁹ casib⁹ in quib⁹ nō
pōt: vel nō vult dispēsare incipiēdo a
radicē matrimoni: in oīb⁹ illis legiti-
mat quo ad terras suas z nō imperii.
Videamus g⁹ qñ pōt incipiēdo a radi-
ce m̄fimonii. Ideo si vult dispōnē legi-
timādo natū de raptō cōsensu m̄fimo-
niali inf̄ parētes: z nō video q̄ possit.
Nā non posset facere q̄ eēt m̄fimoni-
um absq; cōsensu cū sit nāliter de eēn-
tia illius: l; possit fingere cōsensū stan-
te dubio. ex de sp̄o. is. qui. Et si dicatur.
Pr̄nceps fingit cōsensū vbi non ē: vt
li. l. d. rei vxo. acti. dico q̄ illd i positi-
uis z nō in sacralib⁹. Nā talia sacralia
habēt formā facti nātem: z exigūt ve-
rā eēntiā cōsensūs: i q̄bus non video
q̄ papa aliquid possit. Vbi n. p̄ forma
veritas exigit fictio nō operat. l. d. Jo.
an. Aut vult legitimare p̄ductos ex ma-
trimonio quoad formā suā eēntiato: re-
inualide tñ ppter resistētiā iurj. z si re-
sistētia eēt iurj ciuiliis: q̄ ad ip̄m n̄ spe-
ctat de m̄fimonio: dico q̄ posset legiti-
mare: q̄ hec fictio posset trahi retro-
cū nō hēret aliquod p̄ncipiū resistens
quod validū esset: gnimo ex quo solū
ius ciuile resistēt: filii ab ip̄so p̄ncipio
essent legitimi. Aut m̄fimonii validū
quo ad formā rudē extrinsecā: hēbat
impedimētū canonicū vel diuinū. Nō
facio inter ista dīam h. Et adhuc non
credo q̄ posset legitimare disponēdo
in radicē matrimoni. q̄ ex quo ma-
trimoniū habuit resistētiā iuris ciui-
lis est impossibile q̄ fictio operet̄ īsur-
gendo matrimonium vt retro. q̄ defi-
cit in extremo a quo s̄. eo. tanta. ff. d. se-
na. l. paul. at l. senatores. Unde credo
q̄ hec legitimatio nō valēt vt trabēs
radicē a matrimonio: sed bñ pōt valē
vt legitimatōis collatura d̄ nouo. Quā
hō dispōit i radicē m̄fimonii: aut plē
ē p̄dita ex m̄fimonio quo an ius cano-
nicū resistat m̄fimonio vel legitimatōi

prolis potest et dubitatio probabilis. Et
dico qd hoc casu potest legitimare dispo-
nendo in matrimonio. et declarando legiti-
mitate propter dubium matrimonii qd
est ei subiectum. et ad eundem pplexitate
stante dubio. et qz ex quo non habet clara
resistentiam iuris potest retro trahi fictio
ad principium legitimatōis. et qz propter du-
bium probabilis casus est suppositus pape
ut de gravioribus: ut patet in hac decre. q
venerabilis. h. rōnibus igit. et c. Et sic pē-
dente dubio et qd latet impedimentum
videmus qd papa ex colore matrimonii
auctoritate ecclesie potest legitimare: de clā.
despons. cū inhibito. et s. eo. peruenit. et
vbi libet. Unde hoc casu legitimitas etiam
in terris imperii. qz disponit in radice
matrimonii. ad hoc s. eo. tanta. Nam
nulli dubium qd legitimatio qd fit ex il-
lo casu ex solo matrimonio etiam depra-
uacūq; solennitate dotaliū instro-
um requirit lex habilitat et prole legiti-
mitas: etiam in terris imperii. Et sic de
facto consilium dūne. Quia papa in-
tendit legitimare solū conferendo iura
legitimitatis non disponendo in radice
matrimonii. vel qz non vult. vel qz non
potest. qd patet ex pdictis. et tunc clarū
est qd in terris ecclesie potest legitimare:
ut h. rōnibus igit. et c. qz in istis exer-
cet iura imperii. Aut vult legitimare in
terris imperii: et tunc aut vult legitima-
re sibi suppositū vel supponendū rōne
clericatus: qd eo qd se legitimat propter
clericatū dicitur clericus saltem mente
iuxta nō. de trasac. ex litteris. Et dico
qd potest eo legitimato secuto clericatu
legitimū est quo ad temporalia et spiritualia et
quo ad oīa: ut patet ex vna allegatōe hic.
Nec obuiat qd ex hoc puidet non sup-
posito: nec dicat qd sit legitimus et illegi-
timus qsi monstrū. Aut vult legitima-
re non supposito nec supponendū de p-
ximo. Et tunc aut vult legitimare cum
consensu illi qui supiorē non recogno-
scit. et sic ē in quasi possessione liberta-
tis. Et talis potest legitimari: ut h. rōni-
bus. Aut in terris illius qui supiorē

recognoscit: ut impatorē. et casus vide-
tur hic h. rōnibus: qd non possit: qz hec
que sunt supiori imperii ut legitimare
non possunt fieri sine consensu superioris
ut vult hec decre. que non est alibi in h.
Et hoc qd papa non legitimer in terra
imperii quo ad temporalia tenet Bar.
et Ly. Sed si vis tenere qd hec pās sit
progabilis in habere silem potestatem
sicut dicunt in his que sunt meri impe-
rii: ut dixi de fo. cope. c. si diligenti. cre-
do qd non posset facere papa istā legiti-
mationem circa subm imperio: nisi ubi con-
sentirent oēs qbus puidet: qz talis
iurisdictio non potest progari ad puidet
eor. Et hoc tenet Jo. an. dicens qd papa
hoc in terra ecclesie potest libere. i. sine ali-
cuius sdictōe. In terris hō subiectis
imperio non potest qn contradicere possit
is cui fit puidet non in spe sed in re
i. qui iā possidet hereditatem. Secus si
solū speret. Unū fm hosti. solo pte reg-
rente oū vivit potest fieri legitimatio. eo
aut mortuo consensibus illis qbus iā
delata ē hereditas. al. non. et quo ad fey-
dalia consentiente dño feudi: non obstā-
te contradictione habentium spem tñ.
Sed tamen in eorū puidet fieri
non debet sine causa. Ideo in dubio si
fiat alio non expso non attenditur ad
puidet agnatorum spem haben-
tium nisi consentiant vel papa aliud
exprimat. Circa impatorē vero sub-
dit. qd aut intendit legitimare dispo-
nendo super matrimonio et incipiendo
a radice. Et dico qd non potest: quia b-
est solius pape. Et sic leges que dicunt
qd ex matrimonio subsecuto legitimā-
tur filii: nisi fuissent approbate per ca-
nones non credo qd valerent. Et per
hoc patet qd non potest facere plenissi-
mam legitimatōem que ritum de-
beat originale. Aut vult legitime col-
latiue conferendo iura legitimatōis
et qd ad spiritualia credo qd non possit. Jo
puto qd legitimatus ab impatore non
possit ordiari: nec bñficiari: nisi aliter

dispense. Et hoc tenet Jo. an. et Archi.
 Aut vult legitimare q̄ ad r̄palia et ho-
 nores et hereditates. Et dico q̄ p̄t in
 terris imperii sicut et olim poterat. In
 terris aut̄ eccl̄ie an possit. dic. Aut legi-
 timat legē gnālē addēdo. Et dico q̄ vir-
 tus legis se extendit ad existētes in ter-
 ris eccl̄ie: nō ex h̄tute legis solū: sed ex
 gnālī approbatōe eccl̄ie. di. io. si i adiu-
 torium. quā facit canon: ex quo lex nō
 repugnat canoni quā papa approba-
 re censet: eo q̄ nō improbat: vt dixi d̄
 iudi. nouit. Non puto tamē q̄ tales es-
 sent legitimati quo ad spūalia p̄pter
 nām materie que nec directe nec indi-
 recte supposita ē p̄tati laici. Aut vult
 legitimare p̄ rescriptū: et credo q̄ non
 possit in terris eccl̄ie nisi eo mō quo s̄.
 dictū est papā posse in terris imperii.
 Ibidē ē tangit q̄ impator p̄t legisla-
 re: vt s̄. dictū est etiā ante coronatōē
 fm̄ Jaco. de arena. et Jo. an. Itē dicit q̄
 hēns p̄tēz legitimādi ab impio: p̄t
 vbi p̄t impator fm̄ verba p̄uilegi. et
 vbi nō p̄t: minus p̄t hēns p̄tēz ab
 eo. Et s̄. dico de hēntibus p̄tēz a pa-
 pa. In habēte p̄tēz ab imperatore
 tenet Bar. in l. p̄ses ff. de offi. p̄s. q̄ nō
 possit legitimare in terris eccl̄ie: quia
 alius a proconsule non potest extra p̄-
 uinciā sibi decretā iurisdictōem etiā
 volūtariā exercere. Puto etiā ingt q̄
 habēs p̄tēz a papa vel a p̄ncipe non
 possit legitimare ad p̄iudiciū alteri-
 us: etiā respectu sp̄ci: q̄ tales cōcessio-
 nes itelligunt sine alioz p̄iudicio. de
 p̄iui. pastoralis. cū filiis. bec ille. q̄
 etiā ibidem multa alia p̄sequit d̄ hac
 materia. **Quib⁹ aut̄ modis illegi-
 timus legitimef: hēs. l. legitim⁹. §. 2. Et
 vtrū malitia parētis debeat nocere iū
 legitimo siue cuiusq̄ filio: habes sup̄
 filius. §. 3. Ad materiā illegitimoz p̄t
 pertinere s̄. filius. et illegitimus.**

Illicite acquisitū.

Quot modis dicit illicite acq-
 sitū: et quādo restitui debeat vt l. c̄lyaz

dari possit: habes s̄. elemosyna p̄. §. si
 et i restitutio p̄. §. antepl̄t.

Omunitas. De im-
 munitate seu emanitate eccl̄ie aut
 confugientium ad eccl̄iam: vi de supra
 emunitas p̄. et 2.

Impedimentum

p̄ cōiter. Circa impedimenta
 matrimonii p̄ agem⁹ de impedimēto
 i genere. 2. de impedimēto erroris p̄so-
 ne. 3. de impedimēto cōditionis. 4. de
 impedimēto voti. 5. de impedimēto cog-
 nitionis carnalis. s̄. cōsanguinitatis. 6. de
 impedimēto cognatōis spūalis. s̄. cōpat-
 nitatis. 7. de cognatōe legali. s̄. adoptō-
 nis. 8. de impedimēto criminis. 9. d̄ disp̄i
 cultu. io. de violētia siue metu. xi. d̄ im-
 pedimēto ordinis. 12. de impedimēto
 ligationis ad aliā vxorē. 13. de publice
 honestatis iusticia. 14. d̄ affinitate. 15.
 de impotētia coeundi. 16. de matrimo-
 nio cōtracto cōtra interdictū eccl̄ie.
 17. de impedimēto feriarū. De p̄dictis
 impedimētis sūt h̄sus i qbus explicā-
 tur fm̄ p̄dictū ordinē sic. Error. cōditio
 vorū. cognatio. crimē. Cultus. disp̄itas
 vis. ordo. ligamē. honestas. Si sis affi-
 nis. si forte coire negbis. Nec sociāda
 uetāt onubia. iūcta s̄tractāt. Eccl̄e veti-
 tum. necnō tēpus feriarū. Impediunt
 fieri. permittunt facta teneri.

Que impediunt matrimonium iā
 contractum? Bn. 12. sunt que impedi-
 unt non solum matrimonium contra-
 hendum: sed etiaz dirimunt contractū
 que et continentur in trib⁹ p̄mis versi-
 bus positis in primo. §. Et intelligas
 q̄ dirimunt contractum si p̄cellerunt
 matrimonium. Si autem superuent
 ant post matrimonium rite factū: vt
 affinitas vel crimen et huiusmodi: non
 dirimunt. A. etiam si non sit subsecu-
 ta copulacarnalis: vt in sum. con. lib⁹
 4. ti. 3. q. 1. B. p̄ter vnum votum. s̄.
 religionis cui⁹ effectū quādo quis cōtra-
 cto qdē in finitō: s̄ an carnalē copulā

religionē ingreditur. et d. cōuer. cōiuga. ve
rū. z. c. ex parte. 2. A. Ibi dicitur clare qd
cōtracto mīmonio legitime per xba
de pñti: in nullo pōt cāu dissolui: etiā si
vn' cōtrahētū efficere heretic' vt vi
uere reliquo alter ad secūda vota trās
migrat: nisi vnus religionē ingrediat
A. z. de sponsa. cōmissuz. Expectari tñ
debz vsq; ad pfessionē: vt ponit Tho.
in 4.º di. 27. A. i. quousq; religioni etiā
in genere sit saltē tacite obligatus: vt
si nolit vītā absolute mutare: isra qd
tēpus beneficiū ingrediētis nō est alti
cōferēdū sine eius assensu: vt i. c. bene
ficiū: de regula. li. 6.º B. Nazāre nō di
rimitur etiā hz. De. Sile hēs. i. votuz
4.º §. 5. in fi. Aduertēdū qd per suscepti
onē sacri ordinis dirimitur: vt quidaz di
cere voluerūt: sed contrariū declaratū
est hodie i quadā exuagati. Jo. 22. que
incipit. Antiquē.

Que sunt illa que ipediunt matri
moniu cōtrahēdū: sed tñ non dirimūt
contractū? R. hz. p. quidē sunt duo predi
cta in p. §. f. phibitio ecclesie: z tēpus
feriarū: de quibus dicif. i. ipedimentū
i. 6.º z ipedimētū. 17. Itē sē quedā crimi
na: de quibus habetur. i. ipedimentuz
7.º §. p. Itē ipediunt matrimoniu cōtra
henduz sponsalia que sunt pus cū alia
contracta: de quo. i. sponsalia. §. 8.º Itē
ipedit catholicism' qui precedit baptis
muz: vt habetur. i. ipedimentū. 6.º §. 2.º
Itē ipedit votuz simplex: de quo. i. ipe
dimētū 4.º §. p. z 2.º

Utruz aliqua consuetudo ipediat
matrimoniu cōtrahēdū vel dirimat
contractuz? R. hz. hōsti. Si consuetu
do est approbata per papā ne matri
moniu contrahatur: z vt contractū se
paretur certe ipedit z dirimit. dico in
quibuscunq; casibus hoc posset facere
canonica constitutio. ex de cognā. spī. c.
p. z. c. super eo. extra de cōsan. z affi. qd
oilectio. Nā approbatio pape hēt viz
constitutionis. Sed si consuetudo non
sit per ipz approbata nec reprobata
tunc ad euitādū scandalū quod forte

sequeretur faciendo contra eaz ipedit
contrahenduz: sed non dirimit contra
ctuz. Idē Ber. z Inno. A. Idē in sum.
con. eo. ti. q. 2. B.

Quid agēdū quādo doctores discō
dāt circa ipedimētū matrimonii? R.
fm hōsti. Ubicunq; doctores per glo
sas suas dicunt solui matrimoniu: si nō
inducant ius expressuz contrariū dicē
ti adhereas: ex de testi. l. 3. ex quadā. in
fi. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 3. B.

Quid si ecclia pēcipiat alicui iugū
cohabitare cū altero: z ille cui pēcipi
sciat esse ipedimētuz? R. hz. hugl. In
hoc casu quātuz ad reddēdū debituz nō
tenetur obedire. tñ in cohabitatione z
neciorū exhibitōe obedire debet z nō
negare ei cui de facto se copulauit. A.
Naz obedire debz inquātū potest sine
peccato: vt in. c. inquisitioni: ex de sen.
exco. B.

Quomō an matrimoniu sit iquirē
dū an sit aliquod ipedimētū? R. hz. De
beat banna publice i ecclis per p. by
teros pponi: vt infra cōpetētez termi
nuz q sūt ipedimētuz pponat. z si ap
paruerit pbabilis cōiectura cōtra co
pulā futurā iudicaf expse donec con
stet qd fieri debeat: alit si cōtraherent
sine bānis aut post phibitōes z extite
rit ipedimētū: vtputa gradus pbibiti
tūc filii dicētur illegitimi: z nō excusa
būt p. p. ignorātiā parētū. Sacerdos qz
qui tales cōiunctōes inhibere cōtēpse
rit: vel regularis qui interesse p. p. p.
rit: p. triēniū ab officio suspēdat. Qui
vero falsū ipedimētū maliciose ob
fecerit: canonicā non effugiet ultionez
ex de clā. despon. cum inhibitio. In ali
quibus vero locis non fuit hec banna
sed solum cōtrahuntur sponsalia solē
niter z publice multū āte mīmoniu
z iteriz pōt manifestari an sit ipedi
mētuz. De matrimonio qd fit sine bā
nis. z clā destine aliquid habes. i. legiti
mus. §. p. z 5. debitum. §. fi.

Quid si aliqs audiuit perpetuum
ipedimētū eē inter se z vxorē: nunqd

tenet ingreſſe: R. ſm Buil. Si audiuit a fidedignis ⁊ nō ſuſpectis: cū non debeat eē negligēs ſue ſaluti: tenet ingreſſe veritatē: aliter eēt affectata ignorātia q̄ nō excuſat: ⁊ ſi cōcipiat pbabilē opinio nē de dicto alicui nō debz exigē d̄bitū lz reddere teneat. A. Idē in ſū. con. li. 4. ti. 2. q. 2. B. Secus ſi ita iueniūt veritatem q̄ eē impedimētū hēret. p cōſtanti: tunc n. nec exigere nec reddē dz. A. facit eē de ſen. exco. in quisiōi. B. Porro qui tale impedimētū audit a viro fidedigno etiā iurato: aut cōpatre ſuo: aut a p̄prio ſacerdote: aut publica fama nō ita tenet credē q̄ peccet mortalit̄ ſi nō credat: ſz veniat: ſicut etiā peccare pōt qui nimis de facili credit. A. Idem in ſum. con. eo. ti. q. 4. B. Nunquid peccat ſacerdos vel alius quicunq̄ ſciēs impedimētū inſinuando h̄ alteri iugū vel abob̄ ſeu alter alii R. ſm Buil. Si p̄bati nō pōt. dicendo agit indiſcretē: niſi credēs q̄ audiens paratus ſit in hac parte peritoꝝ oſilio obedire. Si vero poſſit p̄bare ⁊ ſciat hoc ſacerdos p̄ochialis: vel alter coniugū: tenet ſolēniſ ad diuorziū agē niſi de cōi conſenſu velit ⁊ poſſint cohabitare tanq̄ germani. A. Idē in ſū. cō. eo. ti. q. 5. ⁊ 6. B. Iſtū etiā caſus hēs s. cor rectio. 2. §. 6.

Impedimentum

2. de errore pſone. Sciendum ē q̄ nō oīs error ipedit m̄ſimoniū ſz ſolū error pſone ⁊ cōditōis. Lūius rationē aſſignat Tho. in 4. diſ. 30. dicēs q̄ oīs q̄ error q̄ matrimonii impedit ſit alicuius eoz que ſūt de eēntia m̄ſimoni. Ip̄z autē matrimonii duo icludat. ſ. pſonas que cōiunguntur: ⁊ mutua p̄tatem inuicē in qua m̄ſimoniū cōſiſtit. p̄imū tollitur per errozē pſone. Secūdū per errozē cōditōis. quia ſeruus nō pōt p̄tatem ſui corporis libe alteri tradere ſine cōſenſu dñi ſui. hec Tho. Itaq̄ ſi ſit error pſone nullus eſt cōſenſus. Nā qui errat nō cōſentit

.ff. de iuriſdi. om. iudi. ſi per errozē ⁊ errantis voluntas nulla ē. L. d̄ iurj ⁊ fac. igno. l. cū per teſtamētū. ⁊ l. nō iccirco. Et ſic nullū ē iugū: vtp̄ta ſi Jobes dicat ſe eē Petrū. ſed error ſortune et qualitas nō excludit cōſenſuz: vt ſi mulier nubat paup̄i quē credit diuitē. vel ſi q̄s cōtrahat cū corrupta ſiue inhonestā quā credit h̄ginē tenet m̄ſimoniū 29. q. 1. bis ita. A. Glo. Ray. in ti. de errore pſone ſup h̄bo h̄go. dicit q̄ Hug. notat 27. q. 2. raptōz. q̄ ſi quis deſpōſauerit de futuro corruptā quā credidit eē h̄ginē: cōtra poſtmodū xitate aū carnalē copulā: nō eſt cōpellēdus cōſumere m̄ſimoniū cū ea. qz per hoc ipeditur ei p̄morio ad ordines eccl̄aſticos. B.

Quid ſi quis dicat ſe eſſe filiū regis cū nō ſit: Dicēdū ſm Tho. in 4. diſ. 30. q̄ error nobilitatis inq̄tū h̄ mōi non euacuat matrimonii ſicut nec error q̄ litatis. Sed ſi error nobilitatis vel dignitatis redūdāt in errozē p̄ſonē: tūc ipedit matrimonii. Un̄ ſi cōſenſus mulieris feratur in iſtā pſonā directe: error d̄ nobilitate ip̄ſi nō ipedit m̄ſimoniū. Si autē directe intēdit cōſentire i filiū regis quicunq̄ ſit ille: tunc ſi alius p̄ſent ei q̄ſi filius regis: eſt error pſone: ⁊ impedit m̄ſimoniū. Et codē modo v̄ſ dicēdū ſi quis dicat ſe p̄mogēitū ⁊ nō eſt. A. Ad intelligētiā p̄dictoz h̄ Ray. ⁊ in ſū. con. li. 4. ti. 3. q. 4. ſciendū q̄ ad h̄ q̄ alius vel aliqua dicat errare in pſona: op̄z q̄ per viſū auditū v̄ſ ſa mā hēat aliquā noticiā illius pſone abſentis: quā credit iſtā p̄ſentē. qz i ignotū penit̄ nec affectū nec cōſenſū dirigere poſſum. Un̄ ſi nullā noticiā hēat mulier de pſona abſente nō errat i ea: ſz de cipit i p̄ſentē. Verbi ḡſa. Si aliquis āgli cul rutiſticus veniat ad aliquā mulierē nobilē dicēns ſe eſſe filiū regis āglie. ⁊ cōtrahit illa cū eo credēs enim filius regis nō impedit m̄ſimoniū. qz nō ſunt error pſone ſed potius q̄litatis. Hoc exēplū nō videt placere Thoſti. qz cū vbiq̄ hēatur noticiā regis āglie ſaltē p

fama vñ qd h sit error pfoe: nec i pñte
personā: sed i psonā filii regis anglie
cōfēire videt. Unū iquit. Intellige hoc
quādo nō expñit aliquā certā locutio
nē p quā hēatur noticia pñs z filii per
pñs: puta dicit se eē filiū regis vñ comi
tis in genē: nō dicit cui: vñ si specificat
nulla habet noticia filii neq; patris.
Itē fm glo. Ray. z in sū. cō. eo. ti. q. 6. si
aliqua scit aliquē mltos hēre filios q
rū tamē nullus ē nor' ei. z vñ' eoz mē
titur se esse pñogenitū: z ista cōfēit i
eum ppter spē successōis bonozū pa
ternorū: nō est error persone: s; fortūe
siue relatōis. s. pñogeniture: z ideo nō
impedit matrimoniu. B.

Opedimentum

3. de errore cōditōis. Nota qd
qd si libera mulier dñt cū seruo vñ lib
cū ācilla sciēt: tener mñmoniu. 29. q.
2. si qd liber. z. c. si qd ācillā. z. duob' se.
Si hō ignorāter nullū est mñmoniu. 29. q.
2. q. 2. si qd ingenuus. z. c. si femina: hō
nisi postq; sciuit ei' cōditōem cōfērit
i eū vel i eā verbo vel facto: vt per car
nalē copulā: vt i dicit. c. si qd ingenuus. z.
c. si femina. z. ex de cōiug. ser. z. c. pposu
it. z. c. ad nñam. A. hoc vñ est qñ liber
p certo sciuit seruitutē: vel si ex his q
audiuit hñt. pbabilē de ea opionem.
tūc. n. si exigit ab ea debitū nō potest
postea eā relinquere. Si autē habuit le
uē aut temerariā cui credi nō debz: nō
p iudicatur ei: ar. ex de sen. exco. ing. sit
onit: cum ēr titubās. p ignorāte hēndus
sit. L. de cōdi. i debil. vlt. vt z notat glo.
Ray. i ti. de ipedimēto cōditōis. B.

Quid si ille q cōtraxit cū ācilla quā
putabat liberā sit seruus: nunqd erit
matrimoniu? Rñ fm Ray. l. error ser
uilis cōditōis ipediat z dirimat: vt di
ctum ē: nō tñ dirimit si sit error paris
cōditōis vñ melioris q; sua. Nā si seru'
ignorās cōtrahat cū ācilla quā credit
liberā nō decipit: nec habz qd ei obii
ciat: ar. 32. q. 2. p totū. z. ex de duoz. signi
ficasti: z mltō min' decipit si cōtrahat

cū libera quā credebat ācillam. Loff.
De. Al. Boff. Tho. z Inno. Si tñ muli
er ignorasset fuitutē viri nō eēt matri
moniu: vt i p. s. dcm est. A. Idē i sum.
cō. li. 4. ti. 4. q. 1. B.

S; nūquid error cōditōis libertine
vñ ascripticie vñ origiarie ipedit mñ
moniu sicut z cōditōis fuitis? Rñ fm
Buil. Nō. sic notauit Bug. 29. q. 2. i pñ.
qz oēs tales sūt liberi: l. ad quasdam
opas pl' ceteri teneāt. Idē Hosti. A.
Idē in sum. cō. eo. ti. q. 2. B.

Quid si qd ignorāter cōtraxit cum
ācilla quā dñs viro ignorante postea
manumisit: nūqd eo ipō ē mñmoniu
Rñ fm Hosti. Nō. qz talis cōbitat qdē
mulieri: s; h' ex pmo cōsensu facit: qui
cū fuit errone' nō fuit effectiuus ma
trimonii. Lō. Tan. Bof. Inno. z Ber. B.
Alii dicūt qd ipa manumissa statim est
mñmoniu: qz sublatū ē ipedimētum.
Quoz sniam glo. Ray. credit xiozē: vt
in sū. cō. eo. ti. q. 3. Pōt dici qd si cōfēit li
berā personā penitusse h' matrimoniu
anq; altera fuit manumissa nec expisse
nec p cōiecturas apparer de renocatio
ne dicte pñie: pcedat pma opinio: qd
an manumissionē cōsensus nō fuit va
lidus. z post manumissionē nullus affu
it cōsensus. Si vero de dicta pñia non
cōstat. pcedat secūda opinio. Nā semel
cōsensit i muliere vt in liberā: z ex quo
nō cōstat de renocatōe: in cōsensu itel
ligit pseuerare: vt in c. maiores. ad fi.
ex de bap. Et l. 3 a pñcipio nō fuit libz
sufficit qd nūc sit liba. Nā cessante cā
impedimēti cessat z impedimētuz. ex
de appel. cum cessante. B.

Quid si liber contraxit cum ancil
la ignoranter z illa durante ignoran
tia contraxit cum alio non ignorante
conditionem eius? Rñ fm Buil. tenz
matrimoniu cum 2º cum nullum fu
erit pñum. A. Idem in sum. con.
eo. ti. q. 4. B.

Quid si liba ignorāter pñit cū fuo:
z postea scita seruitute nihilominus
vult eē cū eo. z ille vult discedere? Rñ

fm Huil. Debet cōpelli ad cōsentiedūz. Si tamē pēdēte cōpulsionē hēbēt cum alia: vel illa cū alio: tenēt mīmoniu: vt ^hosti. addit. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 5. Et ad p̄dicta fac. c. i. c. de eo q dur. in ma. quā pol. per adul. B.

Quid si q̄s cōtrahit ignorāter cū ancilla: s; postq̄ sciuit exegit ab ea debitū: nūquid postea poterit ab ea separi? R. fm Huil. Si ex his que prius audiuit habuit p̄babilē opinionē d̄ seruitute eius: z nūbilomin⁹ exegit debitū nō pōt eā relinquere: vt i p. s. dictū est. Si habuit opionē leuē z remēariā: tūc nō obstat q̄ exegit debitū: poterit cū veniat certius sciuerit separatōez petē ar. c. de sen. exco. inquisitōi. Naz dubitans p̄ ignorāte hēndus est. L. de cōdi. indebi. l. vlt. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 6. B.

Quid de illo q̄ mouit d̄ vxorē q̄onē conditionis. z illa lite pendēte petiit debitū. R. fm Tho. in expōne lfe quarti sniari. di. 36. Si non ē certus de seruitute vxoris: debz reddē debitū ad mādatū ecclē sine suo p̄iudicio. z in h° casu cognoscit eam ex p̄mo consensu: nō ex nouo. Si autē constat ei de seruitute vxoris: vlt̄ p̄babiliter p̄sumit: nō d̄ ei reddere debitum etiā si ecclēsia p̄cipiat: quia vel sibi p̄iudiciū faceret si eam affectu vxorio cognoscēt vel fornicaret z mortalit̄ peccaret. A. Salua reuerētia nisi euidēt z manifeste constet p̄pter p̄babilē p̄sumptōem impediri non d̄z denegare debitū. ex de sen. exco. inquisitōi. ibi. Vex cū conscia pulsar aīum ex credulitate p̄babili et discreta q̄uis non euidēt z manifesta debitū quidē reddere pōt: sed postulare non debz: ne in alterutro: vel d̄ legē cōiugii: vel d̄ iudiciū conscie cōmitrat offensam. Et p̄ p̄dicta pōt cōcordāi diuersitas opinionū q̄ referūt in sū. cō. eo. ti. q. 7. B. De mīmonio seruoz: vide. i. seruus 3° p̄ totum.

De impedimento

quarto de impedimento voti. Utrum votū de continētia impediāt mīmoniu. R. Duplex ē votū. Quoddā est solēne q̄d. s. fit per susceptōem sacri ordinis: aut per p̄fessionē exp̄ssāz vel tacitā factā alicui de religionibus approbatis. z tale votū impedit mīmoniu: z trahēdū z dirimit z tractū. Aliud est votū nō solēne: sed simplex. z hoc si fiat de nō z trahēdo vlt̄ de castitate. z h° modi ipedit matrimoniū z trahēdū. et quāto manifestius ē emissū tanto maior debet pena transgressori. nō tamē dirimit mīmoniu iā contractū: ex eo. q̄ votū. li. 6° Et de h° vide i seq̄nti. s.

Quomodo debeat intelligi q̄ votū simplex impediāt mīmoniu d̄hendū? R. fm Ray. Intm̄ impedit q̄ si ille q̄ fecit tale votū postea p̄stiterit iuramentum alicui q̄ eā ducēt: d̄z votū implē z agere p̄niam de iuramēto illicito: ex qui cle. vel vo. rursus. Idē ^hosti. Qd si primo iurauit z postea vouit. in hoc casu fm ^hosti. z ^hoff. dualiter iuramentum. potest tñ intrare religionē: vt ex de spon. cōmissū. Quod si post tale votum cōtrahat per verba de p̄nti: nō poterit cognoscere vxorem sine peccato mortali: quia adhuc potest intrare religionem. Postq̄ vero cognouit iam factum est ei illicitū non reddē debitū. Unde l̄z petere non debeat: reddere tenetur siue petat exp̄sse siue interpretatiue: q̄d dico quia aliē esset nimis onerosum vxori si oporteret semp exp̄sse petere. hec Tho. in 4° di. 38. A. Lon. his ^hpe. vt in sū. con. li. p̄. ti. s. q. 21. B.

Quid r̄ndendū cū p̄sona que fecit votū simplex querit an possit mīmoniu cōtrahere? R. fm ^hosti. Debz m̄deri q̄ nō. Et si vlt̄ra querit dicēs. q̄d si d̄xero: nūqd̄ tenebit mīmoniu: nō d̄z respōdere: alit̄ peccat. q̄z dat occasione mortalit̄ p̄ccādi. A. aut m̄t̄is. Unde talib⁹ aggrauādū est peccatū: q̄d committūt in cōtrahēdo. z cauēdū ne def occasio cōtrahēdi fm eū. ^hosti. z in sū. confes. eo. ti. q. 22. B. De votis multa

alta habes. i. votu. per totu.

Obpeditamentum

¶ De cognatione carnali. **V**icimo sciendum qd triplex est cognatio. scilicet carnalis que dicitur consanguinitas. spiritualis que dicitur spiritualitas. et legalis que dicitur adoptio.

Quid est consanguinitas. **R.** **¶** Ray. Est vinculum personarum ab eodem stipite descendendum carnali propagine contractum. Et dico stipitem illam personam a qua aliqui duxerunt originem. Unde et consanguinei dicuntur quasi de vno sanguine procedentes. **A.** **¶** Lon. et alii doctores: vt in sum. con. li. 4. ti. 6. q. 1. **B.**

Consanguinitas autem habet tres lineas. i. procedit triplici ordine. Prima namque linea dicitur ascendendum: vt pater auus et huiusmodi. Secunda descendendum: vt filius nepos. Tertia collateralium: vt fratres et fratrum filii: qui et patruales dicuntur. **H**ec eadem intellige in feminis: vt in matre et auia. i. filia et neptis. et duobus sororibus et filiabus earum. **A.** **¶** Idem in sum. con. eo. ti. q. 3. **B.** Ray et alios doctores. **B.**

Quomodo computatur gradus consanguinitatis. **R.** **¶** In linea ascendenti vel descendenti quilibet persona ad dicitur alicui facit gradum. Unde pater et filius sunt in primo gradu. nepos in 2. pater in 3. Sed in linea collateralium aliter computantur secundum leges: et aliter secundum canones. Nam secundum leges in computando debemus reuerti ad stipitem. scilicet ad communem personam. et ita duo fratres sunt in 2. gradu. et filii duorum fratrum sunt in 4. gradu. Nam computatur omnis persona. ascendendo vsque ad stipitem. et inde descendendo. Sed secundum canones in linea collateralium non oportet reuerti ad stipitem. quoniam potius per se duo fratres sunt in primo gradu. horum filii in 2. et ita ulterius. ex de consan. et affi. tua nos. et ex de testi. licet ex quadam. **A.** melius. 35. q. 5. ad sedem. **B.**

Usque ad quem gradum prohibetur et non tenet matrimonium. **R.** **¶** In Jo. an.

Inter ascendentes et descendentes puto perpetuam prohibitionem. **A.** **¶** Alii dicunt solum vsque ad quartum gradum etiam in linea recta sicut et in transversali. Alii autem tenent primam dicentes quod si Adam viueret non posset contrahere cum aliqua muliere. Et hanc videtur sequi Petrus. et hoc fit. vt in sum. con. eo. ti. q. 5. **B.** **¶** Inter collaterales est vsque ad quartum gradum computando secundum canones. ex de consan. et affi. non debet. quoniam si aliquae persone attinet sibi ex vna parte in primo et vel 3. gradu. et ex alia parte in 5. bene poterunt contrahere. quia in consanguinitate semper est standum remotiori persone ex de consan. et affi. c. vlt. **A.** **¶** Nisi esset consuetudo quod fieret a gradu stipiti proximum iori. tunc nulla oino seruanda sunt. et quo ad impediendum et dirimendum matrimonium. vt in c. qd dilectio. de consan. et affi. **B.** **¶** Et non secundum hoc. quod consanguinitas quantum ad matrimonium contrahendum terminetur in 4. gradu. nec etiam committat incestus in ulteriori gradu. tam quantum ad successionem hereditatis durat vsque ad decimum gradum. vt habes super hereditas. 83. **A.** **¶** Et ibi de hoc dictum est in additione. **B.**

Obpeditamentum

¶ De cognatione spirituali que contrahitur est consanguinitas. Ubi sciendum quod cognatio spiritualis puenit ex hoc quod quis offert sacrificium baptismi seu confirmationis vel suscipit siue tenet illum cui tale sacrificium conferat.

Inter quas personas contrahitur cognatio spiritualis. **R.** **¶** Inter baptizatum et eum qui suscipit. Item inter baptizatum et filios suscipientis. **H**oc dico siue sint legitimi siue illegitimi. **S**ecundum si essent adoptiuum. quia tales filii suscipientis legitime copulantur baptizato siue suscepto. vt Innocentius ponit. **A.** super rubrica de cognatione spirituali. **B.** **¶** Item contrahitur inter baptizatum et uxorem suscipientis si ante susceptionem cognita fuit ab eo. Item inter suscipientem et parentes baptizati. Et hec cognitio impedit et dirimit matrimonium

post cōtractū. Et que dixi de suscipien-
te intellige de baptizate. et idē de sacro
cōfirmatōis. ex eo. neduz. li. 6. In aliis
sacris nulla cognatio spūal' causatur.
ex eo. q̄uis. li. 6. Per cathecismū vero
contrahit spūalis cognatio: que tñ im-
pedit cōtrahēdū: s; nō dirimit cōtractū. ex
eo. p. cathecismū. li. 6.

Quid si plures sint suscipiētes. R.
Prohibet nesciat. de cōse. dis. 4. nō plu-
res. et sūt i cōfirmatōe. A. vt in eo. c. nō
ples. B. Si tñ fiat. cū oib' hīs cogna-
tio spūalis. A. impediēs et dirimens:
vt in. c. qd sequit. B. ex eo. q̄uis. li. 6.
Sed tñ isti suscipiētes bene possūt con-
trahere inf se. q; nō phibēt: vt Inno.
ponit. A. Lon. hosti. vt in sum con. i.
4. ti. 7. q. 3. B.

Quid si quis baptizat seu tenet ad
baptismū p̄p̄tū filiū. R. s; Tho. i. 4.
dis. 4. si vir vel mulier hoc fecit in ar-
ticulo necitatis seu p̄errore nō impe-
ditur erigere seu reddē debitū. ex eo. si
vir. Si hō fecit p̄ fraudē: ipedit erigē:
s; tenet reddere. Qd si vtrq; fuit i frau-
de: neuter pōt erigere s; vterq; tenet
exactus reddere: vt hosti. ponit. A.
Flo. Ray. eo. ti. 5. vlt. sup h. cōtracto. di-
cit. q; etiā qui fecit in fraudē nō p̄dit
exactōē. quia nō reperit iure phibitū
p̄ quo vī facē dictū. c. si vir. ex eo. Sed
p̄mū dictū cū Tho. tenet videntur p̄e.
hosti. et Hoff. vt in sū. con. eo. ti. q. 2. B.
Et ad hī q; meli' esset q; vterq; conti-
nēt. Eodē etiā mō si vir teneat aliquē
filiū vxoris sue vī vxor filiū mātri sui
si ex ignorantia excusat. si ex malitia:
sua fraus nō d; ei patrocinari: nec p̄
pter hoc pōt d̄bitū subtrahere: sed nō
potest erigere. Lon. p̄e. et Ber.

Utz spūalis cognatio p̄cedat ad ne-
potes et vltēiores. R. Nō. q; nō habz
gradus. Filia ap̄pe mea spūalis l; nō
possit cōtrahere cū filio meo. pōt tñ cō-
trahere cum filio filii mei: ar. 30. q. i. c. p̄
A. Hoc dixit Inno. sup rubrica ex de
cogna. spū. qd et nōtur in sum. con. dicta
.q. 3. B.

Utz aliquis possit successiue h̄re in
vxores duas cōm̄fes. R. p̄ ex dicti i
5. 2. q. si p̄ma tua vxor tēuit filiū alit'
anq̄ cōm̄fceris ei: poter' h̄re illā alte-
rā. Si vero tēuit postq; fuit a te cog-
nita nō poter' secū dā h̄re: eo q; p̄pater
eius factus es. Si at̄ alia mulier tenu-
it filiū vxoris tue quē de alio viro ha-
buit: illa mulier ē cōmater vxoris tue:
sed tua nō: siue illa tenuerit anq̄ inter
vos esset carnalis copula: siue post: iō
poteris illā h̄re. Et sūt si filius tu' quē
de alia genuisti ab aliquo suscipiatur:
tūc suscipiēs est cōpat tuus: nō autem
vxo q; tue. Uū si cāus tue mort' eucirz
suscipiēs possit cōtrahere cū illa que
fuerat tua vxor: vt Inno. dicit. 30. q. 4.
Qui spūalē. A. Jō i sū cō. eo. ti. q. 10. B.

Utz si aliquis cognouit aliquā for-
nicarie. et postea sit cōpat alicui' alteri
us: puta leuat aliquē de sacro fōre: nū
quid etiā illa mulier fornicaria sit cō-
mater. R. s; Tho. in 4. dis. 4. Dicen-
dū q; sic cōp̄nitas trāsīt i vxorē que a
viro fuerat p̄us carnal' cognita eo q;
iā effecti sunt vna caro: vt 30. q. 4. si q;
ex cōiugio: pari rōne videt' trāsire ad
aliā mulierē carnal' cognitā: q̄uis nō
sit vxor. Idē sētīt glo. sup dicto. c. si q;
dicēs q; per fornicariū coitū acq̄ritur
cōp̄ternitas. q; vna caro efficiūtur. 32.
q. 4. in eo. nā et affinitas acq̄ritur p̄ for-
nicariū coitū. 35. q. 3. de incestis. z. c. non
eā. ex de eo q; cognō. con. discretiōem.
Tenet igit' p̄ vero q; cōp̄nitas cōtra-
bitur: vt p̄bat per p̄dicta iura: l; q̄bus
dā mirabile videat'. Jō tenēdū q; sic.
cui dicto 30. an. con. i. 6. A. Vere mira-
bile est dictū hoc: vt ex peccato abho-
minabili oriat' parētela spūal': sicut ex
glacie calor. Et si hec foret mētrix pu-
blica cēt mal' spūal' siue cōmater q̄si
oium de ciuitate: et multa valde foret
infimōia illegitima. p̄pter mltas que
iugiter sūt fornicatōes. cū tñ vt con-
stat edictū de matrimonio sit phibito-
rium vt q̄libet admittat qui spūalit'
nō phibēt. Nec in hoc casu apparet

aliquam phibitōem a iure fieri. Nec obstat q̄ carnalis copula sit cā trāsmittendi cōp̄mitatē de viro ad vxorē. Et q̄ illa nō est cā solum sed z facim m̄i monii. Unde nō repit aliqd ius dictās hāc trāsmiſſionē fieri nisi in ipso m̄i monio. Ita etiā affirmat glo. Ray. vt p̄ in sū. con. li. 4. ti. 7. q. xi. Sistr. alii vt z p̄ in dco. c. si q̄ ex cōiugio. Puto tamē q̄ ppter rei grauitatē z doctorū varietatē sup hoc nō sit p̄cipitanda sē tentia: sed poti⁹ dñs papa cōsulēdus.

Utrū liceat cōtrahere m̄i monium cū sorore filie mee spūalis. R. Quāq̄ cū filia mea spūalis nō liceat vt dictū est s. 2. alr eēt sepandl. 30. q. i. de eo. 33. q. 2. si q̄ cū m̄re. a cōiugio tñ foro iis non opz abstinere. sed cōcedit. 30. q. 3. illud etiam. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 13. fm Ray. B.

Utrū ille q baptizauit aliquā possit q̄ sit laicus vel in minorib⁹ ordinibus possit cōtrahere cū illa. R. Nō. q̄ filia sua spūalis est. z si cōtraheret dirimēdus eēt. Et eo. nedū li. 6. Sistr. nec ille quē p̄s byter baptizauit potest ducere filiā carnalē ipsius p̄s byteri. Et. a. c. vlt. nec fili⁹ p̄s byteri pōt illā ducere quā p̄s byter ille baptizauit. Et idē de crismate seu cōfirmatē dicēdū per p̄dicta iura. Sec⁹ de sacro p̄nie aut aliis sacramētis: vt s. 2. dictum est.

Utrū filiū duorū cōpatrū possint matrimonio copulari. R. Sic. siue sint geniti aī cōp̄m̄itātē siue postea. excepta solū illa p̄sona p̄ quā cōp̄m̄itātē ē acta que nunq̄ pōt copulari alicui fili op̄ sui p̄ris spūal. 30. q. i. sup q̄b⁹. z. c. pita ciū. z. c. nō o3. z. Et. c. p̄. A. nisi consuetudo ecclesie que scādālū generet aliter se hēret. vt Et de cognat. sp̄. c. p̄. Et hoc casu seruāda est forma cōsuetudis taz i cōtrahēdo q̄ i dirimēdo. z nō soluz ecclesie. p̄p̄e: sed etiā metropolitane vel aliaz circūpositaz. eo. ti. c. super eo. vbi etiā p̄z q̄ sp̄ est honestū z ueniēs ab h⁹ modi cōiugis abstinē: nō autē est necessariū nisi rōe cōsuetudis: vt dñm ē. B.

Utrū p̄ possit cōtrahē cū illa quā fili⁹ eius leuauit. R. Pōt: vt nōtur. 30. q. 3. illud. A. in glo. q̄ etiā dicit qd seq̄ Rō autē est. q̄ vt p̄tractū est edictū de m̄i monio est phibitōriū. vt qui sp̄at nō phibetur admittat. vt notat Ray. in ti. de impedimēto cōditōis. s. a. B. Sed filius nō pōt cōtrahere cū illa quā p̄s leuauit. vt ibidem dicit. z in s. p̄ximo p̄cedenti habes.

Quid si aliquis vult eē patrini? A. Melius puro diceretur non vult esse ideo fingit. B. z simulat se tangē puerū. sed nō tangit z rīdet verba solita. R. fm Guil. Nō efficitur patrinus nisi si tangat ip̄m tenendo seu leuando de sacro fonte. Et simile dicēdum est d cōfirmatōe. A. Idem in sū. con. eo. ti. q. 21. B. Si vero teneat z nō respōdeat credo q̄ nihilominus efficit cōpater. si intendit agere vt verus patrinus. A. illud quod agit patrin⁹ etiā si nō intendat eē cōpater. vt p̄ in sū. con. eo. ti. q. 22. vbi hoc clarius ponitur. B. Nā responsio non ē d substantia cōp̄m̄itatis.

Utrū aliquis possit fieri cōpater alteri⁹ p̄ pcuratorē. R. Si loquamur soluz q̄rum ad effectū nō erit dubiū. ga ad talem effectū p̄mittēdū vel tenendū etiā per pcuratorē q̄ rīdere pōt. S; si loquamur q̄rum ad verā cōp̄m̄itātē z cognatōem sp̄itualē. nō pōt cōtrahi p̄ pcuratorē. vt ponit Archi. p. l. post mortē. ff. de adop. A. Ibi dicit. Neq̄ adoptare n; arrogare q̄ absens neq̄ p aliū huiusmōi solēnitatē agere pōt. B. Et qd videt d. Et d. pcura. c. fi. lib. 6. A. Ibi dicit q̄ m̄i moniū pōt cōtrahi p̄ pcuratorē h̄itē ad hoc sp̄ale mādātū. B. soluz fm eū p id qd nō ē Et de offe. ecc. aqua. A. Ibi dicit q̄ ep̄s nō pōt cōmittere recōciliatōez ecclesie simplici sacerdoti. z sic qd coheret per sone non pōt per aliū adimpleri. Ad qd ēt facit. c. fi. Et. de offi. dele. Exp̄ssio aut cōsensus per quē cōtrahitur m̄i moniū bñ pōt fieri per aliū. dco. c. fi. d. p. cur. B. Idē Jo. an. i qdā qōc disputata.

Utz in plibus actib' sacralibus reg
ratur ples patrini. R. In cathecismo
baptismo z confirmatõe vn' z idẽ patri
nus eẽ p' si nccitas cogit: s'z nõ e' consue
tudo romana qn potius per singulos
act' singuli suscipiant. de conse. di. 4.
in cathecismo.

Utrũ ille q nõ e' baptizat' possit ali
quẽ suscipe in baptismo. vel qui non e'
confirmat' possit tenẽ in cõfirmatione.
R. fm Tho. z pe. Nõ. qz talis nõ e' mẽ
brũ ecclie cuius psonã gerit tenẽs ad
sacra. de cõse. di. 4. in baptismo. Et si
de facto sine in necessitate leuat vel te
net seu e' baptizat: non cõtrahit aliq̃
spũalem cognatõem. Et h' addit Al. q
si alter cõiugũ est baptizat': tamẽ per
eũ non trãsit cognatio ad non baptiza
tũ. Idem in cõfirmatõe. A. Glo. in dcõ
c. i. baptismo. Idẽ dicit quo ad susci
piẽtes: sed sec' dicit esse in baptizante.
Glo. e' Ray. dicit q̃ huiusmõĩ cognatõ
spũalis õbitur etiã inf iudeos: qn vn'
tener vel suscipit filiũ alteri' in baptis
mo v' confirmatõe: vt in sũ. con. eo. ti.
q. 5. Al. simplr con. cũ positis i b' s. Du
bium est: nõ puto q tutior pars e' eligẽ
da. B. Qd si baptizat' teneat filiũ nõ
baptizati seu infidelis: bene õbit cõp
nitatẽ. vide s. cõfirmatio sacri. s. p'lt.

Utz religiosus possit fieri patrinus
v' opat'. R. Prohibitiũ e' abbatibus z
monachis puey õ baptismo suscipe
vel baptizare. z h' i. 6. q. i. placuit. de cõ
se. di. 4. non licet. Idẽ intelligẽdũ e' de
oib' religiosis z canonicis reglarib'.
e' de postu. ex parte. Nõ. licet religio
sis cõmatres facẽ ppter familiaritatẽ
que solet inde puenire: A. Idem i sũ.
coe. no. ti. q. vlt. B.

Obpeditum

Septimo de cognatõe legali q
sit per adoptõem. Ubi sciẽdũ q p ado
ptiõẽ pueniunt tres spẽs legalis cog
nitõis. Prima e' ascẽdẽtiũ z descẽdẽtiũ
q attẽdit inf p'ẽm adoptatẽ z filiũ seu
filiãz nepotẽ v' neptẽ z h' adopta

tes: z hec indistincte ipedit mĩmoniu
qn pat' adoptator nõ põt õbere cum fi
lia adoptiua: nec e' cũ adoptiua nepte
z h' 30. q. 3. ita diligere. A. Et post etiã
cipatõe. i. Insti. de nupti. s. ergo. B.
Scda spẽs e' collateralũ. s. inf filiũ me
um nãlem z adoptiũ. z hoc ipedit ma
trimoniũ qdiu sunt in ptatẽ p'is eius
dẽ. Ea xõ soluta. s. morte p'is v' eman
cipatõe filii nãlis vel adoptiui nõ ipe
dit. e' eo. c. p. 30. q. 3. post susceptũ. Ter
tia spẽs e' quasi legalis affinitas inter
p'ẽm adoptatẽ z vxorẽ filii adoptiui.
s. inter filiũ adoptiũ: z vxorẽ p'is
adoptatũ. z hec iterũ oi tpe ipedit ma
trimoniũ: qn p' adoptator nunq̃ põt
cõtrahere cũ illa q fuit vxor adoptiui
filii etiã post emancipationẽ. ff. de ritu
nup. l. nã adoptiuius. A. Incipit adopti
uius. B. i. Insti. de nupti. s. p. z 2. Sitr
filius adoptiuius p' mortẽ p'is adopti
ui n põt cõtrahẽ cũ illa q fuit vxor ada
ptiui p'is: vt in dcã. l. adoptiũ. A. Etiã
si añ mortẽz fuisset emancipatus: vt ibi
Et de dictis etiã spẽbus hẽtur in sum.
con. li. 4. ti. s. q. 8. B.

Nũqd fili' adoptiuius põt õbẽ cum
filia illegitima p'is adoptiui? R. fm
Duil. Lredo sine p'udicio q sic. z q fili
us illegitim' põt cõtrahere cum filia
adoptiua: sicut nõr Hug. 30. q. 3. in pñ.
Nã illegitim' filius vel filia nõ e' in pa
tria ptatẽ. A. Insti. de nupti. s. p'lt. B.
Lon. hosti. z Inno. A. Idem in sum.
con. eo. ti. q. 9. B.

Utz adoptiuius qui nõ transiit i ptã
tem p'is adoptantis possit õbere cum
filia legitima ipsius adoptantis. R. De
hac qõne varie sunt doctoꝝ opinionones
Dici tñ põt q cũ iura canonica indist
cte loquantur de adoptõe nõ distigũẽ
do inf simpliciter adoptatũ. s. qui nõ trã
sit in ptatẽ. z arrogatũ q transiit: inu
unt q q̃tum ad hoc idẽ ius sit i vtroq̃
casu. s. q nõ possit nisi adoptio p'us dis
soluatur p emancipationẽ q emancipa
tio q̃tum ad aliqd hẽt locum e' i ado
ptato: s'z nõ trãseat i ptatẽ. L. õ adop.

1. ptt. §. si aut. A. v3 quo ad successionē
ab intestato: que daf adoptiuo tali nō
emācipato: sed nō daf emācipato: vt
ibi. z sic ipedif matrimoniū cū adopta
to siue trāseat in patrē siue nō. Hoc te
net Hosti. z Buil. i spe. Sed Inno. tenz
q non ipediat qñ adoptat nō transit
i patrē: vt nōt dñs An. de Bu. ex co.
.c. vno. z idē dicit Hug. vt in sū. con. eo.
ti. q. io. vbi nō pferit aliq istaz opionuz
Sist nec per dñm Anto. vbi s. iō n vī
picipitanda ssententia. B.

Quid si adoptiuus durāte adoptōe
contrahat cum filia legitima adoptan
tis: nunqd soluet mrimoniuz? Rñ fm
Buil. Quidā dixerūt q nō: sed verius
tenēdū qd Hug. nōuit. s. q soluat: ex
eo. c. vno. A. Jbidē of. Quādiu durat
adoptio inter tales nuptie cōsistere nō
pnt. sed pñā tener Spe. In secūda au
tē. s. q magis matrimoniū soluat cōit
magis vidētur inclinari doctores: vt
ibidē dñs Anto. de bu. q ēt dicit q
pōptū est dare remediū. s. dissolueudi
adoptōem: qua dissoluta poterit con
stare matrimonium. B.

Sz nunqd due persōe que ab eodē
sunt adoptate possūt inter se cōtrahē
Rñ fm Buil. Pnt. cū nūq reperiat
phibitū: sicut z duo spūales filii alic
cōtrahere possunt z spūales cum ado
ptiuis. Lon. Hug. z Ber. A. Idē in sū.
con. eo. ti. q. xi. B.

Utz inf pfem adoptatē z pfem ado
ptati siue msem aliqua cognatio tra
batur. Rñ fm Tho. z Pe. nulla. A. Idē
in sum. cō. eo. ti. q. 13. B. De mā adoptō
nis z arrogationis habes plura supra.
adoptio.

Obpeditum

§. de impedimēto criminis. Sci
endum p q quedā crimina impediūt
matrimoniu cōtrahendū: sed non diri
munt contractū. z sunt septē. Primuz
ē ictus. 32. q. 7. si qs viduā. z. c. qui dor
muerit. z. c. cōcubisti. Secundū est de
illo qui interfecit ppriā vxorez. 33. q. 2.

admonē. z. c. infectores. Tertiū qñ qs
rapuit sponsā alteri. 27. q. 2. statutum.
Quartū qñ qs isidiādo mrimonio pro
priū filiū de sacro fonte leuauit vt pos
set puare vxorē debito cōiugali. 30. q. i.
de eo. Quintū quando quis interfecit sa
cerdotē: ex de pe. z re. qui p̄s bytex. Se
xtū ē solēnis penitēs. 33. q. 2. de his. z. c.
antiqui. Septimū ē si qs moniales in
vxorē sciēter accipiat. 27. q. i. bi q. Qēs
p̄dictos casus ponūt Ray. Tho. Pe. z
Hosti. p̄ter vltimū: quē solus Hosti.
addit. Licet autē hec z forte multa alia
impediāt dñendū. si tamē timetur de
incōtinētia dz eis ep̄s cōcedere licētiā
nubēdi: ar. 33. q. 2. antiqui. z. c. in adole
scentia. z ex de eo q cog. con. vxo. suc. c.
ex lris. Et fm q addit Buil. A. s. ad pro
xime dictū: qd fuit Ray. vt in sū. con.
li. 3. ti. 9. q. i. vbi hec notant. B. sufficit
licētia pprii sacerdoti: imo de consue
tudine non seruatur iste rigor petendi
licentiam.

Que sunt crimina que dirimūt ma
trimoniū iā dñū? Rñ solū duo. Primū
ē. Si qua mulier machinata fuit i mor
tem alicui vxoris: z ipam cū effectu
occiderit a iō habēdi viz illi i suum. z
sist si qs machinatus fuerit z cū effcū
occidit virū alicui vt habeat ei vxorē:
tales si cōtraxerint perpetuo sūt se
parādi. 31. q. i. si qs viuēte. Vel si qs in
terficit suā vt ducat illā cū qua mecha
tur. hec Tho in 4. dñs. 31. Idē intellige
si qua occidit ppriū virū: vt ducat il
lū cū quo mechat. A. Idem in sū. con.
eo. ti. q. 2. fm Ray. z glo. ei. B. Qui ca
sus fm quosdā intelligunt solū si dum
eēt p̄mū cōiugū eo q ambo viuerent
fuerat cōmissuz adulteriū. A. Hoc di
xit glo. Ray. z Hosti. vt p3 in dicta. q. 2.
B. Sed verior videt opinio Inno. et
Hosti. dicentiū q sola machinatio mor
tis cū effectu sufficit ad dirimēdū ma
trimoniū: lz nō influenēt adulterina pol
lutio: ex de ouer. inf. laudabilē. A. Jbi
n. nulla fit mētio d adulterina pollutōe
B. hō ē p̄mū crimē dirimēs mrimōiū

Secundū ē adulteriu. ⁊ hoc qñ adu-
lteratē sibi pstant fidē pmutēdo seu iu-
rando q cōtrahent siue de facto hāt
Et intelligēdū si viuēte altero cōiuge
fuisse int illos adulterina cōmixtio: si
ue fuerit añ dictā pmissionē vltctum
siue p. Qd si adulterina pollutio pri-
vel p. nō iteruenit nō impedit matri-
moniū. ex de eo q cog. vlt. A. Ibi dī
Sede data pmissit. Sz tñ sub nōle fidei
intelligit etiā nuda pmissio. Et h' mōi
pmissio ē quasi qdā despōsatio de fu-
turo. fm glo Ray. ⁊ in sum. con. dicta
.q.2. B.

Quid si qs occidit maritū adultere
nō eo aio vt vxorē eius hēat: sed i bel-
lo: vel casu: vel odio: R. fm Inno. nō
dirimit matrimoniu postea tractum
nisi ad h' inficēt vt eā ducēt: ex de cō-
uer. i. si. laudabile. circa fi. A. Idē in sū.
con. dicta. q.2. B.

Quid si qs pcepit mādauit vel con-
suluerit iterfici ⁊ iēfect' est? R. fm Huil.
⁊ Hug. Idē ē ac si infecisset. Sz si non
mādauit aut cōsuluit: sz postq fuit inf-
fec' ratū hūit. Dicēdū q ly al in male-
ficiis rati habitio retro trahat ⁊ man-
dato egparet: tamē ppter hoc nō diri-
mit mfmōiū sequēs. Idē Lau. ⁊ Ber.
A. Idē in sū. con. dicta. q.2. B.

Quid si qs vxore viuēte de facto cō-
trahit cum adultera? R. Distingūdū
est. qz aut ista sciuit eū hēe aliā vxorē:
aut nesciuit. Dico vī qz ad mortē pme
Si g' qñ eā duxit ipsa sciuit q hēbat
aliā nō pōt cū illo in mfmōio eē. Si
ho pms nesciuit ⁊ nūc mortua tā pma
vxore de nouo scit: in prāte ignorātis ē
mfmōiū ratificacē vlt diuortiu petē.
ex de eo q dux. in mī. quā polu. c. p. ⁊. c.
ueniēs. ita tñ q si postq sciuit carnali
copule cōsensit nō poterit diuortium
petē: ar. ex de diu. ser. c. pposuit. ⁊. c. fi.
Qd si ab initio qdem fuit ignorās. sed
pma viuente facta est conficia: non o-
pat q cognoscat a viro: al in pperuiz
mfmōniū ipediret: ar. ex de pscript. c.
fi. in fi. ⁊. c. p. l. in fi. 34. q.2. si hgo. ex d se

cū. nup. dñs. Hoc itelligēdū ē si pmut
mfmōniū vep fuit: alit nō pstat iped i-
mētū ⁊ ex de spō. veniēs. ⁊ de mī. dēt.
d int. ecc. ex litteris. in fi. A. Idē in sū.
con. eo. ti. q.3. B.

Sz qd si mortua tā pma vir non co-
gnoscat carnali istā scdā adulteram
q secū dixerat ignorāter: sed ipe ducat
tertiā: R. fm Hosti. Debz manē cū ter-
tia qñis postea etiā cognoscat secū dā
ex de eo q dux. in ma. quā pol. c. veniēs
Nā pma viuēte cōsensus hīr' cū scdā
nullus fuit. ⁊ sic nō impedit cōsensum
tertie. Qui etiā si p' mortē pme carna-
li cognouerit scdā q fuit ignorans
istū hūisse vxorē: ⁊ nunc ē ignorās est
⁊ ipe vir dāt cū tertiam: adhuc cū ter-
tia remanebit: ex de elec. bone memo-
rie ⁊ ex de cōi. ser. pposuit. c. fi. A. Idē
in sū. cō. eo. ti. q. 4. ⁊ 5. B.

Quid si qs vxore viuēte dicit ⁊ acu-
buit cū duab' vlt p'hibus inficiis: R. fm
Hosti. Locus ē gratificatō. qz qñ qz
certificatā d morte poris pmo cogno-
uerit p' mortē legitime illā tenebit. ex
de eo q dux. i. matri. quā pol. veniēs.
A. Idē i sū. cō. eo. ti. q. 6. B.

Sz qñter itelligit inficia? R. fm Ho-
sti. Qñ hz iustā cām ignorādi. vt qz vir
de remotis veniēs asseribat se nō hēe
vxorē: ex de spon. cū aplica. Idē aut in
scia nō cōmittit adulteriū: qz nō cōmit-
tit sine dolo. ff. ad l. iul. de adul. l. p. l. p.
34. q.2. i. lectū. A. Idē in sum. con. eo. ti.
q.7. vbi etiā addit hz eundē qñ filii ē
legitima viuēte suscepti legitimi cen-
sent. si tñ scdā mfmōniū i facie eccle-
sie dētū. Secus si clam. B.

Utz liceat vxorē adulterā occidere
R. fm Pe. ⁊ Tho. in 4. dī. 37. hoc po-
test cōtingē duplt. Uno mō qz iudici-
um iudicis pcurat occidi. ⁊ hoc licz fa-
cere amozē iusticie nō liuozē vindicare
Nō tñ licet h' fieri i iudicio ecclāstico:
sed ciuili. Scdō mō quia ex iudiciū oc-
cidit eā vlt facit occidi. ⁊ h' nūq licet hz
legē diuinā: sz aliq casu pmittat fm le-
gē ciuile: vt qñ inuenit vxorē in actu

adulterii. tūc. n. lex p̄p̄ incitamentū nō
punit. A. Idē in sū. cō. eo. ti. q. 9. B. Et
intellige hoc dictū Tho. q. lex non pu
nit. s. q. nō punit morte sicut alia homi
cidia. sed tñ punit satis acriter: vt. ff. d.
adul. l. si adulteriū. §. si marit. A. al. in
cipit. §. impatores. z. ibi of. q. si occisor
erat humilis seu vilis p̄sona: dānat ad
opus p̄petuū. si aut̄ honestior. in isulā
relegatur. B. Utz aut̄ viro liceat occi
dere adulter: vide. i. lex. §. 9. In foro
cōscie tales n̄bilonin? puniendi sunt.
Utrū magis peccet q. occidit vxorem
q. qui occidit matrem: habes infra. vxor
§. p̄t.

Opedimentum

9. de dispari cultu. f. qñ fidelis
cōrrabit cū infideli vt iudeo cū pagāo
A. vt heretico fm Ray. z. in sū. con. li.
4. ti. io. q. i. vbi hec notant. z. of in. c. ca
ue. q. d. sequit. s. de h. i. §. p̄t. B. Nam
tūc nullū est m̄fimonii. 28. q. i. §. ex his.
z. c. caue. Unde Exo. 34. z. Deut. 7. phi
buit dñs dices. Nō accipies vxorē filiū
tuis de filiab? alienigēaz: ne traducat
eos p? deos suos. S; tñ sp̄salia bñ pos
sunt cōrrabi cū hac cōditiōe. si infidel
cōuertat. 28. q. i. non o3. Hec etiā Tho.
z. p̄e. in 4. d. 39. A. sicut Ray. vt i
dicta. q. i. B.

S; nūqd infideles pōt eē m̄fimo
niū? R. fm Tho. i. 4. d. 39. Inter infi
deles pōt eē m̄fimonii in q̄tum ē ordi
natum ad plem fm perfectionem na
ture: non autem in quantum est ordi
natum ad ip̄az fm perfectōez gr̄e. z. iō
m̄fimonii qd ē sed nō perfectū. Un̄
infidelis cognoscēs vxorē nō peccat si
p̄pter bonū. plis aut illi? fidei q. tenet
vxori debitū reddat. Idē. 56. d. deide.

Utz coniunx cōuersus ad fidē possit
remanē cū vxore ifideli nolēte cōuer
ti? R. fm Tho. vbi s. Fidelis cōuersus po
test cū ifideli remanē sub spe cōuersio
nis si eā i ifidelitate obstinatā non vi
derit. z. bene facit commanendo. Et de
hoc est cōsiliū Aph. i. ad Cor. 7. Nō tñ

tenet: sed pōt dimittere eā etiā si ipsa
velit ei cohabitare sine cōtumelia cre
atoris si cōueriti nō vult. A. Lon. Ray.
vt in sū. cō. eo. ti. q. 2. B.

Quid si iudei vel pagani contraxe
rūt cū cōsanguineis fm rit? suos: nun
quid post cōuersionē poterūt remanē
R. fm Tho. in 4. d. 36. Si cōtraxerint
i gradib? dīna lege phibitis Leuit. 18.
tunc siue vterq; siue alē ad fidē cōuerta
tur: nō possūt in tali m̄fimonio remanē
Si aut̄ cōtraxerint in q̄dibus phibit per
statutū ecclie: possūt cōmanere si vterq;
cōuertat. vel si vno cōuerso sit spes de
cōuersione alteri. A. Idē in sū. con.
eo. ti. q. 4. Et facit. extra d. diuor. gaude
mus. B.

Quid si infidelis q. conuertit hēat
plēs vxores? R. fm Tho. vbi s. Nō fu
it vez m̄fimonii nisi cū p̄ma. qz esset
d legē nāe. Un̄ si talis cū oib? vxorib?
cōuertat pōt cū p̄ma cohabitare. z. alias
debet abiicere tanq̄ penitus extrane
as. z. si p̄ma cōueriti noller: nō p̄p̄ hoc
est m̄fimonii cū aliq̄ istaz: sed pōt cū
aliq̄ istaz de nouo cōtrahē fm modū
qui i sequenti. s. §. dicit. A. Lon. Ray.
hosti. z. Ber. vt in sū. confes. eo. titi.
q. 5. B.

Quid si infidelis repudiata prima
vxore aliā duxerit z. conuertatur? R.
fm Tho. i. 4. d. 39. Dicēdū q. repudiū
vxoris ē d legē nāe. Unde infideli nō i
cet repudiare. z. iō si cōuertat postq̄ ip
se vna repudiata alterā duxit: idē ē iu
diciū sicut de illo qui plēs sūt vxores
hēbat. qz tenet p̄mā quam repudiare
rat accipere si conuertit voluerit z. aliā
abiicere: vt dictū ē i primo. §. A. 36
in sū. con. eo. ti. q. 5. B.

Quid si ipsa conuertit noluerit? R.
fm Tho. vbi supra. Si ipsa infidelis
vult cohabitare viro fideli sine contru
melia creatoris z. sine hoc q. ad infide
litem inducat: potest qdē vir fide
lis ab ea discedere: sed discedens non
potest aliam accipere. Si at̄ hec vxor
infidelis nolit ei cohabitare: vel nō sine

stuelia creatori aut si ad infidelitatem
pertrahere nitatur in his tribus casibus vir
fidelis discedens potest alteri per matrimo-
nium copulari. *A.* Idem etiam si veller euz
retrahere ad quocumque mortale peccatum.
ex de diuor. gaudem. *S.* q. aut. vbi p.
ea subditur. Quod si conuersum ad fi-
dem: et illa conuersa sequatur antequam
propter causas predictas legitimam ille ducat
uxorem: eam recipere compellitur: nec possit
dimisisse obicere fornicationem per eo quod
nupsit alteri nisi fuerit alio fornicata. *B.*

S. nunc quid licet viro ad fidem conuerso
uxore exente in infidelitate emittit votum
continencie? *R.* secundum Thome in 4. dist. 39. Si
post conuersionem viri sit aliqua probabilis spes
de conuersione uxoris: non oportet viri votum
continencie emittere: nec ad aliud matri-
monium transire. quia uxor difficilius conuer-
teretur sciens se sic puatam esse. Si autem
non sit spes de conuersione potest ad sacros
ordines vel ad religionem accedere prius
requisita uxore quod conuertatur. et tunc si per
virum sacros ordines suscepit: uxor conuertatur
non est sibi iur suum reddendum. sed oportet sibi imputare
quod in pena tarde conuersionis sue puatur
viro suo. *A.* Idem in summa. co. eo. ti. q. 10. *B.*

Si alter coniugum conuertatur: plures que
oportet sequi? *R.* secundum Thome in 4. dist. 39. Si plures
puenerint ad etatem perfectam libere poterunt
sequi pariter quem voluerint. Si autem est in
minori etate: tunc debet dari fideli: non
obstante quod idigeat matris obsequio ad
educationem. hoc idem habet. secundum filium. *S.* 2.
A. Idem in summa. con. eo. ti. q. 17. *B.*

Quid si uterque coniugum tempore contracti ma-
trimonii erat fidelis: nunc aliter labitur in infi-
delitatem? *R.* secundum Ray. Aliter non potest habere
Nec distinguo utrum iteruenerint carnalis
copula vel non. nam in utroque casu fidelis
tunc tenetur continere. *A.* Idem in summa. co. eo.
ti. q. 13. et facit ex de diuor. q. 10. *B.*

Quid si catholicus habet cum heretica ba-
ptizata: nunquid tenet matrimonium?
R. secundum Thome in 4. dist. 39. Verum est matri-
monium quantum peccet habendo si sciat he-
retica: non tamen propter hoc matrimonium dirime-
tur. et eo. si aliquis catholicum non habet nunc

baptizatus cum aliquo baptizata habet: non
est verum matrimonium. Idem per Ray.
A. Idem in summa. co. eo. ti. q. 14. et 16. *B.*

Utrum infidelis vniuerse possit habere
cum infidelibus alteri? *R.* secundum Thome
vbi dicitur. potest. nisi per aliquod ius positi-
uum eorum prohibeatur. quia tunc cultus disparitas
impedit matrimonium. *A.* Idem per Ray. ut in summa.
co. eo. ti. q. 15. *B.* De materia infidelium mul-
ta habes. id est infidelis. cum alius ad que
remitte.

Obpeditum

de violentia siue metu. vbi
pro sciendum quod violentia siue metus ex sui natura
est sine constitutione ecclesie matrimonium ex-
cludit. quia excludit consensum. *A.* sine quo
matrimonium esse non potest: ut in summa. co. li.
4. ti. q. 1. vbi hec notant secundum Ray. *B.*
Et quid quid sit vis heretici. vis. *S.* 1. Et quid
sit metus. id est metus. *S.* 2.

Utrum coactio impediat matrimonium? *R.*
duplex est coactio. Quedam absoluta que
fit per vim. et ista non habet consensum aliter que
non cadit coactio. Sed potest esse coactio ad
copulam carnis vel aliud extrinsecum ad
quod trahitur persona iuxta. et talis coactio
quam non consentit in matrimonio non efficit
illud. Quedam autem coactio est conditio data et ista
fit per metum quando. scilicet quis consentit timo-
re alicuius mali. Super quo sic distinguitur
Duplex est metus. Quidam cadit in constan-
tem virum. et iste excludit matrimonium: ex. e.
plat. et c. ad audiendum. ex de spon. veni-
ens. 2. Quidam homo metus est insufficientis. id est g.
non cadit in constantem virum. et iste non exclu-
dit matrimonium. ff. eo. neque timore. *A.* Idem
in summa. co. eo. ti. q. 3. *B.* Quis autem est metus
qui cadit in constantem virum habet. id est metus.
S. 2. *A.* Positis ibi adde et viculatorem
que dicitur metus. ff. eo. l. neque timore
Aduertendum est quod talis metus dicitur cadere
in virum qui non dicitur cadere in alium. et minor
metus magis excusat feminam quam virum. et
sic iudex secundum diuersitatem personarum vel
locorum iudicabit qualis sit metus vel
violentia. et sic verum matrimonium sit
aliquod vel nullum: ut notatur in dicta

q.3. vbi etiam dicitur fm hosti. q si fi
lia timore mortis patris in aliquē con
sentiat q verius est q non sit mīmo
nium. quia non est liber consensus: licz
quidam dūm dicant. B.

Quid si quis in captiuitate contra
hat mīmoniu: Rn fm hosti. si capt
ē ab hostibus seruus fact? ē. vñ nō alr
pōt cōtrahere nisi sicut seruus: de quo
s. ipedimētum 3. Si vero captus ē vt
cogatur ad tale matrimoniū cōtrahē
duz non valebit: ar. extra de pcura. ac
cedens. Si vero ex alia causa detinet:
bene potest contrahere. A. Idē in sū.
con. eo. ti. q. 4. Et de hostibus intellige
vt s. bellum p. 5. in additione. B.

Quid si mulier post consensum co
actum morā trahat in domo mariti?
R: hz Buil. Si mulier que allegat me
tum steterit per annum z dimidium cū
marito. aut ēt minozi tēpore vñ tamē
tantū sit q iuxta arbitrium boni viri
pstandum sit p consensu: non o3 p ea
audiri: ex d. spō. ad id. Lō. host. z Ver.
z cōponitur ab eis versus. Effuge cum
potens ne cōsensisse puteris: ar. ad h.
ex de spon. consultationi. A. Idē i sū.
con. eo. ti. q. 5. vbi etiā ponit quod dicit
in. s. pximo sequenti. B.

Sz quid si post consensum coactum
carnaliter cognoscitur? R: fm pe. Si
hūit opportunitatē reclamādi: psumi
tur tacite consentire in matrimonium
Qd si coacta fuit p viz absolutā siue
merū sufficiētē si est matrimoniū: sed
si non fuit sufficiens: tunc in iudicio q
dem exteriori psumitur p matrimonio
si tamen vere non consentit non ē ma
trimonium.

Quid si ad consensum coactum ap
ponit iuramentum? R: fm pe. Tale
iuramentum in foro quidem iudiciali
dicitur nō fuisse obligatoriū: tamē in
foro consciētie consulendū est q iple
at iuramētum: vel saltem p supiorem
impetret absolutōem. Con. Buil. z Hu
go. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 6. B.

Utz cōsensus coactus saltē ex pre

cogētis faciat mīmoniu. R: hz Tho.
in 4. dis. 27. Dicēdū q non. qz mīmo
nium claudicare non pōt. Si tñ p mo
dū cōsentiret coact? ēer mīmonium
dūmodo cogēs adhuc in suo consensu
manēt. Sec? si mutauit volūtātē. A.
Lon. glo. Ray. z pe. z addit pe. q si p
us cōsentiens postmodū vult dissentire
cū alter velit: cōpellef per eccliam.
psumit eniz manere in eodē consensu
nec ei licet variare cōsēsu: vt i sū. con.
eo. ti. q. 7. z ad h. facit. c. i. ex de eo qui
dux. in ma. quā pol. B.

Utz p possit cogē filios ad dñduz
R: hz pe. Nō pōt. neqz gnāt n3 i spāli
cū aliq. qz i matrimonio requirit cōsen
sus maxime liber rōne perpetue obli
gatiōis q ibi dñt: ex de spon. requirit.
Nō tñ ppter hoc parētes temē iurant
matrimonia filioz. qz ex nā ipi dñtus
itelligit ista dñtio. s. si liberi cōsenserit
z ipsi parentes obligātur ad iducēduz
eos. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 8. z 9. B.

Opedimentum

xi. de ipedimēto ordinis. Ubi
sciendū q clerici i mīozib? ordinib? ni
si sint religiosi qui cōtinētiā pfitentur
licite possūt cōtrahere. dis. 32. si q xō. z
c. seriat. ex d. cle. diu. c. p. z. 2. z 3. Si ve
ro sūt in sacris: dñt nō pnt. z si dñerint
sepabif mīmoniu. dis. 32. si quis eozuz
z. c. lectozes. z. c. erubescāt. z. c. placuit.
ex qui cle. vel vo. c. p. z. 2.

Utrū ordo possit supuenire mīmo
nio. R: fm pe. Coniugatus si ordietur
cōsentiret vxore: suscipit ordinē z exe
cutōez. z sic ipa cū eo si ē in sacris itel
ligit cōtinētiā pfiteri. A. facit. c. seriat
32. dis. B. Si xō nesciēt aut nō cōsenti
ente vxore: recipit quidē caracterē or
dinis: s3 nō executōem. A. Hoc veruz
in ecclia occidentali: sec? in oriētal: vt
i sū. cō. li. 4. ti. 12. q. 2. B. In nllō at cāu
ordo sacer si sit p mīmoniu dirimit il
lud: sed dirimit solū postea dñt: vt in
exuagati Johis. 22. q incipit. Antiquē. A
Aduertēdū q faciēs se ordinari i sacri

infamia vel dicitur vxore peccat mortu-
liter fm Al. z in su. con. lib. p. ti. 8. q. 59.
Ubi etiam pz fm Ray. q. talis nō pōt exi-
gere debitū sed reddere tenet etiam si
sit fact' eps vel papa fm glo. ei'. z Hu-
go. nisi vxor possit induci ad cōtinētiā
z q. restitutus vxori nō portabit coro-
nā aut habitū monachalē cū scandalo
vxoris si forte factus fuerit monach'
de facto. Lon. p. z addit q. tonsuram
z bitum cōcalē tenetur dēferre si sine
scandalo vxoris eē pōt: al' nō. Tho. etiam
dicit q. vxor nō tenet ei debitū reddē.
Inno. addit q. si talis p' mortē vxoris
dñt nō tenet mīmoniu. Itē Ray. q. si
ordinatōi manti vxor consensit: v' dū
sciret nō cōtradixit sit ei duplex p'uidi-
ciū. Unū q. oportebit eā decetero con-
tinere. Aliud q. etiam mortuo viro non
poterit cū alio dñere. z si dñerit non te-
nebit. z hoc fm quosdā ppter votū qd
v' solēnzasse ex p'sona viri. Lūi rōi cō.
Al. l. 3. alii dixerunt q. ppter cōstitutōes
eccl'ie que in hoc casu dirimit mīmo-
niū. Sz certe ista direptio nō fit nisi ra-
tione ordinis vel religionis: vt i. c. vno
de voto. li. 6. Addit etiam Ray. q. l. 3. alii
qui dixerit q. ista vxor p'moti ad ordi-
nes sacros teneat ingredi religionem.
ego tñ teneo cū Jo. Lau. z Lan. q. non
tenet: sz sufficit si in seculo caste viuat
qd ēt d. p'mittere. Tho. etiam dicit q. nō
tenet religionē intrare si sibi nō time-
at de periculo castitatis. Idē dicit Al.
Idē hosti. Fallit hoc fm Ray. in vxore
eius q. pmouēdus ē in ep'm. q. non
d. vir eligi nisi vxor intret religionem
eē de cōuer. cōiuga. cōiugat'. z. c. sane.
Lon. Inno. Cleric' aut' orientalis vt cō-
muni' z pbabili' d' sine cōsensu vxorij
pmoueri non d. vt hēc in dicta. q. 59.
Itē co. ti. q. 60. dicit q. cōsulendus ē pa-
pa vtz per susceptōem sacri ordiis rū-
pat mīmoniu an carnalē copulā sicut
per ingressus religionis. sed hoc vide-
tur hodie declaratū q. nō p'fatāz de-
cre. Antiquē. B.

De impedimento

iz? de impedimēto ligatōis v. 3. quando
quis alteri cōiugi ē alligat'. Si qdē al-
ligat' ē vxori ea viuēte aliā accipe nō
pōt: al' adulteriū cōmittit. eē de spon-
ou. licet. A. Et ibi pz q. hoc verū ē etiā
si p'mū mīmoniu solū dñtū sit per ver-
ba de pñti: z secūdu etiam per copulam
carnalē. B. Sed nec ātriquo tpe potu-
it: nisi diuina reuelarōe z instinctu vt
fuit in patriarchis. eē d. diuoz. c. gaude-
mus. s. p. pōt tñ alter cōiugū an cāna-
lē copulā altero inuito ad religionem
transire: vt dictū ē s. impedimētū p. s.
z? z tñ alter cōiugū remanebit liber.
pōt quoq. vir vxorē dimitte p'p' for-
nicatōem. l. q. tum ad cohabitatoz z de
bitum cōiugale: sed aliā ducē nō pōt. 32.
q. 7. c. p. z 2. z 3. Post mortē hō alteri
cōiugis alē nubere pōt cui vult: z infra
tēpus luct' mulier sine pena infamie:
eē de secūdis nup. super illa. Qd si alē
alligatus ē alteri tñ per spōsalia. vide
i. spon. salia. s. 8.

Quid si vxor credat virū mortuū
z dñt cū alio? R. fm Ray. Si credit ex
pbabili cā: excusat ppter ignorātiā
facti. z filii si quos suscepit iudicabū-
tur legitimi. Si tñ post de morte p'mi
dubitat: d. quidē reddere debitū sz nō
exigere: eē de scōis nup. dñs. Sz. si pro-
cessu t'pis credit eū pbabilē viuē non
pōt debitū exigere nec d. reddē p'cto
adulteriū se exponendo. A. Immo qñ
dubitat oīno d. reddere: dicto. c. dñs. ēt
si dubiū sit pbabile: eē de sen. exco. in
quisitioni. B. Si hō p'mus reuertat
v' al' sibi de ei' vita cōstituerit: statiz d.
recedē a scōo z redire ad p'mū: qd si nō
fecerit adultera iudicabit. 34. q. 2. cum
per bellicā. z. c. cū in captiuitate. z. c. si
x. go. p'm' quoq. eā recipe tenetur:
vt in dictis. c. patz: nisi forte illa postq.
sciuit de vita p'mi p'misit se cognosca a
secūdo: z sic adultera fuit. A. Idē i. su.
con. li. 4. ti. 13. q. 3. z 4. B.

Quid si contraxit cuz aliquo putās
virum suum viuere qui reuera mortu-
us est: nunquid est matrimonium? R.
fm Huil. Credo sine p'ciudicio matri

monius esse in hoc casu. A. nō distincto
vtrum contrahētes credant hoc sibi li
cere nec ne: fm eundē: vt in sū. con. eo.
ti. q. 7. B. Quod itelligendum est nisi
constet qd cōiunx credēs impedimētū
esse non intendebat cōtrahere. Naz si
non est intentio non est mīmonium :
extra de spon. tua.

Quid si vir iuit in exercituz extra sa
racenos vel in regionem longinquam
z nescit vtrū sit viuus vel mortu⁹: qd
faciet vxor? R. fm Ray. contrahē non
pōt donec certitudine recipiat d. mor
te viri: ex de spon. in pñtia : aut xīst
de morte psumat: ex vt lite non trest.
qm frequēter. A. si per receptōem cer
ti nunciū dicto. c. in pñtia. z in sū. con. e.
ti. q. 8. vel per iuramētuz eius sub quo
militauit: vel etiā sociorū eius q mor
tem eius bene nouerūt fm Ray. in sū.
con. eo. ti. q. 9. v. p vnuz testē fama pu
blica acclamāte fm Hug. z glo. Ray.
vel fm Hug. per solam famā publicā
si ex aliis psumptionibus videt xīst
maritum esse mortuū. v. si diu multū
stetit. vel si senex z egrotus recessit z
h. vt in sū. con. eo. ti. q. 10. vbi etiā dicit
fm Hosti. qd de facto cōtrahens ante
certificatōem mortis vxoris viri: si tñ
fama publica habeat qd mortuus sit:
reddere pōt debitum. dū tamē eā con
sciētia non remordeat: sed non exige
re. Nam tale mīmonium non dirimi
tur: lz extra interdictū ecclie sit cōtractū
facit. ex de scōis nup. c. dñs. B.

Impedimentum

iz de publice honestatis iusti
cia quid sit? R. fm Tho. in 4. d. 4. i.
Est ppinquitas ex sponsalib⁹ pueniēs
robur trahens ab ecclie institutione p
pter honestatē eius. A. Idem in sum.
con. li. 4. ti. i. 4. q. i. B.

Quādo aliq sponsalia inter se cōtra
xerūt: nullus de consanguinitate spon
si pōt sponsam illam hēre in vxorem:
nec aliq de cōsanguinitate sponse pōt
sponsum illū hēre in virū: ex de despo.

impu. continebatur. §. vlt. ex de spon.
iunenis. z. c. ad audiētiā. Et durat hec p
hibitio vsq ad quartū gradum ipsoz
cōsanguineoz: ex de spon. c. spōsam. et
de despon. impu. c. cōtinebatur. i. fi. A.
Idē in sum. con. eo. ti. q. 2. B.

Quid si sponsalia de iure non tenu
erūt? R. Si sponsalia fuerūt pura ex
certa etiā si fuerūt nulla rōe cōsangu
nitatis affinitatis frigiditaz religiois
aut alia quacūq rōne ozif publice ho
nestatis iusticia ad dirimēda sequētia
sponsalia vel mīmonia: nisi fuisset nō
la rōne consensus: v. puta quia ambo
vel vn⁹ erat infans: ex de spon. ex spō
salib⁹. z. c. se. li. 6. A. Istud. c. sequens ē
c. si infantes. de despon. ipu. vbi etiam
p3 q infans dicitur minor septēnio cu
ius desponsatio non inducit hoc ipedi
mētum: vt dictū est: nisi traductio se
cura fuerit etiā tpe infantie. tunc n. be
ne videt hoc ipedimētū iducē ēt ad di
rimēdū: vt i. c. iunēis ex de spon. B.

Quid si qs p. sponsalia cū aliq cōtra
xit z postmodū cū alia ipsius pme con
sanguinea idem fecit? R. Debz hēre
mīmoniu cū pma. Nam sponsalia se
quētia non impediūt pcedentia. ex de
sponsa. ex sponsalibus. li. 6.

Quid si sponsalia cū aliq sint facta
sub conditōe z pendente conditōe vir
cū alia illi⁹ cōsanguinea cōtrahit p hba
de pñti? R. Lū secūda remanē d3. quia
ex sponsalib⁹ cōditōalibus sicut ex non
habētib⁹ cōsensum z incertū nō ozitur
publice honestatē iusticia. ex d. spō. ex
sponsalibus. li. 6.

Quid si duo infantes vel vnus ma
ior septēnio alter minor spōsalia cōre
runt ipsi vel parētes p eis? R. Si fa
cti maiores septēnio q cōbitationem
mutuā: seu alr verbo v. l. facto eozuz li
quido apparet qd i eadē volūtate pdu
rant: sponsalia cōualescūt: al nō. Naz
ab initio nulla fuerūt ex defectu cōsen
sus. z iō non inducūt publice honestatē
iusticiaz. extra de despon. impu. si infā
tes li. 6.

Quid si pubes et impubes: vel duo impuberes contrahunt matrimonium? Rn? Si non erant primi pubertati in quibus malicia non suppleat etatem: non fit matrimonium. A. etiam per aduentum pubertatis: nisi si per carnis copulam subsecuta: vel aliquem modum alium contrahentes eosdem cum eiusdem perseverantia voluntatis ad pubertatem tempore pervenisse constiterit evidenter: vel in dicto. c. si infantes. B. Sed tamen si erant maiores septennio fuerunt sponsalia. et ex eis est inducta publice honestatis iusticia: ex de desponsatione. si infantes. l. 6.

An ex sponsalibus quod parentes pro filiis puberibus vel impuberibus contrahunt filii obligentur? Rn? Si expressis vel tacite consenserunt: vel si patres fuerunt nec differunt obligantur: et eis omnis publice honestatis iusticia. Idem dicendum si absentes fuerunt: et postquam sciuntur ratificaverunt tacite vel expresse: aliter ex sponsalibus factis a parentibus filii non obligantur: nec omnis publice honestatis iusticia. ex de desponsatione. impubes. si infantes. l. 6. De sponsalibus habes plura in sponsalia.

Obpedimentum

14. de affinitate quid sit definitum est. affinitas. Et contrahitur affinitas etiam per fornicariam copulam. 35. q. 3. nec eadem ex de eo qui cognovit. consanguineus. vxoris. sue. discretione. et c. tue.

Qui sunt affines et in quo gradu? Rn? Quamvis hactenus multa fuissent genera et gradus affinitatis: hodie solus est talis generis quod omnes consanguinei vxoris mee sunt mihi affines. et in eodem gradu in quo sunt consanguinei vxoris. Sicut omnes consanguinei mei sunt affines vxoris mee: et in eodem gradu in quo sunt ipsi consanguinei mei. A. ubi gratia. Soror vxoris mee est ipsi vxori in primo gradu consanguinitatis et mihi erit in primo gradu affinitatis. Filia sororis in 2. gradu consanguinitatis vxori et mihi in 2. affinitatis. Idemque vtrique in ceteris agentum est successoribus. 35. q. 5. porro. B. Et quod dixi de vxore idem intelligas

de quacunque alia muliere carnaliter cognita: ut in p. 5. dictum est. Sed consanguinei mei nullo modo sunt affines consanguineis vxoris mee: nec inter eos matrimonium prohibetur. ex de consanguinitate et affini. quod super his.

Quid si mortui persona? mediante qua contrahitur affinitas: ut puta mortui maritus vel vxor: siue concubina vel concubitor? Rn? Nihilominus firmatur affinitas que erat ad consanguineos eius: nec potest esse matrimonium inter eos. 35. q. 10. fraternitas. A. Idem si super. l. 4. si. l. 5. q. 2. B.

Quid si aliquis polluit aliquam exordina. et ex naturalia? Rn? Quamvis talis pollutio criminosa sit et dinabilis: non tamen ex hoc contrahitur affinitas. Unde non impediunt consanguinei viri accipere illam in vxore: nec consanguinee mulieris accipere illum in virum. 35. q. 3. exordina. A. nisi cum hac pollutione concurrat sponsalia: tunc non impeditur matrimonium propter iusticiam publice honestatis sed que dictum est in c. precedenti. ut ex de eo qui cognovit. c. fraternitati. B. Et idem dicendum si vir intrauit claustrum pudoris: sed non peruenit ad consummationem operis: quia talis pollutio non facit sanguinis commixtionem neque carnis unitatem. Sed si vir peruenit ad emissionem seminis etiam si mulier non emittat: dicendum vel si in hosti. quod affinitas contrahitur. Sufficit enim quod per hunc modum facta sit admixtio de qua Thoma et Aldicunt quod regitur. A. dicti Thoma et Al. et Innocentius. videntur dicere quod ad affinitatem obendam requiratur commixtio seminum: et non sufficiat quod aliter emittat. Sed glo. Ray. sentit cum Thoma. ut in sum. con. eo. ti. q. 5. B.

Pone quod mortua vxore vir vult accipere in vxore illam que quondam fuit vxor alicuius de consanguinitate prime vxoris nunquid potest? Rn? Dicendum quod si nullam feminam de consanguinitate prime vxoris possit accipere: quia ibi affinitas. tamen feminam vxorem olim alicuius de ipsa consanguinitate bene potest accipere. Et idem dicendum si ponatur filius casus ex parte vxoris

Nā mortuo viro lz nō possit accipere
aliquē virū de cōsanguinitate pmi vi
ri: tamē viz oliz maritū alicuius femi
ne de ipa cōsanguinitate bene pōt ac
cipere. Nā in tali cāu nō pprie ē affini
tas nisi in secūdo genere affinitatē qd
oliz imponebat impedire: hodie nō: ex
eo. non debz. Ad cui⁹ intelligētiā scien
dū qd qūcūqz affinis meus ēbit mfi
monū cum illa psona quā accepit dī
qdē mibi affinis sed in secūdo genere
z si hec persona cōtrahat postea aliud
matrimoniu illa persona quā accepit
dicat mibi affinis in tertio genere. A.
De istis generib⁹ affinitatis dicat etiā
glo. dicti. canon dī. extra de cōsanguini.
z affini. B.

Quid si cognoscit qs cōsanguine
am alicui⁹ in qnto gradu vel sup? R.
fm Ray. z Boff. Non ēbitur affinitas
nec impedit mīmoniu. z si erat cōsā
guinea vxoris sue in dicto gradu: non
perdit vir ius exigendi debitū suum.

Impedimentum

is⁹ de impotētia coeundi quid
sit? R. fm Ray. Est viciū aie vl⁹ corpo
ris vel vtriusqz quo quis impedit alteri
carnalē cōmisceri. A. Quasi idem dic
hosti. s. qd est defectus nālis seu acci
talis quo quis. r. c. vt in sum. con. li. 4.
li. 16. q. 1. B.

Quot sūt spēs impotētie? Rn. fm
Ray. Sūt pncipaliter due. Nā vna est
nālis vt impotētia pueri vl⁹ frigiditas
senis seu etiā frigiditas cōplexionis:
aut artatio mulieris. Alia nō nālis sed
accītalis: vt castratio sūt z maleficiū
A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 2. B.

Utr nālis impotētia impediāt ma
trimoniū. R. Illa qd est ipuero vel pu
ella impedit ad sps. qz qdū inest nō po
test ēbere. 30. q. 2. c. p. ex eo. qd sedez. De
hac vide. i. matrimoniū 2. s. p. Sed illa
nālis impotētia qd est in frigido: si est p
petua impedit mīmoniu ēbendū z di
rimit dī. 33. q. 1. c. p. r. z. ex eo. laudabi
lem. Illa tamē que est in sene nō im

pedit. L. d. nupt. l. fancim⁹. 27. q. 1. nupti
arū bonū. in pñ. Nā senes z si nāli calo
re destituantur opere tñ medicorū po
terit aliqūter subueniri eis. A. Idem
dicit glo. in dicto. c. nuptiaz: subiūgens
qd nemo ē adco senex qñ calere possit
nā vel artificio: quod nō est in frigido
vel puero. Et ex dīo istius glo. p. qd si
senex nullo mō possit calere: idē iudicā
dū ēēt dī illo qd de frigido. s. qd nō pōt cō
trahē. Et satis facit dī. c. qd sedez. B.

Quid si vir nō ē oīno frigidus: sed
vel mēbrū nō erigif seu diuersimode
ineptum ē ita qd nō pōt vxori cōmisceri:
vel statiz spargit semē extra: z hui⁹
modi. R. fm hosti. Si pōt uiuari me
dicinis planū est: al expectādū erit tri
enniū: z postea forsan separari poterit
sicut pōt nāliter frigidus. Tūc tamē
ēēt cōsulēdus papa. A. Ego puto qd nō
sit necesse cōsultare papaz: qz siue ex
frigiditate siue ex causa quacūqz cō
stet personam impotētē ad reddēdū
debitum reputat inepta ad cōtrahē
dū matrimoniū: vti. c. qd sedez. ex dī fri
gid. z malefici. z vt p. eo. ti. c. laudabilem
expectatō triēniū fienda est: nisi p pri⁹
possit de impedimēto constare. B.

Quid si mulier dicit virū ipotentē
ppter defectū mēbri? R. fm hosti.
Virū ēē inspiciendū p honestos hoies
sicut de muliere arta dicit. i. s. xi. Si
ho alleget excessū mēbri: dicit ibi ho
sti. qd papa cōsulendus ēēt. A. Vides
h⁹ casu dicēdū idē qd de arta qd potest
cōtrahere cū vno: z nō cū alio: vt. i. s.
pone qd est arta. B.

Sed qd si qs nō pōt copulari cum
xgine s. cū corrupta? R. fm Lho. in 4.
di. 34. Possūt medicinalr cum aliq in
strumēto claustra pudoris frāgi. Nec
ēēt h⁹ dī nām: qz nō fiēt ad delectatōez
sed ad medicinam.

Quid si qs mouet ad pulchrā z nō
ad turpē? R. fm Lho. vbi s. h⁹ modi
abhomīnatio mulieris nō ē cā nālis s.
accidētalis: z idē idē iudiciū ē qd de ma
leificio. de q. i. s. an pñ. z sequētib⁹.

Quid si vir sciat se frigidū et ineptū
et tamē sciēt dñt cū aliq? R. f. Ray.
Si mulier vult cohabitare nō pōt vir
ab ea recedere: ar. ex de eo q dux. i. ma.
quā pol. c. p. et ex eo. cōsultatōi. Et quas
tāq vxores hñe nō pñt: hñant vt sozo
res: vt in. c. cōsultatōi. in fi. Et idē dicen
dū si mulier sciens se artā dñt cū aliq
qz si vir cohabitare velit non poterit illa
discedere. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 25.
Et hec intelligēda sunt fm ea que sta
tim dicentur in. s. se. B.

Quid si vir scienter cōtraxit cuz ar
ta? R. fm Inno. Teneat cū ea stare vt
frater et sozor. Si tamē cōtrahat cum
alia tenet mñmoniu qñis nihilomin?
pñā vt sozore tenere et alere teneat.
Et eodē modo si q mulier sciēt dñt
cū frigido vel impotēte dz ei cohabitare
vt sozor. Et sñt dñ si frigidus et arta sci
enter dñerūt. A. Lon. Ray. vt p3 in sū.
con. eo. ti. q. 26. Sed dñst. ait q nulluz
ius dñat vt aliq cōpellatur talem re
tinere. sed q si consentiūt sñ cōmorari
hoc facē pñt qñ diu eis placebit. Idem
dicit glo. in. c. laudabilē: ex eo. et ibi eaz
sequit dñs An. de Bu. Et si sic cōmanē
tes ambo vel alī iboneste viuāt volē
tes sic luxuriā suā palliare: epus dz oc
currere fm dñst. vt p3 in dicta. q. 26.
vbi ēt fm Ray. dñ. q possit vn? petere
separatōem si alter eoz viuēt incōtinē
ter vel alī inboneste. vel si vnus male
tractat aliū et noller se corrigere. B.

Utrū artatio mulieris sit semp im
pedimētū cōtracti matrimonii. R. f. Ray.
Ray. Si absq periculo pōt subueniri
bñficio medicine vel per futuz vsum
viri pportionatu. A. De vsu h? mōi vi
ri tenēdū ē: vt. l. dicet. B. non ipedif
dñere mñmoniu: ex de frig. et male. ex
lñs. Si hō non pōt aliquo mō sine gra
ui dāno et periculo subueniri: certe se
parabit et poterit se copulare alī cui
forsitan apta foret vel cuius respectu
subueniri possit. Qd si per vsum secū
di facta sit idonea pmo reddeat pmo:
etiā si pñ? cū alia dñerit quam in hoc

casu dñmittere debz et ad pñmaz redire:
nisi ipsa pñma ad religionē transeat: et
sic solēni voto se astrinxerit ad cōtinē
tiā. tunc. n. remanebit cū secūda cuz q
cōtraxerat post factū diuorziū. Itē non
teneat redire ad pñmā si ipsa al? fuēr for
nicata ita q p illā fornicatōem velit
eā dñmittere quo ad thozū. Si hō ista
simpler votū de cōtinētia fecit: et p? ea
nihilomin? nupfit publice secūdo: non
pōt repellī a pmo ptextu fornicatiōis
q fornicata fuēr cū illo secūdo qñ diu
de pmo mñmonio dubiū erat: sed am
modo nō debz cū illo secūdo remāere.
Becōia ex eo. fraternitatis. A. Ita
intelligēda sunt fm ea que dicent. i. s.
Quid fiet. B.

Quō cōstabit q illa que fuit sepa
ta a pmo p p artitu dñē sit facta ido
nea ei per vsuz cū secūdo? R. f. Ray. Dñl.
per iuramētū matronaz a quib? inspi
cietur ipsa: vel forsitā vterq. A. Idem
in sū. con. eo. ti. q. 4. B.

Quid fiet si reddita pmo cognosci
nō possit? R. fm dñst. Remanebit p
triēniū cū ipso quasi psumat malefici
atus et si interiz eā cognoscē pōt: cuz il
lo erit: al? lapso termio restituē secun
do sine spe q iterū reddatur pmo. A.
Idē dicit glo. super dictū. c. fraternita
tis. l3 glo. Ray. dñeritq ista restitutio
facienda est secūdo et tertio et vsq ad
infinitū. Et fm dñst. considerandū est
an cognoscibilis fuerit pmo sicut scō
puta qz hoies erāt eiusdē stature et cō
ditōis et sic restituē. Sed si nō fuēr co
gnoscibilis ppter disparitatē cōditōis
nō restituē. Et ad hoc videt sonare lñ
dicti. c. fraternitatis: vt et nōtur in sū.
cō. eo. ti. q. 5. Unde et si a pmo nullo mō
poterat cognosci sine corpali periculo
nō fuit inter eos mñmonium fm glo.
Ray. Uin. Jo. Tan. et Hugl. ar. a dñio sē
su in dicto. c. fraternitatis. ex hō ibi
posito: absq corpali periculo. et ar. i. c.
ex lñs. eo. ti. fm vnā expositōem. Ideo
in hoc casu si per sequētē vsuz secūdi
viri reddat idonea pmo: nō ppter hoc

restituatur ei sed remanebit cum secundo: ut in sum. con. eo. ti. q. 6. **B.**

Sed nunquid potest contrahi in matrimonium cum illa que est arta si per incisionem potest fieri apta? **R.** secundum hunc dicitur: hunc quod non credit nisi facta incisione. Quod si ante incisionem ducatur ea: tunc si facta incisione adhuc durer prius consensus: sufficit ad matrimonium. **A.** Idem in sum. con. eo. ti. q. 7. et s. licet hunc dixerit quod sit opus nouo consensu: ut ibi patet. Et ista faciunt id quod habetur in impedimento 3. §. 3. et per his que ibidem dicuntur in additioe. **B.** Si homo non durer vel non de nouo consentiat in eam aut non carnaliter cognoscat eam: potest ab ea recedere et alia supducere. Quod si nolit pati incisionem non est cogenda maxime cum timeatur periculum. **A.** Idem in sum. con. eo. ti. q. 10. **B.**

Pone quod est arta vni et apta alteri nunquid potest habere? **R.** secundum hunc dicitur: Contra heret potest cum illo cui potest sine periculo commiseri cum alio non tenet matrimonium. **A.** Idem in sum. con. eo. ti. q. 9. Idem etiam si mulier esset inepta ad reddendum debitum propter latitudinem in hosti. et in sum. con. eo. ti. q. 11. **B.**

Circa impotentiam coeundi quando est propter impedimentum accidentale puta per castrationem queritur an tales habere possint? **R.** non. Indubitanter tales quod omnino inepti sunt ad reddendum debitum habere non possunt et si contraxerint diuidendi sunt: quoniam nullum est matrimonium: ex eo. q. sedem.

De impotentia coeundi que est per maleficiu. **R.** secundum hunc dicitur: Thoma. i. 4. di. 34. sic tenendum quod si maleficiu superueniat in matrimonio ante carnalem copulam: tunc si maleficiu est perpetuum impedit et dirimit matrimonium: ita quod celebrato diuortio vir aliam poterit ducere. Si vero et mulier poterit cum alio contrahere. 33. q. i. si per sortitias. ita tamen quod si mulier ipsa procurauerit maleficiu non potest petere diuortium. quia sua culpa ad hoc deuenit. 50. di. si euangelica. et notatur in dicto. c. si per sortitias. **A.** s. in glo. **B.** Si homo maleficiu est temporale: non impedit nec dirimit matrimonium. Et a principio quod maleficiu quodlibet presumitur temporale: sed per quod coniuges per triennium si cohabitauerint deinde res operam carnali copule si adhuc durat impedimentum: presumitur maleficiu esse perpetuum: ut ex eo. laudabile. et c. vlti. **A.** Idem dicunt etiam alii doc. ut patet in sum. con. eo. ti. q. 13. et 14. **B.** Sed qualiter intellegendum sit cohabitatio triennii habetur super diuortium. §. 6.

Quid si post triennium diuortio celebrato redeat potentia se cognoscendi? **R.** Varie de hoc sunt opiniones. Tenendum tamen est secundum quod videtur sentire Thoma. in 4. di. 34. v. 3. quod si maleficiu fuerit vniuersale respectu cuiuslibet persone: tunc si alteri nupserit ostendit maleficiu non fuisse perpetuum. vnde debet redire ad primum. Si autem maleficiu fuit particulare respectu specialis persone: tunc cum vtrique detur licentia contrahendi cum alio non potest ad primum matrimonium redire: cum primum matrimonium nullum sit. et secundum hoc videtur. **A.** Sed certe non video quomodo aliquo modo possit sciri quod impedimentum fuerit vltimum respectu cuiuslibet persone: quia cum quilibet habet expiri per triennium: ut in c. si ex eo. q. 6. est impossibile. Unde ut patet in sum. con. eo. ti. q. 15. Alio die simpliciter quod etiam si prius cognoscendi redeat non restituitur. 33. q. i. si per sortitias. i. si. ut ibi patet. Hoc intelligendum quod deuenit ad secundum matrimonium. Ibi etiam dicitur quod si forte sanari non potuerit separari valebunt. Sed postquam alias nuptias experierint in carne illis viuentibus quibus iuncte fuerint poribus quos reliquerant etiam si possibilitas concubendi eis reddita fuerit reconciliari nequebunt. **B.**

Utrum maleficiu per aliud maleficiu sit tollendum. **R.** secundum Thoma. vbi dicitur. Si maleficiu non potest remoueri nisi per aliud illicitum: ut per demonis auxilium vltimum modum: etiam si sciret sic posse reuocari: nihilominus impedimentum perpetuum iudicatur. quia remedium non est licitum. Idem per. Al. et hosti. Et addit hosti. quod si alii remedia videantur vana tolerari: potest tamen retundere vana vanis. non autem dicit de illicitis. **A.** Sed certe omnia vana remedia non valent

sunt illicita et perniciosa. 26. q. 2. ult. **B.**
Qualiter autem et quando sit faciendum divorcium
propter impotentiam coeundi: vide §. divor-
tium quasi per totum.

Impedimentum

16. de matrimonio tracto §
in dictum ecclesie. Circa quod sciendum quod illi
inter quos matrimonium indicitur non debent
contrahere. si tamen contraherent non sunt sepa-
randi nisi ad tempus ut agatur penam quod man-
datum ecclesie contempserunt: ex de matrimonio
tracto. contra indic. ecclesie. per totum.

Interdicta etiam sunt matrimonia clade
stina: et debent promitti bana: ut dictum est
§. impedimentum p. §. 7. Item de talibus ma-
trimoniis habetur. i. legitimus. §. p. et §. debi-
tum. §. si. et i. matrimonium §. §. si.

Impedimentum

17. de impedimento feriarum.
Ubi sciendum quod tempore feriarum secundum Ray. pos-
sunt contrahi sponsalia et etiam matrimonium
quod fit solo consensu: sed transactio vxor-
is et omnis nuptiarum celebratio prohibetur
ex de matrimonio tracto. §. indic. per totum.
33. q. 4. non oportet. et tribus. c. sequentibus.
A. Hostiensis in sua summa ut et notatur in
summa. con. li. 4. tit. 27. q. 1. dicit se putare quod
etiam prohibetur consensus. quod his diebus
non insonit ecclesia auctoritate sua. Sed
in. c. capellanus. ex de feriis. hoc non affir-
mat: sed opinionem quorundam recitat. For-
te potest dici quod simplicia sponsalia etiam
de preterito non prohibentur: ut dicit Ray. cum
quo con. glo. i. dicto. c. capellanus. nisi for-
te fieret cum magnis solemnitatibus cuius-
modi vel sicut: a quibus his temporibus cessat
re: quod spiritualiter deputata sunt ad penam et
dei honorem. 33. q. 4. non oportet. Et hoc casum
potest intelligi dictum Hostiensis. B. Luitus pro-
hibitois roem assignat Thoma. in 4. dist.
32. dicens sic. Quia noue sponse traducun-
tur aius coniugum magis ex ipsa nouitate
ad curam carnalium occupat. et ideo in nupti-
is consueverunt signa multa leticie dispo-
nere ostendi. et propter hoc illis temporibus in
quibus homines precipue debent se ad spua-

lia eleuare prohibetur et nuptias celebra-
ri. Hoc autem est ab aduentu usque ad epi-
phaniam propter rationes que secundum antiquos
canones fieri in natiuitate coiter. solet
A. de consensu. dist. 2. et si non frequenter. et c.
seculares. B. et a septuagesima usque
ad octauam pasce propter rationem pascale
et a tribus diebus ante ascensionem usque ad octa-
uam penthecostes propter preparationem ad
rationem illo tempore sumendam. Et de premissis
duobus temporibus habetur. 33. q. 4. non oportet.
et tribus. c. se. De ultima extra de feriis.
capellanus. ubi etiam Guil. dicit. quod con-
trarium faciens mortaliter peccat. A. Item
in summa. dicta. q. 1. B. Sed tamen ut Thoma. sub-
dit in illis diebus nunquam est prohibetur de-
bitum exigere. quod non est. tanta distractio
aiozum in redditum vel in petitionem debiti
sicut in celebracione nuptiarum. A. Potest
dici quod etiam si non sit prohibetur ex precepto.
est tamen de consilio diligenter amplecten-
do: cum predicta ratio ad penam et deuotionem
non deputentur: ut patet per 33. q. 1. Ambrosius in sermone de
aduentu: ubi de his loquens dicit. Non so-
lum ab omni immunditia sed etiam ab vxoribus
propter studiosissime contineantur. quod et po-
tetur. 33. q. 4. fratres. B. Bona tamen prohibetur
ex actio debiti in diebus solemnibus et ieiun-
niis: ut dicitur §. debetur coniugale. §. 7.

Sed nunquid in predictis diebus inclu-
ditur octaua epiphanie? R. Non. quod non in-
uenitur prohibetur. Nam si canon hoc volu-
isset certe expressisset: sicut expressit de octa-
uis pasce. 33. q. 4. non oportet. Sed nec Thoma.
nec magister sententiarum de ipsis octauis ali-
quam faciunt mentionem: sed aliquid minus bene
dixerit contrarium. A. Dictum istorum potest sal-
uari in locis in quibus est de consuetudine.
Nam in contrahendo matrimonio seruanda est
consuetudo honesta: extra de consan-
z affini. quod dilectio. B. Similiter non
includitur infra predictum tempus il-
la dominica que est post pentheco. quia
ipsum festum non habet diem octauum
Unde in ipsa possunt nuptie celebrari
extra de feriis. c. capellanus. in fi. A. Item
fuit dictum glo. Ray. ut patet in summa.
confessio. co. titu. q. 2. Sed in dicto. c.

capellanus. hoc nō clare pbat. Unde z
hosti. ibidē dicit dñi. s. q. nuptie non
pnt fieri i illa dñica p penth. s. qñ agis
festum trinitatis: s. i crastino sic. B.

Opubes dicitur

cōit puer ifra. i. 4. añū cōpletū
Puella ifra. i. 2. ex de spō. impu. ex lit
teris. Dis. n. annis transactus dicit an
ni discretōis. ex de regu. cū te. A. Por
us incipit. cū sim. z. c. cū virū. Et anni
discretōis dicit a septēnio sup. quo ad
cōfessionē: vt p3 p glo. in. c. ois. extra d
peni. z re. dūcta glo. in. c. p. de delic. pu.
B. z. c. significatū. z ex tunc dicitur pu
beres. Pōt etiā dici pubes qui vel que
ex habi tu corporis pubertatē oñdit z
generare seu ocipe pōt. ex de spō. im
pu. puberes. An ipubes possit dñe ma
trimoniū: vide. i. matrimoniū. 2. §. p. Et
an sponsalia. vide. i. sponsalia. §. 4.

Incendiarium Reg foralegiū. 2. §. 5. z. 6.

Incendiarium of fm Ray. z

Buil. g. incendit auctoritate p
pria ciuitatem vel villā: mansionem
vel segetē z silia aliena malo studio:
vt p odio vt vidicta. 23. q. vlt. pessimā.
iz. 2. cū duotissimā. Sec. si facit iussu
eius q hēt prātē indicendi belluz qd ē
iussu. Itē incendiar' est qui incendi fa
cit p dicta. aut cōsiliū vel auxiliū ipen
dit. A. Sec. cēt si qs domū ppriā vel
segetē incēderet. qz lz peccaret re sua
abu tēdo: nō tñ tenet pena incendiarit:
nisi dolo malo hoc facit. s. vt per incen
diū rei sue aliena icēderet bz glo. Ray.
z Ul. vt in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 9. B. Et of
malo studio qz si q casu vt negligētia
hoc faciat: nō iudicatur vt icēdiarius.
A. Hoc vep quātū ad penā. sed q ad in
teresse dānificati bñ tenet ex negligē
tia: vt in. c. st. ex de iniur. Tenet etiā q
ad penā si tā lata culpa fuit vt luxurie
aut dolo sit prima: vt in. l. p. ff. de in
cen. B. Lon. hosti. z host.

Que pena icēdiarii? R. Scōz leges
ē vt ipse igne cremet aut capite puni
atur. ff. de incen. rui. z nan. l. q. edes. z. l.
p. l. z vlt. ff. d. pe. l. capitaliū. §. icēdiarii
ff. ad. l. cor. de sicca. l. si qs dolo. A. Le
matur ppe qui incēdia fecerit itra op
pidū: vt in dicto. §. incēdiarii. Qui ho
casaz aut villā leui' puniūt: vt ibi. Et
ita intelligit qd hētur in dicta. l. qui
edes. vbi dicit. Qui edes acerrum ve
frumēti iuxta domū positū cōbussit
vinet' hberatus igni necari iubetur.
Et q appellatione edii oēs spēs edifi
cii continent. Sz in dignitate positi ca
pire puniūt: vt i dicta. l. s. vbi dicitur.
Qui data opa i ciuitate icēdiū fecerit
si humiliori loco sint bestis subici
lēt. si in aliquo gradu exites id fecerit
capite puniuntur: aut certe in isulam
deportant. B. Scōm canones ho est
pena multiplex. Nā incēdiarii eccliaz
vel locorū religioz vel cimiterii v'
spacii pūlegiati in circuitu ecclie: ē ex
cōcatus ipso iure: qui etiā postq fue
rit denūciat' non pōt absolui nisi a pa
pa: vt dictū est §. absolutio p. §. 3. z sup
excōcatio 4. Que aut sint loca pūile
giata habes s. emunitas cōfugiētium
§. 3. Incēdiarii ho alioz locorū cū man
dātibus cōsulētib' z fanētib': sūt excō
municādi. 23. q. 8. si qs mēbroz. z. c. pessi
mā. z isti etiā postq fuerit denūciati n
nisi a papa possunt absolui: vt of sup
absolutio p. §. 3. Tales ē icēdiarii in q
busdā locis ipso facto hēntur p excōi
catis ex cōsuetudine: lz reuera absz con
stitutōe aut snia non iferat excōcatio
A. De hoc dic vt s. excōcatio p. §. 6. in
additōe. B.

Incertoium resti

tutio siue dispensatio: vide. i.
restitutio 6. per totum.

Incestus quid sit z qd s

ue habes sup

fornicatio. §. p. z. i. luxuria. §. p.

Indulgentia. Quis
possit

concedere indulgentias? R. fm Tho. in 4.º dis. 20. solus papa. quia ipse solus plenaria hēt p̄tate: prout vult potest indulgentias facere. causa tamē existēte legitima. Archieps quoq; licz nō sit iudex ordinarius omnium de sua prouincia: vt sn̄. archiepiscopus. s. 3.º potest tamen nō solum in sua dioecesi: sed ē in tota sua puincia indulgētiās concedere dūmodo non excedat statutum gnālis concilii. ex de pe. 7. re. nostro. Item hoc p̄nt episcopi in sua dioecesi: nec per peccatus tollitur eis talis potestas. qz est potestas iurisdictionis. A. nisi esset p̄tati ex q̄ ligare aliq̄ cēsurā eccl̄iasticā qz tūc n̄ p̄t absolue nec ligare: vt s̄. absolutō p̄. s. p̄. 2.º B. Sacerdotes nō parochiales aut decani non possunt nisi sibi ex concessione ab episcopis facta. A. Simili nec etiā alii p̄lati inferiores episcopis: vt abbates et huiusmodi: vt extra de exco. p̄zela. accedentibus. quia eis dispensatio cōis thesauri cōmissa non est. tamē possunt concedere participatōem bonorū cōgregationis sibi cōmissae. Nam hec participatio fit per mutuam caritatem: s̄ in indulgētia requirit auctoritatē. fm pe. vt in sū. cō. li. 3.º ti. 34. q. 184. qui ē dicit q̄ cōfirmat? etiā aq̄ sit sacerdos pōt indulgētiās facere. et etiā legati non sacerdotes: vt ex de pe. 7. re. q̄ aut. quia hec potestas magis cōpetit ex iurisdictionē q̄ ex ordine. Hosti. nō dicit q̄ electus cōfirmat? an ep̄alem cōsecratōez tutius facit si a talib⁹ abstineret: maxime si non sit sacerdos: vt p3 in ea. q. B. Est autē per conciliū limitata quātitas per hunc modū. Quādo dedicat eccl̄ia non debet nec potest indulgētia extendi vltra ānum siue ab vno siue a plurib⁹ ep̄is dedice. In āniuersario vero dedicatōis: aut etiā ex quacūq; alia causa non potest dari indulgentia nisi. 4.º dicitur: ex de pe. 7. re. c. 3. ex eo. in fi. et hoc siue concedat ab vno ep̄o siue a multis. quia nunq̄ excedit p̄dēat taxatōem: ex de peni. indulgentie. lib.º

6.º A. Ibi dicit. Indulgētie que ab vno vlt̄ p̄lib⁹ ep̄is i eccl̄ay dedicatōib⁹ vel aliis q̄buscūq; casib⁹ cōcedūtur vires nō obtinēt si statutū excesserit concilii generalis. B.

S̄ nunquid indulgentie valēt aliis q̄ subditis eoz q̄ eas faciūt? R. Valēt illis q̄b⁹ p̄p̄rii ep̄i cōcesserūt vt p̄sint: ex de pe. q̄ aut. A. Et non solū ep̄i: sed etiā p̄p̄rii sacerdotes inferiores h⁹ pōt sūt cōcedē fm quosdā. quia tunc nō ip̄i si dant eis indulgētiās: sed cōcedunt vt remissiones ab ep̄is facere eis p̄sint: vt sic i absolutōe penitēt̄ p̄ diuersos modos. p̄uideant liberādi a peccat̄ et a penis: qd̄ ē officii sacerdotalis. Et cū hoc con. Hosti. et Huil. durā. dices q̄ cū confitens h3 multa peccata mortalia p̄ q̄bus forte tota vita hoīs q̄rum ad se p̄tēnē p̄niam non sufficēt: tūc sacerdos hoc exponat penitēt̄ et addat. Un̄ inuigo tibi q̄ q̄diu viues dicas toties i die p̄r n̄f. vlt̄ s̄ile. qz p̄nie arbitrarie sūt. Debet etiā dicē. Concedo tibi q̄ p̄sint tibi oēs remissiones a quocūq; fient. al̄ ei non p̄descent. d. c. q̄ aut: vt in sū. cō. eo. ti. q. 189. B. Quā autē exne⁹ ep̄s dat indulgētiā i vno loco: indulgētia ei⁹ valet t̄m subditis suis. vt Hosti. dicit. A. et aliis q̄bus concessum est: vt statim patuit. B.

Utz indulgētie faciēde sint p̄ subsidio tp̄ali. R. fm Tho. et pe. i 4.º dis. 20. pro tp̄alib⁹ nō sūt sp̄ualia dāda. ideo indulgētie dāde sunt p̄ncipalit̄ p̄ vtilitate sp̄uali et nō p̄ subsidio tp̄ali. A. Id̄ i sum. con. eo. ti. q. 185. B.

An indulgētie i foro dīno aliqd̄ valeant et quātū. R. fm pe. vbi s̄. In eccl̄esia ē thesaur⁹ meritoy tā ip̄ius eccl̄ie q̄ xpi cui⁹ thesauri p̄lat⁹ hēt clauēs. et disp̄sare pōt. et sic indulgētia valz. Quatuor t̄m requirūtur ad hoc vt valeant Duo ex parte dant̄. s̄ auctoritas et causa rōabilis. Alia duo ex parte suscipiētis. s̄ q̄ sit in statu merēdi. et vt faciat illud p̄ quo indulgētia daf. Lon. Tho. et Al. A. Idē in sum. con. eo. ti. 180. vbi ē

dicitur qd cā rōnabilis ē utilitas ecclie,
quia thesauri ecclie p ei' necessitatib' di
spensādi sunt. **B.** valēt igit indulgen
tie quātū sonāt. vj. 40. dies indulgētie
valent tātū q̄tū. 40. dies pnie hz taxa
eodem factā siue a iure siue a sacerdote
siue a iusticia diuina. Dies. n. isti siue an
ni nō sūt anni celi nec purgatorii: sed
mūdi. z sicut ī mūdo. 40. dies pnie pl'
valent vni pficiēti cū maiori seruoze
q̄ valeāt alteri: ita. 40. dies indulgētie
plus valent illi qui cū maiori caritate
seu rei date quātitate accedit. **Sarj cō.**
Tho. z Ray. Et addit **Tho.** q̄ qui vici
nior est ecclie: z etiā sacerdotes z clēci:
ita consequitur indulgētiā sicut remo
ti. **A.** Idē in sum. con. eo. ti. q. isi. **B.**

Quid cū pnia alicui' ē. 7. annorum
z ipe successiue dat. 7. nummos ecclie
alicui que habet indulgētiā vnius ani
nungd liberat' est? **R.** fm **Hosti.** Nō
dubitiū q̄ liberat' est quo ad eccliam
militante: ex de pe. z re. cū ex eo. 5. ad
huc prelat'. tamē si indiscrete facit bu
iusmodi indulgētiā se onerat. Et con
sulim' q̄ ille qui acquisiuit buiusmōi
indulgētiā nō vtatur eis in hac vita
sed referret in purgatorio vbi graui
sima erit pena. **A.** Idem in sum. con.
eo. ti. q. isi. **B.**

An quis toties hēat indulgētiā q̄ri
ens intrat eccliam: vbi posita est. **R.**
fm **Tho.** in 4. dis. 20. Aliquādo idulgē
tia determinata est ad tps: puta q̄cūq̄
vadit ad talē eccliam vsq̄ ad tale tps
hēat tātū de indulgētiā. z tunc itel
ligitur semel tñ. Aliquādo indulgētiā
est p̄bēnis sicut ī ecclia beati petri
ī Roma. 40. dierū. z tunc quoties quis
vadit totiens indulgētiā cōsequit'. **A.**
Idē in sū. con. li. 3. ti. 34. q. isi. **B.**

Quib' p̄sunt indulgētie? **R.** hz p̄e.
Nō valent exētib' in peccato morta
li. q̄ manēte offensa reatus pene tolli
non potest. Valent autē religiosi sicut
secularibus. Quin ē si sit indulgētia
de dando possūt dare si non habeant
administratōem vel licētiā dandi a su

is plaris. Prelatus etiā hz sibi p̄i p̄ et
p̄ncipalr indulgētiā dare nō possit: p̄t
tamē vti indulgētia aliis data: z sub
eadē forma. **Lon. Tho.** vbi 5. **A.** Idem
in sū. con. eo. ti. q. isi. **B.**

Utrū indulgētia valeat illi q̄ liben
ter faceret illud p quo dat: sed non po
test. **R.** fm **Tho.** in 4. dis. 20. Non. q̄
indulgētia tñ datur sub hac forma. s.
vt faciat vel det hoc vel illud. Idem
Al. A. Idē in sū. cō. eo. ti. q. isi. **B.**

Utrū vn' possit alteri indulgētiā
mereri. **R.** fm **Tho.** in 4. dis. 45. Nō
pōt: nisi pcedat ex intēde dantis. Uñ
possz si indulgētia fieret hoc modo di
cendo: q̄ ille qui facit vel p quo fit ha
beat talē indulgētiā. **Lon. Al. A.** Idē
in sum. con. eo. ti. q. isi. **B.** Et sile dicē
dū est de his qui sunt in purgatorio.
quia si fiat sub hac forma. Quicunq̄
fecit hoc vel illud ipse vel alius p q̄
facit in purgatorio detent' habeat ta
lem indulgētiā: valebit illi: al' non
Nec ppter hoc sequit' q̄ platus possit
p suo arbitrio aīas a purgatorio libe
re quia ad hoc q̄ indulgētie valeant
requiritur causa conueniēs indulgē
tiā faciendi. **Lon. p̄e. z Inno. A.** Si
milit' Ray. z glo. eius. Sed **Hosti.** dicit
simpliciter q̄ ex vi indulgētie non va
lent buiusmodi defunctis remissiōes:
cuz nō sint de foro ecclie. s. bona ope
ra quibus quis meretur indulgētiā
vt elemosyne vel peregrinationes va
lent eis sicut z alia suffragia ecclesia
stice emunitatis: vt in sum. confes. eo.
titu. q. isi. Sed certe non videtur ratio
quare ad defunctos possit transferri
meritum bonorum operum: z nō me
ritum xpi vel militantis ecclie. Un
de si papa huiusmodi faceret indulgē
tiā: non debēmus os ponere in celiz
de plenitudine potestatis eius temere
dubitando scdm glo. Ray. z in dicta. q.
isi. **B.**

Quid de illo qui cōsequit' generalē
indulgētiā positā per papam? **R.** fm
fm **Hosti.** Statiz. euolat si ī tali statu

decedat. A. Lon. glo. Ray. vt in sū. con.
co. ti. q. 182. B.

Utrū cruce signatus q moris anq
iter arripiat beat indulgentia? R. fm
Tho. in quolibet. Forma consideranda ē
Nam si cōcedat accipiētib? cruce statim
hēt etiā si decedat anteq iter arripiat
Sec? si cōcedat trāseūtib? A. Lō. glo.
Ray. vt in sū. con. co. ti. q. 192. B. Pre
cipitur in xte obediētie sub pena ex
cōcatōis. A. Lex dicit sub iterminati
one maledictōis eterne: vt i cle. religi
osi. de pūil. de qua. i. B. religiosi ne
p̄dicent indulgentias discretas: vt i cle.
religiosi. de pūil. De q̄stuariis q portāt
indulgentias aut predicant: habetur. i.
q̄stuarii.

Infamis. Duob? mo
dis est aliq

infamis. s. de facto et de iure. In
famis de facto est cuius apud bonos et
grauiter grauata est opinio super crimi
ne aliquo. Infamis de iure est quē ius
ponit esse infamē: vt qui cōuict? est de
furto. vel q pugnat in arena p lucro
xpla h? modi. A. Hoc fuit dictum glo.
Ray. vt patz in sū. con. li. 3. ti. 25. q. i. B.
Dis aut infamis tā de iure q de facto
debz spelli a p̄motōe: siue sit dignitas
siue ordo: qz porte dignitatis infamib?
patere non debēt. oī. si. q in aliquo. ex
de iure iur. infamib? li. 6. A. Hoc fuit
dictū Ray. vt pz in dicta. q. i. B. Item
infamis nō pōt eē iudex vel pcurator:
ex de iudi. cū deputati. A. Parū vī fa
cere. sed plus facit de iur. c. infamib? B.
Itē repellit ab accusando. ff. de accu. l.
q accusare. Itē a testificādo: nisi in ca
sibus. ex de testi. c. testimoniū. A. nisi
eēt in integrū restituit? vt. i. testis. §. 5.
B. Itē a postulādo. ff. de postu. l. i. de q
postulātōe hēt. i. postulatio. §. si. Hoc
aut de infamib? sic suspiciat dicta sus
ficiāt. Alia p̄ta potes vidē. 3. q. 7. §. por
ro in tex. et glo. Qualit? et qñ infamatis
sit indicenda purgatio: vide infra pur
gatio. §. 2.

Infidelis. Utrū liceat
fidelib? cōi

care cū infidelib? R. fm Tho.
scōa scōe. q. 10. Qui in fide firmi sunt
ita q ex eoz cōcatōe cū infidelib? spe
rat magis illoz cōuersio q hoz subue
sio: nō sūt p̄hibēdi cōicare cū infidelib?
Simplices autē et infirmi p̄hibendi sūt
ne sine magna necessitate cum eis cō
uersentur.

Que infidelitas sit graui? peccatū?
R. fm Tho. vbi s. Heretici quidez q
p̄fitem? legē euangelii et eā corrūpunt
grauius peccāt q iudei qui fidē nunq
susceperūt et iudei q suscepērūt figurā
ei? i veteri lege quā male interpretan
tes corrūpunt grauius peccant q gen
riles q nullo mō fidē euāgelii suscepe
rūt. Possēt tā fm quid aliter cōparari.

Utrū cum infidelib? sit disputandū
R. fm Tho. vbi s. In disputatione fi
dei cōtra hereticos duo sunt cōsiderā
da. Unus ex parte disputantis. qz si di
sputat tanq de fide dubius: et experiri
volēs veritatē: tūc peccat pculdubio
tanq infidelis. Si aut disputat ad con
futandū errores vel ad exercitiū: lau
dabile est. Aliud est cōsiderandum ex
parte audiētiū vtrū ipsi sint instructi
et firmi in fide. tunc. n. nullū est pericu
luz disputare. Aut si audiētes sint sim
plices et i fide titubātes. Circa tales di
stinguēdū est. qz si sūt sollicitati ab infide
libus nitētibz in eis fidē corrūpere:
tunc necesse est publice disputare dū
mō inueniantur aliqui ad hoc idonei.
Per hoc. n. simplices in fide firmabun
tur et tollet infidelibus decipiēdi facul
tas. Si xō nō sūt sollicitati: tūc pericu
losum est publice disputare de fide co
rā simplicibus quoz fides etiā ex hoc
ipō ē firmior q nihil diuersū audierūt
et iō non expedit eis vt audiāt xba infi
delium disputatiū d fidē. Prohibētur
quoq omnes laici disputare d fide pu
blice vel occulte: ex de heretici. q. cūq
li. 6. A. Et ibi dicit. Qui xō cōtrafecērūt
excōcatōis laqueo innocef. B. Utrū

liceat infideles trahere ad fidē per ali
qua data munera: vide. i. minus. §. 2.
z. i. iudeus §. 5. p. circa fi. Infidelium ma
trimoniū de hoc qre s. impedimētum
9. de dispari cultu per totū. Itē de infi
delibus hereticis vide s. hereticus. De
iudcis. i. iude. De saracenis. i. saracen.

Ingratitudo. Utrū

catū mortale. R. fm Tho. se
cūda scde. q. 107. Ingratus dī aliqis ou
plicif. Uno mō per solā omissionē: pu
ta qz non recognoscit vel retribuit vi
ces p bñficio accepto. z hoc non sp est
peccatū mortale. Nā si ingratus pter
mittat illud ad quod nō tenet. A. i. ex
obligatione necessitatis: sed ex debitō g
titudinis: quod ē vt homo aliquid libe
raliter tribuat etiā ad quod non tenet
fm eundē Tho. ibidē. B. non peccat
mortaliter: sed venialiter. quia pue
nit ex negligētia quadā seu indisposi
tione. A. i. hōis ad virtutē: vt pz ibidē
B. pōt tamē eē mortale ppter interi
orem cōtēptū: aut si sberabat illud qd
ex necessitate debet bñficio siue sim
plicif siue in aliquo necessitatis gradu.
A. vt si omitteret facere quod pmissit
ppter acceptū bñficiū. aut si bñfici
enti non subueniret cum posset in no
tabili necessitate. B. Alio modo dī ingra
tus nō solū qz ptermittit s; z cōtrariū
agit. Et hoc etiā fm conditōem eius
quod agit qñq est peccatū mortale:
quandocq veniale.

Utrū ingratū beneficia sint subtra
henda. R. fm Tho. vbi s. circa igratū
duo sunt cōsiderāda. p qdem qz ipe sit
dign' pati. z sic certum est qz meretur
beneficii subtractōem. 2. cōsiderādū
ē qz oporteat bñficiū facere. p nāq
non debet esse facilis ad igratitudinē
iudicādā. Nā forte non occurrit bñfici
ato facultas aut debita opportunitas
retribuēdi. 2. debz tendē ad hoc qz de
ingrato gratū faciat: qd si nō pōt p be
nificio facere forte faciet secūdo. Si
hō ex bñficiis multiplicatis ingratitu

amem augeat z peior fiat: dz a benefi
ciorum cessare exhibitōe.

Iniuria. Quedam est

enormis qdaz
nō: vt s. enormia. §. 2. A. De
liis s. absolutio 2. §. si. in additōe. B.
Utrū aggrauet iniuria ex hō qz omit
tatur in psonā pñbus cōiunctā. R. fm
Tho. scda scde. q. 65. Leteris paribus
qto aliq iniuria i pñes redūdat: tanto
ē grauius pctm. Et inde ē qz graui' pec
catū ē si aliquis pcutiat pñcipem qz p
uatā psonā: qz redūdat in iniuriā toti'
multitudinis. Cum aut infer' iniuria
in personā cōiunctā alteri qñcūqz.
tunc iniuria illa ptinet ad duas perso
nas: z ex hoc ipso aggrauat pctm. Quō
z qñ liceat iniuriā persone vel rerum
repellere: vide s. bellū p. §. 2. De mate
ria iniuriarū: vide. i. patiētia.

Iniusticia. Utrum fa

ciens iniu
sticia sp peccet mortali'. R.
fm Tho. scda scde. q. 70. Lū iniusticia
cōsistat in nocumento alterius: mani
festum est qz cōtrariat caritati. Itē ex
suo genere ē peccatū mortale. Ille tñ
qui in paruis facit iniusticiā deficit a
pfectōe eius qd est iustū facere inquā
tū pōt reputari non esse oīno d volūta
tes eius qui hoc patit: puta si auferat
aliquis alicui vnū pomū v' aliqd tale
d quo pbabile ē qz ille nō ledatur: nec
ei displiceat. De iniusticia iudicis eccle
siastici vide. i. iudex 2. §. si. A. Immo
§. p. B. Item multa circa iniusticiā
iudicū vide. i. iudex p. §. 3. z se.

Inobedientia. Utrū

peccatū mortale. R. fm Tho.
scda scde. q. 105. Sic. Nam inobediētia
ōriatur caritati dei qz exigit vt ei' pce
ptis obediat. In pceptis aut oīnis ori
net qz etiā supiorib' obediat. Un' Ro.
13. Qui resistit ptati: dei ordinatōi resi
stir. Itē dīat dilectōi pñmi inquātū
supiori pñmo subtrahit obediētiā
quā ei dz. Si at pñar' aliqz tor pcepta
p

ingerat q̄ subditus ea implere nō pos-
sit excusaf. De obedientia hētur. I. obe-
dientia. per totum.

Inquisitio. Sciendū
q̄ tribus
modis pcedit cōtra aliquē de
erimine. v. p. accusatōez. denūciatōez.
et inquisitōem. Et qdem quō debeat fi-
eri accusatio hētur s. accusare. et s. ac-
cusatus. Ad denūciatōez hō d. pcedē
caritatiua amonitio: e. de accu. super
bis. et c. q̄lter et q̄n. 2. Et ad inq̄sitōez p-
cedere clamorosa insinuatō: vt in dco
c. qualr. Addit et quartus modus. sc. cri-
mē obiciē per modū exceptōis: d. quo
agis. i. inscriptio. s. p. 2. 2.

Quā et a quo sit pcedendū ad inquisi-
tōem. R. Lū subdit aliq̄s vel etiā pre-
latus offendit si per clamorē et famam
ad aures supioris peruenerit: nō gdez
ortā a maliuolis et maledictis: s. a pui-
dis et honestis: et non sel tñ sed sepe d. 3
xitarē diligēti pscrutari vt puniat si
opz: nō tanq̄ idē sit accusator et iudex:
sed q̄ denūciatē fama: e. de accu. q̄lit
et q̄n. 2. et e. de simo. l. 3. heli. A. In dicto
c. q̄lter. nō d. de ortu infamie: sed de
denūciatōe q̄ faciendā ē a puidis et ho-
nestis. Sufficit. n. fm Ray. q̄ apud bo-
nos et graues q̄ sit diffamat: nō disti-
cto a quibz ortū hūit infamia. q. 2. infā-
mia ab icerto auctore pcedit: de ascē.
di. 4. sanctū. Lon. Ber. et Hosti. in dicto
c. q̄lter. et in sū. con. li. 3. r. 3. q. 5. Et ad-
dūt q̄ tūc purgatio est indicēda saltē
ppf scādālū: ar. e. de pur. ca. accedēs.
Addit Hosti. Si nō oīno cōstaret q̄ a
maliuolis ortā infamia eēt: nec scanda-
lū imineret: nec multū sparsa eēt infā-
mia: nō eēt de necitare purgatio indicē-
da: e. de pur. ca. cū in iuuetute. Itē vt
p. ibidē. Al. dicit q̄ ad inq̄sitōem pce-
ditur ex q̄tuor causis. sc. clamorosa in-
sinuatōe: vt dictū ē. Itē ppter scāda-
li timorē: qd pōt turbare eccliam: siue
sit vnus adeo potens q̄ ipse scandaliza-
r pōt ecclie scādālū suscitare: siue sint
plures. Ad remotōem autē talis scan-

dali indicitur purgatio. et illa segtur in-
quit inq̄sitōem. Itē pōt fieri inquisitio
d. eū qui suspectus ē suo prelato vel p n-
cipi terre vel aliis bonis viris. q. 2. ex h.
indicis purgatio. Itē fit inq̄sitio ppter
periculū etiā sine infamia: sicut fit i he-
resi et in aliis criminibz que serpūt i oc-
culto. Ibidē etiā p. fm Hosti. q̄l ep̄s
ex officio suo visitet q̄libet āno quāl-
bet eccliam etiā si nulla pcedat infā-
mia. et tūc ingreere d. ex officio puro tā
de clericis q̄ de laicis. Dicit etiā q̄ ar-
chipsb. visitat si de consuetudine hoc
habeat: postea ep̄s de iure cōi: postreō
archieps eodē iure. et legat ab aplica
sede missus. Et d. h. nō currit pscriptio
e. de pscript. cū nō liceat. q. 2. nisi visita-
retur aia pclitaret. p̄uilegia tamē bñ
possunt eximere. Dec oia i dca. q. 5. B.

Qualiter pcedendū sit in inq̄sitōe
que sup̄tra singulares psonā. R. Pri-
mo quidē sciendū q̄ d. fieri i loco vbi
conuersatur psona de qua ē inq̄ritū
et q. i. paratus. e. de elec. postq̄. et e. d.
p̄scrip. quosdam. Litabit autē ipse ptra
quē inq̄ritū est. et sic debz esse p̄s
nisi per cōtumaciā se absentauit. et d.
fieri corā ecclie senioribz. A. De istis se-
nioribus non dicis in c. callat. s. bñ dīc
Hosti. Et pōt itelligi de legitimis offici-
alibz iudicis ingrentis. B. Itē exponē-
da sunt ei illa capla de qbus fuerit in-
q̄ritū vt facultatem hēat defendē-
di se. Et non solū dicta testium sunt ei
dicenda: sed etiā nomina eoz: vt qd et
a quo sit dictus appareat. et ne suppres-
sione nominū detur audacia infamādi
A. Dicit tamē Hosti. q̄ cauti iudices
cōsueuerūt tradere depositōes sine no-
minibz et noia sine depositōibz ppter re-
stium euitāda pericula: vt in sū. cō. li.
3. r. 1. q. 6. B. Itē admittēde sunt ex-
ceptōes et replicatōes legitie. Dec oia
e. de accu. qualr et quando. 2. et 5. q. 2. si
p̄mates. Et talis quidem potest oppo-
nere cōtra inq̄sitōem de suspecto. vt
q̄ sit criminofus: et cōtra denūciatōez
A. i. denūciantem: vt in dicta. q. 6. B.

vel litteras ad inquirendū impetratas.
z contra testes z dicta eoz: ex de accu.
cum oporteat. z. cum dilectus 2. Naz
nō debēt admitti testes nisi legitimi:
ex de sen. z re iudi. cū 3. z A. Item inq
sitor debet facē iurare z testificari etiā
illos qui denunciarunt: ex de sumo.
licz beli. Secus est in via accusatiōis.
quia accusator non potest esse testis:
ex de accu. cum p. Itē sciēdū q in nul
lo crimine pōt pcedi ad inquirendum
ex denunciatione nisi pcesserit fratna
correctio: vt in dicto. c. liz. de quo vide
S. correctio fraterna. §. 5.

Quat pcedēdū sit in inqsitōe gnā
liz: pnta cū cōmittit alicui inqsitio ec
clesie tam in capite q in mēbris? Rn?
Debz pcedi de plano z sine strepitu iu
dici: cū non debeat seruos dei talibus
implicari: ex de accu. olim. nō ita q oz
do iudiciarius oīno ptermittat: sed p
modū qui hēt. l. iudicium. §. p. Item i
tali inqsitōe recipiunt testes quales
in ecclia inueniunt: quia que domi fi
unt p domesticos pbari opz: ex de re
sti. veniens. 2.

In quo differt inqsitio quam fac
iudex ex officio ad clamorem fame: et
ea ad quā pceditur alio pcurante siue
pmouente. R: In multis. Nam cū p
cedit ex officio tunc is oīra quem inq
ritur cogendus est iurare q rīdeat xi
tatē ad interrogata. z hoc dico siue inq
ratur oīra determinatā personaz siue
cōtra conuētum. Si hō pceditur alio
pcurante: non est aduersarius cogen
dus iurare: ne ppter hoc pmotor inq
sitionis possit instrui: sed ipse tenet p
bare suam intentōē. alif puniet suspē
sione vel h' modi. A. l. suspendet ab
officio z beneficio: vt in. c. cum dilect?
de quo. l. B. donec se purgauerit q n
aio calūniādi crimina. pposuit: ex de
calū. c. cū dilect? Itē cum inqsitōr ex
officio pcedit publicatis attestatōib?
pōt denuo ab aliis testibus igrere: vt
z. q. 5. hēt. z. c. mēnam. Lū hō alio pcur
ante sit tunc publicatis attestatōibus

n recipiunt alii testes. qz timef de sub
ornatōe. A. Idē in sil. cō. i dicta. q. 6. B.

Que forma iuramenti testium i cā
inqsitōis? R: Si ē psonā z crimen de
terminatū: iurat testis q sup crimine
dicit plenā xitātē: ex de sumo. l. 3. beli.
Si hō est inqsitio sup statu ecclie: iu
rat de his dicere qd scit vel credit i ec
clesia refoīnāda. vel q rīdeat ad inē
rogata: ex de accu. cū dilectus. Et nota
q in talib' iuramētis non dīz nec solet
iurari de occultis. Nā secrefoz sol' dō
iudex z cognitor ē. dīz. z. erubescāt. z. z.
q. 5. consuluit. z solū deū hēt vltorem
l. de iureiur. l. iurāt. A. hic vocā
tur occulta siue secreta fm Huil. z i di
cta. q. 6. nō solū secretū cōfessionis: s; z
oē crimē de quo quis nō est infamatus
Et addit q si aligs infamat' sit de aliq
crimine: puta de fornicatōe: z sup hoc
crimine fiat inqsitio: dīz testis etiam
dicē secretas circūstantias qd nouit l;
iurauerit tenere secretum. Item q qñ
sit inqsitio gnālis: tunc si de occultis de
qbus nō pcessit ifamia aliqd dixerint
testes nō valebit dictū eoz: nec ille cō
tra quē deposuerūt ppter h' erit puni
endus: vt ex de accu. inqsitōis. B.

Quā sit inqsitio i aliquo monaste
rio: qz pvidebit de expensis inqsitōri
vel monachis q psequitur d' abbatē?
R: Pro oibus dīz puidet de reb' mōa
sterii: z nō tñ denūciatib' seu accusā
tib': sed etiā quos iudices ad psecutio
nē negotii idoneos duxerint assumen
dos: ex de accu. ex parte. z. c. oliz. A. In
his. c. nūbil dici vī de expēsis inqsitōri
sed alioz pdictoz tñ. B.

An durāte inqsitōe monachi de
beant obedire abbati? R: Debēt in li
citis z honestis dūmodo non impedia
tur psecutio negotii: extra de accu.
ex parte. z. c. olim.

Nō pōt plat' iferior suū subdit' inē
dicere ne reuelēt statū suūz vel ecclie
sue aut psoz his q missi sūt ad igredū
cōrigedū z ffoīnādū: nec tenent snie
excoīcatōis. suspēsiōis. vī in dicti oīra

huiusmodi late: nec etiā iuramēta vel
pmissiones et obligatōes alie facte ad
celandū. Jusq; ab inq̃sitorib; talis te
meritas ad aduersione digna p̃cipit ca
stigi: ex de offi. ordi. q. 2. pleriq; li. 6.

Postq; corā eo q; aliquē sup certis
criminibus inq̃sitor fuerat deputatus
eadē crimina ille cōfessus fuit: nō pōt
ipugnare cōfessionē quo min⁹ puniat:
nec ideo pōt punitōem euadē dicēs q;
super eis dē criminibus antea nō fuerat
diffamatus. vel q; per eūdē inq̃sitorē
capta super qbus volebat inquirere si
ibi tradita non fuerunt: ex de accu. post
q; lib. 6.

Si is cui oīra te cōmissa fuit inq̃si
tio sup certis criminibus pcesserit ad xi
tatē inquirendā omīssa inq̃sitiōe ifamie
te p̃nte nec reclamāte aut q̃q; super
hoc excipere non poteris impugnare
pcessū ei? ob h. q. 2. nō fuit de ifamia p̃
mitus inq̃sitiō: ex de accu. si is. li. 6.

Quis est effectus inq̃sitiōis? R. Si
inquirē oīra p̃latū siue hūtem admi
nistratōem et cōvincit: pena eius ē re
motio exemplo villici diffamati cui vi
ctum est: iam nō poteris ap̃lius villica
re. Luc. 16. ex de accu. qualiter et qñ. 2.
Si vero nō hēt administratōem pena
est arbitria fm merita p̃sone et q̃litate
excessus: ex de accu. inq̃sitiōis. i. si p̃mi
nisi. sed hoc fallit in criminibus enor̃mi
bus q̃ ordinis executōem aut retentio
nē beneficii etiā post pactā p̃niam im
pediūt: vt est in simonaco in ordine et
beneficio: ex de accu. inq̃sitiōis. In his
n. sic est sicut in accusa tōibus in iudi
cio p̃cedēdum: vt in dcō. c. inq̃sitiōis
A. Effectus aut inq̃sitionis est q̃a idu
cit degradatōem. Denunciatio hō ad
p̃niam: vt pōt colligi i dicto. c. qualiter
et qñ. et nōtur in sū. con. li. 3. ti. 3. l. 4. fm
Ray. B. Que aut dicant crimina enor̃
mia: vide s. enor̃mia. et s. crimen. De in
q̃sitorib; hereticor; hēs s. hereticus
p. s. 4. et hereticus. et s. 16. qui icipit. In
q̃sitores i certis p̃uinciis: cū sequētī
bus. et hereticus 3. per totum.

Inscriptio. Qui accu
sat aliquē
d; se inscribere. i. ad penā tali
onis si non p̃bauerit obligare: vt sup
accusatio. s. 2.

Utrūq; inscriptio sit semper necia.
R. Qñ crimē nō opponit directe per
modū accusationis vt dñūciatiōis. A.
Quādo opponeret p̃ modū penūcia
tionis: etiā tunc nō est necessaria inscri
ptio: sed caritativa monitio: ex d. accu.
qualr et qñ. 2. B. sed p̃ modū exceptio
nis: vt cū obiicitur accusatori vel testi
ad h. vt ab accusatōe vt testificatōe re
pellatur: vel electo vt a p̃morōe exclu
dat: non ē necessaria inscriptio. Sed si
obiiciat iam confirmato: puta in cōse
cratōe: obiiciens debet se obligare ad
penam exordinarīā ad arbitriū iudicis
circa vinculū inscriptiōis. Nā electus
crimine sic p̃bato perdit qd per electō
nē et confirmatōe ei fuerat acquisitū
sed p̃us habita non amittit: ex d. accu.
super his. et c. qualiter et quādo. 2. in fi.

Institutio. Capitulū
sede vacā
te pōt admittēre et instituere
i bñficiis p̃ratos a patronis si sint ido
nei: l. 3. al. talis admissio et institutio ad
ep̃m pertinet: tamē sede vacante non
pōt cōferre beneficia q̃ ad collatōis ep̃i
p̃tinent: ex de instic. p. li. 6. Instituire
heredes quomō teneat testator vide
i. testamētū 2. s. p. per totum.

Interdictum p.
cōiter. Interdictū aliud ē gnā
le: aliud particulare. Generale dicitur
quādo generaliter interdicitur regnū
aut p̃uincia siue etiā ciuitas aut cast.
A. aut villa: vt in. e. cum in partibus.
de qua. B. Et intelligēdum ē gnāle i
hoc casu etiā si interdicit terra alicui
qui nullā hēt integrā: sed tñ p̃ parte.
Particulare hō qñ de multis eccl̃is
vna vel pauce interdiciuntur: ex d. h.
sig. cum in partib; A. Idem i sū. con.
li. 3. ti. 33. q. 22. et se. B.

Quid ē dicē: infdicto talē locū? Rn°
fm Inno. Nihil aliud ē dicere q̄ infdi
cere ibi hoies hitates a certis sacris ibi
accipiēdis: z a sepultura. z q̄ cū ibi
publice celebrare z sacra conferre phi
bētur. A. Sic ḡ interdictū ē qdā eccle
siastica cēnsura q̄ q̄s phibet a partici
patōe quorūdā sacroz z diuinorū z sept
tura. Et ad hoc facit qd̄ bētur in sū. cō.
eo. ti. q. 220. Qñq̄ aut̄ ponitur z p̄ aliis
particularib⁹ phibitōib⁹: vt cū alicui
infdicti ingressus ecclesie: ex d̄ sen. exco.
is cui. li. 6°. B. locus. n. p̄ se nō est i cul
pa: nec ē sacroz pceptibilis.

Interdictū fm Inno. hosti. z Ber.
nō pōt poni sine rōabili cā. sicut nec cef
satio a diuinis: vt dictū est s̄. cessatio.
.s. p̄. z. z. ex eo. cū medicinalis. li. 6°. z ex
de his q̄ sū. a ma. par. ca. q̄siuit. Quā de
cre. Inno. z hosti. intelligūt q̄ snia in
terdicti nō est ferēda ppter culpaz ali
cui⁹ particulari persone: sed ppter culpā
vniuersitatis: nisi cū sit dñs loci: ex de
spon. non est nobis. z ex de offi. dele. sa
ne. Un̄ pōt fieri ppter delictū dñi: siue
capituli: siue alie cōitatis. A. Idem i sū.
con. li. 3°. ti. 33. q. 227. B. Sed h̄ nō. q̄ n̄
lus locus pōt infdicti auctoritate ordia
ria vel delegata p pecuniario debito
vel p cuiusuis pecunie quātitate: al̄ n̄
tenet nisi fieret de aplice sedis spāli z
exp̄ssa licentia. Hoc Bonifacius octa
uus in qdā exuagati q̄ incipit. Proin
de attēdētes.

Utz infdictū possit iponi non p̄ce
dente admonitōe. Rn° fm Inno. Si im
ponatur p culpa q̄si pena siue penitē
tia: tunc pbata culpa vel notoria exi
te imponi pōt sine vlla admonitōe ēt
penitēti z correcto: sicut inuenit de sen
tentia suspēisionis q̄ fert extra delinq̄n
tem z non cōtumacē siue monitū. s. q.
.4. in loco. A. Sed fm hosti. hoc itel
ligit de pena quā quis ipso facto incur
rit a canone statutā. nā tunc nō o3 p̄ce
dere monitionem. Sec⁹ aut̄ si ab hoie
iponat p pena. q̄ tūc admonitio debz
p̄cedere: ex de coha. cler. z mul. c. sicut.

vt z nōt in sum. con. eo. ti. q. 231. B. S̄
qñ p cōtumacia iserē nō o3 iserri nisi d̄
incorrigibilē cōtumacē z tūc o3 admōi
tio p̄cedere: ex de appel. rep̄hensibilis.

Que differētia ē int̄ infdictū z excō
municatōem aut suspēisionē? Rn° fm
Ray. Prope lo q̄ndo excōicaf persona
xi. q. 3. certū. ex de xbo. sig. ex parte. Et
qdē si est maior separar nō solū a sa
cramētis: sed etiā a cōione fidelū: vt s̄
excōicatio. p̄. s. 2. sed vniuersitas nō ex
cōicaf: vt dictū est s̄. excōicatio p̄. s. 3. 2.
q̄ incipit. vniuersitas. A. Illum. s. quo
taui. p. 29°. B. Suspendit quoq̄ p̄soa
z qñq̄ qdēz a bñficio. qñq̄ ab officio.
qñq̄ ab vtroz. z. q. s. p̄l byt. ex de pur.
ca. int̄ sollicitudines. Infdicti xō qñq̄
ipse locus: vt regnū. ciuitas. castrū. vel
ecclesia: ex de xbo. sig. cū in partib⁹. Silt
aliqñ infdicti vniuersitas: vt cler⁹ vel
p̄p̄s: ex eo. si snia. li. 6°. A. Idē in sum.
cō. eo. ti. q. 229. B. Et nihil ē aliud q̄ se
paratio a certis sacris: z oibus diuinis
officiis: z ecclesiastica sepultura: vt ex
de spon. non est nob. ex de pe. z re. q̄ in
te. Et de hac mā plene bētur. i. infdictū
4°. s. p̄. z. 3. 2. aliqd dictū est s̄. s. 2.

In quo oueniūt excōicatio infdictū
z suspēisio. Rn° fm hosti. in plib⁹. Pri
mo qdē quia sicut excōicatio debet fie
ri in scriptis p̄tinētib⁹ cām. z cui⁹ scriptu
re exemplū tenet iudex excōicato tra
dere isra mēsez si fuerit regit⁹: d̄ qua
requisitōe o3 fieri publicū instm̄ vel
antērice lre. Iudex aut̄ h̄ modi cōstitu
tionis violator p mēsez vnū ab ingres
su ecclesie z a diuinis suspēsus ē. z supior
ad quē recurrit o3 ipam sniam relaxa
re z excōicatozē ad intesse cōdemnare.
Idem per oia est in sententiis suspēsi
onis z interdicti. z de hoc habes s̄. excō
municatio p̄. s. 8°. A. q̄ incipit. quō debz
B. ex eo. cum medicinalis. li. 6°. 2°. q̄
snia excōicatis infdicti z suspēisiois
non releuatur per sequētē appellatio
nem: sed bene per p̄cedentē: ex d̄ ap
pel. ad hoc qm̄. z. c. pastoralis. z ex eo. is
cui. li. 6°. 3°. q̄a ligati aliq̄ snia de p̄dicti

nec eligere nec eligi possunt: ex de app. constitutus p. et ex de sue. cum dilectus. et ex de excep. aplice. et ex de elec. cum inter. 4.º q. nullus dictorum debet celebrare divina: ex de cle. exco. mini. c. 2.º et c. postulasti. §. si. 5.º q. tales sententias debet monitio precedere quod intelligit: ut §. 4.º A. cum additione sua. B. et ar. ex de sen. exco. si canonici. li. 6.º A. Potius est sub rubrica de offi. ordi. eo. li. 6.º B. 6.º q. quilibet eorum iurat ante quod absoluat non amplius contravenire. Et in omnibus potest fieri relaxatio ad cautelam: ex eo. venerabili. nisi esset interdictum generaliter promulgatum: in quo non habet locum relaxatio ad cautelam: ex eo. prius. lib. 6.º 7.º q. talis sententia est etiam a superioribus obsequanda: ex de offi. ordi. cum ab ecclesiis. §. 2.º q. nullus eorum durante sententia potest testificari ex de excep. aplice. et ex de testi. veniens. in fin. 9.º q. superior non debet ipsas sententias reuocare vel pronuntiare nullas esse nisi vocatis partibus: ex de appel. romana. §. post. li. 6.º A. salua propria consuetudine quo ad relaxationem si habetur: ut in c. romana. de sen. exco. li. 6.º B. 1.º q. illi qui per privilegium sunt recepti in personis et spales romane ecclesie filios: licet propter hoc non sint excepti: tamen sicut nec excommunicati: sic nec infideliter nec suspendi possunt ab alio quam a romano pontifice vel legato a latere: ex de xbo. sig. veniens. li. 6.º xi.º q. omnes prelati sententie noie censurę ecclesiastice continentur ex de xbo. sig. querenti. A. L. 6.º Inno. ut in su. con. eo. ti. q. 23. ubi predicta non sunt. B.

Quis potest interdici? R. fm Inno. et Hosti. Quilibet prelatus habens iurisdictionem ordinariam. Quilibet etiam habens iurisdictionem delegatam potest interdici ecclesiam suam terram vel personam utrumque sue iurisdictionis: etiam si utrumque sit episcopus: extra de offi. del. sane q. diocesanus tamen non debet suspendere seu interdici clericos seu eorum ecclesias perpetuo: vel ad longum tempus: nisi de consensu capituli: ex de excels. pla. c. p. A. Ibi non debet de isto tempore longo vel in perpetuum. sed hac limitationem ponit dei Inno. et Hosti. Nam ut ait idem Hosti. mirum est quod episcopus sine iudicio capli non

possit suspendere vel ecclesias interdici: cum non tantum delegatus solus: sed etiam sub delegatus per se valeat excommunicare: ut extra de offi. dele. ex litteris: ut et notat in sum. con. eo. ti. q. 228. B. Et hoc maxime quando preceperit ex officio suo: quia tunc cum maiori deliberatione procedendum est. Sed regulariter et de iure et de consuetudine sententia pastoris solius timenda est et tremenda. xi. q. 2. c. p. 16. q. 2. visis. extra de offi. ordi. cum ab ecclesiis. Item interdici potest electus confirmatus licet non dum consecratus: quia hoc est iurisdictionis. extra de elec. trasmissam. Item sede vacante interdici potest capitulum: extra de maio. et obe. his que. et c. cum olim. et extra de hereti. ad abolendam p. primo. Abbatissa vero interdici non potest: ut dictum est s. abbatissa. §. 3.º A. Predicta etiam non tantum in dicta. q. 228. B.

Quis potest interdici? R. fm Sicut potest colligi ex §. precedenti quilibet subditus vel etiam terra vel ecclesia potest interdici a suo prelati: aliter sententia a non suo iudice lata non tenet: extra de offi. del. sane 2.º et extra de iudi. at si clerici. Excepti vero a prelati non possunt ab eis interdici. Si tamen ille qui est exemptus ex una parte haberet aliquod beneficium ratione cuius non esset exemptus: in hoc sui diocesanum sententia subiacet: extra de privileg. cum capella. Prohibet etiam quod in odium exceptorum vel in fraudem privilegiorum non interdiciatur vel excommunicentur vendentes illis: vel ab eis ementes aut eis communicantes. al. contra facientes puniendi sunt: extra de privileg. quanto. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 229. B.

Sunt tamen casus in quibus excepti sub sunt diocesanis in quibus possunt eos interdici seu punire et condemnare: quos habet s. exemptus. §. 5.º Item non possunt interdici nisi a papa illi qui sunt spales ecclesie filii: ut §. 6.º dictum est. in fi.

Privilegia quod aliqui non possunt excommunicari vel terre eorum interdici concessa singularibus personis ecclesiasticis vel sanctis

ribus non extēdunt ad snias epōz: qz ipsi pnt tales excoicare z interdicere. **A.** Lex.c.i. allegati non dicit epōz: sed gnāliter ordinarioz. **B.** nisi fuerit cō cessa regibus. reginis. v. l' epōz filiis. vel religiosis nō rōne personaz: sed rōe ordinariuz vel locoruz: ex de pūil. ne aliqui li. 6.

Sub q̄ forma xboz dōz poni interdictum? **R.** Forma hec est. v. l' filies. Nos ppter talē cām eccliam siue terraz talē supponim' interdicto: ex de x. b. sig. cū in partib' z ex de offi. dele. sane. 2. Ad dunt etiā cōiter iudices dicētes: ecclia nō supponim' interdicto: vt Inno. dicit. z hoc ad differētiā interdicti legalis: de quo trāsūm' ad pns. Pōt etiā snia interdicti ad volūtātē iudicis defminari: puta vt interdicat missam euz cātū vel vespas. v. l' sepulturā z h' mōi. Pōt etiā iudex ab interdicto excipere z subicere quos vult: z quādo vlt: puta quādo dñs terre ibi fuerit pns z h' modū: ex de spon. non est nobis. **A.** Idē in sum. con. eo. ti. q. 232. fm Inno. z Hosti. Et addunt qz si psona est interdicta vel suspēsa p culpa sua nō possit de licētia alicui celebrare nec suspēdi interdictū vel suspēsiō. S; si suspēsa vel interdicta esset ob culpā alteri: quod aliquādo fit: dicit pōt sicut de interdicto loci qz talis snia suspendi pōt. **B.**

Quā snia interdicti obliget? **R.** Sufficit sniam interdicti publice pmulgari: nec postea necesse est eā singuloruz auribus inculcare. Sufficit etiā cū qd scit vicinos suos maxime metropolitana eccliam recepisse sniaz z seruare: ex de postu. pla. c. p. **A.** Idem in sū. cō. eo. ti. q. 261. fm Hosti. **B.** Insup oēs religiosi tam exēpti q̄ non exēpti qz viderint vel sciuerint matricē loci ecclia **A.** i. maiorē seu baptismalē: vt p; per glo. in cle. ex frequētib' de qua. i. vbi idē dicit de cathedrali. **B.** seruare qd cūq; interdictum positū auctoritate sedis aplice vel ordinarioz debēt z ipsi seruare. aliogn non seruantes incurrūt

excoicatōem ipso facto. Idē etiā in interdictis z cessatōib' a dñis indictis p statuta puincialiu ocilior. vel epōz auctoritate. Idē in generalib' cessatōibus a dñis. ciuitatū. terraz. z alior lo corū quas aliquādo ex consuetudine. capitula. collegia vel cōetus secularium aut regulariū eccliarū sibi vēdicāt h' non obstantib' qbuscūq; appellatōibus antea etiā ad sedē aplicam vel ad alium interiecti. z aliis obiectōibus qbuscūq; vt in cle. ex frequētib' de sen ten. exco.

Si snia interdicti pferat in clerū. non tñ ppter hoc intelligit pplus iterdict' nec eo? Un vno ipōz interdicto alit' licite admittit ad diuina: extra eo. si snia. li. 6. Lū vero alicui' terre ppls est interdict'?: singlares ei' persone intelligunt iterdicere. vt i. dco. c. si snia. **S.** fi. In gnāli quoq; interdicto alicui' terre cūq; teneat illud obseruare. tñ eorū persone nō sūt iterdicte fm Buil. z Inno. z iō alibi exntes i nullo tenētur vt. i. interdictū 2. **S.** fi. **A.** Idē in sum. con. eo. ti. q. 264. Et addit fm eū. Inno. z Donal. qz si familia alic' iterdicere z cūcī eēnt d ei' familia qz z ipi iterdicti essent: nisi spāt exciperētur. **B.**

Utz snia interdicti suspēdi possit ita qz liceat celebrare diuina. **R.** fm Hosti. z Inno. Quā loc' vel ecclia iterdicti: talis snia suspēdi pōt. z tūc licet ibi celebrare. ex de pūil. vt pūilegia. Quā hō ē interdicta psona seu suspēsa. si factum ē p culpa suspēsi vlt interdicti: nō poss; de licētia alicui celebrare neq; iterdictū vlt suspēsiō suspēdi. Si hō factū esset ppter culpā alteri: qd aliqñ fit. vt i. 7. q. 4. miroz. z. c. felix. **A.** Hoc. c. felix nō vlt ibi hñi. **B.** tunc dicit pōt sicut de interdicto loci qz talis sententia suspēdi pōt p eūm sicut z tolli.

Quid si infra tempus suspensionis vel interdicti appellerur? Respondeo fm Hosti. Appellari potest a suspēsa sententia sicut a condicionali. extra de appel. preterea. et. c. dilectis. x. v. p.

dicim? et idē in snia suspēhonis. Secus
aut in snia excoīcatōis cui effect? nun
q̄ pōt relaxari ad tps nisi oīno tollat:
ex de sen. exco. cūz desideres. i pncipio.
A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 233. B.

Interdictum 2º

.s. spāliter: qđ ponit in aliquā
terraz. Ubi sciendū qđ cū dī. indicim?
terram talis regis vel dñi: fm Inno. 2
Hosti. intelligit oīs terra q̄ iurisdīcōi
sue iubeat tpe late snie. et sūt qui in cri
mine sibi fauer. Con. Ber. Si hō post
sniam terrā emit: non est infdicta: nisi
snie latoz exp̄serit siue itēdēt tā d ea
quā hz qđ ea quā hitur eēt. Si hō vē
dit suā remanet illi terre on? infdicti
donec relaxet: vt ponit Hermān? i tra
ctatu de infdicto: ar. ex de postu. pla.
ad bec. A. Idē in sum con. eo. ti. q.
225. et se. B.

Quid si dñs tpalis supponat terraz
suam et p̄oget in se iurisdīcōnē alie?
epi: an possit terra eius ab illo interdi
ci? R. fm Hosti. Si ordinarius cōsen
serit i proगतōem. tūc planū ē qđ pōt:
ex de foro cōpe. significasti. S; si nō cō
senferit: adhuc puto qđ possit: et clerici
tale interdictū seruare tenent: ex d iu
re iur. ex rescripto. et de offi. p̄cl. p. et B.
Licet. n. laicus p spālē quētoem nō pos
sit supponē alius ecclias vel personas
ecclasticas terre sue: tamē cū vniuer
sitate tacite transeunt. A. Idē in sum.
con. eo. ti. q. 230. B.

Si ciuitas castrū aut villa sunt inf
dicta illoz sburbia et cōtinēria edificia
intelligūtur iterdicta: ex eo. si ciuitas.
li. 6º. At hō noīe ciuitatis intelligit qđ
muroz ambitu cōtinet: vt ibi dicit.

Nūqd hoīes de terra iterdicta pos
sunt audire alibi dīna? R. Si est infdi
cta ppter delictū dñi vel rectoris: tunc
ciues qui culpabiles non existunt p̄nt
extra ipam licite infesse diuinis: nisi et
ipsi fuerint iterdicti ppter dñm puniē
dū in eis: qz tunc etiā alibi non possūt
interesse diuinis: sicut et non possunt si

ppter culpam illoz positum fuit inf
dictum: ex eo. si ciuitas. li. 6º. Et idē itel
ligēdum si aliquis de ipis hoībus alio
transfert domiciliū. Et eodem mō itel
lige de clericis alium terre infdicte: qz
si culpabiles nō existūt: nec fuerint ip
si interdicti: p̄nt alibi celebrare dīna.

Interdictum 3º

.s. in aliquā eccliam. Ubi p̄ sci
endum qđ si ecclia interdicta: nec in ca
pella eius celebrari: nec i cimiterio po
terit aligs sepelin si ipa capella vel ci
miteriū sint ecclē coniuncta: al fec? ex
tra eo. si ciuitas. li. 6º.

Quid si aligs scient celebrat i ecclē
sua aut qđcūq loco infdicto? R. Nisi sit
p̄uilegiat? in hoc vel nisi in casib? a iu
re concessis celebret: irregularitatē in
currit: a qua non poterit nisi per papā
absolui: nec pōt eligi nec eligere. extra
eo. is qui. li. 6º.

Interdictū quar

to. s. quid phibet vel concedi
tur tpe infdicti. Et p̄ quidē nulla dīna
officia p̄mittuntur: extra de pe. et re. q.
i te. et extra de spon. non est nobis. Sed
hoc in 6º eo. ti. c. alma. tēperat multum
hoc modo. qđ singulis dieb? i ecclias et i
monasteriis misse celebrent: et alia di
uina officia submissa voce ianuis clau
sis. excoīcatōis et infdicti exclusis. cāpa
nis etiā nō pulsatis: ita tñ qđ nullos ali
os etiā si aliūde veniāt debēt admittē
nisi illi sint sup hoc p̄uilegiati: ex de p̄
uit. li. 6º: ita qđ tā canonici qđ clerici ec
clesiaz in quib? distributōes q̄ridiane
tribuunt illis q̄ insunt horis: si nō ve
nerint amittāt eas sicut amitterēt si nō
eēt infdicti: ita qđ solū in festiuitatib?
s. natalis. resurrectōis. pēth. et assūprio
nis beate Marie. A. Idē est hodie ē
de festo corp̄is xp̄i et ei? octaua: sicut ē
statutū per Martinū q̄ntū et Eugeniū
q̄rtū: vt p̄ per exuagatē q̄ incipit. Et
cellentissimi. B. campane pulsentur
et ianuis ap̄tis alta voce dīna celebrēt

excoīcat) exclusis. infdictis admissis:
ita tñ q̄ illi ppter quos platum est in
terdictū altari nō appropinquēt: non
obstantibus q̄buscūq; p̄ilegiis q̄ re
uocant: q̄ sufficere d̄z oib⁹ q̄ celebret
vt dictum ē. Hec oīa in p̄dicto. c. alma
Item nō q̄ tpe gn̄lis infdicti pōt con
fici chrisma i die cene: ex eo. qm̄. li. 6.

Utz tpe infdicti ministrari possint
eccl̄astica sacra. R. Non. ex de sen. ex.
r̄iso. E. hoc multas recipit exceptiōes
Nam p̄ q̄dem excipit baptism⁹ cathe
cismus ⁊ cōfirmatio nō solum paruulo
rum: vt in dicto. c. r̄iso. sed et adultorū
ex eo. qm̄. lib. 6. Item excipit p̄nia nō
solum morientū: sed etiā uiuorū ⁊ sa
norū: dum tamē non fuerint excoīca
ti qui non pnt admitti nisi in morte: et
exceptis illis ppter quorū culpā vlt̄ do
lū lata est sn̄ia interdicti. vlt̄ qui p̄bue
runt consilium auxilium vel fauorem
si non p̄us satisfecerit vlt̄ de satisfaciē
do dederint idoneam cautōem. aut si
hoc non possunt nisi iurauerint q̄ cuz
poterūt satisfaciēt: ⁊ ad satisfaciē
faciendā per illos qui tenentur dabūt
consilium ⁊ auxilium: ⁊ p̄ posse labora
bunt. Nec ppter aliquod p̄dictorū d̄z
fieri relaxatio infdicti: vt ex eo. alma.
li. 6. Item excipit eucharistia quo ad
decedētes: ex de pe. ⁊ re. q̄ in te. negat
extrēa vinctio: vt in dicto. c. q̄ in te. A.
Delius facit. c. r̄iso. ex de sen. exco. et
idē nō. in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 235. B.
Ad ordines autē non potēt laic⁹ loci in
terdicti pmoueri Secus autē de his q̄
erant clerici nec sunt interdicti. A. nā
tales ad alios ordines poterūt pmoue
ri: s̄z eū. Inno. ⁊ in dicta. q. 235. B. Da
trinitia hō fm̄ Inno. fieri pnt apud
infdictos: q̄ ⁊ apud infideles ⁊ trahunt
⁊. oīf. de inde: nō tñ d̄z fieri b̄ndictio nu
ptiar: fm̄ Hosti. A. Idē in sū. con. eo.
ti. q. 137. B.

Utz tpe gn̄lis infdicti cedat eccle
siastica sepultura. R. fm̄ Inno. Quā
do in infdicta cōter aliq̄ tra vlt̄ aliqua
vniuersitas denegat laicis eccl̄astica

sepultura: etiā si p̄niam acceperit: ex
de pe. q̄ in te. q̄ infdicti sūt etiā si pec
catores non sūt. 2. 4. q. 3. si hēs. 17. q. 3. mi
ror. S̄z illi q̄ inter p̄dictos excoīcantur
etiā si ab ip̄a excoīcatōe absoluant re
manent tñ adhuc infdicti donec solua
tur infdictū. Si tñ in morientib⁹ appa
ruerint signa p̄nie ⁊ postea fuerit solu
tū infdictū: tunc talū corp⁹ erūt apd
eccl̄iam transferēda: ar. ex de sen. exco.
cū illoz. A. Deli⁹ eo. ti. c. 2. B. Et si
apud eccl̄iam stante adhuc interdicto
sepulti fuerint: non erūt postea exhu
mandi: cum ad eū statum venerit res
a quo incipe potuit. Et p̄ h⁹ modi iter
dicti. s. qui penituerūt: s̄ mortuaria re
cipere: ac p̄ eis orādū est. xi. q. 3. q̄cūq;
S̄z si nō penituerit: nec p̄ eis orādū m̄
est nec mortuaria recipiēda sūt. so. di. f.
c. fi. A. Idē in sum. con. eo. ti. q. 250. B.
Licet hō qui in tali gn̄tate nō sunt
interdicti non negat eccl̄astica sepul
tura. sine pulsatiōe tñ campanaz ⁊ ces
sante omni solēnitare: vt in dicto. c. q̄ i
te. S̄z q̄: bi d̄r cū silentio: nō vlt̄ hodie
intelligēdū de silētio funeralis officii
q̄ cū cōcedat qd̄ maius est. scicere ho
ras ⁊ missas submisit: vt in p̄. s. dictuz
est. ⁊ de officio funerali cōcedi videtur

Utz qñ eccl̄ia est singlarit infdicta
illi de p̄p̄o possint alibi eligē sepultu
rā. R. fm̄ Inno. Si est infdicta i penā
p̄p̄i etiā si multi exteis non deliquit.
s̄z forte vniuersitas vel maior ps. vel
forte q̄ deligt oīs ⁊ in hoc puniē: tūc
parochiani non possunt i alia eccl̄ia ē
non infdicta eligere sepulturā: nisi for
te ex p̄ilegio: ex de p̄uit. vt p̄ilegia.
Si hō est infdicta ppter delictum cli
corū tñ. vlt̄ ppter hoc q̄ violata fuerit
tūc prochiā pnt i alia eccl̄ia n̄ infdicta
eligē sepulturā ⁊ audire dīna. A. Lon.
Hosti. vt in sū. cō. eo. ti. q. 250. i p̄n. B.

Utz oēs infdicti vitandi sint: R. nō
fm̄ Inno. Hosti. ⁊ Ber. In dīnis officii
is vitādi sūt oēs illi q̄ p̄p̄o noīe vlt̄ alia
certa circūlocutiōe p̄ sn̄iam designant
q̄ ⁊ dicunt. noīatim infdicti in Insti. de
p 5

exhere. li. §. noiatim. Item vitandi sūt
tanq̃ noiatim infdicti oēs illi de qbus
stat q̃ interdicti sunt: vt si ciuitas vlt
castrū infdictū. Si vero interdicanf fau
tores siue participātes in crimine: nō di
cunt noiatim infdicti: sed tñ in genere
Vñ tales nō tenet quis evitare q̃sq̃
p iudicē specificēz iudicent: nisi forte
eoz picipatō eēt mltū notoria: ita q̃
ificiatōi non eēt locus: ex d̃ coha. cle. 7
mu. tua nos. A. Idē in sum. con. eo. ti.
.q. 336. B.

Quādo cōcedit alicui persone singu
lari: vt tpe interdicti possit celebrare et
audire dīna i voce submissa: tunc eius
familiares ad audiendū cum illa 7 cele
brādum sibi admittūtur. S; non sic d̃
familiarib' alicui' collegit: q; nisi pui
legiari fuerint admitti nō debēt. Tali
quoq; cōfessione nō pōt gaudere ille cu
ius culpa dolo vel fraude fuit snia la
ra: seu qui ad perpetrādū ipm delictū
pbit cōsiliū auxiliū vlt fauorē: ex de
puit. licz. h. 6.

Ep̃i qui sunt in via possunt secū fer
re altare portatile: 7 facē sibi celebra
re vbicunq; fuerint nō obstatē interdi
cto: ex de puit. qm. li. 6. Ep̃i quoq; non
incurrūt ipso facto sniam interdicti: vt
s. ep̃s. §. 5. A. qui incipit. episcopi 7 su
periores. B.

An i loc exēptis celebrari possit tē
pore interdicti gnālis. R. Nō. nisi sic
in aliis: ex eo. alia. in fi. 7 de pui. au
ctoitate. hec li. 6.

Sed nunqd ex sola cōsuetudine pōt
aliquis venire d̃ interdictū? R. Non. ex
de osue. cū inter. A. Idē in sum. con. e.
ti. q. 243. fm Inno. 7 Hosti. B.

Utrū tpe infdicti liceat secularib'
extra ecclesiam audire vlt auscultare of
ficiū qd fit in ecclesia. R. fm Hosti. Ex
cōcatis 7 interdictis nō licet audire:
neq; cōcis licet ita alte celebrare q̃ de
foris possint audiri: nec ē eis pax portā
da: aut fenestra vlt ostiū aperiendū ad
vidēdū corp' xp̃i: vel ad offerēdū post
euāgelii. Nec colliguntur ex de pe. q̃

in te. Lō. satis Ray. 7 Buil. Et idē dicit
Buil. q̃ nō phibētur sc̃lares audire ho
ras q̃ ex ecclesiam siue p viā dicunt. A.
Lon. cū Buil. Donal. vt p3 in sum. cō.
eo. ti. q. 260. B.

Nūquid tpe infdicti possit sacēdos
bñdicē perā 7 baculū pegrinor? R. h;
Buil. Lū non reperiat esse phibitū vī
detur eē cōcessum. A. Idē in sum. con.
eo. ti. q. 247. B.

Quid si ppter fauorē 7 ad instantiā
aliquoz positū ē interdictū 7 illi nō ser
nant sed allegant q̃ hēant pūlegia 7
h'. R. Neq; alii seruare tenētur: ne de
alioz metu ipi ridere videant: ex de p
uit. peristis. A. Vex est si pūlegiari ex
cesserint terminos suoz pūlegioz i ob
seruantia infdicti: vt p3 in eo. c. perist.
hec etiā nōntur i sum. cō. eo. ti. q. 249.
vbi etiā addit fm Hosti. q̃ si alig po
nunt vel poni pcurant interdictū: vt
postea ipsi soli celebrēt: 7 ad ipos ppl's
cōcurrat a qb' oblatōes accipiāt 7 alie
ecclesie defraudent: istis celebrare nō li
cet occasione sui pūlegii. B.

Quō cōcis in officio violēt interdictū
R. fm Inno. Lūcus violat interdictū
vñ officiū vel ordinē exequit i missa si
solū celebrādo vt sacerdos: sed etiā ca
licē offerendo vt subdiacon': vel vice
os siue āpullas vt acolit': 7 h'. Silt et
celebrādo pncipalr. A. i. quasi in offi
cio suo: vt in. c. si qs ep̃s: de quo. i. B.
vesperas 7 matutinas 7 h' modū. xi. q.
3. si quis ep̃s. in fi. A. Immo i medio
7 est. c. si qs ep̃s. 2. S; 7 in p de hoc ali
qd dī. Et hoc ē vex siue qs vraf officio
ordinū maioz siue minoz fm Inno. 7
in sum. con. eo. ti. q. 251. B. nec credum'
irregularitatē vel suspensionē icurrē
q officio interest ēt si canter cū aliis:
nō tñ celebrat nec aliud in officio suo
agit cum hoc nūq; inueniam: l; peccz
Et intelligēdū nisi hoc faciat ex contē
ptu: fm Hosti. ex de excel. pla. tanta.
A. Dicit etiā Hosti. q̃ tunc talis q̃ inf
est officio ab irregularitate excusatur
qñ ignorat audire dīna officia ex qdaz

simplici deuotōe. Secus si ex cōtēptu
puta qz facit celebrare diuina z auctori-
tatē pstat. qz tunc irregularitatē incur-
rit: vt in eo. c. tanta. z ex de cle. exco. mi.
illud. §. si. Lon. Huil. ou. vt in eadē. q. 251.
B. Legē autē psalmos vel euāgelia di-
cere glibet pōt in terra iterdicta sicut
z p̄dicare. ex de sen. ex. r̄nso. **A.** Idē in
dicta. q. 251. **B.**

Quid stēticus dicat eptam sine ap-
paratu? **R.** fm̄ Inno. Si cōsuetudo est
q̄ aliquis sine distinctōe ordinis dicat
eptam vel porret cereū vel faciat q̄
quid aliud pertinēs ad aliquē ordinē
non erit irregularis q̄ id facit. Ubi hō
cōsuetudo nō est fit irregularis. xi. q. 3. si
quis ep̄s? S; si faciat ea que nō sunt
alicui ordinī vel officio deputata: vt si
in maturinis legat lectōem vel canter
responsoriū: non fit irregularis. Lon.
hosti. z Huil. ou. **A.** Idē in sum. con.
li. 3. ti. 33. q. 257. **B.**

Quid de simplici clīco q̄ h; tñ p̄i-
mā tonsurā? **R.** fm̄ hosti. Si i officio
suo canter: puto q̄ irregularitatē incur-
rat. 23. dis. psalmista. Idē Huil. ou. i spe.
A. Prefari doc. nō vidēt loqui d̄ cle-
rico p̄me tonsurē tñ: ad cui? officiū nil
spāle videtur p̄tinere: cū p̄ma tonsura
non sit ordo: sed q̄dam dispositio ad or-
dines fm̄ theologos cōiter: vt in sū. cō.
e. ti. q. 258. vbi etiā p; q̄ dicti doc. dicūt
de simplici clīco: nec addūt q̄ h; p̄maz
tonsurā tñ: sed vidēt loqui de clīco
ordiniū minor: de quo loq̄ allegatū. c.
psalmista. **B.**

Quid de b̄ndictōe mense vt aque?
R. fm̄ Inno. In b̄ndictōe mense non
h̄bit irregularitas: cum nulli ordini de-
putata sit ar. 4. 4. dis. c. si. Sed i b̄ndicti-
one aque secus videt. qz annexa est or-
dini: d̄ o se. dis. 3. aqua. Idē Huil. ou. **A.**
Idē in sū. con. eo. ti. q. 255. **B.** Intelligē
dum autē ē q̄ ita fuit tpe p̄dictorū In-
no. z Huil. qñ nō licebat in eccl̄is cele-
brare etiā secrete: nisi ex p̄uilegio. Ho-
die qz licet celebrare secrete: quod ma-
ius est: ex eo. alma. li. 6: z secrete aquā

benedicē licet: quod min⁹ est.

Quid si q̄s tpe iudicti aliquē excō-
municat vel absoluit? **R.** fm̄ Inno. et
hosti. Non ē irregularis: qz hoc nō cō-
petit ex ordine: s; ex iurisdicōe. 2. q. i. ne-
mo. z ex de elec. transmissam. S; abso-
lutōis solēnia exhibē: sicut ē dicē cum
stola psal. z ordē: vel in eccl̄iaz intro-
ducere excōmunicatū est ordinis z officii:
ar. ex eo. nup. in fi. xi. q. 3. debz. z c. se. vii
hoc faciēs irregulari est. Idē Huil. ou.
A. Idē in sum. con. eo. ti. q. 256. **B.**

Utrū tpe iterdicti possit fieri intro-
ductio mulier in eccl̄iam p̄ partū. **R.**
fm̄ Hermānū. Nō licet. **A.** Idē in
sum. cō. eo. ti. q. 251. vbi etiā d̄ h; hosti.
q̄ s̄it nō licet b̄ndictio nuptialis. **B.**

Quid si laicus violat iterdictū? **R.**
fm̄ Inno. non incurrit irregularitatem
vel suspensionē: cum nec ordinē nec of-
ficiū habeat. grauius tamē peccat et
puniendus est. Idē hosti. **A.** Idē i
sum. cō. eo. ti. q. 254. **B.** Si hō tpe iter-
dicti exerceat aliq̄ officia que nō s̄t ali-
cui? ordinis: puta doceat scholares: ex-
erceat tabellionatū: aut aduocatōem
z h̄ modi: non peccat: vt z ponit Huil.
ou. **A.** Idē in sū. con. eo. ti. q. 254. Ibi
tamē solū videt dici de irregularitate
quā quis hac occasione non incurrit. Et
con. hosti. l; Inno. visus sit sensisse cō-
trariū: vt p; in dicta. q. 254. cui? dictus
pōt intelligi i clīco: qui exerceat scho-
las vel aliquid h̄ modi: qd̄ esset anne-
rum ordinī ex cōsuetudine vel ex con-
stitutione. Al̄ claz vt pōt cōstare etiā
ex dictis ipsius Inno. ibidem positis.
qz ex talib⁹ q̄ non cōpetunt nec ordini
nec officio eccl̄astico non irrogat irre-
gularitas: sed nec p̄t̄m: cum non rep̄iā-
tur phibita. **B.** Quid de illo cui iter-
dictus ē aliquis spālis act⁹: puta igres-
sus eccl̄ie. Hunc casuz vide. i. §. p̄t. i. fi.
A. In hoc etiā dicēdū q̄ cui iudicif
aligs act⁹ vel spāle officium pōt alia
exerere fm̄ Donal. z in sum. con. eo.
ti. q. 251. **B.**

S; nūqd̄ laici iterdicti p̄t̄ orare in

ecclia: R^m fm Buil. Propt^r gnale interdictū nō intelligo hoc eē phibitū. Secus si expse sit eis infdict^r ingressus ecclie. Idē Donal. A. Idē in sum. cō. eo. ti. q. 260. vbi etiā d^r q^d pōt orari ora tōe puata etiā i ecclia infdicta: nisi ab excoicato maiori vel infdicto ab igres su ecclie. B.

Quid si sacerdos pbabit^r credit q^d aliq infdicti sint in ecclia: R^m hz Buil. Debz monē in gnali q^d exeant: al^o nō re netur vitare eos maxime publice do nec cōster de snia. A. Hodie circa hoc magna facta ē inouatio: vt pz sup. clic^o 3° ad fi. in additōe. B.

Quid si sacerdos recipiat sciēter ho minē interdictū: nūquid alii tenebūt exire: R^m fm Buil. Credo q^d nō. n3 pec cant audiendo dina: sed solus sacerdos Idē Donal. A. Quo ad peccatū vez ē nisi cōsentiat in hoc sacerdoti: aut eis placeat factū ei^r fm eisdē: vt in sū. cō. eo. ti. q. 255. B. Et vide in sequenti. §. pximo.

Que pena clerici nō seruāt interdi ctū: R^m fm Hosti. Ille q^d scienter cele brat in loco interdicto vndeūq³ sit ir regularis ē z suspēsus: eē de cle. exco. mini. postulastis. §. vlt. z eē de elec. cuz intē. z eē co. is. g. li^o 6°. Et iō nō pōt bñfi cia cōferre: eē de cōcl. pben. qz diuerfi tatē. z eē de excels. pla. tanta. Lō. Inno. z Ber. Itē nō pōt talis eligi nec eligē: eē de cōcl. cū dilect^r. §. qz nobis. z i dco. c. is qui. nec ēt postulari: eē de postul. pla. c. p. Itē qui nō seruat interdictum remouēdus ē a bñficio: eē de cle. exco. mi. postulastis. §. vlt. A. Idē in sum. con. eo. ti. q. 267. vbi etiā addit hz Inno. z Hosti. q^d violās interdictū z alios ad violādū iducēs suspēsus est. z si ē plat^r ois eius institutio destitutio collatio prebēdaz beneficioz ac dignitatū z sē tentie in quoscūq³ plate sunt irritē z inanes. Nō g^o pōt pmissa facere. Et vt aut idem forte dicēdū in aliis spūali b^o. i. q^d sicut eis cōferri nō pōt: sic nec sa cta ab eis collatio valet: vt in dicto. c.

postulastis. z eē de eta. z qli. ordi. cū bo ne. B. Et nota h^o q^d si aliq sciēter ce lebrat i aliq ecclia q^d non ppe dicenda sit interdicta: hz violata siue polluta: nō incurrit irregularitatē: vt i dicto. c. is q^d tñ talis grauiter peccat vt ibidē d^r. Et dicit ecclia violata siue polluta semie vel sanguine: vide sup. cōsecratio. 2° §. 4° cum seqntib³. Sitr etiā si q^d i aliq ecclia nō supposita iterdicto celebrat pñtibns psonis iterdict^r: l3 gñiter pec cet celebrādo eis: tñ nō sit irregularis. qz hoc nō hētur in iure: vt ibidē. Sed tñ ois sciēter celebrās siue in loco inf dicto siue psonis interdict^r a iure vt a quocūq³ iudice. vel recipiēs publice in terdictos ad dina officia seu sacra siue ad sepulturā est iterdict^r ab ingressu ecclie: eē de puile. pōz. li^o 6°. Et si in ea se igerat i suo officio sit irregular^r: eē co. is cui. li^o 6°. Et de h^o casu hēs. i. suspē sus. §. 3°. A. Ibi dicit^r de interdicto ab ingressu ecclie. B.

Quid si clici exñtes noiaris interdi cti celebrent dina: R^m fm Inno. Irre gulares fiunt. xi. q. 3. si q^d eē i domici lio. z sunt deponēdi perpetuo: ni i q^d si multi sunt tūc pñcipales sūt deponen di. cum aliis vero super irregularita te pōit dispensari: sed ñ nisi p papam A. Idē in sum. cō. eo. ti. q. 267. Et fac eē de cle. exco. mini. c. latores. Ibi etiā d^r q^d multitudo intelligitur cum excedit numerum. 40. B.

Interdictum v^o.

de relaxatōe iterdicti. Ubi sci endū q^d postq^d snia iterdicti p aliq in feriores platos rōnabil^r lata est: maio res nō debēt eā relaxare absq³ congrua satisfactōe z cōcia illi^o q^d tulit eam: eē de offi. ordi. cū ab eccliaz. Si xō nō ra tionabil^r lata sit: v3 q^d tulit eā sine diffi cultate relaxare: eē de offi. ordi. gñe. seu supior ad quē recurrit: eē co. cum medicinalis. li^o 6°.

Archieps nō pōt relaxare iterdictū vel excoicātōem siue suspēsiōe latas

ab officialib⁹ archidiaconoz seu aliis iurisdic⁹em hñtib⁹ subdit⁹ suffraganeoz ipis q⁹ tulerūt omiffia: nisi eēt: dñia consuetudo. ex eo. romana. lib⁹ 6°. A. Ibi dicit⁹ q⁹ archieps vel ei⁹ officiales nisi p⁹dicto mō dñas snias nō relaxēt. Un⁹ d⁹ q⁹ si relaxauerit: lz male egerint: tñ tenet relaxatio: vt p⁹ in sū. con. li⁹ 3° ri. 33. q. 269. vbi d⁹ fm Inno. q⁹ si eps d⁹ facto flaxet snias ab inferiorib⁹ latas male qdem facit sed tenet relaxatio: nisi forte aliqua consuetudo obstarer. B.

Lū q⁹ interdicto vel excoicatione astrictus offert se ad iusticiā eozū pro quib⁹ sniam accepit: iudex eū ne sic de cedar absolue pōt: etiam si aduersa ps appeller ne absoluat. Deb⁹ tñ añ absolūdem recipi ab illo sufficiens cautio: q⁹ in pñria romani pontificis ad quem appellat si voluerit appellatoz vel corā iudice cui cām delegauerit iuri parebit. Et idē de his qui dicūt se iniuste excoīcatos vel iterdictos. A. etiā si bi qui h⁹ modi ptulerūt sniam ad sedez aplicam appellarent: vt in. c. de q⁹ stati B. ex de appel. qua fronte.

Utz snia iterdicti relaxari possit nudo xbo. R⁹ fm⁹ hosti. Licz in snia excoīmunicatōis expressa sit solēnis forma quā hēs s. absolutio s. 2° sec⁹ tñ i sen tētia iterdicti z suspensionis q⁹ nudo xbo pferūt vt totalr relaxātur. cū iuramēto tñ: vt s. iterdictū p. s. 5°. A. q⁹ incipit. In quo conueniūt. B. z ar. est ex eo. alma. li⁹ 6°.

Quid si aliq⁹ tpe gnālis interdicti vult satisfacē: z sic absolui. R⁹ fm⁹ Jo. an. Si is. ppter cui⁹ culpā latū est iterdictū satisfacē vult: tollet interdictū. Uī hō culpabilis fuit tanq⁹ consiliari⁹ vel auxiliari⁹: lz accipiat cautio: z in iungatur pñia nō relaxabit interdictū ex eo. alma. li⁹ 6°. Qd si nō. ppter eius culpā latum est: ipse qdē punit: sed ei⁹ satisfactio nō regit: ex eo. si snia. s. p. A. li⁹ 6°. B. z in dicto. c. alma.

Intestatus. Requirere. i. luc

cessio ab intestato.

Humilitas Regre. i. n

moz. s. fi.

Quenta. Quid ē agē dum de iue

ris? R⁹ fm Tho. scda scde. q.

66. Distinguedū est circa res inuētas. Quedam. n. sunt q⁹ nunq⁹ fuerint i bonis alicuius sicut lapilli z gēme que inueniuntur i litore maris: z talia occupanti cōcedunt. Et eadem rō ē de thesauris antiquo tpe sub terra occultat⁹ quoz nō est aliquis possessor: nisi q⁹ fz leges ciuiles tenetur medietatē dare domino agri. Intellige si inuenit i alieno non data opa: sed si data opa inuenit: nihil tenet dare dño. A. Immo totū tenet dare: vt in. l. vnica. l. d⁹ thesauris. li⁹ 1° z nōt glo. in Insti. de re. diui. s. thesauros: super xbo opera. Et h⁹ est verū etiā si cū volūrate domini requireret: q⁹ etiā cū volūrate dñi nō posset querere in alieno thesaurū suo nomine: vt in dicta. l. vnica. vbi etiā patz q⁹ thesaurus dicit⁹ coadunatio rerum mobiliz abscondita quoz ignorantur possesores seu domini ppter vetustatem tps. Ibi etiam pz q⁹ nec in suo solo pōt quis querere thesaurū arte magica diuinatōibus vt aliis illicitis modis: al⁹ thesaur⁹ esset fisci: vt nōt glo. i dicto. s. thesaurus. B. in Insti. de re. diui. s. itē ea. A. Ibi d⁹ hoc nihil dicit⁹. sed puto q⁹ velit allegare. s. immediete sequētē. s. item lapilli: vbi d⁹. Item lapilli z gēme z cerera q⁹ in litore maris inueniuntur iure nālī statim inuētoris fiūt. Sed ad mām thesauri melius facit eo. ti. s. thesauros. vbi dicit⁹. Thesauros quos quis i suo loco inuenit: diuus Adrianus nālem egratē secut⁹ ei⁹ ccessit qui inuenerit. Idēq⁹ statuit. Si quis i sacro aut relig⁹ oso loco fortuito casu inuenit. At si q⁹ i alieno nō data ad hoc opa sed fortuito casu inuenit: dimidium inuētoriz z dimidin⁹ domino soli ccessit. Si quis in Lesaris

loco inuenerit: olmidū inuentoris et dimidium Lefaris eē constituit. Lūi cōueniēs ē: vt si q̄s in publico loco vel in fiscali vī ciuitatē inuenerit: dimidium p̄pius esse dimidiū fisci vel ciuitatis. **Q**uedā rō res inuēte fuerūt de p̄pinquo in alicui⁹ bonis: et tunc si quis eas accipiat nō aīo detinēdi: sed restituedi oīo nō cōmittit furtum: al furtū cōmittit. 14. q. 5. si qd. 2. c. multi sine.

Quid si res ab aliquo inuenta sit q̄ fuit a p̄po oīo habita p̄ derelicta? **R.** Res q̄ hētur p̄ derelicta: occupāti cōceditur siue sit mobilis et abiiciat: siue sit immobilis: vt si exeam de hoc fundo hac mente vt p̄ derelicto hēam. ff. pro derelict. l. i. sed si in mari icta uero res meas cā alleuiādī nauē non hēo p̄ derelictis. qz non hac mentōe abiicio. Un̄ si libzū inuolūtū ictaui: nō hēo p̄ derelicto. Secus p̄sumis si ictaui aprū: in Insti. de re. diui. §. vlt. **A.** Ibi dī de re bī ictatis: sed nō de ista p̄sūptōe. sed dī ea dī in sum. con. lib. 2. tit. 6. q. 16. fm̄ Tho. si. 2. Al. **B.**

Sed q̄r restituat res inuēta? **R.** f3 Ray. et Hosti. Studebit inuenire illum qui eā amisit. et si oīz faciet publice dici per p̄conē vel in ecclīis p̄ locū ubi expedit. et illum si inuenerit et per circumstantias certificet q̄ illius fuit: illi restituet: alēroget paupib⁹: vel ip̄e pōt tenē si est indigēs. et hoc fm̄ quosdā auctoritate penitentiariū sui. **A.** Hoc fuit dictum Ray. qui etiam dicit: q̄ tunc oīer pro illo cuius res fuit: vt in sum. con. eo. tit. q. 17. **B.** seu diocesani si forte sibi retinuerit dispensatōem taliz. **A.** Hoc fuit dictum glo. Ray. cui con. Al. vt in dicta. q. 17. **B.**

Inuidia Utrū inuidia sit tristitia de alieno bono. **R.** f3 Tho. scda scda. q. 36. De alieno bono pōt cē tristitia dupliciter. Uno modo qm̄ aliq̄s tristatur de bono alicui⁹ inquitum ex hō iminet sibi periculū alicui⁹ nocumēti sicut cū hō tristat de exaltatōe inimici

timens ne ledat eum: et talis tristitia nō est inuidia: sed magis timoris effect⁹ vt p̄hs dicit. Alio modo inq̄stum bonū alteri⁹ existimāz diminutūū p̄pe glie seu excellentie. et hoc modo de bono alterius tristat inuidia: et iō p̄cipue de ill⁹ bonis inuident hōies in q̄bus ē grā et i q̄bus amāt honorari et in opinione est vt p̄hs dicit 2. et hi. **A.** Potest etiam esse inuidia: i3 tristitia non pcedēt ex hoc respectu: sed al ex defectu caritatē. Nā et diabolus nō timebat per hōiem diminutōem glorie sue: quam nullatenus poterat hēre: et tamē inuidet hōi. Sap. 2. Inuidia diaboli. et. Unde et generat pōt dici q̄ inuidia est tristitia boni fraterni ex defectu caritatis pcedens. Pōt etiā quo ad p̄mum modum adesse peccatū: vt si q̄s occasiōe timoris declinaret ad aliq̄d cōtra caritatez dei vel primi. **B.**

Utrū inuidia sit peccatū. **R.** fm̄ Tho. ubi s. Inuidia p̄prie est tristitia de bono alicui⁹ inq̄stum alter excedit ip̄m. et istud semper est prauū: vt p̄hs etiā dicit 2. et hi. qz dolet de colore quo ē gaudendū. scda bono primi. Qd si q̄s doleat de bono primi non quia hēre: sed qz sibi deest nō erit inuidia: sed zelus: de quo habes. i. zelus.

Utrū inuidia sit peccatū mortale. **R.** fm̄ Tho. ubi s. Inuidia ex suo genere est peccatū mortale: qz oriatur caritati q̄ gaudet de bono primi. Si tñ sit imperfecta rō inuidie. sin motu sensualitatē sic est veniale peccatū.

Pocrisis. Utrum sit peccatū: et quale: et quādo: hēs. i. si ratio: et i. ypocrisis in littera. y.

Ra. Utrum sit peccatū mortale. **R.** fm̄ Tho. scda scda. q. 155. Potius fire pōt esse inordinat⁹ dupl. **A.** Nā vt hī in sū. d. virtus. Ira est irrōnabilis turbatio mētis: vel inordinat⁹ appetit⁹ vindicte. **B.** Uno mō ex parte appetibilis: vt puta cū quis appetit iniustā vindictā

z sic ex genere suo ira est mortale pec-
catum. qz dicitur caritati z iusticie. pōt
tamē contingē qd aliqis appetit vindi-
cte sit veniale ppter imperfectōem act⁹
q̄ qdem imperfectio vel est ex parte ap-
petētis: puta cū mor⁹ ire puenit iudici-
um rōnis: vel ē ex parte appetibilis:
puta cū aliqis appetit in aliquo mod⁹
co se vindicare: ita qd si actualit⁹ inferat
nō est mortale: puta si pax trahit ali-
quē puerū per capillos vel aliqd hui⁹
modi. Alio modo potest eē mor⁹ ire in-
ordinatus quātum ad modū irascēdi:
vt puta si nimis ardēt irascatur iteri-
us vel nimis manifestet exteri⁹ signa
ire. z sic fin se ex suo genere nō hz rōez
peccati mortalis. A. qz appetit nō ē
inordinat⁹ ex parte mae cum nō appe-
ratur vindicta iniusta: vt pz per eūdez
Tho. B. pōt tñ cōtingē qd sit morta-
le: vt si ex vehemētia ire qs excidat a
dilectōe pxiimi vel dei. A. Quatuor
modis pot quis hoc casu a dei vlti. pxi-
mi caritate decidē. p̄ qñ ex ira multuz
turbaret dēū. qz ira contrariat caritati
que includit in se patiētia z benignita-
tē. i. ad Lor. 13. 2. cum quis ex ira agēt
aliqd reputabilis scandali. Nā Nath
is. 5. d. Ue illi per quē scādaliū venit. 3. si
ex ira decideret iodiū. Qui. n. odit fra-
trem suū homicida ē. i. Johis. 3. 4. si
ira longo tpe teneat: fm Aug. in omel.
de igne purgatorii. z di. 25. s. al. aūt. Et
videt longū tps si pseuerat p diē nālē
iux illud ad Eph. 4. Sol non occidat
sup iracundiā vestra: z videt sentire
Alex. de ales sup 2. sniari. di. 39. q. 6. B.
Et de hac materia vide. i. patiētia. z. i.
vindictio.

Regularitas p.

de irregularitate homicidaz:
Dēs qui habuerūt officiū in vindicta
sanguinis sunt irregulares: vt dictum
est s. homicidū 4. s. p. z etiā fm Huil.
si nō fuerit secur⁹ effect⁹: tamē in h̄ca
su fm eum eps pōt dispensare. A. z cū
illo sistr q nō ex officio sed odio vlt rāco

re operā dedit z fecit qd potuit vt occi-
deret aliquē: s; tñ nō occidit nec muci-
lanit. S; tñ talis indiget dispēsatōe s;
eundē Huil. vt i sū. cō. 11. 2. r. p. q. 23. B.
Nō aut pōt si effect⁹ secur⁹ ē. De his at
qui interfunt videte sanguis hēs sup
homicidū 4. s. 4. A. g. icipit. Utz oēs
zē. B. Quid de illo q fuit i pugna vbi
aliqui interfecti sunt: vide s. homicidū
4. s. 6. A. g. icipit. Quid si p̄s.

Quid de illis qui iuris ignari zelo
fidei z ppter indulgētiā q dabat attu-
lerūt ligna ad cremādū hereticos: nū
quid sūt irregulares? R. s; Huil. Si mā
illa est coopata ad mortē irregulares
sunt: nec dispēfabit cū eis nisi per pa-
pā. Si qūt nō est coopata: qz iam forte
mortui erāt: vel añq mā illa incēdere
tur mortui sūt: nō efficiuntur irregulares
A. Aut si indiget dispēsatōe sufficē epi
dispēlatio: fm eū. Huil. z in sū. con. e. ti.
q. 24. B. Qd si dubitat meli⁹ est te-
nere certū q absq dispēsatōe pape si
ministrēt nec pmoueant: ex de temp.
ordinan. ad aures. A. Idem in dicta.
q. 24. B.

Quid d illis cōfictis q cū aliis trahūt
ad manganellas vñ aliqis pbabiliter
dnt interfecti? R. fm Huil. Delit⁹ ē te-
nere certū: vt in pcedēti. s. dictū ē. A.
Idem in sū. cō. eo. ti. q. 25. B.

Quid de p̄s bytero qui misit puerū
ad aquādū equū monens vt cauēt a
flumine: z tñ submersus est? R. scdm
hosti. hunc p̄s byter culpabilē iudi-
co sicut z diaconū qui non remouit fal-
cē q cinet⁹ erat cū sciret ludi osuetudi-
nem: extra de homici. continebatur. z
sacerdotem qui non remouit cultelluz
a corrigia cum qua verberabat famu-
lum: extra de homici. ad audientiam.
z. 50. dis. clerico iaciente. A. Intelli-
ge quando de periculo pueri missi po-
terat rationabiliter dubitari: vt quia
erat infans: vt patet in sūm. confes. eo-
titu. q. 26. B. Quid si quis percutit
mulierē pgnantem: vel dat ei uenenū
vt faciat abortum: vide s. homicidū

4.º §.5.º A. q. incipit. qd si quis percutit
B. An liceat clericis dponē corā iudice
seculari qrelā de suis raptorib⁹ hēs s.
homicidiū 4.º §.1.º A. Et adde ibi posi-
tis: qd si intētio deponēt qrelā erat vt
ad mortē rei dānaret: irregulari effi-
citur qbuscunq; xbis fuit intētio vela-
ta. l.3 p. cecūz nō phibeaf: nisi ei ostet
p. cessionē vl. pbatōem fm. hosti. z i
sū. con. eo. ti. q. 46. B.

An liceat cllico furem cape z iudici
tradere. R. fm. Huil. Si al. pōt res suas
recupare non d. eū cape nec iudici tra-
dere: ar. ex de homici. suscepim⁹. Si at
al. res suas recupare nō pōt: credo qd
nō efficiat irregulari: oū tñ nō sit ei⁹ cor-
rupta itētio. A. Idē in sū. con. eo. ti. q.
47. B. Sed hoc intelligē opz qd fiat
cuz prestatōe: vt s. homicidiū 4.º §.2.º: z
qd non hūerit cām suspicādi qd hoc cō-
tingē poterat. Al.otra. vt h. i. sequētib⁹
duob⁹. §. dī. A. hoc qd dī in fi. istius
s. est nobilis limitatio ad id qd dī sup
homicidiū 4.º §.2.º B.

Quid si clic⁹ scribat qd aliq; capiat
z ex illa captōe segtur mors vl. detrun-
catio ei⁹ ipō tñ ignorāte z factū z cām:
R. fm. hosti. Uidef irregulari. qz dūbit
suspiciari hoc posse euenire. A. Idē in
sū. con. dicta. q. 67. B.

Quid si clamet aliq; latrones: R.
fm. Inno. Sine sic clamet siue aliquid
aliud agat p. qd potuerit itelligē qd ex
clamore vel actu suo poterat sequi ho-
miciidū: irregularis ē: nisi facēt ppter
timorē corpis sui. Nā si timēt qd aliq;
veller eū occidē bñ posset clamare pro
auxilio: qz non intēdit i. alie⁹ mortem:
sed in suā liberatōem. Idē hosti. Et
addit. Sec⁹ si clamaret p. solis rebus.
A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 48. B.

Quid de illo cllico qd cū latro ducēf
captus dicit: claudite ei⁹ os ne clamet:
nunqd est irregulari si mors inde seqf
R. fm. Huil. Credo qd sic: qz iunx ducē
res dādo eis cōsiliū. A. Qñ al. forte fu-
isset liberat⁹ rōne suspectōis loci: vt in
sū. con. eo. ti. q. 55. B. Et eodez mō si

qrentib⁹ malefactorē idicauit eū: nisi
forte ignorauerit z ignorare rōnabilr
potuit nesciēs qd ad mortē qreret. A.
Idē in sū. con. eo. ti. q. 56. B. Qualiter
ep⁹ pōt inuocare brachiū scilicet: hēs s.
bellū 2.º §. 4.º Et qñter exequat si habz
iurisdictionē tpalez: vide s. ep⁹. §. 7. A.
qui incipit. Ep⁹ q in aliquo. B.

Quid si clic⁹ comodat balistā: z in
de aliq; occidit: R. Si cecidit in bello
in iusto: non ē dubiū qd irregulari ē: quia
dabat operā rei illicite: ex de homici. q.
fi. z eodē mō si bellū sit iustū. qz ars sa-
gittadi phibita ē: ex de sagitta. arrem.
Sed in bello iusto ensem vl. lanceā mi-
nistrare non ē phibitū. tñ oīs talis fm
Huil. iudicāduz est irregulari: qz cām
ppinquā pstat homicidio. A. Rō. ho-
sti. vt in sū. con. eo. ti. q. 51. B.

Quid si clic⁹ fauorē pstant suis pri-
bus cfortando qd securi⁹ pugnent: aut
incutiendo terrorem aduersariis: R.
fm. Inno. Si bellum ē iniustū: z mors
inde fuit subsecuta efficiuntur irregu-
lares: vt in. §. primo dictū est. A. nisi
irēt ad bellum iniustū cā pacificādi vl.
al. ex iusta causa: dūmodo dolus absit
z lata negligentia. fm. eundem Inno.
z hosti. vt in sū. con. eo. ti. q. 52. B.
Secus si iustū. Quātr rñdere debeat
cllic⁹ cū interrogat de iudicio sanguinis:
hēs s. homicidiū 2.º §. 3.º s. ep⁹. §. 8.º A.
q. incipit. Ep⁹ qui in aliquo. B.

Utrum irregularitas homicidii tol-
latur per baptismum: R. in. Sic: Sed
non illa bigamie: vt sup. homicidiū
4.º §. 3.º in fi. De materia irregularitatz
homicidii plura habentur sup. homici-
diū p. z sequentibus. c. per totum. De
irregularitate bigamie. sup. bigamia.
per totum. De multis irregularitatib⁹
in quibus solus papa dispensat: habet
sup. dispensatio. §. 6.º A. quā incipit. Di-
spensatio in multis. B. z se.

Irregularitas 2.º

de illo qd exis irregulari mini-
strat. Ubi sciēdū fm. Huil. qd irregulari

celebrās non ppter hoc aliā irregulari-
tatē trahit. aliqñ tortiēs nouā irregu-
laritatē trahēt qñs celebraret: nec
etiā talis imo nec aliqñ ē iudicādu ir-
regularis: nisi inquātuz iuenit iure ex-
pressuz: ex de sen. exco. is q. li. 6. A. Et
in hoc casu vñ exp̄ssum. nā oīs irregu-
laris est suspensuz: vt statim sequit̄. z
nōtur in sū. con. lib. 3. r. 29. q. 3. circa fi.
Et oīs suspensuz vtens ordine a quo ē
suspensuz incurrit irregularitatē etiā
papalem: extra de sen. exco. cu3 medi-
nalis. li. 6. Nā videtur qz lā fuerit ir-
regularis tñ possit nouū vinculū irre-
gularitatē incurere: ita qz absolut⁹ ab
vno remanet ligat⁹ in alio: sicut z d̄ ex-
cōicato h̄. z nōtur extra de sen. exco. c.
cū p. cā. z. c. officii. Al̄ sequeret̄ qz si irre-
gularis cōmittēt homicidiū: non incurre-
ret nouā irregularitatē d̄ id qd̄ h̄. So.
dis. si quis viduā. B. Sed tñ oīs irre-
gularitas siue cōtingat ex pctō siue nō:
impedit ordinis executōem: ga nō exe-
qui d̄z qz anteq̄ dispenset̄.

Utrū celebrās in pctō mortali fiat
irregularis. R. fm̄ Inno. z Hosti. Licet
oīs qui est in peccato mortali dicatur
esse suspensuz quo ad se. qz non d̄z cele-
brare: non tamē si celebrat incurrit p-
pter hoc irregularitatē: nec post pñiāz
indiget dispensatōe: nisi sit notoriū: ex
de temp. or. q̄situm. A. Nāz notorius
peccator etiā post pñiāz nō h̄z ordi-
nis executōem nisi dispensetur p ep̄m i ca-
sibus pape spālīs nō reservatis dūmō
añ dispensatōem nō celebrauerit dina:
alr nō possit dispensari nisi p papam:
fm̄ Hosti. z nōtur i sū. con. dicta. q. 3. ad
fi. B. Et eodē mō dicēdū de q̄cunqz q
celebrat solū post simplices phibitōez
A. facit dictū. c. quesitū. z quod notat
in dicta. q. 3. B.

Utrū clic⁹ i minorib⁹ ex̄ns si excōica-
tus legat eplam sine solēnitare fiat ir-
regular. R. fm̄ Buil. Credo qz nō. tuz
ga sine solēnitare hoc facit: tū etiā ga
a laicis qñqz legunt eplē de cōsuetudi-
ne: tū ga etiā in illo. c. xi. q. 3. si quis ep̄s

p. z nō sit mētio nisi de ep̄o p̄f b̄ro et
diacono. Immo etiā si sacerdos vñ dia-
con⁹ talr sine solēnitare legat eplam:
ñ credo ip̄m p̄f hoc incurere irregu-
laritatē: cū pene nō sint extēdēde s̄z re-
stringēde. A. Idē in sū. con. lib. 3. r. i.
29. q. 7.

B.
Utrū clic⁹ q in excōicatōe cu3 solē-
nitare ministrat fiat irregularis. R. nō fm̄
Buil. Si ē in minorib⁹: credo qz nō. cu3
duo capla. xi. q. 3. si qz ep̄s. i. z. nō loqñ-
tur de eis s̄z de ep̄o p̄f b̄ro z diacono de
qb⁹ si ministrēt i suis officiis: non ē du-
biū qz irregulares efficiūtur: ex d̄ cle.
exco. mi. latores. Et idem intelligo de
subdiacono: cū hodie in multis parisi-
cetuz diacono: ex de eta. z eq̄lita mltis
A. i. cōputet̄ int̄ ordines sacros: vt ibi
Quo hō ad ordines miores: dicit idem
Buil. qz si clic⁹ hoc casu incurrat irre-
gularitatē putat qz ep̄s possit dispēfare
cū hoc nō inueniat̄ ei phibitū. S̄z ho-
sti. sentit qz talis oīo incurrat irregu-
laritatē p. cū medicinalis: ex de sen. ex-
co. li. 6. vt in sū. con. eo. ti. q. 8. z sic sentit
qz non possit dispensari nisi p papam.
Sic. n. loqñtur dictuz. c. cū medicinalis.
Recipiens aut̄ ordines etiā minores i
maiori excōicatōe incurrit irregulari-
tatē indispenfabilem nisi p papā: vt i. c.
cum illoz. de sen. exco. vbi non distigui-
tur int̄ ordines maiores z minores: s̄z
Buil. ou. z notat in dicta. q. 8. Recipiēs
aut̄ ordines i minori excōicatōe nō in-
currit irregularitatē fm̄ glo. Ray. cu3
non sit exp̄ssuz: addēs qz talis siue sit
irregular: siue non: pōt p ep̄m dispen-
sari: cū non sit ei inhibitū: vt i sū. con.
eo. ti. q. 9. B. Utrū excōicat⁹ baptizādo
fiat irregularis habetur s̄. excōmuni-
cario p. circa fi.

Ronia. Utrū ironia. s.
cum qz minora
dicit de se sit peccatū z quale
R. fm̄ Tho. scōda scōde. q. iij. Dicoz de
se dicere pōt contingi dupliciter. Uno
modo salua veritate oim. s̄. aliqz ma-
iora q̄ sunt in eo reticeret: z qdā minora

pfert. et hoc non pertinet ad ironiam: nec est peccatum secundum genus suum. Alio modo dicit quis inuoluntate declinatio a veritate: puta cum asserit de se aliquid vile quod in se non recognoscitur aut cum negat aliquid magnū quod tamen percipit in seipso esse. et sic pertinet ad ironiam: et est species peccati. Nulla enim causa metiendus est. et quod cum humilitatis causa mentiris: si non eras peccator metiendo efficeris.

Ironia secundum philosophum quinquaginta iactantia est quod Theophrastus sic exponit dicens: quod duplex est excellētia. Una in temporalibus. Alia in spiritualibus. Contingit autem quinquaginta quod aliqui per exteriora signa et per habita pretendunt quidem defectum in exterioribus rebus: puta per aliquam vestem abiectam: sed per hoc ipsum intendunt ostendere aliquam excellētiā spiritualem. Unum simul incurrunt vitiū ironie et iactantie: de quo dictum est. iactantia

Strio. vide super. bistrio in littera h.

Iudeus pro contra Iudei dicunt qui

legē Moysen ad litteram tenent: sic dicti a nomine principalis tribus. Iudei: qui et prius hebrei dicebantur ab Heber cuius familia cultum dei tenuit ceteris idolatria sedatis. hec Ray. et Hosti. A. Idem in summa. contra. littera. 4. q. 1. B.

Quod christiani se debent habere circa iudeos? R. secundum Ray. Non debent cum eis comedere aut eos ad cuiuslibet recipe nec cum eis cohabitare. A. Idem dicunt Ray. Lau. Jo. Inno. et Host. etiam de saracenis. quod et illi hodie iudaizant. Unde eadem est causa prohibendi. Eunt tamen ad predicandum saracenis: cibis eorum vti possunt secundum tempora licet: dummodo non de his que fuerunt idolis imolata. In extranea tamen necessitate vti possunt idolotico: dummodo non in venerandem idoli: ut in summa. contra. littera. 4. q. 5. B. Item infirmi christiani non debent in suis infirmitatibus vocare iudeos: nec ab eis recipe medicinas: nec se cum eis in calideis balneis balneare. et quod in nullus. et contra. littera. Item non debet permitti infirmis christianos habere offi-

cia publica: ne occasione habeant leniendi: contra. littera. 4. nulla. 17. q. 4. constituit. Quid si iudeus talia officia receperit: debet ei negari christianorum consilio: donec quicquid accepit ratione officii secundum prouidentiam diocesi sani conuertat in usus pauperum. A. christiana norum: ut in causa sit. extra. eo. B. et ipse officium dimittat. A. sed cum pudore quod irreuerenter assumpsit. Et idem etiam obtinet in paganis: contra. littera. cum sit. Dicit tamen Hosti. quod si iudeus in publicis officiis poni non possit: potest tamen dominus reddere suos iudeo vendere: deputato custode christiana non honesto: et non suspecto: a quo iudei redditus accipiant: ita quod per hoc christiani et clerici a iudeis non grauentur: extra. eo. ex spirituali. et notum in dicta. q. 5. B. Et intellegendum secundum Theophrastum. quo ad dignitates de nouo acquiras. Secundo dominio peristit. et quod illud quinquaginta tolerat ecclesia propter scandalum vitandum: igitur ordinaria auctoritate tolli possit sicut tollit in suis. A. christiani: vel quod volunt fieri christiani a quibus tollit ius seruitutis respectu iudeorum: ut in causa. extra. eo. Et quicquid hic dicatur tex. pallegari generaliter prohibent officia publica iudeis: paganis: cum nimis sit absurdum: ut blasphemum christi in christianos viz prauis exerceat: contra. littera. cum sit. Nec tolerancia ecclesie excusat quod de se illicitum est. 4. contra. littera. denique. et ibi glo. super habita venia. B. Item nullus potest iudeorum congregatio seu alicui iudeo vel pagano aliquid relinquere in testamento. et si fecerit et post mortem iudicabit anathema: extra. de hereticis. si quis episcopus. 24. q. 2. sane. 2. A. Hosti. dicit quod vniuersitati iudeorum legari non potest. L. eo. l. i. sed singulis forte sic secundum Azo. Sed clerico non licet et si iudeus fratrem eius sit: tamen eos pascere licet: ut in dicta. q. 5. B. Et videtur intelligendum secundum Summum. nisi legaretur ad succurrendum necessitati. A. Idem Summus dicit: ut patet in premissis. q. 5. L. redo quod siue sit clericus siue laicus si daret vel legaret aliquid talibus et maxime consanguineis non ad vitandum: sed ad succurrendum extreme vel multum arte necessitati: non est pu-

niendus. Dictum tamen Hosti. videf
 pbabilius per dictū. c. si quis eps. **B.**
 Item non debz iudeis permitri nouas
 erigere synagogas: sed antiquas refi
 cere: dum tamē non ampliores vl' p'ci
 osiores solito. Ritus autē z solēnitates
 suas sunt p'mittendi seruare: ex eo. iu
 dei. z. c. consilij. Item in dieb' lamen
 tatōis z offīce passionis non debēt i pu
 blicum p'dire: extra eo. in nōnullis. **A.**
 Forte idē est: si ecclia limitaret p' ali
 quo cōi infortūio xpianitatis fm glo.
 Ray. z in dicta. q. 5. **B.** Quin etiā i die
 parasceue nō debēt hēre ostia vl' fene
 stras apertas: ex eo. q. super his. Itēz
 cogendi sunt talem bitum cōtinue de
 ferre q' manifeste ab aliis distinguan
 tur: ex eo. in nōnullis. Item cogendi sūt
 ad decimas: vt s. decime. 2. §. 2. Item
 cogendi sunt xpianos testes recipere cō
 tra se. s. iude' nō pōt ferre testimoniūz
 cōtra xpianum: extra de testi. iudei. **A.**
 Ibi dicit p'mū. scdm nōtur in glo. **B.**
 Iudeis permittit agē z cōuenire apud
 iudices nros: sed non apud seniores eo
 rū. Arbitrium ēt possunt eligere iudei
 cui' sniam ordinarius exeqtur. L. eo. ti.
 iudei romano. Item in sabbatis suis
 nō debent trahi ad iudicia: nec ipsi ali
 os trahere: s. nec in aliis festiuitatib'
 suis debēt turbari. **A.** nisi in locis suis
 fecerint signū xpi vel aliud in cōtēptū
 xpiane legis: vt. L. eo. li. iudeos. **B.** nec
 sepulchra eoz obtētū forte pecunie ef
 fodi. vt. L. eo. ti. die sabbato. ex eo. sicut
 iudei. §. p. z. **A.** Nō etiā q' erit iudeo
 rū vel saracenoz filii vel alii ad fidem
 conuertantur debēt hēre portōem sue
 hereditatis: ex eo. iudei. 2. z in dicta. q.
 5. **B.** De iudeoz seruis iudeis vl' xpia
 nis hētur. i. iudeus 2. per totū. Silt z d
 nutricib' infantū iudeoz.

Que sit pena participantū cum iu
 deis cōtra casus nūe dictos: R. s. Ray.
 Si sint clerici z admoniti satisfacere z
 emēdare nolunt debēt p'uari officio z
 beneficio. Si laici sūt vtputa pncipes
 qui nolunt exequi predicta: siue alii q

aliquod impedimentum afferunt. **A.**
 siue quicūq' alii contrasacientes: vt
 in iuribus allegatis. **B.** z admoniti
 nō satisfecerint debent excomunica
 ri. 28. q. i. nullus. Si vero sunt iudei taz
 diu sunt xpiani ab illozū cōmuniōe
 z commercio separandi sub pena exco
 municationis donec illi emēdauerint
 z satisfecerint: vt oportet. extra eo. z si
 iudeos. in fi. z extra de decimis. de terr
 z extra de vsur. cum tu. **A.** Delit' eo.
 ti. post miserabilem. Quādoq' etiam
 puniuntur pena sanguinis z mortis:
 vt si impugnent fidem xpi. L. de iu
 deis. l. fi. vbi dicitur. L. erat iudeus bo
 na sua p'scripta mox pene sanguis de
 stinatus qui fidem alteri' expugna
 uerit peruersa doctrina. Item si impe
 dierit volentem conuerti. L. eo. laudeis
 vbi dicitur. Iudeis z maioribus eoz
 z patriarchis volum' intimari. q' si q'
 post hanc legē aliquem qui eozū fe
 ralem effugerit sectam z ad dei cultūz
 respererit saxis vl' alio furoris genere
 quod nunc fieri cognouimus ausus fu
 erit attētare mox flāmis d'dendus est.
 z cum omnibus suis participib' cōcre
 mandus. **B.**

Quid fiet de iudeis vel aliis xpianū
 blasphemātib'? R. fm Hosti. Ois tal
 fm leges decapitat etiā xpian'. Unde
 pncipes seculares iudeos xp'z blasphe
 mātēs gūit punire debēt siue pena pe
 cuniaria siue ēt gūiori. ex eo. c. i. nōnul
 lis. in fi. **A.** Idem in sū. con. co. ti. q. 6.
 S. i. c. i. nōnullis. aliud q' ad hoc non d'r
 nisi q' condigna aiaduersione debēt cō
 p'sci. S. d. pena pecuniaria d'r in. c. sta
 tu. ex de maledi. vbi etiam nōt dñs
 An. d. bu. q' silt etiā pncipes debēt eos
 punire pena vltimi supplicii. i. mortis.
B. De xpianis blasphemātib' vide. i.
 maledictio. An liceat xpianis cōicare
 cū iudeis vel aliis ifidelib' h' s. ifidel.
 §. p. z h' s. §. 2. Contra autē xpianos qui
 sūt iudei pcedēdū ē sicut cōtra hereti
 cos. vt sup. heretic' 2. §. 2. q. incipit. cō
 tra xpianos.

Utrū liceat dñis terrarū exactōem
facere in iudeos. R^o fm Tho. in qdā
littera ad ducissam Lothoringie. Quā
uis sicut iura dicunt iudei merito sue
culpe seruituti sunt addicti, et sic eorū
res dñi possint accipere tanq̃ suas: ita
tñ vt non subtrahant necē vite. quia
tñ oportet nos ambulare honeste etiā
ad eos q̃ foris sunt ne nomē dñi blas
phemetur. hoc obseruādū est vt exa
ctōibus quas facere non consueuerūt
A. id est nō soluē vel cōsueuerūt facē
.s. p̃decessores dñorū: vt p̃ p̃ eūdē. et in
sū. con. eo. ti. q. 9. B. nullatenus p̃gra
uentur: sed ad cōsuetas cogi possunt.

Quid si iudei nihil hēnt nisi vsuras
cui restituētur ea que male accepta fu
erūt ab eis? R^o fm Tho. in predicta lit
tera. Cum ea que iudei p̃ vsurā extor
serūt: non possint licite retinere: cōs ē
vt si vos illa ab eis receperit: nec vos
licite retinere porestis: nisi forsitan ef
sent talia q̃ a vobis vel aīcessorib⁹ ve
stris hacten⁹ extorsissent. Si qua hō
habēt q̃ extorserunt ab aliis debēt re
stitui illis qbus iudei tenebāt restitu
ere si inueniuntur. aliqñ in pios vsus
fm cōsiliū diocefani et aliorū p̃borum:
vel in cōem vtilitatem terre si necesse
est: nec esset illicitū si vos de nouo eri
geritis talia a iudeis: seruata tamē cō
suetudine p̃decessorū ṽorum hac intrē
tione vt in pios expendant vsus. A.
Idem in sum. con. eo. ti. q. 10. Et ista con
suetudo attēdēda est i exactione. non
aut in vsurarū restitutione ad quam
p̃cise et oīo per p̃ncipes compelli debēt
quacūq̃ consuetudine non obstante:
ex de vsur. post miserabilem. et i. de. ex
grau. eo. ti. B.

Utrū iude⁹ q̃ nihil habz p̃ter vsuras
possit puniri pecuniariē. R^o fm Tho.
vbi s. Dicendū q̃ expedit oēs pecunia
riē puniri: ne ex sua iniquitate cōmoduz
reporēt et maiori penā q̃ quicūq̃ ali⁹
non vsurarius in fili casu quāto pecu
nia que eis auferē minus ad eos p̃tiet
p̃tē etia3 superaddi et alia pena ne ad

penā sufficere videat q̃ pecuniā aliis
debitā desinūt possidere. Pecunia tñ
pene nomie ab eis ablata retineri nō
pōt: sed debz de ea fieri sicut in p̃cedē
ti. s. dictum ē. A. Idē in sum. con. eo. ti.
.q. xi. Et addit fm eūdē. Si hō dicatur
q̃ ex hoc p̃ncipes terraz dānicat: hō
dānū sibi iputent: vt pote ex eorū negli
gentia pueniēs. Alius. n. esset vt iu
deos laborare ad p̃pziū victū lucrādū
cōpellerent q̃ vt ociose viuētes dō so
litis vsuris vitēf: et sic eorū dñi de suis
redditib⁹ fraudētur. Ita. n. et p̃ suaz cul
pam p̃nceps defraudaret redditibus
suis si pmitteret subditos suos ex suo
latrocinio vel furto lucrari. teneret. n.
restituē q̃qd ab eis erigēt. B.

Utrū liceat recipere donū vel p̃ciuz
laboris et huiusmōi a iudeis vsurariis
R^o fm Huil. Si iude⁹ hz aliqd aliud q̃
vsuras: pōt accipi ab eo. A. Utrū ē nī
si ipi vsurarii sint nō soluēdo vl ex hoc
reddant impotētes ad restituēdū: vt
i. vsura o. s. vtz dona. de q̃ in se. s. B.
Si hō nihil hz p̃ter vsuras: tūc aut re
cipiēs certat de dāno suo vitādo. et sic
accipiēdo nō peccat sicut q̃ a fure vl a
raptoze dānicat⁹ est: vt puta per incē
dia et h⁹ modi: non peccaret si recupera
ret ab eo dānū suum: licz ip̃e fur vel ra
ptor nihil hēret nisi qd esset q̃stuz ex
furto vel rapina. dū tñ nō recipet p̃ dā
no suo i spē ip̃as res aliēas. Addit tho.
i eplā ad ducissam. dicēs q̃ si iude⁹ vl
tro cferat pecūiā vl encēiū: expedit re
cipe: vt pecunia sic recepta reddatur
his qbus de iure debet seu aliis: vt di
ctū est s. s. s. A. Idē in sū. con. li. p̃. ti.
4. q. 12. B. Utrū dona et elemosyna da
ta ab vsurario possint recipi: vide. i.
vsura p̃. s. 12. qui icipit. Utrū dona.

Quid si iudei occupāt totā aliquaz
parrochiā emēdo q̃a xpianis solebāt
possideri: nūquid pōt ecclia hac occasi
one petere aliqd ab eis? R^o Petē pōt
et soluere tenētur decias p̃diales et oēs
cēsus siue p̃stationes siue oblatōes re
ales q̃s xpīat de domib⁹ et possessiōib⁹

foluere tenebatur: ex de vsu. quanto.
Sed sec^o de decimis seu oblatibus p
sonalibus: vt dictu^m est s. decime 2° §. 2°

Azima iudeoꝝ in necitate pñt emi
z comedi fm Buil. A. Idem in sum.
con. li. 3° ti. 33. q. 125. Sine necitate autē
hoc pñt sub pena depositiois qñtuz
ad cñcos. z excoñcatiois qñtum ad laicos
28. q. 1. nullus. B. Quo iude^o compella
tur restituē vsuras. i. vsura p. §. si.

Adeus 2° Quo ad ser uos z serui

entes iudeis. Quid g^o d seruo
iudei si vult fieri xpianus? R. f3 Ray.
Si seru^o est xñaculus. s. de illi^o ancilla
natus z velit fieri xpianus statiz eripi
tur in libertatē nullo pñcio dato. L. de
epi. z cle. l. deo nobis. §. is ita. A. Ibi di
citur. Iubem^o vt nullus iude^o vñ paga
nus vel heretic^o xpianos seruos hēat
qñ si inuenti in tali reatu fuerint sauci
mus seruos oibus modis liberos esse
Ibi etiā dicit qñ serui iudeoꝝ pagano
rū vel hereticorū qui voluerint ad ca
tholicā fidē venire foueantur z defen
dant per rectores spūales z tpales. et
postqñ fuerit ecclesie catholice associa
ti omnibus mōis liberi remaneāt: nec
redigantur iterū in seruitutem etiam
si eoꝝ dñi postea ad fidē catholicā con
uertant. Et subditur. Contēptores h^o
legis non solū pecuniaria mulcta: sed
etiā capitis supplicio punientur. B.
z ar. di. 54. fraternitatē. Idem si seruus
fuit emptus qui erat xpianus. di. 54.
mācipia. vel eē volebat: qñ tales nō li
cet iudeo emē vel in seruos tenē. Idēz
si seruus emptus erat paganus: z fuit
emptus cā seruendi: z tunc vult fieri
xpianus: vt in dicto. c. fraternitatē. Itē
idem si emit eū cā mercimonii: puta
vt vēderet eum alteri z non exposuit
eū venalē infra tres menses. quia pñ
mitur qñ ad seruendū emerit. Si hō ex
posuit eū venalē infra tres mēses et
non stetit per eū quo minus vendide
rit. z ipse vult fieri xpianus infra illud
spatiū vel etiā post: libēabit dato pre

cio. i. z. solidoz ab aliquo xpiano: vt i. c.
fraternitatē. z ex co. c. p. z 2° z vlt. A.
In dicto. c. vlt. sic dicit. Nulli iudeo ba
ptizatū vel baptizari volēre emē lice
at vel in suo seruitio retinere. Quod si
quē nondū ouersū ad fidē cā mercimo
nii emerit z postmodū factus sit vñ fie
ri desideret xpianus: datis p eo. i. z. soli
dis ab illi^o pñt seruitio subtrahatur
Si autē infra tres mēses ipm venalez
non exposuit vel ad sibi seruendum
emit eundē nec ipse vendere: nec aude
at allus cōparare. sed nullo dato pñcio
pducatur ad pñcia libertatis. B. Et
erūt illi. z. solidi vsualis monete illius
loci. ex de maledi. statulm. A. Alii di
cunt cū quibus sentit Boff. qñ hīc soli
dis capif p aureo: vt in Insti. d. pe. te.
lit. §. si. vbi nō glo. qñ in legibus capi
tur solidus p aureo. z qñ. 70. aurei faci
unt librā auri. Alii dicunt cū quib^o sen
tit Ray. qñ capif p solido vsualis mōe
te. ff. de lega. 3. l. nūm. vbi dñ qñ in le
gato nūmoz in dubio intelligit minor
moneta. Predicta etiā nōntur in sum.
cō. li. p. ti. 4. q. 16. ad si Et p dicto Ray.
facit. c. cū sint. z. c. odia. de reg. iuri. lib.
6° B. Et hoc intellige nisi dñs eum vo
lentē circūcidē: vel alteri^o secte signa
culū impmeret. A. s. cū diceret se vel
le xpianū fieri. dicta. q. 16. vbi etiā nōn
tur hec. Et addit fm Ray. qñ idē dicen
dum ē per oia de seruis saracenozum.
Lon. Lau. z Jo. Idē. n. vt dicit pñculū
est in vñsq. Et qñ dicit ad Eph. 6. z. i.
pe. 2°. Serui obedite dñis vñs carna
libus. dicunt intelligi debere scdm sta
tū pñtiue ecclie. S. Hosti. dicit qñ h^o
dñ intelligi de his qui seruiūt in gleba
z nō domi. ex de cens. ois. Delius fac
ex co. c. 2°. In dicta. q. 16. di fm Ray. qñ
serui hereticorū impunc pñt dños reli
quere z ad eccliam cōfugē. L. d hereti.
l. manicheos. B. Tūc. n. ppter iniuri
am corpis sine pñcio liberabif. di. 54.
nulla. Idem Boff.

Sed nunqd iste redēptus erit seru^o
redimētis? R. scdm Ray. Non. s. erit

liber. A. s. soluto p̄cio. Per p̄us autē re
manet seru' qñ redēpt' ē ad seruiedūz
ex eo. c. 3. Et ad h' facit. s. dñs. l. allatuf.
B. et restituet ei p̄ciū: ar. Insti. de no
xali. acti. s. dñs. Et si nō hēt p̄ciūz q̄rat
mēdicādo vel seruiat ei tātū q' fuitiū
cōpensetur cū p̄cio z p'ca eat q' vlt: ar.
36. q. 6. de raptorib'. A. Tēpus seruie
di pōt itelligi de quēquēno adistat ei?
q' redēpt' ē ab hostib': vt. l. fi. l. 8. post
li. reuer. ab hosti. vel erit ad arbitriūz
boni viri fm Ray. z i sū. con. eo. ti. q. 17.
B. Et hoc intellige nisi cā pietatis em
pt' fuerit. tūc. nō tenet aliqd reddere
vel seruire. qz qd pietate dat. phibet
ius ne repetatur. z sic dedisse p̄sumit
nisi dñum fuerit. p̄testatus. ff. de reli.
z sūp. fu. lar si qd. s. sed infidū. A. Ibi
dñ q' quis. p̄testari dñ dñtēoe sua: ne
videat cā pietatē gratuite egisse sūp
funer. Et ibi glo. dicit. Nō q' attestatō
pbat uolūtatis nre sniam. Et pdest h'
notare i m̄fimonio cū qd p̄ p̄testat' ē
se nō desponsare cā m̄fimonio: sed alia
de cā. B. Lon. Hoff. z hosti. A. Idēz
in dicta. q. 17. B.

Quid si null' emptor apparet? R.
fm Ber. Nihilomin' erit liber z ostia
tum q̄rat p̄ciū: aut opas p̄ster: vt i p̄ce
dēti. s. dñm ē. ff. d. māumif. l. 4. A. Ibi
dñ q' seru' redēpt' suis nūmis cōsegē
libertatē. Et dicūt nūmi sui: si sunt ex
aduēticio lucro siue ex donatōe amici
siue ex eius peculio: qd etiā ad vedito
rem pertinet. Et p̄dicta notat glo. in
c. p̄. ex eo. B.

Quid si p̄tes sunt qui velint emere?
R. s. Hof. k̄ps loci eligat mag' idone
um. ff. de accul. l. si p̄tes: vel si sunt pares
ḡnificet eps cui velit: ar. ex de iure pa
tro. cum aut. Idem hosti. A. Idē in
sum. con. eo. ti. q. 18. B.

Utz aliq' mō licitū sit xp̄ianis q' ser
uiant iudeis. R. fm hosti. Lū phibi
tus sit q' nullū mācipium xp̄ianuz ser
uiat iudeis: multo min' xp̄iani libi eis
seruire debēt. Nō. n. debent eē assidue
itra domū iudei: n3 tāq' famlā aut ob

sterrix. Al' si ipsi xp̄iani ab eis discedē
nolūt debēt excoīcari: ex eo. iudei. z. c.
ad hoc. z. c. z si iudeos. Si autē iudei nō
lunt eos dimittere. phibet iudeis com
merciū cū eis: vt i dicto. c. z si iudeos. i
fi. Sed extra domūz possūt eis fuitia
fiēi. vnde p̄st h̄re xp̄ianos colonos: ex
eo. multoz. A. Lon. Ray. vt in sum. cō.
eo. ti. q. 21. vbi etiā dñ. Eadem teneas de
saracenis. B.

Utz xp̄ian' possit emē vel h̄re suuz
iudeū. R. s. Ray. z gof. Sic. ex eo. c. z si
iudeos. 23. q. 8. dis. Nō tñ dñz cū eo mo
rari: ita q' h̄eat cū tanq' familiarē. 28.
q. i. c. sepe. z. c. nullus. Et si voluerit fie
ri xp̄ian' n̄ p̄t eū dñs phibē. 19. q. 2. oue
sunt. Idē hosti. A. Idem in sū. cō. eo.
ti. q. 19. B.

S3 nungd iude' q' est seru' xp̄iani
si baptizet fiat liber? R. fm Ray. Nō.
s3 remanet seru' qz fuit iroducta ē d
iure dno. 35. di. sexto die. z p̄ ius gētiū:
di. i. i' gētiū. z ius canōico cōfirmata. 12.
q. 2. eccliaz. Lon. Hoff. z hosti. Addit
Ray. q' vbi de bona cōsuetudine non
solēt xp̄iani eē serui: cōsulerē q' i mis
sionē p̄ctōz dñs manumitteret eū. vel
saltē de pecunia mēdicata vlt seruicio
ad tps p̄stato fm arbitriū boni viri re
dimēt se. 12. q. 2. cum redēptoz. A. Idēz
in sū. con. eo. ti. q. 20. B.

Iudeus 3° de ouersio

Ubi sciēdū q' iudei z cetēi in
fideles non debent ad fidem compelli
asperitatib': s3 potius debēt iduci au
ctoritatib' rōib' z dulcib' verbis. Na3
coacta seruitia non placēt deo. 45. di.
q' sūcēa. z. c. d iudeis. Si tñ cōdīdālf co
acti puta p̄ mias vlt rex suaz ablatōez
vel per sbera z h' modi baptismū su
sceperūt z postea recesserūt a fide cō
pellēdi sē redire ne nomē dñi blasphē
mef. z fides cōrēptibilis h̄eat: vt i p̄di
cto. c. de iudeis. Si hō fuerūt absolute
coacti: vt si per violētā i aquaz merfi
sunt nō recipiūt baptismum: ex de ba
ptis. maiores. Lon. Tho. sed a scēde. q. 12.

z etiā Hosti. Addit Ray. q. tales ifide
les possūt trahi muerib' z pmissis. Et
intelligēdū fm Huil. nō q. liceat aliqd
dare p fide suscipiēda: s; si aliqs ifide
lis timēt paupratē si baptizaret possz
illud obstaculū ab eo tolli q sciret ei
ppositū. De hac mā pleni' .i. mun'. 5.
2. possūt ēr fm Ray. induci per guio
rē exactōem pēsonū faciēdā in pñ lo
catōis. 23. q. 4. d. 3. q. 8. iā ho. A. 30
in sū. con. li. 2. ti. 4. q. 3. B.

Utz pueri iudeoz z ifidelū inuitis
parētib' sint baptizandi. R. fm Tho.
scōa scōe. q. 10. Nō licet. s; qñ ad annos
discretōis puerit possūt fidē suscipe
etiā parētib' inuitis. A. 30. dē in sū. cō.
eol. ti. 4. q. 4. B. Lon. Huil. dicens:
q. nec licet nutricibus occulte baptiza
re puulos iudeoz. Si tñ in articlō mor
tis puulozū hoc facerent non credo q
peccarent.

Quid fiet de possessionib' z bonis o
iudeoz: z alioz ifidelū ad fidē uer
foz? R. fm Ray. Nō debēt ab eis exclu
di: ēr eo iudei z nifi sint vsuraria: v' d
vsura emptā qz vēdēda z restituenda
sunt illis z qbus sunt accepta v' here
dibus eoz. Qd si nō inueniuntur pote
rūt sic cōuersis tanq' pauperib' q epz
assignari.

Que pena iudeoz q tērāt subuertē
baptizatos? R. N. Debēt public' flagell'
dputari 28. q. 1. sepe. ita tñ q bec pēa n
trāseat i vidictā sāguis. qz tal' pēa reli
quēda ē brachio scfari. A. Nā. ppē sub
uersionē pfatā v' silez s; leges irroga
tur pena mort: vt p3 s. iude' p. 5. 2. i ad
dit oē. Flagellatio at irrogat ēr p sola
uersionē: dco. c. sepe. vbi of. Sepe ma
loz zfortia ēr bonos corūpūt. z. i. Qui
cūq' s' amodo ex his q baptizati s; ifi
deliū zfortia nō vitauerit. z hi xpianis
oonēf: z illi public' cedib' deputēf. D.

Edicare potest in

telligi duplr. Uno mō qñ ali
quis vidēs opa pñmi de quibus dubi
um est q aīo fuit iudicat i petozē prez

z de hoc dicif s. dubia. Allo mō dicitur
iudicare iudex qñ sñiam pfert. z de b'
dicef stat i. ciudex p. 5. 3. z se.

Edex p^o cōiter. Quan

tā sciam o3 ba
bere index? R. deo fm Ver.
ēx de rescrip. sciscitat'. Debet esse peri
tus nec querere ab aliis quid eum loq
oporteat. in auct. de iudi. i pñcio. colf.
.6. ēx de consangl. z affini. ex litteris. in
fi. Et tamē etiā si illitterat' sit z hēat
osuetudinem z peritiā iudicādi pōt ei
causa cōmitti. L. de iudi. certi iurj. Sed
iudex maxime eccl'astic' ēē nō potest
nisi sit peritus saltē mediocri iuris sci
entia: notatur dñ. 20. c. 5. A. 30. dē in sū.
con. li. 2. ti. 5. q. 13. Sed certe videt q
quis possit esse iudex etiā sine scia iurj
dūmodo hēat experiētiā cārū ex osue
tudine. Nam dicta. L. certi iuris: non di
stinguit inf iurisdictionē ordinariā z de
legatā. z videt expresse hēri i auct. d. iu
di. in pñ. colf. 6. i. b. neq' cārū habētium
expimētū. zc. vbi etiā p3 q admistran
tes imperatori z hēntes dignitatē sin
guli possūt esse iudices ordinarii etiā
si nec sciam iuris nec experiētiā hēant
cārū: sed debēt hēre peritos assessores
vt ibi. B.

Utz qz possit super se cōstituē cñne
um iudicem. R. Laic' pōt cōstituere su
um iudicē oēm q aīo iurisdictioni pēst.
non alium. L. de iurif. om. iu. l. i. z l. pua
tozū. Clerici vero non possunt in nō su
um iudicem consentire: nisi sit pēfōa
eccl'astica. z de consensu sui epī: extra
de fo. compe. significasti nam z secula
ris iudex nullam in eo potest habē in
risdictionem nec in criminalib' nec in
ciuilibus. L. de epi. z cle. auct. statum'.
A. 30. dicitur. Statuimus aut vt nul
lus eccl'asticam personā in crimina
li cā vel ciuili trahere ad iudiciū scfā
re psumat contra cōstitutiones iperia
les z canonicas sanctōes. Qd si fecerit
actor a iure suo cadat iudicatūq' non
teneat z iudex ex tūc sit iudicandi prā
te pnat'. Sācini' aut vt si q clericis v'

personis ecclesiasticis iusticiā denegare
presumpserint tertio requisiti suā iurisdic-
tionē amittāt. **B.** et ex de fo. spe. secta-
res. li. 6. Nec clic. pōt huic privilegio re-
nunciare: vt. i. renunciatio 3. §. 3. Et hoc
ipm vide h. §. pñ. z. i. snia. §. 6.

Utrū iudex possit aliquē iudicare
sine actore vel accusatore. Respōdeo
fm Tho. scda scde. q. 65. Lum iusticia
non sit ad seipsum: sed ad alterū: opz
q. iudex vnus est actor z altus re. Uñ
in criminibus nō pōt aliquē cōdēnare
nisi hēat accusatōrē: ex de accu. si legi-
timus. Nihilomin? tñ iterdū infamia
hēt locū accusatoris: ex de accu. euidē-
tia. z tunc ē pcedēdum ad inquisitōem
vt s. inquisitio. §. 2. z 3.

Utrū iudex possit aliquid accipere a
partib? **R.** fm Ray. Ordinarii iudices
nō debēt petere aut recipere a partibus
etiā expensas: cū ppter iusticiā tenēdā
hēant suas puisiones, sine dū sumpt?
queritur pdo crasserit. di. 86. non satis
23. q. i. militare. in fi. Nec credo q. etia
sponte oblata debeat recipere ppter
suspitiōem vitādā. Ab aliis xō encenia
spōte oblata ac etiā moderata recipere
pōt. di. 15. de eulogiis. ff. de offi. pco. so-
lent. **A.** Ibi dicis. Non i totū encenias
abstinere debebit pconsul sed modū
adiicere: vt neq. mō se in totū abstine-
at nec auare modū enceniorū excedat
Nā valde inhūanū ē a nemine recipere
sed passim vilissimū. z per oia auarissi-
mū. Nec etiā notant in sū. con. li. 2. ti.
5. q. 14. **B.** Iudex etiā delegatus ni-
hil recipere pōt a partib? nisi forte escu-
lentū vel poculentū ex mera liberali-
tate oblātū: qd paucis dieb? consumi
possit. vel nisi moderatas expensas cū
ipm ppter cām sibi cōmissāz cōtigerit
ex suū domiciliū pficisci: ita q. in ipis
expensis nō excedat modū: nec exiga-
tius ab vna parte q. ab alia. z q. ppter
expensas habēdas nisi cā requirat oc-
casione pficiscēdi non assumat z si liti-
gantes fuerit notabilr pauperes etiā
p expensis nihil exigat: ex de rescrip.

statutum. §. in super. li. 6. Assessorē nō
accipiat nisi eo indigeat. aliqñ d suo
pprio tenet puidere ei. Sed si indige-
at assumat neutri parti suspectū. z ei
de competēti salario moderato ab eo
faciat a partibus puidere. Nota rios
in cā sibi cōmissa ab imoderato salāio
refrenet: nec cū eis nec cū assessore lu-
crum particeps. z si hēc reciperet ad
restitutōem tenet z nō pdest remissio
A. s. eozū quibus faciēda est restitu-
tio qñ teneatur ad integrā restitutōē
vt in. coe quo statim. **B.** vt in dicto. c.
statutum. Silt debz refrenare nūcios
z officiales quoscūq.

Quid si iudex iniuste iudicauit? **R.**
fm Ray. Si sciēter male iudicauit: pu-
ta timore. cupiditate. odio. amore. vel
alia quacūq. causa: tenet lesio pñse
ad oē interesse: nisi posset inducē illuz
p quo tulit sniam ad plenariā restitu-
tionem. **L.** de pena iudi. l. vlt. xi. q. 3. qua-
tuor. Et fm leges multas alias penas
p sustinere. Debet etiā ppter restitu-
tionem imponi ei pnia tanq. p grauis-
simo crimine. xi. q. 3. quicūq. **A.** hoc
n. grauius ē rapina simplici: q. aucto-
ritate diuina abutēdo pter iniurias p-
rimi deū in bonoraz: fm Ul. z in sū. cō.
eo. ti. q. 137. **B.** etiā si sit iudex ecclesiasti-
cus. Adhuc al multiplr punis: vt. i. iu-
dex 2. §. 2. Si vero p ignoratiā iniuste
iudicauit: tenetur fm leges lesio in quā
tū bonū z equū videbit religioni iudi-
cantis. ff. de va. z exor. cogni. l. vlti. In
iudicio tamē aie tenet: vt in p casu si
in culpa fuit. s. q. sciuit vel scire debu-
it se insufficiēte z iudicare talem cām
presumpsit. Et idē si erat sufficiens s; ne-
glexit studere z videre quod debuit.
A. Itri? tamē agēdum cū isto ē q. cū il-
lo qui scienter fecit. Et addit h. Ul. q. si
iste ignorans fuit delegatus z necessi-
tate obediētie male iudicauit: sed tñ
bona fide z de consilio peritorū non te-
netur. **A.** Tenetur autē ad restitutōē
si in pcedō cōsiliū fuisset negligēs aut
culpabilis fm eūdē Ul. z glo. Ray. in

dicta. q. 137. vbi etiā hñ qđ statim legē.
B. Et idē dicit Ray. si talis iudex tulit
iniquam sniam deceptus p assessorem
talem qui cōiter sufficiens putabatur.
A. Ray. vt p3 vbi s. non videtur loqui
de delegato tñ sed generaliter de om
ni iudice. B.

Quid si iudex accepit pecuniam vt
male iudicaret? R. fm Ray. Non solū
punitur: vt sñ pcedēti. s. dictum est.
q. scient male iudicauit: sed etiā pecu
nias sic receptas tenet restituē non ei q
dedit: cū turpis dederit: sed ei in cuius
iniuriā fcepit. i. q. i. iubeim. r. ar. 17. q. 4.
si qs in atrio. ff. d. calū. l. gnālirer. §. illd.
A. Idē in sum. con. eo. ti. q. 139. Et h^o ve
rū in foro iudiciali. Secus i pñiali i qñ
succedit obligatio nisi ad solū iteresse
r non ad penā nisi pcefferit iudicialis
snia al penā nō debetur i foro pñie: vt
dicit glo. 12. q. 2. frafnitas. Hec ē sentit
glo. Ray. vt p3 in sum. con. eo. ti. q. 140.
Et vt ibi p3 fm Ul. hoc cāu dicēduz ē d
hac pecūia idē qđ d a^o turpi lucro. B.

Quid si accepit pecunias vt iudica
ret vel etiā vt nō male: s. bene iudica
ret? R. fm Ray. Tenet restituē ei qui
dedit. A. nisi dedisset vt alium iudicis
sub spe recti inclinaret: r ita indirecte
r tacite intēdebat ipm corrūpere fm
eūdē: vt in dicta. q. 140. B. qz cū ex of
ficio suo teneret gratis iudicare r bñ
turpis accepit r crimē cūssiois omisit
Et idē dico: si ex aliq cā opōtebat eū nō
iudicare: r nihilomin^o vt nō iudicaret
accepit aliqd. i. q. i. iubeim. r. c. lege iu
lia. r. c. venale ius. A. al. incipit vl. r se
quis imediare post. c. l. iulia. B. ex de
symo. nemo. Et Aug. xi. q. 3. Nō licet iu
dici vendē iustū iudiciū. r si liceat ad
uocato vendē iustū patrociniū r iuris
cōsulto iustū cōsiliū. A. Hoc hñ ea. q. c.
non licet. Et pdictis con. Ul. vt p3 in di
cta. q. 139. r. q. se. B.

Quid si iudex tenet r nullo mō vlt
iudicare. r ppter hoc amittit aliqs ius
suum? R. fm Ray. Tenet restituē to
tā lñ extunatōez ei qui ppter hoc est

lesus. 23. q. 2. dñs. r. q. 5. administratores.
in auct. vt disse. iudi. §. pñ. A. Lon. Ul.
vt in sum. con. eo. ti. q. 141. B.

Utz iudex possit penā reo totā re
larare. R. hñ Tho. scđa scđc. q. 167. Du
plici rōne impedif iudex ne reū a pēa
absoluere possit. p qdem ex parte accu
satoris ad cui^o ius qñq pertinet vt re^o
puniat: puta ppter aliquā iniuriā
in ipm cōmissā: r h^o modi relaxatio
nō est in arbitrio iudicis: qz tenet vni
cuiq ius suum reddē. 2° mō impedif ex
parte reipublice ad cui^o bonū pertinet
q malefactores puniant. Sed tamen
qñd ad h^o dñā ē iter iferiores iudices
r supmū. l. pñcipē cui ē plenarie ptās
publica cōmissa. Iudex. n. iferior nō hñ
ptatē absoluedi reū a penā d leges a su
pore sibi ipofitas: s. pñceps q hñ ple
nā ptatē i republica poterit reū licite
absoluē: si h^o reipublice vidēt expedi
re r passus iniuriā noluit remittē. B.
rñ locū mīa iudicij put i se. §. of. in fi.

Utz iudex possit penā diminūē. R.
fm hñsti. Reo cūcto si i iure certa pe
na inueniat illa ipōi dñ. al arbitrio suo
cōmittit. L. de vi pub. vel pñ. l. seruos.
i. fi. r ex de trāfac. c. vlt. tñ in hūaniores
partē dñ sp decliare r sic mitigare ma
rie cū cā subest: puta qz nō ex pposito
sed casu culpa cōmissa fuit. vel qz inu
ria effectū nō hñt: vt ppter etarē pueri
lē aut ē senilē r h^o mōi. de qb^o i. pena
p. §. 3. r 4. A. Bñ facit ad hoc dictum
c. fi. de transac. B. Et intelligēdū est
fm Tho. vbi s. q. mīa iudicij hñt locuz
solū in his que ei arbitrio relinq uñt.
circa que vide. i. pena p. §. an pñ. A. Ad
hoc vidētur itēdē q hñtur i sū. cō. eo. ti.
q. 146. vbi etiā dñ. In exordinaris at
tunc dices pena diminui vt augeri: cū
iudex non seruat id quod i talibus ser
uari consuevit. B.

Utz iudex possit penā augē. R. Au
genda ē pena aliqn ad terrore alioz q
pñi sunt ad culpā. qz multis crassanti
bus opus ē exēplo. ff. de pe. l. aut facta.
§. vlt. A. Idē in dicta. q. 146. B.

Utrum liceat iudici iudicare, ppter p-
 batiōē hūitatē quā ipse nouit? R. scdm
 Tho. scda scde. q. 4. 7. Iudex in iudici-
 do magis dicitur sequi legitima documēta p-
 instra et testes et alia hūmōi qm id qd ip-
 se nouit tanq pūata psona. Ex hac tū
 pūata cognitōe pōt iuari vt districti
 discutiat pbatōes inductas: vt possit
 eaz defectū inuestigare. Qd si eas nō
 pōt de iure repellē: dicitur eas in iudici-
 do sequi. Dicit ēr Tho. scda scde. q. 6. 4. q.
 si aliquis quē scit iudex innocētē falsis
 testibz inuincit vt occidat: si iudex non
 pōt inuenire occasionē liberādū innoxii
 dicitur ad supiorē mittē iudiciādū. Si ar-
 neqz hū pōt: nō peccat bz allegata ferēs
 sniam. qz nō ipse occidit eū: sz illi q euz
 asserūt nocētē. Lon. Pe. et Ray. A. Ul.
 aut dicit: q ex q iudex scit negotiū hūi-
 tatē cū suis circūstātis: impossibile iudi-
 cat qn aliquā viā iuri iueniat qua libe-
 ret innoxii: nisi sit ex ipzudētia vī negli-
 gētia iudicis. Et posito q nullā viā iue-
 niat p quā eū liberare possit: nec acto-
 rē: nec testes possit emolire qz desistat
 a cā: dicit prestari se nō hēre sciam con-
 dēnandi eū. qz scit eū innocētē. et hoc cer-
 tis indicis ostēdat pabile: ita qz cōi-
 tas non scādalizet: et sic absoluat euz a
 suo iudicio prātem relinqns eis vt de-
 ferant crimē ad supiorem si voluerint
 siue agat de rebz siue de persona. Glo.
 aut Ray. dicit q nō vī tutū q talis ad
 supiorē mittat: nec credit hoc faciēdū
 esse: sed potz debēt oīa mala tolerare
 qm innocentē scient ad mortē vī ad mu-
 tilatōem cōdēnare: vī etiā exponē cōdē-
 nādū. Et dicit ēr q iudicē i hoc casu cō-
 dēnantē nō audēt a peccato mortali ex-
 cūsare. Itē dicit. Lredo ēr q iudex ipe-
 rior q scit hūitatē non dicit cōdēnare inocē-
 tem etiā si papiat ei a supiore iudice
 Idē nōt Nico. de lra Exo. 23. Nec est
 cōtra ex de offi. del. pastoralis, vbi dicit
 q ordinat dicit exequi sniam latā a de-
 legato ad mādātū eius: qm is idē ordi-
 narius sciat illā esse iniustā nisi possit
 obtinē ab eodē legato vt ab hoc onere

absoluat: qz loqitur ibi de ciuilibz cāis
 et ecclasticis: vbi nullus cōdēnat ad mor-
 tē. et id nō est ibi tātū periculū sicut in
 casu pposito. Pro hoc optime facit. c.
 ingitōt: ex de sen. exco. Ad dicit etia
 c. pastoralis pōt dici q loqitur nō i co-
 gnitōe seu cōdēnatōe: sz in cause execu-
 tōe: et circa ea q non sūt tantū pūdicū.
 Et pdicta nōt in sū. cō. eo. ti. q. i. 49. B

Utrum iudex laic possit iudicare de
 cllico. R. Nō pōt. sed si eū vocat dicit pri-
 uari officio iudiciādū. xi. q. i. inoluta. A.
 Deli vī facē auct. statum. de qua. i.
 B. nec snia valebit: ex de iudi. si cli-
 ci. et cum non ab homine. Sz etiam q
 eū vocari fecit dicit amittere cām. Intel-
 lige per sniam: dicit excoicari: vt i dicto
 c. ioluta. Idē etiā p. L. de epi. et cle. auct.
 statum. Et fin. Hosti. ex sola vocatōe
 ex q cleric. tract. erit: aduersari. partē
 pdictā penā. xi. q. 3. placuit: ex de excels.
 pla. graue. Iudex ho nō partē pdictaz
 penā: nisi iudicauerit vī forte solū citra
 litis cōtestatōez loc. est pnie. A. Certe
 vī q i his casibz ipso iure pena irrogat.
 vt in dicta auct. statum. et p. 3. s. p. in
 additōe. B. De mā hū qōis: hēs hū sup.
 s. 2. et i. sentētia. s. 6.

Utrum minister peccet exequēdo sen-
 tētiā iudicū innocētē: R. fin. Tho
 scda scde. q. 6. 4. in fi. Si snia cōtinet in-
 tolēabilē errorē: minister nō dicit obedire.
 Al. excusaret carnifices q martyres
 occiderūt. Si aut nō cōtinet māifestā
 iniusticiā non peccat pceptū exequēdo
 qz ipse nō bz discutit sniaz supioris: nec
 ipse occidit: sed iudex cui ministerium
 adhibet. Et intelligit Ray. q si ipse mi-
 nister sciat q cōdēnat inocens est: non
 dicit exeg mādātū iudicis: sec. si dubi-
 tat. tūc. n. excusatur obediēdo. xi. q. 3. qd
 s. 23. q. i. qd culpatur. A. Lon. cū Ray. Ul.
 vt in sum. con. co. ti. q. i. 50. r. faciūt ad ea
 q dicta sunt supra. s. xi. in additōe. B.

Elder 2° de iudice eccl^o
 astico. Et hū ad
 uertēdū q psona ecclastica

potest iudex esse et causas ventilare et iudicare inter subditos in quibus iurisdictionem habet presertim clericos. xi. q. i. c. p. r. c. experientie: ex de foro. p. totum. Et nisi ecclesiasticus non potest exercere iurisdictionem nec habet eam in clericis: ut s. iudex p. s. 2. Nec clericus potest huius iuri renunciare. Et quid si de facto renunciet huius. i. renunciatio 3. s. 3. et 4. De hac questione clare habes supra. iudex p. s. p. t.

Iudex ecclesiasticus? A. ordinarij sue delegat: ut in c. c. et c. de q. i. B. q. contra iusticiam in gravamen alteri? prout in iudicio quicquid facit per gratiam vel per fortis: puta per pecuniam: suspensus est per annum ab executione officii: et deo demerari ad extirpationem litis per quam lesit. et si suspensio durate igefferit se dinis fit irregularis: et non nisi per papam potest liberari: ex de sen. et re iudi. cum et c. l. i. h. 6. Et adde hic quod huius. i. simonia p. s. 2. qui incipit, quid si datur.

Nunc prout innotet cognitio ad iudicem ecclesiasticum si iudex laicus tenet malefactorum qui dicit se clericum et petit remitti ad curiam ecclesiasticam: vel ipsa curia petit eum et ipse iudex denegat? R. Ad iudicem ecclesiasticum prout innotet cognoscere: quod de re agitur spirituali: siue ecclesiastica: sed deo vocari iudex secularis vel alius cui interstet: ex de sen. exco. si iudex. l. i. 6.

Sed quod preedit in dea questione? R. Si notorium est quod ille sit clericus qui tali privilegio gaudere debeat: statim absque alia cognitione de reddi. Quod si fama publica hoc est vel ipse per clericum contra habet: vel se prius non gerebat per laicum: et deprehensus fuit cum consura et hitu clericali: deo etiam reddi incontinenter. Non dico sine causa cognitione: sed an causa cognitione de clericali ita tamen quod probandi necessitate non ipse sed aduersarij astrigant. Si hoc an deprehensionem per laicum publice se gerebat et per tali contra habet: etiam si tunc deprehensionis in clericali erat hitu: non est restituendus quousque fide fecerit de clericali: tamen interit de eum. precessus iudicialis gescet: ex de sen. exco. si iudex l. i. 6.

Quicquid impeditur coram iudicibus ecclesiasticis delegatis vel ordinariis in causis que ad eos pertinent illi que conueniunt prout iusticiam obtinere. vel quicquid appellat impetratores litterarum vel alios recurrentes ad forum ecclesiasticum in causis que de iure vel antiqua consuetudine ad ipsum pertinent ad desistendum vel ad litigandum de eis in foro seculari grauando iudices ecclesiasticos: vel impetrantes vel litigantes sine litigare volentes coram eis. vel grauando proprios ipsorum: seu capiendum res ecclesiasticas talium vel quocumque alio modo. Item que ad predicta darent auxilium consilium vel fauorem: oes tales ipso facto sunt excommunicati: ex de immu. ec. c. qm. l. i. 6. A. Et ibi addit quod a dicta excommunicatione nullatenus absoluantur: nisi tamen iudici cui cognitio fuerit impedita vel iurisdicatio usurpata: quod prius que turbata fuerit in persecutione sui iuris de iniuria. damnis. expensis. et interesse prius ite gre satisfecerint. B.

Utrum iudex ecclesiasticus possit iudicare de subditis laicorum principum et de ipsis principibus? R. Dis christiani? rone peccati efficitur de foro ecclesie. Jere. p. Ecce constitui te super gentes et regna. et ex de iudi. no uir. Ideo si iudex laicus negligit facere iusticiam de subditis potest iudex ecclesiasticus compellere illum ad tenendum iusticiam vel supplere defectum eius cognoscendo de causa: et sic de illi subditis iudicare: ex de foro. p. ex transmissa. et c. licet. et c. ex tenore. et q. s. administratores. De papa hoc quod possit in principes seculares huius. i. papa. s. 4. ppe fi. A. Iste. s. incipit. Quot sunt causas. predicta et non in sui. con. lib. p. ti. s. q. 13. B. Quoniam iudex ecclesiasticus: puta episcopus habet etiam iurisdictionem temporalem quod ex qua habet s. episcopus. s. 7. A. qui incipit. episcopus qui in aliquo. et est. s. 9. B. et super hominidum 2. s. p.

Utrum iudex ecclesiasticus possit iudicare de infidelibus? R. secundum Ray. Di recte non iudicat de his que foris sunt. scilicet religionis reglas eis imponendo: sed indirecte iudicat liberando christianos ab eorum coitione: et per de iudeis. s. iudeus p.

§. 4.º Ite iudicat de his si loquuntur 3
xpm: vt ibidē. §. 5.º Ite si attentant sub
uertē fideles. §. iude. 3.º §. fi. A. Breui
ter iudicat in oib⁹ ad defensionē fidei
ptinētib⁹ ac etiā ad delictorū correctio
nē q̄ ad infideles seu tpali iurisditiōi
subiectos: ar. l. de iudeis l. iudei Ro
mano. B.

Iudicium. Quid est of
cere cum dī
pcedi simplr sine strepitu et
figura iudicii? R. Tūc non oī q̄ nccio
exigat libellus vltis cretatio. Pōt
ē iudex pcedē tpe feriā ob nccitates
hoiū inductaz. Amputet dilationes
q̄tū pōt. exceptōes appellatōes et dila
tōes frustratorias repellēdo. prius ad
uocatoz et pcuratoz iurgia repellat. re
frenet mltitudinē testiū: s; pbariones
nccias et defensiones legitimas recipi
at. S; nō debēt ppter hoc excludi cita
tōes. iuramentū de calūnia vlt malicia
vlt de xitate dicēda. Est etiā in ipō lit
erordio petitio faciēda p pte agentis
sine etiā rei si voluerit. et hoc i scriptis
vel xbis mor fādigēda in actis. Pōt ē
iudex certū diē et terminū assignare. A. l.
sit vtriq; parti: vt in cle. sepe. de qua. i.
B. ad dādū positōes et articlos et ad ex
hibēdū oīa acta et munimēta q̄ ptes
vti volūt i cā: nisi aliud de priū volun
tate pcedat: eo sp saluo q̄ qñcūq; fiēt
remissio p testib⁹ pducēdis possint ēē
instrā pducī. A. assignatōe dicti termi
ni nō obstante: vt ibi. B. Item iudex
ex officio siue ad alteri⁹ partis instātiā
pōt interrogare quālibz ptē vbicunq;
eqtas suadebit. Ite potest sniam ferre
in scriptis citatis prib⁹: l; non pempto
rie stando et sedēdo et si ei videbit oclu
sione nō facta. A. pur ex petitōe et p
bat et alius actiatis i cā fuerit facien
dum: vt ibi. B. Et si etiā i pmissis casi
bus solēnis ordo iudicii in toto vel i p
te nō contradicētib⁹ prib⁹ obseruetur va
lebit. hec oīa in cle. sepe. de hb. sig.

Procedi pōt simplr et de plāo i cau
sis sup electōib⁹ postulatōib⁹ vlt pui

tionib⁹: et sup personatibus canonicau
bus vlt pbenidis et beneficiis q̄buscūq;
et sup decimis infimonis et vsuris et es
tangētib⁹: vt i cle. dispēdiōis: et eo.

Quatuor mōis puerit hūanū iudi
ciū. i. timore. cupiditate. odio. et amore.
Un⁹ xpus. Quatuor ista timor odiū di
lectio cēsus. Sepe solēt hoīum rectos
puertere sensus. xi. q. 3. q̄tuor.

Mulieres ad iudiciū nō possūt euo
cari vlt trahi cā testimonii vel alia q̄cū
q; cā q̄ in iure non expmī. A. sinuite.
vt in c. mulieres: de q̄. i. B. Sed cum
necessariū fuerit testimonii eaz fia
vt of. i. testis p. §. 3. Alēst irritus q̄qd
fit: et eo. mulieres li. 6.º

Mulieres religiose pfertiz q̄ debēt
sub clausura morari nō vocētur ad iu
diciū psonalit ex q̄cūq; cā etiā si velint.
A. Al⁹ totū q̄d fit 3 est irritum: et eo.
mulieres. li. 6.º B.

Nō licet accusato i iudicio negare
xitatē: vt §. accusatus. §. 2.º De iudicio
ferri candēris et aq̄ bullentis hēs §. ou
ellū. §. p̄t. Utrū iudiciū vitādū sit p̄p
scādālū: vide. i. scādālū. §. an p̄t.

Iurare quid sit? R. scdm
Tho. scda scda. q.

79. Jurare ē deū in testē inuo
care: et est act⁹ latric. Un⁹ Diero⁹ super
Matth. Qui iurat aut venerat aut di
ligit eū per quē iurat. A. Scd; Ray.
ho. et in sum cō. li. p. ri. 9. q. i. Juramentū
est affirmatio de aliq̄ sacre rei attesta
tōe firmata. B.

Utrū liceat iurare p creaturas? R.
fm Tho. vbi sup. Juramentū pncipalit
refert ad ipm deū cui testimonii iuo
cat. Scdario at assumūtur aliq̄ue crea
ture: nō fm se: sed in q̄rū in eis dīna xī
tas manifestat: sicut iuram⁹ p euāgeli
um i. p deū cui⁹ xitas in euāgelio mā
ifestat: et p sacros q̄ hāc xitatē credide
runt et obseruauerūt. Ali⁹ ē quoq; mo
dus iurādī p execratōez qñ iudiciū crea
tura aliq̄ i q̄ dīnū iudiciū exerceat. sic
solēt q̄ iurare p caput suū aut p filiū
et b⁹ mōi. Qd at dñs phibuit iurare p

creaturas: vt p3. **Parb. 5.** intelligit p
hibita: ita q' eis exhibeat reuerentia
diuina: sicut iudei p' angelos z creaturas
iurabāt: vt ait Hiero. Et eo mō puni
tur cū iurās per creaturas. 22. q. 2. c. 1.
cū. z. c. si q's p' capillū. **A.** Lō. glo. Ray.
vt in sū. con. eo. ti. q. 6. **B.**

Quid de his q' iurāt p' membra dei?
R. Si ē cleric' d' deponi. Si laic' ana
themazari. 22. q. 1. si q's per capillū.
Sed intelligēdū v' q' cū irreuerētia
z q' si blasphemia iurāt. Uñ subdit ibi.
Uel alio mō blasphemia d' deum v' sus
fuerit. 22. q. 1. Sec' v' si cū reuerētia: vt si
per sanctū caput dei iuraret. z h' modi
A. Glo. Ray. dicit hoc intelligēdū esse
q' h' ex cōsuetudine. Al' si q's aliqu' iu
rat p' caput aut p' oculos d' aut p' alia
membra eius q' in ceteris hoib' non cēsen
tur turpia vel ibōestia: nō credo q' pec
cet mōstrā. Ribaldos aut illos qui pas
sim z assidue iurāt p' membra dñi nō au
deo a peccato mortali excusare: z cre
do blasphemā esse q' q's iurat p' me
bra dñi q' i aliis hoib' reputāt inhōne
sta: vt i sū. cō. eo. ti. q. 7. Tales. n. sū. le
ges puniūtur vltimo supplicio sicut
sodomiti: i. auct. vt i lux. d. nāz. col. 6. **B.**

Quid si q's ex ipetu iurauit id quod
d' liberare nō iurassit? **R.** sū. Huil. Ser
uare tenet si licitū est. **A.** Sufficit. n.
ad hoc q' sit obligat' q' intēderit deū
inducē in testē illi rei quā dixerat: sū.
eūde: vt in sū. con. eo. ti. q. 10. **B.**

Utz vxor p' q' cōfessa ē sacerdoti de
adultēio possit iurare marito q' nō hēt
culpā? **R.** sū. Huil. Pot' d' q'libet ma
la tolerare q' hoc iurare: q' certa esse
nō pōt q' h' modi culpa sit ei dimissa:
eē d' pur. ca. c. accepim'. **Jd Ber. z ho
sti.** **A.** **Jd i sū. cō. eo. ti. q. 12.** **B.**

Quid si q's iurauit aliqd facere qd
est veniale pētm: nō dimittit illud? **R.**
sū. Huil. Hug. nōiūt q' talis mortalis
peccat. Nā impia ē pmissio q' scelē ad
implet. 22. q. 4. i. malis. Et subdit Huil.
Ego credo q' nō peccat nisi venialr. **A.**
Hoc pōt ē v' q' ex iusta ignorātia

nesciebat illicitū eē quod iurabat. Al'
sec'. q' cū iuramēto hoc casu deficiat
iudiciū egparat' p' iurio. 22. q. 2. animad
uertendum. **B.**

Qui sunt illi qui nō admittunt ad
iurandū? **R.** sū. Tho. scda scda. q. 89.
Nō admittūtur siue nō cogūtur pueri
aū annos pubertatis. 22. q. 5. pueri. vbi
ē d' q' si iurauerit z p' vt audiuit sta
tim d' dicit: irrita sūt iuramenta. Item
nec als periuri. 22. q. 5. paruuli. Item
nō debēt accedē ad iurandū nisi ieiuni
p' reuerētiā. 22. q. 5. honestū. **A.** **Jbi**
p3 q' h' ē d' suasioe z nō de pcepto. **B.**
Jtē solēmb' dieb' n' ē iurandū p' reb' tē
poralib': nisi i magna nccitate: eē de
feri. c. p. A. de hoc dictū est s. ferie. 5.
6: cū additōe. **B.**

Utz sacerdotib' liceat iurare? **R.** nō
sū. Tho. vbi s. Nō licet eis nisi p' ma
gna nccitate z vtilitate. 2. q. 5. si q's p' by
ter. Et ponit Ray. 7. casus i q' p' pnt et
debēt iurare. p' m' ne p' defectu. p' batio
nū aliq's ledat' v' rē suā amittat. tūc. n.
d' iurare z testificari p' modū q' ponit
i. testis. 3. s. 10. **A.** i. sū. distinctōes ibi
positā. **B.** **Jtē p' fide. Jtē p' obediētia**
Jtē p' pace. Jtē p' indēmitate ecclēie: q
cāus pōt reduci ad p' mū. Jtē cū absol
uitur ab excoīcatōe. Jtē cū infamatus
d' se purgare. Probant' hec oīa eē de
elec. significasti. vltra mediū. 28. dis. de
syracusane: eē de offi. 2. ad rep'mēduz
2. q. 5. p' byter. p. 2. 2. A. **Jd i sū. con.**
eo. ti. q. 16. B. **Pōt hodie addi. s. 7. 9.**
casus. q' si sacerdos litiger siue i cāspi
rituali siue alia d' iurare de calūnia. si
milit' z de vitate dicēda: eē de iura. ca.
si de calūnia. li. 6. A. **Uidef q' i his ca**
sibus v' l' sūb' d' iurari tactis sacrosan
ctis euāgelis: nisi ab epō q' iurat p' po
stis tñs: s' nō tactis: vt in. c. si eē de iu
ra. ca. In aliis hō leuiozib' sacerdotes
nō tīgūt euāgelii: sed infrogāt p' san
ctā cōfēctōem: de. c. si q's p' byter. Et
idē v' i aliis clericis: vt infrogētur per
sanctā ordinatōem. q' nec ipi sū mag
nccitate debēt tangere euāgelii. 22.

q. 5. nullus.

B.

Utrum si qd sumptu iuret aliq oditio
intelligat? R. fm Hosti. Multe oditio
nes etia si tacetur intelligunt. Na qn iu
ro q faciam aliqd: intelligit si do pla
cuerit: qn et si pape placuerit: qz semp
ei auctori: as v excepta. 25. q. i. c. vlti.
diu ipsi nanq. Itē si res in eodē statu
pmanserit. Un si qd gladium deposuit
apud me: et factus furiosus repetit: nō
teneor reddē etia si iuravi. 22. q. 2. ne qd
Itē intelligit si mihi fidem suaueris.
Nō seruati. n. fidē nō est fides seruāda
Un si nō facj mihi qd pmisisti: non te
neor: ex de iureiur. puenit. 2. z. c. sicut.
Itē si iuro tibi pecuniā reddē ad certū
tēs spe future nūeratōis: intelligit si pe
cuniā mihi pūis nūeraueris siue mutu
aueris. L. de nō nu. pecu. idybitati. Itē
si iuro tibi solūē ad certū tēs: intelligi
tur nisi iudex dñū pceptat. Na ius sup
ioris sp videt exceptū: ex de iureiur.
ueniētes. §. p. ad si. Sili nisi p te fueris
absolut: ex de iureiur. c. p. z. c. sic. Item
si iuro tibi dare dotē: subaudi si nuptie
secrete fuerint: vt. ff. de iure do. stipula
tōem. Itē si iuro tibi tanq regi vltē po
te dposito nō obligor. Idē vltē si tu tāq
eps iuras mihi restituē pecuniā quam
mutuau. Na deposit? non tenebaris.
Qd verū credo si in vtilitatē ecclie pe
cuniā hsa est. 15. q. 6. ali. Itē si iuro sta
re mādatis tuis p offensa tibi vlt tuis
facta: intelligit nisi pcpias imodēatū
ininstū. impossibile: vlt h? modi: ex de iu
reiur. veniēs. z. c. qntauallis. Lō. Ray.
addēs: q oēs tales ne def mā piuradi
debēt petē auctoritatē ab ecclia: vt col
ligit ex eiusdē decretalib. Et con. Tho.
scda scde. q. 58. Itē intelligit si facultas
siue possibilitas se obtulerit: alit nō im
putabit: ex de iureiur. qrelā. z. c. breui.
Un excusat hoiez necitas siue impossibi
litas. Vex q iurat pecuniā reddere ad
certū terminū z nō pōt: sult Ray. q
an diē veniēs corā iudice cedat bonis:
ex de solu. do. arduus. Itē si iuras mihi
reddē vinū vlt bladū: subaudi eiusdē

bonitat. ff. si cer. pe. l. cum qd. Itē si iu
ro tibi dare filiā meā in vxorē: intelligi
tur q bona fide laborabo vt eā hēas:
nec ad aliud obligor: cū alienū factum
paise pmittē nō possim: ex de spon. ex
litteris. Itē si iuro alicui fidelitatē vel
q nō ero dñi: intelligit ne pcurē vlt con
sentia q vitā vlt mēbrū vel res suas p
dat: z si me offendat vlt diunctos mihi
pōt me tueri: ex de iureiur. petitiō. z.
c. ego. Et de h? iuramēto hēs §. feuduz.
§. 6. A. Idē i sū. con. eo. ti. q. is. B.

Quid si quis iurauit tenē obstagia
i certo loco: nec hz ibi qd comedat vel
vñ soluat? R. fm Hosti. Si tpe obliga
tōis iā erat nō soluēdo: tenet obstagia
suare: qz vlt ad hoc se obligasse. z que
rat victū manib? suis vlt mendicando
Sed si tpe obligatōis erat soluendo z
nūc deuenit ad paupertatē: tūc distiguo
qz si est talis q possit medicare sine ve
recūdia: dico idē qd pūis: ar. 93. di. diaco
ni. sed si ē nobilis z in dignitate tali sū
ueniēdū ē iuris bñficio: ex de iureiur. q
relā. z. c. breui. A. Idem i dca. q. is. B.

Quid si debitor iurauit creditori
se solutur i certo termino z impedir
nō pōt? R. fm Hosti. Si qn iurabat cre
debat se nō posse soluere: vlt nō hēbat
pbabilē cām credēdi: tūc in vtroq ca
su piurat. qz in p de erat xitas in 2? de
erat iudiciū. Si hō ab initio pbabilif
credebat se posse solui: nō piurabat. et
si postea fecit posse suū nō ē piur? S3
z multo magis excusat si misit pecuni
am tpe debito: sed casu pdita fuit: ex
de iureiur. qrelā. 23. q. 8. si nulla. de ose.
di. i. sicut. Qd si postea lapso termino
posset z nō soluēt piur? eēt: ex de dolo
z otu. cū dilecti. Con. Tho. scda scde. q.
89. A. hoc vlt fuisse pncipale dcm Ray.
vt pz in dca. q. is. B.

Quid si iuro aliqd gnā? nunqd ad
spālia teneor? R. fm Hosti. Luz gnāli
tas obscuritatē pariat: nō videoz cogi
tasse de his sup qb? spāl? iuratur? non
fuisse. z sic interpretādus est iuramē
tum fm intērdem iurātis qñ sine dolo

quis iurat. Sec^o aut^{em} qñ ipse cū dolo ē:
z ille cui iurat ē sine dolo. Igit^r si emer
gat casus iopinat^{us} de quo si cogitasset
nullo modo iurasset: nō teneor. Sar
con. Ray. z Buil. z etiā Tho. vt hf. i. iu
ramētū p. s. s. A. Idē i dca. q. 19. **B.**

Quid de duob^{us} hñib^{us} mēsurā cōita
tis vel staterā quā sūueuerūt portare
ad vēdentes z mercedē recipere: si iu
rauerūt sibi inuicē decetero non porta
re? R^o fm Buil. Etiā si ex hoc mltū dā
nificati sint: puta qā pūisū ē d^o alia mē
sura: nō pñt auctoritate ppa venire d^o
iuramētum: nisi forte ex hoc ad extre
mā nccitatē deuenirēt: nec vllō modo
possent hñe vñ viuerēt. Eps tñ absq^{ue} tā
ta nccitate posset h^o modi iuramētum
i meli^{us} omutare: cū nulli sit vrile z ali
qbus dānosū. A. Idē in sū con. eo. ti. q.
19. **B.** Sed si vn^{us} pdictoz piurat: num
qd alter pdictoz poterit venire d^o iura
mētū? Dicēdū q^{ue} si intendebat iurare
sub dōtōe. s. si alter nō portaret: tūc al
tero portate nō tenebit. Si aut^{em} absolu
te iurauerit teneb^{it}. Qd si nescit quō iu
rauerit vñ intēderit: tūc si emolumētū
mēsure sit cōe amob^{us}: vno piurante
reliqu^{us} nihilomin^{us} teneb^{it}: cū nullum ex
hoc ei fiat piudiciū. Si aut^{em} emolumē
tū ē solum ei^{us} q^{ue} portat: tūc benignius
interpretandū est. s. q^{ue} nō seruāti fidem
nō pmissit cū suo dāno z lucro alteri^{us}.
Nam gnāliter fm^{us} hosti. z Ber. si duo
sibi ad inuicē aliqd iurauerit: vno non
seruāte nec ali^{us} teneb^{it}: eē eo. sicut. 3° in
fi. nisi qd iuratū est eēt in honore dei:
vt si iurauim^{us} q^{ue} diceremus psalteriuz
vnū p inuicē vñ vt certā elemosynam
darem^{us}. A. Idē in sū con. eo. ti. q. 36. z
37. **B.** Et de hoc vltimo hēs b. i. s. añ
plt. in fi. z vide ē. i. iuramētū 2° s. 2°.

Nūquid pagan^{us} q^{ue} iurat per falsos
deos vel creaturas nō ocessas teneat?
R^o fm Ray. Dico q^{ue} cuz iurauit pctm^{us}
cōmisit i iurādo: sed si mō non fuit si
dem pmissam addit pctm^{us} pctō. 22. q. i.
mouet te. Lō. Jmo. hosti. z Tho. scda
scde. q. 98. z addit q^{ue} licitū ē recipere iura

mentum eius q^{ue} paratus est per falsos
deos iurare: nō tñ licet eū iducē ad h^o
q^{ue} per falsos deos iuret. Lon. pe. z Jn
no. A. Idē i sū. cō. eo. ti. q. 29. z se. **B.**

Quid de eo q^{ue} cōpulsus ē p metu iu
rare se aliquid datur^{us}. z h^o mōi? R^o fm
Ray. Talis qñcūq^{ue} fuerit met^{us} nibi
lomin^{us} obligat dūmō sit de re licita
Sec^o de illicita: eē eo. si vero: eē quod
me. cā. ad audiētā. tñ q^{ue} sic iurauit po
terit ab epō petere vt cogat illū absol
uē eū a iuramēto: eē eo. ex administra
tionis. Si hoc ipetrare nō pōt soluat z
postea repetat. q^{ue} iurauerit solue. nō
tñ iurauit nō repetē. eē eo. debitorēs. z
dcō. c. ad audiētā. Qd si ē iurauit si
reperere: tūc denūciat ecclie s^{ed} formā
euāgelicā: vt ecclia opellat illum ad re
stitutōem. Si hō iurauit q^{ue} nō denun
ciaret tale iuramētū est illicitū: z ideo
nō seruādum: eē eo. quēadmodū. Lon.
Tho. scda scde. q. 99. z pe. z Jmo. et
Ber. A. Idē in sū. cō. eo. ti. q. 30. vbi.
etiā additur fm^{us} hosti. q^{ue} cum q^{ue} iura
uit non denūciare ecclie tñ denūciare
pōt: dūmodo hoc faciat pncipali inten
tione salutis fratne. **B.** Silem casuz
hēs. i. vñura 6° s. 7°. Quid si dñs facit fa
miliā suā iurare q^{ue} reuelabūt ei si quē
sciunt vel audiunt subripissē de bōis
suis: vide s. familia. s. fi.

Quid si quis audit aliquē iurare il
lud qd audiēs scit falsum esse? R^o fm
Ray. Sufficit audienti z teneb^{it} vt indi
cet illis q^{ue} magis pñt pficē q^{ue} obesse p
iuro siue eū corripiedo: siue p eo oran
do. 22. q. s. hoc videtur.

Quid si clericus iurauit se seruatu
rum statuta in ecclesia sua edita: et
postea sit nouum statutum? R^o fm
Tho. scda scde. q. 98. Nō tenetur ex iu
ramento seruare futura nisi intēderit
se obligare ad omnia preterita z futu
ra. teneb^{it} tamē ea seruare ex vi ipsa sta
tutoz. Qd si talis clic^{us} pmissit p pua p
stitutum iuramētū seruare illud statutū
qd p^{er} ea factū ē itez nō ē obligatus ex
iuramento: extra eo. clericus. Et idem

intelligendū ē de eo q̄ sit nou⁹ ciuis alic⁹
ciuitat⁹, z iurat fuare statuta. Lō. Ray.

Quid si aliq⁹ dñi r̄pales v⁹clerici: aut
plac⁹ iurāt seruare statuta z cōsuetudi
nes alicui⁹ loci vel ecclie. z inf illa sunt
aliq⁹ illicita impossibilia. vel librat⁹ ecclie
sic obuiaria? R⁹. Si iurantes hoc sciūt
nō debuerūt sic gnāliter iurare: nec tē
aliq⁹ten⁹ h⁹ modi iuramēta seruāda: s⁹
solū alia. Silt etiā si nesciūt: nō sūt ser
uāda: quia nō tenētur ad illa: cē de iu
remf. cōtingit. l. 6°.

Utr⁹ ille cui iurādo aliqd p̄mittit⁹
possit relaxare iuramētū? R⁹ fm Tho.
scda scde. q. 89. Hō pōt p̄mittē aliqd
alteri sub iuramēto. dupl⁹. Uno⁹ q̄st p
tinēs ad vtilitatē ip̄ius: puta si sub iu
ramēto p̄mittat se seruatur⁹ ei v⁹ pecu
niā daturū: z a tali p̄missiōe pōt absol
uē ille cui p̄missio facta ē. Intelligitur
n. ei soluisse p̄missū: q̄ fecit de ea s⁹
ei⁹ volūtatem. Alio⁹ p̄mittit q̄s alteri
q̄d pertinet ad honorē dei v⁹ vtilitatē
aliq⁹: puta si aliq⁹ cū iuramēto p̄mit
tit alicui se iratur⁹ religionē: v⁹ aliq⁹
opus pietatis facturū: z tūc ille cui p̄
mittit nō pōt absoluē p̄mittētē: q² p̄
missio nō est facta ei p̄ncipal⁹ s⁹ deo: nī
si forte sit imposita cōditio. s. si illi vide
bit⁹ cui p̄mittit: vel aliquid aliud tale.
Lon. Hosti. z Ray. A. Idem in sū. cō.
co. ti. q. 35. B.

Quid si vēditōr aliq⁹ iurauit non
venire s⁹ venditōem: z nunc dicit se de
ceptū vltra dimidiū iust⁹ p̄ci: nūquid
p̄s audiri? R⁹ fm Ber. Si maior est: si
credo q̄ andief. Sec⁹ si minoz. q² p ta
le iuramētū nō excludit nisi bñficiū
etatis: nō aut⁹ q̄ renunciet iuri cōi. vñ
pōt agē ad supplemētū p̄ci: vel ad re
scindēdā venditōez: s⁹ illud ē d̄ emp.
z ven. cū cā. A. z ibi h⁹ nōr glo. nōtur
etiā z in sū. con. co. ti. q. 41. B. Quid d̄
puella que iurauit nō h̄re regressū ad
bona p̄fna: s⁹ q̄ eēt dote cōtēta h̄etur s⁹
dos. s. 3°. Vel si vxor iurauit nō d̄uenire
alienatōi dotis ibidē. s. 4°. Osta circa
hanc p̄am habētur hic statim. c. iura

mentum p̄. z. r. i. periurium.

Iuramentum p^o.

cōiter. Que cā institutiōis iu
ramenti? R⁹ fm Ray. Duplex ē causa
Una. ppter infirmitatē nō credentiū:
vt puta cū alicui suaderetur aliq⁹ bonū
z non credit hōo simplici: introductū
ē q̄ possum⁹ iurare. 22. q. 1. nō est cōtra
z. c. si p̄m. Alia cā fuit p̄missiua. s. p̄p
euitandā idolatriā ppter quod cōcessū
fuit iudeis iurare p̄ deū: ne iurādo per
creaturas in idolatriā inciderēt. 22. q. 1.
cōsidera. Est g⁹ iuramētū licitū z meri
toriu q̄ ip̄m p̄mo subuenit. Un⁹ i
in plac. Dñe. q̄s h̄it in tabnaculo tuo:
z segtur. Qui iurat p̄mo suo: z nō de
cipit. A. Idē in sū. con. lib⁹. p̄. ti. 9. q. 3.
B. Nō tñ ē assuecēdū ad iuramētū:
p̄p̄ periculū p̄iurii p̄p̄ q̄d nō nisi ob
necitatē vel vtilitatē ē iurandū. 22. q. 1.
ita g⁹. Et sic intelligēdū ē q̄cunq⁹ iura
mentū inuenit phibitū. A. s. q̄ sp̄ in
telligit phibitū nisi rōnabilis necitas
vigeat: eē de iureiur. 2. si xps. z nōt. Ni
co. de lra sup. 20. c. Exo. B.

Quot sunt spēs iuramēti? R⁹ scdm
Ray. Due. Nā aliqd est assertoriū: vt
cū iurat de p̄ci aut d̄ p̄terito: puta sic
esse v⁹ nō eē. Aliud ē p̄missoriū. s. de fu
turo: vt cū aliq⁹ iurat aliqd se datur⁹
vel factur⁹. Idē Tho. in 3° s̄niap. dis. 39.
z scda scde. q. 79. Et addit q̄ hec aliqñ
sunt simpl⁹: vt cum d̄r. Testis ē mibi
deus: vel corā deo loq̄r: vel per decum
q̄d idē ē fm Aug. Aliqñ hōo p̄ execratō
nē: vt cū q̄s obligat se ad aliquā penā
vt si hoc nō fecēo hoc accidat mibi v⁹
filiis meis: h⁹ z tūc s⁹ Aug. illa per q̄
sic iurat obligat deo vt h⁹ illis eueniat
si sec⁹ ē q̄ dicit. A. Idē in sū. con. co. ti.
q. 2. Et addit fm Ray. q̄ alie diuisiōes
iuramēti p̄tinēt ad foz cōtentiosū. B.

Que est forma iuramēti? R⁹ s⁹ Ray
In veteri lege iurabāt sic. Unuit deus
z viuit aia mea. Hoc faciat mibi deus
z hoc addat. 22. q. 1. z iurabūt. z. i. Regi.
14. z. 25. In p̄mitiua hōo ecclia iurabāt

sic. Testis est mihi deus. Ro. p. Tre testis
 est mihi conscientia mea. Ro. 9. Vel coram deo
 loquor et huiusmodi. 22. q. 1. si peccatum. Ho
 die homo iurat sic. Per deum. vel si me deus
 adiuvet. vel per istas sanctas reliquias.
 vel per ista sancta euangelia. et filia. 35. q. 6.
 de parentela. Et ut dicit Inno. nulla vel
 modica differentia est: siue quis iuret ut
 dictum est: siue si solum huiusmodi dicat. Promit
 to hoc in fide mea. Quid tamen peccatum est fal
 lere iuramentum factum per increata vel per
 superiores creaturas quam per inferiores. Tre
 iuramentum est quod asserit se dicere veritatem
 in periculo anime sue: ex deo. et malefici.
 fratricidi. Sempiternum quod per peccatum iurame
 tum defert iuramentum est finis quod placet abo
 bus. ff. de iureiur. l. 3. §. ult. et l. 4. et 5. In
 iuramentis homo que a iure precipiunt: ut est
 iuramentum testis: vel iuramentum calum
 nie est iuramentum super sancta dei euangelia.
 A. Idem in omnibus aliis iuramentis que a iure
 vel iudice vel a patre ex necessitate defe
 runt. ff. eundem Inno. et Hosti. ut in sum.
 eo. ti. q. 8. Et adde quod huiusmodi iurare. §.
 7. in ultima additio. B. ex de iura. ca.
 .c. ult. xi. q. 1. testimonium. Idem quod si pmi
 ferit quod aliquid iurare: ut dicit Hosti. A.
 In nulla forma distincta finem eundem: ut
 in dicta. q. 8. B.

Que exigunt ut recte fiat iuramen
 tum? R. fm Ray. Trias. veritas. iudicium. et
 iusticia. Jer. 4. Jurabunt vivit dominus in ve
 ritate et iudicio et iusticia. 22. q. 1. et iurabunt
 Veritas. n. sp. 3. adesse: ut. s. sciat quod fir
 miter quod verum est quod iurat. A. Debz enim
 adesse veritas rei. s. quod sit verum quod iuraf.
 et conscientie. s. ut putet esse verum: ut not
 glo. in ca. ad advertendum. 22. q. 1. B. Alii
 si tamen credit non debz iurare de secula sed
 de credulitate. Tre 3. est iudicium id est
 discreta deliberatio: ut. non iuret etiam
 verum: nisi propter necessitatem vel utilitatem
 22. q. 1. ita ergo. Item iusticia. s. ut illud
 quod iuraf licitum sit et honestum: ut in
 dicto. ca. ita ergo. Idem Tho. scda scda. q.
 89. A. Glo. Ray. exponit iusticiam. s.
 quod non sit peccatum mortale vel veniale
 principaliter vel per accidens: ut in su. con.

eo. ti. q. 9. Et si aliquid predictorum frui defu
 erit nequaquam iuramentum erit: sed purum
 deo. ca. ad advertendum. Et fm Tho. et de ca.
 .q. 9. non primo et principaliter. per iuramentum est quod
 deest veritas: quia iuramentum principaliter or
 dinatur ad confirmationem dicti humani cui
 confirmationi falsitas opponitur. Scdario
 autem quod deest iusticia. 3. quod deest iudicium. B.

Quid quod iuramentum non est eadem in
 tertio iurantis et recipientis? R. fm Tho. se
 cunda scda. q. 89. Si huiusmodi ponitur ex dolo iu
 rantis operis iuramentum suum finem sanum intel
 lectum ei cui iuramentum prestat. Si homo
 iurans dolum non adhibeat obligat solum
 finem suum intendens. Sile. s. iurare. §. 12.
 q. incipit. Quid si iuro. A. Videtur autem
 iurans dolum adhibere quod legitime inter
 roganti studiose non clare respondet. 22.
 q. 5. quacumque. B.

Ut iuramentum promissorium sit sp. obli
 gatorium? R. fm Tho. ubi sup. Quicum
 que iurat se aliquid facere obligatur ad il
 lud faciendum: nisi negat in peiorē erit
 ut cum iurat aliquid aliquid quod est finis se
 malum: ut puta se patratum ad alterum: i
 quod cum peccat iurando: peccat iuramentum
 servando. Sicut vergit in deterius: quia est
 maioris boni impedimentum: pura cum ali
 quis iurat se non intrare religionem
 vel quod non fiat clericus et huiusmodi. Et in huiusmodi
 peccat quidem iurando quia ponit obices
 spiritui sancto: sed multo melius facit non im
 plendo. Nam que mala sunt vel maioris
 boni impedimenta sub iuramento cadere
 non possunt. Sed et alio modo vergit in
 deterius. propter aliquid quod de nouo emē
 git: quod fuit impremeditatum: sicut cum he
 rodes iuravit puellae saltanti se daturum
 quod petisset. Hoc. n. iuramentum poterat
 esse a principio licitum intellecta debita co
 ditio. s. si peteret quod dare liceret: sed im
 pletio iuramenti fuit illicita. 22. q. 4. et 3.
 officium. A. Lon. glo. Ray. ut in sum.
 con. eo. ti. q. 13. Et addit. Credo sine pui
 dicio quod iuramentum vergit in peiorem
 exitum sex modis. primum cum iuraf aliquid quod est
 mortale in se. 2. cum iuraf quod est veniale
 in se. 3. cum iuraf aliquid indifferens quod ex

circūstantiis efficiē mortale vel veniale. 4.º cū iuramētū excludit op' pietatis ex caritate faciendū: vt cū iurat aliquis q' nihil dabit isti ex caritate. 5.º cū excludit op' de genē bonoz: vt cū q's iurat q' nō crit ep's. mōach'. v' caoic'. v' nō celebrabit v'sq' ad mēse. vel q' nō ieiunabit p' deo v' peccat' suis i pane z aqua nisi p'cipiat ei. vel q' non dicet p'salteriū v' septē psalmos. 6.º cū excludit opus indifferēs pia intētiōe p' deo aut p'imo faciendū: vt si quis iurat q' nō loquet' d'artino v' nō intrabit domū eius: vel nō coquet ad furnū eius. v' q' nō vendet ei rē p' minori p'cio q' tanto. vel q' nō comedet ad eādē mensā cū eo. 7.º credo q' p'p' h' mōi iuramēta q's nō d'z declinare a talib' si ea facē velit pia intētiōe z p'p' deū z salutē aie sue: z p'p' tollēdū scādālū p'imi d' quē sic iurauit. In p'mis aut' tribus modis credo q' possit gliber sic iurās auctozitate p'p'a o'trauenire: sed imponenda ē ei p'nia de temerario iuramēto. In reliq's trib' q'uis h' mōi iuramēta nō sint obligatōia nec imponēda sit p'nia p' trāsgressiōe co'z tanq' p' mortali: nō expe dit tñ p'p'a auctozitate iuenire nisi p'pter v'gētē necessitatē. tū p'p' reuerētiā sacri. tū p'p' scādālū simpliciū. Un' p'ceda ē absolutio a sup'iore q' h' mōi iuramēta d'z facile relaxare v' poti' ostēdere sic iurantes non fuisse obligatos z imponere p'niā de temerario iuramento. Et cum his cō.theologi: vt patet in dicta. q. 13. **B.**

Que maior obligatio voti vel iuramēti? R. 63 Lho. scda scde. q. 89. Votū ex sui rōne ē magis obligatoriū. Nam obligatō voti causat' ex fidelitate quā deo debem' cū trāsgressio infidelitatē per oīa irreuerētiā o'tiet. Obligatio aut' iuramēti causat' ex reuerētiā quā debem' ei ex qua tenemur q' verifice mus id quod per nomē ei' p'mittim' cuius trāsgressio cōtinet irreuerētiā tñ. **A.** Idē in sū. cō. eo. ti. q. 4. Et alia etiā est rō fm Lho. vbi sup. q. 17 obli

gat simplex p'missio deo facta q' homini cum iuramento. **B.**

An viri possint irritare iuramenta vxorū? R. 64 fm Buil. Non. nisi sint talia q' vxor nō pōt implere sine scādalo z p' iudicio viri. Et sic intelligēdū videt' qd dicit Lho. in. 5. se. i. fi. **A.** Idē in sū. cō. li. p. ti. s. q. 36. **B.**

Utrū in iuramētis possit dispēfari? R. 65 Lho. scda scde. q. 89. In iuramētis p'missōis dispēfari pōt sicut i vot' vbi nōndū q' illud qd cadit sub iuramēto p'missōis aliqñ ē manifeste peccatū vel maioris boni ipeditiū. z tale iuramētū dispēfatiōe nō indiget. Aliqñ ē dubiū v' sit licitū v' illicitū p' si cū v' nociūū aut simplr aut i aliquo casu: z in hoc pōt gliber ep's dispēfare. Lū hō p'mittit aliquid sub iuramēto qd ē manifeste licitū z vtile: in tali iuramēto nō v' h're locū dispēfatio v' cōmutatio: nisi aliquid meli' occurrat faciendū ad cōm vtilitatē qd maxie v' p'rinere ad p'ratē pape qui h'z curaz v' his eccl'ie. sūt ēz i iuramēti absoluta relaxatio. **A.** Hoc ē v'z ex iusta causa: vt si iuramētū esset d' p'inentia ad obediētiā superioris: v' ob aliā iustaz cāz. Al' sec'. cū obseruatio iuramēti v' p' Nūeri 30. sit de iure dīno d' qd nemo aliqd pōt. 25. q. i. c. sunt qdā. **B.** Nā ad vnūquēq' p'tinet irritare iuramētum: qd a subdit' factū est circa ea q' subdūtur ei' p'ratī: sicut p' pōt irritare iuramētū puelle z vir vxoris: vt d' Nūeri 30. **A.** Ray. dicit vt nōtur in sum. con. li. p. ti. s. q. 26. q' idē iudicādū ē de absolutōe a iuramēto z a voto. Et glo. eius dicit q' nō solū papa s'z ēz ep's pōt in iuramētis dispēfare sicut z i votis. pōt etiā licite iuramēta mutare in melius nec est hoc venire d' iuramentū: cū. e. puenit z cū etiā nō magis obliget vōtū q' iuramētū exceptis tñ iuramētis circa gūiora quē reseruat' pape: vt puta si o'cmeret aliquā nōbilē vniūē sitatē: ēz de elec. venerabilē. Et i h'º ca su dicit intelligēdū dictuz eo'z q' dicunt

dispensatōem seu omutatioē iuramēti
reservatā pape. Et satis vñ cō. Immo di
cens q̄ ep̄s in iuramētis dispensat si s̄
dolo metu vñ vi extorta. et etiā qñq̄ ex
cā i iuramētis licite p̄stis. Et cō. ho
sti. vñ in dicta. q. 26. B. Utz debitor p
pter vim iuramēti teneat reddē debi
tū excoicatio: vide s̄. excoicatio 6. §. 27.
qui incipit. Quid si teneor. De iuramen
to fidelitatis hēs s̄. feudū. §. 6. et s̄. iura
re. §. 9. i. fi. Itē de iuramēto fidelitatis
si non p̄stet pape a plato: vide. i. pegri
nus 2. §. i. fi. De iuramēto eorū q̄ absol
vunt ab excoicatioē hēs s̄. absolutio 5.
§. 2. et 3. De matēia iuramēti habes m̄
ta s̄. iurare. et i. p̄iurū. Itē de iuramē
to vniuersitatis hēs h̄ statim.

Iuramentum 2.

de iuramēto vniuersitatis si
ue alicuius societatis. Aduertēdum ē
q̄ qñ vniuersitas alicui⁹ ciuitatis vel
collegii iuramēto se obligauit: et iuran
tes iam mortui sūt: successores facien
tes cōtra nō sunt p̄pter hoc p̄iuri. Nam
obligatio iuramēti p̄sonalis ē et nō trā
sit ad successores. Tenēt tñ ex qdā fide
litate adimplē qd iurātū fuit: ar. et. e.
veritatis. hec Ray. et Tho. sc̄da sc̄de. q.
98. A. Idē i. sū. cō. l. p̄. ti. 9. q. 33. B.

Quid si hoies alicui⁹ vniuersitatis
seu societatis iurāt aliquid se facturos vñ
non facturos: nūqd p̄nt sibi remittere
R̄. fm̄ Huil. Hoc pōt ēē q̄tuor modis.
p̄ qdē si iuramētū sit de his q̄ p̄tinent
ad cultū dei seu ad religionē vñ ad pie
tatē: tunc nō p̄nt remittere: vñ si duo iu
rēt q̄ ibūt vltra mare militare. p̄ deo
vñ q̄ intrabūt religionē: aut q̄ dicent
duo vel tria p̄saleria p̄ inuicē. aut si
q̄ artifices iurēt q̄ de lucro suo certaz
portōem dabūt fabrice alicuius eccle
sie vel i alios pios vsus. Ubi tamē aliqui
iurāt q̄ ibūt vltra mare siml. p̄nt qdē
sibi remittere ne vadāt simul: s̄ nō p̄nt
remittere qñ vadāt: qz qñ duo iuramē
ta sunt. s̄ q̄ vadāt q̄ simul vadāt. 2.
si iuramētū sit de tp̄alib⁹: et sit tale qd

absq̄ iuramento tenentur facere qd
iurant: et tunc etiā nō p̄nt sibi remittere.
qz p̄pter salutē aiarū videt sic iurātū
vñ i carnifices iurēt q̄ nō vēdant car
nes. i. fectas p̄ sams: aut q̄ nō sophisti
cabunt merces suas: et h̄ modi. 3. pōt
contingere q̄ iuramentum sit qdē su
per re tp̄ali: sed tali q̄ absq̄ iuramēto
nō tenebantur facē qd iurāt. Et tunc si
observatiā iuramēti spectat tñ ad cō
modū vel icōmodū iurātū possūt sibi
remittere: vñ si quis iuret q̄ faciat alteri
librū vel domū: et ille q̄ reddet ei mer
cedem. Silt qñ duo focū iurāt de cōicā
do sibi inuicē oia lucra. Si autē spectat
ad cōmodū aliorū magis q̄ iurantūz
nō possūt sibi remittere: vñ si artifices
aliqui iurent q̄ in mercib⁹ 20. solidorū
non accipiet de lucro vltra vnū solidū
vel q̄ nō vendēt opa nisi de mā sic pa
rata. l. q̄ nō trahēt p̄ctas pāni vltra tñ
et h̄ modi. 4. si observatio iuramenti
sit alius dānosa. Nam tale iuramētum
non ē obligatoriū: vñ si iurent futores
q̄ certo tpe nō laborabūt. et hoc vñ p
pter raritatē cari⁹ vēdāt: vñ carnifices
nō incidēt siue parabunt carnes vltra
certū numerū. vel alig opifices q̄ nō
operabūt. p̄ minori p̄cio q̄ tali et hui⁹
modi. Que qdē iuramēta q̄uis nō sint
obligatoria: nō expedit tñ q̄ p̄pa aucto
ritate sibi remittantur: sed q̄ auctori
tate ep̄i reuocētur vel poti⁹ denunciē
tur non tenuisse. A. Et p̄nia est iponē
da de temerario iuramēto fm̄ eūdem
vñ in sū. con. eo. ti. q. 36. B. Vel dic q̄
sufficit auctoritas p̄pa qñ iuramētum
fuit de eo qd ē manifeste p̄ctū aut ma
ioris boni ipeditiū: vñ dictū est s̄. iu
ramētū p̄. §. 6. A. Hoc ē vñ qñ mani
feste oibus oīstat q̄ illicitū fuerit iura
mētū. al saltē p̄pter aliorū sc̄daluz vi
tandū tenendū est p̄us dictum. B.

Quā multitudo iurat aliquid facē vel
nō facē: nūqd aligb⁹ iuenientib⁹ p̄nt
alii iuenire? R̄. fm̄ Huil. Si absolute
et i oēm enētū iurātū ē glibet suare te
nerur. Si hō sub additiōe vel ob deter
minatā causam: puta si alii seruaret et

h' modū: nō tenet q̄ nisi exīte additōe
ar. 2. q. 3. nō solū. ex de odi. appo. verū.
ex de iureiur. puenit. Cū si oēs alii v'l
p̄les nō seruēt: in hoc casu absoluti vi
dent alii. Si hō pauci sunt q̄ nō serua
rent: recurrēdū est ad itēdēm iurātū
v' q̄ si intēdebāt q̄ quocūq̄ nō seruā
te ip̄i nō tenerētur: aut solū si multi es
sent illi q̄ nō seruārēt. Et si de intentōe
nescit tutius ē seruare. A. Blo. Ray. vt
p̄ in sū. con. eo. ti. q. 40. dicit q̄ q̄ mē
dietas vel maior p̄s multitudinis ad
huc seruat iuramētū si hoc hōgit i dam
nū seruātū z in lucrū nō seruātū be
migne interpretādū ē sicut dictum est s.
iurare. §. 12. in casu de mēsuris. B.

Trisditio. De iurisditi
rituali vbi z q̄n possit exercēi
vide supra ep̄s. §. 8. z supra absolutio
p̄. §. 6. De rēporali supra ep̄s. §. 9.
Jurisditiō q̄dam ē volūtaria. i. quā
do nemo se opponit. z hec pōt exercēi
oi tpe z loco: vt. ff. de adop. l. emancipari
Quedā cōtētiōsa. i. q̄n litigat. z hec non
pōt expediri a iudice pcedēte. A. i. nō
p̄ tribunali sedēte: vt in. §. spatius: de
quo. i. B. nec dieb' feriat: nec de no
cte. 3. q. 3. spatius. h. a iudice pcedente.
ex de o. i. de le. c. consultuit.

Us. Quid est ius. Quid
rigor. Quid egas. Et
qd dispēfatio? R. fm Ray. z
hosti. Ius est ars boni z equi cui me
rito q̄ nos sacerdotes appellat. A. h.
est de textu: qd sequit est expositio. B.
i. sacroz p̄ceptoz ministros. ff. de iusti.
z iure. l. i. Rigor hō est excessus siue au
steritas iur' aliq̄tēs ad terrore script'
qui qdē nō ē seruādus: nisi vbi timet
exēpluz mali. A. i. ne p̄ctū deducatur
ad alios p̄ exemplum: vt i. c. sed z illud
de quo statū. B. dis. 4. §. sed z illud. Qū
q̄ tū rigor idē ē qd subtilitas iur' z ser
uādus ē: ex de resti. spoli in lris. Egas
hō ē mediū inē rigore z dispēfatiōem.
L. de iud. placuit. Et diffinit sic. Egas
ē iusticia dulcore mē tpatā. Uel egas

est mod' rōnabilis regēs mīam z rigo
rez. hanc iudex sp̄ oī p̄ oculis habere
ff. de eo qd cer. loco. l. q̄ si ep̄hesi. in fi.
4. §. dis. disciplina. z. c. q̄ emendat. z. 50.
dis. pōderet. i. fi. z. c. oīo scō. Nā melius
est de mīa q̄ de seueritate reddē rōez
26. q. 7. alligant. hoc intelligo f̄ Ray.
nisi ex cā iusta seruet rigore vel faciat
dispēfatiōem. Quid at sit dispensatio z
p̄la de ip̄a hēs s. dispensatio. per totū.
A. Idē in sū. con. li. 2. 4. ti. 29. q. 1. B.

Ius publicū dī vno mō quodlibet
ius in scriptis redactū: qd dī publicū.
q̄ a publicis p̄sonis itroductū est: vt a
p̄ncipalibus vel cōsiliis. sicut z cōstitutio
municipalis v'l ep̄alis. Itē alio modo
dī ius publicū: qd publice vtilitati ex
pedit: vt puta ne q̄s sua re male vtaf.
z h' modū. Itē alio mō z spāliter dicit
ius publicū illud qd cōstitit i sacris z sa
cerdotib'. ff. de iusti. z iure. l. i. Qd etiaz
spāl' dīnuz dicit: ex de iureiur. nimis
diuino. A. Al' incipit nimis de iure. Et
hec ē nōntur in sū. con. li. 3. ti. 26. q. 2. 4.
fm hosti. Ibi etiam plura alia de isto
iure publico dicunt. B.

Utr' ea q̄ cōtra ius fiūt valeant. R.
Regula dicit. Que dī ius fiunt debēt p̄
infectis hē: ex de reg. iur'. que cōtra li.
6. Quā regulā quidā voluerūt dicere
hēre locū solū modo quādo ius ita p̄hi
bet q̄ addit: z si dī fiat nō valeat. Sed
hec expositio reprobat exp̄sse. L. de le
gi. non dubiū. Ideo idubitant' tenēdū
est q̄ quicūq̄ lex p̄hibet si nihil aliū
addit tūc ea que cōtra fiūt ip̄o iure nō
valent: vt sūt venditiōes. donationes.
electiones. testamenta: z oīa h' modū:
nisi sint talia q̄ eōz effect' reuocari nō
possint: vt homicidiū. z h' modū. Si hō
lex addit aliquid plus: tunc cōsideran
dū est q̄ addere potest tript'. Et p̄ qdē
cōtingit si addat hōa exp̄sse annullantia
vt dicēdo. si dī factū fuerit sit irritū z in
ane. Et tūc est planū. ff. de tute. l. muto
§. sub conditione. Secundo contingit
si addit verba exp̄umentia modum
per quem illud factum annullatur: vt

dicēdo qd fecerit remoueat excepti
one tali vltali: vt macedoniani z vel
leiani. de dolo z sibi. Et tūc qd d legē
factū est pma facie valet: s; remouet
exceptōe opposita. z cōtingit addi ali
qua verba confirmatiua: vt dicendo sic
Si cōtra factum fuerit valebit qdem.
z Et tunc valet. ff. de fideiussio. l. grece.
s. a tutore. z de interdic. z rele. l. relega
tor. s. ad tps. z qñ appel. sit. l. i. s. biduū.
Et hec ē snia dy. z Ly. Ad mām iuris p
tinere potest. infra lex.

Iustificatio. Que eri
gunt ad
iustificationem impiū? Rñ?
fm Ray. Quatuor que sūt simul tem
pore. s. motus liberi arbitrii. contritio
animi. infusio gratie. z remissio culpe.
A. Lon. Tho. z pe. vt in sum. con. lib.
3. ti. 3. 4. q. 29. B.

Aracter. Karitas.
Rathecif
mus z sista quere i lra. c.

Atro. Quis dicat la
tro public? vlt
nocturn? pploroz agroz
Rñ? Latro public? dñ q in fi
diaf z aggfdis i publici strat. Noctur
nus ho pploroz agroz q d nocte agros
vastat z incendit. Hōs fm leges impu
ne occidere licet: vt s. homicidiū p. s.
o. nec gaudet emunitate si confugiūt
ad ecclesiam: vt sup. emunitas cōfugi
entium. s. p. Et ad istam latronis māz
potest pñere. l. pdo. z. i. raptor.

Legare. Quid iuris si re
stator legauit rē
alienam? Rñ? fm Hosti. Si re
stator ignorauit ipam esse alienāz. he
res non tenet pñare eam nisi forte is
cui relinquebat esset persona coniun
cta puta vxor vel alia psona cui erat
tātū dē flicur? d suo. qz tē tenz legatū
L. de leg. cū alienā. l. nisi ipa res eēt he
redis: qz tunc tenet eā pñare. ff. d leg.
z vñ ex familia. s. si re tuaz. Si ho te
stator scit rem esse alienā tūc tenetur
heres emē z tradē. si ille cui? est non

17
vlt vedē vñ nō nisi nimis gūl pñio: te
net hēs pñare iustā estimatōem: nisi
forte eēt talis res cōmerciū nō hñ: vt
res sacre: z hñ. Uñ nō obstat eē d testa
fili? qz res ille erat res ecclie i qbus le
gatū nō tenuit. Lon. Inno. A. s. in dicto
c. fili. Ibi etiā hñ nōt glo. z addit q le
gario incūbit pbare sciam testator
predicta ē nō nē i sū. cō. l. i. 3. ti. s. q. iio.
D. Legatū ad pñas cās valet cum mi
nori solēnitare: vide. i. lex. s. 9. s. su. xi.
Quō hēs debeāt soluē legata aut ē
dñta defūcti hñ s. hēditas. s. 5. A. g
incipit. Uñ heredes. B. z seqntib?

Legatus. Quot sunt ge
nera legator?

Rñ? fm Ber. ex eo. c. excoicatis
Tria sunt. Nā qd sūt legari de latere
pape: vt sunt cardinales pñcipaliter:
z ēt alii sicut ibi Ber. subdit. qui mittū
tur de curia. Secūdi sūt nō de latere. s. q
mittuntur a papa: non exñtes in curia
Ueri? nō tenēdū qd pbat Jo. an. in c. s.
q solū cardiales dicūt de latē. A. L. d.
glo. Ray. vt in sū. con. l. i. 3. ti. 3. q. 59. D.
Dēs alii vñdecūq missi nō dicūt de
latere. Sūt z tertii q pñextu eccliaruz
suaz hñ legatōez. An ho tales possint
absoluē percussores clīcoz hēs sup. ab
solutio? in pñ? A. z etiā in dicto. c. ex
coicatis. s. q non possunt absoluē. B.

Legat? de latere pñt cōfirmare ele
ctōes epōz. A. ac etiā archiepōz: vt. i.
c. si abbatē. de q. i. B. z exemptoruz.
Alii legati nō sine spāli mādaro: eē de
elec. si abbatē. l. i. 6. pñt etiā legatus d
latere cognoscere de causis cōtra exem
ptos: vt sup. exemptus. s. pñt.

Quid si legat? aliquē excoicauit dñ
erat in puincia sibi decreta: nunquid
postq egressus ē pñt eū absoluē? Rñ?
s; Inno. Si reuocat? ē nō potēit. Si ho
exiit reuersus? postq reuersus fuēit
potēit: z etiā an regressū si est legat? d
latē A. Immo si nō sit de latē potēit
absoluere in foro pñiali sibi subditos
etiā eē puinciam cum sit voluntarie
iurisdictionis: vt supra. confessio 3. s. 2?

Judiciali aut absolueret ex puinciam
non potest etiam legat' de latere: vt sup
absolutio p. 5. 5. B.

Qd legat' q'ntuq' plenā legatio
nē hēat: siue etiā hēat p'textu ecclē sue
nō hz ex hoc p'tatē cōferēdi beneficia:
nisi ei spālī sit cōcessū: vel nisi sit car
dinalis: hī ex eo. offici. li. 6. Qd si ec
clesia hēt patronū laicū: non pōt ofe
ri per legatū: nisi ei quē patron' p'nta
ret. Eodē modo si habz patronū clīcū:
cui patronat' p'petit rōne sui patrimo
ni: ex eo. cū dilect'. A. sin ti. d. iure pa
tro. B. Sec' si clīcus sit p'ron' rōe ec
clesie: vel etiā si sit collegiū. qz tunc eo
irregulato pōt legat' cōferre: qz pōt qd
maius est. si p'las ecclēas cōferre nō re
quisito epō. A. Facit ex de offi. le. dile
ct'. z ibi hoc notat glo. B.

Dēs reseruatiōes q'ntuq' bñficio
rum facit a quocūq' legato auctorita
te legatōis. A. vel ab executoribus de
putatis p' ipm: vt in. c. p'nti. de q. i. B.
z oia decreta siue denunciatiōes z p'ces
sus carēt virib' finita legatōe. A. duz
modo ad collatōem eorūdē bñficiozū
iā vacantiū minime sit p'cessū: vt ibi.
B. Quin etiā si duratē legatōe legat'
in aliq' ecclēa. A. scathedrali v' colle
giata: vt ibi. B. fecit aliquā reseruatiō
nē: nō pōt illa pendēte facere aliam in
illa ecclēa. Sicut ēt postq' reseruauit vnū
bñficiū p'tinēs ad collatōez cuiuscūq'
ip'a reseruatiōe pendente non poterit
aliud reseruare quod ad eūdem perti
net. hec ex eo. p'nti. li. 6.

Nullus legat' pōt facere aliquā re
seruatiōem de ecclēis z dignitatib' eaz
vbi illi qui p'ficiūtur habēt per electō
nem assumi nec se intromittere qn eli
gere z postulare valeāt: ex eo. de libe
ratione. li. 6.

Nullus legat' pōt cōcedē alicui i ge
nerali vel i spālī vt recepta resignatio
ne illoz qui habēt bñficia possint illa
alteri cōferre: aliter non valet: ex eo. de li
beratiōe. li. 6.

Constitutōes facit a legatis i sua p

uincia durat postea ppetue. Secus si
cās delegēt. qz egressis illis d' puincia
nō durat iurisditio delegatorū nisi añ
legatorū discessus citatio p'cesserit: ex
eo. nemini.

Legat' nō pōt p'cessū delegatorū ipe
dire aut ei' finiam irritare: sed pōt eaz
cōfirmare z exeg: ex d' of. del. studuisti

Quot mōis finit legatio? R. 3. Jo.
an. Quatuor modis. p' mō si dat' fuit
legat' ad tps finito tpe finita est lega
tio: ex de offi. del. de cāis. 2. qñ reuoca
tus est. ff. de iudi. l. iudiciū. 3. qñ egres
sus ē legatōem aio non redeundi. Se
cus si aio redeundi: ex eo. nouit. 4. per
mortē ipius legati: nō tñ morte cōstitu
entis: ex eo. legatos li. 6.

Legitimus filius quis

Ray. Legitim' filius est qui
de legitimo m'imonio nat' ē: vel d' eo
qd legitimū reputabatur: ex eo. xuz
inter Johē. z hoc siue ambo in facie
ecclēie iuncti sunt bona fide credētes
se legitime copulatos. vel si alit' tñ cre
debat. Nā z sic legitim' ē fili' z vtriq'
parēti succedet: ex eo. ex tenore. Sec'
si clādestine cōtraxerūt. qz videt fuisse
ignozātia affectata. Aut etiā si ambo
ipeditētū sciētes publice cōtraxerūt: ex
eo. de clāde. despo. cū inhibitiō. Idem
Thō. z pē.

Quo pnt legitimari q legitimi non
sunt? R. 2. Altipl. Et p'm' qdē modus
ē per sequēs m'imonū qñ solutus de
soluta filios hēt. snāles si contrahit cū
ea legitimā. Sec' d' spuris. s. ex adul
terio nat: ex eo. cōstitus. z. c. tāta. 2. est p
spālem indulgētiā pape: ex eo. p vene
rabilē. Hi duo modi in canonib' repe
riuntur. Sūt z alii fm leges. P'rim' ē
pat' filioz nālem offerat curie impato
ris: fiatq' curialis: vt in an. g. mo. na.
effi. le. s. si qz igit coll. 7. Idem si cum
offerat curie ciuitat: de q' v' cui' vico
ē oriundus: vt Insti. de nup. s. vlt. A.
Del' in an. g. mo. na. effi. le. s. si quis
igit. 2. B. 2. modus ē si pat' decedens i

testamento nālem: filium nominet legitimum hēdē: et ipse postea offerat pncipi testamentū: fiet legitimus. 3. modus ē si nullo filio legitimo exite ipse nālis filius seipm offert curie: vt dictū est i auē. q. mo. na. effi. le. §. p. z. §. si quis igif 4. modus ē si p in infro per publicam manū, pfecto: vel alr scripto cum sub scriptōe triū testiu cū noier filiū: nec adiecerit nālem: vt in auē. vt li. ma. et auie. §. ad hec. colls. A. Ibi dicit. si qs filium aut filiam habēs de libera muliere cum qua nuptie cōsistere pnt publico instrumento dicat siue ppria cōscripto manu z habēt subscriptōez triū testium fide dignorū siue in testamento siue in gestis munimētorū hūc aut hanc filiū suū eē vel filiā: z non adiecit nālem. h. modi filiū v. filiā legitimos eē: z nullā alia pbatōem ab eis queri: sed oī frni eos iure filioz legitimoz. Ex h. n. z cū eoz matre monstra legitimū habuisse mīmonium. Ibi etiā dī q sic noīando vnū idē ius extēdit ad oēs alios filios ex eadē muliere natos. B. Spuri xō nō possunt legitimari qntū ē p leges: sed iperatoz v. alius auctoritate ei: aliqñ de grā legitimat. z sūp. papa. A. Predicta etiā nōntur in sū. con. li. 4. ti. 2. 4. q. 2. scdm Ray. Tho. Pe. z Al. B.

Quid pdest filios eē legitimos? Rn? Succedūt in oibus bonis parētū: vt i auē. q. mo. na. effi. le. §. z qm. z. L. de suis z legit. here. per totum: ex eo. conqst. z. c. tanta. Et hoc intellige nisi excludatur ab hereditate i casibz qd hēs s. hereditas. §. 2. Utrum legitimatus q ad actus ecclasticos intelligat legitimatus q ad sctares hēs sup. illegitimus. §. fi. A. z ibi plen. i additōe. B. Ad materā istā prinē dī s. fili. z s. illegitim.

Legitima portio

triplex est. Una est qd debita iure nāe. z dī debitū bonoz subsidium z hec debet filiis tñ qui sine cā exhere dari nō pnt: z huic portōi nullū graua

mē pōt imponi. L. de iho. offi. testa. l. omni mō. z duab. l. se. Et hec est talis. Si sunt quatuor filii vel infra: debet hē tertiam partē. Si sunt qñq vel vltra debet hē medietatē ei: qd eis deferebatur ab itestato. L. de iho. offi. testa. auē. nouissima. Et intelligi dī: detractis de bitis si qua eēnt. A. Facit. l. venisse. ff. de x. b. sig. B. Itē ē alia portio. l. qrea falcidie q debet iure institutōis: vt cū aliquis est institut. hēs: z illa hēditas ē exhausta p legata: tūc institut. pōt de trahere sibi vsq ad qrtā prē hēditatē detrachēdo de singulis legatis: nisi ad pias cās. A. Hoc hēf in auē. sūp. L. ad l. falcidiam. L. effat ēf falcidia qñ testator sciens qntitatē pmonu sui expse illā pbibuit. vel si heres nō fecit inuētariū tpe z modis a iure statut: vt in auē. sed cū testator. L. eo. vel si heres infra legitimū tps volūtati non paru erit testatoris: ex de testa. Raynaldus ad fi. Et ibi glo. dicit q tps legitimū ē tps anni cōputādū a iussu iudicis isra qd tps si nō paruerit dicit q etiā pdir oia: excepto qd sibi debet ex fideicomisso. Item cessat falcidia quādo aliq sunt ita relicta vt non alienent: sed remaneāt apud successores ei: cui relinquitur: in auē. §. z in ea. L. eo. B. ex de testa. Raynaldus. ad fi. z. L. ad l. falcid. p totū. Itē ē tertia q dī trebellianica: vt cū aliq institutus heres rogat vt alii restituat hereditatē. Nam talis institutus pōt retinē quārrā partē de tota hereditate: vt Insti. d. fideicō. here. §. sed qz. z. L. ad trebel. p totū. Hoc de trahit de vniuersitate hereditatis. et in hac opunt legata z donatiōes. ff. ad l. falcid. in quarta. A. Decler nō videtur ibi habēt: puto q velit allegare. l. in qntitate. que est eo. ti. sed meli. v. facē Insti. de fideicō. here. §. sed qd. cū se. vbi p3 q cōmoda z onera hēditatis diuidunt int heredē z fideicōmissarium siue sit vn. heres: siue plēs p s. i. s. portioibus. B. Notant hec ex de testa. Raynaldus. Et si plures heredes

instituti fuerint diuidēt inter se dictas
portōes. **Hec** q̄ dicta sūt de iure sūt. **Le**
tex circa h̄o diuersarū terrarū varia ē cō
suetudo q̄ si rōnabilis sit ⁊ prescripta
seruari d̄: vt s̄. consuetudo. §. 3. 4. ⁊ 5. **A.**
hic posset consuetudo irrōnabilis discerni
quādo esset cōtra relicta ad pias cās:
vt notat in sū. con. li. 2. r̄. §. q. 93. Et cōse
quēter idē foret quicūq̄ esset cōbitū
pietatis seu caritatis. **B.**

Leprosus. Quid de cō
lugio lepro
soz? **R.** Lepza supueniēs sol
uit sponsalia. **A.** s̄. de futuro: vt i. l. f. as
de quo. l. ⁊ ibi glo. q̄ etiā dicit q̄ idem ē
de qualibz enormi deformitate. **B.** s̄.
non soluit m̄simoniū: ex eo. l. f. as. Unde
si cōtractū fuit teneat cōiunx ad redditō
nem debuit: ex eo. c. p. ⁊ 2. **Leprosus** ē
contrahere potest si inuenit volentem
extra eo. c. 2.

Utrū cōiunx teneat cohabitare iū
gi leproso. **R.** s̄. fm Tho. in 4. d̄. 32. **L.**
cet teneat reddere debuit: nō tñ teneat
ei cohabitare. Non. n. ita cito inficit ex
coitu sicut ex frequēti cohabitatione.
Et fm **pe.** hec opinio celebrior ē: quāz
⁊ **Hosti.** declarat sic. Sufficit leproso
q̄ vxor ita ppe sit q̄ pp̄ loci distātiaz
non fraudet debito: nec opz q̄ in eodē
lecto aut in eadē domo morēnt. Filii
quodq̄ leprosoz cum sano manē debēt
ne inficiantur. **A.** Idē in sū. cō. li. 4.
r̄. 2. q. 66. cū duabz se. **B.** **Utrū leprosi**
teneantur dare decimas. h̄es s̄. d̄. cime 2.
§. p. Et vtrū de sepultura. **A.** s̄. salicui? le
prosi intrānt domū leprosoz: vt i loco
allegato. **B.** teneat ad canonicā porti
onē: vide s̄. sepultura 3. §. xi. qui incipit.
Quid de leprosis.

Utrū sacerdos leprosus debeat cele
brare. **R.** s̄. fm Guil. **populo** qdem pp̄
sc̄dālū celebrare non d̄. Sed p̄uati si
nō sit minus deformis. **A.** aut debilis
fm cūdē: vt in sū. con. li. 2. r̄. §. q. 43.
B. nō est phibēdus: sed tñ cessabit a
ministerium q̄ ad sanos. **A.** sed leprosis
cantare ⁊ ministrare potent diuina: vt

in dicta. q. 43.

B.

Ex et constitutio

Quid est lex? **R.** Lex ē constitu
tio ppli in qua maiores natu sūt cū ple
bibus aliquid sanxerūt. d̄. l. 2. lex. Et de h̄o
etiā vide in fine sequētis. §.

Quis pōt facē legē? **R.** fm Tho. p̄
ma sc̄de. q. 90. Lex p̄ncipali respicit ad
bonū cōe. Ordinare aut aliquid ad bonū
cōe est vel totius multitudinis: vel ali
cui gerētis vicē toti multitudinis. Et
ideo cōdere legē vel p̄tinet ad totā m̄
titudinē vel ad p̄sonā publicā q̄ totius
multitudinis curā h̄et. Est tñ pmulgatio
necia ad hoc vt lex h̄eat suā virtutē. Un
d̄. 4. **A.** in. §. leges. **B.** dicit q̄ leges
instituantur cum pmulgatur. Et sic po
test colligi talis diffinitio. Lex ē quedā
ratōis ordinatio ad bonū cōe ab eo q̄
curaz cōitatis h̄z pmulgata. **A.** Lon.
Hosti. vt in sū. confes. lib. 2. titu. 5.
q. 203. **B.**

Sed qui sūt illi q̄ ita curā cōitatz ha
bēt q̄ possint legē facē? **R.** fm **Hosti.**
Hāle constitutōes papa pōt facere in oi
bus spūalibz ⁊ eccl̄asticis: ex eo. c. fi.
Itē legatus in p̄uincia sibi cōmissa: ex
de offile. c. fi. ex de loca. ⁊ d̄. ex rescri
pto. Itē synodus p̄uincialis. 16. d̄. §. d̄.
Itē synodus ep̄alis. 15. d̄. §. p. ⁊ c. fi.
Itē ep̄s in sua dioec̄si pōt constitutōem
facere: ex de maio. ⁊ obe. si quis. ex de
loca. ⁊ d̄. v̄sa nobis. Itē caplm pōt
sibi constitutōem facē: ex eo. cūz acces
sissent. Silr ⁊ vniuersitas cl̄icoz ⁊ ma
gistroz: ex eo. ex litteris. Itē i tp̄alibz
gnālem legē pōt facere imp̄ator. L. de
legi. l. 2. l. fi. Nō tñ in spūalibus seu ec
cl̄asticis. Itē p̄fect? p̄torio ⁊ oēs q̄
bus imp̄ator hoc mādāt. Itē ppl̄s ro
man? Itē senatus romanus. Dēs isti
legē gnāle facē p̄nt. Itē oīa ciuitas siue
ppl̄s pōt sibi legē facere. **Hec** oīa i In
sti. de iure nātū. §. p. 22. Idem credo de
quolibet collegio approbato: ex eo. q̄ i
eccl̄iaz. ⁊ c. ex l̄ris. **A.** Idem in dicta. q.
203. Et additur s̄. Inno. in. c. v̄sa nobis

ex de loca. et aduc. ubi dicit qd h' e'p's cu caplo suo possit statuta face sup iuris dictoe sua. sup aliis tñ nō potest nisi hi quozū interest consentiant v' ad min' sint pñtes: de ofe. dis. 3. c. p. et ex de his q' fiut a pla. sine con. ca. c. pñt. et finali. B.

Sz infra qd tps incipit artare? R. fm hosti. Constitutio gnalis incipit artare post duos mēses a tpe publicatio nis. vt in auc. vt fac. no. citi. in rubro et nigro. A. coll. 5. B. Idem Ber. et Jo. an. dicens sic. Cum istud sit iure civili expñsum et iuri canonico oñium non sit cautū illud seruabimus: qm etiā robo ratum videt: ex ne cle. vel mo. c. vlt. et de sen. exco. nouerit. Et addit dicens. ni si in ipa cōstitutōe aliud caueat. Et per hoc soluitur si q' inueniunt oñia. Infe rioruz aut cōstitutio fm eūdē hosti. vtputa caploz et vniuersitatū in conti nēti ligat facta p'mulgatōe: nisi forte abfentes et ignozātes: quib' neq' tps dabo neq' limitabo: sed iudicij arbitrio reliquo: ar. extra qui ma. accu. pñt. c. fi. A. Idē in dicta. q. 203. B.

Utz ignozātes excusentur ab obser uantia legum et cōstitutōuz? R. Lōiter loquēdo nō excusantur: nisi sicut p'di ctū est sup. ignozātia. Sz tñ a sententi is plaris p' statuta ordinarioz excusā tur ignozātes: qz nō ligant illis: nisi eo ruz ignozātia fuerit crassa aut supina: ex. e. vt aiarū. li. 6. Et que sit crassa, seu supina bētur s. ignozātia. §. fi.

Utz cōstitutio respiciat p'eterita? R. Futura tñ respicit: nō p'eterita: ex eo. cognoscentes. nisi in ea notatiz de p' teritis caueatur: ex eo. c. fi.

Utz posterior cōstitutio tollat pōrē R. Tollit etiā si de pōri nullam faciat mētionē: ex de cog. spi. c. p. licz secus sit i rescriptis: ex de rescrip. ceterz. et c. ex parte. Itē secus de cōsuetudine. A. s. qz ei nō derogat p' nouā cōstitutōem pa pe: nisi de ea fiat mētio: vt in loco alle gato. B. s. cōsuetudo. §. 6.

Utz leges humane obligent i foro conscie? R. fm Tho. p'ma scōe. q. 96.

Leges hūane si iuste sint hēnt viz ob ligatōis i foro conscie a lege eterna: a qua deriuatur: fm illud puer. 8. Pet me reges regnāt et legū o'ditores iusta decernūt. Dicunt aut leges iuste. p' qui dē ex fine. s. qñ ordinātur ad bonū com mune. Itē secūdo ex auctoritate. s. qñ lex lata nō excedit p'tatem ferētis. Itē tertio ex forma qñ. s. fm eq'litatē ppor tionis imponūtur subditj onera ad bo nū cōe: et fm hoc leges h' modi onera iponētes iuste sunt et obligant in foro conscie: dis. 9. quicūq'. Leges ho iniuste non obligant: de quibus vide in se. §.

A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 204. B.

Que sūt leges iniuste? R. 3. Tho. ubi 3. Iniuste sūt. p'mo quidē p' errari etatē ad bonū humanū: et hoc triplicif. s. cōtrarius modis nūc dicit de legibus iustis. Nā vno mō sunt iniuste ex fine: sicut cū aliqs p'sidēs leges iponit one rosas subditis nō pertinentes ad vtili tatē cōem: sed magis ad p'p'riā cupidi tatē vel gl'am. 2. mō ex auctoritate. s. cum aliquis legem fert vltra cōmissaz sibi p'tatem. 3. mō ex forma: puta cum ineq'lit onera multitudinis dispēsant etiam si ordinētur ad bonum cōe. et ta les magis sunt violētie q' leges. Unde non obligant in foro conscie: nisi forte p'pter vītādū scādālū Itē iniuste sūt per cōtrarietātē ad bonū dīnū: sicut le ges tyrānozu iducentes ad idolatriā vel ad qdlibet aliud quod est cōtra le gem diuinam. et tales leges nullo mo do licet obseruare.

Sz nūqd inter leges impiales que nūc vigent sunt aliq casus illiciti et fm aīam nō seruādi? R. Sūt. vt dī. dis. 10. lege. Et p'mo qdem i m'fimonis. Nāz fm leges fili' vnius germani copula ri pōt p' m'fimonū cū filia alteri' ger mani: vt Insti. de nuprj. §. inter eos. L. de nup. l. nemini. et fm deū tales debēt. penitus separari: ex de ofang. et affi. nō debet. et 35. q. 3. p'geniez. 2. qz fm leges puella rapta non pōt contrahere m'fi monium cū suo raptoze. L. de rap. vir.

I. vnica. Et idem erat olim fm antiquos
 canones: sed hodie pōr: ex de rap. c. fi. z
 vide. i. raptor. 2. §. 2. 3. q. 2. fm leges lici
 tū est hōi soluto tenere mulierē solutā
 in cōcubinā: vt in aut. quib' mo. na. ef
 fi. sui. §. si quis aut. S. fm deū etiā for
 nicatio simplex mortale pccm est z ex
 cludit a regno dei: vt dicit Aplā. i. Lor.
 6. 4. q. 2. h. leges licitū est viro occidē
 adulterē vxoris dephensum in adultio
 si est psona vilis: z cui nō obest reuerē
 tia. ff. de adul. l. merito p rāso. z. l. si adul
 teriū. z. l. de adul. l. Bracch'. z. filr licet
 patri qui hēt filiū in prāte occidē adul
 terū filie in domo filie. z. ecōuerso licet
 patri occidē adulterā filiū z generi: z oc
 cidē filiā. ff. de adul. l. pat. z. l. nec in ea.
 z. l. q. ait. Sitr z latronē siue pplatores
 agrozum: vt sup. homicidiū p §. 6. S. fm
 deum nihil corz licet z phibet cum
 pcpitur Exo. 20. Nō occides. §. q. 2. fm
 leges dānā qui cōprehensā in adulte
 rio tenet vxorē. L. d. adul. l. crimē. z. l. ca
 stitati. Sed fm deum z iura canonica
 potest tenere sine vlla pena: dūmodo
 ipsa velit ab adulterio recedē. 3. q. i. §.
 subauditur. A. Al' inci. it. hic subau
 diendū. B. 6. q. 2. fm leges in mult' ca
 sibus licitū ē vxorē repudiare z ma
 trimoniū rite cōtractū dissoluē z maxi
 me in casu q notat di. i. o. lege. z. 27. q. 2.
 sunt qui dicunt. A. In his capitulis
 dicit de dissolutione matrimoniū etiā
 cōsumati causa religionis qd phibetur
 h. leges pmiserint. B. Sed hoc lex di
 uina phibet: vt in eisdē. c. dicit. 7. q. 2. h.
 leges mulier q mortuo marito nubit
 infra tps luct'. f. vni' ani infamis fit et
 incurrit mltas penas. L. de scōis nup.
 . l. i. z. 2. S. fm deū vt apls dicit: nubat
 libere cui vult: ex de scōis nup. c. fi. Et
 vt nōt Inno. remittunt et omnes ille
 pene que sunt tñ ad ipsi' penam. Se
 cus si inde pueniat aliquid ad alios.
 A. Dñs An. de Bu. clarius hoc ponit
 i dicto. c. fi. de scōis nup. dicit q quedā
 sunt pene que fundātur sup odio secū
 darū nuptia: vel festinatōe trāsitus.

z tales pene sunt correcte: vt B. q. 2. con
 trahere matrimonium non est odiosū
 neq phibitum sed ab aplō pmisum.
 Quedam sunt pene que fundant sup
 fauore pimi mrimōi. z iste adhuc ho
 die durat: vt si mater cōsequit aliquid
 ab intestato: v' ex testamēto alie' filio
 ru' pōis mrimōi h. solū vsufructū
 super eo dū viuit: remanēre pprietate
 apud filios eiusdē mrimōi si extāt:
 qbus nō extāt b' cōsequit plenuz ius:
 vt. l. femine. §. fi. L. de scōis nup. Itē q
 vir siue mulier nō possit in vita v' p'
 mortē donare nouerere vel vitrico pl'
 q donauerit vnicuiq filioz pōis mri
 monii: vt. l. hac edictali. L. eo. Et idē in
 multis sili' b' q ponit dñs An. vbi sup.
 B. 8. q. 2. fm leges fili' spuri' nō ē alen
 dus: sed fm deū z canones cōtra: vt sup
 fili'. §. 7. A. qui incipit. Quid de spu
 ris. B. 9. q. 2. fm leges heres si nō fe
 cerit innētarium teneat ad oia debita
 defuncti. Sec' fm deū: vt s. hereditas.
 §. 5. r. q. 2. cū in certis casib' fm leges
 heres teneatur de maleficio defuncti:
 secus ē fm deū: vt s. bēditas. §. 4. A.
 q. 2. vt ibi p. teneat ad oia debita defun
 cti etiā ex maleficio inqū hereditas
 sufficiat. B. xi. q. 2. fm leges id quod re
 linquit in vltima volūtate nō valz ni
 si hēat. 7. v' §. 5. estca. L. de testa. l. si vn'
 z. l. fi. §. 3. deū in relictis ad pias cās suf
 ficiūt tres aut etiā duo testes: ex de re
 sta. cū esses. z. c. relatu. A. De hoc ple
 nius ē ecclesia p. §. 5. in additiōe. B.
 12. q. 2. fm leges si pmitto aliqd nudo
 pacto. A. i. simplici pmissione sū alia
 iuris solēnitare. B. nō teneor. q. 2. non
 oriz inde actio: vt. ff. de pac. l. i. iure gen
 tiū. Contra est fm deū z canones. quia
 mortali peccat recedēs a pacto: ex de
 pac. c. p. cū similib' q ibi notant. Et vi
 deā. pmisso. Et idē si promitto vni re
 cipiēti p alio q fm deū teneor scōz le
 ges nō. A. Nisi pmisso facta fuerit p
 sone existēti sub prāte alteri' vt seruo
 seu filiofa. vel pcuratori seu negocio
 rum gestori. per hos. n. bene acquiri

tur patri et domino: ut Insti. per quas pso.
no. acquirat obli. p. to. 2. ff. 2. l. de pcur.
et de negl. gestis. B. 13. q. 2. inf. emetes
et vedetes cedunt leges. A. .Neli? di
ceret pmittit. Nullu. n. doli leges pce
dunt. ff. de dolo. p. totu. B. deceptioem
re. Uide sup. emptio. §. 3. 14. q. 2. scdm
leges non licet emere seu vedere iura
et actoes que quis habet s. alium p. ni
non p. cio q. sit pncipale debitum: alie
non valet emptio: nec peti potest nisi
vsq. ad id quod solutum est: nec etia
possunt talia iura pro parte vendi et
pro parte donari. L. mandati. l. per di
uersas. 2. Lab. anastasio. Sed secunduz
animam nihil phibet me emere iura
contra aliquem p. minori p. cio q. sint ipsa
iura: dum tamen non facia hoc in frau
dem vsure: sed ppter interesse meum
aut labore qui forsitan erit i. rebndo.
seu q. dubito ne debitor fugiat aut ad
paupertate veniat. Uide hoc. i. vsura. 3.
§. p. l. A. Et ibi patet. et etia in dictis. ll.
p. diuersas. et ab anastasio q. hoc fuit
statutum ad remouendas lites et p. coi
bono. Ideo non e. ca. quare in p. scietia
non obligent. et sibi imputet q. se intro
mittit h. modi periculis et leuius. B.
15. q. 2. fm leges in longissimo tempore
etia possessor male fidei p. scribit. Sec.
scdm deum et iura canonica: ex de reg.
iur. possessor male fidei. li. 6. De h. vi
de. i. p. scriptio. §. 5. 16. q. 2. fm leges ma
leficia cogitatiois regularis no puniun
tur. ff. de penis. Cogitatiois. sed tamen
omnis cogitatio mala vel a deo vl per
pnam punienda est. 33. q. 2. omnis. 17.
quia fm leges licet magi et venefici pu
niantur: tñ qui hoc faciunt contra libes
ventos et gradines p. miantur. L. d. ma
le. Leo. 2. sed scdm deum talia etia sic face
re grauissimu p. m est: ut clare pbat
Tho. scda scde. q. 94. A. Et bene. ga
non sunt facienda mala ut veniat bona
ad Ro. 3. B. 18. q. 2. scdm leges licituz
est in causa sanguis corripere accusa
toz. ff. de p. uari. l. fi. A. Ibi dicit in oi
bus causis pter q. in sanguine q. delato

rem corripit p. victo h. ff. et sic no inui
tur q. hoc liceat: sed q. tali pena no pu
nietur. B. 18. q. 2. scdm deum no licet: ut po
nit Tho. scda scde. q. 96. Hec itaq. sūt
que notare potui que q. tum ad casus
aie no sunt scdm deum tenenda: s. sint co
cessa p. leges. Alias vero iuris subtili
tates et diuersitates iuris canonici et ci
uilis iuristis relinquā. Porro de illis
legib. q. pmittit vsuras nihil dico. q. 2.
oēs abrogate sunt etia per leges: ut. i.
vsura p. §. 28. q. incipit. Quid de legib.

Utz i legib. possit dispensari? R. fm
Tho. scda scde. q. 97. Rectores multi
tudinis dispensare possunt in legib. hu
manis in aliqb. casibus. A. s. in qbus
dispensatio a iure p. mittit. At sec. cu
nemo possit venire contra legē supio
ris. 19. di. nulli fas est. B. ita tamen q.
dispensatio no cedat in nocumētuz bo
ni cois: sed poti. ad illud p. ficiat. Qui
aut sunt casus iuris canonici dispen
satione solu per papā: habes s. dispen
satio. §. 7. 8. 9. A. s. in. §. qui incipit. Di
spensatio. cum sequēbus. B.

Utz in constitutionibus itelligant
cōcessa quecunq. non sūt phibita: R.
scdm hosti. Si constitutio promulga
ta est affirmatiue omnia que contiet
et ex eis sequētia vident cōcessa: nisi re
periant phibita: puta concessum ē cō
trahere m. fimonium. ergo cuil. b. 3. et sp.
nisi reperiat phibitū. Si ho. pmulga
ta sint negatiue: omnia ex eis. sequen
tia itelligunt phibita nisi reperiant
cōcessa: sicut phibet ne qs occidat. g.
semp. et omnib. phibetur nisi quando
inueniuntur concessum.

Leges impiales imitāt canōes. Un
dicūt sic. No d. dignātur sacre leges ca
nones sacros imitari spāl. i. m. fimonis
et vsur. in auē. ut elici apud p. pos. epōs
coll. 6. 2. q. 6. §. h. colligit. ex de. no. op. is
nūc. intellexim.

In legis fraudē nihil agēdū. ff. d. le.
contra legem. q. cum quid phibetur
vna via itelligitur phiberi et alia: ex
de reg. iur. cū quid. li. 6.

Quid de cōdentib' leges iniquas ?
R. Si leges inique sunt cōtra liberta-
rem ecclesie: tūc cōdētes z seruantes
sunt excōicati ipso facto: vt habes ex
tense sup. excōicatio p. §. 2.º h. s.º Si hō
sint simpliciter contra aliqua dei z ec-
clesie mandata: vt puta q' liceat facē
simonias vel alienare feudum p'cipue
ecclesiasticū z huiusmodi: ipso iure non
valent. dis. s. que contra. 32. q. 7. flagicia
eē de consti. que in ecclesiis. Et facien-
tes z seruantes peccant mortaliter: eē
de sumo. cū in ecclesie. z. c. non satis. Et
si qui dānificati sunt occasione talis le-
gis conditores z eorum heredes tenen-
tur ad restitutionem. Illi etiam qui
induxerunt conditorem ad tales leges
faciendā tenentur in solidum. z sūt oēs
seruantes tenentur ad restitutionem
oīū eoz que taliū legū occasiōe lucra-
ti sunt vel alios damificauerunt. Et
eodez modo imo multo magis peccāt
z tenentur qui leges cōdūt directe con-
tra deū: sicut de idolatria: vt h. s. s.º ē
dictū. A. Hec etiā notātur i sū. cō. lib.
2.º ti. s.º q. 205. fin Ray. z hosti. Et vltra
p'dictum casū etiā in aliis irrogat ex-
cōicatio cōtra taliū legū cōditores: pu-
ta si cōderent legē super vsuris facien-
dis v' non restituēdis: vt in cle. ex gra-
ui. de vsuris. vel sup. simonia cōmittē-
da: cum in simonia hodie sit excōicatio
papalis: vt p. p. extrauagantem Euge-
geni quarti. cū detestabile. z idē i mul-
tis aliis casib' q' p'nt colligi sup. absolu-
tio. pmo. §. pmo. et excommunicatio
pmo. §. 2.º cū sequētib'. B. Ad materiā
legis pōt p'rinē sup. ius. Leges audire
nō licet quibusdā clericis sup. excōicatio
p. §. 2.º h. 6.º z ibidē. §. 3.º h. sū. 14.º Quō pa-
pa possit tollere leges: habet. i. papa. §.
antepl't.

Iuellarius cōtra

ctus. Cōtract' iste qui i qbus
dā socis dicif datio ad iuellūz est ideoz
qō cōtractatus emphiteoticus. z ideo
de hoc vide supra. emphiteosis.

Libellus famosus

dicatur quādo aliquis scribit
cedulam continēte iniuriā siue ifamiā
alteri: z p'icit eam in loco vbi inueni-
atur: z sic alius infamatur.

Que pena cōficiētis libellūz famo-
sum: **R.** Quadruplex est pena fm q'
q'tuor modis pōt agi de eo. Et pmo qui
demi si agat criminaliter etiā fm leges
est pena capitis tam cōtra illū q' fecit
q' contra illūz qui inuenit: nisi corrupe-
rit vel nulli reuelauerit. L. eo. l. vnica. §.
. q. 1. si quis famosū. A. Ibi trāsumpra
est pars dicte legis vnice. vbi dicit. Si
qs libellū famosūz siue domi siue i pu-
blico v' i quocūq' loco ignar' reperit
aut corruptat p'us q' alter inueniat: aut
nulli cōfiteatur inuētū. Si hō nō stari
easde cartulas v' rupit v' igni cōsum-
psit: sed vim eaz manifestauerit sci-
at se q' actorē huius delicti capitali sē-
tentia subiugandū. Huiusmodi aut li-
bellus alten' opionē nō ledat. B. Et q'
liber de populo accusare pōt tales: qn
etiā accusatori cōstituit p'cium p' mō
substantie accusate persone. v' si erat
suus p'ducif in libertatem. ff. de inuif.
l. lex. §. fi. z. L. eo. l. vnica. 2.º si agat ciui-
lis. factiōe iniuriāz q' nō publici iudicii
s' p'uari cōtinet querelā. L. de iniuri. in
iuriāz. Et sic puniet s' iuramētū acto-
ris z taxatōem iudicis: vt in Insti. de
iniuri. §. p'na. 3.º si agat fm canones: z
sic q' famosum libellū cōficit flagella-
tur z excōicaf. §. q. i. g. in alteri. z. c. hi q'
Et pōt deponi cū sit graue crimē z dā-
natōe dignissimū 25. di. §. nūc aut. 4.º i
foro p'nali. q. tā isti q' alii detractores
tenētur ad restitutionēz fame p' modūz
q' dicit' ē sup. detractio. §. 4.º z 5.º A. Idē
in sū. con. li. 2.º ti. s. q. 200. B.

Libertus

est ille qui ex
seruo fact' est
liber per manumissionē. Na-
numissor autem patron' dicitur z sem-
per libertus patrono tenet ad quedā
obsega. Ingenuus at vocaf qui liber

natus ē: sic nulli tenet obsequiū. Est aut casus quo libertus eripit i ingenuitatem. si a dño fuerit expositus: vt dicit supra. expositus.

Utrū libertus possit renocari i seruitutē? R. Libertus in seruitutē renocatur ppter ingratitudinē. s. cū man⁹ iniecit in patronū: aut atrocē iniuriā seu graue dñū rerū vel vite periculū i ferre psumpsit. Et cisdē causis pōt gliber donator donatōem reuocare: ex de do na. c. si. A. Et ibi nōt glo. qd hñ in isto s. nō dñr z i sū. cō. li. 3. r. 17. q. 14. B.

Que differētia est int libētos ecclē z puatoz? R. fm hosti. Multiplex. Prima qz liberti ecclē renocant in seruitutem ppter operas nō pstitas. i. q. 2. diaconi. Sec⁹ in liberto puati. L. de lib. cā. solo. Inno. tñ intelligit hoc de obsequiis impositis: nō d alia. A. quia ad nō imposita nō tenētur: vt dicit ipse In no. in c. de famulis: ex de ser. nō or. vbi etiā dicit q per omisionē obsequiū impositi nō redigat libert⁹ in seruitutē: nisi cēt nimis necessariū obsequiū: pu a qz negaret alimēta. Tunc. n. inquit reuocabit in seruitutē. B. Scda quia si sibi libertoꝝ ecclē etiā nati post manu missionē sunt obnoxii ecclē. i. q. 2. de libertis. z. c. liberti. 2. Sec⁹ in aliis. L. e. li. 2. A. si tu. de libertis z eoꝝ libertis B. Tertia. qz liberti ecclē tenent seruire ecclē etiā si nulla opa sint iposita eis. i. q. 2. diaconi. in fi. z. c. liberti 2. Sec⁹ in aliis. Leo. li. 2. A. Ibi non bñ hoc apparet. sed bñ dicit Inno. in dicto c. de famulis. diuinctis q notantur scōz Ray. in sū. cō. li. 3. r. 17. q. 14. B. Quarta est. qz liberti ecclē si iniuriuntur ecclēse vt accusent illā vt testificent s illā renocant in seruitutē etiā si ordia ti fuerit. ois. 4. q. ex famulis. z in pdcō c. diaconi. ex de ser. non or. de famulis. Quinta qz liberti ecclē manuissi ad hoc vt ordinētur nō possūt de acquisitis qcūqz mō ad alios trāsmittē scōm quosdā: gn poti⁹ oia ad eccliam ptine bñt. Sed veri⁹ puto q hoc sit vtz solū

quādo in manuissione fuit dictū. At etiā testamētā possūt cōdere de his q acq̃sierūt: ar. ex de ser. nō ordi. eo libe tius. i. q. 2. c. i. r. 2. A. Idem in sū. cō. eo. ti. q. 1. fm Tan. Ray. Ul. z hosti. Predi ca etiā notatur in dicta. q. 14. B. Ad ta circa mām libertoꝝ babes. i. manu missio. z. i. seruus.

Itere. De falsariis lra ruz: vide supra absolutio p. 5. 3. v. 4. Itez s. excoicatio 3. Quilibet oꝝ portare d cu ria litteras de dignitate quam dicit se habere: vt. i. peregrin⁹. s. fi.

Irigitum est cū vn⁹ ver bis alterius dicit: in qua dñi etōe fm Tho. scda scde. q. 146. duo pos sunt attrēdi. Qñq. n. otingit cōtradictō ppter h⁹ q otradictō recusat persone dicētis osentire ex defectu amoris ani mos vniētis. z hoc ptinet ad discordiā caritati dñiā. Qñq. hō otingit ppter h⁹ q otradictō nō veret cōtristare dicen tes. z sic fit irigitū qd amicitie vt affa bilitati opponit: ad quā pertinet dele ctabilit aliis cōiuere. Un⁹ pbs dicit 3. ethi. q illi q ad oia cōtrariant cā otri standi: neqz quoscūqz curātes. oiscolē z litigiosi vocant. z vide s. discordia.

Utrū litigiosus plus peccet q adu latoz? R. fm Tho. vbi sup. cū virt⁹ ami citie pncipali⁹ tendat ad delectādū q ad otristandū. iō litigiosus q supabun dat in cōtristādō graui⁹ peccat q adu latoz q supabūdar in delectando. Per acciōs tñ posset ecōuerso eē: puta si in aliq particulari adulator magis irēde rer p deceptōem nocē. vt h⁹ modi.

Sz qre litigiosus phibet ordinari R. fm hosti. Triplex ē cā. Prima qz tales non sūt apti ad humilē doctrinā que requirit ab eis. Un⁹ ois. 4. 6. s. p. oꝝ. Nihil est impudēt⁹ arrogātia rustico rū qui gāritatē auctoritatē purāt: et pati ad lites i sbiectos timide itonār. Scda cā est qz litigiosi vt adulatorib⁹ aios pncipū sibi oculiāt vt fratrib⁹ suis

detrahendo infamie notā ingerūt: vltin
ter fratres discordiā seminādo: feditio
nes nunq̄ cessant facere: dis. 4.6. §. 3.
Tertia cā ē. qz cū ipi debeāt discordan
tes ad concordia trahere: z etiā oblatōes
dissidetiū phibeāt recipere: nō debēt
litigādo alios ad discordiā puocare: vl
9. in pñ: z per totā dis.

Locatio uel condu

ctio. Locator dicitur qui rei sue
vsū alteri p p̄cio cedit. Ut cū loco ti
bi domū meā: ego sum locator: tu hō
cōductor. Et ē qñqz quis dī locare ope
ras suas qñ offert se ad faciendū aliqd
p p̄cio. vl ē qñ accipit rē vt i ea aliqd
faciat: qd dī inoiatus tractat. A. nisi
influētiat p̄cium pecunie. tunc. n. esset
mera locatio: vt in Insti. de loca. z con
duc. in p̄ncipio. B.

Quo tēpore dī solui merces locato
ri: R. fm Hoff. Seruari dī qd int eos
actū est. Si hō non apparet quid actū
sit: seruādus ē mos regionis: qui si etiā
nō apparet vel ē vari? seruādus ē qd
minimū est. s. vt soluat in fine anni: eē
de reg. iur. in obscuris. li. 6. Idē Azo.

In qbus casib? pōt dñs expellere in
q̄linū seu ductorē? R. In qtuor. Pri
mus si dom? locata nccia facta sit sue
habitatōi: puta si dom? quā hitabat ca
su dīstructa est. aut si postea duxit vro
rē: vel alia s̄ilis nccitas supuenit. Intel
ligēdū fm hosti. qñ tpe locatiōis illa
nccitas nō iminebat. Secūdus casus ē
si dom? hī nccitate reparatōis. Et intel
ligo de nccitare orta post locatōem. Et
in his duob? casib? remittenda ē p̄sio
p rata t̄pis. Terti? si ductor puerse in
domo x̄fēt: vt si tenet porcos i solario
vel nō ē in ea fm pactū ductōis. vl si
deteriorē faciat. vel malas semias ibi
teneat aut etiā puerfos hoīes: ar. i. autē.
de leno. §. sancim? cōiuncto. §. si qe aut
eo. ti. vbi ē p̄z qz nisi dñs expellat dō
mo sua h? modi turpes p̄sonas z leno
nes grauit punit. B. In quo cāu all
qui dixerūt nō cē remittēdū partē pen

sionis p rata t̄pis. Sed dñū v̄p est q
dñs teneat remittē. pōt aut agere dīng
linū p dāno dato: vt eē eo. ppter. A.
Et ibi hoc notat glo. addens qz locator
ager actōe legis aquilie z ex locato. B.
Quart? cū inq̄lin? p biēniū non soluit
p̄sionē. qz pōt expelli etiā si ad qnquē
niū vel vltra adduxit. A. nisi celeriter
satisfecit: dicto. c. ppter. Et de ista ex
pulsione lati? sup. eniphteosis. §. 4.
in additōe. B. Hos qtuor casus hēs
in dicto. c. ppter. A. Dec ē nōntur
in sū. con. li. 2. ri. s. q. 35. vbi ē addit fm
hosti. qz cōductor itelligit iprobe ver
sari si opa rustica suo tpe nō exerceat:
vl si ppter inimicitias ex ei? culpa pce
dentes dānū detur. B.

Utz ductor teneat locatori de dā
no qd i re locata cōtingit? R. fm ho
sti. Teneat si cōtingit culpa sua: vel il
loz quoz opera vtitur. Et in hoc tra
ctu v̄nit ē culpa leuis: cū ḡa vtriusqz
celebrez: q̄uis qdam dñū dixerint: vt
in Insti. qui. mo. re tractat obligatio.
§. vlt. A. Qui tñ accipit mercedē p
custodia: teneat etiā de leuissima culpa
fm hosti. z in sū. con. eo. n. q. 36. z sentit
glo. in. l. qui mercedē. ff. de loca. Et intel
lige qñ obrulit se custodie: ar. li. §. sepe
ff. de positi. Al? sec? vt s. depositū. §. 3. i
additōe. B. Vñ si auriga dū ceteros
curru suo trāsire cōdit: curruz euerit
z seruū quē adduxerat q̄ssauit: vel occi
dit teneat. Debuit. n. se tēperare z diligē
tius se hēre. ff. eo. Itē qñf. Sed si fecit
qd q̄cunqz diligēs fecissz sec? erit: vt. ff.
eo. si merces. §. qui colūnam. De dāno
hō dato vel alio cui obuiare nō potuit
nō teneat. ff. eo. §. de dāno. A. Et ibi p̄z
qz teneat d dāno dato ab eo quē posuit
custodiā. B. Sicut ē nec d cāu fortuito

Utz ille q locat operas suas facien
das in aliqua re teneat de dāno illi? rei
R. fm hosti. sicut z in supiori q̄stione
Si dānū cōtingit culpa illius teneat. al
ter nō. Vñ si colūnam transferēdā acce
pit vel volia z h? modū: z fracta sē sua
culpa vel illoz quoz opa vtit. teneatur

etia de culpa leni. Sec^o si diligetia ad
bibuit. ff. eo. si merces. §. qui colūnā. Et
h^o de dāno ab alio dato nō teneat: vt. ff.
eo. sed de dāno. teneat tñ de custodia. ff.
eo. qui mercedē. Nā t^o qui mercedē p
sola custodia accipit: teneat etia de le
uissima culpa: ex de depo. bona fides.
sed de cāu fortuito nō teneat: nisi ex pa
cto: vt ibi. A. vbi etia idem dicitur si
pcessit culpa vel mora. B. Itē si su
tor puerū quē cōduxerat forma calcei
tā vehemēter percussit vrei oculus ef
foderet: teneatur. quia leuis tñ castiga
tio ei pmissa est. ff. eo. Itē qritur. z ex d
bonnici. ad audientiam. Item qui reci
pit palliū meū: z postea per errozē de
dit alteri: teneat. quia non tolerat erroz
in facto pbo. ff. eo. Itē querit. §. item si
pallium. Itē si vestimēta poliēda ac
cepit z mures roserunt de culpa teneat
ff. eo. item querit. §. si fullo. Itē si ali
quid sarciedū vel poliēdū: vel gēmaz
sculpēda: vel includēda accepit: teneat.
excepto si res vitio suo frāgat. nā tunc
non teneatur: nisi per spāle pactum. Et
eod mō si vitulos pascēdos accepit. ff.
eo. si quis fundū. §. si quis vitulos. z. l.
itē queritur. §. si gēma. 23. q. 4. §. tres p
sonas. Itē si nauta me iuito ponat res
meas in alia nauē q^o vbi posuerit: z pe
riit: teneat. ff. eo. itē querit. A. in. §. p. Et
ibi pz q^o si transtulit nō iuito dño: sed
bona fide z sine culpa: nō teneat. vel et
si mala fide transtulit: si i eadē naviga
tione vtraq^o nauis periit. ff. ad. l. ro. de
lact. l. si. §. i. posita ē i hoc. §. nōntur in
sū. con. li. 2° ti. s. q. 36. B.

Pōe q^o locatoz opīs vt pastoz res
perit z dñs dicit q^o perit culpa seu do
lo illius: z pastoz negat cui incūbit pro
batio? R^o fm hosti. Pastoz. nā cū ipe
rōne officii debeat custodiā hēre si dñc
amissā onē pbeat abfuisse clpā siue do
lū: sicut argētarius pbare d^o amississe
rōnes cū ruina vel incēdio. ff. de eden.
si qs ex argentariis. §. vlt. Idem in cu
stode carceris. ff. d. custo. z exbi. re. l. vlt.
cum als qui dolum allegat: dolum pro

bare debeat. ff. de pba. quoricens. §. qui
dolum. A. Idem in dicta. q. 36. P.

In quib^o casib^o imittit census siue
pensio rei locare? R^o Si conductor: ex
pellitur fit remissio p rata tps: vt s.
in 3° §. dictū est. alr etia dductor: corpi
alicius: vt puta agri: excusat a soluti
one ppter vim maiore cui resisti non
ponit. Itē ppter id qd pter osuetudi
nē enenit. A. puta tēpestas vltia ae
ris intēperies. in deuastatiōe fructuuz:
vt in l. de qua statiz. B. vt. ff. eo. l. ex
ductor. §. 2° z 3°. Itē spāliter ppter steri
litate afficiētē cōductozes magno icō
modo nisi sterilitas valeat cōpensari
cū vbertate pcedētis z seqntis ann: z si
et hec remissio p rata sterilitat: ex. e.
ppter. A. Et fm Bos. in sū. cō. li. 2° ti.
. s. q. 37. sterilitas z vbertas intelligū
fm vulgi opinionē: lz qdā dixerint ste
rilitatē qñ semen non papiē. Silt pro
pter vbertatē si casu fortuito otingat
augmētanda est pensio. nō aut si hec fi
at diligētia possessoris. Et. i. subiungit
Itē hec que dicta sunt de pensione mi
nuēda vel augēda intellige fm Bos. i
eo colono q nūmis colit. Nā partiar?
qñ iure societat^o z lucrū z dānu: cū do
mino fundi ptrit: vt. ff. eo. l. si merces
B. Sed si aliqs locat opas suas tñ. vlt
accipit rē vt aliqd in ea faciat. A. vel
etia locat rē z operā. vt in dcā. q. 37. vbi
hec notatur fm Inno. z hosti. B. to
tam mercedē recipit etia si casu fortui
to impeditus fuerit: nisi mora vel cul
pa possit iputari. ff. de variis z exor. co
gn. l. i. §. ptt. z. ff. de statu libe. l. cū hēs.
§. ptt. A. Poti^o vlt. §. an ptt. B.

Quid si conductor fundi aliquid ex
pendit in re conducta? R^o scdm hosti.
Si expēdit necessario vel vtilit auit.
edificauit vel instruit: ager d locatozē
vt expēsas recipiat. ff. eo. l. dñs. Al^o sec^o

Utrum conductor agri vel domus
vel alterius rei possit rem ipsam alte
ri locare? Respondeo. Potest. L. eo
dem. l. nemo. et tunc res posterioria
conductoris obligare sunt principali

domino vsq; ad illā q̄titate quam ille
secū dū dūctor tenet pōt. ff. eo. l. si i
lege. §. si colon. A. Ibi dicit q̄ fructus
rei locare sunt in cā pignoris ac si pōr
ductor eos pcepisset. et q̄ alie res po
sterioris dūctoris nō obligāt dño. S. 3.
glo. dicit ibi. s. in totū. sed. p. parte sic. v. l.
nō obligant q̄ nō sunt inuecte. B.

Nullus platus religiosus pōt ac
dere ad vitā nec ad certū tps redditus
v. l. partē cop. A. aut iura aut possessio
nes monasteriorū vel aliarū administrati
onū sibi cōmissarū: vt in cle. de qua. i. i.
B. aliquid etiā p. quacūq; pecunia ni
si nccitas v. l. vtilitas ouēt. siue loci ex
poscat. et accedēte cōsensu ouētus. aut si
cōuētū nō h̄z accedēte cōsensu supiorū
et qui d̄fecerit incurrit sniam suspensio
nis: nec recipiēt acquirē aliquid ius. Tū
hoc non extēdit ad locatōes vel reddi
tū aut fructū venditōes ad modicū
tps: vt de reb. ecclē. nō alie. monasteri
orū. in cle. vide. i. simonia. 4. §. 3. Bōa
ductoris sunt obligata locatori: vt. i. i.
pignus. §. 2.

Ludus et iocus.

Utz in ludis et iocis possit esse
xtus. R. fm Tho. scda scde. q. 168. Sic
hō indiget corporali refocillatōe: qz n̄
pōt cōtinue laborare: ita etiā ex parte
aie indiget gere et solatio: qd̄ sit p. ludi
era et iocosa. Circa que tria vidētur p̄ci
pue eē cauenda. p̄mū et p̄ncipale est qz
p̄dicta delectatio nō querat i aliquib.
opib. seu x̄bis turpib. et nocuis. Secū
dū ne totatū grauitas aie ffoluat. Ter
tiū vt ludus sit oueniēs fm cōgruitatē
p̄sone tps et loci. et fm alias circūstan
tias debite ordinē. Et hec xtus s̄z p̄h̄z
vocatut eutrapelia.

Quō i ludis sit vitiiū? R. fm Tho.
vbi s̄. Vitiiū ē in ludo. p̄ gdem s̄z excē
sum: q̄n quis ad ludū assumit turpia
x̄bā vel facta. vel etiā ea q̄ x̄gunt in p
rimi nocumētū q̄ de se sunt p̄ctā mor
talia. et sic excēssus ludi ē p̄ctū mor
tale. Et pōt esse excēssus in ludo q̄n non ē

cū debitis circūstantiis: puta qz nō cō
petit loco seu tpi negocio aut p̄sōe. Et
hoc qd̄ q̄nq; pōt eē p̄ctū mortale pro
pter vehemētū affectū ad ludum: ita
qz q̄s cōtra p̄ceptū dei vel ecclē talib.
vri nō reculet. Q̄nq; aut veniale. s. cū
aliquis nō tātū afficiat ad ludū qz pro
pter hoc velit aliquid d̄tra deū cōmit
tere. A. nec ē actūalr cōmittat. quis
non sufficit bona volūtas cui d̄ziatur
op. s. 6. d̄f. nō satis. B. et pōt eē in lu
do vitiiū p̄pter elius defectū. Nam con
tra humanā rōem est vt aliquis se onero
sum alius exhibeat: puta dū nihil dele
ctabile exhibet et delectatōes aliorū im
pedit. Uñ Seneca dicit. Si te geras sa
piēter vt nullus exhorreat tanq̄ aspe
rū: nec cōtēnat q̄i vilē. Sed qz ludus nō
p̄pter se q̄rit: s̄z p̄pter operatōem. iō
d̄fectū ludi min⁹ ē vitiosus q̄ excēssus.
vñ p̄h̄s dicit 9. c̄thi. qz parū de delecta
tione sufficē ad vitiam q̄si p̄ cōdimento
sicut parū de sale sufficit in cibo.

Utz liceat cā ludi vti habitu religi
osoz. R. Nō licet. sed puniri d̄z ḡuiter
q hoc facit: vt in auct. de sanc. epis. §. si.
A. pōt v. l. §. p̄lt. vbi d̄f. Oibus gnālī
ter i seculari vita cōuersantib. et maxi
me theatralia exercentib. viris ac mu
lierib. iterdicim⁹ vti scemathe. i. bitu
mōachi aut mōastrie aut assistrie aut
cūmfcūq; p̄sone b. Sciētib. vniuer
sis p̄sumētib. in tali scemathe aut imi
tari: aut illudere i quacūq; ecclēastica
disciplina. qz et corporalia supplicia su
stinebūt et exilio cōtradē. puidētibus
h̄modi locoz epis et qui sub eis s̄t cle
ricis. Sed ē qz b̄uilibet militaribus iu
dicib. et qz sub eis s̄nt officis et locoz de
sensozib. B. et ar. l. de epi. audiē. l. mi
nime. A. Ibi d̄f. Minime et qz in d̄bri
corpis sui q̄stū faciūt publice habitu
eaz x̄gimū que dedicate sunt deo non
viantur. B.

Utz in cātū sc̄lari. citharis. ludo sca
choz et h̄modi sit p̄ctū? R. fm Al. Si
hec sūt a p̄sonis sc̄larib. tpe et loco cō
petēti licet. sicut et gnālī de ludis dictū

est in p. s. Si ho fiant a clericis nō viden-
tur cōpetē nec licē maxie si clic' ludat
cū laico. 2. q. 7. laicos. 23. di. his igit. Al-
to ē min' opetūt religiosi. A. Regri-
tur ē q ad sc̄ares honest' modus: vt
3. in pñ? decēs cā. Un. 86. di. in. c. dona-
re. dicit glo. q nō est dādū aliqd citha-
ristis z sibi nisi qñ sonarēt ad laudez
dei v' ob aliā iustā cām: puta recreati-
onis. vt qz aliqs ē debil' v' infirmus. z
q ex has cās sūt non licet talia sonare
v' audire. Hec in glo. Et idē ppter ean-
dem rōem pōt intelligi z in cantu. B.

Utr' inspectio spectaculorū sit pecca-
tū? R. fm Tho. sc̄da sc̄de. q. 167. Inspe-
ctio spectaculorū vitiosa reddit' inq̄tū
ppter hoc hō fit pñus ad vitia lasci-
uie vel crudelitatis per ea q sibi repñā-
tur. A. Et inq̄tū p hoc retrahitur ab
utilib' z bonis: vt s. curiositas. q casu
qñq ē ex cōdicatio iminet. Un. de cōse.
di. 1. in. c. qui dic. di. Qui die solēni p̄ter
missō ecclē suētū ad spectacula vadit
excoīcef. B. Et ad h' facit s. curiosi-
tas. 3. 3. z s. chorea. 3. 2.

Utr' liceat vti ludis i ecclia. vide s.
emunitas ecclē. 3. 2. in fine. De chore-
is vide supra. chorea.

Ludus aleæ z ois lud'

fortūe: z ois talis est phibit' qui initit'
fm leges. non tñ si qz ceteret hasta siue
pila iaciēdo currēdo lucrādo v' pugnā-
do: qz hec sunt cā xrtutis corporis. ff. e.
1. 2. A. Et ibi z in l. se. p. qz ois lud' ē
si nō inital' virib' fortūe est. phibitus
nisi inital' alicui exercitio xrtuoso z vti-
li. B. Pro eo aut qd ponit in cōuiuio
vescendi causa pmittūt leges ludere
familie. ff. eo. l. si. A. Ibi di. Qd in cō-
uiuio vescēdi cā ponit in eam rem fami-
liā ludē pmittit. Et intelligit' d' ludo
licito z honesto cū debitis circūstātiis
de quibus in c. pcedēti: in pñ? Ita etiā
que hic habentur norantur in sum. cō.
lib. 2. 2. ti. 9. q. 3. 3. glo. Ray. z Hosti. B.

Utrum ludus aleæ sit peccatū? R.
fm Ray. Quicunq ludunt alea siue ta-

xillis vel qui sunt participes seu inspe-
ctores ludi sy peccāt. ff. eo. p. totū. z L.
co. in cōstitutōe greca. z maxime si sūt
clerici. in auē. de sanc. epif. s. i. t. d. i. c. i. m.
A. Ibi etiā dicit' q clici nō debēt acce-
dere ad aliqd spectaculorū cā videndi
B. z ex de vi. z ho. cle. clerici. Et est pñ
cipal' z per se pñi auaritie siue rapti-
ne. Et etiā cā mltorū pctōz z mēdacio-
rum. piurioz. blasphemiaz. deceptōz
z huiusmōi. A. De hoc lati' i dca. q. 23.
vbi di fm Ray. Quā magnū sit h' pec-
catū pñ inf alia ex nouē q in talib' at-
tēdunt. Primum est desiderū lucrādi
Ecce cupiditas q radix ē oīum malorū
v' pñi. i. ad Ibi. vlt. Secundū est volū-
tas spoliādi pñm. Ecce rapina. Ter-
tiū est vsura maxima. s. xii. p. x. non so-
lum in āno vel in mēse: sed in eadē die
ex de excef. pla. inf dilectos. Quartū ē
multiplicia mēdacia z xba ociosa z va-
na. Quintū ē blasphemia. Ecce heresis
Sextū est corruptio multiplex. primo
rū q ad ludū inspiciēdū de cōsuetudie
praua cōueniunt. Septimū est scanda-
lū bonorū. Octauū est cōreptus phibi-
tionis sancte nris ecclē. Glo. diē argu-
mētū q fm magistrū huiusmōi ludi
sunt phibiti: nō tñ dissuasi: qd securi'
est dicere. Nonum est amissio tēporis
i. bonorū que in illo tpe tenent' facere.
Lon. Hosti. z addit septē peccata alia
que sunt furtūz. qz lusores sepe inopia
cogente discunt furari. Item violētia.
Aliq̄tiens. n. ad h' vt aliquis ludat vio-
lenter detinetur. ff. de aleato. solēt. Ec-
ce seruitus iniusta. Item crimen falsi
qd cōmittit' in falsis taxillis faciendis
z ex certa scia cōmodādis siue locādis
Item homicidiū. qz de ludo veniūt ad
verba z ex his ad xbera. tandē ad ho-
micidia. Ecce iniuria. Ecce homicidia.
qbus iudex ex officio suo occurrere dē
vt. ff. de vsufruc. egssimū. Itē fraus z
dceptio: qz q meli' facit decipe: melius
credit ludē. Itē adulatio. Un. dicit' ho-
mines. Pulcher z bon' lusor ē oīs me-
us. Itē turpis z ihonesta vita. B.

Utr ludus alee sit peccatū mortale
R. fm Buil. Etia si hō nō ducit i osue
rudinē mortali peccat. Intelligē qñ ex
auaritia ludit. A. qd sp occurrit cū
qñat lucz p modū illicitū qd nil aliud
ē q auaritia: vt colligitur ex nōtis per
Tho. scda scde. q. us. arti. 4. Brauitas
etiā h' pti oprehēdit aliqñenū ex oi
ctis in primo. s. pcedēti. cū additōe. B
qz z auaritia de se ē ptiū mortale: vt
supra auaritia. s. 2.

Que pena cl'coz ludētū ad aleas?
Rn: De hoc legif. 35. d. f. c. p. vbi d' sic.
Ep's aut p' byter aut diacon' alee aut
ebrietati deseruiēs: aut d' sinat aut cer
te dānef. Subdiacon' aut aut lector:
aut cantor: aut desinat: aut cōione pue
tur. A. Idē i laico qd in minoribus
clericis: vt p3 in dicto. c. p. B. Et nō
q ex dcō canone colligif q si nō ducit
i cōsuetudinē: nō sustinebit pdictā pe
nā. Un' dicit deseruiēs. S'it z si duxit i
osuetudinē z vult desinere. Un' dicit.
aut desinat. Bz tū in vtroqz cāu pñiam
agē de pctō. Et f3 hosti. idē hodie. i sub
diacono qd i diacono: ex de ser. n. oz. mi
ramur. A. Idē i dcā. q. 23. Et addit f3
Ray. q ex eo q i dcō. c. p. d' dānef z cō
munione puef. colligif q tale sit ptiū
mortale z graue. B.

Utr q i ludo alee vicit illi q nō pote
rat alienare teneaf ad restitutōez? R.
f3 Tho. scda scde. q. 32. Qd aliqz lucre
tur ab eis q rē suā alienare nō pñt: illi
citū z o ius dñū ē. Un' q talib' vicit ad
restitutōem teneaf. z hic addit Ray. q
rales sūt furiosi. pdigi. minores. 25. an.
z maxime pupilli. Itē mēte capti. fur
di. muti. ceci. z qui morbo ppetuo labo
rant. qz tales supesse reb' suis nō pñt.
Idē de seruis. de religiosis. de filiis f3.
q nō hēnt peculīū castreſe vel qñ. Idē
de vxore q nō hē res pateruales. z ē
d' administratorē rex eccl'iaz q paupe
rū sūt. Qm g' talib' vicit restitutōe tene
tur: nō dico illi qui amisit. sed tutori. cu
ratori. dñō. mōasterio. pñ. marito siue
eccl'e. A. nisi forte cl'c' rector eccl'e ef

set correct' z crederef in debitos vsus.
expēsuf' fm glo. Ray. z in sū. con. eo. ti
q. 25. vbi p3 q cū Ray. con. hosti. circa
dicta in hoc. s. B.

Utr q cūqz traxit aliqñē ad ludum
teneaf restitutōe qcgd vicit. R. f3 Tho.
vbi s. Restitutōe teneaf. A. s. ei quē attra
xit. Un' nec de eo pōt facē etynā fm eū
dē Tho. vt in sū. con. eo. ti. q. 24. B.
Et nō q ista attractio large intelligen
da ē. s. quocūqz h'ys vel facti iduxit
eū: cū ille al' n' erat lusur'. Itē siue idu
xit a pñcipio siue in medio ludicū ille
vellet desistere: vt Azo. dicit.

Utr q fraudulēter ludit teneaf iſtri
tuere? R. fm Tho. vbi s. Teneaf. A. s.
ei a q vicit: vt etiā pñme dictū ē. z col
ligif ex positis in dicta. q. 24. B. Et
intellige siue cōmisit fraudē an: puta
qz fingebar se qñ inficiuz de ludo z qñ
hōiem q possit decipi cū tñ decipe itē
deret. siue cōmisit fraudē i ipō ludo: vt
submittēdo taxillos falsos siue etiam
xos male z fraudulose iactādo seu mē
dacif dicēdo q obrinuiss3 seu male pe
cuniā numerādo. z oia h' modi.

Utr q vicit phibēte iure ciuili. A.
qd phibet oēm ludū fortune: z etiam
nō intēte exercitio alieni op'is xruosi
vt tactū est s. an pñt: z dat repetitōez ei
q pñf ludū phibituz aliqd soluit z be
redib' ei' vsqz ad 50. ānos. vt. l. fi. L. co.
B. teneaf ad restitutōez? R. f3 Tho.
vbi s. Jus qdē ciuile nō obligat oēs: s3
eos solos q sunt h' mōi legib' subiecti.
z itez p dissuetudinē abrogari pñt. iō
apud eos qui sūt h' modi legib' aſtri
cti tenef integrat ad restitutōem nisi
forte oia osuetudo pñaleat: aut quis
vicerit ei q traxit eum ad ludū i q cāu
nō tenef restitutōe. qz ille qui amisit nō
est dign' recipere nec pōt licite retinē ta
li iure posituo durāte: sed tenef illud
dare in etynas. hec Tho. Porro pñtū
ius posituiū h'f. L. co. l. aleatū. z ff. co. l.
vlt in fi. Et idē osulerē etiā dicto iure
posituo durāte. s. q ille q attractus fu
it non tenef restitutōe. nec tñ licite pōt te

180
nere ppe ipam turpitudinem talis lu
ori: vt in se. s. dicitur.

Utrille qui vicit qñ volūtari? cum
volūtario lusit teneat ad restitutōem
R? Quidā dicūt qñ nō. sed pauperibus
ē erogāda tal' pecunia: ar. 4. q. 5. nō sa
ne. Et hec ē opio pla. Alii dicūt qñ tene
tur. ff. eo. l. vlt. i. si. z. L. eo. i. pstitutōe gre
ca. Et hec ē opio Ber. vt nōt cē de vi. z
ho. cle. clerici officia. z ēt Ray. qñtū est
i pposito casu. si meo q lusit volūtariē
z per eadē iura. Sz vt mihi vñ vtra q
opinio stat. z scōa qdē opio. s. q teneat
reddē locū hz vbi legib' viuif impiali
bus p qñ z ipa opio pbat. Vbi hō non
sic viuif: vñ vbi leges ille ab. ogate ef
sent: vñ valē pma opio. s. q debeat pau
perib' erogari. Nā cū ludus sit qdā ex
poliatio nō pōt quis per ipm licite ali
qd acgrere: z sic nō pōt tene. sed nec illi
bz reddē: qñ ille nō ē dign' reb're q qñtū
i se fuit primū. ex poliare conabaf. De
factorib' taxilloz scacoz. aleaz z huius
modi: vide. i. negociatio. s. 7. A. qui
incipit. Quid de factorib'. Et ad p dca
pnt rduci qñ nōt i dca. q. 2. 4. i. sū. cō. lib.
2. r. s. vbi of f3 Inno. i. c. q. 2. oleriq. cē
d imu. cc. q. attract' nō teneat i stituē: in
tellige illi a q vicit: vt p3 s. Sz q aliuz
attraxit teneat. qz dolose fecit. Et sū q lu
sū modicū cā recreatōis nō teneat resti
tuē: intellige si lud' erat hōest' z licit'.
al' Luc. 6. of. Ue vob' q ridet i nūc. Vñ i
ead. q. 2. 4. of f3 Ray. Si dicat. qñ q bo
na irēdōe vñ cā recreatōis ludat ad ale
as: faciat h' fine denariis aut accipiat
vñ d ludis approbat. Et glo. Ray. su
per hōo recreatōis dicit argumētū q
lud' alee nō ē gnāl'r phibit': qz pōt lu
di bono fine. z iō ta xilli z alee z scache
ria pnt fieri bono fine. Sz de h' dicef
sup dca. s. qd de factorib'. Ex p dicit' g'
p3 quō qñ teneat restituē que vicit in
ludo. Sed qd si aliqñ vicit z aliqñ p d
dit. an fier opēsatio? pōt distigui utrū
fiat lud' cū eadē psona vñ ofsa. Si cuz
eadē. aut lud' ē mutar': vt qz pñ' fuit
licit'. z 2' illicit'. z nō fit opēsatio. qz so

lutū vñ vñ ēt eidē ex ofsa cā non libat
a debito ex alia cā vñ cū alfo. L. qñ ci
ui. ac. pñ. cri. l. vna. Aut lud' nō ē muta
tus: vt qz vterqz erat illicit'. si quo vi
cit z p dicit. z vñ q debeat fieri opēs
atio. Nā z si sit dare casū i quo qñ nō te
neat restituē illi a q vicit rōe par' cāe
turpitudinis pōt tñ restituē eidē: z i sti
tuēdo libat: vt nōt in sū. cō. l. 1. 2. r. s. q.
25. ad finē. Et iō p dēdo cū eodē vñ ci re
stituē p pcurrēti qñtate. Si lud' fi
at cū ofsa psona nō fiat opēsatio. quia
p iteritū rei morosus debitor nō libat. l.
in re furtiua. s. p. ff. de cō. fur. maxie qñ
ipemer dedit cām iteritū. ff. de hō. ob.
l. si ex legati cā: vbi ille tenetur q occi
dit hominē quem debebat. B.

Luxuria. Luxuria
multiplex sit:
vt dictū ē s. fornicatio. s. p. q ē
grau' pñtū: R' fm Tho. scōa scōe. q.
154. Grauiissimū inf oia pñtā luxurie ē
uitiū d nāz. sicut z Aug. dicit i l. i. d adul
terinis coniugis. Et hoc ideo. qz trāsgre
dit illud qd fm nām defiminatū est i d
q pncipiū circa vsū venereū. Post h'
ē icest': qui est d nālem reuerentiam
quā debem' psonis coniunctis. Aliē aut
spēs s' d fctā rōnē tñ ex suppositōe nā
liū pncipioz. Nag' aut repugñt rōi qz
aliquis venereis vtatur: non solum d
illud qd cōuenit proli generāde: sed ēt
cū iuria primi. z iō fornicatio simp
mima est iter spēs luxurie. Adulteriū
vero graui' est qz stuprū. qz maior in
iuria fit in abusione mulieris alterius
potestati subiecte qñtum ad vsūz gnā
tionis qz subiecte ad solā custodiam.
Utrūqz aut aggrauatur per violentiā
z iō rapt' xginis ē grauior qz simplex
stuprum. z raptus vxoris qz adulteriū
Et de tali raptu quedam habes. i. ra
ptoz. 2. De stupro vero z adulterio. su
pra fornicatio. s. p. Et sup. adulterium.
Hec etiā omnia aggrauant scōm rati
onez sacrilegiū. qñ. s. persona deo sacra
ta rapitur. A. Et hoc sacrilegiū gñi'
est incestu cū sit d dinā reuerentiā. B

Itē int' petā d' nām gñissimū ē pctm be
stialitatis. s. vbi nō seruaf debita spēs
Post hoc at ē vitiū sodomiticū vbi nō
seruaf debet' sexus. Et de hoc aliqd. i.
sodomia. post hoc aut pctm molliciei
ex eo q nō seruaf debet' modus concū
bendi. Magis aut si nō sit debitū vas
q si nō sit debet' modus. Din' aut int'
petā d' nām ē pctm molliciei qd consistit
i sola emissionē seminis sine concubitu
ad alterz. Et de ista mīa satis h' 32. q. 7.
adulterii.

An q deflorat xginē solutā teneat
eā ducē vel maritare? R. In foro iudi
ciali videf teneri ad alterz p'dictoz. ex
de adul. c. p. S3 fm glo. hec sunt pēa an
tiqua. hodie xō sic punit. q aut ducat
eam aut xberat' z a sacris exclusus re
trudat' ad pniām i monasterio de quo
nō possit egredi: ex de adul. c. 2. A. Jbi
p3 q hec pena p'ime dicta obtinet qm
seductor nō vult stupratā ducē quo ca
su ē v' q teneat eā dotare: vt eo. ti. c.
p. Si aut pater nō vult eā ei dare: vel
ipā non vult cōsentire: teneat eā dotare:
vt in dcō. c. p. qd non corrigif: sed in di
uerso casu loquitur: vt ex his p3. z ex tex.
z glo. vtriusq. c. Et fm glo. Ray. z in sū.
cō. li. 2. ti. 5. q. 6. glosatores p'dicta itelli
gunt de raptore q seducit. i. seorsū ducē
a domo p'is z extrahit xginē p violen
tiā. sed certe etiā si nō infuciat violē
tia teneat seducor ad satisfactōem dā
ni: vt in c. si. ex de iniuri. B. In foro at
pniali sic agēdū est fm Huil. Si deflo
rauit ipām volūtariā nō teneat. qz ille
nō seduxit eā. Si aut iuitā vel seductā
iniungēdū est ei q satisfaciāt vel cōpo
nat cū ea. A. i. cōpositōe que pcedat
a libera eius volūtate. Al' absolut' nō
est tut' in cōscia: ar. li. 5. q. onerāde. i. si.
ff. quaz rep ac. nō dat. B. Si fem ca
sum hēs. i. mīmonū 4. §. 2.

Utz cōsensus i delectatōem. s. cogita
tiōis carnalis absq h' q cōsentiaf i actū
sit mortale? R. Sic. vt hēs s. delectatio

Utz i tactib' z osculis z h' modi sit
pctm mortale? R. h3 Tho. scōa scōe. q.

is 4. Osculū amplex' vel tact' fm suā
rōem nō noiant pctm mortale: qz pnt
absq libidine fieri v' ppter cōsuetudi
nē p'ie vel p'p' aliqā necessitatē vel rō
nabile cām. Sed si fiat cum libidinosa
delectatōe sunt mortalia. Nam z sol'
cōsensus i delectatōez mortalis: ē mor
tale: vt in pcedēti. §. dicif. multo magi
pgressus ad actū mortale. Addi pōt h3
Al. q etiā aspect' libidinosus morta
le ē. Natb. §. Qui viderit mulierē. zc.

Magister p^o iue do
mo cōiter. Quelibet ecclia
cathedralis debet tenere
mgros liberaliū artū ad min' grāma
tice qui cōicos z alios pauperes gratis
instruat. Et debent magistro assignari
puētus vnius p'bende. Et eodē modo
debent facere alie ecclie quarum suffi
ciunt facultates. In metropolitana ec
clesia debz vltimus esse mg' in theolo
gia: z eodē modo recipere puētus. nō tñ
ppter hoc fiat canonic'. A. Sed tam
diu reddit' ipos p'cipiat qd diu p'stitit
in docēdo. Qd si forte de duob' ecclia
metropolis grauef: theologo iux mo
dū p'dictū ipā puideat. grāmatico xō
in alia ecclia sue ciuitatis siue diocesis
q sufficē valeat faciat puideri: vt in c.
qz nōnullis: ex eo. B. 37. dis. de gbus
dam. ex eo. per totū. A. Prefertiz i. c.
p. z in dicto. c. qz nōnullis. Nō etiā q a
platis z capitulis ad theologie studiū
debent aliqui habiles destiari q alios
postmodū valeant erudire. gbus si p
p'riū puent' ecclie nō sufficiūt. p'dicti. s.
plati z capla necessaria ministrabunt
Docentes xō in theologica facultate
dū in scholis studuerit z studētes i ipā
integre p annos gñq recipiāt de lnia
sedis aplice puentus p'bendaz z bñfi
ciōz suoz non obstāt aliq cōsuetudie
contraria vel statuto. hec oia ex eo. sup
specula. vt in sū. con. li. p. ti. 3. q. i. B.
Et de hac etiā materia vide. i. scientia
§. p. z sequentib'.

Utz aliquis possit recipi i canonicū

cū pacto q̄ doceat z̄ scholas t̄ceat? R̄o fm̄ Hosti. Dicūt doctores q̄ nō: al̄ eēt simoniaci. sed vacāri p̄bende bñ pōt hoc onus annexū: eē de p̄ben. significatū. Lon. Ber. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 4. B. In curia romana debent eē doctores z̄ studium vtriusq̄ iuris vide. i. studium. §. si.

Utr̄ magister possit scholarib⁹ col- lectam imponē vel exigere? R̄o scdm̄ Hosti. Si m̄gro ānerū ē sufficiēs bñficiū vel sufficiēs salariū publicū non li- cet ei exigere: al̄ simoniā cōmitteret: qz vendēt obsequiū spūale qd̄ ex offi- cio suo tenet facē: eē de simo. nemo. i. q. 3. vendētes. z. c. nō solū. sed tñ spōte oblata recipē pōt. Si hō non sit ānerū tale bñficiū vel salariū aut si non suffi- ciat ei pōt accipere collectā p̄ laborib⁹ suis. ar. i. q. 2. q̄cunq̄. z. c. eccl̄iasticis. et. c. caritatē. Et videt̄ Hosti. inuere q̄ nō solū ab eccl̄eis: sed etiā a cl̄icis eccl̄ie possit exigere: nō tñ d̄z exigere a pau- pere: cū ip̄e potius debeat paup̄i sub- uenire. Sed z̄ talis exactio fm̄ Huil. nō d̄z eē coactoria: vt q̄ nisi soluāt expel- lat eos de scholis aut accipiat res eoz̄ sed pot⁹ inopiā suā eis exponēdo. Et hec oīa fm̄ Hosti. intelligēda sūt si ma- gister est sufficiēs. Qd̄ si insufficiens ē z̄ officiū docēdi assumit nō est ei ex de- bito puidēdū: sed sibi culpā imputer. ff. ad. l. aquil. idē iuris. Si hō sufficiēs ē z̄ nō h̄z p̄uisionē vt dixi etiā si diues ē pōt a diuinib⁹ licite accipere. qz nō tene- tur eis grati seruire. Satis con. Inno. Ray. z̄ Ber. A. Idem in sum. confes. eo. ti. q. 2. B.

Quid de m̄gro qui festū alic⁹ sancti qd̄ de se colēdū est nō vult cedere ad ce- lebrādū nisi data sibi pecunia? R̄o fm̄ Ray. Simoniā cōmittit. quia vendit spūale ad qd̄ tenet: vt in p̄ncipio p̄ce- dentis. §. dictū est. Et per eadē iura et eodē mō si festū nō ē celebrādū. z̄ ip̄e vult illud festare nec vult legere nisi data pecunia. A. Idē si diē nō colēdū vt alicui⁹ minoris sancti cedit colen-

dū p̄ pecunia: vt in sū. con. eo. ti. q. 3. Et subdit. Si aut̄ p̄ data pecunia ccedēt m̄gr̄ scholarib⁹ aliquo die p̄ festo cessa- re a lectōib⁹ siue vacatōem aliquaz̄ p̄pter recreationē sicut cōsuevit fieri ab auctoritatē turpe lucrū eēt sed nō esset simonia. hec ibi. Sed nō videt̄ rō diuer- sitatis in hoc casu a sup̄dictis. B.

Doctores seuitia. sū nimis corrigē- do culpe iputaf. qz leuis tñ castigatio ei p̄missa ē. ff. locati. l. itē querit. c. de homici. ad audiētā. 23. q. 5. c. p̄. Quid te- nēdū ab auditorib⁹ diuersoz̄ m̄groz̄ qui habēt d̄rias opiones. habet. i. opio Utr̄ act⁹ doctrine sit p̄ermitrēdus p̄pter scandalum. vide. i. scandalum. §. 7. z̄ 8.

Magister z̄o. s. quātum ad licētiaz docendi. Quid g⁹ si aliqd̄ exi- gatur vel p̄mittat̄ p̄ licētia docendi? R̄o fm̄ Hosti. Exactus debet restitui z̄ p̄missū remitti: eē eo. p̄hibeas. A. At̄ incipit. p̄hibem⁹. B. Simonia tñ nō cōmittit: s̄z cōmittit exigēs crimē cussi- onis z̄ d̄z dignitatib⁹ z̄ officiis z̄ bñfici- is expoliari: eē eo. c. p̄. z. c. quanto. A. Lon. Ray. z̄ Hoff. vt in sum. con. l. i. p̄. ti. 3. q. 5. B.

Quid si ille qui hēt pr̄tē ccedendi licētia docēdi vel legēdi vult legere in p̄p̄a p̄sona: nūqd̄ pōt alteri licētia de- negare? R̄o fm̄ Hosti. Nō pōt eū ip̄e dire vel ei denegare etiā si ip̄e sit val- de idoneus: ar. eē de offi. archi. c. vlti. Hoc. esset i p̄iudiciū auditoroz̄. cum se- pe q̄s hēat grām discēdi ab vno: z̄ non ab altero. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 6. Et satis hoc d̄r in. c. quanto. eē eo. B.

Quid si aliquis obrēta licētia legē- di velit aliū substituere: nūquid a sub- stituto pōt recipere expēsas quas fecit in diuinis z̄ huiusmōdi? R̄o fm̄ Huil. Si cōsuetudo loci est q̄ possit aliū substi- tuere: tunc ab illo pōt recipere expen- sas factas quasi loco intēssē: dū tñ ille doceat noīe ei⁹. Si autem totum ius transferat in substitutū: non d̄z aliqd̄

recipe etiā p interesse: nec pōt ēt i p ca
su pacisci cū substituto de certa portio
ne emolumēti recipiēda. A. Idēz in
sū.con.co.tl.q.7.2.8. B. Et multo mi
nus potest in casu 2?

Utz liceat alicui p seipso petē licen
tiā docēdi i theologia. R. h. Tho. i q. li
bet. Dicēdū q sic. Nullā.n. petir excel
lentiā ptātis: qd qdē turpe ēēt: s; petir
solā oportunitatē cōicēdi id qd h; . Lōi
care aut sciam quā qs h; laudabile ē
z ad caritatē prinēs fm illud Sap. 7.
Quā sine fictiōe didici z sine inuidia
cōico. 2.1. Petri 4. Unusq; sicut acce
pit grām in alterutru illā admistrātes
pōt tñ turpitudinē cōtinere rōe psum
ptōis si ille q nō est idone? petēt docen
di officiū. A. Idē i sū.co.li.3. r. 5. q. 5. B.

Altoritas fm Ray. pnci
palk in qtuor

consistit. Primū qdem i proga
tiua ordiis: vt p; bytero maior est diaco
no. dis. 93. legimus in sū. ex eo. statum?
Secūdū ē i progiatiua cōsecratiōis: vt
ep; maior est p; bytero. dis. 95. olim. et
ep; in ecclia. Tertiū est in progiatiua
admistratiōis: vt archidiacon? maior ē
archyp; bytero. z ei subest atq; obedi
re d; dis. 25. plectis. Quartū ē i progiati
ua antiquitatis fm q maior est: vel q
prius fuit ordinat? vt p; religionem
ingressus vel etiam ille q pcedit alios
in etate. dis. 75. ordinationes: ex eo. c.
p. ex de elec. dudum p. Et addit etiam
fm hosti quintū. s. scdm progiatiuam
eius qui ordiauit. qz ordinat? a supio
re inf alios eiusdē ordinis magis ē ho
norādu: ex eo. per tuas. Ad maiozita
tē obediētia sequit. de qua hētur. i. obe
dientia per totum.

Alor pars. Generalr
quod fit a

maiori parte capituli seu col
legii vires obtinet. 65. d. l. c. p. 2. 73. nisi
ex alia parte spōderet auctoritas: ex
de elec. dudum. extra de testi. in p; fēria
Preualeat tñ qñq; minor pars. s. qñ ali
quid ab eis rōnabile fuerit obiectum

vel oñsum: ex eo. a. p. Nec oportz voca
ri absentes nisi in electōibus: vt s. ele
ctio p. s. c. Sistr i cessatiōe a diuinis: vt
s. cessatio a diuinis. s. p. A. Loncoz.
Albricus. B.

Maledictio. Utrum ma
ledictio sit

peccatum mortale? Rn? fm
Tho. scda scde. q. 76. Maledictio de q
nunc loquimur est per quam pñuncia
tur malū s; aliqū v; impcando vel in
optando: qd qz scdm se repugnat cari
tati: ē peccatū mortale. i. Lor. 6. Necq;
maledici neq; rapaces regnū dei pos
sident. z rāto grauius quāto psonā
cul maledicim? magis amare z reuere
ri tenemur. Unde Leuit. 20. Qui male
dixerit patri suo aut matri morte mo
riat. Contingit tamē esse veniale v; p
pter paruitatē mali qd qs alfi impze
catur: vel etiā ppter affectū eius q p
ferr: dū ex leui motu: vel ex ludo aut
subreptōe aliq; talia verba pfert. quia
peccata hōorum maxime ex affectu
pensantur.

Que differētia est inter maledictō
nem z blasphemiam? Rn? fm quozū
dam vulgare: vt in tuscia: idem sunt. z
hoc etiā pbatur p decre. ex eo. statui
mus. Sed tamē pprie loquēdo aliud ē
blasphemia. qñ. s. verbis. A. vel intē
tione: cum etiā sola intentione pecca
tum cōmittatur. Isa. 50. B. attribui
tur deo quod ei non cōuenit. vel eo? vt
dictum est sup. blasphemia. A. Ter
tio cuz attribuitur creature qd appro
priatur creatori fm Tho. scda scde. q.
13. arti. p. B. Aliud maledictio. s. qñ
aliquis impcatur vel optat alicui ma
lum siue homini siue deo.

Que pena pferētis maledictōez s;
deū? R. Si quis s; deū vel aliqū san
ctuz maxime beatā xgine talia psum
pserit: d; septē dieb? dñcia p; foribus
eccliesi manifesto eē dū missa dicat: ita
q vltimo die nec palliū nec calciāmē
ta: sed corrigiam circa collū habeat: z
q septē pcedentibus feriis sextis ieiū

net i pae z aq: nec ingrediat ecclaz: z i q
libz dictoz: diez tres reficiat paupes. z
si n p r tres saltē duos vl vnū. z si n p r
h' illud i penā alia omutet. z si p dca re
nuēt d3 ei i f dci igress' ecclie. z i obitu
d3 carē ecclastica sepultura. Insup ra
les debēt cōdenari pena pecuniaria: ex
eo. statum'. Et hec oia h3 hōf. p tribu
nali sūt. Letex i iudicio aie dīscrer' sa
cēdos molliet hūc rigorē. A. Immo
z i foro pñali ē h rigor seruādu est
p rēq i cōdenatōe pena pecuniarie qñ
blasphemia publica ē: fm modū tñ po
sitū s. offeoz p. in additōe magna. B
Utz liceat maledicē creature irroā
li? R. Creature irroāli cōtingit maledi
cere gñq modis. p mō h3 q ordinat ad
hoies p modū subuētiōis. f. qz p eas i b
uenit hūane nccitari. Et h' mō d3 hōi
dixit. Maledcā fra i ope tuo. A. Sen.
3. B. v. f. p ei' sterilitatē hō punire
tur. Et ita ē itelligit qd h' dēur? 28.
Bndicta horrea tua. maledictū horre
um tuū. Sic z Dauid maledixit mon
tes gelboe h3 expositōes. Reg. 2. scdm
q ordinat ad hoīem p modū significa
tiōis. sicut dñs maledixit ficulnce in si
gnificatōem iudee. Darb. 21. 3. scd3 q
ordinat ad hoīem p modū cōtinēt. f. lo
ci vl' tps. Et sic Job maledixit diei na
riuitatī sue. Job 3. Et h' p pē culpā ori
gialē quā nascēdo cōtraxit: z p pē pena
litates ide seqntes: z p pē h' ē pōr itel
ligi Dauid maledixisse mōtib' gelboe
2. Reg. p ppter cedē p pē q i eis cōrige
rat. Predictis trib' mōis nō opetit nec
licer hōi maledicē irroāli creature: nī
si forte spāli dei fuelatōe. A. Vel nī
si i his nō itēdēt odiū creature: s3 dere
statōes mali ctpe vl' pene: iux illd Job
5. Uidi stultū firma radice: z maledi
xi pulchritudini ei' statiz. B. 4. cōti
git maledicē irroālib' reb'. in q̄tum
sūt creature dei. z h' ē p ctm blasphemie
s3 pōr cōtingē maledicē eis h3 se cōsidera
tis. z h' ē ociosū z vanū z p dñs illicitū
bec sūpra sūt de Lho. scdā scdē. q. 76.

Malefactor. Si male
factor pōt
fugē vl' se defēdē. vide s. accu
satus. s. p l r.

Maleficiū dicit' dupl'r
Uno qōli
bet sortilegiū de quo agit. L.
de male. z mathe. p ro. de quo ē mltā
hñf. i. sortilegiū. p totū. z de tali malefi
cio in q̄tū ipedit mīrmoniū h' ex de
fri. z male. z s. ipedimētū is: i q̄tuoz vl
timis. s. Alio' dñ maleficiū qd cūq cri
mē. vt furtū rapina. homicidiū z hui'
mōi. Dñ ē q̄t maleficiū qñ ē nocumētū
p r ppositū: vt cū iudex p ipertiam
male iudicat: vel cū de domo alicuius
aliquid ē electū qd nocuit trāseūtib': vt
in Insti. de obli. q ex qñ delic. i pñ: z p
totū. Utrūq maleficiū quod est sortile
gium possit tolli p aliud maleficiū:
vide s. impedimētū is: s. fi.

Manumissio est datio
libertatis
Nam q̄ iur quis in seruiture
est manui z potestati suppositus est.
manumissus vero liberatus est. in In
sti. de liberti in pñ: Et manumissi dicit'
tur liberti: de qbus hētur sup. libertus

Quis pōt manumittē? Rñ. Manu
mittere pōt dñs q ē maior. 20. ānis. nisi
al' nō hēat admīstratōem: vt furiosus
z p dīgus. Dñoz 20. 20. manumittere
inf viuos nō pōt nisi ex cā. z tunc si est
maior. 17. ānis. L. q manumit nō pñt. i.
si minor. A. cōiūcto. s. fi. in Insti. ex
qb' cau. manu. licet. B. S3 in vltima
volūtate pōt: ex quo pōt restari. f. post
i. 4. annū. L. q manumit. nō pñt. auē. s3
de iure. A. al' incipit. sed hodie. z idez
dñ in dco. s. fi. in Insti. B. Item epō
pōt manumittē seruos ecclie beneme
ritos. i. 2. q. 2. si q̄s. pōt etiā alios non be
nemeritos: dū tñ det ecclie. p vno du
os eiusdē mēti z peculii. i. 2. q. 2. epūs q
mācipiū. Et fm Huil. intelligi d3 q det
de suis bonis. p pñis: nō de reb' ecclie.
Itē pōt manumittē causa miseratōis
. i. 2. q. 2. cū redēptor: qd intelligi pōt de

bene meritis. Item abbas non potest manu
mutare seruum monasterii nisi de consensu
episcopi et monachorum. dist. 54. abbatibus: nisi sit
sua consuetudo: et de his que sunt per alia. ea
nosce. Item seruus cuius plurius manumit
ti potest ab uno: sed de manumissos alios
seruare idem. A. Hoc est quod ante manu
missionem de precepto iustum dare. vel si recusa
tur recipi de deponere publicas perso
nas cum sigillo apud eadem sacra: ut in l. de
qua statim. B. L. de coi. ser. ma. l. i. Et
non quod non valet manumissio in fraude
creditorum facta. L. q. ad liber. puo. si po.
A. Delictum. L. q. manumit. non potest. B.
l. i. in Insti. q. ex cau. ma. l. i. §. p. A. Idem
in sum. con. lib. 3. tit. 17. q. 10. §. Ray. Ul.
et Hosti.

Qualiter fieri debeat manumissio?
R. multis modis. Aliquam in ecclesia sub
aspectu episcopi et plebis. et debet de hoc fieri
scriptura ad cautelam futuri. L. de his q.
in eccle. ma. l. i. et de ser. non ordi. c. p. Item
fit quicquid coram iudice. et dicitur manumissio
vindicta. nam vindicta appellabatur
virga propterea cum qua tangebantur a pro
prietate illi qui manumittebant. A. De hoc
in Insti. de libertis. §. multis. et ibi glo.
B. Et si quando manumissio fiat ad hoc
ut manumissus ordinetur de potestati fieri
coram iudice ecclesiastico quam coram seculari:
ar. et de ser. non ordi. c. p. Item potest manu
missio fieri in secreto: ut dicat dominus. esto
liber. vel in amicos. vel per epistolam. vel
per testamentum. vel quolibet ultimam vo
luntatem. Item potest fieri diebus feriatis. Item
ita de die quam de nocte. et a precedere per viam
A. a iudice et non per tribunali sedere: ut
in textu de quo statim. B. in Insti.
de libertis. §. multis autem. Insuper serui fi
unt liberi per alios modos quam per manu
missionem: quos vide. i. seruus p. §. si. Prin
cipis quoque sola voluntate manumittere
potest. L. de coi. ser. ma. cum apud.

Matrimonium per

coiter: quod sit matrimonium? R. n.
Matrimonium est viri et mulieris con
iunctio indiuidua vite consuetudine

retinenda. 27. q. 2. c. p. et de presum. illud. et
in Insti. de nup. §. 2. A. In hoc. §. ni
hil de hoc videtur dici: sed in aliis allega
tis. B. qd Ray. exponens dicit. Viri et
mulieris non viros et mulieris: nec viri
et mulierum. quia nec unus vir plures uxores:
nec una plures viros habere potest. Coniunctio
salorum et matrimonialis. Indiuidua vite
consuetudine retinenda: hoc est quod neque absque
consensu alterius potest continetur perferri vel
ordi vacare: ut h. i. §. ult. in fin. nec se al
teri copulare sed sibi iuncte mutua fides
seruare: et debiti redditorem et mutua
iuncte in necessarios ut per subuentionem pre
bere debet. Et quod de indiuidua. et intel
ligit secundum Huil. de matrimonio consummato per
carnalem copulam. quia ante possit separari et ca
su: ut de presum. impedimentum §. 2. Item intel
ligit de matrimonio fidelium. quia et in matri
monio infidelium possit separari: ut §. ipe
dimittit §. per torum. A. Idem in sum. con.
lib. 3. tit. 2. q. 1. vbi ponitur et alie diffini
tiones matrimonii que possunt reduci ad
predicta. B.

Unum de matrimoniis? R. §. Ray. De quasi
matrimoniis. i. officium. quia datur mulieribus et
se in fides. et ideo magis denotatur a mife quam a
pre: quoniam in eo plus apparet mife officium
quam prius. Idem Tho. per et Hosti. A. Idem
in deca. q. 1. in sum. con. tit. 2. B.

Ut matrimonium sit sacramentum? R. n. secundum
Tho. in 4. di. 26. Sacramentum importat reme
dium contra peccatum per sensibilia signa et cum
hoc inuenitur in matrimonio: inter sacra
computatur. A. Et istud remedium est du
plex. scilicet curatiuum et preseruatiuum. Primum
datur in aliis sacris. Secundum in sacro matri
monio secundum per et in sum. con. lib. 3. tit. 2. q. 2.
Magis autem videtur dici sacramentum ex eo quod est
sacre rei signum. i. coniunctionis christi et ecclesie.
ad Eph. 5. Et ut patet in dicta. q. 2. per. addit
quod coniunctio exterior est sacramentum tantum. coniun
ctio vero interior aliorum sacramentum et res.
effectus gratieque ibi conferuntur res et non sa
cramentum. et est res primo signa. Res vero
signa secundario est coniunctio christi et ecclesie.
B. Et forma quod habet sacramenti sunt
verba. A. siue alia signa: ut in dicta. q. 2.

B. quib' osensus mrimonialis exprimi-
tur: et sicut pnia non hēt aliā mām nisi
ipso act' sensui subiectos q sunt loco
mālis elemēti. sic sacm mrimonii hēt
p mā ipso act'. qz pficit per actū ei' q
sacro ipso vitur. Unde apls Eph 5: di-
cit. Sacm hoc magnū. zc.

Qm mrimoniu fuit institutū? R. fm
Tho. in 4: di. 26. Mrimoniu fm q or-
dinat ad pcreatōem plis que erat ne-
cessaria etiā peccato nō existente insti-
tutū fuit an ptnū Ade in hoc q homi-
ni mulierē i adutorū de costa forma-
uit. z dixit eis. Crescite z multiplicami-
ni. zc. Gen. 2: A. diuincto. c. p. **B.** Adā
hō cū dixit. h' nūc os ex ossibus meis a.
zc. xba illa prulit a deo inspirat' vt in-
telligeret mrimonii institutōem a dō
factā. sed hz q mrimoniu pber reme-
diū d' vuln' pccati. sic institutū fuit post
pccm tpe legis nāe. Scdm aut inderer
minatōem psonaz institutōem hūit i
lege Moysi. Et fm q repñtat cōiunctio
nē xpi z ecclie institutōem habuit in
noua lege. z hz h' ē sacm noue legi. hec
Tho. z de pma z scda institutōe. 32. q. 2.
§. his ira. z c. de diuor. gaudem'.

Que sūt cāe institutōis mrimonii? R. fm
Ray. Due sūt pncipales. s. susce-
ptio sobolis educāde ad cultū dī. Gen.
1. Crescite z multiplicamini. zc. z vita-
tio fornicatōis. i. Cor. 7: ppter fornicā-
tiōnē vnusqz hēt suā vxorē z vnaqz
q suū virū. z ista cā solū post peccatū
extitit. Secundarie hō multa sunt: vt
qnz pac' reformatio. pulchritudo vxo-
ris. diuitie. z h' modi.

Nūqd tenet mrimoniu nō factum
cā plis: sed ppter scdanas cās nunc di-
ctas: puta ppter pulchritudinē diuiti-
as z h' modi? R. fm Ray. Sic. Suffic-
i. qz contrahere intēdūt z cōtēdūt p ver-
ba de pñti. 32. q. 2. soler queri. Deut. 21.
Si videris mulierē pulchrā in medio
captiuoz z amauens eā voluerisqz in
vxorē hēre: introduces eā in domū tu-
am. zc. Lon. Tho. z pe.

Quot sūt bona mrimonii? R. scdm

Ray. Sūt pncipalit' tria. s. fides ples z
sacramētū. 27. q. 2. oē. In fide attēditur
ne cū alio vel cū alia cōmisceat'. In p-
le vt amāter suscipiat z religiose edu-
cetue sue iformetur. In sacro vt mri-
moniu nō separet'. A. Hec satis collī-
guntur i dicto. c. oē. **B.** Licet. n. fiat inf-
dū separatio corporalis: vt ex cōi cōfē-
su cā ordōis vel religionis: v' etiā pro-
pter fornicatōem. nō mrimoniu inf-
deles postqz nte tractū z cōsumatur
ē: inseparabile est vsqz ad mortē. z p dī-
cta tria bona adeo sunt substantiālia cō-
iugio q cōditio d' aliqd istoz appositā
vitiat cōtractū mrimonii: ex de condit.
appo. c. fi. De qua mā plene habetur. i.
mrimonium. 5: §. p.

Utrum intētio nō seruandi fidem
vitiat mrimoniu? R. scdm Huil. Si ali-
quis contrahit mrimoniu nō habens p-
positū seruandi fidē sed adulteradi: nō
hilomin' tenet mrimonium. A. Lon.
pe. vt in sum. con. li. 4: ti. 2. q. 54. **B.**
Dum tamē hoc nō deducit in pactum
si autēz deducatur in pactū: vt qz lice-
at adulterari: vel qz pstituat vxorē nō
cōtrahit mrimoniu: ex de condit. app. c. fi.
De illis vero qui nō habēt intētiōnez
cōtrahendi habetur. i. mrimonium 4:
per totum.

Utz intētio nunqz extigēdi debituz
vitiat mrimoniu? R. scdm Huil. Cre-
do qz h' mrimoniu: sicut fuit inf-
de atam xginē z Ioseph. z credo etiam si
intendat nō solū nō petere: sed etiā ne-
gare qz teneat mrimoniu: dūmodo hō
non deducatur i pactū: qz tūc nō tenet
A. Lū p dicto cō. pe. sed discordat a se-
cūdo dices qz de bono fidei mrimonia
lis duo actus sūt. Un' eēntialis. s. nō ne-
gare iugi vsū sui corpis. z intētio op-
posita huic mrimoniu excludit. Alter
accessori'. s. non exhibere alteri corp'
suū. z intētio huic opposita mrimoni-
um nō excludit: vt i dicta. q. 54. z se. **B.**

Utz intētio nō hēndi plē excludat
mrimoniu? R. scdm pe. Firmit' intētio
plē euitadi excludit mrimoniu: dico

maxime si deducatur in pactu: sed tñ in
tētio nō educādi. plem nō excludit. **A.**
Ld. **Aug.** 7 glo. **Ray.** vt in sū. cō. eo. ti. q.
56. **B.** Silt nec excludit mīfimoniu
dīperatio pte. qz adhuc pōt eē mīfimo
niū i remediū. **A.** Idem i sū. cō. i dicta
q. 56. **B.**

Utrū itētio ducēdi aliā vxorē exclu
dat mīfimoniu? **R.** **fm** **pe.** si intendit
ducē aliā dimissa ista nō ē mīfimoniu.
qz 7 **fm** **Snail.** talis vī dñe ad tps. 32. q.
2. solet qri. **A.** Et ibi p3 q ppter hoc
isto cāu mīfimoniu nō valz. Nec obstat
q iudei dñt cū pposito diuertēdi qñ
voluerit p libellū repudi. qz b° nō de
ducit i pactū qñis ex vi dñstitutiōis vī
dñstutudinis: vel ēt sola voluntate mu
tata postea diuertāt: sicut 7 d eo q mu
tata volūtate itrat religionē **fm** **pe.**
7 i sū. cō. eo. ti. q. 57. **B.** Si hō ista retē
ta nihilomin? cū ipa erit mīfimoniu. **A.**
Idem in dicta. q. 57. **B.**

Utrū inter beatā hginē 7 Joseph fu
erit pfectū mīfimoniu? **R.** **fm** **pe.** i 4.
dis. 30. Duplex ē pfectio mīfimonii. vna
qñtū ad esse. q gde fit p cōsensū hbis de
pñti expōsum. 7 tali pfectiōe mīfimoniu
illud pfectū fuit. Alia pfectio qñtū ad
opatiōē. 7 sic nō fuit pfectū. qz act° p
pñt mīfimoniu ē carnalis copula: i quā
vt ibidē dicit **Tho.** hō non cōsensit ex
plicitē: s3 implicitē a deo certificata. **A.**
si fuisset certificata: vt p3 ex se. **B.**
Et sic hginē suā deo cōmisisse i lib°
snīaz dñ.

Que oria est inf mīfimonium legit
mū 7 ratū? **R.** **scdm** **Ray.** **Ad** mīfimoniu
legitimū 7 nō ratū ē qd legali tñ insti
tutiōe vī puincie morib° inf fideles cō
trahit: qd iō dñ nō ratū: qz sine fide fit.
Uñ Aug. Nō est ratū cōiugiu qd sine
deo est. Ratū hō 7 nō legitimū est qd
inf fideles 7 legitimas psonas: s3 sine
legitiā solēnitare dñt. **Dec** distinctiō
pbat. 28. q. 1. 5. Itē illd. 7 extra d diuoz.
quanto. 7 c. gaudemus.

Quis ē effect° mīfimonii? **R.** **fm** **Ray.**
Effect° ē q ex quo semel ē cōiugiu inter

aliquos fideles: nunq̄ dñit eē: etiā si
alter efficiat hētic. 32. q. 7. c. p. 7 2: c. d
diuoz. c. quāto. Nec marit° pōt dimitte
vxorē siue efficiat ceca siue leprosa vī
aligd tale: nec vxor vīp. 32. q. 5. horzēd°
7 c. si vxorē. nisi tñ cā fornicatiōis. 7 tñ
si dimittat maneat sine diuge vī reco
ciliat vxori. 32. q. 1. dixit dñs. Itē ali° ef
fect° ē. qz mulier pñtatem sui corpis nō
bz: sed vir: 7 vir pñtē sui corporis non
bz: sed mulier. 7 iō p° copulā carnalem
nec religionē pōt alē eligē iūto altero
nec cōtinētiā pñtē. 33. q. 5. c. p. 2: 3: 7 4.
Est 7 ali° effect°. qz vir cōpellēdus ē red
dere debitū vxori: s3 nunq̄ cognouerit
eam. 7 eo: non obstatē supueniēte affi
nitate: c. d de eo q cog. cō. vxor. sue. dis cre
tōem. 7 c. tue. Itē tñ cōiunx q de ipa hā
finitate ē in cōcō monēd° ē q cōtineat:
qd si nō hī tñ nocēs teneat ei debitum
petrū reddē: s3 exigē nunq̄ pōt. **A.** vt
p3 in allegatj iurib°. 7 d3 reddi cū timo
re: vt i. c. tue. **B.** Itē vñ cōiugū sūi cō
sensu alter° nō pōt ozare: intellige ozō
ne puata 7 tā longa q eēt ipeditiua de
biti cōiugalīs. **Sec°** de ozōne solēni vt
misse tpe a canonib° diffinito. de cōse.
dis. 2. ois hō. 7 33. q. 2. quos dñs. **A.** d cōse.
dis. i. oēs fideles. 7 c. missas. **B.**

Altrimonium 7°

qs possit contrahere. Et p qdem
vtz puer possit contrahē: **R.** **fm** **Ray.**
Etas apta in puero ē annoz. i. 4. 7 in pu
ella. i. 2. c. d de despon. impu. ipuberes. et
c. cōtinebat. 7 si añ dñunt nō ē mīfimo
niū: vt hēs s. ipedimētū. 13. 5. pñt. **A.** ni
si eēnt primi pubertati. 7 ita q mali
tia suppleret etatē: c. d de despon. ipu.
de illis. **Con.** **Tho.** 7 **pe.** vt in sum. con.
lib. 4. 7 2. q. 19. **B.**

Utrū furiosus possit contrahē? **R.** **fm** **Ray.**
furiosus vel insan° dicēdo hba mīfimoniu
efficiētiā nō ppter hoc cōtrahit. qz aio
cōsentire nō pōt. 32. q. 7. nec furiosus.
Intelligēdū q diu ē in furore. nam si
habeat lucida mēnalla contrahere po
test. ar. 3. q. 9. indicas. 7. q. 1. qñis trisse.

A. Idē in sum. con. eo. ti. q. 26. secundū Ray.

B. Utz ebru possit contrahere? Rn° scdm Buil. Si ita ebru sit qd nescit qd agat non potest: sicut z de furioso dictū est. nisi qd fecit i ebrietate ratū habuit potest. Qd si ebrietas nō sit tanta qd vsu rōnis auferat contrahere pōt. sicut z dictū ē s. ebrietas. §. 5. **A**. Idem i sū. cō. eo. ti. q. 27. z se.

B. Nūquid absentes possint per procura torem habere mīmoniu? Rn° pnt sicut Isaac cum Rebecca. 32. q. 2. §. cū dicitur Sed nō ē idoneus procurator nisi super hoc hēat spāle mādātū: nec pōt alium substituē nisi sit ei spālīr cōmissum. z si fuerit reuocat? anteqm dixerit: l3 tam ille qd illa cum qua dñt hoc ignorauit tamē nō tenet mīmoniu postea contractū: ex de procura. procurator. li. 6.

Aulti sunt qui nō possūt contrahere ppter impedimēta que sunt int eos. U de s. impedimētū p. cū oib. c. se. An leprosus possit contrahere. vide s. leprosus. §. p. **A**. Aduertēdū ē qd edictū d ma trimōio cōtrahendo dicit phibitoriu. i. qd ois q non phibetur contrahere pōt: ex de spon. cū apud: vt nōtur in sū. cō. eo. ti. q. 26. fm Ray.

B. Sed nunquid absentes possūt contrahere p solas lras? R° fm Ray. Si ille vel illa cui mittunt nulli expmūt cōsensum suum credo sine iudicio q qdū cūq consentiat nō est mīmoniu. sed tūc demū erit qñ notificauerit siue si gnificādo hoc illi q misit lras siue alii dicēdo. **A**. Hoc videt potius fuisse dictū glo. Ray. vt pz in sum cō. eo. ti. q. 31. Ratio autē ē vt z ibi colligit. qz ad mīmoniu cōsensu nō sufficit nisi fuerit ad extra expssus. Facit ex de spon. cū apud. **B**. Utrū q cum vna dñt spōsalia possit contrahere mīmoniu cūq alia. vide. l. sponsalia. §. 8.

Matrimonium 3°.

quō cōtrahit. Et qñt p. Utrūq per cōsensū contrahat mīmoniu? Rn°

h3 Ray. Ex q vir cōsentit p hba de pñti i muliere: z illa i viz dicēdo. accipio te i meā. z accipio te i meū. vñ cōsentio i te tanq i vxorē. seu alia eqpollēria hba: statiz ē mīmoniu ē si cōsensu nō expmas hōis vñ signis i his q nō pnt dicē vt mur. vñ nō audire vt surd. Siñ cōsensu hō qdūq alia dicant vñ fiat ē si infueniat carnalis copla nō ē mīmoniu ex d spō. duo. tuas. z. c. dudū. z ex d spō. si inf. z. c. cū apud. z vide se. §.

Sz vtz ipa hba sunt necia? R° scdm Pe. sic dicit mgt sniaz. Nō solum cōsensu iterioz facit mīmoniu: s3 regitur expssio hōbz. qz factm res sensibilē: z i eo qñt signū exteri expssū. Expssio at h3 iueniēti fit p hba de pñti. **A**. Id i valētib3 loq necia s3 hba: ex de spon. c. tue sinitatis. h3 Ray. z vt nōt in sū. cō. et. q. 3. **B**. Sz pōt fieri p aliū modū: vt p lras abntiū: vt dictū est s. mīmoniu z. §. pñt. vñ p euidētia signa pñtiū n valētib3 loq: vt i pcedēti. §. dēz est

Quid si qd dicat. volo te decetero hēre in vxorem. vel volo q tu sis mea vxor: seu te eē vxorē meā: nunqd hñt mīmoniu? R° fm Buil. In talib3 scur redū est ad intētiōem dñtiū. z fm eā iudicādū. Qd si d itētiōe cōstare nō possit hē nec pssptiue. dicendū q qñ hoc hōbū volo coniūgē infinitiuo hñt sub stantiu vt eē: vel hñt nō significātis actū: sed relatōem: vt hēre seu tenere **A**. Quia in his videtur qdam relatio mariti ad vxorē. z eo q nō pōt de iure aliq teneri p vxore nisi ipe teneat p marito. z eo? **B**. Tunc per hoc hōbū volo potē dñt expmī volūtas conconi tans q pcedens. vñ p pñtia hba pssu mēdū ē mīmoniu eē dñtum: extra de spon. ex parte. pñt qñ pñt inter rogatio: vt vis me hēre: z adhuc exps si ē si addit dicēs. decetero volo. Sec? aut eē si h3 hōbū volo iūgere cum in finitiuo significante aliquē actū. **A**. I. simplicē absq relatōe vt i exēplis que subiūguntur. **B**. Tunc. n. videt expmī volūtatē pcedēte potē qz cōiūgātē

ut eū dicat. volo bibere. volo comedē. z
ita si dicat. volo te accipe. **A.** Nam
aliquis potest etiam de iure velle aliquā acci-
pere: z illa si eū. z sic hic ē simplex actus
sine relatōe. **B.** vel in te cōsentire tan-
quā i meā nō est mīfimonium. **A.** Idem
in sum. con. eo. ti. q. 4. z se. **B.**

Quid si dicat vir. pmitto qd sp. pui
debo tibi sicut vxori z illa filia rīdet?
R. fm̄ hosti. Nisi aliud ptestentur. p
mīfimonio iudicabo: ar. ex de spon. ex
litteris. z extra de iureiur. quē admodū
p rāso. in pncipio. **A.** Idē in sū. con. eo.
ti. q. 6. **B.**

Quid si dicat vir. pmitto qd non oi-
mittā te p meliori vlt peiori? **R.** scdm̄
hosti. idē qd in supiori pximo. s. dictū
est. Nā in talib' dubiis ē p mīfimonio
iudicādū: ex de sen. z re iudi. c. si. ex de
testi. licz ex quadā. **A.** Idē in sum. cō.
e. ti. q. 7. Et addit. Idē si dicat quis. vis
vel placet tibi talis. z ipa rīdet. volo
vt placet. **B.** Tamē scdm̄ sciaz iten-
tioni eoz ē stādū. **A.** Hoc rep ē si il-
lud cōtigat sine alioz pūdicio vel scā
dalo: at etiā in foro cōscie stādū ē cōi-
significatōi xboz seu iur' interpretatōi:
vt in. c. ex lris p. ex de spon. **B.**

Quid de illis qui post datā fidē de
cōtrahēdo dicūt. bibam' noie mīfimo-
nii: vel osculemur nos luicem: nūqd
cōbitur mīfimonium? **R.** fm̄ Buil. Credo
qd nō: nisi hoc agēdo voluerint recedē
a sponsalib' de futuro z cōtrahē de pātri
Nā qd dicūt noie mīfimonii intelligen-
dū est cōtrahēdi potius qd cōtracti: cū
aū actū nō sit de mīfimonio: s. de spōsa-
lib'. **A.** Nisi de hīa itēdōe cōstet saltē
p certa idicia: fm̄ eundē: vt i sū. cō. e. ti.
q. 8. **B.**

Quid si nihil actū sit de sponsalib'
s. simplr vtqz dicit dicta xba: z sequit
osculū de cōi cōsensu? **R.** fm̄ Buil. Cre-
do qd si cōtrahē per hoc itēdebāt cōtra-
here cōtractū ē. Ad iudicādū aut de itē-
tōe recurrēdū est ad circūstantias ver-
boz pcedētū z subsequētū z b' modi
indicia. Qd si nulla appareant nō cre-

do qd sit mīfimonium iudicādū: z psertiz
si vterqz vel alē negat se intēdōem ha-
buisse cōtrahēdi: aut si alē ad scōa vo-
ta transferit. Lō. hosti. **A.** Idē in sū.
con. eo. ti. q. 9. **B.**

Quis sit cōsensus ille q requiritur i
matrimonio? **R.** fm̄ Ray. intelligitur
de consensu mīfimonialis societatis. p-
pter quē sequitur qd eos o. cōbitar: non
aut intelligit pncipalē de cōsensu cōbi-
tatōis. qz tunc int' frēz z sororē eēt ma-
trimonium: nec etiā de cōsensu i carnalēz
copulā. qz tunc iter Mariā z Ioseph nō
fuisse mīfimonium: de quo dictū ē supra
mīfimonium p. s. an p. l. Uū Tho. i. 4. d. 2.
s. dicit. qd iste cōsensus nō ē in carnalē
copulā explicite: sed iplicite. quia i con-
iugali societate implicat mutua pās
cōiōnis: nō tñ rep: sed etiā corpoz. **A.**
Lon. p. e. vt in sū. cō. eo. ti. q. 2. Et quod
dicat de cōiōne rep intelligit quo ad ne-
cessarioz subuētiōem: z nō quo ad alia
bona: cū nullo iure caueat. **B.**

Utr cōsensus ad tps faciat mīfimo-
nium? **R.** fm̄ p. e. Luz inseparabilitas sit
essentialis mīfimonio: vt in diffinitōe
eius ponit. id ad mīfimonium regit con-
sensus ad inseparabilitatē. z si sit ad tps
non facit matrimonium. 32. q. 2. soler que-
ri: ex de con. appo. c. vlt. **A.** Idē in sū.
con. eo. ti. q. 13. **B.**

Pone qd qdā in pācia pluriū soroz
dicat eis. pmitto vobis qd vnā ex vob
ducā in vxorē. z oēs rident. placet. post
ea cognoscit vnā: nūqd ē mīfimonium?
R. fm̄ hosti. Sic qz ipso facto cōfērit:
ar. ex de appella. dilecti. z. c. vt nostruz.
A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 18. Aduerten-
dū aut fm̄ p. e. z in sū. con. eo. ti. q. 10. qd
in his qui sūt alieni iuris suffic ad mī-
monium ē tacit' cōsensus: tūc expssus ver-
bis eoz i qz p tātē. vt p. i filio seu in
filiofa. 32. q. 2. honorat. Lō Tho. z Inno.
z b' clare hī i. c. si infantes. ex de despō.
ipu. li. 6. Blo. ē Ray. dicit. Quid si vir
dicat. accipio te i meā vxorē. z mulier
nihil rīdet: nūqd est mīfimonium? et
Rīdet qd xba i mīfimonio non sunt de

substantia mſimoniū sicut i baptismo z
eucharistia. xba tñ aut nut' aut alia in
dicta sūt nccia ad hoc vt constet ecclie
de mſimoniali cōsensu. vñ si puella loq
decedatur: tñ patitur se subarra
ri p annulli imissionem: vñ patit se do
tari: ipsa taciturnitate z patiētia cōse
sus eius xp̄mif q̄uis lingua taceat h̄z
Thug. Et Tho. etiā dicit sufficere in h̄o
cāu q̄ dīcat. Si aut nulla alia sint in
dicta de cōsensu eius dicit glo. ci°. Nō
credo q̄ p̄sumēdū sit p mſimōio p̄p̄
illa tñ. Hosti. q̄ dicit q̄ solū cōsensu
regit ecclia quo ad cēntiā mſimoniū.
xba aut regit ad hoc vt cōsensu pbe
tur: q̄ si deficiat: sufficere debet signa
etiā in loquēte. Dicit ē q̄ si scribāt vo
lūtatē suā sine xbis vñ etiā sufficē. B.

Quid si omittatur cōsue solēnita
tes z fiat mſimoniū clādestine siue oc
culte? R. h̄z Ray. In h̄o cāu n̄ p̄sumit cō
iugiū: s̄z additū siue fornicatio. jo. q. 5.
altr. nō tñ itelligat qn possit eē vep mſi
moniū. sed canon loquitur h̄z illud qd ec
clesia p̄sumit. A. Vel qz etiā non dicit
legitimū quo ad honestatē fm eūdem
Ray. z in sū. con. co. ti. q. 58. B. Addit
p̄e. dicens q̄ cōsensu clādestinus du
plex esse pōt. Un' q̄ q̄uis fiat sine solē
nitate ecclēastica z publica: sit tñ in p̄
tia testū: z talis cōsensu facit mſimo
niū z verū z p̄sumptū. Alius q̄ sit sine
p̄tia testū. z talis q̄uis faciat mſimo
niū vep. nō tñ facit p̄sumptū. Un' cōsu
lendū est talib'. A. Hoc fuit dictum
Ray. in sum. cō. dicta. q. 58. B. q̄ d̄ no
uo z publice cōtrahāt z faciāt p̄niam:
qz scandalizauerūt ecclēaz. z p̄dicti cer
te exposuerūt se non paruo periculo.
nā posset alter alit̄z dimitte qñ veller
z de facto cū alio vel alia cōtrahere: z
sic in adulterio manere. qñ nō posset p
bati p̄num matrimoniu. Idē hosti.

Atrimonium iiii.

si fiat cōtra intēdēm. Et q̄rit
p̄mo si q̄ d̄būt xbo s̄z dissentiūt aio: nū
qd sit mſimoniū? R. fm Bui. Si vep

vel alter aio dissentiat nō ē mſimoniū
Si tñ de xbo cōstituerit ecclia cōpeller
eos simul eē: cū de intēdē cōstare non
possit. vnde nec credere eis si dicāt se
nō intēdisse. qz z q̄libet sic posset dicē
z separaretur. Si tñ signis euidētibz
appareat de sitatōe ecclēa non iudica
bit mſimoniū eē. vel aliis xbis stabit
q̄si vere dicta sint. Idem Tho. z p̄e. in
4. di. 28. A. Hec partim fuerūt dicta
Ray. z prim p̄allegatoz doctoz. z etiā
Al. vt in sū. con. li. 4. ti. 2. q. 14. B.

Quid si illū q̄ cōtrahit sponſalia vñ
etiā cōtrahit xbo de p̄nti. z nō h̄z intē
dē d̄bendi: sed extorquēdi carnalē co
pulā: deinde cognoscit eā: nunqd ē ma
trimoniū? R. p̄sumi p mſimonio
debet: vt nōtur eē de spō. tua. z ita iu
dicaret in foro iudiciali: sed in foro pe
nitētie si ille nō p̄posuit e i ducere nec
vnq̄ cōsensit i eā nō d̄z ex illo facto ma
trimoniū iudicari: qm ex altera parte
dulus affuit z defuit oio cōsensu sū q̄
nequeūt cetera fedus efficē cōiugale:
vt in dicto. c. tua. Idē Tho. z p̄e. z Al.
Et addūt q̄ illa ex parte cui nō est do
lus excusat a peccato: sed deceptor si
verā vult facē p̄niam: necesse habet il
lam sine fictōe ducere q̄tum in eo est.
A. nisi interim cōtraxerit cum alia: qz
tenet mſimoniū cū scda hoc casu fm
dōc. cōiter: s̄z gdam d̄dixerint: vt in sū.
cō. eo. ti. q. 15. B. vel dare ei virū sibi
cōueniētē: aut alr sibi satisfacere. Ad
dit tñ Tho. q̄ ad hoc tenetur si vir sit
eqlis cōditōis cū illa. A. z multo plus
si inferioris fm eūdē. vt in sum. con. eo.
ti. q. 14. B. Nam si sit multo melioris
cōditōis vñ aliud signū euidēs fraudis
apparuerit pōt p̄babit p̄sumi q̄ spon
sa nō fuerit decepta: sed se d̄cipi finre
rit. z tunc nō tenet ad p̄dicta: vt gdam
dicūt. A. Hoc tenet Al. z addit. Item
si vn' sit melior fortuna non obstat qn
teneatur eā ducē z in eā cōsentire: vt i
dicta. q. 14. B. Si tē casum habes
sup̄. luxuria. §. 2.

Quid si talis p̄testet coraz plurib'

q̄ q̄cqd facit nō fac̄ aio d̄bendi: z poit
ēa verbo cōtraxit z cognouit carnalē
nūqd iudicabif m̄fimonū? R̄ scdm
Sūil. Sic qz recurrēdū est ad cōem in
telligētiā h̄boz. z qz iterptatio facien
da est cōtra eū q̄ doliū adhibuit. z qz q̄
uis p̄testatōem p̄bet. potuit tñ postea
volūtātē mutare. A. Lon. hosti. vt i
fū. con. eo. ri. q. 17. Et hoc itelligēdum ē
qñ quis dolose fecit p̄testatōem. quia
tūc fiet: vt in p̄cedēti. s̄. dictū ē. Secus
si fecit ob iustā cām forte ad euirādūz
scandalū: nec fuit secuta carnalē copla.
qz tunc nō ē m̄fimonū per deficiētem
consensum. nec iste ad aliqd tenet cū
nō fuerit in dolo: vt p̄ i dicta. q. 17. Ul.
dicit q̄ qñ qz cōtrahēdo m̄fimonū: vt
spontalia aio decipiēdi tñ vti verbis
cōsuetis dicēdo. accipio vt accipiā te i
vxoze. z sequif postea carnalis copla
aio fornicandi s̄ h̄ modi p̄sumptū ma
trimonū non admittit p̄batio i cōtra
rium: eē de spon. is cui. Qñ aut taliter
cōtrahēs nō vti forma cōsuetā h̄boz.
s̄ dicit mutato suo noie. Iohes vt p̄e
trus desponsat te: sicut cōtingit in casu
c. tua nos: eē d̄ sp̄o. tūc s̄ h̄ modi p̄sum
ptū m̄fimonū p̄pter carnalē copulaz
subsecutā admitti p̄t. p̄batio in d̄m
ad p̄bandū fraudē: s̄ difficile sit eaz p̄
bare qua. p̄bata. p̄nunciabif nulluz fu
isse m̄fimonū z poterit ad sc̄da vota
transire. Nec negat in illo. c. tua nos. q̄
de fraude h̄ modi cōstare nō possit. sed
dicit tñ. Quasi tibi cōstiterit non vide
mus. z nō q̄lī constare potuerit. hec il
le. Iste tñ fraudulēt? tenet sicut p̄rie
dictū est in. s̄. p̄cedenti. B.

Matrimonium v̄o.

s̄. sub cōditione. Queris ergo
Ux m̄fimonū factū sub cōditione tene
at? R̄. Distingūēdū est de cōditionib̄.
Nā qdam sunt cōditōes gnāles q̄ sc̄p
debēt intelligi: vt quas ponit b̄tūs Ja
cob. A. c. 4. B. vt si d̄s voluerit z si
virēimus. z hec nullū cōtractū suspen
dunt. Quedam h̄o sunt cōditōes de his

que in matrimonio sunt oio necessarie
z al' impediret m̄fimonū: vt si es xp̄i
ana. aut nō es affinis. consanguinea. z
h̄ modi. Et iste etiā cōditōes intelligi
debēt apposite: nec vitiant d̄ctū. Ter
tia est aliq̄ cōditio de futuro necessaria
sicut solem oriri cras. Uñ si dicat. Con
traho tecū si sol oriet cras. cōtractum
ē matrimonū: vt posuit Tho. i. 4. d̄. 29.
qz talia futura iam sūt p̄ntia i cāis
suis. Quarta ē cōditio cōtingens z ho
nesta que potest apponi z nō apponi:
vt si pater me' voluerit. aut si dederis
mibi cētū. hec si apponat suspēdit ma
trimonū vsq̄ in euētū cōditōis. A. et
si fuerit cōtractū p̄ h̄ba de p̄nti cū addi
tōe alic' dictaz cōditionū: vt in c. super
eo. eē de cōdi. appo. B. nisi interim cō
sensus de p̄nti vel carnalis copula fue
rit subsecuta: eo q̄ tales vident' reces
sisse a cōditōe: eē de cōdi. appo. de illis. et
c. super eo. z c. per tuas. Quinta ē cōdi
tio inhonestā: sed tñ non est contra sub
stantiā m̄fimonū: vt si furtū fecerit: vt
si hoīem infeceria. hec si apponat d̄z
haberi p̄ nō adiecta: z tenent sp̄ofalia
siue etiā m̄fimonū: eē de cōdi. appo. c.
vlt. z scdm q̄ notat ibidē. A. s̄. in tex.
vbi hoc clare dicit. B. Idem intelligi
debet de cōditōe impossibili. s̄. q̄ ha
betur p̄ non adiecta. vt si digito celuz
tetigeris. Sexta est cōditio inhonestā
z contra substantiāz z contra bona ma
trimonii: vt si dicat. Contraho tecū si
generatōem plis euites: qz h̄o est con
tra bonū plis. vel donec inueniā aliaz
digniozē. qz hoc est contra substantiā
insepabilitatis. vel si p̄ questu te adul
terādum tradas z hoc ē cōtra bonum fi
dei. z tales cōditōes si apponātur nihil
agif. A. s̄. qz annullant m̄fimonū: vt i
iurib' de quib' statim. B. 22. q. 4. inf
ceret. 22. q. 2. aliquādo. z c. solet queri:
eē de cōdi. appo. c. vlt. Si tñ postea talis
cōditio remittat z sequat carnalis co
pula iudicabif p̄ m̄fimonio. Et si tñ
vnus cōtugū ponit talē cōditōez z alter
contradicit: vel tacet iudicabif p̄ m̄f

monio: vt in dicto. c. aliquando. **P**redi
cta assumpta sunt de Ray. Tho. Inno. z
Hosti. A. **I**dem in su. con. li. 4. ti. 4. q.
15. z addit fm glo. Ray. q. si mrimoniū
cōtrahit sub conditōe que de necessitate
te euemet: vt si dicat. **C**ōtraho tecū si
sol erit in cancro i estate: credo q. non
ē mrimoniū in iustitiā anteq. extet o di
tio. Et si in medio tpe cōtraheret cum
alia tenet mrimoniū: sicut notauit Jo.
per. c. fraternitatis. ex de fri. z male. **L**ō.
Ber. p. e. etia. dicit q. quicq. cōsensu
expmā p. xba de pñti z sub conditōe
futura q. tūc idē iudiciū ē qd de cōsen
su p. xba de futuro. Lon. Inno. z Hosti.
Quā g. o dicitio futura ē necessaria: vt cō
trahā tecū si sol oriet cras: o dicitio p. im
plera habere: z o hunc sponsalia z nō
mrimoniū: vt ibi. **B**. De cōditiōibus
sponsaliū. vide. i. sponsalia. §. fi.

Quid si quis significauit patri ab
senti q. o traxit tale mrimoniū sub cō
ditōe si ipi patri placuerit: z anteq. p
cōsentiat penitet. sed pater cōsentit: nū
quid erit mrimoniū? **R**. fm Huil. Dicē
dum q. nō. q. non videt q. debeat dici
cōsensu nisi duret quousq. pater cōsen
tiat. **T**ñ añq. transeat ad secūda vota
debz opelli siue induci vt illā recipiat
ex quo semel i eā consenserit sub cōdi
tiōe que extitit: ar. ex de o spō. impub.
de illis. **I**dem Hosti. z Ber. A. **I**dez
in sum. cō. eo. ti. q. 18. **B**.

Quid si q. cōtrahat sponsalia sub
hac cōditōe si pmiserit coitu? **R**. scdm
Huil. Si cōditio illa intelligit de coitu
fornicario p. nō adiecta o. z hēri cu. sit
turpis: ex de o d. appo. c. fi. z sic erit p.
mrimoniū iudicādū. A. **I**q. in p. coitu
iudicat mrimoniū p. sumptū. **P**otius
m. vt hortatio. i. q. p mittat eū rē secūz
habere. aut modus aut causa. **Q**. ver
nois cōditio scdm eū. Huil. vt in su. cō.
eo. ti. q. 19. **B**. **E**t multo fortius si itelli
gatur o coitu legitimo z maritali. z co
dē modo si dixerit. **C**ōtrahā tecū si vn
q. o traxero si pmiseris zē. A. **I**tecum
coire: vt idē sit in hoc casu qd in pcedē

t i: l. sit adiectum si vnq. o trero. **B**.

Quid si dicaz. accipiam te vel acci
pio si inuentā te virginē: postea sequa
tur coitus nec inuenit virgo? **R**. scdm
Inno. Ber. z Hosti. **I**udicādū est pro
mrimoniū sicut i pcedenti. §. **E**t addit
Hosti. q. l. si c. oporteat iudicari i foro
iudici. ppter hoc q. nō possunt haberi
alie p. bationes. tamē in iudicio aie nō
est mrimoniū: extra de cōdi. apposi.
de illis. z. c. super eo. z. c. per tuas. **N**am
z bene est q. mulier que in fraudē mē
tita fuit decepta permāeat z viro sub
ueniat qui forte intendit bigamiā vi
tare. A. **E**t sic conditio fuit honesta l.
actus inhonestus scdm eūdem Hosti.
z in su. con. eo. ti. q. 20. **E**t sic si p. bari pos
sit per cōfessionem p. p. 21. z vel al. q. nō
fuerit virgo etiam in foro iudiciali nō
tenet mrimoniū. **B**.

Que differentia est inter contrahere
mrimoniū sub conditione z cō
trahere mrimoniū sub modo? **R**. nō
scdm Huil. **G**eneralit. sciēdū q. contra
ctus qui non sit absolute z libere pōt
esse aliquādo sub cōditōe: vt dono vt
vendo tibi hoc si hoc feceris: vel si hō
fuerit. **I**tem pōt esse sub modo: vt si di
catur. dono vel vendo vt facias hoc vt
illud. aliq. reuocet quod donauit vel
vendidi. **I**te pōt esse cū appositōe cau
se: vt si dicatur. q. hoc z hoc est siue fu
it. **E**t conditio quidem fit p. si. modus p.
vt. causa p. quia. x. sus. **S**ci to q. vt mo
dus ē. si cōditio. quia causa. **E**t si qdem
contractus fiet sub conditione non te
net nisi existente conditione: sicut z o
mrimoniū dictum est sup. in p. §. x.
4. **S**i vero fiat sub modo statiz tenet
sed si non seruat modus poterit reuo
cari. **C**redo g. q. l. mrimoniū siue
sponsalia possint cōtrahi sub conditio
ne nō tñ sub modo: ita q. illo modo nō
seruato dissoluatur mrimoniū: sicut fit
in aliis cōtractib. q. mrimoniū rite fa
ctum non dissoluitur. A. **n**ec etiā spō
salia: vt in sum. con. eo. ti. q. 22. vbi hec
notantur. **E**t dicit scdm eūdem Huil. q.

ex quo semel contracta sunt m̃fimonia
vel sponsalia: ita q̃ teneat ip̃o iure: nō
p̃t reuocari seu dissolui p̃ modū non
existētē siue pactū. **B.** Parrumoniū
dō factū ex cā tenet siue cā sit vera si
ue falsa: vt cōtraho tecū: q̃ diues es.
vel q̃ fecisti sic: nisi qñ falsa causa ori
neret in se aliqd̃ ip̃edimētū: vt cōtraho
tecū: q̃ libera es. et nō eēt. **A.** scdm̃ di
stinctiōem positam sup̃. impedimētū
2. et 3. **B.**

Quid si dicat. Accipia te in vxorem
vel dabo tibi centū. **A.** si p̃miseris vt
vt p̃mittas me coire tecū. ista. n. sunt d̃
casu isto: vt p̃3 in sū. con. eo. ti. q. 23. **B.**
et sequat carnalis copula: nūquid p̃su
metur pro m̃fimonio? **R.** fm̃ Huil. Nō
credo. Nā cū ille q̃ sic dixit hēat optio
nē q̃ liberare se possit vtrūlibet faciē
do non credo p̃sumptiōem inductā esse
a iure q̃ intelligatur recedere ab opti
one. p̃pter carnalem copulam. **A.** Id
in dicta. q. 23. **B.**

Quid si dicat. p̃mitto q̃ nunq̃ defi
ciam tibi in vita mea: et secuta est car
nalis copula? **A.** si sub p̃missione non
deficiēdi: vt p̃3 in sū. con. eo. ti. q. 24. vbi
hec nō ōntur. **B.** **R.** fm̃ Huil. Nō d̃3 p̃
sumi p̃ m̃fimonio cū sp̃salia aut m̃fi
moniū nō soleat cōtrahi p̃ p̃missiones
negatiuas. **A.** si h̃ modi ṽl siles: vt in
dicta. q. 24. **B.** nisi forte constaret q̃
per hoc intendebant contrahere spon
salia.

Quid si dicat. ducā te p̃ ānū. **A.** si
vt p̃mittas. vel si p̃mittas me tecum
coire: vt in sū. con. eo. ti. q. 25. vbi hec po
nuntur fm̃ eū. Huil. **B.** et secuta ē car
nalis copula? **R.** fm̃ Huil. Credo p̃esu
mendū p̃ m̃fimonio: q̃ p̃pter carnalē
copulā subsecutā ṽl renūciasse dilari
oni ip̃is. **A.** certe h̃ cā nō videtur re
nūciasse cū exp̃ssent clare m̃fimoniu3
differēdū t̃3 sibi cōsentiat p̃ p̃us i copu
lā. vñ et vt p̃3 in dicta. q. 25. dicit idē Huil.
q̃ in h̃ modi casib⁹ qui nō sunt oīo ex
p̃si in iure nō ē p̃cipitāda sentētia. et si
post h̃ modi ōctus cōditionales trāse

ant ad alia vota solēniter. forte tutius
est dissimulare aut papam consulere
q̃ m̃fimoniū cū secūda solēniter cōtra
ctum dirimere. **B.**

Quid si q̃ d̃bat cū aliqua sub cōdi
tōe. deinde añ euertuz d̃bit cū alia pure
R. Debet remanē cū sc̃da etiā si sit cō
sanguinea p̃me: vt s̃. ip̃edimentuz iz?
S. S. A. Et etiā t̃3 cōditio appositā cū3
p̃ma postmodum eueniat h̃3 glo. Ray.
vt in sum. con. eo. ti. q. 26. et Lon. hosti.
et Ber. vt ibi. **B.**

Atrimonium vi^o

quo ad debitū cōiugale. Sciē
dum q̃ cōtracto m̃fimonio mulier
nō habz p̃tātē sui corp̃is s̃3 vir. nec vir
sui: sed vxor. vt dictū est s̃. m̃fimoniu3
p̃. s̃. si. Sed an statiz teneat debitū red
dere: h̃ s̃. debitū cōiugale. **S. p̃.**

Utrū cōtractis sponsalib⁹ añ secuta
solēnitates carnalis cōmixtio sit p̃ctm̃
R. fm̃ Tho. in 4. d̃. 28. Si sponsa cre
dens sponsum velle cōsummare m̃fimoni
uz admittit eū: excusata a peccato: nisi
aliq̃ fraudis signa appareāt exp̃sse sic
multū distantis cōditōis. vel q̃tuz ad
nobilitatē vel q̃tuz ad fortunam. **A.**
Quo ad cōditōem fortune **A.** sentit d̃:
vt s̃. m̃fimoniu3 4. s̃. p̃. in additione.
B. vel aliud signū euident appereat
Et eodē mō intelligit q̃ excusata vir si
p̃ hoc intendebat m̃fimoniū cōsummare
S̃3 fm̃ Huil. in illis locis vbi est cōsue
tum q̃ p̃us adhibeat nuptialis bene
dictio si absq̃ disp̃satiōe eccl̃ie et sūi iu
sta cā hoc faciat mortalit̃ peccat. **A.**
Idē etiā est in omissione alia3 b̃dēsta
tum et cōsuetap̃ solēnitatū fm̃ eūdem:
vt s̃. debitū coniugale: circa p̃ncipium
in additione. **B.** tñ secūde nuptie nō
solent benedicī: vt. i. nuptie. s̃. 2. De ma
teria debiti cōiugalis multa habētur
s̃. debitū coniugale.

Atrimonium vii^o

quādo accusatur m̃fimoniu3
p̃pter aliquod impedimētum qd̃ i eo

est vel fuit. Et primo quid querit. Qui
phibetur vel q pnt mrimoniū accusa
re? R. Prohibent gñalit oēs exnei q
diu sūt aliq ofanguinei. Et ē istud spā
le q ofanguinei admittant ad accusa
tōes: sicut pat. mat. soror. frater. patru
us. auūculus. amita. matertera. et tota
pgenesis. 35. q. 6. c. p. 2. A. Ista spāli
tas nō vř respectu accusatōis sed testi
ficatōis: vt in c. videt. de quo. i. B. cu
ius rō ē q vnusq; suā genealogiam
scire laborat. ex q mri. ac. pnt. vř. Lōsā
guineis aut deficiētibus admittuntur
antiquiores: et veraciores vicini qui
bus ea ppiquitas nota est: vt in dicto
.c. p. 35. q. 6. A. Idem i sū. con. li. 4. ti.
20. q. i. vbi ē addit q i multis locis h
hodie nō seruatur qn extranei admit
tātur ad accusatōem etiam existētib
ofanguineis q hoc possūt. B. Itē taz
marit q vřor pnt mrimoniū accusare
nec vlla defendūtur longingate āno
rū: ex de ofan. et affi. nō debz. A. Licet
olim tā ipi iuges q exnei phiberēt
ab accusatōe tps diuturnitate. si si ste
terint sūt sine questione per. 20. vel. is.
ānos: vt nōtur in dicta. q. i. B.

Pone q aliq tpe extracti mrimoniū
tacuit et nunc vřt accusare: nungd pōt
R. Si qñ bāna vel denunciatioes fecē
fuerunt ipe erat extra diocesim: vř alr
denunciatio non potuit ad eum pueni
re: puta si nimia infirmitate laborans
nō erat sane mētis: vel ita puer q non
poterat pprehēdere talia vel alia cau
sa legitima impeditus erat: ei accusa
tio debet audiri. aliogn cū rōnabiliter
psumat q denūciatōem publice factā
ipse existēs in diocesi nō ignorauerit:
tanq suspect est repellēdus: nisi iura
uerit q postea didicerit q obicit. et ad
hoc ex malitia non pcedit: q tunc etiā
si didicisset ab illis qui tpe denūciatio
nis tacuerūt admitti d3. qz l3 illi non es
sent admittēdi: quia fuerunt in culpa
iste non debz repelli cū non sit culpa
bilis: ex qui mri. ac. pos. cū in tua.

Qualr fieri debeat accusatio matri

monii? R. fmi Ray. In pdicto casu im
ppe dicif accusatio. qz nō sit inscriptō
in qua accusator obligat se ad talionē
sed of denunciatio q fit ppter pcrim in
quo iūcti male pmanēt et pōt fieri etiā
sine scriptis. A. dum tñ redigat i scri
ptis in actis iudicialib: vt in cle. sepe.
de ver. sig. iuncta cle. dispendiosam. d
iudi. B. Sed meli est q fiat i scripti
ar. ex de resti. spo. lras. ex qui ma. accu.
pos. a nobis. Huiusmodi denunciatio
nis forma talis est. Ego talis denūcio
vobis dñe epe q mrimoniū Petri et
Marie stare non pōt: qz sunt i tali gra
du ofanguinei designādo personas. vř
si ē alia cā vt affinitas et huiusmodi. et
datur libell etia pti aduerse: vt sciat
quid impetif. A. et qd actor pbare ve
lit: in quo libello otinētur gradus con
sanguinitatis et psonē ppris noib de
signate: fm eūdē Ray. vt in sum. cō. li.
4. ti. 21. q. i. B. quo facto pceditur i li
te more solito. A. i. q sacm de xitate
dicēda a partib suscipiat: et examiatio
et pbatio p ordinē fiant: vt in dicta. q. i.
B. Et nō q in h cāu pōt d otuacē lite
nō otelata pcedi ad testiū receptōez
et diffinituā sniam: ex vt lite non otel.
qm frequēter. A. Hoc vř ē d otuma
citer absenti. Sec si nō sit otumar: vt
p3 in eodē. c. qm. B. Sec aut ēēt si fie
ret accusatio de adulterio ad rboz i se
paratōem: ex vt lite nō otel. c. p. 2. c. qm
frequēter. A. Idem qd in hoc. s. nō ē
in sū. cō. li. 4. ti. 20. q. 4. et ti. 21. q. i. B.

Qui pnt eē testes in cā mrimonia/i
R. fmi Ray. Oēs qui admittunt ad ac
cusatōem admittunt ad testificatōem
de qbus dictum est s. s. p. 2. et l3 p
et mř sint idonei testes in hoc casu vbi
agitur de fedē mrimonii. i. vř sit ibi
affinitas vel ofanguinitas: vel sile im
pedimētū: vt ex qui mri. acc. pos. vř
nobis. tñ si de ipso dēru agat. i. vř ma
trimoniū sit int eos dēru: tanq suspe
cti sunt repellēdi: nisi ille vel illa: vel
fili vel filia cui cōiuncta dicif eēt sup
ior i ditiis nobilitate potētia et honore

quia pariter vident filios et filias iure
metum et honorem diligere: ex de testi.
super eo. Item in h^o cau^o p^odicto pot^{est} esse
idem accusator et testis: ar. 35. q. 6. eps i sy
nodo. z. c. de paritela. ex de testi. cogen.
pretea. Item Tho. in 4° dist. 4. i. Idem
in sum. con. li. 4. ti. 20. q. 3. Et addit fm
glo. Ray. q^{ui} in allegatis iurib^{us} noⁿ pbat^{ur}
q^{uod} et i ca^u m^umonii q^{ui} possit esse accusa
tor et testis: sed i illis d^{icitur} de forma iura
meti qua^m debet p^{ro}stare epo testes syno
dalee. i. assumpti de coitate ad denun
ciand^{um} delicta. Pot^{est} t^{amen} dictum Ray. et
Tho. verificari i casu. c. sup^{er} eo. 2° ex de
testi. q^{uoniam} matrimonio noⁿ octo mat^{er} ale
utri^{usque} dicit esse sanguinitate inf^{er} iung^{ere}
dos: q^{ui} statur dicto eius in dubio et im
pedi^{re} m^umonii strahend^{um}. B. De
impedimentis multa habes s. impedi
mentum p^{ro} cum se. c.

Matrimoniu^m viii^o

q^{uoniam} tracto m^umonio accusa
tur coniunt^{ur} de adulterio et petis diuor
tiu^m. Querit^{ur} q^{uod} p^{ri}mo. Qui admittuntur
ad tale accusat^{io}em: R^{espondeo} fm Ray. Licet
tam fm leges q^{uam} fm canones glib^{us} bo
ne fame admittat^{ur} ad accusat^{io}em adul
terii cu^m agit ad pena^m legale v^{el} canoni
ca. t^{amen} cu^m agit ad thori sepat^{io}em null^{us}
admittit^{ur} nisi marit^{us} et vxor.

Qua^{estio} h^{ab}et^{ur} accusat^{io} fieri o^{mn}beat: R^{espondeo}
Darit^{ur} vel^{et} vxor^{em} accusare de adul
terio ad pena^m legale d^{icitur} scrib^{ere} et ad pe
na^m talionis se obligare. Nec pot^{est} ag^{ere} p^{ro}
curator^{em} s^{ed} per seip^{sum} p^{ro}tem ag^{ere} o^{mn}
Sed si cora^m eccl^{esi}astico iudice vult ag^{ere}
ad thori sepat^{io}em tenet scrib^{ere} et dare
libellu^m accusat^{io}is: sed noⁿ d^{icitur} se a pena^m
taliois obligare: q^{uoniam} siue p^{ro}bar^{et} quod
obiic^{it} siue non: h^{ab}eret q^{uod} veller^{et}: q^{ui} se
pararet ab vxore. Et pot^{est} marit^{us} agere.
et illa r^{es}pondere p^{ro}curator^{em}. A. si neci
tas id postulauerit: vt in c. tue. de quo
i. B. Q^{uod} t^{amen} si o^{mn} crimie fiat accusat^{io}
noⁿ t^{amen} est criminalis: sed quasi mixta.
Probat^{ur} o^{mn}ia p^{ro}dicta exp^{re}se ex de pro
cura. tue.

Utr^{um} marit^{us} possit vxor^{em} dimitte^{re} p^{ro}
pter adulteriu^m: R^{espondeo} Accusare pot^{est} et di
mitt^{ere}. Darit^{ur} 19. Qui dimiserit vxore^m
excepta ca^u fornicat^{io}is. zc. Et eode^m mo
vxor^{em} viz. q^{ui} in tali casu noⁿ ad imparia
iudicant^{ur}. 32. q. 7. si quis vxor^{em}. z. q. 5. p^{ro}ce
pit. z. c. xpiana. Noⁿ t^{amen} intellig^{itur} e^{ss}e q^{uod}
posset nub^{ere} alteri. 32. q. 7. o^{mn}es ca^uones.
Sed nec ea^m dimitte^{re} pot^{est} in sept^{em} casib^{us}
vt h^{ab}et^{ur} i. 5. 10. Et ista ca^u ext^{endit} ad forni
cat^{io}is suspi^{ci}oⁿes. i. q^{uoniam} suspitio est multu^m
viol^{enta} et certa: xbi gra^{uis}. Si p^{ro}bat^{ur} e^{ss}e q^{uod}
fuerit solus cum sola nudus cu^m nuda i
eode^m lecto aut sil^{entio} in multis seceris lo
cis et in latebris ad hoc o^{mn}iodis et horis
electis libere vxor^{em} dimittitur. 32. q. 1. di
xit deo. ex o^{mn} p^{ro}sump^{ti}oⁿis. It^{em} ext^{endit}ur
ad vitu^m sodomiticu^m vt p^{ro} illud possit
vxor^{em} dimitte^{re} viru^m: et eo^{rum} 32. q. 7. o^{mn}es cau
sat^{io}es. z. c. adulterii. A. Est aut^{em} vitu^m
sodomiticu^m cu^m masculu^m in masculu^m vel
femina in femina turpitudine opatur
fm glo. Ray. vt in sum. con. li. 4. ti. 32.
q. 2. B. Idem intellig^{itur} e^{ss}e o^{mn} spua
li fornicat^{io}em: vt si marit^{us} vel vxor inci
dat in heresi^m vel iudaismu^m siue g^{en}ti
litate et irabit iug^{um} ad infidelitatem
A. Ergo videt^{ur} q^{uod} si noⁿ trabat. p^{ro}pter h^{oc}
p^{ro}ct^{um} noⁿ debeat sepat^{io} fieri. et p^{ro} h^{oc} v^{el}
fac^{it} c. q^{uod} siuit. ex o^{mn} diuor. B. In quo
cau^o ab illo pot^{est} sepat^{io} fieri: alii nub^{ere} n^{on} li
ceb^{et} i. 28. q. 1. idolatria: ex o^{mn} diuor. q^{uod} siuit
z. c. de illa. ex o^{mn} quer. diu. c. vlt. Immo.
nec dimittere pot^{est} si se corrig^{ere} velit: vt
i. c. de illa. A. Id^{em} quod in h^{oc} s. notat^{ur}
in sum. confes. in dicta. q. 2. f. Ray. pe.
et Tho. B.

Utr^{um} si vir polluat aliq^{uod} ex claustra
pudoris vxor^{em} possit eu^m dimitte^{re}: R^{espondeo} L^{ex}
ex tali coitu^m affinitas noⁿ seq^{uitur}: tam^{en}
vir equ^e v^{el} magis violat fide^m m^umo
nii et magis peccat: et id^{em} videt^{ur} q^{uod} dimit
ti possit. na^m coⁿstat in hoc casu q^{uod} forni
cat^{io}em co^misit: ar. 32. q. 4. meretricis.
A. Id^{em} in sum. con. eo. ti. q. 4. B.

Quid si aliq^{uod} tale q^{uod} egerit cum p^{ro}
pria vxore: R^{espondeo} fm Hug. et Lau. Uxor
pot^{est} cum dimittere. Sed videt^{ur} intelli

Utrū vir mulierē adulterantē possit
p̄p̄a auctoritate dimittere. l. Rn. sc̄d̄
L. ho. in. 4. di. 35. Quādo viro est de
fornicatōe vxoris p̄t auctoritate sua
eam dimittere q̄tum ad thozū. s. debi
tum ei negando. Nam si cōmiseretur
ei nō solum incurreret irregularit̄s
sed etiā generat sibi impedimētum
accusandi. vt dictū est s. debitum con
iuga e. s. 12. qui incipit. vtrū vir tene
atur. Sed si ei debitum reddat cōpul
sus auctoritate eccl̄e. l. irregularitatē
incurrat. non tñ sibi generat p̄iudiciū
accusandi. Si vero loquamur quo ad
cobabitōem nō licet viro vxorē di
mittere sñ iudicio eccl̄e ⁊ si dimiserit

In quibus casibus non possit adul-
tera a viro accusari vel dimitti? R. scōz
Ray. i. 7. Prim⁹ si vir iuicif. o fornicia-
tione. 32. q. 6. per torū. ex de viuo. signi-
ficat. si ipe pstituit. ea. ex de eo qui
cog. cōsan. vxo. fue. discrediti. A. at in
cipit discretioem. B. 3. est cum ipa
credebat virum defunctum ⁊ nupsit
ali: quia maritus rediens tenetur ea 3
recipere: vt dictū ē s. i. pedumētū. i. 2. §. 3.
A. Qui incipit. Quid si vxo. B. 4.
si cognita fuit latenter ab aliq. quē cre-
debat esse virū suū: ar. 34. q. 2. i. lectū
s⁹ si fuit vi oppressa. 32. q. 5. proposito.
Quod intellige de vi absoluta: at nō
excusare. 32. q. 7. oēs causatiōes. 6. qñ
recōcliauit. et sibi post adulteriū vel
eam publice adulteratē retinet i cōso-
rio maritali. 32. q. i. ca. 2. ⁊ 3. A. In his
c. parū videt h. pbari: sed bñ in l. de
qua statū. B. l. de adul. i. crimine

adulterii. 7. est si aliquis infidelis coniugem repudiavit et illa nubat alteri. postea vir convertatur ad fidem sicut et mulier: teneat eam recipere: ex de divorzio. gaudemus. §. ult. De hoc §. impedimentum §. 5. Lon. Tho. et Pe. in 4. dist. 35. A. Lon. etiam Host. et Hosti. ut in su. cō. li. 4. ti. 2. q. 8. B.

Quis sit effectus accusatoris de adulterio? R. fm Ray. Effectus est quod si maritus pbeat viliam ostentat nec excipitur de eadem de aliquo. 7. casuum quod habentur in precedenti. §. absolutus a cohabitatio et servitute quod ei tenebat et potest ingredi religionem ea inuita. 27. q. 2. agathosa. Sed tamen continere teneat quod illa vixerit. Idem Tho. et Pe. in 4. dist. 36. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 9. B.

Quid si vir propria auctoritate dimisit adulteram et intravit monasterium: nunquid potest ab ea reuocari? R. fm Buil. Uidetur Hug. non esse quod si vxor publice morata sit cum adultero vir etiam ante finem potest intrare monasterium ea inuita: sed illa eo inuito non potest. Secus si non publice morata: quia tunc non potest ante finem: et si ingressus fuerit poterit reuocari. A. §. quod usque pbeat adulterium. 27. q. 2. agathosa. Et facit quod dictum est super. debitum coniugale. ad finem additio. Et si pbeatur in contrarium nulla fiet reuocatio: ut potest colligi ex dictis super. §. 8. B.

Quid si mulier adultera ingressa est monasterium: nunquid vir poterit eam reuocare? R. fm Buil. Ea reuocare potest. Nam innocens potest ingredi. Adulter vero vel adultera non potest sine licentia alterius. A. nisi sit lata sententia divorzii. tunc. ideo iudicium est de viro et muliere. §. quod uterque altero inuito potest intrare religionem quia per sententiam ecclesie uterque ex toto renunciauit iuri suo fm Hug. et in sum. con. lib. 4. ti. 22. q. 4. B. Si tamen ingressa viro sciante et non contradicente satis potest videri data licentia et vir teneat continere. A. Facit. 27. q. 2. Agathosa. B.

Quid si post latam divorzii sententiam: et postquam vir factus est sacerdos vel religio non intravit ostendit ecclesiam fuisse deceptam

ut puta per falsos testes: nunquid restituetur? R. fm Ray. Etiam si professionem fecisset: nihilominus restitueretur et teneretur reddere debitum: non tamen exigere posset. Sed in dictis nunc casibus si mulier non repetit interim vir non potest vir reperire uxorem quia iudicauit sibi per sacri ordinis susceptionem: vel religionis ingressum. A. Idem in sum. cō. li. 4. ti. 19. q. 4. Et forte si mulier petisset divorzium non posset reuocare. quia videtur renunciaisse suo iuri per tale petitionem fm Hug. ut patet ex dictis in primo precedenti. §. Nisi forte ducta fuisset ex officio putaret affuisse impedimentum quod non erat quia erras non videtur consentire. ff. de iur. om. au. si per errorem. B.

Pone quod lata est sententia divorzii propter adulterium uxoris postea vir adulteratur: nunquid mulier poterit eum repetere? R. fm Ray. Non potest de rigore iuris. Iudex tamen ex officio suo potest illum compellere: ut ex de iure iur. tua nos. ex de divorzio. ex litteris. Un. 2. 1. Lon. 17. de de his qui in monio iuncti sunt. Precipio non ego: §. de uxore a viro suo non discedere. Quod si discesserit maneat in nuptam: aut viro suo reconciliari: et vir uxorem suam non dimittat. vñ et fm Buil. vxor de canonica egredere potest virum repetere. quia exceptio rei iudicate elidit replicatio de adulterio Idem Tho. Al. et Pe. A. Lon. etiam Hosti. ut in su. con. li. 5. ti. 22. q. 12. Et quod hec repetitio possit fieri de egritate canonica satis videtur probari in c. significasti. 2. c. ex lris. ex de divorzio. B.

Utrum vir et vxor equaliter peccent propter adulterium? R. fm Pe. Licet in causa adulterii vir et vxor ad equalia iudicentur: ut super dictum est. quia utriusque licitum est alterum dimittere: non tamen habet ex equali causa siue peccatum. nam vno modo mulier plus peccat: quia peccat contra bonum plus. sed alio modo equaliter peccant. §. de bonum fidei. Et hec est sufficiens causa dimissionis. Idem iuste licet utriusque dimittere alium. §. modo ceteris paribus plus peccat vir propter predominantiam rationis. Idem Tho. in 4. dist. 35. A. Idem in sum. cō. eo. ti. q. xi. B.

Pone q vir ppter fornicatōez vxo
ris sepatus est p sniam: mō vult eam
recōciliare sibi z illa non vult: nūqd ē
cogenda? R^o fm Ray. Vir qui non pec
cauit potest petē cōpelli eā etiā inuitā
non obstatē snia. qz qd fauore meo in
troducū est in dānū meū rezoqueri
non debet. L. de legi. qd fauore. ar. 32.
q. i. non erit. Idē Tho. Pe. z Hof. A.
Hec intelligēda sūt nisi vir post sniaz
fuisse fornicatus. vel nisi mulier mu
tasset statum. singrediēdo religionem
fm Pe. z Tho. vt in sum. con. eo. ti. q. 13.
Et facit qd dictum est s. i. s. quid si mu
lier. in additione. B.

Pone q vir adulteratus est occul
te: s; vxor manifeste: nūqd pōt vir il
lam accusare z sū pto dimittere? R^o
fm Ray. Lredo q nō: qz nō deficiat vxo
ri ius excipiēdi: sed pbandi: ar. 32. q. 6. p
torū. Idē Tho. Al. Hof. z Hosti. Si tñ
vir egisset pniā z vxor monita nollz
agere: sed in adulterio pfeuerare sine
pto possit eam per sniam dimittere.
32. q. i. c. p. 23: z 4. Idē Hof. z Hosti. A.
Idē in sum. con. eo. ti. q. 15. B.

Sed vtrū vxor adultera post pniā
possit repellere virū ab accusatōe? R^o
fm Ray. Lredo q non pōt: qz pniā nō
tollit ius accusandi in foro iudiciali. 22.
dis. p. m. 33. q. 2. admonē. 6. q. 1. qui cri
men. x. videndum. A. i. i. pncipio. B.
Idē Tho. Al. Hof. z Hosti. A. Idem
in sum. con. eo. ti. q. 16. B.

Quid si alter cōiugū fornicet carna
liter z alter spūaliter: nūquid fiet opē
satio? R^o fm Hosti. Dicas q si accusa
tur quis de spūali fornicatōe: vt de he
resi: z excipiatur de caruali. s. adulterio
nihilominus pcedet: nisi cōuerti volu
erit. qz si cōuerti velit cōpensatio hēt
locum. Si vero fiet accusatio de carna
li z exceptio de spūali: exceptio admit
tetur: z super ipsaz exceptōez pempti^o
pcedemr. Hec dixi ppter periculū he
resis siue infidelitatis. A. Idem i sū.
con. eo. ti. q. 17. B.

Utz ppter aliud criminē posset vxor

dimitti? R^o fm Tho. in 4. dis. 29. Pro
pter alia peccata dimitti non pōt. nec
quo ad vinculū: nec quo ad actuz: nisi
forte ad tps velit se subtrahere a sōz
tio vxoris p castigationez eius subtra
hendo ei solariū presentie sue. Nam z
quādo vxor pstat magnā occasionem
ruine viro suo: tunc vir subtrahere se
pōt ab ei^o ouersatōe. Idē Al. addēs q
non o; cohabitare furi aut vsurario: si
nō vult resipiscē: ed cessante scādalo
reconciliari debz. 28. q. 1. vxor. A. Et ad
dictā subtracōem facit illud Barth.
15. Si dextera tua scandalizauerit te:
abscide eā. z c. Ubi dici; glo. q i manu
z in oculo pnt fratres. vxores. z pping.
z filii intelligi fm eū. Tho. Predictis
etiā pcor. Pe. q dicit q qñ diunt p pec
catū suū est scādalu potest dimitti q
ad cohabitādem tpālē quisq; corrigatur
z cessante scādalo debet fieri recōcilia
tio: vt in sū. con. eo. ti. q. 18. B. De mīa
adulterii quedā hēs s. adulterius. Itē
impedimētū s. s. 2: z se.

Atrimonium ix^o.

qñ aliquis petitur in virūz v^l
aliqua in vxorē. Querit g^o quō in hac
cā pcedēdū sit? R^o fm Ray. Si mulier
petat aliquē tanq; virū vel eo; viden
dū ē vtz velit agere petitorio iudicio:
v^l possessorio. i. an mulier dicat aliquē
eē suū maritū: qz straxit eū ea z pe
tit eū sibi adiudicari in maritū: quod ē
agere petitorio qñ agat de ppetate: an
eū petat sibi restitui tanq; ab eo fūit
iniuste dimissa. z h^o est agē possessorio
qñ petit possessionē viri sui. Igitur si
agat petitorio dicēs aliquē eē virū suū
z ille negat excipiēdo q illa non possit
eē vxor ppter tale vel tale impedimētū
pūs tractabit exceptio mariti: qz ea p
bata qō pncipalis pimis. erit. n. vir ab
soluēdus: ex de ordi. cog. c. 1. A. Idē in
sum. con. li. 4. ti. 30. q. 1. B.

Quid si agat possessorio? R^o fm Ray.
Quando petit sibi maritū restitui licz
marit^o obuiat de cōsāguinitate v^l alio

impedimento plus dicitur fieri restitutio nulli
 eri q̄ cognoscat de exceptioe mariti: ex
 de diuor. porro. ex d̄ resti. spol. ex aque
 stione. z. c. lras. A. Etia si impedime
 tu d̄ sanguinitatē vel h̄. eēt norozū: vt i
 dicto. c. porro. B. Hoc tñ fallit in q̄
 busdā casib⁹: in q̄b⁹ restitutio nō d̄ fie
 ri. Prim⁹ ē si obiciat mulieri fornicat
 tio publica z manifesta: de qua p̄bato
 q̄ sit notōia ita q̄ nō possint aliq̄ tergi
 uersatōe celari: nō restituet nisi ip̄a p
 baret viz adulteriu d̄misisse: q̄ tūc re
 stitui d̄: etiā si fuerit fornicata publice
 ex de diuor. significasti. Et de isto casu
 vide s. matrimoniū s. s. s. 2. 9. 2. casus
 ē si obiciat d̄ sanguinitas: marie q̄ d̄ina
 lege phibita sit z p̄batoēs offerat i cō
 tinētū parate in q̄ cāu d̄ recipi iuramē
 tū ad cautelā: ne. s. h̄. obiectio malitio
 se fiat: tunc fiet qd̄ restitutio q̄tum
 ad cohabitatiōē: nō tñ q̄tum ad carnis
 copulā: vt in dicto. c. lras. 3. casus est si
 obiciat exceptio rei iudicare. A. s. su
 per diuortio: vt in. c. cām. de quo i. B.
 Nō. n. ē restitutio faciēda: nisi p̄ de illa
 exceptioe cognoscat: ar. ex de offi. dele.
 cām. 4. est qñ. s. vir perit sibi restitui
 vxorē: z ip̄a timet d̄ se uicia viri. Debz
 qdem restitui sufficienti cautioe rece
 pta q̄ ei malū nō iferat: ex de restitu.
 spo. ex trāsmisssa. De qua cautioe hēs h̄
 i. s. si. Et si ita capitali odio eā psequit
 q̄ merito de ip̄o diffidat: nec possit ei
 sufficiētī securitate puideri: nō solum
 nō d̄ restitui: s̄ ab eo poti⁹ remoueri:
 vt i dco. c. lras. Lō. Tho z p̄e. Addit vl
 t̄ Ray. In oib⁹ aliis cāib⁹ credo q̄ mli
 eri virū petētū sit restitutio faciēda: et
 eo d̄mmodo p̄bet se in possessione fuisse
 se z a viro spoliatā sine iuri ordine: q̄
 hec duo p̄bare bz: ex de offi. del. d̄ consulta
 tionib⁹. z ex q̄ si. sint le. cām. 2. A. Id̄
 in sum. cō. dicta. q. i. B.

Quid si mulier p̄ba auctoritate re
 cessit a viro: z modo ip̄a petit restitui
 onē: nūquid d̄ restitui? Rn⁹ fm Huil.
 Scdm quosdā non d̄ restitui. S̄ fm
 Uin. debz. Quod credo v̄z eē. q̄ coip

so q̄ rediēs nō admittit ē expulsa vt z
 cadat a possessione. ff. de acq. pos. l. claz
 possidere. in si. ff. de vi z vi ar. l. i. s. siue
 aut. Idē Ber. nōt ex de diuor. significa
 sti. Idē Hug. nisi ip̄a fuerit fornicata
 publice: vel cū adultero publice mora
 ta. ar. etiā p hac opione: extra de iure
 iur. tua nos. A. Idem in sum. cō. eo.
 ti. q. i. B.

Quid si is qui petit tanq̄ diuinx ne
 gat m̄imoniū? Rn⁹ Ray. Ille q̄ ppo
 nit habz p̄bare: aliogn succūbit: ex de
 cā pos. z p̄be. cum ecclesia. z extra de iu
 re iurando. c. si.

Pone q̄ post latā ex errore diuortii
 sniam vir fact⁹ ē sacerdos vel religio
 sus: nungd d̄ fstitui vxorē petēti? Hēs
 hunc casū s. m̄imoniū s. s. i. 4. q̄ incipit.
 Quid si post latā sniam. Qd̄ si vxor in
 gressa est monasteriū al̄ non ingressu
 ra nisi q̄ credebatur diuortii iuste cele
 bratū: nungd cōperta xitate pōt virū
 suū repetē? Rn⁹ fm Huil. Non. q̄ falsa
 cā non ipedit vorū mōachar: sicut ē
 de viro dictū ē s. in p̄dicto. s. 4. A.
 Idem in sum. cō. eo. ti. q. 6. B.

Quid si religiosus vel religiosa pe
 titur tanq̄ coniunx z confitef m̄imo
 niū z copulā carnalē? Rn⁹ fm Huil. In
 hoc casu standū erit c̄fessionī: v̄puta
 mulieris. z restituēda erit viro petenti
 Nulli. n. ex hoc fit p̄iudiciū nisi ip̄is:
 nec est credēdū eos immemores salu
 tis sue. i. q. 7. Sancim⁹. Aliud tñ est d̄
 cendū in rebus quas dedissz monaste
 rio. Idem Ber. z Inno. in glo. ex d̄ rap.
 cū cām. A. Hosti tñ dicit q̄ si c̄stat p̄
 sonā oio tendē ad separatōem m̄imoniū
 spūalis. s. religionis vel carnalis cōtra
 qd̄ c̄fitef nō stabif c̄fessionī sue: vt ex
 de eo q̄ cog. con. vro. sue. sup. eo. Sed si
 c̄stat q̄ nullo modo veller m̄imoniū
 separi: tunc stabif c̄fessionī ei⁹: vt i di
 cto. c. cū cām. q̄ cuiuslibet credif cōtra se
 z non p̄ se. z q̄ in dubio tenēdū ē id qd̄
 in p̄mo loco dictū est. s. q̄ stes ei⁹ c̄fessi
 onē: vt in sum. cō. eo. ti. q. 9. S̄ certe nō
 vī q̄ debeat stari c̄fessio d̄ m̄imoniū

et carnale: vt in dco. c. sup. eo. z mltomi
nus o spuale cu sit fauorabili: vt i. c.
ex publico. ex de iur. iur. nisi ostarer
psona an igressus religionis fuisse tra
ducta. qz tunc crederet sibi cofitenti co
pula infuenisse. z iste e casus dicti. c. cu
cam. fm glo. ibi. Nec miru. qz hoc casu
et si mulier negaret credere viro affe
renti copula infuenisse: extra de o spo.
inipu. continebatur. B.

Quali sen ad qd coniunx spoliatus
e restituendus? R. fm Ray. Restitui o
ad oia illa: de qbus pbauerit se spolia
tum: ut gaudeat pacifica possessione z
plena securitate. z q. i. reintegrada. Sz
si mulier dicat se hēre suspectu virum
ne forte ea ledat z cam hifilem ondat
ad iudice spectat face sibi cauere suffi
cienti cautioe q tractabit eaz bn sicut
vir debet vxore z q non ledat ea in p
sona vel reb z h. z hanc cautioem pre
stabit p iuramentu. z q. i. de bndicto. A.
Ibi ntil hetur de iuramento. Sed glo.
ibi dicit q si mulier ntil allegat de su
spitoe viri: sufficit nuda pmissio. Si at
dicat eu suspectu o q idonea cautio
ei psterur. i. fideiussores vl pignora: vl
et iuramentu si forte illud magis time
at vir. Si vero tanta sit seuitia viri: vt
nulla cautio videatur sufficere: tunc non
est ei reddenda: sz alicui honeste matro
ne committenda: ex de resti. spo. ex trans
missa. z. c. lfas. in fi. B. Sz si mulier
non cofidit de iuramento o pstare cau
tionem pignoratitia vel fideiussoziaz
sub certa pena: ar. extra vt lite no con
tes. qm frequenter. z. q. 5. pdest. z. q. 4.
si vindicta. De hoc etia habet s. hic. 5.
2o circa finem.

Medicus vel chirur

gicus. Preceptu est medicis
vt cu eos ad infirmos vocari otingerit
ipos an oia moneant z inducant q vo
cent medicos aiaz: vt postq fuerit ifir
mo de spuali salute puissum ad corpo
ralis medicine remediū salubri? pce
datur. Si q aut medicos h modi ostri

tutōis transgressor extiterit: tādū ab
ingressu eccle arceat. i. p sniam hz glo.
donec de transgressionē h modi satis
fecerit cōperenter. Et fm hosti. ex quo
dicit pcpim: transgressor mortaliter
peccat: ex o pe. z re. cu infirmitas. Itē
in eodē. c. sub pena excoīcatōis phibet
medicis ne p cor. pali salute aliqd sua
deat qd i piculū aie suetaf. Itē i sū. cō.
li. 3. ti. 34. q. 69. ad fi. Ubi et addit fm
hosti. q o statutū dicti. c. cum infirmi
tas. pscribi nō pōt: nec aliq osuetudie
tollit: cū p salute aiaz introductū sit. B.

Quo se o hēre medic? i medicinis cō
ferēdis: R. fm Inno. Diligēter attēde
re o ne illas medicinas oferat de qb
fm arie ei nō ostat. Nā si dubitāde in
hēt q noceat vel si hēre o: oferēdo pec
cat. A. etia si vehemēter credat medi
cinā pfururā. si tñ cum hoc aliqd dubi
tatōis hz vel hēre debeat ne noceat fm
eū. Inno. z in sū. con. li. 2. ti. p. q. 35. B.
Quia in tutiozē partē tenēdū est. ex o
bonici. penitio. Securi? est. n. relinqre
hoiem in manu creatoris sui q medi
cine de qua dubitat. Itē etia peccat si
debitas medicinas omittat. Itē hosti.
Quid si ppter o fecerit vl corruptōem
aut sophisticatōez rerū i medicia posi
taz ifirm? icurrit piculū? R. hz Inno.
Si medic? diligētiā quā o buit adhibu
it i reb? eligēdis: iculpabilis erit. Itē ho
sti. A. Itē i sū. cō. eo. ti. q. 36. B.

Utz medic? teneat poti? grīs cura
re q pmittē mori? R. fm Ray. Dedi
cus tenet curā z consiliū ipendē paupi
languido. Dorte. n. lāguentib? pbat
infligē q hanc cū possit excludē nō ex
cludit. sz. dis. in pn? Ubi dicit glo. q me
dicus poti? o gratis curare q pmittē
mori nō solū pauperē: sed et diuitē. A
Itē in sum. con. eo. ti. q. 32. ad fi. fm glo.
sz. dis. in pn? Ubi etia dicit q debz me
dicus curare nō solū gratis: sed et suis
impēsis etia diuitē q noller aliqd dare
pus q pmittere eū mori: z si qualuēit
repetet expēsas: qz vtilitē gessit nego
cium ei? Et si etia moriat eger: pōt re

petere: qz sufficit si vtilit cepit gerē: l3
euctus nō sit secutus. ff. de neg. ge. sed
an vltro. Nec pōt ei obici qz cā pietatē
fecerit sumpt' nisi ppinquus eēt infir-
mo: vt. L. eo. alimēta. Et q' medic' pōt
z o3 p'dicta facē z repetē etiā si infirm' p-
hibuerit: sicut inuitū possum' extra
here de dono ruitura: z bñficiū offerre
iuito. 23. q. 4. i. pā pietas. Immo p' sumi-
tur q' infirm' talia dicēdo fuerit furio-
sus. ff. de condi. insti. quidam. B.

Utz peccet infirmus non obediens
medico? R' scdm Jnno. Videtur q' nō
quia medicus nec prelatus est nec ho-
mo cuius mandatis obedire teneatur
tamē bonū est q' ei credat tanq' pito i
arte. A. Idē in sum. con. eo. ti. q. 38. B.
Nā z si infirm' scienter sumat cibuz v' l'
potū nociuū peccat. A. Idem si hoc
faciat ex affectata seu iprobabili igno-
rantia scdm eū. Jnno. vt i sū. con. eo. ti.
. q. 39. B. qz tenet corp' suū scdm deū
diligē. pōt tñ dici q' si nō credēt mori
ferū q'uis credēt inde infirmitatez au-
geri: non peccat mortaliter v' l' saltem
non ita grauiter. A. i. mortali vel ve-
nialiter z plus vel min' scdm q'ritatē
nocumēti in qua oñditur mod' offēso
nis caritatis s' quā illud qd agit ē pec-
catū mortale scdm oēs theologos: vt
nōt Tho. scda scde. q. 59. arti. 4. B.
Peccant ēt seruientes sciētia talia mi-
nistres. A. vel etiā iprobabili igno-
rantia: vt in dicta. q. 39. B. In sanita-
te tñ qñ qd nō tenet viuē medicinalr si
scienter accipiet aliquid nociuū: vnde
mors vel infirmitas veniret peccaret
grauiter. A. Et scdm q'ritatē nocumē-
ti: vt dictū est. B. Lon. hosti.

Quid d' illo qui fecit vel fleubotho-
mat aliqūē q' ide morit' R' scd3 Huil.
Si perit' erat z adhibuit debitā diligē-
tiā nō tenet in aliq' qz poti' calu q' ei
culpa mors euenisse psumit: ar. 23. q. 5.
de occidendis. A. Idem in sum. cōfess.
eo. ti. q. 40. B.

Quid si incidēdus nō hēt cōstetam
dispositiōem neruoz vel venaz. A. v' l'

si subit' z insolit' timor v' l' tremor irru-
it sup eū: vt in sū. cō. eo. ti. q. 37. vbi hec
notantur. B. z incisus a medico mori-
tur? R' scdm Jnno. Si incisor in hoc
nō errauit ppter suā inexperience: non
peccat: nec fit irregularis. Tñ qñ in ali
quo dubitat: poti' o3 dimittē q' incidē.
Idem hosti.

Utz phyci v' l' chirurgici possint ad
ordines pmoueri? R' scdm Ray. Si
periti erant in arte z nihil de cōtingen-
tib' omiserūt z habēt de hoc p'babile
cōsciā: poterūt pmoueri: alr nō: ex de
era. z qñ ad aures. ff. de va. z exordi. co-
gni. z si medic' A. al' incipit medic'.
B. Idē Jnno. hosti. z Hof. Est tñ cō-
siliū hosti. z Hof. q' pmouendi a pra-
ctica medicine abstineant z potissime
chirurgia q' adustionē vel incisionē reg-
rit: cum in nullo vacillare debeat con-
scientia pmouēdi. 33. dist. laici. A. Idē
in sum. con. eo. ti. q. 35. B.

Utz liceat clericis opari in medicia.
A. i. in physica: vt p3 in dicta. q. 35. vbi
hec nōntur. B. R' scdm Ray. Si sit i
sacris ordinib': vel etiā i minorib' duz
tñ sint sufficient bñficiari non licet: nī
si gratis p' miserabilib' psonis v' l' suis
cōsanguineis. Nec tūc vbi posset eē pe-
riculū qd etiā i claustralib' districtius
ē obseruādū: ex ne cle. vel mo. multa.

Utz liceat clericis opari i chirurgia.
R' scd3 Ray. Officiū chirurgie qd in-
ducit adustionē vel incisionē ē clericis
oib' interdicitū: ex ne cle. vel mo. sniam. z
de homici. tua nos. A. In his. c. non v' l'
dici nisi de exātib' in sacris. Sed idē
pōt intelligi etiā de exātibus in mino-
rib' qñ sunt sufficiēter bñficiati: ar. c. i.
ex de postul. vt etiā pōt colligi ex posi-
tis in dicta. q. 35. scd3 Ray. B. De cli-
cis z religiosis audietib' medicinā: ha-
bes s. excoicatio p. s. 2. x. 7. z ibidē. s. 3.
x. i. 4. De seruitozib' quoqz infirmozuz
s. homicidium 3. s. 4.

Endacium est falsa si-
gnificatio
vocis cuius intētiōe fallendi. 22.

171
a.2. S ille ergo Et noie vocis tanq̃ p̃n
cipali itelligi d̃z oē signū: vt scripture
sue etiā nutus: vt h̃. i. 5. 6?

In quo differt mēdaciū a falso? R.
Falsū dicit q̃cūq; aliud q̃ qd̃ verū ē
loquit̃. Et hoc pōt dupl̃r d̃ngere. Uno
mō q̃n credit dicē verū. z si h̃z de hoc p
babilē cām: nō peccat vel saltē nō mor
talr: qz reā linguā nō facit nisi rea mēs
22. q. 2. hoies. Alio modo quando credit
dicē falsū: z s̃ mentē loquit̃. z hoc ē mē
daciū: vt in p̃cedēti. s̃ dictū est. Nam z
mētiri d̃r q̃i s̃ mētē ire: qn etiā dicen
do x̃itatē: sed s̃ mētē suā. s̃ q̃n credit di
cere falsitatē: z sic decipe erit menda
ciū. qz q̃tū i eo ē falsū s̃gt. Hec ē snia
Ray. A. h̃. s̃at h̃r i dicto. c. hoies. D.

Quor sūt gnā mēdaciōz? R. Aug.
pōit octo genera q̃ plāe hēntur. 22. q. 2.
p̃mum. Breuior aut̃ z planior vt dicit
Ray. est distinctio q̃ mēdaciōz aliō
est perniciosum. aliud iocosum. z aliud
officiosum. z hec hēnt. 22. q. 2. ne q̃s.

Utz mēdaciū sit p̃ctm? R. Omne
quidē mēdaciū p̃ctm est. 22. q. 2. mibi āt
z. c. p̃mū. in fi. Sed utz sit mortale. Di
cēdū sc̃dm Tho. sc̃da sc̃de. q. iio. Den
daciū pōt d̃ziari caritati tripl̃r. p̃ mō
sc̃dm se. s̃er ip̃a falsa significatōe. Ubi
cōsiderādū ē circa qd̃ sit ip̃a falsa signi
ficatio. Nā si sit circa res d̃inas: d̃ziat
caritati d̃ine cui x̃itatē aliq̃s tali men
dacio occultat vel corrūpit: z iō ē mor
tale z grauissimū. S̃it̃ si sit s̃ aliquid
cuius cognitio pertineat ad homis bo
num: puta ad p̃fectōem sc̃ie: z i f̃orma
tionez mox d̃ziat caritati p̃imi. z est
mortale. Qd̃ si sit circa aliqd̃ de q̃ non
refert utz sic vel sic cognoscat: tūc ex
tali mēdacio non d̃anificat p̃im: sic
si q̃s fallat in aligbus p̃ricularib̃ ad
se nō p̃tinētib̃: z tūc nō est p̃ctm mor
tale. z modo pōt d̃ziari caritati rōne fi
nis int̃er: puta si d̃r in iniuriāz dei: qd̃
sp̃ est mortale p̃ctm: aut in nocumētū
p̃imi q̃tum ad p̃sonā. diuitias. ṽl fa
mā. z hoc itez est mortale. Qd̃ si finis
ip̃e nō eēt d̃zi caritati non ē p̃ctm mor

tale: sicut apparet in mēdacio iocoso z
officioso. 3. mō mēdaciū pōt d̃ziari
caritati per acciōis rōne sc̃dali vel cu
iuscūq; d̃ani cōsequētis. z sic erit ēt pec
catū mortale. S̃z qd̃ qdam dicūt q̃ p
fectis viris oē mēdaciū ē peccatū mor
tale irrōnabiliter dicūt. Nulla. n. circū
stantia aggrauat in infinitū nisi que
transfert in aliam sp̃ēm: non aut̃ circū
stantie p̃sone.

Accusar̃ negans x̃itatem in iudicio
q̃nq; peccat mortali: vt s̃. accusat̃. 5.
2. S̃it̃ z testis falsū dicēs: vt. i. testis. 3.
s̃. fi. A. Dic clar̃ q̃ testificās falsum
peccat mortaliter nisi debita delibera
tōe z sollicitudine adhibita putaret se
certū esse de eo quod falsū est sc̃dm
Tho. vt i sum. con. li. p̃. ti. io. q. 4. ad fi.
vbi ēt dicit sc̃dm Ul. q̃ oē mēdaciūz
p̃ter iocosum qd̃ in iudicio d̃r de his q̃
ad iudiciū p̃tinēt est permissiōz z mor
tale. qz subuertit x̃itatē iudicii qd̃ ce
dit in p̃niciē vninerſitatis. B.

Utz maius p̃ctm sit mētiri x̃bo q̃
facto? R. sc̃dm Tho. in q̃libet. Luz ea
dem intentio fallēdi sit i vtroq;: ṽtq;
equalr peccat. Verbū. n. z factum assu
munf vt instm fallēdi. vñ non refert
q̃tum ad p̃ctm utz aliq̃s ṽbo. scripto:
vel nutu ṽt q̃cūq; facto mentiat̃: sic
nec refert q̃tuz ad homicidiū utz q̃s
gladio ṽl securi inficiat. A. Idem i
sum. con. eo. ti. q. 5. B.

Utz sit licitū mētiri p̃p̃ liberatōez
hois q̃cūq; piculo? R. sc̃dm Tho. se
cūda sc̃de. q. iio. Nō. sed licet occultare
x̃itatē prudēter sub aliq̃ dissimlatōe.
vt Aug. dicit in li. s̃ mēdaciū. Et sic ēt
Abrahā fecit: vt h̃r in se. s̃. A. Idē in
sum. con. eo. ti. q. 6. z facit 22. q. 2. ne q̃s. z
eē de vsur. sup̃ eo. Ubi dicit q̃ scriptu
ra sacra p̃hibet p̃ alii ṽita mētiri. B.

Quid de Abrahā z aliis sanctis ve
teris testamēti q̃ vidētur mētiri fuisse
R. sc̃dm Tho. vbi s̃. Sicut Aug. dicit
in sacra scriptura inducūtur aliq̃rum
gesta q̃i exēpla perfecte x̃itatis s̃ q̃b̃
nō ē extimādū eos fuisse mentitos. Si

qua tñ i eoz dicitis appareat q̄ menda
cia videatur: itelligedū est ea figurali
ter: pphetice finitē dca. Abrahā tñ vt
Aug⁹ dicit i. q. Ben. dices Saraz eē suā
sororē: x̄tātē voluit celare: nō mēda
ciū dicē. Soror. m. o. q. filia p̄ris. Ben.
20. Vere soror mea ē filia p̄ris mei: n̄
m̄ris meo. q. 2. sex pte p̄ris ei attinebat
Jacob x̄o mystice dixit se eē Esau p̄ri
mogenit⁹. Isaac: q. 2. v. 3. p̄mogenita illi⁹
de iure ei debebatur. Usus ar̄ ē h^o mō
loq̄ndi p̄ spūz pphetie ad designādum
mysteriū: q. 2. v. 3. minor p̄p̄s. s. gētilium
substitutus erat i locū p̄mogeniti. s. i
locū iudeoz. Quidā x̄o cōmēdant i scri
ptura nō ppter p̄fectā x̄tūtē: sed ppter
q̄dā x̄tutis indolē. z h^o mō Judith lau
dat: nō q. 2. mērita est: holofemi: s. ppter
affectū quē hūit ad salutē ppli. p q̄ vi
culus se exposuit: q̄uis ēt dici possit q̄
x̄ba ei x̄tātē habēt fm mysticū intel
lectū. A. 3. dē i sū. cō. eo. n. q. 7. B.

Utz mēdaciū obstericūz fuerit di
gnū aliq̄ remuneratōe: R. fm Tho. se
cūda scōe. q. 110. Mēdaciū obstericūz
pōt dupl^r cōsiderari. Uno^o q̄tū ad affe
ctū beniuolētie i iudeos z reuerētiā di
uini timoris. z sic debet eis remūeratō
eterna. Ali^o Diero⁹ exponit q̄ d̄s edifi
cauit illis domos spūales. Alio^o pōt cō
siderari q̄tū ad exteriorē actū menda
ciū q̄ qdē nō potuerūt etnā fmūeratio
nē mereri: sed forte aliquā remunera
tōez tpalē cui⁹ merito nō repuḡt d̄for
mitas illi⁹ mēdaciū sicut repuḡbat me
rito remūeratōis eterne. Et sic itelligē
da s̄t x̄ba Breg. cū dicit q̄ benignita
tis eaz merces q̄ eis potuit i etnā vita
tribui p̄missa culpa mēdaciū i terrenā
ē remuneratōem declinata. vñ nō itel
ligit q̄ illo mēdacio mereretur amittē
remuneratōem eternā quā iaz ex p̄ce
denti affectu meruerāt. Lon. p̄e. A.
3. dē i sū. cō. eo. ti. q. 8. B. De his qui
p̄mittūt aliquid z nō faciūt: vide. f. p̄
missio. Et etia si iurauerit. vide s̄. iura
re. s. 9. z iuramētū p̄. s. 6. Itē q̄i quis
mētur de se: vide s̄. iactātia. s. p̄. 2. z:

3. ironia s. p̄. 2. z:

Erator. Mercatores
sive nūmula
rii z cāpsores z hi⁹ multis z ot
uersis d̄ctib⁹ vtūtur siue i emēdo: siue
in recipiēdo pecuniā: in q̄z d̄ctib⁹ faci
le origit eē vsurā. vñ vide. i. vsura. s̄ci
pue v̄ba. 3. z v̄ba 6. z v̄ba. i. societas. p. to.

Ererit. Preciū mere
triciis dicit illi
cise acq̄situm. Et quid debeat
vel possit ide facē: vide s̄. elyna p̄. s. fi.
Item q̄ non licet donare meretrici vi
de s̄. donatio p̄. s. 3.

Erutum. Utrum vnus
z idem actus
possit eē meritorius z demeri
torius: siue bon⁹ z malus. R. s̄ Tho.
scōa scōe. q. 20. Si accipiat vn⁹ act⁹ p
ut ē in genere moris: iposibile ē q̄ sit
bon⁹ z malus bonitate z malitia mora
li. Si tñ sit vn⁹ vnitate nāe z nō vnita
te moris pōt eē bon⁹ z malus. Ambula
tio. n. cōtinua ē vn⁹ act⁹ fm gen⁹ nature.
Potest tamē cōtingē q̄ sint p̄les scōz
gen⁹ moris si mutetur ambulantis vo
luntas. A. i. act⁹ pōt eē p̄ parte meri
torius: z p̄ pte vitiosus fm diuersitatē
intentōis: vt p̄ in sum. con. li. 3. ti. 34.
q. 196. vbi hec notantur. B. q̄ est p̄n
cipiū moralīū actūū. 3. dē p̄e. De gbus
dā opib⁹ meritorius qd z quātū per ea
fiat deo satisfactio. h̄es i. satisfactio.

Etus. Quid sit metus:
R. s̄ Tho. Metus est in
stāt⁹ v̄l futuri piculi cā iusta
mentis trepidatio. ff. eo. li. i.

Sz nungd est mer⁹ q̄ cadit in cōstan
tem viz: R. s̄ Tho. Quadruplex est. p̄ v. 3. me
tus mortis. 2° cruciat⁹ corpis: ex eo. cū
dilecti. 3° mer⁹ stupri. z 4° seruicij. ff.
eo. nec timorē. A. Et ibi addit q̄ idē
est de metu vinculoz: sed sec⁹ de metu
isamie seu veratōis: q̄. s. nō cōphenda
tur sub aliq̄ p̄dictoz. B. z. lasti gde.
s. p̄. 2. z. A. 3. dē q̄ si dederit ne stu
pū patiat vir vel mulier: hoc edictūz
locū b̄t: cū viris bonis iste mer⁹ ma

192
gis q̄ mort' eē debeat. **B.** *Lō. Tho.*
z *Al.* addēdo q̄ nō differt vtz p̄dicta
q̄tuor fiant siue in persona nra siue li
beroz. **A.** *Hoc* hētur in dicta. listi. i
fi. **B.** siue vrozis. De p̄dictis q̄tuor
sūt x̄sus. Excusari nictus hos posse: pu
ta qz nescis. *Stupr.* iue stat' x̄beris
atqz necis. **A.** Idem in sum. cō. li. 4.
ti. xi. q. 3. **B.** Quō vis v̄l met' impe
diant infimoniū: hēs s. impedimētuz
io. S3 vtz met' excuset a participatio
ne excōicati: hēs sup. excōicatio s. s. p.
De mā etiā metus hēs. i. vis.

Illicita. Utz sit p̄ctm: **R.**
fm *Al.* Illicita s3
se nō est illicita: sed abusus.

Qui l3 multiplex possit fieri: tñ in trib'
p̄cipue cōsistit. p̄ v3 i cōcussione inocen
tiū. 2. in exactōe imoderati salarii. 3. in
exercitio imoderato vel indebito: pu
ta si fiat ad ostētatōem viriū cū nocu
mēto aliquoz: sicut sūt toz neamēta si
ue pugna singularis iter socios hasta
rum laceaz z b'. Sūt tñ quedā exerci
tia eis licita: vt que nulli sūt nocua: si
cut cursitatōes equoz z versatōes: ars
p̄cutiendi z defendēdi: z p̄ciendi tela
z b' modi. vñ z *Dauid* p̄cepit vt doce
rent filios isrl' arcū. i. artē sagittādū. 2.
Reg. p. **A.** Ibi hoc nō videt hēri sa
tis. Tamē puto qz exercitiū q̄ discitur
ars bellandi sit licitū secl'arib': dū tñ
fiat recta intētiōe z sū p̄iculo: cū tōz
nea. c. p̄. z ad hic posita facit. c. noli. z. c.
quid culpaf. z. c. militare. 23. q. i. **B.**

Infirabilis persōa

Infirabiles persōne s3 ho
sti. sūt. *Lecus.* pauper. pupillus. vidua.
z huiusmodi.

Missā. An quotidie debeat
celebrari missa? **R.**
scdm *Tho.* in 4. dī. 13. Dicen
dū qz fm *Inno.* quinqz de causis opz
q̄tidie celebrari. p̄ma qz opz s3 medi
cinā paratā eē cōtra q̄tidiana peccata.
scdā vt lignū vite sit sp̄ in medio para
disi. tertia vt nobis sp̄ x̄ps vniat sacra

mentalif: z nos ei sp̄ualif. q̄rta vt apud
nos sit iugis memoria passionis. gnta
vt x̄o agno loco typici q̄tidie vtamur
quem indei ad vesp̄rā ouertēdi esuri
ent: fm illud ps. *A.* s3s. **B.** Lōuer
tant' ad vesp̄rā z famem patient'. zc.
A. Idē in sū. con. li. 3. ti. 24. q. 128. **B.**

Utrum missa debeat solū dici i die.
R. fm *Tho.* vbi sup. Lōuer loquendo
qz missa dici in die z nō in nocte. qz hoc
facim ad tps gfe p̄tinet qd p̄ diē signi
ficat. fm illud apli *Ro. 13.* Nox p̄cessit
dies aut' appropinquauit. Dies aut' iu
dicatur non solum ab ortu solis: sed ex
q̄ incipiunt oziri solis signa manifesta
p̄ aliquā aeris illustratōem. In duab'
aut' noctib' missa decantat' p̄p̄ p̄uile
giū illarum noctium. sū nocte natiui
tatis qñ x̄ps nat' ē. z i nocte resurrectō
nis i p̄mitiua eccl'ia: vt p̄ ex orōne. De
us q̄ hanc sacratissimā noctē: q̄uis h'
nō sp̄ oporteat obseruari. Et addit hic
Buil. Credo qz qui sciēter celebrat aū
diē cū sit cōtra cōsuetudinē gnālē eccl'ie:
mortalit' peccat: nisi sup hoc p̄ ep̄m dī
sp̄ntes in casu si aliquis infirmaretur
ad mortē z non possit aliter haberi eu
charistia. **A.** Idē in sum. con. eo. ti. q.
129. Glo. etiam in. c. si. ex de p̄uile. li. 6.
dicit qz ep̄i itinerantes possūt celebra
re ante cōsuetam horā diēi vel facē
celebrari ex nccitate itineris. **B.**

Qua hora debeat missa celebrari?
R. fm *Tho.* vbi sup. Solēnis missē ce
lebratio tribus horis instituta est fie
ri. sū tertia diebus festiuis. de conse.
disi. nocte. In sexta diebus p̄festis. In
nona diebus ieiuniorum. de conse. disi.
i. solent. Nam in missa recolitur moza
x̄pi: qui qdem hora tertia crucifixus ē
linguis indeoz. hora sexta manib' mi
lituz: hora nona expirauit. Sed quan
do fiunt ordines potest missa cātari s3
canones etiā p' nonā. **A.** facit de con
se. disi. s. in ieiuniis. **B.** Vel etiā vi
cendū qz vt diligētior fiat preparatio
missa differt quantū differrī pōt ante
prandiu: ut iō qñ non est dies ieiunij

celebrat inf tertiā z fertā i q̄ hora cōit
comedif. Sed in dieb' ieiunij in nona.
Priuate aut missē dici p̄t a mane vsq̄
ad tertiā v' etiā vsq̄ ad nonā in dieb'
ieiunioꝝ. de ofe. dis. i. necesse. **A.** Idē
in sum. con. i. de a. q. 129. Et qd̄ h' dicit a
x̄tu. vel ē. v' meli'. cū iurib' p̄allegat
nihil videat dici de hora sexta. Puto
ē in talibus seruādā fore cōsuetudinē
non inhibita vel que nō sit d̄ honesta
tē seu diuinā reuerētiā: ar. dis. 4. erit. z
dis. 12. ille aut. **B.**

Quid de illis q̄ nondū dictis matu
tinis celebrāt? **R.** fm̄ Huil. mortaliter
peccant. cū hoc sit d̄ gnālez z approba
tam cōsuetudinē. Idē Hosti. Qui aut ce
lebrat atreq̄ dicat p̄mā nō peccat mor
talit: nisi sit d̄ p̄ceptū vel statutū. **A.**
siue cōsuetudinē loci fm̄ eūdē Huil. vt
in sū. con. eo. ti. q. 130. vbi z addidit. Qui
aut p̄ negligētiā p̄termiffa p̄ma dicit
tertiā credo q̄ sufficit q̄ caure supple
at quod dimissū est: z agat penitētiā
de negligētiā. **B.**

Ubi debeat missa celebrari? **R.** fm̄
Ray. In ecclia cōsecrata si fieri pōt: vel
salte in altari cōsecrato. v' si nō sit alta
re cōsecratū habeat salte altare p̄uulū
de quo dictū est q̄ altare. s. p̄. Et pōt ē
celebrari sub diuo. **A.** i. sub aere fm̄
glo. in c. cōcedim'. de ofe. dis. i. **B.** vel
in tētoꝝis. vel etiā in loco exercitus ho
nesti: vū tñ habeat altare: vt dictū est
z cetera nccia: de ofe. dis. i. c. p̄. circa fi. z
c. concedimus. z. c. missaz. Nō tñ intel
ligendū q̄ liceat celebrari in mari vel
fluminib': ne nutante naui fiat sāgui
nis effusio vel sacri cōmotio. Introitus
tñ missē pōt ibi dici. hec s̄ Huil. Et ē
attēdēdum ē q̄ p̄dicta fiant de p̄missi
one ep̄i: vt in c. missaz. z sine p̄iudicio
parochialis sacerdotis: vt notatū est q̄
altare. s. p̄. **A.** Idem in sum. con. eo.
ti. q. 131. **B.**

Utz vno solo p̄ite vel sine lumine
possit missa celebrari? **R.** fm̄ Hosti.
Quāuis fm̄ illud qd̄ hētur de ofe. dis. i.
hic q̄q̄. duo debeant ēē p̄sentes qui sa

cerdoti n̄deant. tñ vn' sufficit. ar. ex
d̄ x̄bo. sig. quesit. p̄ r̄iso. Mulier aut
p̄s bytero in missa ministrare non pōt:
imo nec pallas nec vestes cōtingē: vt s̄.
femina. s. 2. Sine lumine x̄o nō licet
celebrare: ex d̄ cele. mis. c. vlt. **A.** Idē
in sum. con. eo. ti. q. 133. z se. **B.**

Utz sit melior missa boni sacerdo
tis q̄ mali? **R.** fm̄ Tho. in 4. d̄is. 13. De
missa possum' loqui dupl'. Aut q̄tum
ad id qd̄ est eēntiale in ea. s. corp' x̄pi. z
sic a q̄cūq̄ dicatur equat' bona ē: vel
q̄tum ad id qd̄ est ānerū sacro z q̄i se
cūdariū: sic missa boni sacerdotis me
lior est. qz non solū h̄z efficacīā ex opa
to: sed ē ex deuotōe celebrātis. z ideo
ceteris parib' meli' est audire missam
boni sacerdotis. Idē Pe. z etiā Al. ad
dens: q̄ iō of ceteris parib': qz obediē
tia posset cogē audire missaz mali z sic
ēē meli'. qz obediētia melior ē q̄ uicti
ma. **A.** Idē in sū. con. eo. ti. q. 134. **B.**
Qd̄ si malus sit p̄p̄s sacerdos: an de
beat ei' missa audiri hēs s̄. c̄icus. 3. s̄.
2. **A.** Et ibi lati' in additōe. **B.** Et
an ab eo sacra recipienda sint hēs. i. or
dinatus p̄. s. 3. **B.**

Quid si sacerdos celebrās infra ca
nonē recolit se cōmississe aliqd̄ morta
le? **R.** fm̄ Ray. Credo tutiorē ēē viam
vt peniteat z doleat q̄ ita tarde peni
tet z pponat cōfiteri q̄ cito habuerit
opportunitatē z sic cōficiat z sumat.
Idem Tho. Pe. z Al. **A.** Idē in sū.
con. li. 3. ti. 30. q. 10. Idē putarem etiam
si ante canonē qm̄ non posset sacerdos
cōfiteri absq̄ mā scādali seu suspitōis
p̄pter eandē rōem. videlz qz in p̄nia
d̄z cauēri scādaloꝝa p̄cti reuelatio: ex
de pe. z re. c. officii. **B.**

Utz liceat oio sacerdoti a celebra
tione abstinē? **R.** s̄ Tho. in 4. d̄is. 13. Lz
quidā dixerit q̄ qui dimittūt celebra
tōem nō peccant nisi p̄p̄s hēant v' ex
obediētia teneant. tñ qz vt Breg. dicit
cū crescūt dona ēr rōnes crescūt dono
rum. iō cum sacerde sit data p̄tās nō
bilissima re' negligentie erit nisi illa

172
vtaſ ad honorē dī z ad ſalutē ſuā z ali
oz viuoz z mortuoz. ſim illud. i. Petri
4. vnuſqſq; ſicut accepit grām i alter
utrū illā adminiſtrātes zc. Niſi forte
ex familiari ſtinctu ſpūs ſancti dimit
teret. Uti z ſacerdotib; pceptū ē. Hoc
facite in meā cōmemoratōem. Idem
Tho. in 3. parte. q. 82. z addit q; celebra
re tenet ſaltē in pcpuis feſtiuitatib;
z maxime etiā in illis dieb; in qbus ſi
deles cōicare cōſueuerūt. A. Idē i ſū.
con. li. 3. tit. 24. q. 125. B.

Utz liceat vni ples miſſas celebra
re in die? R. ſim Ray. Nō licet. Nam z
valde ſelix eſt q vnā digne celebrat:
ēz de cele. miſ. te referēte. z c. conſului
ſti. z de oſe. di. i. ſufficit. Excipiūt ſi
caſus. Un; in die natiuitatis dñi in quo
pōt cantare tres. Alius ſi neceſſe fuerit
vnā miſſam dicē de diez aliā p defun
ctis: nec diſtinguo ſiue dñi ſiue pñs
ſiue non. A. qz in dicto. c. ſufficit. v b
hoc diei nō diſtinguit. B. niſi ſit cō
tra cōſuetudinē loci approbatā vel cō
ſtitutōez. Tert; eſt ppter neceſſitatē pe
grinoz cōmeantū z infirmoz: z forte
ppter neceſſitatē nuptiaz. A. Ubi ſpūs
laberet: vt in ſum. con. eo. ti. q. 126. vbi
hec notatur. B. Et ppter aliq; predi
ctoꝝ non celebrat vltra duas. nec i pzi
ma ſumat pſuſionē: vt ſ. eucharistia.
3. ſ. i. Lon. Hoſti. z addit caſus. ſ. qñ p
pter raritatē clericoz vel paupratem
eccliarū due ecclie cōmendāt vni. A.
Idē in dicta. q. 126. z in dicto. c. ſufficit.
ſubdiſ. Qui hō p pecuniis aut adula
tionib; ſclariū vna die pſumūt ples. fa
cē miſſas n̄ eſtimo euadē dñatōez. B.

Utz debeat celebrari p paruulis d
functis? R. ſim Tho. in 4. di. 13. Pro p
uulis baptizatis miſſarū ſolēnia cele
brātū nō qz eis pſint ad remiſſionē
alicui; culpe. vel ad augmētū glie: ſed
ppter alias rōneſ: tū ppter ſolarium
viuoz: tum ad ofidendū paruulos ad
vinitatē corporis myſtici pūnere. dum
idez modus eregaz ſeruaf in ipſis z in
aliis. tū ad cōmēdandū redēptōis my

ſteriū: qd in hoc ſacto cōmemorat p
quod paruuli ſine ppo merito ſalutēz
eternā conſequūtū. A. Idem in ſū.
con. eo. ti. q. 127. B.

Quid ſi omittat aliqd de his q ad
ritū celebratōis pūnēt? R. ſim Tho. z
Al. z oēs theologos. Quilibet omittēs
aliquid tale: puta ſpūs dñi. altare. ve
ſtes z h; modi: nihilomin; cōſecrat ſi ē
ordinat; z aſſit intērio z debita mīa et
forma: ſed grauiffime peccat ſi ſciēter
hoc faciat. A. Idem in ſum. con. eo. ti.
q. 135. B.

Utz hymn; angelicus. ſ. gloria i ex
cellſis deo. vel credo. debeat decantari
qñ miſſa de brā xgine z de ſpū ſancto
vel de cruce celebrat in pfeſtis dieb;
R. ſim Ray. Non dñz: ppa pſatio de
cantetur: ex d cele. miſ. cōſiliū. S; hinc
iuri i multis locis ppter dñā cōſuetudinē
derogatū eſt maxime in ſabbato: qā
qdāmodo dies ſolēnis ē deputat; bea
te xgini. A. Hoc vltimū dictum fuit
glo. Ray. Hoſti. q; qd dicit. In talib; de
uotā cōſuetudinē nō reprobam;: vt in
ſū con. eo. ti. q. 126. ad ſi. B.

Utz quilibet teneat audire miſſas
R. ſim Hoſti. Die dñico glibet teneat
ex pcepto audire miſſam z totā: ita q
accipiat bñdictōem ſacerdotis: vt de
oſe. di. i. miſſas. z c. ſe. z c. oēs fideles. ni
ſi excuſent magna neceſſitate: vt nōtur
in dicto. c. miſſas. A. In glo. que ibi lo
quit tam de pcepto q; de cōſuetudine.
B. Qui aut die ſolēni p̄remiſſo ecclie
ſie ouentu ad ſpectacula vadit d; excō
municari. de oſe. di. i. qui die. Et nō q
dieb; dñicis z feſtiuis irrogandum
ē ſi parochian; alteri; ibi ſit q cōtēpro
ppo ſacerdote audire ibi velit. z ſi inē
tus fuerit ſtat; ab ecclia eiciatur: ex
de poth. c. 2. A. Et ibi nō glo. q; h; nō
obtinēt qñ nō ſit ex cōemptu ſed ex iu
ſta cā. Et idez qd in b; ſ. notat in ſum.
cō. eo. ti. q. 130. B.

Utz ppter miſſā peculiare vt de aliq
ſancto: vel aliā debeat q; dimitte qñ
audiat miſſas ppa; illi; dici. A. miſſa

peculiarj id ē qđ missa spāl' de aliq scō
 hz Ray. z i sū. c. ii. q. 126. z iō. p alia mis
 sa p̄telligi d̄ trinitate vlt p̄ defuncti: vlt
 sibi: vt i. c. 2. ex d̄ cele. mis. B. R. hz
 Buil. Si dies hēt p̄p̄uā missam quam
 z quis al' audire tenet nō d̄z dimitti p̄
 p̄ter aliā: ex de cele. mis. c. 2. S; q̄ qdaz
 laicoz oī die volūt missā de trinitate z
 de scō Michaelē: z hī: nō debēt hō fa
 cere nisi suis dieb': vt in p̄allegato. c.
 A. 12. Et ibi p̄z q̄ tā p̄ viuīs q̄ p̄ mor
 tuis vtilioz missa q̄ possit dici est mis
 sa de die. z q̄ etiā in dieb' p̄fectis p̄p̄
 missas peculiāres seu votiuas vel etiā
 mortuoz nō d̄z derogari misse de die.
 vñ z de laicis p̄fatas missas regrētib'
 ibi d̄r. Si voluerit vt sibi misse canten
 tur de eodē die missas audiant p̄ salu
 te viuoz z ēt mortuoz. Bene tñ puto
 q̄ dicte misse votiuē z p̄ defunctis pos
 sint dici i dieb' p̄fectis si nō derogat ex
 h' misse de die: vt in dicto. c. 2. Existio
 aut aliq̄s circa p̄dicta ex cōsuetudine ex
 cusari qñ vrgētur rōabili necessitate: z nō
 al' vt in. c. si. ex de cōsue. B. De oblati
 onib' q̄ ad missā fiūt hēs. i. oblatio. Et
 ibi ēt. S. si hī cōfessor possit recipe pecu
 niā p̄ missis quas in p̄nā iniūxit. Et
 ta alia circa mām misse p̄t colligi sup̄
 eucharistia z p̄ torū. z facit etiā. i. sus
 fragiū. A. Aduertēdū q̄ etiā sacerdos
 cū dicit missaz d̄z stare capite discoop
 to: vt i. c. nullus. de consecra. dis. i. vbi
 dicitur. Nullus eps aut p̄b̄z seu diaco
 nus ad celebrāda missaz solennia p̄su
 mat cū baculo intrare aut velato capi
 te altari dei assistere: qñ z apls p̄hibz
 viros velato capite in ecclia orare. Et
 si temē p̄sumpserit cōione p̄uef. Itēz
 q̄ ad euāgelij d̄z stari deuote z non se
 derendo: vt in. c. aplica. ea. di. vbi d̄r. Apli
 ca auctoritate mādam': dū sancta euā
 gelia in ecclia legunt: vt sacerdotes z
 ceteri oēs nō sedentes s; venēabiliter
 curui z in cōspectu euāgelij stātes do
 minica xba intēre audiāt z fidelit' ado
 rent. i. venerētur fm glo. B.

Ollicies dupl' d̄r. Uno
 ē spēs luxurie

z peccati d̄nām. de quo s. luxuria. S. p̄. i
 fi. Alio mō. put est d̄nium vitio p̄tina
 cie z x̄tuti p̄seuerācie. de qb' trib' qđ
 sint. Tho. scda scde. q. 138. māifestat sic
 Sicut Iſidor' dicit in li. 7. etymol. Per
 tinax d̄r q̄ ē iprudēter tenens qđ ad oia
 tenax. Et h' etiā d̄r p̄tinax eo q̄ i p̄posi
 to suo ad victoriā p̄seuerat. Et tales
 p̄bs 7. et hī. vocat fortis snie z p̄p̄ sen
 tentie: qz. s. d̄urant in p̄p̄a snia plus q̄
 o3. Collis aut min' q̄ o3 q̄ a bono de
 facili recedit: z nō p̄seuerat. p̄pter aliq̄
 difficilia z p̄pter tristitias aliq̄s causa
 tas ex defectu d̄lectatōis: vt dicit p̄bs
 Perseuerās aut tenet se in p̄p̄a snia
 fm q̄ o3. Unde p̄z q̄ p̄seuerās laudat
 sicut in medio existens. p̄tinax aut vi
 tuperat hz excessū. mol' at hz d̄scm. B.

Onachus. Utruz mo
 nach' pos

sit fieri canonicus sc̄laris? R.
 fm Hosti. Licz qdam dixerint q̄ sic. dī
 cēdū tñ cū Jo. q. nō. qz nō est arādū cū
 boue z asino. Nec boies diuerse p̄fessi
 onis debēt sic ēē sicut ex de elec. cū cām
 que inter p̄s b̄zū. A. Idem in sum. cō.
 li. p̄. 11. 7. q. 4. 4. B.

Utr' possit fieri canonicus regularis
 R. fm Tho. scda scde. q. 139. Utraz re
 ligio. s. monachoz z canonicoz regula
 riū ordinat ad opa vite cōtemplatiue
 int q̄ p̄cipue sunt ea q̄ agunt i d̄inis mī
 nisteriis ad q̄ ordinat directe ordo ca
 nonicoz regulariū qbus p̄ se opetit q̄
 sint clerici religiosi. Sed religioni mo
 nachoz non p̄ se opetit q̄ sint clerici
 vt hētur. i. c. q. i. alia cā. Et iō q̄uis ordo
 monachoz sit artiozis obseruantie: tñ
 si monachi cēnt laici licēt eis transire
 ad ordinē canonicoz regulariū. nō aut
 eo: vt. i. c. q. 3. mandam'. S; si monachi
 sint c̄lici sacris misteriis obsequentes
 habēt id qđ est canonicoz regulariū
 z cū maiori artitudine: z iō licituz erit
 transire de ordine canonicoz regulariū
 ad ordinē monachoz petita tñ licētia
 sup̄ioris: z nō eo: i. c. q. 3. statum'. B.

Utr' liceat mōacho hīc locū i d̄fīs

monasteriis? R. Nullo mō licet: extra
de relig. do. c. fi.

Utrū mōacho possit amitti regimē
ecclie secularis? R. fm hosti. Dic cuz
Aug. Ber. z Hof. A. licz alu alr dire
runt: vt pz in sum. con. li. 3. ti. 29. q. 2. vbi
hec notant. B. q. monachus pōt ab
epō p̄fici in ecclia sc̄ari cū cōsensu ab
batis. ss. dis. c. p̄. 2. i. 16. q. i. sic vine. z. c. se.
Et intelligas dictū de ecclis q ad mo
nachos pleno iure nō pertinet: in qbus
sine auctoritate epī non possūt mona
cho curā cōmittere nec monachū, nra
re iunto epō. Et sic intellige. 16. q. i. p. to.
et de capel. mō. c. p̄. S. voluntate epī
hoc fieri pōt. Qd si ep̄s velit z abbas
non hēt s. abbas. S. p̄t. In ecclis autē
que ad mōachos p̄tinēt mero iure suf
ficit sola auctoritas abbas z cōuentus
16. q. 2. visis. vel etiā solius abbatī si ad
ipm pertinet ecclie p̄uissio.

S. vtrū monach? vt dictū est ecclie
p̄fect? possit eē sine socio mōacho. Ho
sti. tenet q sic. Inno. q. nō. Uterqz hēt
motuū: et de sta. mō. q. dei timorē. iō
dicēdū videf sicut in dō. c. of de cano
nico regulari q d. hē sociū si cōmode
pōt fieri. z hoc melius z tutius ē. Si tō
cōmode non pōt: tene qd hosti. dicit.

A. Idē claudit An. de bu. i. dō. c. q. dei
timorē: vbi plene tractat d hac mā. B.
Utrū h' mōi monachus q fact? ē re
ctor alicui ecclie sc̄ari teneat ad sta
tura sui ordinis? R. fm hosti. Si talis
ecclia pleno iure ptinet ad monachos
p̄far? monach? in ea remanet subiect?
abbati: z seruabit oīa sicut p̄us. p̄ter
tria. s. ieiuniū silētiū z vigiliā q cōmo
de seruari nō p̄nt in ecclia sc̄ari: ar.
43. dis. sit rector. z. 16. q. i. nemo pōt. Si
hō ecclia nō ptinet ad monachos: sed
ad epōs: tunc mōach? instituitur a trib?
substantialib? nō absoluit simplr nam
z cōtinētiā seruare tenet. Ab obediētia
abbatis absoluit qdē impio epī subū
cū q decetero erit abbas suus. T̄palia
dispēfabit rōe omisse administratiōis
Et si hēt sociū monachū nō excusatur

ab esu carnū: et d. sta. mō. q. dei timo
rē. nisi sit infirm? de ofe. di. s. carnē. vel
nisi imperante epō q abbas suus ē. Si
aut sociū nō hēt pōt se his cū quibus
vuit cōformare. 41. di. q. 98. et de sta.
mō. recolentes. S. p̄. In oī tñ cāu hitum
deferre d. nec pōt temerarie dimitte:
alr eēt excoīcat? vt s. excoīcatio p̄. S. 3.
h. i. 3. Qd si fiat ep̄s ad qd teneat vide
i. religio p̄. S. 16. q. incipit. vtrū religiof?
factus ep̄s. z. S. se. A. Idē quod i hoc
S. notat in sum. con. eo. ti. q. 3. Dñs etiā
Anto. de bu. in dicto. c. q. dei timorem.
dicit q monachus fact? curat? absolui
tur ab officio monachali. qz d. se cōfor
mare officio cōicōz seculariū. 41. di. q. 98
quis. B.

Utrū ex cōtractu monachi obliget
abbas vel monasteriū? R. fm Inno.
Si monacho cōmissa ē administratio
abbas z cōuentus tātū obligāt qz
administratio se extendit. Si hō nō hz
administratiōem obligat monach? s.
non tenet soluere: qz nō hēt vnde: et
de solu. Odoardus. A. Lō. hosti. vt i
sum. con. eo. ti. q. 26. B.

S. quid de obligatiōib? siue p̄missi
onibus ab aliquo factis monacho vel
abbati: nūquid acgrunt monasterio?
R. fm Inno. z hosti. Ex cōtractib? init?
cū mōacho v' abbate obligat qz mōa
sterio: qz pōt mōach? monasterio actō
nē acgrē: nō tñ p̄t obligare mōasteriū:
ar. i. Insti. de auc. ty. i. p̄n? Uñ q̄uis ab
bas siue mōasteriū possit agē nō tñ te
netur rīdere nisi de eo qd ad ipm p̄
tinet. Et l. oīs cōtract? phibit? sit mōa
sterio nisi iperāte abbate: vt. 12. q. i. nō
dicatis. z. 16. q. i. sūt nōnulli. z. c. d. p̄itū
h' intelligit in p̄p̄riū mōasteriū obligare
tur. S. obligatio alci? ad mōasteriū p̄t
p monachū acgrī. Silt z possessio etiā
p monachū fugitiuū. ff. de acq. pos. li. i.
A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 28. B.

Quid d reb? ablatis monacho? R.
fm Inno. z hosti. Si res erāt mōaste
rii vel ēt alteri? z monasteriū ad resti
tutiōem tenebat: tunc ager mōasteriū

Si hō non erāt ei: nec de eis tenebat
mōasteriū: tūc ager ille qui dñs est re
rū: ita tñ q si tales res erant depōsite
apud mōachū: z abbas videt eas sub
trahī: z facile eēt abbati eas liberare
satis credit Inno. q abbas teneat de
positi in solidum p pē doli. S; si nō vi
dit: nec phibere potuit nō teneat etiā si
monach⁹ eas abstulisset. qz non ē obli
gat⁹ ex ei⁹ maleficio: vt i se. §. dicit. 2.
Idē in sum. con. eo. ti. q. 29. vbi ē addit⁹
hosti. tñ de pōri casu dicit q l; abbas
vidēdo res auferri: z nō phibendo pec
cer: nō tñ credit q ppter h⁹ ipē vt mō
nasteriū obliget ex q fuerūt tñ penes
personā monachi: z non penes mōaste
riū cōmodate: ex de depo. c. i. B.

Quid de maleficio omissio p mona
chū: vel abbate? B; Inno. z hosti.
Nō teneat mōasteriū. qz delictū p sōe
nō d; redū dare i dñū ecclie: ex de re.
iur. delictū. li. 6. nisi qd ad mōaste
riū puenisset: z in ei⁹ vtilitatē x̄suz fu
isset: ar. 10. q. 2. hoc ius. A. Idē in sum.
cō. eo. ti. q. 27. B. De ingressu mona
sterii hēs. i. religio 2. z 3. Itē. i. nouiti.
z. i. votū 4. Itē de monachis qd ad
obediētia. i. obediētia 4. Itē qd ad
religionē. i. religio. p totū. De monacho
apostata. sup apostasia 5.

Onialis. In monaste
riis monialiū
nō mēdicantiū nō debēt reci
pi nisi que possūt de puētib⁹ monaste
rii absq penuria sustētari. Aliter nulla
eēt receptio: ex de sta. regu. periculoso
libro. 6.

Oēs moniales debēt manere sub p
petua monasterii clausura. nisi p tali
z tanto morbo q nō possent cum aliis
absq graui periculo siue scandalo mo
rari: ex de sta. regu. periculoso. li. 6.

Quā abbatissa vlt pōrissa d; alicui tē
porali dño occasione alicui⁹ feudi facē
homagiū vlt pōtare fidelitatis iuramē
tū: nisi possit facē apud hōm q p. pcur
atorē pōter: pōt exire cū honesta z de
cēti societate: z pōtito iuramēto cūestri

gio d; reuertita q in fraudē residen
tie nihil fiat: vt in pdicto. c. periculoso.
de statu regu. li. 6.

Dñi tpaes nō debēt abbatissas pō
rissas z alias moniales habētes officia
monasterioz pmittere litigare corā eis:
ne oporteat illas euagare p statuēdis
pcuratorib⁹. A. In tex. allegato nō
sic dī. sed q ipi dñi pmittant eas p p
curatorē in suis curiis litigare: z nō co
gant eas q per se litigent. ne p ostitue
dis pcuratorib⁹: vel aliis huiusmodi
eas oporteat euagari. cū sit iuri dñum
q mulieres pferit religiose per seip
sas litigare cogātur. B. Et si ipi dñi
dīfecerit per suos ordinarios opellant
A. scēfura ecclastica: vt in tex. qui se
quitur. B. vt in dco. c. periculoso.

Inuigil epī z aliis p̄latis q nego
cia: z cās monialiū. A. sc̄. quas monia
les ipē hñt agē corā ipis vlt i curiis eo
rū: vt in dicto. c. periculoso. B. faciant
corā ipis fieri z tractari p pcuratores
eaz siue sint homagiū vlt fidelitatis iu
ramēta: vel quicquid aliud: vt in dco
c. periculoso.

P̄lati tenētur ex p̄cepto in oib⁹
monasteriis monialiū etiā exemptis
puidere de clausura expēsis monaste
rii: vel de elynis fidelitatis. Idē p̄cipit ab
batib⁹ z aliis inferiorib⁹ p̄latis quo ad
monasteria sibi subiecta: vt in dicto. c.
periculoso. Itē eaz monasteria etiam
exempta visitari debēt s. exēpt⁹. §. fi.
Itē nulli inhoneste nec ēt honeste pso
ne d; patē accessus vlt ingressus ad mo
niales: nisi ex rōnabili z manifesta cā:
z de illi⁹ ad quē p̄tinet licētia spāl: vt
in dicto. c. A. §. periculoso. B. De ele
ctōe que fieri h; p moniales hēs s. ele
ctio p. §. vlt. Ad m̄z monialiū pōt p̄ti
nere qd possit sup eas abbatissa: vide
s. abbatissa. Itē quid phibeat monia
lib⁹ z ceteris feminis s. femina.

Ortuus. De his q ipe
diunt sepultu
ram mortui: vel funeri vel
moriēti iuriat. vide. i. scēfura p. §. fi.

195
Utrum liceat spoliare mortuos? R. Nō licet: imo tales sūt leges guissime puniunt. ff. de sepul. vi. l. 3. §. aduersus eos. Nā p hō 4.º ethicor. spoliatores mortuorū laironib⁹ anumerat. Si mortuus suscitaretur q̄ sacramēta essēt ab eo iteranda. vide. i. sacm. §. 5. De materia mortuorū habes. i. re suscitatus. 2. i. suffragium.

Alier. Qd mulieres siue femine multa nō possūt facē nec etiā extra eas fieri: hēs sup̄ femina. Et d̄ mōialib⁹ q̄. monialis. 2. d̄ mulier ornatu. Lornat⁹.

Altitudo. Quid fiet cū peccat multitudo: vide sup̄a eore etio p̄. §. finali.

Anus. Triplex ē genus munerū. Unū ē re go sup̄ illud Isai. 33. Qui excutit manus suas ab oī munere dicit. Qd aut ē mun⁹ a manu: aut ab obsequio: aut a lingua. Mun⁹ a manu ē pecunia. Et noīe pecunie itelligit oīs res tpalis siue mobilis siue imobilis. q. 3. per totū. Munus ab obsequio ē seruit⁹ ide bite ipēsa. Mun⁹ a lingua ē fauor. i. q. 1. sūt nōnulli. De 2.º plen⁹ hētur. i. sumonia p̄. §. 14.º qui incipit. Utrum munus ab obsequio.

Utrū liceat p̄ munera ad fidē trahē infideles? R. fm Ray. Infideles ad fidē trahi possūt p̄missionib⁹ 2. munere bus: ar. 23. q. 4. d̄ hō. 2. q. 7. q̄ aut. dis. 45. §. sincera. 2. et p̄ grauiorē exactōez pensionū in p̄ncipio locatōis. Nā post ea nō licet. 23. q. 6. ita hō. S; addit h̄ Sūl. q̄ nō iō. dāda sunt munera. s. p̄p̄ fidē recipiēdā ex pacto: sed si vellēt baptizari nisi timent paup̄tatē int xpianos possunt eis dari vlt p̄mitti. Itē: posset xpian⁹ infideli dare nō p̄pter fidē recipiēdā: sed p̄pter beniuolētiā captah dam: vt sic facilius eū ouertē posset. 2. b.º modi. Ad h.º facit s̄ inde 3.º §. p̄.

Utrū aut liceat p̄ mūera attrahē ad religionē. vide sup̄. religio.º §. 2.º A.

Et vtz iudici liceat recipe mūera a p̄nb⁹. vide sup̄. iudex p̄. §. 4.º B.

Utile. Utrū liceat ali quē mutilare: hēs s̄. homicidiū p̄. §. fi. Sitr an liceat mutilare seipm hēs sup̄. homicidiū §. §. fi. Et de mutilatis siue a se sū ab alio: vide. i. vitiat⁹ corpe. §. 2.º

Utuum. dicitur quia de meo fit tuū. A. 2. obligaris ad reddēdū tantū dem i genē suo. 2. consistit i his q̄ dantur ad numez pōdus vel mēsurā: vt. l. 2. ff. si cer. pe. B. Et d̄ dari mutuū nihil inde sperādo vltra sortē at̄r eēt vsura vñ vide mtra circa b.º. i. vsura p̄ totum

Aufragus. Quic qd ex

naufragio accipit: siue de ipa nauī: siue de mari: siue de littoze restituēdum est. ff. co. l. si q̄s ex nauigio. Alter nulla cōsuetudie statuto vel p̄cepto excusatur quis. q̄ fur tū cōmittitur. ff. de acq. re. do. l. qua ratione. in fi. L. de furt. l. meū. Quin etiā fm leges si petas infra annū cōdenabis ad restituēdū q̄druplū: s; p̄ anū i sumplum: vt in p̄dicta. l. meū. 2. ff. eo. l. i. Se cūdū etiā canones si is qui accepit res naufragorū etiā eēt ep̄s vel p̄latus aut cleric⁹ d̄ deponi. ex de accu. cū dilecti. p̄. Laic⁹ hō nisi satisfecerit d̄ excōicari imo excōicat⁹ ē: ex de rap. excōicatiōi. A. Et ibi p̄ q̄ hec excōicatio ap̄rehēdit etiā c̄licos. cū tex. indistincte loquat. B. Hoc intelligas nisi sint talia nauīgia q̄ piraticā tyrāndem exercent. vel sint inimica nōi xpiano vel p̄ncipi. L. de fur. i. auē. nauigia. A. Et ibi p̄ q̄ p̄dantes naufragos seu vsurpātes de p̄dita ex naufragio debent oīuz bonorū publicatōe mulctari. Et oīa etiā p̄dicta notantur in sum. con. l. i. 2.º titu. §. 1. q. 27. B.

Quid si oīi terrarū cōponāt cū nauis aliq̄ ab eis recepto. p̄ eo q̄ securant eos q̄ si naufragantur nihil accipient vel accipi p̄mittēt ab eis? R. fm Sūl.

Lū al' deberet h' g'ris facē nō licet ali
qd ista de cā recipere ab eis. **A**. Et ac
ceptū d'z f'itui: cū naute p'fionē hui'
mōi nō cōstituerit fimp'lr z absolute spō
tanei: s'z ne deteriora fustinerēt s'z eū.
Sunt z i sū. cō. eo. ti. q. 28. vbi ē p'z q' id
q'ō seg'ur nō v'f dictū. **B**. Nisi
ficut i g'busdā loc' cōstituit q' g'cūq' ac
cipit aliqd de ipō mari debeat ide cer
tā moderatā portōez h'fe. **H**i. n. statu
tū fit i fauorē naufragoz ad hoc q' ho
mines magis studeāt p'quirē res ipas
z p'mient de labore suo. **A**. Tale sta
tutū seu cōfuetudo v'f oīo nil valē: cum
penit' tollat p' auct. nauigia. **L**. de furti.
z. c. ex cōicatioi. e'x de rap. **U**n z s. in p'n:
bñ d'f q' i h' cāu nulla cōfuetudie statu
to: v'f p'cepto q's excusat. **B**.

Negligentia. Utrū sit
peccatuz
mortale: **R**. fm **T**ho. sc'da se
cūde. q. 5. 4. Dupl'r pōt eē mōtale. p' mō
ex p're ei' q'ō p'termittit p' negligentia.
Q'ō quidē si sit de neccitate salutis siue
sit act' siue circūstantia erit p'ctm mor
tale. **A**lio' ex p're cāe. **S**i. n. volūtas itā
tū sit remissa circa ea q' sūt dei vt tora
lit a caritate dei deficiat: tal' negligen
tia ē p'ctm mortale. Et hoc p'cipu e' cōtin
git qñ negligentia seg' ex cōceptu: alio
qn si negligentia cōtingat i p'termiffiōe
alic' act' v'f circūstantie q' nō sit de ne
cessitate salutis: nec h' fiat ex cōceptu:
s'z alio defectu feruoris q' ipedit inēdū
p'pter aliqd veniale: tūc negligentia
nō ē mortale p'ctm: s'z veniale. **A**. **J**ō
in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 230. **B**. De negli
gētia iudicis laici z quō suppleat p' iu
dicē eccl'asticū hēs s. iudex 2. s. 6. De
negligētia cōferēdi bñficia eccl'astica:
hēs s. bñficiū p' s' p. Et ibidē ē d' negli
gētia eligēdi v'f p'uidēdi i eccl'ia cathe
drali v'f regulari.

Negotiatio. Que sunt
negocia il
licita: z que nō? **R**. fm **R**ay.
Illicita de sui nā sūt illa q' sine petō fie
ri nō pūt. vt v'sura. simonia. furta. z adl'

teria. z h' modi. Et sunt hec oib' p'hibi
ta. i. 4. q. 4. nec hoc quocūq' a. q. i. reperit
tur. in fi. e'x d' iureiur. z si xps. **Q**uedā
n. p'hibētur q' p' se mala sunt. **Q**uedā
hō nō sūt illicita ex sui nā: vt tutela. cu
ra z omne exercitiū artū mechanicarū.
vt textorie futorie z similiū q' ne
cessaria sunt v'sui humano.

Utrū negocia q' d' se sūt licita possint
eē illicita: **R**. fm **R**ay. possūt fieri il
licita multipl'r. p' mō qdē ex cā: vt qñ
fierēt p'pter auaritiā. i. p'pter iprobaz
cupiditatē diuitiaz z nō ad neccitatem
s'z ad aliū finē malū. **A**. Q'ō sp' ē nisi
fiant ad subuētiōem alic' rōnabilis ne
cessitat' siue vel p'ximi z nō p'ncipalit'
p'p' lucrū: vt p't colligi ex dict' p' **T**ho.
sc'da sc'de. q. 77. arti. 4. z p' dñm **P**e. d'
anchozano. i. c. p. de v'sur. li. 6. z p' ea q'
hēnt i sū. cō. li. 2. ti. 3. q. 1. fm glo. **R**ay.
B. Et s'z hoc p'hibita sūt oib' 4. 7. di.
oēs. z. c. sicut h'i. 2. ex tpe: vt si fiant die
bus festiuis i q' b' ab h' modi opib' cel
sandū ē: vt s. ferie. s. 7. z s. **A**. q' inci
pit. quib' z se. **B**. Itē ex tpe siē pūt
dici iudicia inhonestā q' fierēt d' nocte
aut nō clara die: e'x de offi. def. cōsuluit
ff. de ori. iur. l. 2. s. z q' m'gratib' 3. ex
p'sona. q' c'ctis z religiosis talia p'hibi
ta sūt. **T**hi. 2. nemo militās deo ipli
cat se negociis sc'larib'. **D**ic'ro' dñs. ss.
Negociatozē clericū z ex inope diuitē
z ex ignobili g'fiosuz qñ quādā pestes
fuge: e'x ne cle. vel mo. p' torū. De hac
mā hēs adhuc. i. s. an p't. z p't. Laici hō
illa sunt cōcessa. dñs. 86. puenit. z Aug'
ss. dñs. Fornicari hōibus semp nō licz
i. nūq'. **N**egotiari aliqñ licet: aliqñ
dō nō. **A**ñ. n. q' aliq's sit eccl'astic' licet
ei negociari: facto iā eccl'astico non li
cet. 4. ex loco. q' i loco ihōesto z suspe
cto non d'z q's negociari seu conuersari
ff. de arbi. l. si cū dies. s. si arbirer. si. di.
in oibus. 27. q. 1. sigs sacro. Itē qñq' sūt
ihonestā ex loco. p'pter loci excellētiā
puta qñ in eccl'ia h' modi fierēt: q' non
est loc' negociatōis: s'z ordōis. vñ z ipse
dñs eiecit inde vendentes z ementes.

¶ *Matth. 23. 27. 28. et. 16. q. 8. et hoc diximus. A. Adde q. quinto negociatio reddit illicita ex mo: vt si fiat cu men daciis deceptioibz et sibi bus: vt in sum. con. dicta. q. 1. vbi hec non tunc fin Ray. et Hosti. et Al. B.*

Negocia quedā sunt q. siñ pctō vix fieri pnt. d. pe. dis. 5. negociū. Et gfa exē pli ponūtur gncq. s. cura rei familiaris militaria. mercatio. pcuratio. et admini stratio. de pe. dis. 5. q. litas. et c. falsas. dis. 25. qualis. dis. 88. cōsequēs. hec Ray. S. Hosti. addit dici. Adde sextū qd q. si pi culosi ē oibus. s. aduocatio. S. et septi mū nō dimittas. s. epatus officiu q. ni hil miseri et piculosi si pfūctorie aga tur. 4. o. dis. an oia. A. Ista duo vltia pnt sub pcuratōe et administratōe com phendi: vt in sū. con. eo. ti. q. is. vbi etiā addit fm Ray. q. pñialis caute et diligē ter o. dirigē intētos talibz vt fcto sine laborē et exerceat officia sua. B.

Utz negociatores possint licite lu cra recipere? R. fm Huil. Lū laborent p oibz et q. cōe negociū i mercibz gerant: possūt moderatū lucrū accipere. Sec. de imoderato: exē de emp. et ven. c. p. A. Doderamē aut h. modi lucrū s. glo. Ray. et in dicta. q. is. ad arbitrium boni viri limitādū est. q. nō ē determinatū q. tū in singulis solidis aut libris aut marchis accipe liceat de lucro: Hosti. aut vt ibi p. dicit q. ad hoc vt merca tores sū oī fraude officia sua exerceat bona fide cōsulerē talibz q. de licentia epī sui scirēt quātū pnt lucrari i mēsu ra bladi et vini et sibi b. vel quantū p li bra possent vltra q. emerūt vendere i recōpensatōe laboz et expēsaz. et si sic vēderēt sine mēdacio: ipos credere eē i tuto q. ad peccatū negociatōis: ar. ex de emp. et ven. c. p. Hi autē qui hoc non faciūt. sine piculo vix euadūt. B.

Quid de artificibz q. faciūt vel ven dunt gladios sagittas balistas aut ve nena et silia: R. fm Ray. Si ppter h. faciūt vel vēdūt vt hoies hēant talia ad abusum: aut etiā si scient vēdūt il ls seu donāt quos extimāt talibz abu

suros mortali peccāt. Et oia pctā que inde sequūtur eis iputantur. xi. q. 3. p. ci pue. 27. q. 2. si tu abstines. 5. q. 1. votum. Si aut tales negociatores dicāt se bo nā intēdēm habuisse: q. credebāt q. emerētur ppter licitū vsū. v. si nībil super hoc cogitabāt seu ignorabāt q. eēt illicitū talia facē vt vēdēt oibz di ctis casibz distiguo. q. si ille res pnt eē vtilēs: vt arma in bello iusto. aurifri giū ad ornamēta ecclīastica. qdā etiā venena ad aliquod medicinale vel o alia nociua: q. talia vēdūt nō peccāt ni si forte pbabilt dictaret sibi conscia q. emptoz rē qrit ad malū. Tūc. n. non o. vēdēt. 23. q. 5. de occidēdis. et 5. q. 5. nō ois. A. vel nisi exercitio alic. artis indiffe rent. i. q. pōt eē licita et illicita ples ma le vterēt: q. tūc tal ars efficit illicita et extirpada. Un Lhri. sup. Matth. et ponit Tho. scōa scōe. q. 169. art. 2. dicit Eas solas o. artes vocare q. nutrimen toz et eoz que cōtīnēt vitā nām sūt tri butue et constructiue. Si tñ operibus alicui. artis vt ples male vterēt q. uis de se nō sint illicitē: sūt tñ p. officū pñ cipis de ciuitate extirpade s. documē ta Platonis. hec ille. Qd pōt intelligi uez nisi tal ars eēt circa rē oīno nccīaz puta tabnā. hospitiū. et hī. q. tūc nō p hiberet ppter nccīatē: sed al. puidē dū foret o. incōueniēt accītia. s. dis. cōsentire. B. Si ho ille res ad nullū vsū sūt vtilēs nisi ad peccādū. A. si ē sūt qdā venena mortifera et ad nullū bonū vsū vtilia: vt future supflue ac sūptuose camisiāz q. p. cipue faciunt hispani dātes p. factura vni. camisie pl. i. triplū vt q. druplū q. valeat tota camisia. et silia fm eūdē Ray. i. ti. d. neg. scilicet. 5. sed quid. vbi p. dicta ponit. B. tūc indubitanter peccāt faciendo tenēdo. uēdēdo. seu donādo aliis. 21. q. 1. c. p. ff. d. d. hē. emp. q. sepe. 5. veneni ma li. q. flagiciose rei nec ēptio nec māda tū: nec societas valē pōt. et oia mala se qntia isti iputabūt. q. q. occasione dā ni dat dānū d. disse vt. c. d. i. iur. et dam.

Da si culpa. Lon. Tho. z Hosti.

Quid de his q faciūt vel vendūt oz
namēta mulier: aut sōculares pictos:
aut vestes cū imoderata sūptuositate
ōstutas? Rn° fm Tho. scda scde. q. 169.
Quia mulieres licite pnt se ornare: vñ
vt cōseruēt decētiā status sui: vel ēt ali
quid supaddere vt placeāt viris ppri
is: nñs ē q artifices taliū ornāmētoz
nō peccāt i vsu talis artis: nisi forte in
ueniendo aliq curiosa z supflua. vnde
Lhufo dicit sup Dath. q ab arte cal
cearioz z textoz multa abcidē opz. Et
n. ad luxuriā deduxerūt necitatē eius
corrūpentes artē male arti cōmiscētes
A. Satis p: per Tho. i loco allegato:
q artifices itm peccāt inq̄tū z vtētes
fm distinctōez positā i. 6. pcedēti. Quō
vero peccēt vtētes dō dātē diceretur. i.
ornatus. B.

Quid de factorib⁹ taxilloz, schacoz
aleaz. z h⁹ mōi? R° B. Buil. Quia ind⁹
taxilloz vt frequēti p̄ctm mortale est.
vt dictū est s. lud⁹ alee. 6. 3. nō est licitū
viuere de artificio taxilloz. Sed de fa
cientib⁹ schacos z tabellas qb⁹ frequē
tius ludis ad subleuatōem rediū vñ la
boris nō videt illicitū: vt s. lud⁹ z ioc⁹
s. p. 2. z 4. A. Uex ē si sic ēēt q cuz
his sine p̄ctō luderet qd hodie sic esse
nō videt: alidē dicēdū ēēt de his qd d
taxillis ppter eadē rōnē: ar. ex de hb.
fig. itelligētia. vt z pōt colligi ex dictis
s. s. Quid de artificib⁹ i additōe. B.

Quid de faciētib⁹ ferra de floribus
in dieb⁹ festiuis? R° Nō credo eē excu
sabiles: qz pter periculnm qd de facili
pōt cōtingē ex abusu hī que sunt icita
mēta vanitatis z lasciuie violaf obser
uantia diei sacre i operādo. A. Huc
usqz vñ fuisse dictū Buil. vt in sū. cō. eo.
ti. q. 20. ad fi. Nō aut qd segtur: sed z il
lud vex eē puro sane intellectū. B.
lz possēt eē labor tā modic⁹ z sine p̄cio
nec ad lasciuā intērdēm: sed moderatā
recreatōem q nō ēēt p̄ctm aut nō mor
tale snia est Buil.

Utz aliqua negociatio sit clericis li

cita? R° fm Ray. Si clic⁹ indigeat pōr
aliq honesto artificio sibi nccia acq̄rē.
dū tñ ppter h⁹ nō desit a vñis officiis
dis. 91. p. to. de cōse. di. 5. nūq̄. ex ne cle.
vel mo. c. p. Itē pōt recipere possēssōes
excolēdas ad q̄rtā vel q̄ntā p̄tē. z hī:
seu cōducē ip̄as ad sustētatōem suā et
suoz: ar. dis. 86. puenit. in xbo auaritie
cā. A. Et ibi h⁹ sentit glo. B. Et dis.
91. cleric⁹. Satis con. Hosti. Pōt etiaz
locare aialia vt oues z boues. A. Ne
rū est si hēat eos de suis decimis: vñ de
successione parētū vñ aliunde sibi da
tos: z si ēt hēat mitta pascua z emat pe
cora vt pascātur ibi ad ncciam susten
tatōem suā z suoz z in alimētū paupe
ruz. Si aut emat pecora vt tradat ad
cremētū: vñ vt aliqd agat in fraudē ne
gociatōis illicitū est fm glo. Ray. vt in
sū con. eo. ti. q. 3. B. ad certū fructuz
dūmō per cōtū q al sit licit⁹: vt z Buil.
dicit addēs q ēt pōt emē rē vt eā mell
ozatā cari vēdat: vt puta pullū equuz
nutriēdo. vel si tabulā emat vt faciat
imaginē. Nā i talib⁹ nō ē negociatio s;
artificiū: vt nōtur. i. 4. q. 4. canonū. A.
In glo. B. d. cōse. di. 5. nūq̄. ex ne cle.
vel mo. c. p. A. P̄cedē ēt nōn i sū. cō.
li. 2. ii. 7. q. 4. l. 7. ti. s. q. 2. ad fi. z q. se. B.

Que pena clicoz q al negociis sc̄a
rib⁹ se imiscēt? R° Debēt excōicari: ex
ne cle. vel mo. sub infmiatōe. A. Itē
c. nō vñ ibi hēri. vex tñ est q p oī pec
cato mortali a q̄s nō vult corrigi pōt
excōicari. xi. q. 3. nemo ep̄oz. Alc. icipit
fm instituta. z est ibi. B. z si nō se cor
rexerint debent deponi. dis. 91. clericus.
ex ne cle. vel mo. s. nec. Ita tñ q religi
osi districti q̄ alii puniāt: vt i dicto. c.
s. nec. In foro aut p̄niali oz eis iniūgi
vel salitē cōsul: vt ea q d fōrmā p̄dictā
lucrati sūt studeāt paupibus erogare.
i. 4. q. 5. q. hēris. A. Nā ad h⁹ non tenet
p̄cise fm glo. Ray. vt in sū. con. eo. ti. q.
5. vbi ēt nōntur q i h⁹ s. hñtur. B. Lir
ca negocia clicoz p̄la hēnt s. clicus 2.
A. Et ibi lati⁹ de his penis dī. B. Itē
ad mām negociatōis p̄tinet plura que

hñtur s. emptio. 2. i. v. fura. 3.

Neophitus quis di

cat? R. fm Ray. Neophit' of nouellus in fide. a neos qd e nouum z phitos qd e fides. 4 s. dif. qm. Jte neo phiti dicunt nouelli i filigide. di. 4 s. sic. 35 host. A. 35 i su. 2. li. 3. ti. 14. q. 1. B.

Quare neophiti phibet ordinari? R. fm Ray. Laula e duplex. Una ca e ne incident in supbia putates qd fides xpiana siue religio multu eis idigcat. 4 s. dif. 5. p. 2. c. qm. Alia ca est qz no sut expti stat' ecclesie vel religionis nec sci unt modos psonaz. Item no ieiunaue runt nec fleuerut nec pbauerut nec p bati sunt: vt in dicto. 5. p. 2. c. quoniam. Un tales nec ad minores ordines pro moueri debet: imo nec consurari: ar. 19. a. 3. monasteris. Satis con. Boff. 2. ho st. A. Jdem in sum con. eo. ti. q. 2. 2. 3. B. De neophitis in religione: vide. i. nouitius.

Otorium qd sit? R. fm Ray. Noto

rium aliud iuris: aliud facti. Notoriu iuris e de quo gs canonice e codenat: vt in iure clesius: vt legitie ouit. 15. q. 5. p. 5. b. 2. q. 9. vltia. si gs. p. 1. b. 2. c. sciscitatio. 2. q. 6. si gs appellat. A. Al' icipit. 2. q. apellat. B. 5. s. f. 2. quoz ex de coha. cle. 2. mu. vfa. 2. c. q. f. tu. No toriu ho facti e cu ppsus e testis z dissi mularioi no e loc. 61. dif. i. sacerdotib' in fi. ex de coha. cle. 2. mul. tua. ff. de ri. nup. l. pal. i. p. i. Et hoc itelligit siue sit crimē notu oib' q sut i illo loco. s. villa vel prochia. A. Etia si i loco no sunt nisi decē. ga decē hoies pplm faciunt. io. q. 3. vmo. fm glo. Ray. ut i su. con. li. 3. ti. 30. q. 15. vbi etia hec oia norant que z hic ponit. Et not glo. in dicto. c. vmo. f. q. decē faciut plebē. Et glo. Ray. vbi dicit q si et parochia heat mille pro chianos z solu decē ex illis gues z hoe ste pfone scadalizetur. o focaria sacer dotis pot dici q ppls scadalizat: cu de cē hoies pplm faciut: vt dictu e. hoc

glo. Ex quo pz q illi sup quo e tale sca dalu est purgatio indicēda. ex de cobu. cle. 2. mu. tua nos. B. siue maiori pri A. facit. 2. q. 1. de manifesta. B. Et tale notoriu itez subdiuidit. qz aliud e notoriu facti actus duratis: vt cu gs tener adultera publice i domo: siue et ocubinā. Aliud e notoriu facti transseu tis: vt cum aliquis publice hoem iter fecit. Sz 2 e terru notoriu facti psum pti: vt si aliquis publice hirus e. p filio vel affine z h' modi. In notorio igitur iuris exigit qnq pbatio o negantē: ex de sen. 2. re iudi. sicut. In notorio ho fa cti no regrit ordo iuris q al' etia regla riter obseruadus e: ex de iure iur. ad no strā. 2. Euidētia nāq patari sceleris n indiget clamore accusatoris: extra de accu. euidētia.

Quitus. Utrū ipubes

A. s. quo ad masculinum: q ho ad feminā pubertas of. li. 2. 20. q. 2. puel la. 2. s. ipubes. B. possit intrare religi onē: vt sit ibi nouit' R. Talis qdem pot offerri a parentib' si ipe cōsentit 20. q. 1. puelle. Et nihilomin' q cito pue nerit ad pfectā etatē. s. ad. i. 4. anū pot egredi. 20. q. 3. pns. ex de regu. cū simus A. Et ibi hoc notat glo. B. Qd si tal' ipubes ppa volūtate intrat: pot exhi a pfe vel tutore. 20. q. 2. puella. A. Et ibi addit. Ac si anū z diē dissimulādo cōfēserit siue tutores siue parētes neq ipe neq ipa mutare potit dic glo. v. q. q puenit ad legitimā etatē. B.

Utz nouitio ingrediēti religionem sufficiat q attigerit 14. anū? R. Non sufficit: s. opz q perfecerit: vt expse hēf ex de regu. ad nram. in tex. 2. glo. 2. c. significatū. Aliē pot reperi vt in pce dēti. 5. dictū e. A. Ad pdicta vñ facere c. is q. de re. iur. li. 6.

Sz vtz sufficiat si malicia suppleat etatē? R. fm Ray. Sufficit ex o regu. postulasti. Sz h' nullo ē vez. sic expse nō ē. 20. q. 1. i. su. q. Et idē ponit Jo. an. o reg. eos. i. cle. Qd aut Ray. dixit q suffi

ciebat si malicia suppleret etate. verū
dixit suo tpe. f. qñ fec sumā z currebat
pōz opilatio decretalū: sed hodie d ip
sa decretali postulasti: xba illa subtra
cta sūt. A. Idem dicit glo. in dicto. c.
postulasti. B.

Qd ē tps pbatōis i nouicio? R. Sic
ex p̄dictis pz. c. 15. ānus. Nā cū nō pos
sit ingredi nisi opleto. i. 4. āno: vt in 2. s.
dictū ē. segtur qz tūc incipiat ann' p̄ba
tōis. Et h' ē tps exp̄sse tradit Jo. an.
ex de regu. bñficiū. li. 6. z. c. is g. eo. lib.
S; z h' rōnabile ē. qz tps pbatōis daf
ad p̄bādū austeritatē fligōis: vt ex d
regu. ad ap̄licā. Inf q̄s p̄cipua ē custo
dia castitat: quā cōiter loqndo nō est
apt' antea p̄bare. z iō si infra dictū tps
gestat' fuit habit' q nec scilura nec co
lore distinguit ab hitu p̄fessoz nō pp̄
hoc inducit tacitā p̄fessionē. Sec' si tal
bitus p' dictā etatē gestat' fuerit: quia
p̄fessionē iducit: vt i cle. eos. de regu.
A. Satis p' dicit' vī facē. c. i. pñ: ex
de regu. li. 6. B.

Que pena si q̄s añ legitimū tps p
batōis nouici' recipiatur ad p̄fessionē
R. In ordibz medicatū illi q̄ fcipe
rēt icurrerēt triplicē penā. p̄ma ē quia
peccaret mortalt eo q̄ agūt d id quod
p̄ceptū ē i x̄tute obie z sub pena excōi
catōis. scda pena ē qz oēs q̄ fcipti sūt
suspēsi a receptōe cuiuscūqz ad p̄fessio
nē. tertia est qz a suis fribus debēt pu
niri pena q̄ solet infligi p̄ culpis gū. b'.
hñf b' c. ex de regu. nō solū. li. 6. z. c. cō
stitutōem. Ille quoqz q̄ sic recept' fuit
l; secular' eē nō possit: nō tñ est alliga
tus ip̄i ordin' p̄ illā p̄fessionē. A. In
dicto. c. n. solū. sic dī. In x̄tute obie sub
pena excōicatiois districti' ihibem': ne
añ ānū pbatōis elapsū q̄ ē maxime in
subsidū fragilitatis hūane regularitē
istitut' quēqz ad p̄fessionēz vī ordinis
seu ad renūciatōez sclo faciendā recipe
nec ostitutū ifra h' modi annū aliq̄te
nus impedire: q̄ min' ifra ip̄m ad aliā re
ligionē quā maluerit trāseat. Vel nisi
maior tñ. i. 4. ānis extis p̄fessus fuerit

tacite vel exp̄sse aut euident' oster illū
intrā voluisse mutare: qd tñ nō p̄sumit
nisi clara pbatōe v' opterib' indicus
oñdāf oio ad seculū redire: sicut d sua
volūtate p̄cesserit p̄sumat. Qd si for
te cōtra. zc. Et intelligit qz seculo renū
ciare: z vitā voluisse mutare qñ bona
sua distribuit paupibus: vt nōt glo. z
pe. de ancha. sup dicto. c. nō solū. Ubi
etiā idē dicit Arch. addēs idē esse si qz
qñ ingredi religionē facit testamētū.
at si debēt mori z transferat oia bona
sua in heredes z legatarios z i pias cās
z mutat hitū. Et iō xba illa q̄ hñf i re
gula ordis minoz. Uadāt z vēdāt. zc. ā
sic accipiendā sunt. vt ex his volētes in
gredi religionē cogātur v' ēt inducant
ad distributōem faciendā ifra ānū p̄ba
tōis: at locū hērent pene dicti. c. non so
lū. S; vt eis oñdāf q̄ illud debēt agē
añ p̄fessionē oio si p̄ bñs p̄pō motu nō
fecerit. z q̄lter i religione debeat viuē
vz exp̄opari penit' tā in spāl' q̄ ēt in
cōr: sicut z accepti ex collarōe p̄rissimo
rū doctoz. B. In aliis xō ordib' p
fessio exp̄ssa v' tacita pōt fieri licite in
fra ānū. z si fiat exp̄sse etiā sc̄lari hitu
nō mutato illi religioni p̄ase obligat
quā p̄fessus est. Si xō fiat tacite. s. per
susceptōem habit' p̄fessoz: tūc infra
ānū nō obligat illi religioni spāl' s; ge
nerat' religioni: dūmodo recipiens sit
etatis apte. z si fuit sciēs z volūtarius:
z si i illo hitu z volūtate triduo p̄seue
rat: ex de regu. ostitutōem. li. 6.

pone qz nouici' apte etatis fuit in
aliq̄ religione medicatū p̄ tres mēses
postea exiuit: z post alios tres mēses
reitrauit: nūqd p̄mi tres mēses debēt
cōputari ad ānū pbatōis? R. fin Do
mōtruz doctozē decretoz filiū Jo. an.
i qdā qdē disputata. Dicēdū qz nō. Nā
ostat qz iura statuerūt ānū ad p̄bādū
regulares austeritates: vt ex de regu.
ad ap̄licā. S; regulari austeritas p̄ sui
maxima pre in continuatōe consistit.
Nam aliquis posset faciliter ieiunare
sue abstine vno die v' mēse q̄ forte n

possz otinuare: id ad vera pbatōez cō
tinuatio regnī. Nā alr cēt pbatō si qz
vno mēse staret i ordie z vno i seculo
z postea itez vno in ordie: z vno i seculo.
z sic facit p anū z hī. p̄terea cū tex.
indiffinitē loq̄tur dicēdo austeritates
vniuersalr ipas p̄bēdit: vt nō. p. Dy.
d̄ re. iur. i rubca. A. fac cē d̄ dci. ad au
diētā. B. p̄dam? gē q̄ itrauit i ianu
ario z exiuit i carnis p̄uino: deinde rein
trauit in pasca si p̄mī mēses p̄putabū
tur ei nihil p̄bavit de q̄dragēsi ma. Et
sile dicā d̄ aduētū vlt d̄ hyeme seu esta
te: i q̄b? anī p̄tib? vāic l̄ f̄ligiōis auste
ritates. p̄teea q̄ iura loquūf de āna
li spacio de otinuo itelligēdū ē: vt nō ē
p. d. p̄fem meū. de elec. c. p. li. 6. Et ē ēt
tex. eo. li. 7. c. cupiētes. s. certū. Ad hō ēt
facit qd nō ē. ff. de hīo q̄ no. i. fa. l. genēo.
ff. de diuer. z tēp. p̄scrip. sup rubca. Itē
q̄ iura dicūt q̄ q̄libet p̄scripio ita im
pedit p̄ actū d̄iū q̄ necesse ē aliā i cho
ari. vt cē de p̄f. rip. auditis. cū s̄i s̄ibus.
p̄teea casus v̄f legis q̄ dic q̄ ille ser
uus d̄f eē veteran? q̄ āno otinuo serui
uit. Ille aut d̄f nouici? q̄ nō seruiuit an
no otinuo: vt. ff. de pub. l. si. s. q̄tiēs. B.
Nec ē d̄. qd nō ē p̄ Spe. in rubca de sta.
regu. Nā errore scriptoris thema ei?
mutatū fuit. Casus. n. speculatoris est
q̄n qz itegro pbatōis āno i monastēio
stetit: z anq̄ p̄fessionez facit exiuit et
postea rediit vtrū pbatōis ann? sit ei
de nouo ccedēdus. Et tener q̄ nō. Qui
cāus a nfo multū diuersus ē. Et q̄ spe.
talē casū posuerit duplr pz p̄ qz dic ip
sam qdēm eē Bar. b. i. i. venerabilib?
A. p̄uto aliquē tractatū fore. B. Et
ē ei? xba i rādēdo scribit. cū tamē ibi
Bar. nihil de nfo cāu: s̄z nūc d̄ dicto lo
quat? qz ipe Spe. pbat solutōez illā
p. c. fratnitat. 34. di. Qd. c. d̄ nostro ca
su nihil penit? dicat.

Utz q̄ vlt itrare filigionē vt sit ibi no
uici? si loc? nō pōt ei puidē de vestib?
z suis necitatib? possit hac occasiōe tol
lere alteri vt sibi puideat? R. Qui rē
accipit cui? nō ē dñs male facit: qz fur

tum cōmittit. Mala aut nō sūt facien
da cōpensatōe boni. i. q. i. non ē putāda
.i. 4. q. 5. forte. 32. q. 4. sicut. 22. q. 2. p̄mu3.
Vide. i. peculū. in fi.

Utz nouici? possit eligi i platū? R.
Ad abbatiā v̄f platūrā religionis eligi
nō pōt nisi exp̄sse p̄fessus. Ad ep̄atuz
xō dū tñ al sit idone? eligi pōt. A. Si
ue ecclia cathedral? sit seclari: siue f̄gla
rie: vt in. c. null? de q̄. i. B. Et nouici? z
n̄ exp̄sse p̄fessus: cē d̄ elec. nullus. li. 6?

Utz nouicius licite possit ordinari?
R. fm Ray. Nec p̄mā tonsurā nec ali
quē minozē ordinē recipe dz donec p
bat? sit: ar. 19. q. 3. monasterius. hec Ray.
z Hof. S3 qd i ipo. c. monasterius d̄f q̄
expectandū ē p̄ biēniū: dicit Huil. Lre
do q̄ ex q̄ recepti sunt ad p̄fessionē le
gitime vel hīi p̄fessis eoipo hēant
p̄patis z ordines possint recipe. Sa
tis cō. host. A. Id i sū. cō li. 3. c. 1. 4.
q. 3. B. Qd p̄cutiēs nouiciū excoīca
tus ē hēf s̄. excoīcatio. 2. s. 2. q̄ incipit.
Quid si xberet. d̄ mā etiā nouicioz ha
bētuz pla. i. religio. 2. Et si nouici? erat
bñficiat? qd fiet de bñficio: vide. i. reli
gio. 2. s. 2. q̄ incipit. Utz ep̄i.

Ep̄rie. De tempore quo
phibentur nup
rie. hētuz s̄. i. p̄edimētū. 17. Et
de plurib? aliis q̄ ipediūt nuptias sac̄
dictū est s̄. i. p̄edimētū p̄. cū. c. se. Itē
ad nuptias p̄tinēt ea q̄ dca sūt s̄. matri
moniū primo. cum oib? c. ibi seq̄ntib?.

Utrum nuptie secunde sint benedi
cēde? R̄ndeo scdm Ray. Vir z mulier
transiens ad bigamiam non debet ire
rum a p̄f byterero benedici. extra d̄ se
cun. nup. vir autem. Aliter p̄f byter
qui talem benedictionem celebrauit
suspensus a bñficio z officio debz ad se
dē apostolicā mitti: extra d̄ sedis nup.
.c. p̄. Et hoc intellige fm Huil. z Hoff. ni
si de cōsuetudine alicui? ecclie aliter ob
tinēt. qz tunc posset sine periculo bñdi
ctio iterari. de pe. dis. 3. s. ex p̄sona. A.
qz tale statutum forte factum est ad
exhortationem otinentie fm Hoff. vt

in sū. con. li. 3. ti. 24. q. 6. **B.** Quin etiā
 fm Tho. i. 4. di. 42. cum dī. q. scde nu
 ptie nō debēt benedicī: intelligit qn tā
 ex parte viri q̄ ex pre mulieris vī sal
 tē ex parte mulieris sunt scde. Si autē
 xgo cōtrahit cū illo q̄ habuit aliā vro
 rē nihilomin⁹ nuptie bñdicētur. Sal
 uat. n. ubi aliquo mō significatio. Lon.
 cū h. Ber. A. sū. dō. c. vir aut. ubi nō
 hoc simpliciter tenet. sed dīc q̄ cum
 aliquis ducit virginem bñdictio ista
 iterat fm cōsuetudinē q̄rūdā locoꝝ z h.
 si papa sciat talē cōsuetudinē z tolerat:
 al. nō valet. Post. etiā vt p3 i dicta. q. 6.
 dīc q̄ siue vir siue mulier i alio mōmo
 nō bñdicī ē: nō d3 bñdictio iterari im
 mo oīo dimitti. q2 vn⁹ siue alio benedi
 ci nō d3. Dicit etiā q̄ duo bigami dñen
 tes 2. q̄ nunq̄ fuerūt bñdicti benedici
 pñt. **B.** De nubēte infra tps luct⁹ s.
 lex. 9. 7.

Obedientia p^o cōi

ter
 an sit xtu⁹: R. fm Tho. se
 cūda secūde. q. 104. Est qui

dē xtu⁹ moralis: cui⁹ spāle obm ē pce
 ptū tacitū vel exp̄ssum. Volūtas. n. su
 perioris q̄cūq̄ modo inotescat ē qdā
 tacitū pceptum. z tanto videt obediē
 tia promptior: quanto plus puenit pre
 ceptum exp̄ssum.

Utz obediētia sit maxia xtu⁹. R.
 fm Tho. ubi s. Virtutes theologice. s.
 q̄ deo fm se inherēt sūt potiores xtu⁹
 bus moralib⁹ q̄b⁹ aliquid terrenū con
 tēnēt: vt deo inhereat. Int xtu⁹es autē
 morales tāto aliq̄ ē potior quāto mag
 aliquid cōtēnēt: vt deo inhereat. Sunt
 autē tria gnā bonoꝝ q̄ hō pōt cōtēnere
 ppter deū. quoz ifimū sunt exteriora
 bona: mediū sunt bona corporis. supre
 mū aut bona aīe. Int q̄ quodāmo pci
 puū ē volūtas: in q̄tū. s. p volūtatē hō
 oīb⁹ aliis bōis vrit. z iō p se loq̄ndo lau
 dabilior ē obie xtu⁹ q̄ ppter deū cōtēnēt
 ppiā volūtatē q̄ alie xtu⁹es mōales
 ppter deū aliq̄ alia cōtēnūt. Un⁹ Greg⁹
 vlt. moral. Obia victimis iure pponit

q2 p victimas aliena caro p obiam hō
 volūtas ppiā mactat. A. Hoc etiā
 dictū trāslūptū ē. s. q. a. sciendū. **B.**

Utrū subditi teneātur i oīb⁹ suis su
 piorib⁹ obedire: R. fm Tho. ubi sup.
 Dupl⁹ pōt cōtingē q̄ subditus supiori
 suo nō tenet obedire. p mō ppter pce
 ptū maioris ptatis. vñ sup illd Ro. 13.
 Qui rēstīt ptati ipsi sibi dānatōes ac
 grunt. dicit glo. Si qd iusserit curator:
 nūquid faciendū ē si cōtra cōsulē iubeat.
 Rursus si qd pcosul iubeat z aliud
 imperator: nūquid dubitatur isto cōtē
 pro illi eē seruendū. s. si aliud impator
 aliud dñs iubeat cōempto illo obrēpe
 randū ē deo. z ad idē facit illud act. 4.
 Si iustū ē vos pot⁹ audire q̄ deum ius
 dicare. z di. s. q̄ cōtra mores. xi. q. 3. q̄ re
 sistit. z. c. nō semp. Ubi dicit glo. q̄ infe
 rior nō solū obedire nō d3 cū pceptum
 est iniustū: s; etiā cū ē inhonestum. z
 mō nō tenet inferior suo supiori obedi
 re si ei aliqd pciat in q̄ ei nō subdit.
 Dicit. n. Seneca. 3. de bñfi. Errat si q̄
 estimat seruitutē i totū hōiem descen
 dē. p. n. melior excepta ē. corpa obno
 xia sunt z ascripta dñis suis: mens sui
 est iur. Et iō in his que ptiēt ad iteri
 orē motū volūtatē hō non tenet hōi
 obedire. s; in his q̄ exteri p corpus sūt
 agēda: in q̄b⁹ tā fm ea q̄ ad nāz corpis
 ptiēt hō hōi obedire nō tenet. sed solū
 deo: q2 oēs hoies nā sunt pares. vñ nō
 tenet serui dñis nec filii parētib⁹ obe
 dire de mōmonio dñedo vī xginitate
 seruāda: aut aliq̄ h. mōi. S; in his q̄ p
 tiēt ad dispēsatiōem actiū z rez hūa
 narū tenet subdit⁹ suo supiori obedire
 fm rōem supioritatis. sicut miles duci
 i his q̄ ptiēt ad bellū. z seruus dñio
 i his q̄ ptiēt ad seruiliā opa. z fili⁹ pñi
 i his q̄ ptiēt ad disciplinā vite z curā
 domesticā. z sic de aliis.

Quid si dubitat subdit⁹ vtz qd pre
 cipit sit d deū vel nō: R. fm Ray. De
 bet obedire: nisi eēt tale in q̄ nullo mō
 excusaret ignozantia: puta d articuluꝝ
 fidei pcepta vī phibitōes dei: vel cōtra

gnale statutu eccle. Altr. n. i dubiis obe
dicdu est. ex de rep. or. ad aures. Quin
et bonu sine q pot ee salus dz dimitti
ppter obiam. xi. q. 3. qd g. A. Ibi of.
Aliqu dz p obiam bonu qd agit inter
mitti. B. Lon. Tho. z Hof. A. Dicj
q gnalit qncunq subdit no pot p con
ueniēte iquisitōem certificari dz obe
dire z obediēdo excusat etiā si dubitet
circa pceptū dei. i. vtz qd sibi manda
tur sit d dei pceptū. 23. q. i. qd culpaf. B.

Utz obia in his q qd vlt p se sit me
ritoria? R. fm Tho. scda scde. q. 104.
Si id qd pceptū sit p se volutuz z absq
rōne pcepti sicut accidit in pspers iaz
ex ppa volūtate tendit in illud z nō vi
det implē ppter pceptū. Sz qñ illud
qd pceptū nullo mō ē fm se volutuz: sic
accidit i aspers: tūc oīo ē manifestum
q nō implet nī ppter pceptū. Et ideo
dicit Bregio i moxat. q obediētia q bz
aligd de suo i pspers nulla est vel mi
nor. qz. f. volūtas ppa nō vī pncipalit
tendē ad implēdū pceptū: sed ad asse
quēdū ppiū volitū. In aduersis autē
vel difficilibz ē maior: qz ppa volūtas
in nihil aliud tendit q i pceptū. A.
Predicta etiā hēnt. s. q. i. sciēdū. B.
Et hoc intelligēdū ē fm illud qd exte
rius apparet. Scdm tñ iudiciū dei qui
corda rimaf pōt oringē q etiā in pspe
ris obia aligd de suo hīs nō ppter hoc
sit min laudabilis. f. si ppa voluntas
obediētis nō min duore tēdit ad im
pletōem pcepti. Lon. Ul. A. De iobe
diētia hēs s. inobediētia. B.

Obediētia 2°. s. lai

Utrū xpiani teneant scilaribz
ptatibz obedire? R. fm Tho. vbi sup.
Dicēdū q sic. p fidē. n. xpī non tollitur
ordo iusticie: sed magis firmat. Ordo
aut iusticie fgrit vt inferiores suis su
perioribz obediāt. altr. n. nō posset hūa
naz rex stat seruari. Hāc tñ obiaz itel
lige in qtrū ordo iusticie fgrit. z ideo si
nō hēant iustū pncipatū sz vsurpatuz
vt si iniusta pceptiāt nō tenent eis sub

ditū obedire: nisi forte per accūs. ppter
euitādū scādālū vel piculū. Lon. pe:

Utrū laici teneantur obedire pñtis
ecclesiasticis? R. fm Bnll. Laici nō tenē
tur obedire pñtis ecclesiasticis nisi i his
adlqru obfuantia in baptismo se obli
gauerūt. f. vt teneāt verā fidē. scū opi
bus vt abrenūcient sathane z oibz pō
pis z opibz ei. z per cōsequē qtrū ad oē
pctm vitandū z spūale bonū. psequēdū
In aliis actibz nō subdūtur eis nisi in
quātū ad ista prinē vel reduci pñt. A.
Idē i sū. cō. li. 3. r. 33. q. 5. circa finē. Et fa
cit. xi. q. 3. si aut vob. B.

Obediētia 3°. s. cle

Quibz z dñs clīci teneant obe
dire? R. clīci rpalibz dñis nō sūt subie
cti: nec eis obedire tenentur. Nā laicis
nec de clīcis: nec de rebz ecclesiasticis di
sponēdi aligd omīssa ē facultas. 96. dñf.
bñ qdē. ex de cōsti. ecclā. Sz pñtis eccle
siasticis indubitanē tenent: vt pape: z
oibz inferioribz pñtis suis. Nō aut ex
neis. qz sicut non valet snia non sui iu
dicis: ita nec pceptū: ex de iudi. ar si cle
rici. 7. q. i. qz frater.

Quid si epō mādēt sacerdoti vt ex
cōicet illū quē ipse reputat innocētē?
R. fm Tho. i qñbz. Aut mandaf sacer
dori sola denunciatio excōicatiois: aut
ipā excōicatio. Si denunciatio certe re
net denūciare ex pre epī. Si aut pcepti
ar q eū excōicet. tūc si est notoriū illū
eē innocētē dz corā epō illi inocētiā al
legare z pbare: z si deficiat i pbado dz
obedire qtrūcunq sciat ei inocētiā.
A. Immo hoc casu vī q non debeat
obedire: sicut pōt colligi ex dictis s. iu
dex p. s. xi. i additōe. B. Si hō legi
time. pber: nō dz obedire: sz recurrē si
opz ad supiorē ptatē. Si aut sit dubiū
obedire tenet. 23. q. i. qd culpaf.

Utz clīc teneant obedire epō qui im
ponit ei q vadat Romā p negociis ec
clesie? R. fm Ray. Tenet. z non valet
excusatio dicētis q aliū sint magis ido
nei. qz i talibz legatōibus nō opz hunc

ordinē seruare. ff. de lega. l. sciendū. §. p̄r.
Nec etiā p̄t valere excusatio fm̄ do
sti. p̄p̄ curā rei familiaris. qz cōis vti
l. tas p̄ ferēda ē p̄uate: c̄x de postu. p̄la.
done p̄ Non tñ tenet obedire vt p̄mo
ueat negocia ōtra seipm̄: vt in dicta. l.
sciendū. §. si accusatio. A. Facit etiā
c. petitio. c̄x de iureiur̄. Predicta etiā
nōnt in sū. con. l. 3. ti. 33. q. 12. 2 se. B.

Pone qz ep̄s precipiat capellāo v̄l
māder aliu c̄lico vt det libros p̄p̄os ne
poti ip̄ius ep̄i: vel vt redderet b̄nficio:
qz vult alteri ōferre: v̄l aliqd b̄n̄ modi:
nunqd tenet obedire: R. s̄ Ray. Nō
pertinet hoc ad ep̄s. 7. q. 1. q. 2. frat. Et ad
dit qz non tenet c̄licus ad obiam d̄ suis
reb̄ ōadis. Intelligas sine cā: ar. c̄x de
cens. cū apl̄s. §. inhibem̄. 16. q. 1. p̄dica
tor. Itē addit qz si c̄lic⁹ hēns libros ine
ptus sit: z ep̄s p̄cipit c̄lico vt cōmodet
c̄lico bone indolis: vt in studio ad qd
ip̄m mittit p̄ficiat: tunc obediedū v̄l
qz non mouet ip̄sū carnalitas: sed cōis
eccl̄ie vtilitas: ar. l. dicto. c. qz frat. 2 c̄x
d̄ m̄gr̄is. sup̄ Specula. Et hoc intelligas
si de bonis eccl̄asticis libri sint acq̄siti.
altr̄ nō. c̄x de testa. regl̄isti. 2 de iurepa.
cū dilecti. §. nos igit. A. Idē in sum.
con. eo. ti. q. 14. B.

Utz c̄lic⁹ magi debeat obedire ep̄o
suo q̄ archiep̄o: R. fm̄ Ray. Ep̄o: nisi
i qbusdā casib⁹ q̄s hēs s̄. archiep̄o. §. 3.
A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 15. B.

Obedientia lūi.

ligio
foz. Utrū religiosi teneantur p̄
latis p̄p̄iis in oib⁹ obedire? R. n̄ fm̄
Tho. sc̄da sc̄de. q. 104. Religiosi p̄fite
tur obiam q̄rū ad regularē obfuiadaz
cōuersatōem s̄z quā p̄latis suis subdū
tur. 2 iō q̄rū ad illa sola obedire tenet
q̄ p̄nt ad r̄glarē obfuiatiā p̄tinē. Et ista
vidētur oia licita z hōesta z possibilia
q̄ manifeste nō trabūt c̄x p̄p̄iā p̄fessi
onē etiā p̄ excessū: puta si p̄cipet tran
sit⁹ ad aliā r̄ligionē ēt artiorē: v̄l qz sub
dit⁹ offerat se martyrio. In talib⁹ enī
obia nō ē necē: l̄z q̄nqz possit eē p̄fecto

nio. In religiō hō honestis v̄l necē. nā
cū alicui dat iurisdīctio seu p̄tās: oīter
z oia illa itelligūtur cōcessa sine qbus
p̄tās explicari non possit. ff. de iuri. om̄.
iudi. l. 2. 2 c̄x de offi. dele. p̄teca. Paret
āt qz m̄lta p̄nt occurrē q̄ p̄lati videbū
tur opportuna ad regularē obfuiatiā
q̄ singuli ex subditis diiudicare nō po
terūt. 2 forte videbūtur eis ad talē ob
fuiatiā nō opportuna. vñ si de eis opoz
teret p̄latos rōem subditis reddē apte
insurgēt qdā dubioz scrupulosa z inex
plicabilis perplexitas ad regularis ob
fuiatiē z recti ei⁹ stat⁹ subuersionē. l. n̄
oium. 2. l. se. ff. de legi. Et p̄pter h̄ tenē
tur subditi in oib⁹ p̄fatis obedire. B.
Et hec ē obia sufficiens ad salutē. Si āt
z in aliis obedire voluerint: hoc p̄tine
bit ad cumulū p̄fectōis: dū tñ illa non
sint d̄ deū: aut d̄ p̄fessionē regularē: qz
talīs obia esset illicita. Sic ḡ p̄t obia
trip̄l̄ distingui. vna sufficiens ad salutē
q̄. i. obedit in his ad que obligat. Alia
p̄fecta q̄ obedit in oib⁹ licitis. Alia indi
sc̄reta q̄ ēt in illicitis obedit. Lon. p̄.
A. Idē in sū. cō. l. 3. ti. 33. q. 7. 2. s̄. B.

Utz monach⁹ teneat obedire abba
ri p̄cipiēti qz stet i scholis? R. Sacris
l̄ris itēdē nō ē d̄ vacatōem monasticā:
sed poti⁹ adiunūtiū ōtēplatiōis: vt et
manifestat Tho. sc̄da sc̄de. q. 188. Et iō
abbati p̄cipiēti monacho qz ad h̄ mōi
studeat ip̄e obedire tenet. Itē etiā ad
studia publica p̄t certe z d̄z si abbas
p̄cipiat. Quin etiā sine ei⁹ mādato siue
p̄cepto ire p̄t. dū tñ vadat de sua licē
tia z ōsilio z ouent⁹. Altr̄ eēt excōicar⁹:
c̄x ne cle. vel mo. vt piculosa. lib. 6. Et
hūc casū plen⁹ hēs s̄. excōicatio p̄. §. 3.
2. 13. A. L̄z h̄ qd p̄rie dem̄ ē fieri pos
sit nō tñ expedit. nā ad h̄ qz possit mo
nach⁹ in studio publico l̄ris sacris iten
dere duo p̄cipue exigūtur. p̄mū vt obe
diētia cogat. qz ex le d̄z sp̄ velle i clau
stro manē. 2 vt itēno ei⁹ nō sit ad gl̄iaz
sed ad sapiam aspirare. qz dic̄ h̄iero.
Monach⁹ n̄ doctoris s̄z plūgēt h̄z offiū
qui vel se vel mūdū lugeat. 2 dñi pau

aus p̄stolef aduētū. 16. q. i. monach'. h̄z
eūdē Tho. z in sū. con. eo. ti. q. 10. Et ex
his p̄z q̄ religiosus tenet obedire circa
studia: h̄z nō crineat i regula. Et fac ad
id qd̄ p̄ime dictū ē. B.

Utr̄ monach' mag' obedire teneat
abbati q̄ epō? R. fm Ray. Donachi
sūt astricti pot' obedire abbati. s. d. f.
c. p. 2. A. Idē in sū. cō. eo. ti. q. 15. B.
Uñ nō pōt ep̄s instituē monachū in ec
clesia sc̄lari iunto abbate: vid̄ s. abbas
s. p̄t. Et vtr̄ abbas possit p̄hibē mona
cho subdito ne cōstituat epō: vide ibidē
s. finali.

Utr̄ monach' teneat obedire epō
vocātū eū ad ministeriū vel comitatū
suū iunto abbate? R. fm Hosti. Pu
to q̄ nō. s. hoc ē solus pape q̄ quēlibz
sue c̄licū siue mōachū pōt ad se voca
re. A. Et iā ad ministeriū. vtr̄ in ter. d̄ q̄
stat. B. 9. q. 3. p̄ p̄ncipalē. Qd̄ si cō
tēte abbate vocat' sit vtr̄ auctorita
te pape z ibi nō pōt statuta sui ordinis
obseruare: cōsulo q̄ si pōt ad claustrū
reuertat: nec piculū suū exponat com
modis alioz. 4. d. f. h̄c. z. c. nō ē. z. c. nos.
Si nō pōt licēt iā obtrine: necesse h̄z obe
dire. ar. ex de offi. dele. si qñ. A. Idē
in sū. con. eo. ti. q. 20. z se. Et intellige h̄
nisi monacho manifeste imineat salu
tis piculū. nā tūc in his sicut z in aliis
illicitis nō eēt obediedū. vtr̄ s. in p̄n. B.

Magis sūt religiosi astricti suis p̄
laris obedire q̄ c̄lici seclares suo epō.
Nā religiosi nō solū renunciauerūt oi
bus tp̄alib': s. z ēt p̄p̄e volūtatī. 12. q. 2. si
dicat. ex de offi. or. quāto. A. Idē i
sū. cō. eo. ti. q. 21. fm Ray. z Hosti. Et ad
dūt q̄ c̄lici sūt magis astricti obedire
epō q̄ laici: ar. 7. d. f. p̄uanf. B.

Utr̄ religiosi teneatur obedire ep̄is
R. fm Huil. In his q̄ nō sūt d̄ deū vel
ordinē suū tenēt: saluis sp̄ p̄uilegiis z
cōstitutōib' eoz: ex de simo ne dei. vñ si
p̄cipiēt p̄lato eoz vtr̄ subdito q̄ irent
ad papā vtr̄ regē: vtr̄ q̄ recipiēt cōmissi
ones cāp̄ vtr̄ visitatōes seu executiōes
testamētōz z s̄ilia: nō tenētur obedire:

h̄z alios c̄licos possint ep̄i ad talia cogē
Sūt ēt p̄les religiosi in talib' exp̄sse p̄
uilegiati. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 23.
B. Altra q̄ ad obiam p̄tine p̄nt s.
monach'. z. i. religio. A. Aduertēdū
ē q̄ religiosi nisi sint p̄uilegiati sic cē
teri c̄lici tenēt petē licētā a p̄p̄o epō
vtr̄ possint ordinari ab alieno: vtr̄ in sū.
cō. eo. ti. q. 22. Ubi ēt d̄ f̄z glo. Ray. Nec
approbo qd̄ faciūt qdā q̄ de cōtētu ad
cōtētu mittūt fratres alterius dioecesis
modicū ibi moraturos vtr̄ sic recipiāt
ordines ab epō loci: vel alia q̄ regula
rit nō nisi a p̄p̄o epō sunt recipienda.
Et subditur i dicta. q. 22. Nora tñ q̄ ho
die sup̄ his f̄res p̄dicatores z minores
z multi alii sūt p̄uilegiati. Et ad p̄dcā
facit. c. cū nullus. ex de tēp. or. li. 6. Ite
si c̄licus h̄z p̄les iudices q̄rū vtr̄q̄ eā
lit teneat obedire. vel si duob' ep̄is p̄
miserit obiam z p̄cipiāt diuersa. h̄z Hosti.
z in sū. cō. eo. ti. q. 16. dicēdū q̄ vtr̄q̄
teneat obedire si pōt: alit obediat ei cui
p̄iurauit. qz p̄mū iuramētū licitū ser
uādū ē: p̄sertiz cū nō possit h̄re nisi vnū
titulū: nisi forte rōe maioris beneficii
translat' intelligat. Si aut ex sufficien
ti disp̄satōe intular' sit i duob' locis z
sub diuersis p̄latis tunc obediat ei a q̄
mai' b̄ficiū h̄z z q̄ vtr̄ p̄cipit: ar. ex
de testa. cū in officiis. z. c. relatū. 2. in fi.
z ex de postu. c. fi. Qd̄ si oia eālia sint:
locus ē gratificatōi. ff. ad fil. se. cō. si q̄
in graui. s. si cū oēs. Hec oia locū hēnt
in ordinaris iudicib'. Ceterz si duo sint
delegati d̄ia alicui mādātes: tūc locū
h̄z decre. ex de rescrip. cū cōingat. Ubi
d̄ q̄ aut is cui mādāt aliqd a talibus
nescit inter iudices aliquam esse cōtro
uersiam z tunc exequatur mandatum
illius q̄ p̄mo mandat: nisi añ executio
nem innotescat ei de disceptatōe inter
se. Receptis aut d̄is mādatis a diuer
sis postulet copiā l̄rāz ad vtr̄osq̄ iudi
ces directaz quas papa p̄cipit exhibe
ri: z diligētē aduertat an sc̄de litere
renocēt p̄mas vel nō. Si p̄me renocan
tur p̄ sc̄das obediat sc̄dis. Sin at obe

diat p̄mis. S; si d̄ his clare sibi p̄ l̄fay
inspectōem ostare nō pōt: nō op; exeg
b; v̄ illi; donec p̄ arbitros int̄ eos hī;
certatio sopiat. Laueat tñ ne fingat
se certū vbi cert; non est: aut dubitare
vbi dubitandū non est. ex hoc etiā licz
des doctrina q̄lit̄ is cui mādā se hēre
debeat. nulla tñ ei tribuit̄ prās: vt int̄
delegatos aut partes de iurisditōe de
beat indicare. Itē circa hanc mām in
.c. fi. ex de sen. z re iudi. sic d̄r. Duob; iu
dicib; diuersas sn̄as p̄ferentib;: si ex
iurisditōe ordinaria p̄cesserūt tenet p̄
reo nō actore sn̄ia: nisi in eā fauorabili
puta infimonia. libertate. dote seu re
stamēto. si p̄ ip̄o fuerit p̄mulgata. Si
ho ex delegata prāte: vtraq; p̄der sen
tētia ex arbitrio delegātis. Qd̄ si ex cō
promisso: neutra d; h̄re vigorē. B.

Oblatio. Quot sunt spēs oblationū? R; 3.

Tres. prima est donatio ali
cui rei deo vel ecclie gratis facta iter
vniuers. De hac dictū ē s. donatio p̄. per
totum. et supra. ecclesia primo. s. 6.
Scda spēs oblationū ē dōatio eā mor
tis. de qua s. donatio 2; z hec etiā aliqñ
d̄r mortuariū suū legatū p̄ aia. Tertia
ē quotidiana z vsualis quā faciūt fide
les ad missam. z hi; z ista cōius dicūt
oblatio. A. Hoc fuit dictū hosti. vt
p3 in sū. con. li. p̄. ri. is. q. 50. B.

Lui debēt dari oblatōes? R; 3; Ray.
Sacerdoti prochiāli. qz p̄ peccat; offe
runt p̄ quoz remissione ille ex officio
orare tenet. Aut si ecclā nō prochiālis
dande sunt plato illi; ecclie. io. q. i. qz
sacerdotes. z. c. hanc cōsuetudinē. is. q. i.
doctos. A. Ray. dicit qz oblatōes q̄ si
unt ecclis prochiālib; dāde s̄ sacerdo
ti prochiāli tñ. qz p̄ peccatis. zc. Uel si
aliū ecclie offerūtur plato eiusdē ecclie
dāde sūt. Qd̄ ē vez nisi cōstituit̄ dona
tōre aliud voluisse fm̄ glo. ei; vt in sū.
con. eo. ti. q. 51. B.

Utz liceat religiosis oblatōes reci
pere? R; 3; Tho. scda scda. q. 86. Dican
dū qz sic. z h; tripl̄r. p̄ mō h; sunt paup̄es

p̄ dispēsatōem sacerdotū v̄ ordiatōes
ecclie. 2. mō si sint mīstri altari. z sic p̄nt
scipe oblatōes spōre sacras. 3. mōdo si
prochie sint eoz: z tunc ex debito p̄nt
recipe sicut ecclie rectores. sicut z h. i.
.s. 5. d̄r i. fi. A. Idē i sū. cō. et. i. q. 52. B.

Lū ep̄s celebrat c; s̄ oblatōes? R;
fm̄ hosti. De iure cōi sūt ep̄i. qz sibi of
ferunt z a suis prochiānis. Nam tota
sua dioecesis prochia itelligit̄: ex de ra
pto. c. p̄. z de proch. sup. eo. S; si de con
suetudine dñi eēt: sequēda ē. dū tamē
ep̄s cōsuetā canonicam accipiat. Qd̄ si
ep̄s in vno loco nimia morā traheret
z nimis frequenter celebraret aut in alie
na dioecesi secus eēt: ar. ex d̄ deci. fugge
stū. Idē in archiep̄o puincia visitante
ex de cens. romana. s. fi. li. 6. A. Idē
in sū. con. eo. ti. q. 53. B.

Utz oblatōes debeant de nccitate
p̄cepti? R; 3; Tho. scda scda. q. 86. Ob
latōes de sui nā h̄nt qz volūtarie offe
rātur fm̄ illud Exo. 25 Ab oi qui offerit
vltrone accipiens eas. p̄or tñ cōingē
qz aliqs teneat ad oblatōes q̄druplici
rōne. p̄mo qd̄ de p̄cedēti cōuetōe: sicut
cū alicui cedit aliqs fundus ecclie vt
certis t̄pib; certas oblatōes faciat: qd̄
tñ h; rōem cēsus. 2. p̄pter p̄cedēre de
putatōem v̄ p̄m̄issionē: sicut cū aliqs
offert donatōem int̄ viuos: vel reliḡ i
restamēto ecclie aliquā rē mobilē vel
imobilē i postez soluēda. 3. p̄pter ecclie
nccitatē: puta si mīstri seu sacerdotes
ecclie nō h̄eant vñ sustētē. S; h; addit
Jmno. A. Jmno videt̄ poti; hosti.
z glo. Ray. vt in sū. con. eo. ti. q. 54. B.
qz intelligit̄ nisi z ip̄i subdiri p̄pter pau
pratē sacerdoti subuenire nō possent:
iū casu q̄rat manib; v̄ crū. 91. d̄r. c̄licus
victū. 4. p̄pter cōsuetudinē. Tenēt. n.
fideles i aliqb; solēnitatib; ad aliquas
oblatōes cōsuetas. tñ his duobus vlti
mis casib; remanet oblatio quodā mō
voluntaria. s. quantū ad quantitātē vel
spēm rei oblate. Lon. Ray. z hosti. z ad
dunt qz prochiāni i hac p̄e ad tenēda
cōsuetudinē cogi p̄nt nō a sacerdote sed

ab epō: cui officiū i talib' implozādū
est: ex d' simo. ad apostolicā. Idē Tho.

A. Idē in p̄dicta. q. 54. Et additur q. c.
ois xpianus. de cōse. di. i. vbi vñ dicit q.
oblatio oīo debeat fieri. fm Ray. z ali
os intelligit de interiori oblatōe quas
qsq̄ tenet oīo facē. vel q. loq̄ de cōsi
lio. Hosti. xō dicit q. i p̄cipuis festiui
tatib' tenet q. offerre z cogi pōt: mari
me cū sit q̄i gnālis cōsuetudo vbiq̄ ter
rap. Dicitū Hosti. pōt itelligi vñ si de
hac cōsuetudie cōstat. z sic de d. cū eis. **B**.

Utrū oblatōes aliquoz sint respuē
de? **R**. fm Ray. In detestatiōez criminis
respuī debēt ab ecclā oblatōes inscri
ptoz. i. notorie dissidētiū. Itēz eoz qui
paupes opprimūt. di. 90. oblatōes. Itē
raptorz z vsurarioz: ex de rap. sup eo. z
de vsur. q. i oib'. Itēz meretricū. Sitr
etiā ei' q. ecclie immunitatē violauerit
nec emēdare voluerit. 17. q. 4. miroz.
Itēz ppter aliud crimē notoriū z hor
rendū. **A**. ar. dicit. c. miroz. fm Ray.
z in sum. con. eo. ti. q. 55. vbi p. z in iuri
bus allegat. q. p̄dicta intelligunt q̄i
crimina sūt manifesta z delinquentes
emēdari nolūt. **B**. Sitr de quolibz
heretico vel publice excoīcato. **A**.
Hoc dictū de heretico publico vel ex
coīcato fuit Hosti. q. etiā addit. S; pre
sbyteri nfi tps vix discernūt: vt in di
cta. q. 55. **B**.

Utz debeat recipi ab ecclā oblatio
nes iudeoz? **R**. fm Huil. Si nihil hñt
nisi ex vsura: ecclā non d; recipere: ne vi
deat peccatis eoz cōicare. Et in h' cāu
loq̄tur. c. quāto. de vsur. **A**. i. fm hāc
distinctiōem debz limitari. Vbi. n. dicit
q. iudei cōpellēdi sunt ad satisfactōez
ecclis p decimis z oblatōib' debitis:
quas a xpianis de domib' z possessiōi
bus aliis pape cōsueuerant añq̄ ad iu
deos q̄cunq̄ titulo deuenissent. **B**.
Vbi āt aliqd habēt iusto titulo: pōt ec
clesia ab eis exigē oblatōes debitas. i.
fm Hosti. q̄i possessiōes ipoz sūt obli
gate ad aliq̄s oblatōes faciendas p se
ptimo tricesimo ānuersario: z h' mōi

A. S; certe isto cāu nō vñ faciēda d;
stictio vñ iudei hēant aliqd aliō q̄ d'
vñ: s; indistincte d; ecclā oblatōes re
cipe cū recipiat suū: ex de deci. de tris.
Ideo. c. quāto. videtur intelligendū
de aliis oblatiōib': cum distinctiōe ta
men Huil. p̄fata. **B**.

Utz sacerdos possit recipere pecuniā
oblatā p missis quas in pnia inuixit?
R. fm Hosti. Nō d; missas q̄s ipse in
iunxit celebrare. qz spēs mali est: ex de
vi. z ho. cle. cū ab oi. S; vel talia nō in
iungat. vñ si inuigat dicat ei q. ipas fa
ciat celebrari p aliū: ita tñ q. nō p vici
nū sacerdotē de quo merito sit suspitō
q. ille sacerdos mitter aliū penitētem
ad ipm. sed vel ipse cōfessor gratis cele
brat vel oblatū hac occasiōe paupib'
eroget. Qui offert alicui religioso loco
vel ecclie oīa bona sua: nungd itelligū
tur futura: aut iura z actiones. Dic vt
i. pignus. §. 4.

Obligatio. Quot mōis
te obligantur. vide. i. pign'. §.
a: z ibi de mā obligat. p. to:

Obligatus ad rōci

nia. Utz illi q. obligati sūt ad
rōcinia qz gerūt administratiōem alic'
vt sunt tutores. pcuratores. z h' modi
possint ordinari? **R**. fm Ray. Si exer
cent h' modi administratiōes p psona
seclari z nō miserabili nō pñt pmoue
ri. 21. q. 3. c. p. z 2. ex ne cle. vel mo. c. p. er
z: Si xō exercēt p psona ecclāstica: vñ
etiā seclari miserabili: vt est cec' pau
per. pupillus. z vidua. pñt pmoueri si
aliud nō ipediat. dif. 59. indicatū. z dif.
55. puenit. z 16. q. 1. monachi.

Sed qd si officiū qd gesserūt finitū
sit: z tñ sunt obligati ad rōcinia? **R**. fm
Ray. Si nō moueat eis qd neq̄ mora
est. bene pñt pmoueri: nisi manifestū
sit aliqd talē teneri de dolo. tūc. n. ep̄s
deberet ei ex officio suo repellere: sic
z quēlibet criminōsū siue ifamē. 2. q. 7.
alieni. 6. q. 1. infames. ff. de postu. l. quos

phibet. Si hō in ip̄a p̄motiōe mouet
eis q̄stio vel anrea mota est: distingue
q̄z si q̄o moueat de dolo nō debet p̄mo
ueri ante decisam litem. si. dist. 118. 23.
di. illud. ex co. c. p̄. Tñ d̄z taxari t̄ps in
fra q̄d q̄stio decidat: ar. ex q̄ si. sint le.
laroz. z qui ma. accu. pos. ad hec. A.
Ibi non videtur haberi hoc. c. B. L.
de inge. ma. l. diffamari. Si vero q̄stio
moueat de culpa tñ: talis p̄t p̄mo
ueri non obstante actoris reclamatio
ne. tñ lis postea p̄cedet sicut p̄us z sub
eodē iudice. ff. de iudi. vbi ceptū. ff. de iu
ris. om. iudi. l. cū quedā. A. Predicta
intelligunt de obligatis rōcinis p̄ua
te p̄sone. si vero reipublice: de hoc dici
tur in sequenti. §. B.

Utz qui sūt obligati reipublice pos
sint ordinari? R. Si sunt obligati rei
publice ex administratiōe quam gesse
runt nō debet p̄moueri añ reddita ra
tiocinia. dis. si. p̄terea. L. de epis. z cle. of
ficiales. Sec. si al. reipublice sint debi
tores. ff. de mu. z ho. l. rescripto. §. debi
tores. L. de epis. z cle. q̄s q̄s emeritis. A.
Idē in sū. con. li. 3. r. 1. 6. q. 4. Ubi ēt p̄z. z
in iurib. allegatis q̄ q̄ ad obligatos rō
cinis reipublice nō fit distinctio: vtrū
sit mota q̄stio vel nō. B.

Utz obligat p̄ iuramentū vel alio
modo ad aliquid dādū vel faciendum
possit ordinari? R. fm Ray. Bene p̄t
s̄ remanet obligatus sicut z añ. v̄l p̄t
scribēdo: vel alia honesta faciendo sa
tisfacē. Nec obstat dis. 53. legem. z dis.
54. quicunq. q̄ illa intelliguntur de
perpetuo obligatis. puta de seruis cu
rialibus. z huiusmōi. Si tamen obliga
tus erat ad indecentia: puta ad mīstrā
duz in balneis vel in tabernis: vel ad
purgandū cloacas z h̄mōi: non debet
ordinari donec satisfecerit: vel alium
eque idoneū supposuerit ad talia. A.
Hoc vltimū dictū a h̄. si tamē. r̄. fuit
glo. Ray. vt p̄z in sum. con. co. ti. q. 5. ad
fi. Et addit. Sed in transeūte ad mona
sterium hoc nō regit: hoc est: q̄z non
obstante quacunq. obligatiōe dādū vel

faciendi etiā iuramentō firmata p̄t q̄s
libere ad religionē trāsire: iux̄ faculta
tē suā satisfaciēdo creditorib. si h̄ nō
faciat ex leuitate vel volūtate subtra
hēdi debitu: sed ex caritatis seruiore z
spūs sancti ispiratiōe. Nec facit iste in
iuriā creditori. Excusaf. n. spūs sancti au
toritate cui nemo resistere p̄t. 19. q. 2.
due sunt. z ex de regulic. vt p̄z in dca
. q. 5. B. Utz obligat ad rōcinia pos
sit ingredi religionē: require. i. religio
2. §. 7.

Culta. Quō z q̄liter ta
lia corrigenda
sunt habetur s̄. correctio. 2. §
5. Itē require. i. reuelario.

Odium. Utz odiū primi
fit peccatu? R.

fm Tho. sc̄da sc̄da. q. 34. D̄z
homo in fratre odio hēre peccatū. z oē
id quod pertinet ad defectū vine iusti
cie. sed ip̄am naturā z grām fratris nō
potest aliquis habere odio sine pecca
to. Hoc aut ip̄m q̄ in fratre odium cul
pam z defectū boni prinet ad fratris
amorē. Eiusdem. n. rōnis est q̄ velim
bonū alicui? q̄ odiam? malū. Unde
simpliciter accipiendo odiū fratris ē cū
peccato. i. Joh. 3. Qui odit fr̄em suum
homicida est. De dilectione siue carita
te que d̄iat odio hēs s̄. caritas.

Officium ecclesie.

Culta habes de hoc supra.
hore. z supra missa.

Leum sanctum si
ue
chr̄isma. In die cene p̄ ep̄isco
pos triplex oleum cōsecrat. p̄mu z
p̄ncipale est sanctū chr̄isma. s̄. ex oleo
z balsamo. z cū isto b̄ndicūtur fontes
baptismales. Itē calix z patena. Item
consecratur eccl̄ia z etiā altare. Itē pu
er postq̄ baptizatus est inungit i ver
tice z in fronte. Itē inungunt ep̄i quā
do cōsecrant in capite z in manibus.
Itē oēs fideles q̄ recipiunt sac̄m cō
firmatiōis. Et de isto chr̄ismate anuati

renouando hōs s. baptism? 2. s. 3. Scōz
dicit oleū cathecuminoz siue oleū san-
ctū: siue bñdictū. Et isto unguif puer
qui dō baptizari in pectore z int scapu-
las. Item vngunt man? eius q ordina-
tur sacerdos. Itē unguif tam ecclia q
altare ante chrismatōem z cōsecratio-
nē. Itē inūgunt reges z pñcipes i bra-
chio siue in humero. Tertiū ē oleū isir
mōz quo inungunt infirmi in mortis
articulo. De qua vñctōe hētur. i. vñctō
extrema per totū. Predicta oia hñtur
sūmatim ex de sacra vñc. c. vñco. z in
pontificali romane curie.

Sz nūqd pñt bec olea alio tpe cōse-
crari? R. Oleū sanctū siue chrismā in
die cene dñi officii dō: vt nō. d. cōse. vi. 4.
oi tpe. z ex de sen. exco. qm. li. 6. De ali-
is aut non inuenio pñbitum.

Quid si oleū nō cōsecratū apponat
oleo cōsecrato? R. Totū efficit cōsecre-
tū. ex de cōse. ecclie. vel al. qd in dubiis.
sicut z de aqua bñdicta dictū est s. aq
bñdicta. A. Et ibi de h? i additōe. B.

Pñio. Utz auditores di-
uersoz magistro
rū tenētū diuersas opinōes
excusent a peccato si opiniones magi-
stroz suoz teneat? R. fm Tho. i qñbz
Si diuersē opiones doctoꝝ sacre scri-
pture non pertineāt ad fidem z bonos
mores. absq piculo auditores vtrāq
opinionē sequi pñt. Hic. n. hēt locū qd
apls dicit Ro. 14. vñusq; in suo sen-
sū abundet. In his xō que pertinent
ad fidē z bonos mores nullus excusat
si seqtur erroneā opionē alicui? mgn.
In talib? n. ignorātia nō excusat. A.
nisi qd intrēdat tenē qd tenet ecclia. et
querat diligēter noscere veritatē. 2. 4.
q. 3. dixit apls. B. aliogn imunes fuis-
sent a peccato qui secuti sūt opinionē
Arrii. Nestorii. z alioꝝ heresiarchaz.
nec possūt excusatiōem hēre. ppf sim-
plicitatē si in talib? opinione erroneaz
sequant. In talib? n. dubiis nō est de
facili pñstandus assensus: sed poti? vt
dicit Aug? 3. de doc. xpiana: consilere

dō qd regulā fidei quā de scripture pla-
niorib? locis z ecclie auctoritate pñpit
Qui g assentit opinioni alicui? mgn
manifestū scripture testimoniū siue s
id qd publice tenet fm ecclie auctori-
tate non pōt ab erroris vitio excusari
Lon. Donal. Suil. z Ul. A. s. qñ error
est s manifestaz sniam scripture vt ec-
clesie. In dubiis xō dicit Donal. q nō
gnatur aliquod pñdiciū xitatu: cu
int diuersas opiniones a magistris ap-
pbat scripture autēcti anōras illā qd
amplectitur q sibi magis vt cōsona ra-
tioni. Et con. glo. Ray. z Ul. vt in sū. cō.
li. 3. 33. q. 18. B. Hosti. addit q qñ s
diuersa iura z opiniones. s. nō s deū et
bonos mores: humanior snia est pferē-
da. s. ceteris pibus: ex de trāsac. c. fi. A.
facit. ff. de legi. l. benigni. B. Alii xō
stādū est illi qui meliori inititur rōr: ex
de fēf. capellanus.

Ratio quid sit? R. fm
Ray. z Hosti. Ora-
tio ē pius affect? mētis in deū
tendēs. z plerūq; ne aius pigritet i vo-
cē pñpēs. A. Vel fm eisdē. Oratio ē
sgeries vocū ad aliquid iperrādū i de-
um tendentiū: vt in sū. con. li. 3. ti. 34.
. q. cxi. Et decetero cū allegabit sūma i
dubio intelliget de pñata sūma confes-
soriū. B. vel fm Hug. de sanc. vñcto.
Oratio est deuotio quedā ex cōpunctiōe
pcedēs: vel fm Damas. Oratio est pe-
titio decentiū a deo. Et fm Tho. in 4.
dis. 15. hec diffinitio Damas. verissime
essentiam oratōis declarat. A. Idem
in dicta. q. cxi. B.

Quare deū oram? R. fm Tho. se-
cūda scēd. q. 83. Deū oram? nō vt dinaz
dispositiōem inutem? s. vt ipetrem?
quod dē disposuit per orōes factoz cē
iplendū: vt. s. hoies postulādo merean-
tur accipere qd eis oipotēs deus ante
secula disposuit donare: vt Greg? dicit
p dial. Nō g pñces nñas deo porrigim?
vt ei nñas indigētiās manifestem? sed
vt nolipsi consideremus in his ad diui-
num auxilium esse recurrendū. A. Id

in sū.con.co.ti.q.ii. **B.**

Utrū aliq̄ oſo dirigēda ſit ad ſcōs ?
R̄. ſ. **I**ho. vbi ſup̄. Sanctis porrigē
oſo nō tanq̄ p̄ ip̄os ſplenda. ſ. vt eozū
meritis ⁊ p̄cib⁹ orōnes ſortiant̄ effectū
Unā ſcā trinitate petim⁹: vt noſtri mi
ſereat. ab aliis x̄o ſcis vt orēt p̄ nobis
A. Et idē ē de angelis: vt in ſū.con.co.
ti.q.ii. **B.**

Utrū oſo debeat eē vocalis? R̄. ſ. **I**m
Tho. ſcōa ſcōe.q.ſ. Lōis oſo ē que per
miſtros eccl̄ie in p̄ſona totū pplū offer
tur. Et iō oſ q̄ talis oſo innotelcat totū
pplū p̄ quo offerit. Qd̄ non poſſet fieri
niſi eēt vocalis. Oſo x̄o q̄ offerit a ſingu
lari p̄ſona: ſine p̄ ſe: ſine p̄ aliis orāte:
nō eſt de nccitate q̄ ſit vocalis. Ad iun
giſ tñ vor tali orōi triplici rōne. p̄ qdē
ad excitādū iteriorē deuotōem: q̄ mēs
orātis eleuat in deū. q̄ p̄ exteriora ſig
ſine vocū ſine etiā alioz factorū mens
hois mouet ſm̄ apprehenſionē. ⁊ p̄ oſa
ſm̄ affectōem. vñ Aug⁹ dicit ad p̄b̄s.
q̄ x̄bis ⁊ aliis ſignis ad augēdū ſacrū
deſideriū noſip̄os acri⁹ excitē. Et iō
in ſinglari orōe i tātū eſt vocib⁹ ⁊ hui⁹
modi ſignis vrēdū: inquātū p̄ficat ad
excitādū mentē. Que ſi p̄ hoc diſtraha
tur vel q̄litercūq̄ ipediat: eſt a talib⁹
ceſſandū. Qd̄ p̄cipue trigit i illis: quo
rū mens ſine ſignis h⁹ modi eſt ſuffici
enter ad deuotōem pata. Unā in p̄s. **Ti**
bi dixit cor meum: exquiſiuit te facies
mea. Et de Anna legiſ p̄ Reg. p̄. q̄ loq̄
batur in corde ſuo. ⁊ adiungit vocal
oſo q̄ſi ad redditōez debiti: vt. ſ. hō dō
ſeruiat ſm̄ totū illud qd̄ ex deo h̄z. i. n̄
ſolū mēte: ſed et ore. Oſee vlt. Oēz au
fer inigratē ⁊ accipe bonū: ⁊ reddem⁹
vitulos labioz n̄oꝝ. ⁊ adiungit ex qdā
redūdātia ab ḡia ad corp⁹: ⁊ ex vehe
mēti affectōe. p̄s. Dilatatū ē cor meū ⁊
extl. lingua mea. **A.** Idē in ſum. cō.
co.ti.q.ii. **B.**

Utrū attētio mētis in orōe ſit nccia
R̄. ſ. **I**m Tho. vbi ſ. Nccius aliqd̄ of̄ du
plicat. Uno. p̄p̄ qd̄ meli⁹ puenit ad ſi
nē. ⁊ ſic attētio absolute nccia ē orōni.

Alio. of̄ ſine q̄ res nō pōt of̄ ſc̄g ſuū effe
ctū. Et ſt̄ ar̄ triplex effect⁹ orōis. **P̄m⁹**
qdē ē mereri. Et ad hūc effectū non ex
nccitate requiſ q̄ attētio aſſit orōi per
totū: ſ. vis p̄me itētōis totā orōez me
ritōriā reddit. **A.** Hoc vep̄ ē niſi q̄
ſtudioſe ſeu ex notabili negligētia mē
tē diſtrahat. tūc. n. nec mētur nec impe
trat: ſ. poti⁹ peccat: ex de cele. miſ. dolē
tes. **B.** Scōs effect⁹ orōis ē impetra
re. ⁊ ad hūc et effectū ſufficit p̄ma intē
tio quā d̄s p̄ncipalr̄ attēdit. **A.** Si at
p̄ma itētio deſit: oſo neq̄ mētōria eſt
neq̄ ipetratiua. Illa. n. orōem d̄s n̄ au
dit: cui ille q̄ orat nō itēdit: vt dīc̄ **Dre**
go. vt i ſū. cō. co. ti. q. ii. **B.** Tertiū
effect⁹ ē qdā ſpūalis mētis reſectio: ⁊
ad hūc d̄ nccitate ſgr̄iſ i orōe attēdō. i.
Cor. ii. 3. Si orē ligas: mēs mea ſm̄ fru
ctu ē. Et at̄ triplex attēdō q̄ orōi vocali
pōt adhibēi. Una q̄ attēdit ad x̄ba ne
q̄s i eis erret. Scōa q̄ attēdit ad ſenſū
x̄boꝝ. Tertia q̄ attēdit ad finē orōnis
ſ. ad deū: ⁊ ad rē. p̄ q̄ orat: q̄ qdē maxie
ē nccia. ⁊ hāc et idiote p̄nt h̄ſe. Et q̄nq̄
i tātūz abūdāt hec attētio: vt et alioz
oīum mēs obliuifcat. ſicut dicit **Hugo**
de ſcō. vic. **A.** Idē i d̄cā. q. ii. **B.**

Utrū in orōe euagatio mētis ſit p̄ctm̄
R̄. ſ. **I**m Tho. ſcōa ſcōe.q.ſ. Si q̄s ex p̄
poſito in orōe mēte euaget. p̄ctm̄ eſt. ⁊
ipedit oratōis fructū. Et ſ. h⁹ dīc̄ **Aug⁹**
in regula. p̄ſalmis ⁊ hymnis cū oratiſ
deū hoc x̄ſet i corde qd̄ p̄ferē in ore.
Itē ſ. h⁹ p̄cipiſ c̄lcis q̄ officiū diuinū
q̄tū eis de⁹ dederit ſtudioſe celebrēt
pariter ⁊ deuote: extra de cele. miſ. do
lētēs. Euagatio vero que ſit preter in
tentōem: orationis fructum non tollit
vnde Baſilius dicit. Si debilitatus a
peccato fixe nequis orare: quātum po
res teip̄m exhibeas: ⁊ de⁹ ignoſcet: eo
q̄ non ex negligentia: ſed ex fragilita
te non potes vt oportet aſſiſtere corā
dō. A. Idē i ſū. cō. in d̄cā. q. ii. Et addi
tur circa finē: q̄ i orōnib⁹ ad q̄s obliga
mur ex voto vel ex p̄niali inuictōe vñ
ex ſtatu eccl̄ie: tenemur repellere

nō solum cogitationes vanas: sed et bonas
tamē impertinentes. unde dicit Ber. sup
Lant. Spūs scūs illa hora. s. orōis gū
nō recipit qd aliud q̄ qd debes ob
tuleris: neglecto eo qd debes. B.

Utz oīo debeat eē diuturna vel et
cōtinua? R. fm Tho. vbi s. Oīo fm se
cōsiderata nō pōt esse cōtinua. qz opz et
aliis opib' occupari. S; sicut dicit Aug?
ad pbā. nō p certa interualla horarū z
tēpōz deū oram': vt in illis rez signis
nos ipsos moneam': q̄tūmq; in hoc de
siderio pfecerim' nobis ipis innotescam'
z ad h' agēdū nos acriter excitem'. Unī
uscūsq; aut rei q̄ritas d; eē pportōa
ta fini: sicut q̄ritas portōis sanitati. vñ
cōis ē vt oīo tñ durer q̄rū est vtile ad
excitādū interioris desiderii feruorē.
cū vero hanc mēsurā excedit: ita qz si
ne tedio durare nō possit: nō est vltērī
oīo. prēdēda. Uī Aug? dicit ad pbām
dicunt fratres in egypto crebras qdē
bēre orōes: sed eas tā breuissimas: z ra
ptim quodāmodo iaculatas ne illa vi
gilanter erecta q̄ oranti p̄mū nccia ē
p pductiores moras euāescat atq; he
betetur intētio. Ac per hoc etiā ipi sat
onidūt hāc intētiōem sicut nō eē. prēdē
dā si perdurare nō pōt: ita si p̄duraue
rit nō cito eē rūpendā. Et sicut h' est ar
tēdēdū in orōe singulari p cōparatōez
ad intētiōem orāis: ita etiā in orōe cōi
p cōparatōem ad ppli deuotiōem. Qd
aut oīs dicit Luc. is? Opz sp orare. ex
Alph. i. ad Thessal. Sine intermissiōe
orate: itelligēdū ē qz aliq; cōtinue oret
ppter cōtinuitatē dīderii: siue affectū
caritatis ex quo pcedit oīo: qz in nobis
d; esse cōtinu'. vt qz nō infirmat qn
statutis tēpib' oret: vñ qz ppter affectū
q post orōem remanet i ipō orāte aut
i alio quē ipē suis bñficiis puocat vt p
se oret. Et h' nota etiā illud Hiero. Nō
ē h'bis tñ: sed corde orādus d's. Quia p
pter meliorē septē psalmoz decātatio
cuz cordis puritate z spūali hilaritate
q̄ toti psalterii modulano cū anxia
te cordis atq; tristitia. de ose. dis. s. non

mediocrit. A. Jō i sū. eo. ti. q. iio. B.

Utz d's exaudiat pētores orantes?
R. h; Tho. scōa scōe. q. s. Si peccator
aliquid petit in q̄rū peccator. i. scōm de
sideriū peccati hic a deo nō exauditur
ad mīam: sed qñq; audiat ad vindictā:
dū d's pmittit peccatōrē amplius rñē
in peccata. Deus. n. qdam negat ppiti'
que pcedit irat': vt Aug? dicit. Oīdem
hō peccatoris ex bono nāe desiderio p
cedētē d's audit: nō q̄i ex iusticia: quia
peccator hoc modo nō meret: s; ex pu
ra mīa. obseruatis tñ q̄tuor cōditōibz
que cōiter requirunt ad ofonem q d;
exaudiri. s. vt p se petat nccia. s. ad salu
tē pie z perseveratē. Alias ē cōditōes
orōis hēs h' i. s. g ē iux. p̄rie se. A. Jō
in sū. eo. ti. q. iis. B.

Utz oīo cadat sub pcepto? R. fm
Ul. Ad orōem qdē mētalē. A. z etiā
vocalē scōz eūdē: vt p3 i sū. eo. ti. q. iio.
vbi hec notant. B. hō tenet ex iure
nāli qz dicit hōi qz disponat se ad ea
sine q̄b' nō ē sal'. A. Que dispositio
nō ē sine orōe: vt ibidē. B. Et ad hoc
ius accedit auctoritas xpī dicēt' Luc.
is? O; sp orare. Sup qz Chrysostomus dicit. O;
nccitate dicit. A. hoc cōtinet sub illo p
cepto. Memō vt dicit sabbati sanctifi
ces: vt ibi. B. Ad vocalē hō ofonē seu
cū cārū nō tenet qz ex pcepto diuino.
A. s. quo ad dēterminatū modū orandī
vt ibidē. qd intelligi d; qz ad q̄ritatem
al' bñ dēterminat: qz dicē debem'. paf
nē. zc. Math. 6. z Luc. xi. Jō oēs xpiani
debent orōez hanc dīctā scire z dicere.
de ose. dis. 4. vos aut oīa. B. Sed ex
statuto ecclie qz missas z horas canoni
cas idixit ministris ecclie vel etiā ex in
iunctōe ofessoris pro satisfactōe pnie.
Lon. Tho. i. 4. dis. s. addēs qz z oib' cōi
ter etiā nō ministris videtur ab ecclia
dēterminatū tps statutū esse: cū ex ca
nonū statutis teneātur dieb' festiuis
dinis officiis interesse. vt ministris p
pplo orātib' suā intētiōem oformēt.
A. Jdē in sū. eo. ti. q. iio. B. pōt ad h'
p̄tine s. missa. s. p̄t. z s. hore.

Quot sūt aditōes quas oīo dī hīe?
 R. fm Ray. z. Hosti. Xii. Prima ē q
 sit fidelis. Nā sine fide impossibile est
 placere deo: z sancti p fidē adepti sunt
 repromissiones. ad Heb. xi. Scda vt
 sit secura seu cōfides. Jacobi. p. postu
 let i fide nihil hesitās. Tercio sit hūil
 Eccl. 35. Oīo hūilantis se nubes pene
 trabit. z de ose. oīf. 5. n̄ mediocrit. Quar
 to sit discreta. Matb. 20. Nescitis qd
 petatis. Jac. 4. Petitis z nō accipitis
 eo q male petatis. Quīto deuota. i. po
 ti corde cō ore. p. Reg. p. Anna loque
 batur in corde suo z vor penit nō au
 diebat. Aug. Quid pdest strepit labi
 orū si mutū ē cor: Sexto verecūda: vt
 i publicano qui nō audebat oculos ad
 celū leuare. Luc. 18. Septimo. secreta.
 Matb. 6. Tu autē cū orauēis. z. Iudo
 rus. Oīo pūatis locis opportuni fūdi
 tur. Octauo pura. Aug. sup ps. Oīoīs
 pure magna ē xtus z velut fidelis nū
 ci mādātū pagit z penetrat q caro nō
 puenit. Itē Iohes os aureū. Non pōt
 qd qm grām vite celestis acc pe: nisi pur
 gat fuerit ab oī sordē. de pe. di. i. nō po
 rest. Nono lachrymosa. Iſai. 38. Audi
 ui orōem tuā. z vidi lachrymas tuas.
 Et glo. Aug. sup Iſob. 4. Oīo oīuz le
 nit. lachryma cogit. hec vngit. illa pū
 git. Decimo sit attēta. vt h̄ s. 6. 5. dictū
 ē. Undecimo seruida. ps. Depcat lum
 fa. tuā i toto corde meo. Duodecimo ogo
 sa. Iſob. 12. Bona ē oīo cūz ieiunio et
 elyna. Et sup illd Iſai. 3. Leuem cor
 da nra cū manib nris. v. c. Breg. Lor
 cū manib ad deū l. q orōem suaz
 opib roborat. Decimotertio assidua.
 exēplo illi q panes ab amico perebat
 Luc. xi. Et apli pseuerātes i orōe spm
 scm acceperūt. Act. 2. A. Iſ i sū. eo. ti.
 q. 20. Et in q. se. dī q quoz sūt aditōes
 qb cōcurrēt oīo sp ē efficac ad ipe
 trādū: quas ponit glo. Luc. xi. sup ista
 pabola. Quis vestrū hēbit amicu. zc.
 videt vt petat pie. pro se. pseuerāter:
 z ad salutē. Et exponit Ul. dīcēs. Pie. f.
 vt petēs nō ponat obstaculū grē. z hō

obstaculū ē idispositio petētis ad illd
 qd petit. Pro se. qz merito adigni vñ
 alit grām nō meret: cū vix tibi suffici
 at ppiuz meritū fm illud Matb. 25.
 Ne forte nō sufficiat nob z vobis. Ad
 salutē. qz p aliis ad salutē n̄ pūetib
 deus nō exaudit. Perseuerāter. At ille
 si pseuerauerit pulsans. zc. Luc. xi. Et
 subdit. Tame dō ex abūdātia pietat
 exaudit frequēter etiā cū nō oēs he cō
 ditōes cōcurrūt: sed his concurrētibus
 nunq ē inefficax oīo. B.

Utz in orōe sit aliquid determinate pe
 tēdū: R. fm sniam Iho. scda scde. q.
 sz. Si loqmur de bonis spūalib: vt de
 xtutib grā z glā: qb nec hō pōt male
 vt: nec de se malū euētū pāt hīe talia
 sci absolute petūt: fm illud ps. Qūde
 faciē tuā z saluti erim. Et itez. Deduc
 me in semita mā. tuo. Sz si loqmur de
 tpalib: dicēdū fm Aug. ad Probā de
 orādo deū. Hoc licet orare qd licet de
 siderare. Tpalia aut licet desiderare:
 nō qdē pncipalr vt in eis finē cōstitua
 mus: sz sicut qdā amicticla qb adiuua
 mur ad tēdēdū i beatitudine inq̄tū p
 ea vita sustētā. z inq̄tū nob organice
 deseruiūt ad actū xtutū: vt z pbs dic
 p ethi. Et iō p tpalib licet orare: q cui
 dē ex q nō pncipalr petim: sed in ordi
 ne ad aliud: eo tenore a deo petim fm
 q expediant ad salutē. Altr tpalia des
 minate a deo petē nō opz: qz pāt malū
 euētū hīe: z eis hō pōt bñ z male vt.
 Uñ Valeri dicit. Nos plerūq id vot
 expetim qd nō ipetrāsse meli foret
 Et con. Ray. z. Hosti. Et addūt q oīs
 z mgt oīa perēda cōclut in 7. petitioni
 b cū docuit nos orare pī noster. zc. B.

Quō ordināf petītōes in orōne dñi
 cat R. fm Iho. vbi s. Oīo dñica perfe
 ctissima ē. Et fm Aug. si recte oramus:
 non aliud dicē possum. Nā p ponunē
 ea p que i nobis pīs fiduciā excitam
 .i. consideratio caritatis ci ad nos: qz
 bonū nīm vult. Ideo dicim pī noster
 Et cōsideratio excellēte q pōt. nō dī. qui
 es i celis. Deinde sequūt. 7. petītōes

207
 et eo ordine q̄ petēde sūt. Prima p̄t̄er
 ad dilectōem dei q̄ deū in seip̄o diligi
 m̄ cū d̄r. sanctificet nomen tuū. i. sac̄rū
 ab oib̄ h̄eas: qd̄ p̄tinet ad gloriā dei i
 hōib̄us p̄pagādi. Secūda p̄tinet ad
 dilectōem q̄ diligit̄ nos cum d̄r. adue
 niat regnū tuū. i. p̄ quā petim̄ ad gliaz
 regni eius p̄uenire. Tertia petitiō p̄
 quā petis directe id q̄ beatitudinē me
 remur. cū d̄r. fiat volūtas tua sicut i ce
 lo z in terra. Quarta per quā petitur
 illud quo instrumentat̄ iuuamur ad
 merēdum: cū d̄r. p̄. no. q̄ti. da. no. hodie
 siue hoc intelligat̄ de pane sacramēta
 li: cuius quotidianus vsus p̄ficiat hōi. in
 quo etiā intelligunt̄ oīa alia sac̄ra: siue
 etiā intelligat̄ de pane corporali: vt per
 panē intelligat̄ oīs sufficiētia victus.
 Quinta est remotio eius qd̄ esset ipe
 dimētū p̄me petitiōis. qz directe exclu
 dit a regno. s. p̄ctm̄. vñ d̄r. Dimitte nob̄
 debita n̄ra sicut z nos di. debi. nostris.
 Sexta est remotio ei qd̄ nos ipedit a
 sc̄da petitiōe. s. ab obseruātia dīne vo
 lūtat̄is: cū dicim̄. Et ne nos idu. in. ten
 ta. p̄ qd̄ nō petim̄ ne tētemur: sed vt a
 rētatōe nō vincamur: qd̄ ē in rētatōez
 induci. Septima ē remotio penalitat̄
 p̄ntis q̄ est ipeditiua tertie petitiōis. s.
 sufficiētie circa vitam. vñ d̄r. S; libera
 nos a malo. A. Possunt z alie expo
 sitiōes orōnis dīce poni: s; p̄p̄ breui
 tatē omittūt̄. Ad rōem tñ horaz̄ ca
 nonicaz̄ sciēduz̄ s̄m̄ Al. z in sum. cō. eo.
 ti. q. 122 q̄ iō hore canonice diuidūt̄
 in septem r̄p̄a. qz i his diuersa. saluato
 ris mysteria gesta sunt. Nā i nocte na
 scit̄: orat̄ p̄noctās in orōe. p̄ditiose tra
 dit̄. capis vt latro cū gladis z fustib̄.
 oēm patiētiā exhibet gladū. p̄hibēdo
 p̄ditōzē z alios hostes suos caritatiue
 amonendo. auriculā abscissam anādo.
 volūtariē se pati ostēdēdo: ea que ista
 bant p̄dicendo. ad locum. p̄ditiōni con
 gruum se transferēdo. hostib̄ obuiam
 p̄cedendo. eos solo h̄bo soleten̄. p̄ster
 nēdo. seip̄m eis indicando. opprobriis
 falsoz̄ testiū saturat̄. alapis a seruis ce

ditur. z vt falsus p̄pheta puerili ludo
 illudatur z cōspuit̄. a discipulis deserit̄.
 a Petro negatur z p̄tinus oculo mise
 ricordie ituef. corp̄ ei in sepulchro ge
 scit̄. aia in inferno. Hanc qd̄ ē hora p̄
 ma i celiū iudeoz̄ ducit̄. falsa testi mo
 na ē cū q̄runtur. extorta ab ip̄o. p̄fel
 sio h̄itar̄ blasphemā iudicat̄. vincit̄
 cum falsis accusationibus. pilato tra
 ditur: z h̄z quorūdam op̄inionez resur
 git. Hora tertia accusat̄. Herodi mit
 titur. ab ip̄o z suo exercitu spernit̄ a q̄
 etiā illusus in veste alba ad examen
 pilati remittit̄. clamorib̄ iudeoz̄ cru
 cifigit̄. a pilato flagellat̄. sp̄m sc̄m mit
 tit̄. Hora sexta iudicat̄. condēnat̄. con
 spuit̄. illudis. sp̄m coronat̄. aridit̄
 cedis. crucē sibi baulās egredit̄. felle z
 aceto potat̄. cū sceleratis op̄utat̄. blas
 phemat̄. irridetur. tenebris corporali
 bus occisus veri solis ostenditur. Hora
 nona matrē consolatur. clamās mo
 ritur. veli templi scindit̄. terra mouet̄
 petre diuiduntur. monumēta aperiu
 tur. cēturio cōstet̄. alii sua pectora tun
 dētes reuertūt̄. Hora vesp̄tina lan
 cea lat̄ eius perforat̄. ex vulnē sāguis
 cū aqua egredit̄. Sero qd̄ ē hora ople
 tozū cēat cū aplis cenā legalē. iſtituit
 sac̄ralē lauat̄ pedes ap̄loz̄ z extergit̄
 lintheo. aplis p̄dicat̄. pro eis p̄ez orat̄
 ad locū p̄ditōis. p̄perat̄. tristitiā suā
 māifestat̄ discipulis. trinā orōez enut
 tit̄. fact̄ in agonīa guttas sudoris san
 guinet̄ defluentis in terrā sūdit̄. de cru
 ce deponit̄. aromatibus conditur. inol
 uitur syndone. sepulchrum lapide p̄ze
 grādi claudit̄. signat̄. custodit̄. vallas̄.

Ratorium. Utrum li

ber i domo ppria hēre orato
 rium p̄uatū? R. Oratoriū i forma ec
 clesie nō licet h̄re absz̄ auctoritate ep̄i
 A. Si h̄o nō sit i forma eccle bñ licet
 h̄re cuiuslibet fidelis: vt in sū. con. li. 3. ri.
 2. 4. q. 1. 4. 8. B. nec ibi missa celebra
 ri nisi d̄ cōsēsu ep̄i z p̄p̄i necessitate. z q̄
 non fiat inde p̄iudiciū enorme ecclesie

parochiali. Cleric' aut q sine auctori-
tate ep'i i tali oratorio celebraverit oꝝ
deponit. de oꝝe. dist. i. vnicuiq. r. c. clericos.
r. c. si q. A. Idē in sū. con. li. 3. r. 28.
q. i. 4. s. Ubi ē dī fin glo. Ray. q. oꝝe
licētia edificādi monasteriū intelligit
r. oꝝe edificādi oratoria opportuna
infra septa ei'. Et in allato. c. sigs. dī q. i
pripus solēnitatib' nō oꝝ in p'dicti p
uatis oratoris celebrari nisi d' oꝝsensu
ep'i. Qd' vī itelligēdū qn maior vrgēt
necessitas q in aliis t'pib' i qb' ē sine
licētia ep'i r iusta cā nō oꝝ i talib' locis
celebrāi vt p'actū ē. Itē in dca. q. i. 4. s.
dī q. quilibz pōt auctoritate p'p'a facē
hospitale ad recipiēdū paupes sūi ora-
torio tñ: s; tal' loc' nō gaudet libtate ec-
clesiastica: r emi r vēdi pōt.

Rdo p' cōiter quid sit?
R' fm m'gm sē-
tentiax r Thō. i. 4. dī s. 5. Or-
do ē signaculū qdā i quo spūal' p'tas
r adif ordiato ad officiū. A. hec dī
finitio fuit long. d' scō vic. Et h; p'e. ibi
act' exterior dī signaculū: sed executō
illius p'tatis dicitur officiū: vt in sum.
con. li. 3. r. 22. q. 1. B.

Utz p'ma tonsura siue corona sit or-
do? R' Si loq'mur de ordine inq'tū est
sacramētū r imp'mit caracterem: isto
mō tōsura non ē ordo. qz nec sac'm est
nec imp'mit caracterē. Et hec ē senten-
tia Thō. in 4. dī s. 4. Et ppter hoc iu-
ra inf ordines nō posuerūt tonsurā. 32.
dist. feriatz. 77. dist. illud. 93. dist. a subdia-
cono. Si hō loq'mur de ordine non vt ē
sac'm: sed largo mō p' dputatōe ad di-
uinū cultū: sic fm eūdē ordo ē. r ita no-
minat' ex de era. r qualicū otingat. s;
q' ibi dicit Ber. q. ē idē qd' psalmista
tus nō ē sic: vt in se. 5. p. 3. A. Nō ē g'
p'ma tonsura p'pe ordo s; dispositio ad
ordines: vt in sū. con. eo. ti. q. 2. B.

Utz psalmistat' sit ordo? R' fm
Thō. in. 4. dī s. 4. In decretis dist. 21.
cleros. psalmistat' r' ab hostiario iter
ordines ponit: non q sit spūalis ordo: s;
qz ē officiū ordinis. s; lectoratui ānexu.

23. dist. psalmista. Nā qz psalmi cū can-
tu. p'nunciant: nō lector dī psalmista et
cantor: qd' ē qdā officiū inf ordines.
A. Lon. p'e. vt i sū. eo. ti. q. 3. B.

Quot sūt ordines? R' fm sūiaz Thō.
in 4. dī s. 24. Si p'pe accipiam' ordines
inq'tū sūt sac'ra seprē sūt. qtuor. s. mio-
res: vt hostiari'. lector. acolitus. r exor-
cista. r tres sac'ri. s. subdiaconus. diaco-
nus. r p'sbyter. Si hō largo mō sum-
mus addet minorib' p'ma tōsura siue
psalmistat': vt qdā dicūt. Et de h' hēs
i p'cedētib' duob'. S. Sacris hō addet
ep'atus. q tñ vrg' sit ordo hēs i se. 5. A.
Hoc cōiter tenēt oēs theologi. s. qz or-
dines p'pe sūt tñ seprē: vt in sū. con.
eo. ti. q. 4. B.

Utz ep'at' sit ordo? R' fm Thō. in
4. dī s. 24. Ordo pōt accipi duplt. Uno
mō fm q ē sac'm: r sic oīs ordo ordina-
tur ad sac'm eucharistie. Un' cū ep's n
hēat q'tum ad hoc p'tatem supiorē sa-
cerdote ep'atus nō ē ordo. Alio mō pōt
cōsiderari ordo fm q est officiū qdā
respectu q'rūdā actionū sac'raz. Et sic
cū ep's hēat p'tatē in actōib' hierarchi-
cis respectu corporis mystici sup' sacer-
dotē ep'at' ent ordo. Et isto mō loquū-
tur qñq iura. vt cū dī q non pōt o'mit-
tere ea q sunt ep'alis ordis nisi ep'o: ex
de p'se. eccle. aqua. A. Et sic ordo ali-
quādo accipit p sac'ro: aliquādo p gra-
du dignitatis: vt p3 in sū. con. eo. ti. q. 3.
Hoc cōiter tenēt oēs theologi. s. qz or-
dines p'pe sūt tñ seprē: vt i sū. e. ti. q. 4. B.

Utz ordo sit vnū sac'm? R' h; p'e.
Unū ē nō vnitate indiuisibilitatis sic
punct': nec o'tinuitatis sicut linea: nec
p'fectōe vni' forme sicut corpus aiatū
sed ē vnū p'fectōe vni' finis: qz cū o'sti-
tuat' ex diuersis ordib' spūalib' oēs ordi-
nans ad vnū actū. s. cōsecratōis eucha-
ristie. A. Sicut etiā dom' dī vna fm
eūdē: vt in sū. eo. ti. q. 5. B.

Utz in ordine o'ferat' g'ra? R' scdm
Thō. r p'e. i 4. dī s. 4. In ordie o'ferat'
g'ra gratū faciēs q nec'ia est non solum
ad digne suscipiēdū sac'm: sed etiā ad

digne ministrandū. A. Idē in sū. con.
eo. ti. q. 9. B.

Utz ordo liberet a fortuna serui.
R. fm Ray. Nō solū ep̄alis dignitas
s; etiā sacerdotat' liberat a cōditiōe ul'
a fortūa serui vel ascriptici. d. i. 54.
si seru' sciēte. Et s; canōes etiā a curia
li fortūa siue viculo: q̄a vt dictum est
liberat a fuili q̄ fortior est. d. i. 54. fre
quens. z. c. ex ariquis. Un' q̄tū ad h' nō
tener illud c. si seru' sciēte. A. quia
illud. c. est qdā lex q̄ reuocat p̄ ius cāo
nicū fm glo. ibi p̄ rōnē p̄actā. B.
Verū tñ curialis nō d; ordinari. vt. i. or
dinād'. s. i. 5. A. s. q. incipit. i. 5. B.

Utz votū castitat' sit ānerū ordini
sacro. R. fm Bul. Nō. ut p; i grecis q
nō tenent ad continētiā nec apud nos
illi q̄ inuit' vxorib' ordinant'. A. La
les tñ nō pnt debitū exigē lic; teneant
reddere. ut s. i. p̄dimētū r. i. 5. p̄ i addi
tōe. B. S; tale votū ānerū est ordini
ex cōstitutōe eccl'ie. p̄p̄ honestatē sacri
ordis: sicut Hug. nō uir. 28. d. i. in pñ. A.
Lon. Tho. scōa scōa. q. 88. B.

Quot mōis ordinatio dī simōiaca?
R. fm Ray. q̄tuor mōis. Nam alia ex
parte ordinatois tñ. alia ex parte or
dinādī tñ. alia ex pte vtriusq; alia ex
neutriusq; parte: vide. i. simōia p̄. 6.

Rdo z. quo ad ritum z
temp'. Utrum

necesse sit instrū in ordinatō
ne exhibitū corp̄is rangi? R. fm Tho.
i. 4. d. i. 24. Quidā dicūt tractū instru
mētōz māliū ab eo q̄ suscipit sacm̄ nē
eē de nccitate sacri: sed solā p̄rectōez
Tñ ip̄a xba forme vidētur oñdere q̄
tract' mae sit de eēntia sacri. qz dicitur
accipe hoc vel illud. zc. A. p̄mā opi
nionē segtur Al. quā ēt nō oio reprobat
Tho. lic; scōa videat' sibi sicutur: vt p;
in sū. con. li. 3. r. i. 3. q. xi. vbi etiā patz q̄
hosti: multum discrepat ab his. Ideo
hic passus penit' vī ābiguus. p̄p̄ea p̄
tutior ē eligēda: ex de homi. peritio. et
de p̄ by. nō bap. veniēs. ibi nō itelligit
iteratū qd' ābigit eē factū. B.

Utz p̄les ordines eodē die possint
offerri? R. fm Ray. Uno die nō debēt
offerri vni oēs minores nisi hoc obtine
at de cōsuetudine eccl'ie. Itē vn' ordo
sacer cū minorib' vt duo sacri nullo
offerūtur eodē die vni. d. i. 77. i. singulis
z. c. q̄cūq; ex de eo q̄ fur. or. sus. cūz h' la
toz. ex de tēpo. or. l. fas. z. c. dilect'. Et de
pena ep̄i q̄ hoc ordinat' hēs. i. ordina
toz. s. 3. Ille vo q̄ furtiue d; p̄dictā for
mā ordinē recipit d; deponi. d. i. 77. s. b
diacon'. ex de eo q̄ fur. ordi. sus. inotuit
Si tñ recepris iux' cōsuetudinē patrie
q̄tuor minorib' ordinib' subdiaconū
eadē die furtiue recipiat: pōt permitti
misericordiā i minorib' tñ ministrare
Et si irrauerit religionē z vita moresq;
et exegerit abbas si voluerit in aliis
ordinib' poterit dispensare: vt in dicto
c. cū. h. Et idē fm hosti. si duos sacros
ordines sūt recepit. A. Idē i sum. cō.
eo. ti. q. 13. B. S; si lara fuisset p̄us ex
cōicatiois snia d; sic recipiētes. A. i. fuisset
inhibitū ne sic ordines recipere
sub pena excōicatiois: vt in dicto. c. ino
tuit. B. z. nihilomin' receperint non
poterit cū eis dispēsari nisi per papā
vt in dicto. c. inotuit. A. Hoc videtur
sentire Hof. z. hosti. q̄ absolute dicunt
q̄ q̄ post iterminatōem anathematis
ordinat': nō pōt cū eo dispēsari nisi per
papā nisi q̄ ad minores ordines in qb'
h' cāu pōt dispēsare ēt ep̄s fm hosti.
z in sū. eo. ti. q. 14. Sed hec vidētur itel
ligēda fm distinctōem Ray. q̄ dicit vt
p; i dicta. q. 14. q̄ si q̄s d; phibitōez fa
ctā sub pene excōicatiois clādestine re
cepit duos ordines sūt tunc non poterit
cū eo in executōe ordinū ēt si fligionē
irrauerit dispensari nisi de licentia pa
pe. dicto. c. inotuit. Si hō aliq; recepe
rit furtiue ordinē sacrum vel nō sacrum
distingue. qz aut sunt phibit' sub inter
minatōe anathematis aut non. In p̄
cāu poterit cōdigna satisfactōe p̄missa
cū eo: vt in susceptis ministrat ordinib'
ep̄s dispensare. z si irrauerit religionē
ēit i suscipiēdis postq̄ aliq̄to tempore

fuerit i ea laudabilr ouersat. In 2° at
cū poterit cū tali ēt i seclō remanēte
p^o dignā satisfactōem tā in susceptis
q̄ in suscipiēdis ordib^o dispēfare: ex d^o
eo q fur. or. sus. c. p. hec ibi. Et d^o q pbe
furtiue ordinē suscipe q d cōsciam sui
epi z sū examiatōe pmoūet hz glo. ex
de eo qui fur. ordi. sus. c. p. B. Et ad
dit Hosti. q etiā papa de facili non vi
spensat. De dispēfatōe cū ordinatis ab
alio epō z h^o modi. habes. i. ordina
tus p. s. anpht. B.

Utrū in ordīe faciēdū sit scrutiniuz
R^o fm Hosti. Circa hoc faciēdū ē du
plex scrutiniū. Unū aū ordinatōez: qd
diligēter faciēdū ē: ex de elec. nihil est.
s. epi. Et incipit i feria q̄ta pcedente
sabbatū ordinatōis z durat vsq; ad vi
ctū sabbatū. p archidiaconū qdē de iu
re cōr: ex de offi. archi. ad hec. zc. vt no
strū. A. Olim ep̄s eligebar scrutato
res seu examinatores. 24. di. qñ. Et nō
tur in sū. eo. ti. q. 17. fm Hof. Sed vt hic
d^o z etiā ibi hodie de iure spectat exa
minatio ad archidiaconū. B. Qui
hēbit diligēter ingre de vita ordinādi
de genere. de patria. de etate. de titulo
ad quē ordinat. de loco in q ouersatur.
de scia. de fide. z de aliis q cōtinē in re
gula aplica. de qb^o d^o. i. ordinādus q̄si
per totū. Et sic i sabbato q pbatī sunt
epō pntent. 3s. di. quando. Istud. c. po
tius est. 24. di. B. Aliud scrutiniuz
fit in ipa ordinatōe quādo ordinandi
epō pntantur aū altare cū archidiacono
nus dicit. Postulat scā ma ecclia. zc. z
ordinatore iterrogāte. Scis illos esse
dignos. Et rīdet. Quātū humana fra
gilitas. zc. Et qdē pntator i tali rñsōe
nō peccat: dū tamē dōsciam nō loqua
tur: ex de seru. i. or. fa. c. vno. Alioqn d.
2s. q. i. s. p. A. Feli^o fac dictū. c. vni
cū. B. Nā quē nescit indignū debz
psumē dignū: ex de psump. dudū. Qd
si archidiaconū remordeat conscia de
aliq q nō sit dign^o: tūc aūq; veniat ad
ordinatōem secreto studeat epō denū
ciare. ex de seru. in or. fa. c. p. Et si epus

nolit desistere archidiacon^o d^o se sub
trahere: z si nō pōt sine scādalo d^o illa
kba dicē tanq; mīster ecclie q nō iudi
cat de occultis: sed nullo mō crimē lit
teris d^o publicare. Lon. Inno. A. 3d
in dicta. q. 17. z se. B.

Quid si sine examinatōe qdē ordia
tus: R^o fm Hosti. Si sit nor^o z dign^o nō
peccat: qz tales nō sūt examinandi: ar.
24. di. nullus. A. Fallit hoc i epō cō
secrādo q quis sit nor^o: tñ examinat^o
23. di. q ep̄s. fm Hof. z in sum. con. eo. ti.
q. 19. Sz si indign^o sit deponi d^o. B.
ex de corpo. viti. exposuisti. Si hō sit
ignor^o quis dign^o deponēdas ē. 24. di.
c. vlt. z multo fort^o si indign^o so. di.
ex penitētib^o. A. 3d i dicta. q. 19. B.

Quid si in examinatōe crimē suuz
nō exposuit: R^o fm Hosti. Ordinādi
tenet ofiteri crimina seu impedimēta
notoria iuris vel facti: nisi fuerit cum
eo dispēfatū. di. 50. ex penitētib^o. Itē
tenet p̄dere grauiā seu enozmia. s. q̄ ēt
p^o p̄niam executōem impediūt: vt ho
miciuiuz simonia in ordine z h^o modi
A. Etiā si sint secreta: vt in. c. q̄situm.
ex de temp. or. B. Aliā hō q nō im
pediūt: non tenet. ex de temp. ordi. c. fi.
Si hō fraudulēter defect^o subitcer nō
hēbit executōem ordinis sic suscepti:
ex de renūci. nisi cum p̄dem. s. p̄sone.
Si hō ofiteat z dispēsetur cū eo secur^o
erit fm Inno. vt vlt^o nō accusetur.
Alit secus. 34. di. c. vlt. A. Pot^o v^o
24. di. c. fi. B. Si nō dispēset z nibi
lomin^o ordinē nō d^o ordinat^o i illo or
dine admitti. si. di. si q̄s sane. Lō. Hof.
A. 3d i dicta. q. 19. B.

Quib^o tpib^o debet ordies cōferri?
R^o fm Ray. Ordines generat^o offerri
pnt in sex tpib^o anni. i. In sabbatis q
tuor temporū. Et in sabbato aū dñicā
de passione. Et in sabbato sancto pasce
di. 75. c. vlt. ex de temp. or. de eo. Papa
hō pōt cōferre subdiaconatū in dieb^o
dñicis. z in aliis p̄cipuis festiuitatib^o.
Itē in dñicis dieb^o solēnibus quilibet
epus pōt cōferre minores aliquibus

ita tñ qd nō multis ne videatur gnālē
ordinatōem facē: vñ nō ē in dicto. c. de
eo. Lon. Hosti. z Host. z alii. A. Idem
in sum. con. eo. ti. q. 30. B.

Quare sacri ordines sp sūt cōferen-
di in sabbato? R. fm Hosti. quia sab-
batū significat requiem. z qui transit
ad clericatū irrevocabīl per susceptiō-
nem sacri ordinis transit de labore se-
culariū negotior ad vacidū spūalib?
dis. ss. fornicari. Et aplūs. z Ibi. z. Ne-
mo militans deo implicat se negotiis
sclariis. Lon. Inno. z Host. A. Lō. etiā
Ul. vt in dicta. q. 30. B.

Utr aliquo modo ordines sacri pos-
sint cōferri in dñica? R. fm Ray. Si in
sabbato ordinationū tā ordinās q̄ oz
dinandus cōtinuaret ieiuniū nec come-
deret nisi forte celebrādo: tunc i mane
sequēris dñice posset sacer ordo cōferri
quia tunc mane diei dñice intell: gatur
trahi ad sabbatū ppter cōtinuatōez ie-
iunii. Et idē intelligēdū est de nocte añ
diem pasce si tunc celebraret vt erat
moa antiquit. A. s. q̄ in dicta nocte
possint ordinationes fieri: z nō i aliis no-
ctib? fm Inno. in c. litteras. ex de tēp.
or. B. Porro talē cōtinuatōem ieiu-
nii non expedit facere nisi in necessita-
te. Lō. Hosti. Inno. z alii. A. Hec par-
tim fuerūt dicta Ray. z partim alior:
vt patz in dicta. q. 30. vbi etiā dicif fm
glo. Ray. q̄ cōtinuatio ieiunii sic dz in-
telligi q̄ die sabbati z nocte sequenti
nihil comedat vel sumat vel bibatur
Et hz Inno. in dicto. c. litteras. celebrās
die sabbati non debz sumere nisi cor-
pus z sanguinem. B.

Que pena eoz q̄ extra statuta tem-
pora sacri ordinē susceperūt? R. Nō
debēt p̄mitti in susceptis ordinib? mi-
nistrare: ex de tempo. or. c. 2. Tñ cara-
cterē susceperūt. Et eps̄ imposita eis
p̄mo penitentia cōpetenti sustinere po-
terit vt postea in susceptis ordinibus
ministrent: ex de tempo. or. c. sultatōi.
Et fm Inno. Ber. z Huil. q̄ addit. q̄ se-
cus est in ordinib? suscipiēdis. A. Idē

in sū. con. eo. ti. q. 33. Si tñ ante ministrē
habet s. dispēsatio. s. 6. h. 9. Ordinato-
res vero debēt priuari auctoritate or-
dinandi. vt in eo. c. 2. B.

Quid si aliquid omittat in ordinatōe
de forma? R. fm Ray. Si aliquid omit-
tatur qd sit de substātia. aut etiā si du-
bitet vtr sit de substātia tota ordina-
tio debz iterari q̄si nihil sit factuz. Ni-
hil. n. intelligif iteratū qd nescit eē fa-
ctū: de ofe. dis. i. solēnitates. Si autem
omissū ē id q̄ exp̄ssū ē q̄ nō ē de su-
ga nō dz ordinatio iterari: s; qd omissuz ē
dz statuto tpe caute suppleri. ex de sa-
cra. ite. c. p̄ b. z. c. p̄. Lō. Inno. A. Idē
in sū. con. eo. ti. q. 34. B. De eo q̄ scien-
ter ordinē iterat: hēs s. dispēsatio. s. 7.

Que sunt illa q̄ nō sūt de substātia?
R. fm Ray. Exp̄ssuz ē q̄ de substātia
nō est ipm tps ordinationū: ex de tēp.
or. sane. Itē nec etas ordinādi dis. 77.
subdiacon. z. c. in veteri. Item nec vn-
ctio: ex de sacra. vnc. c. p̄. circa finē. z de
sacra. nō ite. c. p̄. Itē q̄ ordinandus in
p̄s byteruz vel diaconū recipiat impo-
sitiōem manus epi. A. s. tactu corporali
vt in. c. vlt. de quo statim. B. ex de sa-
cra vnc. ite. c. vlt. Itē q̄ ordo recipiat a
p̄po epo vel q̄ nō recipiat q̄s oēs ordi-
nes sūt sed seruatis debitis interstitiis
ex de tempo. ordi. q̄ trāslatōem. z. c. lit-
teras. z. 9. q. 2. Lugdunēsis. Lon. Hosti.
z fm eūdem Hosti. z etiā Hug. z Huil.
non est de substātia q̄ ordinans z or-
dinandus sint ieiuni. A. Hoc cōiter
tenent doc. licz Ray. de hoc dubitaue-
rit: vt p3 in sum. eo. ti. q. 34. B. Sunt
alia de quib? nescit vtrū sint de substā-
tia vel nō: vt missa. de qua etiā Hosti.
dicit dubium. A. In dicta. q. 34. B.
Tamē in minorib? ordinib? non videt
dubiū q̄ missa nō est de substātia. A.
Sorte hoc pōt intelligi ex cōsuetudine:
que ē optima legū itēpres. ff. de legi.
si de itēpretatōe. Itē ad mām aduertē-
dū fm Inno. z in dicta. q. 34. q̄ cū in or-
dinatione alicuius in diaconuz vel sa-
cerdotem omissa est manus ipositiō z

postea supplet. dicunt etiā omnes orō
nes que p̄cipiunt dici qñ sit man^{us} im
positio. qz ipi man^{us} impositioni adhe
rent. Et de man^{us} impositione fit mentio
in orōnibus. Item dicit qz vbi diuisi et
diuersi sunt actus non est iterandū: s; sup
plendū: sicut in ordinatōe sacerdoti
alius act^{us} est tenē manus super caput
alius dare ei calicē et patenā: quorum
si aliquod defuerit legitime factuz nō
erit postea iterandū. Quidā tñ dicūt qz
hec duo. s. de calice et de patena nō sūt
supplenda. qz nō sunt de substantia. tñ
securi^{us} ē suppleri. Itē si pars alicuius
orōnis omīssa ē: a capite inchoanda
forer. Tñ in ordinib^{us} mltē orōnes pos
sunt ēē que nō sunt de substantia ordi
nis. Unde si talis ordo legitime collat^{us} ē
non ppter hoc reiterare. Item si tñ
vna manus inuncta est postea solius
alterius manus inunctio supplenda ē.
et vbi in orōnibus dicit manus in p̄lati
dicetur manus in singulari. Et si facta
esset vinctio in aliquo et nō dicta orō: vt
ecōuerso: repetendū erit vtrūqz. qz act^{us}
nō sunt diuisi cū in orōnib^{us} fiat mentō
de vinctōe. Item quod omīssuz ē debet
suppleri per eū qui ordinauit. Quod si
fieri non pōt per aliū suppleri potest.
Itē si ep̄s in ordinādo ex infirmitate
deficiat per eum postea vel p̄ aliū in
choabit vbi ipse dimiserat nisi sint ali
qua coherentia: vt vinctio et orō: vt dī
ctū est: vel nisi vn^{us} sit act^{us}: vt p̄ in for
ma cōsecratōis eucharistie: et in forma
baptismi: cui^{us} parte iā dicta si deficiat
minister p̄ aliū reincipit forma in ba
ptismo et in missa ab illo loco: qui p̄die
cē. Lon. Hosti. Itē qd dicit^{ur} ē omīssuz
caute suppleri. Hosti. in. c. p̄s byter. ex
de sacra. ite. vbi et Inno. ponit p̄ dicta:
vt et p̄ in dicta. q. 34. expōit qz fiat sup
pletio tpe ordinatōis et veniat patiens
defectū q̄ ministrans ep̄o: nec erit in
tētio ep̄i nec ipsi^{us} qz orōnes super ipm
iterent. et cū venerit ep̄s ad id qd omīss
um ē suppleat: et pōt fieri vltio p^{ri} ali
os eiusdē ordi^{nis}: vt magi celest. pōt ēē

ep̄s ei dicere. Uade et porta mihi lib^{er}
vel aliā rē q̄ credant circūstātes qz p
pter inādatū sibi inunctū imposuerit
manū: vel etiā. in capella sua paucis et
bonis secretariis vocatis puatiz pote
rit ordines celebrare. Quousqz autē
hoc supplemētum recepit executōez
suscepti ordinis nō hēbit. s. dīf. sollici
tudo. et ex de sacra. ite. c. p̄. et ibi glo. et in
dicta. q. 34. B.

Rdo 3° quo ad caracte
rem. Utz i quoli
bet ordine imp̄nat sp̄alis ca
racter: et an caracter vni^{us} ordinis p̄sup
ponat caracterē alteri^{us} ordinis? R^{es} fm
Tho. in 4° dīf. 24. In q̄libet ordine sic
ofert specialis p̄tās: ita imp̄nuitur spe
cialis caracter: nec caracter vnus or
dinis p̄supponit caracterē alteri^{us} ordi
nis. Nā recepto ordine postēiori et p̄e
termisso p̄cedēti: non ppter hoc debet
reordinari in ip̄o posteriori: ex de cle.
per. sal. p̄mo. c. vnico. Lō. theologi oēs.
A. Idem in sum. con. li. 3° ti. 22. q. 6. B.
Utz an caracter ordinis p̄exigat
caracter baptismi et cōfirmatōis? R^{es} fm
Tho. vbi s. L. caracter baptismi p̄e
exigat de necessitate. qz est fundamētum
oium sacroz: ex de p̄s by. nō bap. c. p̄. et
c. veniēs. S; caracter cōfirmatōis non
p̄exigat de necessitate qñ sine illo recipi
at qz caracter ordinis: tñ de cōgruo p̄
exigat. Lon. p̄e. et alii. A. Idem i sū.
con. eo. ti. q. 7. B.

In quo actu imp̄nitur caracter i sin
gulis ordinib^{us}? R^{es} fm s̄nam Tho. in
4° dīf. 24. et 25. Sacerdotalis caracter
imp̄nitur qñ datur ei ab ep̄o calix cū vi
no et patēa cū pane et sub obita forma
x̄boz: qz tunc ofert ei p̄tās ad p̄ncipa
lem ei^{us} actū qui est ofsecrare corp^{us} et
sanguinē xp̄i. A. p̄e. aut dicit. qz in
ordine sacerdotali imp̄nitur caracter i
impositione man^{us} que ē organū organo
rum: et organū cōsecratōis et ministra
tōis sacroz: vt in sū. con. eo. ti. q. 10. B.
Diacono x̄o imp̄nuitur in dātōe libri
euāgelioz. tñ c. n. ei^{us} dāt potestas legēdi

euāgelia in ecclia: qđ ē eius scđarius
act: in quo includit pncipalis. s. dispē
sacđ sacri eo modo quo dicit s. diacon?
Subdiacono xō in pōrectōe calicij va
cui. A. s. ossecrari s. m. p. e. z. Al. i. dca. q.
.io. B. q. z. hēt pōrtare vasa dñici cor
poris z sanguinis. Acolito in acceptiōe
vrceoli z candelabrij: sed pncipue vrceo
li: q. z. ē pparare vinū z aquaz ad mi
nistēriū. z accipit hec ab archidiacono
nō q. archidiacon? oferat sacm ordi
s q. cōferē xrtute xboz que dicit ep̄s. A.
Scđm Al. z. p. e. magis v̄r imp̄mi cha
racter cū daf candelabrij q. in datione
vrceoli. Itē dicit p. e. q. i traditiōe quā
facit archidiacon? fit p̄t̄is collate ex
p̄ssio: vt in dicta. q. io. B. Exorciste cū
recipit libzū exorcismoz. Et. n. officiū
est exorcismos memorie cōmēdare: ex
man? sup cathecuminos z energumi
nos ponere. Energumini? est demonia
cus s. m. catholicion. B. Lectori cū da
tur liber pphaz. q. z. ei? offm ē ppheti
as legē z cathecuminos p̄ma erudimē
ta fidei docē. Hostiario cū ofertur ei
clauēs ostioz ecclie. q. z. ei? officiū est di
gnos ad sacra recipe z indignos exclu
dere. Hec sumpta sūt breuiter partiz
de Tho. vbi s. z. partiz ex canone di. 23.
A. s. an. c. subdiaconus. cū multis aliis
se. Et p̄dictis quo ad exorcistā lectozes
z hostiariū. cō. p. e. vt in dca. q. io. B.

Sz nungd laic? q. oio nescit lras reci
pit characterē si ordinē? R. s. m. Ray.
Tredo q. recipit. q. z. ex quo baptizat? ē
susceptibilis ē cuiuslibet sacri: cum ba
ptism? sit tanqua oīuz sacfoz. 32. dī. v. e. z.
circa fi. Et fac ad hoc. i. q. 2. v. tū. h. s. di
ci. A. s. d. l. i. n. c. veniēs. e. z. de p̄l by.
non bap. B. Hoc tū nullo? dī fieri. 33.
oīsoēs. Sed qđ ibi dicit q. substantia
sacerdotū sunt eloga dīna: non intelli
git q. sit de substantia ordi: sed d. sub
stantia executōis. Itē hosti. A. Itē
in sū. li. 3. ti. 5. q. 3. Aduertēdū etiā q. lai
cus q. nullū h. z. ordinē possit oib? aliis
p̄termisissis recipe ordinē sacerdotales
s. m. theologos cōiter: l. 3. Aug. dixerit q.

non pōt recipe nisi hēat ad min? p̄maz
tonsurā: vt in sū. con. li. 3. ti. 22. q. 41. B.

Utz q. coact? ordinat? recipiat chara
cterē? R. s. m. Ray. Si coactio fuit adi
tōalis vt p. aliquā cōminatōem v̄r cri
ciatū vtiq. recipit characterē. ar. dī. 74.
vbi ista. s. dī. de iudeis. i. q. i. q. qđā
Nā in tali casu volūtas ē saltē indire
cta. de qua Aug? voluit facē: q. z. voluit
viuē. A. s. q. a. merito. B. Sz si co
actio fuit absoluta: vt si oio inuit? vio
lenter teneat sub manu ordinatoris
nullū recipit ordinē: vt de baptizato
p. 3. sup. baptisim? 4. s. 3. Lon. hosti. z
Bof. A. Itē i sū. eo. ti. q. 49. B. Sz
an talis teneat tūc? an retineat pui
legiū cūcile: hēs. i. ordiat? p. 5. s.

Ordinandus. Qnales

debeat
eē ordinādi quib? regumē aia
rū cōmitti dīz ondit aplūs. i. Thimo. 3.
vbi ponit tredeciz capla dīcēs. Primo
oz ep̄m eē irrep̄hēnsibilē. 2. vni? vxoris
virū. 3. sobriū. z. i. dicit nō vinolētū. 4.
prudētē. 5. pudicū. 6. ornātū. 7. hospi
talē. 8. doctozē. 9. nō p̄cussorē. x. nō liti
giosū. xi. nō cupidū. i. z. domui sue bene
p̄positū. i. 3. paz. i. subdit. nō neophitū.
Hāc eādē regulā tradit ad Titū p. licz
aliquātulū variēnt xba. Et l. 3. apls vi
deat dictā regulā in ep̄is posuisse. Ex
tēdēda tū est ad oēs ordinādos: vt pro
bat Aug? dī. 34. cognoscam?. A. At
cognoscam?. B. Et Ambrosi? dī. 81.
apls. A. Hoc v̄r p̄pōr? dictū Aug. quī
ibi signat. Et idē qđ h. nō ē in sum. li. 3.
ti. p. q. i. B. Sūt z alia. io. impedimē
ta ordinādoz iure positiuo inducta. q.
z si addātur ad p̄dca tredecī capla erūt
viginti tria que regrūtur circa ordinā
dos. vii. 14. q. nō sit solēniter penitēs.
15. nō carnalis. 16. nō rōciniis obligatus
17. nō seruus. 18. nō corpe vitiat. 19. nō
illegitime nar. 20. non qui distulit ba
ptizari vsq. ad egritudinē mortalem.
21. non pegrinus vel ignor. 22. non mi
nor i etate. 23. nō femina. De his nūc p.
ordinē dīcēdū.

Primū ergo caplin aplice regule ē
ordināndus irrephēnsibilis sit. Qd ad
Lūū dicit sine crimine: non est intelli
gendū de quolibet crimine. Aliū nullū
posset ordinari: qz nemo sine crimine
vixit. Unū hīero^o exponit irrephēnsibi
lē. i. nō obnoxiiū rephēnsioni. A. i. cō
dēnatō: vt in. s. mīc aut. de quo i. z nō
tur in sū. li. 3. r. 2. q. 1. vbi nō ē que i. h^o
s. ponūtur. B. Nā res pene s. nām
ē vt sine pctō aliqū sit Sed talis eliga
tur cui^o oparatōe ceteri grex dicant. d
hoc dis. 25. s. nunc aut. pōt tñ intelligi
sine crimine indisphēnsibili: vel etiā sū
crimine qd requit dispēnsatiōem z nō ē
adhuc dispēnsatū. De qua mā hēs sup.
dispēnsatio. s. 7. r. 8. A. imo. s. p. p. to.
B. vlt sū crimie enormis: qd vide s. cri
me. s. 2. r. s. enormia. s. p. A. Brenit
itelligit de crimine digno cōdēnatōe:
vt dictū ē. s. q. impedit pmouēdū: vel
deicit iam pmotū: qd aliqū recipit di
spēnsatiōem z aliqū nō: vt p. sup. dispen
satio. p. totū. B.

2° ordināndus sit vni^o vxoris: qd est
intelligēdū negatiue. i. nō plurimū. s. q.
nunq̄ hūerit duas vxores. dis. 82. p. po
sui. Nam nisi sic exponeret: seq̄ret
qz virgines z q. nunq̄ hūissent vxores
non possent pmoueri: qd esset absur
dū. A. Idē i. sū. li. 3. r. 3. q. 1. fm Ray.
U. z Hosti. B. De mā ei^o q. ples ha
buit vxores z dī bigamus hēs s. biga
mia per totum.

3° ordināndus sit sobri^o z nō vinolen
tus. Et qdē qre sobrietas cibi z pot^o re
quitur in ordinando: habes. i. sobrie
tas. s. p. r. 2.

4° ordināndus sit prudēs. Debz. n. ha
bere triplicē prudētiā. s. sacre scripture
36. dis. p. totū. Itē sc̄ariū līarū. A. s.
i. q̄tū expedit ad salutē z nō vltra: vt
in. s. sed ecōtra. de q. i. B. 37. dis. legi
mus. s. sed ecōtra. z. c. se. Itē sc̄ariū ne
gociorū. A. s. inq̄rū ad salutē expe
diūt: al^o sec^o. qz nemo militans deo. zē.
et ne cle. vel mo. c. p. B. 39. dis. p. to.
De ista mā plene hēs. i. scia. p. totū. z s

discere. z sup. m. g. p. r. 2.

5° sit pudic^o vt morib^o z hōis pudici
tiā indefinēter offdat. Unū Lant. p. gene
spōle. i. p̄dicatores. turturi oparat aui.
s. caste. Nā hēcūdia ingenuos p̄dit na
tales: vt ait Amb^o 86. dis. non satis. A.
Idē i. sū. con. li. 3. r. 7. in p̄n^o. B. De
mā pudicitie hī s̄aris. i. pudicitia. A.
Et quo ad cūcop pudicitia spāluter s.
clie^o p. r. 2. per totū. B.

6° q. sit ornat^o ornamēto interiori z
exteriori. de q. dchē ē. s. clie^o p. s. 2.

7° q. sit hospitā^o hīero^o. Dom^o cū
corū oib^o debēt eē cōes. 16. q. 1. qm. Nam
hospitālitas hortator eē nō pōit q.
domū p̄ptiā hospitib^o clausent. 42. di.
s. p. Itē qz pietas hospitālitas remu
nerat eternā. Mat. 25. Hospes eras
z nō col. me. Itē remūerat t̄paliē. Ibi
mot. 4. Exerce teipm ad pietatē. Et se
q̄tur. Pietas ad oia valet p̄missiones
hīs vite: que nūc ē z future. Unū Abza
hā z Lotb hospitales erāt z āgelos re
cipe meruerūt. A. vt in ocō. s. p. 42.
di. B. Et ad istā hospitālitatē pōt ēt
reduci et̄yna: de q. hēs s. et̄yna p. r. 2. z
sup. clieus 4. s. 5.

8° q. doceat. Unū z dicē doctore. Ubi
sciēdū q. doctrina ordinādoz o. in duo
bus consistere. s. in disciplina correctōis:
de qua dictū est s. correctio p. per totū.
Itē in sermone p̄dicatōis: de q. dī. i. p̄
dicatoz. p. totū.

9° q. nō sit p̄cussor: de q. mā vide. i. p.
curē. Locedif aut m̄gis z officialibus
clieis z p̄laris aliq̄lis hberatio minoz:
vt āexercitatio 2. s. 2. r. 7.

10° nō litigiosus. Et qdē qd sit litigiū
z quale p̄ctm z qre litigiosus p̄hibetur
ordinari hī sup. litigiū p. totū.

11° nō cupidus. i. auar^o. Nāz talis or
dinari non debz. Et est duplex rō. p̄ma
est qz cupiditas ē radix oium maloz
i. Ibi mot. 6. ex de consti. nam concupi
scētiā. z. 47. dis. virū. z. c. bonoz. Secda
est quia mens eius cupiditate astricta
semper aux z reddit^o cōputat: gratus
intuetur aurūz q̄s solem. 44. dis. sicut

hi. 3. q. 5. accusatores. De auaritia q̄q̄
vide supra. auaritia. 7. sup. negociatio.
§. 2.

12. sit domui sue. i. familie bñ p̄posi-
tus. §. q. cā honeste regat. 7. cā a virtutis
ad virtutes verbo 7. exēplo trahat. 4. 7.
dis. §. necesse. 5. q̄re sp̄at̄ in ordinādo
hoc requirit. R. fm Ray. Duplex ē ra-
tio. Una qz non hēt frontē rephenden-
di alios q̄ suos negligit corrigere: vt i
p̄dicto. §. necesse. Alia rō. qz p̄sumit ve-
hemētē d̄ cū de crimie negligētie: qd̄
adeo magnū ē q̄ ē depositōem induc.
si. dis. dictū. Si tamē sine culpa sua fa-
milia mala eēt non imputaret ei. 4. 7.
dis. sicut hi. A. Poti' i dicto. §. neces-
se. B. an sit. c. quatūlibet. A. Idē
in sū. con. li. 3. ti. 13. q. 2. fm Ray. 7. addit.
Itē postq̄ p̄motus fuerit ad ep̄atum:
debet esse bene p̄positus domui sue
i. eccl̄ie sue. qz non debz p̄sa eccl̄astica
bñficia 7. maxime que curā hēt aiarū
annexam vni quatūlibet exercitate p̄-
sone vno tempore committere. sed sin-
gula singulis. 59. dis. singula. 7. q. 1. in
ap̄ibus. B.

13. nō neophitus. Quis dicatur neo-
phitus in fide 7. q̄re phibetur ordina-
ri: hēs sup̄ neophit'. Sitr 7. neophit' in
religione sup̄. nouiti'. §. p̄st. A. poti'
vī. §. vlt. B.

14. nō solēniter penitēs. qz tales nō
debet ordinari. dis. 50. ex penitētibus. 7.
38. dis. illitteratos. A. In h̄c. nihil vi-
detur de hoc hēri. B. Et d̄ tali p̄nā
hētur. i. penitētia. 3. Sed quare tales nō
debent ordinari? R. fm Ray. Quadru-
plex est rō. Prima quia nō sunt digni
recipere vasa sac̄ozū 7. dudū fuerūt
vasa vitioz. dis. 50. illud. 13. n. peccatuz
deletū sit per p̄niam remanet tñ cica-
trix. Irregularitas q̄ ipsū impedit. i. q.
i. v̄tū. Scda ē timor ne iter labat: q̄
quidem timor de consuetudine p̄stina
surgit. 61. dis. in sacerdotibus. in fi. Ter-
tia est scandalum populi. Cum. n. talis
p̄nā nō imponat nisi p̄ vulgatissimo
crimine: vt qz totā cōmouit v̄bē. 26. q.

6. c. si nō posset talis sine alioz scādalo
ministrare. 40. dis. de his vero. Quar-
ta ē qz non hēret frōtē rephēdendi ali-
os: cū ip̄e sibi tacitus rāderet eadez se
cōmisisse vī. maior. 25. dis. p̄mū. 4. 2. di.
§. 3. Idē Tho. in 4. dis. 14. A. Idē
in sū. li. 3. ti. 15. q. 1. B. Poti' aut̄ cuz
eis disp̄sari in minorib' p̄pter necita-
tē vel vtilitatē eccl̄ie. dis. 50. placuit. Et
hoc per ep̄m ex quo nō est ei phibituz
ex de sen. ex. nuper. Sed si absq̄ disp̄-
satiōe sciēt̄ ordinari: aut indiscretē vi-
spensat d̄; puari potestate ordinandi:
vt in dicto. c. ex penitētibus. A. Idē
in sū. eo. ti. q. 2. B.

15. nō curialis. Vbi sciēdū q̄ curial'
fm Ray. trip̄t̄ dicat. Primo mō large
dicūt curiales illi qui quacūqz condi-
tione obligati sūt curie alicui' publice
prātis: siue sint milites siue aduocati:
siū iudices: siū officiales: siue ē h̄stri-
ones. 7. breuif q̄cūqz h̄ntes officiū ho-
nestū vel inhonestū: dūmō curie obli-
gati sint. 2. Strictē dicunt curiales q̄ cu-
rāt 7. gerūt honesta curie officia: vt de
curiones iudices 7. siles. 3. Stricti' dicū-
tur qui in causa sanguinis sunt officia-
les. 7. q̄ dum prātib' obedirent sangui-
nē hūanū effuderūt. 7. dicunt isti curia-
les a cruore. Alii dicunt a curia. Q̄es
autem curiales indistincte fm Ray. p̄-
hibentur ordinari nisi p̄us sint absolu-
ti a curia. dis. 51. c. 2. 7. 3. Sed postq̄ a cu-
ria sunt absoluti: distiguit. quia si exer-
cuerūt seu a vt officiales vel milites q̄
sanguinem humanum effuderunt. si
ne turpia 7. inhonestā vt h̄striones: si
posūt pmoueri. dis. 51. c. p̄. 7. 3. 7. 4. 6. dis.
clericus versus clericum. 7. de consec̄.
dis. 2. pro dilectione. Si vero honesta
officia exercuerunt vt iudices aduoca-
ti tabelliones 7. huiusmodi in causa ci-
ui li siue pecuniaria admittuntur. dis.
61. osius. Sed in causa sanguinis repel-
luntur: vt sup̄ homicidiū 4. §. p̄. Sunt
aut̄ fm Ray. tres p̄ncipales cāe q̄re cu-
riales ordinari phibēt. Prima ē quia
qdā ex p̄dicti' frēq̄nt irregularitatem

dhūt ex offō suo. Scda ē qz tales qñz
repetūtur. z sic ecclia pturbat. Tertia
qz psumit eos q nō transeat ad cleri
catū voto religionis: s; vt fugiāt rōci
nia dñoz suoz. dis. si. c. p. 2. z 3. dis. le
gem. Idē host. z hosti. A. Idē i sū.
cō. li. 3. r. 16. q. 1. z 3. B.

16. nō rōcinit obligat: sicut sē turo
res. curatores. pcuratores. z bi. De q
bus an sint ordinādi: vide s. obligatus
per totum.

17. nō fuus. d. q m. hēs. i. fu. 2. p to.
is. nō corpe vitiat. de qb. i. vitiat
corpe. Et nō h. q qunq; hz hūc defcū
q nō pōt bñe vīnū: nō d; ordinari: vt
nōf. 2. q. 7. p. apti. A. In glo. B. qz
talīs mīstrās cōicare d; d. o. se. dis. i. e. p.
deo. z de o. se. dis. 2. pacia.

19. nō fili. sacerdotis nec al. illegitīe
natus. sup. illegitīm. p totū.

20. nō q distulit baptismū. Nā si qs
adult. san. distulit baptizari: z postea
i egritudine tiorē mōrtē se baptizāi fece
rit. pmouēi n. p. et cā ē. qz psumit n. hē
orit. Nā n. ex volūtate: s; ex necitate
vī recepisse baptismū. dis. 57. si qs. de
pe. dis. 7. nullus. Aliam cām addit Ul. f.
vt p hāc penā hoies inducerētur non
negligē suā salutē. Talis tñ pōt pmo
ueni duob. casib. p. m. si p. baptismū
fides z vita ei. p. habilis apparuerit.
z si raritas clīcoz hoc exegerit: vt i di
cto c. sigs. S; cū baptismū tollat oē pec
catū z sequelā peccati: vt dis. 26. deinde
z. c. vna. qre nō tollit irregularitatem
istā: B. fin Ray. Quia baptismū ita
distulit inducit eā. vñ nō pōt eā tollē: qz
idē nō opat dños effect: ar. ex. de ba
ptismo maiores. vltra mediū. h. s; hec
tanq; incōpossibilia. z. 26. dis. deinde. Se
cus tñ ē de illo q distulit eucharistiam
vsq; ad talē egritudinē. qz ppter h. nō
repellit ab ordie. dis. 50. is ho. Et ē ratō
diuersitatis: qz baptismū vix vel nūq;
pōt differri sine culpa: z etiā sine pēlo
sed cōio qñq; differi sine culpa. Ex re
uerētia. dis. 5. c. ad ei. z d. pe. dis. 5. c. p. h.
paueat. z de o. se. dis. 2. q. tudie. z. c. vt qd

paras. A. Idē i sū. li. 3. r. 20. q. 1. z 3.
fin Ray. z Ul. B.

21. nō pegrin. z ignot. de qb. vide. i.
ordiatio. 5. 6. z 7. i. pegrin. 2. p totū.

22. nō minor i etate. Ubi sciēdū q a
septimo āno. A. s. c. p. lēto: sicut. i. d. d.
āno. 12. z colligit ex tex. z glo. c. in singu
lis. de quo. i. B. vsq; ad. 12. pōt recipere
p. m. tonsurā z minores ordines p. r.
accolatū: quē p. 12. tñ scipiet. di. 77.
in singulis. Subdiaconatū ho recipere
pōt in. 18. Diaconatū i 20 p. byteratū i
25: vt in cle. gnālē. de eta. z qli. z suffic
atrigisse p. dictū tps: ar. ex. de elec. c. 3. i
cunctis. A. Et nōt glo. in dicta cle. ge
neralē. B. Sed epatū nō nūi p. cō
pletū. 30. ānū: vt in dicto. c. cū in cunctis.
A. Aduertēdū ē q si p. sona p. uecte
etat. vlt. ordinar: n. stat. p. p. o. p. m. etū
etat. d; ad oēs ordies p. uenit. s; Ray.
z hosti. z in sū. con. dicta. q. 2. p. septē
ānos pōt recipere oēs ordines hoc mō
In duob. p. m. ānis recipiat qtuor mī
nores. Reliqs qñq; ānis oēs alios. 77.
dis. q. c. n. q. d. s. p. s. f. a. t. u. e. p. p. t. r. e. c. i. t. a. t. ē
ecclie poss; laic. oēs ordines recipere p.
ānū z dimidiū. d. d. o. a. c. h. ho p. ānū. 67.
dis. monachus. B.

23. non femina. de quo habes supra.
femina. 5. p.

Ordinator siue or

dinans. Quid si eps nō bapti
zatos ordinar: vide supra. baptismus
4. 5. fi.

Que pena ordinātis aliquem infra
etate. B. P. m. qdē q in ei. otumeli
am ille q sic ordinar fuit d; suspēdi ab
executōe illi ordie vsq; ad legitimā eta
tē. z ipe ordinās d; suspēdi a collatiōe
ordinū z cōpelli puidere tātū ordinato
i bñficio cōpētenti: ex de temp. oz. vel
nō ē. A. Idē in sū. li. 3. r. 22. q. 12. fin
Ray. Et con. glo. in cle. generalē. d. eta.
z qli. B. De etate aut quā ordinan
dus d; hēre vide sup. ordinādis. 5. p. r.
A. qui scipit. 22. B. Et h. i. 5. 9.

Que pena ei q minores ordies cū

subdiaconatu vel uous sacros ordines
sibi conferat. R. Si hoc fecit ex certa scia
d; deponit. si. dis. q. in aliquo. Si xō ex
negligētia d; puari p̄tate cōferēdi talē
ordinē di. 36. q. ecclasticis. i. q. i. si qui epi
eēt de temp. or. litteras. r. c. dilectus. A.
Idē in sum. con. eo. ti. q. 16. B.

Utrq; epi sciēter ordinās indignū
peccet mortalit. R. fm Tho. in 4. dis.
24. Sic q; infidelis ē dño suo cōmittēs
indigno ei ministeriū p̄cipue cū hoc
agat in detrimētū ecclēie r honoris di
uini q p bonos mīstros pmouet. Et si
nō p̄t tot boni inueniri mīstri meli ē
h̄re paucos mīstros bonos q̄ multos
malos. 23. dis. tales. eēt de eta. r q̄li. cum
sit ars. Lon. Al. A. Idē in sū. eo. ti.
q. 23. vbi ēt addit fm eūdē Al. q; absq;
dubio q̄cūq; idignū sciēter pmouet
ad sacros ordines: vel ad q̄cūq; bñfi
ciū ecclasticū mortalit peccat: nec excu
sat nobilitas vt malus pmoueat. quia
quāto nobilior tāto est nociuor. Nec
puto ingt sufficē q; nescit eū eē maluz
s; neciuz est ad cuitādū pctm̄ scire euz
eē bonū p talē rōem q̄le possibile ē h̄re
de hoie. Et sic dī q; al nō eēt ita utilis:
oīo nihil ualet. q; oīs utilitas tpalis ē
spūali p̄ponēda. Itē idignū dī dupl. s.
ōrie r p̄uatie. Cōtrarie q; ōriū h; digni
tati. r ille nullo ēt pmouendus. P̄i
uatiue q; p̄uat cōdecētib; dignitati non
tñ h; ōriū. Et in talib; ppter necitatez
aliquarū ecclāriū q̄ indigent l̄atis r de
fensorib; posset dispēsari vt a cōi h̄ret
de ecclā donec addiscēt. S; puto q; si
ne pctō mortali nō poss; ei cōferri cura
vel p̄benda: sed expēse p eo possent
fieri de ecclā: vel de bñficio ecclēsie:
q̄d alteri interiz cōmittēt. hec ille. B.

A quo possint r debeāt ordines con
ferri: R. fm Ray. p̄resbyteri r oēs in
feriores regularit debēt ordinari a su
is epis. 67. dis. c. vno. r 24. dis. epi. Sed
q̄d dī in p̄dictis. c. q; d; adesse assensus
suoz clericoz fm hosti. eo ipso q; nō cō
tradiciūt cōsentire p̄sumūtur. A. Idē
in sum. eo. ti. q. 26. B.

Utrū alien' epi possit ordiare alie
num clīcum? R. Nullū d; ordinare p̄
ter licētiā supioris epi ipsius. Et intelli
git supior in hoc casu epi de cui' dioce
si iste qui ordinari uult ē oriūdu: vel
i cui' diocesi bñficiū ecclasticū h;: vel
vbi h; domiciliū: l; alibi nat' fuit. In
feriores at p̄lati siue religiosi siue alii
nō p̄t talē licētiā dare nisi h̄erent a se
de ap̄lica q; possent subditos suos a q̄
uoluerit epo facē ordinari. Itē nō p̄t
talem licētiā dare officialis ep̄isco
pi: sed epo in remotis agēte vicari' ei'
i spūalibus gnālis: vel sede vacāte ca
pitulū seu is ad quē tūc administratio
spūaliū p̄tinet p̄t licētiā dare. Religi
osi quoq; q a suis p̄lati sūt i n̄ exēpti
p̄ozatib; d̄putati p̄ozes r eoz socii pos
sūt a locoz diocefanis q̄diu ibi moran
tur licite ordinari: l; nō sint d̄ ipis dio
cesib; oriūdi. Et hec oīa eēt d̄ temp. or.
cum nullus. li. 6. Quicūq; aut alienuz
sine licētiā sciēter seu affectata ignorā
tia ordinauit p̄ anū a collatōe ordinū
est suspensus r interim clerici sui absq;
ipsius licētiā possunt a vicinis epis or
dines recipere. A. postq; sui epi i hoc
casu fuerit suspēso manifesta: vt. in. c.
de quo statiz. B. eēt de tempo. ordi.
eos. li. 6. Et per istam decre. reprobatā
est opinio dicētiū q; quis ordinare po
terat alienū sub spe ratihabitōis. De
ordinatis ab alieno: vidē. i. ordinatus
p. s. an̄ p̄t. Quādo aut ordinās alienuz
teneat. ordinato puidē d̄ beneficio: vi
de s. beneficiū p. s. 7. De ordinatōe ve
ro vltimōtanoz ab epis italianis ha
bes in se. s.

Utrq; epi italie possit ordinare vltra
montanū clīcū? R. Nō. nisi h̄eat licē
tiā a papa vel ab epo vñ est oriūdu:
vel in cui' diocesi ē bñficiat'. r per pa
rētes ipsius epi l̄ras cōtinētes cām rōna
bilē quare ipm̄ nolit vel nō possit ordi
nare. Et qui d̄ hoc ordinari fuerit suspē
si sūt absq; spe dispēsatiōis. A. Etia;
a sede ap̄lica obtinēde: vt in. c. sepe. de
quo. i. vbi ēt addit. Qib; n̄tis p̄nariis

inhibem⁹ districte ne absq³ nra licētia
spāli cū tal⁹ ordinatio dispēsent v^l su
as eis tradant lras p q³ cū ipis dbeat
dispēfari. **B**. Et ordinātes debēt cō
digne puniri: ex de temp. or. sepe. li. 6°

Que sūt persone qb⁹ ordiatores p
hibētur cōferre tonsurā clericā? **R**. N^o
lus ep⁹ v^l q³ ali⁹ d⁹ ipam cōferre ifan
ti nisi forte religionē intraret. **A**. s. de
cōsensu parētū vel tutor⁹: nō al⁹: v^l s.
nouit⁹ in p⁹n⁹. **B**. nec illfatio: nec ho
mini diocesis aliene sine licētia. **A**. s.
legitima: de qua s. 5. **B**. nec cōiu
gato nisi volēti religionē intrare aut ad
sacros ordines pmoueri. s. q³ de iure
pōt: v^l i. ordinatio coniugator⁹. s. 2°. Et q³
cōfecerit p⁹ anūm suspēsus ē a collarōe
tonsure tū: ex de tēp. or. nullus. li. 6°

Utz ep⁹ q³ resignauit epātū possit
ordines cōferre? **R**. Si renūciauit loco
tū: pōt ordines cōferre sicut a⁹ si roget
a p⁹o loci ep⁹. Si hō. renūciauit loco
z dignitati pōt nihilomin⁹ oēs minores
cōferre: sed sacros nō pōt. Et q³cuq³ ab
eo sciēter recepit minores sine licētia
sui ep⁹ de iure cōi debēt deponi. 7. q. i.
ep⁹ in diocesi. 7. 9. q. 2. ep⁹ m. Dispēfatiue
tū pōt in ordinib⁹ deservire. Si hō a ta
li recepit sacros ordines sciēter non re
cipit executōem. Si hō ignorānt pote
rit ep⁹ cū eo dispēfari: nisi ignorāntia
fuerit crassa z supina. ex de ordi. ab eo
q³ renūci. c. p. Utz aut abbates possint
ordines cōferre: hēs s. abbas. s. p. **A**.
Idē q³ in b⁹ s. nō ē in sū. li. 3. ri. 22. q. 26.
s. Ray. z host. Ibi ē addit s. 3. Inno. q³
abbas exco⁹statū z acolitātū cōferre
nō pōt: nisi hoc hēat ex p⁹uilegio Item
ibi d⁹ q³ p⁹ byter pōt cōferre psalmista
tū. 23. dis. psalmista. q³ psalmista nō ē
p⁹p⁹ ordo: v^l ibi d⁹. z s. ordo p. s. 2°. **B**

Utrū ep⁹ possit cōpellē clericū ad su
scipiēdos ordines? **R**. s. fin Ray. Si or
do sit ānex⁹ b⁹n⁹ficio vel dignitati quā
hēt. v^lputa si electū in archidiaconūz
vult cogē ad diaconatū. aut decanū ar
chips byterz abbatē vel p⁹positū v^l co
gere v^l fiant p⁹ byt⁹: pōt p⁹ subtractio
nē illius b⁹n⁹ficii cogē. dis. 60. inouamus

z ex de elec. cū in cunctis. z d⁹ eta. z q³li.
c. p. Quin ē si elect⁹ ad regimē p⁹ochi
alis ecclie nō fiat sacerdos infra ānuz
ip⁹ iure p⁹uat⁹ est illa: ex de elec. licz ca
nō. z. c. cū ex eo. li. 6°. z s. ecclia. 2°. s. p. Sal
lit tū si ex iusta cā remāferit: d⁹ c. c. cū
ex eo. in fi. **A**. De hoc dictū ē s. abs⁹
lutio p. s. 2°. h. 2° ē in additōe. **B**. Si
milit fallit p⁹pter iustā cām in p⁹us di
cris: v^lputa si postq³ archips byter v^l
abbas z bi⁹ cōfirmat⁹ fuit. z a⁹ ordina
tōem fact⁹ ē irregularis sine culpa: v^l
q³ p⁹didit manū vel oculū. U⁹ z in d⁹ cō
cū in cūctis. d⁹. si canones non obfi
stāt. Sec⁹ si h⁹it ipedimētū culpa sua:
in quo cāu p⁹uādus ē. Et in hoc casu lo
quit⁹ dictū. c. i. de eta. z q³li. Idē host. z
Bof. **A**. z etiā Ul. v^l i sū. e. ri. q. 4. s. B

Quid si talis ordo sit ānex⁹ illi digni
tati v^l b⁹n⁹ficio q³ obtrinet? **R**. s. Ray.
Nō d⁹ ep⁹ cū inuitū cogē ad ordinem
al⁹ p⁹uicidus ē. dis. 74. c. p. z 2°. z. c. vbi
ista. Nisi h⁹ exigit necitas v^l vilitas
ecclie: v^l q³ indiget ministris: z nulli
al⁹ vel pauci sunt idonei: q³ tunc cogē
pōt: ita q³ si se excuset rōe criminis: q³
dicit se cōmississe d⁹ ep⁹ pmouē alios z
illū remouē a b⁹n⁹ficio q³ obtrinet: nisi
al⁹ eēt valde vtilis v^l neci⁹us: ex d⁹ eta.
z q³li. q³ris. Et ita intelligi pōt. 74. dis. cō
suluit. Si hō excuset se rōe al⁹teri ipe
dimēti nō p⁹ueniētis ex delicto suo v^l
infirmetas. z bi⁹: non d⁹ cogi al⁹ appel
lare posset sicut z tutor dat⁹. **A**. s. q³ n⁹
ei iusta excusatio nō admittētur: v^l i
l. de q³ statiz. **B**. s. q³ n⁹ app. sit. li. 5. si
q³ tutor. Si aut excuset se sola volūta
te absq³ alia cā d⁹ opelli p⁹ subtractōez
officiū z b⁹n⁹ficiū. dis. 74. c. 3°. z 4°. z in p⁹di
cto. c. q³ris. Idē host. z Bof. **A**. Si
milit z Ul. v^l in dicta. q. 4. s. vbi etiam
additur fin eodē q³ dicitur exigē vtili
tas ecclie q³ ecclia indiget aliquib⁹
ministris z sunt alii idonei in ecclia p⁹er
istum quem ep⁹ vult cōpellere. Neci
tas autem ē quādo ecclia idiget mini
stris z nullus alius in ecclia ē idone⁹. **B**

Pone q³ vtilitas exigit q³ aliquis
ordinetur: sed ep⁹ nō ex hac cā. sed ex

odio pellit istū vt ordinē recipiat: nū
quid tenet obedire? R^m fm Ray. credo
q sic. Licet. n. eps peccet sic p̄cipiendo
iste tamē obedire d̄z ex q̄ nō est malū
q̄d p̄cipit: imo iustū z vtile ecclie: ar.
xi. q. 3. qd ergo. 23. q. i. qd culpaf. in fi. 33.
. q. 5. manifestū. Idē Hosti. z Hof. A.
Idē in sū. eo. ti. q. 53. Et aduertēdū q si
ne iusta cā coact^r ad ordines p̄ metu q
cadēt in cōstantē nō tenet continē fm
Jo. z glo. Ray. Alii hō dicunt q tenet:
ar. 4. 5. dif. de iudeis. vt in sum. eo. ti. q.
50. Et hoc vltimū tutius est: de quo ē.
i. ordinatus p̄. 5. 5. B.

Quid si clericus vult p̄moueri: z eps
non vult? R^m fm Ray. Si cleric^r h̄z ius
petēdi ordines forte rōe b̄ficii cui or
do est annexus: eps non pōt eum p̄hi
bere q̄uis sciat peccatū eius occultū
Et ita pōt intelligi ex de temp. or. ex te
nore. Si hō non habz ius petēdi non
tenet eps eū ordinare. Porro reglar^r
nullo mō d̄z ordinari s̄ volūtate sui p̄
lati: ex de temp. or. ad aures. Idē Hof.
Hosti. z Ber. A. Et etiā glo. Ray. vt
in sū. eo. ti. q. 52. B.

Quid si sciam ep̄m meū hereticus
vel scismaticū occultum: z cōpellit me
ad ordines? R^m fm Hoff. Non debeo
obedire: sed poti^r p̄mittere me excōi
cari q̄ a tali recipere: ex de sen. exco.
inquisitioni. Tales. n. conferre nō pōt
sunt ordinis executōem quā non hēnt
i. q. 7. oibertū. Et idem si sciam p̄latū
meū suspensū excōicātū vel interdctū
Quid tñ si a tali ordinar^r sū: vide. i. or
dinatus p̄. 5. p̄tr. A. Idē i sum. eo. ti.
q. 54. vbi hētur id quod i isto. 5. d̄r. B.

Quid de illo qui scit ep̄m suū simo
niacū: z tñ p̄cipit ei q̄ recipiat ordines
ab eo? R^m fm Tho. scda scda. q. 100. Nō
lo mō d̄z obedire siue māifesta siue oc
cultā sit simonia dūmō ip̄e sciat. Et h^o
intellige si eps est simoniacus in ordi
ne suscepto: imo potius d̄z p̄mittere se
excōicari: ar. ex de sen. exco. inquisitioni
Qd si ignorabat eū eē simoniacum cū
tñ esset quātūcūq̄ sit occultum z iste

ignorer non recipit executōem: sed in
diget dispensatione: z hoc in detestati
onem criminis. i. q. i. si quis a simonia
cis. Idem Hosti. z Ray. Addit Tho.
q si eps simoniac^r ē ex alia cā p̄r ab eo
recipe ordines: dūmō sit occultus. qz nō
est suspensus q̄ ad alios: sed solū quo
ad seipm. Addit Hosti. q si possuz ob
tinere vt ordiner ab alio debeo facere
A. Hodie idē dicēdum est de oī simo
niaco quod de excōicato cū oīs q̄ quo
modolibet dādo vt recipiendo cōmūse
rit simoniam vel ei^r mediator extitit
excōicātōem incurrat papalem. i. cui^r
absolutio pape reseruaf: vt i extraua
gāti Eugenii quarti que incipit. cuz de
testabile. B. Quibus clericis d̄z per
ordinatorem de beneficio p̄uideri: vi
de sup̄. beneficium p̄. 5. 7. Et de ordina
to ad titulum p̄monii sui ibi. 5. 8.

Ordinatus p^o cōiter.

Queri
tur ergo Quid si aliquis in pec
cato mortali existēs fuerit ordinatus?
R^m fm Ray. siue sit occultū siue mani
festū: ille qui cum hoc recipit ordines:
vel quēcūq̄ alia sacra mortaliter pec
cat. dif. 40. multi. distin. 25. illud. xi. q. 3.
audi. Idem Tho. in 4. distin. 24.
A. Con. etiā p̄c. vt in sum. lib. 3. ti. 22.
q. 22. B.

Utr ordinat^r existēs in pctō morta
li possit siue pctō vti ordine suscepto?
R^m fm Tho. in 4. dif. 24. Nō pōt. Nā
facit contra illud p̄ceptū. Deut. 10. Iuste
quod iustū est exequeris. Indigne. n.
sacrum pertractat: nec in hoc aliquis
pōt dispensare: qz est de iure nāli: vt
homo scā scē p̄tractet. Uñ talis q̄tiēs
actū alicui^r ordis facit peccat mortali
ter: vt qui tangit res sacras q̄i suo offi
cio vtrēs. Sec^r at eēt si aliq̄ nccitate sa
crū aliqd̄ ctingēt vel exēgref i illo cāu
in quo ēt laicis licēt: puta si baptizaz
in articulo nccitatis vel corp^r xpi d̄ ter
ra colligēt. Lon. i oibus Al. z etiā Ray.
A. Idem in sum. eo. ti. q. 24. z sequen.
Ubi fm cū. Tho. dicitur q̄ toriēs talis

mortaliter peccat quoties hi? actū facit.
Et addit Al. Qd si dicitur hoc est valde gra-
ue? R. q. lata via ē q. ducit ad infernū
et multi sūt q. vadūt p. eā. Math. 7. B.
S; an teneat eē cōfess? vid. s. cōf. 2. s. 5.

Utr. a tali liceat recipe sacra? R.
fin Tho. vbi. s. teneat hō recipe a mini-
stro et in pctō mortali exire q. diu ab
ecclesia tolerat: q. adhuc ē ei obligatus
nec ē debet tales in officiis euitari: vt
s. clic. 3. s. 2. Tñ vt ibidē subdit Tho.
nō eēt turū q. q. p. ter nccitatis articu-
lū talē ministrū inducēt ad aliqd sui
ordinis exequendū durate cōscia q. ille ef-
feret in pctō mortali quā tñ deponē pos-
set. q. in istāti hō a dīna grā emēdat.
Dicit et idē Tho. in 4. dīl. 13. q. a noto-
rio cōcubinario nō ē recipiēda cōfō eu-
charistie: siue sit notoriū q. dicitur ē: si-
ue per cōfessionē in iure facta: siue p. ta-
lē euidētiā facti q. nulla pōt tergiuer
satōe celari. Ab aliis aut occultis cōcu-
binariis recipi pōt. A. Idē in sū. eo.
ti. q. 24. ad fi. Et lat. de his s. clicus 3.
s. p. in additōe. et s. confessor 2. s. 3. cir-
ca fi. add. rōis. B.

Quōd dī q. furtiue ordinat? R. fin
hosti. Tripl. p. mō cū q. sine cōscia p.
p. rii epī: et sine examinatiōe p. mouet.
64. dīl. ex cōsciam. 24. dīl. q. n. epō. In q.
casu nō p. sunt s. rē archidiaconi. A. s.
vt p. ipas possit ordinari sine cōfessu epī
vt in rex. qui sequitur. B. vt ex de off.
archi. significasti. 2. ordiatur furtiue
si p. ter cōsciam epī eodē die recipit oēs
minores v. l. aliq. s. rē subdiaconatum
v. l. duos sacros: ex de eo q. fur. or. sūf. cū
h. r. c. innotuit. de quo hēs s. ordo 2. s. 2.
A. Etiam si q. recipiat minores cum
subdiaconatu vel duos sacros cū cōfessu
epī. Nam et hoc cāu dī furtiue recipe
fin cū. hosti. vt in sū. eo. ti. q. 15. B.
3. q. n. gradu omisso saltū facit. de q. dī
i. ordinar. 2. p. to. A. Idē in dīl. q. 15.
Et addit fin eūdē q. in his casib. nec
suo supiori obediēs excusat: vt ex de
tēp. or. dilect. tñ supior pl. deligt. B.

De illis q. exntes excoicati recipiūt

ordines regre s. excoicatio p. s. 20. q. in
cipit. qd de illis. Quedā ē crimina nō
solū impediūt ordinādū: s; etiā ordina-
tū deiciūt. de quib. s. crimē. s. 2.

Utr. coacte ordinat? teneat ad casti-
tatē? R. Si coactio fuit absoluta nō ē
dubiū q. nō teneat: q. nec ē ordiat: vt
dictū ē s. ordo 3. s. fi. Si fuit cōditōalis:
puta p. aliquē metū: distingue s; Ray.
q. si talis fuit met. qui posset cadē i cō-
stātē vix nō teneat: ex qd me. cā. platū.
2. c. cū dilect. Lōrinētia. n. nō debet nī
si volūtaria. dīl. 3. a. n. triētiuz. 20. q. 3. p.
sens. Et hoc itellige q. si aū hēbat vxorē
poterit illa vti sine pctō: s; si non hē-
bat cōtinē teneat: ar. dīl. 35. d. iudeis. Itē
teneat cōtinē si nō fuit talis met. Idem
host. 2. hosti. A. Et hec videtur ha. 2.
colligi ex iurib. allegat. et ex positis in
sū. eo. ti. q. 50. et se. 13. nō clare. Et dictū ē
s. ordinator. s. xi. in additōe. B.

S; nungd talis. s. ordinar. p. metum
q. potuit cadē in cōstātē virū vref. p. ul-
legio clicali: Dicēdū fin Ray. q. sic. si
al. vult viuē clicali. nisi transiret ad
actū pemit. sūū. A. puta si efficiat
bigamus: vt in. c. qd sequit. B. dīl.
84. q. 1. q. 1. Et tñ si hēat vxorē poterit il-
la vti: vt in pcedēt. s. dictū est. Si tñ
ipā veller cōtinē et ipē noller nō h; p. ul-
legiū clicale. Si hō ipē veller illa nō:
certe h; si vt dixi al. viuēt clicali: ar.
27. q. 2. multoz. A. Idē in sū. eo. ti. q.
51. B. Et hoc o; supplē. s. q. si vxor
fuit vnica: et hō tūc h; p. ullegiū clicale.
sed tñ in duob. casib. quos hēs s.
clericus 3. s. fi. B.

Quid de ordinatis ab alieno epō si
ne licētia p. p. rii? R. fin Ray. p. ruanf
executiōe. A. s. i. p. iure. Nā vt p; in
sum. eo. ti. q. 35. ipam executiōem nō re-
cipiūt: vt in. c. q. translatoem. d. tēp. or.
s; eūdē Ray. Delit. facit. 71. dīl. c. figs.
Ubi dī q. irrita sit hi? ordinatio. Non
obstat dictū. c. q. trāslatoem: vbi dī q.
sic ordinat? nō sit suspēsus vel suspen-
dēdus. Ibi infēdicēda ē ei ordis execu-
tio: q. nō intelligit de interdictiōe di-

spofitiua. h. e. q. n. fufpēfū fufpēdat. fz
itelligit de iterdictōe z fua declarato
ria z executiua. v3 q. declarat fic ordia
tū a iure fufpēfū z exequitur iuri difpo
fitōem. Et vñ fentire Jo. mo. i. c. eos. de
temp. or. li. 6. B. . poterit tñ eps vi
fpēfare. 9. q. 2. Lugdunēfis. ex de temp.
or. q. tranfartōes. S3 z que licētia reg
ritur z que pena ordinātis fine licētia:
hētur fup. ordinatoz. 5. 6. z 7.

Quid de ordinatio ab hereticis, fcis
maticis, excoicatis, de pofitis, z hi? B.
A talib' nō d3 q3 recipe: vt dictū est s.
ordinatoz. 5. pñ. Si tñ aliqū ordinent
tenēdū: vt dic Ray. q. oēs tales hā cō
ferāt facra: dūmō in forma ecclē cōfe
rant. i. q. i. oñs declarauit. z. c. non nocet
de ofe. dif. 4. non in nobis. Peccant tñ
mortalit' rā dātes q3 fufcipiētes ab eis
q3cūq3 facra nifi baptifmū i extrema
necite. Idē Tho. fco. d. q. 39. z Pe.
z Hof. A. Idē i fū. li. 5. q. 16. vbi
etiā p3 fm eodē q. dicti hērici z fclēs
nō ofērūt ordīs excoicōem. B.

S3 nūqd fic ordinati poterunt mi
niftrare? B. fm Ray. Si fūt ordinati
a tali q. fufcepit vltimā man' impofiti
onē in ecclia. A. i. ordinē epālē. B.
z nūc ē heretic' vel excoicat' z hi'. dō
q. fūe ifti ordinati fciebāt fūe ignora
bāt tolerant' difpēfatiue in oib' fufce
ptis miniftrare. Ad fupiores hō non de
bēt pmoueri nifi eēt necitas mag' z cō
uerfatio fca. 9. q. i. c. p. z 2. z 3. Si hō or
dinati fuerint a tali q. recepit vlt. maz
man' impofitōem ex eccliam: z ipi fci
enter a tali ordinē receperūt nūq3 to
lerāt Si ignorānt' tolerāt. A. pūmō
pbauerit ignorātiā fm Ray. z Hof. z i
dicta. q. 16. p. c. qd statiz feqf. B. 9. q.
i. ordinatōes. Lon Hof. Sed p. quē po
terit difpēfari? vide. i. fcisma. 5. 7. A.
Aduertēdū fm Inno. i. c. innotuit: ex d
eo q. fur. or. fuf. q. de quolibet viro no
to bone fame q. vbi ouerfat h' p. ordi
nato. z fic longo tpe hacten' vt ordiat'
hītus ē: credē debeo eū bñ ordinatum
nec cogit al' pbare. Hec. n. fūt fufficiē

tia argumēta fūe ordinatōis: ar. ex de
cle. pere. canf. z. c. fe. 9. q. 2. Lugdunēfis.
z nōt in fū. eo. ti. q. 35. z eo. li. 2. q. 4.
ad finem. B.

Ordinatus z^o p saltū

Quid
de ordinatis per saltū? B. fm
Ray. Ordines ordinare recipi debent
fm q. nūerati fūt fup. ordo p. 5. 4. dif.
59. li. officia. z dif. 77. c. p. Si tñ p. saltū
aligs pmoueat. i. q. aliq. ordine pter
miffo ad fupiorē afcēdat: recipit qdē
caracterē: tñ de rigore d3 deponi etiā
fi nō ex malitia fed ex ignorātia aut ne
gligētia aliqū ordinē ptermifit. Sed
tñ ex difpēfatiōe epi ad ordinē ptermif
fū poterit pmoueri: z interiz ab execu
tōe fupioris ordinis erit fufpēfū. dif.
48. ficut oliz. dif. 52. follicitudo. ex d. cle.
p. fal. pmo. c. vnico. Et eodē mō potēt
cū eo difpēfari fi iterum miniftrauerit in
illo ordine credēs q. fuiffet gradatim
pmor': vt in c. vnico. ex de cle. p. fal. p.
mo. Qd fi talis p. fal. pmor' fit fciētē
z in ordine fic fufcepto fine difpēfatiōe
miniftrauerit nō pōt difpēfari q. vltē
afcēdat nifi p. papā. Sed i ordine fufce
pto adhuc pōt difpēfari p. epi: ficut cū
nō ordinato miniftrante: vt of. i. ordiat'
3. 5. p. In hac fūia hōfti. z Huil. fatis
oueniūt. A. Hec partiz fuerūt dicta
Ray. z ptiz glo. ei': z partiz hōfti. i. fū
ma fua. S3 in glo. dicit fimplr q. cū p.
moto p. saltū fciēt' folus papa difpen
fat: vt p3 in fū. eo. ti. q. 40. ad fi. Et hoc
vltimū vñ pbabili': cū iura allegata
nō loquātur: nifi de p. moris p. saltū ex
ignorātia feu negligētia. B.

S3 nūqd laicus q. nullū h3 ordinez
poffit recipe fclerdotiū oib' aliis pter
miffis? B. fm Ray. pōt dūmō fit ba
ptizat'. Idē Tho. pe. z hōfti. A. l3
Aug. dixerit dñi: q. nō pōt recipe nifi
faltrē hūerit pñā rōfurā: vt in fū. eo. ti.
q. 4. i. B.

Quid fi cñc' ptermiffo aliq. ordine
ofecref in epi? B. fm Ray. Dicūt fe
re oēs doc. q. nullo mō pōt eē epi: nifi

p. ti. 8. q. 59. vbi hec notatur. **B.** S; vt dicit Ray. nō fit pp hoc p̄iudiciū vxori: sed ille tenebit ei ad reddendū debiti: nō aut poterit exigere. 28. di. dia con. 25. q. 2. multorum. **A.** Vxor etiā nō tenet ei debitū reddere: s; Tho. vt in dicta. q. 59. **B.** Quod vez est fm Siml. ē si fact' sit ep̄s seu religiosus. **A.** vel etiā papa fm eūde. vt in dicta. q. 59. **B.** nisi illa posset induci ad ori nētiā Debz g' restitui vxori: nec dz ferre aut coronā aut bitū cū scāda lo vxoris. Sed si pōt sine ei' scandalo dferre tenet. **A.** s; p. 2. i. dca. q. 59. **B.** Et fm Inno. talis si post mortē vxoris contrahat cum alia: nō tenet m̄fimoniū. **A.** Idē in dicta. q. 59. **B.**

Quid si marit' sit ordinat' cōsenti ente vxore v' sciete z non cōtradiciente **R.** fm Ray. Si cūctus ē de ecclā occidē tali factū ē vxori p̄iudiciū ita q' opoz tebit cā decetero cōtinē: z etiā mortuo viro nō poterit cū alio dherere. 28. di. q. 2 sunt culpe. z duob' c. se. z. 32. di. feriati **A.** Et in his iurib' p; q' si dixerit post ea m̄fimoniū etiā mortuo viro non va lebit. z notatur in dicta. q. 59. fm Ray. z fm quosdam inquit ppter votū qd videtur solennizasse ex psona viri. Et huic rōm cōsentit Al. vt ibi. Alii dicūt q' p cōstitutōem ecclē que dirimit ma trimoniū cōtra eā dētuz. z subdit Ray. L; alig dixerit q' ista vxor p̄moti ad ordines sacros teneat intrare religionē Ego tñ credo cū Jo. Lauri. z Tācre. q' nō tenet: sed sufficit si i seclō caste vi uat: quod z dz p̄mittē Tho. etiā dic q' nō tenet religionē intrare si sibi nō ti meat de piculo castitatis. Lon. Al. et 'hosti. z hoc fallit fm Ray. i vxore ei' q' p̄mouēdus ē in ep̄m: q' non dz eligi nisi vxor intret religionē. ex de ouer. diug. diugatus. z. c. sanc. Itē cleric' oriē talis vt cōius z p̄abili' d' sine cōsensu vxoris p̄moueri nō dz: vt i dca. q. 59. **B.**

Qui duxit vxore vilez mulierē: pu ra acillam vel ioculatricē: vel aliquaz ex illis que publicis spectaculis māci

pantur: l; virginem repellitur ab ordi ne. di. 3. 4. si quis viduā z?

Sed qd si marit' an carnalē copulā facit se ad sacros ordines ordinari? **R.** Non ppter hoc dissoluit m̄fimonium qd p̄us fuerat cōtractū. sed maritus sic ordinatus recipiēs alr q' a sacris cano nibus cōcedat etiā post mortē vxoris non poterit ministrare in illo ordine: nec ascendere ad alios: nec aliquod bñ ficiū vel officiū ecclēsticū obtinē: vt i exua. Jo. 22. que incipit. Antiquē. **A.** Olz at in hoc cāu. alig dixerūt q' m̄fimoniū dissoluebat. Alii q' nō. Et finali ter dixit 'hosti. consulas p̄pā. vt i sū. eo. ti. q. 60. **B.** De mā ista aliqua hēs sup. impedimētum. xi. q. 2. z?

Knatus. De ornatu bo no clericorum habes sup. cūctus p. 3. 2. De or natu vero mulierū nunc dicēdum est.

Utz mulieres possint se licite orna re? **R.** fm Tho. scda scde. q. 169. Circa ornatū mulier' attēdēda sūt ea que cōi ter circa exteriorē cultū dicūtur. i. q' nō sint p̄ter cōsuetudinē: aut nō ex iordia ro affectu z hī: que hēs explicite. i. ve stis. s. p. Et hoc modo pōt mulier licite operam dare q' viro suo placeat ne p eius cōtēptum i adulteriū labatur. Unde dicit. i. Cor. 7. Mulier que nu pta est cogitat que mūdi sūt quō pla ceat viro. Et iō si mulier cōiugata ad hoc se ornet vt viro suo placeat: pōt hoc facere sine pctō. **A.** Hoc veruz quando maritus apparēt p̄n' ad adul terium: vel noller reddere debitum. z cum tali ornatu verisimiliter contra p̄dicta icōueniētiā puidere. al' cessan te cā cessat effect'. ex de appel. cu; ces sante. Itē cū h' regrit q' ex tali ornatu nulli hīsitr def peccāti occasio. al' sine pctō p̄ditōis h' fieri nō possz. q' ve illi p quē scādālū venit. Darh. is: nec dbe m' iuuāe. p̄ximū: nisi i q̄rū possum' siñ pctō. 22. q. 2. faciat. Itē q' si sē faciēda mala vt veniāt bōa. Ro. 3. Itē i excusa biles sūt m̄lres se ornātes cū videāt h'

viris suis mīme placere: et fori? si ab
ipsis phibeant. Pater. n. q. tūc si imo
derate se ornāt h? faciāt ex supbia suā
ex libidine. Et pctm̄ oīuz hūitū icitāmē
ta libidinis ex tali ornatu redundat i
pdcās: h? Ul. et i sū. h? 3: ti. 34. q. 284. B.

Utrū in illicito ornatu sit mortale
pctm̄? B? fm̄ Tho. vbi sup. Mulier
cult? de se viros ad lasciviā puocat. p
uer. 8. Mulier occurrit illi ornatu me
reticio pparata ad capiādas aīas. Et
iō ille mulieres que viros nō hēnt nec
intendūt hēre nō pnt absq? pctō appetē
placē viroz aspectib? ad concupiscēduz
q? hoc ē dare eis incētiū peccādi. Et
siqdē hac intētiōe se ornēt vt alios p
uocēt mortali peccāt. Si aut ex qdam
lenitate vel ēt ex vanitate ppter qdaz
iactātiā nō sp ē pctm̄ mortale: sed qnq?
veniale. Et eadē rō ē qstū ad hoc de vi
ris. A. Hoc clari? patebit ex infra ol
cēdis B.

Quid de mulierib? se colorātib? et
alia figmēta adhibētib? B? fm̄ Tho.
scda scde. q. 169. Hi? fictōes nō pnt esse
sine pctō: nō tñ sp ē mortale: sed soluz
qñ sit ppter lasciviā: vti dei cōceptū. A.
Aduertēdū q? nisi aliqd expresse appa
reat: ipso facto psumit intētiō lasciuie:
et dñi cōceptū. Lū. n. act? in se sit adulte
rine fallacie et inhonest? vt dicit Aug?
in c. fucare. de dse. dī. 5. nō pōt in se pre
tendē nisi lasciviā et mēris inhonestatez
adeo q? mulieri hūitū asserēt nō credē
tur. Ait. n. Aug?. Non dicatis vos aīos
hēre pudicos: si hētis oculos ipudicos:
q? ipudic? oculus ipudici cordis ē nun
cius. 32. q. 5. nec solo. Itē cuz act? in se cō
tineat quāddā ipugnatōem dñi opīs:
vt dicit Lypan? in li? de hitu hginū. Et
cū mulieris cult? maxie talis puocet
alios ad libidinē: in illud puer. 7. Ec
ce mīter. 22. et nōr Tho. scda scde. q. 169.
arti. 2: quō eē pōt sine dño cōceptū cū n
curret illas aīas pdē q? xps suo ppo re
demit sanguie: Et iō h nō solū simplex
cōceptū cōphēdit: sed ēt talis vt videat
psona in deū man? iferre cū sui pdirio

ne. vñ Lypan? vbi sup. dīc. Nō hginēs
tñ aut viduas: s? et nuptas: puta ēt oēs
oīo femias admonēdas q? op? dei et fra
cturā ei? et plasma adulfare nullo? dbe
ant adhibito flauo colore vñ nigro pul
uē vñ rubore: aut qñlib? liniamēta nati
ua corripēte medicamine. Et subdit.
man? deo iferūt qñ illud qd ille forma
uit iformare cōdēt. Impugntio ē ista
dñi opīs puaricatio hitar? : deū vidē
nō pōtis qñ oculi tibi nō sūt qd dñs fecit:
s? qd diabolus ifecit. de inimico tuo tē
ta cū illo viter arsurā. Et ppter alii inf
qd vñ fuisse Alex. de ales. asserūt i his
et sibi? inesse mortale pctm̄. Sed forte
pōss? aliqd a mortali excusari qñ aliqd
tale paruū facit solū ex qdā subita le
uitate sū alioz scādalo siue piculo. B.
Sciēdū tñ q? aliud ē fingē pulchritudi
nē: et aliud ē occultare turpitudinē ex
aliq? cā pueniētē: puta p egritudine: et
hi? . h? n. ē licitū. q? s? apb. 1. Lor. 12: q?
putam? ignobiliora mēbra eē corpīs
his abūdātiōe honorē circūdā? . A.
Ad pdictoz āt pleniorē itelligētā vti
us aliqd vñ breui? tangēdū ē de mā or
nat? tā muliez q? viroz. et tā vestiu q?
aliaz rep. p v3 qñ pōt discerni ornat? il
licit? . 2. qle pctm̄ sit i ei? vsu. 3. si circa
ipm̄ aliqs pōt excusari.

Quo ad pñm g? dico q? p? discerni
m̄tiplī. p rōe itētiōis vtēt: vt si itētiō
eēt ad pōpā vñ lasciviā: et hi? : q? cū ma
la itētiōe nil pōt eē licitū vñ sū pctō. 36.
di. nō sat. eēt de sen. ex. cū volūtate. Iō
vitiosū ēt eēt si qd qñt p cultū supflu
um vestiu delicias cū vestis ordies ad
corpīs fomētū h? Tho. scda scde. q. 169.
arti. 2.

2. rōe pffessiōis cleric? vt si cleric? dfer
rēt ornatū seu hitū nō dēcētē hōesta
ti clericali. de q? i. c. cleric? officia. eēt de vi. et
ho. cle. Itē rōe pffessiōis regular? : vt si
religiosi seu fligiose ferrent ornatum
seu hitū nō cūciētē pffessiōi i q? si nō mo
dicum excedunt ēt mortali peccāt fm̄
Ul. et in sū. h? 3: ti. 34. q. 284. q? cāu qñq?
ēt excōicatōez icurrūt v3 cuz mutant

formā z temē sue p̄fessionis hitum di
mittūt: eē ne cle.imo. vt p̄clōsa. li. 6.
3° rōne inhonestatis. Tūbil. n. inho
nestū pōt esse licitū: cū hōestas sit vna
de trib⁹ partib⁹ p̄ncipalib⁹ iusticie. ff. 3.
iusti. z iure. l. iusticia. §. iurj p̄cepta. vii
z vñū de excludētib⁹ de regno dei ē im
pudicitia. Ad Bat⁹. Ad inhonestatē āt
ois transformatio nāe p̄tinet: qz q̄cqd
agīt 3° ordine nāe: magnaz in se 3° tinet
inhonestatē. 32. q. 7. adulterii. Ut si quis
vel si qua ex bitu vel ornatu velit ap
parē maior seu pulchrior q̄ a nā fuēr
3^opositus: qd maxie solet 3^otingē i fūca
tōib⁹ seu coloratōib⁹ faciei z capillorū
qd p̄tinet inhonestū z illicitū est. de cō
se. di. 5. fūcare. z in excessina altitudine
planellaz: 3° illud. Bar⁹. 6°. Nō potes
aducē ad statūrā tuā cubitū vñū. Itēz
ad inhonestatē p̄tinet ap̄te qz ex defor
mitate habit⁹ viri oñdāt verēda z mu
lieres hūeros seu pectora. Itē qz mul
eres icēdāt capite discoopto. Un. i. Lor.
xi. of. Debz mulier vclamē h̄re sup ca
put suū. Et Aug⁹ i epla. 2° possidiū. et
ponit i dco arti. 2° dicit. Capillos nuda
re feminas q̄s z caput velare aplius iu
bet nec maritatas decet. Diē tñ ibi glo.
qz p̄tīt aliq̄ excusari a p̄tō qñ h^o nō fie
ret ex aliq̄ vinitate: s̄ p̄tē 3° nā 3^ouetu
dinē q̄uis talis 3^ouetudo nō sit lauda
bilis: qd pōt intelligi vey qñ occasiōe
3^ouetudis nō posset omittē sūi reputa
bili scādalo. z h^o agēdo nulli par occasi
onē scandali. Alirradabilis 3^ouetudo nō
excusar. ff. de legi. qd nō rōe. Immo po
tius ḡuat: eē de 3^oue. c. fi. Forz⁹ āt ad
inhonestatē p̄tinet si i capite mulierj
appareat aliqd ipudicitie vel elatōis
oñsiuū: cū in ea debeat apparē ois ho
nestas z hūilitas in cui⁹ signū ei coma
data est. p̄pter qd eā āputare sub ana
themate phibet. 30. di. quecunqz. vbi
of. Quecunqz mulier rel. gioni iudicās
3^ouenire comā sibi āputauerit quā de⁹
ad vclamē ei⁹ z ad memoriā sibiectio
nis illi dedit ranq̄ solūc ius sibiectio
nis anathema sit. Si g^o anathema of 3°

faciētes hoc ēt⁹ sub p̄textu religiōis cū
nō irēt religiōne: q̄to vehemēt⁹ 3° fa
ciētes sub signo: qd ei directo 3^onat v⁹
supbie seu inhonestatj: sicut ē capite dis
coopto z reuelata facie z frōre incedē.
z sicut aliq̄ faciūt mitras sibi seu alia
elatōem designātia: vel inhonestatez
seu ad libidinē puocātia apponē. Itē
inhonestū ē qz femina vtrā veste viri
li vel eo⁹. Deut. 22°. Nō induet mulier
veste virili nec vir vtrā veste femica.
Abominabilis. n. apud deū ē q̄ fac h^o
Et gn⁹ litet q̄liscūqz in bitu seu ornatu
aliqd appareat inhonestatis: cū nihil
inhonestū possit eē licitū. ff. de odi. insti.
l. filius. vbi of. Que sacra ledūt p̄ieta
tē extimarōez vel hēcūdiā nām. z vt
gnāl⁹ dixerit q̄ 3° bonos mores sūt nec
facere nos posse credēdū est.

4° rōne supfluitatis. Naz vsus sup
fluus ē oio vitiosus. Un. ad Bat⁹. int
alia excludētia a regno dei cuz fuisset
dictū de fornicatōe ponit luxuria: vbi
dicit glo. i. quelibet supfluitas. Nā z in
dicto arti. 2° dicit Tho. qz phibet orna
tus supfluius ipudicus z iucrecūdus.
Supfluius autē attēdi pōt triplr. p̄ mō
respectu nūeri: vt cū qz vtrif seu iutilr
retinet vestimēta seu alia ornamenta
vltra numex q̄ rōnabilr idiget. 3° quos
4. 7. di. sicut hi. dicit Amb⁹. Nudoz in
dumērū ē qd tu recludis z qs taz inu
stus. zc. 2° respectu forme vt si forma
ē excessiue longa seu lata: qd in multj
pōt apparere z p̄fertiz in vestib⁹ muli
erū caudatis in qb⁹ apparet vitū nō
solū manifeste supfluitatis sed ēt iho
nestatis. Nā ad inhonestatē z mollitiē
p̄tiet qz qz trahat vestimētū p̄ terraz
fm phm: z nōt Tho. scda scde. q. 109. ar
ti. 3°. 3° respectu p̄ciositatis: vt cū quis
vtrif maiori p̄ciositate q̄ 3^oueniat sibi:
qz maiori dignitati maior 3^opetit orna
tus: eē de vi. z ho. cle. clenci officia. et
nōt Tho. in dicto arti. 3°. Ex quo p3 qz
maior ornat⁹ 3^opetit ad cultū dñi q̄
ad quēcūqz aliū vsū cū nulla sit maior
dignitas q̄ dñi. Et tñ ēt i cultu dñi

bz ornat? eē moderatior q̄ oliz fūcīr p
 pī exēplū xpi q̄ nos hec despicē docuit
 Un. 12. q. 2. gūa dicit biero. Neq; mibi
 aliq; opponat diues iudea tēplū mē
 f33 z lucernas. zc. ex auro fabrifacta.
 Tūc hec pbabāe a dño qñ sacēdos ho
 stias imolabat z sāguis pecudum erat
 remissio pēōp: quanq; hec oia pēesse
 runt in figura. Tūc hō cā paup̄tātē do
 mus sue paup̄ dñs dedicauerit porte
 mus crucē z olīcias lutū putem. Do
 derat? g' ornat? ad cultū dñi regnī z
 multo moderatior ad quēcū vīluz p
 phanū etiā impatoris: cū nulla sit cō
 paratio ipatoris freni ad celestē. Si
 noz at opetit regi q̄ ipatori: z mior du
 ci q̄ regi: sic de singulis g'dati. Que si
 bñ cōsiderētur valde moderat? opetit
 inferioribus.

5° rōe curiositatis. Un. z Tho. i dicto
 arti. 2. dicit q' artifices ornamētoz pec
 cāt inuēiēdo supflua z curiosa. Curiosi
 tas at itelligitur qñ nimia sollicitudo
 seu diligētia erga ornatū hī. Un. Tho.
 in dicto arti. p. dicit q' inordinatio affe
 ct' circa ornatū origit qñ nimia sollici
 tudinē q̄s apponit ad exteriorē vestitū
 cultū ēt si nō sit aliq' iordinatio respēu
 finis. Sac. c. p. simoniā. 4. l. dif. ibi. pter
 corpis diligētiā. Et pōt ista curiositas
 dephēdi. p respectu forme: vt qñ i ipa
 forma oñdū curiositas. Un. i sūma de
 virtus dī q' in forma rephēsibilia sunt
 corrugatio z incisio. Facit dictū. c. par
 simoniā. ibi. Dissolutos at z ofracos ve
 stib' z incēsu nō recipim': maxie qñ i
 talib' adest qñz uirtuosa p'digalitas quā
 leges dīctāt z egparāt furozi. ff. d. cu
 ra. furio. l. i. In dē ēt sū. ponit exēplūz
 de sotularib' rostrati vī pforatis. z idē
 i filib' mltis. 2. dephēdi respectu arti
 ficis: vt qñ circa vestē seu ornatū mul
 tū laborat cū nlla vīlūa vtilitate rei
 Un. Ray. l. 2. r. de neg. scēla. dicit q' ad
 nullū vīlū sūt vīlēs nisi ad peccādū su
 ture supflue ac sup̄tuoze camisiāz q̄s
 p̄cipue faciūt hispani dātes p futura
 vni' camisie plus in duplū vīlū triplū

q̄ valeat tota camisia. z filia. Et tēdit
 q' peccāt faciētes vēdētes seu al' alie
 nātes seu tenētes p̄dicta. Et satis inter
 p̄dicta vī posse oputari racamaturas
 sup̄tuofozes z inutiliozes ppter idēti
 tatē z maioritatē rōnis. ff. de legi. l. nō
 pnt. 3. ex pte vtrius qñ ad ornatū seu
 bitū maiorē sollicitudinē adhibet q̄
 expediat: vt dicit Tho. i dō arti. p. qd
 manifeste dephēdit qñ circa hec pī
 sollicitat q' circa ea q̄ sūt salutis dīlō
 Ath. 6. p̄mū q̄rite regnū dei.

6° rōe scādali. Nā dñs dicit Ath.
 ts. Ne ilh p quē scādālū venit. vī z ab
 stinē debem' ēt a licitis p̄p̄ salutē. pri
 mi ne vī ei des occasio scādali al' sum'
 ex caritatē. Ro. i. 4. ibi. Si p̄p̄ cibū fī
 tū scādalizat. zc. Unde Tho. dicit scōa
 scōe. q. 4. 4. arti. 8. q' tpalia que sūt nī
 vīlū sūt dimittēda ad tollēdū scādālū
 p̄mi qñ pcedit ex infirmitate vī igno
 rātia. Dio g' oīz q' i vlu ornat? remoue
 atur scādālū a p̄rio. Un. z Alex. d. ales
 sup 2. sen. dicit q' lī fm nobilitatez pfo
 ne oīuetudinē terre z dignitatē officii
 se ornare p̄ciasis vestib': ita tñ q' ab
 sit libido i vōlūtate z scādālū i extiori
 ope. Hoc at scādālū pōt oīngē duplū.
 p̄rio si ex ornatu aliq; iducit ad pec
 catū: puta ad vtrēdū sūt ornamēto: qd
 sibi nō opetit siue ad aliud p̄ctm: p̄ser
 tiz ad carnalē oīupīaz siue ornat? vīri
 inducat mulierē siue ornat? mulierē in
 ducat vīz: qd frēqnti' oīngit ex qdaz
 hūana fragilitate. Eccl. 10. Unū z mu
 lieres apostatate faciūt ēt sapiētes. Et
 id cū p̄sona aduertit ex suo ornatu alī
 quē seu aliquā iduci ad scādālū p̄cti oīz
 oīo ab illo abstīnē. Cōstat aut q' orna
 tus z pulchritudo mulierē facit alliciat
 ad oīupiam: vt i dē auctoritate Eccl.
 vinū. zc. Et p̄ p̄p̄ciētiā. Exēplū hī 2.
 Reg. xi. in Dauid tā p̄fecto viro q' ex
 solo visu Bersabee iducit ē ad adulte
 riū. Et p̄p̄ hoc dicit Tho. in dicto arti.
 2. q' circa ornatū mulierē cadē sūt attē
 dēda q' cōiter dīctā sūt circa exteriorē
 cultū. Insup z qd dā aliū spālē. s. q' mu

heris cult' viros ad lasciuia puocat. z
io et ex b' solo mulieres oio dberet ab
stinere ab ornatu aut illo vri cum mltro
moderantie z honestate z tremore ne
orto scadalo ex eaz occasioe dicat illis
De vobis. 2. mo accidit scadalū qñ per
ornatū fin xisilem diciturā extremis
necitatib' paup' derogat. Doc. n. cū
detrahif et ornatu ecclastico: ita vt
et sacra vasa omnuat z expēdatur in
hi' necitates: vt pz. 86. dīf. cōpatiamur
2. 2. q. 2. aurū. Forti' g' detrahi d; orna
tui pphano: lz at d se nullā aliā hret il
licitatē. Tenef. n. ex necitate q' s' bue
nire exatib' i talib' idigētis d supfluo
necitatis nāe: lz nō cēt supflūū re' pēu
adecētie: vt pbat i pallegiat. c. vbi dī
Ornamēta adecētia ornatu ecclasti
co debē i hi' necitates expēdi: z nōt Ri
car. sup. 15. dīf. qrti sen.

7° rōe osuetudie: vt sigs cōsiderata
aditōe sua excedit i ornatu metas osue
tudinis bonoz inf q's ouerfat. 4. 1. di. c.
p. Nō tñ q's excusat seqndo cōsuetudi
nē loci nō rōabilē: qz illa dici nō pōt cō
suetudo bonoz de qua dī dō. c. p. Nā
cōsuetudo irōabilis nō excusat: lz gnat
vt i. c. fi. ex de osue. Et satis dī irōabil
si infuemat aliqd d pbat: scōueniētib'
vt ex p'dictis clare colligi pōt.

8° rōe defect' cāe: vt qz ex nulla rōa
bili cā q's mouet ad vñ ornat': lz ex so
la cōplacētia volūtat. In h' n. ipō vñ z
ordini nāc dñari z creato i iuriari. vñ
Boeti' li. 2. p. 5. de cōsolatōe di. Sic
rex h'la ē cōditio vt oīnū merito rōnis
aiāl nō atz sibi sp lēdē nisi iaiare supel
lectis possessione videat: z alia suis
qdē cōtēta sūt. vos aut deo mēte cōsiles
a reb' infimis excellētis nāe ornamē
ta captatis: nec itelligi qrtā cōditiōi
vfo faciatis iniuriā. Itē hoc ipō vñ se
qui vñ ia z dñari h'nti. Un' Brego^o aut
omel. 2. 4. Sūt nōnulli q cultū subtiliū
p'ciosazq' vestitū putāt nē cēt p'ctm. Qd
si vñ culpa nō cēt neq'q' sermo dei taz
vigilant expmēt q' dñes q torq'bat
apud iferos bysso z purpura indur' su

issz. Nemo ppe vestimēta p'cipua nī
si ob inanē glām qrit vñ vt honorabili
oz ceter' cē videat: res ipa testat. qz
nemo vult ibi p'ciosis vestib' idui vbi
ab aliis nō possit videri. Quā culpam
possum' meli' ex dīso colligē qz si abiz
ctio vilis vestimēti h'nt nō cēt euāgeli
sta vigilāter de Jobe nō dicēt. Parci
p. Erat indur' pilis cameloz.

Quo ad secūdū p'ncipale vñ. Quale
p'ctm sit i vñ illiciti ornat'. Dicēdū q
si fiat intēroē deliberata p'p' cōplacē
tiā libidinofaz sui vel alteri': claz ē q
ē p'ctm mortale: cum consensus etiam
i solam delectat oēm peccati mortalis
sit mortale: vt s. delectatio. Si aut ex
qdā vanitate vel leuitate p'p' iactan
tiā qdā q's vñ ornatu: non sp peccat
mortali: sed qñq' veniali fin Tho. se
cūda scē. q. 169. arti. 2. Ad hōz clariorē
itelligētiā dō q in tali vñ illicito du
pl'r pōt cōtigē p'ctm veniale. p qñ vñitū
ē in sola itēroē: z hec itentio nō ē dī bā
ta. nā sine deliberato cōsensu nō deueni
tur ad rōem mortalis. Un' z Tho scōda
scē. q. 162. arti. 5. dicit q supbia fin ge
nus suū ē mortale. Sicut tñ z i aliis q
ex suo genē sūt mortalia: puta fornicā
tōe vel adulterio sūt aliq mor' q sūt
p'ctā venialia p'p' eoz imp'fectōem. qz
s' pueniūt iudiciū rōis z sūt p'ter eius
cōfēssū: ita ē circa supbiā accidit q' ali
qui motus superbie sūt peccata venia
lia: dū eis ratio non consentit. 2. ratiōe
paruitatis rei. Nam quod modicū est
ratio apprebēdit qñ nihil: vt nōt Tho.
secūda secūde. q. 4. 6. arti. 6. nisi in isto
modico adesset magna mēris libido.
Nam talis libido etiā in paruis indu
cit mortale: vt notat Bona. 16. di. qrti
sententiaz. Extra p'dictos ergo cāus in
tali vñ illicito videtur includi morta
le propter multa mala z peccata que
solent illi accidere z saltē nunq' de
est vñitū superbie que est appetitus
honoris seu p'prie excellentie: vt pz 2.
sniaz. dīf. 4. 2. c. ex superbia. coniuncto
dicto Bregozi in dicta omel. 2. 4. ibi.

Nemo qppe vestimenta p̄cipua. rē. Et
ex p̄sse h̄r. 21. q. 4. ois. vbi d̄r. Qd qppe
qd nō p̄p̄t necitate suā: s; p̄p̄t venusta
tē accipit elatōis h; calūniā quēadmo
dū magn' aut Basili'. Et vt ex p̄dictis
p; sup̄bia s; gen' suū est mortale. Itē
q; si i tali ornatu adest sūptuositas in
cludit in illo mag' iniusticia z auaritia
Uñ. 47. dīc. sicut hī. dicit Amb'. Quis
tā iniust' z tā auar' q; q multoz alimē
ta nō suū vsum: s; abūdātiā z delicias
facit. Auaritia aut magna pctm̄ ē mor
tale: vt p; s. auaritia. Immo radix est
oīuz maloz. i. Thī. vlt. z cōputat p do
latia. Eph. 5. Itē iniusticia ex suo genē
ip̄ortat pctm̄ mortale: vt nōt Tho. se
cūda scōe. q. 59. arti. 4. Et p̄pter p̄cā
z alia talis illicit' v̄sus singlariē deum
ad irā puocat. Itai. 3. ibi. Pro eo q; ele
uare sunt. rē. Et Sophonie p. ibi. Uñ
tabo sup̄ p̄ncipes z sup̄ filios regis: et
sup̄ oēs q; induti sunt veste pegrina. Et
p̄cā maxie obrinet qñ vtēs a tali il
licito v̄su nollēt desistere: cū cōtēpt' et
vilipensio etiā venialium sit mortale
pctm̄: vt dīc glo. de pe. dīc. i. in. c. tres sūt
sup̄ h̄bo opprimēt. Et pōt colligi ex p̄
dictis per Bona. sup. is. dīc. arti. sniaz.

Quo ad tertiu p̄ncipale v; si circa
p̄fatū v̄sū possit aliqs excusari v̄t dō:
q; si vtēs in illo nō delectat nec possit
illū omittē absq; nōbili scādalo q; dem
pro omittēt. z si in illo v̄su nō apparet
aliquid ibonestū nec ex illo daf alci scan
dalū mali exēpli: vel alteri' pcti q; pos
sit excusari exēplo brē Lecilie q; desup
auro textis vestib' vtēbat: quas tā pe
nit' cōtēnebat: vt ex ei' p; histōia z exē
plo siliū. Et facit ex de reg. iur. c. qd n̄
est. z s; hoc d; itelligi dēm Jo. an. i. c. ea
que. de reg. iur. an cō in nouella. B.

Actum. Pacta que
vel guardiani cōuēntiales
religiosoz mendicantiū de
suoz cōuētiū assensu cū p̄latis vel pso
nis ecclīaz i illis locis vbi hīrāt debēt
p̄petuo fuari nō obstāte q; nō fuēt af

sensus m̄gfi v' m̄nistrī puincialis aut
gnālis. aut q; sedes ap̄lica q; ad f̄res mi
nores auctoritatē n̄ p̄stiterit. ex d̄ pac.
q; ex. eo. li. 6. Pactū p̄fī sc̄m a filia vū
nuptu tradētur. rē. vide s. dos. s. 3. Qd
etiā nudo pacto obligat q; fin deū. s.
lex. s. io. h. 2. z. i. p̄missio. Pactū de non
recipiendo ad sepulturā, vide. i. sepul
tura p. s. 3.

Palla dī line' pān' cōsecrat'
qui extēdit sup̄ alta
re z super quo extēdit corpā
le. Et s; palla aliqd dēm ē s. cōsecratio ve
stīū. s. p. s. r. z de corpali s. corpale.

Pallium vt h̄ sumi ē e st
spāle ornamen
tū archiep̄oz: in q; plenitudo
pōtifficalis officii cōferit: ex eo. nisi. D;.
at palliū peti a papa ifra tres mēses a
tpe cōsecratiois sue cōfirmatiois si ante
fuerat cōsecrat'. Alr si accusetur pōt re
moueri dīc. 100. qm̄. z d; peti cū instātia
dīc. 100. p̄sca. Et d; petēs p̄stare sacz si
delitatis z obediētie Romāe ecclē. dīc.
100. op̄ratū. ex de elec. significasti. Itē
in datōe palli d; dari nouū p̄uilegiū
vel āriquū inuari. dīc. 100. rōis. z. c. scri
ptoz. Itē recepto pallio z nō añ pōt se
archiep̄z noiare: ex eo. nisi. Nec añ po
test cōciliū puocare. cōfiscē chrisma. de
dicare basilicas. ordiāre cōicos. seu epi
scopos cōsecrare: ex de elec. qd sicut. s.
p̄t. Itē archiep̄s nō pōt palliū suū alci
cōmodare: q; palliū psonā ei' nō trāsit
Uñ z d; cū eo sepeliri: ex eo. ad bec. z. c.
ex tuaz. Itē solus Roman' pōtifer sp z
vbiq; vti pallio. Leteri aut ifra missa
rū solēnia q̄libet ecclīa sue puincie.
Nō aut si egrediat ecclīam vt i p̄cessi
one ex eo. c. p̄. Et hoc in dieb' in qb' cō
cedit in suo p̄uilegio. Alr nō pōt: s; bñ
pōt qñq; sine pallio celebrare: ex eo. c.
si. A. Itē dīc. Rūdem' q; tā in tua
q; in aliena diocesi pōtes absq; pallio
v' scandalis celebrare q; vtiq; i tua diō
cesi nō sp debes celebrare cū pallio: s;
dieb' illis dūtaxat q; in ecclīa tua p̄u
legiis sē exp̄ssi. Et idē qd in h' c. nō ē in

fil. li. 3. ti. 26. q. 36. fm Ray. Et addit qd
papa sp. z vbiq. pōt pallio vti in signū
plenitudinis p̄tatis. B. p̄tarche an
possint dare palliū. vid. i. p̄tarcha. §. 2.

Apa^b eligi a duab^{us} p̄ti
b^{us} cardinaliū. Aliter
qui gerēt se p. papa excoīcat^{ur}
ē: vt s. excoīcatio p. §. 2. h. 4. Et p̄la no
ua circa electōem pape z reclusionem
cardinaliū: ex de elec. vbi periculū. li.
6. Et q. in illa cōstitutōe collegiū cardī
naliū nullā pōt facē dispensatōem seu
inouatōem: z quedā alia circa hoc in
cle. ne romani. de elec. A. q. z vbi debe
at cōsecrari hēs s. consecratio epōz. §.
p̄st. z vlt.

Papa ē sūm^{us} inf. oēs. Jp̄e. n. h. 3. ple
nitudinē p̄tatis. Alii p̄tē sollicitudinis
z. q. 6. de cetero. z. c. q. se scit. Unā cū dñs
ap̄lis dicēt vt laxaret retia soli petro
dixit. duc in altū. Luc. 5. Jtē ei soli dixit
vt piscaret hamo. Math. 18. p. quē pre
eminēs iurisdicōe significat. 23. q. 1. nō
turbat. z. c. ē aliud. Jtē soli petro dictū
ē. tu es petrus. z. c. 2. dñs. Jtē sp̄aliē
i p̄e ē vicari^{us} Jhu xp̄i: z quodā mō ma
ior hoīe minor deo: ex de trāsla. inf. cor
poralia. A. Jdē i sū. li. 3. ti. 27. i. p̄n. B.

Quot sūt cāus q. ad solū papam p̄ti
nent^{ur}. R. fm Ray. Sūt multi. de qbus
etiā p̄tes. A. imo oēs fm eū. Ray. vt
p. 3. in sū. eo. ti. q. 1. B. nō trāseūt cum
gnālī mādato: sed regrūt sp̄ale. dñs. 17.
huic soli sedi. ex de trāsla. lic. z de of.
le. q. trāslatōem. vt qd fidei. 24. q. 1. q.
tiens. dñs. 12. p̄cepti. Jtē trāslatio ep̄i vlt
electi. s. cōfirmati. ex de trāsla. inf. cor
poralia. z de offi. le. c. 3. z 4. Jtē depōsi
tio ep̄i. 3. q. 6. q̄uis. z. c. dudū. Acceptatō
renūciatōis ep̄i vel electi. s. cōfirmati.
6. q. 3. de n̄tq. ex de trāsla. inf. corporalia
ex de regul. lic. 3. Exptio epōz. 16. q. 1. ff.
Jtē restitutio depōsitōz ab ordine. 2. q.
16. ideo p̄. 2. z etiā s. ep̄s. §. 6. A. Ad
de idem in remoto ab officio ex eo q.
b̄ticiis tradidit eccl̄astica facta vlt eos
tradidit eccl̄astice sepulture vel obla
tōes seu el̄ynas recipit eozum fm glo.

Ray. z in dicta. q. 1. B. Jtē iudicialis
diffinitio seu interpretatio p̄uilegiōz su
ozū: ex de iudi. cū venissent. Et idē fm
hosti. si dubitetur de rescripto ap̄lico
ita q. ab alio p. viā rōnis. A. i. iuris
qd disponit de validitate vlt iualidita
te rescriptoz: vt ex de rescrip. p. totū.
B. solui nō possit: vt ex de offi. dele.
c. 2. Jdē fm Jnno. de interpretatōe sta
tuti facti p. legatū cui iurisdicō finita
ē: nec aliq. ei successit. Et idē de disp̄
satōe i casib^{us} q. p. eadē statuta pape re
seruantur. A. Ad hoc ē ar. ex de offi.
dele. c. 1. B. Jtē mutatio sedis ep̄at.
7. q. 1. t̄pis. Jtē cōstitutō alicubi de nouo
sedem ep̄alem. 16. q. 1. felix. z ar. de cōse.
dis. i. de locoz. Jtē subicē vnū ep̄atum
alteri: vel vnū in duos diuidē: seu duos
in simul vnire. Hos cāus hēs. 16. q. 1. ler
tpis: ex de excels. pla. sicut vnire. z d. of.
dele. q. trāslatōem. Jtē cōmutatio vo
ti Hierosolymitani. ex de voto. ex mlt
ta. Sūt de qbusdā aliis votis de qbus
vide. i. votū. §. 5. 2. Jtē solus papa pōt
cedere vt q. veniat d̄licitū iuramen
tū. ex de iureiur. veniētes. vel ē d̄ quo
dubitaf an sit licitū: ex de elec. venera
bilē. qd intelligit fm Huil. solū i ardu
is. A. vide s. iuramentū p̄. §. p̄st. A. Et
ibi p. 3. q. hoc hēt locū qñ fit cōmutatio
in meli^{us}. z q. qñ ē dubiū. vt iuramen
tū sit licitū etiā ep̄s pōt disp̄sare. B.
Solus disp̄sat cū irreglarib^{us}. s. in cri
minib^{us} maiorib^{us} adulterio: ex de iudi.
at si cl̄ici. Et circa hoc vide s. disp̄satō
§. 6. 7. z 8. A. Et ibi clari^{us} de h^{is}. B.
Solus pōt ociliū gnālē celebrare. dñs.
17. per totū. 2. q. 6. ideo. Solus pōt cōde
re canonē gnālē. 26. q. 1. si g^o circa mediū
L. de legi. l. i. Solus pōt p̄sonā eccl̄astī
cā iure suo p̄uare. A. hoc vep̄ circa
collatōem b̄nficiōz vel vocatōem p̄so
narū eccl̄asticaz ad sui vel alioz obse
quiū p̄pter publicā vtilitatē vlt in sū
bus pertinētib^{us} ad regimē eccl̄iarū p
cōi vtilitate: vt p. 3. p. iura. i. alt̄ata. B.
9. q. 3. p̄ncipalē. dñs. 19. in memoriā. ex
d̄ excels. p̄bē. c. 43. Sol^{us} pōt cōcedē p̄bēdā

vel eccliam nō vacatē. ex de oces. pbe.
 nulla. z de rescrip. eā te. **A.** Et h̄ hoc
 legat' etiā a latē missus nō possit: pōt
 tñ sibi retinē p vacatē eccliam: et si ec
 clesia ista patronū hēat ecclasticū. Se
 cus si sc̄larē. ex de iurepa. cū dilect'. Et
 de offi. lega. dilect'. fin. hosti. z in sum.
 li. 3. ti. 27. q. 1. **B.** Legat' autē et hēns
 plenariā legatōem hoc nō pōt in gbus
 cuncq' pson. ar. b' debeat quis p electio
 nē assumi. ex de offi. leg. deliberatiōe.
 li. 6. **A.** Jbi dī. Deliberatiōe. puida du
 xim' inhibēdū ne aliq' aplice sedis le
 gatus q̄tūcūq' legatōez obrinē plena
 riā dinoscat cathedrales v' regulares
 aut collegiatas ecclias: seu ipaz ecclia
 rū cathedraliū dignitates ad quas hī
 q' p̄ficiūtur eisde maiorēs in eoz capi
 tulis p' epos exītes hāt p viaz electō
 nis assumi sue ordinatōi. collatōi. pui
 siōi. electōi. aut dispositōi quocūq' res
 uet: nec d' ipis ordinādis. offerēdis. dis
 ponendis se aliq̄ten' itromittat: n3 ali
 qd q̄mun' ad qe p̄tinet eligē aut postu
 lare libere valeant cū vacabūt. obsta
 culū quolibet iterponāt: d' cernētes qe
 qd d' hoc actū extiterit coipso irritum
 sit z inane. **B.** Sol' pōt excōicātū a
 se absolue: ex de elec. venerabilē. Et vi
 de de hoc s. absolutio p. 3. 3. b. 3. Sol'
 pōt absolue excōicātū a suo delegato:
 qz nolebat obedire sine diffinitue. si
 steterit in excōicatiōe p anū. ex de offi.
 dele. querēti. **A.** Idē de excōicato a
 legato vel delegato cui' iurisditio ex
 pirauit: z nullus successit: vt in dco. c.
 querēti: ex de offi. oz. pastoralis. **B.**
 Solus cognoscat appellatiōe penit' re
 mora. 9. q. 3. cuncta. z. c. alioz. Solus co
 gnoscat de cāis ad eū delatis p appella
 tiōem vel relatiōem. ex de offi. le. 13. **A.**
 Est aut relatio cū iudex cām instructā
 remittit ad papā vt eā diffiniat si vo
 luerit. z pēdēte hī relatiōe nō valet. p
 cessus iudicis q' retulit: vt in dco. c. 13. z
 nōtur i dicta. q. 1. fm glo. Ray. **B.** So
 lus ordinat illū ad supiores quē ordia
 uit subdiaconū. ex de tēpo. oz. cū in di

tribuēdis. Solus accedit palliū. di. 100.
 palliū. vel fm. Sui. etiā ali q' cedēdi
 hēnt p̄ilegiū: vt p̄iarche. vide. i. p̄i
 archa. Itē solus sp z vbiq' pallio vñf
 ex de vsu palli. ad honore. Itē 101' di
 spensat cū bigamo. 34. di. lēctor. ex de
 biga. nup. Vide de h' s. bigamia. s. p̄l.
 Solus dispēsat cū illegitimo q̄tū ad
 ordines sacros z bñficiū cū cura vel p
 sonatu. ex d' fi. p̄s by. is. q. li. 6. Sitr cūz
 minore q' p̄moueāt ad curā aiay vel
 dignitates: nisi q̄tū p̄mittit ep̄is. sup.
 dignitas. s. 3. Sitr de eo q' nō ē in sacrl
 vel alr ē de iure indign'. **A.** s. p̄sorio
 sec' si de iure dno: sup quo nō dat p̄r
 hoīem dispēlatio. **B.** vt p̄moueāt i
 ep̄m: ar. ex de ele. dudū. s. fi. z. l. d' cri
 sacri. l. disputari. Solus dispēsat vt qe
 hēat p̄la bñficia cū cura: v' p̄les digni
 tates seu p̄sonat' et si curā nō hēant:
 aut et in eadē ecclā. **A.** s. q' qe possit
 hēre p̄la bñficia vel dignitates in illa
 vt in iurib'. de qb' statiz. **B.** Ex de
 p̄ben. de multa. z de vsue. s. uetudine.
 li. 6. Sol' pōt offerre ordinē subdia
 conalē die dñico z aliis p̄cipuis festis: vt
 s. ordo. 2. s. 6. Solū ad eum appellatur
 om̄is medius. 2. q. 6. c. 3. 4. z s. 2. c. dce
 tero. z. 2. q. 6. metropolitānum. xi. q. 3. p
 uenit. **A.** h' c. puenit nō v' ibi hēri.
B. Addit hosti. q' legat' v' h̄re idēz
 p̄ilegiū: ex de offi. le. c. p. qd obtinet
 tñ de osuetudine: vt dicit. **A.** hoc
 tñ nō ponit hosti. sed dicit q' hoc ob
 tinet de osuetudine quicq' alii scribāt
 vt in dicta. q. 1. i sum. li. 3. ti. 27. z sic inu
 it q' obtinet de iure z osuetudine. Et fa
 cit. 2. q. 6. decetero. z in c. p. ex de offi. de
 le. **B.** Sitr p̄iarcha. vide. i. p̄iarcha
 s. 2. Itē maiora negocia ad papā sē re
 ferēda 2. q. 6. ois oppressus. Et iste cāus
 mltos obicit vt dispēlatōez i simonia
 vide. i. simonia 6. z i. 7. s. vltis Itē i ho
 micidio volūtario s. o. di. m̄roz. **A.** v'
 et culposo. ea. di. c. bi qui. **B.** Et cum
 illo q' excōicāt' celebrauit. vt s. excōica
 tio p. s. 2. q' incipit. Quid ē effect'. circa
 finē. Et sitr cū illo q' excōicāt' recipit qz

bined: vt s. excoicatio p. s. 20. q. incipit
 Quid de illis. Addit et hosti. alios ca
 sus: vt q. supplet defectu regis vacan
 te regno. ex de elec. cu in vniuersas. in
 fi. 7. ex de sup. ne. pla. grandi. li. 6. Ite
 defectu impatoris. ex de fo. spe. li. 3. s. p.
 Ite electu ipatore confirmat vel cassat
 vt et ipatore deponit. ex de elec. vene
 rabile. 7. de sen. 7. re iudi. ad aplice. Et
 qñcuncq. et pnceps secularis fuerit in
 utilis 7. negligens circa regimē 7. iustici
 am pōt per papā deponi. 17. q. 4. si qd
 deinceps. xi. q. 3. nullus. 22. q. 5. pceptus.
 Uñ 7. Zacharias papa deposuit Lodo
 uicu regē francoz. 15. q. 6. ali. Et Inno.
 tert. Ottonē: vt in dicto. c. venerabile
 Et Inno. qrt. Federicu: vt in dcō. c. ad
 aplice. A. Idē in sū. li. p. ri. 5. q. 13. B.
 Ite solus absoluit illos excoicatos de
 qb. dcm ē s. absolutio p. s. 3. Ite solus
 electoem nōdū factā pñunciat nullaz
 si fiat. ex de elec. inotuit. Ite solus hēt
 canonizare scōs: vt sup. canōizatio. Ite
 qd. valēt fac. nō valē 7. ex de excels.
 pla. tanta. 7. de cels. pben. cōstitut. Ite
 nulli legi subiacet. decet tñ eū iura ser
 uare. ex de sup. ne. pla. li. 3. xi. q. 1. puenit
 Sntia ei. facit ius. ex de sen. 7. re iudi. in
 cāis. Ite pōt monachū tād. volūtatez
 suā q. abbas de monasterio exhere:
 7. alicui plato vt pncipi i sociū assigne
 re vel secū tenē. 9. q. 3. c. fi. 7. di. s. q. d. mores
 xi. q. 3. qui resistit. A. vep. ē p ecclia
 stica vtilitate. vt in dcō. c. fi. 9. q. 3. B.
 Ite in mīmonio in multis casib. ipse
 tñ dispēare pōt: vt in gñib. phibitis
 7. hi. A. Impedimētis de iure posi
 tiuo sup. q. papa hz plenā prātē. 25. q. 1.
 s. si ergo. B. ex de resti. spo. lras. ex
 de csa. 7. affi. nō d. Ite ordinat eodem
 die q. dsecrat: ex de elec. qd. sicut. s. p. r.
 ea. A. poti. i. s. sup. eo. B. Ite sol.
 pōt clicū dpositū vt de gñdarū restitue.
 vt sup. c. p. s. 6. Multa alia ad papaz
 tñ pñetia i variis casib. pñculatim
 poteris inuenire. A. hec 7. alia nōn
 i sū. li. 3. ti. 27. q. 1. Ite que ē fīm hosti.
 q. papa n. pñ iudicā ab aliq. nisi d. bēsi

40. di. si papa. vel nisi submittat se iu
 risdictōi alteri. 2. q. 7. nos si icōpetēter.
 Ite fīm hug. q. papa pōt dcedē simpli
 ci sacerdoti q. dfirmet 7. q. chulima cō
 ficiat 7. oēs ordines dferat pter epalez
 quē nō hēt 7. hines dsecrer. Et q. pos
 set dcedē diacono q. dferret diaconatū
 7. minores ordines. Et cuilibz hñti ordi
 nē posset dcedē q. dferret illū ordinē
 Et q. posset dcedē laico q. dsecrer vir
 gines. si tñ talis dsecratio posset fieri sū
 missa. al. nō. S. fīm glo. Ray. ruti. ē di
 cere q. ea q. sūt ordis nō pōt aliis dñā
 dare q. n. hñt ordinē q. erigat ad excqn
 dū id qd. demādat: sed ea q. sūt iurisdī
 tionis pōt. Tho. ho. dicit q. pabili. d.
 q. papa pōt dmitterē sacerdoti q. confir
 met: sed nō inferiori. q. hoc pñet ad
 pfectōem corpis mystici: sup. qd. hz pa
 pa plenitudinē prātis. Sed non posset
 simplici sacerdoti dmitterē q. aliq. or
 dinaret in sacerdotē. q. sacerdotiū pñ
 net ad corpus xpī vep. respectu cui. n.
 ē maior prās epī q. sacerdotis. posset
 at. dmitterē sacerdoti simplici dferre mi
 nores. Lon. pe. vt in dicta. q. i. B.

Utz papa possit tollē leges civiles?
 R. fīm Jo. an. Ubi papa nō hz tpalez
 iurisdīctōem nō pōt tollē legē q. ad foz
 ciuile: nisi i his i qb. xñt piculū aie: cū
 prātes distīctē sint. 96. dī. cū ad vep.
 7. dī. sio. qm. ex qui fi. sint le. cām. 2. In
 his aut in qb. piculū aie xñt quo ad
 vtrūq. foz tollit legē. pbat ex de iudi.
 nouit. 7. de rescrip. c. fi. 7. de scōis nup. c.
 pñ. 7. vlt. 7. d. fo. spe. c. vlt. li. 6. 7. de iure
 iuri. c. 2. li. 6. 7. de excep. c. 2. li. 6. 7. d. sen.
 exco. decernim. li. 6. Nā i his leges sa
 cros canones imitari nō dēdignā: ex
 de iudi. c. i. 7. in auct. vt clici apud pñi
 os epōs. ad fi. A. coll. 6. B.

Utz papa possit absolue aliquē ab
 obligatōe qua tenet hōi? R. fīm Inno.
 potest facē hoc de plenitudine prātis
 ar. 9. q. 3. per pñcipalem. L. de quadri. p
 scrip. bene a zenone. L. de pñ. impera.
 offe. l. quorīens. Idē hosti. 7. Ber. A.
 hoc verū ex cā 7. in pertinentibus ad

officiū ei: vt pz in iurib⁹ allegatis. At
secus. ff. de iusti. z iure. l. iusticia. §. auri
precepta. **D.**

Papa ē aī coronatōem suā pōt ex
ercē offiū suū. Et q̄ hac occasione lras
ei⁹ ipugnaret excoīcat⁹ ē: vt i exūgā.
Bñdicti. xi. q̄ incipit. Quia nōnulli. La
sus i q̄b⁹ papa raro vt nūq̄ dispensat:
habent s. dispēfatio. §. aīplū. **A.** q̄ in
cipit. Sunt alii. **D.**

Paraferna. **A.** at pa
rafermū fm

Latholicon. **B.** paraferma
ē q̄cqd hz mulier pter dotē: z dī a para
q̄d est iuxta: z ferna q̄d est dos: q̄si iux
dotē: lz in q̄busdā regionib⁹ talia non
habeant locū: vbi fm cōsuetudinez vir
oīa imobilia mulieris recipit in dotē:
z oīa mobilia sūt cōia. Habz aut para
ferma pūilegiū ad instar dotis. Sicut
n. vxoz hz oīa bona mariti tacite obli
gata p dotē: sic z p reb⁹ parafernalib⁹
marito datis: nisi per spālem z exp̄sā
obligatōem sibi pūderit: qz tunc alii
videt renūciare. L. de pac. con. l. fi. **A.**
Idē in sū. li. 4. ti. 25. q. 3 fm Ray. z glo.
ei⁹. **B.** Quin etiā fm hosti. si para
feralia inferant in domo viri eo sciē
te cōuenitur marit⁹ depositi vel mada
ti nisi oīum translātū fuerit in mari
tū. **A.** Qd nō psumitur nisi expresse
appareat fm eudē hosti. z in dicta. q.
3. **B.** qz tunc agē dōtōe certi vel si
ne cā: vel ob cām. **A.** Ista sunt noīa
iuris que paz faciūt ad foz pñiale: et
importāt in effectū q̄ qz hz ius peten
di actōe psonali. iuris: qd respic obli
gatōem psonē z nō rei. **D.** De para
fernalib⁹ nō dī se marit⁹ intromittere
muliere inuita: q̄uis bonū videt: vt si
cur mulier seipam viro cōmittit: sic et
cōmittēt res suas. L. de pac. con. l. hac le
ge. **A.** Idē i de cā. q. 3. **D.**

Parentes. **A.** Utrū filii te

neantur alē
parētes: **R.** Filii locupletes
tenent nutrire parētes egenos: sic pa
rētes locupletes tenentur filios. Et noīe

parētū z filioz siue liberoz itelligē oēs
ascēdētes z descēdētes. in aūc. vt lice.
ma. z aūc. §. illud quoq̄. colli. s. Lessar
tū hec obligatio fm hosti. si illi pñt su
stētari de bonis ppiis vel de suo arti
ficio. **A.** Nī hec obligatio alendi nō
cadit nisi circa indigētes. pō. §. illud.
B. Et de h⁹ ē s. familia. §. p. z s. expōsi
tus. Utrū aut opa pietatis in parentes
possint p̄mitti occasione religionis
regre. l. religio. §. 3.

Paricida p̄prie dicitur q

parētē occidit
q̄i parēticida. Sed tū lex q̄ pu
nit paricidas locū hz in oibus ascēdēti
bus z descēdētib⁹ i infimū. Itē locū
hz in vxore. viro. nuru. genero. vitrico.
socero. patruo. auūculo. amita. sobri
no. patruale. patrono. nouerca. sponfa.
p̄e z m̄e sposi z sponse. Et sūtr intelli
gas si femina p̄dictas personas cūp
ctas occidēt vt ab eis occidat. Itē qui
emit venenū vt hoc fieret. ff. eo. l. 3. et
4. **A.** In de cā. l. dī. Et q̄ emit vene
nū vt p̄i daret q̄uis dare nō potuerit
B. Sūtr oēs p̄sci tenētut. ff. eo. l. vtrū

Que ē pena paricide? **R.** Scdm le
ges ē vt p̄ h̄gis cedat: deinde sacco co
rit cōsur⁹ cū cane z gallo gallinatio. vi
pera z sumia in mari iactet: vel in am
nē. primū: vt oīum elemētōz vsu care
at. z celū supstici: z terra mortuo aue
rat. z si mare vel amnis nō sit prim⁹:
bestiis subiciat. L. eo. l. 1. ff. eo. l. p̄t.

Prochianus alie

nus in festis de missa eiicien
dus est: vt s. missa. §. p̄t.

Atcrfamilias debet

regē
z educare familiā suā. vt s. fa
milias. §. p. z s. expōsit⁹. z s. parētes.

Atientia quid sit? **R.**

fm Tho. scda
scde. q. 136. Sicut dicit Aug⁹ i
li⁹ de patiētia. Patiētia ē q̄ eq̄ aio ma
la toleram⁹: ne aio iniquo bona dīsera
m⁹: p̄ q̄ ad meliora pueniamus. De q̄

Et dicit Jac. p. Patientia op^{us} pfectu^m h^{ab}et
Et Grego^{rius} i omel. Patientia est radix et
custos oium virtutum.

Utr^{um} iniurie sp^{iritus} patiente sustine^{re}
de? B^{ea}tus f^{ilius} Tho. i coa scde. q. i. os. Falli
tolerandi sunt a bonis in hoc q^{uo}d ab eis in
iurias p^{ro}p^{ri}as patienter sustinet f^{ilius} q^{uo}d o^{mn}i
Uⁿ sup illud Lati^{nus}. Sic liliu^m sunt sp^{iritus}as.
dic^{it} glo. Noⁿ fuit bon^{us} q^{uo}d malos tolerare
n^{on} potuit. Noⁿ ar^{bitr} tolerat eos vt sustineat
iniurias dei et p^{ri}moz. vñ L^{iberius} sup
Math. In iniuriis p^{ro}p^{ri}is ee^{re} quepiam
patienter laudabile est. iniurias aut^{em} di
diffimulare nimis est impiu^m. Hoc tñ in
telligedu^m est qñ iniuria illata p^{ro}p^{ri}one ad
solā p^{ro}p^{ri}onā p^{ro}inet. Lūc. n. patienter susti
nendu^m est. Qñ aut^{em} redudat i iniuriā dei
vel eccle^{sie}. tūc o^{mn}i aliq^{ui} p^{ro}p^{ri}ia iniuriā vl
ciscit vt p^{er} p^{er} de^{us} helia qui fecit descende
re ignē sup^{er} eos qui venerāt ad ip^su^m ca
piendu^m. 4. Reg. p. Sitr^{um} helise^{us} maledi
xit pueris ipsi^{us} irridētib^{us}. 4. Reg. 2. Et
Siluest^{er} papa exco^mmunicauit eos q^{uo}d ip^su^m i
exiliu^m miserūt. vt 23. q. 4. Guillisarius.
H^{ic}. n. p^{re}cepta patientie intelligēda sūt
f^{ilius} p^{re}paratōez animi vt Aug^{ustinus} dicit i li^{bro}
de sermone dñi in mōte.

Utr^{um} pcutiēti vñā marillā sp^{iritus} altera
sit p^{ro}benda? R^{es} f^{ilius} m^{agister} Al. Aug^{ustinus} in eplā de
puero Leturionis dicit q^{uo}d p^{re}cepta patiē
tie magis sūt ad p^{re}paratōez cordis q^{uo}d ad
op^{us}: q^{uo}d in apto fit: vt in secreto teneat
animi patientia. In manifesto aut^{em} id fi
at q^{uo}d eis v^{er} p^{ro}desse quib^{us} bñ velle obe
mus. Uñ et dñs se pcutiētē resp^{on}dit.
Joas. et Paulus pcutissus in facie dixit
pcutiet te dñs p^{ro}p^{ri}as dealbate. Act. 23.
Si aut^{em} hoc nō p^{ro}dest: tūc pcutiēti vñā
marillā q^{uo}d ad animi p^{ro}p^{ri}itudinē
exhibēda est altera: nec resistendu^m est ma
lo: q^{uo}d p^{ro} patientiā p^{ro}secutores deo lucrari
possum^{us}. Ad mām patientie p^{ro}inē pōt
sira. et s. rumelia. s. fi. z. i. v^{er}dicatio.

Atriarcha et p^{ri}mas sūt
diuersa no
mina: s^{ed} cōiter idē sūt i re. 99.
dis. puincie. p^{ro}p^{ri}o tñ dicūtur patriar
che quatuor p^{ri}ncipales. s. Constantinopoli

tanus. Alexandrin^{us}. Antiochen^{us}. et Hiero
solymitan^{us}. Et f^{ilius} ordinē hic positū est
et eoz maioritas: vt est de p^{ri}nc. antiq^{ue}.
Alii hō. p^{ro}p^{ri}e dicunt p^{ri}mates: vt Aglegi
ensis. Bradēsis. Lantuariēsis. et h^{ic}. A.
Iō i sū. li. 3. ca. 27. q. 2. f. Ray. et gl^{oss}ei. B.

Quot sūt p^{ri}uilegia quatuor p^{ri}ncipalitū
p^{ri}archaz? R^{es}. Quatuor sūt. Primū
est q^{uo}d postq^{uo}d iⁿcep^{er}ūt palliū a sede ap^{osto}li
ca t^{ra}ns^{er}ūt palliū metropolitanis qui sūt
sub eis. Scd^{und}ū est q^{uo}d recipiūt fidelitatis
et obediētie iuramētū p^{ro} se et p^{ro} Roma
na eccle^{sia}. Tertiū est q^{uo}d faciūt añ se vbiq^{ue}
crucē deferri: nisi vbi papa fuerit aut
ei^{us} legat^{us} v^{er}is insigniis papalib^{us}. A.
A. ap^{osto}lice legatōis. vt in dicto. c. antiqua
B. Et nisi in vrbe Romana. Quartū
est q^{uo}d appellat^{us} ad ip^sos omis^{us} mediū
Hec oia hñt est de p^{ri}nc. antiqua. i. tex.
et glo. p^{ri}ncipue Inno. A. Lon. glo. Ray.
vt in dicta. q. 2. Sed vt ibi p^{er} aliq^{ui} dicūt
q^{uo}d eccle^{sia} Constantinopolitana h^{ab}et vltra
alios p^{ri}archat^{us} dno sp^{iritus}alia p^{ri}uilegia si
milia Romane eccle^{sie}. v^{er}z q^{uo}d pōnit epi
scopos suos sicut et Romana eccle^{sia}. ar.
3. q. 5. q^{uo}d suspecti. Itē q^{uo}d appellat^{us} ad ip^su^m
f^{ilius} sicut ad Romanā omis^{us} mediū
et hoc dicūt velle canonē illū. renouan
tes. 22. dis. vbi et hoc sentit glo. et ibi etiā
dicit idē de Alexandrino. ponit tñ sub
dubio. Sed i dca. q. 2. d^{icit} f^{ilius} Hug. q^{uo}d Ale
xandrin^{us} nō pōt deponē epos inconsul
to papa: nisi sup^{er} hoc h^{ab}eat p^{ri}uilegium
sp^{iritus}ale. B.

Sed q^{uo}d iurisditio p^{ri}arche siue p^{ri}ma
tis i subditos suffraganeoz suoz? R^{es}.
f^{ilius} Ray. Hñt iurisditōem i octo casi
bus. Prim^{us} est cū appellat^{us} ad eos. dis.
99. puincie. et cū vacat eccle^{sia} metropo
litana et postulat^{us} p^{ri}mas q^{uo}d disponat de
reb^{us} ad metropolitanū p^{ro}inētib^{us}. s. cu
stodiēdis: est de offi. or^{is} p^{re}senti. li. 6. 3.
ex consuetudine vel p^{ri}uilegio. A. s. pōt
agē q^{uo}d sibi ex his cedit: vt in c. cōque
stus. de quo. i. B. Hos duos casus
h^{ab}et. 9. q. 3. c. quest^{us}. 4. cū sup^{er} arduo ne
gocio dubitat: nec pōt i p^{ri}uic^{ali} o^{mn}ilio
terminari. tunc. n. metropolitan^{us} debz

pmatē cōsulē. dī. is. de sciliis. A. hō
 .c. nō vī tibi hī. Jdē tñ nōtur in sū. e. ti.
 .q. 3. B. s. cū metropolitanus est ne
 gligēs: vī remissus pōt supplē defectū
 ei. 9. q. 3. cū sim. 6. cū aliq. querere
 ē archiepo pmas cēt iudex. xi. q. 1. si cū
 cus. 7. si subdit. metropolitani que
 rat pmati q. iniuste ipm excōicauit. z
 pmas remittat ea ad metropolitanū
 vt absoluat. z ille nō posset absolutōez
 obtinē poterit absolūē pīarcha: ita q.
 pīcipiat ei q. metropolitanō satisfaciāt
 Al. reducet eū in eādē sniam. A. nisi
 ostiterit eū iniuste excōicauit: vt in. c. d.
 quo statiz. B. ex de offi. or. ad repri
 medā. s. est q. si archieps vī eps fecit
 mādātū illicitū vī iniustū: z subditus
 appellauit ad papā: pōt pīarcha dēla
 rare q. subdit. legitime appellauit: ar.
 ex de appel. sollicitudinē. A. Jdem
 ih dicta. q. 3. B.

Patronus siue ius

pīonat. Jus pīonat. h. hō
 sti. est ptās repītandi iustitiedū ad bñ
 ficiū ecclāsticū. A. s. simplex z vacāf
 fm Ray. z in sū. li. p. ti. p. q. 80. vbi nōnē
 hec oia q. in isto pñ. ponūtur fm Ray.
 Hoff. Inno. hosti. z Ber. B. z pue
 nit vt Hof. dicit de ecclē fundatiōe. do
 tatione. soli collatōe. 16. q. 7. fil. is. z. c. q.
 cūq. Un. x. sus. Patronū faciunt dos
 edificatio: undus. Et ius pīonat. h. z di
 uersas regiones diuersimode noiat ur
 Qñq. dī aduocatio: ex eo. q. cūci. Qñq.
 vicednatus vī custodia siue guardia:
 ex eo. pīteia z. c. qñ. Qñq. dī ius freqñ
 ratōis vel pīssionis. 16. q. 7. pie mēt. i.
 z. c. frīgētius. h. ec. n. oia p. codez suppo
 nunt: ex de sta. mo. in singulis. h. fi.

Quod ius cōpetit patrono ecclē?
 R. Quadruplex ius cōpetit ei. Un. ver
 sus. Patrono debet honor onus emo
 lumētū. pīntet pīst defendat. alatur
 egen. pīmū g. ē q. ipse h. pītare in
 stitiedū ad pīendas: siue ecclās non
 collegiatas. ex eo. fere per to. In colle
 giatas hō nō electōi faciēde: sed iaz fa

cte postulat assensus pīoni. A. z etiā
 faciēde qñ sibi ē cēcessus ab epō i iuda
 tōe ecclē si pīon. ē cīclicus. Si hō laicus
 a papa: vt in. c. de quo statiz. coniuncta
 glo. B. ex eo. nobis. Scdm ē q. qñ
 pīncipalis pīmus in pīssione icedit. 16.
 q. 7. pie mēt. i. z. c. frīgēt. A. In bis
 iurib. nō vī hoc bñ pīari: sed facit di
 ctū. c. nobis. B. Tertū ē q. defēsor
 ē pīcipuus ecclē: iō tenet eā defendē
 ab oībus oppīssoribus. 16. q. 7. filius
 Quartū ē q. si vergat ad inopiā alēd.
 ē de bonis ecclē: vt in dicto. c. filius. z. c.
 quicūq. Jtē in ipsa fundatōe pōt pa
 tron. laicus de cōsensu epī certū censū
 tenē: ex eo. pīteia. z. Sed vītra nībi. dī
 exigē nec in aliquo grauis ē: ex de sta.
 mo. in singulis. h. fi. S. qñ pīon. ē loc.
 religiosus: vt si alig mon. chi in pīzio
 solo z pīziis expēsis ecclām edifica
 uerūt: habēt in eo oia tīalia: sicut epī
 scopus oia spīalia. vt. 16. q. 2. sane. z. c.
 statutū. ex de pīuicū z plantare. h. i. ec
 clēsis. z de capel. mo. c. p. z bēnt nībilo
 minus ius pītandi: ex de sap. ne. pīa.
 sicut. A. pīdicta etiā tīgūtur i sū.
 eo. ti. q. si. fm hosti. z Hof. A.

S. in ra qd tps dī pītare pīonus?
 R. Si ē patron. laic. tenet infra quoz
 mēses. si ē ecclā vī monasteriū tenetur
 infra sex mēses etiā si ius pīonat. ha
 buerit ex collatōe laici. ex eo. si laicas.
 li. 6. Aliter epō ordinabit de ecclā. ar.
 ex eo. c. 3. z. c. cū pīter.

Quid si pīon. pīntet p. vnū z postea
 aliū? R. Si pīon. ē laic. iudicio epī re
 linquit quē velit acceptare. A. Uex
 ē si z? pītar. ē eque idone. cū p. vt i. c.
 cū aduocat. de quo. i. B. Si ē colle
 giū vel ecclāstica pīona variare nō pī
 sed pīm. pīferēdus ē: ex eo. cū aduocat.

Quid si vn. construat ecclām z ei
 pīes succedāt: nūquid oēs erūt pīoni?
 R. Jus pīonat. apud quē liber hēdūz
 est insolidū: etiā si ex eqūb. pītib. sint
 hēdes. z cōpetit cuiuslibet patrono q. ad
 oēs effect. pīter sacerdotis pītarōem:
 que est ita apud omnes cōiter q. apud

nullum singulariter: ex eo. c. p. 2. 2. A.
Et etiam preter censum qui debet ex
iure patronatus cum oia debita et cre
dita diuisibilia debeant diuidi p here
ditariis portioibus. L. de acqui. here. l.
pro hereditariis B.

Quid si patroni sint plures et non co
cordant in pntando? R. Ille debet pfi
ci qui maioribus iuuat meritis et apli
bus eligitur: ex eo. qm. Qd si numerus
est equalis recurrndu est ad merita. 63.
dis. si forte. Si oia sint equalia potest
eps dicere q concordent interu pntent.
79. dis. si duo. Si vero non concordat lo
cus est gratificatio: ex de elec. venera
bilem. s. obiectioni. x. q. aut. S. si neu
ter pot ponit sine scandalo: tunc eps ec
clesiam ordinabit. put vident melius
expedire: vt in dicto. c. qm. A. Idem
fm hosti. vt in sum. li. p. ti. p. q. 55. et ad
dit q si eps tale ecciam ordinare non
pot: tunc ecciam interdiceret o3 et reliq
as extrahere in patrono: verecundia
et rubore: ex eo. c. p. 2. 2. h3 Inno. Ber.
et eu. hosti. intelligedu est de reliquiis
que sunt extra altare in capis: alio no li
ceret. Qd si nec sic possunt copesci vel
ad concordia reuocari: tunc putat recur
redu ad brachiū scilicet: ex de offi. or. c.
p. vt in dicta. q. 55. Et hec intelligenda
sunt nisi ex his mai' scandalu oziretur
tunc. n. omittenda forent. 50. dis. vt costi
tueretur: et interiz durate discordia po
netur ab epo in eccia iconom' appel
latio cessante: qui eius fructus aut ex
pedit in vtilitate eccie: aut instituendo
fidelit' reseruabit: ex de offi. ordi. cum
vos. B.

Nūqd patroni inter se pnt pacisci
vt alteri vicibus pntent? R. fm h3 Ber.
Sic. ar. ff. de vsufru. l. quoties. s. p. et in
cle. ples. ex eo. A. Et ibi h' clare ha
bet. B. Idem hosti. Sed Inno. non
placet: qd pot intelligi q honesti' eēt
si concordarent semp.

Quid si int pntantes sit qd qd sit pa
tron? R. Si no fuerit finita infra ter
minu de quo dcm est s. s. 3. eps institu

at saluo iure ei' q vicerit: ex eo. si vero
et c. qm i qbusda. A. In dicto c. si no.
of. q. ille qui euicerit debet institutus
ab epo repntare. B.

Quid si patron' pntat no idoneum
seu idignu? R. Si patron' sit collegiu
siue psona ecclesiastica puaris est. p ea
vice iure pntandi: ex de elec. cu in cun
ctis. ex de sup. ne. pla. sicut. Silt etia h3
quosda si patron' laic' sit: puar' est iu
re pntandi. p ea vice et deuolutu est ad
superiore. vt saltē puari o3. et tñ vt addit
Inno. bñ facit eps si interim remittat
pulsionē laico patrono. A. hosti. di
cit simplr hoc cau q patron' laicus est
ipso iure puaris: sicut et clericus. Dicit tñ
q eps pot ei recedē repntatōem: vt
in su. eo. ti. q. 89. Ho. vero in. c. cu; vos.
ex de offi. or. dicit q no ē puarus vel p
uandus: qz laic' ē min' expt' circa ecclē
astica. et qz h3 min' tps ad pntadum q
clericus. Un' et laic' in pntando variare
pot: s3 no clericus. ex eo. cu aut. B.

Utr' patron' possit pntare seipm?
R. Non. qstūcuq' sit idone' ex eo. per
nfas. s. q. in scriptur. Si tamen ples
sint psoni bñ pnt vnu de se pntare: ar.
ex de elec. cu in iure. A. Idem in sum.
eo. ti. q. 89. fm hosti. Hof. et Ber. B.

Utr' pater possit filiū vel nepotem
pntare? R. fm hosti. pot dūmodo sit
idone': gn poti' vt pntandus q alius:
ar. ex de cohabi. cle. et mu. c. p. et ex de cē
si. cu apls. s. inbibem'. Lon. Hof. Inno.
et Ber. A. Idem in su. eo. ti. q. 90. B.

Quid si vacante eccia eps vocat pa
tronū et offert ei? R. fm hosti. Si non
habuit originē a se sed eps motu ppo
stulit ei. credo q possit ofentire volun
tati plati: ar. ex de elec. cum in iure. A.
l3 aliq dixerit: vt in su. eo. ti. q. 91. B.

Utr' ius psonar' sit spūale? R. Ius
psonar' oirecte no of ius spūale eo q
cadit in laicū. Tñ fm quid potest dici
spūale eo q per ipm pstat via ad con
sequēdū spūale bñficiū. ideo etiā vo
catur annexū spūali: ex eo. de iure. et d
fudi. quanto.

Quasi ius psonat' trāfferat i aliū? R. fm hosti. Quatuor mōis p qdē p success' onē hēditariā: vt hī s. s. s. 2. ex pmutatōe. qz cū alio spūali permutari pōt. i. q. 7. nemini. ex de rerū pmut. ad qōes. z. c. fi. 3. ex donatōe. Et gdez si ius psonat' donat' laico fgrit' osensus epi. ex eo. pterea. maxie qn dubitat ne fiat i fraude z trāfferat i potētiorez: vt ibi inuit. Si hō donec clīco nō regrit' osensus epi. ex eo. ex insinuatōe. c. illud. z. c. significasti. A. h. v. v. v. qn ecclia vacat. alr v. q sine osensu epi nō possit donari et psonē ecclasticē: vt i dicto. c. illud. B. 4. ex veditōe: qz l3 non possit vēdi spālter: ex eo. de iure. tamē trāsit cū vniuersitate: nisi de ipō spālter excipiat: ex eo. ex lris. z. c. cū scōz. Silt' trāsit cū vniuersitate i dductōe ad fir maz siue ad pēsiōē: vt in eo. c. ex lris. A. Idē in sum. eo. ti. q. 84. B.

Utz possit pignori obligari? R. De h. sūt opiones. Quidā dicūt q pōt obligari cū vniuersitate. hior tū v. opio Inno. q nec simplr nec cū vniuersitate pōt pignori obligari. A. In dicta. q. 84. referūtur de h. opiones nullaz pferēdo. S3 forte dcm Inno. pōt hificari ex eo q creditor nō pōt vti re pignoratā: nec debitor qn trāsit i creditore. z sic cū neut' possit pntare hēt dtrimētū ecclie: qd nō debet eē dicto. c. cū h3. D.

Utz possit i feudū dari? R. Lū vniuersitate dari pōt. ex eo. cum scdm. S3 spālter ex pōt fm hosti. nō pōt. qz feudū regrit' homagiū: qd ē rei tpalis. A. Idē in sū. dicta. q. 84. B. Si ecclia hēt patronū vtrū cōferri possit p legatū: vide s. legat. s. 3. De his q de nouo vsurpāt sibi ius patronat' vacatū eccliaz. vide s. ecclia p. s. anpl.

Peccatum p cōmuni

ter. Utz volūtas z op' exteri' sit vnu pctm? R. fm pe. Si loquamur de volūtatē z ope. put sūt diuncta vt cā et effect': sic sunt vnu peccatū formalit' l3 pta mālitate: qz vna ē rō deordinādi:

l3 pta deordinata. Si hō loqimur pur sūt separata: vt puta fm aliud z aliud tē pus sūt diuersa pcta. qz diuersē auersio nes z ouersiones. A. Idē i sū. l3: ti. 34. q. 197. B.

Quō vnu pctm sit grau' alio? R. Si loquamur de pctis eiusdem generis inuenit vnu pctm grau' alio fm grādū transgressionis: vt manifestū est d peccatis luxurie s. luxuria. s. p. z eodez modo de aliis. Si hō loqimur de pctis diuersoz generū erit pctm grauius alio pcpue fm diuersitate obiectoz. i. h3 qz ē d aliquid pncipalius vt min' pncipale. Un homicidiū qd ē d subam hois ē grau' peccato: quod ē circa res exteri ores sicut furtū. z silt' grauius qz homicidiū est pctm quod imediate d. deū cōmittitur: sicut ifidelitas blasphemia z huiusmodi: vt ponit Tho. pma scōe. q. 73. Et idem haberi pōt. 33. q. 2. si quid ven'. vbi d' q homicidiū est grau' qz adulteriū. z 17. q. 4. sicut qui. vbi d' q sacrilegiū ē mai' pctm qz fornicatō. A. Lō. Ray. vt i sū. eo. ti. q. 200. B.

Scdm quid vnu pctm possit eē grauius z leuius? R. fm Ray. pzo gdez ex circūstantiis. Nā z circūstantia qnz talis ē q nō solū aggrauat: sed ē i aliā spēm trahit sicut fornicatio cū sit cum cōiugata d' adulteriū S3 z 2. aggrauatur pctm ex psona: puta i honestas i cti co grau' puniendā ē q in laico: ar. ex de vi. z hone. cle. vt clericoz. Et de hoc etiā dicit in se. s. Item aggrauat 3. ex actu ipiua. Idem. n. pctm malū est i cōsensu. peius in facto. pessimū in consuetudine: de quo Aug'. Peccati sūt tres differentie. i. in corde. in facto. z in consuetudine. de pe. dis. 2. sicut. Tres aggrauatur 4. ex moriūo. qz vt ait Grego'. Pctm trib' modis cōmittit. Nā aut ex ignorātia aut ex infirmitate aut studio ppetrat. Et grau' qdem infirmitate qz ignorātia. s3 multo grau' studio qz infirmitate peccat. de pe. dis. 2. sciendū A. Ambro' aut dicit q gūissime peccat qui ignorat. sed illud exponit i. peri

alio si me. qz spalis pnia nō agitur d
peccato quod ignorat fm Ray. z i oca
q. 200. vbi etiam subditur. Non obstat
et dicitur Clemētis. 32. q. 7. c. quid. vbi dī
Quid i omnibus pctis grauius ē adul
terio: qz in eo qd dicit quid: non infert
negatōem sed raritatem: quasi dicat: de
facili non inuenitur. Ut expone graui
tas. i. cōmunis. B.

Utrū magnitudo peccantis aggruet
pctm? R. hz Tho. pma scde. q. 74. Pec
catū qñz fit ex surreptōe pueniens ex
infirmirate humane nāe. Et tale pctm
minus imputat ei qui est maior in vir
tute eo qd min⁹ negligit huiusmōi pec
cata repinere: que tamē oio subterfu
gere infirmitas humana nō sinit. Pec
cata vero que ex deliberatōe pcedunt
tanto magis alicui imputant: quanto
maior est. Et hoc ppter quatuor. p qz
maiores facilius possunt resistere pec
cato: cū excedāt i scia z virtute. Unde
Luc. 12. Seruus sciēs volūtātē dñi sui
z nō faciēs plagis vapulabit multis.
2. ppter igratitudinē. qz oē bonū quo
quis magnificat ē dei bñficiūz cui hō
fit ingrat⁹ peccado. z p̄tium ad hoc qñ
bet maioritas etiā i tpalib⁹ bonis pec
catū aggrauat. 3. ppter spālē repugnā
tiā act⁹ pcti ad magnitudinē p̄sone: sic
si pnceps iusticiāz violer qui ponit in
sticie custos: et si sacerdos fornicet qui
castitatē vouit z alios ad hoc hortari
d3. 4. ppter exēplū siue scādālū: qz vt
Breg⁹ dicit i pastorali. In exēplū cul
pa vehemēter extēdit qñ p reuerētia
ordinis peccator honorat. Ad pluriūz
etiā noticiā pueniūt magnoz pctā et
magis ea hoies indigne ferūt. A. Jō
in sum. eo. tu. q. 201. B. Utrū idē actus
possit eē pctm z meritū hēs s. meritū.
De septē vitis z que ex eis oriunt hēs
i. vitū. De pctō ē s. crimē.

Peccatum 2°. s. mor tale

Que sunt peccata mortalia?
R. fm Ray. In p̄mis notare potes eē
pctā mortalia omnes transgressiones

decalogi. Itē quedā enumerantur ab
apostolo. Ro. p. de quibus in fine sub
dit: qz qui talia agūt digni sunt morte.
Et p̄ia imo oia reducunt ad decalogū
vt idolatria. vitū dñam. inq̄tas. mali
tia. fornicatio. auaritia. nequitia. inui
dia. homicidium. contētio. dolus. mali
gnitas. susurratio. detractio. crumeliā.
supbia. elatio. inuentio maloz. iobediē
tia. insipiciētia. incōpositio. Et subdit de
his que sine affectōe: z absqz sedē z sine
mīa fiunt. Et seqt. Qui talia agunt di
gni sunt morte. Itē Gal. 5. Manifesta
sūt opa carnis que sunt fornicatio. im
mūditia. impudicitia. luxuria. auāritia.
que est idolor⁹ seruit⁹. veneficia. inimi
citiē. contētiōes. emulatiōes. rixē. diffē
siones. secre. inuidie. homicidia. ebrie
tates. cōmessatiōes. z his silia. Et sequi
tur. Qui talia agunt regnū dei non cō
sequētur. Aug⁹ etiā dicit sic. Mortalia
sunt sacrilegiū. homicidiū. adulteriū.
fornicatio. falsum testimoniū. rapina.
furtū. superbia. inuidia. auaritia. z si mī
to tpe reneat iracūdia. z ebrietas. si af
sidua sit. Quicunqz aliqd de istis in
dñari p̄miserit eterno igne cruciabit.
hec Aug⁹ dicit 25. s. crimis. A. Jdē i sū.
li. 3. t. 3. 4. q. 199. B. Sed in oib⁹ p̄e
dict⁹ attēdēdū est qd dicit Tho. scda se
cūde. q. 35. qz mortale pctm dī quod tol
lit spūalem vitā aīe que est p caritatē
Unde illud pctm ex suo genere ē mor
tale: quod fm p̄p̄iā rōem dñat carita
ti. A. Jdē dicit Nicolaus de lira. su
p. 7. Dal. B. Sed tā in oib⁹ pecca
tis que sunt fm gen⁹ suū mortalia cō
derādū ē qz nō sūt mortalia nisi qñ suā
pfectōem cōsequūtur. In cōsensu rōnis
Uñ si sit inchoatio pcti in sola sensuali
tate z nō ptingat vsqz ad cōsensū rōnis
ppter imperfectōem act⁹: ē peccatū ve
niale. sicut in genē adulteri cōcupiscē
tia que cōsistit i sola sensualitate ē pec
catum veniale. Si tñ peruenit vsqz ad
cōsensum rōnis est pctm mortale. Et
idem de p̄mis morib⁹ ire vel inuētie
que inueniunt qñz etiā in vitis p̄fēis

et sunt peccata venialia: vt Lho. sub
dit ibi. q. 36. A. Sa. 6. dis. testu. al. s. 3.
pensandū. B. Sed tñ bec in singlis
pcris hēs plen' declarata. Queda; n.
que sunt venialia hēs in se. c. s. p. m. 3.
Utrū per cōfessionē gnālē mortalia de
leātur. hēs s. cōfessio p. s. ar. qui incipit.
Utz p. gnālē. Et plura ēt de pcris de q
bus tenet quis cōfiteri sup cōfessio.
per totū. a. p. nia p.

Peccatum 3. s. venia

dicunt pcta venialia? R. fm
Aug. dis. 25. Sa. 6. ubi sic dicit. Que autē
sunt minuta pcta l3 oibus nota sunt. tñ
qz longū ēēt vt oia replicētur op' ē vt
ex eis aliq noiem'. Quoties aliq i ci
bo vel i potu plus accipit q̄ necesse est
ad miuta pcta nouerit p̄tinē. Quoties
plus loqrur q̄ opz; plus tacet q̄ expe
dit. Quoties pauperē ipoztune peten
tē exaspāt. Quoties cū sit corpe sanus
aliis ieiunātib' p̄adere voluerit: aut
sōno dedit' tardi' ad ecclā; surgit: aut
q̄tēs excepto filioz desiderio vxorem
suā cognouerit. Quoties in carcē posi
tos tardi' regierit: infirmos tardius
visitauerit: et discordes ad cōcordiā reuo
care neglexerit. A. Hoc est in plato
mortale fm glo. in. Sa. 6. p. c. p̄cipimus.
90. dis. B. Si plus aut p̄imum aut
vxorē aut filiū aut seruū exasperauerit
si ampli' blādit' fuerit q̄ oz. Si cuiq̄
maiori p̄sone ex volūtate: aut ex neci
tate adulari voluerit. Si pauperibus
esumētib' sibi nūmū deliciofa vl sum
ptuosa cuiusā p̄parauerit. A. Istud
s. bi videt nō hēri in tex. sed poti' addi
tum hic est. B. Si se aut i ecclā: aut
ēē ecclāmi fabulis ociosis de gbus in
die iudicii rō reddēda est occupauerit.
Si dū iocātes. A. b. iocātes nō vī de
tex. B. incaute iuram': et cū hoc per
aliquā necitatē implē non poterimus:
vtrq̄ p̄urem': et cū oī facilitate vel re
meritate maledicim'. hec Aug'. Plu
ra de his in spūalib' suis locis manife
stant. A. Et in his pōt apparē q̄ bec

qñ; sunt mortalia: et p̄dicta sūt exēpla
venialis p̄cti. diffinitio aut vī ista. Ve
male ē quod nō aggrauat vsq̄ ad rea
tum p̄petue dīnatōis. 2. sen. dis. 4. c.
veniale. B.

Utz p̄ctm veniale possit fieri mor
tale? R. fm p̄e. Idē actus numero q
ē venialis nō pōt fieri mortalis. s. 3. idez
i sp̄e pōt. et sic intelligit x̄bū Aug. q̄ ni
hil est adeo veniale q̄ non possit fieri
mortale. dis. 25. s. hinc ēt. A. al' incipit
crimini. B. Et q̄ in li' s̄niarū dicit
q̄ uenialia multiplicata ita p̄nt obzue
sicut vñū mortale: intelligit p̄ occasio
nē: qz assuetudo venialū cadē facit in
mortale. A. Circa hoc Bona. super
4. sen. dis. 16. sic dicit. v3 q̄ triplex ē ge
nus uenialis p̄cti. Quoddā. n. ē ex surre
ptōe et iō veniale qz vitari non potest.
Quoddā ex cogitatōe siue volūtate si
ne cōsensu: et iō veniale qz plene nō con
sentit hō in cogitatōe: vt de muliere.
vl delectatōe circa cōsensū i delectatio
nē. Quoddā ē veniale cū rōe et cōsensu.
sed tñ iō ē veniale qz nō ē deordinatio
3 p̄ceptū: vt ebrietas et mēdaciū ioco
sum. Lū igit q̄rit vtz veniale fiat mor
tale. Si intelligat q̄ bec culpa p̄ cō
tā fiat illa nulla ē qd: qz hoc ē impossibi
le. Si itelligat q̄ illud qd al' erat veni
ale possit ēē mortale vt mēdaciū ioco
sum et ebrietas: dco q̄ qdā nō fit mor
tale: qdā fit mortale p̄ placetiā. Pri
mū igit veniale qd cōmittit p̄ surrepti
onē sp̄ est veniale. Scdm 2. mō venia
le. s. per delectatōem citra cōsensū fit
mortale p̄ cōplacetiā fm q̄ placitū dī
cōsensu plenus. Tertū veniale qd est
per delectatōē citra deū pōt fieri mor
tale p̄ libidinē magnā sicut mēdaciū
iocosus. Et hoc fit mortale p̄ placitū s3
q̄ placitū dī getata volūtas. et qz itera
tio act' disponit ad libidinē et cōplacen
tiā: hinc est q̄ Aug' dicit in plurib' lo
cis q̄ venialia plura obzuiūt nō p̄ se: s3
qz disponūt ad libidinē nō dispōne ne
cessitat: s3 p̄nitati. hec ille. Est at aduē
tendū q̄ getata volūtas et libido h. in

telligi qd qñ nobilis negligētia adhibet
circa venianū resistētiā. qz dñ nob ad
ē sufficiēs tps deliberādi tenemur mo
tus venialis repmē f3 Alex. de ales. z ē
alios: vt p3 s ebrietas. in pñ: in additō
ne. b3 ē p3 p glo. 25. dis. 8. criminis. Ubi
dic qz assiduitas z cōtēpt vitadi venia
lia efficit culpa mortalis. z d pe. dis. 1. c.
tres. sup xbo opprimēt dicit. Cōtēptus
venialū z vilipēsiō pcrim ē mortale. Et
sup xbo tres sūt dicit. Si qs cōtēnt ve
nialia p p cōtēptū eoz cōstituit dignus
mōte cēna. Itē aduertēdū. put dic Bona.
vbi s. qz pcrim veniale occurrēs p
mēt surreptōem nō pōt effici mortale
Et b3 vep ē qñ in se cū cōsensū deliba
tū hñ nō possit. pōt tñ effici mortale i
sua origine z accidēte: sic in fili p3 d nō
cturna pollutōe: qz in se hñ nō possit
mortale pcrim pōt tñ hñ i origine vñ ac
cidēte. nisi añ vel p placēt alicui pollu
tōis carnalis delectatio: vt pōt colligi
ex nōi i sū. li. 3. tri. 24. q. 74. Et eodem
mō si qs p mētis surreptōem cōmittēt
qz d s pē pcrim mortalis: vt ē deū blas
phemare vel aliud: hñ i se nō videat
tur mortale: pōt tñ in sua origine pcrim
mortale hñ si forte pcedat a mēte ad
hoc disposita: vñ ex nobili incuria z ne
gligētia qñ si vellet posset cōmode. pui
dē ne illud occurrēt. Uñ nō puidēdo vi
des malitiose peccare: cū lata cōpa eg
paret malitie: ex de cōsti. vt aiaz. li. 6.
pōt ē pcrim p surreptōe: occurrēs ha
bere mortale culpā i suo accēte. v3 cō
placētia z ipnia. cōplacētia. l. qñ alicui
placēt pcrim cōmissū añ vñ p cōmissionē
vt s de nocturna pollutōe pcrim ē. p
ipenitētiā hñ qñ cōp pnia cōtēntur: de
q i se. s. dicet. **B.** An aut actus quō
possit esse bonus vñ malus. vide s. mē
ritum.

Utz teneamur penitē de venialib3
B3 fm Tho. in 4. dis. 16. Lū dñ aliquis
ad aliqd teneri qdā nccitas ipozatur.
Nccitas at ē duplex. Una absoluta. z f3
hāc teneat facē ea sine qb3 nō ē sal3. Et
h3 mō nō teneat qs ad pcrim venial pnia3

qz mortē ex hñ i currit nisi forte ex cō
tēptu dimittat. Alia nccitas ē ex suppo
sitōe alic3 finis sic dñ aliqd cē nccit3 si
ne q nō possum3 finē itētiā cōseq. Et hoc
mō nccitū ē qz hñ de venialib3 penite
at si ei remitti debeāt i hac vita. Et fm
hoc nō ppe dñ teneri aliqs ad aliqd. Et
iō dñ qz hñ nō teneat ad pnia3 venialū
nisi large sumēdo. Idē pe. A. Sup
hoc passu Bona. sup dis. 16. qñi sniaz
sic dicit. Nōndū qz sicut tactū ē tria sūt
genera venialitū. Quedā ex surreptōe.
z de his nō tenemur penitē nisi de con
gruo. Quedā ex volūtate cui si cōfētia
tur incidit hñ i mortale. Et de talib3 te
neat hñ penitē nō sumpt3 s3 i casu. s. p lo
co z tpe qñ recogitat ea ne si cōfēntiar
cadat. Quedā sūt venialia qz sui mul
tiplicatōem augēt libidinē: sicut ea in
que ē cōfēntia: s3 deordinatio i deū. Et
de talib3 dico qz teneat hñ penitē ne mlt
tiplicet3: z hñ pculo z discrimini cōmit
tat se. hec ille. Aduertēdū qz qñ in aliq
cāu doc. vidēt dicē qz de aliq veniali nō
teneamur penitē: vñ itelligēdū nisi ei3
pnia cōmittat ex cōtēptu: vt s dic Tho.
Et vñ fieri ex cōtēptu qñ saltē i genē nō
vult qs dolē de oī dei offēsa z forte de
maiorib3 venialib3 de qb3 pōt recorda
ri in spē. Talis. n. ipnia ipedit mōtaliū
pcrōz indulgētiā ē in baptismo. Unde
Alex. de ales sup 2. sniaz. dis. 36. q. 10. q
incipit. Octauo qñ dicit. Lōcedum3 qz
i eo q recipit grām baptismalē si nō fi
ctus accedit delef oīs culpa tā venial
qz mortalis. S3 dicim3 qz ad h3 qz fict3
nō accedat postqz adult3 ē exigit qz cōte
ratur de peccatis mortalibus quozqz
habet memoriā. z etiam venialibus
saltē in genere dolendo qz ipse fecit
aut habet aliquod veniale. Si enim
non ita faceret dicimus qz fictus acce
deret z non reciperet gratiam baptis
malem. Et eadem dis. q. xi. que incipit.
Queritur postea. dicit qz debet dolere
d mortali: z de venialibus saltē i genē
z etiam forte de maiorib3 venialib3 in
spāli si hēat illoz memoriā. vt sicut

Utz pcr̃m veniale possit remitti si
ne mortali? Rñ^m fin I ho. in 4° dis. 16.
Remoto pōri inuicē posteri: nec po
steri restituit nisi pōri restituto. Ser
uoz at caritatis cui veniale opponit ē
posterior ip̃a caritate. vñ q̃dū caritas
nō restituit. s. per dimissionē p̃ri mor
talis: nec feruor caritatis repari pōr: i
qua reparatōe s̃sistit venialis peccati
dimissio: sic si dimittit ei cui mortale
nō dimittit. Idē p̃e. A . hoc veruz
q̃rū ē ex parte feruoris. sed p̃ solutōe
pene bñ remittit veniale sine mortali
vt nōt Scotus dis. 15. art. 1. iniaz. D.

Utz veniale possit dimitti voluntate manere ad illud? R. fm Tho. i. 4. di. 16. No pot tolli culpa nisi reordine voluntas q reordinari no pot qd diu i ipa de ordinatione maneat: afr. cetero duo oppositi snt sicut i nullo mo veniale dimitti pot qd diu voluntas ad illud maet. Idē pē.

niale cū gra eē non posset. Nec itē re
quirē qd sit actualis oratio: qz seq̃re
qd p̃ctm qd aliq i memoria vel i cogi
tatioe nō hz remitti nō posset. Et iō dō
qz f̃grit oratio medio mō. qñ. sz si actu
p̃ctm nō duplicat explicite: duplicet
tñ i p̃ctate: qz or̃tutē act̃ quē agit seq̃re
tur duplicatē explicite p̃cti veniat si
cogitatio ad illd ferret. Idē Pe.

Eculū. Quia origit q^d
fluffamilias ha
bēt alī aliq^d filiū: q^d d^r pecu
nūc ē d^r. Est figū^r q^druplex,
dā ē q^d d^r castitē. v^z q^d filiofa.
militie a parētib^z v^l aliis d^r
v^l p^rse i militia acqrit. Quasi ca
q^d filiuffa. ex aduocatōe v^l a
p^rblico pcepit. sⁱ lūq^d obuēit
p^rctice d^r officio suor: i q^dib^z d^r
pater nihil iurⁱ hab^z q^d poti^r

ipse fili? in eo p[ro]famil[ia] cen[se]t[ur]. ff. ad ma
cedo. l. i. §. vlt. z. l. 2. z. l. 3. ioffi testa. l. fi.
p[ro]fecticiu[m] aut[em] e[st] q[uo]d ex reb[us] p[ro]p[ri]is: vel
earu[m] occasione aduenit vt fruct[us] suu[m] lu
cr[u]m. Et i[st]i b[ea]t[us] peculio n[on] ibi iur[is] b[ea]t[us] fili[us]: s[ed]
p[ro] plen[am] p[ro]p[ri]etate b[ea]t[us] i[n] i[n]sti. p[ro] q[uo] p[ro]so.
no. acq. §. p[ro]. Aduenticiu[m] ho[m]o e[st] q[uo]d ex alia
q[ui]cunq[ue] ca[usa] filio aduenit siue a m[ate]re: siue
ab ex[tra]nea p[er]sona: siue de aliis op[er]at[i]o[n]ib[us]
seu laborib[us] suis. Et in hoc peculio ser
uatur filius p[ro]p[ri]etas. z. si p[ro] p[ro]moziatur
fili[us] e[st]. s[ed] viuente p[re]b[ea]t[us] in eo p[ro] plenum
v[er]sufructu[m]: ita q[uo]d de eo nec testari p[otes]t
fili[us]. vt ex de sepul. l. i. §. p[ro]. l. i. §. 6. A. p[re]
dicta fuerit glo. Ray. vt in s[um]m. l. i. §. r. i. s. o.
q. 31. ad fi. S[ed] satis puto q[uo]d si quid filio
aduenit partim ex reb[us] p[ro]p[ri]is: z. partim
ex labore v[el] aliunde: debeat dici partim
p[ro]fecticiu[m] z. partim aduenticiu[m]. q[uo]d q[uo]d ius
e[st] de toto q[uo]d ad totu[m]: id e[st] de p[re] q[uo]d ad p[re]
te. ff. de rei v[er]e. l. q[uo]d de tota. B. p[ro]p[ri]o i
bonis q[uo]d p[ro] b[ea]t[us] m[ul]t[um] b[ea]t[us] fili[us] aliq[ui]s po
testate: nisi q[uo]d p[ro]z ali. vt §. exposit[us]. z. §.
familia. A. Alex[ander] si n[on] p[ro] se al[ia]. vt §.
pareres. B. v[er]u[m] si p[ro]ter voluntate p[ro]p[ri]a
acciperet aliena d[omi]naret. z. sic furtum
committeret.

Edagiu[m] et guida

giu[m] q[uo]d sit? R[es]p[ondet] h[ic] Guil. p[ro]da
gia dicit[ur] q[uo]d d[omi]n[u]s a t[ra]seu[er]itib[us] i[n] loc[is] c[on]sti
tut[us] a p[ro]ncipe. Guida gia ho[m]o d[omi]n[u]s p[ro] odu
ctu p[ro] terra alicui[us] vt securi[us] vadat. A.
h[ic] dicit glo. i. c. sup[er] gbusda. ex d[omi]no ho[m]o.
fig. vbi et dicit q[uo]d salinaria dicunt[ur] que
dant[ur] p[ro] sale. B. hec solus p[ro]nceps et
no[n] p[ro]ncipalis ciuitas p[otes]t c[on]stitu[er]e. A.
h[ic] p[ro]z in d[omi]no. c. sup[er] gbusda. vbi d[icitur]. Duxi
mus d[omi]n[u]m illa e[st] p[ro]dagia. guida
gia. salinaria. iterdicta: q[uo]d no[n] apparent
Imp[er]ato[rum] vel Regu[m] v[el] lateran[um]. oculi
largit[us] decessa: vel ex antiq[ua] c[on]suetudi
ne a t[em]p[or]e cui[us] no[n] extat memoria i[n]trodu
cta. Hosti. t[ame]n vt p[ro]z in s[um]m. l. i. §. r. i. s. q. 29.
serit q[uo]d sol[us] rex Romanor[um] possit illa c[on]
stitu[er]e. z. id e[st] sent[entia] d[omi]ni rege f[ra]cie q[uo]d no[n] re
cognoscit i[n] t[em]p[or]alib[us] sup[er]iore. ex q[uo]d si. sint
le. p[ro] venerabil[is]. §. in sup[er]. Et h[ic] itelligit

si p[ro]p[ri]is sibi eade[m] p[ro]tate d[omi]nerit q[uo]d ip[er]ato[ri]
data e[st]. ff. de ori. iur[is]. l. 2. Inno. ho[m]o vt ibi
de p[ro]z: d[icitur] simpl[iter] q[uo]d reges p[otes]t ip[er]one no
ua p[ro]dagia. p[ro]ccat[ur] t[ame]n si h[ic] faciunt sine
iusta ca[usa]. z. h[ic] v[er]o magis h[ic]ficari ex dicto
c. sup[er] gbusda. ibi. ip[er]ato[rum] v[el] figu. z. c. B.

Utz p[ro]dagia v[el] guida gia possint lici
te peti? R[es]p[ondet] h[ic] Ray. Si p[ro]dagiu[m] e[st] anti
quu[m] z. fuit ip[er]osit[us] ab his q[uo]d potuerunt
vt p[ro]ncipib[us] v[el] regib[us]: z. p[ro]fert[ur] auctori
tate eccl[esi]e: ac et ex iusta ca[usa]: vt p[ro] d[omi]n[u]s f[ra]cio
ne t[ra]seu[er]it[us] v[el] nauigat[i]u[m] vel p[ro]ncip[is]. et
hi[is]. z. recipies facit id p[ro]p[ri]u[m] q[uo]d fuit ip[er]osi
tu[m] si[n] scrupulo of[fi]cie p[otes]t recipere. z. eode[m]
m[od]o si nescit a q[uo]d fuit institutu[m]: putat
t[ame]n ab illis q[uo]d poterat z. ex p[ro]dictis causis
A. v[er]o e[st] si adest c[on]suetudo cui[us] i[n]titu[m] n[on]
extat memoria. al[ia] fecit. vt in d[omi]no. c. sup[er]
gbusda. B. It[em] si iste recipies no[n] la
borat m[od]o nec facit exp[er]sas: q[uo]d no[n] e[st] ne
cess[ar]e. parat[ur] t[ame]n est si necesse e[st] labore[m]
z. exp[er]sas ip[er]de[n]t no[n] solu[m] q[uo]d t[un]c accipiet
s[ed] et p[ro]p[ri]as acceptas z. apli[us] si oportet. A.
s. q[uo]d n[un]c accipiat. vt p[ro]z p[ro] eu[m]. Ray. z. i[n] di
cta. q. 29. B. Si ho[m]o p[ro]dagiu[m] sit nouu[m]
no[n] p[otes]t aliq[ui]s ab aduenientib[us] v[el] t[ra]seu[er]
ribus aliq[ui]d accipere: nisi certu[m] sit illud a
p[ro]ncipe vel rege statutu[m]. p[ro]p[ri]u[m] i[n] i[n]u[n]et[ur]
necitate. p[ro]bat[ur] h[ic] 24. q. 3. si q[uo]d romi
petas. ex de treu. z. pa. inouam[us]. ff. de
pub. l. vectigalia. ex d[omi]no cen. puenit. h. o. 3.
q[uo]ppe. z. c. cu[m] apl[is]. §. p[ro]hibem[us]. 12. q. 2. no
bis. n. circa fi. h. si q[uo]d forte. ff. loca. ex c[on]
ducto. §. vno. Si i[n] forma p[ro]dicta aliq[ui]d
acceptu[m] e[st]: restituendu[m] puto illi a q[uo]d acce
ptu[m] e[st]. Si sciri no[n] p[otes]t i[n] p[ro]p[ri]as cas. l. o. Ul.
z. Inno. A. Id e[st] i[n] d[omi]no. q. 29. vbi et par[iter]
Hosti. d[icitur] q[uo]d si d[omi]n[u]s terre q[uo]d recipit p[ro]
dagi[u]m no[n] d[omi]n[u]s tendat solu[er]e i[n] reb[us] et p[ro]so
na p[otes]t posse suo: l[icet] no[n] teneat ad restitu
t[i]o[n]em p[ro]dagii: nisi c[on]staret q[uo]d hac de ca[usa]
i[n]stitutu[m] e[st]: teneat t[ame]n ad satisfact[i]o[n]em
plenaria[m]: q[uo]d plus e[st]. z. et si inueniat i[n] de
fectu iusticie. 23. q. 2. d[omi]n[u]s. B.

Utz mercatores seu t[ra]seu[er]es tene
antur solu[er]e p[ro]dagiu[m]? R[es]p[ondet] h[ic] Ray. Le
netur solu[er]e z. antiquu[m] z. nouu[m] fuata for
ma dicta i[n] p[re]cedenti. §. z. non soluendo

furtū dmittūt: sed ad penā taxatā non tenētur i foro dscie: nisi postq̄ fuisset ide finalr dēnati. Qd si petitor pedagiū nō illud faciat. ppter qd fuit istitu tū cū necesse sit tūc trāsēntes pnt pe dagium negare. Nam causa cessante in recipiente: cessat obligatio in dan re. is. d. f. s. his omnibus: extra de iure iur. puenit. Ut tales pnt sup h' adire iudicē: qd tuti vī. A. Primā tñ partē sentit Ray. verā eē de iure: subdēs. La ueāt tñ sp mēdaciū: vt in dca. q. 29. Itē qd sup. dictū est de pena fuit dcm glo. Ray. z idē dicit i oī casu i q̄ pena esset iponēda. Lō Tho. z Ul. z glo. 12. q. 2. fraf nitas. z nōtur in sū. co. 11. q. 30. B.

Nūqd xpiani tenent solue pedagia saracenis? R. fm Ray. Si trāsēāt per terras eoz tpe treuge z ipi saraceni de fendūt eos a latronib' z hi': xpiani re nent eis fm statutū z pactū z subtra hēdo tenerētur ad restitutōem. Naz si des hosti seruāda ē. 22. q. 4. innocēs. 23. q. 1. noli. Addit tñ Buil. q̄ de pacto si infueniat planū ē. S; de statuto est di stinguēdū. Nā p statuta illoz qui per vim occupauerūt z tenēt terrā q̄ aliqui fuit xpianoz cū ipi sint male fidei pos sessores nō obligātur fideles nisi spon te cōfenserit v' sabiecerint se hi' statu tis. Sec' dicerē de illis saracenis q non sūt violēti possessores terraz q̄s tenēt qz ab hi' pedagis fraudari nō debent ab aliq̄ ē xpiano trāsēūte. Si hō tran seāt tpe guerre aut qñcūq; cū merci bus phibitis nō tenentur eis ad peda gia. A. Idē in sū. co. ti. q. 31. vbi z addi tur. Hosti. tñ dicit. Nō puto q̄ xpiani teneātur ad soluēdū hec pagais. verū si volūt h'fe comoditatē terre saracēoz oz q̄ soluāt. qz nec alr saraceni ipozū trāsitrū sustinerēt: h' dcm pōt intelligi fm distinctōem dicti Buil. portantes ēt dcas merces phibitas alr pumendi sunt fm Ray. z in dicta. q. 31. Et d̄ pena h' i. saraceni. s. p. B.

Nūqd q faciūt portari bladū v' vt nū ad vsuz suū v' lamlie teneātur ad

pedagiū? R. fm Hosti. Nō. si ēt cōsue tudo sit in dñi: qz irrōabilis ē z nō te nēda: qz pedagiū nō ē dādū nisi de re bus que cā negociatōis deferūtur. L. d̄ vecti. z cōmis. l. vniuersi. Lon. Ber. A. Idē in sū. co. ti. q. 33. In dca at. l. vniuer si. d̄ sic. Vniuersi puinciales p bis re bus q̄s ad vsū ppriū: vel ad fiseū infe rūt: vel exercēdi iuris grā deferūt nul lū vectigal a stationariis exigatur. Ea hō q̄ ē p̄dictas cās: vel negociationis grā portat solire p̄starōi subiugamus Et subdit pena capitalis d̄ alr exigen tes. Et i hac. l. ēt p̄ q̄ pedagiū siue ve ctigal pōt erigi ēt p reb' q̄ nō deferūt cā negociatōis nisi i p̄ticulari excepti Et qd h' d̄ de nō soluēdo pedagio de p̄tinerib' ad victū vī vez q̄ ad foren ses. Incōle. n. bñ vidētur teneri de fru ctib' terraz q supponūtur ad sustētan dū onera loci. Et h' rō suadet z cōsuetu do itēptat q̄ est optima legū itēpres. ff. de legi. si de itēptatōe. Sec' autē de reb' q̄s emerēt. qz tūc i eis h' cāu nō v' diuersa rō cū forensib' nisi emēt res subiecta pedagio de qua pedagiū solu tū nō foret: qz trāsīt cū onē suo: si ē p̄ de emptōe rez indecimataz. d̄ decime 2. s. 3. B.

Utz laic' a clis possit exigē peda giū? R. Ecclesiace p̄sone ad pedagia z guidagia penur' n̄ tenēt: nec ēt p reb' suis: q̄s n̄ cā negociatōis deferūt v' de ferri faciūt: z ibibet ne ab eis talia exi gāt ōria cōsuetudinē nō obstāre. alr q̄ ta lia exigūt suo noīe vel alieno si sūt per sone singlares sūt excōicare ipo facto si collegiū v' vniuersitas castrū v' ci uitas ipo facto subicif itēdicto: nec a p̄dicti absolui pnt: nisi plene restituāt z de transgressione satisfecerint: eē de censu. quantū. l. i. c.

Ena p^o. iudicialis aut diuina. In foro iudiciali pena triplicis gene ris infligi solet. Et p̄mū qdē gen' ē pēa spūalis i q̄ q̄ pambulū soler p̄mitti in crepatio. d̄. s. 4. puenit. z hec pōt dici

prima spiritualis pena. Secunda spiri-
tualis pena est censura ecclesiastica
s. excoicatio. infdictu v. suspensio. ex. d.
h. sig. q. r. Tertia e pea ifamie: d. q. vi
de s. ifamia. Quarta e pena dpositiois
dis. so. si epe. r. d. hac s. de g. dario. Est ali
ud gen' pene. s. corporalis. pma qd e solet
ee ieiunii siue abstinencie q. solz qnz ifsi
gu icarcerati p. cop. teclerib'. de hac pr
itelligi dis. 90. si qe otntat'. r. 27. q. i. si
ho ees. cda e hbarois. 23. q. 5. circuceli
ones d. q. h. i. pcurt. 5. fi. r. sup. excoica
tio. 2. 5. r. 7. Tertia e furtu de q. i. ra
ptor. 2. 5. r. 7. sup. fornicatio. 5. fi. Quar
ta e publicatiois oiu bonoz. di. 63. adri
anus. i. fi. A. h. c. modicu v. facere.
B. Et d. hac sup. hetic. p. 5. 8. Quarta
exili dis. 63. i. synodo. in fi. Et h. exiliuz
pot ee triplex. p. mui in loco certo: vt
cu qe itrudis i moasterio. ex. de adul. p.
uenit. Sedz a loco certo qn qe ab aliq
loco phibet. 2. q. i. p. mui. Tertiu ab oi
loco: vt cu infdicti pententib' qbusdaz
ne moret in aliq loco vltra vnu v. du
os dies. de p. di. 6. fac. dos. Tertiu ge
nus pene e pena pecuniaria q ifertur
aliqn p iniuria illata pfone v. loco: de
q. sup. emuitas ecclie. 5. fi. Alii p sanissa
croe illati dam: vt p furro v. rapia: vt
sup. furtu. 5. 3. r. 2. i. raptor p. 5. p. Snt r
alie pene sguis fm leges vt mort: de
trucarois v. et deportatois r. hi'. d. q
bus p. raseudū e ad pns. A. De his
pns lati n. otur. in su. li. 3. ti. 32. q. i. scdm
Ray. B.

Quis pot pena infligē? R. fm Ray.
Snaliter iudices qui pnt punire subdi
tos iux q. l. tate culpaz: r. nullus ali'. 16.
q. i. c. p. 33. q. 2. in hoc. Na iurisditio si
ne coertoe salte modica nulla e: ex. de
offi. dele. c. pastoralis. r. c. ex lris. h. tñ
scias q. maiores penas vt decapitare
q. r. ad for. scilare n. pnt infligē nisi illi
iudices q. dicut bfe me. imperiu. Snt
q. r. ad for. ecclasticu dponē nō pot ni
si epe ad que ptinet maiora negocia.
di. 25. plectis. A. Id i su. eo. ti. q. 4. B.
Que snt illa q. excusat a pena siue

et a culpa? R. fm Ray. Snaliter ff. septē
Na p. qd excusat ment alienatio. Df.
at ho alienate metis tripl. s. p. stupore
r. hoc mo Aug' excusare v. Loth. q. vo
luit filias suas pstitue vt hospites li
beraret. di. i. 4. q. ait. Itē p. furore. 15. q.
i. aliq. r. calla cauēda 3. q. 9. idicas. Itē
p. ebrietate. 15. q. i. inebriauerit. Et itel
ligas si ex toro sint alienate metis. atf
nō excusarēt a toto: sed a tāto. vide s.
ebrietas. 5. 4. r. excusat coactio q. si ab
soluta fuerit excusat a toto. si additata
excusat a tāto. di. 50. p. byteros. 3. excu
sat dceptio. si forte aliqs dolo alterius
dcept' p. errore p. babilē fecit aliqd: vt
omist. 15. q. 6. si sacerdotib'. 34. q. 2. i. le
ctu. ff. d. iureiur. si eū. h. tñ fallit i his
q. nō licet ignorare: vt q. snt d. fidē vel
exp. s. di. pcepta. 22. q. 2. in ipaz. 16. q. i.
si cupis. Un d. h. i. Lor. i. 4. Si qe igno
rar ignorabit. 4. excusat qnz multitu
do nō qd e p. rō: sed releuat aliqlit a
pena. vide sup. correctio p. 5. 5. Snt et
ofuerudo h. Inno. qnz excusat a pena
tpali: sed nō a culpa vel a pena eterna
5. excusat etas qnz qd e a toto: vt si nō
e doli capax. 15. q. i. illud relatu. qnz ho
nō a toto: vt si e doli capax. ex. de delict.
pue. c. p. A. he ho etates fm eap. varieta
te attenuat p. rā r. penas: ar. 86. di. ran
ta. 6. excusat cāus. vt sup. homicidium
3. 5. p. 7. excusat iocatio. 15. q. i. illud re
latu. A. Et ibi p. 3. p. glo. q. hoc e vez
si ioc' nō sit nori. Na lud' nori' in cul
pa e: ar. ff. d. l. aquil. l. nā ludus. B.

Quo varietas criminū inducit va
rietatem penarum? R. Aut facta pu
nuntur vt cedex r. furta. Aut dicta snt
cuntia r. unque aduocationes. Aut scri
pta. s. falsa vel famosi libelli. s. infama
toz. Aut consilia: sicut conuinationes
vel cum quis est conscius cum latroni
bus r. suadet vel fauet eis. Nec autem
quatuor genera septem modis sunt
consideranda. Et p. quidem considerā
da est causa sicut verbera que si illata
snt a mgo v. parēte ipūta snt: qz vidēt
facta emēdatōis aio. s. cū fuit p. iram

ab exco certe puniunt. 2° consideranda est persona. et hoc dupliciter. scilicet quod fecit: et illius quod passus est. Alii enim puniunt serui quod liberi: et alii quod sunt domini sui vel parente quod quod extraneus: sicut et alii quod est contra aliquem quod est in magistratu publico et alii qui contra priuatum. Et ad hanc considerationem de persona pertinet et etas facientis et etas quod passus est. 3° considerandum est locus. Nam idem actus si fiat in quolibet loco erit fur tuus et non puniendus capite. Si in ecclesia erit sacrilegius et capite puniendus. 4° considerandum est tempus. Nam per hoc discerni solebant emasores a fugitiuis. Emasores enim erat quod propria voluntate diu euagatus postea ad castra reuerteretur. Fugitiuus vero quod recedebat aio non fuerat. Item tempus discernit effractoris seu fures diurnum a nocturno. Et de effractoris quod carcerem effrigit ut euadat inde: vel alia loca ut inde aliquid surripiat. Et nocturnus quod fur vel effractor acriter puniri debet. 5° est consideranda facti qualitas: per quam atroci vel leui est puniendus: ut furta manifesta quod acrius puniuntur quam non manifesta. Item per hoc discernitur rixa a crassatura. Nam rixa est quod afflicta alcantium. crassatura vero est violentia illata a latronibus ut in nemoribus et huiusmodi. Item per hoc discernitur expilatio a furtis. Et de expilatio subtractio reze hereditaria: antequam hereditas adeatur. Nam in eis non debet propter furtum quod fit inuito domino: cum hereditas non beat dominum. Item per hoc discernitur petulancia. Igitur fit per quandam lasciuia: quod de huius petulancia ab eo quod fit per violentiam. 6° consideranda est quantitas per quam discernitur fur ab abigeo. ut quod suum unum surripuerit ut fur coercetur. quod vero gregem ut abigeus. A. Decem oues et quod quod vel quatuor porci faciunt gregem. ff. de abigeis. l. si. B. 7° expectat euenire. id est si res habuit effectum: ut si quod etiam demes nisi sus est aliquid contra alium et res habuit effectum adueniunt. A. Sed non persona de mens. Nam l. 1. aut facta: de quod. l. dicat quod euenire considerat etiam in demetissimo: putato intelligenda quod ad diligentem perquisitio nem: et non quo ad punitorem: cum demes non

puniatur etiam si occiderit memem. ff. de offi. p. diuus. B. Quid si res non habuit effectum non adueniunt nisi in quibusdam atrocibus. scilicet que ad aliquem actum extrinsecum procedunt: ut si quod occiderit cum cum relo sit deprehensus. Probatur omnia predicta. ff. de p. l. aut facta. et de pe. di. l. aut facta. A. Item quod in huiusmodi. 5. et in predictis notatur in su. eo. ti. q. 7. ubi est ad finem ponuntur ex positiones decem vocabulorum secundum glo. Ray. B.

Utrum de alicui pena inferatur sine culpa? R. secundum Tho. scda scda. q. 105. Pena secundum quod habet propriam rationem pene non inferatur a deo sine culpa. Sed pena ingitur est medicina non solum sanatiua peccati preteriti: sed et preseruatua a futuro et promouenda aliud bonum: secundum eam infertur puniunt aliquis sine culpa sicut in medicina. quod quicquid infert non cum metu in minoribus et melioribus auxiliis prestat. Et quod bona spiritualia sunt maxima bona aut temporalia sunt minima. ideo quicquid puniunt aliquis et temporalibus bonis absque culpa: cuiusmodi sunt plures pene vite presentis dimittere infligere ad humilitatem vel probitatem. Non autem puniunt quod in spiritualibus bonis sine culpa in presentia: sed nec est in futuro: ubi pene non sunt medicine: sed consequuntur spiritualis damnationem. A. Item in su. eo. ti. q. 8. B.

De penis et flagellis a deo illatis sic Aug. loquitur. et beatus 4. iniquitatis di. 15. Quicquid mores flagella contingunt. Vel ut iustis per patientiam merita augeant: ut Job. Vel ad custodiam et tutum: ne superbia teneat: ut in paulo. Vel ad corrigenda peccata: ut Maria leprosa. Vel ad gloriam dei manifestanda: ut de ceco nato. Vel ad initiu pene: ut Herodi. Item huiusmodi videatur quod in inferno sequitur. A. Item notatur in su. eo. ti. q. 19. De paulo h. 2. L. 1. et de Maria Numeri. 12. et de ceco Jo. 9. et de Hero de act. 12. B.

Utrum aliquis secundum iudiciu humanu debeatur puniri sine culpa? R. secundum Tho. scda scda. q. 105. Non debet puniri pena flagelli ut occidat mutilis vel hereticis: sed pena damni. Puniri est aliquis secundum humanu iudiciu

sine culpa sua sed nō sū cā. Et h' triplē
p' mō ex hoc q' aliq' hō reddidit inept'
ad aliqd' bonū hēndū v' l' affēqndū: sic
pp' vitiū lepre aliq' amonerur ab ad
ministratōe ecclie: p' bigamā vel
iudiciū sūguis aliq' ipedit a sacris or
dinib'. 2. q' bonū ut q' oānificat nō ē. p'
p'vū bonū s' cōe. sicut q' aliq' ecclia ha
beat epātū p'inet ad bonū totū ciuita
tis: nō at ad bonū clīcoz tñ. 3. q' bonū
vni' depēdet ex bono alteri': sicut i cri
mine lese maiestatis fili' amittit hēdi
tatē. p' pctō parētis: p'vū ē pena ista
mie. 6. q. 1. si q' cū militibus. **A.** Lon.
Ul. vt in sū. eo. ti. q. 8. Ubi ē addit' fm
Ray. q' pena excoicatiois nunq' dbeat
aliq' puniri p' delicto alteri'. 24. q. 3. si
heres. pena hō infdicti sepe p'vū fa
milia. ciuitas. vel ē tota puicia p' deli
cto dñi. 2. h' p'vū magnitudinē peccati.
2 q' alr nō possz opelli ad satisfactōem
eē de spon. nō est nob. Aliq' ēt remoue
tur familia ab altarj oblatōib'. p' pctō
dñi i 7. q. 4. nuroz. **B.** De ista matia
tractās Ray. specificat sic. p'vū aliq'
licite sine culpa: s' nō sine cā. Uñ xpus.
paup'as odiū fauoz vitiū scelus xpo
do. Personas spoliāt z loca iure suo.
paup'as. nā p'vū paup'atez sū pauci
tatē ecclā q' sūcūit h'fē epz p'dit ipz. 16.
q. 1. 2 tps. Itē p'vū odiū. s. ciuiū: puta qz
occiderūt duos epōs. vel ex alia enoz
mi cā p'dit ecclā epz. 25. q. 2. ita nos. Itē
p'vū fauozē: vt ciuitati Lōstātinopoli
tane: uā Lōstātin' ostituit q' nouam
Romā oserēs se ad cā datū ē vt ecclia
Lōstātinopolitana h'fēt p'mū locū p'
Romanā. dis. 22. renouātes. **A.** Et hūc
locū amisit Alexādrina. s. eūdē. 2 i sū.
eo. ti. q. 9. vbi nōnt z oia q' i isto. s. ponū
tur. **B.** Itē p'vū vitiū: vt puta lepre
amouet p'lar' ab administratōe. eē d' cle.
egro. tua nos. Debēt tñ iux' facultates
ecclē sibi nccia mīstrari. **A.** vt p' 3 ibi
dē. s. i. c. allegato. **B.** Itē p'vū scel': vt
p'vū scel' p'vū v' dñi familia qñz spoli
at bonis tpalib'. Itē ordo. Nā p' pctō
mōachi v' monache d' peccās retrudi

i arti' mōasteriū: z sic p'mū mōasteriū
res q's illi' occasiōe fuerat ofsecutū per
dit saltē ad tps. vt s. apostasia 58. s. p.

Sz q' qñz vni' p'vū v' p'vū p' pec
cato alteri'. **R.** s. 3. Lho. vbi s. pena spi
rituali nō p'vū aliq' p' pctō alteri'. qz
pena spūalis p'vū ad aīaz: fm quā q
libz ē liber sui. pena tñ tpali vni' qñz
p'vū p' pctō alteri' triplici rōne. p'vū
qdē qz vni' hō tpalr ē res alteri': z ita i
penā ei' ēt ipe p'vū. sicut fili' sūt fm
corp' qdā res p'vū. z sui qdā res dñoz
z mō inq'tū p'vū vni' deriuat ad alte
rū. z h' vel p' imitatōez: sicut fili' imitā
tur pctā parētis z sui pctā dñoz vt au
daci' peccēt. Al' p' modū meriti sic pec
cata subditoz merēt peccatozē p'laruz
fm illud Job 34. Qui regnare facit ho
minē hipochritā. p'vū pctā p'vū. siue ēt
p' aliq' offensū siue diffidatōez. Sic. n.
infidū boni sūt p'vū cū malis. qz eo
rū pctā nō redarguerūt. vt Aug' dīc p'
de ciui. dei. 3. ad cōmēdādā vnitatē hu
māe societati ex q' vni' hō d' p' alio sol
licit' eē ne peccet: z ad detestatōez pcti
dū. s. p'vū redūdāt i oēs q' oēs sint
vni' corp': vt Aug' dīc d' pctō Achoz
A. Idē i sū. eo. ti. q. 8. **B.** Ex p'dictis
p'vū q're puuli sodomioz puniti sūt. **A.**
vt p' 3 Bēn. 19. **B.** tū qz erāt res parē
tū: z in eis parētes puniebāt. tum ēt qz
hoc i eoz bonū cessit: ne si reseruarent
eēnt imitatores p'vū malitie: z sic gūi
ores penas mererēt. **A.** Idē i sū. eo. ti.
q. 9. Et addit' q' sūt i detestatōem pcti
z in punitōem hoīuz occisa sūt qñq' et
iussa inflicia aīalia eoz. vt p' 3 Reg. 15.
z i. subdit' fm Ray. Ex p'dictis patēt cāe
q're dñs aliqñ sine culpa p'vūit z pu
nit creaturas aliq's tā rōnales q' irrōa
les: vt in talib' q' tibi dubia fuerit. quia
iudicia dei abyssus mīstra. Dīc cuz aplō
O altitudo diuitiaz sapientie z scie dei.
2c. Ro. xi. Itē cū Aug' Si rōe p'vū dita
tē iudicii dei penetrare nō possumus:
manifestissime tñ scim' v'v' esse qd' di
xit: z iustū eē quod fecit. 2c. Qd' pena
excoicatiois nō possit puniri vnus pro

alio. hēs s. excoicatio p. s. s. in fi. S. in
terdictū qñz pōt poni ppter pēnā solus
dñi: vt s. in edictū p. s. 3.

Utz postq̄ q̄s est semel punit? p
aliq̄ crimine debeat ei alia pena infligi
R. s. Ray. Nō. q. 2. dñs nō iudicabit bis
i idipm. Nāz? Et nemo d. duplici cō
tritoē cōteri. e. de iudicat. si. d. tories
tñ. p eadē culpa imponit multiplex pe
na sit in eodē iudicio. Nā z tūc oēs ille
pene accipiūt p vna qñ aliq̄ p se suffi
ciēs nō fuisset. Sed in diuersis iudiciis
nō licet bis in idipm iudicare: vt dictū
ē nisi forsitā cresceret contumacia: e. de
vt lite nō cōf. qñ frequēter. in fi. A.
imo in diuersis z in eodē iudicio iponū
tur infdū ples pene qñ ē delictū gūe:
sicut p. in blasphemia dei v. l. sanctorz
p qua de iure canonico iponit pena p
sonalis z pecuniaria in foro iudiciali z
pniali e. de maledi. statum. z de iu
re ciuili vltimū supplicii. in auct. vt nō
luxu. dñm. coll. 6. Et oēs pene pnt ipo
ni: vt dicit dñs An. de bu. in dicto. c. sta
tuim. Et hic fuit sensus Ray. vt p. in
sum. eo. n. q. xi. B.

Quis ordo i penis tenēdus sit? R.
Si pcedit d. aliquē p crimie z crimē ē
tale qd inducat suspēsiōē d. suspēdi
vel si iducit d. positōē d. depōi. Et tūc
qdē si corrigibilis apparuerit non pce
dit ampli? nisi in falsario l. f. aplice se
dis. q. 2. ille ipō iure excoicat? ē: z d. po
ni z tradi iudici sc̄ari: vt dñm ē s. excoi
catio 3. s. p. A. Si hō depositus sit in
corrigibilis d. p excoicari minori. de in
de excoicatōē maiori exide tradi curie
sc̄ari vt de pte in exiliū vel aliā pe
nā. vt in. c. cū non ab hoie. de q. i. z i sū. e.
ti. q. 12. fm Ray. B. Ubi hō quis pu
nit p contumacia p. d. suspēdi postmod
crescēte contumacia d. excoicari: deinde
deponi. 23. q. 4. forte. Norāf hec e. de
iudi. cū nō ab hoie. A. In glo. B.

Utz iudex possit penā relaxare vi
minuē v. l. augē: satis h. s. iudex p. s. 9?
x. z xi? S. hic spāt qñf vtz possit pe
nā cōmutare? R. fm Hosti. Crimine p

bato si certa pena repit in iure illa infl
gēda ē nō mollior n. durior. Alioqn iu
dex eēt isamis. L. d. vi pu. vel pna l. ser
uos. in fi. nisi vt s. d. iudex p. s. 9? z x?
A. s. nisi sit iudex q possit sup iura vi
spēsare. q. tūc possit z penā cōmutare:
vt z nōtur in sū. eo. n. q. 14. B. Qd
si ples pene taxate sūt: z arbitrio iudi
cis pena relicta: d. illā imponē q ma
gis timef. e. vt lite nō cōf. qñ frequēter.
in fi. Si hō certa pena statuta nōē: sed
iudici cōmittit: d. egrate fuata sp i hu
maiorē prē dcliare: e. d. trāfac. ex pte.

Utz q cōmittit furtū v. l. h. sup gb?
Statuta ē grauis pena pecuniaria: vel
forte alia: teneat solue penā illā? R. n.
fm Ray. Siue pena illa fuerit statuta
p quācūq̄ legē: siue p canones nō est
inūgēdū in foro pniali q soluat nisi
fuerit cōdēnat? ad illā. Alioqn suffic q
soluat inesse. Ut si fuerit iniuria satis
faciat ad arbitriū boni viri. Len. Tho.
sc̄da sc̄de. q. 62. A. De hoc dictū ē ē
s. pedagii. s. 2. z ibi lati? i additōē. B.
Quid fier cū peccat multitudo vide s.
correctio p. s. 5? Et de q̄tuor cāis disti
mulādi ibidē. s. 6? Qui applicabit pēa
ppter violētā man? iniectionem i clauz
vide s. absolutio 4. s. 2. B.

Ena 2° s. que puenit p
ri lese a ledente
iure nō seruāte pactū. Et qñf
p. vtz dñi gb? dāna illara sūt vel milite s
z hī? possint licite tenē emēdas quas p
dānis sibi illatis capiūt: cū pena sit mē
to maior q̄ dānū illatū? R. n. fm Guil.
Lā dñs q̄ milites z ēē eccl̄astice p̄sone
retinē possūt illas penas quas leuāt s. z
cōsuetudines legitimas z statuta regio
nis: nec peccāt qñ in hac pte subest cā
z seruaf iuris ordo: z nō sit ppter cupidi
tatē: sed ppter zelū iusticie. Nec obstat
q̄ pena excedit dñm. q. hī? pene nō so
lū ppter inesse statute sūt: s. ēē ppter
crimīa. coercēda. Sūt tñ tēperāde pen
satis circūstāns: nec laxāde habene i
talib? Securi? tñ eēt hī? excessū emen
de i pios vltus erogare. A. Idē in sū.

R^o fm Pe. Hec ē oīa spūs vniti carni
z separi. qz ille ē susceptibilis pnie iste
nō fm Dama. Hinc ē qd oī pcrō com
misso a spū in carue exiit dū in carne
ē pōt agē pniā. p^o separatōem nō pōt.
A. Idē in sū eo. ti. q. 2. vbi z addit fm
eūdē. Sūt tū pcrā qdā de qb^o difficili^o
agit pnia: q. s. nō omittūt ex fragili
tate vel ignorātia obnubilare rōnis p
carnē: sed ex malitia. z iō in his diffi
lius agit pnia. Et sic itelligit illd^o Da
thar^o. Qui peccauerit i spm scīm non re
mittet ei. z c. i. vir remittet. B.

Utz de quolibz pcrō debeat cē ppe
tua pnia? R^o fm Pe. Pnia pcrī extior
nō oī qz sit ppetua: s; pnia iterior oī ē
ppetua saltē qstū ad hīrū: sicut de pcrī
tōe dictū ē ā. strino. §. 9°. A. Idē i sū.
eo. ti. q. 3. B.

Utz hē penitēs possit postea morta
liter peccare? R^o. Possit videri q nō.
Nā si peccet vī q nō fuerit hē penitēs
Inanis ē. n. pnia quā seqns culpa oīa
culat. z mltā sūta de qb^o qdā dixim^o h
in §. 5. Et oīa q hēntur de pe. dis. 3. circa
pn. S; ipa oīa nō ad diuersa tpa: s; ad
idē tps quo qs penitet sūt referēda: vt
cōsiderādo līaz ibi p3. Et i hoc con Ray.
mgf sniaz. Tho. z Pe. A. Idē in sū.
eo. ti. q. 4. B.

Quot sūt actōes pnie? R^o fm Ray.
Tres. pma q fit aī baptisimū: vt si ba
ptizādus adul^o sit. A. 1. doli capax:
vt i. c. tres. de q. i. vbi soli paruuli exci
piūt q peccare nō pnt. B. Qui nī
si peniteat nouā vitā inchoare nō pōt.
S; si peniteat z baptizet nō tenet ad
exteriorē pniā. vt ā. cōfessio p. §. an p^o.
S; z ab hac pnia paruuli sūt imunes:
sicut ē a pcrō. Seda actio pnie ē q fit
p^o baptisimū de mortib^o. Tertia q fit
de venialib^o de pe. dis. i. tres sūt. A.
Idē in sū eo. ti. q. 6. B.

Utz aī baptisimū regat pnia? R^o
fm Pe. Pnia pōt accipi dupl^o. vno p
ut ē sacm: z sic nō pcedit baptisimū: s;
segtur. qz baptisim^o ianua ē z sūdamē
tū oīum sacroz. Alio^o put ē hē^o. z tunc

distinguēdū ē. qz inqstū ē hē^o formata.
nō regit. qz sic culpa i tali nō remittet
hēute baptisimū: sed inqstū ē hē^o infor
mis. i. qdā pcrī detestatio qūis nō suf
ficiēs cū pposito emēdādi: regit vt cā
remouēs phibēs. qz volūtate remanē
te ad pcrīm nō eēt hō susceptibilis gfe.
A. Idē i sū. li. 3. ti. 3. q. 1. 4. 4. Ad hoc
etiā facit qd nōt fm eū. Pe. z Tho. in
sū. li. 3. ti. 2. q. 15. B.

Utz pnia tollat torū fatū. i. oīz obli
gatiōem ad penā? R^o fm Pe. Sicut q
hoīez ita z q deū offēdit peccat dupl^o
cit. p qdē ē eqūitatē amicitie inqstū de
bitū effectū nō ipendit. z ē eqūitatē iu
sticie inqstū rē vt honozē vt obsequiū
subtrahit. Qz g^o vtrūqz restitue. Et
qz restituta amicitia nō ē pp^o h^o resti
tuta res ablata. iō p^o remissionē culpe
remanet reat^o Penē. Idē Tho. in 4° di.
20. vt. i. pnia. 2. §. 4°. A. Idē in sū. li.
3. ti. 3. q. 7. B.

Quot sūt spēs pnie? R^o fm Ray.
Tres. Nā alia ē solēnis. alia publica.
alia puata. Solēnis ē que fit i capite q
dragesime cū solēnitare q hī oī. 50. in
capite. Publica hō ē q fit publice: s; i
ne pdicta solēnitare. Et de his duabus
dicem^o. i. pnia. 3. Puata hō q secreto
i cōfessione iponit^o de q. i. pnia. 2. p torū.
A. Pnia puata pot^o vī dici illa q qti
die fit singlarit^o: cū qs pcrā sua soli sa
cerdori cōfiteat fm Ray. z Hosti. z in sū.
eo. ti. q. 15. Et de istis spēs pnie nōt ē i
sum. eo. ti. q. 8. B.

Utz pnia hēat ptes: z q sūt? R^o fm
Pe. Tres sūt ptes pnie. cōtritiō cordis.
cōfessio oris. z satisfactio opis. Et sūt iste
qī ptes integrales fm pfectū ēē pnie.
Nā i cōtritiōe dimittat pcrīm: oī tū cō
fessionē z satisfactiōem ēē saltē i pposi
o. Uī de his pti^o Chryso^o. Perfecta
pnia cogit pcrōrē oīa sufferre. in corde
cōtritiō. in ore cōfessio. in ope tota humi
litas. Hec ē fructifera pnia. de pe. dis. i.
pfecta. Lon. Tho. z Ray. A. Idē i sū.
eo. ti. q. 16. B. De cōtritiōe. hēs ē cōtritiō
de cōfessione. cōfessio. De satisfactiōe

i. satisfactio.

Utz pctā q p verā pniā sūt dimis-
sa redeat qñ qñ itez relabir i pctm: R.
fm Tho. in 4. ois. 22. Aliquid pōr redi-
re dupli. Uel in se. z sic pctā dimissa nō
lo mō redeūt qñ ad maculā z p oīs
nec ad restū. Uel in suo effectū. z hoc
mō pctā dimissa redeūt inqñ ex pec-
catis dimissis aliqd in sequētibz relin-
quit. Et hñ. qz hō deū p pctm offendit
p remissionē pcedētū pctōz quādam
deformitatē ingratitudinis actz sequētis
pcti acgrit. z iō dī cōit qz redeūt qñ
ad iūctitudinē. Lō. Pe. hosti. z alii. A.
Jd i sū. eo. ti. q. 143. fm theologos cōit
Et addit fm eisdē qz hz pctm sequens
aggruet ex ingritudine remissionis po-
rū peccatoz: nō tamē est ita graue sic
oia pterita simul. B.

Utz regraf pniā de pctis p ignorā-
tiā dimissis: R. Ignorātia ē talis qz
excuset nō tenet. al. sic. De hoc s. ignorā-
tia. s. p. 2. A. Jdē in sū. eo. ti. q. 146.
B. Et utz d. vialibz. s. pctm. s. 2.

Utz regraf pniā d pctis oblitis: R.
fm Pe. Si hō pctm ita ē oblit: qz nullo
mō rēcordet nō tenet ad pniā: nisi i ge-
nerali. S. tñ d. p posse laborare vt re-
corde: z si rēcordari pōt tenet. Delef
ē p pessionē gnālē: ut s. p. s. 12.
q. 1. vtz p gnālēz. A. Jdē in sū.
eo. ti. q. 147. Et hō casu d. qz penitē nō
solū de pctis oblitis i genē: sed ē d. ip-
sa negligētia ex qua oblitus ē in specie
fm Tho. z in sū. eo. ti. q. 19. B.

Utz debeat eē pniā de pctō origi-
li: R. fm Pe. pniā nō est nisi de aliq
actu ppo z volūtario. Originale autē
nō ē factū ppiū: imo nec volūtarium
volūtate. Exite in ipō s. in alio. Et iō
de eo nō regraf pniā. Regraf tñ displi-
cētia in adulto cōsiderate illō. Jd Tho.
i 4. ois. 17. A. Jdē in sū. eo. ti. q. 148. B.

Utz aliq i fine vite possit penitē?
R. Divina grā nulli se subtrahit facie
ti qd in se ē. Uñ hō qd diu hz vsū liberi
arbitrii pōt se ad grām pparare dolen-
do de pterito z pponēdo cauē de futu-

ro. Uñ de pe. ois. 7. in pñ. ois. Lps pnie
ē vsqz ad vltimū articulū vite. Unde z
Leo papa. Nemo ē desperāndus in hō
corpe cōstitut: qz nōnunqz qd diffiden-
tia etatis differē: cōsilio maturiore pfi-
cif. A. Hoc hñ de pe. ois. 7. c. p. B.
S. tñ piculosū z dubiū ē qz illud vlti-
mū tps expectet. Uñ z ibidē subdit si
cut Aug. scribit. Si qz possit i vltia ne-
cessitate sue egritudinis pniā accipit
fateor. nō negam qd petit: sed nō pñu-
mim qz bñ hic erit. Pniā dare possū
securitatē aut dare nō possū. Et sequit
i. Nullus expectet qñ peccare nō pōt.
Et itez. Quē sero penitet o: nō solum
deū tūc iudicē: s. z iustū diligē: nō tā-
tū penā timeat: s. anxiet. p gla. Et mul-
ta sūta ibidē. A. Hec bñtur de pe.
ois. 7. si qz possit. z. c. nullus. Et idē qd i
h. s. nō ē in sū. eo. ti. q. 159. hz Tho. z Pe.
Et addit hz Al. z Ray. qz ratū ē qz ex ca-
ritate qz in extremis pēteat. B. z. i
tali casu qlibet sacerdos pōt absolue:
vt s. absolutio p. s. fi. A. Et ibi de h.
lati in additōe. B. z absolutio z. s.
e. z s. confessio z. s. 4. h. 7. rye. Et de
hoc casu hēs. i. pniā z. s. p. ltr. Nec tali ē
pniā iponēda s. inotescēda. 26. q. 7. c. p.
A. Et ibi subdit. Et cū amicōz o: d. b.
z elynaz studis pōdus pnie sūbleuan-
dū si forte migrauerit: ne obligati z a-
cōione z cōsortio venie fiant alieni: a q
piculo si diuinit erept? dualuerit pe-
nitētie modū a sacerdote sibi iposituz
diligenter obfuer. B.

Quid ē in pniā sacramētū: qd res?
R. fm Tho. z Pe. in 4. ois. 21. In facio
pnie exterior pniā ē sacfz vt signū tñ
s. interioris pnie. Et ē ibi act? penitēti
qñ mālē. Act? aut sacerdotis. s. absolu-
tio qñ formale. pniā hō interior seu cō-
tritiō put inuigif pnie exteriori saltez
i pposito ē ps sacfz z est res z signum.
A. Non aut put ē act? xrtutis p se fm
eisdē. z in sū. eo. ti. q. 179. vbi hec nō ē
B. Res qdē pnie exterioris ē signuz
remissionis pctōz: remissio aut pecca-
toz est res tñ. Satis cō. Ray. pniā hō

non valet nisi restituat ablatū: vt. l. re
stitutio p. s. si.

Enitentia 2°. s. illud

dos imponit penitenti in confessione
Quid g^o cū sacerdos dicat penitenti i co
fessione. qd boni feceris sit tibi in re
missione peccator². R^o fm Tho. in quo
dā quolibet. Hic ē qd duplici considerati
one vtēdū. p^o. n. considerādū ē qd pctor est
debitor satisfactōis dupl^r. Uno^o ex in
iunctōe sacerdotis. Alio^o ex ipso pctor cō
misso. Unū si stringat qd sacerdos mino
re satisfactōem imonat qd regravat culpa
residū exoluet aut hic aut i purgato
rio. Si hō maiore iniūgat: nihilomin²
penitēs tenet facē qd sibi iniunctū est
si ad sit facultas. 2° considerādū ē qd opus
qd qd facit ex iniunctōe sacerdotis du
pliciter valet penitenti. Uno^o s. ex nā op^{is}
iniuncti. Alio^o ex vi clauū: ita qd ex his
ampli² valet ad expiādū pctor qd si ppo
arbitrio idē facit. 3° considerādū ē qd satis
factio ad duo valet. s. ad expiatioē cul
pe pterite: et ad cautelā future. 4° con
siderādū est qd sacerdos pōt penitenti
satisfactōem iniungē: vel ex ppo arbi
trio: vel ex consilio alieno. et ita ēt arbi
trio ipsi² penitētiis: vt si dicat sacerdos
facias hoc si potes et si nō potes facias
hoc. Sile vt cū sacerdos dicit. qd boni
feceris sit tibi in remissione peccator²
q. s. grauis pnia ēt ei iniūgendā: que
tū ei indicari d^o. Et dicēdo pdicta hōba
illa qd penitēs pter iniūctōem expiāam
facit accipiūt maiore vim expiationis
culpe pterite ex illa gñali iniūctōe. vñ
pdicta hōba laudabilē solēt dici. Et qd
tū ad hoc satisfactio ē sacralis inq̄tuz
x̄rute clauū est culpe omisse expiatiā
hō hēat maiore vim ad remediū con
tra culpā futurā. A. Idē in sū. li. 3°. ti.
34. q. 10. Et eadē rōe Ray. et Hosti. vt
et ponit eo. ti. q. 108. dicunt qd caut² et di
scrit² sacerdos post iniūctā pniām di
cat penitenti qd oīa bona qd fecerit: et oīa
mala que sustinuerit ei pfiat ad salu
tē. et p pnia hec oīa iniungat. B.

Que pnia ē p pctoris singulis iniūgē

da? R^o Pro quibet pctor mortali cēt re
gularit septēnis pnia iniūgēda. 33. q. 2.
Hoc ipm. 2. s. se. 22. q. 1. p̄dicandū. A.
Ibi hoc nō ē in glo. Et vt nō ē in sū. eo.
ti. q. 125. h² rei duplex est rō. Una qd p̄ci
pit oīs Nūeri. 12. Variā sorozē Harō
lepra p̄cussaz poni extra castra p septē
dies: vt in dicto. c. hoc ip̄z. Et sic accipit
dies p āno. Alia hō rō ē: vt sicut p pec
catū septiformē spūs sancti grāz ami
sit: ita p septēnis pniāz grāz seipet. Et
ista pnia vt agēda vt plurimū in ieiū
niis. vt. 32. q. 2. s. hoc quantū. et ex de fur
tis. sigs. ppter. B. Et ista septennis
pnia magis vt min² aspera d^o imponi
put maioritas vel minoritas criminis et
circūstantiāz exposcūt: qd apud deum
magis valet mortificatio vitiōz qd ab
stinētia ciboz: de pe. di. i. mensurā. A.
Et iō magi p̄trito minor pnia est iniū
gēda: vt ibi. B. Et hodie oēs pnie sa
cerdotis arbitrio razāde sunt considera
tis circūstantiis psonaz et aditionū. 26.
q. 7. tpa. et dicto. c. mēsurā. ex eo. d^o qui.
A. Lon. glo. in dicto. c. tpa. s. qd hodie
pnie sūt arbitrarie. et notat dñs An. de
bu. in dicto. c. si qd ppter. Et nō ēt i sū.
eo. ti. q. 125. vbi ēt nō ēt multiplices. pe
nitētiē qd spāl² pctoris sūt stature. B.

Sacerdos sp d^o iniūgē pniām per
ōrziū pctoris: vt supbo iniūgat humilem
orōem. auaro. ehy naz largitōem. accidi
oso peregrinatōem seu laborē. gulofo
abstinētiā. luxurioso carnis maceratio
nē. et qñqz loci mutatioem: vt di. si. va
let. 15. q. 1. mulier. Tū sp cauē d^o ne per
pniām quā iniungit alteri p̄iudiciū
faciat: vt viro in p̄iudiciū vxoris et fa
milie: aut seruo in p̄iudiciū oīi et hi².
A. vel qd ex pnia segrat aliquod scā
dalū seu periculū spūale vel corpale.
ar. c. officii. ex de pe. et re. Et p̄sertim vt
sit pnia que x̄fist² fiat: ne penitens no
uis laqueis inuoluat. qd omittendo pe
nitētiā mortali peccaret fm Scotum
15. di. q̄rti sniaz. B.

Ux penitēs cōpleta pnia sit totali
absolutus? R^o 3° Tho. i. 4. di. 20. Siue

sacerdos pñiam iniūgat discrete: siue non: sp̄ remanet reat⁹ ad penā eiusdeꝝ cōtatis. Et iō si eā hic nō implet i purgatorio exiges. Non tñ segetur q̄ pp̄ hoc cōfessor peccet sp̄ si minore pñiam iniungit: rñ q̄ nō pōt determinare cōtati tātē pene cognoscere: rñ q̄ qñq̄ ēt ex in dustria minore penā iponens plus pdest penitēti qui forte magnitudie pene posset a pñia peragēda ipediri. Et iō confessor negligit min⁹ dānū: vt maius euiter. r̄ utq̄ q̄ paulatim cōfortat i penitēte diuin⁹ amor ad pñia pñie opa pagēda. Con. Pe. s. pñia p̄. s. 7.

Utr⁹ sacerdos possit cōmutare pñiaz quā iniunxit? R. fm Ray. Credo breuiter q̄ sic. dñ tñ discrete r̄ pp̄ cām r̄ circa subditos suos. alt nō. dif. s. 2. p̄ byter Et hoc exponēs Buil. dicit. q̄ ille idē q̄ iniunxit aut successor ei⁹ aut supior si ē ordinari⁹ iudex penitētiis pñt pñiam cōmutare vel relaxare. Si hō sit alius cōfessor a quo cōmutatio petif. q̄ de pariābo curā vni⁹ hñt vel duo epi i quorum ep̄atibus penitens domiciliū hēt. Hic dicēdū q̄ si pñia fuit publica regri debet cōfessus pñi qui dedit eaz ne scandalizet. Dico si de facili possit regri r̄ maxime si penitens iaz publice inchoauit pñiam. Qd si non de facili posset requiri aut si pñia fuit occulta poterit secūda cōfessor cōmutare vel relaxare. A. Idē in sū. eo. ti. q. 133. vbi ēt ad dif fm eū. Buil. q̄ quo ad dictā relaxatōem r̄ cōmutatōem archieps videtur ordinari⁹ quo ad for pñiale subditorū suffragāei sui. Et p̄ p̄ h⁹ q̄ archieps p̄ puiciā suā fmissionis lras cōcedē pōt gnāles. ex de pe. r̄ re. nostro. Certum ē aut q̄ nullus eps pōt facē remissionē: nisi subditis suis r̄ aliis de voluntate p̄latorū suoz: ex de pe. r̄ re. q̄ aut. Ergo subditi suffraganeoz quo ad hoc sunt subditi archiepi q̄uis ipse quo ad for contentiosum non sit ordinari⁹ nisi i casib⁹ expressis a iure. hec ille. Idem quoq̄ videtur quo ad for pñiale vt non sit ordinari⁹ nisi in expressis cuz

non possit confessiones subditorū suffraganeozū suozū audire nisi dñ visitat puiciā: vt in. c. ppetuo. ex de cens. li. 6. B.

Utr⁹ inferior possit relaxare pñiam iniunctā a supiore? R. fm Buil. Si penitētia iniuncta est in tali casu de q̄ ab initio poterat inferior pñiam iniungē posset r̄ relaxare r̄ cōmutare nisi supior reseruauerit sibi talē relaxatōem vel cōmutatōem. ar. ad hoc. s. o. dif. accedēs r̄ 33. q. 2. latoz. r̄ in glosis vtriusq̄ capli Si hō pñia iniuncta est in casu refuato supiori non poterit inferior relaxare vel cōmutare absq̄ licentia eius q̄ iniunxit nisi vigeat necessitas aut sua deat vtilitas. Pium est. n. interpretari q̄ supior i his casib⁹ cōcesserit inferiorib⁹ prātem cōmutadi vel relaxandi. A. Idē in sū. eo. ti. q. 134. Aduertēdum tñ q̄ qñcūq̄ alius sacerdos ab eo qui iniunxit pñiam vlt facē istā cōmutatōem vel relaxatōem videt q̄ nō debeat facere nisi ex amata cā. ppter quā pñia iniuncta ē penitenti: vt dicit Ray. vt et p̄ in precedenti. s. ne sequens min⁹ bene factum tollat pcedens maturi⁹ gestum. Propter qd non videt posse fieri nisi fiat noua cōfessio vt gnālis si penitētia cōcernit oia peccata: vel p̄ticulari si respicit p̄ticulare pccm: nisi forte sit euident penitenti non posse facē iniunctam sibi pñiam. B.

Quid si q̄s dicit se penitē s̄ nō vlt subire onus pñie: dicēs se tenez r̄ hi? R. fm Ray. Sacerdos debz talem inducē sicut pōt vt paratus sit ad implēdā pñiam. A. q̄ al sine ista dispositiōe nō videt in statu salutis: cū ad h⁹ obliget. ex de pe. r̄ re. omnis. B. Qstē dēdo magnitudinē pccoz r̄ quanta bona amisit ppter illa: que oia recuperabit p pñiam. r̄ finalit cuz volūtate sua imponat ei talem pñiam quam xpi milit possit portare ne deterius contingat ei pñiam violādo. Ad h⁹ aut p̄ci pue laborez vt pccozū causas r̄ peccādi occasiones remoueat. q̄ fm Aug.

Satisfacere ē peccatoꝝ cās excidē: nec
eoz suggestionibꝫ aditū indulgere. Et
si sacerdos nō pōt gaudē d oimoda eiꝫ
purgatōe: gaudeat tñ qꝫ ipm liberatū
a gebēna ad purgatoꝝū mittit. Et sic
dicit "hosti. nullatenꝫ" dꝫ sacerdos per
mittē peccatoꝝē desperatū recedē. 26.
.q. 6. si pꝫ byter. Sed potiꝫ iponat vnuz
pꝫ nꝫ vel aliqd leue. Et qꝫ alia bona qꝫ
fecerit: mala que tolerauerit sunt ei i
pnia. A. Hoc dictū hūil. sed potius
fuit Ray. Et subdit. Quidat tñ ei qꝫ id
qđ minꝫ agit hꝫ cōplebit i purgatorio:
vt in sū. eo. ti. q. 135. vbi hec nō sūt. B.
Lō. Tho. i. 4. di. 19. A. Lō. et glo. Ray.
Et addit. Consulo qꝫ ad vitādā inobe
dientiā z trāsgressiōē talibꝫ nulla aut
parua satisfactio iniungat sub pꝫcepto
z qꝫ ccedat eis qꝫ liceat ieiuniū sibi in
iunctū vꝫ oꝝōes aut sꝫynas: aut qꝫcūqꝫ
alia sibi iniuncta redimē cū voluerit.
Lon. Inno. vt in dicta. q. 135. ad fi. B.

Quid si sacerdos credit qꝫ cōfiteus
nō faciat pniām. vide s. cōfessor 2. s. p.
A. z ibi latiꝫ in additōe. B. Aut qđ
de illo qui nō vult z dicit se nō posse ab
stinē a pctō. vide s. cōfessio p. s. 2.

Quid de penitētibꝫ i extremis vꝫ ēt
in sanitate z nō cōplent hꝫ pniām? R.
fm Ray. Tanta posset eē cōtritio qꝫ suf
ficēt ad delēdā oēm penā: ita qꝫ aligs
talīs statim euolaret ad celū: vt pꝫ de
latrōe Luc. 24. Si tñ minꝫ sufficiēs ē
cōtritō lꝫ pniā: purgabꝫ igne purgatōi
vñ z dꝫ talibꝫ dicit Augꝫ. Et si cūēlꝫ vita
viuat z nō moriatꝫ. tñ nō pmittimꝫ qꝫ
euadat oēm penā. Nā pus est purgan
dus igne purgatōis qꝫ in aliud seculū
distulit fructū cōuersiōis. de pe. di. 7.
.c. vlt. circa fi. A. Potiꝫ vꝫ i. s. fi. B.
Et eādē sniam ponit Gregoꝫ. 25. di. qꝫlis
de qōne ista hēs ēt s. pniā p. s. pꝫ. De
purgatorio quoqꝫ i. purgatoꝝiuz. A.
Idē in sū. eo. ti. q. 162. B.

Uꝫ pena mortis diminuat aliquid
de pena p pctō debita? R. fm Tho. in
4. di. 20. Dōs nālis ē pena cōsequēs
originale pctm z qꝫ iam in nāz xꝫsa. Et

iō p mortē nālē nō purgat aliqd d pec
cato actuali: sed p illatā mortē bñ pōt
purgari. Vñ si aligs mortē illatā patiē
ter sustineat etiā si p aliis crimibꝫ sit i
illata valet ad diminutōem pene z ad
liberatōem etiā a tota pena fm quan
titatē culpe z patientie z cōtritōis. A.
Idē in sū. eo. ti. q. 162. B. Ad pꝫdictaz
mām pniē pōt pꝫtinē. i. satisfactio p to
tū. Et de sacerdote qui p missis inuictꝫ
pecuniā recipet. vide s. obligatio. s. fi.

Penitētia 3. s. de peni tētia solē

ni z de publica. Et quidē pniā
solēnis nō ē hodie in vsu. Et iō breuē
sciendū qꝫ dꝫ fieri cū illa solēnitate et
modo qꝫ habet di. 50. in capite. z impōi
tur tñ ab epō vel de eiꝫ mādato. A.
s. ab alio inferiore sacerdote: vt in sū.
li. 3. ti. 34. q. 8. vbi hec nō sūt fm Ray.
z hosti. B. Et dꝫ imponi p crimine
publico z vulgatissimo qđ totā vbez
vel aliū locum cōmouerit. 26. q. 6. c. vlt.
Itē nō dꝫ imponi clerico nisi deposito:
qꝫ nec laicꝫ qꝫ semel egit eā debet post
ea pꝫmoueri: nec clericus dꝫ postea mini
strare. di. 50. confirmādū. z. c. illud. z. c.
alienā. z. c. ex penitētibꝫ. Et de hoc dcm
est s. ordinādus. s. i. 4.

Uꝫ aligs possit cogi ad solēnez pe
nitentiā? R. fm Ray. Si crimē sit ma
gnū z publicū z scandalū mouerit po
terit quis cogi ad solēnē pniām. s. z p
occulto crimine si penitēs voluerit im
poni pōt: aliē non. ar. de cōse. di. 3. dꝫ pe
nitētibꝫ. A. Idē in dicta. q. s. s. hꝫ
go. z Tho. B.

Uꝫ solēnis pniā possit iterari? R.
fm Ray. Nō. de pe. di. 3. repiunt. Sed
alia quelibet penitētia siue publica
siue puata potest z debet iterari qꝫtēs
hō peccat. de pe. di. 3. septies. z. c. adhuc
instāt. Quare aut pniā solēnis nō itā
assignat Tho. in 4. di. 4. tres rōnes.
Prima ne ex iteratōe vilescat. Scda
qꝫ figura ē expulsiōis hoīs de paradiso
que tñ semel facta ē. Tertia ē qꝫ solē
nizatio pniē est qꝫ qđā pꝫfessio pꝫpetuo

28

Quintū elatio cordis. Ultimū delecta
tio p̄cti A. De his ipedimētis latius
dī i sū.co. ti. q. 95. B. Que qdē qz nō
ad casus: s; ad p̄suasiones p̄tinent p̄di
catoribus derelinquo.

Que sit p̄nia falsa: R. Falsa dī cū
sp̄ctis p̄lib⁹ de vno solo p̄nia agis. aut
cū sic agis de vno vt nō discedas ab a?
Un̄ z scriptū ē. Qui totā legē obserua
uerit: offēdat at̄ i vno fact⁹ ē oīuz reus.
Jac. 2. f. q̄tū ad vitā eternā. Sicut. n. si
p̄ctis oib⁹ eēt inuolut⁹: ita si in vno tñ
maneat eterne vite ianuā nō intrabit.
Hēntur hec de pe. dī. 5. c. fi.

Excutere siue ver

berare. vtz liceat? R. f. 3. Ibo.
scda scde. q. 65. Nocuētū alicui infer
re non licet nisi p̄ modū pene. pp̄ ma
litiā. Nullus aut̄ iuste punit aliqūē ni
si sit ei iurisdīctiōi subiect⁹, z ideo xbe
rare aliqūē nō licet nisi hēnti p̄tatem
aliquam sup̄ illū. Et quia filius subdis
p̄tati patris z seruus p̄tati dñi: licite
potest pater verberare. filium z domi
nus seruū causa correctionis z disci
pline. A. Idem in sum. li. 3. ti. io. q. 2.
Ista aut̄ correctio z p̄cussio debet esse
moderata: eē de sen. exco. cū volūrate.
S. fi. z s. correctio p̄ in p̄n⁹. Itē eps nul
lū d; suis manib⁹ xberare. ss. dī. f. nō li
ceat. B. Eādē qōem p̄tractat Ray.
z q̄i eodē modo determinat dicēs sic.
Qd p̄cussio siue verberatio sit aliqū
ex malitia vel odio. Et hec ē p̄ctm̄ mor
tale: z in clico inducit depositiōem. 4. 5.
dī. c. p̄. z. c. ep̄m. Qūq; xō fit ex carita
te vt cā correctiōis. Et hec in oib⁹ b̄nti
bus p̄tatem ē licita i suos subditos. 35.
dī. an̄ oia. 4. 5. dī. cū b̄tūs. Eps tñ nemi
nē d; suis manib⁹ xberare. ss. dī. f. non
liceat. sed pōt p̄ aliū. 5. q. 5. illi qui. Et si
xberādus ē clico nō d; eū xberare p̄
laicū. Al̄ tñ eps q̄ xberās incidēt i ex
cōicatōem. eē de sen. exco. vniuersitat⁹
vt dictū est s. excōicatio 2. f. 2. nisi cleri
cus eēt incorrigibilis: vt ibi dicif. A.
Idē in sum. eo. ti. q. i. B.

Qua de cā cleric⁹ corrigēdus possit

verberari? R. fm Ray. Pueri in mīo
rib⁹ ordinib⁹ ēt p̄ minorib⁹ culpis lici
te verberant. maiores verberari non
debent nisi p̄ maioribus criminibus.
dī. 4. 5. cū b̄tūs. Porro regulares scōz
regulas suas subiiciūtur xberib⁹ etiā
p̄ leuib⁹ culpis: ar. eē de appel. rephēn
sibilis. in fi. eē de simo. p̄ tuas. eē de ac
cu. quatr. in fi. S; nō vsq; ad sanguinez
vt s. disciplina. De mā p̄cutiētū clicos
satis hētur s. excōicatio 2. Quō percu
riētī vñā maxillā p̄benda sit altera. s.
patientia. S. fi.

Peregrinus p. cōiter

Ad
quē pertinet defensio p̄grio
rū? R. fm Ray. Oēs peregrini defēdi
debēt ab ecclia. z quicūq; eos i reb⁹ vt
p̄sonis offenderit nisi admonit⁹ satis
fecerit excōicet. 24. q. 3. si quis romipe
tas. z duob⁹. c. se. eē de treu. z pace. ino
uam. eē de p̄grinātib⁹. 2. querēte. A.
Idē in sum. li. 3. ti. 9. q. 97. B.

Quid de reb⁹ p̄grinoz qui moriū
tur in via? R. fm Hosti. Quicūq; ac
ceperit peccat mortali: nisi ea intēdē
accipiat vt iſtituat heredi: nec excusa
tur aliq; statuto. 2. s. uetudine vel p̄ce
pro. sicut de naufragis dictū est supra.
naufragus. A. Idem in sum. li. 2. ti.
5. q. 27. B.

Peregrinus 2. quā

tum
ad clicos. Qui dicuntur clici
peregrini? R. fm Ray. Peregrini clici
ci p̄nt large appellari oēs qui non sūt
de ep̄atu ordinantis. Nā nullus talis
siue clico siue laic⁹ pōt recipi a tali ep̄o
ad dignitatē vel ordines: vel alia ecclī
astica sacra. dī. 7. i. per totū. z sp̄aliter i
c. p̄mat. eē de proch. c. 2. z 3. A. Hu
ic tñ iuri derogatū est hodie per 2. iaz
2. s. uetudine: cū quotidie clici vni⁹ oio
celis b̄nficiē ab ep̄is aliaz diocesis
sine litteris dimissiois sui ep̄i fm glo.
Ray. z Ul. vt in sū. li. 3. ti. 2. q. 1. B.
Sed de ordinib⁹ hēs s. ordinatoz. 5. 6.
z 7. Institui xō b̄nt p̄nt in ecclīis etiaz
exnei ep̄i z ab abbatib⁹ vel inferiorib⁹

prelatis de consensu et dispensatione ipsius episcopi. **A.** Litteris tamen sui episcopi: ut in iuribus allegatis. **B.** Aliter non. ex eo. c. si. et de insti. ad decorum.

Quare peregrini et ignoti repelluntur a promotione? **R.** secundum Ray. Duplex est causa. Una quod non licet episcopo ponere saltem in mensam alienam subditum alterius ordinis. do. 71. dist. per totum. c. q. 3. c. si. Secunda causa est quod tales quandoque solent esse criminosi infames irregulares. vel excommunicati. et quandoque merentur se habere ordines cum non habeant: vel plures habere quam habeant. dist. 98. afros. 19. q. 2. due. Et non quod clericus habens ecclesiam: nec peregrinari potest sine licentia episcopi. de consensu. dist. 5. non oportet. ex de voto magne. **A.** Lon. Hosti. et Ul. ut in sum. eo. ti. q. 2. **B.**

Quid clericus peregrinus debeant ad celebrandum admitti? **R.** secundum Ray. Si tales ignoti clerici volunt publice celebrare populo admittuntur cum quandoque sigillis episcoporum. 98. dist. c. p. 2. ex eo. c. p. et hoc si sigilla sunt ignota. **A.** Et hoc casu tales peregrini debent in suspensione aliquam tempore haberi: in quo plene de actibus: ipso patet. ex eo. c. p. **B.** Aliter sufficeret sigillum sui episcopi tamen. dist. 71. promissus. 19. q. 2. due. et multo magis sufficeret apostolice sedis mandatum: ex de cle. non resisti. tue. **A.** Melius in. c. fraternitati. eo. ti. **B.** Si non vellent in secreto ex duorum celebrare tolerari possunt. ex eo. tue. Et est ratio secundum Hosti. quod in publica celebratione posset eum mouere ad celebrandum gloria humana vel lucrum. Secundo si in secreto. Item quod in publico consensu malum posset incidere. si non ordinatus celebraret: sed in secreto non est in periculum nisi soli celebrantis. **A.** Idem in sum. eo. ti. q. 3. **B.**

Sed quare recipiuntur tales cum quandoque sigillis ignotis cum ignota non faciunt fidem? **R.** secundum Ray. Quia non ita de facili posset committi falsitas in quandoque sicut in uno. Et addit Ioh. quod nisi aliquis noticia habeatur de sigillis non est eis credendum. **A.** Lo. Ul. Hosti. ut in sum. eo. ti. q. 4. **B.** Sed et addit Ray. Litteris sigillis sufficeret

unus testis. **A.** Hoc fuit dictum Hosti. qui etiam addit quod sufficeret etiam si haberetur noticia unius de quandoque sigillis: ut in dicta. q. 4. **B.** Ita tamen quod secundum Innocentium. et Hosti. si ex receptio talium clericorum fieret iudicium et damnum alicui. **A.** s. magnam ut in dicta. q. 4. **B.** non deberet crediti etiam quandoque sigillis nisi aliter probaretur. Sed viatores transeunt non oportet ita subtiliter examinare. 42. dist. quiescamus. **A.** Hoc dictum a Hosti. sed viatores sunt Innocentius. qui et addit quod si clericus non querit aliterius patrimonium: et aliter sit bone vite: et habeat quandoque sigilla episcoporum: igitur ignorata si aliquis noticia habeatur per famam vel alio de episcopis vel terris eorum: aliter non sint sufficiens probatio: tamen in prout casu tales crederem posse admitti: ut in dicta. q. 4. **B.**

Quid si talis amisit litteras? **R.** Si probet per duos testes ordinationem suam et conuersionem. **A.** Et etiam licentiam sui episcopi secundum Ray. ut in sum. eo. ti. q. 5. Et addit quod aliter et non crederetur: etiam si proprio iuramento firmaret. Et eo. Ul. Hosti. ut ibi. **B.** recipi potest. ex e. tue. in auct. de fide instru. si vero. col. 6. 2. L. de fide instru. in exercendis. Et si non existant testes de ordinatione: quod forte longum tempus est. sed ostendit quod ipse se gessit ut per se byter admitti potest. ar. ff. ad macedo. l. 3. et de per by. non habet. c. 2. et 3. **A.** hoc dictum a Hosti. Et si. Hosti. ut in dicta. q. 4. ad finem. **B.**

Quales debent esse littere que dantur clericis peregrinis? **R.** Respondeo secundum Hosti. Ad hoc quod suscipiatur in executione ordinum debent littere continere hanc clausulam: vel similem. Quae gradatim ad talem ordinem promouimus. 73. dist. In nomine patris. et c. se. Et he littere commendaticie vocantur: seu testimoniales. ex eo. tue. Si vero ordines vult recipere necesse est quod habeat a suo episcopo licentiam expressam per modum qui habetur s. ordinato. 6. et 7. **A.** Idem in sum. eo. ti. q. 7. Et advertendum quod si aliquis abbas. archidiaconi. vel alii

Ep̃i et superiores s̃ilr abbates et p̃ores
et ceteri p̃fides monasterior et apud
ap̃lica sedē p̃monētur. c̃firmant. cōse
crant et b̃ndict̃. nō accedāt ad cōmis
sas eccl̃as sine l̃ne ap̃lice cōfidenti
bus p̃motōem. c̃firmatōem. cōsecratio
nē seu b̃ndictōem. nec accipiāt oīas ad
mistratōes et nemo eis pareat: nisi ostē
dat. At q̃cuq̃ ipsi faciūt ērriūt: et ipsi
nihil p̃cipiūt de p̃uēt̃. et illi q̃ eos re
cipiūt vel eis obediūt s̃it suspēsi a b̃
ficiis eccl̃asticis. Et idē p̃ oīa si fidei p̃
lati recederēt de curia nō p̃sturo iura
mēo fidelitatis: vt i exuagari Bonifa
ci octauū: que īcipi. Innuñte.

ſniag z Ray. Periuurū ē men
 daciū iuramētū firmatū. Sed z Tho.
 ſcōa ſcōe. q. 98. dicit qd falſitas ē oꝛō
 iuriū. addēs qd ſicut dicit 'hiero' qd
 cūq; illoz triū defuerit. ſ. xitas. iuſti
 cia. vel iudiciū piuriū eſt. A. 22. q. 2.
 aliaquēdēdū. B. Nō tri eodē ordine
 ſ; p quidē z pncipalē qñ deest xitas
 ſcōari aut qñ deest iuſticia. Quicūq;
 .n. iurat illicitū ex hoc iop falſitatē in
 currit. qz obligat' ē ad dñū faciēdū. 32
 qñ deest iudiciū. qz cū in diſcrete iurat
 ex hoc iop piculo le cōmittit falſitatē
 incurrēdū. A. 35. i. ſi. li. p. i. q. 20. B

Quot modis committit falsitas siue
piuriū i iuramento promissorio? Bn^o fin.

Uir: pium sit pctm mortale? R: fz
Tho. scd a scd e. q. 98. Ex suo genē pctm
ē mortale: qz ipozit ad tēptū dei: nec
excusaf a pctō mortali nō implens ē
qd coact' iurauit. Pōt tñ per auct' oīta
tē pape ab obligatōe iuramētī absolūt
pserim si coact' fuit tali metu q cadē
posset i cōstāre viz. A. De hoc s. iura
re. Si. 4. 2. s. iuramētū p. s. p. l. cū additi
one. B. Minor: tñ pnia impōt tali.
Itē nō excusaf a mortali pctō q iocose
pūrat. qz nō euitat dīnā irreuerētiā
imo qstū ad aliqd magis auget. Sifz
ille q ex lapsu lingue iurat: si qdē adue
tat se iurare t falsū esse quod iurat
nō excusaf a pctō mortali: sic nec a dei cō
tēptu. Si aut hōc nō aduertat n̄ v̄ ha
bere itēdōm iurādū: z iō a crimine per
iurū excusaf. A. Idē in sū. eo. ti. q. 22.
vbi ēr addit q cū male iuraf: qz qm
vez sit: sine cā tñ iuraf: nō sp ē morta
le sū Tho. Nā sicut dicit Ray. Si iura
tur in cōi sermone aliqd licitū: puta
cras ibo ad eccliam: vel hī: sicut fit in
qridianis iuramētis ex qdaz leuitate
veniale est. 25. dif. 5. criminis. Qd pōt itel
ligi qñ ista leuitas pcedit ex surreptōe
nō pcedit ex nōbili negligētia. Alfe
cus cū sit d secūdū decalogi pceptū:
vr nōt Nico. de lira sup Exo. 20. Et satj
facit dictū. c. aiaduerit dū. Subdit aut
Ray. Si xō licitū sine cā iuraf: sed cū
solēntare: z indiscrete mortale ē. B.

Utrū excuset a pctō mortali qñ iura
tur falsū qđ credis eē verū? R^o h̄z pē.

230
Quia iurat falsū iuramento assertorio et
iurās creditur: si quid adhibuit debi-
tā diligentiā nō ē mortale. Sicut et quā iu-
ramētū fuit pmissoriū si ppter legiti-
mū impedimētū omittit impleri excusa-
tur saltem a mortali. A. Idē in dicta
.q. 22. B. Sed quid faciet quod ppter me-
tū iuravit se aliquid daturū vel facturū
vide s. iurare. §. 15. q. incipit. quod de eo.

Utrum piuriū sit gravius peccatū quam homi-
cidium? R. s. fm Tho. in quolibet. Sicut
apls dicit ad Heb. 6. hoies per maiores
suos iurāt et oīs controuersie eorū finis ē
iuramētū. Frustra autē in cā homicidii
controuersie finis ē iuramētū si homi-
cidium ēēt grauius quam piuriū. Presumere
tur. n. q. quod maiore culpā. s. homicidii cō-
misi nō vereretur minores. s. piuriū incur-
rere. Uñ ex hoc ipso quod in cā cuiuslibet
peccati deferret iuramētū manifeste ostēdit
quod piuriū per maiore peccatū dicitur heri. Nec
imēto. quod piurare nomen dei bñdicti
vñ quā negatio nois diuini. Uñ scōz lo-
cū post idolatriā peccatū piuriū tenet: vt
ex ordine pceptorū p. Sed et apud gen-
tiles iuraturū erat honoratissimū: vt
ostē circa pncipiū metaph. S. quod homi-
cidium grauius puniatur i ecclesia: rō ē: quod grauius no-
cūmētū infidū hoibz imietur ex mino-
ri culpa. tñ s. iudiciū dei maius peccatū gra-
uius puniatur. A. Idē in sū. co. ti. q. 23. B.

Utrum peccet qui ab aliquo exigit iuramē-
tū? R. s. fm Tho. scōz scōz. q. 88. Qui exi-
git iuramētū vt p sōa pūata et hō facit
nescit: sed dubitat de veritate s. quod Aug.
dicit nō peccat. s. tñ ex hūana tentari-
one. i. ex infirmitate hūane nāe. pcedit
Si autē scit vel pbabiliter credit eū falsū
iuraturū et cogit iurare homicidā ē. Nā
fm Aug. Ille de suo piurio interemit
se. Sed iste manū inficiētis impōnit.
A. Ad h. 22. q. 2. ille qui r. c. se. vbi hēt
hoc dictū Aug. B. Si autē aliquis eri-
gat iuramētū tanq. psona publica fm
quod exigit ordo iuris nō vñ ēē i culpa suā
sciat vñ iuraturū siue falsū. q. non vñ
ipē exigere: sed ille ad cuius institiā eri-
git. A. Lon. p. dictis Ray. et glo. ei: vt

in sū. co. ti. q. 24.

B. Que ē pena piuriū? R. s. fm Ray. De-
bet fm canones grauis impōit pnia cū
circūspectis circūstātibus magis vel mi-
nus aspera ē ipōnēda. A. s. si minor quā
per homicidio sponte commissō. 22. q. 1. p. di-
candū. B. Itē piuriū sūt infames. 6.
.q. 1. infames. 2. c. q. cū. 22. q. 4. si quis
conuictus. A. s. bi ēēt cāntes piuriū
ostē. Si quis conuictus fuerit alios ad falsa re-
stimonia vel piuria traxisse vel quicūq.
corruptōe pecunie sollicitasse: ipē qui
dē vsq. ad exitū vite nō cōicet. Idē hō
qui ei i piurio cōsensisse pbāt ab omni
testimonio sūt remouēdi et fm legem
infamia notabūtur. Et fm Tho. scōz a se-
cundē. q. 98. arti. 3. in iuramento asserto-
rio quod non efficit infamiam ipso iure: sed
solū per sniam diffinitiuā i iurātē lataz
in cā accusatōis. Frāgenō hō iuramē-
tū pmissoriū solēniter factū ipso iure
fit infamis. q. i p. tate ipius māet post
quod iuravit vt det suo iuramento veritatez
quod nō cōtingit in iuramento assertorio
hō. aut vñ sentire quod piuriū indifferētē
sit ipso iure infamis: vt in sū. co. ti. q. 23.
Lōra quod est. c. testimonii. ex de testi.
Unde dictū Tho. vñ pbabilius. B.
Nec apli ad testimoniiū d. admitti: vt
dicto. c. q. cū. 22. q. 5. paruuli non ob-
stare quod egerit pniā: ex de testi. testio-
niū. A. In dicto. c. q. cū. sic ostē. Qui
cūq. sciens se piurauerit. 40. dies in
pane et aqua et septē seqntes ānos peni-
teat. et nunq. sit sine pnia: et nunq. in te-
stimoniū recipiat. cōiōnē tñ post hō re-
cipiat. Itē hosti. dicit quod exq. semel p-
batū est piuriū i aliquē etiā i modum
exceptōis: repellit eū a testimonio s. q.
et i alio iudicio: s. glo. Ray. videat. ali-
ud sensisse: vt in dicta. q. 25. Sed p. dco
hosti. facti faciūt iura p. allegata. B.
Et hoc vñ de periurio falsitatis. i. quā
quis falsū iurauit. Sec. de piurio rōe
deficientis iusticie seu iudiciū. i. quā quod
iuravit iniustū seu sine cā. q. ex hoc nō
vñ repellit a testimonio. ex de testi. co. c. fi.

Quō solēnitates adhibite agguant

piurū? R^o scdm Ray. Quicūq; iurat
per deū multū obligat. Qui xō p deū
z per euāgelia magis obligat. z adhuc
magis q istis adiungit scōz religas.
Et ita crescētib⁹ solēnitatibus crescit
obligatio. Et sicut dicit Tho. scda scde
.q. 98. gūius pctm ē si aligs solēniter iu
rās p euāgelū piurū q si p deū i cōi s
mōe piurat. tū p p scādālū. tū p p ma
iorē delibātōez qb⁹ aliqf hīcīde posīq;
gravius est si quis p deū iurās piuret
q p euāgelū. Idē de. z Inno. A. Jd
in sum. eo. ti. q. 27. B.

Quid si aligs audit aliquē piurare.
vide s. iurare. §. 17. q. incipit. Quid si
qs audit. Et multa ibi ad hāc mām pri
nētia. Silt s. iuramētū p z? p totum.

Emutatio. Qualif

fit pmutatio de bñficiis ecclī
asticio? R^o scdm Ray. Bñficia ecclīa
stica nō pnt adinuicē pmutari auctori
tate vel pactōe priū sine simonia. Sz
ēps si vtile eē vidēit pōt ex officio suo
trāsferre psonas z facē pmutatōez: ita
tū q p tīb⁹ inf se non licet de hoc paci
sci z tractare: vt Inno. ponit. s. totū ex
ponāt z relinquāt in manu superioris.
A. Dicit ēr Inno. q talia possunt esse
xba ad epm. Cum ego nō possim secu
re in ecclīa mea cōmorari v^l p fīcē. s. p
pter diuersitatē lingue vel alia iusta d
cā: supplico vt de mea p bēda v^l ecclīa
alī pvideatis z mibi pvideat i alia.
Credim⁹ ēr q possit ei dicē: z tali meli⁹
operēt mea ecclīa z mibi sua. ex de pre
ben. inter cetera. Lon. hosti. B. o. autē
Ray. dicit q partes pnt sine pctō sibi
inuicē itinare volūtates suas. Sed p
mū tuti⁹ est fm Ul. vt in sum. li. p. ti. p.
.q. 6. Sed z secūdū sustineri pōt qn tal
intimatō fit sine pacto. qz necubi v^l p
hibitiū. B. Permutatio xō possessio
nū p se non est inhibita. qz daf ibi tpa
le p tpali. ex d rex p mu. ad qōnes. Ita
tū q si altera pars ppondēt poterit pe
cunia refundi vt sic ad eqūtatē permu
tatōis pueniat. Sed h nō q hec p mu

tatio est quedam alienatio: vt ex d re.
ec. alie. nulli. Et ideo seruandus est mo
dus qui d^r s. alienatio. §. p.

Quādo duo volētes sua bñficia per
mutare libere z sine fraude resignant
in manu epī: nō pnt impediri p illos q
hēt lras aplicas de bñficiis vacatur.
ex de re. p mu. licet. li. 6. Et si talia bñfi
cia pferant aliis non valet: vt in cle. ne
accessione. ex eo.

Perplexitas alia iur⁹:

alia facti
vt Ray. ponit. Perplexitas iu
ris ē cum aligs circa illd qd sibi occur
rit faciēdū vel nō inuenit diuersas au
ctoritates sibi iuicē oppugnātes. Hec
ppleritas p peritor p siliū z dnoz con
cordiā refozmāda ē. A. De hoc la
tius s. cōfessor. z. §. in additōe. B.
Alia ē ppleritas facti qā vt ait Greg⁹
diabolus suggestione sua plerosq; ita
peccare facit: qten⁹ si pctm fortasse fu
gere appetāt sine alio pctō nō euadāt.
iz. dif. nerui. Et daf ibi p siliū q tūc mi
nus malum eligat. i. qd al fm se consi
deratū eēt minus pctm. Nā xitate in
specta nō pōt aligs esse perplex⁹. i. ne
cessitate astric⁹ ad aliqd malū. Unde
Aug⁹. Vasis ire nunq de reddēt iteri
tū si spontaneū nō inueniret hō hfe pec
catū. 23. q. 4. Nabuchodonosor. Item
Aug⁹. Vsq; adeo pctm volūtariū malū
ē vt nullo mō sit malū nisi sit volūtari
um. is. q. i. §. p. circa fi. Lon. Tho. i. 4. di.
39. Silt z oēs theologi. A. Idē in sū.
lib. 3. ti. 30. q. 2. B. Si sacerdos cele
brans recolit se cōmississe aliqd mortā
le. vide s. missa. §. 8. Et de tenētib⁹ opio
nes diuersoz magistror⁹ s. opio. §. p.

Personatus. vide su 72

gnitas. §. p.

Er tinacia ē opposituz

vitio molli
cici z xrtuti perseuerantie: de
quibus habet s. mollicies.

Ignus quid sit? R^o fm

hosti. est obliga

tio rei licite p debito facta. Sit aut ad maiore securitate. qz tuti e pignori in cubere q agē in personā: vt in Insti. de obli. q ex deli. nas. §. furti. Unde qñ trāsit i pñtē creditoris dñ pign. §. si re manet apud debitore dñ hypotheca. §. quātū ad actōem nō differūt. A. Jd in sū. li. 2. ti. 7. q. 77. B.

Quor modis intelligant aliq tacite pignori obligata? R. fm hosti. Multis modis. Nā si qs tibi dorem p aliq pñmiserit oia bona sua tacite obligant Jtē p restituēda dote vxori oia bona mariti obligātur tacite et si extraneus. §. q mulierē nō hz in pñtē dotē o fert. L. de rei vx. ac. l. vnica. De hoc vide s. dos. §. 2. r xi. qui incipit. Quid si maritus. Jtē oia bōa aduictoris iuncta r illa ta i rustico pñio sciēte dñō nisi ad tps iheratur tacite obligata sūt dñō p pensionē. In vrbano aut nō distiguo vtrū dñs sciat vt nesciat. L. de locato. l. certi. Jtē bōa tutor r curatoz tacite obligātur minoribz p eoꝝ officio aut si nō ad ministrauerūt. L. de admi. tu. l. p offō. Jtē bona pñs tacite obligāt filius p rebus aduictiis r pñis eaz. vt. L. de bonis q liber. l. cū opz. Jtē bona mñs cō uolantis ad scōas nuptias sūt filiis pñs mñmonii tacite obligata vt eis restituat que a pñi marito lucrata fuit. L. de scōis nup. l. hac edictali. §. pñt. A. Et ibi p3 qz hec restitutio faciēda ē sal tē p mortē mñs: cū interim ipa hēat vsufructū. B. Jtē bona defūcti tacite obligātur p legat r fideicōmissis. L. cōmunia dele. l. i. A. Jdem i sū. eo. ti. q. 74. B.

Que res pignori obligari pñt vñ? R. fm hosti. Obligari pñt tam res pñsentes q future: vt fruct pñdētes. par tus ancillaz. ferus pecoꝝ. r ea que nascunt. ff. eo. r que nondū. Jtē res corpōrales r incorpōrales: vt cautōes r etiā noia debitorz. ff. eo. cū cūent. Jtē vsu fruct. ff. eo. si is. Jtē seruitutes rustice vt. §. q diu pecunia soluta nō sit his seruiturbz creditor vtar. Et si infra certū

diē nō fuerit reddita creditori vendere vicino valeat. ff. eo. sed an vie. Sed hic caue ab vsura. sicut dñ. i. §. 7. A. Et ibi p3 qz q ad vsū talis cūctio nō valet qz ē feneratoria. l. lex pñmiserit i dicta. l. sed an. B. Urbane aut seruitutes nō debēt sic pignozari. Et rō ē ne ex varietate vsus vñtū edificia destruant r inutilia fiant. ff. eo. si is. §. si. Pignori aut obligari nō pñt: vt Hof. refert. res sacre vt vasa r ornāmēta. vt. L. d sacro san. ec. l. sancim? nemini. A. nisi etiā supflua vasa hēat r debitum vigeat. B. Et ibi excipit cā rēptōis captinorū: vt p ea possint pignozari: vt i tex. q segtur. A. Neqz aliūde ex rebz mobi libz solui possit: vt i tex. q segt. B. io. q. 2. hoc ius. Vel nisi i aliis cāis necessariis in qb? res ecclē alienari pñt. i. q. 2. aurū. vide s. alienatio. §. pñ. Sed nec ref ecclē pñt pignori obligari. In auc. de elie. r emphi. §. r qñ. coll. 9. Jtē liberi hois nulla est obligatio: qz dñia ē libertati. ex eo. c. 2. L. de ac. r obli. l. obes. L. q res pigno. l. qui filios. in auc. vt nulli in di. §. qz ho. coll. 9. In casibz tñ tenet obligatio liberi hois: vt i redempto ab hostibz. L. de capti. r postli. reuer. l. si. A. Ubi p3 qz talis remanet obligat? quibz satisfecerit pñcio sue redēptōis saltez seruitio gñquēnti. B. Jtē ob necitate famis pater filiū obligare pñt: L. de pñi. qui si. dis. l. 2. r s. emptio. §. si. A. r ibi de hoc i additōe. Et idē qd in h? §. notat in sū. eo. ti. q. 75. B.

An si qs res suas obligat intelligat futura? R. De pñtibz r futuris sensisse pñmif. L. q res pig. ob. pñt. l. si. Sed intelligit exceptū omne illd quod specia liter obligaturus non erat: vt vestes. supellectilia que in vsu hēbat. r sūia. L. q res pig ob. pñt. l. i. A. Addita. l. obligatōe. cū sequētibz. ff. d pigno. Jd etiā nōtur in sū. eo. ti. q. 75. B. Sed bene intelligunt obligata iura r actiones. L. de senten. pas. l. si ademptis. r. l. casus. Si vero dicat mobilia r immobilia r se mouentia: non ob hoc intelli

gunt actōes ⁊ nōia siue credita. *L. de pigno. l. i.* Idē dō de his q offerūt ecclēsie oīa bona sua. Itē q obligat instrumēta. ⁊ de agris ⁊ de oib⁹ q ibi continentur sensisse vñ. *L. q res pig. ob. pñt. l. 2.*

Quādiu pign⁹ remanet obligatū ? *R.* Quādiu ē vn⁹ denari⁹ remanet ad soluedū. *L. de distra. pigno. l. q diu. A.* Idē in dicta. q. 75. i. si ⁊ in dicta. l. q diu. p⁹ q pign⁹ pōt ēt vēdi: l⁹ maior pars pñt: sed nō integra fuisse soluta. *B.*

Utrū ecclāstici reddit⁹ siue stipēdia possint pignozari v⁹ obligari? *R.* scōz Inno. Nō pñt obligari spāli cōtēdē: s⁹ a iudice p debito canonic⁹: ⁊ ex cā iudicati pñt obligā. *ar. l. d. excep. rei iu. sti pēdia. ff. d. re iudi. c. modis. Jd. Ber. e. d. fideius. pñt. Uide s. locatio. §. vlti. A.* Jd qd h⁹ h⁹ i sū. eo. ti. q. 76. Et vñ in telligēdū qñ aliūde nō pōt debitor satisfiē. Al⁹ nec ēt p iudicē vidēf posse obligari: vt in dicta. l. stipēdia. *B.*

Utrū vñ pignozē sibi obligato sit vsura? *R.* fm Lho. scda scde. q. 78. Si pign⁹ sit res aliq cui⁹ vsus pñcio extimari pōt d⁹ ille q mutuauit cōputare vsus illi⁹ rei in estimatōez ei⁹ qd mutuauit aliogn idē ē ac si pecuniā acciperet p mutuo qd ē vsurariū: nisi forte eēt tal⁹ res c⁹ vsus siue pñcio sol⁹ cēdi inf ami cos: sic p⁹ de libro cōdato. *A.* Jd i sū. eo. ti. q. 77. *B.* Et b⁹ itellige q sit vsura si vñ pignozē cōfēriēre dbitore Si hō eo nolēre eēt furtū. *ff. d. furtis. l. pignozē.*

Quid de expēsis facti a creditore i pignozē? *R.* h⁹ Ray. Creditor pōt exigē vñ expēfare nō solū expēfas qd fecēit colligēdo fruct⁹: s⁹ ēt qd fecē bona fide circa rē pignozatā: puta colēdo fundū vñ pascēdo iumētū. ⁊ h⁹ nisi fuerit imoderare. *A.* vel ēt tāte q eaz occasio ne dbitor nō possit rē redimē: vt i. l. de qua stat⁹. Et idē qd hic nō ē i sū. e. ti. q. 79. *B.* ff. de pigno. ac. l. si seruos. Sed fruct⁹ quos pcepit vñ pcepit debuit cōputabit i forte. *L. de pigno. ac. l. 2. ⁊ c. eo. cū contra.*

Quid si pign⁹ perit vñ deteriorat ? *R.* Si sine culpa creditoris perit vel deterioratū ē nō tenet. Et nihilomin⁹ debitor tenet solue dbitū. nisi actū sit q amissio pignori libet debitorē. Si hō cōpa creditor⁹: tenet creditor. *L. d. pig. ac. l. 2. 4. ⁊ 5. A.* Jd i sū. e. ti. q. 80. *B.*

Quid ager creditor hñs pign⁹ si parat⁹ cōputare fructus in forte petit re fiduū debiti? *R.* fm Ray. pōt qdē pecuniā mutuatā p actōez psonalē petē. *L. de pigno. ac. l. qvis. ⁊ l. distracti. Itē pōt pign⁹ alteri pignozare. L. si pign⁹ pignoz. l. i. ⁊ 2. S. nūqd possit pign⁹ vendere habes in se. §. A.* Idē quod hic notatur in sum. eo. ti. q. 78. *B.*

Utrū creditor cui nō solut⁹ possit pignus vēdere? *R.* fm Ray. Si pactum fuit q possit vendē certo tpe vñ modo vel persone vñ pñcio debet creditor denunciare debitori: ⁊ postea poterit vēdere fm formā cōtēdē: ⁊ nō al⁹. Si vero pactū fuit de nō vendēdo nō pōt vēdere nisi p trīnā denūciatōem factam debitori vt soluat: ⁊ si nō soluat postea poterit vēdē. S⁹ si vendēt ante tenere tur furti. Si vero nullū pactū fuit sicut vna denunciatio: ⁊ postea elapso biennio. *A.* s. a denunciatōe vñ a sententia iudiciali numerādo: vt in l. si de qua. l. *B.* poterit fieri vēditio. Pro bantur hec. ff. de pigno. ac. l. si conuenit de distrahendo. *L. de iure do. impetra. l. si. A.* Idē in dicta. q. 78. *B.*

Quid si pignozē vēditio creditor minus accepit q erat debitum? *R.* n⁹ Si hoc vendidit bona fide pōt agē ad residuū. Et si plus accepit tenet restituere debitori. *L. de iure do. impetra. l. si. A.* Idē in sum. eo. ti. q. si. *B.*

Cui ⁊ qd dāt actio psecutiua pignoris siue hypothecaria? *R.* h⁹ Host. Datur creditori i quēlibz possessorem. ff. eo. l. pignoris. ⁊ l. debitorē. ita qdem q si possessor h⁹ titulū lucratiuū: runc creditor hēt electiōem vñ agat psona lit⁹ dbitorē vñ hypothecariē i possidētē. *L. eo. distracti. ⁊ l. psecutionem.*

Et idē si h; titulu onerosū si fuit frau-
dis cōscius. s. q; sciebat rē alius obliga-
tā. Sed si nō fuit fraudis cōscius nō pōt
creditor s; eū agere quousq; egerit con-
tra debitore z fideiussore z mādatorē.
z postea agi poterit s; pignoz possesso-
res. A. Idē in sū. co. ti. q. 82. B.

Lui z s; quē dat actio pignozaticia?
R. fm Ray. Pōt agere debitor v; hēs
ei s; creditorē vel heredē ei vel aliū
si forte creditor rē sibi pignozatā i aliū
trāstulit. nā z iste possessōr tenet cōpu-
tare in forte nō solū fruct? quos ipē p-
cepit: sed et oēs quos anteriores perce-
perūt a tpe pmi cōtus. z sic soluto resi-
duo restituē d; pign? ex co. cū s. A.
Idē in dicta. q. 82. B. De pignozatio-
nib? q; vocat rep̄salie. vide. i. rep̄salie

Irata. Pirata oēs ter in
anno ab ore sūmi
pōtificis excoīcat: vt hosti.
refert z ita ē. A. Idē etiā nōt domin?
An. de bu. cū Jo. an. in. c. excoīcationi:
ex de raptoribus. B.

Lacere. Utz velle pla-
cere sit pcr̄m. vi-
de s. adulation. s. plr.

Ullutio. Utz per pollu-
tiōem i somnis
amittat h; ginitas? R. fm Al.

Non. eo q; volūtas z deliberatio non
immediate voluptati coit? cōiungantur.
A. nisi seq̄tur placitū. Un vt nōtur in
sū. li. 3. ti. 3. q. 22. Al. dicit q; si placet de-
lectatio pollutiōis nocturne an v; post
credo q; h; ginitas ē amissa. Idē credo
de eo qui cām huic pollutiōi dat i vigi-
lia p cōsensū i turpē delectatōem vel
actū: q; tūc hec duo cōiungūt in rōe
vni pcr̄i. Et sicut pollutio d; seq̄ns pre-
missoz alterū in vigilia corūperet h;
ginitatē. sic ē z hic. Sed si p venialem
negligentiā circa delectatōes carnales:
vel repletōem cibi siue pot?: v; p aliū
sile ei? def occasio pter intētōez: nō cre-
do h; ginitatē amitti. Et addit Al. dicēs
Pollutiōem aut appella? eā solā q; ē
p emissiōē semis. hoc aut sū d; xi? q;

triplex hūmor de mēbris genitalibua
fluit. s. semē vrina z humoz sūis semi-
ni q; ē medi? inter semē z vrinā. z distil-
lat inēdū pp̄ solū tactū femine: vel p-
pter auditū aliq̄rū turpiū. Sed p solaz
feminis resolutōem amittit h; ginitas.
q; ipa sola supplet locū coit? vel com-
plet ei? delectatōem. hec ibi. B. Utz
pollutō nocturna ipediat cōiōnē: vide
s. cōdicare. s. s.

Utrū pollutio q; i somnis icipit z in
vigilia terminat sit pcr̄m? R. h; Tho.
in 4. d. 9. Pollutio q̄tū ad rōem me-
riti vel demeriti magis iudicat fm p̄n-
cipiū qd est in dormiēdo q; fm finem
q est in vigiliādo. q; corp̄alis mot? non
pertinet ad meritū vel demeritū: nisi
h; q; a volūtare cātur. Ex q. n. excitat?
est mot? i dormiēdo nō subiacer volū-
tati vigiliātis vltiori? nec reputat? cui
gulaſse qūz pfecte v; libi arbi. fēuga
uerit. Pōt tñ cōtingē q; in ipa vigiliatio-
ne pcr̄m oziaſ: si qdē pollutio place-
at p delectatōem. qd quidē erit venia-
le pcr̄m si talis placētia sit ex surreptio-
ne. mortale aut si sit cū deliberato con-
sensu p̄cipue cū appetitu futuri. Ipsa
āt post placētia nō facit p̄teritā pollu-
tiōem pcr̄m. Qd si placeat vt nāe exo-
neratio vel alleviatio pcr̄m nō credif.
A. Idē i sū. li. 3. ti. 24. q. 74. Et aduer-
tēdū q; pollutio nocturna i se nō habz
pcr̄m cū nō subiaceat iudicio seu p̄tati
rōis. Pōt at hē in sua origine morta-
le vel veniale fm q̄litatē rei vñ ozis. s.
cogitatōis seu crapule: vt colligif ex di-
cti p Tho. scd a scdē. q. 154. arti. 5. Itē z
i suo accēte. s. p oplacētia: vt p̄tactū ē.

Opulus. Quot homies
faciūt p̄p̄m?

R. Decē. io. q. 3. vñio. A. Ibi
hō nōt glo. B. sicut duo faciūt cōgre-
gatōem. ex de elec. c. p. z tres collegiū.
ff. de x. b. sig. Nerati. z tñ retief i vno.
ff. qd cuiusq; vniuer. no. l. sicut municipi-
piū. io. aut aut. 20. faciūt turbā. ff. vi bo.
rap. l. fi. s. p. A. Immo l. p̄roz. 2. s. p.
Et ibi d; q. io. vel. 20. faciunt turbam.

B Quatuor aut vel quicquid porci vel de
cem oues faciunt gregem. ff. de abigeis. l.
oues. **A** Idem in l. i. §. 3. c. 30. q. 15. ubi
est ex hoc arguitur quod potest dici proprium scan
dalizari quoniam. x. greges et honesti de populo
scandalizantur: sed in populo sunt et mille. **B**.

Oratio canonica

De portione canonica circa sepul
turas. vide. l. sepultura. 3. Item de porti
one legitima filiorum et heredum. vide supra
legitima. per totum.

Postulatio quid sit? **R**. fm. Hosti. l. 3.

Host. dicat quod postulatio est gre
petitio. ar. ex eo. bone. Tu dic quod postu
latio est alicuius persone que eligi prohibetur
non propter virum sed propter defectum quod tamen po
stulatum non omnino inhabile redditur ad puidem
dum ecclesie coram et certa capituli petitione.
A Idem in l. i. §. 3. c. 26. q. 13. **B**.

Quod sit postulatus vel non? **R**. scilicet
Hosti. In primis quod non potest postulari
criminofus: puta parricida vel homicida: vel
inobedientia. Tales enim nec eligi nec postu
lari possunt. ex eo. c. p. 2. Item non professus ta
cite vel expressse non postulat in regularibus
placuit: sicut nec eligitur: ex de elec. cum
cam. 2. c. cum ad nram: nisi necitate instat
re: quod tunc posset dummodo in regula fuerit
competens instructus: sicut potest colligi ex
de elec. cum monasterium. 2. c. officii. §. si.
Item non postulat episcopus: sicut nec eli
gitur: ex de elec. cum in clericos: nisi for
te sit liberatus ita quod iam annus fuit liber
33. di. c. inter. **B** Et ibi per quod si talis ce
derit cum clamoribus seu veratibus: in p
perum non admittitur. **B** Item nec muti
lati: quod talis omnino inhabilis est: ex de cor
po. viti. exposuisti. De hoc. l. vitiar? cor
pore. §. 2. et ibidem de multis vitiis corpo
ralibus per totum. Item nec bigamus vel irregu
laris. quod talia et similia omnino inhabile reddunt
Quod si talis defectus est qui non reddit omnino
inhabile admittitur postulatio. id postula
ri potest si defectus sit in etate. ex eo. **A** . s.
de elec. **B** . cum nobis olim. §. p. l. et vlt.
Item si defectus sit in ordinibus. Nam ad omnes

dignitates habentes curam postulatus est qui
non est in sacris: ex de elec. dudum. p. §. si.
ex de eta. et alia multis. Item si sit defe
ctus in natalibus: ex de elec. innotuit. Item
si sit episcopus: ex eo. c. si. Et si talis eligere
non valet. ut ibi habetur. **A** . Idem in d. c. q. 13. **B**.

Utrum clericus aliene diocesis sit postula
tus vel possit eligi? **R**. fm. Ber. ex de
elec. et si unanimiter. **A** . h. c. non videtur
ibi haberi. **B** . Quoniam clericus non possit
dimittere ecclesias suas sine consensu episcoporum su
orum: nihilominus eligi possit siue in sua siue
in aliena diocesi: ex de elec. cum in canoni
cos. **A** . Item non dicitur glo. innotuit. ex de
renu. et addit quod si episcopus malitiose dene
gaucrit licentiam compellendus erit per suum
superiorem. ex de iure pa. nullus. Et idem non dicitur
in dicta. q. 13. **B**.

Utrum religiosus debeat postulari vel
eligere? **R**. Diuerse fuerunt hac tenus opinio
nes. Hodie tenetur indistincte quod siue in
suo monasterio siue ex: siue et ad episcopalem
dignitatem eligi debet: ut non per Jo. an. ex de
elec. null. l. i. §. 1. **A** . Et in d. c. null. vel ex
presse colligitur ubi dicitur quod nullus potest eligi in p
latum flugitiosum nisi fuerit expressse professus. **B**

Si aliquis eligat postulatum vel postu
latus vel postuler eligendo vel eligendum: et hi
electio. p. §. 18. q. incipit. In omni.

A quod sit aliquis postulatus? **R**. fm. Si sit
episcopus a papa postulatus: ex eo. c. si. Si ho
pariat defectum in ordine vel etate debet postu
lari ab eo qui in hac parte dispensare potest. Unde
si aliquis. 20. annorum postulet ad dignitatem
sine cura: ab episcopo potest postulari. Si cum
cura: a papa: ut si dispensatio. §. p. l. et si.
Si hoc sit defectus quod est clericus aliene dioce
sis vel subest alii ut religiosus et huiusmodi: non
debet postulari: sed eligi potest: ut dictum est
§. §. 3. et 4. **A** . Ad hoc potest reduci quod
notatur in l. i. eo. ti. q. 13. **B**.

Quod potest postulare? **R**. fm. Hosti.
Qui et eligere potest: ex eo. bone. et §. ceteri.
et per totum. ex de elec. innotuit. et valde suum admi
ttere postulatorem si coram fuerit. s. si ab omnibus
fiat. vel saltem si due preces offeruntur: quod tunc
idem est ac si omnes concordarent. aliter non facile ad

mittit: x̄ d̄ elec. scriptū. s. si nec regri
forma: c. lili: ex d̄ elec. q. ppf. s. vt fiat
p modū scrutiniū z formatōis decreti.
A. i. s. forma dcl. c. q. ppf. B. Quis
s. q. d. a. regrat z tuti. s. i. A. Ad h̄o fa
cit qd h̄i i sū. eo. ti. q. is. z se. B.

Quis ē effect' postulatōis? R. q. po
stulatōe admissa tanq̄ rite facta pote
rit postulat' confirmari: ac si elect' fuissz
ex de elec. cū monasteriū. A. z sic ser
uat curia ad vitādū circuitū: z nos ser
uare debem': l. de ordine iuris videat
vt p postulatōez p q̄s habilitet vt pos
sit eligi: exinde confirmari fm Hof. z ho
sti. z i sū. eo. ti. q. 17. p. c. innotuit. in fine d̄
elec. vbi n̄ v̄ b̄i pbari q̄ talis sit ordo
iuris. B.

Utz p postulatōem aliqd ius acqui
rat postulatō? R. s. Jo. an. sup 6: Si
postulatio deors fuerit vel saltē a dua
b' p̄tib' scā: pēdet qdē a ḡra gnāli. s. tū
s. q. d. a. peti pōt confirmatio. ex d̄ elec. cū
moasteriū. z. c. officii. s. si. Et si talez ad
miserit supior dicef facē ḡraz: si nō ad
miserit facit iuriā. ff. de aq̄ q̄ti. z est. s.
pk. Si at nō sit facta i cōdīa v̄l a dua
b' p̄tib': s. ex cā: tūc depēdet a ḡra spā
li: ex d̄ elec. postulatōez. z. c. bone. A. vt p̄z
in sū. eo. ti. q. is. Hosti. dicit. Quicquid
alii dixerit sic distingo: aut duo postu
lantur aut vnus postulat' z ali' eligif.
Si duo postulat' aut i aliez. ueniunt
due p̄tes capli z postulatio fit ex cā. pu
ta ppf v̄rgētē necessitatē aut euidētē v̄ri
litatē ecclē aut aliez istoz deficit. In
p̄cāu acgrif ius postulatib' adeo q̄ ē
confirmatio peti pōt ar. ex de elec. cū mo
nasteriū. s. si acgrif ius postulatō: nisi
fuerit supiori postlatio p̄ntata. tūc. n.
ius sibi acgrif. Nō tū ager postlat' ne
p̄suptuose se igerē videat. ar. ex d̄ elec.
qlit. v̄ez in modū d̄nūciatōis forte ad
mittet ob v̄tilitatē ecclē: ar. ex de elec.
publicato. Qd si neuf duoz postlatoz
h̄z duas p̄tes v̄l h̄z s. nō fit ex cā: nō iu
ri: sed ḡre iniri. Si aut v̄n' eligif z ali'
postulat' z i postulatū due p̄tes ueni
unt z fit ex cā. p̄fer' postulatio z v̄icit

electōez: ex d̄ elec. scriptū. Qd si vn' de
duab' p̄tib' deficiat v̄l cā nō subest ele
ct' obtrinet: vt in dicto. c. scriptū. Et hec
ha si p̄sone sint idonee. aliogn p̄sone
idonea electa s. p̄sonā postulatā min'
idoneā q̄uis duas p̄tes hēat: obtriet: ex
d̄ elec. v̄dū p̄. s. si. z d̄ cō. c. scriptū. B.

Utz postulatēs variare possint? R.
s. Hosti. Variare p̄nt re ītegra s. quo
usq̄ miserit p̄ confirmatōe petēda. Aliq
tū dicūt q̄ nō. sicut de electōe: vt sup.
electio p̄. s. is. q̄ icipit. publicato. Si
tū postulatēs z supior a q̄ postulat' cō
cordaret possēt resilire nō obstāre d̄i
ctiōne postulatū. A. Idem in sū. eo.
ti. q. 10. z. 19. B.

Postulati a papa q̄ patiūf i ordib'
v̄l etate defectū tenet i mag' p̄te sua
re constitutōem: ex d̄ elec. cupiētes. de
q̄ dclī ē s. electio p̄. s. 4. A. h̄o. p̄bas
i d̄ cō. c. cupiētes. ad fi. vbi ē p̄z q̄ idē ē
de oib' aliis postulatib' p̄terq̄ de his q̄
sūt alligati aliis ecclīis. B.

Utz ep̄s postlat' d̄beat cōfēire? R.
s. Jo. an. li. 6: Ep̄s postlat' ad aliā ecclī
am sic d̄z r̄idē. Nec cōfētio nec diffētio.
s. i h̄o volūtatē d̄ni pape me suppono:
ad h̄o. s. q. i. i scriptur. A. h̄o v̄l fati p̄
bari i d̄ cō. c. cupiētes. ad fi. B.

Postulatio sū postlatē s. iuristas
ē desideriū suū sū amici sui i iure apd
eū q̄ iurisditōi p̄est exponē v̄l alteri'
desiderio d̄dicē. ff. de postu. li. i. Et s. ista
postulatōe h̄es m̄lta. 3. q. 7. s. tria.

Rebenda. Quid sit p̄
bēda sū ca

nonia? R. fm Hosti. p̄rebē
da est ius percipiendi puentus in ec
clesia comperens tanq̄ vni d̄ collegio.
z nascitur ex canoniam sicut filia. q̄ ex
quo aliquis habet canoniam debz ha
bere z prebendam: extra eo. c. relatu.
p̄rebēda igit. p̄p̄e consistit in fructuū
perceptione. Canoniam aut in iure alle'
q̄ in canonicū receptus ē ad quod ius
postea ptinet p̄bēda. stallus in choro
vox in capitulo: vt in dicto. c. relatum.
A. Idem in sū. lib. 3: ti. 13. q. 17. B.

Dignitas ho qd sit: vide s. dignitas, z ibi. quid personatus, 230.

Utz in receptoe canonicoz z collati one pbenayz absentes canonici voca di sint: R. Si comode fieri valeat vo candi sut nisi consuetudo heat eos ad ta lia no vocari. al qd in eoz absentia fie ret eis instatibz irritari dz: ex eo. cum i ecclesius, li. 6.

Receptum. vide sup
obedien
tia p. 23: z. 4.

Predicator. Scienduz
q offm p
dicatois oibz laicis e infdictu:
ex de hēti. sicut i vno. Itē nō dz admit ti ad p̄dicadū q dīc se p̄ visionē missū a dō nisi p̄bet. sicut z Moyses p̄bauit miraclo: de ose. dis. 2. reuera. Sz tū sus ficit ad p̄batōem bonoz testimoniuz. Un n̄z clic admittit nisi mittat: ex de hēti. cū ex inuncto. s. p̄. Epi ho vbiqz p̄ dicare possūt nisi ab alieno ep̄o in ci diocesi phibeant. Nullus ali p̄r nisi ab apostolica sede vel ab episcopo lo ci hanc habeat potestates: ex de hēti. excoīcam. s. qz ho. Et si p̄dicat in mor tali pctō mortalit peccat: vt p̄it Tho. in 4. dis. 19. Sed an teneat eē c̄fessus vide s. c̄fessio. 2. s. 5. A. Et ibi latius in additōe. Et idē qd in hō p̄ncipio nō ē i sū. li. p̄. 11. s. q. 19. fm hosti.

Officiū p̄dicatoz est p̄cipuū i ecclesia de: ex de hēti. cū ex inuncto. Et multis p̄ uilegiis dotat: ex de sta. regu. q. dei ti morē. ex de excels. pla. nimis. p. 2. A. In his caplis dī spālī de p̄uilegiis p̄di catoz z minoz: qz p̄dicatoz ordo z fra trū minoz: tāqz fideles clypei orthodo xe fidei spālī sūt hodie p̄uilegio dēora ti fm hosti. z in dicta. q. 19. B.

Predicator dz hē tria p̄cipua. p̄ vt sit interi caritate ardēs. i. Cor. 13. Si li guis hoīum loquar z angeloz: caritatē aut nō hēam fact' sū velut es sonans: aut cymbalū tinnēs. 2. vt sit exteri vi ta lucēs. Grego in omeī. de decē hōgini bus. Lūi vita despiciat restat vt ei p̄

dicatio cōtinat. 3. q. 7. s. por. Nā q bñ p̄dicat z male viuit: deū instruit quō eū cōdēnare d̄ beat. 4. o. di. mlti. xi. q. 3. p̄ cipue. 3. vt sit ad actū p̄dicadi op̄erēs. In q̄ q̄tuor sūt ei attrēdēda. p̄mū ē ip̄s. s. aptuz. Un sup illud. 2. Timoth. 4. p̄ dica x̄bū ista op̄ortune ip̄ortune. ait Grego. Dicitur ip̄ortune p̄misit op̄or tune. qz apud auditoz mētes ipsa sua vilitate se destruit si hēe op̄ortunitatē ip̄ortunitas nescit. 4. 4. dis. sic rector. in fi. Scd est loc. qz fieri dz p̄dicatio v̄ in ecclia: vel in alio publico z honesto loco: nō at i p̄uatj locj v̄ domibz: z per occulta cōuēcula laicoz ne forte oriat suspitio heresis. 30. dis. si qz ex. Math. 10. Quod in aure audistis p̄dicare sup tecta. ex de hēti. cū ex inuncto. circa p̄n cipuū. Tertiū ē q̄litas audiētiū. Nā fa piētibz z doctis alta z p̄funda p̄dicare p̄r. simplicibz ho pauca z plana. i. Cor. 1. Sapiam loquimur inter p̄fectos. Et. i. Cor. 3. Lac vobis potum dedi nō escā Non. n. poteratis. zc. Item infidelibus secreta fidei non sunt predicanda: nisi forte signa apparerent qz vellent con uerti: z tunc cū cauela. 4. 2. dis. in man datis. Quartū est q̄litas dicendozū. s. vt vtilia doceat. Isai. 48. Ego domi nus docēs te vtilia. Nō itaqz fabulas aut grāmaticalia z hi. 86. di. cū multa A. Hec vidēt fuisse dicta Ray. vt in sū. li. 3. ti. 9. q. i. B. De q̄stuariis p̄di cantibus. vide. i. q̄stuarii. Quomō p̄e dicatores possint cū excoīcatis p̄cipa re: z ab eis recipe. vide s. excoīcario. 6. s. 3. z cū raptoribus. i. restitutio s. s. fi.

Redo dicit q̄cūqz alios p̄ das inuiste. Et pos sum q̄rū ad p̄ns quatuor mo dos ponere. In primis quidem dicun tur predones qui viatores expoliant rebz suis: vt dī s. latro. 2. dī p̄do miles qñ accipit z tollit a personis vltra sti pendia sibi cōstituta. is. q. i. militare. 3. sūt p̄dones plati qui vt p̄curationem ip̄edant legato v̄l siles exp̄fās faciāt plus extorquet a subditis q̄ soluāt: ex

de lmu. ec. q. 2. pleriq. 4. d. p. do iudex si
ue officialis pecunias idebit accipies
L. ad. l. i. ut re. o. c. s. hec hosti.

Que pena p. d. omis? R. fm Ray. Ea
de pena e. p. d. omis q. r. raptoris cu. v. f. q.
raptor sit. Et id quos par facin. coing
nat pena o. 3. sit comitari. i. s. q. 3. sane. vi
de. i. raptor. p. s. p.

Relatus q. l. s. e. debeat
collige ex figu
la ap. lica qua. h. s. s. ordinad.
s. p. J. t. p. l. a. p. u. n. e. t. i. a. a. d. p. l. a. t. o. s. s. e. p. s.
z. s. correctio p. z. s. obediencia. p. totum.

Rel byter. quere. i. fa
cerdos. J. t. e.
s. o. f. f. e. s. s. o. z. o. f. f. e. s. s. i. o. p. t. o. t. u. m. J. t. e.
et s. eucharistia. 3. J. t. e. et s. missa.

Rescriptio ad sit. R.
Prescri
ptio v. l. v. s. u. c. a. p. i. o. e. s. t. a. c. q. s. i. t. i. o
o. n. i. i. p. c. o. n. t. i. n. u. a. t. i. o. n. e. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. i. s. t. p. i. s. a
lege diffinit. ff. de v. s. u. c. a. p. i. l. 3. Et p. p. e. q.
de p. s. c. r. i. p. t. i. o. e. i. i. m. o. b. i. l. i. b. : v. t. i. n. d. o. m. o.
z. i. n. a. g. r. o. h. e. r. e. t. l. o. c. u. i. n. r. e. b. i. n. c. o. r. p. o. r. p. a. l. i.
b. u. s. v. t. i. s. e. r. u. n. t. u. r. i. b. a. c. t. o. i. b. : z. h. i. e. x. d.
c. a. p. o. s. t. z. p. p. e. c. u. e. c. c. l. i. a. i. s. q. 3. q. u. a. s. a. c. t. o.
n. e. s. U. s. u. c. a. p. i. o. h. o. e. d. e. m. o. b. i. l. i. b. : z. o. p. l. e.
t. u. r. t. r. i. e. n. i. o. s. e. d. p. s. c. r. p. t. i. o. r. e. g. r. i. t. m. a. i. u. s.
t. p. s. v. t. i. a. d. i. c. e. s. A. A. d. p. d. i. c. t. a. f. a. c. i. t. i.
I. n. s. t. i. d. e. v. s. u. c. a. p. i. i. n. p. n. B. A. l. i. h. o. q. c.
q. d. d. e. p. s. c. r. i. p. t. o. e. d. i. z. d. e. v. s. u. c. a. p. i. o. n. e. i. n.
t. e. l. l. i. g. i. o. z.

Que res p. s. c. r. i. b. i. p. u. n. t. v. l. q. n. p. u. n. t. R.
S. n. a. l. t. o. e. s. r. e. s. z. o. e. i. u. s. p. s. c. r. i. b. i. p. o. t. : e. x.
e. o. a. d. a. u. r. e. s. L. d. e. p. s. c. r. i. p. 30. v. l. 40. a. n.
s. i. c. u. t. i. n. r. e. E. x. c. i. p. i. u. t. q. d. a. m. I. n. p. m. i. s. q.
d. e. i. c. r. i. m. i. b. u. s. n. u. l. l. o. t. p. e. p. s. c. r. i. b. i. t. : s. 3. p. o.
t. i. u. s. e. x. d. i. u. r. t. u. m. i. t. a. t. e. t. p. i. s. a. u. g. e. s. t. : e. x. d. e.
s. i. m. o. c. u. i. n. e. c. c. l. i. e. 3. 4. q. 5. q. d. d. e. o. J. t. e. n. o.
p. s. c. r. i. b. i. t. o. b. e. d. i. e. n. t. i. a. v. i. s. i. t. a. t. o. e. m. z. o. p.
c. u. r. a. t. o. e. m. q. r. o. e. v. i. s. i. t. a. t. o. i. s. d. e. b. e. t. : e. x. e.
c. u. n. o. l. i. c. e. a. t. z. c. c. u. e. x. o. f. f. i. c. i. u. e. x. d. e. c. e. n.
c. u. i. n. s. t. a. r. i. a. E. t. r. a. l. i. a. q. d. n. o. p. s. c. r. i. b. i. t. s. u. b.
d. i. t. : q. z. e. a. o. 3. p. l. a. t. o. A. l. i. t. n. o. p. o. t. r. a. l. i. a. p.
s. c. r. i. b. i. t. : v. t. p. u. t. a. a. b. b. a. s. v. l. a. l. i. p. l. a. t. p. r. e.
s. c. r. i. b. i. t. o. e. p. m. c. i. r. c. a. s. u. b. d. i. t. o. s. e. i. : E. t. s. i. c.
d. i. c. i. t. I. n. n. o. a. n. h. o. c. a. u. i. 3. s. u. b. d. i. t. a. l. i. q. l. i. t. e. r.
p. s. c. r. i. b. a. t. : n. o. p. s. c. r. i. b. i. t. n. o. i. e. s. u. o. s. 3. p. o. t. i. u. s.

noie alteri? cui de subiectoe mder: vt
in dicto. c. cu. ex officiu. J. t. e. eccle. z. cea
sacra vel religiosa loca. decime. p. m. itie
z. oblatioes. nullo iure p. n. t. a. l. a. i. c. i. p. s. c. r. i.
b. i. v. e. l. p. o. s. s. i. d. e. r. i. i. s. q. 3. s. p. o. t. e. x. d. e. p. r. e.
s. c. r. i. p. c. a. m. q. u. e. z. c. s. i. o. l. i. g. e. t. i. E. t. d. e. h. o. c.
s. o. c. i. m. e. 3. s. x. i. q. i. n. c. i. p. i. t. v. t. z. d. e. c. i. m. e.
p. s. c. r. i. b. i. J. t. e. n. o. p. o. t. p. s. c. r. i. b. i. l. i. m. e. s. v. l. q. d.
a. d. h. e. t. l. i. m. i. t. i. e. p. a. r. u. u. v. l. p. r. o. c. h. i. a. z. i. s. q. 3.
3. l. i. c. z. c. a. n. t. e. x. d. e. p. r. o. c. h. s. u. p. e. o. R. o. e.
n. e. t. e. r. m. i. n. i. e. p. a. t. u. u. v. e. l. p. r. o. c. h. i. a. z. o. f. u. n.
d. a. n. t. A. Q. d. b. n. c. o. l. l. i. g. i. t. e. x. i. u. r. i. b. a. l.
l. e. g. a. t. i. s. B. L. i. m. e. s. t. n. p. d. i. o. z. p. o. t. p. r. e.
s. c. r. i. b. i. i. s. q. 4. v. o. l. u. m. e. x. e. q. 2. J. t. e. n. e. c.
l. i. b. e. r. h. o. p. o. t. p. s. c. r. i. b. i. i. s. q. 3. s. p. o. t. J. t. e. m.
r. e. s. p. u. b. l. i. c. e. q. s. u. n. t. i. n. v. s. u. p. p. l. i. R. o. m. a. n. i.
v. e. l. a. l. i. a. z. c. i. u. i. t. a. t. u. v. t. v. i. e. p. l. a. t. e. e. p. o. t. e. s.
a. q. d. u. c. t. : z. h. i. n. o. p. s. c. r. i. b. u. n. t. I. n. t. e. l. l. i. g. e.
n. e. c. i. n. t. o. t. o. n. e. c. i. p. a. r. t. e. f. f. d. v. s. u. c. a. p. v. i. s. u.
c. a. p. i. o. n. e. L. d. e. o. p. i. p. u. b. l. i. p. s. c. r. i. p. t. i. o. A.
I. n. d. e. a. l. v. s. u. c. a. p. i. o. n. e. o. f. U. s. u. c. a. p. i. o. n. e. m.
r. e. c. i. p. i. u. t. m. a. x. i. e. r. e. s. c. o. r. p. o. r. a. l. e. s. e. x. c. e. p. t. i. r. e.
b. u. s. s. a. c. r. i. s. s. c. i. s. p. u. b. l. i. c. i. p. p. l. i. R. o. m. a. n. i. z.
c. i. u. i. t. a. t. u. J. t. e. l. i. b. e. r. i. h. o. i. b. B. J. t. e. p. u.
b. l. i. c. e. f. u. n. c. t. o. e. s. s. i. u. e. c. i. u. i. l. i. s. c. a. n. o. n. q. i. s.
s. o. l. u. i. o. z. r. e. p. u. b. l. i. c. e. p. a. g. n. i. s. n. o. p. s. c. r. i. b. u.
t. u. r. a. c. o. l. o. n. i. s. v. t. i. n. d. e. o. s. p. o. t. J. t. e. p. o. s. s. e. s.
s. i. o. n. e. s. a. g. r. o. z. n. o. p. s. c. r. i. b. u. t. u. r. a. c. o. l. o. n. i. s.
L. d. e. p. s. c. r. i. p. 30. v. l. 40. a. n. m. a. l. e. a. g. i. t.
J. t. e. r. e. s. f. u. r. t. i. u. e. v. e. l. v. i. p. o. s. s. e. s. s. e. s. e. u. e. t. i. a.
q. n. a. s. c. u. s. e. x. e. i. s. n. o. p. s. c. r. i. b. u. n. t. a. u. t. v. s. u. c. a.
p. i. u. n. t. : v. t. i. n. I. n. s. t. i. d. e. v. s. u. c. a. p. s. f. u. r. t. i. u. e.
A. J. d. e. q. d. i. n. h. o. s. n. o. t. i. n. s. u. l. i. z. i. s. q. 3.
i. z. 4. f. m. R. a. y. z. h. o. s. t. i. B.

Que s. u. t. i. p. s. p. s. c. r. i. p. t. o. i. s. R. s. c. o. m.
R. a. y. O. m. i. s. s. i. s. m. i. s. t. a. l. i. a. s. d. u. e. s. e. U. n. a. e.
n. l. o. n. g. i. t. p. i. s. v. t. 10. a. n. n. o. z. i. n. t. p. i. t. e. s. v. l.
20. a. n. t. a. b. s. e. r. e. s. z. i. n. t. e. l. l. i. g. u. t. p. i. t. e. s. q. s. u. n. t.
i. n. e. a. d. e. p. u. i. n. c. i. a. s. e. d. h. o. d. i. e. d. e. b. e. t. i. n. t. e. l.
l. i. g. i. i. n. c. i. u. i. t. a. t. e. f. m. A. c. v. t. n. o. t. L. d. e. p. r. e.
s. c. r. i. p. l. o. n. t. e. p. c. u. i. l. o. n. g. i. A. I. n. g. l. o. q. d.
e. t. a. l. l. i. g. t. r. o. e. m. q. z. h. o. d. i. e. s. i. n. g. u. l. e. c. i. u. i. t. a.
t. e. s. h. e. n. t. s. u. a. r. e. g. i. m. i. a. : s. i. c. u. t. o. l. i. z. s. i. n. g. u. l. e.
p. u. i. n. c. i. e. B. D. e. r. e. h. o. n. o. d. i. f. f. e. r. t. v. b. i.
c. u. n. q. s. i. t. v. t. i. e. a. l. A. l. i. a. p. s. c. r. i. p. t. i. o. e. l. o. g. i. s.
s. i. m. i. t. p. i. s. v. t. 30. v. l. 40. a. n. n. o. z. z. h. e. c. l. o.
c. u. h. 3. i. n. t. l. a. i. c. o. s. v. l. p. u. a. t. a. s. p. s. o. n. a. s. i. s. q.
3. s. p. o. t. L. o. t. r. a. e. c. c. l. i. a. s. h. o. q. u. a. s. c. u. n. q.

necēa ē p̄scriptio. 40. ānoꝝ: siue puata
p̄sona siue ecclia d̄ eccliam p̄scribat. 16.
.q. 3. q̄s actōes. A. Et ibi subdit. Usū
capitōe triēniū p̄scriptōe suū locū h̄nti
bus. B. Et. q. 4. nec decēni. Excipit
Romana ecclia d̄ quā non p̄scribit nisi
spatio cētū ānoꝝ. 16. q. 3. nemo. ex eo. cū
nob. A. Idē in sū. eo. ti. q. 125. nisi q̄
ibi nōd̄ fm̄ hosti. glo. Ray. z. Ul. q̄ p̄
res itelligūt q̄ s̄ i eadē puincia. B.

Quid si possedi rē tuā te p̄nte per. 5.
ānos z. demū te absente p̄ alios. 5. R.
Nō est cōpleta p̄scriptio: s̄ sicut dupli
cat d̄cēniū vbi nullo tpe fuisti p̄ns. sic
te abire d̄ duplicari q̄cqd̄ de decēnio
restabat: vt L. de p̄scrip. lon. temp. auē.
q̄ si q̄busdā. A. Idē i d̄cā. q. 125. scdm̄
eūdē hosti. B.

Utz i p̄scriptōe regrat̄ bona fides?
R. Sic fm̄ canones. Scdm̄ aut̄ leges
regrat̄ bona fides i p̄scriptōe. 10. vt. 10.
ānoꝝ. L. de p̄scrip. lon. tēp. in auē. male
fidei. A. Ibi d̄r. Male fidei possessō
re alienatē cessat vsucapio: z. longi tē
poris p̄scriptio si ver̄ d̄ns ignorat ius
suū z. alienatōem factā. Spectat ergo
30. ānoꝝ defensio. B. Sed i p̄scriptio
ne. 30. vel. 40. ānoꝝ nō regrat̄. 16. q. 3. 5.
p̄t. z. ex eo. vigilāti. L. de p̄scrip. 30. vel
40. an. cū notissimī. z. l. si qs̄ ēptōis: nisi
velis dicē leges ip̄as eē correctas. ex. e.
.c. vlt. q̄s p̄t̄ papa facē p̄t̄ piculū aie
vt s̄. papa. 5. p̄t̄. A. Poti' vt̄ an̄p̄t̄.
Et sic ē x̄itas q̄ dicte leges s̄t̄ correcte
fm̄ Ray. hosti. z. Inno. z. Ber. vt̄ nōd̄
i sū. eo. ti. q. 130. B. Et regrat̄ bona fi
des nō solū ab initio: s̄ ēt in q̄libz̄ pre
p̄scriptōis: vt in dicto. c. vlt. z. c. vigilā
ti. ex de reg. iur. possessō. li. 6. S̄z scd̄z
leges vbi requirebat bona fides suffi
ciebāt t̄m̄ eaz̄ ab initio h̄uisse: vt i d̄cō
. 5. p̄t̄. z. in d̄cā. l. cū notissimī. que vt̄ di
xi. p̄t̄ piculū aiaz̄ nō h̄nt̄ locum. Nec
nōt̄ Jo. an. sup̄ dicta reglā. A. Et h̄
satis exp̄sse colligit in dicto. c. fi. vbi d̄r
Diffinim' vt̄ nulla valeat absq̄ bona fi
de p̄scriptio tā canonica q̄ civilis: cuz̄
gnāliter sit oī cōstitutō atq̄ cōsuetudini

derogādū: q̄ absq̄ p̄ctō mortali nō p̄t̄
obseruari. Uñ oz̄ vt̄ q̄ p̄scribit in nulla
parte t̄pis rei h̄eat cōsciam lesā aliene.
Et si aliḡ doctores videātur dicē q̄ p̄
scribat debitū spatio. 40. ānoꝝ etiā ab
eo q̄ sciebat se debitorē: p̄t̄ intelligi
vez̄ q̄n̄ ex hac scia nō cōstituit̄ male fi
dei: puta qz̄ ex rōabili cā cogitabat cre
ditorē sibi remisissē nō petēdo p̄ tā lon
gū t̄ps̄ cū potuisset perē si voluiss̄. S̄z
in dubio s̄mittē nō p̄sumit̄ nisi ex ami
cicia vt̄ parērela: vt̄ alia cōiectura aliō
ōndat̄: cū nemo estimef̄ rē suam iacta
re. ff. de p̄ba. cū de indebito. Itē iuris
ignorātia nō facit aliquem bone fidei
possessorē. vt̄ si qs̄ credat pupillū vel
illū qui curatoꝝ h̄z possē rē suā aliena
re sine auctoritate tutoris aut̄ curato
ris. ff. de vsucap. nūq̄. 5. Ray. glo. ei.
z. Ul. z. in sū. eo. ti. q. 126. Itē mala fides
v̄ditoris seu p̄ncipalis auctoris nocet
q̄ ad p̄scriptōes. 10. vel. 20. ānoꝝ: vt̄ in
auē. male fidei. L. d̄ p̄scrip. lō. tē. Itē q̄n̄
res fuit furto seu vi possessa: nisi post
ea rediēit i liberā p̄tātē d̄ni. Al̄t̄ mala
fides auctoris nō nocet p̄scribēti. i. In
sti. de vsucap. 5. furtive cū seq̄ntib'. z.
nōd̄ in d̄cā. q. 126. Itē si qs̄ h̄eat cōsciam
dubīā nō vt̄ bone fidei. qz̄ hec ē bona
fides vt̄ recipies credat tradētē eē do
minū: vel h̄ere p̄babilē ius alienandi
.i. q̄ sit p̄curator vel tutor. ff. d̄. x̄b. sig.
.l. bone fidei. z. nōd̄ in d̄cā. q. 126. z. glo. in
.c. si diligētī. ex eo. nisi fuiss̄ dubiū scri
pulosū z. nō rōnabile. qz̄ ei nō cōsciat̄
non obfistit bone fidei. ex de sen. exco.
inquisitioni. B.

Utz ille q̄ cōpleta p̄scriptōe incipit
h̄ere malā fidē teneat restituē? R. fm̄
hosti. Si ex oī pre p̄scriptōis habuit
bonā fidē iā res illa facta ē sua d̄ b̄nfi
cio iur. Uñ tūc nō ē d̄d̄ q̄ h̄eat cōsciam
rei aliene: s̄z t̄m̄ rei q̄ fuit aliena. Idem
Ber. Jo. an. z. q̄ oēs. A. vt̄ p̄z i sū. eo.
ti. q. 131. B. Si t̄m̄ qs̄ h̄ret cōsciaz̄ i oīū
z. nō posset eā deponē teneref̄ ad resti
tutōem. A. Hoc fuit dictū Ray. vt̄
p̄z in dicta. q. 131. B.

37
S; qd dī possessor bone fidei? Rn? Bona fides intelligit cū aliq̃ credit tradere eē dñm: vñ hñe ius distrahēdi: lz erret in f. d. ff. de x. b. sig. l. bone fidei Et hec bona fides psumit: nisi pbetur dñi. ar. ff. de pba. veri? Qñz tñ psumitur dñi ppter denūciatōem. L. de rei ven. si fundū. vel qz mercat q̃ leges. L. de agri. z censu. l. quēadmodū. li. xi. vel si emit a pcuratōe mzo p collusionē: l. qz emit a p dīgo vñ luxurioso cui bōis interdictū ē. ff. p emptore. qui fundū. §. qui sciēs. z. l. si quis A. Et ibi dī q̃ emēs ab eo q̃ statū in malos vsus con sumptur? ē psumit male fidei: nec ibi distinguit vñ sit ei inēdicta admīstra tio bonoz vel nō. B. Nōnē hec ex eo. si diligēti. Idē Jo. an. A. Hec in telligenda sūt fm ea q̃ an pxiū. §. po sita sunt in additione. B.

Utrū in pscriptōe regraf iust? titul? R? Si ius cōe vel psumptō nō ē p̃ posses soze sufficē bōa fidei: at necessē ē altare titulū z pbari: nisi altē pscriptio tāti tps c? dñi n̄ sit mēoria. ex e. ep̃m. li. 6?

Utrū in pscriptōe regraf possessio? R? Sic. z dī: continua: qz si interrūpat possessio interrupta est pscriptio. 16. q. 3. §. pōr. ex eo. illud. Sed si fiat interrup tio ciuilis. s. per litis cōtestatōem non currit āmodo pscriptio qz psumit titu bare z malā fidē hēre. Hec Jo. an. ex d̃ reg. iurj. sine possessiōe. li. 6? A. hoc. p bas in dicto. §. pōr. 16. q. 3. B.

Qualr interrūpat possessio nātr? R? fm Ray. per occupatōem aque suū flu minis occupantis fundū. Itēz p violē tam deictōem: vel ē si res sit a posses soze furto sublata. ff. de vsucap. nāliter Itē si quocunq̃ mō amiserit possessionē seu aium deserēdi hñt. ff. de serui. vrb. p̃d. si heres. §. p. L. d. Inno. A. Lon. et Al. vñ in sum. eo. ti. q. 127. ad fi. vbi etiā dicitur fm glo. Ray. qz solo aīo pōr qz desinere possidere: lz nō possit solo aīo acquirere possessionem. B.

Quō pscriptio interrūpatur ciuili? R? fm Ray. In iudicio trib? modis. p

mō p libellū pncipi oblatū. Et hō valer tm i qbusdā actōib? q̃ ānales vocant: qz p̃ anū nō pñt moueri: sicut ē actio iniuriar? z qdā alic. in Insti. de ppe. et tēpo. ac. circa pncipiū. Per talem ergo oblatōem libelli perpetuatur. 2? p qre lā iudici factā z conuētōem rei. Et hoc valer in oibus actōib? L. de pscript. 30. vel. 40. ānoz. sicut in rē. Itē i oib? actō nib? interrūpit pscriptio p lit. cōt. L. de p scrip. 30. vel. 40. ānoz. l. fi. A. Itē 3? p lit? cōtes. z hec i oib? valer: vt dicta. l. fi. que p Ray. ad h? allegat. z ad scdm allegat. l. sicut in rē. L. de pscript. 30. vel 40. ānoz. Et ad pñū facit. l. 2. L. qñ li bel. pñ. ob. z idē p oīa dicit in qñ litis cō testatōe. l. qñ aliqz cōtētus i iudicio su per rebus imobilib? quas possidet no mine alieno noiāt dñm in iudicio. z re portatis iudiciis in quib? denūciat do mino vt veniat aut mittat: ipso quoqz nihilomin? dñō legitimis edictis voca to a iudice nō opareat idē dñs: tunc. n. lis est quasi cōtestata z eū qñ ad iter ruptōem pscriptōis. ex vt lite nō cōtes. qñ. z notatur in su. eo. ti. q. 127. §. Ray. z glo. ei? B. Extra iudiciū hō interrū pit qnqz mōis. p mō p vsuraz solutōez per quā interrūpit pscriptio que curr ē videbatur contra creditōrē nō petētes debitū. L. de pscript. 30. vel. 40. an. cum notissimū. 2? mō interrūpit p secūdā cau tōem qñ debitor facit nouā cautōem: vt in dicta. l. cū notissimū. 3? p prestatio nē: vt qñ quis iusto metu. vñ alia cā im pedit? nō pōt rē suā petē. z prestat corā iudice ordinario vñ corā publicis p sonis. ex de offi. oz. pastoralis. ex de ap pel. si iust? 16. q. 3. §. si pōr. A. In dco .c. si iustus. dicitur: qz p̃fata prestatio quando non pōt haberi iudex: potest fieri corā bonis viris: nec distinguitur vñ sint persone publice vel nō. B. 4? per denūciatōem factam colono: ex vt lite non cōtes. c. qñ. L. vbi in rem actio expē. pōr l. 2. A. Ista denūcia tio fit p citatōem factā de parēdo iur i corā iudice sup re quam possidet noiē

alieno fm glo. Ray. vt in dicta. q. 127. vbi z oia que i isto. s. hñtur nōnt scdm Ray. Ul. z Inno. B. 5.º p synodalē p clamatōem: vtrputa aligs sacerdos p clamat in synodo gnālī vel puinciali: qd aliº sacerdos tenet rē ecclē sue. extra eo. sanctorum.

In qbº casibº nō currit pscriptio: lº nō intrūpatº: Rº fm Ray. In septē. pº ē tpe p̄lati q male alienauit rē ecclē. Nā qdū ipe viuit. A. z tenet ecclām sº eu. Ray. vt in sū. eo. ti. q. 128. B. si currit pscriptio sº ecclām: vt nōf. 16. q. 3. si sacerdos. 2º toto tpe vacatiōis ecclē qd petē hñt. 3º si p̄latº eiº hñcº fuerit. De his duobº ex eo. c. p. z. c. auditis. 4º tpe scismatis. ex eo. cū nob. A. Ibi dº pscriptiōe q nō currit sº Romanā ecclē siā tpe scismatis. B. 5º tpe excoicatio nis ipius p̄lati nisi sit negligēs i peten do absolutiōem: ex de ocel. pben. q. 6º sº eū q ē in etate pupillari. L. in qbus cāis nō ē neces. l. fu. A. Ibi gnātr dicit de oibº minoribº: vt sº eos nō currat p scriptio nisi 30. vel 40. annoz. Sz in l. sicut in rē. L. de p̄scrip. 30. vel. 40. an. dº qd sº pupillū nulla currit pscriptio. B. 7º qñ qd iusta cā ipeditus non pōt agē ex de appel. ex rōne. ff. qbº ex cau. ma. l. qd qdē. z. l. nō emz. A. Ibi dº. Nō. n. negligētibº subueniº: sed necitate rez impedit. B. 16. q. 3. porro. ex dº elec. ne p defectu. De hoc vide. i. s. p̄l. A. Idē i dicta. q. 128. B.

Utr currat pscriptio sº eum q aliqd diu soluit sine cā? Rº. Nō currit sº pōt retinē qd nō dº iure p̄stitit ēt si diu illd soluerit. L. de agri. z cēsil. libº. ex de censu. puenit. 16. q. 3. clerici. z. c. si ep̄s. A. Idē nōr glo. 10. q. 3. c. q. 2. Nōtur ēt i dca. q. 128. ad fi. B.

An currat pscriptio sº eū q non pōt agē? Rº. Regularitº nō currit nisi postqº qd agē pōt iure nō ipediēte. Uñ sº filiū familias nō currit pscriptio in rebº ad uēticus nisi ex q fuerit libatº a p̄ria po testate: nec mulieri in dote nisi soluto m̄fimonio vº viro xgēre ad iopiā: nec

creditori nisi exñte debiti petēdi additi one: vel adueniēte die. Probāf bec. L. de ānali excep. l. 1. z. s. fi. z. L. de iure do. l. in rebº. s. ois. z. L. de p̄scrip. 30. vel. 40. an. l. cū notissimi. s. illud aut. Et q nota qd si credidi tibi cētū vsq ad decē ānos nō icipit currē pscriptio sº me: nisi post illos decē ānos. A. Hoc hñ i dicto. s. illud. Et idē qd i hº. s. nōt in sū. eo. ti. q. 129. fm Ray. B.

Resumptio triplº dº.

circā aliū sº q iuriste cōit su mūt quā z hñt. diffinit sic. Presūptio ē alieº facti dubii qñ plena qñqº semī plena. pbatio. Et de hac hñs. s. cōicare. s. 18. q incipit. Utr corpº xp̄i dbeat da ri suspecti. z. s. c. l. c. 3. s. fi. z. s. m̄fimoniu sº. s. 3. ex eo. p totū. A. Et qle peccatū possit circa hoc occurrē: pº p Nico. de lura sup. 7º. Darh. vbi dicit. Sciēdum qd aligs pōt p̄sumē seu iudicare malū de p̄rio m̄ltp̄l. Unoº ex euidētia facti vt cū aligs iudicat aliqē homicidam qz vidit eū iterficē hōiem. Et hº nullū ē p̄ctm̄. Alioº ex signis euidētibº: vt si aligs iudicat fornicatōrē aliqē: qz vi dit eū nudū cū nuda. solū cūz sola. Et hoc s̄lº nullū ē p̄ctm̄. 3º mº ex signis le uibº. Et in hoc iudicio est triplex ḡdus. Primº ē qñ ex leuibº signis aligs inci pit dubitare de bonitate f̄ris. Et hoc ē p̄ctm̄ veniale: qz p̄cedit ex hūana infir mitate. z hoc nō vocaf iudiciū. s. p̄pē: sº suspitio. 2º gradº ē qñ ex talibº signis firmiter tenet in aīo qd ff sit malus. Et hº. p̄pē dº iudiciū. qz iudiciū importat sniam. Et hoc ē p̄ctm̄ mortale si maluz qd iudicat de f̄re ex leuibº signis sit de genē p̄cti mortalis. P̄ctm̄. n. mortale ē qd dñaf cantari. Qd aut aligs p̄dicto mō iudicet f̄rez ē sº caritatē f̄fnā. 3º gra dus ē qñ ex leuibº signis nō solū p̄dco mō iudicat: sº ēt p̄cedit ad p̄uitōez f̄ris sic de facto. Et hº ē grauiº: qz nō soluz ē sº caritatē: sed ēt sº iusticie eḡtarē. Et sº talibº intelligit illud x̄bñ. Nolite iudi care. zc. B. 2º modo dº p̄sūptio circa

seipm. s. qñ aliquis vltra rōem de seip
so psumit. De qua qdē Tho. scda scde
.q. 130. dicit qd opponit magnanimitati
fm excessus. z etiā p3 p phm 4.º ethico
rū. vbi dicit qd psumptio ppter exteri
orē fortunā sunt despectores z inuiri
atores alioz. Et talis psumptio vt ibi
dē dicit Tho. sine dubio pctm est qñ d
nālē ordine existēs. s. vt qs assumat ad
agedū ea q pferunt sue xturi: qd pri
net ad rōem psumptōis: sicut ipm no
men manifestat. Huic g psumptōi f3
defectū opponit pusillanimitas: de q
hī. l. pusillanimitas. z int hec viria me
dia xtus ē magnanimitas. 3.º modo dī
psumptio cu ca deū. s. iordinata de deo
spes. De qua Tho. scda scde. q. 21. dicit
sic. Sicut falsū est qd de penitētib3 nō
idulgeat: vel qd peccātes ad pñiā non
cōuertat: ita z falsū est qd i pctō pseue
rātib3 veniāz cōcedat: z a bono opere
cessantib3 glām largiat. Cui extimatio
ni cōformis se hēt psumptōis motus:
z iō ē pctm min3 tñ qd desperatio qto
magis ppiū ē deo misereri z parcē qd
punire. Et hec psumptio opponit xturi
spei z vitio desperatōis. de q s. despatio.

Rimas. Quere s. patri
archa.

Rimitie. Primitia fm
Ray. est pars
frugum sue fructuuz dño of
ferēda. A. 3d i sū. l. h. p. n. is. q. 46. B.
Utz hoies teneātur ad soluēdū pri
mitias: Rñ fm Tho. scda scde. q. 86.
Primitie pñet ad ius nālē. s. vt hō ex
reb3 sibi dñs a deo aligd exhibeat ad
ei3 honorē. S3 q talib3 pñonis. s. sacer
dotib3 exhibeant: aut d pñis fructib3
aut in tali quātitate. A. s. fm modū
in veteri testamēto determinatū. de q
segtur. B. 1.º qdē fuit i lege vete
ri iure diuino determinatuz. i noua at
lege diffinitur p determinatōem ecclē
ex qua hoies obligantur vt pñitias
soluant fm cōsuetudinē patrie z indi
gentiā mistroz ecclē. A. Lon. Ray.
vt in sū. co. ti. q. 47. B. 1.º per qd con

cludi ē pōt quib3 dñe sint. s. his qbus
est cōsuetū z qui eis magis idigēt. A.
In sū. co. ti. q. 48. dī fm Ray. z hosti.
qd pmitte dñe sūt sacerdoti pñochiali.
Sed host. dicit qd diuidēde sūt sicut de
cime: vt ibi. de q s. decime 3.º hec pñt
intelligi nisi aliud appareat de cōsuetu
dine: vt pñctū ē fm Tho. B. Et eo
dē mō p3 quora pars sit dāda. Nā z f3
Inno. ex quo nō inuenit expñs d3 pñi
fate relinqt arbitrio danti. nisi cōsuetu
do aliud inducat. Un3 addit Ray. qd si
ecclā eēt tenuis: nec hñet sacerdos vñ
posset sustentari ampli3 dādū eēt. A.
1.º cōsuetudo eēt eligēda p quā apli3 sol
ut: vel salte media qñ varie sūt cōsue
tudines fm eūdē: vt i sū. e. ti. q. 49. B.
ar. 10. q. 2. s. hoc ius. Ubi aut nō ē cōsuetu
do qd pmitte soluatur: z est obtēta a rē
pore de quo nō est memoria: nō soluē
tes fm Huil. excusant. A. Hoc verū
f3 eūdē si hñt cōsuetudo sit sine dīctōe
obtēta: vt i dca. q. 49. B.

Rinceps. Quō pñceps
z gñgcs dñs
sclaris subit pape. hñ s. papa
s3: circa fi. Et d materia pñcipis: vide
supra dominus.

Rinilegium quid sit?
Rñ: Pri
uilegiū ē puatū ius dñs cōe
indultū. Nā nisi aligd indulgēt nō eēt
pñilegiū. ex de hb. sig. abbate. ex eo. in
his. A. 3d in sū. l. h. 2. ti. s. q. 159. scdm
hosti. z host.

Utz aligd pñt pñilegiū qd orinet
ius cōe: Rñ: Tale pñilegiū qñq3 cōcedit
ex de pñ. qz in causis. z nō ē frustra. s3
poti3 dñt multi ex caus. p qz mag3 solet
timēti qd spāl3 phibet qd qd gnāl3. 23.
dis. quāq3. A. hosti. cui3 fuerūt dicta
q i hñt. hñt. vt p3 i sū. co. ti. q. 60. in hñ
sic dicit. Dago3 fuenit timēti qd spāl3
ter cauet qd qd gnāl3 indulget. B.
Itē multi qñz sciunt pñilegia talia et
ignorāt iura. Itē cū freqñter iura ma
le obseruētur: ipa p pñilegia inouant:
ex de treu. z pa. c. 2.

Quis possit cedere priuilegiū? R.
 Quicumq; pōt legē facē z in quib' pōt:
 pōt z priuilegiū indulgere: vt papa i spi-
 ritualib'. z qñq; ēt in tpalib': vt in ter-
 r. a sue tpalis iurisdicōis. vel qñ iurisdic-
 tio ad eū deuoluet: vt dī s. papa. §. 4.
 circa fi. Et nō hic scdm Ber. q' ecclia
 Romana siue papa nunq; cōsueuit ali-
 quē s. se priuilegiare: ar. L. de sacrosanc.
 ecclie iuribem nullā. z ar. ex de p'scrip. cum
 ex officio. Qd est s. eos q dicūt vl' pōt'
 fingunt se hēre priuilegia q' possint iu-
 dicare de rescripti pape. z q' absq; eorū
 approbatōe nō sit pcedēdū fm rescri-
 pta pape z hi'. Itē pōt cedere priuilegiū
 impator in tpalib': sed nunq; in tpia
 lib': qz de eis nil pōt statuē. §. 2. dī. bñ q
 dē. Itē pōt cedere priuilegiū epō: ex s. re-
 li. do. cōstitut'. ex de cens. cū venerabi-
 lis. l. 6. q. 2. vñs. ex eo. cū oliz. z rñso p. dū
 tñ faciat volūtātē sui capiti: ex de iure
 pa. pastorali. ex de excess. pla. sicut vni-
 re. Multo fort' pñarcha: ex de cle. nō
 resi. cū ad b'. A. Hoc fuit dictū 'ho-
 sti. g. z addidit. Et breuit' intelligi pōt:
 q' quicūq; pōt cōstitutōē facere. z q're
 nus z in qbus pōt: z priuilegiū z indulgē-
 tiā pōt dare. Et idē qd in b'. §. nōf in sū.
 co. ti. q. 162. f. 3. eūdē 'hosti. z Ber. z Hof.
 B. Quis aut' possit legē facē. regre s.
 lex. §. p. z 2?

Quis possit priuilegiū i'erp'tari? R.
 fm 'hosti. Si xba sūt obscura siue am-
 bigua: tūc eius est i'erp'tari cui' ē con-
 dere z interz negociū suspēdet: ex de
 sen. exco. inf. alia. ex de iudi. cū venisset
 Si xō nō sūt xba obscura vel ābigua
 tūc d3 diligēter tenor cōsiderari: ex co.
 porro. z. c. recipim'. Et pōt' insistēdūz
 est intētiō priuilegiū q' verbis. i. q. i. mar-
 chio. 38. dī. sedulo. ex de x. b. sig. itelligē-
 tia. z. c. in his. Et quātū fieri pōt latissi-
 me ē i'erp'tandū. ex de dona. cū dilect'
 . ff. de cōsti. pñci. bñficia. nisi pñdicer ut
 ri alieno: qz tūc reducitur ad ius cōc. ex
 de cōsue. cū dilect'. §. pñt. z f. dñz tñ ali-
 quid opes. vt s. §. p. Lon. Inno. Ber. z
 Hoff. A. Idē i sū. co. ti. q. 163. B.

Utr' priuilegiū amittat p actū dñiz
 vel nō vrēdo. z in quāto tpe? R. Qñ
 circa hoc dixerūt multa. Un' Ber. ex s.
 cōsti. cū accessissent. post mltas opio-
 nes recitatas cōcludit sic. Delit' vñ dō
 q' sicut sūt diuersa priuilegia z in diuer-
 sis casib' cōcessa. sic qdlibet priuilegiū
 locū hēat in suo cāu: sicut i p'scriptōe i
 qua diuersa tpa regunt: vide s. p'scri-
 ptio. A. Dic q' priuilegiū amittit alā
 p actū dñi: quo cāu si sit cōcessus in fa-
 uorē psonaz amittit ēt p vnicū actūz
 ex de cōsti. cū accessisset. vbi dī de qbus
 dā canonicis qbus fuerat cōcessū ne re-
 nerētur hēre pñiceriū. Qd si postmo-
 dū pñiceriū elegerit nō pñt amplius
 vti dicta cōcessione. Si xō sit cōcessum
 i fauorē ecclie: puta si alicui religioni si-
 ue monasterio sit cōcessū q' non teneat
 solū s. cūmas: tūc nō amittit priuilegiū
 nisi p'lat' tanto tpe dñauerit. q' p'scri-
 ptio sit cōpleta saltē lapsu 30. ānoz: ex
 de pñk. si de terra. z. c. accedētib'. l3. a's
 p'scriptio nō currat s. eccliaz nisi. 40. ān-
 nis. qz cū priuilegiū s. ius cōc cōcedat ci-
 tius amittit. Nā de facili res ad nām
 ei' reuertit fm 'hosti. z in sū. li. p. ti. 15.
 . q. 14. Itē pñt p dñam suā. p p'scri-
 ptōem. p renunciatiōem p reuocatiōē.
 z p abusiōē. x. q. 3. priuilegiū. Et de his
 pleni' notat p 'hosti. vt p in sū. oca
 . q. 14. z li. 2. ti. 5. q. 164. B.

Sed qd cū aligs allegat z ondit pri-
 uilegiū: sed nō seruaf ei? R. f3 'hosti.
 Nō d3 isti i'putari. ff. cōmodati. l. ad eos
 nō obstatē si obiciat q' nō sūt vsus:
 vl' q' dñū factū est. Quōm. vñf priuile-
 gio q' vti nō pmitrit. Nisi forte si i'nia
 ferret s. eū z non appellaret: ex s. sen.
 z re iudi. suborta. S3 ille qui se oppōit
 pñicēdus ē: ex co. dilecti. A. Idē i sū.
 li. 2. ti. 5. q. 165. B.

Qñ priuilegiū d3 reuocari? R. f3 'ho-
 sti. Nō decet q' reuocet sine cā. sed cui
 cā pōt z d3 reuocari: vt puta si aliquis
 religiosus cōcessus sit priuilegiū de non
 pñdendis decimis. pōt eoz paup'tatē de
 inde ditati sunt: ita q' ēt dando decimas

pnt cōmode sustentari: z nō dando enoz
mī ledūtur p rochiales ecclie: o3 cessa
re p riuilegiū. Et sic intellige ex de dci.
suggestum. z. c. nup. Itē si qs nō seruat
p riuilegia supioris cessa subditis: etiā
ipsius p riuilegium merito reuocatur.
extra eo. dilecti. Sed nota hic q si su
perior ex certa scia confirmauit p riuile
giū ccessu3 ab inferiori nō poterit re
uocari postea p inferiorē. 25. q. 2. p riuile
gia p. 2. z. c. sequitib. A. Idē in sū.
eo. ti. q. 16. 4. fm. Hosti. q. z addit. Ideo
Imperator vel rex p riuilegiū ccessum ec
clesie ē p dñm papā quē cstat supiorē
cē oib3 ex certa scia cfirmatū nō pote
rit reuocare. B. De p riuilegiis exem
ptois z de ipis exemptis habes plura
s exemptis.

Robatio. per q aliq pban3? Rn°

fm Ber. Sicut p testes z in
strumēta pban3 aliq3 ita ē scriptura
antiquoz libroz facit fidē: ex eo. cum
cām. ex de p scrip. ad audiētā. Itē si re
periat scriptura in aliq collūna vel la
pide ei stat. 2. 4. q. 2. sane 2? Sed ad hoc
Hosti. sic addit. Laue tñ nbi: qz nō oia
alia faciunt plenā fidē: sed illa tñ q
sub fideli custodia remanēt: cetera ad
minicula pstant nō pbatōem. A. Idē
in sum. li. 2. ti. 5. q. 17. vbi z addit q di
cta custodia o3 esse etiam publica fm
eūdē Hosti. B.

Confessio. De mā p fessi on3 qre sup. nōniti. z. i. religio 4°

Comissio. Quid de il lo qui aliqd

pmit3: z postea nō facit? Rn°
fm Tho. scda scde. q. 110. Si ille q pmit
tit aliqd h3 aium faciēdi qd pmittit nī
mēt3: qz nō logtur c illud qd gent in
mēte. Si hō nō facit qd pmit3: tūc vi
det3 fide3 agē p hoc q aium mutat.
Pōt tñ excusari ex duob3. Uno si pmi
sit illud qd ē māifeste illicitū: qz pmit
tēdo peccauit. mutando aut pposituz
bñ facit. A. Scit. 22. q. 4. in malio.

B. Alio mō si sūt mutare cditiones p
sonaz z negocioz. Ut. n. dicit Seneca i
li. de bñficiis. ad hoc q hō teneat facē
qd pmit3 regis q oia imutata pma
neat. Un3 z aplo nō ē mēt3 nō implēs:
qd pmit3 cū nō iuit corintheū. 2. Cor. p.
z hoc p p f ipedimēta q supuenerunt.
Et nō fm Ber. q ex nudo pacto siue p
missione orit actio: l3 fm leges sit ctra
Et q mortali peccat recedēs a pacto:
nōtur hoc ex de pac. c. p. A. in glo. Et
ad hoc facit qd nōr Tho. scda scde. q.
110. arti. 4. v3 q oē mēdacū qd venit
c honorē dei vel dānū p riuilegiū
dñi z mortale. B. In alēnatiis p mif
sionib3 z debitis electio ē debitoris z
sufficit altex adūpleri. In sti. de ar. z.
s. p terea. ex d reg. iur. i. alēnatio. li. 6°

Prudentia carnis

utrū sit p riuilegiū? Rn° scdm Tho.
scda scde. q. 59. Prudentia carnis p p e
dñi qñ aliq3 bona carnis h3 vt vltimū
finē vite sue. Hoc aut manifestū ē q
est p riuilegiū qz p hoc deordinat circa finē
vltimū q nō cōsistit i bonis corpis: sed
aie. Un3 ad Ro. 8° Prudentia carnis ini
mica ē deo. Et sigdē prudentia carnis c
cipiat fm absolutā prudētie rōem: ita
s. q in cura carnis cstituat vltimus fi
nis toti vite: sicut ē p riuilegiū mortale. A
qz prudentia p p e est circa ea q sunt ad
finē toti vite studiosa inq3itio: vt pōt
colligi p eūdē Tho. z i sū. li. 3. ti. 34. q.
23. vbi nōnt oia q in b3 c hēnt. B. Si
hō accipiat h3 rōez p riuilegiar3 prudentie:
sic ē p riuilegiū vēiale. Cōūgit. n. qñ3 q aliq3
iozdiare afficitur ad aliqd dlectabile
carnis: abs3 h3 q auertat a dō p p riuilegiū
mortale. Un3 nō cstituit finē toti vite
i dlectatōe carnis. Et sic hēnt studiū ad
hāc dlectatōez affēqndā ē p riuilegiū vēiale
Si hō aliq3 curā carnis referat i finez
honestū: puta cū aliq3 studet comesti
oni. p p f corpis sustentatōez nō vocatur
prudentia carnis. qz sic vti3 hō cura car
nis vt ad finē pducāt. Nōndū ē q s b
prudentia carnis cōprehenditur etiam

pudētia h' seculi. qz etia; extēiores
res mundi appetim' ppter carnē.

Abes. Require supra,
impubes.

Ablice hōestatis

insticia. vide s. ipedimētū. i. 3.

Adicitia. Sicut ponit
Tho. scda se

cūde. q. i. si. nomen pudicitie a
pudore sumit i quo hēcūdia significat
Et iō opz qz pudicitia ppe sit circa illa
de quib' hoies magis hēcundat. Na
time at hēcūdant de acib' venereis:
vt dicit Aug' 14. de ciuitate dei. Un
neq; act' coniugalit hēcundia caret. z h'
iō qz mor' mēbroz illoz imperio rōis
nō subdit. Uerecūdat aut hō nō soluz
de illa mixtione venerea: sed et de qui
buscūq; signis ei': vt dicit pbs z rheto
rice. Et iō pudicitia attēdit circa vene
rea z pcpue circa signa venereoz: sic
sūt aspect' impudici. oscula. tactus. Et
qz hec magi solent dephēdi: iō pud
icitia magis respicit h' extēiora signa
Lascitas at magi respicit ipaz venere
am omixtionē. Interdū tñ vnū p alio
ponitur.

Enitio sine culpa

nisi subit cā nō est aliq; puni
endū: ex de reg. iur. sine culpa. lib. 6.
De punitōe quā hz facē plat'. qre a. cor
rectio p. Itē s. disciplina. Itē s. pena p
Itē de punitōe an sit dimittēda ppter
scādālū: vide. i. scādālū. s. 6.

Ergatio quid ē? R. fm
Ray. Est d ob

iecto crimine inocētie oñsio. s.
p iuramētū vel alio debito mō hz Sof.
z hz ouas spēs. Una d purgatio canōi
ca. Alia d vulgar. Lanōica sit qñq; p
solū iuramētū ipius diffamati: qñz et
p iuramētū testiū opurgatiū. s. iuran
tiū qz credūt illū vep iurasse z inoxiū
eē. Et ista purgatio approbat tāq; bōa
a. q. s. fere p to. Ulgaria hō purgatio ē
que a vulgo iūera ē: vt ferri cādēntis :

aq; seruētis: seu et frigide. duelli. z h'.
Hec i totū reprobata est tāq; a diabo
lo inuenta. a. q. s. mēnā. z c. s. i. i. i. z. c.
monomachia. Et est d illud Deut. 6.
Darth. 4. z Luc. 4. Non tētabis dñm
deū tuū. vt in. c. monomachia. i. fi. z. 22.
q. 2. querit. Et de ista mā hēs s. duellū.
s. p. l. A. Idē i sū. l. 3. i. 3. q. i. z. a. fm
Ray. z glo. eius. B.

Sz qñ ē idicēda purgatio? R. nō. Qñ
qs ē publice ifamat' de crimie z quici
nō pōt seu ēē nō excusat: ex de purg. ca
no. nos inf alia. A. vel ēē ppter aliā
crimis vehemētē suspitōem: vt i. c. inf
solicitudines. ex eo. de q. i. s. fi. B.

Sz cū qñ psona d; fieri purgatio?
R. fm Ray. Numer' opurgatoz taxa
bit arbitrio boni iudicis. Qñq; n. ma
ior qñz minor numer' taxadus ē fm q
ifamia v' crimē sūt magi v' min' gra
uia. a. q. s. p. s. b. z. c. oib'. in fi. Un' Inno.
idixit cū dā decano purgatōez cū. i. 4.
sūt ordis. ex de purga cano inf sollicitu
dines. z cū dā epō idixit purgatōez cū
duob' abbatib' tñ. ex de pur. ca. cū in
iunctute. Et ad hoc ex de accu. cum. p.
A. Idē i sū. eo. ti. q. s. B.

Quales debēt ēē opurgatores? R.
Si pāt hñ aliq; eiusdē ordis v' dignita
tis hñ debēt. ex de pur. ca. inf sollicitu
dines. Al' si hñ nō possint: puta qz illi
sūt inimici cū aliis inferioris ordis: v'
et cū laicis possz qz se purgare. a. q. s. fi
legitime. z. c. oibus i. fi. ex de pur. ca. cū
in iunctute. dis. si. clerici. Debēt tñ esse
vin catholici. A. z vita pbati. vt i. c.
inter sollicitudines. de quo. i. B. z g
ouerfatōem z vitā ei' ēē transacto tpe
nouerint. A. nō solū i pāt: vt in ter.
qui sequit. B. vt in dicto. c. inf solli
citudines. z. c. se. Quin et cū mulierib'
religiosis z honestis possz qz se purga
re. is. q. 2. i. decia. i. fi. A. Idē i decā. q. s. B.

Corā quib' d; fieri purgatio? R. Si
aligs ē ifamat' apud pplm d; se purga
re i publico. Si apd clez: corā clero. Si
i vtroq; casu: corā iudice. z. dis. illd. 22.
q. s. de crimie. A. Idē i decā. q. s. B.

Que forma iuramenti in purgatio
R: Forma talis erit. Ego. N. iuro qd si
feci tale quid per me. nec madaui. nec
cōsiliū. nec fauorē. nec auctoritatē ddi.
dis. so. si qs viduā. 2. q. s. auditum. ex de
pur. cano. quoties. 2. c. fi. Pōt etiā addi.
Nec ratū habui qd meo noīe factū fue
rit: ex de resti. spo. cū ad sedē. ff. de vi z
vi arma. l. 3. s. cū pcur. A. Quidaz ē
addūt. nec sciui. vñ si sciui phibē nō po
tui: vt in dicta. q. s. vbi notant oīa q in
isto. s. habent. B. Cōpurgatores ho
iurabūt sic. Iuro siue iuram? q credi
mus vey: eē illd qd ipe iurauit: ex eo.
quoties. Vel breui? hz Hof. Infamat?
iurabit se imūnē a crimine de q ifama
tur. A. hec forma exp̄sse reprobat
ex eo. c. fi. Ideo pma melior ē. B. Et
cōpurgatores iurabūt se credere illuz
verū iurasse.

Quid si infamat? defecerit i purga
tōe? R: Puniet tanq̄ duict? ex de iac
cu. cū. p. z ex de simo. de hoc. 2. c. i. sinua
tū. Si ho purgatores rite fecerit iuder
sine mora z difficultate dz suspēsiōnez
si forte facta fuerit relaxare: z eū ab in
fama criminis absolue. A. Et eū boni
testimonii ānunciare. vt in. c. qd seq̄.
B. ex de pur. cano. ex tuaz.

Quid si purgatio n̄ fuit rite scā? R:
Si n̄ fuit scā corā suo iudice: vel ēt co
rā eo: sed fuit facta purgatio vulgaris
etiā si infamat? absolut? fuerit: n̄bilo
min? tenebit itex canonice se purgare
ex de pur. ca. ex tuaz. 2. c. cū dilectis. A.
Idē in dicta. q. s. fm Ray. B.

Utz purgatio sp sit recipiēda qñ in
famat? offert eā? R: fm Ray. Duo ca
sus sūt in qb? nō dz recipi. Un? ē qñ cri
men est notoriū. Alter ē qñ est accusa
tor z offert pbatōem: ex de pur. cano.
c. 2. z. c. cū dilectis. A. hec fuit dictū
Ray. vt pz in dicta. q. s. p dictū. c. cū di
lectis. siue. c. 2. quod ad hoc nihil face
re videtur. B.

Utz iuder possit indicē purgatoem
ei que suspectū hēt ipe tñi? R: Nō ni
si forte accusat? fuerit. z remaneat su

spect? suo epo aut sacerdotib? aut ho
nestis viris. 2. q. s. oibus. A. s. qñ ex ip
so pcessu: l. 3. delictū nō sit plene pbatū
tñ accusat? remanet suspect? etiaz soli
iudici: vt pz i sum. co. ti. q. 9. vbi hec no
tant fm Ray. Et facit ex eo. inter solli
citudines. B.

Purgatorium.

Igni purga
torii: etiā si etern? nō sit: miro
tñ mō grauis ē. Excellit. n. oēm penam
quā allqs vnq̄ passus ēi hac vita. Nū
q̄ in carne tanta pena inuēta est l. 3. mi
rabilia martyres passi sint tormēta. z
multi negter quāta sepe sustinuerunt
supplicia. hec de pe. dis. 7. c. fi. A. po
tius vñ. s. p̄t. B. Et qñ eadē. 2. dis.
q̄lis. i. fi. A. Coniūcto. c. q in aliō. B.

Que crimina purgātur i purgatio
R: Nō capitalia s. minuta. 2. dis. s. al
ea. 2. c. q̄lis hinc. Itē illa pctā de qb? nō
sit sufficiēs pnia: vt s. pnia p. s. 7. z pe
nitētia 2. s. 4. A. Clari? in purgato
rio purgātur pctā de sui nā venalia:
vel que sunt facta venalia per pniā
verā si de eis nō est plene satisfactum
de pe. dis. 7. s. fi. B.

Utz exātes i purgatorio possint su
uari ab existētib? i hoc seculo? R: fm
pe. sic. vt pz 2. Natb. 12. Sancta z sa
lubris ē cogitatio. p de functis exorare
vt a pctis soluant. Nā z apls. i. Lor. 12.
logtur de corpe mystico ad sūtudinez
corpis humani. A. Lor? mysticum
dī ecclia Ro. 12. ibi. 4. Pluri vnū corpus
zē. B. In corpe ho hūano nā p vnū
mēbrū supplet indigētiā alteri. Ergo
cū grā sit potentior q̄ nā in corpe my
stico vnū mēbrū pōt supplere indigē
tiā alterius. Et hinc ē q suffragia mē
broz ecclesie pñt pdesse mēbris idigē
tibus. Quia ho per mortē nō desinūt
ēē mēbra eiusdem corporis suffragia vi
uoz pñt pdesse ēt defunctis. Un Aug?
Nō ē negādū spēs defunctor pietate
suoz viuētū posse releuari. Con. Tho.
in 4. dis. 45. A. Idē i sū. lib. 3. ti. 34.
q. 164. B. Et de hac materia vide. i.

fratragium.

Trificatio post par

Utz ppter partū debeāt mulieres abstine ab ingressu ecclie: Rn? Si intrare volūt eccliaz ad agēdū gratias nō peccāt: nec sūt phibēde. Si tñ ex veneratōe volūt aliq̄tūlū abstine deuotio eaz nō ē iprobāda: ex. c. c. vno

Utz vir cognoscēs vxorē añ purificatōem p partū peccet mortali: Rn? fm Huil. Nō credo: lz videat 3.5. vii. ad ei. 33. q. 4. si cā. 32. q. 4. origo. r. q. 7. non solū. Dia illa capla loquūtur de honestate r consilio. Sz q vxori debitū reddit his tpiū nō peccat: sed tñ de honestate r consilio nō d3 reddē nisi timeat fornicatio: sicut notat dco. c. ad ei. A. in glo. q̄ dicit q iō his tpiū phibetur vsus mīmonialis. qz ex tali coitu nascūtur filii morboſi r leproſi. Itē dicit q si mulier peti a viro dbitū tpe mēstrui v purificatōis nō d3 reddē nisi timeat de fornicatōe. Et sic inuit q dcm Aug. nō sit de cōsilio: sed de debito. Puto q pōt distingui int exactū r exigētē fm q p̄dictū ē de tpe solēntariū r ieiunioz. s. debitū cōiugale. 5.6. cū additi ombus.

Ufillanimitas. vtz

petm? R? m Tho. scda scde .q. 133. Si cut p p̄sumptōem aliq̄s excedit pportōez sue potētie dum nitit ad maiora q̄ possit: ita r pusillanimitas deficiat a pportōe sue potētie dū recusat in illud tendē qd ē sue potētie cōmēsuratū. Et iō sicut p̄sumptio ē petm: ita r pusillanimitas. qz ē d nālex ordinē q vna qz res nālī inclinat ad exeqndā actio nē cōmēsuratā sue potētie. Inde est q seru? accepta pecunia dñi sui fodit i terrā: neq opatus ē ex ea p̄p̄t quēdaz pusillanimitatis timorē puni a dño: vt bñ Math. 25. r Luc. 19. De p̄sumptōe bñ s. p̄sumptio.

Clarta multiplex est, s. falcidia, tre

bellianica r legitia siue debita filio iure nāe q est redacta ad tertiam. De his trib? bñ s. legitia. 5. p. Est r q̄rta d funeralib?: quā debēt p̄dicatores r miores d seplurj apd eos. vt. i. seplura. 3. 5. p.

Questuarii. Questores

q discurrūt p elynis phibēt admitti nisi exhibeāt has lras aplicas vel dioceſanū. A. Lfe aut aplices acceptari nō debēt p̄sūp̄ fuerit p dioceſanū diligēter examinate: vt in cle. abusionib? ex de pe. r re. B. r nihil pponāt nisi qd in lris cōtinet r ponit forma lraz. ex d pe. r re. cū ex eo. B.

Questuarii tales debēt ēē modesti r discreti r ne in tabernis aut aliis icōgruis locis hospitēt: nec faciant incorgruas expensas: nec assumāt bitū false religionis. ex de pe. r re. cū ex eo.

Ad q̄stuarios nullaten? p̄tinet p̄dicare: sed tñ caritativa subsidia petere r idulgētā si quā hñt exponē. ex de hereti. vt officiū. li. 6. r in cle. abusionib?, de peni. Et si per eos impediret officiū inquisitoz possunt r debēt ab ipis cōpesci r remoueri a p̄dicatōe: vt in dicto. c. vt officiū.

Questores nō debēt cōcedere idulgētiās mortu suo de facto: nec dispensare sup votis: nec absolūe a p̄iuriis homicidiis r aliis p̄ctis cōfidentes sibi. A. Et sic vñ eis penit? infdictū offiū audiēdaz cōfessionū. Sed forte hoc intelligit de grauiorib? r reseruatis: sic p3 in exemplis positi. r p rōcz dē cle. abusionib?. s. ne auctoritas clauū veniat in cōtēptū. B. Nec male ablata incerta data sibi aliq̄ pecunie cōgritate remittere. Nec tertiā aut quartā pte3 r bi? de iniunctis penitētis relaxare. Nec aīaz vt mēdaciū asserūt d purgatorio trahē. Nec plenā p̄ctōz remissio nē indulgere. Nec a pena r culpa absolūe. Et oīa p̄uilegia sup p̄dictis vel aliquo p̄dictōz reuocata sūt: vt i cle. abusionibus. de pe.

Aptor p^o .i. quā

do per
violentiam quis rapit
res alienas. L. uis pena
ē fm leges q si agat in

fra ānū ciuilit^{is} puni^t i qdruplū cōputa
ta. i. p. a. re. post ānū hō in simplū. ff.
vi. bo. rap. l. i. z. z. Et ad istā penā raptor
qdē tene^t solū post q^u dēnar^{us} ē: vt
ponit Tho. scōa scōe. q. 62. A. De h^{oc}
lati^{us} ē dictū s. pedagiu. s. 2. cū additōe
B. Si hō agat criminalit^{er}: tūc pp^{er} vim
sine armis puni^t in tertiā partē bono
rū z fit ifam^{us}. ff. de vi pu. l. i. p. rīso. z. l. i.
fi. Et de h^{oc} vide s. infam^{us}. Si aut^{em} cum
armis: puni^t depozitōe. s. qz depozita
bat in insulā z pdebat oia bōa sua: vt
in Insti. de pub. aud. s. Itē lex iulia. de
vi. Scōm canones hō raptor multipli
citer puni^t. Et pma pena est qz excōi
catur. sab illo epō in cuius epatu rāp
nā fecit: ex eo. c. p. q. 3. placuit. Itē de
negat ei pnia: nisi restituat ablata: v^t
plenā securitatē d^{edit} fddēdo faciat si ha
beat vñ possit. Si hō cū hēret vñ pos
set distulit accipe pntam vsqz ad mor
tē: z sic n̄ pōt satisfaccere: si petat pniaz
dabif ei z ēt viaticū. Si hō decedit im
penitēs: tūc z viaticū z sepultura d^{edit} ne
gabif: ex eo. sup eo. z. c. in lris. Qd si n̄
hēat vñ reddat: nec hēdes nec pping
volūt satisfaccē: ipse tñ d^{edit}ritus facit qd
pōt h^{oc} tarde: nō puabif pnia z viatico:
sed tñ sepultura d^{edit}negabif: qd statu
tū ē ad terrozē alioz. Presbyteri hō q
d p^{re}dicta fecerit sepeliēdo ipm: z h^{oc} de
bēt depōni ab officio z bñficio: vt i di
cto. c. sup eo. Sed tñ d^{edit} occultis raptori
bus fm jnno. nō d^{edit} talis rigor seruari
ar. ex eo. i lris. A. In dēo. c. sup eo. sic
d^{edit}. Statuim^{us} vt gcung^{er} ex his qui vio
lent^{er} surrexerint in rapinā siue eccl^{esi}arū
violatōes manifeste fuerit dephēsus:
nisi p^{ri}us ablata restituat si poterit. vel
emēdādi plenā z firmā securitatē fece
rit pnie bñficiū ei penit^{er} denegat. Si
hō vsqz ad obitū in contumacia sua du
rauerit z in extremis possit^{ur} remediūz

pnie postulauerit humiliē: si emenda
tōem: vel emēdādi securitatē p^{re}stiterit:
ei pnia z sepultura eccl^{esi}astica d^{edit}cedat.
Qui aut^{em} in sanitate obstinata mēte n̄
penituerit vel emēdauerit z in morte
securitatē p^{re}stare nequeat: solennitas
pnie parūz pdesse v^t sicut credimus.
Sed de p^{re}ito cōtrito viaticū nō negat:
ita tñ q nullus clericoz sepulture ei^{us}
infir^{mit} nec ei^{us} etynam p^{re}sumat accipe.
Qd si qui clicoz vel p^{re}sbyteroz s^{ed} hoc
i vita vel i morte pniaz dare vel sepul
ture infesse: vel eoz etynas accipe ten
tauerit seu h^{oc} rapine p^{re}icipes inenti
fuerit: ordinis sui dānū irrecupabiliē
patiant^{ur} z eccl^{esi}astico bñficio careant.
hoc ibi. Et h^{oc} c. intelligit de publico ra
ptore. vt z nōtur i sū. l. i. p. rī. i. 6. q. 6. vbi
etiā subiungit h^{oc} Hof. q. si dicit^{ur} raptor
in morte satisfaccē nō pōt: d^{edit}trito viati
cū cōcedit: sed sepultura denegat: vt
dicit^{ur} decre. super eo. Si vero in morte
constitutus satisfaccere p^{er}mittit^{ur} si cō
ualecat: z añ satisfaccionem decesserit
nō denegabil^{is} sepultura: sed heredes
ad satisfaccōem cōpellētur: ex de rap.
in lris. Et q hoc casu sepultura negat^{ur}
q^{ui}s viaticū cōcedat fit ad terrozem:
vel fit ad cōuersionē heredū qui nolūt
satisfaccere: vt p hoc ad satisfaccōez in
ducant^{ur}: vt dicit^{ur} Hof. z Ray. Et addit
Ray. Vel dic hanc cōstitutōem locale
esse. Uidef. n. iure nouo q si q^{ui}s eēt etiā
pro huiusmodi criminibus excommu
nicatus: z dum in extremis ageret iu
xta formam eccl^{esi}e esset absolutus:
non deberet cumiterim z alia ei suf
fragia eccl^{esi}astica denegari: sed eius
heredes z propinqui ad quos bona per
ueniūt ipsius vt pro eo satisfacciat^{ur} sūe
eccl^{esi}astica censura compellendi: ex
de sepul. c. parrochiano. Hosti. in sūm.
dicit simpliciter q ei sepultura dene
gatur: vt dicit^{ur} decre. super eo. licet via
ticum concedatur quod maius est. Et
hoc fit ad terrozem: z p^{ro}pter inobediē
tiam z contumaciam suam in qua lon
go tempore stetit. Si vero super hoc

nunq̃ fuit admonit⁹: vel fuit admoni-
tus: sed modico tpe otumar stetit: ab-
solut⁹ p ppiū sacerdotē erit sepelien-
dus: ⁊ hēdes cōpellēdi sūt satisfacē iu-
sta facultates defūcti: vt ex de rap. in
litter. Quasi idē dicit ip̃e hosti. i glo.
sup dicto. c. sup eo. hec ibi. **B.** De pe-
na ē raptoris. vide s. furtū. §. 3.

Utz rapina sit graui⁹ pctm q̃ furtū
R^m fm Tho. scda scde. q. 66. Sic. Nam
violētia est magi⁹ ⁊ volūtate q̃ ⁊ igno-
ratiā. Itē qz p rapinā nō solū infertur
alicui dānuz i reb⁹ sed etiā xgit i quā
dā psone iniuriā. Qd aut hoies min⁹
verecūdan⁹ de rapina q̃ de furto ex
hoc ē q hoies sensibilib⁹ iherēres ma-
gis glānt de xture exteriori que magi⁹
manifestat in rapina q̃ de xture interi-
ori que tollit per pctm. Et iō min⁹ vere-
cūdan⁹ de rapina. Ad māz raptorū pri-
nere pōt s. latro. ⁊ s. naufragiū. ⁊ s. pi-
rata. ⁊ s. p̃do. ⁊ i. restituro. p to. Nō licz
rape a saracenis tpe treuge. l. treuga

Raptor 2° . s. psonaruz.

Raptor dici-
tur nō solū rex vt in pcedēti
.c. s. ē psonaz. ⁊ sicut ab illo dicit rapi-
nata: ita ⁊ ab isto dicit rapt⁹. ⁊ cōmittit qñ
puella violent⁹ rapit: vt i perpetuū re-
neatur: vel ē qñ non ip̃a s. vsus eius
violēter rapit. 36. q. i. §. ex hac. Itēz ra-
pt⁹ nō solū cōmittit in xgine: s. ē lar-
ge sumpt⁹ in vidua ⁊ s. cimoniali. 36.
.q. 2. raptōres. ⁊. c. si quis nō dicā. Et de
hac mā hēs s. luxuria. §. p. **A.** De isto
raptu clari⁹ dictū est s. fornicatio. i pñ-
cipio. cū additōe. **B.**

Que pena raptoris? R^m Scd3 leges
pena ē. vt capite puniat. Et si igne uaz
rapuit ei⁹ substātia rapte applicetur.
Sec⁹ si ancillā vñ libertā. qz tūc decapi-
tas qdē: sed nō pdir subam. Et itelligi-
tur si rapuit mulierē honestā. Secus si
meretricē: qz fm leges nō punif. vt. l.
de adul. l. que adulteriū. **A.** Nō puni-
tur. s. p̃dicta pena. Ab aliis aut penis nō
f p̃t imūio. **B.** Itē nō distiguit: vtz vo-
lēre qz rapiat: aut iuitā spōsaz ppiam

aut alienā: ciugatā: ul⁹ nō ciugatā. Itē nō
p̃t puella rapta dñe cū raptōe. Itē oēs
fautores raptorū capite puniunt. pzo
bāt hec oia. l. de rap. vir. raptōres. Se-
cūdū canones hō alr puniunt. Nam ra-
ptor efficit seru⁹ rapte: nisi velit se re-
dimere. 36. q. i. de raptorib⁹. **A.** Et ibi
p3 qz si mlier volūtarie rapta ē: raptor
obligat p̃t ip̃ius rapte ad p̃dicta. s. ad
huiēdū: vt ad se redimēdū. **B.** Hec
aut pena pōt infligi in foro iudiciali nō
aut i pñiali. Itē raptor d3 excōicari cū
fautozib⁹ suis. 36. q. 2. c. p. ⁊ 4. Itē si ra-
pta velit dñere cū raptore pōt: ex eo.
accedēs. Itē nō intelligit raptor si ra-
puit sponsā ppiā. 36. q. i. lex iulia. ⁊. q. 2.
de puellis. ⁊. c. si quis virginē. ex eo. cūz
cām. Itē rapt⁹ nō ē vbi puella p̃sentit.
vt in dicto. c. cū cām. **A.** s. qñ pus con-
sentit in m̃fimoniu: s. ⁊ volūtate parē-
tū. vt ibi. Sec⁹ si p̃sentit solū rapine:
qz tūc bñ dicit rapt⁹. ⁊ punif raptor. dco
.c. de raptorib⁹. ⁊ s. tactū ē. **B.** An q
dehorat xginē teneat eā dūcē vel ma-
ritare: hēs s. luxuria. §. 2. **A.** Aduer-
tēdū ē fm leges qz raptōres filioz seu
seducētes filios a p̃tib⁹ si sunt nobiles:
dānan⁹ in metallū. Si nō sūt nobiles:
aut si p̃les hoc cōmiserunt dānan⁹ ad
mortē. Et seruus vñ libert⁹ subiciit be-
stia. l. de plagiariis. l. si. ⁊ ibi glo. **B.**

Atiocinūs obliga

ti. vide s. obligat⁹.

Ecōciliatio eccle

sie. vide s. cōsecratio 2. §. 4.

Itē de recōciliatione cimiterii. s. cōse-
cratio 4. §. 2.

Eligio p^o cōiter. Utrū

religionē adinuenire? R^m Nō
lo modo: ex de reli. do. religionū. li. 6.
A. qz q religionē assumē cupit debet
vnā de approbatis accipe. extra de re-
ligio. do. c. si. **B.**

Utz illi qui cōstruūt hospitalia mu-
rāt hitū. accipiūt certū signū. aliquam

et hospitalitate exercere: tñ hñt vxores
z ppiu: sint aliq mō dicēdi rligiofi seu
plōe ecclāstice? R: Si h' fit sū aucto
ritate epi: tñc nullo debēt dici ecclā
stice pñone: nec religiosi. qz. dis. nulla.
A. Nō obstat cōsuetudine dñia: quia
oio irradabilis est fm hosti. z in sū. lib.
3. r. 28. q. 24. B. Si aut fiat auctori
tate epi: tñc loc' qdem religiosus cen
set. ex de reli. do. c. 3. z 4. Personē qz
si pmittat obediētiā z caste viue cum
vxore z ea mortua aliā nō ducē z ppi
um nō hēre: pñone ecclāstice sūt z quo
dāmodo religiosi dici pñt. Nec obstat
q vxore aliquis talis hēat. Nā z irelli
git caste viuē. i. dis. Nicena. A. Etia
si vtaf mñimonio dūmō honeste: vt
ex eo. c. p. B. Itē nō obstat q qñ p
piu hz. qz illud pōt hēre rōne admīstra
tōis: nō tñ ppe religiosus dici pōt: nisi
pmittat aliquā approbatā regulā: ex
de reli. do. c. fi. Nec pōt tali cōmitti ad
ministratio spūaliū si laic' ē. A. Nec
in hoc v' excusare epi auctoritas scōz
hosti. q. z addit. Cōsulim' ēr epi v' ta
lib' quo ad oēs de vna diocesi vnifor
mē bitū z regulā certā trad. in. Consuli
mus etiā q eis graue nō erit sicut cre
dim' q libzā piperis vel cere: vel aliū
certū cēsus: z signū subiectōis sibi retie
ant: z vt eoz prectio euidēti' elucescat
vt in dicta. q. 24. B.

Utz occasione religiōis ptermittē
da sint pietatis officia i parētes? R: f3
Tho. in qñber. Alr oē ē de illo qui non
dū religionē intrauit: z alr de illo q in
religione iā pñessus ē. Qui. n. nōdū in
trauit si videat pñem suū i magna ne
cessitate z cui p aliū subueniri nō pos
sit: nō o3 religionē intrare: sed o3 mini
strare parētib': maxime si absq peri
culo pcti possit in scō fmanē. Si ho p
aliū possit parētib' suis ministrari: pōt
si vult religionē intrare. Uñ Lhyso'
exponēs illd. Darb. 8. z Luc. 9. Dimi
te mortuos sepelire mortuos suos dic
q malū est abducē hoīem a spūalib'
z maxie cū fuerint q ministeriū parē

tū cōpleant. Extrabāt. n. aliq q cōplere
possent illi' funeris sepulturā. Postq
ho iā aliq est in religione pñess' mor
tuus est mūdo. Uñ p spūalē mortē de
obligat a cura ipendēda parētib': sic
ē deobligare p mortē corpale. Et iō
ñ peccat nec o pceptū dei agit si i clau
stro remaneat sub pcepto plati paren
tū ministratōe ptermilla. Et. n. fac' est
ipōtēs ad reddēdū debitū ministeriū
absq pñā culpa. Debz tñ qñ pōt sal
ua ordinis sui obediētiā satagē: vt p se
vel p aliū suis parētib' subueniat si in
necitate fuerint. Idē etiā Tho. scōa se
cūde. q. 189. A. Idē i sū. eo. ti. q. 12. Et
Idē nōr Nico. d. lira sup. 15. Darb. B.

Scōz qd attēdit gñus diuersaz re
ligionū: Rñ fm Tho. scōa scōe. q. 188.
Sūmū gradū i religionib' tenent q or
dinant ad docēdū siue ad pñicādū. A.
hoc v' ceteris eqñt cōputatis. Alr se
cus: vt p3 in statu clīci sc̄laris z curati
q ordinat ad pñicādū. ex de cele. mis.
sane. §. sacerdos. z tñ stat' ei' minor est
statu reglariū ēr ad pñicādū non o3 pu
tatoz. i. q. 2. due sūt. in fi. Et idē qd hic
nōtur in sū. eo. ti. q. 21. B. Scōm te
nēt illi q ordinat ad cōtēplatōem. Ter
tiū illi: q occupat circa exteriores actio
nes. In singulis at hoz graduū pōt at
tēdi peminētia fm q vna religio ordi
nat ad altiorē actū i eodē genē: sic inf
oga vite actiue poti' est redimē capti
uos q recipie hospites: z in opib' cōtē
platiue potior ē o3 q lectio. pñt ēr attē
di peminētia si vna eaz ad pñā hoz or
dinet q alia. vel si diuētiōza statuta
hēat ad finē ppositū o3eqndū. Utz at
pfectior sit religio solitarioz q i socie
tate viuētiū. vide s. heremita. §. p.

Utz religiosus peccat mortali trans
grediēdo ea q sūt i reglā? R: fm Tho.
scōa scōe. q. 186. Uotū pñessōis rñpici
pñcipalit' tria. s. paup̄tatem cōtinētiā z
obediētiā: z hoz trāsgressio obligat ad
mortale. Alioz aut trāsgressio nō obli
gat nisi vel ppter cōceptū regule: quia
hoc directe contrariat professioni per

quā vouit aliq̄s regularē vitā. **A.** q̄
s. religiosus nō tenet eē p̄fect⁹: s̄ ad p̄
fectōem tēdere cui s̄iat p̄fectōis cōtē
ptus s̄m eūdē **Iho.** sc̄da sc̄de. q. 186. ar
ti. 9. **B.** vel p̄pter p̄ceptū siue a p̄la
to ozeten⁹ factū siue in reglā exp̄ssuz:
q̄ hoc eēt facē s̄ obie votū. Non aut q̄
p̄fitef vouet seruare oia que sūt in re
gula: sed vouet reglarē vitā q̄ cēntrali
ter cōsistit i trib⁹ p̄dictis. Un̄ z in q̄bus
dam religionib⁹ cauti⁹ aliq̄ p̄fitef nō
qdē regulā: s̄ viuē s̄m regulā. i. intēdē
ad h⁹ q̄ aliq̄ mozes suos i formet s̄m
regulā sicut s̄m q̄dā exēplar. Et h⁹ tol
lis p̄ cōtēptū. In q̄busdā aut religionib⁹
adhuc cauti⁹ p̄fitef obiam s̄m regulā
ita q̄ p̄fessionē nō s̄riatur nisi illud q̄d
ē s̄ p̄ceptū regule. Transgressio hō ali
q̄ obligat solū ad p̄ctm̄ veniale. q̄ ta
lia s̄ q̄dā dispositōes ad p̄ncipalia vo
ta. In aliq̄ tñ religionē. s. fratrū p̄dica
tor: talis trāsgressio vel omissio cōstitu
tionū ip̄oz ex suo genē nō obligat ad
culpā neq̄ mortale neq̄ v̄ciale: s̄ solū
ad penā taxatā: q̄ p̄ hūc mod⁹ ad talia
obseruāda obligātur q̄ tñ possent vel
venialr vel mortalk peccare ex negli
gētia vel libidine siue cōtemptu. **A.**
Lō. Al. vt i sū. li. 3. ti. 33. q. 25. **B.**

Utz religiosus eodē genē p̄cti ḡni⁹
peccet q̄ s̄ctaris? **R.** n̄ s̄m **Iho.** vbi s̄.
P̄ctm̄ religiosi pōt eē ḡnius p̄ctō s̄cla
riū eiusdē sp̄ei triplr. Primo si sit cōtra
votū religionis: puta si religiosus for
nicet vel furef: q̄ fornicādo facit s̄ vo
tū cōtēptie: z furādo facit s̄ votū paup̄
tatis. 2. mō si ex cōtēptu peccet q̄ ex h⁹
v̄f eē maḡ ingrat⁹ d̄nis officiis v̄f be
neficiis q̄b⁹ e sublimat⁹ ad statum p̄fe
ctōis. sicut ap̄ls dicit **heb. 10.** Qd̄ fide
lis grauiora meret supplicia: ex hoc q̄
peccādo filiū dei cūlcat p̄ cōtēptū. Un̄
z d̄ns cōquerit **Iere. xi.** Quid ē q̄ dile
ct⁹ me⁹ in domo mea facit scelera mul
ta? 3. mō p̄ctm̄ religiosi pōt eē ḡnius p̄
pter scandalū. q̄ ad vitā ei⁹ p̄ctā respi
ciūt. Si hō religiosus nō ex cōtēptu
sed ex infirmitate vel ignorātia aliq̄d

p̄ctm̄ q̄d nō ē s̄ votū sue p̄fessionis cō
mittit absq̄ scandalo: puta in occulto:
leui⁹ peccat i eodē genē p̄cti q̄ s̄ctaris
q̄ p̄ctm̄ ei⁹ si sit lene absorbet ex mul
tis bonis que facit z si sit mortale: sa
cili⁹ ab eo resurgit. p̄ q̄dē p̄pt̄ intēdēz
quā h̄t erectā ad deū: q̄ tñ ad horā in
tercipiat de facili ad p̄stinā repat. Itē
scit delicta corrigē: iuuat ēt a sociis ad
resurgēdū: s̄m illud **Eccl̄astes 4.** Si
vn⁹ ceciderit ab altero fulciet. Ne soli
quia si ceciderit non h̄z subleuātē. **A.**
Idē in **sum. eo. ti. q. 26.** **B.**

Quid cōsulēdū electis z fugitiuis q̄
nō p̄nt ipetrare recōciliatōem s̄m for
mā decre. ex de reg. c. si. **A.** Ibi dicit
q̄ oebēt tales regri z ad reuertēdū cō
pelli z sic forti⁹ recipi: salua tñ ordiis
disciplina. i. s̄m cōueniētiā regule. z sic
p̄nt subisci discipline z cōtentioni. **B.**
nec inueniūt religionē i qua recipiāt?
R. s̄m **Ray.** Tenēt viuē regulariter z
honestē tā apostate q̄ electi. **A.** p̄
ocm̄ v̄f pot⁹ fuisse glo. **Ray.** vt p̄ i. ū.
li. 3. ti. 28. q. 2. vbi dicit hoc glo. **B.**

Quid de bis q̄ lucraf monach⁹ fugi
tiuis seu apostata: **R.** Toto monaste
rio suo lucraf. is. q. 2. abbates. z sic In
no. dicit etiā si veratē monasterio acq
rit. ff. de acq. re. do. et. s̄z s̄m eūdē si mo
nach⁹ sit elect⁹ ea q̄ lucraf nulli acqui
rit nec valet s̄ct⁹ ei⁹. Et addit. Possēt
tñ dici q̄ acgrit epo a cui⁹ iurisdictione
nō ē absolut⁹. Vide ēt hūc casū s̄. apo
stasia s̄. s̄. 2. **A.** z ibi s̄ h⁹ clarius di
ctum est. **B.**

Utz piculū sit religiosi siue mona
chis si ab abbate negligat cura eccl̄az
z p̄p̄oz p̄tinenti ad eū? **R.** s̄m **Iho.** in
quolibz. Nullus pōt exigē aut recipē
carnalia alioz: maxime p̄cia p̄ctōz: ni
si sp̄ualia seminet p̄dicādo vel orādo:
vel salutē eoz q̄b⁹ recipit p̄ viribus
p̄curādo. Dico g⁹ q̄ totū claustrū sic
recipit: sic tenet refūdē. Si g⁹ s̄ctar eis
q̄ cura negligat s̄bēt supplicāe abba
ti: z s̄bēt eū monē i cap. lo. z si videant
q̄ s̄mēdiū n̄ appōat s̄bēt appellare s̄

abbatē sic s̄ aduēfariū xitā. Et si cēt
mibi notū aliqd tale mōasteriū: n̄ au
derē s̄ulē q̄ aliq̄s tali eligēt mōacha
rū. **A.** Idē i sū. li. 3. r. 29. q. 23. **B.**

Utrūq; aliq; religiosus possit p̄esse
p̄lib^o loci? **R.** Nulli religiosi v̄l mōachi
p̄nt p̄esse p̄lib^o p̄oratiōib^o. Itē nec p̄lib^o
eccl̄is curā aiaz h̄ncib^o: ē si eadez cu
ra nō p̄ ip̄os s̄ p̄ p̄s byteros ad eoz p̄i
tatōez p̄ ep̄os institutos h̄eat exerceri:
nisi auctoritate sedis ap̄lice. vel si vn^o
ex eis ab alio depēdeat vel adiuicez
sint āneri. Et q̄cūq; talē p̄oratiū v̄l talē
eccl̄iam obtinēs recepit aliū. p̄mo p̄ua
tus ē ip̄o iure z statiz tenet dimittere
z p̄ eū ad quē p̄inet libere c̄ferat. z ni
si dimittat fit ineligibilis: z ab vtroq;
penit^o repellit^o d̄z: ex d̄e p̄ben. cū singla
li. 6. Circa h^o p̄la vid̄ s̄. b̄ficiū p̄. 5. 4. 0

Priorat^o v̄l eccl̄ie aut administratō
nes seu officia vni mōasterii c̄sueta p̄
eiūsdē mōachos gub̄nari nō debēt cō
mitti monachis alteri mōasterii sine
licētia pape. Et s̄ h^o ordinātes sūt p̄ua
ti p̄rāte puidēdi de ip̄is. **A.** .lea vice
z de ip̄is p̄ diocefanū si exēpta nō fue
rint. alioq; p̄ sedē ap̄licā ordinē: v̄t i
dcō. cū singla. **B.** Et recipiētes s̄ ieli
gibiles ip̄o iure: ex d̄ p̄bē. cūz singula.
s̄. si lib. 4. 0

Utrū religiosi succedāt i bōis paren
tū z hi? **R.** Sic. imo p̄ q̄ parētes nō
p̄nt eos exhēdare q̄uis dū laici fuerāt
i cām igrantudis icidissent. **L.** de epi. z
cle. deo nob. 29. q. 3. c. fi.

Religiosis p̄cipi i x̄tute obīe z s̄ b̄
l̄termiatōe maledictōis eterne ne i ser
monib^o suis p̄lati detrahant vel retra
bant aliq̄s ab eccl̄az suaz frequētia:
vel idulgētiās indiscretas p̄nunciant:
z ne retrahāt testatores a restitutōib^o
debitis: aut legatis m̄ficiis eccl̄is faciē
dis. nec legata vel debita: aut male ab
lata incerta sibi v̄l sui ordis frib^o vel
quētib^o i alioz p̄iudiciū fieri vel eroga
ri p̄curēt: nec absoluāt quēq; in casib^o
rebuatis pape v̄l ep̄o z p̄la hi^o. v̄t i cle.
religiosi. de p̄uile. **A.** .Ibi. n. ponūtur

et aliq; d̄ q̄b^o dictū ē s̄. absolutio p̄. 5. 2. 0
h̄. 2. 0 de religiosis. Et addit q̄ ip̄i reli
giosi nō p̄sumāt p̄sonas eccl̄iasticas p̄
fertiz corā iudicib^o delegatis a papa su
am s̄ eos iusticiā p̄seq̄ntes vexare ide
bite. aut ad loca p̄la z p̄fertiz multū re
mota uenire. Si q̄ aut de vetitis ali
qd ibi attētare p̄sumpserit: p̄ duos mē
ses subiaceāt penis q̄ fm eoz regulam
v̄l statuta p̄ quib^o c̄p̄is eis c̄sueuerūt
iponi. sup̄ q̄b^o absq; māifesta nccitate
cū eis nō valeat disp̄sari. Letez p̄lati
eoz nisi de his q̄ occasione p̄missoz ex
cessuū ad eos q̄quo mō p̄uenerit eccl̄e
sis aut p̄sonis eccl̄asticis d̄anificat^o v̄l
lesis satisfactōem plenariā exhibuerit
ifra mēses postq̄ sup̄ h^o fuerit requisiti:
susp̄sionē v̄s ad satisfactōez debita:
eozp̄o icurrūt: nō obstātib^o statuti aut
p̄uilegiis cuiuscūq; tenoris existāt.

Religiosi mēdicātes si recipiāt loca
noua vel ātīqua dimittrāt sūt excōicati
v̄t s̄. excōicatio p̄. 5. 4. 0 h̄. decim^o. **A.**
Et ibi de hoc plenius in additōe. **B.**
Sūt etiā sūt excōicati religiosi q̄ vbi
cūq; temerarie dimittūt hitū vel ac
cedūt ad studia sine licētia. v̄t sup̄ ex
cōicatio p̄. 5. 3. 0 h̄. 13. 0

Utrū religiosi possit disp̄sari
voto cōtinētie? **R.** fm Tho. scda scde.
q. 88. Uotū cōtinētie nō ē cēntialr an
nē rū ordini sacro: s̄ ex statuto eccl̄ie. Un
per eccl̄iā v̄t q̄ possit disp̄sari. Sed
debitū cōtinētie ē cēntiale statui religi
onis p̄ quā homo abrenunciāt s̄c̄to to
talr dei seruitio mācipat^o: q̄d nō p̄t si
mul stare cū m̄fimonio in q̄ icūbit ne
cessitas p̄curāde vxoris. z plis. z fami
lie. z rez q̄ ad hoc regrūt. Un dicit apls
1. Cor. 7. Qui ē cū vxore sollicit^o ē que
sūt mūdi quō placeat vxori: z diuisus
ē. Un nomē monachi p̄ oppositū ad di
uisionē p̄dictā ab vnitate sumit^o. **A.**
Dicitur. n. a monos q̄d ē vnū q̄si vnū
z solitari^o. i. q. i. si cupis. **B.** Et ideo
i voto solēnizato p̄ p̄fessionē religiōis
non p̄t per eccl̄iam disp̄nsari. Et ra
tionē assignat decretalis. qz castitas ē

ānera regule monachali: eē d̄ sta. mo.
cū ad mōasteriū. i. n. A. Lon. Al. Sed
Inno. z. hosti. z. mlti alii dicūt q̄ pp̄
reputabilē cām bñ posset papa dispen
sare. Sed z. ipe Lho. in scripto dicit q̄
illi pbabili⁹ dicūt q̄ asserunt q̄ si cōis
vnitas totius ecclesie: vel vnus re
gm̄ vel prouincie exposceret posset pa
pa i voto cōtinētie z religionis dispēsa
re q̄tūcūq; eēt solēnizatū: vt i sū. lib.
p. ti. s. q. 72. B.

Utz religiosus fact⁹ ep̄s absoluat a
voto paup̄tat⁹ z obie? R⁹ s̄ Lho. vbi
s̄. Sicut n̄ absoluit a voto cōtinētie: ita
nec a voto paup̄tat⁹: qz nihil d̄z h̄e tā
q̄ pp̄riū: s̄ sicut dispēfator oīuz bono
rū eccle. Sicut nō absoluit a voto obie:
s̄ p accūs nō tenet obedire si sup̄iores
nō h̄eat: sicut z abbas monasterii: qui
tā nō ē a voto obie absolut⁹.

Utz religiosus fact⁹ ep̄s teneat ad
obfuitas regl̄ares? R⁹ s̄ Lho. sc̄da se
cū de. q. 185. Si qua sūt i regl̄arib⁹ obf
uitas q̄ nō ipediāt pōtificale offm̄: sed
magi valeāt ad p̄fectōis custodiā: sic ē
cōtinētia paup̄tas z h̄i. ad hec remāet
obligat⁹. z p cōis ad portādū hitū sue
religiōis: q̄ ē h̄i obligatōis signū. Si q̄
ho s̄ q̄ officio pōtificiali spugnēt: sicut
ē solitudo. filētium. z aliq̄ abstinētie
vt vigilie ḡues ex q̄b⁹ ipotēs corpe red
deret ad exeq̄ndū pōtificale officiu:
ad h̄i nō tenet. In aliis tñ pōt dispēsa
tōe vti fm̄ q̄ regit necitas p̄sone vel
officiū z additio hoīum cū q̄b⁹ viuit per
modū q̄ ēt p̄lati religionū i talib⁹ secū
dispēfāt. A. Lō. hosti. vt i sū. li. 3. ri.
28. q. 4. B. Utz at religiosus factus
rector alie eccle teneat ad statuta sui
ordinis: vide s̄. monach⁹. §. 6.

Utz religiosus possit eē iudex? R⁹
Simplex religiosus iudex eē non pōt:
vt nōtur. ff. de iudi. l. cū p̄tor. A. In
glo. q̄ ēt idē dicit de quersis. B. Sed
nec pōt p cōpromissū. recipe arbitriū:
qz nō d̄z eē disceptator forēsiū negocio
rū. is. q. i. monachi. z. c. de p̄riū. z. L. de
ep̄is. z. cle. repetita. Sed arbitrator seu

amicabilis p̄positor eē pōt. in auē. vt
dis. iudi. §. si ho c̄tigerit. coll. 9. xi. q. 3. in
iustū. Et h̄o itellige de ip̄erio sui p̄lati:
vt i dco. c. mōachi. z. eē d̄ postu. c. 2. hec
ē snia Huil. du. z. hosti. A. Lō. Albi. B.
Utz religiosus possit exercē offm̄ ta
bellionat⁹: h̄es. i. tabellio. §. si. Et vtruz
possit eē testis. i. testis. §. 9.

Utz filgiosus possit eē executor te
stamentor⁹? R⁹ Si cōrdis minoz nō pōt
eē executor testamentor⁹: s̄ pōt cōsulē: vt
i cle. exini. §. verū ē. de h̄bo. sigl. Si ēt
ē alteri⁹ ordīs nō pōt nisi sup hoc peti
ta licētia z obtēta: vt eē de testa. religi
osus. li. 6. Talis quoq; etiam si sit exē
ptus vt p̄lat⁹ tenet reddē rōem ordia
rio z ordinarius tenet exigē. vt in cle.
religiosus. de testa.

Quid de quētib⁹ quarū daz mulie
rū q̄ canonicē appellatur nec s̄ p̄fesse
z h̄nt pp̄riū: imo z m̄fimonū cōtrabe
re possūt: nūqd dicēde sunt religiose?
R⁹ fm̄ Inno. z. Ber. Nō: imo eaz stat⁹
satis reprobat⁹. is. q. 2. p̄ncipio. nisi for
te aliud ondat. Debēt quoq; p ordina
rios visitari auctoritate p̄pa: vel si ex
ēpte s̄ auctoritate papali: vt in cle. d̄
statu mo. i. c. attēdētes. circa fi. A.
Ibi ēt p̄ q̄ status dictarū canonicarū
non ē approbatus. B. Erant ēt q̄dā
alie que dicebant⁹ beghine assumētes
certuz habitum nulli p̄mittentes obe
dientia nec renunciātes pp̄riis neq; re
gulā hēntes: s̄ religiosi q̄busdā spālī
adhērent. Iste beghine z oēs assumen
tes statū eaz z religiosi qui fouēt eas
in statu beghinagi sunt excōicati: vt
s̄. excōicatio p̄. 4. §. 6. Sed hoc nō in
cludit beghinas seu vestitas de p̄nia
bri dominici i Lombardie z Thuscie
partib⁹ cōstitutas: vt p̄z in declaratiōe
Joh. 22. q̄ incipit. Lū de mulierib⁹. Ad
mām aut religionis pōt facē s̄. mona
ch⁹. z s̄. mōiat. Si filgios⁹ vt religiosa
petit rāq; cōiur: regre s̄. m̄fimonū. §. 5.
p̄li. A. Et ibi de h̄o lati⁹ i additōe. B.

Religio z⁹ quo ad in
gressum.

Utr de ingressu religionis hñda sit magna deliberatio? R. hñ. Tho. scda scda q. vlt. Diuturna deliberatio z mltorū cōsilia requirunt i magnis dubiis: vt pñs dicit 3. et hñ. In his at qñt certa z determinata nō requir cōsilia. Circa ingressū aut religionis tria pñt cōsiderari. p qdē ipe ingressus religionis fm se. Et sic certū ē qd est meli⁹ bonū. Et qd de h⁹ dubitat qñtū in se est derogat xpo qd hoc cōsiliūz dedit. Uñ Aug⁹ in lib. de xbis dñi. Uocat te oriēs. i. xps. z tu attendis ad occidē. i. hoīem mortālē z errare potē. 2. mō pōt cōsiderari religionis i gressus p opatōem ad vires ei⁹ q ingressus ē. Et sic nō est loc⁹ dubitatorū. qz illi q religionē ingrediūtū nō cōsidūt de sua xrtute: sed de diuina fm illud Isa. 40. Qui sperāt in dño mutabūt fortitudinē. asument pñas sicut agle. current z nō laborabūt. ambulabūt z nō deficient. Si tñ sit aliqd spālē impedimentū: puta infirmitas corpalis: vel onera debitorū: vel aliqd h⁹ mōiū in his requir delibratio z cōsiliū cū his de quib⁹ sperat qd pñt z nō ipeiant. Unde dicit i ecclastico 37. Lum viro irreligioso tracta de sanctitate: z cū iusto de iusticia. Quasi dicat nō. Uñ sequitur. Nō attendas his in onni cōsilio: sed cū viro sācto assiduus esto. In quib⁹ tñ nō ē diuturna deliberatio habēda. Uñ Hiero⁹ i ep̄la ad Paulinū. Festina queso te z herēti in salo nauicule funē magi p̄ci de q̄ soluc. 3. aut pōt cōsiderari modus intradi religionē z quā religionē aliqis ingredi debeat: z de talibus pōt hēri cōsiliū cū his qui non impediunt. Utr aut impubes possit ingredi religionē hēs s. nouit⁹. 6. p. z. 2.

Utr aliqis debeat iducē alios ad religionis ingressū? R. fm Tho. scda scda q. vlt. Inducētes alios ad religionem nō solū nō peccāt: sed z magnū pñmū merent. Dicitur. n. Jac. vlt. Qui cōuerter fecerit peccatorē ab errore vię sue liberabit aīam suā a morte z opit multitudinē peccatorū. z Danielis. 12.

Qui ad iusticiā erudiūt multos erūt quasi stelle i ppetuas eternitates. Possz tñ cōtingē circa hī i ductōez triplex iordinatio. p si qs violēter aliū ad religionē cōgēt: qd p̄hibet. 20. q. 3. pñs. 2. si qs simōiace aliū ad religionē trahat munerib⁹ dant. i. q. 2. q. pio. Nec tñ ad h⁹ p̄tinet si aliquis alicui paup̄i neciā mīnistret i seculo nutriēs eū ad religionē vel si sine pacto aliqua munuscula tribuat ad familiaritatē captādā. 3. si mēdacus eū alliciat. Imminet. n. sic inducto periculū: ne cū se deceptū inueniē retrocedat. z sic sūt nouissima hoīs illius p̄iora p̄oribus. 4. dñb. 12.

Utr adultus ingressus religionem possit ad seculū redire? R. Quādiū ē nouit⁹ in p̄batione posit⁹ redire pōt li bere infra ānū p̄terq̄ in trib⁹ casib⁹. p̄mus est si sciēter receperit habitū qui dari p̄ficientib⁹ cōsuevit: quod hz locūz in illis religionib⁹ in qbus habitus nouitiorū est distinct⁹ ab habitu p̄fessorū: qz p talē susceptōem intelligit tacite p̄fessus. A. Et idē qñ habitus nouitiorū est indistinct⁹ z illū gestauerit per ānū integrū: vt in. c. p. de regu. lib. 6. B. 2. si fecerit p̄fessionē 3. si euidentē apparet qd talis absolute voluerit vitā mutare: qd tñ nō p̄sumit: nisi clara p̄batōe vel cōperentib⁹ indicis ostendat. A. Et hoc cāu cū qs voluerit vitā absolute mutare assumēdo hīum ē nouit⁹ v̄ tacite p̄fessus z obligatus religioni in genē. ex de regu. cōsultri. Et iō si postea d̄bat m̄rimoniū non valet fm Hof. z Inno. ibidē. vbi ē cū Inno. transit dñs An. de bu. i. dicto. c. cōsultri. Et hec v̄ doctoꝝ cōis snia: nisi forte ingrediens ad vnā z ad nullam aliā religionē se obligare intēderet. Nam hoc casu si ex aliqua rōnabili causa nō possit in intēta religiōe p̄sistere nulli obligatur: z m̄rimoniū contrahere pōt: p ut notat dñs p̄e. de ancharano. in. c. cōstitutōem. de regu. li. 6. Qñ aut quis p̄sumit vitam voluisse absolute mutare: vel seculo renunciare dictum est s.

notiti⁹. §. 4. in additōe. Et i eodē. §. cla
ri⁹ tūgū id qd i b⁹ §. ponit. B. S. i p⁹ di
ctis calib⁹ distigūe. qz si aliq⁹ p⁹ dictoz
triū fecerit i aliq⁹ religione medicatū:
n⁹ erit p⁹ p⁹ b⁹ i⁹li ordini obligat⁹: s⁹ gnā
liter alicui ordini. et d⁹ reg. n⁹ solū. li. 6.
In aliis h⁹o iordib⁹. rē. vt d⁹. noniti⁹. §.
§. circa medium.

Utz si i⁹gredi possit vel recipi i re
ligione? R⁹. Nō pōt ingredi nec d⁹ reci
pi siue sciat q⁹ sit seru⁹ sū si ē p⁹sona in
cognita z nesciat utz sit seru⁹ v⁹ liber
Et si i⁹gressus fuēit z i⁹fra triēniū peni
a d⁹no suo d⁹ reddi cū oib⁹ q⁹ attulu si
de t⁹ā accepta de i⁹punitate i⁹p⁹. p⁹ tri
ēniū h⁹o repeti nō pōt nisi eēt rā longe
q⁹ i⁹ueniri nō possit. 17. q. 2. si q⁹ incogni
tus. Et erit dictū t⁹ps a t⁹pe scle d⁹ni: ar. i
ocō. c. si q⁹ incognit⁹. A. hūg⁹ autē
dic⁹ a t⁹pe i⁹gressus. §. Laur⁹ Joh⁹. z alii
plēnq⁹ doctozes dicūt a t⁹pe scie: vt in
sū. cō. li. p. ti. s. q. 64. vbi nōn ēt oia q⁹ i
b⁹ §. hūf⁹ §. Ray. z glo. Ubi ēt idē dicūt
de obligatis ad rōcīna reipū. B. Et
hec itellige h⁹o eē i oī genere fuoz ēt si
sint coloni originari siue ascriptici. de
qb⁹ h⁹ i. fuus p. §. 4.

Quid si fuus i⁹gressus mōasterium
recipit ad p⁹essionē aū dictū ēminuz?
R⁹ h⁹ Ray. Credo q⁹ d⁹z remanē i ordie
z mōasteriū d⁹ satisfacc d⁹no. qz fuit in
culpa recipiēdo. ar. dif. §. 4. si seru⁹. Ul.
dicūt q⁹ si erat incognit⁹ z p⁹batat for
te p⁹ falsos testes q⁹ eēt liber: d⁹z i⁹stitui
d⁹no si perat: et d⁹ ser. nō o. c. de seruoz
Lon. hosti. A. Et idē fm eodē est si
talīs dolose i⁹trauit i⁹ligionē sciēs se ser
uum. Sec⁹ si bona fide putabat se lit e
rū: vt in sum. co. ti. q. 65. R.

Quid si talis p⁹ factā p⁹essionē sue
rit d⁹no restituit⁹: z postea mānuissus
sit: nūquid tenet redire ad mōasteriū?
R⁹ n⁹ fm hūl. Sic. qz q⁹ tū i eo fuit mo
nach⁹ fuit. A. Idē i sū. co. ti. q. 66. B.

Utz obligati ad rōcīna possunt in
gredi vel recipi i religione? R⁹. Si sūt
obligati ad rōcīna reipublice nō sunt
recipiēdi. dif. §. 3. lege. Sed si obligati sūt
ad rōcīna puatoz honestū ē q⁹ pus de

rōcīnis se expediāt. A. Nō autē ē ne
cessariū fm glo. Ray. z in dicta. q. 64.
B. Utz autē sic obligati possunt ordia
ri. vide §. obligat⁹. p. totū.

Utz ille q⁹ obligat⁹ ad aliqd solue
dū possit i⁹gredi religionē? R⁹ fm Ray.
Ingredi pōt nō obstatē obligatōe vel
iuramēto: dūmodo nō ex volūtate vel
intēdōe subtrahēdi debitū hoc faciat:
sed ex caritatis seruoze. Nec facit inu
riā creditōi: qz excusat auctoritate spi
rit⁹ sacri cui nemo r⁹stistē pōt. 19. q. 2. oue.
et de reg. z tranle. licz. S. mōasteriū te
net satisfacc de his q⁹ i⁹pe otulit mona
sterio. 19. q. 3. si q⁹ mulier. L. de epi. z cle.
deo nob §. p. Qd si nihil otulit mona
sterio: qz nihil hēbat: ianis ē actio quā
excludit iopia debitoris. 14. q. 6. si res.
ff. d⁹ dolo. n. i. is. Si tū p⁹ i⁹gressū i⁹ligiois
occasiōe ei⁹ mōasteriū aliq⁹ acq⁹ret: pu
ta p⁹ successione hēditāiā v⁹ donatōez
seu ex testamēto: tenet mōasteriū
quātū illud eēt. ar. in dicto. c. si qua mu
lier. Lō. Inno. hosti. z Tho. scdā scdē
. q. vlt. Potit ēt vt ait Ray. i mōastēio
exis scribere vel aliud honestū opus
facere ad liberādū se dūmō non negh
gat p⁹pter hoc diuinū officiū. dif. 19. c. li
cus. z. 21. q. i. clencus. Et oeducen⁹ expē
se fm q⁹sdā ne sit onerosus mōastēio.
is q. 6. de lapsis. S. addit Inno. q⁹ aliq
addūt nō d⁹ducēdas expēsas. qz ex quo
altari seruit: de altari viuēd⁹. 12. q. i. ex
his. Et hoc p⁹abili⁹ v⁹ dūmodo nō im
pediat i aliq⁹ ab obseruātia regulari.
A. i. ab obsequiis regule z religionis:
qbus est sp⁹ astrict⁹. Ideo ad p⁹dictā so
lutōez nō tenetur fm Ul. z in sum. lib⁹
3. ti. 6. q. 5. B.

Quid si sit obligatus ad aliqd fa
ciendum? R⁹ n⁹ fm hosti. Nihilomin⁹
i⁹gredi pōt z p⁹ficiat qd p⁹misit. Et si h⁹
n⁹ pōt saltē p⁹ficiat p⁹ aliū nisi man⁹ ei⁹
spāst electa eēt. qz tūc nō licebit ei per
aliū facē: nisi de licētia ei⁹ cui p⁹misit:
ar. L. de cadu. tol. l. i. §. ne autē. et de offi.
dele. c. fi. pōt etiā satisfacc ei cui p⁹mi
sit siue de bonis q⁹ cōtulit mōasterio si
ue operando aliquid vt ei satisfacciat.

De hoc vide in pcederi. §. A. Et ibi ta
ciū ē qd ad h' opationē nō tenet: nisi
forte ppter vitādū scādālū qñ occur
reret. Et sic intelligi pōt qd hic dī. B.

Utz rector q iuravit regē ciuitatez
p anū. siue magister q iuravit legē. vñ
capellan' q iuravit seruire in capella
nia possit ingredi religionē? R. scdm
Ray Sic. Non. nā iuramētū violat q il
lud i melius cōmutat. cū de iureiur. p
uenit. Idē Inno. z Host. Hosti. quocq
idē. Sed addit. Lōsulo q pus impleat
qd pmissit. cū de iureiur. debitorēs. h.
n. tuti. cū nisi ab illo vel illis qb' iura
uit possit licentiā obtinē. A. Hoc cōsili
um nō vñ bonū p qd ingressus religio
nis retardat. Et in c. debitorēs: nō idu
cis aliqd impedimētū vel retardatio
boni: sed solū dī q qui iurauerūt solū
vñ solut. Nec etiā obstat. c. omis
sū. cū de despon. vbi cōsiliū q qui iura
uit dhere mīrmonū p xba d pñi pus
dhat z exinde ingrediā religionē: qz p
talē dētū nō retardat religionis ingres
sus fm glo. Ray. z i sū. co. n. q. 6. vbi hec
ola nōnt. B. Utrū p p obsequia pa
rētū debeat q retrahi ab ingressu re
ligionis hēs ā. religio p. §. 3. Et vtz con
iugat' possit igredi. vide. i. votū. 4. §. p

Utz epī archidiaconi vel p byteri
curati possint igredi religionē? R. fm
Tho. scda scde. q. vlt. Obligatio voti
ppetui ad vacandū diuinis obsequiis
cōpetit ppe epīs z religiosis. p byteri
aut curati z archidiaconi non obligan
tur voto perpetuo z solēni ad curā aia
rū retinēdā sicut ad hoc obligant' epī.
Uñ epī pslatū deferere nō pnt absq
auctoritate Romani pontificis. cū de
reg. lig. Archidiaconi autē z p byteri
curati pnt libere abrenūciare epō cu
rā eis cōmissā absq licentiā pape q so
lus pōt i votis ppetuis dispērare. A.
Et etiā epī nisi in casib' pñictis exce
ptis: vt. i. votū. §. 3. p. B. Uñ mani
festū ē q archidiaconis z p byteri cu
ratis licet ad religionē trāsire ēt epō d
dicente: vt. i. q. 2. due sunt. Nūcia āt
alicui' talū toto tpe pbatōis non de

bēt alteri cōferri nisi de ipsius cōsensu vñ
nisi cōstet q voluerit absolute mutare
vitā vel p fessionē fecerit vel hituz p
fessoz scient' recepit: sed interiz serue
tur bñficio p aliū cui de portōe cōgrua
ipsius bñficii pvidebit: cū de reg. bñfi
ciū. li. 6. Utz excōicati possint ingredi
vel recipi i religionē. vide s. absolutio
3. §. fi. A. z ibi de h' pleni' i additōe. B.
Utrū illi q nō sūt exercitati i obser
uantiā pceptoz debeāt ingredi religio
nē? R. fm Tho. vbi s. Sic. Naz z dñs
Patheū publicanū q in obseruantia
pceptoz exercitat' nō erat vocauit ad
cōsiliū obseruantiā: vt p3 Luc. 5. Ingre
diā. n. religionē non solum expedit hīs
qui sunt exercitati i pceptis vt ad ma
iorē perfectōem perueniant: sed etiā
his qui non sunt exercitati vt facilius
peccata vitēt: vt p3 qz per vigilias ie
iunū z obediētiā tollūtur occasiones
pctōzū z luxurie gule z h' modi.

Ingressu monasteria se z sua dīcāt
deo. Dia. n. eoz bona monasterio itelli
guntur eē collata. L. de epi. z cle. A.
imo de sa. sanc. ec. B. in auct. ingressi
z. i. q. 2. qz ingrediētib'. Hoc tñ i mlti
locis nō seruaf de cōsuetudine in qbus
exq qz ingressus ē pping ei' bona imo
bilia occupāt: nisi qtenus de illis dāt
monasterio fm cōsuetudinē regionis.
Idē fit alicubi etiā circa mobilia. Et
fm Ray. dicta cōsuetudo valet si ē ap
probata vel obtēta p 40. annos. Naz
minori tpe nō currit cōcēssio pscru
ptio. A. Talis cōsuetudo nullatenus
vñ valē cū deroget ingressū religionis
spoliādo ingrediētē bonis suis. z sic ē
irrōabilis z inualida. cū de suc. c. fi. ni
si forte qñ pping eēt honesti z egen
tes z monasteriū non indigeret. B.

Utz p religionis ingressuz cōseque
tur qz remissionē oīum pctōz? R. fm
Tho. scda scde. q. vlt. Rōabl' dici p q
sic. sicut p assūptōem cruci. Sin. aliq
bus etynis factis homo pōt statim sa
tisfacē de pctis suis fm illud Danielis
4. Peccata tua elemosynis redime.
mlto magi in satisfactōe p oib' pctis

sufficit q̄ aliq̄s totat̄ se dñis officiis
mācipet p̄ religionis ingressum: q̄ ex
dit oē gen̄ satisfactōis etiā publice pe
nitēcie: vt hf. 33. q. 2. admonē: sicut ēt ho
locaustū excedit sacrificiū: vt Grego
d. ē. Un̄ i vita patrū legif q̄ eādē grāz
cōsequūt̄ igrediētes religionē quā cō
quūt̄ baptizati. Si tñ p̄ ingressū n̄ absol
uēt̄ ab oi reatu pene nihilomin⁹ igres
sus religiōis vtilior ēēt q̄ pegrinatio
terre sancte ad p̄motōez i bonū qd̄ p̄
pōdēat̄ absolntos a pena. A. h̄. lat̄
terigi i q̄ dñga. li. p. ii. 49. §. 3. B.

Quid de eo q̄ dolo induc̄ intrauit re
ligionē: R. hf. Ray. Nō pōt allegare de
ceptōem cui⁹ additio melior scā ē. Et qd̄
mer̄ cā cū dilect̄. z. de uer. cōiuga. ex
pte. z. c. veniēs. A. Lon. Hosti. z. ad
dit q̄ idē ē ēt si q̄s ex falsa cā intrauit:
vt. si putauit spōsaz suā leprosz z non
erat: ex de uer. cōiuga. ex parte. 2. z nō
tur in sū. li. 3. ti. 28. q. 10. B.

Quid si q̄s ingrediat̄ religionē sub
additōe aliq̄: R. fm̄ Huil. Si ponat̄ cō
ditio d̄ subam religionis: puta q̄ lice
at ei tenē p̄p̄iū. A. vel ēt v̄struictū
fm̄ eūdē Huil. z in sū. li. p. ii. 8. q. 18. B.
nō valet mōachaz. Bñ tñ pōt aliqua
tenē ad vsuz de cōsensu p̄lati. Si x̄o cō
ditio appōat̄ d̄ aliquā p̄ticularē auste
ritatē: v̄puta vt liceat ei comedē car
nes: tūc si scit hoc cōtineri in regula v̄l
cōstitutōe quā p̄fiter̄: tenet. Sec⁹ si ne
scit id i eis cōtineri. A. Sup̄ his v̄lri
mus a x̄. si x̄o. z. i. nil v̄l Huil. dixisse. Sz
vt p̄z in dē. q. 18. Inno. ait q̄ si ad igre
diētē dicere. tu debes p̄fiteri regulaz
bri Aug. z bñ potes comedē carnes. z i
illa ecclā ēēt cōstitutōes q̄ nō comedē
rēf carnes bñ possz comedē carnes: cū
nec h̄ regula hēat neq̄ v̄lis constitu
tio: nec ei possēt aliqd̄ imputari nisi esset
scādālū. z tunc possz ad aliū locū muta
ri. Sed Hosti. dicit q̄ hoc casu licebit
p̄dicto carnes comedē nisi fortitā ei cō
staret de cōsuetudinē v̄l cōstitutōe illius
monasterii: vel hoc notoriū ēēt oibz.
Itē fm̄ Inno. sec⁹ ē si dicere sibi. pro

fitere regulā bñ Benedicti. Nā cū fm̄
eā oēs gnālī abstinē debeat a carnib⁹
farinari eius imputādū ē si credat ei
qui p̄mittebat sibi q̄ licet comedē car
nes. Lō. Hosti. Addit postea Inno. Alii
dicūt q̄ ex q̄ submittit se obie alicui⁹ n̄
obstātib⁹ talib⁹ p̄missiōib⁹ tenet suā
regulā z cōstitutōes ei⁹. 12. q. 1. nō dicatis
z hoc v̄l veri⁹ cū vnusq̄sq̄ d̄beat se cō
formare bonis morib⁹ eoz cū qd̄ ouer
sat. 25. dis. §. al. aut. x. q̄niscunq̄. B.

Quid si aliq̄s videt̄ aliqd̄ monaste
riū vbi monachi splēdi de viuūt cogi
tat. hūc ordinē bñ possz sustinē: z sic in
gredit̄: R. fm̄ Ray. Dico indistincte q̄
si fecerit p̄fessionē nō pōt ad seculū re
dire: qn̄ pot̄ si erat penit⁹ z sciebat ea
que seruāda erāt itelligit se obligasse
nō ad id qd̄ fiebat: sed qd̄ fieri d̄bebat
Idē si erat simplex z fuit ei explanata
regla z additōes ordīs z p̄fessis fuit. Si
x̄o nō fuit ei exposita austeritas regle
tūc si solū ad illā vitam intendebat se
obl̄ gare nō ad sup̄iorem: z hoc exp̄ssit
nō cogēt̄ ibi manere: sed transibit ad
aliū ordinē quē sustinē possit. Si x̄o n̄
exp̄ssit debet remanē nec pōt allegare
dolū: vt s̄. in §. an̄ p̄li. dictū ē. A. Lō.
p̄dictis Hosti. z addit q̄ talis cogēdus
est: vt v̄l p̄fessionē ab initio instituat̄
in eodē loco faciat z religionē fuer: vel
locū exeat z penit⁹ dimittat: in q̄ nec
abusus d̄rius: nec numer⁹ defendit an
noz: ex de elec. cū cām q̄ inf̄ p̄s byterū
Et si oēs deficiāt alii inducāt̄ alterius
religionis: ex ne cle. vel mo. relatū. Et
si illi sibi deficiāt tūc loc⁹ mutata istitu
tione auctoritate ordinarū pōt per se
cularēs cōicos retineri. Et sic pōt intel
ligi ex de reli. do. inter q̄m̄oz. Itē Ray.
addit. Vel dic indistincte q̄ talie d̄z re
manere: quia dolus alioz vel simplici
tas vouētis nō excusant i talib⁹. Et di
cit glo. eius q̄ hoc bñ p̄bat̄. 20. q. 3. cō
stituit. vt in sū. co. ti. q. 17. Sed certe nō
videt̄ q̄ votū se etrēdat v̄ltra intētio
nem pure z simplr vouētis: vt i. c. ex ut
de x̄bo. sig. li. 6. B.

Religio 3° q^o ad votum ingrediendi.

Utrum pueri possunt se voto obligare ad ingressum religionis. R^o fm Tho. scda scde. q. xlj. Votum simpliciter consistit in sola promissione cum intentione mentis deliberatice. Et hoc votum habet efficaciam ex iure diuino q^o tñ dupl^r tolli pot^r. Uno modo p defectu deliberationis ut p^r i furiosis q^o vota non sunt obligatoria. ut ex de regu. sic tenor. Et eadem ratio est de pueris q^o nodu hnt debitum vsu rationis p que sint doli capaces. que quide pueri hnt ut frequer^r circa. i. 4. annu. puellæ ho circa. i. 2. q^o dicunt anni pubertatis. In quibusda aut anticipat^r et in quibusda retardat^r fm diuersa dispositione nature. Alio modo iped^r efficaciam simpliciter voti siq^o deo voueat illud qd non e ppe pratis. puta si seru^r et rationis vsu hnt vouet se religionem ingredi aut etia ordinem ignorate dno. dis. 54. c. si seruus. Et q^o puer ul puella infra pubertatis annos nati sunt in prate prius q^o ad dispositionem sue vite possit p^r eoz votu reuocare ul acceptare si sibi placuerit. ut expresse d^r d^r mliere Numeri. 30. Sic igit si puer an tps pubertatis votu emittat non obligat. Si tñ an hcat vsu rationis obligat qd q^o tñ in se e ex suo voto. s^o pot reuocari per auctoritate prius. q^o ordinatio legis q^o vn^o ho subdit alteri respicit illud qd i pluribus accidit. Si ho annos pubertatis excedat no pot reuocari auctoritate parerū. Et si nodu hret plene vsu rationis no obligaret q^o ad deū. A. Idē i sū. li. 3° ti. 28. q. xi. Et adde h^o Ray. et in sū. li. p. ti. 9. q. 30. q^o si ipubes doli tñ capax emittit aliud votu q^o continentie videt q^o sit obligat^r nisi p^r statim cum audierit reuocet. 32. q. 2. mulier. Et ideo e de iuramento fm glo. eius. et Tho. Et idē dicit glo. de voto continentie et d^r voto circa ingressum religionis: q^o non pot reuocari nisi statim reuocet. i. ipa die. ar. Numeri. 30. vbi d^r. Et i alteruz die distulerit sniam. Itē dicit glo. q^o si ipubes

doli tñ capax vouerit se seruaturū cōtinētiā et ingressurū religionē: cū venerit ad etatē uel cū mortu^r fuerit p^r. p^r illud irritare dīcēdo statim fm cōdē opionē. licet Hugl. dixerit q^o non pot. S^o dictū Hugl. statim pot uerificari nisi votū ipuberis ex iusta cā fuerit dispensatū. Uñ ut ibidez p^r. Inno. dīc. Credi mus q^o et ipubes si doli capax sit et votū fecerit abstinentie uel pegratōis ul aliud q^o d^r illud adimplē post q^o patrias prate exiuit. q^o potuit se obligare deo sicut et diabolo. ex de delict. pu. c. p. Tñ cum talib^o e facile dispensādū et commutandū. q^o licet i aliq^o sint capaces n tñ multa cognoscunt cum sint ierpti Con. Host. Itē ut ibi p^r Ray. dīc q^o si ipubes intrat religionē pot extrahi a p^re uel tutore infra annū et die a tpe scie fm glo. ei^o. Idē Host. et Hosti. 20. q. 2. c. p. 2. 2° et ar. 17. q. 2. si quis incognitus. et ex de concess. prebē. q^o diuersitate. Si vero ponatur in religioe ab alio. puta a p^re uel tutore. si ipse no cōsentit pot egredi qñ voluerit vsq^o ad etatē legitima. 20. q. 1. puellæ. et q. 3. p^ris. Si autē cōsentit licet cōsensu ille q^o sit an annos. s. pubertatis n teneat. exire tñ pot p^r q^o ueniat ad etatē legitima. 20. q. 1. illud. ad instar carnalis mīmonii. ex d^r despo. ipu. de illis. p. Sed q^o cito puerit ad etatē perfectā pot egredi. 20. q. 3. p^ris. ex de regu. cū sim^r. Itē ut p^r ibidem Innocen. dīc q^o si ipubes de cōsensu p^rentū uel tutorū tacito uel expresse intrauerit religionē: eū vtrū^r reuocare no possunt. ex de regu. significatū. et q^o si ipubes vnū tñ p^rentē hcat: ille sol^o eū offerre pot^r: et si habeat tutores alios q^o parētes. tñ p^rentes iuris tutorib^o eū p^r offerre. Idē et credūt aliq^o et si sit au^o q^o hcat filiū aut nepotē i prate q^o p^r iusto auo eū possit offerre et non eo^o q^o i his spūalib^o ius nāc p^rferet potituo uel ciuili: ut i octa. q. 30. B. Le tēp d^r voto solēnis p^rfessōis dīcēt i se. c. Utz liceat aliq^o se voto obligare ad religionis ingressū. R^o fm Tho. vbi. s.

Unū z idē opus voto factū laudabil⁹
ē q̄ si sine voto fiat. ut dī. i. votū. p. s.
xi. q̄ incipit. vtz melius. Et iō obligari
voto ad ingressū religionis h̄ se ē lau
dabile. A. Idē i sū. li. 3. r. 23. q. 6. Tñ
nisi hoc fiat cū maturitate pōt esse cā
discriminis. vñ ab iuductione taliū voto
rū z sūmū p q̄ renūciat seculo ifra an
nū. pbatōis fratres mendicātes oīo
ōbent abstīnē. ut i. c. nō solū. z. c. se. d. re
gu. li. 6. D

Utrū q̄ vouit ingredi religionē tene
atur. R. fm Tho. vbi. s. votū ē pmissio
deo facta d̄ his q̄ ad deū p̄tinet. Ut
āt dicit Breg⁹ in epla ad Bonifaciu. z.
Si inf boies solēt bone fidei cōtractus
nlla rōne dissolui q̄ro magis pollicita
tio quā q̄s cū deo pepigit solui sine vi
dicta nō poterit. Et iō ad implendū illud
q̄d homo vouit ex necitate tenet. Un
glo. sup illud ps. vouete z reddite. dicit
Vouere volenti cōsultis. s. p⁹ voti pro
missionē redditiō necessāio exigis. Te
net⁹ g⁹ q̄s ex necitate iplē votū dūmō
sit aliqd q̄d ad deū p̄tineat. Pāifestū
ē at q̄ ingressus religiōis maxime ad d
um pertinet. qz p b⁹ hō totalit⁹ se māci
pat dīnis obsequiis. Un fling⁹ q̄ tene
tur ingredi. s. h̄ q̄ se obligare intendit
ita. s. q̄ si se intendit absolute obligare
tenet q̄ citi⁹ poterit legitimo impedimen
to cessante. Si aut ad certū tēpus uel
sub certa cōditōe. tenet adueniēte tpe
z cōditōe exīte. A. Idē i sū. e. ti. q. 7. D

Quid si illi nolūt eū recipere. R. fm
Tho. scda scde. q. 88. Si quidē intentō
sua fuit se obligare ad religiōis ingres
sū p̄cipalit⁹. z ex cōnti elegit hanc reli
gionē uel hūc locū q̄i sibi magis cōgru
entē. tenet si ibi recipi nō pōt aliāz reli
gionē intrare. Si at p̄cipalit⁹ intendit
se obligat ad hāc religionē uel ad hūc
locū. p̄p̄ spālē cōplacentiā h⁹ religiōis
uel loci illius. nō tenet aliā religionē
intrare si illi nolūt eū recipere. Eandem
sniam ponit idē Tho. eo. li. q. vlt. A
Si at icidit i impossibilitatem implendi
votū. s. ex propria culpa. tenet facē q̄d

pōt. z isuper p̄niam agē de culpa p̄terī
ta. Si autē dubitat quā intentionē ha
buit. d. z tutiorē viā eligere fm eundē
Tho. z p̄e. ut i sū. li. p̄ti. s. q. 5. Et ad p
dicta facit q̄d positū ē s. religio. z. s. 2.
in additione. D

Utrū ille q̄ vouit vnā determinatā
religionē intrare licite possit iduci ad
aliā. R. fm Tho. secūda secunde. q.
vlt. Quia in maiori intelligit min⁹. iō
ille q̄ obligat⁹ ē voto vel iuramento ad
ingressū religionis minoris pōt licite
induci ad hoc q̄ ad maiorē religionē
trāseat. nisi sit aliqd spālē q̄d ipediat.
puta ifirmitas uel ēt spes maioris p
fectus i miori religionē. Ille hō q̄ obli
gat⁹ voto ut iuramento ad ingressū ma
ioris religionis non pōt licite iduci ad
minorē religionē nisi ex aliqua eui
denti cā z cū dispensatione superioris
Si tamen ingrediatur et profiteatur
vide infra religio. s. s. 3.

Utrū ille qui vouit ingredi fligionē
teneatur ibi perpetuo remanere. R.
scd⁹ Tho. vbi s. Si vouēs intendit se
obligare nō solū ad ingressū religionis
s. ad p̄petuo fmanēdū tenetur perpe
tuo remanere. Si at intendit se obligat⁹
ad ingressum causa experiendi cū lib
tate remanendi uel nō remanēdi. ma
nifestum est q̄ remanere nō tenet. Si
autem in vouendo de hoc nihil cogita
uit videtur obligari ad ingressum fm
formam iuris cōis q̄ est ut ingrediēti
bus detur ann⁹ probationis. vnde nō
tenetur ibi perpetuo remanē. Si tñ ta
li itētoe itaret ut statiz exiret. non vñ
satisfactū voto. qz i vouēdo hoc nō in
tendebat. z iō tenet ut saltē velit expe
riri an ei expediat manē. A. Idē i sū.
li. 3. r. 23. q. 9. vbi z addit fm Inno. q̄
cū quis in vouendo nō distiguit cui re
gule se cōuoneat. intelligit se vouere re
gule illi⁹ i cuius manib⁹ facit pmissi
onem. argu. c. q̄ dei timorem. extra de
sta. monach. vbi etiam hoc notat In
nocen.

Religio iiii. q̄ ad p̄fessionē. Utz
 ipuberes possint p̄fessionē fa-
 cē. R. h̄z Tho. sc̄da sc̄da q. vii. p̄fessio
 ē solēne votū qd̄ fac̄ eē mōachū ut
 religiosū. qd̄ qd̄ subdit ordiatōi eccl̄ie
 p̄p̄ solēnitatē quā h̄z āneraz. Et qz ec-
 cleſia respicit illd̄ qd̄ i p̄tib⁹ ē. p̄fessio
 añ tps̄ pubtat̄ facta q̄tūcūq; aliquis
 h̄eat vsū rōis plenū ut sit doli capax n̄
 h̄z suū effectū ut faciat p̄fiterē iā esse
 religiosū. A. Idē in sū. li. 3. ti. 28. q. xi.
 B. Adde h̄ quod d̄r s̄. nouiti⁹. §. p̄. 2. r.
 Que ē p̄fessio exp̄ssa r̄ q̄ tacita siue
 p̄sūpra. R. p̄fessio exp̄ssa ē que fit
 i manu abbatis siue p̄lati recipit̄ eā
 uel i manu ei⁹ quem p̄lat⁹ ad h̄ mittit
 ex de regu. r̄ trāse. ad aplicam. Tacita
 h̄o fit p̄ susceptionē habit⁹ p̄fessorū.
 Itē si māifeste oñdit q̄ velit vitā mu-
 tare. Itē si gestat habitū etiā nouitio-
 rū p̄ anū vbi nō ē distinct⁹ i colore ul
 scissura. vti hoc s̄. nouiti⁹. §. 4. A. Et
 de hoc dictū ē clarius s̄. religio 2. §. 2.
 cum additionibus. B. Si autem pro-
 fessio fiat infra annum vide ibidē. §. 5.
 Utrū ille qui fecit p̄fessionē tacitaz
 teneat ad oēs obseruantias regulares
 R. h̄z Tho. i. 4. dis. 38. In oī casu tene-
 tur ad tria vota religionis p̄ncipalia.
 sed ad alias obseruatias quaz trāsgres-
 sio ex dissimlatōe p̄latoz iducit. q̄ duz
 vidētes nō corrigūt idulgē vidēf. non
 v̄f obligari p̄cipue si sit simplex q̄ ta-
 lia discernē sufficiēt nesciat. Lō. Al. A
 hec vidētur vera q̄ ad illa q̄ p̄lat⁹ pōt
 dispēsare. Al v̄f obligari q̄ ad oēs regu-
 lares obseruantias. ut s̄. religio 2. §. si.
 cū additionibus. B.

Religio v. q̄ ad transitū
 ad alias. Utz
 liceat transire de vna religiōe
 ad aliam. R. fm̄ Tho. sc̄da sc̄da q. vii.
 Transire de vna religiōe ad aliā nisi
 p̄p̄pter magnā vtilitatē uel necēsa-
 tē nō ē laudabile. tū qz ex h̄ p̄lerūq;
 scādālizant illi qui relinquūt. tū etiaz
 qz facili⁹ aliq; p̄ficiat in religiōe quaz

consuevit q̄ illa quā nō cōsuevit ceteris
 paribus. Unde i collationib⁹ patz Ab-
 bas Nestor⁹ dicit vnicuiq; vtile q̄ h̄z
 p̄positū qd̄ elegit sūmo studio ac dili-
 gentia ad opis incepti p̄fectionē pue-
 nire festiet. r̄ nequaq; a sua quā semel
 elegit p̄fessione discedat. Et postea rō-
 nē assignās dicit. Impossibile nāq; est
 vnū eūdēq; hōiez siml vniuersis xru-
 tib⁹ fulciri. q̄s si q̄s voluerit sil⁹ attēta-
 re in id eum incidere necesse ē. ut dum
 oēm seqtur nullā itēgre consequat. Di-
 uerse enī religiōes p̄ceiminēt h̄z diuer-
 sa virtutū opa. Pōt tām aliq; de vna
 religiōe laudabiliter trāsire ad aliaz
 triplici ex cā. p̄ quidē ex zelo p̄fectionis
 religiōis i q̄ nō attēdit excellētia h̄z so-
 lā artitudinē vite. s̄z p̄cipali⁹ h̄z illud
 ad qd̄ religio ordinat̄ r̄ cōsequēt h̄z dis-
 cretionē obseruantiaz fini p̄portiona-
 tarū. ut s̄. religio p̄. §. 4. Et i hoc casu
 p̄pter hūilitatē d̄z q̄s petere licētū. q̄
 tām ei negari nō pōt dūmō cōstet reli-
 gionē illā artiorē eē. Si h̄o de hoc p̄ba-
 bit dubitet. est i hac supioris iudiciū
 regrendū. ex de regu. r̄ trāse. licet. Qd̄
 si nō petita licētia trāsuiit nō pōt repe-
 ti fm̄ Huil. A. Hoc verū si trāsuiit in
 casu. licito licet nō seruato mō. Sec⁹ si
 i casu illicito. qz tūc posset repeti. ar. c.
 si. ex de regu. B. maxie si p̄fessionē i
 hac sc̄da regula fecit. r̄ p̄p̄t declinatō-
 nē religionis a debita p̄fessione. puta
 si i aliqua religiōe artiori incipiant ipi
 remissius viuē. laudabilē trāsire aliq;
 ad religiōnē ēr mitiorē si meli⁹ obſue-
 tur. Et i h̄ casu ēr regnif supioris iudi-
 cii. 3. h̄o p̄p̄t ifirmitatē uel debilitatē
 ex q̄ interdū puenit q̄ nō pōt aliq; ar-
 tioris religionis statuta seruare q̄ pos-
 set statuta seruare latioris. Et in hoc
 casu dispensatō est necessaria. A. Idē
 in sum. eo. ti. q. is. B.

Utrū religiosus sēp possit transire
 ad artiores religionem. R. fm̄ Inno.
 Etia si constet eā eē artiorē tām nō po-
 terit trāsire si ex suo trāsitu p̄or fligio
 incurrat grauē iacturā uel infamiam.

ar. ex de regu. z trāse. l. 3. r. q. 3. si qd hō.
Nam z ipse non debet esse cā scādali.
ex de renū. nisi cū pdē. S; cōez vtilita
tē qd ut nō fiat iactura illi cōgregatōni
debet pferre puate qd ut sit in artiozi
religiōe. A. Idē in dicta. q. 15. B. Ab
bas qd q immediate subest pape nō po
test transire sine licētia pape. ex de cō
sue. cū vendibit. A. Lon. Albri. B.

Utrū q iā pfectus ē i latiori teneat
ad votū qd fecerat de artiozi. R. Re
manere pōt in latiori. qz p scdm votū
sclēne derogatum est p quod fuit sim
plex. tū p voto p nō cōpleto erit ei pe
nitentia ipōnēda. ex de regu. z trāse. c.
qui post votum. l. 6.

Pone qd aligs regular ipetruit li
cētia trāseūdi ad artiozē religiōnē p
ea penitet eū. nūqd pmi tenent eū re
cipere. R. fm Huil. Si nō iuenit artio
zē religiōnē vbi recipiat: uel si nō pote
rat sustinē austeritatem illi? z reuerti
vult an factā pfectionē: nō pōt repelli
p̄textu pōris licētie uel renūciatōis
cū facta fuerit ex cā. s. ut trāsfret ad ar
tiozē religiōnē z causa secuta non sit.
Sec? si pfectionē fecerit in secūda. A.
Lon. Albri. B.

Quid si abbas z cōuent? licētiaue
rit aliquē simplicē z ipse renūciat sim
plicē non ex aliq cā nisi forte ex odio?
R. fm Huil. Nō ualer licētia. qz hoc ē
dare licētia vagādī. Tam h; Aug. ipel
li p̄r q nō vult ferre penā d culpa quā
forte commisit. A. Lon. Albri. B.

Utrū bona q mōach? cōtulit suo mo
nasterio sequant eū si trāseat ad secū
dum monasteriū. R. h; host. Si ere
at ante pfectionē non ē dubiū q cum
rebus suis pōt exire. ex de regu. z trāse.
statuim? Intellige nisi ea absolute et
irreuocabilit donasset. S; si post pfecti
ōnē z sine licētia trāsit ad aliud mōa
steriū res sue pmo monasterio rema
nēt. z q ipsuz recipit iputet sibi. Si hō
cū licētia uel ēt iutus ex aliqua cā va
dat ad secūdū monasteriū: tunc vsu
fruct? rerū quas cōtulit debet secūdo

monasterio qdiu vixerit ne ei existat
onerofus. Sic intellige. 16. q. 6. cognoui
mus. A. poti? c. de lapsis. B. Et. 17.
q. 1. si qd rapuerit. A. Idē in sū. eo. ti.
q. 2. fm host. g. etiaz addit. Si vero
sit secularis q religit cōfortiū spūale
seu religiōnē uel ecclesiā. idistice bōa
sua recuperat: ut apte inuit ex de cle.
singa. q. a te i fi. Et subdit. Uel dic ad
saluādas opōnes maioruz q bona ip
sū tacite sequūt. Si aut expise cōtulit
se z sua z est paup q nō h; vnde uiuat
tunc de benignitate canōica sine dīc
tiōe cuiuscūq bona recuperat. ar. 86. dīf.
non satis. 17. q. 4. q. cūq. Si alias fuisse
rari pōt non recuperat. sicut nec si dedis
set sine sei. 17. q. 4. sunt q opes. Et hō ni
si gfa fiat uel nisi aliq cōditio apposi
ta fuisset. ex de cōdi. appo. verū. Et sub
dit i dicta. q. 26. Pōssūt bec intelligi q
aligs igredit ecclesiā secularē tāq cō
uersus. Nā si tāq canonic? non seqi ēf
ipsū bona tacite. Et sic etiā tenet dīue
tudo. B.

Religiosi mendicātes si trāseūt ad
ordines nō mendicātiū etiā de licētia
pape nō hnt vocē uel locū in capitulo
etiā si ab aliis eis cōcedat: nec possūt
hīe pōratū: nec aliquā admīstratiōez
uel qcuq officia etiā ānuā: nec tāq vi
carū uel māistri uel loca eoz tenētes
nec pnt qd cūq aiāz regimē exercef.
A. nec p se nec p aliis. Et qcad cōtra
rium attentatū fuerit est irrituz ipso
iure quomus pmiuilegio non obstāte. vt
in rex. qui sequit. B. Et de regu. z trā
se. ut pfectores. i. de. sicut z tactum est
s. electio. p. 5. 27. qui incipit. Quis non
potest.

Reliquie et corpo

ra sanctor. Antiquē reliquie
nō debēt ex capsam ostēdi nec exponi
venales. Inuentas hō de nouo nemo
dēt publice vōnerari nisi auctoritate
Romani pontificis fuerit approbare
z plati nō pmittant q illi q accedūt
ad eoz ecclesias cā venēatois dīcupiāt

falsis ficiet. sicut quicquid occasio est
fieri consuevit. Habetur hec ex eo. cum
ex eo. et de offe. dist. i. placuit. Et nota quod
reliquas emendat ut videtur secundum Ray. A. Po
ti. secundum glo. et. ut in loco de qua statim. B
et Hoff. summatim est. A. Idem quod hic
notat in su. li. 7. tit. 14. q. 22. B

Utrum sanctorum reliquie possint furtive
subtrahi ut honorabili reponantur. R.
secundum Bui. No. Na sacrilegium est quicquid au
ferat sacrum de sacro. A. scilicet etiam non sacrum.
ut in c. de qua statim. B. 27. q. 4. quisquis.
A. Lon. Ul. ut in sum. eo. ti. q. 23. B

Utrum auctoritate reliquie seu corpora
sanctorum de loco ad locum sunt transferenda.
R. No sunt transferenda sine consilio pri
cipis. scilicet pape uel sine licentia episcopi et san
cte synodi. de conse. dist. i. corpora. A. Al
incipit de loco. B. Et hoc sicut notat
ibi vix est cum corpore traditum est sepulture
perpetue. L. de reli. l. vlt. nisi necessitas
imicet. et tunc sufficit auctoritas prelati
provincie. L. de reli. l. i. Si autem non est tradi
tum perpetue sepulture: bene potest transfer
ri sine alicuius auctoritate. L. de reli. sed
necdum. Et nota quod preallegate leges de
omnibus corporibus: bene loguuntur. A. Et ita est
veritas: quod loquuntur dicte leges de omnibus
corporibus: generaliter. Et idem quod in h. nota
tur in su. eo. ti. q. 24. De istis etiam reli
quiis tactum est super praedicta canonizatione. B

Utrum liceat portare reliquias ad collum
R. secundum Tho. secunda secunde. q. 96. Eade
ratio est sicut de rebus scriptis. quod si portetur
ex fiducia dei et sanctorum: quod sunt fidei non
erit illicitum. Si autem circa hoc attendere
ad aliquid vanum puta quod uas esset triangula
re et habet modum quod non pertinet ad reue
rentiam dei et sanctorum: esset supersti
tiosum et illicitum. De uerbis autem scrip
tis habet. l. sacrilegium. 2. q. 3.

Renunciatio per con ter

quid sit. R. Renunciatio est
iuris proprii spontanea refutatio. Nam
iuri alieno renunciari non potest. Item si
renunciatio non esset spontanea sed co
acta non obest repetere volenti. extra

co. super hoc. A. Hoc fuit dictum. Ho
sti. ut patet in su. li. 3. tit. 26. q. 23. B

Ex quibus causis petenda uel admit
tenda sit renunciatio episcopi? R. Due se
cunde probabiles siue apparentes. scilicet si se
sufficientes. Prima est propter frugem meli
oris vite. i. religionis. Secunda est causa propter
humilitatis. he due cause non fuerunt acce
ptate. ex de renu. nisi cum pridem in preteritum.
Sunt alie cause sufficientes sex. ut ibi dici
tur. Prima est conscientia criminis. scilicet talis per quam ip
sius officii executio est peracta peni
tentiam impediat. Secunda est debilitas cor
poris ex infirmitate uel senectute. scilicet per
quam ipse reddere ad exequendum of
ficium pastorale. Tertia est defectus scientie
Quarta autem consideranda sit eminens scia in
pastore. est tamen oportet toleranda. Quar
ta est malitia plebis. non quod pro qualibet et
pa debeat gregem deferre ne mercenaria
comparetur qui videt lupo veniente: et
dimittit oves et fugit. Sed de superio
ris licentia tunc demum potest non tam timide
fugere quam puidet declinare cum oves occurrunt
tur in lupos. et quod debuerat humiliter obedi
re iam irrevocabili adducit. Quinta est grue
scandalum: cum alii sedari non potest licitum est
episcopo petere cessionem ne plus temporalis hono
rem quam eternam videat affectare salutem
Sed de hoc vide. i. scandalum. Sexta est
personae irregularitas. ut puta si sit biga
mus aliquo modo de quibus bigamia. Non tamen
propter quolibet irregularitatem debet ei dari
licentia. ut si non sit natus de legitimo matri
monio si est occultum et ille laudabiliter su
um impleat officium. A. Dum non sit na
tus de adultio uel de fornicatione. Nam tales
omnino remouentur. ut in de co. c. n. si. et ibi glo.
B. Si homo propter alias causas petat episcopi
licentiam renunciandi non debet concedi. ut in de co.
c. nisi cum pridem. A. predicta et notant
in su. eo. ti. q. 34. B

Quis effectus renunciandi. R. Effe
ctus est ut qui renunciat ad id cui renun
ciavit regressum non habeat nisi ex nouo iu
re concessio uel antiquo restituto. ex co.
cum inter et cetera transmissa. et c. cum in prese
ntia et c. sane. Et qui se renunciat episcopi

propter conscientiam criminis amodo non potest eligi nec postulari. Secus si propter malitiam plebis. ex. co. p. translatione. Renunciatio autem est competens promissio facienda ne in vituperium misterii defectum in talibus patiat. ex. e. ad supplicationem. In qua promotione dignitatis et scierit habenda est. ex. de pben. d. multa ad fi. Si militer et quantitatis reddituum beneficium cui resignat. ex. de vita et bone. cle. qm et de pben. nisi esset. l. q. 2. bone rei. ex. de dona. aplice. §. p. l. et vlt. A. Idem in su. co. ti. q. 35. fm. hostien. B.

Renunciatio 2° Quia liter debet fieri renunciatio officii vel beneficii ecclesiastici. R. Debz esse voluntaria. Na iur. non compellit renunciare. 7. q. i. quis. ex. qd me. cau. ad audientiam. Itē debz fieri pure et absolute ex. de offi. dele. ex. pte. Na si quis renunciat et alicui beneficio seu rei spirituali aliquid dato vel promisso simonia esset. A. Naz sp. simonia committit nisi renunciatio pure fiat fm. hostien. et in su. li. 3. ti. 26. q. 32. vbi bec notat fm. eundem. B. Qd si non procedat dario vel promissio s. solū intentio esset simonia mentalis q. per penam abolet. ex. de simo. mādato. vi. de. i. simonia. §. 4. A. Ibi parū de h. vlt. dicit. B. Itē d. fieri cōueniēt i scriptis. 7. q. i. §. ecce. et c. q. l. et. A. Allegata iura loquūt i renunciatione episcopi que d. fieri i scriptis. Forte i aliis scriptura non ē necessaria. Et h. vlt. inui i dea. q. 32. B. Et debet fieri i manu illi a q. habetur institutio vel cōfirmatio. extra. co. admonet. Fallit tñ i episcopo q. non pōt renunciat nisi i manu pape. extra. co. ni si cū pde i fi. Silt nec elect. episcopus postq. fuerit cōfirmat. extra. d. trāsla. inf. cor. poralia. Nec intrusus. ut. i. §. p. l. A. Si milit. et abbas immediate pncēs ad Romanā eccliam non pōt rinunciare sine licentia sedis aplice spali fm. Ray. Qui ē addit q. si al. renunciatio fiat tenet i preiudiciū renunciatis: s. non in preiudiciū ecclesie vel p. l. in cuius manu debuit

renunciare. Itē dicit q. pōt q. simplici beneficio renunciare sicut vult. Et glo. ei. dicit q. h. pōt ad min. de consuetud. e. S. pus dictū ē mag. regulare. l. q. fiat in manu ei. cui ē institut. ut i si. e. ti. q. 33. vbi ē addit fm. hostien. q. cū renunciatur alicui iuri renunciatio facienda ē aduersario vel seruo publico seu alteri recipienti noie aduersari. B.

Quo renunciatur iuri scripto. R. Talis renunciatio ex certa scia facienda est. Ideo q. si talis renunciatio ius ignorat ē ei notificandū. ar. in Autē. quo oportet episcopus. §. igitur ordinandus. col. i. Nec. n. pōt q. renunciare ei qd ignorat. ff. de i. offi. testaro. l. si mater. A. Idē in dea. q. 32. fm. hostien. B.

Quo q. renunciatur iuri expresse. et q. mō tacite. R. Expresse cū dicit. Quiertis clamo ius tale. vel silt. ex. de deci. ex. multiplici. A. Hoc verū q. q. renunciat qd sibi debet. ut p. i. tex. allegato. B. Tacite xō cū facit cōpositionē. A. s. sup. iure qd sibi cōpetebat. Na cōponendo videt iuri suo renunciare s. for. mā cōpositionis ut l. c. d. q. stat. B. ex. de elec. cum iter. p. Itē tacite renunciat faciēdo s. ut exhibēdo bonorē illi cui electōi dixerat. extra. de his q. fi. a mag. pre. ca. ex. ore. Silt rēpiciēdo aliqd ex testamento qd ipugnabat. ff. de inoff. testa. si p. p. d. extra. de sē. et re iudi. quod ad cōsultationē. Vel si petētis legatus aduocatus vel pcurator fuit. ff. de iof. fi. testa. l. si. A. Idē in dea. q. 32. B.

Utrū clericus q. ipetrauit beneficiū si subiciat se misericordie canonicorum intel ligat renunciasse. R. No extra. eo. veniens. Quin ē si reddat eis lras suas et ip si sint imisericordes d. talis officio iudicis restitui. extra. eo. sane. Na deceptis et non decipientib. iura subueiūt extra. de rez. p. mu. cū vniuersoz. S. si renunciet lras p. certa pēsiōe p. mu. pēsiōe et lris. ex. de rescrip. ad audientiam. A. Lō. Albu. et fac qd nō. i. su. c. ti. q. 30. B.

Pone q. episcopus non bñ inrauit sed p. si monā et h. mōi. quo renunciabit instān

te morte. R. fm Hosti. Renunciabit
mēte z i manu archiepi si pōt. al' i ma
nu simplicis sacerdotis sub hac conditio
ne. si pape placuerit. z si oualuerit va
dat q̄cūq' pōt ad eū z pēat ei. ar. extra
de sen. exco. n. dubiū. z. c. ea noscēt. §. si.
S; z caueat ne morā p̄stet. z fructus si
bi appropet s; fidelit custodiat uel in
utilitatē eccleie expediat. ar. extra. d. of
fi. or. cum vos. z de offi. or. c. p̄nti. li. 6.
Ad ad institutionē oīuz teneat. extra d. p
bē. dilecto. §. si. Tñ tal' fm Hosti. de li
centia p̄p̄ri ofessoris quē sibi pōt eli
gē. A. Hoc vī kuz si legitie fuerit or
dinatus. al' cū ab initio nō habuerit exe
cutionē sui ordiis non videt q' possit si
bi eligē cōfessorē tāq' ep̄s. ar. l. nō dubi
um. l. de legi. B. poterit vīe neces
saria stricte recipere. ar. s. d. i. non satis
z. c. pasce. Talis ēr si titulu nō habeat
nī possessionē quā de facto hēt nō dēt
dimittē sine licentia pape. sed a fructi
bus dēt abstīnē. extra. e. p' trāslationē
§. 3. A. Lō. Inno. q. z addit. Et idē in oī
bus suspēsis siue ab hoīe siue a iure di
ci pōt. ut i sū. e. ti. q. 33. ad fi. B

Utrū q's possit renunciā p aliū. R.
fm Hosti. pōt p aliū hītē spāle māda
tū. extra de offi. dele. c. 3. oli. §. qz vero
Idē videt si hēt gnālē admīstrationē.
ff. de p̄cu. l. cū. libera. A. Inmo inci
pit p̄curator vbi dī. p̄curator cui li
bera gnālē admīstratio rerū cōmissa
ē potest ex. gere. nouare. aliud p alio p
mutare. B. Secus si tñ gnāl' p̄cura
tor esset extra de p̄bē. dilecto. p̄. r̄iso. et
de reli. do. c. p̄lt. A. Delit' vī facere. l.
mādato. ff. de p̄cura. Et idē qd in h'. §
notat i sū. eo. ti. q. 31. ad fi. B. Et an ta
lis p̄curator reuocari possit. vide. l. i
se. c. §. si.

Renunciatio 3. Quis
renunciare. R. fm Hosti. cū
renunciare pōt is ad quē illud quod
renunciatur pertinet. extra de regul.
ad apostolicā z. c. statum. A. Idē in
sum. li. 3. ti. 26. q. 34. B

Utrū papa possit renunciare. R. Po
test libere resignare z maxie cū se ius
ficientē agnoscit ad regēdū vnīuersa
lē ecclesiā. extra. co. qm̄ li. 6.

Utrū clericus possit renunciare foro
suo. R. Renunciatio faciendā ē aucto
ritate illoz qz iūterest. extra de offi. ar
chi. ad hoc. §. si. Idco clericus nō pōt re
nunciare foro suo sine consensu ep̄i. qz
ex h' p̄iudicaret ipsi ep̄o. extra de foro
cōpe. significasti. alioqñ qlibet cleric'
de vno ep̄atu possit sibi cōstitūē iudicē
i alio ep̄atu. ff. de iudi. l. i. Et de h' vide
s. iudex. p. §. 2. Eadē rōne nō pōt cleric'
renunciare p̄iūilegio illi. 17. q. 4. si q's
suadēte. Nā z si actionē iūriarū r̄mit
tere possit q̄rū ad p̄p̄riā p̄sonā. 23. q. 4.
si is iūriā tñ ecclesiē siue collegiū sui i
p̄sona sua illatā remittē nō pōt. extra
de sen. exco. cū desideres §. si. A. cōiū
cto. c. contingit. p. eo. ti. B

Que pena si clericus ita renunciēt
foro suo q' m̄ideat corā iudice seclari.
R. Si cā ciuilis sit cadit a cā. alioquī
suū locū amittit. extra d. fo. cōpe. si oīi
genti. A. Ibi dī. Et si p eis lata sit sē
ctia locū suū amittāt z h' in criminali
actiōe. In ciuili hō p̄dāt qd euerint
si locū suū maluerit obtinē. B. In cri
miali hō locū amittit. z si nō hēt locū si
ue dignitatē pōt alr' extraordinarie p̄iū
ri. Et sic patet q' pōt tacite r̄nūciare q̄
rū ad dīnū suū. xi. q. 3. placuit. S; z m̄
to magi p̄iūd' ē si exp̄sse cōfēiat z res
pondeat. Si hō trahat ad iudicē seclare
vide s. iudex. p. §. p̄lt. A. cōiūctj addi
tionibus. Et idem qd in hoc §. notatur
in sum. eo. ti. q. 25. secundū Hosti. B

Quā aliq's expectat p̄mā p̄bendam
proxime vacaturā in aliqua ecclesiā
si alius obtinens p̄bendā tenuē frau
dulenter renunciēt ut expectanti p̄e
cludatur via ad pinguiorem q' sperat
vacare. nō ipedit p̄mū expectantē.
Et si p̄benda pinguis postea vacās
conferat isti qui renunciāuit p̄uaf ipse
vtrāq' extra. co. si te. li. 6. A. Ibi dī
q' de dicta fraude dēt saltē p aliquas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.10

q̄ satisfaciāt sibi q̄ quēlibet de terra illa vñ ē ille spoliator uel debitor.

Quentur ergo vtz sint licite. R. Et si inique sint z legibus p̄bibe tanq̄ nāli equitati dñe: qz ali' p̄ alio ḡuat. n̄bilmunus sp̄alit p̄bibe: ne concedantur uel extendant. A. s. per interpretationē cū fuerit ḡnalit cōcessē nō exp̄ssis personis eccl̄asticis. ut i. c. z si de quo. i. B. c̄tra personas eccl̄asticas uel bona ipsarū p̄textu cuiuscūq̄ cōsuetudis. Et qui cōtrafecerint nisi reuocauerint infra annū. A. s. a tpe cōcessionis uel extēsiōis ut ibi. B. si p̄sone sint singulares sūt excoicāte. si vniuersitas est interdicta. ex de iniur. z dāno dato. z si pignozationes. li. 6.

Sed pōe q̄ aliquis expoliāt' portat litteras ciuitatis seu ad ciuitatez vbi manet expoliāns z petit iusticiāz nec fit ei nūqd in hoc casu pōt cōcedi rēp̄salia. Uidet q̄ sic. qz hoc mō nō ḡuatur ali' p̄ alio: sed pot' ponit' rector uel ciuitas i suis ciuib' p̄p̄ negligētiā. Uñ 23. q. 2. c. dñs de. dicit q̄ gēs uel ciuitas plectēda ē: q̄ vidicāf negligit qd a suis ciuib' ip̄robe factū ē. uel reddē qd p̄ iuriā ablatū ē. Satis videt cōcordat' Tho. scda scde. q. 40. z Jo. an. sup. dcō. c. z si pignozationes. ita tñ q̄ etiam in hoc casu ad clericos nō extendat. z q̄ sibi de reb' nō auctoritate p̄pria: sed iudicis satisfaciāt. ut idē Jo. an. dicit. A. Jo. an. i dcō. c. z si pignozatiōes i nonnel la dic fm Archid. z Et Huic. q̄ itelligit de auctoritate iudic' spoliari p̄cedere p̄ snia sup negligētiā z d̄fectu iusticie fm alios at de auctoritate iudic' spoliantis seu iusticiā facē negligētiis. Et subdit f3 Buido. q̄ p̄mū dictū pōt itel ligi vtz qñ n̄ pōt hñ recursus ad iudicē spoliantis seu iusticiā facē negligētiis. quod dicit raro posse cōtingē. B.

Residentia. s. clericorū i suis eccle

siis. Ubi nota q̄ qui habz bñficiūz cū cura tenet ad residētiā ex d̄ elec. licet canō. li. 6. Silr z q̄ bz q̄cūq̄

alia bñficia quibus hoc operat ex statuto uel privilegio seu cōsuetudine ap̄ probata. ut Inno. ponit ex de cle. n̄ re si. clericos. Et addit. Intellige dē bñficiūm residentia regere nisi dñū cōstet. Et eadē quasi sniam ponit Hosti. dif fusiis. dices q̄ quilibet cleric' tenetur residē. ex. eo. c. si. siue magnū sit bñficiūm: ut ep̄ar'. 7. q. 1. p̄uenit. z d3 crisma cōficē. ordines celebrare z quol3 die domino dñis officiis intesse. de cōse. dif. 3. ep̄s nisi iusta cā ipediat ut ibi dñ. Silr ē si modicū sit bñficiū. ut ex. eo. c. q̄rē te. Et d3 bñficiat' interesse matutinis z vesp̄is. al' si icorrigibilis sit depōit 92. dif. c. si. Et vide s̄ clericus. p̄. s. fi. A. Idē qd hic notat i sum. li. p̄. r. 7. q. 27. vbi z additur fm Hosti. q̄ is cui tāq̄ bene merito assignant p̄nsiones aliq̄ seu stipendia ad residentia nō tenetur Talis tñ ad āridota obligat. z si offendit ecclesiā a qua tenet beneficiū. tāq̄ ingratus priuatur. B.

Utrū q̄ ex cōsuetudine possit recipere fruct' bñficiū in absentia. R. fm Hosti. pōt ut ex de cōstri. cum oēs. A. Et ibi hoc notat glo. q̄ ē dicit q̄ sec' ē de iure cōi. S3 z puto hoc intelligēdū inq̄tū' per hāc cōsuetudinē nō derogatur dīno cultui. uel al' nō sit irrōnabil' Al' secus. ex de cōsue. c. si. B. S3 talis cōsuetudo dñio statuto tolli pōt. ut si ecclesia sit ministris destituta ita tñ q̄ p̄benda absentis assignet subrogato. ex eo. cū dilect'. S3 si tale statutū facerēt canonici p̄p̄ p̄pria cōmoda. puta ut inter se diuidāt illud quod absens consuevit accipere non valet. ex de cōsue. cū oēs. A. Idem in dicta. q. 26. B.

Quō cleric' i bñficio. debeat residere? R. fm Hosti. Residere debet in p̄pria persona seruēdo eccl̄ie. ex. eo. qz nōnulli z. c. se. Et debet seruire i suo ordine. ex de si. p̄sby. p̄posuit. Parū enī esset sui p̄ntiā exhibere z curā proprie ecclesie negligere. A. Idē in sū. eo. ti. q. 27. vbi z additur fm eundē. Et hoc ē d̄ prauam cōsuetudinem quarundam

ecclesiariū q̄ reputat canonicos residen-
tes ex q̄ p̄ntes sūt. l. 3. n̄ itret ecclesiā. B

Utrū nō residens possit excusari ex
aliquibus causis. R. Excusaf p̄ q̄dez
si iusta sit cā sue absentie. ut pp̄e uni-
citias uel aliqd h̄ mōi. ex eo. int̄ q̄tuor
Et tūc tenet p̄ vicariū deseruire. ut s̄.
clericus. p̄. s̄. fi. Et idē intellige si p̄ns sit
sed sine sua culpa ipotens sit fact⁹ aut
infirm⁹. extra. e. cū dilect⁹. 7. q. i. p̄ntiuz
2. si de licentia p̄lati cā rōnabili sit ab-
sens. extra. e. relatiū. extra de elec. l. 3. ca.
non. li. 6. Al̄t̄ sine licentia p̄lati pere-
grinari nō p̄t de ofe. dis. 3. non oportet
ex de voto. magne. s̄. vez. 3. si h̄eat ec-
clesiā pochiālē p̄t ex dispensatione ep̄i
eē i studio p̄ septe ānos. ut s̄. ecclesiā. 2.
s̄. 2. 4. si haberet sup̄ hoc sp̄ale p̄uile-
giū. h̄t̄ absens p̄ residente. ut b̄s in
s̄. se. A. An illud quod h̄etur. b̄ z in. s̄.
se. facit qd̄ notat i s̄. d. cā. q. 27. B

Sūt z alie cause i quibus n̄ residē
habetur p̄ residente. p̄ma ē si sit i sui-
tio pape. extra. e. cū dilect⁹. Secūda ē
si vnus vel duo ex canonicis sint i serui-
tio pp̄ri ep̄i. extra. eo. de cetero. z. c. ad
audientia. S̄z ep̄s suffragane⁹ si more-
tur cū archiepo non videt̄ r̄s̄idē. ar. ex-
tra de offi. ordi. pastoralis. Et nota q̄ q̄
ē i seruitio pape uel ep̄i sui recipit qd̄
fructus b̄nficiū p̄ter victualia siue q̄ti-
dianas distributiones q̄ nō solēt absē-
tibus dari. ut i d. c. de cetero. et extra
de p̄bē. licet. z extra d. c. nō resi. c. p̄. li. 6.
Et de h̄o vide. s̄. b̄nficiuz. 2. s̄. p̄t. A
Potius videt̄. s̄. fi. B. Tertia est si se-
nō absentat in fraudē s̄z ecclesie sue iura
fidelit̄ p̄sequit̄. extra. e. ex p̄te. In q̄b⁹
casibus possit q̄s p̄ vicariū deseruire.
vide s̄ cleric⁹. p̄ s̄. fi. z. i. vicari⁹. s̄. p̄.

Es inter alios ac

ta rē. vide. i. snia. s̄. 9. z r.

Restitutio rei aliē

ne p̄cōster. Utrūz quis tenea-
tur statī restituē. R. s̄m Tho. scda se-
cundū. q. 62. Sicut accipe rē alienaz ē ō

iusticiā. ita z ōtinē eā. q. 2. hoc q̄ aliq̄s
detinet rē alienā iusto dño ipedit cum
ab vsu rei sue z facit ei iniuriā. Danise-
stū ē at̄ q̄ nec p̄ modicū tēpus licet in
p̄ctō morari s̄z glibet tenet statī p̄ctm̄
deserē. s̄m illud Eccl. 21. Quasi a facie
colubri fuge p̄ctm̄. Et iō tenet q̄libz sta-
tim restituē uel petē dilationē ab eo q̄
p̄t vsū rei cederē. Lon. Ray. A. Ista
petitio dilationis uel remissionis faci-
enda ē p̄ se vel per aliū q̄n debitor est
ipotēs ad soluendū s̄m eundē Tho. se-
cūda scda. q. 62. arti. s̄. Et h̄o nisi ex ip̄a
petitōe sequeret̄ reuelatō peccati seu
aliud scādālū. ar. c. officii. extra de pe-
z re. Et ad p̄dictoz clariorē intelligētā
distinguedū ē. qz aut debitor ē potens
restituē aut nō. p̄ casu tenet statī resti-
tuere ut dictū ē. casu aut est ipotens
oio. aut nō oio. Si oio. excusaf. qz ipossi-
biliū nulla est obligatio. ff. de reaur. l. i.
possibiliū. z iō sufficit hoc casu q̄ ppo-
nat restituē cum poterit. l. 4. q. 6. si res
Si non oio tunc tenet statim restituē
id qd̄ p̄t. Et s̄m Ray. in t. de rapto. s̄.
forma. ista potentia videt̄ cōsiderāda
vsq̄ ad mendicitatē suā z sue familie
reseruata sibi solū extrema nccitate.
Et idē nō. i. s̄. li. 2. ti. s̄. q. 86. Sed certe
non solū extrema: s̄z etiā magna nccī-
tas videtur excusare a restitutione.
extra de fur. c. si q̄s pp̄t. vbi d̄r q̄ si q̄s
pp̄t nccitatē famis furat⁹ fuerit. aut
restituāt aut tres hebdomadas p̄tēat
Et sic nō cogit̄ p̄cise restituē. Et illd̄. c.
intelligit̄ i nccitate etiā nō extrema s̄m
glo. z Inno. ibi. Unde ad clarius hoc in-
telligendū iterū subdistinguedū ē. q̄
aut debitor ē i articulo extreme ncces-
sitatis. aut nō. p̄ casu nō tenet ad resti-
tutionē. qz i extrema nccitate oia sunt
cōia. l. i. s̄. cum in eadez. ff. ad l. rodi. de
iac. Un̄ z sup̄ 4. s̄niariū. d. l. is. d. c. Sco-
tus q̄ si detinens rē alienā ē in extrēa
nccitate. z ille cuius est res nō: sed h̄et
aliqua citra nccitatē extrēmā dicimur
q̄ ista res ē detinent i iure poli quo in
extreme nccitatis articulo ad puiden-

dū necitati nature via oibus extrema
necessitate detentis ē cessā. extra de
ver. sig. ext. qui seminat. li. 6. Si am
bo sunt in extrema necitate si prius dñs
deuenit ad eā dñs reddi dñs duplici iur
tū qz prius suuz. tū qz iam ex ista sua
necessitate factum est suū. Si xpo prius
deuenit detinens factū ē suū. z tūc do
mino postea deuenienti ad istaz neces
sitate nō debet reddi. qz cessauit domi
nium eius i re ista z factū ē alteri iur
poli. Si ambo simul deueniāt dicim⁹
qz debz reddi dñs. qz nūqz occidit a do
minio. Pro hoc facit qz duob⁹ occurrē
tibus preualet qd ē potius. ff. d. sta. ho.
. l. querit. Et subiūgit Scot⁹. Si deten
tor duciat ad pinguiorē fortunā tene
tur restituere qñ occupauit cessāte ex
trema necitate. Sed si nūqz ante extre
mā necessitatē occupasset. tūc iuste sim
plicitate occupasset. s. rez suā nec ad ali
quā tenet restitutionē. hec ille. Tūc
videtur qz si deueniat ad potentiaz re
stituatur sicut z qui cessit bonis. L. de his
qui. po. ce. bo. l. 1. Nō tamē tenetur nisi
inquantūz facere pōt. l. 3. ff. de cessi. bo.
Et in hoc ultimo casu intelligitur facē
posse deducto ne egeat. ff. de re. iur. in
condēnatione. 2. casu qñ debitor non
ē in articulo necitatis extreme. aut re
stitutio est incerta aut certa. Si incerta
ut qz nō iuenit creditor uel eius heres
restitutio faciēda ē pauperibus. extra
de vsur. cū tu. Et tūc debitor ipotens
poterit se libet ponere i manu epi ad
quē pertinet pūisio pauperū. z eps si
viderit fin deū expedire poterit ei re
laxare debitū ut pauperi i totū uel in
partē uel pber ei dilationē ut paulatī
eroget paupib⁹. ut z pōit i dicta. q. 86.
in sum. li. 2. ti. 5. ad fi. Sed in eo qz loq
tur ibi de penitentiario ut possit h⁹ fa
cere. pōt itelligi si ipse penitentiarius
habeat super hoc auctoritatē ab epō.
alias per se nō pōt. qz iure nō cauetur.
Ideo dñs An. de bu. in dicto. c. cū tu. in
l. q. dicit penitentiariū hoc nō posse. Sz
z quādo apud debitorez aliqd relaxat

ab epō uel ab alio habente ab ipso au
toritatē dñs ozare uel alia bona facere
p his quorū ille res sūt uel quibus de
bentur. z inq̄tum ueniat ad facultatē
pro illis facere elemosynas. ut si nō po
test facere qd debet saltē faciat qd po
test. sicut dicit Tho. scda scda. q. 62. arti.
2. i eo q nō pōt mēbrum ablatū ut lū
latam famā restituē. qz debet in pecu
nia uel alio mō quo pōt recōpensare.
Si restitutio ē certa uest qz scit siue
pōt sciri particulari persona cui dñs fie
rit: tūc si debitor ē in tanta necessitate
z creditor in tanta facultate qz debito
ri tenet p elemosynam subuenire: d
bitor nō tenet ad restitutionē. Nā h⁹
casu ipse creditor tenet retro reddē.
Un. 4. s. d. sic hi. super xpo inuadē di
cit glo. qz pnt paupes cogē diuites ad
eis p̄stadiū nō per vias actiōis sz denū
ciationis ad eccliam. qz pōt diuites co
gere ad hoc agendū. Itē gnālī dñs
nō tenetur ad restitutionē eo casu quo
creditor rōabilī deberet nolle sibi fie
ri restitutionē ut dicit Scot⁹ sup 4. sē
tētiā. d. 15. vbi subiūgēs exēpla dic
dñs. uelle qlibet restitutionē sibi non
fieri qñ ē in p̄iudiciū cōitatis uel re
cipientis restitutionez: qz debet uelle
bonū suū z bonū cōe. Debet etiā uelle
non fieri restitutionē qñ ē i diffama
tionē restituētis: qz debet magis vel
le famā p̄ximi qz illud modicum suū
statim. Consistit debet magis uelle qz
vitei magnū icōmodū p̄ximi restitu
entis qz modicū icōmodū suū uel nul
lū i illa modica dilatore restituēt. Ex
his sequit qz qñ ē restitutio dānosa
rei publice uel ei cui fit vel diffamati
ua restituēt uel nimis notabi lit dāno
sal nō tenetur ad statī restituendū: sed
sufficit qz statī ex affectu restituat. et
qz actu restituat cessantibus icōueniē
tiis hic ide. Et ex predictis etiā subin
fert. Qñ ablatio fuit occulta tūc nō te
netur ablator se p̄dere. nec p̄ dñs p se
ipsum restituere sz per aliā personā se
cretā z fidelē. z expedit qz p̄fessorez.

qz sibi ē crimē detectū p confessionez
z de eius fidelitate qz restituat fidei
sue commissuz satis debz credi. Patz
igitur hic differri restitutōē quousqz
voluntas talis persone z oportūtas
habeatur. hec ille. **B**

Lui restituenda ē res furtiua ul' ra
pta seu al' male accepta. R^o fm Ray.
Et cui res subtracta fuit etiam si non
sit dñs rei: s; sua interfit ex causa hone
sta rem non esse subreptā. ut puta qd
habebat in ea ius pignoris uel vsum
aut aliquod huiusmodi. ff. de furtj. l. is
cuius. Si hō ipse cui nūc res ablata ē
furatus fuerat eā: nō sibi sed domino
erit restituēda. uel ille cui prior fur ul'
raptor subripuerat si sua ut dictum ē
intererat ex causa honesta. Et fiat cau
te qd pōt per religiosum z huiusmōi
ita qd nulli persōa furis prodaf. Itaqz
regularit' restitutio spoliatis faciēda
ē. 3. q. i. reintegranda. z fere p totā qōnē
z ex de resti. l. po. fere per totum. Fallit
tamē quādo non tñ iste male accepit
sed alius ei turpis dedit. de quo faciē
dū ē. ut dictū ē s. elemosyna p. s. h. A
Et ibi latius in additione. **B** Et hic
i. s. antepenult. A. Et ibi de hoc dice
tur. Et ad maiore huius. s. declaratōez
potest generaliter dici qd restitutio fa
ciēda ē pncipalibus uel eorū heredi
bus si iueniūtur. al' paupib'. c. x. d. vfu
ris cū tu. Sed in hoc clarius distiguen
do dicendū ē qd aut quis obligat rōne
turpis receptōis in q participauit etiā
dans. aut al' p casu non teneat restitucf
danti. qz in pari cā turpitudinis potior
est cōditio possidentis. ff. de edi. ob tur
pē cām. l. si ob turpem. s. porro. et. l. e.
l. 2. Et ideo hoc casu cū restitutio nō fi
at persone pncipali saltē debet fieri
pauperibus tāqz si nō iueniret pncipa
lis uel eius heres. p dictum. c. cum tu.
Fallit in accepto per simoniā. qz debz
restitui illi ecclesie i cui' iuria accep
tum ē. ex de simo. c. de hoc. Item etia
non erogatur paupib' quādo turpiter
acceptū ipso iure applicaref fisco uel

priuato. qz de alieno non potest fieri
elemosyna. i. q. i. non ē putanda. Et hoc
etiam notatur in sum. l. i. 2° ti. s. q. 32. Et
excepto hoc casu cum res applicaref
ipso iure fisco uel priuato: licet turpis
accipiens nō cogat restituere turpiter
dātū. tñ si uellet posset restituē eidē dā
ti. Nā iure nullo phibet hoc. Et pene
sūt restringende. de pe. dñs. l. c. pene. z i
codia. de re. iurj. l. i. 6°. Et notatur i sū.
l. i. 2° ti. s. q. 25. ad finem. Est etiam cāus
in quo licet dñs nō fuerit in turpitudi
ne particeps. non tamen ei sed paupe
ribus fit restitutio. qz dans ex obliga
tione dedit licet accipiens turpis rece
pit. uidelz qñ iudeus uel pagan' fuerit
aliquid lucratus a xpianis occasiōe of
ficii publici. Illud enim debet cōverti
in vsum pauperū xpianorum secundū
prouidentia diocelani epi. c. x. d. iudeis
cum sit. 2° casu quando obligatio ē ali
unde qz ex dicta turpi causa distiguen
dum ē. Aut nō iueniuntur creditores
seu eorū heredes. z de hoc dicef. i. resti
tutio 6°. Aut iueniūtur. z tūc aut obli
gatio est personalis. z de hoc dicef. i. re
stitutio 2°. Aut obligatio est realis. vt
qz habet quis rem alienā. z tūc si hēt
a nullo uel saltē a dño clarū est. qz scē
dño ē restituēda. ff. de rei ven. p. totum
z. l. eo. qz cuiqz dandū ē qd suum ē. ff.
d. iusti. z iure. l. iusticia. s. iurj precepta
Sed si habuerit ab aliquo alio titulo
trāslatiuo puta per donationē uel ven
ditionē uel sitem. sūt restitutio fit dño
rei gratis. l. de furtj. l. in ciuilez. Si hō
habuit titulo nō trāslatiuo puta in cō
modatū uel locatū uel etiā sine titulo
forte qz sustulit. illi uidelz restituēda
a quo habuit. l. locati. l. si qs cōductōis
Ubi dicitur qd cōductor debet oīo loca
tori rem reddere. licet dicat se dñm. z
postea agere d. domio. Sed hoc d; in
telligi qñ nō oīat de dominio nec po
terat incōtinenti pbari. Al' bñ audire
tur mouēs qōnē de dominio. ff. de positi
ti. l. bona fides. vbi dñ qd qñ fur depōsi
it rē apud dñm dicte rei dñs nō cogit

reddē. Logit ergo i hoc casu hñs rez il
lā restituē a quo habuit nisi statim pos
sit de suo dominio pbare. adeo q si ē
a fure uel pdone qd habuit tñ dēt ei
restituere quādo habuit cāz ab eo. ut
p3 i dicta. l. bona fides. Sed si nō hñt
cām ab eo. puta qz ei p furtū uel rāpi
nā abstulit tūc quādo p furtū puto q
nō debeat furi pōri restitui. qz nullus
male fidei possessor hō casu h3 ius s̄pe
tendi. Nā ei daf actio furti cui? infest
ex honesta cā. ff. de furt. l. cui? interest
z. l. is cui? interest. Itē nemo debet ex
improbitate sua osequi actionē. ff. de
furt. l. itaq. §. p. Est tam casus in q fur
actionē furti hēt. ff. de fur. l. g. vas. §. si
ego. vbi dī. Si ego polēda vestimēta
tibi locaueo z tu ticio omodaueris ti
cioq furtū factuz sit: tibi datur actio
furti. qz tua interest cū mibi tenearis
reddē. z mibi aduersus te daf actō qz
furtū fecerj ticio omodādo. hoc itaq
casu fur aduersus furē actionē habet
hec ibi. Et hoc ideo ē qz a picipio ha
buit rē de volūtate domini cā sibi lo
cādo: ppter qd iterat et? et ex hōesta
cā. Alias sec? ut p3 ex p̄dictj. Quando
āt p rapinā qd rē abstulit a fure uel p
done: tūc vī ei restituēda: qz ēt p̄redo
ē restituēdus. ex de resti. spo. c. in litte
ris. Immo nec domio l3 rape rē suā
nisi in casu de q s. bellū. p. §. p. z. 2. Al
perdit ius suū. Et nō domius tenet ad
extinuatōes rapte rei r̄gularit. l. vnde
vi. l. si quis in tantā. Qui ergo furat? ē
furi uel p̄dōi nō tenet furi sed domio
uel alij habēt ius i re restituē. Sec?
ē in raptoze. S3 in quocūq casu dcm ē
debere furi uel p̄dōi fieri restituēdē
si concurrat dominus in repetitōe dēt
domio poti? restitui. dicta. l. bona fides
Immo ēt si domin? nō sp̄etēt qz igno
raret qd h̄ret. d3 q h3 domio denūciat
ut ipsā recipiat. ex de furt. l. q cum fur
dūmō fiat sine p̄iculo furj. 22. q. 5. hoc
videtur. vbi dicit q peccata proximi
eis reuelanda sūt qui possūt p̄desse z
nō obesse. Et qd dictū ē de domino cō

currente ad repetitiōē cū fure idē ē
de omni alio p̄tēdente aliqd ius bone
stumi: qz sp̄ illi faciendā ē restitutio q
fouet maius ius. d3. l. bona fides. z ē
ar. in. l. querit. ff. de statu. hō. Et iō q vi
cerit filio uel seruo pecuniā tenet resti
tuere p̄ri uel domino c? ē. ff. de alea. l.
fi. Immo filij etia3 tenent restituē pa
tri res q spectant ad eos iure p̄prietā
tis s3 vsufruct? ad p̄ntes qd ē regula
re. Gallit i castreñi uel q̄i castreñi pecu
lio. Itē i beneficiarib? ut i. c. si anu. i. 4.
ex de iudi. li. 6? qz eas nō possūt admi
nistrare uel obligare. z minus alienā
l. de bonis que liberis. l. fi. §. filij autē
familias. Et assignatur ratio ibi. De
li? ē. n. coartare iuuēiles calores ne cu
piditati dediti tristē exitū sentiant q
eos post dispersū expectat p̄rimoniū.
Propter qd in oibus his casibus vī
patri restituēdē fieri debere. Et idē
vī eadē rōne i oib? similib? ut si quis
accepit rez a pupillo restituat tutori.
S3 cui restituē res ecclesie? Dicēdū
q plato si nō ē i culpa. Si vero ē i cul
pa ut quia res ecclesie ipse dissipauit.
uel ex carnali affectu z nō iusta cā do
nauit: qd facē nō pōt. cū eps z q3 pla
tus rerū ecclesie sit pcurator z nō dñs
z additiōē ecclesie meliorare pōt. dēte
riorē xō facē non d3. ex de dona. c. fra
nitatē. tūc ppter p̄cipiuz culpe n̄ vī
q debeat se itromittere. ex de cle. c. iij.
diuersis. Et iō fiet restitutio successor
eius dicto. c. fraternitatē. Uel si adhuc
nō ē successor expendat i vtilitatez ec
clesie. ex de simo. d. hoc. hoc ēt notat
in sū. li. 2? ti. 5. q. is. vbi z de talibus dī
Sed cui fiet restitutio? Et subdit dicit
Ray. Lredo q auctoritate iudicj peni
tentialis debeat fieri ecclesie cui sic
iuriose ablatū ē ita q illi eidē qui de
dit nisi cū turpiter dedit. tūc. n. nō sibi
sed successori suo poterit fieri uel su
piori ut dic? hosti. uel i vtilitatē eccle
sie ouertet uel ēt eiusdē loci paupib? si
hoc expedir videbit? eroget. ar. 17. q. 4.
si quis i atrio. hoc vltimuz. l. q datur

paup[er]ibus dic[ti] glo. Ray. q[ue] meli[us] e[st] cu[m] in
diget paupes uel satis abundet ecclesia
Alioqui meli[us] e[st] q[uo]d i[n] utilitatem ecclesie
paup[er]is uertat. Id[em] Ul. Sat[is] co. Tho.
scd[un]d[u]m a scd[un]d[u]m q[ue] 62. arti. 5. z arti. ultimo. Q[uo]d
aut[em] hic dicit Ray. de auctoritate iudi
cis p[ri]ncipalis glo. dicit. Si t[ame]n sup[er] talib[us] di
spensatis habeat p[ro]p[ri]etate. hec ibi. Et ad
p[re]dicta att[en]d[un]t accipie[n]tes a clerici q[uo]d re
bus ecclesie cu[m] no[n] idigeat uel no[n] uer
tant i[n] utilitate ecclesie uel no[n] alia iu
sta. r[ati]o[n]e s[ed] poti[us] occasio[n]e co[n]sanguinitatis
uel amicitie: quia tenent ad restitutio[n]e
ne. ut i[n] Tho. p[ro]p[ri]etate arti. 5. Et multo
fortius si accipiat ex ca[usa] turpi: ut ex m[er]i
tricio ludo uel alia quacunq[ue] turpi ca[usa],
ut z notat i[n] s[u]b. li. 2. ti. 5. dicta. q. is. Qua
doq[ue] t[ame]n i[n] d[omi]n[u]m co[n]currat i[n] repetitione n[on]
p[re]fertur siq[ue] forte habuit re[m] ab eo q[ui]
etia[m] d[omi]n[u]m habet actione[m]. puta q[uo]d est
usufructuarius. Nam magis eius i[n]f
est h[ab]ere re[m] q[uam] d[omi]n[u]m. q[uo]d d[omi]n[u]s h[ab]et p[ro]p[ri]etate q[ue]
co[n]sistit i[n] nudo iure d[omi]ni e[st] p[er] se separata z
usufructuari[us] h[ab]et ius uendi z fruendi
ff. de usufructu p[er] totu[m]. z. l. z. Insti. eo. ti.
Immo etiam si ipse d[omi]n[u]s usufructu[m] te
neret furti. ff. de furtis. l. cu[m] res. §. si bo
na fide. It[em] si esset q[uo]d poss[et] re[m] retine[re] ro
ne i[n]p[er]f[ec]ta[m] facta[m] i[n] ea. ff. de furtis. l. si is q[ui]
co[m]modasset. Ibi d[icitu]r q[uo]d si d[omi]n[u]s furatus e[st]
re[m] co[m]modatario. l. ei cui co[m]modauit. no[n]
tenetur furti nisi co[m]modatari[us] potuisset
re[m] retine[re] r[ati]o[n]e i[m]pensar[um] i[n] re fac
taru[m]. Id[em] e[st] si re[m] h[ab]et obligata[m] p[ro]pter
eand[em] r[ati]o[n]e. It[em] q[uo]d dictu[m] e[st] de re alie[n]a
restituenda domio. id[em] p[er] o[mn]ia i[n]telligendu[m]
e[st] de re affectata. puta q[ue] p[er] vim co[m]pul
suam alteri data est. Nam illi est resti
tuenda qui viz passus e[st]. ff. quod me.
causa. l. metum. §. cum autem. **B**
Utrum quis absoluat a restitutione si
is cui debebat remisit siue doauit. **R**
Absoluit si e[st] p[er]sona q[ue] donare posset. **S**
q[uo]d vide s[ed] donatio. p[er] §. 2. Que donatio
postq[uam] facta est postea ex penitentia
no[n] reuocatur: ut Ray. ponit. De hac e[st]
q[ue]stio[n]e vide. i. restitutio 3. §. penult. **A**
Et intellige hoc si remissio fiat libera

voluntate creditoris. al[iter] no[n] valeret. v[er]o
i. §. penult. z dictum e[st] sup[er] 2a. bellum. p[er]
§. x. in additione. **B**

Quid si p[er]sona cui debebat restitui
defuncta est? **R** s[ed] fm Ray. Restitutio
facienda est heredibus. Sed hic distun
gue. q[uo]d si heres est aliquis i[n] toto uel i[n]
parte: tunc fiet ei restitutio sicut co[n]ti
git i[n] toto uel i[n] parte. Si aut[em] heres
institutus est i[n] aliqua determinata
quantitate. puta i[n] centum uel etia[m] i[n]
domo. z no[n] plus tunc restitutio n[on] h[ab]et fie
ri heredi. **A** quia scriptus heres i[n] cer
ta quantitate uel rebus particularib[us]
no[n] e[st] heres s[ed] poti[us] legatari[us]. l. d[omi]n[u]s here.
insti. l. quor[um]iens. **B** sed illi uel illis q[ui]
bus testator reliquit dispositione[m] resi
duo[rum] bono[rum]. **A** i. ueris heredit[us] u[el]
executoribus a testatore deputatis s[ed]
dispositione[m] testantis cuius voluntas
o[mn]io seruanda est. i. 3. q. 2. vltima. **B**

Utrum quis teneatur restituere res
cum fructibus. **R** s[ed] fm Ray. Quilibet
malefidei possessor tenetur restituere
re[m] cum o[mn]ibus fructib[us] p[re]ceptis z q[uo]d ipse
d[omi]n[u]s p[re]cepisset si possedisset. e[st] d[omi]n[u]s re. spo.
grauis. ff. d[omi]n[u]s condi. fur. in re. ff. de rei v[er]e.
si nauis. §. generaliter. Et intellige fru
ctus qui supersunt deductis expensis
illis que fiunt g[ra]t[ia] fructu[um] querendo
ru[m] co[n]gregato[rum] z co[n]seruato[rum] q[ue] dedu
cu[n]tur tam a malefidei q[uam] a bone fidei
possessore. ff. de peti. heredi. si a patre
§. vlt[imo] possessor aut[em] bone fidei non
tenetur de fructibus quos percepit q[uo]d
diu fuit bone fidei possessor si iam co
sumpti sunt. s[ed] de extantibus tenetur
l. d[omi]n[u]s rei ven. l. certu[m]. **A** hic latius e[st] d[ic]t[um]
stinguendu[m]. Aut q[uo]d obligat ad restitutio[n]e
ne rei aliene. aut alteri debite. Si eni[m]
rei aliene tunc si e[st] malefidei possessor
q[ui] statim dicitur malefidei cu[m] sciuerit rem
ad aliu[m] p[er]tinere. e[st] de p[re]scrip. c. si. tenet
o[mn]es fruct[us] restituere. l. d[omi]n[u]s rei v[er]e. l. certu[m]
§. h[ab]et ite[m] distinguit. Nam si tal[is] possessor
no[n] habuit titulu[m]. cl[aus]a e[st] q[uo]d tenetur o[mn]es
restituere si solu[m] p[re]ceptos s[ed] et q[uo]d p[re]cipi
potueru[n]t p[er] d[omi]n[u]m rei si re[m] habuisset. ff. d[omi]n[u]s

re. iuris. l. gnālit. Si hō habuit titulū
puta donatiōis uel venditiōis ul' ali
um solū tenet de pceptis. l. si fundū. l.
de rei ven. Fallit qñ titul' ē habit' per
metū: qz tūc ē tenet de pceptis. l.
sed z p. ff. qd me. cā. vbi glo. addit ē
tres alios casus videlicet qñ titul' h' ē
in iudicia legū. l. quēadmodum. l. de
agri. z cen. l. xi. Itē qñ h' in fraudem
ereditorū. Itē qñ emis res fisci sine so
lennitate. Qd si ē bone fidei possessor nō
facit suos fruct' nāles. videlicet q nā
cū sine industria hōiū. ut poma z silia
z illos tenet restituē: nō tñ vltra q ex
illis sit fact' locupletior. l. vtz. ff. de pe.
here. Fruct' hō idustriales. i. pueniē
tes ex idustria hōis nō tenet restituē
nisi extantes. s. p' litē dtes. oēs q' p cō
testationē sit cōstitut' male fidei. dicta
l. certū. Putarē tñ q si hūit iustā cām
litigandi q nō teneat nisi iūctuz fact'
sit locupletior. z v' pbari in. l. illud. ff.
de peti. here. vbi expz esse dicitur q cō
uentus de hereditate nō tenet d reb'
pdtis p' acceptū iudiciū si habuit iu
stā cām litigādi. Et de istis fructib' est
plena z mgra glo. i. l. ex diuerso. i. prin.
ff. de rei. ven. Si alteri debite. dicendū
est q si debetur mihi res que non fuit
mea. puta qz fuit vendita uel pmissa
p' ceptū iudiciū. i. contestationē litis
debētur cū re oēs accessiones. i. fruct'
ac si illo tpe fuisset res mihi tradita. ff.
si cer. pe. l. cū fundus. S. si mihi debeat
tur res q fuit mea z ad aliū sine cā pue
nit. puta solui rē quā estimabā me de
bē cū nō deberē. tūc siml' cū re dētur
oēs accessiones. i. fruct' z alia q ipsi rei
a picipio quo fuit data euenerūt. ff. d
condi. inde. l. indebiti. in pncipio. In
oibus aut scienduz ē q bone fidei pos
sessor nūq tenet vltra q sit fact' locu
pletior. dicta. l. vtrū de peti. here. d
Et nota q q solū vsū rei furat' fuit nō
sufficit si restituat rē: s. tenet etiaz ad
extimationē vsus. Lon. Hosti. z Ul.
Et eodem mō tenet qz restituē dāna si
qua dñs rei ppt ei' absentia passus su

it. l. q. z. si qd de ecclesiis. De quo vide
i. vsura. p. s. 16. q incipit. Utz vsure pos
sint z. s. 26. q incipit. Sed nunquid est
vsura. z. i. vsura 6. s. p. l. A. Ad pre
dictorū itelligētiā sciēd q interesse qd
alicui debetur cōsiderat aliqñ respectu
lucris cessantis. aliqñ respctū dāni emer
gentis. p casu extitatio nō dz deduci i
finitū. s. vbi rei pncipalis ē extimatio
interesse nō dz excedē duplū rei pncipal'
s. vbi ē incerta sit extimatio ad arbitri
um boni iudicis. adeo q i imensuz nō
pcedat. l. vna. l. de sen. q p eo qd inf
ē profe. z casu videlicet respectu dāni
emergenti si venit interesse rōne omissi
onis cōsiderat solū itersse intrinsecuz
ff. de ac. emp. l. si sterilis. s. cū p vendi
torē. vbi d' q si frumentū uel silē non
sit datū ēptori suo tpe nō veniet extia
tio. qz aialia sūt mortua ex eo q nō ha
buit bladū suo tpe. Nam illud interesse
extrinsecū ē a re. s. bñ uēiet ut defma'
pncipuz quo res valuit a tpe q debuit
dari. qz hoc est interesse intrinsecū qd
concernit rē z venit ex ipsa re. Extrise
cū hō qd nō ex re venit sed ppt rē. ut
i exēplo pposito. Predicta autēz puto
vera si dānū occurrit creditori ex sim
plici omisiōe debitoris. ut si creditor
erat icursur' dānū etiā si debitor nihil
sibi pmissit. qz nō bēbat quō aliunde
sibi puidēt. Sec' si cū omisiōe adue
nit etiā omisiō: ut qz creditor aliter si
bi puidisset ut nō morerēt aialia eius
si nō fuisset decept' pmissiōe ditoris
hoc. n. casu interesse venit rōne omis
sionis. i. false pmissionis. z ideo debet
itereē ēt extrinsecū: ut statī patebit pre
serti in foro cōscie vbi quis tenet pro
ximo satisfaccere oē dānū quod ei' cul
pa uel dolo proxim' incurrit ut in. c. si
culpa ex de iniuriis. Propterea h' ca
su saluo meliori iudicio tenetur ēt de
morte aialiū. Si hō rōne cōmissiōis d
bet interesse cōputat interesse ēt intrin
secū. ff. de ac. emp. l. iulianus in prin.
ubi d' q dās tignū uitiatū tenebit ēt d

ruina domus. Et sic illa extiratio considerat
hoc casu etiam multo ultra duplū rei
principalis: nō tñ in infinitū. licet enī
veniat ruina domus: si veniet si forte
oportuerit ipsū pp̄ hoc p̄ multos ānos
uel vsq; in tps vite adducē domū. Sa
cit. ff. de ser. corrup. l. i. h̄ iudicium. z. l.
neratius. vbi corruptor serui tenet nō
solū d̄ seruo s; ēt de oibus rebus quas
seru' tūc fugiēs tulit: nō de aliis quas
postea successiue furat' fuerit. **B.**
Quid si in ipsa re furtiua fecit q̄ ex
pensas? R. fm̄ Buil'. In foro pnie si ex
pensas fecit ad cōsuationē rei ut pascē
do equū. siue ad oportunā melioratio
nem. ut pura curatio aīal morbosuz ul'
nutriendo porcū z h̄ mōi deducē eas
pōt ex q̄ satisfaciē alias integralit' dam
nū p̄ssō. Idē Ul'. A. In foro at iudici
ali dicte ipense non cōputant. ut in sū.
li. 2. r. i. s. q. 75. vbi hec notāf. Ad pleni
orē at mae intelligentiā. vtz q̄ possit
petere sūpt' factos in re aliena. Dican
duz est q̄ aut fecit noīe dñi rei. aut no
mine proprio. i. tāq; i re sua. p̄ casu claz
est q̄ pōt cōputare. Nā utilit' gessit ne
gociū dñi. l. i. z. a. ff. de negl. ge. z p totuz
In tantū q̄ si dñs tollat rez p̄us q̄ sol
uat sūpt' omittit furtuz. ff. de furtis. l.
si is q̄ comodasset. 2. casu qñ fecit tāq;
in re propria clarū ē q̄ p viā petitiōis
nullo mō pōt cōmutare. l. si in area. ff.
de condi. inde. s; p viā retētionis qñq;
sic ut ibi. Unū distinguendū ē qz si fuit
malefidei possessor a pñ nullo modo
pōt cōputare. ex argento. ff. d̄ adi. fur.
z i Insti. de re. diui. s. ex diuerso. nisi re
spectu fructuū. Nā ut dicit glo. i. c. gra
uis. c. de resti. spo. fruct' dicuntur qui
sup̄ sūt deductis expēsis q̄ sūt ḡa fru
ctuū qrendoz colligendoz z cōseruado
rū tā i bone fidei possessore q̄ in male
fidei. etiā p̄donib'. ff. de peti. here. si
a dño. s. fructus. z. l. plane. in fi. z. l. de
fruc. z litj expen. l. i. Nā nullus casus in
teruenire pōt q̄ hoc genus deductōis i
pediat. ff. fami. l. hercis. fund' q. p̄ rīso.
in fi. z. ff. so. ma. fructus. Fructus enī i

testigunt deductis necessariis expēsis
ff. de op. suo. l. fruct'. Si hō a p̄cipio
fuit bone fidei. pōt solū tollere qd̄ fec
sine lesione rei. ff. de rei ven. l. Julian'
scribit. l. si i area. Ita tam̄ q̄ si domin'
vellet dare p̄ciū illaz rez: uel si uellet
tollē illud in q̄ tñ noceret z sibi nō p
desset uō ē p̄mittēd': qz nō ē cedēduz
malitius. ff. de rei ven. l. in fundo. Glo.
tam̄ i Insti. de rerū diui. s. l. ittere. dicit
q̄ q̄ scripsit i paginis alicū bona fide
etiā reddito libzo h̄z actionē i factū d̄
dominū paginaz. ff. de rei ven. i rē. S;
glo. Jo. eo. ti. s. ex diuerso. dic' q̄ nō da
tur ei actio p. l. si in area. ff. de codi. in
debi. Istud secundū pōt itelligi d̄ sub
tilitate iuris. p̄mū at de eq̄tate z in fo
ro pnie. qz nō ē equū aliquē locupleta
ri cū alteri' dāno. ut i. c. locupletari. de
re. iur. l. i. 6. Et sine culpa z cā rōnabi
li nō d̄z q̄s p̄uari labore suo: ut i. c. sine
culpa. e. ti. Et si domin' rei nō sit potēs
uel si hoc p̄zeligat satisfiat sibi d̄ re
sua. ar. in Insti. d̄ rez diui. s. si q̄ i alie
na. Itē malefidei possessor nō tenetur
de fructibus q̄ p̄cipi potuerūt ex meli
oramēto qd̄ ipse fetit i re. ff. d̄ rei vē. l.
ceterz. S; si sp̄ fuit bone fidei. quādo
habuit rem z qñ edificauit si dñs rei ē
potēs pōt rē retinē donec sibi satisfiat
de sūptib'. Si dñs ē ipotens pōt soluz
tollere qd̄ fecit fm̄ modū p̄dictum. di
cta. l. in fundo. **B.**

Quid si res rapta reddidit deteriora
ta? R. fm̄ Ray. Nō liberabit raptor.
ut de deposito dictū ē s̄ deposito. s. 7.
A. hoc clari' d̄ i. l. i. re. ff. d̄ adi. fur. **B.**

Quid si res rapta perierit? R. scdm̄
Ray. Quocūq; casu perierit raptor te
net ad restitutionē. qz fuit i mora resti
tuēdi z tenet p̄stare extiradōez ei' fm̄
illud tps i q̄ plus valuit. Qd̄ si nō fuit
in mora. ut qz obtulit rē dño loco z tpe
debito: z dñs neglexit accipere non te
nebitur de casu. ff. de condi. fur. l. in re.
A. Ibi hoc clare d̄. z notāf etiā i dicta
q. 75. i sū. l. i. 2. r. i. s. **B.** Et q̄ de raptoze
dictū sūt itellige etiā d̄ fure q̄cūq; **A.**

125
f. quo ad restitutionē, ut in deā. q. 75.
B. Et uterq; etiā post restitutionē dā
ni tenetur per se remissione de iniuria
salte per aliquā interpositā psonā sup
presso uel expresse noie furis fm q. q
litas negocii patit. A. f. canendo scēp
reuelationē pcti z scandalū, ex de pe. z
re. officii. B.

Quid si plures fuerit raptores? R.
fm Ray. Si vadant simul qsi sit vnus
exercitus qlibz tenet isolidū. Nā z gli
ber inuat alios: fac eos fortiores ad
hoc ex de hōsci. sicut dignū. Hoc dico
fm Birk. qm vn? sine alio nō feciss. Al
quibz tenet p dāno qd intulit. Si xō
nō iuerūt siml sz qlibz p se fecit dānū
quibz tenet pro eo qd intulit. Simi
lē casū vide. i. restitutio 3? s. p. A. Et i
eodem. c. de hoc dicitur. B.

Quid si qs furatus fuit rem qm plus
valuit z mō restituit qm minus valz?
R. fm Al. in 4. Non satisfecit nisi lu
crū tps i q plus valuit apponat. A.
De hoc dictū ē s. 6. B.

Qualiter restituet qui ipediuit ali
quē a cōsecutiōe alicui? bñficii. R. sz
Tho. scda scde. q. 62. Aut ipediuit euz
iuste ut si intēdēs honorē dei uel vtili
tatē ecclesie pcurer qd def alicui digni
ori. z tūc i nullo tenet. Aut ipediuit in
iuste. ut puta si intendebat ei? nocumē
tū ppter dānū odiū uel vindictā z h?
modi. z tūc si ipediuit nō def digno. di
co aūq; firmatū sit qd def ei tenet qui
dē ad aliquā recōpensationē pensat cō
ditionibus psonaz z negocii. A. sz ar
bitriuz sapientis. ut i sū. e. ti. q. 77. vbi
hec notatur. B. Nō tñ tenet ad eqle
qz ille nodū fuerat adeptus. z poterat
multipliciter ipediri. Si xō ipedit ne
detur p? qz iā defminatū ē qd def. pro
curans idēbite reuocari tenet ad resti
tutionē eqlis fm suā facultatē. Et idez
iudiciū de eo q impedit aliquē a cōse
cutione cuiuscūq; muner qd honeste
reciperet. Lon. pe. A. Lon etia; Ul.
ut in dicta. q. 77. B.

Qualit̄ satisfiet p his q restitui n̄

pnt ut mutilatio mēbri. stupr. z filia.
R. fm Ul. In his i qbus dānū neq; in
se neq; i equalenti fstitui pōt satisfiet
p recōpensationē faciendā arbitrio bōi
viri. Idē Tho. scda scde. q. 62. z in 4.
dis. is. A. Lon. etiam pe. ut in sum.
eo. ti. q. 50. B.

Qualit̄ restituet q semia alicui? agri
effodit. uel q dānificauit aliū eo q suo
tpe nō soluit. R. fm Ul. Predicti nō
tenent ad restituendū totalit̄ dānū. qz
dubiū ē qlit̄ fructus agri pfcassēt. ut
an mercator dānū uel lucz i mercari
one habuisset. sed restituet tātū qru;
fructus agri in illo dubio vendi potuif
sent: uel qrtū mercator in illo dubio lu
crū suū vendidiss. Lō. Tho. scda scde
q. 62. A. Idē i sū. eo. ti. q. si. B.

Utrū qs teneat restitutē qd illici
te acquirit. R. sz Tho. scda scde. q. 62.
Circa illicitā acquisitionē z dationē di
stinguendū ē. Aliqñ enim ipsa datio ē
illicita z d legē sicut p3 i eo q simonia
ce aliqd dedit. z talis meret amittē qd
dedit. vnde non debet ei restitutio fie
ri. Et qz et ille d legē accepit non debz
sibi retinē sz d3 i piosvius auertē. A.
Immo d3 dari illi ecclie in cui? iniuriā
accepta ē. ex de sumo de hoc. B. Alio
mō aliqñ illicite dat qz propf rē illicitā
dat. lz ipsa datio nō sit illicita. sicut cū
qs dat mētrici ppf fornicationē. vñ z
mulier pōt sibi retinē qd ei datū ē. et
si supflue aliqd p fraudē uel doluz ex
torissz tenet eidē restitutē. De hac mā
h̄ s. elemosyna p. s. fi. A. Et ibi meli?
in add. tione. Sed de hac mā latius di
cenduz ē. videlz q aut illicita acquisitio
fit cū iniuria pximi z d eius volūtātē
aut cū eius voluntate. p casu qs idisti
cte tenet restitutē dānificato. ut ex de
iur. c. fi. Ad hoc. n. pertinet qd fuit
acquisitū p furtū uel rapinā uel p vio
lentia seu p fraudē z h? mōi. Et fm In
no. i. c. qz pleriq; ex de imu. ecc. h? casu
tenet qs ad restitutionē siue sit dbitū
iure nāli z civili siue iure nāli tm qle ē
qd dbitur seruo. z iō idē nō faciat ele

mosynā sed restituat. Si autē sit debi-
 tū iure civili tñ. ut si legatū d. q. potui
 d. trahere falcidā. i. potui diminūe scōz
 legē illā. integrū solui credēs heredita-
 tē sufficē ad oīa. non tenetur legatari-
 mibi restituere. Et subdit. Quidā tamē
 dicunt contrarium. Ista secunda ē ve-
 ra saltē in foro iudiciali et etiā pñali
 cū lata fuerit snia. qz hoc casu error fa-
 cti causat repetitionē l. 3. n. error iur. l.
 ad. l. falc. error. S; notādū ē dictū. In
 no. p. foro pñali si snia n. fuerit i. oriūz
 lata iudicialit. Itē dicit q. dēnat. ad
 aliqd. iuste n. teneat sponte date l. 3. snie
 parē dēat. 2. casu distinguēdū ē q. aut il-
 licita acquisitio ē respectū cāe aut respectū
 psonē. Si respectū cāe. puta qz ex cā tur-
 pi. dicēdū q. aut turpitudine ē ex pte ac-
 cipientis tñ. aut ex pte vtriusq. Si ex
 pte accipientis tñ. puta si recepit aliqd.
 ut delictum nō faciat ul. ut id faciat ad
 qd. teneat. puta ut rē iuctā restituat. Et
 claz. ē q. b. casu teneat recipiēs restituē
 dāt. l. i. 2. 2. ff. d. adi. ob. tur. cāz. S; turpi-
 tudo ē ex parte vtriusq. puta si dāt ad
 corrūpēdū iudicē nō teneat restituē dā-
 ti. qz in pari cā turpitudinis potior est
 conditio possidentis. ff. d. cond. ob. tur.
 cām. l. si ob. turpem. §. porro. 2. l. eo. l. 2.
 Sed hoc casu an z qñ z cui restituē te-
 neatur ē magis dubium. Et p. v. q. sp.
 teneatur restituere. ff. de offi. pñ. l. illici-
 tas i. pñ. vbi dñ. Itē ne qz iniquū dam-
 nū aut lucrū scīat pñes. puicie. pñide
 at. Ad idē. ff. de calū. l. i. hēdez. vbi dñ. q.
 pñenit illucita lucra ab oib. extorqñ.
 Et in foro iudiciali z civili dñ. dari fisco.
 l. de mō. mulc. l. mulctaruz. Sed in fo-
 ro canonico uel pñali dñ. erogari pau-
 pib. 14. q. 5. non sane ad finez. z ex de
 vsur. cū tu. etiam si ex meretricio acci-
 piat. Nec obstat qd. dñ. Deut. 16. ut nō
 offeratur merces pñibuli i. domo dei.
 qz illud itelligit q. ad oblationem alta-
 ris uel sacrificiū publicā. nō q. ad puatā
 elemosynā. ut dñ. l. ho. scda. scde. q. 32.
 arti. 7. Acquisitū pñ pñimonā dñ. resti-
 tui illi ecclesie in cuius iurā acceptū

ē. ex de simo. c. d. hoc. Contra pñdicta fa-
 cit qd. dñ. in. l. 4. §. pñ. d. adi. ob. tur. cāz.
 vbi dñ. q. meretrix licz turpiter faciat
 q. sit meretrix. nō tñ turpiter accipit qd.
 ei dāt ēt ex meretricio. l. ho. i. dco. arti.
 7. distinguit q. qñ lex. phibet datōez
 z acceptione. tñc dñ. oio acceptū ex tur-
 pi cā restitui. ut patet in simonia z in
 eo qd. dāt iudici ad corrūpēdū. z i. lu-
 do. phibito. z in mltis sñib. Si hō lex
 nō phibet datōez l. 3. phibeat cāz. dātū
 tunc nō cogit qz ad restitutionē. ut pñ
 i. lucro meretricis. de q. dictū ē. Dicit. n.
 q. pñt retineri z de eo elemosyna fieri.
 Sed cerre quorū aliqd. phibetur. et
 oē illud itelligit phibitū qd. sequit ex
 eo uel ob id. l. de legi. l. nō dubiū. Et iō
 cū lex. phibet aliqd. ergo z solutioez
 ul. receptionē ex illa uel ob illā. z tñro
 magis quāto ista solutio ul. receptio nō
 solū ē qd. cōsequēs. imo z cā pñcipalis
 rē. phibitā iducens. qz sine ea turpitu-
 do nō sñt nō fieret. Itē pñcipalē cā. phi-
 bitionis stat i. illa datōe uel receptōe
 ex qbus causat res turpis. Et iō cū lex
 aliqd. simpliciter phibet videt phibē et
 datōez z receptionē ex illa uel ob illā.
 Secus si nō simpliciter phibet l. illud
 notet ifamia sicut mētriciuz z sñtia. Et
 h. fēit glo. Ray. in ti. de raptō. §. 3. qd.
 de focariis. sup. hō teneat restituē. ubi
 dicit. Quid de oib. illis q. turpiter acqui-
 rūt aliquid. nūqd. possūt sibi illud i. ali-
 q. casu retinē. Et subdit. R. Ubi trās-
 lā tū ē dominū i. accipietē z nō competit
 pñetitio illi cuius fuit res illa. distigui
 potest. qz in illis q. sñt phibita qz ma-
 la quedā sūt que nō puniunt a iure ci-
 uili i. forma iudicii nisi pena infamie:
 ut bystrionat. z exercitiū eoz qui pu-
 gnant in arena ul. duello ul. ope mētri-
 cū solutari. Et i. talib. turpiter acqñita
 res retineri pñt ad vsū acqñētis. Que-
 dā sūt que puniūt a iure p corpales
 penā uel p extorsione turpiū lucroz.
 z taliter acqñita retineri nō debent
 ad vsū acqñētis nisi ei cedatur a
 pñario suo tāq. alii paup. s; debēt in

plos vsus erogari. nisi forte restituta
sint iā illis a qb' sūt habita. uel nisi q
bz restitutē velit eis a qbus habuit. ad
qd tū nō tenet. Et restitutio h' mōi i fo
ro pñali iudicāda ē. p pte satisfactōis.
Et iō ibi late p3 officiū penitētiarū. et
ibi forte pōt dispēfare sicut z i limitan
do tpe penitētie: z mēsurā ieiūtiōz. In
illis at q sūt mala: qz phibita sicut sūt
torneamēta. negociatio clerici. lucy: ad
uocatōis uel medicine i casib' nō oces
sis. emē bladū ul' vinū ut postea cari'
vendat. facē sēta de florib' ad vēden
dū qru vsus ē frequēti' ad lasciuiaz z
silia. z his causis acqfita retineri n pnt
Et subdit. Licet aut hec distinctō videa
tur pbabilis. qz tū pene restringende sē
z q nimis emūgit elicit sanguinē. veri
us credo q lz i pñali casib' bonū sit z
salubre qz penitēs iudicat i foro pñali
ad erogandū i pios vsus talis acqfita.
nō ē tū cōpellend' nisi velit. nec iudicā
dus nō ē i statu saluandorū si n velit
huiusmōi pñiam accipere. nisi i casib' a
iure expressis. ut in simonia de qua ex
pressū ē q pecunia simoniaca est iusti
tuenda ecclie in cuius ignominia ē ac
cepta. lz hoc possēt intelligi qñ recep
ta est de bonis eiusdē ecclie. ul' qñ d h'
agit in foro cāz. Sitr qñ qd aliqd reci
pit ut faciat dānū uel iniuriā uel calū
niā alii. qz tūc nō ille q dedit reperit sz
ille d quē datū ē. ff. de calū. l. gnāliter. §
illud. Qd tū intelligit qñ agit in forma
iudicii. quā seueritatē nō o3 obseruari
in foro pñali. Glo. tū eadem in ti. de ra
pto. §. 12. circa pedagia super verbo te
netur. n. in si. ait qz tuti' ē dicē qz pecu
nia ex pacto simoniaco accepta retieri
nō possit ē in foro pñali. licet sec' sit
si absq pacto fuerit accepta. ar. a cōtra
rio sensu. c. de simo. mandato hec ille.
Et hac glo. z ex supradictis pōt colligi
qz acqfita ex turpi cā qd iudicialiter te
net restitutē. nisi illa cā nō fuit simpli
citer. phibita. sz solū a lege ifamia no
tata. In foro at pñali qñ restitutio nō
ē faciēda certe p sone. de silio ē q oia

illicite acquisita erogent in pios vsus.
de necitate at nō ē. nisi iudicialis cōde
natio facta fuerit. uel nisi inqstuz ofes
sori videatur. Nā i foro pñali qd resti
tuere pñio nō tenet. nisi inqstum ipm
pñificauerit seu cōdenatus fuerit ut
sepe postēsū ē. Et notat glo. 12. q. 2. fra
ternitas. Deo at satisfacē debet p tur
pi cā fm arbitrium confessoris. 26. q. 7.
turpia. Et qz sap. xi. of. Per q peccat
quis p hec z torqf. inuēs qz qd debz pu
niri i illo i q deligt. iō cū i receptiōe ob
turpē cām fuerit deus offensus cuius
occasione deuentuz ē ad peccatū. quē
ens est q sacerdos inqstū fm deū pōt
facere iungat penitenti qz oē acceptū
ex turpi cā erogat in pios vsus ut sic sa
tisfaciat deo in q offendit. nisi penitēs
constitutus fuerit in magna necitate. Et
penitēs dēt se pparare ad restituēdū
z faciēdū qd cōfessori fm deū visuz
fuerit. qz ad h' obligat. c. de pen. z re.
ois. Itē ē in foro pñali qd tenet resti
tutē qñ ius h' spālē exprimit. ut i vsu
ra ul' simonia z siliis. ut i ludis aleartū
taxilloz. z siliū phibitoz. ut s ludus
alee. §. 5. usq ad finē. Itē fm Inno. i. c.
qz plēriq. c. de immu. ecclie. in glo. sua
vsu. hypocrita autē. Hypocrita qui s
forma boni xpiani cū nō sit accipit ele
mosynas tenetur ad restitutionem. Et
subiungit qz forte non tenet restituē
illi qui dedit. qz cōsecut' ē mercedē suā
Puto qz hoc sit notabile dictuz. z qz lz
n fiat restitutio illi q dedit. tū si datū ē
uel acceptū aliqua spālī cā z expressa.
puta in calicē uel altare ul' i subuētiōz
alicui' hospitalis uel qd cūq aliud. in
illā cāz o3 fieri restitutō. qz nil tā equū
est qz qz res transferantur fm volūta
tem dñi ipsaz. in Insti. de acq. re. do. §.
p traditionē. Et sic caueant sibi oēs cle
rici. laici. religiosi. heremite. z quicūq
alii q ondūt bonā vitā ut recipiāt ele
mosynas. Sz qd si p cā honesta z iho
nesta dat res iduisibiles. puta fuit' vie
ul' alia. ul' bos. equ'. z silia. an i toto res
deat adiudicari cāc hōeste an ibōeste

cū indiuisibilibus nā potentioris solz
ad se attrahere minus potēs. ff. de sta.
ho. l. queritur. hāc qōnē tāgit glo. i. l. 3.
ff. de condi ob turpē cām. nec determi
nat. Et licet multa possēt allegari hici
de. tñ propter breuitatē saluo meliori
iudicio dico q̄ res data p̄ pre adiudi
cabif cāe honeste z p̄ parte cāe ihone
ste. qz l3 in se sit indiuisibil tñ ē diuisibi
lis p̄ reductionē ad extimationē pecu
nie. ar. ff. fin. regū. l. i. §. p̄. z. l. se. vbi po
nitur casus i ponēdis finib⁹. ut si n̄ po
sint bñ poni tollat de terra vñ? z d̄tur
alteri data extimatione illi a q̄ tra tol
litur. Et sic in casu p̄posito poterit res
data retineri si adimplera sē cā honesta
p̄pter quā data ē. z pars p̄cui d̄cernen
tis ihonestā cām erogabit fm ea q̄ su
perius tacta sūt. Qñ at illicita a cōfido
ē resp̄cū p̄fone. b⁹ cōtingit uel qz aliqd
accipit ab eo q̄ non pōt dare. uel qz ali
quid datur ei q̄ nō pōt recipere. p̄mū cō
git nō solū cū aliqd accipit a nō vero
dño: sed ēt a rei dño cui denegata ē ad
ministratio seu alienatio bonozū suo
rū. de qbus dictū ē s. donatio. p̄. §. p̄. et
ibidē. §. 9. p̄mī an clerici possint dōa
re. Itē regulariter null⁹ pōt donare ul
p̄ donationē recipere vltra q̄ ngentos
solidos: nisi p̄cedat certa īsinuatō. Gal
lit i aliquib⁹ casib⁹ de qb⁹ dictū ē s. ec
clesia. p̄. §. 4. cum additione. Et solid⁹
in legibus capif p̄ aureo. ut Instit. de
pena teme. liti. §. fi. z ibi glo. Itēz regu
ariter nō valet donatio inter diuges.
z inter p̄rem z filiū q̄ ē i eius ptate. vt
s. donatio. p̄. §. 5. cū sequētib⁹. Itēz re
gulariter fili⁹ famul non pōt donat ul
administrare nisi sint res castrensis pe
culii ul quasi. de q̄ s. elemosyna. 2. §. 3.
z s. peculii. Itē nullus pōt aliqd dare
i fraudē creditorū suoz. al recipiēs ab
eo tenet ad restitutionē cū distinctōe
qz aut recipit titulo lucratiuo aut one
roso. Si lucratiuo z creditores fraudā
tur. oio tenet ad restitutionē. ff. que in
frau. cre. l. qui at. §. filiiq̄ mō. Et videt
intelligendū b⁹ qñ fraus īfluēiebat

tēpore donationis. Secus si postea: qz
factū legitie retractari nō debet. l3 ca
sus postea eueniat a q̄ nō potuit ichoa
ri. ex de re. iur. factū legitie. l. i. §. 6. Nisi
forte qz accepissz acquisitū ex delicto
puta ex vsura. Lūc. n. qñcūq̄ vsurari⁹
efficit non soluēdo talis obligatur ad
restitutionē. licet a principio n̄ recepe
rit in fraudem creditorū. qz nō ē equuz
ut ex dolo alicui⁹ alter cōmodū sentiat
cū dāno tertii. l. si. in p̄m. ff. de eo per
quē factū erit. z qz locupletari qz n̄ d3
cū iactura aliena. ex de re. iur. locuple
tari. l. i. §. 6. Et ita videt eē de mente dñi
An. de bu. in. c. uiz tu. ad fi. ex de vsur.
Et predicta faciunt qz cū iudei cōiter
viuant ex vsuris nec sint potentes re
stituere accipientes per donationē ul
alio titulo lucratiuo aliquid ab eis re
neantur ad accepti restitutionē faciē
daz illis a quibus iudeus accepit vsu
ras etiā si aliquid ab eis acceptū sit p
pena ut s. iude. p̄. §. 6. z 7. Si xō titu
lo oneroso q̄spia aliqd accepit ab eo
qui nō ē soluendo. puta qz emit uel ha
buit p̄p̄ operas suas ul p̄ pmutatōez
uel aliā onerosā cām. nō tenet ad resti
tutionē nisi sciuit illud fieri i fraudē
creditorū. ff. qz i frau. cre. l. ait p̄tor. §. qz
ait p̄tor. Et dñ scire si creditores sūt si
bi protestati qz sit i fraudē eoz dicta. l.
ait p̄tor. §. si qz particeps. Itē qñ ali
enauit sū omia bona sua. Ex illa. n. vñ
uersali alienatione fraus p̄sumit. ff. e.
loēs. §. lucius. Itē ēt qñ euidenter hoc
appareret. ut qz scit aliquē ip̄otētem
restituē z aliqd vēdē ul emē ad luduz
luxuriā. gulositatē. ul aliē iuriliē cōsumi
dū. z sic i fraudē creditorū cū efficiat
minus potēs ad soluenduz. Itē illi cre
ditores tñ p̄nt p̄dicta reuocare i q̄ruz
fraudē facta sūt. Nō at alii creditores
qui postea facta sūt nisi ex pecunia ip
sorz eēt priorib⁹ satisfactū dicta. l. ait
p̄tor. §. ata demū. Ex his colligit qz cū
iudei cōiter p̄p̄ vsuras nō sint soluen
do accipiēs aliqd ab eis ēt tñlo onero
so. puta locatōe vēditōe ul fili ex quo

manifeste sunt ipotentiores ad satis
faciendū. teneſt iſtituē illis a qb' accep
te ſunt vſure ſicut cōſtitit i vidente eis
gallinas uel alia ad gulofitatē prin
cia. uel pulchra veſtimēta z alia ſilia
ad pōpofitatē. uel q ad talia locāt ſibi
opas uel ad radēdū uel ad poliēdū. Et
gnaliſt quocūq mō ab eis aliqd accipi
atur ex q māiſte ſiāt ipotentiores ad
reſtituēdū: l3 ē titulo oneroſo. hoc ſit
i fraudē creditoꝝ. z p oīs accipiens re
netur ad reſtituendū. ut pōr ex p̄dictis
colligi. Itē aduertēdū q ex p̄dictis ac
cipientibus z nō valētibz alienat ali
q tenentur ad reſtitutionē ſtatiz. Aliq
p reſtitutionē in integrū. Stati teneſt
q re acceperūt cui' alienatio ipſo iure
non valuit. vt ſi marit' alienet fundū
dotalē. uel i qbuscūq caſibus ius. phi
bet alienationē. de qbus aliqd. prime
tactū ē maxie ſi qſ accipit a miore. ſz
ānis dono re imobilē uel etiā p vendi
tionē ſine iuris ſolēnitatē puta ſine tu
toris ul' curatoꝝ auctoritate uel ſine
iudicis decreto. i. auctoritate. Nā tene
tur ſtati ad reſtitutionē ſm. Inno. i. c.
q2 pleriq de iuu. ec. h. ſi ſi ex donatō
ne. Idē pōr dici i c̄ptore rei eccliaſtice
qñ nō iteruenit debita ſolēnitatē. tunc
n. cōtract' non valēt. de q ſ. alienario.
Et oēs iſti teneſt ad reſtitutionē rei
cū fructibus oib'. de q ſ. 4. cū addi
tione. q2 q i iura mercat bonā fidē nō
pſumit h̄re. ex de re. iur. q 2. l. 6. Nifi
ſit forte pſona q excuſet iur' ignoran
tia. ut mior. mulier. ruſtic'. z muleſ. ff. d.
pba. l. cū de idebito. ſ. ſi aut is q. Per
reſtitutionē i integrū teneſt aliq qñ i
ctus eſt ſolēniter celebratus. ſz ex pui
legio ecclie uel minoris res pōr ab eis
rolli p i integrū iſtitutionē q2 allegāt
ſe i aliq leſos. Et hoc caſu q re talit ha
buerūt z nō teneſt reſtituē niſi obren
ta reſtitutionē i integrū ab ecclia ul' mi
nore ſm Inno. in deo. c. q2 pleriq. h. ſz
qd diceſi eo. vbi dicit nō teneri eos ad
reſtitutionē niſi i cōtrahēdo vſi fuerit
malitia. uel facta reſtitutōe ut dictum

ē. Adde. Vel niſi iteruenit nō parua
deceptio ē ſine malitia. ut ſ. emptio.
ſ. 2. z ratione pſone ſuccedit obliga
ad reſtitutionē qñ ei aliqd dat cui da
ri phibet. Et de hoc aliq caſus ſupra
notati ſūt. ſicut de donatōe inē diuges
z inter p̄fēz z filiū ſub ei' p̄tate cōſtitu
tū. Nūc aliū pōnēdi ſūt videlz rōe eta
tis z offici. Rōne etatis puta ſi ſoluaf
ōbitū pupillo ſine tutoris auctoritate
z iudicis ſcreto. Tūc. n. res non efficiē
pupilli nec liberaſ debitor. z teneſt rez
illā itēz ſoluē ſi pupillus re ſolutā ma
le cōſūperit uel furto amiſerit. Tam
ſi pupillus re illā h3 uel ex illa ſit fact'
locupletior z petit adhuc debitū p ex
ceptionē doli mali ſubmoueri poterit
in Inſti. p̄r qſ perſo. nobis acq. ſ. p̄r.
Idē p̄p̄t eadē rōne putare i furioſo
Rōne offici iura. phibēt aliqbus dari
ut rectoribus z iudicib'. de q ſ. iudex
p. ſ. 3. cū additionib'. Inſup q aliquid
dat iudici uel aduerſario. puta pcura
tori uel aduocato aduerſe partis amit
tit cām. L. de pena iudi. q ma. iu. li. Sz
h' ē intelligendū niſi euidenter cōſtiterit
quēpiā aliqd ddiſſe ne iniuſticiā patia
tur uel ut iniuſticiā cōſequatur. Tūc. n. etiā
datū pōr repetē z nullam penā incurrit
i 4. q. 5. c. nō ſane. z ibi glo. Quozib' tñ
officialib' q ſūt i auxiliū rectoruz z iu
dicū p̄nt dda dari: z ipſi ē p̄nt p iuſto
bñficio p̄ſtito aliqd extorq̄re. deo. c. nō
ſane. ad ſi. Qd' glo. dicit vey niſi ſit eis
certū ſalariū cōſtitutū. q2 tunc ſi aliqd
vltra petierit crimie cōſuſiōis teneſt
z ad penā quadrupli. Itēz epō uel alfi
prelato viſitanti ſeu eoz familiarib'
nil pōr dari p̄ter pcuratōnē. ut. i. viſi
tatio. ſ. p. 2. Sz nec ſarracenis ſeu i
fidelibus uel hereticis i diſpendiū xp̄ia
norū. ut. i. ſarracen'. ſ. p. z i proceſſu an
nali curie. B

Quid de illis q ponūt ſe in manus
creditorū ſz nō intendūt reſtituē. imo
ſperāt q p nihilo uel de modico quie
tabuntur. al' nō ponerēt ſe. R' ſm frēz
Egidiū i quolibz. Tales qdēa pctō ra

pine nō sūt absoluti. qz petm p pñiam
z cessionem duntit. Sed vnus sint
absoluti a debito restituēdi distingue
qz si creditor ppria volūtate duntit,
n̄ tenet apli restituē. Sec⁹ si decept⁹
uel coact⁹. uel qz putauit se nunq̄ ali
quid posse hē. De hac ē q̄one habes
s. s. 3. A. Ad predicta faciūt q̄ hntur i
sū. li. 2. t. s. q. 25. z. q. 87. Et quod notat
dñs p̄. de ancharano. in. c. q̄. d. vfu
ris. li. 6. B. An qui male recipiūt a p
sonis ecclesiasticis teneant ad restitu
tionē z cui. vide. s. clericus. 4. s. si. A
Et ibi in additione. B. Utr restituō
sit ps satisfactio. vide. i. satisfactio.
s. 9. Ad mām etiā restitutionis facit. i.
vsura 6. per totum.

Restitutio 2. s. quan
do dbi
tor non est soluendo. Ubi sciē
dum fm Ray. qz si simpliciter non pōt
soluē doceat z pponat restituē q̄cito
poterit. i. 4. q. 6. si res. L. de cessi. bo. l. i.

Quid si is qui tenet restituē pluri
bus non pōt absq̄ magno detrimento
sue familie. R. fm Ray. Consulēdū ē
qz petat dilationē z assignet eis certaz
ptē de redditibus suis. Qd si denegēt
dilationē z velit qz cedat bonis tenet
absq̄ dilatione ē si oporteret ipsū mē
dicare. Unde nō dico habito respectu
ne egeat. Nā hoc notat. ex de viuris.
cū tu. Tū ut Ul. addit sine c̄pa pōt ac
cipere vite necessāria. s. extrēa. In hac
. q. con. Tho. sc̄da sc̄de. q. 62. dicens sic.
Si nō pōt statim soluē ab istāri restōne
liberatus ē ppter ipotentā sicut z to
taliter a restituōne absoluit si oīo est
ipotens. Debet tñ remissionez uel dila
tionē petē ab eo cui debz p se uel p inf
positā psonā. Idē esset si q̄ obligaret
ēt vni. Et de hoc satis dictū ē s. restitū
tio p. in principio. B.

Quid cū debitori petenti dilatiōez
alius creditor vult dare. alius non sed
vult qz cedet bonis. R. s. Ray. Stan
dū ē maiori pti. Et intellige maiorem
partē vbi ē maior z fortius debitū. vñ

si vni creditori plus q̄ reliqs oibus de
beatū stādū ē volutari illius de dāda
dilatōne ul petēda cessione. Si xō par
sit dbitū. stādū ē maiori nūero credito
rū. Si oīa sint paria eligend a ē clemē
tior snia. s. qz dilatio def. L. de cessi. bo.
l. si. A. Et ibi additur. Nulla dñia iter
hypotecarios z alios creditores q̄tuz
ad hanc electionē obseruāda. Et ibi dñ
de dilatiōne quinquēnali. z hec obtinet
in foro iudiciali. Quo xō ad pñiale dic
tū ē s. restō p. i. pñi additione. B.

Quid si q̄s tenet plurib⁹ z non pōt
satisfacē oibus. fm quē ordinē restitu
et. R. s. P̄mo qdē si tenet ex furto ul
rapina z res furtiua extat. istam resti
tuet. qz nūq̄ sunt sua. A. Idē ē quat
cūq̄ hēat rem alienā. qz sp̄ dñio ipsius
restituēda ē. ff. z. L. de rei ven. p totuz.
Idē etiā si habuit rē q̄ fuit alteri⁹ z ab
eo sine iusta cā abdicata ē. puta p me
tū uel aliter. qz sūt illi restituenda est.
ff. qd me. cā. l. metū. s. cum autē. B. 2.
restituēt oibus creditoribus hntibus
pignora uel hypotecas pñq̄ hntibus
actōes psonales. L. q. po. in pig. ha. l. eo f
3. restituēt aliis qbus dz q̄cūq̄ mō. A
Et hoc fm ordinē d q̄ i duob⁹ s. se. B.

Sed q̄ ordine restituēt hntib⁹ pig
ra ul hypotecas. R. siue hēant pignus
spāle siue oīa bona obligata: ut in in
strumentis solet dici dz cis restitui h
ordic. qz q̄ prior ē tpe portio ē i iur. L. g
po. in pig. l. si decreto. z. l. si fundū z. l. di
uersis. Excipiūtur quedaz persone pzi
uilegiate. Nā mulier in dote prior ē oī
bus hntib⁹ tacitā hypotecā ē si hēant
pzi⁹ pterq̄ filius prioris infimōn agē
tibus de dote cōtra nouercas. L. q. po. i
pig. l. si diuis. Itē pferf creditorib⁹ d
q̄rū pecūia ipse res ēpte uel refectē sē
Nō at pferf mutuātib⁹ ad militiaz. z
fisco. L. q. po. in pig. in Auten q̄ iure. A
Et ibi patet qz mutuares ad militiaz ē
qñ ex pecunia mutuata milita ēpra
ē. z h⁹ i scripti p̄bato q̄ ad hāc māz. Itē
ibi de fisco mil. d. s. de eo dñ in. l. q̄m. s.
L. de puile. f. si. B. Nā tales creditores

oibus aliis pferuntur. A. nō at pferū
tur hñtibus pōre hypotecā etiā tacitā
dicta. l. qñus. B. Itē qui expendit in
funerando testatores pferē cuius hñti
tacitā hypotecā. ff. de reli. l. pñt. z. lat. si
gs. s. p. forte at nō ē idē in habentib⁹
expēssā. ut azo dic. A. hoc dicit cū ver
bo forte. ut p3 in glo. l. pñt. ff. de reli. Et
bñ dīc forte. qz videt apre dñari deā. l.
pñt. que idistictē loquēdo dicit. Impē
sa funeris sp ex hereditate deducetur
q ē oē creditū soler pcedet cū bōa sol
uendo nō sint. B. Et de mā pignoris
vide s. pignus.

Quo ordine restituēt qd debet ex
aliis causis. A. i. ex actionibus psona
lib⁹. qz de realibus dictū ē s. pximo. s.
B. R. fm Buil. Si debet ex cā pñse
giata. ut i deposito illud p restituendū
ē. ff. d. pos. l. si hoies. Si hō ex aliis cau
sis. tūc siue ex cōtractu siue ex malefi
cio ul qñ. eqñter debetur. ita tñ qz si ali
gs apli⁹ vigilauit i petendo illi p resti
tuendū ē. Aliē hō soluet p rata. ut. ff. q
i frau. cre. l. pupillus. A. Et ibi p3 qz si
debitor p se nō exactus i iudicio ul ex
gratificauerit alicui⁹ creditorū. illd qd
datum est renocat⁹. z diuidatur intē cre
ditores pzo rata. z notatur i sū. con. eo.
ti. q. 90. B. Et in hoc vltimo casu iure
qdē poli zñ nō iure fori excusaret. vt
credit dñtor si pietate motus gñifica
ret plurimū idigenti. A. Idē i deā. q.
90. Et ad h⁹ mae declarationē distiguē
dum ē. vtrum debitor sit obligat⁹ pri
cipaliter actiōe reali. z de hoc dictū ē s.
restitutio. p. s. pñ in additione. An vero
sit obligatus principalr actiōe psonali
z tunc aut ē soluēdo. aut nō. p casu dēt
put tenetur oibus creditorib⁹ soluere
z pōt soluē nō solum creditori suo. sed
etiam creditori creditoris sui. qz intel
ligitur facē meliorē conditionem eius
z vtiliter gessissē negociū. nisi forte su
us creditor. phibuisse sibi. ff. manda
ti. l. si p te. vbi dñ qz si quis gent nego
ciū alit⁹ dñō phibente nullā h3 actio
nē dñm. Fallit i casu in quo ē si phi

beat⁹ pōt solui creditori creditoris.
videlicet qñ secundus debitor ē debi
tor ex eadē cā ex qz creditor. puta un⁹
adduxit domū quā z ipse locauit. Nam
secundus cōductor pōt soluē pmo loca
tori. ut. l. solutū. s. solutā. ff. de pign. ac.
z casu qñ nō ē soluēdo z h3 plures cre
ditores qbus oibus nō pōt satisfacere
tūc d3 satisfacē fm ordinē dictū hic. z i
s. pcedenti. Sciendū tñ qz hec mā. s. q
bus creditoribus debeat pñs satisfaci
i3 aliqñt⁹ pateat p predicta. tñ in legi
bus longa ē z magis pñet ad forū iu
diciale q creditorēs iter se discerpent.
an pñent pferri qz ad pñiale ubi de cō
sciētia agit debitoris cui dēt restituē
Nā ipse ad pñciam tuēdā nō dēt. alicui
creditorū ppter affectionē ul amicitia
am. tpālē seu carnalē i pñdicū aliorū
soluē. ff. q i frau. cre. l. pupill⁹. Sz i qñtū
ipse cognoscit p3 dare qb⁹ mag⁹ tene
tur. z sic excusat nisi crasse z supine ig
rauerit. ex de ele. exco. m. aplice. qd cō
phēdit fm qñtate pñe z loci. ff. d iurj.
z facigno. l. regula. s. sed iurj. videlicet
vtrū potuerit eē pitus p se uel hñe co
piā peritorū. B.

Heres debitoris tenet eo ordine q
ipse debitor. s3 qz ordie teneat ad lega
t. hēs s. hēditas. s. 6. A. Et ibi p3 qz iste
dō ē ut p⁹ satisfiat cñdit oib⁹ dñfici. B.

Restitutio 3.º qñtū ad
raptorum. Quid ergo de his
qui sequuntur raptos ad predaz. R.
fm Ray. Si illi qui sequuntur uel asso
ciāt raptos sciunt ul existimant eos
rapinā facere ppf eorū sequelā siue o
siliū siue exhortationē. ita qz al⁹ nō eēnt
facturi. quilibet eorū tenet in solidum.
Si hō ppter suā sequelā uel osiliū nō
pl⁹ fecerūt qz al⁹ eēnt facturi. tūc tenet
tñ de his q inde habuerūt uel expēde
rūt z de dñno qd ipi uel aliq d familia
ipsoz fecerūt directe ul occasiōalr. ar.
ad hāc distinctionē. ex de sen. z re iu. c. 13
J. z a. z ex d eta. z qñ. tuam. z de sentē.
exco. inter alia. xi. q. 3. qñ multos. Idē.

Tho. scda scde. q. 62. **A.** Lon. etiam
Ul. 2. host. qui 2 addit. q. si credit q. er
sine suo adiutorio uel instigatione da
nu fecissent s. no tatur. teneat ad id qd
probabiliter credit eos plus fecisse. p
pter sua instigatione uel adiutoriu. ut in
su. l. 2. r. t. s. q. 64. **B.** Et si se s. f. tituto
p. s. 9. It. multo forti. tenent in solidu
defensores 2 receptatores ipsorum. Si
militer 2 madores. uel si eorum noie
facta e rapia 2 ipsi rataz habuerut. xi.
q. 3. q. p. sent. 2. c. se. ex de resti. spo. cu ad
sed. i. fi. **A.** Lon. cu Ray. in predictis
Tho. 2 Ul. ut in p. dicta. q. 64. Et o hac
ma latius habes in. s. se. **B.**

Quot modis aliq. s. fautores rap
toru ita q. teneat ad restitutione. **R.**
fm **Tho.** scda scde. q. 62. Illi s. q. his
x. s. bus otinet. Iussio. s. filiu. consensu
palpo. recursus. Participas. mut. no
obstans. no manifestans. Eisd. etiam
x. s. bus ponit Sui. quoz expositio s. cu
de. **Tho.** Al. 2. Sui. 2. alios talis e. **Ius**
sio. i. ille q. iussit. q. principat. teneat ad
restitutione totu. Et itellige q. ex sua
iussione secuta est ablatio rei uel uoie
suo facta rata habuit. al. no. **A.** Tene
tur etia q. uersititer ut. pbabilis cre
dit ex sua iussioe secuta e ablatione.
ut in dicta. q. 64. **B.** Consiliuz. **Hoc**
ite. itelligedu q. ex h. e uel credit p
babilis danu securu. **Tuc.** n. teneat isoli
du. al. no. Consensus. s. cooperationis.
Sin. ratu cooper. q. sine eo n. poterat
danu fieri. teneat isolidu. Si at sine eo
fuisse. factu restituat q. tu nocuit p. se
uel p. suos. aut q. tu de reb. illis habu
it uel expendit. **A.** Id. in dea. q. 64.
Et addit. **Lollige.** et ex h. q. si ples da
nu faciut sit 2 n. yn. sine alio uel ples
sine isto fecisset. q. teneat solu. p. rata
i. pro portione sua. s. q. tu cotingit euz
de dano vniuerso. si non por. distingui
danuz qd ipse itulit ab eo qd alti itule
rut s. Ray. 2 glo. ei. 2 Ul. 2. Inn. 2. **Ho**
sti. Et addit. q. in hoc t. extimatio ha
benda e. ut q. strenuoz e. 2 qui timorez
maioze icussit hostib. in plus teneat.

It. dicat q. si quis vadit cu raptorib.
2 furibus 2 non cooperat eis ad aliq.
danu faciendu. no v. teneri i. aliq. si ni
hil receperit de rebus ablatis. **Lau.** eat
tn. scie sue i. hoc si parat. erat defeda
re si forsit illi spoliadi res suas a pre
dombus defende. voluissent 2 p. p. sua
p. n. cia 2 sociozu eius no audebant resi
stere spoliandib. uel domos suas icen
dentib. q. sic n. por. liber ee a restitutio
ne. It. dnt. **Inno.** 2. **Hosti.** q. si aliq. et
no aio lededi uel ofendedi. ledetes va
dat cu aliis. imo etia si aio pacificandi
vadut no excusant nisi significant ad
uersariis. q. alit. aduersariu timore eo
ru no auderet res suas defende. **Un.** id.
e ac si iuuaret. **B.** **Palpo.** i. adulatoz
laudat raptore q. strenuu. Et qd. si ex
hoc securu e danu. in solidu teneat. **A.**
Al. non teneat nisi i. q. tu damificauit. Et
id. per oppositu itelligas in detracto
re uel vituperatoze. ut in dicta. q. 64.
B. **Recurfus.** i. receptatoz. **Tla.** q. reci
pit latrones 2 tues eos uel re raptu do
lose eclat ita q. ipedit restitutio i. soli
du teneat. **Participans.** s. crimie furti
uel rapine sociando eos. sicut i. p. s. dic
tu e. **Sz.** participas i. re accepta illd. so
lu teneat restitu. qd. sciens emit uel re
cepit. Si at ignorater dic. ut. restitutio
4. p. totu. **Dutus.** i. qui videt furtum
fieri 2 dolose tacet euz posset ipedit.
Hic. at no teneat restitu. nisi ex officio
ad hoc teneat. **Non obstans.** i. q. posset
obstare 2 no facit. Et de hoc eodem mo di
cedu sicut de muto. **A.** s. q. ad restituti
one tenetur q. h. ex officio sic sunt
pncipes 2 fctozes q. ex officio tenetur
iusticia coseruare. q. reddit. q. s. hnt. s. s.
stipendia ad h. instituta ut iusticia co
seruet i. fra. v. teneat restitu. fm **Tho.**
Ul. 2 glo. Ray. ut i. dea. q. 64. **B.** **No**
manifestans. i. qui sit ut res rapta uel
furata est 2 non indicat etiam cum de
hoc interrogat. **A.** s. seruato ordie eu
gelico seu af. fm forma iur. **Aliter.** non
teneat r. ne. ut s. correcto. 2. s. 4. **B.**
Hic. similiter no teneat restituere nisi

ex officio ad h^o teneat. S; tñ vñ tenēi
eē de fur. q. cum fure. A. hoc. c. loquitur
q. ad pñm. ut p; i. dñ. q. 64. ubi hec oia
notantur. pñm. ē q. hoc casu teneri
ad restitutionē qñ legitie. pductus i te
stē occultat. x. tñ. q. tunc tenet. ex of
ficio manifestare. z iō nō manifestādo
restituere tenetur. ut. i. restit. 3. §. vñ
homo. z. §. fi. B.

S; quid si vnus dictorū satisfecerit
nūqd alii liberabunt. R^o fm Ray. Si
vnus satisfecerit integraliter de oī dñ
no z expensis z icōmō siue infesse. oēs
alii liberant. q. nō tenent dñficato.
Nā bona fides si patitur ut idē dñtū
bis exigitur. ff. de re. iur. bona fides.
Idē hosti. z Tho. Addit vltim^o Ray.
dicens sic. Ille cui sic satisfit credo q
pōt z d; qñ ad iudiciū aie cedē actio
nē illi qui totū soluit. si qdē ut ab vno
totū erigat. n. si forte a pñcipali. s; p
tibus perat a singulis. S; qñ ad for
orētiosus non tñet cedē. Nā q fronte
pōt perē cessione q ex culpa sua dñat
ff. de admi. tu. si plures. 2. z. ff. de tute.
z ra. distra. l. i. §. nūc tractem. Tñ z sic
hosti. dicit. siue sit facta cessio siue nō
alii qui nihil soluerūt tenent ex oīcia
ad releuādū illū q i solidū satisfecit q
libet pro suis partibus. Nā solues vñ
liter gessit corū negociū. Uñ tenentur
hñe ratū z ei sat ff. ac. ar. ff. de neg. ges.
l. cū pecuniā z. l. pōponi. i. si. z. l. soluen
do. Tho. q. q. scō a scō. c. q. 62. qñ declarāf
dicit q si ille qui fuit pñcipalis: ut pu
ra pñcipis soluit. oēs illi liberati sūt
q fuerūt ab eo ad dñm faciēdū iducti
A. nisi illi qui aliqd habuissent de ra
pina ut dicit in. §. se. B. Si hō ali^o re
stituit. tñc illi q sūt pñcipales z illi ad
q̄s res deuēt tenet restituē illi q resti
tuit. A. Idē ē i. si. l. i. z. ti. §. q. 65. B.
Et vñ itelligēdū q si isti tales nō resti
tuant ei. ceteri tenent. p partibus suis
ut prius dictū ē restituē.

Quid si spoliatus liber. aliter remit
tit restitutionē. R^o h; Inno. Si dimit
tit pñcipali ut raptoz uel pñipienti.

liberatus ē cōsiliator. z huiusmōi. q. li
beratus ē is qui pñcipali tenebat z q
res habuerat. s; si dimittat cōsiliatori
nō credo liberatos alios eē ad q̄s res
puenerūt. n. si expresse itellerit eos
liberare. Neq; ēt illū q rapinā fecit ēt
si de rapina nihil habuerit. q. dñ nā
li z dñno cōueniēs ē q sublato pñcipa
li tollatur accessoriū. z nō cōrio. eē de
ost. translatō. Immo plus q z si libe
raliter absolueret pñcipalis: nō pp̄
hoc absoluit ēt cōsiliarius si aliqd ad
eū peruenit de rapina. nisi alius p eo sa
tisfecit. z tñc iste cōsiliari^o in casu aie.
A. i. in foro oīcie z ii i foro iudiciali. vt
i. octā. q. 65. vbi hec notant. B. Tenet
ei q satisfecit p eo. A. Etiaz si satisfi
ciēs fuisset pñcipalis i rapina. nō at offē
so. q. ei iā satisfactū ē fm eūdē Inno.
z in dñ. q. 65. B.

Nūqd in restitutionē pōt a pñcipali oī
bus exigi pena ut de rapina z dñ oī fur
to mñifesto pena q̄drupli. z dñ alio fur
to pena dupli. R^o fm Tho. scō a scō.
q. 62. l. i. mōi pene nō debētur p q̄s fu
erint adiudicare. in q casu pena vnus
ut Ray. ponit nō liberat alii. i. z. q. z. cū
pñcipalissimaz. De hoc casu hñs ē. pena
p. §. pñ. A. q̄ incipit. vñz qui omittit.
De hoc ēt s. pñ. q. i. §. 2. z ibi lati^o in
additione. B.

Restitutio iiii^o. i. quā tū ad

ementes Quid de his q sciēt
emerūt de rapina uel furto. R^o h; Ray
Si hoc sciebat quis. aut p̄babilē cred
bat z emit cupiditate acquirēdū sibi
s. ut haberet uel uenderet alteri sicut
vellet. idistictē tenet ad restitutionē.
neq; liberatur alienando alteri. uel si
res pereat morte uel q̄cūq; casu. uel si
ei auferatur. Et rō ē q ipse furtū omi
sit rē alienā iuito dñō scō. ff. dñ furti.
l. i. Fur at sp ē i mora. ut. ff. dñ cōdi. fur.
l. i. si p fure. §. cōditio z. l. i. pñ. Uñ neq; p
cū qd dederit pōt repetē ab illo cuius
res ē. A. Facit. l. in ciuile. l. dñ fur. B.
z tenet restituē omnez vtilitatez ut s

restō. p. §. 5. Et si restituit rē deteriores
q̄ ad ipsū puenit nō liberaf. Et si i aliq̄
tēpore medio res fuit melior etiāz for
te p̄ q̄ vendidit alteri tenetur ad exti
mationē plurū. ff. de cōdi. fur. l. i. re fur
tiua. ff. de fur. l. q̄ iucta. ff. cōmodati. l. si
ut certo. §. sed interdum. l. de rei ven.
l. certum. Et idē intelligo de secundo. z
tertio z vltio emptore male fidei. ff. de
mūo. sed vbi. A. Predictis cō. hosti.
z Ul. z addit Ul. q̄ si res restituit suf
ficit q̄ sit adeo bona sicut erat quādo
ablata fuit. Si autē rē non h̄z faciendā
ē extitatio fin tps i q̄ plus valuit. ut in
sū. eo. ti. q̄ 69. Qd pōt intelligi vez nisi
medio tpe res plus valuerit. z illo tpe
iterfuerit dñi rē sibi redditā fuisse. ga
forte vendidisset uel vsus fuisset. ex cu
ius carentia oportuit eū aliā emē. Nā
tunc tenef ad de itereffe dñi fm eūdez
Ul. z in deā. q̄ 69. z iō non liberaret dan
do rem eiusdē bonitatis q̄lis erat tēpo
re quo abstulit. B.

Quid qñ quis emit bona fide. sciz
volūtate restituendi. R. fm Ray. Si
emit qñ vtiliter gerēs negociū illi cui
fuerat ablata res q̄z ipse videbat peri
re. pōt a spoliato petē id qd dedit p ip
sā re. z q̄qd expēdit ad cōseruationez
eius. nisi cū re illa aliqd lucrāt fuissef
qz tūc dēscōputaret vsqz ad quātitatē
expensarū. Et breuiter dicendo q̄qd
sibi adest ex illa re tenef restituē. ut pē
sionē z mercedē z fructū z silia. z q̄qd
sibi abest pōt repetē. Et rō ē qz vtiliter
gessit negociū expoliati. A. Hoc vez
qñ negociū vtiliter gestū ē. puta quia
xulit expoliatus rē n̄ erat rehabitur
z redempta ē paruo precio. alit cessat
cā h̄z repetitionis z dñter effect. ex d̄
appel. cum cessante. B. Et h̄z pōt esse
si res sine culpa sua peat uel amittat.
Sed licet in iudicio nō credat tali em
ptori. i iudicio tñ p̄tioso nō crederet
ei nisi publice h̄z p̄testaret. ar. ff. d̄ ne
go. ges. l. nensēm. l. de fur. l. 2. ex ut ec
cle. bñfi. c. vnico. Et si talē ēptōz p̄ q̄ se
cit diligenter igni n̄ potuit inueniē cui

ēēt res illa. quicqd res illa valet vltra
id qd isti ēptōzi debetur dādū ē p aia
illius cuius res fuit. z sic liberatus erit
A. Et diē Ray. Consulo q̄ hoc publice
fiat ut emret oīs suspicio. ut i sū. c. ti. q̄
72. vbi hec notant. B. qz i b̄ ē vtilit
gessit negociū illi. arg. i. q. 2. quatuor.
circa fi. Satis cō. hosti. Ul. z Sui. A
Lū si talis ēptōz paup ēēt hoc casu qñ
nō inuenitur dñs rei sibi res. reliq̄ pos
set a plato sicut alii paup h̄z Ul. z ho
sti. ut in deā. q. 72. B.

Quid qñ qs hēbat dñciaz q̄ res quā
emit venderet iuste. z nunc cōperit rē
fuisse ytiōfā. sex furto ul' rapina. R.
fm Ray. Si temere credebatur uel igno
rabat ignorācia crassa z supina uel ex
negligentia nihil sup hoc cogitabat.
tenef ad restōez. A. i. sicut male fidei
possessōz. qz lata culpa egparat dolo.
ex de cōsti. ut aiarū. l. i. c. B. Si vero
emit bona fide. tūc ēt p̄ q̄ cōpit rez vi
tiōfā fuisse poterit expensas retinē q̄s
existēs i bona fide fecit circa rē cōfua
dā uel meliorandā. z nō tenef de fructi
bus tpe bone fidei pceptis. ex de i lte.
restitutione regfuit. ex de re. ec. n̄ alie.
ad n̄. am. ff. de acquirē. re. do. bone fidi
Tenef tñ de fructibus illis q nō essent
adhuc cōfūpti sed extaret. ex quo icipit
h̄z malā fidē. Lon. hosti. Ul. z Sui.
A. De his sūptibus z fructibus dictuz
ē s. restō. p. §. 4. z 5. B. Itē fm Ray. z
hosti. si omratē bona fide res puit. nō
tenef. qz nō erat i mora. Sif si aliena
uit. qz nō dolo desit possidē. z p̄ciuz ex
re furtiua f̄dactū n̄ ē furtiuū. ff. d̄ fur.
q̄ vas. §. fi. ex de alie. iudi. mu. cā fac. c.
p. A. Idē i sū. eo. ti. q. 74. ad fi. Tamē
restituēf p̄ciū q̄ possessor factus ē locu
pletior si dñs rē cōseg nō pōt. qz p̄ciuz
succedit loco rei. ff. de peti. h̄z. si z rē. B.

Sed nūquid ille q emit bona fide. i.
credēs rē nō ēē furtiuā. si p̄ ea inueniat
rē ēē alienā pōt petē a dño p̄ciū. R.
Lette nō. l. de fur. l. in ciuile. Sed agat
d̄ veditōzē de euictōe. A. Et si p ples
emptores successue res trāferit vn̄

ager d' aliū. ff. de mino. l. 3. vbi.

Restitutio v.

tes z reci
plentes de rapina. Ubi sciēdū
fm Ray. q' q' recipiūt dono precise re
necntur ad restitutionē. Intellige scōz
"hosti. nisi consūpissēt anteq' intelli
gerent fuisse de rapina. L. de rei vēdi.
l. certum. A. "hoc enim casu non tenen
tur nisi inq'tuz facti fuissent locupleti
ores. ff. de peti. here. l. vtrū. B.

Quid d' vxore z familia que sciē
comedit z bibit z induit d' talibus. R.
fm Rai. Tenentur de omnibus que sic
consumunt. nisi in casu scz cum agunt
cām spoliatorum monendo z inducen
do ipsum raptorem ad restitutionem
faciendam. tunc enim non tenent. Nā
q' alteri negotiū gerit vtilit' ēt ignorā
tis z absēt. licite recipit expēsas siue se
cuta fuerit vtilitas siue nō. ff. de negl.
gest. l. 2. l. pōponius. z. l. sed an vltro.
Et h' itelligo p eo tpe quo circa taliz
correctōne laborauerūt. n' q' vxor z fa
milia possit viuē toto anno de rapit' re
b' p vna amonitōe v' duab'. s' q' diu
ctimue istat oppōtunis horis. Sarj cō.
"host. Ul. z Bui. A. Sarj pōt cōphēdi
p iura z doctores q' talib' reb' nec fa
milia nec cuiq' alteri licet vti: nisi i ca
su extreme necessitat: vt i sū. li. 2. ti. 5.
q. 69. ul' nisi i q'tum x'isimilr q's gereret
utilit' negotiū eoz q'z sunt res z nō aliē
ff. de negl. gest. l. 3. an vltro. Jō suprad
cta p'dicatio nō excusaret qñ x'isimilr
nō p'desset ipsis dñis rerū. B.

Unde uiuet vxor z familia raptorj.
R' fm Ray. si ibi sunt aliq' de iusto p
cio pōt de illis cōsumere z expēdē. si nō
sūt alia aliūde sibi victum q'rat. v' ab
amicj aut cōsanguineis. vel operando v'
etiā elemosynā querēdo. Et idē dico si
etiā aliq' sunt sibi d' iusto. s'z v'ita sūt
mixta q' nō pñt discerri. uel si pñt ma
rit' nō pñt mitteri. A. De istis reb' p'mixtis
Al' dicit q' non solum vxor his licit' po
test uti: s'z etiā q'cūq' ali' cui uir aliqd
de suo daret: nisi p h' fieret n' soluēdo

Et idē dicit glo. Ray. dū tñ in mēte ha
beat mūde de licite acq'sit'. ut i dicta. q.
68. S'z nisi necessitas cogat dētm Ray.
tuti' uidet. q' i dubio tutior ps est eli
gēda. ex de hōici. petitiō. B. q' si nullo
de p'dicti mōis uictū iuenir pōt restat
triplex auxiliū. Primūz si pōt habere
de dote ul' spōsalitio. i. donatiōe ei scā
ppter nuptias in nūat. Secundūz ut
denūtiat talib' q' pñt p'desse. uel etiaz
si pbari pōt denūciat epō. ut cōpellat
eū pascē uxore de iusto. 2. q. i. si peccauē
rit. 22. q. 5. h' uidet ex de iure iuran. que
admodum. z ex de pig. ex litteris. z ex
d' dona. pp' nup. p. ur. al. Tertiū auxili
ū ē ut si ēt i arto posita tē i necessita
te possit etiā de rapina uiuē. q'z necessi
tas nō h'z legē. de conse. di. i. sicut. z di. f.
discipulos. A. Et ibi p'z q' intelligi
tur d' necessitate extrema. i. qñ aliūde
non pōt honeste h're unde uiuat. Et p'z
etiā ex notatis i dē. q. 68. vbi etiā hec
oia ponūtur. B. Quicqd' at sic expen
dit doleat aio. z pponat q'ctius possit
restituere. z vtatur parci'. i. ad solā ne
cessitatē. Posset ēt viuere ipsa z quilz
alius cui raptor daret de p'cio rerū ra
ptaz quas vendidisset. q'z precium rei
furtiue nō ē furtiuum: ut s. restō. 4. q.
pl. h' dico si marit' al' ē soluēdo. Se
cus si nō ē soluēdo aut p h' fieret n' sol
uēdo. A. uel postmodū efficiat n' sol
uēdo. ut pōt colligi ex dictis s. restō p.
53. i. additōe. h' atē nullus. B.

Utrū fratres p'dicatores q' vadūt ad
raptōres ut eos iducāt ad p'niāz z f'isti
tutionē possūt cōmedē de rapia. R' s'z
Ray. Siue iducant eos i p'dicatiōe ge
nerali siue i p'suasione spāli excusantur
maxie si apud alios non possint cōmo
de iuenire. ex de sen. exco. cū volūtate.
Et hoc itellige cū moderamine. z si sit
spes de illozū correctiōe. Jtez si pp' eoz
expensas raptoribus n' subtrahat
facultas restituendi neq' toto nec in p
te. ar. 2. q. 6. anterior. s. illud. L. 6. "hosti.
A. Jdē v' ēt si raptōres efficiat aliq'p
tulū ipotētes qñ x'isimilr p ipsas admōi

tiones vtilit gerit negociū dñorū rez
dcō.c.ūi volūtate.7 facit s. s. p. **B**

Restitutio vi.

z huiusmodi. Si expoliati ig
rantur uel nō inueniūt: tūc scdm Ray.
distribuūt i pias causas in loco uel sal
tē in dioecesi vbi rapina facta ē. de con
filio illius epi uel saltē capellāi. ar. dif.
s. 7. diuine. 7 dif. ss. e. ps. 7. 12. q. 2. cōcessio.
7. c. quatuor. 6. q. 3. c. si. ex de rap. c. p. Et
scias hic fm Bui. q. nō oportet q. fsti
tutio fiat in dicto loco nisi cōmode fie
ri possit. al. sufficit alibi fieri. L. 6. post.
Tho. x. scda scde. q. 62. dicit sic. Si ille
cui d. fieri restitutio sit oio ignor. dēt
hō restitutē fm q. pōt. s. dādo elemosy
nas pro salute ipsius. siue sit mortuus
siue viuus pmissa nō diligenti igitōe
de persona eius. Et si mortu. sit dēt re
stituti hēdi q. cōputat q. vna psona cū
ipso. Si x. s. t. multū distās d. sibi trās
mitti qd ei debet. 7 pcepue si sit res
magni valor. 7 possit cōmode trāsmit
ti. Alioqui d. i. al. q. loco tuto depōi ut
p eo cōseruet. 7 sic dñō significat. hec
Tho. Addit Bui. q. h. pēlande sūt cir
cūstantie 7 q. tā modica poss. eē q. ti
tas 7 tā larg. 7 taz diues ille cui debet
restitui q. nō oportet ei mitti. A. Pro
pdictorū meliori itelligētia duo vidē
da sūt. Prīmū cui faciēda ē restitutio
q. nō inuenit pncipal. cui debet. Secū
dū vbi d. fieri siue iuentat siue n. Ad
primū dicendū q. d. p. mitti diligēs in
quisitio. ut dicit Tho. Et si nō pōt iue
niri dēt ei. hēd. s. si pōt iueniri. Qd
si nec heredes diligēt inq. s. i. iueniunt
eroget in paupes. ex de v. sur. cū tu. Et
inter paupes pēligendi sūt paupiores
Inter q. l. paupes iustiores. Naz 7 si
oibus debet misericordia. iusto aplius
ut dicit Amb. i. h. de offi. 7. s. 6. d. i. si sa
tis. Et. 16. q. i. c. si. dicit Jero. q. i. paup
bus nō tā paupras q. religio attēdēda
ē. Qui at dicat magis paupes h. L. de
epi. 7 cleri. q. ad dect. nandaz. s. si. vbi
loquēdo gbus desur hēditas q. paup

es indistricte sūt scripti hēdes. dicitur.
Quis paupior ē illis hōibz q. iopia tē
ti 7 i xenonē ppositi. i. hospitale. a xēos
qd ē pegrinū. q. ibi recipiūtur paup
es 7 pegrini. Sequit. 7 suis corporib.
laborātes necessariū victū sibi n. pōt
afferre. Et. i. Si aut apliores i ciuitate
xenones ul. pthochia sūt. p. thochiū
idē ē qd xenona. pthos qd ē p. mū qua
si p. m. i. venerabil. locus. Seq. Ne in
certa videat pecuniarū datio. tūc ei. p
thochio ul. xenoni q. paupior eē digno
scitur easdē res uel pecunias assignāi.
h. videlicet discutiedo reuerēdisimo
locoz at. s. t. ite ul. sub eo s. t. itur. cleri.
Si aut nullus sit xenō. tūc fm. d. capti
uis sancionē. p. tpe iconom. sacrosacte
ecclesie uel eps hereditatē accipiat. et
sine falcidie rōne paupib. q. i ciuitate
sūt ul. penit. medicātes uel ala susten
tatiōe egētes eadē pecūie distribuāt.
Et. i. In oib. aut h. mōi casib. celestes
iracūdias sacrosanctarū rez admistra
tores expectēt si qualecūq. lucrū ex
h. modi gubernatiōib. sibi acq. s. erunt
uel si h. omitti ab alio cōsenserit 7 non
grauissima pena 7 iterniatiōe qd per
perā factū ē studeat corrigē. Quo ad
secūdū sciēdū q. glo. i. c. cū tu. ex. d. v. su.
sup. x. sup. s. t. itib. d. i. q. v. s. urari. debet
remittere rē ei a quo accepit s. t. itib. illi.
cui mittit. 7 si s. t. itus excedit ualorem
rei d. dari paupib. 7 si ignorat kibi sit
ille cui d. restitutē nō tenetur ingredō
vagari. ff. d. ope. liber. l. qd nisi i. si. Tho
s. t. ur 7 ibi refert dñs An. d. bu. dicit q.
imo d. rem mittere suis s. t. itibus cūz
sit male fidei possessor. Aliqui tū theo
logi dicūt debē cōsiderari circūstātiās
rei 7 q. l. itat. p. sone cui d. fieri restitutō
7 itiner. p. pter s. t. it. Nā dicūt q. res
posset eē tā modica 7 p. sone cui d. fie
ri restitutio ita diues q. nō eēt necesse
ipaz mittere ad eū. s. posset trābui paup
ibus. S. si res ē magni valor. nō pos
sit cōmode mitti deponat i loco tuto
7 denūciat dñō si pōt. ur 7 p. t. actū ē. sed
ad horū itelligentiā puto lati. 7 clari.

dicendum. Aut scit persona creditor aut non
 Si scit clare est quod dicitur restituere in loco in quo
 inter pres fuerat conuenerunt. quia nihil est tam con-
 gruum huic fidei quam conuenerit seruare. ff.
 de pac. l. 1. Si vero super his nihil est conuenerit
 tunc si res est remota a loco ex defectu ob-
 bitoris. puta ipsam transferendo. clara est
 quod tenet ea suis superioribus mittere ad cre-
 ditorem. ff. ad exhiben. l. 3. si hereditas. §. si
 aut loco. §. si clauis h. matie. Ibi. n.
 ubi quod si quis perit rem quam habet alius exhi-
 beri. i. pntari i iudicio ut videat an sit
 sua uel propter aliam causam. quod dicitur ipsam exhi-
 bere in loco in quo petiit superioribus petere
 nisi data opera reus transulerit a lo-
 co. tunc. n. dicitur ea reus suis superioribus i loco
 exhibere ubi petiit. Ex quo bene colligitur
 quod dictum est videlicet quod dicitur obitor remit-
 tere suis superioribus quam res fuerit suo facto
 remota a loco. Et ita intelligatur dictum
 hosti. §. recitatu. Verum si hoc non pos-
 set tunc facere propter periculum itineris et tempo-
 rum. bene inter excusatur iniquum durat pericu-
 lum et si ultra. et dolo et contra dilecti.
 ubi dicitur quod iussus venire ad papam excu-
 sat dum impeditur. et non aliter. Et ita potest intelligi
 quod dicitur a theologo. Quod autem dicitur de
 deposito est consilium non necessitas. quia nullo
 iure habet causam. Si vero non est periculum in mit-
 tendo sed debitori est difficile propter paupe-
 ratem uel propter magnos superiores. per hoc non videtur
 excusari. quia difficultas dissolutionis ob-
 ligationis non liberat debitorem. l. continuus
 §. illud. ff. de xbo. ob. Et dandum quod quis
 sua culpa sentit debet sibi non alius imputa-
 ri. et dicitur de iur. c. dandum. l. 6. et ff. de iur.
 l. quod quis. Et iusti patitur culposus qui ino-
 censanti forte debitor esset ita pauper
 et creditor ita diues quod merito causa elemo-
 syne deberet ei remittere. ut potest colligi
 ex dictis. si restitutio potest in principio
 in additione. Et secundum hoc etiam potest in-
 telligi quod super dicitur theologo videlicet
 quod debet respectu ad qualitatem personarum. al-
 ter non uidetur curandum quod res mittenda esset
 modici valoris. Nam dandum passio etiam mi-
 nimam dandum restaurandum est. ff. de dam. i.
 fecit. l. si propter carum. Nec obstat quod dicitur in

l. scio. ff. de muno. videlicet quod lex non curat
 de minimis: quia ibi loquitur quando venit per uis
 spale restitutionis in integrum si uis coe: uel
 quando per illam minime iudicaret maiori
 bus eiusdem persone. Non tamen putare quod res
 ita scrupulose sit accipienda ut debeat ex
 pedi valde excedens pretium. per remittenda
 re valde parua. ff. de excu. l. 3. §. ubi dicitur.
 Sed hoc nimium scrupulosa sit nec admit-
 tenda. Numquam. n. scrupulositate magne
 sunt admittende: ut ibi dicitur. adeo quod nec
 larga nec scrupulosa interpretatio beatur
 quia non debet creditor uelle magnam debi-
 toris dispendium per parua sua utilitate:
 ut dictum est. restitui per in personam in additione.
 Et finem habet potest intelligi quod super dicitur the-
 ologo debere considerari qualitas rei et di-
 stantia itineris. Sed tamen puto quod leges quod di-
 stribuerit alienum pauperibus: si appareat
 dominus congruo loco et tempore debeat ipsi resti-
 tui: et hoc quam debitor non adhibuit de-
 bitam diligentiam ad inueniendum dominum rei seu
 creditorem. Aliter non quia bona fides non pari-
 tur ut semel exactum iter peragat: et de
 re. i. bona fides l. 6. Et sine culpa regu-
 lariter non est quod puniatur: ut in c. sine cul-
 pa: de re. i. l. 6. Idem quod quidam qui rap-
 ta erogauerunt ex culpa pauperibus dicitur
 et de homi. sicut dignum. §. eos. Non eis
 aliena cum ipsa potuissent eis quorum fue-
 runt restituere debuerunt pauperibus ero-
 gare. Sed in translatione rei restituende non
 iterueniat culpa debitoris: tunc autem non
 infuerit semel creditoris aut sic. per casum si
 res decernit comoditate creditoris. pu-
 ta deposuit quod apud aliquem res suas.
 hoc casum non tenet debitor illas remit-
 tere nisi superioribus creditoris. ff. de po. l. si in
 asia. Sed si res decernit comoditate de-
 bitoris: puta quia res est sibi comodata debet
 suis superioribus remittere: ut quod sentit como-
 dum sentiat et onus: ut non. glo. in dicta. l.
 si in asia. Sed si res decernit comodita-
 tem utriusque ut in locutione puto quod superi-
 bus utriusque debet remitti: quia quod obti-
 net de toto quod ad totum idem de parte quod ad p-
 tem. ff. de rei ven. l. quia de tota. Et si in-
 teruenit factum creditoris: quia forte se

trāstulit ad aliū locū. vñ q̄ res debeat
mitti sūptib⁹ ipi⁹ creditoris. ar. l. q̄ ni
si. §. si. ff. de op. liber. vbi dñ q̄ libertus
q̄ est in p̄uicia tenetur ire Romā ad p̄
stādas opas patrono si ibi moratur vt
bon⁹ p̄familias. Nō aut̄ si cepit vaga
ri p̄ mūdū. Et iteri dñz vadit Romam
dies operaz pereūt patrono. Et sic vñ
q̄ sūptu suo portet sibi opes. Et i istis
sūptib⁹ nō op̄tāt sūpt⁹ ciboz appoztā
tis s̄ alii nisi forte appoztās si non im
pediret in portādo lucrare sibi sūpt⁹
vt p̄bat i dicto. §. quo autē. z in l. sed si
hereditas. ff. ad exhiben. Et hec locum
habent qm̄ debitor fuit bone fidei pos
sessor. q̄ qm̄ tenet remittere rem. vñ q̄
debeat facere sūpt⁹ saltē vsq̄ ad locū
vbi p̄us habitabat creditor. quia i eo
nō grauaf̄ s̄ ex tēde nō p̄p̄t cāz. p̄xime
dictā. Si hō sit male fidei possessor tē
z ipse tenet rez vsq̄ ad locū vñde ha
buit reportare. Exinde hō si itereſt cre
ditoris potius appoztasse illas sit cum
aliis reb⁹ suis vsq̄ ad locū ad quē trās
tulit domiciliū: tenet debitor ad illud
itereſse ex q̄ eū dānificauit i illo. Et idō
forte tantum erit itereſse q̄ opoztebit
ipsū rē remittere sūptib⁹ suis vñ p̄otare.
S̄ si creditor n̄ itereſt: n̄ tenet vltēri
us portare q̄ ad locū vbi rē accepit. ni
si sūptib⁹ creditor vñ p̄actuz ē. Si hō
creditor nō solū recessit a loco sed etiā
inuersumode cepit vagari. tūc n̄ tenet
s̄ bi rez mittē. dicta. l. q̄ nisi. §. si. Et fm̄
p̄dicta p̄ot̄ itelligi glō. Ber. dicentis q̄
vsurari⁹ dñz mittere rem sūptib⁹ credi
toris. z q̄ nō tenet creditorē vagādo i
curā. S̄ si nescit p̄sona cui dñz fieri re
stitutio. aliq̄ theologi dicūt rē debē di
stribui paupib⁹ i loco vbi dānū datuz
ē vel saltez i dioceſi de auctoritate ep̄i
illi⁹ vel saltez capellani vt z p̄actuz ē
S̄ certe auctoritas capellani nō suffi
cit. vt notat dñs An. de bu. in. c. cum tu.
c. de vsur. Et auctoritas ep̄i nō est ne
cessaria. vt. i. §. se. Qd̄ hō restitutio fici
debeat i tali loco vbi dānū datuz ē nul
lo iure vñ p̄bati. s̄ simplr̄ dicunt iura

q̄ fiat erogatio in paupes. dicto. c. cum
tu. z c. dñ homi. sicut dignum cū simili
b⁹. Nō obstat. c. i. c. de rap. qz ibi p̄sōa
cui debebat fieri restitutō sciebat r̄p̄n
stabat apud ep̄m. Alēp̄a nō fuisse mo
tus ad excōicādū ex officio suo nisi ad
petitionē partis. ex de elec. inotuit. ad
fi. z. ff. de dā. insec. l. 4. §. hoc autem. Un
de non mirū si restitutio fit in loco vbi
est dānū datuz: cum ibi sit p̄ncipal⁹ cui
restitutio fieri dñz. vt. §. dictū ē. Vñ aut̄
cēt de cōsilio q̄ i loco codē fieret. tum
quia videtur equuz q̄ res publica ha
beat commoditatem ex bonis p̄sōa
rum suarum. tuz quia nōnunq̄ in tali
bus locis forsitan fieret distributio ill⁹
p̄sonis a quibus res accēpre sunt. Et
ita t̄z dñs An. de bu. i. dō. c. cū tu. B.
Sed nūquid est de necessitate salu
tis q̄ talis restitutō fiat auctoritate su
perioris. R. hēc questio disputata fu
it per dominum Guidonem de abasio
arch. bonon. doctorem decretorū. z no
tatur per eundem. i. 4. q. i. c. p. z dicit sic
Ray. dicit q̄ si non inueniunt sic spoli
ati vel etiam ignorantur: tunc de cōsi
lio z auctoritate ecclē sue superior⁹ pe
nitentiarii distribuāt i p̄as causas rē.
vt i p̄cedēti. §. habes. S̄ hosti. dñ q̄
restitutio male ablatōz ē vñ dñ casib⁹
p̄tinētib⁹ ad ep̄m: vt p̄ fm̄ eūdē c. de
iudeis. cū sit. l. de ep̄i. z cle. nulli. l. cōia
de suc. in autem. omnes. Ad idē extra dñ
testa. tua. §. i. i. auctē. de ecclē. si autē
coll. 9. z satis large p̄segtur extra de
vsur. cū tu. z in p̄dicta decre. de iude
is cum sit. z in sū. sua de p̄nia. §. vltimo
circa fi. z facit ad h̄. i. 2. q. 2. p̄cipimus.
Tu dic hāc sniam eē veraz i hoc casu z
in aliis quando nullus deputatus est
qui hoc exequatur i. 2. q. 2. de laicis in fi.
z notatur extra de verbo. significā. cū
tibi. in glo. que icipit. nō intelligas Nā
vbi certa p̄sona a testatore deputa
ta est illa debet exequi: vt in p̄dicto
c. de laicis. z. l. de ep̄iscopis z clericis
nulli. z extra de testa. tua. z. c. iohānes.
z i autē. de ecclē. si. §. i. q̄. i. mo credo q̄ ip̄e

raptor bona incerta que debet paupibus dari potest dare sine licentia episcopi vel alterius iudicis ecclesiastici. ut satis colligitur ex de usuris cum tu. §. p. x. si. vel de his. Et hoc est inuitur clare. ex de homini. sicut digni. §. eos in glo. q. 2. no. Nec obstat ex de iudeis. cum sit. Nam illa de cretalis loquitur non de christiano. sed de iudeo cuius auctoritas et dispensatio merito spectata habet ab ecclesia quod ad pauperes christianos. et ideo iuste dicitur in puidetiam diocesanam. et c. quod suspicio cessat in fidele christiano. et sic non dubito quod episcopus non habet se intromittere de talibus nisi in defectu. Ideo videtur dominus Simo de familia capellanus domini pape. et auditor domini portuensis. Thome. etiam nihil dicit de auctoritate episcopi. ut patet per predictum. §. A. Quod hoc dicit satis vix videtur. cum iura que dicunt hanc distributionem debere fieri pauperibus sicut est dictum. c. cum tu. ex de homini. sicut digni. et similia. nullam faciunt mentionem de ista auctoritate episcopi. Et ad. c. cum sit. satis bene rursus videtur. Non obstat etiam alia contraria allegata. quia in ipsis non dicitur quod regrat auctoritas episcopi. sed quod episcopus debet procurare quod fiat huiusmodi distributiones in piis causis. non tamen quod non possint sine eorum auctoritate fieri. In primo i aliquibus in iuribus expressis dicitur quod episcopus tunc se interponet cum nullus est executor. vel si est quod non adimplet. ut in palam. nulli et in. §. si. autem per redemptionem captivorum. et in. c. tua. ex de testa. posset tamen circa predicta dici quod si distributio est bene facta pauperibus. tunc non videtur quod defuerit auctoritas episcopi. Sed si sit facta aliter et interuenit dolus vel lata culpa. puta de dote suis sanguineis vel amicis quod nihil vel parum idgebant. vel etiam scienter et dolose elegit non eligendos. quod tunc episcopus potest se intromittere quod ite. fiat legitime. Nam ad eius officium spectat. put dictum est. Nec dicitur factum quod aliter factum est quod debuit ex de re. iur. q. ex timore. Et dictum est de lata culpa vel dolo. q. fin. Inno. i. c. sicut dignus. ex de homini. alia culpa iudicio penali non artat ad restitutionem Sed

de hoc latius dicitur in sec. c. Item puto quod si quis male distribueret non excusaretur quod interuenient auctoritas episcopi. Nam episcopus non habet se intromittere negotio huic nisi quod bene fiat distributio ut dictum est. Ideo ambo celestes iurarent iracundias. L. de episcopi. et cleri. si quis ad declinandum. ad si. A

Restitutio septimo

Ut materia hec melius intelligere memorieque imprimatur. aliqua ordinarie summarieque videbatur sunt. videlicet. Qui teneatur ad restitutionem. et quantum teneatur restituere. et cui. 4. q. 5. vbi. 6. q. b. modis tollit restituendi obligatio.

Ad primum dicendum quod ad restitutionem aliqui obligantur ratione illicite acquisitionis. Et ista illicite acquisitio aliqui est respectu cause. aliqui respectu persone que non potest dare seu non potest recipere. presertim cum hoc contingit in fraude creditorum. Et de his dicitur est. s. restitutio per. §. 13. in additione. Aliqui obligantur ad restitutionem ratione damnificationis. Ista autem damnificatio aliqui contingit per omissionem. aliqui per omissionem. Per omissionem vero tollendo deuastando seu impediendo. Tollendo autem plerumque contra omnes voluntatem domini reus. Plerumque contra liberam voluntatem. Si contra omnem voluntatem interdum claretur hunc est furtum de quo dictum est. s. furtum. Interdum palam et hunc est rapina. d. q. s. raptor per. Et ista rapina aliqui est manifesta sicut patet in aggressoribus itinerum. Aliquando cooperta sub velamine belli iusti cum sit iniustum. de quo. s. bellum per. et 3. vel pretextu iuste sine cum sit iniustum. de q. s. iudex per. §. 4. presertim sub colore repatriandi. d. qui bus. s. repatriandi vel collectarum seu talliarum. de quibus. s. dominus. et. i. tallia. Aut sub colore pedagiorum siue vectigalium d. quo s. pedagium. Interdum vero aliquis accipit rem alterius non contra omnes voluntatem eius. sed contra liberam voluntatem. et hunc per vi compulsum vel quasi vi compulsum est cum quis per metum cogitur aliquid dare. tunc enim accipiens cogitur restituere. ut. ff. quod metus causa per totum. Sed non

qd ois metus causet hanc restitutionem
videtur qd nō. qz vani timoris nulla ē
excusatio. ff. de re. iur. vani. Facit etiā
ff. qd me. cā. l. metū. vbi dicitur non debet at
tendi metū vani hoīs. s. qui merito in
hoīe constantissimo cadat. In contrariū
facit. qz etiā si nullus influent metus
sed solū ob timorē reuerētie aliqd def
otra volūtate dantis. dat repetitio. l. i.
s. que onerande. ad fi. ff. quarū rerum
actio nō datur. Ergo multo magis qm i
teruenit metus quiscunq. qz metus ma
gis cōtrariatur volūtati dantis. z dmo
strat maiore turpitudine z delictū i ac
cipiente. Unā qm cū non adest oio libe
ra volūtate tū rerū seu creditoris. rez
accipiens seu debitor non soluens semp
remanet obligat⁹ ad restitutionē. ut z
p3 sup. restitutio. s. p. cum additōe
Ad cōtrariū pōt dici qd aut cōditio me
tutētis nō fit deterior. z si non adest in
stus metus ei non subueniē. ex de his
que vi. c. p. l. vbi dicitur de flagitiosis q
busdā qui iurauerūt transire ad artio
rē religionē nō p iustū metuz. licet ali
quātilū circumēti fuerit. quibus nō sū
uenitur. qz eorū cōditio non fit deteri
or. Et hanc rōnē sentit ibi glo. Si autē
metutētis cōditio fieret deterior. tūc si
habetur respectus ad psumptionē. eti
az verū ē qd ei nō subueniē. Nā euz ne
mo presumatur facile tacere suū. ff. d.
pba. l. cū d. debito. presumit qd qm nō
iteruenit iustus metus. potius spōte q
coacte dederit. Et isto casu loquim⁹ iu
ra que requirūt metū qui cadēt in con
stātē. Si hō loquamur de volūtati ve
ritate. puta qz cōstat de volūtate dā
dantis. tūc oio quocūq. metu duct⁹ fu
erit recipiens ad restitutionē tene⁹. vt
satis colligitur ex predictis. Et si affue
rit metus q caderet in cōstātē. nō solū
tene⁹ recipiens restituē. s. etiā qcuq.
alius ad quē dicta res peruenierit qm
qz titulo etiā oneroso. qz hec actio i rē
scripta ē z transit res affecta. ff. quod
me. cā. l. metū. s. cum at. Item in b. cā
su met⁹ o3 iudicari fm conditionē pso

ne. vnde alit iudicat i mulier qm i viro
ut notat glo. in c. cū locū. ex de spon. et
p ois alit i hoīe duro z forti. z aliter i
fragili z molli. ut in sū. l. 4. r. r. q. 3.

Quasi cōpulsiva vis ē qm nullus in
teruenit metus. sed contra voluntatem
dantis aliquid extorqueretur. puta ob re
uerentiā. ut si patron⁹ petit aliqd a li
berto: qd libertus cedit nō volūtate
mera sed ob reuerentiā ex quo nō au
det negare. Nā patronus tūc tenetur
ad restitutionē. de cā. l. i. s. que onerāde
ad fi. ff. quarū rerū actio nō datur. vbi
etiā dicit glo. idē esse in vxore et ma
rito. et qd vxor potest reuocare vendi
tionē factam ob reuerentiā mariti.
ut etiā renunciatiōes iuris hypotece
Et idē dicit i clerico qui renunciauit p
bēde ob reuerentiā epī ut ipsa renūcia
tionē possit reuocare. Idē putarem in
oio seu rectore uel officialibus z sūdi
tis. z idē in filiabus. Et sic quocūque
modo possumus cōp2. bēde nō esse d
mera volūtate cōcedētis ad nos decue
nire qd al nobis nō debetur. iniuste te
nemus z ad fstitutionē obligamur ut
satis ex predictis colligi pōt.

Sed quid si qs cōcedit de suo alicui
ob solā iportunitatē petentis z non ob
reuerentiā uel aliam causam. R. Vi
detur qd z isto casu teneatur recipiens
ad restitutionē cū nō habeat ex mera
voluntate concedentis. In contrariū fa
cit: qz aliud ē i cōcedendo non habere
meram voluntatē. z aliud qd ex p^o fac
to efficiatur volēs q in principio fuit
nolens. sicut Luc. xi. legitur de amico
qui ob alio amico habuit panes pp^o i
oportunitatē petendi. qui nō potuit ha
bere in p^oia petitione. Potest tamen
distingui qd si donans ex post facto ef
ficiatur mere volūtatis. donatio fit in
sta. qz vult cū donat. quod satis est. S3
si nec tpe donationis est mere volūtatis
sed ideo dat ut tollat a se inquietudi
nē iportune petent. recipiens tenetur
ad restitutionē. z hoc presumitur i ou
bio. pzo quo facit. L. de petit. bo. subla.

l. i. l. i. x. vbi prohibetur ne petant a pzi
cipio bona dātorū que sūt fisco acq
sita. z si aliquis obtinuerit sibi concedi
non valet concessio. quia psumitur
per importunitatē obtenta. Ad idē eē
de rescip. c. fi. l. i. s. Fallit in paupē im
portune petente ab eo qui pōt ei sūue
nire. qz tunc non datur ppetitō: immo
debet dāns puniri de tardatione. z ita
loquitur quod ponitur Luc. xi. z. Da
th. s. Sed quid si concedit aliquis al
teri de suo quia sperat sibi serui i ali
quo ab eo cui concedit. R. hanc cōces
sionē esse licitam. Sed si accipiens in
telligit sibi cōcessum ex illa cā z possit
sibi honeste seruire z nolit: puto qz te
neatur ad restitutionem. quia deficit
causa cōcessionis z incipit habere cōtra
volūtate cōcedentis. Nō obstat. l. si re
perenti. l. de condi. dato. ob cām. vbi o
ditio in corde retenta nō iducit repeti
tionē. qz aliud est de iure poli vbi iudi
catur secretum conscientie. z aliud o
iure fori vbi regularit nō iudicatur o
intrinsecis. eē de sumo. c. fi. Al. quilibet
posset dicere. Logitavi talem causaz. z
lites fierent infinite. Propterea aliō
iudicatur de iure poli. i. 7. q. 4. c. fi. Ut
etiaz qd ad ius fori pōt dici qz loquitur
quādo conditio non apparebat. Sec?
si apperet xbis ul' alio mō. ff. si cer. pe.
l. certū. vbi dicit nō interesse an pps
nominibus res demonstratur. an ex cir
cūstantiis. Et ideo si recipiens non de
seruiet vel non posset deseruire in eo
qd dāns sperabat. si a picipio sciebat
oditionē inesse teneat ad integrā resti
tutionē sicut si causa esset expressa: vt
pater ex pdictis. Sz si nō intellexit cō
ditionē inesse nisi post cōsumptā rez da
tam: non tenetur nisi inqētū ex ipsa fa
ctus sit locupletior. ff. de pe. here. l. vtz
Item aduertendū qz in oī casu i quo
s dicitū ē dari repetitionē quando qs
dedit rem suā. pterqz i casu iusti me
tus. impeditur ppetitio si solutio sit fa
cta in causam piam ut puta dotis. ff. o
di. indebi. l. cū is. s. si mulier. vbi dicit

qz si mulier soluit quod credebatur se o
bere z non debebat: si soluit in cā doti
impeditur repetitio propter pietatez.
Hoc puto intelligendū quando dolus
non fuit ex parte recipientis. quia nō
potest quis licite retinere quod dolose
lucratur. ff. de re. iur. l. non fraudant.
s. nemo. z. ff. de dolo. per totum. Itē ni
si esset eadem uel maior causa pieta
tis apud dantem. tunc enim ex parte
dantis essent due rationes. s. causa pie
tatis. z qz suo errore spoliatus est. z ex
parte accipientis vna tantum. Et due
cause puealent vni. in Insti. de adop.
s. sed hodie. vbi dicit qz datus i adop
tionē nō transit in eius potestatem sz
si detur auo materno. sic. quia in eo cō
currūt iura consanguinitatis z adop
tionis. Itē notandū qz aliquādo nō da
tur repetitio subtrahit uel ablatur in
l. i. in picipio. ff. de alea. videlicet qū o
domo vbi retinet illicitus ludus tpe q
luditur qs aliquid subtraxerit uel ra
puerit. Nam dñm dominus pōt etiaz
tunc ipone verberare. ut ibi. Hoc tamē
nemini cōsuleret qz facit. qz et si apud
leges sit immunis: nō tñ apud illum qui
Darth. s. dixit. Si qs dixerit fratri suo
fatue zē. Item hoc casu licet nō tenea
tur restituē illi cui subtraxerit: si tñ pōt
ipse retinere. cū ex turpi causa habue
rit z cōtra omnē volūtatez domini rei.
Unde si nō restituat ei. teneat saltē ero
gare pauperibus. eē de vsur. cum tu.
nisi forte dicatur qz pōt sibi retinē au
ctoitate legis in penā luforis.
Error etiā dantis cū excludat eius
liberā volūtate regulariter obligat ac
cipientē ad restitutionē. cū z ipse dās
possit repetē. Circa quod distinguendū
ē. aut datū erat oīo indebitū. z tūc oīs
error inducit repetitionē. Et ita i disti
cte intelligatur. l. cuius p errorem. ff. o
re. iur. Aut ē oīo debitū. z tūc null^{us} er
ror causat repetitionē. ff. de condi. in d.
l. repetitio nulla. Aut quod datū ē oībi
bitū non oī iure sed iure ciuili tantū.
puta qz debebatur per stipulationem

elisā per pactū de nō petēdo. qđ pactū
 quando ē nudū solū tollit vinculu na
 turale qđ erat in stipulatione z non ci
 uile ff. de pact. l. si vnus. §. pactus. Et h^o
 casu eodē mō omnis error inducit rpe
 titiōē. dicta. l. ciuus. z sic accipiens te
 netur ad rstitutionē. Aut qđ datur ē d
 bitū iur nāli: s; non ciuili puta quādo
 in testamento relinquitur legatuz qđ
 diminuitur p. l. falcidiā. f. qñ facta sūt
 tot legata uel fideicōmissa qđ q̄rta ps
 hereditatis apud heredē nō remanet.
 z hoc casu si soluēs errat in facto puta
 qz credit bona hereditatis esse aplo
 ra repetit Jmo. tñ hoc casu dicit reci
 pientē nō teneri ad rstitutionē i foro
 scie. s; de hoc dictū ē s. rstitutio p. §.
 iz. in additione. in prin. Aut dans errat
 in iure. ut qz credit se obligatuz ad sol
 uenduz oia legata licet quarta ps hef
 ditatis apud eum non remaneat. z tñ
 solutū non pōt repetere nec recipiens
 tenetur ad rstitutionē. L. ad. l. falc. l.
 error. Predicta tñ fallūt quādo aliqd
 solutū fuerit in causā pietatis. ut p. §.
 p̄rio. §. circa fi. Contingit etiā damniifi
 catio non solū tollēdo. de quo dictuz ē
 sed etiā deuastando. Et qualitercunq;
 qđ sic dānificauerit. p̄mū ut occasio
 nē dāni dederit. ad rstitutionē teneat.
 ut ex de iniur. c. si culpa. ubi dicit. Si
 culpa tua datū ē dānū ul' iniuria irroga
 ta. uel aliis irrogantibus opem forte
 tulisti. aut hec imperitia tua seu negli
 gentia euenerunt. iure super his satis
 facere te oportet. nec ignorantia te ex
 cusat si scire debuisti ex facto tuo iniu
 riam uersimiliter posse cōtingere uel
 iacturā. Qđ si aialia tua nocuisse ppo
 nas. nihilominus ad satisfactiōē te
 neris. nisi ea dando passis damnuz ve
 lis liberare te ipsum. quod tñ ad libera
 tionem nō proficit si fera aialia uel q̄
 consueuerunt nocere fuissent. z quam
 debueras non curasti diligentiam ad
 hibere. Sane licet qui occasione dam
 ni dat damnuū videatur dedisse. secus
 tñ ē de illo dicendum qui ut nō accidēt

de contingentibus nihil omisit. Et ad
 uertendū qđ licet in foro iudiciali qđ
 teneatur ad rstitutionē propter dam
 nū illatū ē ex leuissima culpa. ut. ff. ad
 l. acq. l. an. l. acquilia. etiā leuissime. tñ
 i foro p̄niali sūm Jmo. in c. sicut dignū
 §. eos. ex de homi. ad finē magne glo.
 qđ non tenetur ad rstitutionē nisi ex
 dolo uel lata culpa. ponens exempluz.
 ut si quis p̄iceret ignē i domuz plenā
 stupa. Et idē uidet ibi tenē dñs An. de
 bu. nisi forte p̄cesserit adēnatio. ut s. re
 stitutio. 3. §. fi.

Predicta at dānificatio pōt contin
 gere aut circa res. aut circa corp^o. aut
 famā. aut mores. Si circa res. tñ dam
 nificans tenet satisfacē pro rebus z in
 rebus oē dānū illatū. dicto. c. si culpa.
 ex de iniur. Si circa corpus. aut p̄ hbe
 ra seu per vulnera. uel per mortē. p̄rio
 casu dānificans tenetur ad omnes ex
 pensas factas in medicis z medicis
 z ad extirpationē operarum quib^o dā
 nificatus caruit uel est cariturus. Nō
 at sit extirpatio cicatricū z deformati
 tis corpis. qz liberū corp^o nō recipit ex
 tirpationē. ff. si qua pau. se. di. l. ex h^o. z
 de his qui deieci. nel effu. l. i. z. l. fi. z. in c.
 p. ex de iniur. qđ ad l. fam extractū ē ab
 Exo. 21. ibi. Si rixati fuerint viri. z c.
 2° casu qñ hō ē mortuus si est seru^o id
 dicit qđ de fbus aliis qđ fiat extima^o
 s; valorē serui. ff. ad l. acq. l. i. in p̄n
 cipio. Si ē liber hō. qz libez corp^o nō re
 cipit extirpationē ut dictū ē. taxat p̄ea
 quinquagita aureoz. ff. de his qđ dīec.
 uel effu. l. i. z hoc nō cōceunt in fesse s;
 solū penā. ut notat glo. i. dō. c. p. de iniu
 r. Et loquitur eo casu qñ sine dolo hōici
 diū factū ē. Nā aliē corporali hōicida
 puniē lege cornelia de sicca. ut p. §. ad
 l. cor. de sicca. p. totū. Et qñ illa taxatō
 qñq̄gita aureoz ē pena: nō debet in fo
 ro scie nisi p̄cesserit adēnatio. ut sup.
 restitutio. 3. §. fi. Verūt si aliqñ iter
 est tenebit eis hōicida ad infē multo
 magis qđ vulnerās. ne alias pci^o ppe
 trās videat meliorē aditōis cōtra. l. nō

fraudat. *¶* Nemo. ff. de re. iur. 7 ut etiam
 satisfiat dānificatis sicut decet. ex de i
 iur. c. fi. Et qm dānū illatū est ex omis
 sione fiet extitio et itereffe extrinseci.
 ff. de ac. emp. l. iulian. i. prin. Et sic ho
 micida tenebitur alet filios occisi. 7 aliis
 subuenire qbus occisus xisist potat et
 tenebat subuenire 7 subueniebatz h
 fm arbitriū boni viri. ut s. restitutio p
 .s. xi. 7 12. Si dānificatō est circa famā
 multo magis eiusd fieri restitutō q re
 rū sublatarū. qz fama pponderat fō
 ff. de re. iur. l. si in duabus. de q s. detra
 ctio. s. 4. cū additōe. Si circa mores
 dicendū qz corrupēs aliorū vitā facto
 dicto uel exēplo ad restitutionē magis
 teneat qz diffamator. cū sine fama possi
 mus saluari. s. nō sine bona vita ul' cō
 sciētia. 12. q. 1. uolo. 7 plus qz ali' qcuqz
 dānificator i qm aia icōpabiliter ppo
 derat oibus tpalib' etiā cor palib'. 24.
 q. 4. si habes. Un 7. 6. q. 6. ex merito. dī
 detenores sūt q vitā moresqz bonozū
 corrupūt ut his qui subas aliorū p diaqz
 diripiūt. Jo talis corrupens iuxta pos
 se ad bonos mores reducere teneat qz
 corruptit. 7 si aliud nō pōt saltē oret. et
 orari faciat. 7 alia bona q pōt agat taz
 p pnia qz ut sup hō ipetret diuinā grā
 az. Qūqz etiā teneat ad pecūiaz iterecē
 puta si seductorie uel violēt aliquam
 stuprauit. ex de adulc. p. ut si ex hoc in
 currit aliquod pecuniariū dānū. uel et
 p recōpensatione iuric. ut in fili de fa
 ma. dīc l. ho. scda scde. q. 62. arti. 2. Sz
 hec recōpēfatio cū sit pena nō dbetur
 i foro scie nisi pcesent adēnatō. ut se
 pe oisū ē. 3. dānificatio irrogat ipediē
 do. ut cū quis iniuste ipedit aliquē a cō
 secutione alicuius iusti emolumentī.
 nā teneat ad qē interesse dānificati. ut p3
 s. restitutio. p. s. x. Et ad pdicta debet
 atredē q qūdie pcurant ne officia uel
 bñficia aliis denē uel ppē odiū uel ut
 ipsi ipediētes seu coz amici ea obrine
 ant: licet qñqz sint minus idonei qz ipsi
 ipediti. Itē ipediētes iusta munera ul'
 elemosynas fieri forte vituperando p

125
 fonas uel alio mō. uel ipedientes cōui
 uamina artificibus ut aliis vñ possint
 viuē. 7 filia facientes de qbus nullam
 faciūt sciam. Et si ipediēs ne qz scēq
 tur omōdū teneat ad rēfōnē. poti' tene
 tur ipediēs ne quis scēqz suū. Un. i. 4.
 q. 6. si res. Aug' ait. Illud euidentissime
 dixerī cū q pro hōie ad hoc interuenit
 ne male ablata restituat. 7 q ad se cōfu
 gientē qm honeste pōt ad reddēdū nō
 cōpellit. locum ēē fraudis 7 criminis.
 Nā misericordi' opam nām talibus
 subtrahim' qz ipendim'. Et ad h' attē
 dant oēs aduocati. 7 pcuratores. et of
 ficiales. curiales. 7 ciues ipedientes ali
 quos a cōsecutione iusticie. qz teneat ad
 re stitutionē dānū passio. Nō obstat p
 dictis q nō uidet dānū pati q ipedita
 lucro. ff. de dā. infec. l. pcul'. qz ibi loqz
 q ad cū ad quē ptinebat tale lucrū. qz
 de suo pōt facere qcquid vult. Sec' q
 ad tertū ad quē nō pertinet. ut sat' ex
 pdictis pōt patē. Et si pdicta obrinēt
 tpalibus fori' i spūalib' inquantū sē
 pēciosiora. Un nō solū ipediēs cōmodū
 spūale obligat. s. etiā q nō adiuuat ad
 illud cōsequendū et inimicū. Unde in
 omel. feric. 3. dīc e. 3. in qdragesima lo
 quēdo de cōmiciāte. Aug' ait. Tu vidē
 ffrēm tuū perire 7 negligis. peior es ta
 cendo qz ille cōmiciando. Qū ergo i nos
 aliqz peccat. magnā curā habeam' n
 p nobis. Gloriosū ē. n. iurias obliuisci
 sed obliuiscē iuriā tuā non vuln' fra
 tris tui. Et ex his p3 q ipediēs aliqz
 a seruitio dei uel ingressu religiōis re
 netur deo cui subtrax. i aiaz illā. eccle
 sie cui subtraxit militē plianrē. Pot u
 isset enī forte multū pmissē ecclie x
 bo 7 exēplo. Teneat et impedito cui ab
 stulit signū celozū. Nā iux Ber. i medi
 tationib' ad religionē vocari est ab in
 fermi porta reuocari 7 ad port az para
 dist adduci. Teneat 7 religiōi cui sbra
 xit cōmitionē ad iterecē spūale 7 tpale
 Et iō obligatur reducē sbractū ad cū
 statū. vnde cū retraxit. 7 si nō pōt tene
 tur cū cōtritione satisfacē deo 7 ecclie

et ipedito et religio est ad iterum pecuniarium. quantum sit extirpatione verisilez dubii cunctus potest discretione extirpatione per fuisse religionem secundum conditionem persone. ut in liti p3 s. restio. p3. 12.

Est et sciendum quod ad restitutionem tenet non solum damificas proximum per dicitur modis. scilicet tollendo deustando uel ipeditendo per seipsum. s. et qui damificauit per alium. ut si quis mandaret damificari. quod casu tenet et mandans et mandatarium. ff. de iur. l. non solum. s. si mandato. imo etiam si adimplet excedat fines mandati tenet ad omnia ratione consequentie: ut in c. fi. ex de homi. l. 6. vbi dicitur quod mandas aliquid haberi l3. prohibent mutilari uel occidi: tamen tenet si mutilat uel occidatur et efficit irregularis. quod poterat cogitare illud sequi. Et facit ad multa. Et non solum mandas s. et ratificas maleficium factum nomine suo: tenet si tamen ad partem s. etiam ad omnia alia. ex de sen. exco. cum q3. l. 6. vbi ratificas habitationem clericum factam nomine suo excoicationem incurrit ac si mandasset. Secus si non fuisset facta nomine ratificantis. quod tunc licet peccet ratificando. non tamen est excoicatus. ut ibi. Item tenet quod de off. dano dato ab alio seu aliis quod si ne ipso factum non fuisset. ut super. restio 3o. in p3. 7. s. p.

Et si solus ad restitutionem quis obligatur committendo ut dictum est. s. et committendo cum distinctio. quod aut quis obligatur solo intuitu pietatis ad aliquid faciendum. aut aliquid spiritus obligatiois. per casum l3. quis committendo peccet si tamen tenet ad aliquam restitutionem ut si quis si tribuat elemosynam indigentibus. Dat. 25. Nam hoc casu non obligatur quis aliquam obligationem quod ad homines. quod ille cui debet fieri possit aliquid directe petere. Unde l3. quis ex pietate teneatur iustum potest defendere. proximum. 23. q. 3. si inferenda. tamen pro ista defensione potest precium accipere. ff. de me. cau. l. metum. s. l3. Quod non esset si ad hoc apud homines efficaciter obligaret. Nam accipiens precium ut faciat id ad quod obligatur. puta ut restituat res sibi commodatam uel aliquid aliud ad restitutio-

nem dicti precii tenet. quod turpis accepit ff. de condi. ob. turpe causa. l. si. Quo ad secundum casum sciendum quod triplex est species obligatiois. videlicet naturalis. civilis. et naturalis et civilis simul. Naturalis est que ex ipsa natura conuenit omnibus hominibus. puta quod quis obligetur ex promissione. Nam nil tam congruum humane fidei quam iuxta seruare. ff. de pac. l. in prin. Civilis est que non a natura sed ab hominibus ad moralem vitam inuenta est. puta ut quis obligetur per beneficium ex chirographo a se facto l3. nihil accepit. Naturalis et civilis quando in uno actu utrumque concurrunt: ut in stipulatione. Nam ibi est naturalis que consistit in consensu. per tamen et conuenientiam. Inest et civilis respectu solemnitatis a civili iure introducte. Et de his obligationibus et viribus earum habet in Insti. de obli. l3. ibi in p3. per glo. Autem quod quis est obligatus naturali tamen. aut civili tamen aut utraque.

Si naturali tamen quis obligationem tenetur ex omissione tenet. et debet illud dare seu facere ad quod obligatur. sicut est quod debetur suo fratri in no. l. c. quod plerique. ex de immu. eccle. vbi multa de hac materia ponit. Hoc in casu non potest habere seruus quod ad hominem naturale. quia quod attinet ad diuinitatem civilem seruus per nihil reputatur. ff. de re. iur. l. quod attinet. Item debet hoc dominus seruus. puta quod promissit sibi. Nam si dominus non promissit uel aliter debuisset non debet seruus s. ipsi domino. cum omnia acquirantur per seruum acquirantur ipsi domino. i. Insti. per quod per se nobis acquiritur. s. p. Et ex hoc dicto in no. potest colligi quod quod ad forum penitentiale potest attendimus naturale equitatem quam iuris humani seu civilis subtilitatem. Et ideo quod quis nudis verbis promittit aliquid dare uel facere licet de iure civili non obligetur. ff. de pac. l. iur. gentium. s. sed non la. 2. l. eo. l. lege. tamen quod ad forum penitentiale tenetur implere promissum. quia quod ad obseruantiam in simpliciter loquatur in iuramentum non facit de differentiam. 22. q. 5. iuramenti. Et facit ex de pac. c. p. s. ut melius intelligatur quod naturalis equitas in foro penitentie preualeat civili iuri

distinguendū ē qd aut ius ciuile non ob
 stat naturali. ut in casu pposito. Licet
 n. nō adhibeat ius ciuile vinculu suū
 inter obligationē serui z dñi ut seruus
 possit a dño petē. tñ nō obstat nāli. Un
 si dñs soluat seruo iam libero facto n
 pōt repetē. ff. de condi. inde. l. si qd dñs
 Et tunc preualz equitas naturalis ut
 pretactum ē. Aut ius ciuile obstat na
 turali. Et si quidē ex cā. preualet ius ci
 uile. Et principes pñt ex causa contra
 ius naturale statuere. ut notat Inno. .
 in dco. c. qz pleriqz. circa mediū magne
 glo. h. Secus at in aliis. z ponit exēplū
 in p̄scriptionibus. Et hoc veruz nisi
 ius ciuile contrariet etiā iuri dño. qd
 tunc licet causa iuris ciuilis esset suffi
 ciens qd ad gubernationē tpaliū. tñ ex
 eo qd obstatet efne saluti preualet ius
 nāle quod concordat cuz diuino. qz ge
 neraliter oī cōstitutiōi z cōsuetudini d
 rogandū ē qd absqz pctō mortali nō po
 test obseruari. ex de p̄script. . §. si. p̄po
 pterea licet ius ciuile nō regrad bonā
 fidē i p̄scriptiōibus nisi i pñ. tñ ius ca
 ponitū z diuinū regit p totuz tēpus.
 dco. c. si. Sine cā at non pōt ius ciuile d
 nāle. i Insi. de iure na. gē. z ci. §. sed na
 turalia. Et iō nec hō nec hūana cōstitu
 tio posset statuē qd qd posset tollē alie
 nū. aut nō reddē. aut nō seruare licitas
 cōtiones. nisi ex iusta cā z vrgenti. q
 n veniret d ius diuinū z detrimentuz
 salutis. puta si fieret ad puniendū de
 lictū alicuius. uel p̄p̄ vtilitatē publi
 cam ul' ne ipeditet meliora. Quia co
 munitas vtilitas dz priuate p̄ferri. z ma
 ior vtilitas miori. ex d postu. bōe. p̄.
 Si hō qd ciuili tñ iure obliget. pu
 ta p chirographū ul' aliā autēticā scri
 pturā i qua cōfiteet se recepisse qd nō
 recepit. z sic nulla equitate nāli tenet.
 tūc i foro scie nō obligat fm Inno. . i
 . c. qz pleriqz. ex de imu. eccle. Idēz dic
 ibi Inno. qñ qd obligaret ex snia inu
 sta. qz tunc et nulla rōne nāli tenetur.
 Nec his casibus ius ciuile obstat nāli
 sz tñ ppter ignorantia facti hoc statu

it. Si n. appareret pecuniā nē nūc
 tā uel sniaz iustā. puta p cessionē ad
 uersariū et i foro ciuili nō cogēt. ut ibi
 nōt Inno. Uex tñ dubietate facti istā
 re si cogeret per iudicem soluere dēt
 parere. ut z ibidem dicit.

Si at aliqs obliget iure nāli z ciui
 li. tenet facē oīo illd ad qd obligatur
 z si omittit facē. tenet ad interesse pri
 sue obliget ex cōuentione solēni. ff. d
 re iudi. l. si qd ab alio. §. si. vbi colligit
 regla qd pmittēs aliqd facē si n faciat
 succedit obligatio ad intereē. siue ex d
 ctu reali ut ēptōe vēditōe locatōe con
 ductiōe mādato societate comodato. ff
 de ac. ep. l. i. i. pñ. vbi p̄z qd vēditōz nō
 tradēs rē vēditā tenet ad itereē. Utrū
 at precise cogat tradē rē vēditā. lz sit
 magna q̄stio inter doctores. ut notat i
 dco. l. i. vbi et disputat per glo. puto tñ
 qd sic si velit ēptōz z maxime in foro
 p̄niali i qd qd obligat et ex sola nāli ob
 ligatione. ut d. §. 9. Que nālis obliga
 orit et ex nuda p̄missione. ff. de pac. l.
 . i. z nihilominus obligatur etiā ad inf
 esse qd esset vltra rē. L. de sen. qd pro eo
 qd interest. p̄fe. l. vna. Itē si qd detiet
 rē alienaz obligat ex omissione ut oīo
 cogat reddē. ff. de rei ven. l. qui restitu
 ere. Itē ex omissione obligat qd rōe af
 sumpte seu omisse sibi cure administra
 tionis alicuius. L. de nego. ge. l. tutori.
 vbi dī qd tutor z curator tenentur oīa
 negocia sibi cōmissorū gerere. z. L. mā
 da ti. l. in re mādada. vbi dicitur qd om
 ne cōmissū z neglectū in re quaz quis
 accepit i curā suā nō ē culpa vacuū. Et
 iō oēs dñi tenent de oībus dānis cōmis
 sis p eozū subditos nō tñ eoz cōsensu
 sed et negligentia. Idē de officialibus
 z rectoribz puiciarū ciuitatū z locorū
 Idē i oī gubernatore familie. ut mari
 tus p vxore. z p̄ p filius. z dñs p suis
 si eozū iterueniat negligentia. qz tenē
 tur ex officio curā hē. Nā et cōsentit
 v̄f errati qd ad refecāda qd corrigi d̄bet
 nō occurrit. sz. dif. cōsentire. Et facit. sz.
 . q. 4. duo ista. Facit etia. L. de iudi. l.

fancim⁹. vbi d^r q^d iudex tenetur ad re-
ficiendas expensis pti si omisit quod
erat sui officii. videlicet codenare alte-
ra pte in expensis. Bñ ergo attendant
dñi z alij rectores locorū q^d nō solū te-
nentur d^r homicidius z furti z rapis et
aliis malis q^d sub eorū iurisditiōe fiūt
si fiāt ex eorū malitia. de qb⁹ Jsa. p. d^r.
Principes tui infideles socii furū. s³ et si
fiāt ex eorū negligētia s³ ignorāt. Pro
pdicti et facit qd h^r in Insti. de obli. q^d
ex q^d deli. s. i. vbi d^r q^d dñs dom⁹ seu ha-
bitator tenet de his q^d habitātes i illa
domo cū ipso deiecerūt ex domū si ex
hoc aliquēz dānificauerūt. Idē d^r. ff. de
his q^d deiecit. ul. effu. l. i. s. p. Jtē ad h^o. q^d
d^r iusticiarū princeps q^d secū socios iu-
stos detinet seu officiales. i. Autē. ut iu-
di. sine quoq^d ius. s. eos. h. z nō solū ipsi
coll. z. Ex his oibus p³ q^d p³sidētes alio-
rum regimini seu gubernationi nō so-
lū tenent d^r omīssis p³ subditos qb⁹ cō-
senserunt. s³ et si fuerit negligētes. Im-
mo qd pl⁹ et tenet et de dāno dato per
eorū aialia bruta si p³cessit eorūz cūpa
al⁹ sufficit illa dare. ff. si qua. pau. fe. di-
cas. l. i. s. p. z ex de iniuri z dam. da. c. fi.
Item pro seruis dñi si nō fuerint i cul-
pa tenent aut dare seruis p³ nora. aut
reficere dānu. Pro filiis at p³ i nihilo
tenentur. s³ filius castigat. i. Insti. de no-
xa. ac. s. fi. s³ hec erit dñi inf filiu z b³
uuz z bruta aialia. q^d in brutis p³sumi-
tur dñs culposus si aialia sic consueuerūt
facē. et nō p³bat q^d dñs adhibuerit de-
bitā diligentia. dco. c. fi. de iniuri. Sed
in filio z seruo nō p³sumit culpa p³is z
dñi. nisi probet. puta q^d fuerūt sciētes
z nō p³hibuerūt cū potuerūt. ff. ad. l. ac-
qui. l. in lege acq³lia. etiā leuissima z. l.
se. Et ē rō q^d aialia consueuerūt magis
sub freno teneri. serui at nō tantum. z
min⁹ filii. Ceterū p³sumit culpa p³is z
dñi. si fili⁹ ul⁹ seru⁹ dat dānu i eod⁹ loco
i q^d hitat simul cū eis ut practū ē. vide
h³ qñ p³licit ex domū i qua simul habi-
tāt. Silt⁹ z dñs administrator seu rector
locorū v³ i dubio culposus ex delictis

cōmissis a secū habitantibus officiali-
bus z seruitorib⁹. dicto. s. eos. i. Autē.
Et predicta faciūt q^d fauētēs v³ furariis
ul⁹ etiā nō p³hibentes v³ furas exerceri
uel nō cōpellētes ipsas restitui cū pos-
sint z habeāt ex officio. teneant ad re-
stitutionē qd et d^r. i. v³ fura. s. qd d^r re-
gib⁹. Jtē faciūt q^d abscondētes uel non
exhibētes instrumēta ul⁹ publicas scri-
pturas aliorū. uel cōes libros rōnū. te-
neantur ad interesse p³is maxime si ex
officio ad h^o tenebāt. ut notarii z iudi-
ces. l. de eden. l. is apud quē. Jtē argē-
tariū. i. cāpsores z faciētes cōes rōnes.
Et hec oia p³banf. ff. de edē. l. argētariū
in prin⁹. z. s. cum autem.

Hucusq³ dictū ē q^d obligat ad resti-
tutionē. Nūc dicēdū ē quātū teneant
restituē. Et dico q^d quilibet tenet resti-
tutē quicqd h³ de alieno siue qd ad ali-
uz spectat z qcqd alteri d³ siue ex d³ctu
uel qñ siue ex delicto uel qñ siue ex re-
stamēto uel ex qñcūq³ aliā cā honesta.
i. 4. q. 6. si rea. ff. d^r iusti. z iure. l. iusticia
s. iuri. p³cepta. siue obliget iure nāli
z ciuili. siue nāli tñ. z qñz et obligatur
ciuili tñ. puta propter sniaz. ut s. s. 9°
z se. Item nō solū obligat ad principa-
le debitū. sed et ad totū dñs videl⁹ ad
restitutionē rei cū fructibus. de q^d s. re-
stitutio. p. s. 4° i additōe Et v³z possit
cōputare expēsas factas i re h^r s. resti-
tutio. p. s. 5° cū additione. Jtē tenet ad
oē itereē creditoris. d³ q^d s³ restitutio p.
s. 4° i additōe. h. ad p³dictoz. Jtē tenet
ad oē dānu non solū quod ipse dedit p³
se uel p³ aliū s³ et qd datū ē ab aliis oc-
cassione sui. ita q^d sine ipso nō fu-
isset datū. de q^d sup³ra. restō. i. pñ. z. s. p.
cū additione. Tenet et ad oē dānum
datū a subditis ob ei⁹ negligētia. de q^d
sup³ra. s. xi. h. itez ex omīssione.

Lui autem faciēda sit restitutio.
Distinguendū est. q^d aut inueniūtur
creditores uel eorū heredes. aut nō
primo casu aut obligatio est realis. et
de hoc dictū est sup³ra. restitutio. p. s. p.
i additōe. vbi silt⁹ d^r qñ aliqd receptū
ē ex turpi cā. Aut obligatio ē p³sonalis

Et de h^o habes s. restitutio 2°. s. p^lr. in
additione. 2° casu qñ nō inueniūt credi
tores uel eoz hēdes qd sit agēdū dñm
ē s. restō 6° i pñ. 2. s. p. cū additione.

Quā vero restō faciēda sit. d^o h^o dictuz
ē s. restō p. in prin^o. in additōe. Itē vbi
debeat fieri vide s. restitutio 6° in pñ.
in additione. &. quo ad secūdū. A

Restitutio viii^o. s. g^o

modis restituendi obligatio
tollatur. Et dicendum q^o quatuor mo
dis principalit^r. videlicet absolutione.
solutione uel q^o rei iteritur. & cessione.

Quo ad absolutionē sciēdū ē q^o suffi
cit debitori q^o sit absolut^o a creditore
cui bonoz suoz nō est interdicta admi
nistratio sicut i mīdub^o furiosis & p^ldi
gis. Nā i re p^lzia q^lz ē moderator et
arbit^r. L. mā. l. i. re mādata. Et sufficit d^o
bitori satisfacē s^z volūtate creditoris.
Inter cās. s. abesse. ff. mā. Nō tñ intel
ligit^r satisfecisse si vn^o p^lmittit credito
ri solū p^l debitorē ē de volūtate cre
ditoris. s^z vterq^{ue} ē obligat^o nisi exp^lse
agatur ut nouet obligatio de priore d^o
bitore i p^lmissore. L. d. noua. l. fi. Et ista
absolutio d^o p^lcedē de mera volūtate
creditoris. Al^o nō valet. ut. s. restitutio.
p. s. p^lr. cū additione. Et ideo i. c. q^lq^{ue}. d^o
v^lfuris l^o d^o dñs p^lde. de anch. dicit fm
dy. q^o ad h^o q^o p^lsit absolut^o seu remis
sio requirit^r q^o pecunia sit parata resti
tutioni. i. q^o debitor sit parat^o satisfacē
fm q^o obligat^o & creditor ex mera volū
tate remittat. Et si veraciter creditor
ex libera volūtate remittit valz abso
lutio licet ē debitor nō habuent debi
tā dispositionē ad restituendū. q^l i trā
slatioe dñi rerū seu circa ipsas res at
tendit^r p^l volūtas dñi eaz q^l alterius
in Insti. de fur. s. placuit. vbi d^o q^o ac
cipies rē alienā. s^z putauerit dñm non
p^lmissuz si tñ p^lmittat furtū nō omittit
nec ad restitutionē tenet. nec dñs pōt
petē obstante sibi sua voluntate. ff. de
fur. l. inf. ocs. s. p^lr. s^z tñ d^obitor tenetur
de pctō p^lpt^o malā intēctōē. ut etiā pōt

colligi s. restitutio p. s. p^lr.

Sz nungd dñi etiā v^lte pōt remis
tere qd debet singulari p^lsone d^o ei^o vo
lūtate. R^o fm Inno. l. c. n^lra. ex de iur^l
q^o sic si debet iure ciuili tñ. ut ex statu
to talio h^o mōi. Sec^o si d^obet iure nālī.
qd pōt itelligi nisi ex cā. Ex cā enī ius
ciuile pōt d^o ius nālē. ut notat id Inno.
l. c. q^l i eccliarū. ex de osti. & glo. in l. fi. L.
si d^o ius uel v^lti. pub. vbi ē tēner q^o pu
blica vtilitas sit licita cā ut tollat^r qd
alteri debetur etiam iure nālī. de quo
etiā s. restitutio 7°. s. 9°. &. Sz ut meli^o
Et faciūt ad multa & maxime in resti
tutione dānoz dator^{um} in bellis ciuilib^{us}
u^l iter terrā & terrā iuicē. Utz cōitates
sup^{er} his valeāt disponē & remittē. Et v^l
q^o sic si publica suadz vtilitas. puta ne
carerēt cōmodo pacis. Verūtñ quo ca
su talis remissio fieret ex malitia ul^l p^l
rinacia aduersarioz. q^lz nolunt dāna
refarcire nec iuri stare s^z poti^o bellare
nō p^ldesset i o^lscia illā extorquentibus
ut & p^lrie tactū ē. Un^o tuti^o v^l & ordina
rius & magne vtilitatis q^o vniuersitas
v^ltriusq^{ue} sexus p^l p^lsidēs solēnt duo
ceturi ad p^ldicationē uel alio cōgruo lo
co & t^lpe & op^letēi finio & vn^o p^lpōat si
p^lsone dicte vniuersitatis iuicē seu per
sonis alteri^o vniuersitatis cū q^l bel
lū habuerūt seu discordiā. spōte & libē
remittūt o^lm iuriā dānū & infesse. et
o^l illud i q^o in p^lterituz v^lsq^{ue} ad p^lis sibi
obligarent^r p^lterq^{ue} occasione d^oct^o ul^l q^l
seu relictozū i v^ltria volūtate. cū q^ldaz
tamen rōabili & pia modificatiōe vi
delicet q^o icerta plene remittat^r. ita tñ
q^o debitores q^lbus sit remissio iux^{ta} cō
modaz eoz facultatē fm o^lscias eoz de
dict^{is} icertis erogent in pias cās. L. erta
ho v^lsq^{ue} ad aliquā quā q^ltitatez sūt re
mittat^r. Illa ho q^l sūt maior^{um} q^ltitat^{um} i
potētibus remittat^r q^lusq^{ue} cōmode po
terūt restituē. ita tñ q^o creditores non
sint i eq^li uel maiori idigētia q^l ipsi d^o
bitores. L. erti. ho q^o p^lsit cōmode resti tu
ere restituāt. Et si q^ldē ad p^ldicta omēs
exp^lessē consentiāt bene est. Si vero

aliqui dissentiat. q̄ ad illos nō valebit remissio. ff. de rei vē. l. q̄ de tota. nec ē t̄ q̄ ad eos q̄ bonorū suorū administratōez nō hnt: ut sūt mīores. z fatui z siles. nī si forte māifesta z reputabilē publi ce vtilitatis aliud exigat. Prop̄ h̄ n. ipsi rectores vniuersitatis īmissioez facere posse videntur ut z p̄n̄sū est. Si aut̄ de aliquibus dubitat̄ vtrū cōserint p̄sige tur p̄ rectores cert̄ t̄mīn̄ īfra quē q̄ nolūt cōsentire exp̄māt clār itentionē suā cuiusdā ad h̄ deputato ut redigāt ī scriptis z māifestent vniuersi tati ut sciat̄ respectu q̄z n̄ valet remissio. z q̄ īfra t̄mīnū nō dixerit nisi rōna bili cā excuset. h̄i d̄z p̄ cōfēiente. ar. c. 2° ex de confes. l. i. 6. vbi d̄r q̄ nō rīdēs positionibus p̄ admonitionē sibi fac t̄ā h̄ p̄ cōfessio. Et si p̄dicta diligēt at tēdātur z negotiū b̄i ducat. exonerāt cōscias a multiplicib⁹ z guib⁹ onerib⁹ petēdaz idulgētariū z restitutionū fa ciendarū. Utz at̄ dñi q̄ habuerūt iuicē guerrā possint cōpositionē uel remissi onē facē de dānis datis subditis eorū hēs s. bellū. p̄. s. x. cū additione.

Tollitur etiā obligatio solutione ul̄ q̄i solutōe. Et q̄ ad solutionē sciendum est q̄ solutio d̄z fieri cōgruo loco z tpe. L. de solu. l. obligatione. Itē d̄z fieri rei que d̄betur. Alia. n̄ iūto creditore sol ui nō pōt. i. Instit. qbus mo. tol. obli. in prin⁹ nisi res illa nō posset p̄stari. tūc enī d̄z solui extimatio. ff. de cōdi. fur. l. i. re furtiua. Itē reddi d̄z res nō deterio rata. l. 3. s. si reddita. ff. cōmo. Ibi enim d̄r q̄ non v̄ res reddita q̄ deteriorata redditur. Immo si esset res furto ul̄ si mili mō sublata d̄z reddi cū oī meliora mento q̄ meliorata ē ēt p̄. p̄sū male si dei possessorē ac si eā meliorassz dñs. ff. de cōdi. fur. l. ex argento. vbi d̄r sic. q̄ si ex argento furti sublato fiat p̄ furez pocula seu vascula. fieri extimatio s̄ furē. nō simplr̄ argenti s̄ poculorū l̄ sint fa cta p̄ furē. Itē si qs furatus ē seruū puerū sit extimatio adolefcētis. l̄ cre uēit apud furē ipsi⁹ sūptib⁹. Et h̄ fia

cit oītra fur. itē aīalia: ut debeat illa reddere s̄m maiorē extimatiōez q̄ vnq̄ fuerit. dca. l. lex argōto. Et hoc ī foro iu diciali. In foro x̄o p̄niali sufficē v̄ q̄ restituat̄ p̄xio oē itereē. ut s̄. restitutō p̄. s. 5. nisi secuta fuerit snia s̄ debitorē ut s̄. restitutio. 3. s. si. ul̄ nisi res sic me liozata deuenierit legitie ad man⁹ dñi. tūc enī videt̄ q̄ nō obligetur ēt ī foro p̄niali ad restitutionē sūptuū ī re fac torū cū ipse debitor nō possit ab eo pe tere. Naz dolo facit q̄ petit qd̄ necesse h̄z restituē. ut i. c. dolo. ex d̄. iur. l. i. 6. In iudiciali ēt foro fallit qd̄ dictū ē q̄ ad bone fidei possessorē q̄ nō d̄z rema nere ī dāno. s̄ solū tenet īnq̄tū ē fact⁹ locupletior. ff. de peti. hē. l. vtz. nisi. res p̄ctu p̄ciū p̄ncipal qd̄ nō pōt repetē a dño rei quā emit ab alio. ut s̄. restitutō 4. s. si. Qñ x̄o pecunia d̄bet tūc n̄ suf ficit p̄tē solū. q̄ ipsā creditor iuste po test refutare. Nā p̄ricularis solutio so let nō paruo icōmō afficē creditorē. ff. famul. heretis. l. plane. nisi qñ debitor n̄ putaret sed plus debere q̄ qd̄ offerr. Logitur. n. tūc creditor obligatū accipe. ff. si cer. pe. l. qdā extiauerūt. Itē aīad uertendū q̄ si ēt alter soluit p̄ debito re licet iūto liberat eū. Nā ignorantī z inuiti cōditionē meliorē facere licet. ff. de negi. ges. l. soluendo. Qualis aut̄ debet satisfieri p̄ vulnē ul̄ homicidio siue dāno fame siue morū. dictū ē s̄. re stitutio. 7. s. 5. Itē si p̄ncipal uel aliq̄ eorū q̄ tenet soluerit ī totū. vtz. ceteri liberētur z qualiter. vide s̄. restitutio. 3. s. 2. cum se.

Quasi solutione x̄o fit satisfactō qñ creditor non vult acceptare qd̄ offerē legitime congruo loco z tēpe z s̄m mo dum dictū s̄. s̄. proximo. Tunc. n. si qd̄ offertur consignet̄ z deponat̄ ī ede sa cra uel apud aliū quē iudex adit⁹ def minauerit. liberat̄ debitor ac si soluis set. dūmō tale depositū nō reacapiat. L. de solu. l. obliigatione z de vsur. l. i. acceptam.

Sed quid si debitor non pōt soluere

seu fstituerenū qd tenet petē a credi
toze veniā seu dilatoēm: R. vñ q sic.
vt. s. restitutō 2. s. p. s. 3. dic lari h3 glo.
Ray. z in sum. li. 2. ti. 5. q. 24. q. dānifi
cās. primum tenet petere veniāz per
seipm si pōt z audet. vel si nō audet p
interpositā personam. q debz subticē
nomen z circūstantias psonē p qua i
tercedit si timeatur piculum sen scan
dalū. Offendens. n. d3 reconciliari offē
so. Nath. 5. s. 3. si ille qui dānificat? ē
nescit hoc nec sciuit. l3 tuti? sit petē ve
niā mō pdcō qñ satisfacere nō pōt. nō
tū tenet. qz nō ē in mora in hoc casu
q ad diuinū iudiciū. Hoc ē obfūdūz
credo eē vbi aliqs debitor ē alterius
ex dctu vel qñ dctu. Et sūt distinguen
dū ē hoc ē obfūdū in regularibz q
recolūt se eē debitores alicui ex eo qd
fecerūt i seculo. hec ibi. Puto q qñ ali
qs dānificauit. primū z scitur a dāni
ficato psona dānificans. sēp qñ pōt
fieri d3 recōciliari. primū. Nath. 5. s. 3. Et
hoc petēdo veniā vñ qbuscūqz aliis li
citis mōis p se vel p mediā psonā fm
q p sine piclo fieri. vt z dic glo. Ray.
et p satisfactōem dāni. Petē hō dila
toez vel remissionē debiti sūt puto q
sit necesse inqñtū pteat ad recōcilia
tōem. pxiimi cū pdcīs circūstātis i qz
tū possit comode et sine scādalo fieri
Als credo q sit de pilio nō āt de nccī
tate q ad ipotētes satisfacē. qz sat i pā
ipotētia excusant. ff. de re. iur. l. i. possi
biliū. z. l. 4. q. 6. si res.

Rei interitu tollit etiā obligatō. s
q aliqd dcm ē. s. restitutō. p. s. 7. s. 3. la
tus distingundū ē q aut qs obliga
tur in gñe. aut i spē. Si in gñe puta qz
d3 aliquā qñtitarē vel bonē vel asinū
seu aliud aial. non hoc vel illud. s3 i ge
nere. tūc l3 omēs res debitoris peant
igne vel alio mō. tū remanet obligat?
l. incendium. l. si cer. pe. vbi dñ q icen
diū rerū debitoris nō liberat ipm ab
ere alieno. Et ē rō. qz hoc casu nō aliq
res s3 psona ipā ē obligata. Et qñ vul
gariter apud ipos iuristas dñ. **Genus**

pire non pōt. ppter qd in gñe obliga
tus rei interitu nō liberat dcm. l. incen
diū. Qd hō ē nisi pcedēt obliatio
debite scā q h3 locū solutōis. de q. s. s.
4. Qñ āt debitor obligat in spē puta
ad hāc rē vel ad illā. sēp liberat rei in
teritu. nisi fuerit in mora vel nisi cau
saucrit interitū. ff. de verborum obli.
l. si ex legati causa. vbi dñ q debens
hominem ex legato vel pmissione et
moriat añqz perat ab ipō. liberat nisi
ipm occiderit. In mora autē semp itel
ligit obligat? ex pelicto. ff. de adi. fur.
l. in re furtiua. s. p. Si hō qs obligatur
ex dctu. aut ē adiectū tps. aut nō. p ca
su tpe trāsacto statim debitor ē i mo
ra. qz tps interpellat et si admonitus
nō fuerit. ut. l. magna. l. de shen. et cō
mit. stipu. z in. c. si. ex de locato. Et ad
uerte q licz iusta cā subsistente excu
setur si nō impleat tpe pmissio. tamē
si nō implet qñtius pōt post deficiē
tē cām impedimēt. intelligitur i mo
ra. ff. de arb. l. celsus. s. p. vbi dñ q ius
sus ab arbitro ut det certo die. excusa
tur si illo die fuerit ipeditus. dūmodo
cessante iusto ipedimēto der qñtius
pōt. Ad idē ex de dolo z cōtu. cū dilecti
vbi iussus uenire ad papā nō excusaf
l3 fuerit ipedit? tpe cōstituto si postea
cessante ipedimento nō uenit. 2. casu
qñ tps nō est adiectū nō dñ debitor in
mora nisi cū fuerit interpellat? uel ab
eo debitū petitū. dcm. l. si ex legati. Et
ista interpellatio d3 fieri qgruo loco z
tpe ff. d. hō. ob. l. otinu? s. cū ita. ubi
dñ q a pmittente dare ephesi nō pōt
peti añqz illuc potuēr accedē qñ pro
missor est rome.

S3 qd qñ qs obligat qa h3 rez alie
nā. R. vñ idē q qñ qs obligat ex dctu
ad ipm. p dcm. l. si ex legati. ff. de h
bo. obli. videlz q nō sit i mora añ iter
pellatōem. z hoc qñ habuit a pñcipio
rem bona fide. al? obligaret ex pelicto
z esset semp in mora. ut in pñio. s. p. di
ctū est. S3 si a pñcipio habuit bonā fi
dē nō uidet in mora añ iterpellatōem

qz oca. l. si ex legati. loquitur et i legato i
q obet res aliena. Sz pot dici q salte
de iure diuino z canonico z in foro pe
nitentia qncuqz habuerit sciaz rei alie
ne z no reddat qnti pot dicat i mora
qz constituit in mala fide. ex de pscip. c.
fi. Et i mala fide no lz uel p momentuz
morari. qz de qd no est ex fide pctm e.
oc. c. fi. Et qquid sit o sciam edificat
ad gebena. ex de simo. c. p tuas. 2. Na
z si tenet q indicare dno rez sua etia
qn ali bz ne ipam pdat. ex de fur. qui
cu fure. qto magis tenet indicare et
dare qn ipe habz z scit dnm ei. pftim
qn dno rei ipcd: ref ab interpellatone
uel petito. ppt paupate vl alia cam
nisi forte possessor habuerit iusta cam
retinendi ppt. l. fupus qs in re bona fi
de fecit. ff. de fur. l. si is q re comodassz
uel si iusto errore putauerit re suaz. q
casu etia p petitoem no constituit i mo
ra. ff. de peti. hedi l. illud. Jte aduerre
du q an interituz rei mora semp pur
gari pot. Purgatio at oz fieri p oblatio
ne rei integre z qlitaris no viciate. et
ogruo loco et tpe. ut. s. 4. Jteno q
semp vltia mora nocet. ff. de peri z co
mo. rei ven. l. illud. vbi of q si veditor
fuit in mora dadi vinu vendituz. z ex
inde obrulerit z emptor fuit i mora re
cipiendi. mora nocet emptori z no ve
ditori. z ide eo effz. qz ut ibi cluditur
semp vltia mora nocz.

Sz an morosus teneat de re pdita
si eode mo fuisset pitura apud euz cui
debebat. B. Ut q no si ex actu debe
batur. ff. ad. l. rodi. d. iac. l. fi. s. fi. vbi of
q si nauta cu sciret dnm nolle posuit
res in navi deteriori qz conuerat z pe
rierint. tenet. nisi forte z illa nautis me
lior in q erat ponede suml perierit. Li
cet eim nauta dereliquit qz fecit ostra
uenta. ex q tn dno ppter hoc non e da
nificatus cu res oio piture erat non te
net. Sz si res debebat ex delicto vide
tur cludi coti p iuristas q tenet. p. l.
iuito. ff. de vi z vi ar. vbi of q si res pe
reat cau fortuito. tenet q eam abstulit

et si res peat sine sua culpa. qz a pnc
pio fuit in mora. Jde pbat eo. n. l. i. s.
rectissime. Sz aduertendu q aliud e di
cere et si res eent apud creditore eode
mo piture. z aliud et si pereit sine cul
pa debitoris. Pot. n. e. qz lz culpa obi
toris no intuenit. no tn fuissent apd
creditor eode modo piture. imo etia
osiderat qz forte anq fuissent credit o
uendere potuisset. Jo debitor tenet et
si fuisset apud creditore piture. l. cu
res. s. fi. ff. de lega. p. vbi of q si fund
legat peat casmate. tn debitor tenet
qz legatarius potuit vend. Jde dicif
in. l. re si xberatu. s. fi. ff. de rei ven. et
hoc in dubio suaref p bec iura. Sz si
oio apperet q creditor no potuiffz eaf
uend. uel ex eis utilitate aliqua hēre
an pditoem ut in reb in navi posiq d
gbus ocm e. nullo mo tenet respectu i
teresse cu nullu sit. z delictu alie punie
tur penis legalibus. Et sic pnt ocozda
ri opiniones ut debitor morosus tene
atur et si res eode mo fuisset apud cre
ditor e piture no tn in delicto sz etia
in aliis obligatōibus. oca. l. cu res
nisi oio appeat q creditor eam no po
terat vend. uel alia vult ut ex ea ca
pere an illius pditoem. Nec fiat q ad
hoc oia inter delicta z oetns. z maxie
in foro pniat. vbi regulari cōsiderat
solu interesse z no pena. vt nōt glo. iz.
q. z. fraternitas.

Lessione qz obligatō tollit. qz qua
do aligs e ipotes soluē. no oz carcerari
uel aliis penis subici. sz bonoz cessioe
pot a debito pecuniario liberari. L. q
bo. ce. pos. l. i. z nōt glo. ex d solu. c. odo
ardus. vbi of et q ipotens soluē n de
bet excōicari ppt debitū. imo si fuēit
excōicatus oz sine difficultate absolut
recepta idonea cautōe satisfaciendi si
ad pinguore fortunā uenerit. Sz sciē
dū e q nemo pt libeari p cessione nisi
p in iudicio vel ex agnouit debitū ut
fuerit condēnatus. Non. n. pot dicē. ni
hil debeo. sz si deberē cedo bonis z no
potes a me petē. ff. d. cel. bo. l. pit. pot

aut qd cedē nō tñ pñtialit. sed ē p nū
ciū z p eph. ff. eo. l. fi. Et ē effectus ces
sionis ut nō possit cedēs postea uenī
ri nisi inq̄tū facē pōt. ff. eo. l. is q. Et in
telligit facere posse deducto ne egeat
Regulare ē. n. ut q̄tens qd nō pōt due
niri nisi inq̄tum facē pōt ex bñficio le
gis intelligit deducto ne egat. ff. de re.
iur. l. in adēnatione.

Sed nūqd cedēs debeat cauē. d. sol
uēdo si ad pinguiorē fortunā puenīet
R. U. q. sic. ē. de solu. odoardus. put
ibi vñ intelligē glo. q. ille tex. loquat i
cedente. S. z cerie tex. ille vñ simplr lo
q. in eo q. ppter ipotentia n pōt soluē
ut nō excoīcet. z si fuerit excoīcar? ab
soluat cū cautōe q. soluat cum potue
rit. nec aliud dicit de cessōe. Uñ nō vñ
q. cedēs teneat cauē. q. iure cautū nō
reperitur ut memini. Et pōt dici q. ibi
glo. nō asserit q. tex. ille loq̄tur i cedē
te. s. q. ibi infueniūt aliā sñia cedenti
videlz debiti recognitio z nō plena so
lutō. s. q̄sqz soluē possit. que oīa occur
rūt in cedente ut postēhuz est.

Itē an cedēs debeat pati aliquā penā
R. nō. nec carcerē nec aliq̄e cruciatū
corpalez sen uitupii. L. q. bo. ce. poss. l.
fi. in pñ. Et iō valde repbēdende sūt
cōsuetudines aliq̄rū ciuitatū z terrarū
qbus paupes bonis cedēs aliquem
cruciatū seu vitupatōnem patiuntur
Nā ista ē qdā frustratoria z irratiōna
bilis z inhūana sententia. ut dicit Aug.
i. 4. q. 6. si res. Et iō nulla cōsuetudie ul
lege pōt firmari. Nā lex d. ē iusta et
sancta. di. 4. cent. aut.

Sz nūqd cedenti tollent oīa bona
R. Nec p cessionē nec p quācūqz aliā
exactōes debitori auferēda sunt vesti
mēta a dorso seu a lecto z qbus neces
sario utit ipse z familia ei. Uñ Exod.
22. d. Si pignus a p̄rio tuo acceper
vestimentū eius aī solis occasū redd
ei. Ip̄sū est. n. solū q. opif indumentum
carnis eius. nec hz aliud in q. dormiat.
Si clamauerit ad me exaudia euz qd
misericors sū. Et ex his cōstat q. officia

les z exactores in talibus nō debēt fa
cere exactōes qz d. lege dei ē. Jo. q̄uit
peccant z tenent p̄rio satisfaccē si d. fa
ciāt. Et istud cessionis remediū videt
de melioribus qd dari possit his q. su
pra modū sūt obligati. sicut sūt tyrani
capitanei. z stipendiarii. qz postea lici
te possunt retinē sufficientia sibi z fa
milie sue. licet essent in imēfū obliga
ti. Sz ex inde sup̄ tenent ad restōnem
bñ eoꝝ comodā facultatem. vt. s. s. 9.
Et si qdē sūt creditores certi cessio
d. fieri in manibus eoꝝ. ut patz supra
s. 9. atcū sit restitutō faciēda pauperi
bus qz p̄uisio p̄tinet ad ep̄m. ut. s. re
stitutio 6. s. p. cessio fiet i m̄ibz ep̄i.

Quid si debitor velit poti? qnq̄e
nales iudicias q̄ cedē bonis. z credito
res inuicē discordāt. R. Attendēda ē
sñia maioris p̄tis creditoꝝ. nō nūero. p
sonaz. s. q̄ntitate debiti. z si in oibz sit
eq̄les attendit sentētia hūanior. vide
licz cedentiū iudicias. L. qui bo. cede.
poss. l. fi. De q. ē. s. restō 2. s. 2. Sz in. l.
maiorē. ff. d. pac. vñ q. p̄sideret digni
tas creditoꝝ q̄ hūanior sñia. Pōt dici
q. qd ad hoc isti sūt digniores q. in hūa
nioriē p̄tem declinant. Jo. in dca. l. fi. nō
fit mētio de dignitate. Nā neqz facul
tates neqz dignitas ita sufficiens ē ad
fidē sicut bōa electio z benigni mores
ff. de tuto. z curato. l. scire oportet. s. cū
reliquis. Et ita intelligitur dca. l. maio
rē. ut sñia dignitoꝝ p̄ferat nisi iueniat
valde inhūana. Sed satis videtur i
humana quando vult debitorem po
tius omnibus bonis expoliare q̄ qui
qucunales prebere iudicias. dicta. l.
fi. L. qui bo. cede. possunt. Secus in re
missione p̄tis debiti de q. loquit dicta
l. maiorē. qz ē maius p̄iudiciū q̄ solaz
cedere dilatōem. Jo. qd illud nō vñ
sñia eoꝝ tā inhūana. Posset tñ ēē tan
ta paupertas debitoris z facultas credi
toris q. in hoc qz deprehenderet ma
gna inhūanitas eoꝝ. z sic debēt p̄ferri
ētrūc sñia benignoꝝ potius q̄ dignio
rum uel ditioꝝ. qz neqz facultates z.

deā. l. scire. maxie cuz in casu necessita-
tis possint paupes cogē diuites ad sibi
subueniendū. ut nōr glo. 47. dīf. sicut
bi. Et s; pdcā pōt intelligi mā deē. l. fi.
z. l. maiorē. qz benigni^r leges interprā
de sūt q uolūtas eaz fuerit. ff. d. legi.
l. benigni^r. Itē in deā. l. maiorē. cū aliq
bus sequētib^r. necnō cū. l. iurj gētium
s. fi. p3 q maior ps creditor hita opu-
tatōe maioritatis s; modū pdcā pōt
remittere prē debiti ex cā. uidelz qn d
bitoz nō est soluendo. Nā hoc uenit in
utilitatē oīum. vt dicit ibi glo. qz forte
nihil hērent si nō fieret remissio. pōt
addi p pdcā. uel etiā qz qnq possent i
conspectu dei uel hoīuz rephendi de
crudelitate qd penus est. qz quāl omu-
tatōem dabit hō p aia sua. *Matth. 16.*
Et pdcā faciūt an ciuitas ul maior ps
cōitatis possit remittere dāna ciuita-
tis sue. de quo. s. s. 2?
S; an obligat^r ex maleficio ut ex fur-
to ul rapina possit liberari cessiōe. *R.*
vī q nō de iure ciuili. s; loco pecunie
quā n pōt soluē sustineat penā corpa-
lē. l. fi. ff. de in ius uocan. vbi dī q liber-
tus q sine uenia. i. licentia iudicis vo-
cauit patronū in ius incidit in penaz
gnquaginta aureoz. quā si nō pōt sol-
uere luit. i. soluit i corpe. Et hoc vī po-
ni p gnali regula in oī casu quo aliqd
debetur ex delicto. l. i. s. z gnali. ff. d. pe-
nis. Et hoc idē uidef sentire glo. ē de
iure canonico. i. c. nō sat. s. 6. dīf. Et idē
in. c. si ref. i. 4. q. 6. p3o q vī facē qd ibi
dicit tex. uidelz peccati q res male ab-
lata ē penas luit. S; hoc vī expsse ibi
reprobati ubi dī q nō frustra homo
seuire in hoīem p penā corpālē qn nō
pōt soluē. Et loquitur ēt qn qz obligat^r
ex delicto ut ibi p3. possit tñ dici q si
agif rōne comodi puati. ut cū qz petit
rē sibi furto. ul i alio mō sublata. ul ēt
penā ex maleficio. z ouent^r debitor nō
sit soluendo. satis liberef cessiōe. ne
frustra hō in hoīem semat. ut ibi dicit
S; si ageref de publico cōmodo puta
qz fieret accusatō de maleficio. uel iu

deff ex officio ad illū puniendū. pcedēt
tūc bene si nō pōt soluē in ere luit i cō-
poze. Et ita intelligit glo. in pdcis loq
Nā publice utilitatis interest ut deli-
cta nō remaneāt ipunita. ex de sen. ex
cō. ut fame. ne facilitas uenit incenti-
uū tribuat dīgnādi. 23. q. 4. ē iusta. *D.*

Resuscitatus. *Posito*

refuscitaref q sacra essent ab
eo iterāda uide infra sacm. s. 5. De sa-
muele resuscitato uide infra sortilegi
u3 p. s. 7. in fi.

Reuelatio. *Quā excōica*

to sit s; eū vt
eos q sciūt furtū nisi fuelent
cui tenēf reuelat. *R.* fm *Post.* Nō te-
nenf reuelare dānuz passō s; plato ec-
clesie. 35. q. 6. eps in synodo. S; neq illi
reuelare publice d3 si solus reuelatoz
scit. ut. s. crimē. s. 3. vtz aliq teneat
reuelare credita uel debita sibi i secre-
to omīssa. uide. s. cōfessiōis celatō. s. pe.
z in eo. c. multa de reuelatōe cōfessiōis
Utz familia siue sbditi teneant reue-
lare dñō eū q sibi dānu fecit. uide. s. fa-
milia. s. fi.

Igor. *Uide s. ius. s. pri- mo.*

Ira *Utz sit mortale pec- catū. R.* fm *Tho.* se

cūda scōe. q. 41. Sicut cōtēio i
portat quādā cōdictōem in xbis. ita ri-
xa dicit quādā inuasiōē in scis. Unō
sup illud *Matth.* ubi rixa pōit inf opa
carnis. dicit glo. q rixe sunt qn ex ira
aliq inuicē se pcutiūt. Et iō rixa vī qd
dā puatū bellū qd inter puatas pso-
nas agif nō ex aliq publica auctorita-
te. s; magis ex inordiata uolūtate. Et
iō rixa semp importat pctm. Et i eo q
dē q alterū inuadit iniuste ē mortale
pctm. In eo at q se defēdit pōt cē sine
pctō. z qnq cū ueniali. qnq ēt cū mor-
tali fm diuersū modū se defēdēdi. Nā
si solo aīo repellendi iniuriā. z cū dbi-
ta moderatōe se defendit nō ē peccatū
nec pōt pprie dici rixa ex parte eius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.10

inuisibilem glaz cōferens. Et h̄z Tho.
z Pe.in. 4.º dis. i. in sacramentis aliud
est sacramentū tñ. ut est in baptismo
ablutio sub forma xboz. aliud est sac
mentū z res sacramēti. ut i baptismo
caracē. tertiu qd est res z nō sacramē
tum. ut gfa siue vltimus effect⁹ sacra
mentī. A. Idē in sum. li. 3.º ti. 24. q. 1. Et
idē est sacramentū z res qd signum z si
gnatū. cū sacramentum sit sacre rei si
gnū. ut practū est. B. Et qdez d sub
stātia cuiuslibz sacri noue legis neces
sario sunt tria. scilicet ut elementū. forma
s. h̄z. z intentio ministri copulās for
mā materie. Nam fin Aug. accedit h̄
bū ad elementū z fit sacm. i. q. i. Otrā
he. A. Regitur ē intentio sacm isti
tuentis. s. xp̄i. ut. s. eucharistia p. 5. 7.º i
additōne. B.

Que sūt sacra necessitatis. B. fm
Ray. gng. videlz baptisimus. cōfirma
tō. eucharistia. pnia. z extrema vinctio
Et dicunt esse necessitatis. qz sunt i p
cepto. z tenet quilibet ad ea iuscipien
da p loco z tpe. Reliq duo sacramēta
sunt volūtatis. s. ordo z mīnimum.
Et de his oibus h̄c plenius in suis p
p̄is vocabul. A. Idē i sū. e. ti. q. 4. B.

Quis est effect⁹ sacroz. B. h̄z Ray.
Ut talia sint cuiuslibet qualis ipse acce
dit. i. q. i. dñs declarauit. Nā z scā mal
obesse possunt. de cōsecra. dis. 2. z sacra.
i. l. or. xi. Qui manducat z bibit indi
gne zc. A. Apertius dic q bonis sunt
ad salutē z male credentib⁹ ad p̄ditio
nē. ut in sū. eo. ti. q. 5. B.

Utz sacra debeāt cōferri pctōribus
B. No. 95. dis. illud. hoc fm Ray. itel
ligendū ē de peccatis manifestis. Nam
ppter occulta peccata non p̄nt alicui
sacra negari nisi p amonitiōem secre
tā vel publicā factā in gnali. de conse.
dis. 2. non p̄beāt. A. Idē in sū. oca
q. 5. B. Existens at in pctō mortali si
ue occulto siue manifesto mortaliter
peccat recipiēdo sacra. dis. 4.º multi.
dis. 25. illud. A. Istud. c. nō v̄ ibi h̄n
s̄ h̄c. 95. dis. B. xi. q. 3. audi. A. Lon.

Tho. z Pe. ut in sū. li. 3.º ti. 22. q. 2. ad R.
B. Sitr z mister sacramēti exñs i pec
cato mortali tractans sacra in suo or
dine mortalit⁹ peccat. ut. s. ordinatus p.
5. 2.º z vide. i. s. p̄t. in fi.

Utrū sacra p̄nt iterari. B. Tria sa
cramēta nō p̄nt iterari. s. baptisim⁹. or
do. z cōfirmatio. i. q. i. q. qdā. de conse.
dis. 5. dictū. z. c. de boie. Nulli. n. sacmē
to faciēda est iniuria. que d̄r fieri qñ
nō iterandū iterat. quasi p̄ma collatō
nō valuerit. i. q. i. sacra. de cōse. dis. 3. c.
ostenditur. In collatōe enī cuiuslibet
p̄dcoz trium imprimi character aie g
et post mortē nō p̄t ab ea separi. Un
et si qd resuscitaret n̄ eēt rebaptizād⁹
aut recōfirmād⁹ aut for. nād⁹. Sec⁹ i
aliis quoz sacramentis. 32. q. 2. licite. z
i. q. i. q. quidam. A. Idē in sū. li. 3.º
ti. 24. q. 6. B. Unde z hug. notauit
q Lazarus post suā resuscitatōem nō
potuisset repetere uxore suā. nec illa
illū. Sed si vellent iūgi oporzeret q
cōtraherent de nouo. Et sic iterari pot
mīnīmōū. eucharistia. pnia. z extrema
vinctio. vt z hic in singulis eoz loci d̄r.
A. Idē in sū. eo. ti. q. 5. Et additur
q talis cōtrahens post resurrectōem
non eēt bigamus. quia non diuideret
carnē suā ppter hoc in duas fm eūdē
hug. Lon. Pe. ut p̄zibi. B.

Quid cuz dubitat an aliquis recepit
baptisimū uel aliud sacz. B. Debz ite
ran sub cōditōne uel p silem modū q
ocūs est de baptismo. s. baptisim⁹ 4.º
h̄. antep̄t. Nam nō intelligitur itera
tū quod nescitur eē sc̄m. de conse. dis. 1.
solēntates. z d̄ cōse. dis. 4. si nulla. ex d̄
p̄sby. non bap. veniens. A. Idē in
sum. eo. ti. q. 39. qñ dubitat et circa ali
quod substantialiū sacramentū. videlz
de forma. uel mā. uel intentōe mistri.
fm Tho. z Ray. B.

A quibus mistris sacra sint cōferē
da uel recipienda. B. Sacm cōfirma
tōis a solo ep̄o z sup conferri p̄t. de
cōse. dis. 5. manus. z. c. nouissime. z. c. vt
ieiuniū. Sitr z sacramtuz ordīs salte z

sacri. A. Nam non sacros offert quicquam
etiam abbas. ut super abbas. in prin. B.
ut super ordinatoz. §. 5. Similiter et prius so-
lennis. nisi aliud necessitas inducat. dis.
50. in capite. 26. q. 6. c. fi. Alia vero sacra-
menta a sacerdotibus conferri possunt
et non refert a quo sacra conficiantur vel
conferantur. s. bono uel malo. etiam excoi-
cato uel degradato uel heretico. dummodo
in forma ecclesie. A. s. quo ad essenti-
am sacramenti. sed ubi refert quo ad ef-
fectum. ut in iuribus allegatis. et h. seg-
tur. B. Peccant tamen qui indigne confi-
ciunt. et qui recipiunt ab hereticis degra-
datis. simoniacis. uel schismaticis. excoi-
catis. seu notoriis fornicatoribus. pre-
ter baptismum in articulo mortis. dis. 32.
§. uerum. i. q. i. sacramenta. et c. sicut fieri.
A. Immo in articulo mortis dum sunt
alii. etiam a notoriis fornicatoribus coio
recipi potest. et per omnes etiam prius. sed a
prius ab ecclesia solus baptismus. 32. dis.
§. porro. Et de hoc aliquid clarius. s. cle-
ricus. §. si in additioe. B.

Quod sacrum sit excellentius. R.
Baptismus excedit alia ratione efficacie
de conse. dis. 4. per baptismum. Nam
tute eius dimittuntur omnia peccata que ad
culpam et quo ad penas. neque est necessa-
ria alia prius. A. Facit de pe. dis. 7.
nullus. B. Item quod etiam est fundamen-
tum aliorum sacramentorum. et de his. non
baptismus. ueniens. Eucharistia autem excedit
ratione dignitatis et sanctitatis. de conse.
dis. nihil. Confirmatio autem excedit ratione
conferentis. quia confertur a solo episcopo
sicut est sacerdos. ut in precedenti. §. de
Matrimonium hoc excedit ratione signifi-
cationis. quia significat coniunctionem christi
ad ecclesiam per unionem diuine et humane
nature et de biga. debitum. Unde Christus.
Maior in effectum baptismus. corpus in
esse. Coniugium signo. maiori crisma
ministro. A. Item in sum. eo. ti. q. 138.
super Ray. et glo. et Tho. B.

Sacrilegium quid sit.
R. Sa-

crilegium est sacre rei violatio uel usur-
patio. Et dicitur sacrilegium quasi sa-
crilegium. i. sacrum ledens. A. Idem in
sum. li. 2. ti. 13. q. 1. super Ray. et Tho. B. uel
sacrum legens. i. furans uel diripiens.

Quibus modis committitur sacrilegi-
um. R. super Ray. Committitur quique ratione
personae. ut cum quis verberat clericum uel ra-
pit monialem. Quique ratione loci. ut cum
violat immunitatem ecclesie uel cimiterii
Quique ratione rei. ut cum res sacra uel sacro-
usui deputata usurpatur. Et hoc sub-
diuiditur sic. Sacrilegium committi-
tur auferendo sacrum de sacro. uel non
sacrum de sacro. uel sacrum de non sa-
cro. i. 7. q. 4. quisquis. Large tamen
quis dicitur committere sacrilegium
etiam multipliciter. Ut transgressor
iuris publici quod consistit in sacris
sacerdotibus et magistratibus. dist. 11.
ius publicus. Item qui articulos fidei
et precepta uel prohibitiones dei ne-
gligendo uel nesciendo violat et offen-
dit. Quod intelligendum est super Tho.
quando legem dei impugnat ut here-
ticus et blasphemus. qui quidem ex hoc
quod deo non credit incurrit infidelitatem
peccatum. Et ex hoc nota quod qui diuine
legis verba peruertit sacrilegium in-
currit. A. Hoc verum secundum acceptum
nem specialem. Generaliter tamen lo-
quendo potest intelligi de omni pecca-
to. secundum Ul. in sum. co. ti. qone. 2. B.

Item qui disputat de iudicio prin-
cipis vel iudicat. et hoc nisi euidenter
constaret illud esse contra deum. Et vi-
co disputat reuocando in dubium. Se-
cus si propter maiorem discussionem
A. i. intelligentiam. Et hoc fuit dictum
glo. Ray. ut in dicta qone. 2. B. Item
qui publica officia committit iudeis
de predictis casibus. i. 7. qone. 4. §. q
autem. et. c. nemini. et. c. constituit. Item
qui quancumque rem ecclesie retinuerit
vel acceperit contra eius voluntatem
21. qone. 2. nulli liceat ignorare. A.
Loncor. predictis Tho. et Ul. in dicta
qone. 2. B.

Secūm quā spēm sacrilegiū ē mai⁹
peccatuz. **R.** fm Lbo. scō a scō. q. 99.
Tāto sacrilegiū est gūius q̄to res sac̄
in quā peccat maiorē obrinet scitatez
Un̄ si sacrilegiū cōmittat d̄ psonā uel
sacrū locū. q̄ scitas loci ordinat ad scita
tē hois. Itē hec tāto sūt grauioza q̄to
p̄sona uel loc' sūt sanctioza. Si hō sa
crilegiū cōmittat circa alias res sacras
tūc diuersos h̄z ḡdus h̄z diuersitatē sa
crarū rerū. inf̄ q̄s sūmū ḡdū obtinent
ipsa sacra gbus hō sanctificat. q̄rū p̄ci
puū ē eucharistie sacm qd cōrinet ip
sū xp̄s. z iō sacrilegiū qd d̄ hoc sacmē
tū cōmittit gūissimū est inter oia. **P.**
sacra at̄ secūdū locū tenēt uasa cōsecre
ta ad sacroz susceptōez: z ipe imagies
sacre z scōz reliquie. in gbus qdāmō
ipse p̄sone scōz venerant uel deho
rant. deinde ea q̄ p̄tinent ad ornamen
tū ecclesie uel mistroz. deinde ea q̄ sūt
deputata ad mistroz sustētatiōez siue
sint mobilia siue imobilia.

Que pena sacrilegii. **R.** Si iniuria ē
atrox fiat p̄sōe ecclesiastice h̄z leges ē
pena d̄capitatō. L. d̄ epi. z cle. si q̄ i h̄?
al' hō iudic' arbitrio reſuat p̄ q̄litate p̄
sōe. reit. p̄is. z loci. ff. ad. l. iul. pecul. l.
ge. §. p̄. z. l. sacrilegii. **A.** Punī ē sacri
legus ultio supplicio h̄z leges. q̄n. f. fa
cit d̄ legē cōfugientiū ad ecclesiāz ut. s̄
emunitas cōfugiētūz. §. 2. **B.** Secun
dū canones duplex ē pena. Una spūa
lis. s. excoicatio. Nā p̄ sacrilegio i per
sonā ecclesiasticā cōmissio ē maior ex
coicatio ipso iure. **A.** i7. q. 4. si q̄s sua
dente. c̄ de sen. exco. non dubiū. **B.**
Pro sacrilegio hō in reb' ē minor ex
coicatio. **A.** Facit. i7. q. 4. si q̄s domū
ibi. Donec in uentū amonit' legitie
satisfacit sciat se cōione eē puatuz. Si
hō post secūdā z ttiā cōuentōez coraz
epō satisfacere detractauerit. sacrile
giū piculo ab oib' obnox' teneat. ita
ut h̄z apl'm nemini fidelīū misceatur.
B. Et in aliquibus casibus ē maior
ut cuius quis incendit uel frāgit. ut sup̄

absolutio p̄. §. 2. h̄. 2. est de eo. z sup̄ ex
coicatio. 4. **A.** Alia ē pena pecuniaria. i7.
q. 4. si q̄s in atrio. z. c. si quis cōtumax
z. c. q̄s inuent'. z. c. si q̄s d̄inceps. **A.**
Idē notat in sum. eo. ti. q. 4. fm Ray.
Lbo. z Ul. **B.** In quibus. c. diuerse po
nuntur pene pecuniarie q̄ fm q̄ntita
tē criminis z locoz cōsuetudines infligē
de sunt. **A.** Hoc fuit dcm̄ glo. Ray. ut
in dcm̄. q. 4. vbi ē d̄ fm Ul. q̄ hec pe
na pecuniaria hic ē arbitraria. **B.**

Agittariis. Utz lice

te sagittarioz uel balistario
rā. **R.** P̄st xpiani hoc officiū exercef
d̄ paganos z fidei persecutores. d̄ xpia
nos at̄ z catholicos non. c̄ eo. c. vnico.
Dicūt tñ qdam q̄ in bello iusto possit
licite hoc officiū exerceri etiā d̄ xpia
nos. q̄ in tali bello ut dicit Aug'. utz
apte quis pugnet an ex insidiis nihil
ad iusticiā interest. 23. q. 2. p̄is. z. q. 8. et
p̄dem. **A.** Idem in sū. li' 2. ti. 4. q. i. f̄z
Ray. Hoff. Hosti. z Ber. g vident' hoc
tenere q̄ in bello iusto liceat uti bali
stis ē d̄ xpianos. **B.**

Que ē pena exercitiū artē ipsam
mō p̄hibito. **R.** Pena eoz est q̄ sub
anathemate p̄bent. c̄ eo. c. vnico. in
fi. Et dicūt quidā q̄ vbi cūq̄ exp̄mitur
talis forma h̄boz. s. sub anathēate uel
sub pena excoicatiōis. est canon late
nie. z excoicatus ē q̄ cōfecit. d̄is. 63. sa
lōmtane. Alii dicūt q̄ huiusmōi h̄ba
non hēnt vim nisi cōminatōis. ut. L.
cōminatōes eptas. l. i. Et hec opinio ve
rior ē. Un̄ nō sūt excoicati h̄z excoicādi
A. De hoc dcm̄ est. s. excoicatio. p̄. §. 4.
in additōe. **B.** De facientibus z ven
dētib' balistas. vide. s. negociatō. §. 5.

Sanctorum vide. s. re

liquie z corpora sanctorum.

Aracenus. Sarace

ni dicūt
q̄ nec nouū nec vet' recipiūt
testamentū. q̄ nō ab agar ācilla Abra
he d̄ qua orti sunt voluerūt se noiare

sz potius a Sara uxore libera sarace
nos se appellauerunt. Et inf eos sunt q
dam samaritani a Samaria ciuitate
z puicia. q receperunt solū quqz liberos
Moysi. alios respuerunt. A. hoc fuit di
ctu Ray. ut in sū. l. p. ri. 4. q. 7. B.

Chiani q deferunt saracenis phibi
ta uel eis fauent d xpianos excōicari
sunt. ut hēs. s. absolutio p. s. 3. circa fi.
Et adde q tales xpiani si capiant fīat
fui capientū. ex de iudeis. ita quorum
dā. z. c. ad liberandā. Et nō h q Nico.
4. in qdā exua. q incipit. Olim cāz in
generalī. statuit z inouauit. q nulli ar
ma. equos. ferrū. lignamīa. victualia.
z alia qūqz mercimonia in Alexādri
am uel alia loca saracenoz terre egypti
deferre uel mittere: seu d suis por
tibus ut eis deferant exhere uel exhi
permittere. aut eis uel auxilium uel
fauore pstat psumant. al sint excōica
ti ipso facto. nec pnt absolui nisi tantū
de bonis ppis in terre sancte subli
um auertendū exoluerit quantum ad
partes pdictas detulerit uel miserint
aut deferri uel de suis portibz deferē
dum eis extrahi pmiserint. Et nibilo
minus si capiunt fīat fui capientium.
Et sīte statuit d oibz terris Soldano
subiectis. Et addit q pter penas pdi
ctas sint ppetuo i fames z instabiles
ita q nec testari valeant. nec aliquid
ex alieno testamento pcipe. nec ex te
stamento uel ab instato succedē. nec
admitti ad publica officia. z oēs actz
legitimi sint eis penitus interdicti. et
q postq de hoc cōstitū debēt publice
denūciari. z oia eoz bona ad fīscum d
uoluit. hec in pdcā dcre. Que tñ intelli
gebatur reuocata p pbeniū sexti. sz
tñ post factum sextū infra ānuz papa
Bonifacius inouauit eā in qdā exua.
q incipit. Lōtra illos. post b Clemēs
quint. Et inouauit. z pape absolutōz
pterq in mortis articulo refuauit in
exua. q incipit. Multa mētr. De treug
obfauandis Et saracenis vide. i. treuga.

Utrum ritus gentiliū siue pa

ganorum sint tolerandi. R. fm Tho.
scda scde. q. 10. Licet ecclesia ritus z fe
sta iudeoz agi toleret. Ritui tñ genti
liū non toleraret. nisi forte p p scāda
lū uitandū uel scisma. siue dissidium.
uel huiusmōi malū sint aliqn ad tēp
tolerandi ritus paganoz uel ēt hereti
coz. A. z sic aliqn ecclesia tolerauit.
ut in sū. eo. ri. q. 15. B.

Utz liceat furari xpianos q detinē
tur a saracenis. uel liceat eis xpianis
detentis furari aliqd saracenis. hēs. s.
furrū. s. p. l. z vlt. Qūo ēt debeāt ad fī
dē induci require sup iudez. 3. s. p. Tre
de seruīs saracenoz dic sicut de seruīs
iudeoz. sup iudeus. 2. p. totum. A. ga
alii infideles z hēti phibentur hēre
seruos xpianos sicut z iudei. L. ne xpia.
mā. in nubz nig. B.

Saraceni in terris xpianoz non sūt
pmittendi facē publica inuocatōnem
de noie Machometi. neqz pegrinatio
nes ad aliqū ipsoz tāq ad sanctū. ut
in cle. cedit. ex eo. Utz at liceat uti ha
bitu. infidelū. vid sup apostasia. 2. s. fi.

Satisfactio pōt intelli
gi duplicif.

Uno mō q fit homini. s. cuz sa
tisfit ei de eo qd qd illi tenet. z de hac
sufficiat que dca sunt sup. restitutō p
totū. z h. i. s. 9. Alia est satisfactio q sa
tisfit dō p peccis. z d hac nūc dicēdū ē

Quid est satisfactio. R. fm Aug.
Satisfactio est cās peccōz excidere z
earū suggestionibus aditū non indul
gere. A. hoc b de pe. dif. 3. satisfactio.
B. Scdm hō Ansel. li. 3. cur deus hō.
Satisfacere ē deo honore debitū red
dere. Istas diffinitōes exponēs. pe. in
4. dif. 15. dic sic. Satisfactio curat pec
cata pterita recōpensando. z pūat a
futuris cauendo. Et iō p actū pmū dif
finitur ab Anselmo. cū dicit deo bono
rē debitū. s. qui per pētm ablati fue
rat reddere. Sed per actū secūduz dif
finitur ab Aug. s. causas excidere. z.
p q fit pseruatio a futuris. Et vocat cās
s. intrinsecas radices ex pēto relictas

Suggestiões ho vocat oportunitates extrinsecas. ut temp⁹. locū. z huiusmodi. **A.** Idem in sū. l. 3. r. 34. q. 101. **R.** car. vero. i. s. d. 4. sen. sic dicit. Satisfactio est pro illata iniuria voluntaria re cōpensatio scōm iusticie equalitatez cū pposito non cōmittendi nouam iniuriā. Volūtaria of. qz al nō est ex caritate nec meritoria. de pe. d. 7. nullus scōm iusticie eqūlitatez of. qz nisi si at fm debitū iusticie non est ad vitaz valida. de pe. d. 5. falsas. z. c. f. res. Lum pposito r. dicit qz al non est pnia. sed derisio. de pe. d. 3. i. r. 102. **B.**

Utrū homo possit satisfacē o vno peccato sine alio. **R.** fm Tho. in 4. d. 15. Non. Naz o3 qz talis sit mod⁹ satisfactoris qui competat ad tollendā offensam. Offense aut ablatio ē amicitie fstitutō. Et iō si aliqd sit qd amicitie restitutionem impediat etiā apd hoies satisfactio esse non pōt. Lum ergo quodlibet pctm impediat amicitia cantans q ē hoies ad deū. impossibile ē qz hō de vno pctō satisfaciāt alio retēto. sicut nec homini satisfaceret q pro alapa sibi data se ei pstermēt. z alia sit daret. **A.** Lō. Pe. ut i sū. e. ti. q. 102. **B.**

Utrū satisfactio fieri debeat p opa penalia. **R.** fm Tho. in 4. sen. d. 15. Sic qz p talia opa fit solutio emende dbi te. p offensa pterita z sit preservatō a futura offensa. Penē. n. medicine qdā sūt. ut dicit pbs z^o erbicoz. Et quidem qñ pena satisfactoria idicif p pt emēdā culpe pterite. sic maiori culpe maior debetur pena. Qñ hō indicif p pt cautelā culpe future. sic aliqñ ēt minori culpe maior iponit pena. vtputa in iuvene fornicante qz in sene. Quāuis eim sener magis peccet. tñ iuuenis indiget fortiori retrahente. Idez Tho. ea. d. 1. **A.** Idē i sū. eo. ti. q. 103. z se. **B.**

In quibus opib⁹ cōsistit satisfactō **R.** scōm Ray. in trib⁹. l. in ofone. ieiunio. z elemosyna. In p^o supbiām. In 2° carnis occupācentiā. In 3° avariā. Uñ Thobaz. Bona est ofo cū ieiunio

z elemosyna. Et ut ait Pe. ad has reducunt oēs alie satisfactōes. Nā vigilie. pegrina tōes. discipline. abstinentia. z oia opa carnē affligentia reducuntur ad ieiuniū. Opa at misicordie cor poralis ad elemosynā. Opa ho misicordie spūalis ad ofonez. **A.** Delius diceret opa spūalia. Pec. n. reducunt ad ofonē fm Pe. z in sū. eo. ti. q. 105. vbi hec oia notant. **B.** Et p ieiuniū ordinaf hō in seipso. p elemosynā ad pximū. p ofonē ad deum. Item fit satisfactio de bonis exteriorib⁹ p elemosynā de bonis corpis per ieiuniū. de bonis anime p ofonē. **A.** Addit Ray. pōt ēt dici qz satisfactō cōsistit in duobus. s. largitōe elemosyne. z carnis macerātōe. Et tunc fm glo. eius sub carnis macerātōe pphenditur ēt ofo. ut i oca qōne. 105. **B.**

Qualit elemosynaz largitō sit satisfactoria. **R.** fm Tho. in 4. d. 15. Il laz elemosynaz largitio ad quā quis al tenet non ē ps satisfactōis. s. pambulū ad ipam. Ille hō elemosyne ad qz qz al nō tenet pilt ēē satisfactorie cū sint opa bona z penalia. qd exigit ad opus satisfactoriū. **A.** Idem i sū. eo. ti. q. 106. Bonauētura hō sup eadē d. 15. dicit qz hoc ē verū d rigore iusticie quia non videt satisfactoriū id ad qd qz al tenet. s. credit qz diuine misicordie benignitas tāta est qz totuz acceptat z quasi p nihilo saluat nos. **B.**

Utrū flagella quibus a dño in hac vita flagellamur sit satisfactoria. **R.** fm Tho. in 4. d. 19. Si flagella hanc aliq mō ipsius patientis inqñtū. sea acceptat ad purgātōem pctōz eis vtens patient. sic rōnem satisfactoris accipit. Si at patiens eis p impatiētā oio dissentiat. tūc nō efficiunt aliquo mō ipsius z iō nō hēnt rōez satisfactoris. s. vdicatōis tñ. **A.** Idē i sū. e. ti. q. 109. **B.**

Quid sit magi satisfactoriū an elemosyna uel ofo ul ieiuniū. **R.** fm Tho. ubi. s. elemosyna includit in se ofonez z ieiuniū duplici rōne. p qz elemosyna

en cul das constituit debitorē ad orādū
z ieiunādū. z ad alia bōa q̄ p̄r faciendū
p eo q̄ dedit. z q̄ elemosyna p̄p̄r deū
data ē q̄si qdā oblatio deo scā. Cū p̄b̄
dicit 4.º ethicor q̄ dona h̄nt aliqd sile
deo sacratū. Oblatō at̄ ip̄a deo scā viz
ofonis h̄z. Itē in q̄tuz bona exteriora
ad corporis cōseruatōem ordinant. s̄b
tractio exteriorū bonorū p̄ elynaz q̄si h̄
tute cōtinet ieiunū q̄ macerat corpus
Sitr̄ ē oīo h̄tute cōtinet ieiunū. q̄ ex
tensio intellectus ad deū debilitatē cor
poris parit. Cū elemosyna cōpleri h̄t
vīm satisfactoris q̄ oīo. z oīo q̄ ieiuni
um. Et tō dī. 1. Thimot. 4.º. Corporis ex
ercitatio ad modicū inutilis ē. pietas
at̄ ad oīa valet. Et p̄pter h̄ elemosy
na magis indicit ut v̄l s̄ medicina peti
q̄ alia Luc. xi. Date elemosynā z oīa
mūda sunt vobis. Daniel 4.º. p̄ctā tua
elemosynis redime. Et Iob. 4.º. Ele
mosyna ab omni p̄ctō liberat. A. Idē
in su. co. ti. q. 124. B.

Utrū restitutio sit ps satisfactoris
R. fm̄. pe. in. 4.º. dist. 15. Aliqd p̄r dici
ps satisfactoris dupl̄r. Uno mōo de illō
q̄ ad debitā satisfactorē exigit. z sic
restitutō ē ps satisfactoris. Alio modo
illud solū in q̄ cōstitit satisfactor. z sic re
stitutō nō ē ps satisfactoris. q̄ restitū
dicit tñ cessatōez ab iniuria. fm̄ ē fun
damentū z q̄si p̄ambulū ad satisfactorē
nē. A. Idē in su. co. ti. q. 124. B.

Utrū vnus p alio possit satisfaccē
R. h̄z. pe. vbi. 8. Duplex ē effectus satis
factoris. Un̄ solutō debiti p̄ctōz p̄cedē
tū. alē excessio cāz p̄ctōz seq̄ntiū. et q̄
dē q̄ ad hūc secūdū effectū cōstat q̄ vn̄
p alio n̄ pōt satisfaccē. Quātū h̄o ad p̄
mū distinguendū ē. q̄ si q̄s ipotens est
p se satisfaccē tūc aliq̄ est in caritate
pōt p eo satisfaccē. sicut ē cōfiteri. ut s̄.
cōfessio p. 6. Si h̄o ē potēs tūc oīz q̄ ip̄
semet satisfacciat p seip̄o. pōt tñ iuuari
p aliū. Et addit h̄ Thob. q̄ si sit potēs
aliq̄ possit p eo satisfaccē. s̄ n̄ ē p̄mitten
dū ut aliq̄s p alio satisfacciat nisi d̄se
ctus aliq̄s appeat in penitēte uel cor

poralis p quēspōtēs sit ad sustinēdū
uel spūalis p quē nō sit p̄mpt̄ ad por
randū p̄niam. A. Et hoc casu ei p̄nia
nō v̄r p̄desse nisi aiūm patū habuēit
ad faciendū q̄d sibi a sacerdote i p̄nia
iuste fuēit iniūctū. q̄ ad h̄ obligatur
ex de pe. z re. oīs. Naz p̄scā p̄nia cogit
p̄ctōz oīa libent̄ sufferi. de pe. dist. 1. p̄
fecta. Jo clarior v̄r snia. pe. q̄ cū po
nitur sit cū dicto Thob. i. su. co. ti. q. 129.
Nam nccē ē q̄ bō recognoscat p̄ctm̄
suū saltem p aliquē actū satisfactoris
exterioris. al̄ nō v̄r in x̄itate dolē. Cū
z Johet. 2.º. dicit dñs. Cōuertimī ad me
i toto corde v̄ro. i. ieiunio z fletu z plā
ctu zc. Ad h̄ ē facit de pe. dist. 1. nō ius
ficiat. Cū z Ricar. sup. 4.º. sen. dist. 15. dī
q̄ in lege cōi fm̄ oīs nūq̄ dimittit ac
tuale peccatū mortale sine aliq̄ satis
factorē. q̄ sp̄ ad h̄ regit act̄ penitēdi
i q̄ p̄ncipalior ps satisfactoris cōstitit. et
q̄ d̄ lege cōi p mōtali actuali cū satis
factorē mentis x̄pi regit aliq̄ satisfac
tio penitētis. nō p̄p̄r imp̄fectōez me
riti x̄pi. s̄ q̄ de vult. z p̄p̄r sui bonozē
z n̄m bonū ut p his que voluntate p
p̄a cōmittimus uel omittimī volūtate
p̄a satisfactorēz aliquā faciam. Itē
Scotus sup. 15. dist. 4. sen. idē s̄ct̄r sub
dens. Si arguis. Contritō pōt delē q̄d
cūq̄ p̄ctm̄. igit̄ p nullo cōzideret alia
satisfactio p̄a. Nō seq̄r. q̄ contritō in
cludit aliquā satisfactorēz saltē i voto.
z l̄z q̄nq̄ sit intēsa ita q̄ suffic. at̄ et sa
tisfaciat p tota pena. p̄ceptū tñ d̄ p̄ca
isligēda n̄ est irratiōnabile. q̄ contritō n̄
est nisi satisfactorē p̄culari. p̄cepta h̄o
gnālia dant̄ p̄p̄r remedia gnālia. z h̄z
illas cōditōes que inueniunt̄ in boib̄
ut in pluribus.

Utrū satisfactor possit fieri p opa ex
caritate scā. R. fm̄ Thob. z pe. ubi sup̄
Non. nā satisfactio ē amoris offēse
z restitutio amicitie. hoc at̄ non pōt
fieri sine ḡa z caritate. Cū. a. Lor. 13.º
Si distribuero in cibos pauperū oīs
facultates zc. caritatē at̄ non habuero
nihil mihi p̄dest. Talia. n. opa nō sūt

accepta deo. et licet homo non habeat certitudinem quod sit in caritate. et per dominum certus esse non possit de satisfactorie. propter quod dicitur Ecclesiastici 5. de preciatione peccatorum noli esse sine metu. tamen sufficit certitudo probabilis conjecture. **A.** Nam gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. et Lectori. **P.** Et idem quod hic notatur in secundum. etiam. etiam. Et addit. **P.** quod satisfactorie est non potest fieri per opera in caritate inchoata sed non perfecta. quia non potest esse aliquod opus meritorium sine intentione bona. **Hic** autem bona intentio non continuatur nec secundum actum nec secundum habitum. **Ite** quia illud quod sit in peccato opus mortuum est. ut in secundum. etiam. etiam. **B.**

Utrum satisfactiones iniunctam sibi in peccato mortali expletam necesse sit iterare. **R.** secundum **Thomam**. ubi. **S.** Alique satisfactiones sunt ex quibus manet aliquis effectus in satisfaciendo et postquam actus satisfactorie transiit. sicut ex ieiunio manet corporis debilitatio. et ex elemosinis largitis substantie diminutio. et sic de similibus. Et tales satisfactiones in peccatis facte non oportet iterari. quia ad illud quod eis manet per penitentiam sequente accepte sunt. Satisfactiones autem que non relinquunt aliquem effectum in satisfaciendo postquam actus transiit oportet iterari. sicut de oratione et similibus. **Actus** autem interior. **A.** id est dolor de peccatis. **B.** quod totaliter transiit nullo modo vivificatur. sed oportet iterari. **Idem** **Al.** addit autem. **B.** quod talis tenet ad suscipiendam postea penitentiam siue satisfactorie. non tamen est ei imponenda postea penitentia tanta quantum si nulla fuisset imposita. quia presumitur dum est quod propter illam iniunctam que fecit. licet ex caritate dominus maiorem contritionem ei concedat. **A.** **Ite** **B.** vult sentire quod penitentia in peccato mortali facta sit. indifferentem iteranda. licet quod propter rationem ab eo dictam possit diminui. **P.** et vult sentire quod si sit iteranda. ut in secundum. etiam. etiam. ubi secundum eum dicitur quod satisfactorie in mortali peccato facta per sequentem penitentiam non incipit valere. quia talia opera a caritate non sunt elici

cita nec impata. et ideo ab ea non vivificantur. **Idem** **Ricardus**. 15. dist. 4. sen. 4. etiam non videtur approbare quod ad hoc dicitur quod talis rerum de quibus fit satisfactorie dicitur quod cum deus bonorum operum nostrorum non eget. opera hominis non acceptat tamquam remuneratione digna vel satisfactoria nisi acceptet operantem. **Unum** et **secundum**. 4. **propter** dicitur **Responsum** dominus ad **Abel**. et postea subiungitur. et ad muncra eius. demonstrando acceptorem munerum ex acceptione persone. et reprobatores ex eius reprobatione. ut etiam dicit **Augustinus** in libro de penitentia. et de peccatis. **S.** consideret ibi. Sempiternus offerat deo mercedem. **Ad hoc** et per **Lectori**. ibi. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas etc. **Scotus** hoc super eadem dist. dicit quod ista sententia vult nimis dura de peccatores. et occasio maioris obstinationis. **Si** enim iste hodie se penitet et humiliter recipiens satisfactionem puta ieiunium trium dierum cras recidit in mortale. et de illo non penitet et die ieiunat. quia sibi impositum est si dicat quod quod ieiunium istud scilicet diei non est aliquid satisfactorie exterior. magna occasio est inducendi istum in lapsum ut scilicet die non ieiunet. et per dominum ad novum peccatum mortale quia transgrediendo penitentiam illam a sacerdote receptam videtur peccare mortaliter cum sit transgressio precepti ecclesie et voluntatis dei in isto actu. **Ex hoc** posset formari talis ratio. Si per lapsum etiam penitentiam novam non exigitur satisfactionem penitentiam sibi impositam peccatum mortale non peccato. **Igitur** si exequitur bene facit. quia facit actum obedientie. **Sed** hoc non facit nisi in quantum illud est sibi impositum ut per satisfactionem. ergo. **Dico** igitur sine iudicio quod qui semel se penitet et recipit penitentiam vel satisfactionem condignam sibi impositam ab ecclesia clauere non errante. quantumvis postea recidit in quantum tenebit nisi ad illam voluntariam satisfactionem implendam. et si clauere impleat in caritate melius est quam non tantum solvit penam sed etiam meretur gratiam. **Sed** si impleat eam voluntarie ex caritate. solvit penam. sed non meretur gratiam. **Si** autem ipsa ab ipso ex caritate exigatur. solvit

quidē pena lz ipe nō soluat. z i p qdē ē
satisfactō simpliciter. qz recōciliās z pla
cās. In 2° ar ē satisfactio. qz uolūtaria
redditio. lz nō simplicit. qz nec recōcili
ans nec placans. In 3° ar est satisfactō
ultra quā nō exigit ulterior pena. Ex
2° sequit q si magnā ptem satisfactō
nis iposuit qz fecit ex caritatē. non est
iterato iponenda pnia seu satisfactio
p p pto de q pnia: expleuit in pto
mortali et p^o iterū penitet. qz de pto
satisfecit lz ex caritatē. lz tñ de nouis
peccatis q fuerūt cā. qz illa satisfactō
fuit mortua. Et si arguas. Sūt mōtua
ergo nō satisfactio. Nō seqt nisi q nō
ē recōciliās z placās in amicitia. Et si
arguas. Jgit nō satisfactio. nō seqt. qz
suffic dō q aliq uolūtarie soluat pe
nā debitā ad punitōes peccati omitti.
lz nō recōciliat in amicitia. qd pz in ac
tibus hūanis. Si eim alicui offense in
regē correspondet pise fm leges ab
scisso manus. si isti ē inuito abscindat
manus satis patit z regi satisfit suffi
cient. qz fm iusticiā non ab eo exigere
vult ulteriorem penam z tamen non
recipit eum in gratiam et in amicitia
am. Alto igit magis posset sufficē p
punitōe culpe si aliq debitam sibi in
fligeret penā. lz nō ad gām ul amicitia
am iudicis offensi. Ex 3° mēbro posset
dici q talis si ppē nouū peccatū i qd
scidiuit dānef anteqz totā pniaz ople
uisset puniret in inferno tpaliter pena
correspondente illi q non fuit hic solu
ta. z p^o aliqd tps non puniret aliq pēa
p illis peccatis p qbus fuit pnia illa
iposita sicut z de ueniali. qz moriēs in
pto ueniali siml z mortali nō puniret
etnaliter p ueniali. ut dices. i. Et eodē
mō i pposito. Ex quo. n. fm plenā iusti
ciam punitiā semel est iposita pena
tpalis isti de peccato p q uere penitu
it. nūqz isti p isto pto debet nisi pēa
tpalis. lz illa soluta nlla alia. Hec Sco
tus. Ad acordiā oīuz pōt dici q aut sa
tisfaciendū ē p xio aut deo. p casu in q
cūqz statu fuerit scā sufficit. Nō enim

infest pxiui cui meriti fuerit satisfi
ciens. Proptea z bona fides nō patit
ut bis ab eodē idē debitū exigat. ff. de
re. iur. bona fides. 2° casu. dicendū q
satisfactio pñialis respectu qntitatis
posita est in arbitrio sacerdotis. ut. s.
pnia. 2° s. p. Un post aliqd pñiam sine
q regulari oio fieri non pōt ut. s. s. 9.
cū additōe a uolūtate ofessoris o pen
det vtz satisfactio ex caritatez scā de
beat iterari uel nō. z si de eius uolūta
te ostar statim illi. qz si nō ostar recurri
mus ad diecturas. Un si iniūcta pnia
nō relinqt post se aliquē effectū. sicut
ē oio. nō psumit iposita ad satisfactio
nē pena. lz ad ipetratōem recōciliatio
nis seu gfe remissive que hēri nō pōt
nisi p opa scā in caritate. Jō hmoi pe
nitentia dz tāqz inualida q ad hoc ite
rari. Silt vī iteranda qū pctm annullat
effectū iniūcte pnie. sicut z uisitare lo
ca indulgentie ad q inuitit accedit q
ē ex caritatē. Jō illuc accedē uidet tā
liter iniūctū ut non sit inutile lz ex eo
seqtur effectus. nisi ostarer sacerdotē
illud iniūxisse poti^o ad penā pegrina
tōis q indulgentie acqfitōem. Si xō
iniūcta pnia relinqt post se aliquē ef
fectū rerū seu cozpīs diminutū. pñi
tur iniuncta ad satisfactōnem pene q
pōt ēt ex caritatē fieri. ut dicit Scotus
Jō nō est necesse iterari fm eundē. et
Tho. nisi pnia hmoi ēet ualde pua re
spectu psonē penitentē et ptoz ab ea
omissoz. Nā tā pua pnia nō vī iūcta
ad satisfactōem pene. lz ad impetratō
nē gfe remissive q ex caritatē haberi
nō pōt. Proptea illā necesse ē iterari.
fm Ricar. Et sic doctores acordāt. Et
ex his pōt colligi q ad iuitādū dictas
ambiguitates dz prudēs sacerdos pe
nitēti aliqūa iniūgere satisfactōnem
quā statim exequat xifiliē in statu g
tie. z ex inde q ad reliquā satisfactōez
quā successiue agē debz. z ei oclarare
vtz debeat illā iterare si ex caritatez
egerit. Et lz i aliquo cāu satisfactō ite
rari debeat si ex caritatē fiat ptractū ē

ramē hoc ⁊ quodcūq; aliud bonū etiā
ex caritatē factū valet ⁊ utile ē ad mī-
ta, de pe. di. s. falsas. ⁊ nōt Ricar. 4.º sē.
di. 15. B. Et nō qd nō ē in pctō morta-
li q est tritius. ut. s. tritio. s. ptt. 4.º
ta q pūct ad satisfactioez. vide. s. ele-
mosyna. Itē ieiunū. Item ofo. Itē pe-
nitentia ⁊?

Scandalum Quid sit

Tho. scōa scōe. q. 43. Sicut
Hieronym⁹ dicit sup illud Math. 18.º
Scis qz pharisei audito xbo hoc scan-
dalizati sūt. qd greci scandalū dicunt.
nos offensionē vel iniuriā uel impactō-
nē pedis possum⁹ dicere. Lōtingit. n.
qnq; qd aliq; ober pōit alicui i uia cō-
opali cui ipigēs dispōit ad ruinā. ⁊ tal-
ober dī scandalū. Et sicut i. pēssu uie
spūal' ortingit aliqūē dispōit ad ruinā
spūalē p dcm vel scōm aliterius inq̄tuz
s. aliq; sua admonitōe uel inductōe
aut exēplo trahit alterū ad peccandū
⁊ hoc ppe dī scandalū. Nihil autē s; p-
pziām rōnez dispōit ad spūalem rui-
nam. nisi qd hēat aliqūē defectū recti-
tudinis. qz id qd ē pfectē rectū magis
munit hoīem d casū qd ad ruinā indu-
cat. Et iō uenient dī qd scandalū ē di-
ctū uel factū minus rectū pbens alfi
occasione ruine. Et hec diffinitō sumi-
tur ex glo. Math. 18.º A Landē diffini-
tōem ponit. Nico. de lira. sup ps. 49.º
B. Scādālū tñ aliqū sumis large pro
q̄libet ipedimēto. Math. 18.º Scanda-
lum mihi es.

Utz scandalū sit pctm. B. s; Tho.
vbi. s. Duplex est scandalū. s. passiū ⁊
in eo q scandalizaf. ⁊ istud ē semp pec-
catū. Nō. n. scandalizaf nisi inq̄tū ali-
qualit ruit spūali ruina q est peccatū
Aliud ē scandalū actiū. s. qd ē in eo q
scandalizat. et hoc ē ēt semp pctm. qz
top qd fac pctm ē ut ēt si n ē pctm sal-
tez h; peccati siue mali spēm. iō dimi-
tendū est ppter. pximi caritatez ex q
vnusq; conat saluti pximi puidere

Et sic q uō dimittit d caritatē agit. A.
Uñ ⁊. i. ad. Thesal. vlt. dī. Ab omī spē
mali abstine te vos. Et facit ex d vita
⁊ ho. cle cū ab omī. B. s; tñ scāda-
lū patientis pōt ēē sine pctō agēt. vt
puta cū aliq; scandalizaf de his que
aliq; bñ facit. ⁊ que spēm mali n hēnt
A. qz hoc casu nō est scandalū actiū
s; passiū. s. qz nō pcedit ex scō agēt
s; ex passione ⁊ culpa patiētis. de quo
math. 18.º circa scādālizatos phariseos
dī. Sinite illos qz ceci sūt rē. Et non so-
lū a pctō uel a spē pcti abstinentdū est
ad remouendū scādālū. s; qnq; ēt a li-
citis. vt p; in sequentib⁹. B. Itē scā-
dalū agentis pōt ēē sine pctō patiēt
ut cū qs inducit aliū xbo uel facto ad
pctm. Itē qdem qntū est de se scāda-
lizat. s; si aliū nō sēntit immūnis ē
a peccato.

Utz scandalū sit spāle pctm. B. s; Tho.
Tho. scōa scōe. q. 43. Scandalūz passi-
uū. s. in eo qui scandalizaf non pōt esse
spāle peccatū. qz ex dco vel scō alteri
aliqūē ruere ortingit fm qd cūq; gen⁹
peccati. nec ipsa sūptio occasiois dat
specialē ratōem peccati. Scādālūz xō
actiū. s. in eo q scādālizat pōt sumi
duplicit. s. p se ⁊ p accidēs. Per accidēs
quidē qñ ē pter intentionem agentis
vtputa quādo aliquis facto suo uel x-
bo inordinato nō intendit alteri dare
occasione ruine. s; solum satisfacē sue
uolūtati. ⁊ sic scandalū non ē speciale
peccatū. qz qd ē p accēs non cōstituit
spēm s; ē circūstantia aggrauans. s. qd
in publico fit. Per se xō ē scandalum
actiū qñ aliq; iordinato suo dicto ul
facto intēdit aliū trahere ad peccatū
⁊ sic ex intentione spālis finis sortitur
rōnez specialis peccati. Finis eim dat
spēm imortalibus. A. Idē in sū. li. 3.º
ti. 30. q. 3. Et. s. pcedēs hēf eo. ti. q. 2. B.

Utz scandalū sit peccatum morta-
le. B. scōm tho. vbi supra. Scandalūz
passiū potest esse veniale quasi ha-
bens impactionem tantum. puta cuz
aliquis ex inordinato dicto uel facto

alterius commouetur motu peccati uamalis. Quandoq; vero est peccatū mortale quasi habens cum impactio ne ruinam. puta cuz aliquis ex inordi nato dicto uel facto alterius procedit ad peccatum mortale. Scandaluz autem actuum si sit per accidens potest esse quandoq; veniale. puta cuz aliquis uel actuz peccati uenialis committit uel actum qui non est scdm se peccatum. sed habet aliquam speciem mali cum aliqua leui idiscretionē. Quandoq; vero est peccatum mortale siue quia committit actum peccati mortale. siue quia contemnit salutē proximi. ut pro ea conseruanda non preter mittat facere quod sibi libuerit. Si vero sit per se. puta cum intendit iducere alium ad peccandum. si quidem intendit iducere ad peccandum mortali ter. est peccatū mortale. et si sit si intē dat iducere ad peccatū ueniale. p actum peccati mortalis. Si vero inten dat iducere ad peccatum ueniale p actum peccati uenialis est peccatum ueniale. A. Idem in sum. eo. titulo. questione. 2. B.

Utrum bona spiritualia sint pro pter scandalum dimittenda. R. scdm Th. ubi supza. Quedam bona spiritualia sunt de necessitate salutis que pretermitti non possunt sine peccato mortali. Manifestum est autē q; nullus debet peccare mortaliter ut alterius peccatum impediatur. quia gli bet plus tenetur sibi q; alteri. et ideo ea que sunt de necessitate salutis pretermitti non debent propter scādaluz vitandum. In aliis autem spiritualibus bonis que non sunt de necessitate salutis. uidetur distinguendum. quia scandalum quod ex eis aliquando ori tur. quandoq; ex malicia procedit. cuz scilicet aliqui uolunt huiusmodi bona spiritualia impedire scandalum con citando. Et hoc est scandalum phari seorum qui de doctrina xpī scandali sabantur. quod esse contemnendum

christus docet. mathei. 18. Quando ve ro scandalum procedit ex infirmitate uel ignorantia. et huiusmodi scanda lum est pusillozum. propter quod spi ritualia opera sunt occultanda uel in terdum etiam differenda ubi pericu lum non imminet quousq; reddita ra tione huiusmodi scandalum cesset. Si autem post redditam rationem durz tam uidetur q; qui inde scandaluz su mit non ex ignorantia. sed potius ex malicia procedat. et sic propter ipsuz non sunt spiritualia bona dimittenda A. Lon. pe. vt in summa eodem. ti. questōe. 5. B.

Utrum punitio peccatorum sit p pter scandalum dimittenda. R. scdm Th. scunda secunde qōne. 43. Pena rum inflictio intantum habet rationē iusticie inq̄tum per eas peccata cobi bentur. Si autem per inflictionem pe narum manifestum sit plura et maio ra peccata sequi. tunc penarum infli ctio non continebitur sub iusticia. Et in hoc casu a peccatorū punitioe ces sandum est. ut dicit Aug. A. Hoc dictum habetur dis. 50. ut constituere tur. B.

Utrā a sacra doctrina ppter scāda lū cessandū sit. R. hz Th. ubi. 8. Circa doctrinā duo cōsideranda sunt. s. veri tas que docetur. et ipse actus docendi q̄rum p̄mū est de necessitate salutis ut. s. h̄mz hitati nō doceat. sed verita tes fm cōgruentiā t̄pis et psonaz. ppo nat ille cui incumbit docendi officiu. Et iō ppter nulluz scandaluz quod sequi videatur debet homo p̄termisā veri tate falsitatē dicē. A. Facit. 22. q. 2. ne gē cū duob. c. sc. et ex d̄ vsuris super eo. B. S; ip̄e actus docendi inf̄ elemosy nas spūales cōntat. d̄ quib; in se. 5. of A. s. ut ppter scādalū sint dimittē de. A doctrina at q̄s ēt si hēat ex offi cio excusat q̄n ppter indispositiōem audiētiū inuitis ēēt. Dicit. n. Eccl. 32. ubi n̄ ē a udit? nō effūdas s̄monē. Ad b̄. et. xi. q. 3. q̄n. et nō in dca. q. 5. B.

Utz ipletio ofilloy. largitō elynaz
z hmoi oga misericordie sint pēmittē
da ppē scandaluz. R. fm Tho. ubi. s.
Qñ talia nō sūt de necessitate salutis
l3 ppter scandalū nō sint simplici di
mittenda sunt tñ interdū occultanda
z differenda ppter scandalū pusilloz
quf q reddita ratōne scādālū cesset. A
Nō tñ d3 qd facilis esse ad credendū
q alii scādālizent de bono ope. nec fa
cile pp ter metū scādālū d3 a bono ces
sare. cū debeat psumē de aliis. potius
q sint boni q mali. Durāte tñ ofcia q
alii scādālizēt ex illo bono n d3 facē
ō ofciam fm glo. Ray. z in dcā. q. s. B.
Qñ at consilioz obseruatio z impletō
operū misericordie sūt de necessitate
salutis. ut patet in his q iā uouēt ofi
lia. z in his qbus ex debito iminer de
fectibus alioz subuenire. uel in tpali
bus. puta pascendo esurientē. ut in spi
ritualib. puta docendo ignorātē. z h
siue fiant hmoi debita ppter iniūctū
officiū ut p3 in p̄laris. siue ppē neces
sitate indigentis. tūc eadem rō est de
hmoi sicut d aliis q sūt de necessitate
salutis. de qbus. s. dcā est. s. s. A. Jdez
in. dcā. q. s. B.

Utz correctio frafna sit ppter scā
dalū dimittenda. R. fm Tho. scāda se
cūde. q. 43. Correctio fraterna ordina
tur ad emēdatōem fr̄is. z iō in tñ opu
tanda ē inf spūalia bōa inq̄tū hec cō
seq pōt qd nō attingit si ex correctiōe
frater scādālizetur. z iō si ppter scāda
lū correctio dimittat nō dimittit spū
ale bonū. A. De hoc latius. s. correctio
z p totum. B.

Utz pctm ueniale sit omitterendum
ppter uitandū scandalū. R. fm Tho. ubi. s.
Pctm ueniale ppter uitandū
scandalū nūq̄ est faciendū. Si. n. faci
endū est iam nō esset pctm. Nā z con
tingit aliqd ppter aliquā circūstātiā
nō esse pctm. qd illa circūstātiā subla
ta essz pctm ueniale. sicut xbu ociosū
ē peccatū ueiale qñ absq̄ utilitate of
Si at ex cā rōnabili pferat. nō ē ocio

sū neq̄ peccatū simpliciter. A. Dic cla
rius q nullū peccatū ēt ueniale faciē
dū est ppter uitandū scandalū. Sed
bñ attingit interdū q aliquid qd esset
de se peccatū si fiat ppter uitandū scā
dalū. nullū ē peccatū. ut ē in exemplo
pposito z p3 p eūdū Tho. cui cō. pe
z Ray. ut in dcā. q. s. B.

Utz tpalia sint ppter scandalū di
mittenda. R. fm Tho. ubi. s. Distiguē
dū ē. quia si tpalia sint nobis ad conf
uandū cōmissa sicut bona ecclesie cō
mittunt p̄laris. z bōa cōia rei publice
omittunt rectorib. talū ofseruatio si
cut z depositoz iminer his qb? omif
sa sūt ex necessitate. z iō n sunt ppter
scādālū dimittenda. sicut nec alia q sē
ō necessitate salutis. Uñ z brūs Tho.
cantuariensis repetit res ecclesie cuz
scandalo regis. Si hō tpalia sūt talia
qz nos sum? oñi dimittē ea tribuēdo
si penes nos hēamus. uel nō repeten
do si apud alios. sint. ppter scandalū
qñq̄ debemus. qñq̄ nō. Si. n. ex h? scā
dalū oriat ppter ignorantia uel ppē
infirmitatē alioz. qd diximus eē scan
dalū pusilloz. tunc uel totalit dimittē
da sūt tpalia. ut aliē scandalū sedādū
s. p aliquā admonitōez. A. Uñ Aug?
li? de finone oñi i mōte dicit. Dandū
est qd nec altari nec tibi noceat q̄tuz
ab hoīe credi pōt. z cū negauerit quod
petit indicanda est ei iusticia. z meli?
ei aliqd dabis cū iniuste petentes cor
rexeris. ut i sū. eo. ti. q. s. ubi hec omnia
notant. B. Si hō scādālū oriatur ex
malicia qd ē scandalū phariseoz. tūc
ppter eos q sic scandalū excitant non
sunt tpalia dimittēda. qz hoc ēt noce
ret bono cōi co/ q daref malis occasio
rapiendi. z noceret ipsis rapientib? qz
retinendo aliena i peccato remanerēt
A. hoc hñ nisi in aliq casu spāli cari
tas aliud suaderet. s. ppter bonū paq̄
ut potest colligi ex ocis s. bellā. p. s. x?
nisi extrema necessitas imineret. Uñ
ut z notat in dcā. q. s. glo. Ray. dicit. Si
status me? uel familie mee n ē in tuto

si careā re mea: puta qz paup sū z idi
geo. z ero in piculo incidendi in ipatiē
tiā aut murmuratōez d̄ deū. n̄ teneoz
rē meā dare. aut a repetitōe cessā. cū
debeā p̄ me dū gē z meos q̄ cēn̄ uz
pp̄t ho. n̄ excusat q̄ idigēs ab alio ac
cipit ad v̄surū. Si at̄ i tuto sit stat̄ me
us z familie mee credo q̄ debeā dare
rē p̄tāl pp̄t b̄ scādālū virādū: si cre
do eū re illa b̄ v̄surū. al̄ nō. qz eēt daf
gladiū in manu furiosi. B.

Utz cibus sit dimittend̄ pp̄t scan
dalū. R. fm̄ Tho. ubi. s. Lib. nō ē tota
lit̄ dimittend̄ pp̄t scandalū. qz sumē ci
bū ē de nēitate saln̄. s̄ talis cib̄ b̄
ē pp̄t scandalū dimittend̄ fm̄ illd̄. i.
Lorj. s. Nō manducabo carnē in etnū
ne fr̄ez meū scandalizem. A. Facit ad
p̄dca qd̄ dcm̄ est in s̄. p̄cedenti. in addi
tione. B.

Utz debeam̄ pp̄t scandalū vita
re iudiciū. R. fm̄ Tho. scō. a. t̄cō. q. 43.
Sic̄ of̄ Par̄b̄ s̄. volēt̄ tecuz i iudicio
atendē z tunicā tuā tollere. dimitte ei
z palliū. Qd̄ ut dicit Auḡ. itelligēdū
ē s̄ p̄p̄tōez ai. ut. s̄. hō sit patus p̄us
pari iniuriā uel fraudē. q̄ iudiciū sub
ire: si hoc expediat. qn̄q̄ tñ si expedit
ut in. s̄. xi. dicitū est. Et s̄t̄ itelligēdū
illud ap̄l. i. Lorj. 6. Jā qd̄ez oio delictū
ē in vob̄ q̄ iudicia hētis in uos. Quaf̄
nō magis iniuriā accipit. Quare non
magis fraudē patimini.

Utz ppter scādālū dimittēda sint
ista t̄palia bona q̄ sūt debita p̄ sp̄ia
libus. R. fm̄ Tho. vbi. s̄. Distingūdū
ē. ga aut r̄e scādālū p̄cedit ex ignorā
tia siue ifirmitate alioz. aut ex mali
cia. Et si qd̄ ex ignorātia. tūc p̄t̄ n̄ ac
cipi ut̄ differri. ut. s̄. s̄. x. dcm̄ ē. q̄ incipit
Utz t̄palia. Uñ ap̄t̄ seminās sp̄ialia
t̄palia stipendia nō accepit. ne offēdi
culū daret euāgelio xp̄i. ut. p̄. i. Lorj.
9. Utabat̄. scandaluz qd̄ p̄cedebat
ex ignorātia gentiliū q̄ hoc nō c̄sue
rāt. Et iō ad t̄pā abstinēduz erat ut p̄
instruerent h̄ eē debitū. Et ex s̄lī cā ec
clesia abstinet a decimis exigēdis in

fris i q̄b̄ nō ē c̄suetū decimas solui. Si
hō scandalū p̄cedat ex malicia. agen
dū ē vt̄ in dco. s̄. x. s̄. of̄.

Pone q̄ aliqua h̄z bonā c̄sciaz q̄d̄
deū. multi tñ d̄ co scandalizant̄ hōies
vt̄z sufficiat. R. fm̄ Ray. p̄oliz vide
ri q̄ sic. 2. Lorj. p̄. S̄lā n̄a hec est testi
moniū c̄scie n̄re. Jt̄. xi. q. 3. s̄. f̄. Dicā
tñ q̄ q̄tuz in se ē q̄libet d̄z m̄t̄. satisfi
cere alius intentōem suā oñdēdo. z cāz
z sp̄em mali remouēdo. Nob̄. n̄. neces
saria est vita n̄ra. alius fama. xi. q. 3. nō
sūt. Si at̄ ipsi nolūt recipe satisfactōz
parati s̄p̄ rēphendē z n̄ imitari. dolē
debēt q̄ illi peccat̄. z sufficit. xi. q. 3. in
ter h̄bā. A. Et ibi p̄z q̄ p̄ nobis d̄ ta
libus debem̄ gaudē. Dic̄. n̄. ibi q̄
si i c̄scia n̄ra nō inueniat̄ malū qd̄ de
nob̄ hōies loquūt̄. i. magnā debem̄ le
ticiā p̄sili. Et idē qd̄ h̄ nō ē i s̄. e. ti. q.
7. B. Et hoc idē h̄c. s̄. fama. s̄. p̄.

Scientia

est studiū cleri
corum. Qd̄ clēi
cus debz h̄re sciam̄ sacre scri
pture z aliaz s̄p̄az z negocioz. ut. s̄. o.
dinādus. s̄. 4. Et sacra qd̄ scripturaz
debēt scire clerici ad subditoz aimas
informādas. 36. d̄. c. 2. s̄. ecce. z. c. si q̄
vult. Seculares hō scias debēt sc̄i ad
eruditōez ut possint discernē verū a
falso z p̄ eas h̄ere adituz ad sciam̄ pie
tatis nō ar̄ ad uoluptatē z delectatōez
37. d̄. s̄. cū ergo. Propt̄ hoc statutuz
est ut in certis ecclesiis h̄eatur doctor
z theologie z artū liberalium. vt̄ sup̄
magister p̄. s̄. p̄. Et intelligas de artib̄
lib̄alib̄. s̄. grāmatica p̄ncipal̄. z etiā
dialectica. z rhetorica. qz ille sp̄alit̄ eru
diūt hōies ad sciam̄ pietatis. Sec̄ de
arismetica. musica. z aristologia. ga
ille s̄ in se contineant̄ x̄itatem nō tñ
ducūt ad pietatē. d̄. s̄. 37. si q̄s. A. Jbi
nihil of̄ de rhetorica. B. Et tam̄ scias
nūc d̄cās qn̄ ēr poeticas p̄t̄ aliq̄ qn̄q̄
nō solū licite s̄ ēr meritorie studē. vt̄
s̄. errozes gentiliū legendo detestent̄
z vtilia q̄ in eis inueniunt̄ ad adiuto
riuz sacre eruditōis ouertant. 37. d̄. s̄.

turbat. z. c. si quid veri. Naz. z. si qs ad
uersus mathematicos velit scribere im
perit. mathematicos. nisi patebit. 37. dis.
q. de mēsa. Paulus qz apphs aliq phi
losophoz z poetaz suis scriptis ididit
ut i oco. c. turbat. Un. i. Lor. 15. Denā
dzi phi iniam ponit dicēs. Lozūpūnt
bonos mores colloca mala. Et ad Ti
tum p Epiminedis poete hsculū idu
cit. Lretēscs sūp mēdaces. male bestie
vētris pign. Et o artheniēscs disputās
Aratri poete testimonio vti dicēs de
deo. Ipsi. n. z gen. sum. Act. 17. Hie
ronym. Et vsus ē hlib. virgili. de ose.
dis. 5. nūq. z auct. itate Salieni z Ipo
cratis. de ose. dis. 5. ne tales. Irē Aug.
hlib. Lucani. 26. q. 5. nec mirū. circa pn
cipiū. A. Hec vera nisi ex studio ha
rū sciaz ptermittant vtiliora. qz non
mediocrit errat q minus bonuz pfert
maiori bono. Et idē qd h nōt in sū. li.
3. ti. 5. q. i. fm Ray. z Ul. B. Debz etiā
clericus sine platus hfe sciaz negocio
rū tpaliū. ut h. i. 5. 4.

Utrum clerici possint audire leges
aut physica. R. pnt verūtū nō cā cu
piditatis vel voluptatis. ar. 37. dis. c. p
z. c. legim. p. z. z. c. 10. nisi sint de illis.
de quibus dcm ē. s. excoicatio p. 5. z. h.
6. z. 5. 3. h. 14. A. Idē in dca. q. 1. B.

Quantā sciam dz hfe psona ecclesi
astica. R. Quilibet plar. dz hfe sciaz
lfature. z si nō eminentē saltē ope ten
tē. Alit pnt fmoueri. ex d eta. z qli. q. uis
z ex d renūc. nisi. ex d elec. cū nob oliz
Scia at ope res vocat q nccia ē ad ex
ecutōem cuiuscūq ordinis. sicut sacer
dos inqtrū deputat. ē ad celebrandū
diuinū officiū tenef scire tm d grāma
tica q sciat hba ogrue pferre z accen
tuare. z qd itelligat saltē ad lfam ea q
legit. inqtrū hō ē mīster sacroz tenef
scire q sit debita mā cuiuslibz sacri. et
modū rite dispēsandī ea. Inqtrū hō ē
doctō tenef scir saltē rudimta z articu
los fidei p dilectōez opanti. A. i. fidē
et opa fidel. qz fides si nō bz opa mōtua
ē in semetipsa. Jac. 2. et sic tenef scire

ptinēcia ad salutē. s. q dz agē. a qb. dbe
mus cauē. z quō a pctis debem. resur
gē. B. Inqtrū hō cū uider. o scie tenef
scire distinguē inf leprā z nō leprā. pec
catoz. Lon. Tho. in 4. dis. 24. addēs q
ad cpos ptinet scire et ea q difficul
tē in lege dei faciūt uel facē pnt. A.
Idem nōt in sū. eo. ti. q. 2. fm Ul. Ray.
pe. Al. z Tho. vbi ē pōt colligi q id
qd dī de sacerdote bz locuz ē in aliis
clericis vt debeāt scire ptinēcia ad of
ficiū suū. z sic saltē scire grāmaticā et
cetera. ut dcm ē inqtrū ad eos ptinet hz
grad. eoz. De scia at cōfessoris dcm est
s. cōfessor. z. 9. 3. in additōe. Sz z secula
res tenent scire ad eoz salutē ptinen
tia z hfe ope tentē noticiā mystēioz sa
lutis z articuloz fidei. z sacroz ecclesie
ut. s. fides. z eoz q eis anectūt. s. opū fi
dei. vt dcm ē. s. videlz q agē debēt ad
q ptinet noticiā pceptoz cōiuz. A. qbus
debēt cauē ad q ptinet noticiā pctōruz
saltē gnaliū. z quō debeāt a pctis rfu
gē. ad q ptinet noticiā debite pnē z cō
fessionis. Si hō neglexerit qs hec sci
re bz omod itatē z oduōem suā. bz se
illud. i. Lor. 14. Si qs ignorat ignora
bis. Et ad hoc faciat qd nōt Alexander
de ales sup. z. sen. dis. 39. q. 20. q incipit
Octauo qntur. B.

Utz plar. debeat hfe sciaz tpaliuz
rerū. R. Sic. nā debēt plari subdij n
soluz spūalia. sed et carnalia subsidia
ministrare. exēplo xpi q turbas sequē
tes nō solū hō bz et hute sanabat. et
corporalib. alimētis reficiebat. Et vt
hec plene pficē possint dz eos hfe soler
tiā seculariū negocioz. ut eoz cautela
z ecclesie seruēt idēnes. z cuiqz neces
saria p suo mō submīstrent. dis. 39. p
totū. Et nō q lz qs pp hoz simplicita
tē repellat ab obtinēdo hfcio: nō tñ
diuic ab obtēto: s. daf ei coadiutor. 7.
q. i. qz frat. ex de elec. cū in cūct. Sec.
at in lfatura. qz si non hēat saltē cōpe
tentē pōt remoueri. ut i pce. 5. of. A.
Idē i dca. q. 2. 5. Ul. Hosti. z Ray. B.

Utz magi expediat iūstē scie tbeo

logie: mel intendē saluti aīaruz. R. fm
 Tho. in q̄libet. "hec duo adinuicē opa
 ri p̄nt dupl'r. s. absolute z i aliq̄ cau. Est
 ergo cōsiderandū q̄ i aliq̄ artificio me
 lior ē q̄ disponit de artificio. z dī archi
 tector q̄ aliq̄ manualis q̄ ope eregē
 fm q̄ ei ab illo disponit. Unī i edificis
 cōstruēdis maiori mercede oducit q̄ dī
 edificio disponit q̄uis nihil manibus
 opef q̄ manuales artifices q̄ dolār li
 gna z incidūt lapides. In edificio aut̄
 spūali sunt q̄si manuales oparii q̄ p̄ti
 clarit̄ iūstūt cure aīaz. puta sacra mī
 strando uel aliud hī? p̄ticularit̄ agen
 t̄ s. q̄si p̄ncipales artifices sūt epī q̄ im
 perāt z disponūt q̄lit̄ p̄dei offm suum
 ereḡ debeāt. pp̄ qd̄ epī. i. sup̄intenden
 tes dīcūt. Silt̄ z theologie doctores sūt
 q̄si p̄ncipales artifices q̄ iquirūt z do
 cēt q̄lit̄ alu debeāt p̄curare curaz. Si
 p̄licit̄ igit̄ meli' ē docē. sacra scripturā
 z magi mentozii: si bona itētoe agat̄
 q̄ ipendē p̄ticularē curā saluti hī? z illi
 us. Unī z ap̄s de se dicit. i. Lor. 3. "Non
 misit me xps baptizare s. euāgelizare
 q̄uis baptizare sit op' marie cōfens sa
 luti aīaz. Et. 2. Thimot. 2. dicit hec. A.
 s. xba. ut ibi p̄ doctrine ap̄lice. B. cō
 mēda fidelibus q̄ idonei crunt z alios
 docē. Jpa. n. rō dēmonstrat q̄ meli' est
 erudire de p̄tinentibus ad salutē eos q̄
 in se z i aliis p̄ficē p̄nt q̄ simplices q̄
 in se t̄m p̄nt p̄ficē. In aliq̄ t̄n casu neci
 tate iminēte debēt ēt epī z doctores i
 terminis p̄do offō p̄ticularit̄ itēdē cure
 aīaz. A. Idē i sū. c. t. l. q. 4. B. De mā
 scle. s. dīscē. z. s. ingi. p̄ z. i. i. studium.

Scisma fm Hosti. Boff. z

Ray. ē ab vnitare
 seu ab vniuersitate fidei illi
 cit' discessus. Et dī a scissura q̄ p̄ i p̄suz
 sit. 2. 4. q. 1. scisma. A. Quo at̄ ad gnālē
 acceptōē. scisma ē dissentio eoz inter
 q̄s vnitās ēē dī fm eosdē. ut in sum.
 con. li. p̄. n. 6. q. 1. B.

Que ē dīa inter scisma z hēsis. R.
 fm Ray. Hēsis in p̄ncipio sui hīz puer
 sū dei dogma. qd̄ nō hīz scisma. s. i fine

ōfingit aliquā hēsim ut recte videat̄
 ab ecclesia recessisse. 2. 4. q. 3. inf hēsim
 "posset igit̄ dici q̄ talis ē dīa qual' est
 int̄ dispositōz z hīrū. A. i. int̄ casz z cau
 satū. dē. c. inf hēsim. Uel tal' est dīa q̄
 lis est inter genus z spēm. qz oīs bere
 ticus est scismatic' z nō eo: ut hī in fi. z
 in sū. con. eo. ti. q. 2. vbi hec notat̄. B.
 Primo. n. dī scisma. s. cū p̄tinacit̄ ihe
 sit sue secte asserēs non ēē obediendū
 Romane eccle. ē hēsis. qz peccat̄ i illo
 articulo. scāz ecclīaz catholicā. Dis. n.
 hēticus ē scismatic'. s. nō eo: Idē gof.

Utz scismaticus vlt̄ hētic' hēat ali
 quā p̄tate spūalē. R. fm Tho scda se
 cūde. q. 39. Duplex ē p̄tās spūalis. Una
 qdē sacralis. alia iurisdictional'. Sacra
 lis qdē p̄tās ē q̄ p̄ aliquā cōfessōēz con
 fert. z talis fm suā essentīā remanet i
 hoīe q̄ diu uiuit siue i scisma siue i hē
 sis labat̄. qd̄ p̄z ex hī? p̄ rediēs ad eccle
 siā nī iterū cōfess̄. s. t̄n tales vsqz p̄tāt
 amittūt. ita q̄ nō hī eis sua p̄tate vti.
 Si tū vti fuerit. effct̄ hīnt in sacralib'
 qz i hīl hō nō opat̄ nisi sicut instm̄ dī
 Unī effctūs sacrales nō excludūt p̄pter
 culpā quācūqz cōfēt̄ sacm̄. potestāt
 at̄ iurisdictional' est q̄ ex simplici inuicē
 rōe hōis cōfert. z iō non imobilit̄ adhēt
 z in scismaticis z hēticis nī manet Unī
 nec p̄nt absoluerē nec excoīcare. aut i
 indulgentias facē. aut aliud huiusmodi
 z si fecerint nihil est factū. 7. q. 1. noua
 cian'. A. Idem i sum. eo. ti. q. 3. B.

Qualit̄ scismatici puniūt. R. fm
 Ray. A deo qdē legūt multipliciē pu
 niri. ut oathā z Abirō q̄ Hyatu tre ab
 sorpti sūt. Nūci. 16. Jte. x. tribus q̄ die
 roboā adheserūt date sūt i dispositōēz
 3. regl. 12. z 13. A. cūcti scq̄ntib'. B. z a
 liis mlt̄ exēplis. Ab hoīe q̄z siue a iu
 dice puniūt p̄ excoīcatōēz ul' d̄positō
 nē. 23. dī. in noīe dñi. ex. c. 2. Jte puni
 unt pecunialit̄. ar. 23. q. 7. at̄. Item si
 necesse ē manu ēt militari siue arma
 ta. 17. dī. nec licuit. xi. q. 1. petim'. Et de
 his penis ēt tāgit̄ Tho. scda scde. q. 39
 A. Idē in sū. cō. eo. ti. q. 4. B.

Qd sit graui^r pctm. scisma uel hē
 sis. R. fm Tho. scda scde. q. 39. hēsis
 simpliciter est gūius peccatū. qz ē pctm
 dī ipsū deū fm q in se est prima uitas
 cui fides inirit. Scisma at ē dī eccliaſti
 cā unitatē q ē mū^r qz ipe de^r. Ex aliq
 tū circūstātia trīgē posset q aliq scis
 maticus gūi^r peccaret q infidelis ali
 qs. z hoc pp maiorē cōtēptū. uel ppter
 mai^r piculū qd iducit. ut pp aliqd bi^r
 A. Idē in sū. eo. ti. q. 5. B.

Qualit^r redeūtes a scismate sūt re
 cipiēdi. R. Scismatici volēs redit^r dī
 abiurare scisma z satisfacē ad manda
 tū ecclie. z dī recipi cū man^r ipositōe
 A. id ē eccliaſtica p^rate p quā dī a pec
 cato scismat^r z penis ex eo sequētib^r
 absoluti. ut pōt colligi ex iurib^r allatis
 B. ut accipiant spūm scī q ex ecclie
 siā n ē nec dari pōt. 24. q. i. dicim^r. z. c. pu
 denda. z. c. scisma. Et si qs recōciliatus
 dicat feci circa ordies dispensatū: p
 bare dī ab eo q p^r dispēsa^r. ut ex eo. c.
 fi. A. Idē in sū. eo. ti. q. 6. h. Ray. z gof. B.

Quis pōt dispensare cū ordiat^r ab
 hērico scismatico uel excōicato. R. h. 3.
 host. Si scient^r a tali ordinē rēperūt
 tūc sol^r papa dispensat. Si hō ex igno
 rātia nō tū supina. tūc p discretūz p^rla
 tū cū t^rib^r potē^r dispēsa^r ex de ord.
 ab epō q re. c. p. 2. S. i cōparu sol^r pa
 pa dispensat ex de elec. qz diligētia. Et
 dī sic ordinat^r hēs sup^r ordiat^r p. s. p^rl^r.
 z fi. A. Idē qd i h. 3. nō ē i sū. e. ti. q. 7.
 B. Alienatōes scē a scismatici n ualēt
 ut. s. alienatō. s. p^rl^r. z q inrit eis ē ex
 cōicat^r. ut. s. excōicato. p. s. 2. in fi.

Secretorū reuelatio
 reuelatō. z. i. testis. 3. s. xi.

Editio Ut sit mortale
 pctm. R. scdm

Tho. scda scde. q. 4. 2. Seditō
 pprie opponit^r unitati multitudis. s.
 ppli ciuitatis. uel regni. z sic oppōitur
 iusticie z cōi bono. A. qz scdm Aug^r.
 in li. dī ciuitate dei. pplm defmiant fa
 pientes non esse cetū multitudis s; ce

tū iuris cōsensu. et utilitatis cōis socia
 tū. ut in sū. li. 3. ti. 3. 4. q. 22. s. ubi hec no
 tant. B. Et iō ex suo gnē ē pctm mor
 tale z rāto gūius qz to bonū cōe qd im
 pugnat p seditōem ē mai^r qz bonū p
 uatū quod impugnat p rixā. Pctm at
 seditōis p^r z principalit^r p^rinet ad eos
 q seditōem pcurant. 2. autem ad eos
 qui illos sequuntur pturbantes bonū
 cōe. Illi hō qui bonū cōe defendunt
 eis resistentes. non sūt dicendi seditio
 si. sicut nec illi q se defendunt dicūtur
 rixosi.

Sententia Qūqz dicit^r
 sententia la

ta a iure. qūqz a iudice. A iur
 qū est de hoc scīi statutū ab eo q con
 dere pōt. de quib^r hēs sup^r lex. 6. 2. Sē
 tentia uero a iudice ē. qū aliq iudex
 iudicat inter ptes. uel qū excōicat. ut
 ppter contumaciā z huiusmodi. Silt^r ē
 dī a iudice fieri. qū nō p modū cōstru
 tōis s; in odiū alicuius mali iaz cōmū
 si ferē excōicatio siue gnālis siue spāl^r
 Et silt^r dico ē si fiat in odiū cōmūtētū
 in futuro. dū tū non intendat facē per
 petuā constitutōez. A. uel p^ricularez
 Nam si intendat facere sententiā re
 spectu p^riculiariū psonaz. aut ēt gnā
 lē sed non ppetuam. dī esse iudicis fm
 glo. Ray. z in sū. li. 3. ti. 3. q. 86. ubi hec
 notant. Et p^rdictis con. Albicus. Sed
 vī qz snia tunc dicat iudicis qū serua
 tur. pcessus z ordo iudicari. z nō ali
 ter. at^r sententia ēēt iniusta z iudex pu
 niend^r. ex de sen. exco. sacro. z eo. ti. cū
 medicinalis. li. 6. B.

Que est snia interlocutoria. R. fm
 Ray. Est illa q non sup^r principali sed
 sup^r aliis qōmibus pferē. siter pncipiū
 cause z finē. z est de aliquo teste repel
 lendo uel recipiendo. de dilatōne dan
 da uel non. Uel pōt dici interlocutoria.
 qz inter ptes loquēdo pferē sine scri
 pture solennitate. ex eo. et si. li. 6. Dū
 tū debet redigi in scriptis. s; nō ē. ppē
 hoc necesse qz descriptio recitē. A. i.
 in scriptis pferatur. ut in sū. e. ti. q. 27.

ubi hec notantur f3 Ray. z glo. ci. B.
ex eo. qm. A. h. c. h. c. in ti. d. pba. B.
Que e snia diffinitia. R. fm Ray.
Diffinitia snia e qm principal questio
diffinit. ff. de iudi. l. i. Et oz pferri ab
ipso iudice z no ab alio. alit si valz: nisi
iudex sit eps q pot p aliū recitare ad i
star illustriū. L. de sen. ex peri. fci. l. z. z
i autē. ut ab illustri. z q sup eā digni sē
s. sancim' igit coll. s. ex. eo. z si li. 6. A.
Istud c. z si. bñ facit. alia ho iura alle
gara. s. parū faciūt. B.

Utz snia diffinitia sine scripto va
leat in aliq casu. R. Sū casus in qb
valet f3 Jo. an. videt: qñ breues sunt
cause. z marie viliū psonaz. z pōt dici
breuis duoz aureoz. ff. de volo. l. adest
z. l. pce. in fi. A. Iste leges nō vident
ibi hēri. Et de istis causis breuib' vili
um psonaz pōt in autē. nisi. de qua. i. Et
fm Ray. z in sū. co. ti. q. 28. cause modi
ce siue breues dicūt trecetoz aureoz
uel qngentoz solidoz. S3 meli' vñ qd
segur. s. vt attendit cōsuetudo. q si nō
appet relinqē iudicis arbitrio. p iura
i. allegata. B. Inspiciat at qñtas p
sonaz. z relinquat arbitrio iudicis. ff.
de iure deliberat. l. i. ex de offi. delega.
de causis. vel inspiciat cōsuetudo loci
vel fori xi. dis. cōsuetudinis. Itē valet
cū eps in cā ciuili inf clericos iudicat
xi. q. i. si qs cū clerico. z. L. de sen. ex pe
ri fci. in autē. nisi. Itē cū ptes dposito
officio uenit ut reddat admistratōez
in auren. ut iudi. sine quoq suffra. s. ne
cessitatem. coll. z. A. Ibi nō vñ h' cla
re dicit. tñ idē ponit Albic'. B. Item
cū papa p se pnūciat. valet. n. l. nō tu
lent eā in scriptis. Ipse. n. solutus ē le
gibus. L. de legi. digna vox. Itē fm qñ
dā valet: si lata sit in cā matrimoniali
ex d testi. Albic'. A. Et ibi bñ vñ h'
pbari. Et idē ē in oibus causis i qbus
pcedit de plano sine strepitu z figura
iudicii. vt in cle. sepe. de xbo. sig. B.

Sententia dz ferri sedēdo. Itē i lo
co publico z honesto. z. q. 3. s. spaciū. in
fi. ff. de arbi. si cū dies. s. si arbi. Itē dz

ferri d die z nō i tenebris. vt. s. iurisdi
tio. i fi. Itē nec diebus feriatis. marie
solēnibus z festiuis. ut. s. serie. s. 2. Itē
nō dz ferri p venalitatē. z. q. 6. s. diffini
tiua. Itē z multa alia requirunt in se
tentia: qz si aliquod amissū fuerit nō
valebit. A. Et de his multa ponuntur
in pdcō. c. diffinitia. cū sequenti. B.

Utz snia a nō suo iudice lata tene
at? R. est nulla. ex. de iudi. at si clerici.
nisi in cā reconuentōis. z. q. s. c. in agen
do. ex de mutu. peti. c. p. z. 2. Itē tenet
snia cū qs laicus ex certa sci. cōfērit in
iudicem nō suū. ff. de iurisdi. om. iudi.
l. si p errorē. A. cūtra. l. ē receptū. eo.
ri. B. ex. de foro spe. significasti. S3
hoc nō h3 locū in clericis. qui nō pnt i
aliū iudicē cōfērire: nisi sit psona eccle
siastica. z que iurisdi. tōnem ordinariā
hēat. z de volūtate sui epi. ut in dcō. c.
significasti. De hac mā hēs. s. iudex p.
s. 2. z. s. p. l. t. vel ēt nisi in cā reconuentōis.
Nā z si clericus oueiat laicū coraz iu
dice laico. z ille laicus reconueniat cleri
cū ciuilit. si ferat snia d clericuz bñ te
net. qz sius iudex est p reconuentōez. ex
de mu. peti. c. p. z. 2. z. q. 3. s. cuius i agē
do. L. de sen. z inter. om. iu cū papinia
nus. z in autē. z cōsequēt. Criminaliter
ho laicus clericū ouenire nō posset co
rā iudice seculari. xi. q. i. c. l. z. 2. nec recō
ueire pōt: qz i crimie nō admittit recō
uentō. z. q. xi. negāda. z nō relatiōne cri
minū: s3 innocētia re' purgat. ff. d pu
bli. iudi. l. is qui. A. Quasi idē notatur
in sū. li. 3. ti. 33. q. 28. ad finem. B.

Quid si sunt duo iudices z pferūt
diuerfas snias? R. Si pcefferūt ex iu
risdi. tōe ordinaria. tenet p reo. z nō p
actore: nisi in cā fauorabili. puta mri
monio. vote. ut libertate. siue testamē
to: si p his fuerit lata. Si ho pcefferūt
ex ptate delegata. pēdet ex arbitrio d
legantis. Qd si ex cōpromisso. neutra
dz hēe vigorē. ex de sen. z re lu. duob'.

Quis effectus ē snie? R. fm Ray.
Effectus ei' ē multiplex. Primus est
qz pro veritate accipitur qñ ad illos

inter q̄s lata est. Et intellige postq̄ trā
fuit in re iudicatā. s. q̄ ab ea appella
ri nō possit. q̄d est p̄ decē dies. ff. de re
iud. res iudicata. Itē effectus snie est q̄
in actōibus p̄sonalib⁹ mandet execu
tōni infra q̄tuor mēses. ex de offi. dele.
querēti. z ex eo. q̄d ad cōsultatōnez. tñ
ips ipm nō pōt artari z p̄rogari cā co
gnita. vt in p̄allegato. c. q̄d ad cōsulta
tōem. z ff. de re iudi. l. 2. In actōib⁹ ho
realibus cū res certa petita ē. puta li
ber. equus. ager. domus. d. mādari exe
cutōni statim post decem dies qui cō
cessi sunt ad appellandum. z hoc si res
sit in p̄sentia. in insti. de offi. iudi. i. p̄n.
Et idem debz fieri in actōne criminati
Nec. nā in talibus est executio differē
da. z q̄. i. sicut. Fallit tñ in quatuor casi
bus. p̄mo. s. cū princeps ex vindicta
seuerius fert sentētiā. quia tunc differ
tur executio ad min⁹ p̄ 30. dies. ut lo
cus possit esse misericordie. uel si res
exigit etiā penitentie. xi. q. 3. cū apud
in. si. l. de pe. si vidicari. Itēz cū sentē
tia lata est in mulierem p̄gnantē. Nā
differtur vsq̄ ad tempus partus. d. re
gu. iur. l. p̄gnantis. A. Hec lex nō
est ibi. sed. ff. de pe. B. Item si capi
talis sententia est lata in seruū differ
tur executio quousq̄ reddiderit ratio
cinia administratōis quā gessit. l. d. bo.
p̄scrip. l. i. Itē cū quis est cōfessus d̄ cri
mine. l. de custo. reo. l. 2. vbi d̄ q̄ reus
cōfessus de crimine in iure retrudatur i
carcerē. z postmodū reduct⁹ ap̄d acta
audiat. ut. s. cōfessionē iteret. Sunt et
alii plures effectus sentētie q̄s nō pro
sequor. q̄z potius ad forū contentiosū
p̄tinēt A. Idem in sū. eo. ti. q. 30. B.
Utz snia lata iter aliquos p̄iudicat
aliis. B. Regularit̄ nec snia nec res in
ter alios acta vel iudicata p̄iudicat
aliis. extra de fide instri. inter dilectos
z ex eo. c. q̄uis. l. res inter alios acta
p̄ totū. Fallit tñ in multis casib⁹. s. cū.
causē sit cōcre. si. distantis. 3. q. 6. hoc
quippe. ex de accusa. ad petitiōnem. ex
de purga. cano. c. p̄l. A. Exemplum
pōt poni in casu de quo in fine. s. dicē

Aliē at l. snia sup vna cā lata. puta su
per amotōnē alicuius a bñificio faciat
p̄sūptōem in alia videlz sup collatiōe
dicti bñificii alēi sacra. non tñ p̄iudicat
alteri si ille cui facta est collatio vel
suis nesciuerit cām agitari. cū regula
sit in d̄rium. vt patet in p̄ncipio. s. nec
rō aliud suadeat. nec i iuribus allega
tio d̄riū videatur probari. B. Itēz
in cā libertatis. ff. de sta. ho. l. ingenuus
Item in causa filiatōnis. ff. de liberis
agno. l. i. in fi. l. 2. l. 3. in p̄n. Item fallit
si actio vel defensio p̄mo loco p̄tineat
ad aliquē. z ipse scient pariat sequēre
experiri de re ista. q̄z intelligit iuri suo
renūciare. vt si debitor passus sit exp̄
ri creditorē de p̄prietate pignozis. q̄
succubuit. si debitor postea vellet age
re obstabit ei res iudicata. ul. etiā eo.
creditor passus sit debitorē agē. ff. d̄ re
iudi. sepe. ex eo. c. p̄l. vbi hec oīa notā
tur. A. s. in glo. in quibus etiam loq̄
notatur z id quod in sequenti. s. habe
tur. B.

Utz snia lata inter alio salteri pro
desse possit. B. Regulariter nec snia
nec alia res inter alios acta alteri pro
dest. Sed fallit quia prodest in certis
casibus. p̄mo quidem in querela iof
ficiosi testamenti. ff. de inoffi. testamē.
l. p̄pintanus. s. meminisse. A. Ibi
snia lata d̄ agentem de inofficioso te
stamento prodest fisco cui acquiritur
quod dicto agenti relictum fuerat ex
eodem testamento. B. Item in re
indivisibili. ff. si ser. vendi. l. loci. s. si fū
dus. A. Ibi dicitur q̄ sentētia lata
p̄ vno d̄norum alicuius fundi sup ser
uitute fundo debita prodest etiā aliis.
B. Item in re cōmuni cum pupillo.
ff. quēa dmo. ser. amitt. l. si communez
A. Ibi dicitur q̄ habenti cum pupil
lo cōmunem fundum cui debetur ser
uitus vie non obest p̄scriptio. quia nō
vsi fuerint pupillus z ipse. z hoc p̄p̄
p̄m̄ilegium pupilli. B. 2. q. 6. s. diffi
nitua. d̄. q̄q̄ plures. A. Potius in
cipit quādo vnā. B. ex de appel. c.
p̄l. A. Ibi d̄ vna snia pluribus con

demnatis. si vnus solus ad appellatō
nis beneficium conuolauerit. illius vi
crozia iure cōmuni ceteris suffragat:
si cōmuni iure inueniē. Idēz negociū
z eadēz causa defensionis existit. B.
Item prodest vbi res est cōmunis cū
fisco. L. de cōmuni re alie. l. 2. A. Ibi d
hoc parum dicitur. sed posset dici per
argumentum idem quod de pupillo
habetur in dicta. l. si cōmunem. sed ibi
non dicitur de sententia. sed d. prescri
ptione. ut patuit. B. Notantur hec
extra eo. c. penult. A. sin glo. z d. bēt
intelligi cum predictis modificatiōni
bus. B.

Quibus auxiliis subleuatur sentē
tia? B. Quatuor. Subleuatur enim
quandoq; per appellatiōem que de
bet fieri infra decem dies tempore la
te sententia. 2. q. 6. c. p. 1. z. c. anterioruz.
z per supplicatiōem. vt cum lata est
a principe. uel ab alio a quo non licet
appellare. 3. q. 9. vt inam. z. c. sentētiāz.
z per querelam falsi. ut si dicatur lata
per falsos testes. vel alias falsas pba
tiones. extra de testi. sicut nobis. extra
de procurato. in nostra. z de proba. licz
L. de fal. l. querela. A. vbi dicitur q
rela falsi temporalibus prescriptioni
bus non excludatur. nisi. 20. annorum
exceptione. sicut cetera quoq; fere cri
mina. sed ut patet in sum. eo. ti. q. dōne
xi. glo. Ray. dicit q in hoc fm quosdāz
tria exiguntur. sc. corruptio in testibus
falsitas in attestatiōibus. et q iudex
secutus fuerit in sententia falsitatem
attestatiōum. Io. tamen notauit ex
tra de proba. licet causam. q sic suffic
probare instrumentum eē falsum. ut
L. si ex fal. instrumē. l. penult. in fi. ita z
testes. cum par sit fides testium et in
strumentorum. hec ibi. Verius videt
q sufficiunt duo. videlz falsitas testiū
z q ex falsis eorum testimoniis iudex
fuerit motus ad sententiandum. dicta
l. penult. L. si ex fal. instrumen. vbi di
citur. Falsam quidem testatōnez qua
diuersa pars i iudicio aduersus te vīa

est ut proponis. solito more arguere nō
prohiberi. sed causa iudicati in irritūz
non reuocatur. nisi probare poteris eū
qui iudicauerat secutum eius instru
menti fidem. quod falsum esse consi
terit aduersus te pronunciasse. Et idē
etiam est de instrumentis. ut patet ex
eadem. l. z eodem. ti. l. si. vdi dicitur. Ju
dicati executio solet suspendi. z soluti
dari repēitio. si falsis instrumeni cir
cūuentam esse religionem iudicantis
crimine postea falsi illato manifestis
probationibus fuerit ostensum. B.
Item quarto per in integrum restituti
tōnem. extra de in inte. resti. per totuz.
A. Idem quod in hoc. s. notatur in di
cta. q. 31. fm Ray. B.

Sepultura primo

cōmuniter. Sepultura scdm
Boff. quandoq; accipitur pro ipso offi
cio quod impenditur corporibz sepe
liendis. Et de hac intelligitur q ven
di non potest. extra de simo. non satis.
iz. q. 2. precipiendum. l. q. i. dictū. 2. quā
doq; sepultura dicitur ipsa terra que
si est de cimiterio. uel fuit ibi aliqs se
pult. iterū vēdi nō pōt. ff. de rei vēdi.
q religiosis. 3. q. q. d. ipse tūba. A. i.
archa marmorea ul' lapidea. ut i sū. li.
p. ri. 16. q. i. B. z illa vendi pōt si nulli
ea sepultus sit. Alioquin loc' scūs ē re
ligiosus z vēdi nō pōt. ff. de reli. z sūp.
sū. l. 2. iz. q. 2. quēsta. z. c. postq. 4. d. q
fra pura q deputāda ē ad vsū sepul
ture. z hec vēdi pōt. iz. q. 2. aurū. A. L. d.
Inno. z hosti. Et addit Inno. q si vas
aliquod lapideū uel ligneum pro aliq
sepeliēdo ē scū pōt vendi. nisi sit scm
sacrū per pontificē. vel ad hoc spāl'r d
putatū. ex de reli. domi. ad hec. Licet
eīm in aliquo loco sit sepultus aliqs
sine pontificis auctoritate. nō credim
locū sacrū fm canones. licet secus sit
scdm leges. ff. de reli. l. 2. Si autem lo
ca pdcā sint sacra uel ad hoc dputata
p eīm. vendē nō lz. ex eo. abolēde. et
nōrur in dicta. q. i. B. 7 4

Quid ē ius sepulture. R^o h^o Ray. Jus sepulture est qd̄ opetit ecclie ad sepeliendū aliq̄s in c. m. ter. o suo. z p uen t ex pontifici assignatōe. ar. 13. q. 1. ecclesias. Lōpetit at̄ gnātr ecclesiis p rochialibus z ēt illis qbus a iure vel p uilegio cessū ē. nō at̄ aliis. A. Lon. Inno. qui ēt dicit q nō ois ecclesia hz cimiteriū. s̄ ille tñ q hñt pplm uel q hñt ex p uilegio. ut in sū. eo. ti. q. 2. B.

Utz alibi q apud ecclesiā possit ēē sepultura? R^o fm Inno. L. imiteriū v^l quecūq sepulture dōbēt ēē circa eccle siā. i. 7. q. 4. sicut. s̄ tñ bñ pōt cimiteriū aliq̄tulū ēē remotū ab ecclesia. nō tñ credim⁹ q alicui loco ēt religioso ho spitali uel h^o possit accedē sepultura nisi hēat ecclesiā. Itē in vno cimiterio multe ecclesie possunt hñe ius sepeliē di prochiōs suos. A. Idē i. dca. q. 2. B.

Utz pactū p iudicet sepulture? R^o Pactum qd̄ fit cū rectore prochiā ec cliesie de nō recipiēdo aliq̄s vel certos prochiānos ei⁹ ad sepulturā suari de bet ēt ab his qbus a sede aplica sepul tura libēa ē cessā. s̄ illi apud eos ele gerint sepeliri. c. de pac. pactū. li. 6°.

Ubi d̄ sepeliri q dēdit nllā sepul tura electa? R^o fm Jo. an. sup. caiarū de sepul. li. 6°. Sepeliri d̄ in sepulcro penitū exēplo pñācharū. i. 3. q. 2. Ebron ex eo. nos instituta. z. c. fraternitatē. uel i prochiāli ecclesia si cōsuetudo sit. A. Immo d̄ iure cōi qd̄ regularit̄ sepe liri in ecclesia prochiāli. nisi cōsuetudo repugnet q seruāda foret fm Ray. et Inno. z in sū. c. ti. q. 10. vel nisi sepultu ra maiorū suoz sit alibi. extra eo. si qd̄ li. 6°. B. Qd̄ si talis sit alienigena. uel viator. d̄ sepeliri apud ecclesiā i c^o prochia mortu⁹ est. i. 3. q. 1. ecclias. v^l in ecclesia cathedrali si sit cōsuetu⁹. i. 5. q. 1. c. p. A. Inno. at̄ dicit simplr q talis viator d̄ sepeliri in ecclesia cathedrali. Hosti. ho ait. q si de facili z sine fero re portari possēt. cū suis pntibus essz tumultu⁹. ar. extra. e. c. p. z. c. fraternita tem. nisi contraria cōsuetudo appareat

s̄ ut dicit Inno. c. e. c. i. hec oia pifere to iudici cōmittant. B. Clerici q̄ si n̄ eligāt sepulturā. sepeliri debēt i ecclia vbi s̄ clerici. A. Idē in dca. q. 10. fm Inno. religiosi ho debēt sepeliri apud locū suē religionis vbi moriunt⁹. i. 6. q. 1. c. i. B. Itē q hz domiciliū in ciuita te uel castro. sed qñq ad villā rurales se transfert cā recreatōis. v^l ut rura lia exerceat. z nō electa sepultura dce dit n̄ d̄ sepeliri in ecclesia dce ville s̄ in sua prochiāli. uel poti⁹ i eā in q ma iorū luoz antiq̄z ab antiq̄ existit sept tura. dūmō abiq̄ piculo. ad ip̄az vale at deportari. 4. Dulier q plures viros habuit si sepulturā nō eligat ē cū uiro vltio c^o domiciliū z honozē retinet tu mulāda. extra eo. is q. A. Al^o incipit. si quis. B. li. 6°.

Quid de his q recipiunt alienū ad sepulturā in casu nō cessō? R^o Tenē tur ad restitutōez corpis si petat. Itē tenent restituere qd̄ occasione illi⁹ pceperūt. vel q papi potuerūt. A. s̄. de iure. z h^o rōne male fidei fm glo. in c. cū liberū. extra. e. z nōt i sū. e. ti. q. 12. B. extra eo. fraternitatē. in si. c. ex pte p. z. c. cū liberū. z. c. cū in pñetia z extra eo. caiarum li. 6°.

Quis tenet facē expensas sepultu re? R^o Heres tenet z ab ipso peti pñt qz v^l qñ dētū cū defūcto. A. Hoc hēf fit de reli. l. i. B. Et de hac mā vide. s̄. restitutō 2. s̄. circa fi. Itē si mulier hz dōtē de ip̄a dote debēt fieri expēse fune ris. si nō hēat. tūc ad ipsū maritū prinēt. ff. de reli. z sumpt. fune. l. i. z. l. si qd̄. A. Delius i. l. q si nulla. eo. ti. vbi p̄z q ad h^o p̄ tenet hēs vxoris emanci pate si hēat p̄ez. q si nō hēat hēdem tenet p̄. q si p̄dicti nō sup̄sint uel nō sint potētes. tenet marit⁹ inq̄tū facē pōt. tenet ēt pñcipalit̄ maritus ad hoc vsq̄ ad qñtitatē lucratae dōti. ita tñ q si mulier hēat alia bōa in hēditate. pu ta ducentū. marit⁹ tenet tñ p rata do tis puenientis ad eū q forte fuit in cē tum. z sic p tertia pte sūptuuz. z bōa

p duab' p'tibus. ff. co. l. Neratius. cu3 multis sequentib'. Et idē q' in hoc. §. nō ē in sū. eo. ti. q. 30. fin' hosti. B.

Quid de his q' morientē molestāt sepulturā ipediūt. aut funeri iniurian tur? R. Qui ad domū moribūdī acce dit z ipm uel alios molestat. vel reb' ei' signa pōit. cadit ab actōe. z i tātū dē dēnatur hēdib' defūcti. z publicatur etia ps bonoz ei'. z ē infamis. Et idē in eo q' circa funus peccat. L. de sepul. viō. in autē. item qui domū. A. Ibi dī. Itē q' domū moribūdī accefferit. ap sum aliofue q' eiusdē familie sunt mo lestans. aut rebus ei' non seruato lega li officio signacula ipōit ab actōe p' mortē illius cadat. z alterū tantū dēni exigat ab hēdib' iniuriati. publicāda etia pte bonoz. ipso q' infamia nō ē. Et eisdem penis subiaceat q' co moriēte circa funus peccat z exequias phibz B. Nec dī ipediti sepultura p'textu debiti vel cuiuscūq' obligatōis. L. de sepul. viō. l. cū sit. A. Et ibi p' q' q'cūq' p'misso siue obligatio fuerit extorta p tale ipedimētū nulla ē. nec scā ofes sio. z data pignora debēt reddi. z ipedi ens puni' pena q'ngūta librarū au ri. q' si nō pōt solue' puniat i corpe. B. Nec dī inferri molestia infra nouē di es ab obitu. at p tunc est inutile. ut ibi in autē. s. nec ante. A. Ibi dī. S. nec ante nouē dies ab obitu numerādos vlla p'or'us fiat molestia aduersus quēlibet ex psonis defūcti. Si q' enim cautio: si qd sile fiat. iurile erit. Et idē quod in hoc. §. notat. in sū. eo. ti. q. 30. s. 3. A. 30. z hosti. B. Bñ tñ impediretur sepultura in multis casib' aīe de qb' bēs. i. sepultura 4. Utrū liceat spolia re mortuos. s. mortuos. §. 2.?

Spultura 2°. s. q'tuz ad ele

ctōem. Precipitur vniuersis clericis secularibus z religiosis. A. cu iuscūq' status vel dōitōis existant. ut in c. aiarū de quo. i. B. sub intermi natōne maledictōis eterne. ne indu

cant aliq's ad vouendū iurandū fide i terposita. seu al' p'mittendū ut apd co nū ecclesias eligāt sepulturā. uel iā ele ctaz vltērius nō inutēt. Al' ē talis cle ctio irrita est. z q' sic elegerint. nec pnt sepeliri apud ecclesias sic electas. nec eligē alibi. s. oīo sūt sepeliendi apd ec clesias apud q's fuissent sepeliendi si nō elegissent sepulturā. ex d' sepul. ata rū. li. 6°. Cui d'stitutōni supaddit q' q' d'rium fecerit sit excoicatus z nō possit absolui nisi a papa. uel in mortis arti culo. vt. s. absolutō p. §. 3. v. 4. A. De lius de hoc dī in cle. cupientes. ad fi. 8. pe. B. Itē religiosi uel clerici qui p dictos in suis ecclesiis uel cimiteriis p sūperint sepelire tenent ad restitutō nem corporū si petāt. z ēt oīuz q' occa sione sepulture illoz puenerint quōlī bet ad eosdē faciendā integrali infra decē dies. quā nisi fecerint. ecclesie ipe apud q's sepulti fuerint z cimiteria ea rundē ex tūc sint. z tamdiu maneat interdicē donec facta fuerit restitutō p dictoz. vt in dco. c. aiarū. Sec' at vide tur dicendū q' q's p'pō motu vouerz uel iuraret in tali loco eligē sepulturā q' fin' hosti. tūc tenet seruare. nisi ex cā noua p' orta. ut q' scūs est c'ps uel religiosus. uel locus ille quasi dissipa tus est. ar. ex de reli. do. iter q'tuor. A. Lō. Ray. ut i sū. li. p. ti. 16. q. 24. B.

Eligere q's pōt sepulturam dimissa antiqua etiam. in loco minus religio so. extra co. cum quis. li. 6°.

Utz religiosi possint eligere sepul turā? R. Nō. s. sūt apud sua monaste ria tumulandi. pnt tñ eligē si qñ mo riunt eēnt adeo remoti q' d'mode por tari nō possēt ad illa. ex e. religiosi. li. 6°.

Utz p'ces possint filius eligē sepul turaz. R. pnt eos sepelire ubi uolue rint si sint infra annos pubertat'. s. i. 4. opletos. z cōsuetudo terre id hēat. Al' nō. A. S. sūt cū suis maiorib' uel in prochiali ecclesia tumulandi. ut in c. l. 3. de q. i. B. Ipsi tñ filii eligē nō pnt nisi post octū tps. Tunc cim pnt eriaz

absq; p̄is assensu. ita tñ q̄ si s̄ filiis
m̄l. nō p̄nt sine assensu eius rel. n̄gre
aliqua p̄aia sua. nisi habeant peculiu;
castrense vel quasi. extra eo. licet. li. 6.

Quid si p̄pus sacerdos corp⁹ eius
q̄ alibi elegat sepeliri violēt rapuit?
R. fm̄ hosti. Amittit ius qd̄ in eius
mortuario h̄z. et ossa restituet. ex eo. c.
cū liberu;. Idē si aligs duent⁹ tot⁹ vel
maior ps eius hoc fecerit. Sec⁹ crede
rē si minor ps vel solus p̄lat⁹ h̄ fecit
ser. A. Idem in sum. eo. ti. q. i. 4. B.

Utr̄ possit fieri pactio pecuniaria
sup̄ electōne sepulture. R. fm̄ hosti.
Quicqd̄ tpale p̄mittit uel dat vt tal
electō fiat oīo reprobat. qz simoniacū
eēt. i. q. 2. c. p̄pio. ex de pac. c. fi. A. Idē
in sum. eo. ti. q. 2. 4. ad finem. B.

Quid si q̄s mādāt corpus suū nō se
peliri? R. Nō ē adiplēdū. ff. d̄ oī. i. sti.
l. gda. et nō ē. et. d̄. nūc auz. A. in glo.
Et idē nō ē in sū. eo. ti. q. fi. B.

Spultura 3° .i. q̄ ad

portōnem. Qñ q̄s eligit alibi
sepulturā. de oibus q̄ illi loco dimittit
oī sua p̄ochialis ecclia h̄re canonicaz
portōnem. que varia ē fm̄ consuetudines
Alicubi. n. est medietas. alicubi tertia
alicubi q̄rta. et iō consuetudini c̄standu;
ex eo. certificari. A. Ibi d̄ attendēdū
laudabilē cōsuetudinē regiōis i solue
do. uel medietatē vel tertiā. uel q̄rtaz
B. Et si cōsuetu⁹ ibi nō appareat dic
hosti. spectandā ē cōsuetudinē me
tropolitane ecclie. Et si nec illa ap
pareat spectanda est consuetudo vici
narū. Et si varia sit: tunc fm̄ hosti. q̄r
ta debet. In hac. n. magis iura cōcorda
re vident. ex eo. in n̄ra. A. Idē notat
in sū. li. p̄. ti. i. 6. q. 16. et se. B. Si at̄ esset
consuetudo q̄ nil detur. h̄es i. §. 4. tñ
de his qui eligūt sepulturā apud s̄res
p̄dicatores uel minores det̄minatum
ē q̄ tenent ecclie p̄ochiali dare q̄r
tā nō solū de oibus funerib⁹. s̄ et de q̄
buscūq; et quocūq; relictis. et ad q̄scūq;
certos vsus. et de q̄bus q̄rta dari nō cō

fueuerit: uel aliē de iure nō deberetur
Itē de oibus d̄atis. A. sc̄tiā sine testa
mento vt p̄z in cle. dudū. de qua. i. id ē
de q̄ltercu; q̄ donatis h̄ casu. B. an
morte uel mortis articlo. in ihermitate
dantis de q̄ decefferit s̄ribus ipsis uel
aliis. p̄ ipsis. ex eo. dudum. in clemē.

Qñ aligs cui⁹ maiores solēt ab an
tiq̄ i aliqua ecclia sepeliri ea dimissa
eligit alibi sepulturā. utz canōica por
tio debeat ecclie dimisse? R. Nō. s̄
potius illi ecclie in qua c̄sueuit audi
re dīna et recipere sacra. ex eo. cū q̄s. li. 6.

Quid si in vna solēt audire diuina
et i alia recipere sacra? R. Utr̄ q̄ portō ca
nonica debebit ei vbi c̄sueuit recipere
sacra. ex eo. c. p̄. A. Hoc veni⁹ vt. ar. c.
cū q̄s. ex eo. li. 6. et cle. dudum. de sepul.
vbi d̄ istā portōnem dandā p̄ochiali
bus ecclie. et nō aliis. s̄ de hoc varie
opinionēs oīz fuerint que recitantur
in sum. eo. ti. q. i. 5. B.

Quid si c̄suetudo ē q̄ nihil det̄ p̄
canonica portōe? R. fm̄ Ray. Credo
q̄ nō valet. qz est c̄rōnem et nālē equi
tatem. ex eo. nos instituta. et c. relatu;
et c. certificari. Tñ fm̄ hosti. hec c̄sue
tudo bñ possit p̄scribi si titulus p̄ba
ret. A. Iste titul⁹ pōt esse scā s̄missio
ob bñficiū ecclie impensū. vel aliaz
rōnabilē cāz. dū tñ ecclia ex aliis bo
nis possit sustentari. At̄ cōsuetudo nō
eēt rōnabilis. ar. c. statuto. §. religiosos
de deci. li. 6. Et hoc casu obtinet dictu;
Ray. cui ē concordat hosti. ut in sum.
eo. ti. q̄one. i. 7. B.

De quibus reb⁹ debz dari canonica
portio? R. fm̄ Ray. Nō tñ d̄ oblatio
nib⁹ cereis et aliis h̄i. q̄ ecclia in q̄ q̄s
sepelitur recipit in die funeris. s̄ etiaz
de aliis q̄ defunctus p̄aia sua illi ec
clie relinquit. ex eo. in n̄ra. l. d̄. hosti.
et addit hoc intelligendū de his q̄ relin
quunt occasiōe ecclie siue loci. Sec⁹
si intuitu p̄sone q̄uis ecclesiastice. dū
mō nō i fraudē fiat. A. Et p̄sumit fieri
intuitu p̄sone si relinquitur siue dat a p̄
pinquo. Sec⁹ si ab c̄xneis. ex d̄ testa

requisisti. **B.** Itē dicit intelligendum
esse tā de mobilibus q̄ de immobilibus
Excipiūt ornāmēta ecclesie ⁊ pecūia
p̄ eis data. vel p̄ fabrica. ānuersario
septio. trigesimo. ⁊ alia ad p̄petuū cul
tū diuinū legata. d̄ quib⁹ canōica por
tio deduci nō d̄. nisi fēm fuerit in frau
dem. ut ep̄us si est consuetudo. sen p̄
rochia⁹ ecclesia defraudaret. ex d̄ testa.
c. fi. A. Idē in sū. eo. ti. q. 19. fm Ray. et
glo. ⁊ Hosti. **B.** Insuper d̄ his q̄ testa
tor siue moriens relinquit q̄buscūq̄ ali
is ecclesiis uel p̄sonis in coi. ut paup̄i
bus. nullā portōem hēbit prochia⁹ ec
clesia. vt Inno. dicit ex eo. relatu. q̄ ca
nonica portio nō est p̄stāda nisi ab ec
clesiis in quib⁹ sepeliūt. ul⁹ ad quā tran
sit se uertēdo. vel alio mō. Lō. Hui⁹ ⁊
Hosti. A. Lon. et Ray. l. 3. Ala. videat
sensisse q̄ de oib⁹ relictis q̄buscūq̄
ecclesiis aliis debeat dari canōica por
tio. s̄ nō de relictis paup̄ibus. vel con
sanguineis. vel amicis et p̄ salute aīe
sue. vt in sū. eo. ti. q. 15. Et dē isto tran
tu. dicit vt. i. §. 9. **B.** Et nota q̄ ut dicit
Inno. q̄ ab ista canonica portōe dāda
prochia⁹lib⁹ nō sūt de iure exēpta mōa
steria vel alia loca q̄ al⁹ sunt exempta
ex eo. in n̄ra. ⁊ de testa. regl. i. ⁊ c. offi
ciu. Itē nō q̄ fm Hosti. l. 3. petitiō cano
nice portōis p̄petat sacerdoti prochia
li. tñ si ipse est negligens i petēdo ep̄s
poterit petē p̄ illo. ex de succes. ab ite.
c. fi. A. hoc vltimū dcm̄ fuit poti⁹ In
no. vt p̄ eum. ex eo. relatu. vbi eti
am dicit generalit̄. q̄ ep̄us p̄o eccl̄is
sibi subiectis pōt agē. vt hētur in sū. e.
ti. q. 15. vbi hec notant. Et addit fm eū
dē Inno. q̄ ecclesia vbi q̄s habuit ec
clesiastica ⁊ patnā sepulturā. nō d̄ hēre
aliquā portōem. imo. ip̄a d̄ prochia
bus eccl̄is. ex eo. c. p̄. Itē Inno. in dco
c. relatu. dicit. Nota q̄ sicut canonicā
portōem p̄cipit ecclesia prochia⁹ d̄ re
lictis p̄ sepultura. ita credim⁹ q̄ f̄cipi
at ⁊ de oblati. p̄ aliis sacramētis. sic
p̄ bñdictōib⁹ nubentiū. ⁊ p̄ penitentiis
⁊ p̄ extrema vinctōe. ⁊ aliis bi⁹ cum sit

eadē rō. s̄ q̄ dignus ē opari⁹ mercede
sua. ex eo. c. p̄. S̄ certe non v̄ eadē rō.
q̄ hec portō dat p̄ administratōe sac
mentoz. ut in dco. c. p̄. ⁊ iō ip̄is admini
strantib⁹ debet. ⁊ non ab ip̄is de ipsa
administratōe. Et p̄pterea dcm̄ Inno.
nō approbat cōsuetudo q̄ ē optia legū
int̄p̄co. ff. d̄ legi. l. si d̄ int̄p̄ratōe. **B.**

Quid si moriē rex vel dux v̄ alia
p̄sona q̄ p̄ anni circulu. in diuersis ec
clesiis audiebat diuina ⁊ p̄cipiebat sa
crāmēta q̄si hīs duo vel plura domi
cilia in q̄b⁹ se p̄ter collocabat ⁊ elegit
sepulturam i alio loco cui ecclesie da
bit canonica portō. **R.** Ecclesie domi
cilioz diuident eā int̄ se. ar. ex de deci.
qm̄. ⁊ exp̄sse h̄ ex eo cū q̄s. li. 6. A. Jbi
p̄ q̄ hoc verū est qm̄ cōstat q̄ equalit̄
hēbat domiciliū in plurib⁹ loci. In du
bio at dū app̄et q̄ aliq̄s taliū multuz
fuerit vagar⁹. vt p̄ in dco. q. 15. Inno.
dicit q̄ ep̄us data p̄ sepultura sua d̄
accipe ⁊ suā p̄tem dare ecclesie vbi se
peliūt. ⁊ de residuo d̄ p̄tes facē int̄ ec
clesias vbi p̄ circulū āni p̄cipiebat ec
clesiastica sacramēta. q̄ tales magna
tes nō morant in vno loco. ar. ex. d̄ de
ci. quoniam. **B.**

Quid de q̄busdam regionib⁹ vbi d̄
oib⁹ mobilib⁹ q̄ defunct⁹ pōt i testa
mēto relinq̄re siue legare ecclesia cri
git tñ p̄tē. ⁊ morienti inūgit. sacdos
q̄ reuelat oīa mobilia sua sicut h̄i d̄
in Britania minori. **R.** fm Hui⁹. Nō
credo q̄ hec cōsuetudo p̄iudicare debe
at iuri cōi. nisi legitie fuerit p̄scripta. ⁊
d̄dictorio iudicio obtēra. A. ut in sū. e.
ti. q. 20. vbi hec notat. **B.** v̄lēt auctori
tate sedis aplice cōfirmata. Nec archi
ep̄oz v̄l ep̄oz illi loci cōstitutōez ad h̄
sufficē. nisi assit volūtas v̄l cōsensus s̄
d̄itoz q̄s t̄git. Et idē credo d̄ p̄ dco p̄ce
pto. s̄ q̄ nō tenent moriētes in h̄ casu
eis obedire. nisi in dictis casibus.

Pone q̄ defunctus eccl̄ie sue reliquit
decē ⁊ alteri ecclesie in q̄ elegit sepul
turā reliquit mille ul⁹ castrū. nūqd̄ p̄ma
ecclesia d̄ cōtenta illis decē. **R.** scdm̄

Ray. Si defunctus legauit hoc mō q̄ illis eēt cōtēta. ⁊ sacerdos sciuit cōditō ⁊ recepit legatū. vñ renūciāsse iuri suo ⁊ iaz nō poterit vltērius petē aliquaz portōem. Si hō defūct⁹ absolute reliquit ⁊ ipse absolute recepit. potēnt nī hilomin⁹ de ceteris portōez vēdicare eē d̄ test. officiū. l. saltē ager ad supple mētū cōputatis illis decez. A. s. qñ ex p̄sū testator q̄ ecclesia esset illis cōtēta. ⁊ fecit in frandēz modicā q̄ntitatez legādo. Al. qñ ē adiecta talis cōditō. recipiēdo sibi p̄iudicaret. Qñ hō legatū ⁊ canonica portio. nisi de mēre testatoris aliud apperet. ut satis colligit i dīcto. c. officiū. ⁊ ē ex dīctj. Hosti. vt i sū. eo. ti. q. 21. vbi hec nō ē. B. sicut fili⁹ institutus i p̄e miori q̄ legitima potest agere tñ ad supplemētū. l. d̄ i offi. test. si qñ. s. illud. ⁊ l. omnino. ⁊ eē de empt. et vendi. cum dilecti.

Quo si q̄s elegit sepulturā i p̄pā ecclesia ⁊ ei nihil legauit. ⁊ aliis ecclesiis mltā legauerit. nūqd potēnt hec ecclesia petē aliquā portōez? R. s. Ray. Si ē cōsuetudo q̄ eligētes sepulturaz i p̄pā ecclesia s̄p aliqd reliquunt. pōt ecclesia illd̄ petē ab hēdib⁹. nō iure ac tōis. nec differēdo p̄ hoc sepulturam s̄ i p̄lōzādo superioris officiū. eē de sumo. ad aplicam. Si hō nō ē cōsuetu⁹ nihil pōt petē. sed solis funeralibus d̄z eē cōtēta. Nā tenet ex officio ipm sepe lire. eē de sumo. n̄ satis. ⁊ c. cū i ecclesia possēt q̄z i hoc casu i p̄lōzari officiū iudicis aduersus hēdes si deprehēdatur dolus testatoris vel hēdū. Sūt aduersus rectores aliaz eccliaz. si ⁊ illo rū dolus deprehēdatur. A. Nā ⁊ circa talia dolus ē puniend⁹. eē d̄ testa. officiū. ⁊ eē eo. in n̄ra. fm cū. Ray. Et scdm glo. ei⁹ vñ q̄ p̄ma facie dol⁹ sit p̄sumēdus cū aliis ecclesiis multa legauerit et nihil p̄pē prochie reliq̄rit. ut in sū. eo. ti. q̄nc. 12. B.

Pōt q̄ aliquis eligit sepulturā ap̄d aliquā religionē. postea intrat in ip̄az

⁊ decessit. nūqd loc⁹ religionis tenebit ecclesie illi⁹ ad canonicā portōnem? R. fm Ray. Dico q̄ si transit i infirmitate de q̄ moris tenet. eē eo. d̄ his. Sec⁹ si trāsit in sanitate. aut ē in infirmitate de q̄ nō moris. l. d̄. Hosti. A. Idem in sum. eo. ti. questione. 25. B.

Quid de leprosis intrātib⁹ domos leprozorū. nūqd sacerdos prochia⁹ pōt de eis morietib⁹ petē canonicā portōez? R. fm Buil. Lredo q̄ nō. qz par iudiciū ē ac si trāsuierit sani ad religionē nisi forte ex ipsa lepra moriantur. A. Multū. moriunt cū lepra. s̄ nō ex lepra. s̄ eū. Buil. ⁊ i sū. c. ti. q. 26. vbi hec notat. B. In hac tamen parte tenēda est consuetudo regionis.

Quid si aliquis recipiat in cōfratrem alicuius loci religiosi. nō tñ oblati sū is bonis sed sibi retētis. A. q̄ ad ius p̄petatis. s̄ i oblata p̄petate retineat sibi vñ fructū in vita. qz tūc bene gaudz p̄uilegio religionis. ut i. c. ut p̄uilegia. de q̄. i. B. ⁊ ibi el. gar sepulturā? R. s̄ Hosti. Nō libet a canonicā portōne. sicut nec eximī ab ep̄ali iurisdīcōne etiam si ipsi religiosi sint exempti eē de p̄uile. cū ⁊ plātare. s̄ d̄ cōfratrib⁹ ⁊ c. vt p̄uilegia. adē Hosti. A. Idē i sū. eo. ti. q̄nc. 27. B.

Quid si quis ingressus religionem decessat in tpe nunciat⁹? R. fm Hosti. Puto canonicā portōem ecclesie p̄pā nō d̄beri. Quāuis eiz exire potuēnt. n̄ tñ exiuit s̄ i religionē decessit. ⁊ hoc sufficit q̄ ad q̄rte retēdēz. eē e. d̄ his. A. Lon. Hosti. vt i sum. eo. ti. q̄nc. 29. B.

Quid si infirm⁹ i vna prochia faciat se deferri ad aliā ⁊ ibi moriat⁹? R. fm Ray. p̄ma ecclesia nō. p̄pē hoc p̄ignatur canonicā portione. ar. eē eo. d̄ his. A. Idem in sum. eo. ti. questione. 29. B.

Sepultura q̄rto. s. qñ

prohibeatur i cimiterio epe liri oēs hēti. c. de hēti. sicut. Et d̄ h̄ s̄ bēnc⁹ ⁊ s̄ a. etiā si p̄ mortē appareat

de hēsi. 2.4. q. 2. sane p. fert. Sicut ē p
hibent pagani. z iudei. d. o. se. d. i. eccle
siā. z. c. se. A. Et ibi p. q. idē ē de oib.
infidelib. B. Item gnālī oēs excōi
cati. 2.4. q. 2. sane qd sup. ex. d. p. uilepti.
h. 6. Et iaz excōicatus nūmōr. ar. in. di
cto. c. sane. Et itelligendū ē. Sicut d. ex
cōicatis mīori si notorie sic excōicari
sūt. Itē idē d. excōicato etiā iuste. vt
nōt ex. de resti. spol. l. f. as. in glo. circa fi
nē. Itē p. hibent q. in tozmētis moritū
tur. Et expōit hosti. ēt si q. ibi letale
vulnus accepit l. postea sup. uixit q.
q. uis peniteat z ei eucharistia n. nege
tur. carebit tū ecclāstica sepultura. ex.
de toznea. c. i. hoc tū itellige de illo q.
veit cā exercēdi se i toznea mēro. nō d.
aliis. ex. de toznea. c. 2. Nā z fm. Sicut i
telligit tā de militib. q. de armigeris
eoz q. ibidē in armis se exercēt. Sec.
de illis q. illuc uadūt cā curiositat. vt
ad videndū. uel q. cūq. alia cā. Itē p. bi
bent illi q. se occidūt. i. 3. q. 2. q. b. 23. q. 5.
placuit. et b. itelligēdū fm. Sicut si p.
emerūt se ex desperatōe uel iracūdia. se
cus si ex furore uel a casu. Un sic dicit
Ber. ex. c. ex. pte. Si q. pp. fugā se p. ci
pitaz i aquā. q. sic credit se euadē pos
se n. i putat ei si d. riu. eueniat. z b. cum
p. bono z licito h. faciat. ar. i. 3. d. i. ner
ti. 3. q. 5. de occidēdis. l. 6. hosti. Item
q. n. infidelis sepultura gnālī ē. ut oib.
de tali loco. s. tpe infidelit. s. iter dicitū
4. s. 3. Itē manifesti vsurarii. ex. de
vsuris. q. 2. z eo. ti. q. 3. li. 6. Itē q. cūq.
p. sbyterū tutorē i testamēto siliquent
2. q. 3. cyprianus. z. ss. d. i. neq. apud.
Sed ut dicit ibi g. o. istud hodie nō h. z
locum. Item blasphemus dei. extra
de male. c. f. A. Et ibi p. q. h. v. ex. ē
q. maledicus recusat agē statutā sibi
pniam. z n. at. Itē mōach. p. puz h. i. s.
ex. de statu mo. sup. quodam. Et gnālī
null. notori. de mortali peccato sepe
liēd. est. i. 3. q. 2. quib. z. c. non extime
m. z. c. obeuntib. Et hec locū habent
si tales n. sūt ecclēsie recōiliari. Nam
si recōiliari eēt. uel certa p. n. signa

appent sepeliēdi sūt. s. hēdes tēdētur
satisfacē p. eis. ex. eo. p. rochiano. nisi
fuerit raptor. de quo. s. raptor. p. s. 2. A.
z ibi lati. in additōe. B. vel occisus i
toznea mēro vt dicitū ē. A. vel etiā ex
cōicat. q. in excōicato mortu. nō d. z
ecclāstica sepultura sepelin. anq.
fuerit absolut. licz signa p. n. i eo ap
paruerint. extra de sēt. exco. a. nobis.
2. B. Item n. ē sepeliēd. qui saltem
semel in anno nō cōfiterur. extra de p.
omis. Et hoc itellige nisi i articulo m. d.
tis existēs signa cōtritiōis oīderit. Ad
quod p. bādū scdm omēs in hoc casu
sufficit vn. testis. 26. q. 6. q. recedūt z
c. se. A. Et ibi h. nōt glo. q. ex. eo. n. l. i.
p. iudiciū gnālī p. c. placuit. z. c. cū itaq.
de con. d. i. 4. Nam iura h. allegata nō
faciunt. p. zedā etiā omnia notātur i
sum libro p. ti. 16. q. 3. B.

Quid si tales q. dicit sūt sepultri fue
rūt. R. Si corpora eoz discerni p. n.
exhumādi sūt. aliter n. ex. eo. sacris. et
ecclēsia siue cimiteriū ē recōiliādū
extra de cōfēc. ec. vel altaris. cōsuluiti
A. Et ibi pater q. h. fieri d. z aspōne
aq. solennit. b. n. dicit sic in dedicatōe ec
clēsie fieri cōfuerit. Et benedictō aque
et recōiliatō d. fieri p. epm. eo. ti. c. aq.
Et si fuerit infidelis sepul. debēt etiam
tigna z p. arietes radi. de cōfēc. d. i. i. ec
clēsiā. B. occulti tū p. cōrēs sepeliēdi
sūt nisi forte eēt aliq. excōicat. v. l. hē
tic. q. cū n. cōicamus uiuō. nec mor
tuo cōicare debem. vt. s. excōicato 6.
s. fi. A. Idem qd i hoc. s. notaf i dicta.
qōne. 3. fm. hosti. Ray. z Hoffre. B.

Quid fiet si dubites de cadauere
vtrū fuerit xpiani. vel pagani. vel ex
cōicati. R. Uidef i meliorē prem iter
p. zedādū. nisi aliqua probabilitas effz
de opposito. vt extra co. sacris. i. 3. qōne
2. non extimem. de cōfēc. d. i. i. ecclēsi
am. A. Idem in sū co. ti. q. 4. B.

Utrū suspensi z bi. sint sepeliendi?
R. sepeliendi sūt dū tamē penituerit
i. 3. q. 2. c. fi. verūtū ad deponendū eos
de patibul. regnī licētia iudicj sectarij

ne iusticia cōtēni videatur. ff. de cada.
punito. l. i. 22. Sed et ipam licentiaz iu-
dex denegare non dō in hoc casu. A.
hoc pbat. ff. de cada. punito. l. si. vbi di-
cit qd corpus talii danda sunt cuiuslibet
petenti ad sepulturā. Pūit tñ qñq; ex
cā denegari. vt ob magniuz aliqđ deli-
ctum. puta lese maiestatis. ff. e. l. i. cō.
Nā et corpus xpī talibus daf. vt. s. cō.
care. §. si. de raptoribus quibus etia;
penitēt. bus qñq; negat ecclesiastica
sepultura. hēs. §. raptor. p. §. p. et ibi
latius in additōe. B.

Seruus primo cōf. **Dr**
tis modis efficiunt serui. Nā
quidā statim cō nascunt serui sūt. vt
qui de mīre ancilla nascunt. hoc tñ vīd
pleniū. i. §. 3. Quidāz hō sūt iure gen
tī. ut q in bello iusto capiunt. Quidā
sūt iure ciuili vt q maior. 20. ānis pas
sus est se vēndāri ad pāū picipādū
Et de hoc vētur. i. §. 4. De his tribus
modis bī insti. de iure pfo. §. serui aut
Ire sūt aliq serui q ius ciuile eos in
penā subiciit seruituti. ut libet. p pē
ingritudinē. ur. §. libet. §. 2. Item iu
re canōico rāptōr mulieris efficiť fer
uus rāpte. ut. §. rāptor. 2. §. 2. Ire defe
rentes auxiliū saracenis efficiunt fer
ui. capientū eos. vt dictum ē. §. sarace
nus. §. 2.

les sūt. **H**i ēt serui qñq; coloni dicunt
Isti tales nō sūt ppe serui. **A.** Idem
in sū. l. pti. s. q. 64. fm glo. Ray. **B.**
nec repelli debet a legitimis actibus
nisi q ad ordines nō debent admitti.
nō ē ad de iudicis. multoz. **A.** In glo.
B. Et dis. 4. q. aut leges. **A.** ibi hoc
bñ in text. z glo. Et bi originarij bñ pñt
ordinari de volūtate dñoz. ut nōt glo.
in dicto c. multoz. p. c. si q obligatus
54. ad. Item qñq; ēt ō voluntatez. i.
i ipis possessionib⁹. ea. dis. si seruus z.
vbi of. Ascriptio: eo in ipis posses
sionib⁹ clericos z pter volūtate dñoz
fieri pmittimus. ita tñ vt clerici facti
ipositi sibi agriculturā adimpleāt. **B.**

Qualit̃ liber, hō qui patit se veniri

dari fit seruus? R. sex requirunt. Primū
q̄ sit maior. 20 annis. L. d. libe. cā. si mi
steriū. fm q̄ intēgat p̄ciū p̄cipare. L.
de libe. cā. nō iō. Tertiū q̄ in x̄itate p
riperet. ff. q. ad libe. pro. n. l. 3. l. i. Quar
tū q̄ ēptor credat ipsū suū cē. ff. d. lib.
cā. l. libe. j. si q̄s sciēs. Quidū vt ille q̄
vēdit sciāt cōditōes suā. ff. q. b. ad libe.
p. nō lic. l. q. se. A. . hec lex non v̄t ibi
hēri. B. Sextū q̄ venditor sciāt ipm
eē liberū. ff. q. bus ad libe. pro. nō l. 3. l. 4.
A. . In hac. l. parū v̄t hoc p̄bari. p̄re
dca tñ sex requisita notant ēt in sum.
l. 4. ti. 4. q. 16. fm . hosti. Doffr. z. Azo.
B. Si aliquod istorum deficiat iure
cōi in ignuitatē reuocat. Qd si n̄b̄
deficiat si postea manumittat non fit
ingenu? s̄ liber? . ff. d. sta. ho. hō liber.
nisi reddat dñō p̄ciū. ff. si ige. manu. l.
2. rñso p̄. Qd tñ p̄ciū dñs inuitus nō co
gitur recipere fm quosdam. A. . z in
dicta. l. secunda. videtur hoc tenere
glo. B. .

Qualit̄ serui efficiant̄ liberi? R. 2.
fm . hosti. multj mōis. Uno mō p̄ ma
numissionē. vide. s̄. manumissio. s̄. fi.
Itē fit alijs liber si eū languidū dñs
exposuit. vel ei alimēta negauit. vt. s̄.
exposuit. Itē qñ alijs vēdit ancillam
ne p̄stituat. z emptor fac. d. fit libera
Itē si seruū pileat. incedit aī cadauer
dñi dū deferat ad sepulturā. Itē si post
q̄ lata ē s̄nta d̄ illū q̄ dicebat seruū dñs
postea p̄ ipō p̄ciū recipiat. Itē si dñs
ancillā i m̄rimonio collocauit scribēs
p̄ ea dotē. Itē si seruū appellauit fili
um actis infuenientib? qñ in figura
iudiciū. Itē si dedit seruū instrū p̄ qd
ei fuit. p̄bat. z alijs casib? q̄ hēnt. L.
ex q. cau. ser. pre. lib. ac. p̄ totū. A. . Ibi
d̄ p̄dcis cāis parū v̄t dici. s̄. ponūt alle
cause ex q̄b? fui pueniūt ad libertatē
z alie ēt ponūt. ff. q. sine ma. ad libe. p̄
ue. p̄ totū. S̄. hec parū faciūt ad forū
pniale. B. . Itē si iude x̄pianū mācipi
um emerit. vt. s̄. iude. 2. s̄. p̄. z ex de iu
deis. c. fi. De fuit iudeoz z saraceno? ni
de. s̄. iude. 2. s̄. p̄. A. . ciuitis additōib? .

B. Et qz seruus manumissus dñ liber
tus. Facit ad hoc supra libertus. per
totum.

Seruus secundo

q̄stū. ad ordinatōes. Nullus
seruus siue p̄uati siue ecclie ordinari
d̄z nisi p̄us manumittat. dis. 54. c. p̄. 2.
z 3. Et rō ē seruilis utilitas atqz cleri
calis dignitas. dis. 54. admittunt ex d̄
ser. nō ordi. d̄ seruoz. A. . Alia rō ē qz d̄z
eē immunis ab alijs q̄ dine milicie ē ag
gregandus. ut a castris dñicis n̄lta ne
cessitate abstrahat. 54. dis. c. p̄. B. . Et
hoc intellige verū in oi gnē suoz. de
quibus etiā hēs s̄ seru? p̄. 9. 2. A. . Et
ibi de hoc dictum est. B. .

Utrum seruus ecclesie liberatus
possit ordinari retento iure patronat?
R̄ideo scdm Ray. Sic dico retento
iure quo ad hoc q̄ non iniuriatur ec
clesie. nec accusetur illaz. nec testificetur
contra eam. dis. 54. qui ex famulis. A. .
hoc. c. parū facit quo ad hoc. sed be
ne faciunt iura. l. allegata. B. . Immo
etiam si simpliciter fuerit manumif
sus tenetur ad predicta. aliter reuoca
tur in seruitute. 12. q. 2. diaconi z. c. ep̄s
qui mancipium. et. c. qui liberti. z. c. oc
taua. extra co. ti. de famulis. Dicit eti
am quidam q̄ tenetur quo ad alias
honestas opas l̄ nō sint notatiz impo
site. vt in dicto. c. diaconi. et similibus
A. . hec iura satis videntur ad hoc
facere. B. . non tamen tenetur ser
uus ecclesie perpetuo in officio cleri
cali. nisi expresse dictum sit in ipa ma
numissione z ordinatōe extra eodē
libentius. Et posito q̄ fuerit expressū
non tamen reuocabitur in seruitutem
si non vult in illa ecclesia seruire in di
uinis officiis. nisi admonitus perdura
ret in contumacia. extra eo. nullus cle
ricus. A. . Idem in sum. l. 3. ti. 17. q. 1.
De bonis autem libertozum ecclesie.
vide supra libertus. s̄. fi. B. .

Utrum seruus p̄uati liberat? pos
sit ordinari retento iure patronatus?

R. fm Ray. Non debet ordinari nisi
 pus cōsecut' fuerit a dño plenā liber
 tatem. ita q non teneat p̄stare p̄ono
 opas. nec fabriles q cōsistūt in faciēdo
 nec obsequales q cōsistūt in non facien
 do. **dis. 54. c. p. 2. 2. c. g. cūq. r. c. vlti. A.**
Lon. Ul. ut in dca. q. 1. B. S3 vtz dñs
 possit in tali liberto retinere opas spi
 rituales. Dicendū fm Hosti. ut vites
 omne dñi. q. b. onus erit iponendus
 in ipsa manumissione an ordinatiōez
 z sic in ipsa ordinatiōe poterit on' iaz
 impositū declarari. ex d elec. significa
 sti. ad fi. z ex de pben. significatū. Et si
 talis ordinatus nō seruerit poterit d
 gradari. **54. dis. frequens. r. c. g. cūq. ex**
eo. nullus. Si tñ scus fuerit sacerdos
nō fiet seruus dñi olz sul. Idē Hoff. et
Inno. A. Si xō non sit scus sacerdos
 vī q possit in seruitutem ēt puati re
 uocari si nō seruerit in diuinis. put te
 nef. ar. b. a xrio sensu. Facit in ar. et di
 ctū. c. frequens. adhibita tñ moderatō
 ne de q in. s. se. Et idē ē qd hic notat i
 sum. eo. ti. q. 2. B.

Quid si seruus fuerit ordinat' nō
 accepta libertate? **R.** fm Ray. Si fuit
 ordinat' dño sciēte z nō dīdicente. eo ip
 so ingenuus sit **dis. 54. si seruus sciēte**
Et hoc verū ē ad qd qz ordies fuerit
ordinatus. Idē Hoff. z Inno. Si vero
dño ignorante uel sciente et dīdicente
A. Hic ut pz i sū. e. ti. q. 3. distinguēdū
 ē. qz aut ordinatore uel p̄tatore sciē
 te dīditōem ordinandi ordinat' ē. aut
 nō sciente. In p̄ casu ordinatus fmane
 bit in ordine. s3 ordinatoz uel p̄tatoz
 d3 dēnari dño in duplū. **dis. 54. si ser**
uus absente dño. z hoc si alē tñ sciuit
Si xō abo sciuerūt. dabit vnū p̄senta
roz. z aliū ordinatoz. S3 si neut h3 vñ
soliut. porēit dñs sibi postulare illum
restitui. ar. di. 54. ex antiquis. In 2^a ca
su cū ordinatus ē ordinatoz vī p̄sen
tatoz ignoret dīditōez eius. fit qd seg
tur. B. tunc si ordinatus est in sacdo
 tē remanebit in eodem ordie. peculio
 si quod h3 dño restituto. Qd si nō h3

peculū. nec est q redimat ipsū. d3 suo
 dño reddi ad seruendū ei in seruitutis
 q ordinē suū deceat. vt hōis canōcis
 missa z hī 54. **dis. frequens. Qd si otu**
max hoc renuat deponi d3. ex eo. null'
in fi. Si xō ordinatus ē in diaconū. da
bit p se vicariū. z ipe remanebit in or
dine. Al' reuocabit in seruitutem nisi
aliquis veller eū redimē. z de3 intelli
ge de subdiacono. ex eo. miramur. In
aliis ordinibus absolute in seruitutez
reuocabit. 54. dis. nulli. r. c. ex antiquis
Satis con. Hoff. z Inno. A. Lon. etiā
 Pe. vt in dicta. q. 3. B.

Infra quod tps possit dñs seruū or
 dinatū reuocare? **R.** fm Ray. Reuo
 care poterit infra annū a tpe scientie
 dñi. ar. i7. q. 2. si q incognitus. **A.** Lō
 iuncto. c. si seruus sciēte. **54. dis. B.**
Ite3 Hoff. Hosti. z Pe. A. Hug. autē
 dicit q p̄putat a tpe ordinatiōis in sa
 uorem ordinis. vt in sū. eo. ti. q. 6. S3
 pus dñi verus vī. ar. dicti. c. si q3 ico
 gnitus. B. Et rō qre clericus nō pōt
 repeti vltra annū cū seruus ingressus
 religionem possit repeti infra trienni
 um est ista. quia cleric' cōter publice
 manet. monachus xō secrete. **A.** Hec
 rō fuit Inno. ut pz in dca. q. 6. B. Et p
 dictū p̄dictum de religione hēs. s. reli
 gio 2^a 54. 2^a 5^a

Pōe q seruus q ordinatus fuit re
 stituit' ē dño suo. nūq licebit dño ma
 nus inicere in eū? **R.** fm Inno. Non.
 al' incideret i canonē. i7. q. 4. si q3 sua
 dente. S3 nec tali seruū licebit d̄here
 m̄fimonū. pp̄ votū qd itelligit fecit
 se in susceptōe ordīs sacri. ex de iuer.
 oiu. quidā. **54. dis. cū3 in p̄terito. z p̄hi**
bend' erit p ep̄m. ar. 96. dis. si impatoz
Aliis autem p̄uilegiis clericalibus nō
gaudebit. ex de ele. oiu. Johānes. r. c.
Pe. Idē i oī gnē seruo3. 54. dis. frequēs.
A. Inno. clarius loquit sic. Idem dici
 mus i originariis z ascripticiis. z in oī
 bus q cōditōne seruū. uel rōcinio. uel
 cyrocino sunt obligati. **54. distinctōe**
frequens. Idem etiā in libertis si ali

qđ obsequiū pñonus sibi retinuit. 54.
dis. qđ qđ. Idē ē in obligatis functōni
bus. i. publicis officiis. si. dis. pñea. z in
dcā. qōne. 6. B.

S; qñt seru' ordinat' siue cōsecratus
reddat dñō: cū alia res cōsecrata nō red
dat. ut. 14. q. vlt. operim'. R. Duplex
ē rō. Una qz in reb' aliis z maxie in aia
tis q̄ sole cōsecrant null' ē dolus. sed in
hoie sic. Alia qz in reb' inaiatis cōse
cratio ē in supficie. z iō nō debet a manu
pphana tractari. in hoie hō ē aia que
tāgi nō pōt. 32. q. 7. licite. Lon. Hoffre. z
hosti. A. z Ul. z pe. Et fuit pñcipa
le dñm Ray. ut in sū. eo. ti. q. 7. B.

Seruus 3° qđ ad mñimo
niū. Utz ser
uus sine cōsensu dñi possit ma
trimoniū cōtrahē. R. fm Tho. in 4° dis.
is. sic fu' nō subdit dñō qñ lib' come
dere z dormire possit. z alia hī facere
qđ ad necessitatē corp' pñncēs fm nāz.
ita ē nō subdit ei qñt ad hoc qđ nō pos
sit libere mñimoniū cōtrahē ē eo nē sci
ente aut cōdicēte. Un' z si dñs oppositū
pñpēt nō t. nē ei obedire. nec de con
trahendo. nec ē de cōtinēdo. qz in vtro
qz sui iuris ē z tenet mñimoniū. Debēt
tñ nihilomin' debita seruitia dñis ex
hiberi. cū de iur. ser. c. p. A. Lon. pe. z
Al. z Ray. z glo. vt in sū. li' 4° ti. 4° q.
8. z sequen. B.

Pone qđ dñs aliqd pñcipit seruo cō
iugato z codē tpe vxor petat debitum
vel eo? R. fm Ray. Lredo qđ si cōtraxe
rit seruus dñō sciente. d; reddē debitū
qm cū dñs cōcessit pñcipale. s. mñimoi
um intelligit concessisse accessoria. cū
de of. delega. pñtea. i. si. Si hō cōtraxe
rit igno rāte uel cōdicente dñō. dñi mā
datū d; implere. nisi pbabilit' timeat
periculū adulteri ex dilatiōe uel nisi
magnū fiat pñdiciū vxori. Lon. Tho.
pe. Inno. z hosti. Addit qz. Tho. q
d; diuersas circūstārias attendē. ut ex
his cōsideret cui magis uel potius i rti
uel tali casu sit obedendū. Itē hosti.
Et vide. i. s. vlti. A. Idē in sū. et. qōne

io. B.

Quid si iuges. s. serui habēt diuer
sos dños diuersarū regionū. ita qđ non
possunt cōuenire ad officium iugale
R. fm Hoff. ut enit. ē fornicatiōis mā
coget p ecclesiā alter dñoz vendē alē
volenti emē. uel si neut' vult emere co
gant vendē cuilibet extraneo in pro
uincia cōserui. uel venalē exponē et si
nullus appeat emptor emat ecclesiā.
ar. 54. dis. fratnitatem. A. Idem i sū.
eo. ti. q. 12. B.

Quid si dñs seruū iugatū vlt vē
dere in remotā regionē? R. fm Buit.
Prohibēda ē talis veditō: sed cogi de
bet dñs aliu vendē eū bonas cōditōes
afferenti. Interest. n. rei publice ne qf
re sua male vtaf. in Insti. de his q sui
uel alie. iuris sunt. s. pñt. Lon. Tho. pe
z Inno. A. licz Alia. aliud dixerit. vt in
sū. et. q. xi. vbi ē p q pñcis con etiaz
hosti. dicens q pñce obtinent qñ am
bo sunt serui. Et id qđ sequit' non fuit
hosti. s. pe. ut ibi. B. S; z hosti.
addit qđ si mñimoniū fuerit factū sine
licentia dñi z nō hz in alio loco iustuz
emptorē. possit eū vendē in remotis
aliē non d; hoc facere.

Utz seruut' possit venire p' mñimo
niū. R. fm tho. z pe. sic. Vir. n. licet
sit in prāte vxoris in his q pñnēt ad
redditiōem debiti. in aliis oibz est sui
iuris. Un' in redditiōe debiti p hoc non
d; pñdiciū vxori fieri. si forte dñs pñ
perz aliqd eadē hora. qz mag' ēē obe
diendū vxori q dñō. Vxor tñ sine con
sensu viri se in ancillā vendē nō vōl
qz vir caput est mulieris. Lon. Al. A.
Idē in sū. eo. ti. q. 13. B. Et vide. s. 2.
Utrum seruus qui fuerat ordinatus
z nunc est restitutus possit cōtrahere
matrimoniū. vide. s. seru' 2. s. p. Quō
cōditō seruitutis impediāt mñimoniū
bēa. s. mñimoniū 4°.

Imonia p cōit. Simo
nia est studio
sa voluntas emēdi l'vēdendi
aliquid spūali annexū. Sic diffinitur

a Tho. in 4° sen. dis. 25. et in scda sede
dis. 100. Sicut et ab alijs. A. s. theologis
et iuristis cōt. ut in sum. li. p. ri. q. i. Et
facit. i. q. i. q. stud. B. Et qd dī spūale
intellige ut ordies et alia sacra. Qd at
dī spūali anēxiū. intellige ut qdā q non
sūt ita pprie spūalia: s3 sūt spūalibus
adiūcta et qsi alligata. ut est ius patro
natus et hī. Qd si nō addas. spūali an
nexum. sufficit fm Ray. A. Nā et ane
xa spūalibus largo mō dicunt spūalia
ut in dca. q. i. et hic sequit. B. qz oia ta
lia possunt intelligi per id qd dī aliqd
spūale. Et nota q noie emprōis vlt vē
ditionis intelligitur ois contract' non
gratuitus. pter pmutatōez. A. Idē i
dca. q. i. et facit. i. q. i. sunt nonnulli. B.
de q. s. pmutatio. A. Ibi patz q in ta
li b' possit fieri pmutatō. et qsi. B.
Un nec transactio pōt fieri sup spūali
bus. ex de transac. sup eo. De transacti
one vide. i. transactō. s. 2. A. Et ibi pz
qli ter possit fieri in spūalibus. Et add
fm Tho. scda scde. q. 100. arti. p. q vo
lūtas dī. qz iusticia et oēs ptes eius et p
oīs oia opposita sūt in volūtatē sicut
in subiecto. et iō cōuenient' simonia p
voluntatem diffinit. Facit. ff. de iusti.
et iure. l. iusticia. Utz at p solā volūta
tem committat simonia tange. i. s. 3.
Item dī studiosa fm Tho. in dca arti.
p. ad designandū electōnem que pnci
palit' ptinet ad xrtutem et viciū. et talis
electio sufficit et si sit ex voluntate nō
libenti uel et coacta. extra eo. Nathe
us. et ibi glo. nisi forte sit coactio pccisa
extra qd me. cā. c. sacris. Et s3 dī Tho.
ibidem. Non at oīs q peccat electōne
peccat in spūm sc̄m: sed solū qui pccm
eligit p cōtemptum eoz p que hoies
solent retrahi a peccando. Dī ergo stu
diosa qñ ex ipa volūtatē electōe pro
gredit ad exteriorē actū. ut in sum.
eo. ri. q. 5. Hosti. at clarius diffinit sic.
Simonia est spūaliū uel annexoz spī
ritualib' pcedente pacto pmissionis.
cōditōis. modi. seruiti. pccū. uel cu
iustis rpalis receptio uel donatō. vt i

sum. eo. ti. q. i. B.

Utz simonia sit hēsis? R. s3 Tho.
in 4° dis. 25. Simoniaci nō sūt pprie et
p se loquendo hēici. cū non hēant ali
quam falsam opiniōē. s3 dicūt hēici
ppter sistrudinem actus qz ita operā
tur ac si extimarent donū spūs sc̄i pe
cunia possideri. que extimatio eēt hē
tica. A. et qz et in pmo auctore Simo
ne ex mala radice infidelitatis pullu
lauit. cui dictum est. Extimasti donuz
dei pecunia possideri. Act. 8. fm Ul. et
in sū. c. ri. q. 2. B. Unde Bregl. in rgi
stro dicit. Cum oīs auaricia sit idoloꝝ
seruitus. qz hāc i ecclesiasticis digni
tatib' oādīs non pcauet. infidelitatis
pditōni subiicitur. etiā si fidem quam
negligit tenere videat. i. q. i. cū omnis.
Et iterū dicit q impia hēsis macedo
nū tolerabilior eēt simonia. i. q. i. eos
A. Et ibi patz q hoc non fuit dictus
Bregl. sed tharasi constantinopolita
ni epi. B. Et cetera crimina in com
paratōne simoniace heresis quasi pro
nihil reputantur. i. q. vlt. c. fi. Possūt
quoqz ppprie et per alium modum q
dam simoniaci dici heretici. s. tenētes
quendam errorem eiusdem simonis
qui dixit q mundus iste nō erat crea
tus a deo. sed a quadam supna xture
ut dicit Isidorus 9° etymologiarum.
A. idem in dca. q. 2. B.

Quare simoniaci poti' dicuntur a
Simone qui voluit emere donuz dei
q Breyte a Breyz. qui vēdidit donū
dei? R. qz magis completa fuit ratio
huius peccati in Simone q in Breyz.
Nam Breyz solū vendidit donum dei
at Simon et emere voluit. et vendere
intendit. i. q. i. saluator. Lon. Tho. scda
scde. q. 100. Lon. etiā p. et Ulut in sū.
eo. ti. q. 4.

Utz sola volūtas faciat hoiez simo
niacū? R. fm Ray. et alios tā iuristas
q theologos. Quedā sūt phibita ga
simoniaca. ut emē uel vendē sacra et
hī. Et in istis sufficit sola volūtas. Et
intellige fm p. q ad forū diuinuz. s3

quo ad forum humanū si in nullū ac-
tum exiunt. neq; faciendi neq; paciscē-
di nō dicere simoniā. et sufficit q; pe-
niteat. Quedā sūt simoniaca q; pbi-
bita. s; p cōstitutōem ecclesie. ut cū q; s-
renūciat ecclesie ut deē alteri. puta ne-
poti suo. Sūt fm Hoff. vendendo vi-
cariā castaldionariū. aduocatū. icono-
matū. et hī. extra eo. ad nostrā. i. q. i. si
quis ep̄s. et q. 3. saluator. et in his nō suf-
ficit sola voluntas siue appetitus q;
dā. nisi pcedant in actum. extra de of.
delega. ex pre. p. A. Idem in sū. eo. ti. q.
5. B. Sed et hoc intellige q; si volun-
tas deliberata hic fuit. ita q; p eū. non
stetit. iterū ē simonia in foro diuino. s;
nō in humano. et sic tale pctm per peni-
tentiā aboleē. extra e. maudato. A.
in hoc ē vī Lon. glo. Ray. ut in dca. q.
5. Et hoc verū vī. quia ē circa talia pu-
ta erga bñficia sola intentio cōstituit
culpabilē apud deū. s; non quo ad iu-
dicialē punitōem ecclesie. ex eo. tua
Simonia tñ mētalit̄ tñ sola pnia ab-
oleē nec obligat ad restitutōem acce-
ptorū dicto. c. mandato. Secus in vsurā
i quibus ē sola intentio vsuraria obli-
gat ad restitutōem in foro pñali. vt et
nōt glo. i. dicto. c. mandato. et facit ex d-
vsuris consuluir. Rō at pōt esse. quia i
vsura leditur de? et homo. deo satisfi-
t p pñiam. hōi hō p restitutōem. In si-
monia hō simplicis intentōis non le-
ditur ps q; sponte et sine coactōe pstat
imo pot? ipsa ledit deū turpiter agen-
do. nec leditur ecclesia militās. q; tatū
iudicat de manifestis. dco. c. tua. s; so-
lus de? cui p solā satisfi pñiam ex eo.
c. fi. B.

Utz ad h? q; mittat simonia reg-
rat q; sit expñū pactū. Rō. Nō. naz et
Dyezi simoniacus fuit. h; pactū aliqd
nō fecerit. nōt ex eo. sup specula. A.
hoc. hēf in ti. de magistris. Et dic h?
verū q; ad for diuinū. sec? q; ad iudicia
le. ex eo. c. fi. et pz ex dco in. s; pcedenti
nisi infuenerit extractio. ex eo. sic. p cto
B. Sed de simonia mentali vide. s; r e

nunciatio secūdo. s; pri?

Quor modis cōmittit simonia? Rō
fm Ray. Una diuisio est p munera q;
dant. Nam ut datur munus a manu.
aut ab obsequio. aut a lingua. de qui-
bus habes. s; munus. s; pri? Alia diui-
sio ex parte cōmittentium sic. Simo-
niaca ordinatio uel alia huiusmodi
spiritualium datio. aut est ex parte
conferentis tātum. ut quando confe-
rēs mihi aliquod spūale recipit tēpo-
rale me ignorāte. Aut ex parte recipi-
entis tñ. ut si ego recipiā sacramētū
nō quide; dādo aliqd cōferenti. sed
alicui suo consiliario. Aut ex parte
vtriusq; s; qñ ordināus dat aliqd or-
dināti. Aliqñ ex pre. neutri? vt si am-
icus meus me ignorāte det aliqd ami-
co siue cōsiliario ep̄i. ut me ordiet. ep̄o
ē ignorāte. i. q. i. statuim? et c. si q; s; a si-
moniacis. A. Idē in sū. e. ti. q. 7. D.

Utz sit simonia si aliqd gratis deē
p spūalib? uel recipiat. Rō. Si penit?
sponte offerat si est simonia. i. q. i. qd
inuifibilis. Ubi nota fm Huic q; si hec
ppositio p. notaret appciatōem seu
cōmutationē. sic nūq; temporale ē dā-
dum pro spirituali. nec e contrario. Si
autem notet causam finalē. ut sit sen-
sus. Iste dedit denarium p sacramen-
to. i. ppter reuerentiā sacramenti
licite potest fieri. Et eodem quoq; mo-
do si notet causam efficientem. vt sit
sensus. dedit pro sacramēto. i. p deu-
tione quam habuit ad sacm. fieri po-
test. A. Lon. Ul. ut in sum. eo. ti. qōne
io. B. Si autem dubitetur vtrum
gratis uel corrupta intentione datur
sit. tria sunt pcpue attendēda. s; dant
et recipientis qualitas. videlicet an a
paupere diuiti vel econuerso. Item
muneris quantitas. ut si res magni ut
modici sit precii. Item donatōis tem-
pus. an. s; instante necessitate vlt? ofe-
rat. Et scdm hec bēnda ē presumptio
pro ut? contra extra eo. et si quēstiones
S; hec intelligenda sūt i foro cāp. In
foro at? scie intentō attendē non pñū

ptio. A. Idē in dca. q. 10. fm Ray. Ul.
z hosti. B.

Utz liceat aliqd recipe p opibus
spūalibus. R. fm Ray. p illis opibus
ad q qd nō tenet ex officio recipe licet
utputa sacerdos pōt locare opas suas
q al non hz vnde sibi pvideat. ar. 12. q.
2. caritatē. Idē hosti. A. certe c. cari
tatē. non facit: qz loquit tñ q ad pū
ratōem recipiendā a visitatibus. non
ex locatōe: vel alia quentōne: s; ex me
ra iuris dispōne. Et iō in spūalib; in q
bus o; cessare ois pactio z cōuentō. eē
de pac. c. si. non hz locū locatio vel cō
ductio. Uñ in ti. de simōia. §. itē nūqd. su
per xbo locare. glo. Ray. ait. Quidam
dicūt q si sacerdos intendat locare ul
vendere laborē suū non ipm officiū vel
sacrm. licitū ē. al nō. Ego credo inquit
q nō hz locū in talibus locatō uel cō
ductio cū lex secularis nō dixerit esse
locatōez vel cōductōez qñ mēfor agro
rū aliqd recipit a dñis eoz. p eis men
surādīs. s; qd daf appellauit honorari
um. ff. si mē. fal. mo. di. l. 2. §. p. vbi dicit
Nō crediderūt veteres inē tales pso
nas locatōem z cōductōem eē: sed po
tius operā bñficii loco pberi. Et id qd
daf ei ad remunerandū dari. z ide ho
norariū appellari. Dic g; q si sacerdos
sue indigeat siue nō. pot ei dari pecu
nia in sūptus ipsius sacerdotis non i
munera sacerdoti. i. officii sacerdotal
qd ipēdit. sic dicit Hiero. q decez pa
nes. crustula z vas mellis si data fue
rint pphē. mag; in sūptus q; in mune
ra. pphēie reputāde sūt. i. q. iudices
Lū ergo oī. sacerdos recipit p officiū
do ecclesiā ad tps. li. p. denotat cāz ad
municulatiuā nō appciatiuā sacri vel
officii qd impēdit. vel laboris quo la
borat in ipso officio. qd nec vēdi debz
nec locari. sic nec ipm officiū. qz qsgs
hoz alterū vēdit sine quo neq; alterū
puenit neutrū inuenditū derelinquit
i. q. si qs obiecent. de hoc etiā dicit. i.
§. vtz sacerdos. B.

Utz cū eps cōsecrat; vt visitat pos

sit recipe pcuratōez. R. fm Ray. pōt
eē. cū sit. 10. q. 3. relatū eē de pscr. pt.
cū ex officio. nō dico pp laborem. s; ut
Ber. dicit. quia talis pcuratō a iure p
missa ē. imo ēt si ecclesiā p pē paupia
tē pcurare nō posset epm. ipse suis sū
ptibus cōsecrabit ecclesiā. 10. q. 3. cauē
dū. hec Ber. z hosti. circa visitatōez
vide. i. visitatō. §. p. z 2. A. Hoc quod
ibi dī notat glo. in dco. c. cū sit. Nō. eti
am in sū. co. ti. q. 10. B.

Utz spalia possint dari p vita ef
na vel p remissioe pctōz. R. Possūt
p modū elemosyne. Daniel. 4. Pecca
ta tua elemosynis redime. Et intelli
ge s; Tho. z pe. in 4. dist. 25. q. cū dicis
vita etna uel remissio pctōz emi. ē lo
cutō metaphoeica. qd ipm meritū ac
cipis p emptōe. Deo eim ex pōio nō
nihil pōt accrescere. A. Idē in dicta
qōne. 10. B.

Utz spalia possint dari p redimen
da vexatōne in spūalibus. R. s. c. ex. e.
dilectus filius. z. i. q. i. quesitū. extra de
mgis. phibeas. S; hoc super iure spi
rituali tūc solū hēbit locū. cū p certo
stat redimēti de iure suo. al non. hec
Tho. scda scde. q. 100. arti. pti. z vltio.
A. z ēt glo. Ray. ut in dca. q. 10. B.
Uñ z si penda mea me p iniuriā re
moto alti data sit z ego recuperō aliq
dato. nō puto eē simoniā.

Utz encenia inducāt simoniā. R.
Si nō extendant ad qntitatē munerū
z fiant sine pacto z sine aliq corrupta
intentōe. nō inducūt simoniā. al etiā
in modico mittit. i. q. iudices. A. als
incipit iudices. Et hoc fuit dca. hosti.
ut in sū. co. ti. q. xi. B.

Utz mun; ab obsequio inducat si
moniam. R. s; Ul. Si obsequiū de se
sit illicitū. nllō mō hz absq vicio simo
nie. Silt si obsequiū sit licitū non licz
ipm impēdere p aliquo spūali. si illd
p. dicat cām pncipalit mouentē. S;
si nō dicat cām pncipalit mouentē sed
secūdariām. puta excitatiuā effectus
eius qui dare habet aliqd spūale z p

ea offert illud respiciens principaliter ad
deum et ad mentis persone que per talia obse-
quia et per alia bona concurrunt. hoc modo
potest dari spiritualis. puta alicui qui in ser-
uitutem ecclesie vel pluri iuribus Romam vel
huiusmodi. Porro si obsequium esset pu-
re spirituale quod esset impositum beneficio
A. si per constitutionem ante ipsius beneficii
collationem. non autem per pactum cum eun-
dem. Ut in sum. eo. ti. q. 12. ubi etiam
per quod predictis con. Soff. Ray. et glo. B.
tunc indubitanter et ex pacto potest offerri
beneficiu. ita quod ille promittat tunc obsequium
reputa de celebrando tale et talez mis-
sa et missa. et de pben. significatur. A.
Tho. et 2. pe. dicunt quod in hiis obsequiis
onestis seruientibus ad dignitatem perso-
ne respectus habetur. Nam ex ipsa deuotio-
ne obsequii dignum redditur ecclesiastico
beneficio. Et addit Tho. Si autem inhonestum
sit seruitiu vel ad carnalia ordinatum
puta seruuit plaro ad utilitatez osan-
guineoz suoz uel primoni sui. uel ali-
quid huiusmodi. esset munus ab obsequio et si-
moniacu. ut in dea. q. 12. ad fi. B.

Quid si unus sacerdos dicat alteri tu
celebrabis hodie pro me. et ego cras pro
te. R. fm Sunk. Non est simonia. sed licet
tunc est maxime ex causa quod nullum penitus si-
ue temporalis merces interuenit. A.
Idem in sum. eo. ti. qone. 13. B.

Quid sit munus a lingua in quo com-
mittitur simonia. R. fm Tho. scda scda
q. 100. et in 4. dist. 25. Munus a lingua dicitur
vel ipsa laus praeiens ad fauorem humanum
qui sub pretio cadit: vel et preces ex qui-
bus acquiritur fauor humanus. aut datus
euitatur. ut quando preces armate sunt
Sed de precibus habes statim in se.
S. A. Idem in sum. eo. ti. q. 14. B.

Utrum preces inducant simoniam. R.
fm Tho. scda scda q. 100. Si aliquis princi-
paliter ad percipiendum simoniam mittit
Et ut principaliter ad hoc intendat quod preces
pro indigno exaudit. Unum ipsum fecit est si-
moniacu. ut i. q. 1. d. ordinatoibus. et i. c. se-
nonnulli. si homo porrigat preces pro digno fecit
non est simoniacu. sed simonia potest esse in intente

78
tione. scilicet habetur respectus non ad dignita-
tem persone sed ad fauorem humanum. ex de
eta. et quali. tuam. i. q. 1. latoze. Unum ob hoc
penitere de intentione corrupta. ut in
c. sunt nonnulli. et ex de eta. et quali. tuaz
et ex eo. mandato. A. Lon. Ul. ut in di-
cta questione. 14. B.

Utrum aliquis porrigendo preces pro se
ipso committat simoniam. R. fm Ray. Non
potest petere ecclesiam uel dignitatem uel
aliud beneficiu habens curam animarum contra
cuius sit dignus. i. q. 1. ordinatoibus. s. q. 1.
in scriptis. et de iure patro. p. nostras.
Beneficiu homo simplex si indiget et sentit
se dignu potest petere absque metu simo-
nie. ex eo. tua nos. et ar. ex de rescriptis.
ad aures. et de pben. cum fm. Loncor.
Tho. scda scda q. 100. et etiam in 4. dist.
25. Similiter et host. et Soff. Quidam tamen
dicunt quod licet rogare etiam si beneficiu habet
at curam animarum. A. hoc fuit dictum
glo. Ray. dicentis quod potest aliquis pro se pe-
tere beneficiu et habens curam animarum
si dignus sit. Exemplo Isaie. qui dicebat.
ecce ego. mitte me. Lon. cum hoc Ul.
ut in sum. eo. ti. q. 14. Sed certe tutius uel
prius dictu pro iura alegata. Nam propheta
non petuit aliquam curam animarum uel dignita-
tem. sed requisitus a domino exhibuit se officio
predicandi. ut per in deo. c. 6. B. Si indi-
get aut si non indiget. etiam si petat
simplex beneficiu peccat fm Ray. et Tho.
ut in predicta decre. ad aures. i. q. 2. cleri-
cos. 12. q. 1. illi asit. A. ut per in dea. q. 14.
glo. Ray. in hoc iterum dicit. Unum autem huius-
modi durum est. et credo quod ex quo aliquis
promotus est ad sacros ordines. cum huius-
modi ordinatio titulu ecclesiasticum regit
potest petere beneficiu ecclesiasticum. licet
abundet in temporalibus. et iura que magis addu-
cit ad probandum duntaxat loquuntur fm statum
promittunt ecclesie quoniam exiles erant reddi-
ti. et distribuebant de facultatibus ecclesie
put cuius opus erat. Et contra eo. Ul.
quod nemo cogitur suis stipendiis mili-
tare. Si tamen dignitatem uel curam
animarum pro se petat tanta presumptio-
ne eum tali beneficio reddat indignu

simonia est. quia preces sunt pro indi-
gno. hec ibi. Verius videtur dictum Ray.
et Tho. Na. Hiero. q. loquitur in allega-
ro. c. clericos. i. q. i. si fuit in primitia ec-
clesia. et multo minus. Prosper q. idem dicit
ea. q. c. pastor. Et stipendium celestium mili-
cie non dicitur esse temporale nisi in quantum ratio dicitur
necessitate sustentationis. Clericus. n. uenit
dicere per mea dominus. et de prebenda. cum sedet. qui
dicat per meum laboris mei non sit tamen
sed celeste. B.

Que simonia sit. Guio. R. s. Guil.
Quamuis in munere a manu et a lingua et ab
obsequio mittatur simonia. tamen quia munus
a manu magis proprie est peritum quam a lingua
uel ab obsequio. ideo illa simonia est ma-
ius peccatum. A. Idem in sum. eo. ti.
q. one. 15. B.

Utrum liceat vendere vasa sacra. aut ve-
stes. aqua benedicta et huiusmodi. R. s. Guil. U. oia
sacralia ad aliquem effectum spirituale ordi-
nata vendi non possunt. ut aqua benedicta. et huiusmodi.
per quam venialia dimittuntur. sicut et nec
ratione materie potest vendi sacrum. i. q. i. pla-
cuit. et 2. Sed et illa que participat in spi-
ritualia. ut calix et huiusmodi ante consecrationem
simpliciter vendi possunt. post consecrationem vero
huiusmodi vasa vendi possunt alteri ecclesie in ea-
dem forma. A. dum intentio solus refe-
rat ad temporale et non spirituale. aliter simonia
finitur. U. ut in sum. eo. ti. q. 16. ubi hec no-
ta. B. s. laico calix vendi non potest. nisi
consecratus. i. q. 2. s. hoc ius. quia sacra non de-
bent tractari manibus laicorum. De cimi-
terio vero vide. s. sepultura. p. s. p. B.

Utrum spiritualia possint redimi. R. s. Guil.
Ray. Sicut si debet vendi vel emi. ita
non debet redimi. et de sumo. q. rel. nec
aliquid dato vel promisso vel retento possi-
deri. Intellige finit Guil. quod non possunt redi-
mi aliquid dato vel promisso et quod iuste pos-
sident. et de eo. q. rel. Na. aliquid dato ei qui
iuste possidet ab eo cui debentur redimi
possunt sicut et redimuntur decime de manu
militum iuste eas detinentium. vide. s. de
cime. s. s. p. l. ceterum utrum super spiritualibus
possit transigi. vide. i. transactio. s. 2. Et
utrum permitti. s. p. mutatio. s. p. et 2. A.

Predicta etiam non sunt in sum. eo. ti. q.
17. B.

Quid de sacerdote qui non vult dare
licentiam alteri sacerdoti ut benedicat nisi
prius nisi per pecuniam. R. s. Guil. Si
non intendit vendere licentiam benedictionis
sed providere sibi de portione oblationum eius
contingere. non est simonia. Si tamen ex certa
scientia maiorem exigat summam quam presumat
habere valere portio ipsius contingens. merito
presumi potest quod ipsam licentiam vendere
voluit. A. hoc est presumi quod christiana istud
sonat. puta si dicat se velle tamen per licen-
tiam benedicens et huiusmodi in dubio non re-
cedimus a significatione christiana. ff. de le-
ga. 3. l. non aliter. Si vult ergo hoc emi-
tare clare exprimat de venditione seu
locatione puenitus tamen. B. Et non habet quod per
ipsam benedictionem nihil ab aliquo erigi potest
ex eo. cum in ecclesia de sacerdote qui non
vult dare licentiam ostendit alteri nisi
per pecuniam. s. confessio. p. s. h. A. Et ibi
per quod simonia committitur. quod et non simul
cum supradictis. in sum. eo. ti. q. 36. B.

Utrum per absolutorem ab excommunicatione
possit exigi pecunia. R. s. Guil. Tho. scda
scda. q. 100. In absolutore tali non debet
exigi pecunia tanquam peritum absolutiois.
quia hoc esset simoniacum. sed quia pena culpe
precedentis per quam fuit excommunicatus. Idem. Pe-
ter. et Hosti. A. Dicitur. n. hosti. et e. ad au-
res. quod in Francia et in quibusdam aliis re-
gionibus consuetudo est constituta quod excom-
municatus qui monitus perire noluit sed excom-
municari expectavit. per hanc contumaciam antequam ab-
solvatur per quilibet mense per quem excommunicatus ex-
titerit certa debeat dare pecunie quan-
titatem. Et hanc consuetudinem dicit rationabi-
lem et servandam. ut in sum. eo. ti. q. 37. Quod in-
telligendum videtur quod talis exactione non venit
ad manus seu utilitatem exigentis. alio-
quin haberet speciem malitiam id est ab ea abstinendum.
et de vi. et ho. cle. cum ab oi. Et propea huius-
modi absolutio debet precedere exactionem
Ubi et idem Hosti. i. sua summa dicit: quod ex-
communicatus potest cogi ad satisfaciendum de pena. sed
an non potest exigi. cum nec per illo fuerit ex

edocat. Et sic intellige ingt ex d simo.
ad apostolicam. et. c. ad aures. vt in di
cta qone. 37. Et videtur casus formalis
in dicto. c. ad aures. Et sic possunt con
cordari opiniones que sup hoc ibidez
referuntur. B. Et idem intelligen
dum de suspensione et interdico. Nam
si daretur aliquid pro precio absoluti
onis siue restitutionis simonia esset ex
parte vtriusq. ar. i. q. de. i. nullus. extra
eo. nemo. Qd si huiusmodi sententie
fuerant iniuste prolate. et detur pecu
nia pro absolutione siue relaxatione
notauit Hug. i. 16. q. 7. decimas. q non
est simonia ex parte dantis. eo q das
nullum ius acquirit. sed dat ut acqui
situm sine veratone retineat. ar. i. q. i.
quesitum. Satis con. Hostiens. A.
Idem in sum. eo. ti. q. 46. vbi et addit
fm glo Ray. q si ecclesia mea uel pre
benda me remoto alii fuerit assigna
ta. si pro precio eam recupero uel redi
mo simonia est. siue iuste siue iniuste
amotus fuerim et alius institutus. qd
intelligendum est quando amotio fa
cta est seruato iuris ordine. licet iniu
ste per sententiam que transiit in re
iudicatam. als bene licet redimere ve
xationem. extra eo. dilectus filius. R.
et patet supra. s. x. B. Utrum autē
pro baptismo liceat aliquid dare. vid
supra baptismus. s. 3.

Nullus clericus debet prece uel p
cio vel fauore celare episcopo pecca
tum publicum parochiani sui. uel eti
am minus digne penitentem reconci
liare. et ei de hoc testimonium ferre ul
digne penitentem repellere. alif simo
niam comittit. extra eo. nemo. A. se
cundum Inno. et in sum. e. ti. q. 38. nō p
pre hz simoniac? q celat
q gram crimē alti? puniēd? ē enim
ut simoniac? Qd intelligi pōt nisi ipa
celatio esset annexa spiritali officio
forte qd quis habz ab episcopo ad de
nunciandum delicta vel simile. quia
tunc censeretur vendere ipsum offici
um et consequenter esset vera simo

nia. i. q. 3. si quis obiecerit. B. Et ge
neraliter hz Tho. scda scde. q 100. illa
spiritalia ad que quis tenetur ex of
ficio non potest vendere. Unde nec p
dispensatione nec pro correctione sub
ditorum uel q quis des. stat a corrigē
do potest aliquid recipi. A. Concor.
Pe. ut in dicta. qone. 38. B.

Quid si datur aliquid superiori vt
seruet iusticiam in spiritualibus. R?
fm Ray. Simonia est. Et addit Huil.
Idem credo si agatur super tempora
libus. ex quo persona est ecclesiastica.
que ratione ecclesiastice iurisdictionis
tenetur ad ius reddendum. Sed
si sit iudex laicus et super re tempora
li. non erit simonia. licet als grauer
peccet. supra. iudex primo. s. septimo.

A. Concor. Ul. vt in dicta questione
is. B.

Utrum sacerdos possit celebrare.
vel exequias vel alia officia facere
pro pecunia. Rndco fm Ray. Sitenē
tur ad hoc. tunc exigere aliquid simo
niacum est. i. qone. i. vendentes. Si nō
tenetur et deficit ei sumptus potest ac
cipere. i. q. l. ouces. Nam et operas su
as locare potest. siue ad diem siue ad
annum. extra ne prelati vices suas. c.
vltimo. A. Ibi hoc non probatur.
Nam ibi dicitur de locatione redditu
um et non operarum spiritualium. vt
ibi notat glo. et addit q nullum spiri
tuale locatur. Et de hoc latius supra
s. septimo. in additione. B. Quod
si sumptus habet et ad hoc non tene
tur. aut debet facere gratis. aut cessa
re. als videtur facere ex auaricia. Et
licet forte quando non tenetur ad illa
non esset simonia. eo q non debet su
is stipendiis militare. i. qone. 2. caritatē
extra eo. cuz. sit. tamen turpe est lucy
quando fit ex auaricia. uel si i sumpt
recipit etiam si diues sit et non sit ex
auaricia. saltem habet speciem mali
Et in quolibet predictorum intelligas
q ipse gratis dz cantare uel officiare.
lz aliqd recipiat p sumptib? sicut dicit

Aug. q. ap. gratitum panē accipie
bāt ab illis quib. gruitam. p. dicitōez
impēdebāt. Sat. Lon. Tho. scōa. secū
de. q. 100. A. p. dicitā melius p. intel
ligi p. ea que nōt glo. R. y. i. ti. de simo
nia. §. q. r. i. sup. xbo. statutu. vbi sic dicit
Licet ne dare pecuniā uel recipe. p. hu
iufmōi obsequiis. aut p. interessendo
extreme vncōni. Item qd de illis qui
dant redditus uel recipiūt. p. facien
da annuaria. Itē quid de illis q. dāt
sacerdotibus diuinibus uel paupibus
p. faciendo annuāli uel tricenario. uel
annuaria. uel celebrando missas de
spū scō uel aliis. uel qui dat denarios
clericis pro dicendis psalteriis in exe
quis mortuor. uel al. uel qui dant ele
mosynas pauperibus ut oret pro eis.
cū talis ofo sit spūalis. et huiusmōi ele
mosyna sit corporalis. R. in oibus tali
bus casib. dare uel accipe. tpale. p. spū
ali. simonia est. siue def. p. sacro siue
p. officio siue p. labore huiusmodi of
ficii uel ofonis fm q. hec p. positō pro
denotat app. ciationem. Sed si denotar
cām motiua nō p. mā uel p. principalem
sz remotā et occasionalē. licitū ē dā et
accipere tpale. p. spūali. Unde si quis
dat pecuniā collegio alicui p. generā
da deuotione et dilectōe i ipso collegio
ut ex illa deuotione exaudiat in petitiō
ne quā petit. q. f. res intersint exequiis
mortui uel extreme vncōni morient
et illi hoc faciūt ex dilectōne et deuotō
ne in eis talit. generata. aut p. deuotō
ne ipsius dantis. sic licet dare et accipe
tpale p. spūali fm q. li. p. denotat cām
motiua remotā. A. p. p. in quā. p. p. p.
qua cā est dilectō. et deuotio genera
ta ex dato. al. forsitā nō generāda. Nec
est sile q. nō possit dare pecuniā epō
ut me diligat et ex dilectōe me benefi
ciet uel ordinet. et hoc id q. dilectio q.
epō aliq. diligit. sz sit spūalis nō tñ
est cā. p. p. p. quā debeāt talia cōferri.
sz potius o. attendi meritū et dignitatē
p. sone. Sed bñ ē cā sufficiens huiusmōi
dilectio qua ē diligit peccator spūali

ter ut debeat orari p. eo. cū ē h. o. cce
dat dñs vbi dicit. Facite vob. amicos
de māmōna iniquitatis ut recipiant
vos etc. Luc. 16. i. ut orent p. uobis reci
piendis. Et q. p. 3. q. 13. dare pecuniā p.
acgrenda deuotōe hoium spūalium et
pauperū ut p. hoc moueant et teneant
orare. Pecunia tñ data p. huiusmodi
amicitia acquirenda q. spūalis est nō
ē pensanda a dante uel accipiente. ut
dictū est. ut datū sed ut fructus. fm q.
dicit ap. ad. Phil. 4. Non quero da
tū sed fructum. q. nō attendo p. n. p. n.
liter pecuniā datā. sed caritatē et deu
otē uel pietatē ex qua dāt. p. p. quā
sola elemosyna est fructuosa. Et ideo
r. n. sio est ad oēs qōnes. s. p. s. p. s. p. s.
q. officiāt p. denariis et ceteris. q. si li. p.
denotat app. ciationem uel cām p. mā
motiua uel finalē illicitū est. Si autē
cām admisculantē. licitū est ut talia
recipiāt in sūptus officiāntiū. nō in of
ficioz p. cio. hec ibi. Et Lon. p. d. c. Tho.
p. e. et Ul. alii theologi ut in sū. eo. ti.
q. 4. Et ex p. d. c. p. p. colligi q. non est
tutū cui incūbit facere officiari altare
uel capellā. cōducē ad hoc clericos pa
ctis et ouentōibus. sz cōstituere aliq. q.
redditū qui def. officiāntib. ut in c. si
gnificatū. et ibi glo. ex de p. b. e. B.

Utrū cōmittat simoniā qui debito
ri suo dat aliquid spūale ut recuperet
quod suū est. R. fm Tho. in. 4. d. 25.
absq. dubio simoniā cōmittit. Idē Ul.
A. Idē in sū. eo. ti. q. 65. B.

Utrū cū alig. p. tendētes religionez
siue scitatem petunt a sacerdotib. q.
p. curēt eis pecuniā in prochia sua ita
q. sacerdos hēat et inde certā p. rez sit
simoniā. R. fm Tho. in. q. lib. 2. Luz. p.
suasio sacerdoti sit res spūal. et creda
tur ei q. sacerdos est. id ē in tali casu
pactū influeniat. simoniā est respectu
sacerdotis. et sacrilegiū respectu talii
religiosor. q. est defraudatio elemosy
narū respectu illoz qui dant. Un. et si ē
vnū peccatū q. r. ad actū. est tñ mul
tiplex q. r. ad reatū. et tam etiam ipse

sacerdos q̄ ip̄i recipientes. f. q̄ sac̄do
tibus tribuunt vel relaxāt tenent de
simonia. A. z. etiā ad restitutōnem. vt
p̄z fm̄ cū. L. ho. z. in sū. co. ti. q. 66. Et cui
debeat fieri restitutio isto casu p̄t pa
tere ex dc̄is s̄. restitutio p̄. s. 13. in addi
tōe. x. item fm̄ Inno. D.

Utz laicus q̄ recipit pecuniā vt ec
clesie f̄stuat decimā quā tenebat cō
mittat simoniā. R. fm̄ hosti. Si lai
cus nō vult decimā dimitte nisi p̄ pe
cunia. simoniā cōmittit ex pte sui. s̄ ec
clesia bñ p̄t redimē. ut. s̄. decimē. s̄. s̄.
s̄. A. Idē in sū. co. ti. q. 68. Sed in dc̄o
s̄. s̄. s̄. r̄um dicit Huil. s̄. solutō ibi p̄z i
additōe. B.

Mediatores simonie simoniaci s̄.
i. q. i. si q̄s ep̄us. A. ibi d̄r. Si q̄s media
tor in tam turpibus z. nephandis dat
vel acceptis extiterit. si q̄dem clericus
fuerit a p̄po ḡdu cadat. si x̄o laic⁹ ana
thematizet. B.

Utz papa possit cōmittere simoniā
R. fm̄ L. ho. sc̄o a sc̄o. q. 100. Papa po
test sicut z. q̄libet alius. z. tanto ḡuius
q̄to in altiori gradu consistit. Res. n.
ecclesie non sunt eius ut dñi. sed ut di
spensatoris. Un̄ si p̄ aliqua re sp̄uali
reciperet pecuniā aliquā de redditu
bus alicuius ecclesie simoniacus esset
Sitr si p̄ re sp̄uali reciperet pecuniā ab
aliquo laico non de rebus ecclesie. A.
Lon. Ul. vt in sū. e. ti. q. 67. Qd̄ intelli
gendū v̄f q̄ ad illa circa q̄ cōmittitur si
monia lege diuina. Secus in lege tātū
ecclesiastica cui papa nō subicit nisi
de equo. L. de legi. l. digna vox. B.

Prelat⁹ q̄ cōmittit vices suas p̄ pe
cunia. simoniac⁹ ē. vide. i. vicari⁹. s̄. 3.

Simoniacus z°

.i. sp̄aliter quo ad ordies. Si
monia q̄nq̄ cōmittit ex pte ordinato
ris. Aliqñ ex pte ordinati. vt. s̄. simonia
p̄. s̄. 6°

Utz si aliq̄s p̄ mea ordinatiōe vel
p̄motiōe pecuniā offerat. nūquid
ego dicar simoniac⁹. R. Si a p̄ncipio

5dixi. non obest mihi. ex eo. sicut tuis.
s̄. p̄t. z. ex de homici. petrus. A. hoc
verū fm̄ Inno. vt in sū. li. p̄. ti. p̄. q. s. si
pecunia data ē p̄ electōem p̄ cōfirma
tōe. de q̄ loquitur. c. sicut tuis. Secus
si daretur p̄ electōe ēt. p̄hibente me
nisi fieret ab inimico. Lon. Ul. hosti.
z. glo. Ray. ut ibi. Idem z. si q̄s recepisset
ordinē p̄ simoniam cōmissā cum
ipso ordinatore. tunc. n. sic ordinatus
l̄ ignorat vel ēt cum 5dictōe. nō reci
peret executōem. qz hoc idē 5tingeret
etiā si in eius ordinatiōe nulla cōmissa
fuisset simonia. vñ alias eius ordina
tor fuisset simoniacus in collatiōe ordi
num. Nā q̄ semel simoniace cōtulit or
dinem de cetero executionez dare nō
potēit q̄tūcūq̄ occultū sit. z. q̄tūcūq̄
recipiens ignoret. i. q. i. si q̄s simoniac⁹
fm̄ hosti. z. in dc̄a. q. s. Hodie etia z. v̄f
idē in collatiōe beneficii. cui z. simonia
ce conferens etiā beneficiū vel offici
cium ecclesiasticū ipso facto ex cōica
tōem incurrat. z. quod agit nullum sit
vt in exuagi. Martini quinti. q̄ incipit
Aulte. z. in alia Eugeniū q̄rti. q̄ incipit
Lum destabile. Itaq̄ distinctiōes que
in hoc. s̄. fiunt. nō hñt locū nisi qñ simo
nia fuisset cōmissa cū alio q̄s cui colla
tore ordinis seu bñficii. B. Sec⁹ si sci
ut z. consensit. quia tūc q̄tūcūq̄ occul
tū sit. renūciare teneor. Si x̄o hoc fit
nie penitus ignorante. puta qz amicus
meus pecuniā dedit. tunc l̄ ego nō
sim simoniacus. teneor tñ renūciare
ex eo. simoniace. z. c. de regularib⁹. z. c.
nobis. Qd̄ si inimicus meus dedit pe
cuniā volēs q̄ ex hoc p̄motio mea in
dicaret simoniac⁹. z. sic impediret. nō
cōmittit simonia q̄ ad me. nec mihi no
cet ne ille ex dolo suo reportet qd̄ intē
dit. vt in. c. sicut tuis. z. in. c. nobis. p̄. i.
r̄iso. A. Tñ z. hoc casu qñ inimic⁹ ali
quid daret in p̄iudiciū meum z. h° sci
rem anteq̄ c̄ps vocaret me. z. cōstaret
mihi q̄ non me vocaret nisi propter
munus illud. recipere non debere. s̄.
glo. Ray. z. in dc̄a. q. s. Et ad hoc etiam

facit qđ notat in sū. eo. ti. q. 27. vbi sūm Ray. dī z glo. qđ si aliqđ scit uel credit sibi collatū ordinē vī bñficiū pñcipaliter pñ obsequia seu pñces carnales a se vel ab alio in pñpositas. si aliterat dignus resignare non tenet. s; d; penitē de inrentoe corrupta. ex eo. mandato. Si hō erat indignus resignare tenet. qđ tūc hī pñces seu obsequia succedūt loco pñci. i. q. i. sū. sū. l. i. z l. o. v. i. b. i. d.

Quid si qđ ē sine pecunia obtētur erat ordinē vel bñficiū z tñ pecunia data fuit. R. sūm Inno. Si alius dicit pecuniā. dū tñ nō ordinatori. nō est simonia. ar. i. q. 6. s. vlt. Si at ipse ordinator dedit. simoniacus est. A. etia; si sine pecunia habiturus erat ordinē vel bñficiū sūm cū. Inno. et in sū. eo. ti. q. 8. Qđ intellige nisi gratis aliqd daretur ut. s. simonia p. s. 6. d. ar. i. q. 2. c. pio. z. q. 3. si quis obiecerit. z. c. vlt. z. q. 6. c. p.

Quid si pecuniā p me nesciēte pmissam postea solui. R. Sicut simoniacus debeo iudicari. qđ in maleficiis ratiabitur retrotrahit z mādato cōpaf sicut notat ex eo. sicut tuis. A. In glo. B. In hac tñ simonia sūm Tancre. z Buil. p. tps dispēfare. A. Idē in sū. e. ti. q. 9. tñ hodie si aliquid datūz fuisset collatori nullus posset dispensare nisi papa. vel si esset datū etiam alteri qñ sine illa datōe nō fuisset alias habiturus ordinem vel beneficium. ut p; ex pallea. exuagātibus. B.

Quid de his qui p hypocrisim dūz pñtenderent spēs sanctitatis pñmoti sē ad ordines z bñficia nulla interposita cōditōne vel pacto. R. sūm Ray. nō tenent resignare. sed solū ad agendum pñiaz. ex eo. mandato. A. Hoc verūz nisi al non sit idoneus. tunc. n. renūcia re tenetur. i. q. i. si qđ neq; B. Tho. se cūda secūde. q. 100. dicit hypocrisā nō esse simoniacū. A. Hoc verūz quo ad ecclesiā. Secus qđ ad dēū. cūz hypocrisā ex spū alibus querat hūanum fauorē. z sic simoniā mētālē cōmittat. i. q. i. sūt nonnulli. Et idē quod hic notat in

sūm. eo. ti. q. 61. B.

Utrum ab ordinando uel eligendo aliqua cautio vī pñmissio peti possit R. sūm Ray. Ante ordinatōem seu eriam electōez ab eo q eligendus ē. nlla cautō vī pñmissio peti: z si pñstet simonia ē qđ vī facere ad hoc vt eligat. s. q. 3. talia. Sed post electōnem bñ potest quia tunc nihil sperat ab eis. dum tñ nō fiat ex pñcedenti pactōe. s. q. 3. Araldus. A. Idem in sūm. e. ti. q. 18. s; Ray. z glo. z hosti. Sed ut ibi p; aliq dixerūt q; superior potest exigē cautōnez etiam ante electōem. quia auctoritas superioris tollit vicium. Sed pñmūz dictum verius videt. qđ per hanc cautōnem videretur consentire electōni de se faciente. z iō talis electio tāq; ambigua esset irritanda. ex de elec. cū post petitam. B.

Quid si aliquis non hēns titulum rogat aliquē pñbyterum vt presentet eum ad titulum ecclesie sue. z pñmittit ei q nūq; i ipsa ecclia petet aliquid. z sic ordinat. R. sūm Ray. Simoniaz cōmittit. z nisi cū eo fuerit dispensatum nec ad superiores ordines debet ascēdere nec in suscepto h; rigorē canonū ministrare. extra de simonia. per tuas Ter. nec excusatur per ignozantiam iuris. ut ibidem colligit. Et sol. papa dispensabit cum eo. q; simoniacus est in ordine. tamen in ordinibus ante rite susceptis poterit sūm Buil. p cpisco pum dispensari. A. Idem in sūm. eo. ti. q. 70. B. Leterū ordinator pñdco mō est suspensus a collatōne ordinūz similiter z pñsentator ab executione. ex eo. si quis ordinauerit. A. ibi dicit. Si quis ordinauerit seu ad ordines pñsentauerit aliquem: pñmissionem vel iuramentū ab illo recipiēs q; sup sua pñmissione nō inquirer eundem ordinator a collatōne. pñsentator hō ab executione ordinum p triennū. z ordinatus ab ordine sic suscepto donec dispensatōnem sup hoc per sedē aplicā obtinere meruerint nouerint se suspē

fos. **B.** Quid de illo qui scit epm suū
simoniaciū qui tamen p̄cipit ei q̄ reci
piat ordines ab eo. vide. s. ordinator.
s. penulti.

Simonia 3° q̄tum ad
seu etiam dignitates. de quo
plura potes colligere in p̄cedētē.

Nunc querit. Quid si quis hñs lit
teras sup̄ p̄uisione alicuius beneficii
recipiat aliquā pensionem uel aliqd
beneficiū ut renunciēt litteris? **R.** fm
hosti. Si ex pactōne p̄tium p̄ aliquo
tpali fiat huiusmodi renūciatō. simo
niacum est. Si vero ex officio iudicis
uel bonis viris mediantibus pure re
nūciat. et ex altera parte aliqd tēpora
le detur ei. non est simoniaciū. vt colli
gitur extra. de renunc. sane. 7. c. veniēs
et ex de pac. cum p̄dem. **A.** Idē hosti.
addit. Ubi xō assignat beneficiū spi
rituale. ita q̄ etiā ex pacto renūciat di
ctis lris. non est simoniaciū. ex d̄ rescri
ptis. ad audientia 2° q̄z ad hoc tenetur
et tacite inest. Lon. Inno. ut in sū. li. p̄.
ti. p̄. q. 20. **B.**

Utz resignare aliqd spūale. p̄ pecu
nia uel ex pacto sit simoniaciū. **R.** fm
hosti. Sic. ex co. querelaz. et ex de testi.
veniens. Dare. n. intelligit q̄ quod sibi
p̄petit remittit. s. q. 3. talia. Idē hosti.
et facit ad hoc. s. simonia p̄. 9. 4. **A.**
Idem in sū. eo. ti. q. 19. Et hoc intellige
fm dē in. s. p̄cedenti. cū additōe. **B.**

Utrum qñ recipit monachus ul' ca
nonicus uel cōsecrat ep̄s. et hī possint
exigi quedam ex consuetudine. **R.** fm
Ul. Si obtinet aliqd tale p̄ exactōem
iudicii uel per violentiā uel p̄ pactū
siue ante siue postea simonia est nllā
consuetudine obstante. ex co. c. p̄. 7. c.
sicut p̄ certo. Si xō sponte offeratur
rōne consuetudinis uel caritatis etiaz
si fuerūt excitati p̄ spūale bñficiū n̄
est simonia. i. q. 2. q̄ pio. 2. 2. Lor. 9° Nō
ex tristitia aut ex necessitate. Et l3 illi
qui solēt h̄ recipere nō possint h̄ exigē
ex cōsuetudine. tñ p̄nt monere illos ut

bonas cōsuetudines seruēt. nō at debēt
eos artare p̄ subtractōez sacroz et hī
sed tñ p̄ supiorē cogendi sūt. ex co. ad
applicam. Satis. Lon. Tho. scōa secūde
q. 100. p̄. hosti. et Inno. Et sūte qdñ
dēminās idē Tho in q̄libz. dīc sic. Lū
in dispensatōe sacroz seu alioz spūali
um aliq̄ recipiunt ut simonia euitet
tria sūt nēcia. primo ut hoc fiat cōf
sione iuris diuini uel hūani aut salte
p̄ cōsuetudinis. 2° ut sit pia intentio
et nō corrupta. 3° ut sit forma honesta
sūt nō requirant ante p̄i officii exhi
bitōem. ne pactum interuenire videa
tur. s3 expleto officio poterūt erigi. Si
ergo ista tria conueniāt. secure recipiat
archidiaconus parafrenū p̄ installari
one abbatis et hī. et sūt si gratis offēa
tur. **A.** Idē in sū. eo. ti. q. 31. **B.**

Utz possint recipi nūmi crismales
A. i. q. p̄ crismate dantur. **B.** **R.** Nō
excusant a crimie simōie. et illi qui rei
nomē et tps solutōis mutant nūmos
q̄s p̄ crismales eo q̄ pro crismate siue
crismatōe darent. 2° pascales. **A.** Idē
sunt q̄ crismales. sic dicti. quia cōsue
uerūt recipi in pasca tpe crismatōis
ut in c. i. alk. **B.** et 3° cōsuetudinē medie
q̄dragesime nūcipāt. **A.** q̄z hoc tēpe
q̄dragesime hos denarios exigebant
ante crismatōis tps ad palliandum si
monia vt in c. qd sequitur. **B.** extra
eo. in tantum.

Quid si aliquis dignus p̄moueri
dat aliqd ianitori ut eū p̄mittat intra
re ad ep̄m ad petēdū cōfirmatōem ele
ctōis uel aliqd hī? **R.** fm Huil. Nō ē
simonia si nō det corrupta intēctōe. vt
s. p̄ intercessione illoz qbus dat conse
quaf qd intēdit. Et idē credo si det ali
qd familie ep̄i ne videat auar. et vt
facili h̄eat accessū. aut ē d largitate
laude. l3 talia possint fieri cū pctō. vt
si fiant cā tactantie uel inanis glorie.
A. Idē in sū. eo. ti. q. 35. **B.**

Quid si aliq̄s det alicui laico aliqd
ut nō molestet uel impediāt electōem
R. fm Ray. Si nodū erat ei ius q̄sitū

qz. non erat electus. credo simoniam
comissam. Secus si postq electus fuit
set. extra eo. dilectus. Idem Tho. scda
scde. q. 100. Et vide. s. simonia p. s. xi. q.
incipit vtz tpaia possint dari pro fdi
menda 2c. A. Idem in sum. eo. ti. q. 4. 4.
vbi z additur fm glo. Ray. q. si aliquis
nullum ius hñs in electōe impedirz
simpliciter ne fieret electō aliq. posset
capitulum redimere veratōem suaz
Secus si impediret ne d isto fierz. B.

Quid si clericus qui vult recipi in
canonicum alicuius ecclesie det illi bo
na sua? R. fm Inno. Si largiatur euz
conditōe uel pacto vt recipiatur i ca
nonicum z illa retineat p prebēda si
monia est. Si vero pura intentōe de
uotōis offerens rogat q admittat z
q bona oblata liceat sibi habere pro
pbenda. z clerici pura intentōe cōse
tiunt non est simonia. Qd si dans tali
intentōe ducat pncipalit vt per tpa
lia habeat spūalia et illi aliē non reci
perent eum. ex vtraq parte est simo
nia. sed tamē mentalis. Lon. hosti. A.
De pdictis est casus formalis in. c. tua
nos. ex eo. quod z notat i sum. eo. ti. q.
4. s. B. De pbēdis autē qz de nouo cō
stituit quis in ecclesiis pot retinē ius
patronatus in perpetuū uel ad tēpus
ut ipse uel heredes eius pñsentent quē
volūt ad ipsas fm Huil. A. hoc verūz
tempore cōstitutōis de consensu epī
z fratrum si ibi sunt aliqui. alias non
posset tale ius retinē fm eū. Huil. z in
sum. eo. ti. q. 53. B.

Quid si in fūdatōe ipsius ecclesie
fiat talis cōstitutio. Quicūq dederit
tantū in redditibus uel tantam quan
titatem q possint emi possessiones ta
lium reddituū recipiatur in canonicū
z quod dederit hēat p pbenda. nūqd
est constitutio licita? R. fm Huil. Si
fiat ita q non durer in perpetuū. sed
ad tempus. nec fiat in fraudem simo
nie. z ea sit intentio constituentis q n
p rebus dandis sed pncipalit ppter
cultum diuinum augmentandū z pzo

pter deuotōnem dantis recipiatur ad
spūalia tolerari potest. dum tamē ille
qui recipitur sit dignus. A. Idem in
sum. eo. ti. q. 53. B.

Quid cū dicūt sibi aliqui canonici
maiores. Lanonizemus nepotes nros
placeat tibi de meo. z mihi placebit
de tuo. vel de eo qui dicit. Nāq me ui
uente fiat aliquis canonicus in ista ec
clesia. nisi fiat talis pro quo rogauit
R. fm Ray. Simonia cōmittitur in
vtraq casu. Nam canon dicit. Absit
omnis pactio. Lēsser omnis uentō. i.
q. 2. p. pio. Idem Ul. A. Idem in sum.
eo. ti. q. 62. B.

Quid si dicat vnus canonicus alii.
tu fuisti exauditus in vna petitiōe et
ego debeo exaudiri i alia? R. fm Ray.
Si pces sunt spūales non est simonia
ar. 63. dif. qz sancta. Si aut pces sūt car
nales uel ex pacto quondā facto vel
nunc faciendo simonia est. Lon. Ul. vt
in sum. eo. ti. q. 63. Que autem dicant
pces carnales hñ. s. simonia p. s. is.

Quid de his qui consanguineis su
is conferunt beneficia pncipalit ppe
consanguineitatē em? R. fm Tho. scda
scde. q. 100. Talis collatio illicita est nō
tñ simoniaca. qz nihil recipit. Si tamē
aliquis det beneficiū alicui hoc pacto
uel intentōe. ut erinde suis consangui
neis puideat est manifesta simonia.
ar. ex eo. nemo. z addit Huil. q si qs
consanguineo suo bñficiūz confert vt
ipse conferens magnificetur uel fiat
potentior. uel ut parentela eius exal
tetur z hñ. simonia est. qz respicit tpa
lez vtilitatē. A. Idem in sū. c. ti. q. 63. B.

Quid si p pecunia recipiat aliqs ad
seruiēdū i hospitali z hñ? R. fm Huil.
si in pdictis casibus cōfēq aliqs aliqd
ius spūale simonia ē. Si at nō cōfēq
sz recipit ad b solū ut seruiat. non ē si
monia. sz al turpe sit dare ut accipe p
talib. A. Idem in sū. eo. ti. q. 75. B.

Quid de illis qui emunt victū vni
us monachi ad totam vitā suā? R. fm
Huil. Nō ē simoniacus. ex q cpto non

consequitur aliquod spirituale. **A.** Ideo in
sui. co. ti. q. 76. vbi et addit fin eundem
non tamen est securum emere nisi probabiliter dubi
retur cuius datus melior sit. vendentis
aut ementis. **B.**

Utrum sacerdos possit vendere officium
portandi aquam benedictam per prochie. **R.**
per huius. si talis sacerdos habeat de con
suetudine quod tale officium possit retinere
et per alium exercere et puenit accipere. non
est simonia si illud commutat ad firmam
aut simonia est. vel saltem turpe lucrum. **A.**
si. quoniam non consuevit ex eo habere. puenit
casu est vera simonia. cum vendat offi
cium spirituale. Et idem quoniam consuevit habere. pue
rit et vendit non puenit si officium. ut potest
colligi ex dictis. **S.** simonia per. 9. 2. cum
additione. **B.**

Utrum qui dat pecuniam ut eligat in im
patores vel in rectores alicuius civitatis
committat simoniam. **R.** per huius. Simo
nia committit. quia preter spirituales est. **A.** Ideo
sui. co. ti. q. 79. Et hoc huius est in quibus ois
preter descendit a deo. **R.** 13. Si tamen po
restas deputata principaliter ad regimen
terrenorum magis terrena quam spiritualis vo
cat. et differt a spirituali. 96. diff. cum ad huius
Ido verius versus quod sequitur. **B.** Si verum est
quod est turpe lucrum non simonia. quia preter ter
rena non est quod spirituale. ut. i. fornicarium per.
9. xi. qui incipit. ut per divinatum fortunam
h. quarto.

Simonia quarto

quod ad fructus beneficiorum. Quid
de episcopis qui ecclesias conferunt reteris sibi
fructibus vel aliquorum preter. **R.** per huius Ray.
Distigue cum Innocentio. Nam si ille qui dat bene
ficium antequam daret non percipiebat puenit
sed ex datione beneficii consequitur eos. non est
dubium invenire simoniam. Si vero antequam
dationem beneficii percipiebat puenit potest
quidem retinere ex iusta causa et necessaria
A. dummodo ex rationabili causa per hoc statue
rit. ut in. cur. non. de. q. i. Debent tamen pre
lati statutum tale facere de consensu capli
per Ray. Hosti. Hoff. et Ber. ut in sum.
li. per ti. per. q. 69. **B.** si non potest tenere

si pueniat cum eo qui recipit beneficium seu
cum alio mediatore: ut cesset beneficium o ip
se retineat sibi puenit ex ut eccle.
beneficium. sine dimissionem. ut non. in. si. et ex o
censu. prohibemus. l. q. 3. si quis prohibeas
Si huius non quod prelati non possunt retinere bona
ecclesiarum vacantium. nisi ut de. s. benefici
um 2. per. 9. **A.** Ibi dicitur quod ista retentio non
potest fieri sine iusta causa. ut dicitur est. Dic
tamen Hoff. quod prelati non possunt sic retinere
fructus omnium beneficiorum si. nisi hoc per
indulgentiam obtineret. ex de. x. signifi
tua nobis. **S.** Hosti. dicit quod eadem ratio
quod d. vno beneficio hoc fieri potest possit sit
fieri ex causa de duobus aut pluribus. ut in
dicta questione. 69. **B.**

Utrum clericus possit vendere ad rebus
fructus beneficii sui. **R.** Licet est ad tem
modicum. ex ne pla. vi. su. c. si. Si ad to
rum tempus qui venditor tenet beneficium non
est prohibitu: nec tamen est honestum. Et itelli
gendum sepe ita quod nihil spirituale infueniat
ex de rex. pmu. ad quoniam. Potest tamen gratis
ei curam aliam committere. ut. i. per. pnt. **A.**
Ideo in sui. li. per. ti. 2. q. 2. per Ray. et glo. **B.**
vide. s. locatio. s. fi. **A.** Ibi tangit ali
quid spirituale erga cessionem reddituum
locorum religiosorum. **B.**

Utrum liceat clerico ecclesiam suam lo
care in totum. **R.** Si loco tibi ecclesiam
et tu cum sis presbyter locas opas tuas ut
ibi officies non habetur ibi aliter aliquam
iurisdictionem. non committis simoniam. ar. 12.
q. 2. caritate. Et non quod per huius non habet
locum locatum et conductum. sed dicitur facere presbyter
gratis officium. et ille gratis expensas pro
videre. **A.** De hoc dictum est. s. simonia
per. 9. 7. 2. s. 24. in additionibus. **B.** Por
ro sicut ait Hoff. si locatum fiat ultra te
pus vite locantis non valet ultra. ga
clericus in beneficio copatur usufructu
ario. q. si. non est nisi versus ad vitam. 16. q.
6. illud. ita tamen quod per huius Innocentio. si locatio sancta
fuit nomine ecclesie et utilis. successor te
neat illam. ex de solu. c. per. io. q. 2. huius ius.
et. 12. q. 2. quicunque suffragio. Si autem locatum
sancta est nomine ipsius cuius est ecclesia et non in
tendebat ecclesiam obligare non tenetur

successor. *A.* nec est h^os locatoris fin
eū. *Inno.* 2 in d^ocā. q. 2. *B.* Qd si cōdu
ctor siue emptor iaz aliquid soluerat
tūc fm ^hosti. teneat successor h^oe ratū
in q^utu pecunia x^osa est in vtilitatē ec
clesie. vt in d^ocō. c. p. Nota etiā h^o q^u licz
rector ecclesie possit q^uq^{ue} locare eā vl
tra t^up^s vite nūq^{ue} pōt h^o canonicus. di
co vltra vitaz suā locare p^obendā. *A.*
hoc fuit dictū *Inno.* dicētis q^u p^odictas
locatōes pōt facē mīster seu p^olatū ec
clesie. ita q^u successor teneat h^oe ratūz
fm p^odcām formā. S^z in canonico p^obē
dario sec^o dicimus. q^u ille nūq^{ue} pōt lo
care p^obendā suā vltra t^up^s vite sue. licz
de illa possit agere z p^ouenti sic legiti
mus admīstrator. ut i d^ocā. q. 2. *B.* Ad
istā māz facit. s. locatō. s. p^olt.

Pone q^u p^olatū vēdidit omnes ob
uentōes eccl^{ie} qd erit de eo qd p^oueit
ex iurisdītiōe. *R^o h^oz.* Lōmodū
iurisdītiōis transit cū aliis. nisi fuerit
excepta iurisdītiō. p se tū iurisdītiō vē
di nō pōt nec d^z. *A.* Idem in sum. li p^o
ti. 2. q. 3. *B.*

Utz rector eccl^{ie} p^obyteris q^us ipse
cōducit vel illis qbus locat fructus ec
clesie possit cōmittere curā aīaz. *R^o h^oz.*
^hosti. puto q^u sic. dū tū gratis et sine
pactōe aliq^{ue} z interueniente auctorita
te epi. ex de offi. vica. ad hoc. Uidef^r et
q^u sine epi auctoritate. s. iminēte p^ofc
ctōne nēcia possit cōmitti ad modicūz
t^up^s. s. p vntū vel paucos dies. s^z nō diu
io q. 1. p tortū. q^u neq^{ue} peregrinari pōt si
ne licentia epi. de conse. di. s. non op^otz
ex d^o voto. magne. *A.* Idē in sum. eo.
ti. q. 4. *B.*

Utz p^olati possint vices suas s^ob an
nuo censu cōcedere. aut et possint q^uā
recipe. vide. i. vicarius. s. an p^olt.

Simonia v^o circa fune ra. Utruz

si aliqd de p exequiis mor
tuoz cōmittat simonia. *R^o fm Hoff. et*
^hosti. p h^o nūq^{ue} d^z exigi. s^z pie debēt
cōsuetudines obseruari. ex eo. ad n^oaz. et
c. et in ecclesie. *A.* Ita p^ous gratis col

latōne. al^o simonia esset. dicto. c. cum in
ecclesie. *B.*

Quid si apud ecclesiā sint diuerfa
cimiteria z taxet p q^uta pecunia quis
ponat i tali cimiterio. *R^o h^oz.* ^hosti. Si
monia est. ex eo. audiūm^o. z. c. sicut. Et
eodē mō si p pecunia crux spālīs por
tet ad funus. vt in dicto. c. audiūm^o.
A. Adē in sū. li. p. ti. p. q. 33. *B.*

Quid si clerici cōsueuerūt h^oe lectū
uel pannos. equū. vel h^o de moriente
z an portatōem faciūt pactūz de redi
mēdo. *R^o fm* ^hosti. Quia hec t^ugialia
sūt. licitū est. S^z si nolent sepelire cor
pus nisi fiat eis cautio de redimendo
talia. simonia est. *A.* fm *Burcarduz.*
vt in sū. eo. ti. q. 34. *B.* Sed in talib^o
prius sepeliat corp^u z postea agat^o h^oe
des uel detentores. ex eo. ad aplicā. *A.*
Idem in d^ocā. q. 34. *B.*

Quid cū dat pecunia cleric^o vt vi
gilent sup defūcto vel dicāt p^osalteria
R^o h^oz. ^hosti. Si scipiāt pecuniā ut vigi
lent h^o ad vigiliās sequat^o o^o non est
simonia. Si at de legendo p^osalterium
pactū faciāt. simonia est. *A.* Idem in
sum. eo. ti. q. 40. *B.*

Quid de p^ocessiōibus q^us faciūt ali
que collegiate ecclesie in exequiis mō
tuoz data vel p^omissa aliq^{ue} pecunia si
ue quacūq^{ue} re t^ugiali al^o nō facturi. *R^o*
fm *Ray.* Si tenent ad h^o p^ocessiōes
ex officio. sic exigē aliqd. simonia est. i.
q. 3. vendentes. Si h^o non tenent. dic
vt. s. simonia p. s. 25. g incipit. Utruz sa
cerdos possit celebrare. *A.* z ibi d^o h^o
latius in additōe. *B.*

Utz licitū sit statuere q^u p^ocessiō
fiat p pecunia. *R^o fm Ray.* Si statu
tūz scū sit p x^oba affirmatiua. puta qui
cūq^{ue} reliq^uit collegio decē. h^oeat p^ocessi
ōnē. z al^o ad eā non tenebant. non est si
monia. Si at statutū factū sit p verba
negatiua. vt q^u nulli fiat p^ocessiō nisi
reliquerit tū. simonia est. quia tollit
officiū pietatis. s. q^u p^ocessiō non fiat
gratis uel p minori sumā. ar. ex de iu
re iurā. sicut p. 2. 2. *Lon. Tho.* sed a secū

de. q. 100. Et qd etiam in precedenti. s. d. A. Predictis con. etiam Ut in sum. co. ti. q. 41. B. Similiter intelligendū est vtz liceat clericis recipere pecuniam ut intersint exequiis seu et extreme vinctōi. A. Facit qd notat in sum. eo. ti. q. 42. B.

Quid si dentur vel relinquatur annui redditus p. faciendo anniuersario uel pro septimo siue p. tricenario. vel celebrando aut orando? R. fm. Host. In omnibus distinguendum est. quia si detur temporale p. spūali tanq. ap. preciatō eius. simonia est. Si vero nō detur tanq. principale precium sed in ductuum deuotiōis p. elemosina. licitum est. et idem in omnibus similib. qōnibus. A. De his dic. clarius. Nam Inno. in. c. quoniam enormis. et ne pla. vi. si. dicit q. meritōrium est constituere in aliqua ecclesia reddit. aliquos ut ibi fiat anniuersarium alicuius et il la constitutio potest fieri per illos qui debent facere anniuersariuz. et d. pre ben. significatum. Sed donatori reddi tuum non licet constituere. nec sub cō ditōne redditus dare. quia donatori nō licet conditōnes spūales apponere s. temporales. ut redemptōem captiuo rum. io. q. 2. hoc ius. 12. q. 2. aurum. Sed Host. sup. eo. c. qm. non placet hec sen tentia. dicenti q. sic infiniti esset simo niaci. Dicit etiam q. hoc onus pōt ipsi rei seu fundo sine redditibus imponi. Et subdit. Tutius tñ esset q. ita dicēt Relinquo tali ecclesie. x. libras super tali domo. vel ducētas libras ad emē das. x. libras annuas. inter illos tantū qui anniuersario meo intererūt et offi ciauerint fm. consuetudinē eccle. diui dendas. et rogo platum siue capituluz uel conuentum p. dicte ecclesie ut an niuetsarium meum faciat. ut in dicta. questioe. 42.

Simoniavi quo ad re ligionem
Quid fiet quando in aliqua religione plures sunt recepti uel rece

pte simoniaci? R. fm. Ray. Si simonia fuit cōmissa ipsis scientibus. debent d. suo monasterio expelli sine spe resti tutionis. et debent ad agendam peni tentiam perpetuam in locum artior. regule retrudi. et eo. qm. simoniaca. Et si non inuenitur artior. regula debent mutari in aliud monasterium eiusdē regule. Qd si non potest cōmode fieri fiat saltem ad tēpus. ar. si. dis. valet. et postea recipiatur de nouo. Si at simo nia fuit cōmissa ipsis ignorantib. suf ficit q. renūciat loco. et postea poterūt recipi de nouo mutatis tñ prioribus locis. extra eo. ex insinuatione. Idem Tho. secūda secūde. q. 100. Et itelligūt Ray. et Huil. q. p. dictus rigor seruād. est etiam in occultis simoniaciis et in foro penitentiali. l. non constet de cri mine per inquisitionem uel in forma iudicii. ar. in dicto. c. quoniam simoniaca quod nihil loquitur de accusatōne v. inquisitione. Sed cum talibus s. Ray. potest dici q. in fauorē religionis epi scopus potest dispensare et in ordine et in loco. A. s. religionis vt ibi remane ant vbi recepti sunt. et in ordine. s. ipsi us loci videlicet pmo vel secūdo. et hu iusmodi. uel etiam in ordine. s. clerica li ut hēant ei. executōem. ut pōt colli gi ex positi in sū. li. p. ti. p. q. 28. B. Si milit. pōt dispensare caplm uel plat. eoz. dñ tñ ipsi nō fuerūt p. ticipes simo nie. q. cū ex hoc sint puniēdi. nō debēt ex eodē scō pūilegiū obtinere. imo vi dent amississe prātem recipiendi talez et alii q. nō peccauerūt acquisiuisse. ar. et de elec. bone. A. Ul. ar. dicit q. cū om nibus p. dciis a pncipio capituli potest eps dispensare. ut in sū. eo. ti. q. 28. vbi hec notant. S. p. mū dcm. verius v. p. c. qm. simoniaca. et eo. B. Et nō h. fm. Ul. q. si monasteriū est ita tenue q. nō sufficit suis expensis. pnt in recipiēdo hēre intentōem recipiendi tpalia. et et oblaris spūalibus gratis pnt expmē et pacisci d. d. rmiata sūma tpaliū. fat. cō. Tho. scō a scōe. q. 100. Ray. et Huil.

dicentes. qd si recipiendus p mittat annuatim in vita sua tm p expensis suis. nō ē illicitū. Idē hōstie. z Hoff. Et qd vñ orum. ex eo. qm simoniaca. ibi. sub paupertatis ptextu. intelligit fm Ray. cū hoc dicebant in fraudem. vel scdm hōsti. qm non gratis offerunt spūalia ita. f. qd postea dicatur ei. qd ferat secū necessaria. s. porius qm recipientes faciūt certū pactū de spūalibus ad tpa lia. A. Utrūq; verū ē ut qm fieri petū tur spalia a nō indigentibz. qz h' casu cessat cā licite petitiōis. s. necessitas: vñ qm non gratis offerūt spūalia. Unde z Inno. dicit qd nō l3 aliquē recipe sub ista forma. Recipimus te in ffrmi si d tuleris vñ viuas. qz bona ecclesie non sufficiūt nisi nobis. Et qd seqē non est ocīn Inno. s. Ray. ut patz in sū. co. ti. q. 49. B. Un fm Inno. cōsulēdū est igre dientibz qd que dant sine pacto dent. z principaliter ppter deū. ar. 16. q. 6. de lapsis.

Quid si is q p simoniā alienā igno rans ingressus est religionē vel etiaz obtrinit beneficiū. z postqz scuit non statim renūciauit. A. S. misitruuit in ordine suscepto. z aliū suscepit. vt i sū. co. ti. q. 29. B. R' fm Huil. Credo qd ep̄s pōt dispensare. qz l3 gūit peccaue rit tm fm xitātē nō ē simoniac. A. hodie nō vñ qd ep̄s possit dispensare q ad ordinatos simoniace. l3 ignorant ut. s. simonia 2° s. p. in additiōe. B. nō tm credo qd abbas vel caplin possit cū talibus dispensare. nec recolo hoc eis esse cōcessū. A. Idē in deā. q. 29. B.

Quid de monasteriis vbi nō fit pa ctū s. taxatū est qm ingrediens debz dare? R' fm hōsti. Talis taxatō sp̄o bas ex eo. sicut p certo. z. c. in tm. in fi. Et idē si fiat pactū de obseruādo cōsue tudiez. qz simoniacum est. ex eo. veni ens. Idē ē si receptio fiat gratis. z p ea opellatur ad seruandā cōsuetudi nē ex eo. audiunt. z. c. iacobus. A. h' verū qm cōpellit ab ipsis recipientibz qbus nibilo dandū ē qm regunt ut de

bitū ē rōne cōsuetudis. sed tm p supio res bñ possent cōpelli ad landabil con suetudis obseruantia. vt p3. s. simonia 3° s. z in sum co. ti. q. 31. Ubi etiam ad dñ fm Ray. z alios. qd in h' sc̄p a spē mali abstinendū est. B. Si at abiqz cōditōe z compulsione datur gratis qd cōsuetū ē. nō est simonia. sed de intēō ne deus iudicat. A. Idē quod in h' s. nō in sū co. ti. q. 31. B. pōt at p̄dicta taxatio locū h're. ut. s. simonia 3° s. 9.

Sed nūqd postqz puella gratis est in monasterio recepta. z sūt pauperes an p̄t teneat ad aliquid. R' fm hōst. Agere p̄t extra patrē p alimētis filie vel si pater decessit agant ad p̄tē sue hēditatis. ut in Auten. de sanc. ep̄is. s. nullā. coll. 9. A. Idē in sum co. ti. q. 52. B.

Pone qd aliqs timens nō recipi di xit abbati. si velleris me recipe darez vobis bona mea. abbas habito confi lio recepit eū z ille dat sua. R' fm Huil. Credo qd siue intunt illius pmissiōis fuerit receptus siue nō. simonia ē sal tem ex p̄tē offerentis. sic nō t Lancre. ex eo. nobis. Et Lon. Ber. z hōsti. nec pōt remanere in illo monasterio. nec data repetē. cū sit i turpi cā. A. Tñ qm dāns ingredit aliā religionē debēt ei data reddi. ex eo. veniens. B. Tenef tm ad aliud transire si ad religionē se obligauit. ar. ex de regu. porrectū. A. Idem quod in hoc. s. nō in sum co. ti. qōne. 55. B.

Quid si recipientes exp̄sserūt cōdi tōem de dandis. z ille timens repelli si diceret tacuit pponens nibil dare z sic ingressus est. nūqd pōt ibi rema nere? R' fm Huil. Credo qd nō. qz cū n̄ dixerit illicite petitiōi taciturnitas ei' p cōsensu hēnda ē ēt in foro p̄niali A. Idem in sum co. ti. q. 56. B.

Quid si interponat cōditō ex vtraqz p̄tē. z atqz recipiat vel acceptet sc̄pi vtraqz ps reuocat cōditōnem. z sic gra tis recipit? R' fm Huil. Credo qd licet oū tm intentō nō sit corrupta. Si at an

reuoatōem iā fuisset receptus aut p
missa receptio. eo ipso fact' ē indignus
tali monasterio. A. Idē in sum. eo. ti.
q. 57. B.

Quid si cōpēt' aliq' pmittat ali
cui q' post biēniū recipiet cū si iterim
didicerit artē illā. l' si studuerit i sebo
lis. z ex tūc recipiūt eū. s. nolūt eū idu
cere usq' ad p'dcā? R. fm Huil. Nō cre
do simoniā cōmitti. qz p'inde est ac si
dicēt. recipim' te induendū tali tēpe
dū. tñ interim reddas te idoneū addi
scendo tale artificium uel talem scien
tiam. Lō. Ul. A. Idē in sū. e. ti. q. 58. B.

Quid de seruiente regulariū q' non
vult eis seruire nisi pmittat ei q' p'
certū tps recipiant ipm z sic pmittat
R. s. Huil. Simonia est. qz ois pactō
z ouentio t'paliū cessare d. i. q. 2. p'pio.
A. Lō. Ul. ut in dē. q. 58. B.

Quid si qd' amicus medius pcurat
q' filius alicuius magni recipiat gra
tis in aliquo mōasterio. z postea iste a
micus sollicitat illū magnū q' det ali
quid monasterio. nūqd licet? R. scdm
Huil. Si dictus amicus non al' pcurat
set illuz recipi. nisi quia sperabat euz
daturū aliquid monasterio uel etiam
si non sperauit sed tñ nunc petit aliqd
dari p' receptōe illius simonia ē. Si
hō aliter sollicitat eū q' sit deuor' sic
z esse d. illi monasterio. z dilectōe oz
ta ex receptōe filii conferat aliqd mo
nasterio. nō est simonia. A. sed tolera
ri potest. dū tñ intentō nō sit corrupta
fm eun. Huil. z in sum. eo. ti. q. 60. B.

Quid de monachis qui dant aliqd
abbatibus p' hēdis pōratibus z hi?
R. fm Huil. simonia est qñcūq' ē ibi
aliquid spūale si pzo. notat appciatō
nem uel cām p'ximam z pncipalem.
A. siue detur de reb' monasterii seu
pōratus uel aliunde. fm eun. Huil. z in
sum. eo. ti. q. 72. B. Et idem si darent
epō pecuniaz ne remoueant a pōrati
bus. A. Idem in sum. eo. ti. q. 73. B.

Quid de cōfratnitatibus in quibus
statutum est q' nullus recipiatur nisi

pmittat uel iuret se daturum annua
tim tñ? R. Quia huiusmodi cōfrater
nitates non potest vere dici q' sint re
ligiones. s. quedā cōgregatōes ad bñ
faciendū. nō habet hic locum simonia
qn potius si datio t'paliū ab eis un
ponitur p' faciēda elemosyna. ut pzo
alendis pauperibus. redimendis cap
tiuis z hi'. laudabile est. z tales. cōfra
ternitates bone sunt. 42. dis. si quis d'
spicit. z ar. 24. q. 2. sanc. Et similiter si oz
q' semel in anno uel mense conueniāt
ad tractandū de salute aie z de agen
dis z ppter hoc fiant expense. iustus
ē q' ponant inter se aliquaz quantita
tem. Jōq' ppter p'dcās cās p'dictum
statutū v' licitū z bonū. Tñ ad omnē
ambiguitatē tollēda scdm Ul. tutius
esset q' statutū hi' fieret sub forma af
firmatiua. sicut dē. est. s. simonia 5. s.
pl'r. A. Tñ scdm glo. Ray. nullatenus
est licitum q' tale statutū fiat sub x
bis negatiuis. ut in sum. eo. ti. q. 43. B.
Sed iuramentum non apponatur fm
Ray. propter periculum periurii.

Simonia septimo

de pena z dispensatōe. Que
pena eius q' simoniace ordinatus fue
rit? R. scdm Ray. Nō recipit executō
nem. sed ē ipso iure suspensus quo ad
se z quo ad alios ē si occultū sit. ex de
simo. tātā. 32. dis. 6. verū. Et sic intelli
tur. i. q. i. reperim'. Et hoc quia cara
cterem h'z furtiuū. Et nō est solū suspē
sus ab ordine quē simoniace suscepit
scdm Ul. sed etiam ab actibus oium
alioz. Idem Inno. z addit q' ē in t'p
alibus. z per cās p'dit administratōnem.
si. dis. eos. Idem d. puniri depositōne
z infamia si de crimie cōstituerit. 5. q. 3.
sane extra de accusa. inq'sitōis. Itē nō
pōt r'perē pecuniā quā dedit. eo q' tur
piter dedit. i. 4. q. 5. non sane. A. Idē
in sum. li' p. ti. p. qōne. 21. B.

Que pena eius q' ordinem uel bñ
ficium cōtulit simoniace. aut etiam ei?
q' fuit mediator? R. scdm Ray. Si est

manifestū. ipso iure suspensus ē etia
q̄ ad alios. ex eo. accusatū. 32. dñs. s. ve
rū. Si hō est occultū. suspensus est q̄
ad se tñ. sicut z quilibet criminofus. n̄
tñ quo ad alios. ar. ex eo. z si q̄dnes. et
c. veniens. z. c. ex tue. Et qd importet
p̄ suspēfionē. vide. i. suspensus. p̄ totū
A. Lon. Inno. ut in dca. q. 21. B.

Que pena ei⁹ qui recipit simplex
bñficiū simoniace? R⁹ fm Ray. In
p̄mis q̄ est suspensus eo modo quo in
p̄cedenti p̄x⁹. dictū est. Itē tenet re
nūciare bñficio z restituere oēs fruct⁹
perceptos z q̄ p̄cipi potuissent. i. 4. q. 6.
si res. ex de resti. spo. granis. z ut dictū
est. s. restitutō p̄. s. s. nisi illos quos ex
pendisset in utilitatē ecclesie. Nam z
qui dep̄dandi aio accessit ad negocia
mea h̄z cōtra me actōem. z licet nō h̄e
at in id quod sibi abest. h̄z tñ in id in q̄
ego locupletior scūs sū. ff. de neg. gest.
si pupilli. s. s. z si qs. Et eodē mō tenet
ad restitutōem ille q̄ nō cōmisit simo
niā. tñ alius p̄ eo eo sciente z cōsentien
te cōmisit. uel si p̄us ignorauit z postea
qñ sciuit non statim renūciavit Lat
tñ non tenet de illis fructibus quos p̄
cepit q̄diu fuit bone fidei possessōr q̄
z iam cōsumpti sunt. s. de extantibus
tñ. L. de rei. v. l. certū. sicut ocm̄ est. s.
restitutō p̄. s. s. A. Et ibi. z in. s. se. de
his fructibus z sumptibus dicef lati⁹
in additōne. B. Lon. fati Hoff. host.
z Tho. A. Lon. z Ul. in dca. q. 21. B.
Item quis simoniacus in bñficio si
occultū est non sit suspensus ipso iure
sed suspendendus. i. q. 3. c. p̄. 2. z 3. tñ rō
ne illius bñficii simoniace quesiti non
ministrabit sine pctō. neq̄ spūaliter
neq̄ tpaliter. A. Sed ab aliis benefi
ciis non simoniace q̄sitis nō erit suspē
sus fm Inno. in dca. q. 21. B. S. si no
toriū est. ipso scō est suspensus ab acti
bus oim̄ ordinum z ab administratio
ne spūalium. ut Inno. dicit. sicut de si
monico in ordine. ut in p̄. s. dictus est
A. Idē in dca. q. 21. vbi z addit. Ray.
dicit de simoniaco etiam in bñficio. q̄

punit pena depositōnis. s. ab ordine z
bñficio z infamia. sicut simoniacus in
ordine. ex de accusa. inq̄sitōis. Jo. tñ i
relligit illud de depositōne nō ab or
dine s. a bñficio crimine p̄bato i mo
dū denūtiatōis uel inq̄sitōis. quia si
in modū accusatōis deponeret ab or
dine z beneficio. sicut p̄ aliis crimib⁹
regularit. Lū Jo. videt cōcordare Hof.
Et est rō depositōnis a beneficio scōz
eun. q̄ nō posset agere p̄nam bñficio
uel dignitate retēta. ut iz. dñs. nerui. B.

Que pena eius q̄ recipit beneficiū
cum cura vel dignitate simoniace? R⁹
fm Hoff. p̄ter nūc dca. penas in p̄xi⁹
s. idem iudicium est de eo sicut d̄ illo
q̄ recipit simoniace ordinē. s. q̄ suspen
sus est z quo ad se z quo ad alios. Luz
ergo executōem nō h̄eat. quicqd agit
saltē de illo officio. suspensus agit. et
animas decipit. ex de elec. dudum Ro
thomagensis. Et de ista mā h̄es. s. con
fessio 3. s. fi. A. Predictis con. Ul. vt
in sum. eo. ti. q. 22. B.

Utrum simoniacus in ordine suspē
sus sit q̄tum ad ea q̄ sunt iurisditōnis
R⁹ scdm̄ Buil. Cum pene non sint ex
tendēde. ille qui simoniace recipit ali
quem ordinem suspensus est q̄tū ad
ea que sunt ordinis. sed non q̄tum ad
ea que sunt iurisditōnis. Unde si al̄s
habebat iurisditōm z nūc habet. et
potest suspendere. ex cōmunicare z ab
excoīcatōne ab soluere. z huiusmodi.
A. Idem in sum. eo. ti. q. 21. Sed tñ ho
die circa hec multa sunt inouata. cum
omnis simoniacus sit excoīcatus. vt. i.
in hoc. c. patebit. B.

Quid agendū sit de pecunia simo
niace accepta? R⁹ fm Buil. A. vt p̄
in sū. eo. ti. q. 23. v̄ potius fm Ray. B.
Debet restitui illi ecclesie in cui⁹ cōru
melia data est. ex eo. de hoc autē ar.
17. q. 4. si qs in atrio. z 27. q. 1. si q̄ rapu
crit. Et hoc cū pecunia dāfalcui. puta
plato soli. latii cuiq̄q̄. ita q̄ ecclesia
nō est in culpa. Si tñ ille q̄ dedit sit fa
ctus hoc mō irregularis. assignanda ē

pecunia alterius monasterio ad quod o[mn]i[e]s eius
transire. ut eo vivente habeat usum illius
ar. 16. q. 6. de lapsis. et in deo. c. si quis ra
puerit. postea restituitur p[ro]p[ri]e ecclesie
sive monasterio. A. Immo v[er]o q[uod] re
stitutio fit facienda illi qui dedit. ex. e.
veniens. R[ati]o. Ray. Quidam dicunt di
spensat[i]o illud fuisse factum. Alii disti
guunt. quibus assentio q[uod] si remanet in
seculo ille qui dedit pecuniam: non est ei
restitutio facienda. sed ecclesie. ut. s. vi
ctus est. Si vero transseat ad religionem
vel iam est persona religiosa et transseat
de illo monasterio ad aliud. debet restitu
tui pecunia simpliciter et possessiones sal
tem quo ad usufructum illi monasterio quod
ingreditur. ut sicut h[ec] onus ita habeat etiam
emolumentum. deo. c. de lapsis. Inno.
autem dicit q[uod] si om[n]is pecunia intraret
religionem. de misericordia bonum esset
reddere ei. deo. c. veniens. Et sic sentit
Inno. q[uod] hoc. c. non loquatur de iure ne
cessitate. sed de benignitate. et ideo v[er]o
etiam sentire hosti. ut in dea. q. 23. Sed
glo. in deo. c. de hoc. extra eo. sentit. q[uod]
c. veniens loquatur de necessitate iu
ris in suo casu. si qui totum collegium fuit in
culpa. Secus si solus prelatus vel alii
particulares. quia tunc non fit restitutio
ei qui dedit etiam si ingreditur reli
gionem. sed de religio[n]e ad quam transit so
lum quod ad usufructum. ne sit illi onerosus.
Item addit hosti. q[uod] si donas errant
in iure subuenitur ei et restitutio fiet illi
ex eo. veniens. Et ideo si adeo pauper est
q[uod] non habet unde vivat. ut in dea. q. 23. B.
Quid si ipsum monasterium vel eccle
sia fuit in culpa. ut si quis dedit monaste
rio pecuniam ut recipiat? R[ati]o. scilicet Ray. Si
debet restitui quod dedit ut cum ea in ali
ud monasterium intret. ne sit onerosus
secundo monasterio. ar. 16. q. 6. de lapsis.
et 27. q. 1. si quis rapuerit. ex eo. veniens.
Nec ecclesia vel monasterium debet cuius
tali fraude esse in lucro. nec ex eodem secundo
de sequenti pena et p[ro]m[issi]o[n]e. ff. de nego. gest.
sive hereditaria. hoc Ber. ex eo. de hoc
aut. A. hoc melius potest patere ex dictis

in precedenti. §. B. 1.
Quid si aliquis dedit pecuniam pro
beneficio ordinis? R[ati]o. scilicet Ray. Si ipse non
habeat beneficium ecclesiasticum. debet illa pe
cunia cedere illi cathedrali ecclesie in cu
ius ignominiam data est. Idem Ul.
dicit. Si homo habebat titulum alicuius bene
ficii ad quem debebat gratia ordinari. illi
beneficio restituenda est secundum eum. Ul. A.
Idem in dicta. q. 23. ad finem. B.
Utrum cum simoniace possit dispen
sari. R[ati]o. quoniam simonia iterum venit ex parte
ordinatoris et ordinati. non dispensatur
ut. s. dispensatio. §. 7. et de aliis vide in
§. sequentibus.
Quis possit dispensare cum ordina
tis simoniace? R[ati]o. scilicet Ray. Si crimine
perpetratum est nescientibus ordinariis. tunc
postquam simpliciter renunciaverint exe
cutioni ordinis. potest episcopus dispensare. ex. c.
de simo. nisi si pecunia ipsi episcopo fuisset
data. tunc enim non posset dispensare. propter
turpitudinem suam. §. papa. l. q. 1. erga. et
c. si quis neque. et q. 5. presentium. Posset autem
successor illius vel alius ordinari? et
utpote si heredes domicilium vel beneficium
in alio episcopatu. A. vel etiam archiepiscopus. quia
hoc casu posset dispensare secundum Ray.
ut in su. eo. ti. q. 25. Sed hoc est contra secundum
glo. eius. et Ul. quoniam hoc debet ex consuetudi
ne. ut in su. eo. ti. q. 26. B. Lon. Inno.
hosti. Hoff. A. idem in dea. q. 25. B.
Similiter cum illo qui scienter suscepit
ordinem simoniace non tantum ministrat
posset episcopus dispensare in ordinibus ri
te acceptis. non autem in illo quod si
moniace suscepit. nec est qui recipiat ali
os ordines aut dispensationem. quia p[ri]morum
esset per saltum. A. Lo. Albaricus. Et per hoc
v[er]o facit ex eo. si quis ordinaverit. ibi. ab
ordine sic suscepto. B.
Quis potest dispensare cum illis qui recipiunt
simplex beneficium per simoniam? R[ati]o. §. Ray. Si
ignorantibus ipsa facta sit per episcopum dispensare
ut est de nono et facta eis ideo beneficium per quod
ei prius ac simpliciter renunciaverit. ex. c. de simo.
ex de elec. si aliter. Item quod possit ministrare
in ordinibus aut per beneficium susceptum. A. h.

nō vī dēm Ray. qz nec in his necessa-
ria est dispensatō. cū tales non sunt si-
moniaci. vt pz per eū. Ray. z Inno. vt
in dē. q. 26. B. hoc at intellige si etia
ēps ignorauerit. nā si sciens cōtulisset
non ipse: s; supior possit dispēfare. ar.
.i. q. 5. c. p. ex de cle. cōm. diuersis falla-
cis. Si hō bñficiatis scientib; sol; pa-
pa pōt. ex eo. de regularib;. Idē Tho.
z Ul. Et fm Huil. intelligit hoc q; cum
talibus non possit dispensari nisi p pa-
paz: nec in illo bñficio nec in alio si re-
manent in seculo. Lon. Tan. ex eo. nob
Silt. z Hosti. A. Idē in dē. q. 26. B.

In multis casib; simonie s; Ray.
pōt ēps dispensare post legitimā peni-
tentiam. p videlz cū illo q; beneficium
seu ordinē cōtulit simoniace vel q; fu-
it mediator simonie dū tñ sit occultus
Item cū eo q; inposuit pces carnales
et p nō digno nulla tñ influente cō-
ditōne vel pacto. z hoc pōt si ipse ēps
ab hoc peccato sit immunis. Alioqn me-
tropolitan;. Intellige fm Huil. qñ ta-
lia de osuetudie opētūt ei. Itē potest
ēps dispensare in simonia que cōmit-
titur circa exequias defūctorū. Itē i cō-
secratōne cimiterii z sacroz vasoz. In
bñdictōe vestiū. In venditōe crisma-
tis. Aque bñdicte uel salis. aut panis
bñdicti. In bñdictōnibus nubentium
In oibus his ēps non est prohibet.
iō pōt. ar. ex de sen. exco. nup. A. Pre-
dē etia norant in lū. e. ti. q. 26. s; Ray.
z glo. Ul. Hosti. z Hostre. Et addit fm
Ray. q; epus pōt et dispensare cū illo
q; ordinē simoniace recepit z nō mini-
strauit in rite an susceptis. Itēz cū eo
q; recepit simoniace bñficiū postq; re-
signauit in executōne ordinum. z fm
glo. ei; tā susceptoz an bñficiū q; post
nō at ut recipiat nouos ordies nisi for-
te intraret religionē z simonia eēt oc-
cultā. secus si manifesta. Est at occul-
ta simonia de q; nō cōstat pñiam vel
pessionem in iure scām. aut per rei
euidentiā q; nulla possit terguersa-
tōne celari fm dē. glo. B. Inno. et i-

am dicit q; simoniaci in bñdictōibus
z hi; si occulti sunt l; sint suspēsi quo-
ad se sicut alii criminoli. tñ post pñiaz
licite celebrāt. s; bñficiū qd simonia-
ce habitū est nullo mō retinere potest
A. Inno. gnālit loquit de oibus simo-
niacis in bñficio. ut dē. q. 26. Tñ hodie
aliud ē. vt patebit in fi. b; c. Itē dicit
Inno. q; ignoranter simoniace pmo-
tus ex dispensatōe epī remanet in illis
ordinibus. In aliis at ordinibus ut be-
neficiis nō simoniace habitis etia sine
dispensatōne manebit z noua bñficia
acquiret. Nouos at ordies nō pōt hē-
re nisi p dispenset cū eo i ordine simonia
ce qñto. cū al; eēt pmoz p sal. ū. B.

Quid si aligs pbabilr credit sibi
esse collatū bñficiū vel ordinē ppter
obsequia ut ppter pces carnales a se
uel ab alio inpositas? R; fm Ray. Si
aliter erat indignus oz resignare. q; p-
ces succedūt loco pñi. Si hō dign;. nō
tene; sed sufficit penitere de mala in-
tentōne. i. q. i. sunt nōnulli. ex de eta. et
quali. tuā. z ex eo mādato. A. Idē in
sum. eo. ti. q. 27. B.

Utz ēps possit dispensare cū eo q;
est simoniac; i dignitate. R; s; Inno.
non. ex eo. nobis. Immo ē cū nullo si-
moniaco sciens pōt ēps dispensare q;
pmoueri possit ad dignitatē et p qua
non fecerit simoniā. i. q. i. erga. Idem
Hosti. A. Idē in sum. eo. ti. q. 26. ad fi.
Et addit Inno. q; episcopus potest di-
spensare in simplici beneficio cum eo
qui illud recepit ignoranter. i. nesciens
simoniam interuenisse. ut in alia eccle-
sia obtineat bñficiū. et etiam in ea-
dem. B.

Utruz episcopus possit dispensare
cum electo simoniace q; postea eliga-
tur. R; Si electō reprobata est propf
simoniam etiam quam electus igno-
rauit nec postea ratum habuit. nibilo-
minus non potest episcopus illa vice
dispēfare. Sec; d; simplici bñficio. s; q;
nō ē dignitas. si ignorans recipiat. q; p;
resignatōem ēps dispensare pōt vt ei

58
oferat. ex de elec. si alicuius. ut etiam
h. s. s. x. q. incipit. quis potest dispen
sare. A. Circa maz ista hodie multa
inouata sunt. ut p. in ex. u. q. d. Parti
ni gnti. scilicet in concilio Constantensi. q. i
cipit. Multe. vbi dicit. Sacro approban
te concilio declaramus. q. ordinari simo
niace ab executioe suoz ordinu sint ip
so iure suspensi. Electores aut postula
tiones confirmatores et quis puisiones
simoniace ecclesiaru monasterioru et
dignitatu psonatu officioz et bnficio
ruz quicunq. deinceps facere nulle sint
ipso iure. nulluq. p illas ius cuiq. acq
ratur. nec p motu confirmati aut puissi
faciant fructus suos s. ad illos restitu
tione tam in iuste ablatoz teneantur.
Statuentes insup q. dantes et recipie
tes ipso scilicet finiam excoicatiois incurru
nt si pontificali aut cardinalatus pful
geant dignitate. Item in alia q. dicit
eiusdem scilicet. Datue anno 2. sui. ponti
ficatus. et incipit. Danabile sic h. Inno
uamus et de nouo affirmamus excoica
tiois suspensiois ac puatiois et interdic
tiois et alias censuras dudum a sumis po
tificib. s. simoniacos latas ac promul
gatas. q. ipso scilicet incurru volumus o. e.
occultu uel manifestu simoniacu vbi
cuiq. simoniace commiserit. cuiuscunq. stat.
uel additois gradus uel peminentie vel
dignitatis existat etiam si cardinalat.
epali seu alia quis ecclesiastica uel re
porali et maxia pfulgeat dignitate: di
ctaruq. finiaz excoicatiois suspensiois
puatiois et interdic aliaruq. censuraz
et penaru absolutiois seu relaxatiois no
bis et successoribus nris pterq. in mor
tis articulo spaliter reservamus: no ob
stantibus quibuscunq. commissioibus in
dultis et facultatib. absoluendi de ca
sib. nobis et successorib. nris spaliter re
servatis cuiuscunq. et cuiuscunq. status g.
dus additois et dignitatis existat sub q.
cuiq. forma hominum gnaliter uel speci
aliter factis aut faciendis coeessis vel
in posterum coedendis. Quas commissi
ones et facultates hi q. tuz ad detesta

bile crimine simonie et penas inde sequen
tes reuocamus et cassam. cassasq. he
re volumus. nisi spaliter de absolutioe
et a pctio simonie in commissioibus et fa
cultatibus p. d. exp. sam faciamus
mentioem. Statuimus quoq. et p. cipi
mus ut omnis cuiuscunq. status codi
tione peminentie uel dignitatis existat
q. scuit aliquem post hanc constitutoem
commississe simoniace. infra duos dies na
les postq. ad sui noticiam deuentum
extiterit teneat si p. f. fuerit in roma
na curia nobis uel apostolice sedis ca
merario aut suo vicegerenti. et tunc in
vnius vel duoz testiu p. sentia reuela
re sub eiusdem excoicatiois suspensio
nis aliusq. censuris et penis quib. ut p.
feret ipsum auctore simonie esse volu
mus innodatum. q. dicit. no reuelans
ut p. dicitur seu teges simoniace: tanq.
eiusdem fautor sceleris incurrat. cui
absolutioem nobis et successoribus no
stris spaliter reservamus. decernentes ex
nunc irritu et inane si fec. sup his a quo
cunq. quis auctoritate scient uel igno
ranter trigerit attetari. hec ibi. Item
in alia Eugeni q. t. que incipit. Luz de
testabile. vbi dicit. Nos p. decessoz nroz
Romanoz pontificu vestigiu inherere
do ac et o. et singulas excoicatiois su
spensiois puatiois et interdicti senten
tias censuras atq. penas dudum a po
tificib. p. d. talibus reputatis
s. simoniacos quolib. latas s. illos cu
iuscunq. grad. stat. ordinis coditiois
uel peminentie fuerit. etiam si card
inalat. p. iarchali epali regali regina
li uel alia quis ecclesiastica uel munda
na dignitate pfulgeat. eoz quolib. ta
manifestu q. occultum ipso scilicet incur
rere volumus. confirmari et innouari
auctoritate ap. lica declaramus. q. o. et
illi q. simoniace ordinati fuerint. a su
is sint ordinibus suspensi. Per electo
nes et postulatones confirmatores
seu q. suis alias puisiones q. simonie
labe fieri trigerit et q. virib. oio care
ant i ecclesiis monasteriis dignitatib.

personarum officio ecclesiasticis quibus
uis officio aut aliquid eorum ius nullate-
mus acquirat. nec ideo faciat aliquis fructus
suos. sed ad illorum omnium quod precepit restitutio-
nem sub aie sue periculo sit astrictus. Stra-
tuens propterea quod vniuersi et singuli eri-
am promissa dignitate perditum quod quolibet
dando vel recipiendo simoniam commiserint
aut quod illa fiat mediatores extiterint
seu procurauerint. iniam excommunicationis
incurrat. a qua nisi a Romano pontifi-
ce per tempore existente non possint absolui
propterea in mortis articulo constituti. Et
ut hi labis et agniti frequenter repma-
tur. oibus et singulis ecclesiasticis seculari-
busque personis cuiuscunque dignitatis gra-
dus ordinis seu conditionis fuerit. in virtute
secunde obediencie districte iniungimus. ut eos
omnes quos simoniam habere commississe vel procuras-
se aut in ea mediatores esse scuerint po-
tiffici perdatio vel eius camerario. aut cui
idem pontifex duxerit committendum per se
vel per alios reuelare quicquid non omittat.
Quod si non fecerit absolui non valeat. do-
nec predicta reuelentur. Datum Rome apud
sanctum Basilgonum. 12. pontificatus
nostri anno quarto.

Simulatio. Utrum si-
mulatio sit
peccatum. R. fm Tho. scda scda.
q. cxi. Simulatio. prope mendacium est in ex-
teriorum scorum signis consistens. Non refert autem
utrum quis metiat homo uel quicunque alio scdo
Vnde cum omne mendacium sit peccatum omnis est quod
omnis simulatio peccatum sit. Tunc sicut di-
cit Aug. in li. de quonibus euangelii. non
semper quicquid simulamus aut fingimus. me-
daciū est. sed quoniam id quod dicitur nihil significat
A. s. vtile hoc significet inutile. 22. q. 5. c. q.
cuique. B. tunc est mendacium. Quia homo fi-
ctio nostra refertur ad aliquam significandam
non est mendacium. sed aliquid figura mira-
tis. Et ita dominus finxit se longius ire ad
aliquid figurate signandum. Addit Ul.
quod sicut hoc fallere aliquem in duplicitate
hominum propter aliquam sui uel primi utili-
tatem. ita hoc et populus intentione utilitatis
consequentis ad talem simulationem. sic

et David mutauit faciem suam coram
Achis rege Beth. per reg. 21. A. Satis
facit. et utile. 22. q. 2. B.

Utrum aliquis peccet simulando sancti-
tatem. R. fm Tho. in quolibet. Duplex
est simulatio. Quedam fit ab aliquo ut
iniquitas sua paleat et ipse bonus pu-
tetur. et hoc est peccatum. A. et tanto gra-
uius quanto magis ista simulatio ce-
deret in damnum proximi temporale vel
spirituale fm Tho. et in sum. li. 3. ti. 34. q.
254. B. Alia ergo fit ad dei honorem et per
rimorum edificationem coram extraneis ut
ipsi magis edificentur. et iste non peccat
sed meretur. A. Idem in su. eo. ti. q. 254.
B. De hypocrisis. que est quedam simu-
latio. i. hypocrisis.

Utrum sit simulatio quando ali-
quis occultat peccatum suum. R. fm Tho.
vbi. s. Sicut aliquis homo meretur quoniam signi-
ficat quod non est. non autem quando tacet quod
est quod et aliquando licet. Ita etiam si-
mulatio est quando aliquis per exteri-
ora signa factorum uel rerum signifi-
cat aliquid quod non est. Non autem si ali-
quis pretermittat significare quod est.
Unde et aliquis potest peccatum suum
occultare absque simulatione et laudabi-
liter. s. ne alii inde scandalizentur.

Obrietas. Quare so-
brietas ad
requiritur inordinando siue in
clerico? R. fm Ray. Quia sicut ebrie-
tas sic et voracitas prohibetur ab apo-
stolo. Ro. 13. Non in comessationibus et
ebrietatibus. Item quia veteris legis iniquitas
luxuriam prouocat. Ubi. 44. dis. s. p. Ue-
ter et genitalia sibi in vicinis sunt. ut
ex vicinitate membrorum intelligatur
confederatio vicio. Item quia inglu-
uius omne bonum opus dissoluit. A. ut
patet in dicto. s. pri. B. 4. Reg. 65.
Nabuzardan princeps coquorum destruxit
muros hierusalem. A. hoc est habet
in dicto. s. p. B. Item varios morbos
generat. sed temperantia procurat sospi-
tatem et hilaritatem. de cose. dis. s. nihil
Item quia piguis veter et ait. Micro

nymus crassum solum generat. cum eodem
tra sacerdotalis solum debeat esse vigil
et tenuis. de consuetudine. dist. 5. ne tales. Et ad
istam materiam potest facere. s. gula.

Quare sobrietas potus regit in or
dinando sive in clerico? R. s. fin Ray. q. 2
ex vino frequenter segitur ebrietas ex
de iure iurata. et si Christus. Ebrietas autem
est fomes et nutritrix omnium viciozorum.
dist. 35. ante omnia. Item quia vinolentia
tollit mundiciam. Nam incitatoria
est libidinis. Hieronymus. Ueter me
ro estuans cito dispumat in libidinem
dist. 35. s. p. Item quia impedit omnem
sapientiam. Et de hoc et etiam de plus
nunc dicto habetur proverbia. 20. Luxu
riosa res est vinum et tumultuosa ebri
tas. Quicunque his delectatur non erit
sapienter. Hec autem duo. s. mundicia
et sapientia maxime necessaria sunt dei
ministro. quia ambulans in via imma
culata hic tibi ministrabit. et quia ac
ceptus est regi minister intelligens. Et
de materia ebrietatis habetur. s. ebrietas

Societas primo.

Utrum liceat committere pe
cuniam mercatori vel artifice per mo
dum societatis et inde lucrum accipe
re. R. s. deo. s. fin Tho. secunda secunde. q.
78. Ille qui sic committit pecuniam su
am non transfert dominium in illum
sicut in mutuo. sed remanet eius. ita quod
cum periculo ipsius mercator de ea
negociatur vel artifice operatur. ideo
licite potest petere partem lucri inde p
venientis tanquam de re sua. hec Tho. vñ
sicut dicit Hostiensis. Si vis dare pecuni
am tuam in societate sine peccato. po
ne tu pecuniam et alius operam perso
nalem. quia plerumque quod pecunie de
est per operam suppletur. vt. ff. p so
cio. l. 5. s. p. et coicet pericula lucra et da
na. Lon. host. et notat. l. 4. q. 3. c. plerique
A. s. in glo. Et de hoc est tex. in l. i. l. p
socio. et isti. eo. s. 2. Quid intelligi dicitur quod ne
gociatio est licita et si aliter de dona. iter vi
rum et vxor. p vestras. D. ut si dicatur sic

Do tibi centum et tu pones industria et
laborem tuum. in fine anni scilicet ratione ego acci
piam illa centum et tu pones portionem tue si
ue industrie quod potius est sive valere
alia centum. post hoc quicquid superit
de lucro accipiam ego medietate occasi
one pecunie mee. et tu aliam medietatem
occasione persone tue. A. Hoc nullatenus
videtur verum quia sic nisi lucrum
esset ultra centum per ceterario quod nunquam
vel rarissime contingit qui ponit pe
cuniam nihil unquam lucraret. sed sem
per de sorte perderet. licet reuera addeat
lucrum. Uñ quidam doctor dictus do
minus Angelus de pusio. dicit quod salua
meliori determinatione hoc sibi verum
videtur. neque de iure civili. canonico vel di
uino. Nam opera hominis nihil aliud est
quam diuinum officium. l. i. ff. de op. liberto.
Immo opera hominis dicitur esse fructus ho
minis. l. 3. cum duabus se. ff. de op. seruo
rum. Ille ergo qui in societate operatur
ponit non de aliquid consistens in sorte vel in
capitali ponere. sed solum fructum persone
sue quod fructus aut usufructus persone
correspondit fructui aut commodum illo
rum centum qui in societate posuit. Pro qui
bus bene facit quod dicitur tex. l. cum duobus
s. si in coetudo. ff. p socio. cum dicitur quod pre
cuius ope est velamentum artis. Et hanc
sententiam secutus est Bal. licet per duas leges non
alleget i. l. i. l. 2. q. l. p socio. Et sic intel
ligi debet quod deum est videlicet quod sepe opera
alicuius pro pecunia valet. in Instit. l.
eo. s. 2. id est pro commoditate et usu
fructu dicte pecunie. Et ideo concludo
quod de 300. ego 100. posui ante par
tem 100. detrahant. et 200. que remanent
tanquam lucrum inter nos diuidi debent
et ita vt ex predictis apparet videtur esse
de intentione sancti Tho. de agno. nec
me in diuinum moueret si quis diceret.
Singam illum qui ponit opera industria
les si locare vellent opera suas pro mer
cede etiam quilibet anno reciperet. 100. vel 50.
nec subiaceret periculo alicuius casus for
tuiti qui euenire possit in mercatus aut
in rebus illius artis que non est conueniens quod

faltē hoc casu tanq̃ dictā mercedē in
societate posuerit si illaz anteferat de
illis. 30. sic alter antefert illa. 100. q̃ po
sunt rāōne equitatis seruande. Quia
rūdeo p̃ q̃ illā mercedem quā h̃re pos
set nō d̃r ponere a p̃ncipio sicut ille q̃
ponit illa. 100. cū merces illa sibi nō de
beatur a p̃ncipio locationis s̃m glo. in
l. edem. l. locari. Ex quo sequitur secū
da r̃sio. videlicet q̃ illa merces ē fru
ctus sue industrie z operaz. imo recte
intuenti quo ad eū nō est illa merces
nisi opera sua z industria. cū in eius re
cōpensatōne def. z iō licet ex opa mer
cedē consequat̃: tñ ex mercede opere
nullum fructū d̃r consequi neq̃ cōseq̃
potest. q̃ singulis diebus opa p̃statur
cum sit diurnū officiū. Et sicut vsure
vsuraz nō debent aliquo iure. vt. l. si.
l. de vsurj. ita fructus mercedis ope
deberi non pōt. Nec etiam obstat q̃
mercedem habz sine periculo qñ ope
ras locaret. licet qñ opas in societate
ponit de periculo timeat. q̃ plus pōt
lucrari q̃ cēt merces quā h̃re possz lo
cando opas suas. B. Posset ēt fieri
aliud pactū q̃ ego acciperē quartaz p̃
rem lucri z tu tres alias. vel es? tu q̃r
tam z ego tres s̃m q̃ ouenerimus q̃
tua industria extimari debet. vt patz
in insti. de socie. §. p̃. z s̃l̃r. p̃ rata diui
datur dānū. A. hoc verū si modo ille
qui plus ferre debet aliqd plus socie
tati contulerit vel pecunie vel opere
vel industrie qd̃ r̃ideat illi pluri qd̃ d̃
societate ferre d̃z. l. si non fuerit. in p̃n.
z. l. quid eim. ff. p̃ socio. Arbitrio ergo
boni viri extimabit an illud plus qd̃
in societate ponit corzpondeat illi
pluri qd̃ de societate p̃cepit. Nec alia
ctioz doctria tradi potest sed arbitrio
boni viri z ad p̃p̃am d̃sciam remittē
dum est. cum in hac actōne p̃ socio. q̃
bone fidei ē arbitriū boni viri sequē
dum sit. l. in p̃posita. ff. p̃ socio. Si aut̃
vnus plus altero non d̃ferret tale pa
ctum etiā de iure ciuili non valerz p̃
Azo quē Accur. sequit̃ in d̃cā. l. si n̄ fue

rit. Licet aliqui alit̃ dixerint tñ hec opi
nio Azo. tāq̃ equior z iustior sequēda
est p̃ d̃cā. l. si non fuerit. in p̃ncipio. z
l. qd̃ eim. s̃m p̃fatum d̃m Angelum.
A. Posset ēt fieri nō exp̃ssa p̃dicta ex
timatōne p̃sone s̃z cōmittendo discre
tioni ipsius qui recipit pecuniā vt assi
gnet partem lucri vel dāni q̃tum sibi
videet iustū. z postea si esset aliquis ex
cessus vel defectus d̃cordit̃ sibi remit
terent. A. In hoc tñ casu sibi caueat
ille cuius arbitrio remissū est vt iuste
z eque partiā ei plus d̃ lucro assignā
do q̃ plus in societate posuit. al̄ neduz
in foro cōscie teneret. sed ēt de iure ei
uili. Et si inique partes facerz ad arbi
triū boni viri reduci possent. ff. p̃ soci.
l. si societatez. s̃z eundē dominū Ange
lum. B.

Sed ecce negociator qui pecuniā
recipit ad tractandum dicit ei qui dat
eam. Ego volo in fine p̃ industria z la
bore meo 20. firma h̃ere. z nolo in eis
sentire aliquod dānum. nūquid licet?
R̃. s̃z. sed iste non est contractus socie
tatis. sed locatōis. quia negociator ille
locat opas suas p̃ illo p̃cio. z isto mō
nihil sentiet etiam de lucro. Posz at̃
z pactū facere q̃ non solum debet h̃re
p̃d̃cā. 20. sine ṽllo dāno. s̃z ēt talē l̄talē
p̃tē de lucro z nullā de damno. qd̃ qui
dem reciperet non at socius. sed rōne
operis siue sui salarii. vt dictum est de
tali locatōne. §. locatio. §. s̃z sequenti
bus. A. hoc intellige nisi damniū con
tingat culpa ipsius operas ponentj vt
coz quozus opera vtit̃. l. itez queritur
z. l. si merces. §. qui colūnam. ff. locati.
z tangitur in dicto. §. s̃z. B.

Quid si do pecuniā mercatori i
societate z conuenio secuz q̃ dabit mi
hi certam partem de lucro et nihil d̃i
co de damno? R̃. Debet intelligi eadē
pars de damno. vt insti. de socie. §. illd̃
A. z ibi patet q̃ idez est econtra vide
licet quando tantum exp̃ressa est ps
damni. quia eadem intelligitur tacite
etiam de lucro. B.

Societas et actum ad

ad mām pcedentis. c. ptenen
tia. Primo igit querō. Quid si capita
le pecunie posite i societate sit casu p
ditū. an in dubio sit damnu cōe vltm
illius qui pecuniā posuit? Rndet glo.
l. l. si non fuerit. §. p. ff. p socio. q in du
bio nō est cōe. z sic erit illius tantuz q
pecuniā posuit. Glo. tñ in l. i. l. p socio
dicit cōtrariuz. §. q sit damnuz cōe. pro
pma opinione q non sit cōmune. fa
cit fm dñm Angeluz q ille qui capita
le ponit non dicit cōicare capitale sed
fructum eius sicut z ille q opam pōit
dicit solum fructuz persone sue cōica
re. ut. §. societas p. in prin. in additōe
magna. Item quia satis hz ille. de dā
no q opas posuit si opas pdidit. absq
eo q teneat ad prez capitalis perdit
Dicit tñ p. quem refert Ly. in l. i. l. p
soc. q aut capitale statim est pditum
casu fortuito ante q alter socius opas
ponerz. z damnu erit cōe. aut post ope
ras pstitas z pditas. z tunc dānu erit
illius tñ q pecuniam posuit. satis eim
hz ille de dāno qui opas perdidit. Et
hanc opinionē Ly. ibi dicit eē equiorē
de iuris tñ civilis rigore lz statim pe
reat. si tñ perit ex cā societatis. dānum
vlt esse cōe. l. si id quod. §. p. ff. p socio.
fm dñm Angelū. Et addit. Opinio tñ
p. quā sequitur Ly. mibi magis pla
cet pferim in foro cōscientie. cū cōe
nire videat arbitrio boni viri qd i h
iudicio xfat. Lin. pposita. ff. p socio.
ita tñ q si quasi in pncipio societatis
totū capitale essz pditū z modice ope
pstit. tunc adhuc putarē q p aliqua
pte ille qui opas ponit picipare de
beat de piculo capitalis post q rōne di
cti capitalis ē picipaturus erat d lu
cro. ar. de c. l. si non fuerit. in pn. z l. qd
eim. ff. p socio. Ja. x. de arc. dicit idi
stincte dānum debere eē cōe. Bal. x. o
ait. tu dic q qtenus est cōe lucrum ea
tenus d esse cōe z damnu z non aliter
z hoc vlt verius. quia equali pre dānu

cum lucro d3 cōcurrere. ut in f. co. §.
illud. Nec aliud dānu vlt posse ptingē
in hac societate cōicadū int partes. ni
si erga capitale. Nā si ille q ponit ope
ras pdit earū fructum. filr z alē perdit
fructū pecunie q ad iuicem cōferuntur
ut. §. societas p. in pn. in additōe scda
Qd z notat reuerēd p fcaus Bernar
dinus de Senis in suis cōtractibus ut
mibi vlt fermōe 20. Item fm pstatum
dñm Angelū: si cōsuetudo aliq appe
ret circa pdcāz societate que nō repu
pugaret rōni z equitati essz seruāda
Unde si cōsuetudo foret q periculū
capitalis in dubio sit cōe. quia illd qd
est in cōsuetudine videt actum int
partes. l. si prin. §. placuit. al. incipit re
cre. ff. de aq plu. ar. cen. tunc diceret q
piculum sit cōmune post q hoc potest
fieri per pactum expsuz. ut tenet glo.
l. 4. q. 3. pleriq. Item fm eundē. si tale
damnu capitalis procederet dolo vel
culpa alicuius socioz illius solius erit
piculum cum socius d dolo z culpa re
neat. ut. l. socii. ff. p socio. In qua cul
pa cōphendit non solū lata sed etiam
leuis. non at leuissima. Sufficit eiz q
socius talem diligentia adhibeat qlē
in ppiis adhibē cōsuevit. ar. dicte. l. so
cium. Nam z si expse quis in se picu
lum suscepisset: nō tñ intelligitur de
illo quod venit ex culpa consocii. vt. l.
plt. l. de nautico feno. Collige ergo q
si apparet pactū vel cōsuetudo non ir
rōnabilis hec seruanda sūt. Qd si non
appet in dubio dānu capitalis erit. p
ea pre. p qua erat z lucrum. nisi interue
nirer dolo vel culpa consocii. qz tunc
illius tantū erit.

Sed nūquid damnu pscē opas po
nentis d3 inuicem cōicari? R. Uf q n
ut. ff. eo. l. socii. §. socius. vbi dñ. socius
cum resisteret cōibus seruis uenalis
ad fugā crūpentibus vulneratus est
impensā quā in curādo se fecerit non
consecuturum. qz id non in societate
qñis. ppter societate impensuz sit qd
indistincte pōt intelligi verum qñ h

dānū origit culpa pſone. al' videt ſat
equū q' ſicut ipe picipat d' dāno capi
talis ita z al' picipet aliqd d' dāno p
ſoc qd' euenit ppter ſocietate: cū z ſocie
tas etiā p'iculariū rex ius qd' daz fraſ
nitat' hēat. ut. l. vez in pñ. ff. eo.

Qd' ſi finito tpe ſocietat' nō repiſ
niſi capitale. an dictū capitale pecūie
ſit cōe vlt' rātuz illi' q' poſuit. R. Circa
hoc diuerſi diuerſimode ſentire vidēt
nā glo. in. l. i. L. eo. videt ſentire q' eqū
liter diuidi d' beat. niſi aliud ſit per pa
ctū declaratū aut p' oſuetudinē intro
ductū. Prefat' hō dñs Angel' ſentit
q' q' tenus operas pſtans picipat de
dāno capitalis catenus z ipli' capital'
p'tem ſortiat'. ſed certe hoc iure. p'bari
non vñ. Cū tu dic ſm' Jaco. de are. q' ſi
ſolū de cōſuetudine. ſed etiā de iure ē
q' capitale hoc caſu ſit ſalutū. Quare
eū ſocius meus ipſius capitalis prez
d' h' re. Et ſi dicas q' ponit operā. R.
q' p'ciū ope intelligitur eē correfpon
dens inſuſurio pecunie. non aut' ipſi
forti. Et ſatis facit qd' dictū eſt i addi
tōne ſecūda. ſ. ſocietas p. in pñci'. Pro
inde ſi vnus ponit cōmoditatē ope eq
dem z alter ponit cōmoditatē pecunie
non p'prietatē. Singe. n. q' vnus pōit
in ſocietate mille millia. al' operā tñ
tūc h' nulla pōt eſſe p'portio: niſi d' cō
moditate ope reſpectu cōmoditatis pe
cunie. non aut' de ipſa totali ſorte. z ita
ē ſentit Bal. qd' z nōt p'fatus reuerē
dus p' vbi. S. nup' coronatus in cel' ac
miraculis p' orbe' coruſcans.

Utz vnus ſocioz poſſit paciſci vt
duas ptes luci z vnā dāni ferat z ali'
ecōtra duas dāni z vnā lucrit. R. ſm
dictū dñm Agelū q' non. qz vnus ſoci
ozū non pōt plus d' lucro p'cipare qz
de damno. nedū de iure diuino z cano
nico: ſed etiā ciuili. vt. l. mutius. ff. eo. ſi
milit' nō valz pactū: q' deducto dāno
vnus hēat duas ptes luci alter vero
vnā: niſi ille qui plus h'z de lucro rādū
dem pl' pecunie ope aut indutrie in
ſocietate poſuerit. vt. l. ſi non fuerit. in

pñ. z in glo. ff. eo. Et multo minus valz
pactū. vt vn' tñ lucet al' tñ damni
ſentiat. eſſet. n. nequiſſimū genus ſoci
etatis que leonina appellat'. dē. l. ſi nō
fuerit. ad ſi. Quod verū ē niſi ille qui
tñ operas pōit aliqd certū p ſua ope
veller ſine dāno. qz hoc poſſet nō tāqz
ſoci' ſz tāqz locator. ut. ſ. ſocietas. p. ſ. ſ.

Sed an poſſit paciſci q' capitale
ſit ſalutū. R. de iure canonico z in foro
oſcientie nō pōt ſm dñm Angelum. et
ita ſentit glo. in. c. pleriqz. i. 4. q. 3. d' iure
at ciuili ſūt opimones. Nā Bal. in. l. i.
L. eo. q. 9. tenet q' tale pactum nō valz
neqz ex ſozma cōtractus neqz ex ei' nā
id dicit q' ſapit vſurariā p'auitatem.
Hoſti. at in ſua ſūma in ti. de vſur. ſ.
an aliquo caſu. tenet q' de iure ciuili
talis ſocietas valet magis ex vi pacti
qz ex nā ſtractus. Sed dē Bal. vñ ue
nus. vt ex pcedentibus colligi pōt eti
am in pximo. ſ. Scdm oēs at hoc pa
ctum non ē equūz nec i iudicio aie ſer
uandū. vt nōt dñs Anto. de bu. in. c. ſi.
extra de vſuris.

Sed qd' ſi vterqz ſocioz ponit pecu
niā z operā. ſed vnus ponit maiorem
q'ritatē qz alter. R. ſm dñm Angelūz
Sine ſit factum pactū p quota parte
qz lucrū z dānū ſentiat ſiue non. nō ſo
lū in foro oſcie. ſz et de iure ciuili cōſi
derandū ē quis eoz in effectu plus in
ſocietate poſuerit ut ille maiorē prez
accipiat. l. 3. n. ex vna pte maior fuerit
ſūma. poſſit tñ tanta eſſe indutria al
terius qz excederet illum qui maiorez
cōtulit ſūmam. vt ſi ſolus nauiget. pe
grinetur. pericula ſuſtineat. dē. l. ſi nō
fuerit. in pñ. z. l. qd' eim. ff. eo.

Sed vtrum ille qui tantū operas
ponit qñ p'ficiſcit cā ſocietat' is d' beat
h're expenſas de corpore ſocietat'. R.
ſm dñm Angelū. Ja. de are. z. l. p. dicit
in. l. i. L. eo. q' ſic. qz lucrū non d' niſi de
ductis expenſis. ff. eo. l. mutius. qd' in
telligit Bal. in dē. l. i. exceptis expen
ſis quas facturū eſſet domi. quia ille
nō debent fieri d' corpore ſocietat'. ar.

U. sed et si lege. §. quod aut. ff. de peti. he
re. putare tñ in hoc seruandam eē cō
suetudinem ēt in foro cōscie. cū sit opti
ma legum interpret. ff. de legi. si de in
terpretatōe. cum et tacite videat actuz
qđ fieri cōsuevit. ut. l. 13. l. locati.

Sed p qbus ptrib tenent ad solu
tōem pensionis fundici vel apothecę
conducte socii ex disparibus partibus
R. fm dñm. Angelū. Locanti tenentur
p equalibus ptribus. inter se autē te
nentur p rata societatis. et ita diuidē
debent dictum debitum mercedis sic
diuidūt pncipale. et scđm dcās dispa
res ptes. quod et tenet Bal. in. l. 1. l. e.
ubi etiam dicit q fm dcās ptes dispa
res diuidi qz debent suppellectilia et
massarie societatis. Qđ sequenduz
omni iure vř cū cōueiat arbitrio boni
vir. qđ in hoc octu maxime adesse dē
l. i. pposita. ff. co.

Quid hō si pditum est capitale añ
finituz tps societatis. nungd ille q po
sunt tenet iterū ponē. R. fm dñz Ang.
q. nō. et tenz glo. i. dcā. l. si nō fuerit. §. p.
ff. e. i. dcā. l. l. l. e. A. De societate hō
seu locatōe aialū dicef. i. vřura. et. B.

Odornia. Si quis con
tra nām pec
cauerit. si clericus ē depōi dē
vel si apparet corrigibilis dē tradi re
ligioni ad ppetuā pñiam pagendam
Si laicus. excoicari. et a cetu fidelium
vsq ad cōdignā satisfactōem fieri alie
nus. c. de excof. pla. clerici. A. fm le
ges aut tales vltimo supplicio cōdem
nant. qz ppter hoc pctm deus iratus
mittit pestilentias. fames. et terre mo
tus. in Auten. ut non lux. s. nām. col. 6.
B. et hoc viciuz maius est qđ si qs co
gnosceret carnalis matrē. et. q. 7. adul
teri. et de hoc et aliis spēbus luxurie. s.
luxuria. §. p.

Illicitudo. Utrū sit
licitū sol
licitudinē de tpalibus gerere
R. fm Tho. scđa scđe. q. 55. Sollici
tudo tpaliū tripliciter pōt esse illicita

pmo mō ex pre eius de q sollicitamur
ut si tpalia tāq finē qramus. Un aug
dicit in libro de opibus monachoz. cū
dñs dicat. nolite solliciti esse et. hoc di
cit ut non ista intueant. et ppe ista fa
ciat qđ in euangelii pdicatōe facē
iubent. et mō pōt cē tpaliū sollicitudine illi
cita ppter superfluum studiū quod
apponit ad tpalia pcuranda. ppe qđ
hō a spūalibus qbus pncipalit infui
re dē retrahit. et iō dī. Math. 13. q sol
licitudo seculi suffocat vrbū dei. 3. mō
ex pre timoris supflui. qñ. s. aliquis ti
met ne faciendo qđ dē necessaria sibi
deficiant. A. plus in se qđ in dño cōfidē
do. B. qđ dñs tripliciter excludit. pri
mo ppe maiora bñficia hōi pstita di
uinitus pter suam sollicitudinē. s. cor
pus et aiam. 2. ppter subuentōnem q
deus aialibus et plantis subueit absq
hūano opere. 3. ex diuina pudentia
ppter cuius ignorātiā gentes circa
bona tpalia querenda pncipalit solli
citantur. Et iō cōcludit q pncipaliter
sollicitudo nostra dē esse de spūalibus
bonis sperantes qđ et temporalia nob
puenient ad necessitatē si fecerimus
qđ debemus. Un dī. Math. 6. Primū
querite regnū dei et iusticiā ei. et hec
omnia adicient vobis. De hac mā ali
qd hēs. s. epō. §. pti.

Sortilegium pti

.s. ars diuinādi. Differt aut a
ppbetia. qz p betia accipit i bono et
fit grat. sortilegiū at i malo: et fit cōf
pro pecunia. i. qōe. i. duces. als iudices
et. c. sequenti.

Quot sunt gnā diuinatōis? R. fm
Tho. scđa scđe. q. 95. Omnis diuinatio
vritur aliq demonū auxilio. quod qui
dē vř expse iplozaf. vř pē peritōez ho
mis se occulte demon ingerit ad pre
nunciandum quedam futura que ho
minibus sunt ignota eis aut cognita.
Unde triplex est diuinationis genus
pmū ē p manifesta demonū inuocatō
nem: quod pertinet ad nigromáticos

secundus p solam consideratōez dispo
sitōis vel motus alterius rei. qd pri
net ad augures. tertius est dū facimus
aliquid ut manifestet aliquod occultus
quod ptinet ad sortes. Sub quolibet
aut istoz multa continent de quibus
in sequentibus. §. dñ. z etiam hēnt. 26.
q. 4. agif genus. 7. q. 5. nec mirū.

Quot modis fit diuinitio p demo
nū inuocatōnem? R. fin Tho. vbi. §.
Demōes expse inuocari solēt futura
pnūciare multipliciter. Quāz quidem
p̄stigiōsis qbusdam apparitōibus se a
spectui uel auditui hoīum ingerētes
ad pnūciandū futura. z hec spēs vo
catur p̄stigiū. Quāz aut p somnia. z
hec vocat diuinitō somniōz. Quāz at
p mortuoz alioz appitōez uel locu
tōez. z hec vocatur nigromantia. qz ut
dicit Isiderus in li. etymologiarū. ni
gron grece mortuus. manchia xō diui
natō nūcupat. qz qbusdā p̄cantatōni
bus adhibito sanguine vident refusci
tari mortui. diuinare z ad interrogata
rēdere. Quāz xō futura pnūciant per
hoīes viuos. sicut i arrepticiis patz. z
hec ē diuinitio p phitones. ut Isido
rus dicit. quia a phitone appollini sūt
dicti. qui dicebatur auctor diuinandi.
Quāz xō futura pnūciant p aliquas
figuras uel signa que in rebus inaiat
appent. que quidē si appareant in ali
quo corpore terrestri puta vngue vel
ferro vel lapide polito. vocat geomā
tia. Si aut in aq. idromantia. Si iacere
acrimācia. Si i igne pyromācia. Si at
in visceribus aialium imolatorū i an
demonū vocat aurspiciū. B.

Quot modis fit ista diuinitō de q
dēm est in 2. §. que fit p cōsideratōez
dispositōis vel mori alterius rei? R.
fin Tho. vbi. §. Sit multiplici. Nam si
conetnr alig p̄noscere futura ex con
sideratōe situs uel motus siderū. h.
ptinet ad astrologos. qui etiaz genita
liaci dicit ppter cōsideratōes nataliū
dierū. Si xō p motus vel voca auiū
sue quorundā aialū. siue p sternuta

tōes hoīuz uel mēbroz saltus. he perti
nent gnāliter ad auguriū. z dñ a garri
tu auiū sicut aurspiciū ab inspectōe
auiū. qrum p̄mū ptinet ad auref. secū
dū ad oculos. In auiibus. n. h. p̄cipue
considerari solent. Si xō hī cōsidera
fiat circa xba hoīum alia intentōe di
cta. que quis retorquet ad futurū qd
vult p̄noscere. vocatur omen. Si aut
cōsiderant alique dispōnes figurarū
in aliquibus corporibus visui occur
rētes erit alia diuinitōis species. Nam
ex liniamētis manūz cōsiderat di
uinitio ciromantia vocat. ciros. n. gre
ce dñ manus latine. Diuinitio xō ex q
busdā figuris in spatula alicui aialis
vocat spatulamantia.

Quot mōis fit ista diuinitio dñ q di
ctū est. §. in 2. §. que ptinz ad sortes
R. fin Tho. scda scde. q. 95. Hec diui
natio fit ex cōsideratōe eoz que eue
niunt ex qbusdā que ab hoībus serio
se sunt ad aliquid occultū inquirēdū
z hoc multiplici. Sit. n. quāz p p̄tra
ctōnem p̄ctor. quod ptinet ad artes
geomantie. Quāz p cōsideratōem i fi
guraz q pueniunt ex plūbo liquefco
in aqua. p̄iectū. Quāz p quasdā cedu
las scriptas uel n scriptas i occulto po
sitas dñ cōsiderat qz quā accipiat. Si
miliē in festucis inequalibus p̄positū
qz maiorē uel minorē accipiat. vel ē
ex taxilloz p̄iectōne qz plura puncta
p̄iciat. vel ē dñ cōsideratur qd aperi
enti librum occurrat que omnia sorti
um nomen habent.

Utrū omnis diuinitō siue supstitō
sit illicita. R. fin Ray. Dis diuinitio
phibita est a deo z sancta ecclesia. cū
eīm futura que soli dei sūt alig p h.
inuenire laborāt diuinitatis iura crea
turis attribuit. Isa. 41. Annunciate
nobis que futura sunt in futurū. z scie
mus q dii estis vos. Item Leuit. 19.
Non augurabimini nec obseruabitis
somnia. Et ibidē. 20. Aia q declinauerit
ad magos z ariolos z sequit. interficiā
illā de medio ppli mei zc. z multa silia

z sic dicit Aug⁹. vanitas artium magicarum ex traditione malorum angelorum in toto terrarum orbe plurimum seculis inualuit z p^{er} inuentiones eorum inuenta sunt aurum spiritum auguratiōes z ea q^{ue} dicuntur oracula z nigromantia .26. q. 2. q^{ue} sine saluatore. z similit^{er} d^{icitur} p^{ro}phibitiōe talium. 26. q. 5. p^{er} totum z. q. 7. nō licet. z in quatuor. c. se. ex eo. p^{er} totū. At similit^{er} ad genus sup^{er}stitiōis p^{er}tinēt oēs ligaturę z remedia que medicorum quoq^{ue} disciplina ordinar^{et} siue in verbis siue in caracterib^{us} siue in q^{ui}b^{us}cūq^{ue} rebus suspendēdis. vel ligandis. vel soluēdis: sicut in aures. vel anuli in digitis. Item si iūctis ambulatibus amicis lapis aut puer ituenierit medius. Item redire ad lectū si dum se caleat sternutauerit. Rediē ad domū si p^{re}cedens offenderit. hec z multa huiusmodi. 26. q. 2. illud. Item nō sūt obseruandi dies egyptiaci. aut calende. Ianuarii. aut mēses vel dies. aut lune solisq^{ue} cursus z huiusmodi. 26. q. 7. non obseruetis. Nō tūc odēnant rustici que seruāt t^{em}p^{or}a ad seminandū vel ad incidēdum arbores z huiusmodi: q^{ui} naturalē habent rationē. similit^{er} z p^{er}phyci circa medecinas z minutiones faciendas. z huiusmodi. Nā illud dicit sup^{er}stitiosū z p^{ro}hibitū q^{uod} nō habet auctoritatem a natura seu scriptura diuina l^{ib}re ecclesiastica seu sanctorum patrum. 2. q. 5. cōsuluisti.

Queritur hic specialit^{er} ut^{rum} diuino p^{er} inuocationē demonū sit illicita. R^{es}pondet scdm Tho. vbi. s. sic. Deut^{er}. 18. Non inueniat in te q^{ui} ariolos sciscitef nec phitones cōsulat. z huiusmodi. Duplex ē cā^{usa} p^{ri}ma q^{uia} p^{er} inuocationē demonū fit pactū exp^{re}ssū cū demone. z h^{oc} ē o^{mn}iō illi citū. Un^{de} q^{uod} quosdā dicit. Jsa 28. dixistis p^{er}cu^{ss}um sedus cū morte z cū inferno fecim^{us} pactū. z adhuc graui^{us} eēt si sacrificiū z reuerētia demoni inuocato exhiberet. Secūda p^{ro}p^{ter} piculū consequē. demō enī q^{uod} intēdit p^{ro}ditionē hoīum de h^{oc} mōi suis rīsis etiam si aliqui vera dicat intendit hoīes assuefcē ad h^{oc} vt ei credat. z sic itēdit p^{ro}ducē i ali

qd q^{uod} sit saluti hūane nociuū. Unde Athanasius exponēs illud Luc. 4. iere p^{ro}uit illūz dñs. obmutescē. dicit q^{ui}ntis vera fateret demō. p^{ro}spicebat tū xps ei^{us} sermonez ne simul cū veritate iniquitatē p^{ro}mulgarz. vt nos etiā assuefaciat ne curem^{us} d^{icitur} talib^{us} loq^{ue} etiā si vera videat. Nephas enī ē vt cū assit nob^{is} scriptura diuina a diabulo istruamur De eo autē q^{uod} Saul phitonissaz cōsultat que diuinauit. Reg. 18. dicit Aug⁹ ad simpliciānū. Non est absurdū credere aliq^{uod} dispensatōe p^{ro}missū fuisse ut non domināte arte magica vel potentia sed dispensatōe occulta q^{ui} phitonissaz z Saulē latebat se ostenderz spūs iusti aspectib^{us} reg^{is} diuina eū sententia p^{er}cu^{ss}urus. uel nō uere spūs Samuelis a reque sua excitatus est. sed aliq^{uod} fantasma z illusio imaginaria diaboli machinatōib^{us} scā quā scriptura Samuelem appellat: sic solēt imagoes rerū suarū nob^{is} appellari. 26. q. 5. nec mirū. A. z ibi patz q^{uod} Aug⁹. vt firmare hanc sententiam uidelicet q^{uod} Samuelis apparitio potius fuerit p^{ro}stigiosa seu fantastica z diabolica illusio. B.

Ut^{rum} diuino p^{er} astra sit licita. R^{es}pondet scdm Tho. vbi. s. duplices effectus subtrahunt causalitati celestium corporum p^{ri}mo omnes effectus p^{er} accidēs contingentes. siue in f^{or}m^{is} hūanis. siue in rebus nāl^{ib}us. q^{uia} vt p^{ro}bat. 6. metaph^{is}. ens p^{er} accīs non h^{ab}et cām. z p^{ri}ncipue nālē ut q^{uod} lapide cadente fiat terre motus uel q^{uod} hoīe fodiente inueniat thesaurus. 2. autem subtrahitur causalitati celestium corporum actus liberi arbitrii. p^{ro}p^{ter} tū celestia dispositiue inclinare inq^{ui}tum imp^{er}imūt in corpus humanū. sed tū ex hoc nulla necessitas libero arbitrio imponi. Si q^{ui} ergo cōsideratōe astroz utatur ad p^{re}dicta duo scz ad cognoscendū futura casualia siue fortuita. aut et ad cognoscendū p^{er} certitudinē futura opa hoīum. p^{re}cedit hoc ex falsa z vana opinione hoīum. z tūc

operatio dmonis se imifz, vñ erit dina
to illicita. **R.** And z Aug. i li. 3. doc.
xpia. z. 26. q. 2. illud. dicit. Neq. ab hoc
genere fupititdis pntofe fegregandi
funt qui olim genitaliaci. ppe nataliuz
ofideratões dierū. nūc at mathemati
ci uocant. Nā z ipfi q.uis verā ftellaz
pofitodem cū q. nalcit ofequunt. z ali
qñ pueftigāt. tñ q. ide conant ufactō
nes nras vel actōnuz euentus. pducē
numis errant. id xpianis penitus. phi
betur i fuis operib. obferuare lune vñ
ftellarū curfus. 26. q. 5. nō lz. imo b. agē
idolatria reputat. eadē cā. q. 2. c. illos. z
c. fe. **B.** Si xō alige vritur ofidera
tōe aftroz ad p. cognofcendū futura q.
ex celestibus corpibus caufant. puta
ficcitates. f. pluuias z hi. n. effz illicitū.

Utz diuinatō q. fit p. fomnia fit illi
cita. **R.** fm Tho. vbi. s. li. q. vñ of vñ of
nūis ad p. cognofcendū futura fm q. fō
nia pcedunt ex reuelatōe diuina. vt
fomnia pharaonis. vel f. q. pcedūt
ex nāli cā intrinfeca: vt cum abūdans
humore frigido fominat q. fit in aq.
nūc. f. iue extrinfeca: ut ex aere: vt in
pffione celesti q. tum fe pōt xtus talis
extēdere. non erit illicita talis diuina
tō. **A.** q. 2. de demonftratō q. daz caufa
rum nāliuz fm phyficos. **B.** Si at
diuinatō hi. caufet ex reuelatōe dmo
nū cum qbus pacta bēnt expffa quia
ad hoc inuocantur. ut tacita quia hi.
diuinatio extendit ad id ad qd nō pōt
fe extendē. **A.** f. fm nām vel ex indu
bitata reuelatōe diuina. vt p. actum
eft. **B.** erit diuinatio illicita z fuper
fticiofa.

Utz diuinatio per auguria fit lici
ta. **R.** fm Tho. vbi. s. Ex motu vñ gar
ritu auium futura agnofci non poffūt
ficut ex caufis. f. inq. tum fūt effectus
aliqrum caufarū que etiā funt caufan
tes futuros euentus. Lā at operatiōis
oium brutoz aīaliū eft inftinctus qui
dam q. mouent in modū nature. z hic
inftinctus ex duplici cā pōt pcedere.
vno qdem mō ex cā celesti corporali.

z fm hoc nihil. phibet eoz opatōnes
effe futuroz figna. inq. tum oformanf
difpofitōnibus corpoz celestū z acris
otimētis ex q. pueniūt aliq. futuri eue
tus. In hoc tñ duo ofiderari o. 3. p. qdē
vt hi. opatōes non extendant: nifi ad
p. cognofcendū illa futura: que caufat
p. motū celestū corpoz. put. s. in. s. q.
ē immediate aī. primū pcedentē dictū
eft. 2. ut non extendan. fnifi ad ea que
aliquahter pnt ad hi. aīalia p. tinē. Lō
fequunt. n. p. celestia corpoza cognitō
nem quandā nālem ad ea que coruz
vite funt neceffaria. ficut mutatiōes
que funt per pluuias z ventos et hi.
Alio modo inftinct. hi. caufant ex cā
fpūali. f. vel ex deo. vt p. 3. in colūba fu
per xpm defcendente: z in coruo q. pa
uit belia. z in pifee qui obforbuit z ele
cit Jonā. vel et ex demonibus q. vtun
tur hi. opatōibus brutoz ad implican
das aīas vanis opibus z opinionibus
z ifto mō non funt licita. **A.** q. 2. n. fuit
ex caufis nālibus: vel indubitata fue
latōe diuina. vt pōt colligi ex dict. s.
s. s. **B.** z eadē rō eft de omnib. aliis
hi. Qd at Jofeph ait. Gen. 4. 4. q. n.
effet ei filis in auguriendi fcia. Intel
legendū eft fm Aug. q. hoc loco dixit
referens ad id quod vulgus de eo opi
nabaf. z fic et difpensator eius locut.
eft. **A.** Idem in fū. li. p. ti. xi. q. 7. **B.**

Utz diuinatō p. oīa fit illicita. **R.**
fm Tho. vbi. s. Omien of qñ xba aliq.
alia intentōe dicta retorquent ad fu
turū. vt. s. in. s. 3. dem. est. hi. aīr xba
z fi nō fubdant difpōnī ftellarū. difpo
nunt tñ quandoq. qdem fm diuinam
pudentiam: vt recitatio fonnii quā
audimt. Bedeon. Judic. 7. z xba puel
le que attendit Elyfer feru. Abzabe
Gen. 2. 4. z fic licet. **A.** hoc xuz qñ d.
diuina reuelatōe non dubitat. ut. s. s. s.
s. tactū eft. **B.** Sit et hoc qñq. fcdz
operationem demonū. et fic ē illicitū.

Utrū diuinatio fortū fit licita. **R.**
fm Tho. vbi. s. Sortes ppe dicunt cū
aliqd fit ut p. ei. enētū aliqd occultuz

minorescat. et qdem si querat p sortes
quid cui sit exhibendus. vocat diuiso
ria sorte. Si autem querat quid agere
oporteat vocatur consultoria. Si vero
queratur quid sit futurum: vocat diuina
toria. Itaque si euentus sortium expecte
tur ex fortuna quod locum habet solum in diuina
sortia. non vult habere peccatum: nisi forte
viciu. necessitatis. sicut aliqui non va
lentes concorditer aliquid diuidere. ve
lint uti sortibus exponentes fortune
quis quam partem accipiat. Si vero euentus
sortium expectet ex spirituali causa. quam
doque quidem expectat ex demonibus
sicut legitur Ezechiel. 21. quod rex babilonie
stetit in buio in capite duarum viarum
diuinationem querens et confusus sa
gitas interrogauit idola. et extra consulu
it. et hoc est illicitum. Quicquid vero expectat
a deo. sicut illud puerb. 16. Sortes mi
tunt in sinu: sed a domino respiciuntur. et tales sortes
sunt se non est mala. ut Augustinus dicit. Potest
tamen in hoc quadruplex partem incidere. pri
mo si absque necessitate ad sortes recur
ritur. hoc. ad dei tentatiuam vide
tur pertinere. et si quis etiam in necessi
tate absque reuerentia sortibus utatur.
immo cum magna deliberatione et promissis
sa ofone debet fieri exemplo apostolorum
in electione Parthe. act. 1. 3. si diuina
oracula ad terrena negocia conuertantur
ut dicit Augustinus ad Ianuariu. 4. si in ele
ctionibus ecclesiasticis que ex spiritu sancto
et inspiratione fieri debent: aliqui sor
tibus utantur. Secus autem est in tempo
ralibus dignitatibus que ad terrena
disponenda ordinantur. in quorum electio
ne plerumque homines utuntur sortibus
sicut et in temporalium rerum diuisione
Si ergo necessitas imineat. licitum est
cum debita reuerentia sortibus diuini
iudicium implorare: sicut tempore persecuti
onis quis fugiat ne forte oium defera
tur ecclesia. sorte queri potest ut dicit
Augustinus in epistola ad Honoratium. et cui oia
da sit elemosyna: cum duo eque indige
tes occurrunt ceteris paribus et utriusque
dari non potest. sorte iuste querit. ut dicit

Augustinus. pro deo docet christiana. imo et dicit quod p
litibus dirimendis 13 uti sortibus. 26.
quod 2. sorte. Idem Hosti. et intellige in his
que temporalia sunt. et de sorte simplici si
ne alia suppositio. A. In predictis 26.
et Hosti. ut in su. li. 1. p. 1. r. 1. q. 8. B.

Quid de diuinantibus vel etiam in
uestigantibus occultis: ut furta et hi per
inspectorem astrolabii: aut inscriptores
uel inspectorem in libris: R. fm. Hosti.
Nullo modo 13. sed suppositio est. et eo.
ex tua. A. Hic tex. bene facit. Et eo.
Hosti. et Hosti. 13. Ray. aliud videat seu
fisse. ut in sum. co. ti. q. 17. B. et redu
cit ad diuinationem per astra. de qua demum
est in 5. s. aut etiam ad sortes. de quibus
in precedenti. 5. habetur. A. Hic. n.
inquisitiones furtoz et filioz nullatenus
licite reduci possunt ad inquisitionem per
astra seu per sortes. ut satis ex precedenti
bus potest patere. B.

Quo frequentius eueniant ea que diuini
predicuntur: R. fm. Ray. qui sic dicit
Augustinus hanc questionem soluit dicens hoc fi
eri promissum dei: ut illi que hoc audiunt et
vident presententur in quali fide sint. Unde
Deuter. 13. Si surrexerit in medio tui pro
pheta aut qui somnium dicat se vidisse
et predixerit signum atque portentum et vene
rit quod locutus est. et dixerit tibi. eam et se
quamur deos alienos quos ignoras et ser
uiamus eis. non audias verba prophete
aut somnatoris. quia temptat vos deus ve
ster. ut fiat palam utrum diligatis eum an
non. 26. q. 5. nec mirum. Tho. et ubi. 8.
dicit quod hoc quod a principio homines in istis
observationibus aliquid experti sunt ca
su accidit. sed postmodum cum homines
incipiunt habere observationibus animi impli
care multa finem habere observationes eue
niunt per deceptiones demonum. ut
his obseruantibus homines implicari
curiosiores fiant et magis se inserant
multiplicibus laqueis pernitiosi erro
ris. ut Augustinus dicit in 2. de doctrina christiana.

A. Idem in su. eodem ti. q. 22. B.
Utrum liceat regredi a moriente ut fue
let statum suum per mortem. R. fm. Tho. 1.

quibet. Nulla inordinatio vñ si qd reg
rat a moriente cognoscere statum ei
post mortem subiciendo tñ hoc dño
iudicio. Vñ nulla rō vñ quare hoc dbe
at dici pñm: nisi forte ex dubitatione
fidei de futuro statu qñ tēptando ing
rat. A. Idem in sū. eo. ti. q. 23. B.
De pena diuinatoz. i. forilegium 2. §.
pñ. De inuentione maleficii p iudiciū
ferri candentis. aut aq bulientis. §. du
ellum. §. pñ. in fi.

Orthilegium 2.º qñ tuz

ad supsticiosas obseruantias
Et p querit. vñ utz liceat vñ arte noro
ria. R.º fm Tho. scdā scdē. q. 96. Ars no
toria oio est illicita. 2. a xpiano fugien
da. Hoc ē ars per quā qdam nituntur
sciam acqrere. s. oio inefficax ē. 2. hñt
ibi qdam pacta implicita cū demone
A. Idem in sū. li. pñ. xi. q. x. B.

Utz obseruatōes que fiunt ad sa
nitatem. 2. hñt licite. R.º fm Tho.
vbi. §. In his que fiunt ad aliquos ef
fectus corporales inducendos. cōsīde
randū ē vñ nālī videant posse tales
effectus causare. 2. sic non erit illicitū
Si āt nālīter non videant tales effēs
posse causare. cōsequens est qd pertine
ant ad pñcā pacta cum demōibus. vt
p3 p Aug.º. at. de ciui. dei. Hoc āt appa
ret spālīter euz adhibentur aliq cara
cteres. vel noia ignota. vel alia quecū
q3 varie obseruatōes q3 manifestum
est nālēm efficacīā non hñe. 2. talia scp
sunt supsticiosa 2. illicita. Si tñ ut dñc
Ray. aliq colligat herbā medicinalē
cū simbolo vñ rōne dñica. uel scribit
hec in charta ut ponat sup infirmū: ut
sic in his tñ deº honorez nō reprobat
dñmō nulla alia supsticiosa obseruā
tia imisceatur. 25. q. 5. non licet. 2. q. 7. n
obseruet. Idē in sū. eo. ti. q. xi. B.

Utz suspendere diuina xba circa
collū sit peccatū. R.º fm Tho. scdā se
cūde. q. 96. In oibus adiuratōibº scri
pturis hñº duo cauenda sunt. p qdem
quid sit qd pfertur vel scribit. quia si

sit aliqd ad inuocatōam demonū per
tinens est manifeste supsticiosū 2. illi
cūm. Sñr si cōtineat ignota nomina
.i. ne sub illis aliqd illicitum lateat. si
cut Lrifoº. dicit qd multi cōfingūt aliq
noia hebraica angeloz. 2. scribūt 2. al
ligant que non intelligentibº metuen
da vident. Sñr ne aliqd falsitatis cō
tineat. q3 sic eius effectus non posset
expectari a deo. qui non est testis fal
sitatis. 2. āt cauendū est ne cum xbis
sacris cōtineant ibi aliqua vana. puta
aliqui characteres inscripti pter signū
crucis. Sñr nec spes habeat i mō scri
bendi. aut ligandi. aut in quacūq3 ua
nitate qd ad diuinaz reuerentiā non p
tineat. q3 hoc iudicaret supsticiosum
Uñ. 26. q. 5. n liceat. dñ. Nō liceat nec in
colli gēº herbas medicinales facē ali
q3 obseruācias. aut icantatōes. Et fm
Buil. non reprobat bzeuia i qbº scri
būt xba euangelica tñ. s. si credat qd
mīº habeant efficacie si scribant alio
tpe qd vñ in ecclesia euangeliz legat
supsticiosū ē. Sñr si scribat caractēres
2. noia iusitata qñ noia di ineffabilia. 2. i
qbº dñ. qñq3 portauit sup se istd bre
ue 2c. A. .i. non picitabit sic vel sic.
aut illud vel illud bonū sibi contiger
fm eundem Buil. 2. in sū. eo. ti. q. 43. vbi
hec notant. B. reprobanda sunt et
peccāt qd scribunt. aut portant. aut do
nant. aut vendūt. aut portanda docēt
nisi adeo fuerint simplices qd ignorā
tia debeat eos excusare. que et non ex
cusat: si sup hoc fuerint moniti uel in
structi. A. Tales cūm qñ percut
perditionē. Unde Aug.º. 25. q. 7. non ob
seruetis. loquendo de huiusmodi sup
sticionibus 2. diuinatōibus ait. Qui
autem talibus credūt. aut ad eorum
domū euntes. aut suis domibus intro
ducant 2. interrogant. sciant se fidem
xpianam 2. baptisimū pcurasse. et
paganū. 2. apostatam. i. retro abeūre
2. dei inim. cū iram dei grauit in cñm
incurrisse: nisi ecclesiastica penitentia
emēdatus deo reconciliet. Dicit. n. ap. s

.i. Lorj. x.º z Lokj.º Siue māducatj siue
dibitj siue aliqd aliud facitis in noie
dñi nři iesu xpi facite. in quoy uiuimus
mouemur z sumus. B.

Quid de imaginibꝫ qđ faciūt astro
nomi? R. fm Tho. vbi. s. Illicitū est
z ex ope demonū hēnt effectuz cuiꝫ si
gnū est. qđ necesse est eis inscribi qđ
dam caracteres qđ nāliter ad nihil ope
rant. Un̄ fuit ibi tacita pacta cū demo
nibus. z fuit ibi exp̄sse inuocatōes de
monū. A. Idē in sū. eo. ii. q. i. z. B.

Quid de incantatōibus serpentuz
z aialuz? R. fm Tho. vbi. s. Si respe
ctus hēatur solū ad xba sacra. z ad x
tutē diuinā: non erit illicitū. S; plerū
qđ tales incantatōes hūnt illicitas ob
seruantias. z p demones fortiunt effe
ctū. z p̄cipue in serpentibus. qđ serps
fuit p̄mū instrumentū demōis ad ho
minē decipendū. Un̄ sup illud ps. Sic
aspidis surde z c. dicit glo. Notandū qđ
nō laudat a scriptura qñcūq; dat in
scriptura silitudo. vt p; de inq iudice
qui rogantem viduam exaudiuit. A
Idem in sū. eo. ti. q. i. s. B.

Quid de incantantibus infirmos
vel pueros? R. fm Huil. Si nihil su
p̄sticiosū dicant vel faciāt. nec mādāt
dici vel fieri s; tm vtant licitis p̄cibꝫ
z etiā adiuratōibus: sicut p passionē
z crucē z silita. nō peccant: nisi talia fe
cerint post p̄hibitōnem ab ecclesia si
bi factam. A. tūc. n. mortalit pecca
rēt. vt colligitur ex dictis eiusdē Huil.
z in sum. eo. ti. q. i. 4. B. Sunt. n. pro
hibenda ppter multa supersticiosa: qđ
ibi solent imisceri. nisi fierēt p aliquē
discretū virum z deuotū qui funderz
ofonem non super pomū vel cingulū
sed super infirmū manus imponens.
A. dūmō iste deuotꝫ siue vir siue mu
lier sit excellētis vite z p̄bate discreti
nis. Huiusmodi enim non est p̄hibē
dus a talibus. nisi forte timeat qđ ad
exemplum illozū indiscreti z super
sticiosi carminatōis sibi vsurpāt ab
usum. fm eū. Huil. z in dicta. q. i. 4. vbi

hec notant. B. Satis videtꝫ conco
dare Tho. scđa scđe. q. 96. De his autē
qui reliquias scōzū portant ad collū
z hī. dic ut. s. reliquie. s. h.

Quid de sacerdotibus qui cā dolo
ris altare exuunt vestibus sacris. aut
imagines lugubri veste operiunt. aut
consueta luminaria subtrahūt? R. ta
lia fieri penitus p̄hibent. 26. q. 5. qđ
qđ. Et nisi faciens purgauerit se penitē
tia debet deponi. A. Hoc veruz fm
Ray. z i sum. eo. ti. q. i. s. qñ aliquid pre
dictozū fieret ppter odium p̄uatuꝫ
Si autem ppter cām cōm. bene licet
quod et tenet consuetudo ecclesie que
imminentibus tribulatōibus solēt cā
tare. Deus venerunt gentes zc. z in si
gnū tristicie die veneris sancta alta
ria spoliant. z hoc est qđ sequit. B.
nisi forte faceret quia metuit cōtami
natōnem sacroz vel subuersiōnē fidei
vel obsidionez z huiusmōi. Nam i ta
li facto plus humilitas qđ dolositas de
clarat. vt in dcō. c. quicūq;. Leteruz qđ
aliqui in aggrauatōem cessatōis a di
uinis imagines p̄sternūt vtriciē z spi
nis supponūt. penitus reprobant. ex d
offi. ordi. si canonici. li. 6.º Et hoc hī. s.
cessatio a diuinis. s. 3.º

Quid de sacerdotibus qui p viuis
quos odiūt sciēt cantant missam de
functoz. vel in medio ecclesie ponunt
feretrū z faciūt officiū mortuozū ut
illi citius moriant? R. si fuerint tales
detecti deponi debēt. z ad agendaꝫ pe
nitentiam tā sacerdos qđ qui incitant
debēt ergastulo p̄pctui exiliū relegari
26. q. 5. quicūq;. A. Idem in sum. eo.
ti. q. 20. fm Ray. qui z addit qđ ideo et
si alia similia fiant. licet hoc in. c. alle
gato non dicatur. Et sic etiam in deli
ctis p̄ceditur ad silita. qñ est eadez rō
Nā intellectus legis capit ex ipsiꝫ rōe
vt in. c. inrelligētia. ex de xbo. sig. et
l. qđ dcñ. ff. de pactis. B.

Quid de gbusdā mulieribꝫ qđ dicūt
uel credunt se nocte cū Dyana dea pa
ganorū vel cū Herodiade z innunera

multitudine mulierū equitare sup q̄l
dam bestias ⁊ innumera spacia tranſi
re ⁊ hī? Et q̄ ab eis aliq̄ creature pos
sint in melius mutari aut transforma
ri? R̄ h̄ Ray. A maligno spū m̄tib?
fidelīū talia fantasmata inogāt. Naz
diabolus transformās se in diuersariū
spēs p̄sonay. mentē quā captiuā tenz
multiplici deludit. Nec d̄z aliq̄s in tā
tā venire stulticiā ut credat q̄ hec q̄ i
somnia ⁊ spū t̄m̄ sunt. in corpore fiat
Alis infidelis ē ⁊ pagano d̄tēnoꝝ. Hec
⁊ multa de hac mā. 26. q. 5. epi. A .et
ibi hec oīa clariū hēnt. B .

Que pena sortilegoꝝ? R̄? Diuina
tores ⁊ malefici s̄m̄ leges capite plecti
debēt. ⁊ si accedāt domū alteri? obent
cremari. Itē bona eoꝝ d̄bēt oīa publi
cari. L. de male. l. nullus. ⁊. l. nemo. et. l.
culpa. A . In oīa. l. nullus d̄f. Nullus
auruspex. nullus sacerdos. nullus illo
rū qui huic ritui assoler ministrare li
men alteri? accedat. nec ob alterā cāz
s̄ h̄? h̄oīs amicitia q̄uis vetus repel
lat. concremādo illo auruspice qui ad
domū alienū accesserit. ⁊ illo in insulā
deportando p̄ adēptōem bonoꝝ q̄ eū
vocaueit suas omibz ut p̄m̄is. accu
satoꝝ hui? criminis non delatoꝝ esse
s̄ ⁊ dignū magi p̄mo arbitramur. Et
in. l. nemo d̄f. Nemo auruspice cōsulat
aut mathematicū. Nemo ariolū. au
guriū. ⁊ varū praua cōfessio cōticeſcat.
Laldei ⁊ magi ac ceteri quos malefi
cos ob facinoꝝ magnitudinē vulg? ap
pellat. nec ad hāc p̄tem aliqd̄ molian
tur sileat oīs p̄petuo dominandi curio
sitas. Etenī suppliciiū capitis fert gla
dio vltore p̄stratus q̄cūq̄ nostris ius
sis obsequiū denegauerit. In. l. autem
culpa. d̄f. Culpa filis est tam p̄hibita
discē q̄ docere. B . Sed s̄m̄ canones
si q̄dem peccatū occultū sit imponit
p̄na. 40. d̄tēnū. ex eo. c. p̄. Si h̄o notori
um eucharistia denegat. de cōſe. d̄f. 2.
p̄ dilectōne. Item si sit clericus depo
nendus est. ⁊ in monasterio detruden
dus. Si laicus excoicandus. A . hoc

bez si p̄nām agē renuit s̄m̄ hosti. ⁊ i
sū. eo. ti. q. 23. B . 26. q. 5. non oꝝ. ⁊. c. si
quis epi. ⁊. c. aliquātū. ⁊. q. 7. admecōat
A . Ibi d̄f̄ admoneāt fideles fac. rdo
res p̄p̄s suos: ut non erunt magicas
artes incatōdēq̄ quibuslibet iſirmi
tatibus hoīum n. hū posse remediū cō
ferre. non aialibus languētib? claudi
cantibusue: vel ēt moribundis quicūq̄
mederi. sed hec eē laqueos et insidias
antiq̄ hostis q̄b? ille p̄fidus gen? hūa
nū decipit. Et si q̄s hec exercuerit
si clericus est degradet. si laicus. ana
thematzet. B . Sed ⁊ crescente cō
tumacia crescere d̄z ⁊ pena. ut carere
tur. ⁊ hī? Itēz si seruus sit d̄z h̄berib?
castigari. 26. q. 5. contra idoloꝝ. Eps eti
am oēs tales turpiter de honestatos d̄
p̄ro: hia sua d̄z enicē. vt 26. q. 5. epi. Ta
les etiā infames sūt. Sitr ⁊ qui ad eos
cōcurrūt. Uī nec ad accusatōem d̄bēt
admitti. ⁊. q. 8. q̄sqs. A . Idem in oīa
q. 23. s̄m̄ hosti. Itēz crimē sortilegi ē
calis ep̄als: a q̄ minores sacerdotes
sine eoꝝ licentia absoluerē non possūt
26. q. 6. c. p̄. Et eadē rōne idem v̄ de ali
is sup̄stitō. bus: oī m̄alicioſe uel post
admonitōem aliq̄s. in illis deliq̄rit. Et
facit quod tactū est. S̄ cōfessor p̄. i p̄n?
h̄o. sortilegi. B . nec ad test. monū
eī de testi. testimonū. De infamibus
h̄es sup̄ infamis.

Sed nūqd̄ efficii irregularis qui ta
lia facit: ⁊ maxime enormia. ut q̄ sa
crificat deo nūmōꝝ. diabulo ut diues
fiat. vel qui de ecclesie sacramentis: ut
de crismate. ⁊ oleo facto. aut aq̄ baptis
mi. aut de corpore xpi sortilegus facē
R̄ s̄m̄ Saul. Si talia notoria sint. ge
nerant irregularitatē ⁊ indigēt dispē
satōne. Si h̄o occulta. non. q̄uis s̄z q̄s
dam idem sit si sint occulta. A . Uī
⁊ in t̄li dubio cōsulendū ē tal. b? q̄ pe
tant dispensatōem. non t̄i est p̄cise di
cendum eis. q̄ alis non sit eis. salus. et
absoluendi sūt a p̄cō si peniteant. s̄m̄
eundem Saul. ut in summa eo. titulo.
q̄d̄ne. 25. B .

Pectacula. De spec
tu et cytharis. et hi? .s. ludus et
iocus. s. ter? et sequentibus. et. s. corea.

Sponsalia Sunt futura
rū nuptiarum. pmissio. ff. eo.
li. 2. 30. q. 5. n. fates. Et dicunt sponsalia
a spondendo. i. p. mittendo. A. Idez
in sum. li. 4. ti. i. q. i. f. Ray. Hoff. Tho.
Pe. et Al. B.

Quo obunt sponsalia? R. quatuor
modis. Aliqñ qdem nuda pmissione
ut cū dicit vir. accipia te in meā vxorē
et illa rñdet. accipiam te in meū virū
vel alia equipollētia. ut ducam te in
vxorem. et hi? . Et ista sūt pprie spōsa
lia: que p xba de futuro sūt. Si xō si
ant p xba de pñti. ut si dicat. Accipio
te. vel aliquid hi? . erit verū infimoni
um. ut. s. infimoniuz 3. s. p. et qtuor se.
Item? Obuntur sponsalia datis arrj
sponsaliciis. sicut bñ. s. arra. A. s. qñ
cum arris concurret ē pmissio sine q
non sūt sponsalia. ff. eo. li. i. B. Item?
p annuli subarratōem. eodē mō sic
de quibuscūq; arris sponsaliciis dicif
s; sine subarratōe anulī si aliē adiun
gat cōsensu expñs de pñti fēm ē ma
trimoniū. A. Et hec est dñia inf hūc
casū et pcedentē. s. q; ibi de futuro. h. d.
pñti sponsalia obunt fm locor cōsue
tudinē. Possent tñ et per annulū cō
trahi d futuro si xba cōsensu expñs
hoc sonarēt. Ideo h. dñ idē esse de annu
li subarratōe qd de aliis arris. B.
Item 4. Obunt sponsalia nō solū pro
missione. ut in pñ mō dñ est. sed etia;
si apponit iuramentū. ex co. de illis. et
c. p. rerea. A. Idē in sū. co. ti. q. 2. B.

Quid si qs accepta manu mulierj
dicat. Do tibi fidem de te in vxorē ac
cipiēdo. et illa nihil rñdet. nunqd sic cō
tracta sunt sponsalia? R. fm Guil. Re
uera non possunt contrahi ex altera
parte tantum. nec claudicare possunt.
Ille tamē qui taliter dedit fidez tene
tur eam ducere: si illa voluerit. Si at

voluerit non est cōpellenda: nisi al. q
modo ostendit mulier acceptare qd
agebatur. puta si ante fidem datā tra
ctabat inter eos d sponsalibus ul ma
trimonio. et ipsa requisita sponte ma
nū dedit ad fidez recipiendā et hi? . tūc
eū essent contracta sponsalia. A.
Idem in summa eodem titulo. q. 3. B.

In qua etate possūt contrahi? R.
Post septēniū. quia tūc placere inci
piūt. et ex tūc valent. extra co. litteras.
et ex de dñpon. impube. si infantes. li. 2.
c. 6. Si vero ambo vel alter sint mino
res septēniū et contrahant sponsalia
ipsi vel pntes p eis nihil agif: nisi p
ratificent. ut. s. impedimentū i. s. an
tepenlt. A. Idem in sum. eo. ti. q. 4.
fm Ray. B. Qd si nō plene cōpleue
rint septēz ānos. dicēdū ē Tho. in 4.
dis. 27. Si multum appropinquant ad
tempus septēniū tenet sponsalia. Idē
autem appropinquatio determināda
est fm conditiōem strabentium: cuz
in quibusdā citius in quibusdā ve
ro tardius pueniat intentio siue cō
placencia nuptiarum. Loncor. Hosti.
A. et etiam Inno. vt in sum. eo. ti. q.
5. B. tamen expresse non habet
q tempus septēniū pueniri possit.
A. Pe. vero innuit q tempus sep
tēniū in spōsalibus pueniri nō pos
sit. licet in matrimonio tempus. i. 2. vel
14. annorum quandoq; pueniatur
vt in dicta. qōne. 5. Et hūc iura magis
concordare videntur. B. Et no
ta hic q si alter fuit maior septēniū
alter minor. licet sponsalia non tene
runt etiam ex parte maioris. quia clau
dicare non debent. tamē quia iste ma
ior ex parte sua fidem dedit. tenet ex
pectare minorem: si forte velit in eo
dem proposito perdurare. et si nō expe
tat. tenetur agere penitentiam de fi
de mentita. A. Hoc habet in ar.
ex de dñpon. impu. c. de illis. p. vbi dñ.
De illis qui infra annos aptos matri
monij sponsalia cōtrahūt: siue vtrq;
siue alter reclamet. añq; ad annos ap

ros inſimonis puenerint ⁊ poſtulent ſepari, nō ſūt vllatenus audiendi. Si xō alī iſtoꝝ ad annos pubertatis puenerit infra eoſdē ānos alio exiſtēte cū ſponſalia dñbunt, ſi iſ q̄ minoris ē etatis cum ad annos illos puenerit reſta mauerit, nec in alterū voluerit cōſentire, iudicio eccleſie poterūt ab inuicē ſepari. Mulier at̄ que poſtq̄ ānos nūbiles atigerit, ei q̄ nondū ad ānos aptos inſimonis venerat nupſerit, cum in eum ſemel cōſenſerit, ampliū non poterit diſſentire, niſi ipſe cui nupſit poſtq̄ ad etatem legitimā peruenerit in eam ſuū negauit p̄ſtare cōſeſū. **B**

Utz ſponſalia poſſint dñi inter abſentes, ut p̄ nunciū vel litteras. **R.** **fz** **hoſti.** p̄nt, ſi abſens hoc ſciat, ut q̄a nunciū miſit vel de ſua cōſcia ſit, ul' poſtea ratū habet. **fz** de ſponſa. l. vlti. 32. q. 2. honozant, eē de inſi. c. trac. d̄ inter dic. ec. c. 2. **A** Idem in ſum. eo. ti. q. 13. **B** De ſponſalibus factis a parentibus p̄ filius vide ſup̄ impedimentum 13. **fz** finali.

Quid ſi abſens miſit nūcium vel pcuratoꝝ ad dñdū ſponſalia, ⁊ poſtea reuocat? **R.** **fz** **hoſti.** Si reuocatō puenit ad pcuratoꝝ anteq̄ puella cōſentiat, nihil poſtea agit, ar. eē de pro cu. in n̄ſa. ⁊ c. mandato. Immo etiā ſi reuocatō puenit ad pcuratoꝝ poſtq̄ puella cōſenſit, ſz tñ pcuratur ante reuocatus fuerat, nihil actū eſt **fz** eū. **hoſti.** **A** q̄ de eſt cōſenſus. Et ſa. c. c. pcuratoꝝ. eē de pcura. li. 6. Sed ſi de mandato pcuratoꝝ ⁊ cōſenſu mulieris ſubſecuto fiat fides, ſz de diſſenſu ſeu pñia non liqueat ſtabit eccleſia p̄ ſponſalibus q̄ non iudicat de occultis eē de ſimo, ſicut tuis, ſm̄ eun. **hoſti.** ⁊ in ſum. eo. ti. q. 14. **B** Leterū de matrimonio p̄ pcuratoꝝ hēs ſup̄ matrimoniu 2. **fz** 4.

Quid ſi quis ante pubertatē dñit inſimoniu? **R.** Spōſalia eē intelligit̄ tur, ut ſup̄ impedimētū 13. **fz** p̄lt.

Nūqd̄ illi qui dixerunt ſponſalia

tenent dñere inſimoniu? **R.** Si ſponſalia tenuerūt, ut quia in etate debita cōtracta fuerūt tenent cōtrahere ſit, nec pōt alter eoꝝ cōtrahere cum alia p̄ſona, ⁊ ſi cōtraxerit tener quidē ſecū dum matrimoniu, extra eo. ſicut, ſed agere debet penitentiā de fide mērita **A** In dicto c. ſicut, p̄ q̄ hoc uerū eſt qñ ſecūduz matrimoniu cōtractuz eſt ſaltem p̄ xba de p̄ſenti, ſecus ſi tantuz per verba de futuro, quia tunc debet ſeruari p̄ma ſpōſalia, ⁊ agi penitētia de ſecundis, ut ibi. **B** et multo magis ſi p̄us n̄tuerat iuramentuz eē eo, ex litteris 2. **fz** ſicut, ⁊ c. ſi inter

Sed utz ille qui non vult debeat cogi p̄ cenſurā eccleſiaſtica? **R.** **p̄i** ⁊ p̄ncipaliter d̄ moneri, ut eē eo, reg ſuit, demū pōt cogi, ut in p̄dcō, c. ex litteris. Et intellige niſi p̄babilis timeatur difficilis exitus, puta vxoriciuiduz uel huiusmōdi, ut in d̄cō, c. requiſiuit Et ſic exponunt ⁊ intelligūt p̄dcās d̄cre, quaſi oēs doc. Tho. etiam in 4. diſ. 27. dicit q̄ in ſponſalibus nō ſoluens promiſſuz peccat mortalit̄, niſi legitimuz impedimētum interueniat. **A** De hoc. i. **fz** in quibus caſibus. **B** ⁊ iungenda eſt penitentiā p̄ p̄cō, 13. in foro cōſcioſo non cōpellat, q̄ inſimōia cōacta conſueuerūt malos exitus hēre. **A** Hoc dictū Tho. intelligenduz eſt ſm̄ p̄cedentia, ut colligi poteſt ex iuribus p̄reallegatis. **B**

Quid ſi iuraſti mihi dare vnam d̄ filiabus tuis non nōmiatiz? **R.** ſcōm **hoſti.** dare quidem teneris, ſz quācūq̄ des liberaberis: q̄ promiſſiois eſt electio, ſicut in aliis p̄miſſionibus, ut ſ. p̄miſſio **fz** 2. Et ſi oēs moriant̄ p̄ter vnā ad illā dandā teneris, ar. **fz** de eo qd̄ cer. lo. da. o. 3. l. 3. **fz** qui ſtichū. Sed ſi vnā mihi obtuleris ⁊ ego nō accepro eā liberatus es etiam a iuramento, ar. **fz** de o. di. inde. cū is. Qd̄ ſi vnā ex illis carnalif cognoui nullā aliā hēre potēo q̄ cūz oibus d̄cta eſt affinitas, ut ſup̄ impedimentū. 14. **fz** p̄. 2. Immo qd̄

plus est si cōtemplatōe p̄cedentis d̄ctus
facta fuit cōmixtō esset sc̄m m̄fimoni
um. **A** . uel si non est m̄fimonium
saltē sum cogendus d̄sentire. fm̄ eun.
hostiē. p̄ iura q̄ sequunt̄. **B** . ut sup̄
m̄fimoiuz 4. s. 2. r̄ c̄. qui dux. i ma
tri. significauit. r̄. c. ueniens. **A** . Cum
oibus p̄dictis con. hosti. ut in sū. deoz.
eo. ti. q. s. cum se. **B** .

Quid si iurasti mibi dare vnā def
minatā filiā tuam. r̄ si illā h̄re nō pos
sem p̄misiisti mibi. dare aliā? **R** . fm̄
hosti. Tenetis dare p̄mā. r̄ ad hoc la
borare bona fide. ex de sponsa. ad au
dientia. Qd̄ si nō potes tūc distinguē
dum est. q̄ si p̄mā d̄sensit sponsalib̄
exp̄sse vel tacite. r̄ puta q̄ vel ipsa p̄
sente r̄ non d̄dicente extracta fuerunt
sponsalia. vel ipsa postmodū ratificā
te. forozē suā habē non possuz. q̄ cum
p̄mā extracti sponsalia. ut in c. ad audi
entiam. etiā si illa p̄mā sponsalia for
te p̄pter consanguinitatez aliquā cuz
illa p̄mā non tenuisset. ut sup̄ ipedimē
tum. 13. s. 3. Si uero p̄mā nullaten̄ cō
senserit sponsalibus. tenetis ad secun
dā. ex de spon. ex l̄fis. 2. r̄ de resti. spol.
ex pte. **A** . Idē in sum. eo. ti. q. 12. **B** .

Quid si sponsalib̄ appositū sit tē
pus infra qd̄ debeat fieri m̄fimoniu
z? **R** . Elapso tpe ille p̄ quē non sterit in
pune nubit s̄ alii daf p̄mā de fide mē
rita. ex eo. sicut. **A** . Idem in sum. eo.
ti. q. 22. fm̄ hosti. **B** .

Quid de penis que interdū appo
nunt sponsalibus? **R** . fm̄ Ray. Licet
sponsalia cōtrahi possint sub cōditōne
p̄misse pecunie. nō tñ pōt pecunia p̄
mitti in modū pene. r̄ si p̄missa fuēit
non t̄z p̄missio. nec peri pōt. ut si dica
tur. Nisi tecū d̄xero dabo tibi centum
marchas. Nā iungia debēt eē libera.
ex eo. requisit. r̄. c. gēma. Idē Tho. i
4. d̄is. 27. Nō tñ q̄ arre sponsalicie da
te ab ea pte que cām p̄stat q̄ nuptie
nō sequant̄ amittunt̄. recepte x̄o resti
tunt̄ i duplū. L. de sponsa. l. aris. r̄ l.
mulier. vide sup̄ arra. s. p̄. r̄. **A** con

iunctis additōibus. Et idē qd̄ sup̄ nōt
in sū. eo. ti. q. 23. **B** . Qui ēt si q̄s vell̄z
sponsalia firmiē alligare pōt sic facē
fm̄. hosti. s. ut det magnāz q̄tatem
p̄ aris. r̄ stipulet̄ ipsas in q̄druplum.
q̄ tñ pōt stipulari r̄ nō aplius. r̄ tūc
si steterit p̄ recipiētē q̄ min⁹ m̄fimoni
um se q̄f i q̄druplū reddet. L. e. l. fi. s. q̄
oia. L̄ssat tñ pena arraz i q̄busdā cali
b̄. ut si tēp̄ appositū lapsū sit. tunc. n.
is p̄ quē nō sterit ipune nubit. ut in p̄
cedēti. s. d̄c̄m ē. Itē cessat si sponsus i
peditus fuerit. dū tñ cām ipedimēti n̄
p̄bueit. L̄ssat ēt p̄t cām legib̄ infdi
ctā. puta si de iure m̄fimoniu seḡ n̄ p̄t
L. eo. l. vlti. s. p̄rem. **A** . Idē in sum.
eo. ti. q. 24. **B** .

In q̄b̄ casib̄ soluūt sponsalia? **R** .
fm̄ Ray. In octo. p̄ si alter sponzorum
trāseat ad religionē. qd̄ pōt facē ēt cō
tracto m̄fio. r̄ altero inuito: dū tñ āre
carnis copulā. r̄ ille q̄ i seculo remanet
absoluit a sponsalib̄. r̄ ēt a m̄fimoio
ex d̄ ouer. diu. vey. r̄. c. x̄ publico. r̄ ex
eo. c̄missū. nec p̄dit arras q̄s dedit. r̄ il
las q̄s recepit restituet solū i simpluz
L. de epis. r̄ cle. deo nob. 2. soluunt̄ spō
salia qñ sponsus n̄ iuenit̄ q̄ trāstulit
se ad aliā regionē. Si tñ fuit aliq̄ c̄p̄a
ei. q̄ p̄ns est. debz recipere p̄mā d̄ p̄
iurio. r̄ de p̄missione non seruata. ex
eo. de illis. Et qd̄ si fmin⁹ i spōsalibus
nō fuit apposit⁹ de d̄bendo. tūc sc̄bz le
ges p̄ns tenet expectare absente p̄ bi
enniu si in eadē p̄uitia p̄ns fuerit. ut
L. eo. l. 2. Tñ sc̄bz hosti. iudex inspe
cta q̄litate p̄sonaz poterit tps abbe
uiare vel p̄zozogare. 3. soluunt̄ si alter
sponzoz p̄ d̄cta spōsalia icurrat leprā
vel palisum. seu amittat oculos v̄l na
sum. seu q̄c̄q̄ ei turpi c̄ueniat. ex d̄ cō
iū. lepro. l̄fas. r̄ de iure iurā. quēadmo
dū. Ubi innuit̄ q̄ ēt si iurauit non te
netur. ductaz tñ aū dimitte nō porest
A . Sitr̄ ēt ducere tenet si sponsalia
d̄cta fuerunt p̄ x̄ba de p̄nti. sc̄bz glo.
i d̄c̄. c. quēadmoduz. ubi ēt dicitur q̄
spōsalia d̄ p̄nti nūq̄ soluūt nisi ob cāz

religionis. Jō excepto hoc casu omnes octo casus hic positi intelligendi sūt i sponsalib' de futuro fm Ray. ut in sū. eo. ti. q. 25. B. 4. si supueniat affinitas. puta qz sponsus cognouit cōsanguineā sponse. vel eo. 27. q. 2. quidam de sponsauit. z. c. se. c. de eo q cog. cōsang. vxo. sue. c. 2. z. c. fraternitati. Et ad hoc pbandū sufficit sola fama. ex dō cōsan. z affini. sup eo. Jtē fm Hosti. sufficit vnus testis. ex de testi. sup eo. Sec' tñ si pūs fuisset matrimonii cōsummatuz. vt ibi dī. A. ē si fuerit cōsummatum solū p xba de pñti. ut p3 ibi in glo. B. 5. solunt sponsalia si se mutuo absoluat: sicut q societate fide interposita sūnt. z postea eā sibi fimitāt. ex eo. pteca. Quidā tñ istū casū nō recipiūt s3 vitas dī q possint se absolvere scd3 Ray. Hosti. Al. Tho. z Pe. A. glo. in dco. c. pteca. p tenet dñū. S3 dñs Anto. de bu. dicit ibi q glo. pōt rificari: si interuenisset xba de pñti. Si hō soluz de futuro bñ possūt ptes iniucē se absolvere. B. 6. si alī eoz fuerit fornicat' i q casu s3 alteri repellē fornicatē ex de iure iurā. quēadmodū. S3 qd si sponsa ab alio violentē fuerit cognita R' fm Hosti. non d3 cogi talē ducere. A. h' xuz s3 bugi. z glo. Ray. si vir velit ad ordies pmoueri. al' cogēd' est ducē: p eo q mulier nō fuit in culpa. ut sū. eo. ti. q. 25. v' qz culpa pcessit spōsalia. iō obici nō pōt. dco. c. quēadmodū. Et sic intelligēda sūt sequētia. Un' seqtur. B. S3 tñ ducē h3: eo q non fuit i culpa. Letex si fornicatō añ spōsalia nō pōt appōi. ut i. d. c. quēadmodū. nisi fm bugi. si tpe desponsatiōis credebatur eā eē xginem z añ carnales copulā cōstitit sibi eā eē corruptā: pōt dimitte eā. Et sicut p fornicatōne carnali sponsa dimitti pōt ita z mltō magis p fornicatōne spūali. s. heresi vel i fidelitate. qz tūc nullū eēt matrimoniū qd fieret. ut. s. impedimentū 9. s. p. 7. solunt z soluta sūt spōsalia quādo sponsus uel sponsa cū aliq cōtrahit p

xba de pñti. uel ē p xba de futuro et sequit carnalis copula. S3 tñ tal' agē d3 pñiam de fide uel pmissione mēti ra. ex eo. si inter virū. z ex de spon. duo rū. c. p. Qd si cum pñia cōtraxerit sponsalia de futuro sine interpositōe fidei vel iuramēti. z cū secūda sit d futuro s3 cū iuramento fm Ray. d3 s3 here cū pñia z agē pñiam de pñrio qd cōmisit circa secūda. Iuramētū. n. nō pōt esse vinculū iniquitatis. ex de iure iuran. qto. z de spon. sic. ex l'is. 22. q. 4. in malis. Con. Hosti. s. qñ ipubes q cōtraxit sponsalia venit ad etatē adultā: z petit absolui a vinculo sponsaliū: z dari sibi licentiā nubēdi alteri. ex dō spō. i. p. de illis. z. c. a nob. Qd pdcōs casus ponit Ray. z ē Hosti. q addit nonum. s. si fama hēat q inter eos sit canonici impedimentū. z de fama doceat. ex eo. cū in tua. z de cōsang. c. 2. z dō testi. sup eo. A. nisi s fama h' iuramētum fide dignorū fm arbitriū iudicis z etiā p pñqñ qñ impedimentū opponitur de parentela psterur. dco. c. cū in tua. B. Et nō q in pdictis duobus casibus spōsalia ipso iure soluunt. s. i p. s. qñ transit ad religionē. z in 7. qñ cōtrahit matrimonii cū alia. Quin ē in 6. s. ppter fornicatōem: si fornicatō sit notoria. ut Hosti. dicit. A. 4. est qñ sponsus ipubes petit separatōem tēpore pubertat'. qz alī ipso iure tūc est absolut'. ex de spon. ipu. accessit. B. In ceteris vero casibus fm eundē absoluenta sūt auctoritate epi. ar. ex de spon. ipu. accessit. z. c. extinebat. A. Predicti ē oēs casus notant in sum. eo. ti. q. 25. vbi etiā p3 q in pdictis omnibus cū Ray. cō. Al. Tho. z Pe. B.

Quid si fiant sponsalia sub cōditōe R' fm Tho. in 4. dī. 27. Distinguedū ē. qz aut cōditō ē honesta siue vtilis. ut cū dī. Accipia te si pentibus placebit vel si dabis centū. z tūc exite cōditōe stat pmissio. aut est inhonestā. z hoc duplici. qz aut ē dña bonis matrimoni: vt accipia te si venena sterilitatis

peccares. et tunc non debent sponsalia. Aut
non est sponsa: ut accipias re: si furtis meis
consentias: tunc stabit promissio: sed tollere
da est conditio. de sponsalibus etiam videtur
impedimentum. Item circa hoc videtur
simoniam. Item per totum. A. Et ibi de
istis ordinibus latius dicitur. B.

Tipulatio est quedam
horum conceptio
quam aliquis interrogat promittit
se aliquid daturum vel facturum. ff. de verbo.
obligatio. §. stipulatio. A. ut si dicatur
promittis hoc: et tu rides promitto. vel si
milia consensu indicantur. ut ibi. B.

Studium clericorum et re
ligiosorum pla
ti et capitula debent aliqui habi
les mittere ad studium theologie: quod post
modum valeant alios erudire. quibus si
proprie obvenit ecclesiastici non suffi
ciunt ipsi plati et capitula necessaria mi
strabunt. et ipsi docentes in theologia
et studentes dum in scholis studuerunt
per annos quatuordecim recipiunt pueris preben
datis et beneficiis suorum non obstante ali
qua consuetudine vel statuto. ex quo ma
gis. super speculum. Et non quod loquitur tunc de do
ctoribus et studentibus in theologia.
Et hoc intelligendum in studio generalium non
specialium alicuius castri vel ville. A.
ubi fuerit studium minus operetur. ut in
c. tue. h. allegato. Et idem quod hic non dicitur in
sum. li. 1. p. 1. §. q. 9. fm. Hosti. B. et de
limita platorum suorum. ex de cle. non residet.
tue. r. c. relatum. Leteruz in §. se. of. de
studio litterarum coter: sed tamen audire le
ges vel medicinas prohibet sacerdoti
bus et religiosis. et hinc ecclesiasti
cas dignitates. §. excoicatio p. §. 2. x. 6.
Constitutum et doctoribus eorum. A. si. phi
betur tales docere. B. §. excoicatio
p. §. 3. x. 1. 4. Clerici obtinentes eccle
sias prochiales insistendo studio per se
ptem annos habent gratias. de quibus videtur
§. ecclesia r. §. 2.

Quis potest clericis dare licentiam cum
ad studium? R. fm. Inno. A. an. c. re
latum. ex de cler. non resi. B. Non so

lum episcopi sed etiam inferiores prelati dant
licentiam eundem ad scholas et ad alia
loca per honestas causas. Quod si episcopus mali
ciose differat licentiam. poterit peti a su
periori fm. Hosti. ex de iure pa. nulli.
Et si episcopus non vult dare licentiam: nihil da
ta sibi pecunia. sed non sit simonia est
turpe lucrum. ar. 1. q. 3. vendentes. Sed et
Huil. addit quod si per pecuniam daret licen
tiam de quinquennio a iure cessio. simo
nia est. ex de magis. super spe. Et h. casu
posset daturum repeti ab ipso dante sed
eundem Huil. et in sui. co. ti. q. 10. B. Et
est simonia per alio tpe: si intendit ven
dere sibi hoc quod absoluit eum a faciendo of
ficiu ecclesie sue. Idem dicendum de septen
nio. cessio prochialibus. ut i. pcedenti. §.
tactum est. Lerto h. casu super v. mitti
simonia cum videret licentiam que ex offi
cio spirituali operatur ut colligi potest. §. simo
nia p. §. 20. r. 2. B.

Studium utriusque iuris divini et hu
mani canonici et civilis regitur in curia
Romana et studentes ibi gaudet privi
legiis libertatibus et immunitatibus. quibus gau
det studentes in studio generalium. et recipiunt
integre suos pueri ecclesiasticos: sic
illi. extra de privilegiis. cum de diversis
li. 6.

Stulticia utrum sit pec
carum. R. fm
Tho. scda scda. q. 46. stulticie
nomen a stupore videtur esse superius
Unde Isidorus per ethymologiam. Stultus est qui
propter stuporem non movetur. et dif
fert stulticia a fatuitate sicut ibidem
dicitur quod stulticia importat hebitudinem
cordis et obtusione sensum. fatuitas aut
importat totaliter spiritualis sensus privati
one. Stulticia ergo importat quendam
stuporem sensus in iudicando. et preci
pue circa altissimam causam que est finis
ultimus. Et si quidem hec sit ex dispositio
nali sic per se iam est peccatum. Si autem
origat ex eo quod homo immergat sententiam suam
in id quod tenet ex quod datur ei sensus sepe
ad percipiendum divina. sed illud. ad Lor. 2.
Alius homo non percipit ea que sunt spiritus dei

Elpum. vide. s. forni
catio. s. p.

lia. §. 2.º. §. 12.º qui incipit, Quid

Abdelegare supra
ōlega

Abstitutio, infra te
tum 2.º §. fi. flamen

Quis succedit alicui ab intestato?
R. Jare cōi laico mozieriti pūs succe
dūt descendentes. 2. ascendentes. dein
de collaterales primozes. ut in autē.
de here. ab intesta. ve. circa pñ. coll. 9.
A. Et ibi pater q̄ fratres z forozes cō
iūcti defuncto ex vtroq̄ pnte vocant
simul cō parentibus. B. His autez
oibz deficientibus succedit vir vxo
ri z eonuerso. ut. l. vñ vir et vxor. l. i.
Ultimo succedit fiscus. ut. l. de bo. va
can. l. i. li. 2. A. Et ibi p3 q̄ intelligit̄
de fisco imparatoris. z per oīs idē est
in papa quo ad terras ecclesie. Et idē
qd. s. noraf i fili. li. 2. ti. 5. ecclie. f3. hosti.
Et addit. Et hoc intellige nisi pactum
uel consuetudo p̄iudicet. B. Cleri
cō q̄z testator mozieriti succedunt cō
gnati fm ordinē p̄notatuz in his bōis

que sibi psonē intuitu obuenerunt. i. q. vlti. c. vlti. A. Idē in dca. q. i. 6. B. Quibus oibus deficiēt? succedēt ecclesia quasi filie? et eo. c. p. i. 2. q. 5. c. vlt. Et hoc intellige vbi res clerici decedēt sūt manifeste distinc̃te a reb? ecclesie sic. i. q. i. manifestā. Nam si fuerāt res confuse. tunc si dubites an cleric? habuerit aliq? ppiuz psumit p ecclia? et totū sibi vendicat. ar. i. q. 3. q. cū. et ff. de reb. ubi. l. ciuibus. Sz vbi certū sit q? clericus habuerit: sed nescit q? uel q? tū. dicūt quidam q? tūc locū habet distinctio que ponit et eo. c. 2? Sed non est verū qn potius ibi loqui tur de clericis qui fuerant serui ecclie ut ibi nōf. Sed de aliis clericis debz i dicto casu fieri eq̃lis distributio inter ecclesiam et cōsanguineos. i. q. 4. c. p. i. A. Et ibi p3 q? hoc est verū. fm q? ex circūstantiis rei poterit versū de p? hēdi. Unde ibi dī. Cōpēsarōe tam sui iuris q̃ ecclesiasticarū rei habita i se vtriusq? rei q̃ttas exequatū ite ecclesiā et decedentis heredes eq̃ iure acquisito pertinebit. Sz pā etia nō. p. glo. et eo. c. 2? in sū. l. i. 2. f. q. 13. fm Ray. Et dcm̃ est sup? clericus 4. §. 2? et 3? B. Clerici q̃s dubitant succedūt suis cōsanguineis et etiā religiosis. vt sup? hēditas. §. 2? A. Verū ē q? clerici succedunt in primonialibus. Sec? xō in feudilib? q̃busdā. Quedā. n. feuda lia sunt ad p̃cium annuum cum ho magio alicui exhibitā. Et quedā sūt que pro stipendiis milicie tenent. Pa trimoniū ergo videtur q? habere pos sunt. Et scias q? etiā feudalia i mul tis locis habent et p̃cium exhibent. et p̃cio vel p̃ciabus inducūt aliqū aliū sibi in temporalibus equialēre et eque dignum qui loco eozum facit homagium. Sed illa feudalia que sūt quasi pro stipendiis militūz videtur mihi q? sine iniuria domini feudi hēre non possūt fm Al. 2 in sum. eo. ri. q. i. 2. Et eadem rōne idem de religiosis vī datur. B.

Quo succedunt descendentes? In suc-
cessionem ab intestato prima causa est descen-
dentium. ut in precedenti. Secunda est. Nam
in successione mortui primis familiaribus seu fi-
liis familiaribus liberi eius si sunt omnibus aliis
preferuntur. primi quidem gradus equaliter
nepotes et ultrenores in stirpes. non di-
stinguendo sexum vel ius patrie patri-
ci. Succedunt ergo primo filii si sunt si-
ne masculus sine femina equaliter. Nepo-
tes aut succedunt in stirpe. in eam preter
quam pentes eorum habituri erant si uiue-
rent. L. de suis et legit. heredi. l. 2. et i. Autem.
in successione ibi posita. A. Idem in
sui. l. 2. et i. q. 17. fin. Hosti. B.

Quo succedunt ascendentes? Respondeo. De-
ficientibus descendentes succedunt ascen-
dentes hoc modo. quod defuncto filio sine libe-
ris pentes soli succedunt salua pro-
rogatiua gradus. A. quod per prefertur
aut si ambo sup sunt fin. Hosti. et in
sui. eo. ti. q. 15. B. Et si pari gradu se-
piter succedunt. primi in dimidia et mini-
in alia dimidia l. 3. dispar sit numerus.
A. Ut si ex una pre sit tamen auus ma-
nus. et ex altera auus. et auia paterni
ut in dea. q. 15. B. Si si cum parenti-
bus sint fratres vel sorores. A. si utri-
usque. i. ex utroque parente defuncto conti-
cti. ut in autem. defuncto. de q. i. et in dicta
q. 15. B. vocantur cum ascendentes
in gradu proximis in virile portionem
succedunt equaliter cum patre et matre. et
auo. et auia. et aliis descendentes. Idem
est de filiis fratrum ex utroque latere co-
iunctorum. Et ita succedit seia sine mas-
culus. nec refert utrum sit suus vel emancipa-
tus fin. Hosti. et in dea. q. 15. A. L. ad
tertull. Autem. defuncto. B.

Quo succedunt collaterales? Respondeo. Le-
gantibus ascendentes et descendentes
primo vocantur fratres. Si vero et filii alicuius
fratris prius mortui. Dico de fra-
tre illo et eius filiis. qui quidem frater
de utroque parente contingit eum de cuius
ius hereditate agitur. et veniunt in here-
ditatem dicti fratres et eorum filii cum
parentibus defuncti. et cum proximis gra-

du ascendentes. Et dicti filii fratris
preferuntur illis fratribus defuncti qui sunt
ex uno tantum parente coniuncti defuncto
L. de legit. heredi. Autem. cessante. post
fratres ex utroque parente et eorum filios
admittuntur fratres sorores et eorum
filii qui sunt ex uno latere tantum. Et
isti etiam fratrum filii preferuntur pa-
truis defuncti et aliis familiaribus. post fra-
tres et fratrum filios admittuntur qui sunt gra-
du proximiores. Et si pares sunt pariter
admittuntur. L. de legit. heredi. Autem.
post fratres. Et extenditur computatio
usque ad decimum gradum ut dictum est s.
hereditas. §. 3. A. et ibi de hoc latum
in additio. Et in hac successione col-
lateralium similiter cessat omnis dif-
ferentia sexus et emancipationis secundum
Hosti. et in sui. eo. ti. q. 15. ubi etiam di-
citur. Hic tamen hunc ordinem serua: ut in re-
bus maternis soli uterum vocentur. In
rebus vero paternis soli consanguinei.
In aliis vero coiter vocabuntur. Sed
hoc potest intelligi cum agatur de succe-
dendo patri vel matri. Si autem aga-
tur de successione fratrum ad inuicem
tenendum videtur quod dictum est per iura
allegata. B.

Utrum naturales filii succedant patri ab in-
testato. Respondeo. Si legitimi non sup sunt
nec legitima comix. tunc naturales ab
intestato succedunt in duabus viciis. ita
tamen quod si mater superest virilis ei
portio de ipsis def. Qui vero sunt ex da-
nato coitu ab omni prois beneficio
excluduntur. ut L. de na. libe. Autem. l. 3. A.
Ibi dicitur. l. 3. per sine legitima. ple seu pen-
te cui relinquitur necesse est decedenti na-
turalibus liberis totam substantiam vel inter viuos
largiri. vel testamento relinquire. Quod si
pentes duntaxat ei sup sunt. legitima pre-
sentibus relicta reliqua inter naturales distri-
bui permittitur. Ab intestato vero cum desit
soboles civilis. nec sup sit iuxta legitima
si naturales extant ex coquina quod sola fuerit
et indubitato affectu ducta in duas pa-
terne sube vncias succedunt inter eos
si superest virilis portio datur. l. d. i. et i.

nāles filios etiā pasci bōi iuri arbitrio
necesse est. Vel si legitimi extrant z suc
cedunt. vel coniuge vna glibet alii sē
hēdes. Ibi ergo z parētib' parē pōtāt
si op' sit pietatē. S; q ex damnato sūt
coitu oīa. prius bñficio excludā. B.
De hi' nālibus z ēt spūis. vide. s. fili'
§. 4. z 5. Et hec de successiōib' suffici
ant licet in multis locis alie consuetu
dines habeantur.

Sed quid de consuetudine aliq'rū ter
rarū q mortuo aliq' sine filiis dñs tre
totum accipit? R' fm Hosti. Dico talē
cōsuetudinē obseruandā; si pscripta
sit. pōt. n. dñs allegare q ab initio h'
pactū fuerit. qz terra sua erat. A.
Et ad hoc pbandum inducit cōsuetu
dinē que est optima legū z dubiorum
interpres. ex de cōsue. cum dilectus. f. z
eundē hosti. z in sū. co. ti. q. 121. B.
Leuit. 25. Terra non redet impetu
um. quia mea est. z vos aduene et co
loni mei estis.

Suffragium defūctorū

Utrūq' suf
fragia scā p defunctis p'sunt
exātibus in purgatorio. hēa. s. purga
torium. §. fi.

Utrūq' suffragia facta p mīstros ma
los p'sunt defunctis? R' fm Tho. et
pē. l. 4. dif. 45. Suffragia p malū mī
struz sunt tripliciter. p. f. velut p acto
rē. sic qñ sunt ex p'prio motu. z sic nō
p'sunt nisi forte ex consequēti et p ac
cidens inq'tum per elemosynaz mali
hominis paupes excitati orant p de
functis. 2° possunt fieri per malum vt
mīstrum publicum dei z totius eccle
sie. sicut sacerdos qui celebrat missaz
vel exequias mortuoz in ecclesia. Et
qz ille intelligit facere sub cuius noīe
siue cuius vice fit. ut p z p Dionysium
iz? c. celestis Jerarch. Inde ē q suffra
gia talis sacerdotis qñis sit peccator
p'sunt defuncti. 3° possūt fieri p malū
ut mīstrum priuatū. s. puate p'sone
de mandato eiusdem. s. existentis i ca
ritate. siue sit defunctus siue viuus. z

talia p'sunt. sicut cū seruus in pctō ex
istens qdūq' opus misericordie facit
ex pcepto dñi caritatē hēntis. A. b.
vex nisi quis sciret maliciā mīstri. et
necitate n' vzgēte facēt eū i suo ordie
mīstrare. qz tūc inuolueret i eadē pdi
tōne cū eo. ut s. ordinatus p. §. 2. Et idē
qd in hoc. §. notat. in sum. l. 3. ti. 34. q.
165. B. Magis tñ p'dessent si eti
am mīstri in caritate essēt qz tunc illa
opa eēnt meritoria ex duabus p'tibus
Et de ista mā uide. s. missa. §. 7.

Utrūq' suffragia facta p defunctis p
sunt etiā faciēti. R' fm Tho. vbi. §.
Opus suffragii qd p altero fit potest
cōsiderari dupliciter. Uno mō ut ē expia
tiūū pene p modum cuiusdā recōpen
satōis. z hoc modo opus suffragii re
putatur quasi eius p quo fit. z ita ab
soluit euz a debito pene sue. qd nō ab
soluit faciēti a debito pene proprie.
Alio mō pōt cōsiderari inq'tū est me
ritoriūz vite eterne. qd hz inq'tuz p
cedit ex radice caritatis. z fm hoc nō
solū pdest ei p q fit. sed etiā faciēti
magis. Uñ in ps. Ofo mea i sinu meo
cōuerter. Et Jo. Damascenus in ser
mone de his qui in fide moriunt. dicit.
Quicūq' p primi salute agonizat. p
uū. primū sibi pdest. deinde primo
A. Idem in sum. co. ti. q. 166. B. :

Quibus suffragiis iuuant anime
defūctorū? R' hz Greg. Aie defunctorū
q'tuoz mōis absolunt. Aut oblationi
bus sacerdotū. Aut p'cibus sanctorū
Aut carozū elemosynis. Aut ieiuniis
cognotoz. iz. qz. non extinem? z. c. aie
Quos modos distinguit Ray. dicens
sic. Suffragia qdē p'sūt defūcti ad ab
solutōnem pene. A. nō ad p'miū vi
te eterne. ut in sū. co. ti. q. 167. B. a q
p'nt absoluti q'tuoz modis. p mō p inter
cessiōe ipsius capitis. s. xpi. z sic iuuā
tur p oblatōem altaris. 2° p intercessiōz
qñ p'uatā mībroz. i. p ofoes scōz. 3° mō
p modū redēptōis pene. s. p elemosy
naz largitōez. 4° p modū solutiōis pe
ne. s. p ieiunioz afflictōem. Et ad ocōs

quatuor modos omnes alii reducunt. **A.**

Idem in dicta. q. 167. **B.**

Que suffragia sint meliora? **R.** **fz**

Ray. Q. meli' e opus caritatis qd di

rigit in deū qd in hoīem. iō duo pri

mi modi qz in deū dirigunt meliores

sūt qz duo vltimi: nisi p accūs: inq̄tuz

.s. elemosyna ipetrat scōz ofones. Qz

ho melius est opus caritatis cōis qz p

uate z spālis. iō meli' e suffragiū sac

menti altari qz ofonis. **A.** Et ē qz in

sacfo ē ipe xps. z ei' i ipō spntat passio

q̄ nil est efficac' ad fmissionē z grā d

ose. dīf. z. c. qd sit. **B.** Et iterū qz bo

nū q̄to cōi' tāto meli'. iō clyā melior

est ieiunio. **A.** Idem in deā. q. 167. **B.**

Utz missa p defūctis eq̄lit valeat

dūcto sicut alia. **R.** fm tho. i. 4. dīf.

45. In officio misse n̄ solū ē sacrificiū

sz etiā sūt orōnes. et iō suffragiū misse

ctinet duo de p̄dictis. scōrōnem z sacri

ficiū. Quātū ergo ex pte sacrificii ob

lati missa de q̄cuqz dicat eq̄lit pdest

defūcto z hoc ē p̄cipuū qd fit in missa

Sed ex pte orōnū mag' pdest illa in

q̄ sūt orōnes oēs ad hoc defūctate. Sz

tū iste pfect' recōpnsari pōt p maio

rē deuotiōem vel ei' q dicit missā vel

ei' q tacit dicit. vel itez p deuotionem

sine in cessionē sei cui' suffragiū iplo

rat. De mīa misse hēs supra. missa. **A.**

Lō. p. v. in dicta. q. 167. **B.**

Quib' defūct' p̄sint suffragia? **R.**

fm tho. z. p. vbi supra. Illis soluz p

desse p̄it qui sunt in purgatorio. Naz

vt dicit p. ad h' vt aliq̄s defunct' in

uef. duo regrūt ex pte ipius. Unū ē in

digētia. z iō nō p̄sūt b̄tis. Alterū ē adi

tionale meritū. s. vt hoc meruerit sibi

pdesse vt dicit Aug'. Et iō nō p̄sūt q̄a

natis in iferno. Utrūqz ho i his ē q sūt

in purgatorio idcirco p̄sūt illis. Et sic

logē illa auctoritas Aug'. i enchiridiō.

i. 3. q. 2. tēpus. Et de materia purgatori

hēs supra purgatorium. **A.** hec vera

sūt. sz aliqui dixerit qz p̄sūt etiā exīti

bis i inferno ad aliq̄le mitigationem

sz hoc coiter nō tenetur. vt i sū. eo. ti. q.

167. vbi hec plene notant. **B.**

Utz suffragia spālis p aliq̄ scā eq̄ p

sint alia. **R.** fm p. et Lho. in. 4. dīf.

45. Lū suffragium sit x̄tutis finite. et

deriuat p intentionē facientis quo vo

luerit. valet ei p q̄ sit q̄tū ad liberatō

nem a pena. tū q̄tum ad q̄tulatōem

z interiorē solatōem fm qz un' i ca

ritate existens de bonis alteri' gaudz

sic ualet oibus in caritate exītibz. z

plus ei quā in maiori caritate est. **A.**

Et hec est cōis snia. sz aliqui orarium

dixerint. s. qz dicta suffragia sz sint scā

specialiter pro aliquo eque profunt

oibus qui sunt eiusdē meriti. q ad uti

litate z liberatōem. sz nō q ad honorez

ut in sū. eo. ti. q. 169. **B.**

Utz suffragia scā p mittis eq̄liter

p̄sint singulis. **R.** fm Lho. z p. ubi

sz. Si ualoz suffragiozū cōsideret sz qz

ualent ex x̄tute caritatis. sic tū p̄sūt

singul' ac si p uno tū fierēt. qz caritas

nō minuit si distribuaf affectus i mul

tos. imo mag' auget. Et sū ē gaudiū

ex caritate pcedens q̄to plurib' ē cōe

tāto fit mai'. ut dicit Aug'. i l. p̄fessio

nū. z sic q̄tū ad q̄tulatōem pōt itelli

gi. de ose. dīf. sz. nō mediocrit. Si at cōsi

deref ualoz suffragiozū inq̄tū sunt sa

rissacrōes. quedā p intentōem faciēt

trāslate in mortuos sic magis ualent

ei p q̄ spālis sūt. Sic n. effect' suffra

gi diuidit ex diuina iusticia inter eos

pro quibus fiunt. **A.** Idem in sum.

eo. ti. q. 170. **B.**

Superbia

utrum sit pec

catū mortale

R. fm Lho. scōa scōe. q. 162.

Supbia cōsistit in hoc qz aliq̄s extollit

se sup id qd ē sibi p̄fixa a diuina fglā

sz qd apls dicit. z. Cor. x'. Nos at non i

i mē suz ghamur. sz fm mensurā quaz

mēsus est nob de'. Et iō dī Eccl. x'. In

tū supbie hois ē apostatare a dō. In

hoc. n. radix supbie cōsiderat qz hō ali

q̄lit nō subdit deo z regul' ipius. hoc

ipm at qd ē nō subici deo hz rōnem

peti mortalis. Unū supbia sz gen' suuz

est mortale. Sicut tñ in alijs q̄ ex suo genere sūt pctā mortalia. puta i fornicatōne z adulterio sunt aliqui motus qui sūt pctā venialia ppter eoz impfectōem. qz. s. p̄nemunt iudicium ratiōnis. z sunt ppter eius cōsensuz. Ita etia3 circa supbiā accidit q̄ aliqui mor' supbie sunt peccata venialia: dñi eis hō non consentit. De supbia ornatus. s. ornatus. Et de vestibus. i. vestis. A. Pro meliori h' materie declaratione p̄ videndū est qd sit supbia. 2. de eius sp̄ibus. 3. vtz sit mortale. Ad p̄mū videntū fm Tho. scda scde. q. 162. art. 5. q̄ supbia est quedā extollentia p̄ quā qs se extollit sup̄ id quod ē ei p̄ximum a diuina regula. Hec diffinitio obscura est. qz multū generalis. s. p̄ alias p̄riculariores dilucidabit. Un̄ sciendū q̄ a diuina regula plura nobis p̄fixa sūt z ordinata. quoz p̄mū est obedientia dei z hoīuz. Deī ut p3 p̄ Regl. 15. ibi Nunquid vult dñs holocausta aut victimas zc. Hoīum. ut 4. Parb. 15. Si ecclesiā non audierit sit tibi sicut ethnicus z publicanus. Et Ro. 13. Dis alia. potestatis sublimiorib' subdita sit zc. Et huic obie' dñat cōplacentia p̄pe uolūtatis. 3d i ea ē viciū supbie. Nūeri 15. ibi. Alia q̄ p̄ supbiā aliquid cōmiserit zc. Un̄ ut p3 in sū. de vicijs. sic diffinit' Supbia ē amor p̄pe voluntatis. Secūdū qd a diuina regula hōi p̄figit. ē ut nō appetat alijs p̄esse. ut p3 4. Parb. 23. ibi. Dia opa sua faciūt ut videātur ab hoīb' zc. De siderare ergo p̄esse. p̄p' ē dñi regulā. z iō est supbia. Un̄ ab Aug'. in li' de ciuit. dei. z in sū. de vicijs sic diffinit'. Supbia est puerse celitudinis appetitus. Qd clarius of 2. sc. dis. 4. 2. i. c. ex supbia. v3 sic. Supbia amor ē p̄pe excellēcie. z iste ē amor p̄ uersus: vt dicit Aug'. qz h3 in se puer sitat dñi regulā. ut p̄monstratū est. Et ē qz ouit hoīem in oēs puer sitatē. Nam mens potentie auida neq̄ abstinere nouit a vetit' neq̄ gaudere cecessis. neq̄ pietati adhibere cōsensuz

47. dis. virū. Tertiū qd a diuina regula p̄figitur hōi est ut non se extollat siue de se reputat dñm faciat. nec apud deū nec apud p̄xiū. nec apud seipsū. Non apud deū qz non possemus tātū agē q̄ vel vni diuino bñficio puta creatōis uel redēptōis valerem' satisfaccere. Et iō Luc. 17. of. scū feceritis oīa que p̄cepta sunt vobis dicite serui inutiles sumus. Nō apud p̄xiū. ut n̄ se illo reputer iustiorē. Et iō non dbe mus nos etiā sup̄ peccatē. p̄xiū ex tollere. Al' occurreret nobis sicut phariseo dicenti. Non sū velut hic publicanus. ex q̄ a dño cōdemnat' est. Luc. 18. Non apud seipsū. ut n̄ seipsū iustificet corde vel ore. Job. 9. Si iustificare me volucro os meū condemnabit me. Diuina ergo regula p̄fixit homini: ut non se reputet. dñm quāz facit reputator sui. z scdm hoc potest sic diffiniri. Superbia ē p̄propria reputatō. Ad secundū dicendum q̄ in dicto. c. ex supbia. 2. sententiarum. dis. 4. 2. enumerantur. q̄tuor species. Et hoc ideo quia ibi non fit mentio: nisi de superbia intellectus. z de superbia mixta. Superbia intellectus subdiuiditur in tres. z superbia mixta ponitur pro quarta specie. Sed vt ex precedenti. s. potest colligi si species superbie singularit' numerentur plures sunt q̄ quatuor. Si vero generaliter p̄autōres. Ideo qz notandum q̄ tres generales sunt species superbie. videlicet superbia intellect' affectus z mixta. Supbia intellectus subdiuidit in tres. vt in dicto. c. ex supbia. Prima sp̄s est. quando qs gratiam quā h3 reputat a se hēre. i. ex proprio studio diligentia seu ingenio. Secunda qñ se gratiam a deo hēre n̄ reputat. siue tēporales. siue sp̄uales. s. ex proprijs meritis. Tertia est qñ qs se iactat seu reputat gratiam habere quam non habet. uel amplius q̄ habet. Superbia affectus distinguitur in duas. videlz in affectū cōtumacie seu volūtatis p̄prie. z in affectū. p̄sidēcie

Quo ad p̄mū potest dici q̄ supbia est
 otumacia. extra legitimā obiaz. Nūci
 is. ibi. Anima q̄ p̄ supbiā aliquid com
 miserit. 2c. seu q̄ superbia ē amor pro
 prie voluntatis. ut in sū. de viciis. Quo
 ad secūdū p̄r dici q̄ supbia est amor
 pprie excellentie. dōc. c. ex supbia. Et
 est aduertēdū. q̄ hic amor reuerētie
 non solū intelligit̄ cū quis querit ho
 nores: sed et q̄ non q̄rit sed oblatos
 suscipit ad ppriam gloriā z complacē
 tiam. s. q. i. sciendū ibi. Nam cū hi⁹ suc
 cessus p̄cipit 2c. Et in hoc periclm ma
 gnū imminet etiam bonis. q̄ licet faci
 liter mūdi honores contēnāt si q̄ren⁹
 tū difficulter dū offerūt non delectat̄
 vt dīc glo. Aug⁹. sup illd. i. ad Thessal.
 2°. Nō q̄ si hoib⁹ placentes 2c. Supbia
 mixta est cū ceteris despectis singula
 riter q̄ vlt vidē. vt dōc. c. ex superbia
 v3 cū q̄s l3 reputet se gratias a deo ha
 bere. z nō ex ppriis meritis. tū gloriā
 tur se singlarem esse seu reputari desi
 derat seu delectat̄. In q̄tū. n. se f̄putat
 z gloriā singlarem. p̄cipiat de super
 bia intellectus. et pprie reputatōis
 In q̄tū vero delectat̄ seu amat repu
 tari. participat de superbia affect⁹. iō
 bene species mixta vocat̄. d̄ q̄ moral.
 23°. c. 16. Breg⁹. ait. In hac arrogantie
 q̄rta specie crebro hūan⁹ anim⁹ labit̄
 vt id qd̄ habet habere se singlarem
 gloriatur in q̄ tū diabolice silitudini
 vicin⁹ appropinqt. Ad tertiū dicendū
 q̄ aut superbia non habet consensu3
 deliberatū aut habet. p̄ casu est venia
 le. vt est hic p̄tractū. In secūdo absq̄
 vilo dubio est mortale. qz contrariat̄
 humilitati sine q̄ nemo potest saluari
 vt patz Barth. z Luc. is. z nōr Nico.
 de lra super ps 33. z Tho. scda scde. q.
 162. ar. 5°. imo radix z mater est omniū
 capitalium peccatorum. vt patet per
 Bregl. moral. 31°. c. 36°. Unde z de pc. dis.
 z. c. principiu3. ad fidem Gregori⁹. vi
 cit. Consideret homo elatus quid i ter
 ra mereat̄ si p̄lat⁹ angelus in celo in
 terrā p̄stermitur.

Suspensus. fm Sust.

suspensus
 dicitur aliquis quandoq̄ qui
 dem quo ad se. z quo ad alios quando
 .s. per sententiam canonis vel homis
 suspensus est. z talis tenetur abstinē
 ab officio. z illi qui hoc sciūt tenentur
 eum vitare quo ad executōem offi
 cii. Si tū occulte sit suspensus dōcō mo
 do per s̄niam canonis. ille qui hoc scit
 si non posset eum vitare sine scanda
 lo credo q̄ nō tenetur. Suspensus nō
 quo ad se tū ille dicit̄ q̄ non est probi
 bitus abstinere. ab officio z hi⁹ per sē
 tentiam canonis vel hominis. sed per
 simplicem p̄hibitiōem iuris absq̄ la
 ta sententia sicut quilibet existens in
 peccato mortali tenet̄ abstinere a ce
 lebratōne. Si tū celebret non tenetur
 subditus eius eū vitare. vel quicūq̄
 alius etiam si sciret ei⁹ peccatum. Lar
 ge quoq̄ dicitur quis suspensus quo
 ad alios non quo ad se vt clericus pe
 grinus qui permittitur celebrare i oc
 culto z ex deuotiōe sed non i publico
 vt. s. peregrinus 2°. 5. 3°. A. . p̄dēdis
 concor. Ul. vt in sum. li^o. p̄r. t̄. p̄r. qd̄e
 21. circa fi. Sed hodie circa predicta in
 noua tō fca est aliqua. vt. s. clericus
 3°. 5. fi. in additiōe. B.

Quid si quis sit suspensus a ponti
 ficalibus. R^o fm Hosti. Etiam si cele
 bret in pontificalibus non est irregu
 laris quia pontificalia non sunt d̄ s̄b
 stantia celebratōis. nec debemus ali
 quem iudicare irregularem nisi inue
 niat̄ expressum. ar. de pc. dis. p̄nc. et
 extra de sen. exco. is qui. in p̄m. li^o. 6°.
 A. Lon. Inno. z Buil. duran. vt in sū.
 li. 3°. ti. 29. q. 5. h. qd̄ si aliq̄s. B.

Quid si q̄s suspenditur ab ingres
 su ecclesie. vel ingressus ecclesie sit ei
 interdict⁹. R^o Luz tali p̄ oīs censet̄
 in ipa ecclia diuinorū celebratō inter
 dicta irregularis efficit̄ si d̄ infdictum
 hi⁹ diuinis se sciēt̄ igerat in suo agēs
 officio sic p̄r. Talis q̄z si hoc infdcō
 durante decedat non debet i ecclesia

nec in ecclesiastico cimiterio: nisi pent
tuerit sepeliri. ex de sen. exco. is. cui. li.
6. Et de hoc. s. interdictum. 4. s. pti.

Utz suspensio possit suspēdi p app^t
latōez. R. Sicut excoicatio. sic ab offi
cio uel ingressu ecclesie lata suspensio
per appellatōem sequentē minime su
spendit. ex de sen. exco. is. cui. li. 6.

Utz suspensus a picipatiōe ul' col
latōe sacroz. si s'facit sit irregularis.
R. fm Inno. et Hosti. Non. ex de cle.
exco. m. si celebrat. Talia. n. non sunt
ordinis. q. et laici picipāt sacramentⁱ
et cōferūt sacra. A. Idē in dca. q. s. h.
quid si suspendit. B.

Utz suspensus a diuinis uel ab of
ficiis seu a celebratiōe nūsse uel aliq
bi. A. s. qd p'prie p'inet ad aliquē
actum ordinis fm eundē Inno. et in di
cto. h. quid si suspēditur. B. sit irre
gularis si s'faciat. R. fm Inno. Irregu
laris sit. Nā tales actus sūt p'prie ac
tus ordinis. ex de sen. et re iudi. cum et
m. li. 6. xi. q. 3. si quis epus damnatur. et
fm Huileriam si extra ecclesiaz dicat
horas officiando pplm sicut in exerci
tu et huiusmodi. Sed si dicat cū vno so
cio uel duobus. nō officiādo i ecclesia
uel in ppllo. licz mortaliē peccet sic cōi
cādo cū aliis non cōtrahit tñ irregu
ritatem. Debet etiam abstinere ab ill
xibis q. a solis sacerdotibus dici solēt
ut dñs vobiscū. Iterum minus malū
faceret si ab alio ēt nō sacerdote face
ret horas incipere. Idem Bull. duran.
in Spe. A. in sū. eo. ti. q. 6. q. incipit.
Circa tertium. B.

Utz suspensus ab officio tñ possit
percipere puentus beneficior suoz.
R. fm Inno. Non. extra de appel. pa
storal. Sed hoc intelligit Hosti. qñ ex
gñi cā suspensus est. ex de pur. ca. iter
sollicitudines. Secus si ex leui cā puta
ppter ppli scandalū. uel infamiā solā
nec diu'sterit cōtumax. Idem Hosti. A.
Idem in sū. m. li. 3. ti. 23. q. si. Ubi et addi
tur fm Hosti. Nota q. quicūq. est ex
coicatus ēt ab officio et beneficio ē su

spensus. extra de appel. pastoral. s. si.
sed non cōuertit. Itē qñq. suspensus
est ab officio vñ suspensus et a bñficio
ar. ex de cle. coniu. c. diuersis fallaciis
et c. quod a te. sed non cōuertit. Item q.
cūq. suspēsus est a subdiaconali ordi
ne. suspensus intelligit a diaconali et
sacerdotali. sed non cōuertit. ar. ex de
cor. viti. c. significauit. Delius fac. ga
cui interdictū minora intelligunt inf
dicta et maiora. ex de sen. exco. cū illoz
Sequit. Et suspensus a sacerdotilib^{us}
suspensus est a pontificalibus. sed nō
cōuertit. Quis ēt suspensus a collatiōe
ordinū simpliciter. suspensus itelliga
tur a collatiōe diaconi et p'sbyterii. A
collatiōe tñ subdiaconi et alioz inferi
orum ordinū nō vñ suspensus. vt inui
tur ex de tēpo. or. dilectus filius. in fi.
et c. l'as. ad fi. Allata uira nō uident h.
pbare. Nā. c. dilectus non declarat q.
p simplicē suspensionē ab ordinando
intelligatur solū ibibita collatō p'sby
teratus et diaconatus. In. c. at litteras
fuit facta p'ticularis suspensio ab his
duobus ordinib^{us}. Sequitur. Lūi inter
dictū ingressus ecclesie interdictū offi
ciū intra ecclesiā non ē. Ergo suspen
sus ab officio suo pōt ecclesiaz intrare
et diuinū officiū audire. dū tñ caueat
q. non officiet. Secus dicerē si essz su
spensus simpliciter a diuinis. quia tūc
nec officiāre posset nec cum aliis audi
re. hec Hosti.

Asurratio. Qui dicū
cūq. susur
rones? R. scdm Tho. scda se
cūde. q. 74. Sicut dicit glo. super Ro.
p. Susurrones dicuntur inter amicos
discordiam seminantes. Detractores
qui aliorum bona negant vel minuūt
Contumeliosi qui intendūt honorem
auferre. Et de his duobus. s. detractio
et supra contumelia. A. vbi de s. his
etiam latius dicitur. Et idē qd h. nō.
in sū. li. 3. ti. 33. q. 26. B.

Sed quod horū est grauius? R. se
cūdū Tho. secūda secūde. q. 74. Su

furratio grauius est. Nam tato aliquid
nocumentum grauius est quanto bo
nuz quod tollitur melius est. Delior
est autem amicitia quam fama que tollit
per detractioez. quia fama ad h^m ma
xime necessaria est: vt homo idoneus
habeatur ad amicitiam. Item amici
tia est melior quam honor: qui tollitur p
contumeliam: sicut et amari est meli
us quam honorari. fm philolophum s^o et hi
coruz. Unde benedicatur Eccl. 6. Ami
co fidei nlla est comparatio. Et Eccl.
5. Denotatio pessima super bilinguez
Susurratori autem odium inimicitia
et contumelia. Idem in dicta questioe
261. B.

Tabellio est publica per
sona habens of
fium scribendi instrumeta
ad faciendum fidem. A. Hoc dictu
fuit glo. Ray. vt in sum. libro 2. titulo
s. qone. 4. B.

Utrum clericus exercere possint of
fium tabellionatus. Respondeo scd³
Ray. Clericis in sacris ordinibus con
stitutis est penitus interdictum offi
cium tabellionatus. et si illud habeat.
ad dimittendum sunt compellendi p
subtractionem beneficii appellatione
postposita. extra ne cleri. vl. mo. sicut
Et idem credo si sunt in minoribus et
habeat sufficientia beneficia. ar. extra
de postu. cleri. Sed vt addit Innoc.
si illi qui sunt in sacris instrumeta co
ficerent antequam eis interdiceretur va
lerent. als non Et intelligitur secundu
Hosti. q. non valent in secularibus
negociis. vt docet Rubrica predicti. c. si
cut. sed in ecclesiasticis valent. A
Idem in dca q. 4. B.

Utrum episcopus possit in ecclesia
sticis constituere clericum tabellionez
Respondeo scdm Ray. Potest per to
tam suam diocesim. cui cura omnium
est commissa. io. qone. 1. regenda. xii. q.
1. episcopus. et. c. precipimus Et si fe
cerit poterit ille vocari ad scribendu
acta ecclesiastica fori. Als vbi tabel

lio non habetur. due honeste persone
subrogabuntur. extra de probat. quo
niam contra falsam. Et sic intellige q
clerici possunt esse notarii pape. s. q. 1.
quidam. Sed tamen constitutus a pa
pa poterit conficere instrumenta vbi
q3. Constitutus autem ab episcopo no
haber potestatem extra diocesim illi
us qui ipsum constituit. ff. de iurisd.
om. iudi. l. si. Sed tamen si simpliciter
constitutus sit tabellio maxime ab e
piscopo qui haberet super hoc priuile
gium. potest etiam iste vbiq3. A.
Hosti. post predicta subdit. Sed et vi
ci potest q. ex quo quis simpliciter co
stitutus est tabellio ab illo qui habz
hanc potestatem. potest vbiq3 confice
re instrumenta sicut presbyter semel
ordinatus vbiq3 celebrat. vt in dicta
qone. 4. B. Et nota q. tabellio ec
clesiasticus non debet conficere instru
mentum in secularibus. nec secularis
in rebus pure ecclesiasticis. quia ho
rum conuersatio non debet esse per
mixta. 2. qone. 7. laicos. Unde notarii
clerici in curiis principum prohibent
esse scriptores. extra ne cleri. vel. mo.
sententiam. s. nequisq3. A. Idem in
dicta qone. 4. B.

Utrum religiosi possint exercere of
fium tabellionatus. Respondeo fm Jo.
and. super. c. vt officium. de heretic. li.
6. qui sic dicit. per hac litteram bene
pater q. tabellio factus monach⁹ non
potest exercere tabellionatus officiu
in aliis quam contra hereticos. vt dictum
est. s. hereticus. 2. s. 17. qui incipit in
examinatione. Et hoc idem patet in q
dam exua. Bonifacii octau. de offic.
or. in decre. supioribus. circa medium.
Et idem probat olim per decre. extra
ne cleri. vel mo. sicut. L. de sacro sanc
ec. l. antepe. 16. q. 1. nouarum. L. de epis. et
cle. l. placet. Tamen sicut notat Buil.
in spe. vetera. instrumenta complebit: s3
noua non assumet. ff. fami. hercl. l. alie
natodes. et ex. de iudeis. iudei. cu filib⁹

Tallia siue exactio, siue col-
lecta, siue q̄sta. Utz
domini temporales possint
imponere subditis suis siue exigere
tallias. R. fm Ray. Illam p̄t dñs im-
ponere uel exigere, de qua cōuenerūt
secū uel antecessoribus suis bōa fide
z siue uilla coactōne sicut solet fieri cā
mansit uel uille qñ de nouo concedun-
tur. q. dñs aliqd ul p̄ntrif census an-
nus z hi. Omnia ergo huiusmōi dñ
tñ nō sint pacta turpia ul dñm lici-
te exiguntur. Nā quilibet in traditōe
rei sue p̄t imponere legē quā uult. ex
de condi. app. verū. is. q. 2. eleutherius
Nam z scienti z uolenti nō inferē do-
lus. L. de transac. cum donatōis. z pa-
cta custodiri debent. ex de pac. antigo-
nus. Quicqd ergo subditus de hi. sub-
traheret furtū faceret. verū tñ si in in-
strumento positū est indiffinitē q. sol-
uent questam uel talliaz. intelligo q.
dñs dz eam moderate petē inspect[us] cō-
ditōibus. ex de censu. cū apls. in fi. io. q.
3. c. vlti. Immo fm Buil. si dicat q. do-
min[us] possit imponē questā uel talliaz
fm beneplacitū suū. nihilominus mo-
deranda est ad arbitriū boni viri. Si
xō dñs ultra p̄dicta exigit coacte per
se uel per suos directe ul indirecte te-
netur restituere. dis. is. de enlogiis. i. q.
2. placuit. z. c. q̄pio. Et dz cogere indire-
cte qñ negat subditis iusticiā. uel non
defēdit eos ut sic aliquid extorqueat
uel insinuari facit q. uult aliqd habē.
Secus esset si reciperet aliqd sponte
oblatum nulla fraude adhibita. Itēz
secus est de his qui mere sūt serui. ga-
res eoz sūt dñi. peccat tñ dñs si nimis
guat cos. sed non tenet ad restitutōez
A. Hoc dictū de seruis fuit Ul. q. eri-
am con. p̄dictis. quibus ē cō. hosti. z
Tho. Et addit Tho. i. epla ad ducissaz
lothringe. q. p̄ncipes fraz a deo sūt i-
stituti. non qdē ut p̄pā luc querant. s.
ut eōdem utilitatem p̄p̄is p̄curent. Et
ideo instituti sunt ei redditus: ut ex
illis uiuentes a spoliatiōe abstinerent

Unde in ezech. 45. dicit q. p̄ncipi erit
possessio in i. r. z nō d̄populabunt vl-
tra p̄p̄m meū p̄ncipes. B. De inā
dec. q. vide s. dñs. s. 2. Et ibi agit d̄ casi
b. in qbus dñs potest a subditis exigē
ultra consuetum.

Quid de quibusdā dñis qui nihil p̄-
cipiūt nisi tallias? R. fm Ray. Si tallia
est antiq̄. z creditur p̄babilif q. ex cā
iusta imposita fuerit: potest exigē. ita
tñ q. ipse dñs impleat si quid ex illa
cā implere debeat. Si uero est noua
nescitur iusta causa nō debet exigē z
si receperit debet restituere. i. 4. q. 6. si
res. A. Lon. Ul. ut in sum. eodem ti.
qōne. 36. B.

Qualiter sciri potest talliā cā iusta
causa fuisse ipositā? R. fm Buil. p̄t
hoc sciri uel per instrumenta inde cōfe-
cta uel si ita seruata est a tpe a quo n̄
extat memoria. q. tunc p̄sumit iusta
cā. ar. 12. dis. illa. nisi violenta sit p̄sum-
ptio in d̄rium. sicut de p̄scriptōe dicit.
s. p̄scriptō. s. s. A. ibi p. 3. z in. c. p̄m.
de p̄scrip. li. 6. q. p̄sumptō est regulari-
ter p̄ allegante cursū temporis cuius
iniciu non extat memoria. Qd xuz est
fm eū. Buil. z in sum. eo. ti. q. 38. nisi vio-
lenta sit p̄sumptō in d̄riū. B.

Quid de quibusdā qui allegantes
consuetudinem accipiūt a subditis d̄
mobilibus qcquid uolūt. z p̄cipue ex-
poliant eos qñ suspicantur illos uelle
transire ad alium? R. fm Buil. Tales
dñi peccant z tenentur ad restitutōez
ut tactū est in. s. 2. nisi q. si certū forsi-
tan esset q. a p̄ncipio in concessōe ter-
re fuisset exp̄sse impositum tale onus
tolerari posset dū tñ ultra modū non
grauiant eos: nec manētes nec recedē-
tes. A. z dum tñ nō fuerit impositū
per maliciā uel fraudem fm eundē
Buil. Et p̄dictis deoz. Ul. z addit. Sed
p̄babile non est hi. consuetudinē nimis
seruilem inductā esse de uoluntate s̄b-
ditoz. sed per coactōnem z violenti-
am superiorū. Dicit tñ idem Buil. q. i
hoc z similibus q. tolerant ab ecclesia

p eo qd aliq ibi pōt esse dubitatio d iu
re aut de fco. nō credo simpliciter esse d.
neganda absolutōem. s. faciēda ē euz
qdā tñ dubitatioe z ptestatōe sic
Absoluo te de hoc mōtū possū. sed ti
meout credo qd non sufficit tibi ad sa
lutē: nisi aliē te habueris in hoc casu.
vt in sū. co. ti. q. 39. B.

Utrū dñs possit vendē baliuis z hi
tallias z officia i subditos. R. f. 3. Tho.
in qdā eplā ad ducissā brabantie. Apo
stolus dicit sic. Multa licet s. nō omnia
expediūt. Lū āt baliuis z officialibus
vris nihil oneratis: nisi tpalis officii
prātē: nō video quare nō liceat vobis
vendē hi' officia: dū talibus vendatis
de quibus possit psumi qd sint viles
ad hi' officia exercenda. z non tanto p
cio vendat officiū: vt recuperare non
possint sine gūamie subditoz. S. tñ
talis venditio oīo expedit nō vī. p qz
frequentē contingit qd illi q cēt magl
idonei ad hi' officia sunt pauperes: ut
officiū emē non possint. qm ēt si tales
diuites sint. tñ qz boni sunt non ambi
unt officia nec inbiant ad lucra. Seg
tur ergo qv p plimuz illi officia emūt
qui sunt peiores z subditos vros dyp
mentes. Unā magis expedit videretur
vt bonos z idoneos ad officia vestra
eligatis quos etiā inuitos. si necesse fu
erit ad suscipienda illa officia cōpella
tis. qz per eoz bonitatē z idustriā ma
gis accrescet vobis z subditis vris qd
de pdicta officioz venditōe acquirē
valeatis. Et hoc consiliū dedit Moysi
cognatus suus. Provide inqt de omni
plebe viros sapientes z timentes de
um z qui oderint auariciam. z ostitue
eos tribunos z centuriones. gnquage
narios z decanos qui iudicent poplū
omni tpe. A. Idē i sū. co. ti. q. 40
Clarū est āt qd dca officia regimīs vē
di strictissime phibent. z statutū ē qd
non eligant ambitōe vel pōio. s. vi
ri pbate vite. z talit' assumpti nihil d
bent p officiis dare. Immo inf gesta
debent iurare se p hi' officiis nihil d

disse. vel postmodū nūq dutores per
se vel interpositā psonā titulo donati
onis venditōis vel quocūq alio vela
mento. Et ob hoc exceptis salariis ni
hil penitus tam in administratōe posi
tos q post depositum officiū p aliq
pstito beneficio tpe administratōis qd
gruito meruerint. accepturos. Et si qs
ausus fuerit pstita sacramenta negli
gere. non modo aduersus accipientes
sed etiā aduersus dantē accusandi cū
cris tanq crimen publicū concedit fa
cultas quadrupli pena cū qui cōui
ctus fuerit modis omnibus feriendo.
L. ad. laulā. repe. l. fi. B.

Utrū liceat dñs recipere mutuum a
talibus officiariis. ita qd satisficiant si
bi de officio. R. fin. Tho. i. pcedā epi
stola. Ad hoc videt dicēdū. qd si pacto
mutuum def ut officiū recipiāt absq
dubio pactum est vsurariū. quia pro
mutuo accipiūt officiū prātem. Unde
in hoc datis eis occasiōē peccandi. Et
ipsi etiam tenent resignare officio ta
liter acquisito. Si tñ officium gratis
dederitis. z postmodū mutū recep
tis ab eis qd de officio recipere possēt
hoc absq omī peccato posset fieri. A
Idem in sū. co. ti. q. 41. B.

Utrum persone ecclesiastice debe
ant perfoluere exactōes uel tallias
R. nullo mō nec licet laicis erigē ab
eis etiā rōne possessionū suarū. domo
ruz. aut pdioz. et de iuu. ec. qz nōnulli
li. 6. L. nisi pda fuissent p pūp pre
dictis e. accōibus subiecta. tūc. n. tran
seunt cū onere suo. ut. s. emunitas ec
clesie. §. 9. Sed posito qd qs verus dñs
est. z qd nihil penitus pcipit qd vix cre
dibile est. quin ad minus a subditis
recipiat iusticias. z sequant euz in ex
ercitu in bello iusto. Si tamē ita hūz
sit qd nihil pcipit. credo saluo meliori
iudicio dicit Ray. qd dñs aliquid in
ter se statuere quod def sibi in signūz
subiectōis. ne al' inutilit' videatur eē
penes eum dominiū rei sue. ar. optim
ad hoc. is. q. 2. eleutherins. z. i. q. 3. si qs
io

obiecet. Si aut dubitet qd aut qua
tū illud debeat ee credo qd debent ob
seruare qd i vicinis villis vel castris
vel prouincis obseruat, ita tñ qd illa
villa non grauet. Vel si diuerse sint cō
suetudines ea que minus soluit eliga
tur. extra de consue. cum olim. in fi. ex
tra de censi. ex parte. in fi. et. c. super eo
Et hoc totum intelligo. nisi ipse vlt ali
quis de antecessoribus suis viderit
vel donauerit eis illud quod in subie
ctōnis signum osuevit percipere. tunc
non potest aliquid petere. Lon. Ul.
7. hosti. Et addit host. qd hec xā sūt ni
si dñiū prescripissent libertatē. vt i
sum. eo. ti. q. 37. B. Ad mām tallaz
potest competere sup pedagium.

Imperantia. Vide

supra

sobrietates. et sup ebricitas

Testamentum p.

cōf. Quis potest facere testm?

R. fm Hof. Quilibet pōt facere q nō
phibet. Prohibet autē pmo filius fa
milias. nisi de peculio castrensi vlt qua
si extra de sepul. licet. li. 6. Nec pōt re
linquere aliquid pro aia sua sine pñs
assensu. S3 bñ pōt eligere sepulturam
si supra pubertatē sit. vt hēt supra se
pulturā 2. §. 3. A. Hoc etiā dicit in. di
cto. c. lig. B. Item phibet impubes.
Item seruus. Item furiosus non habens
lucidū interuallū. Item p̄digus cui ē ad
ministratio bonoz interdicta. Item mu
tus qui nihil loquitur. Surdus qui
omnino nihil audit. vt i Insti. quibus
non est per. fa. testa. per totum. A. Et
ibi p3 qd testm non viciat si interdictū
administratōis bonoz vlt supradcē in
firmitates post ei? cfectionez aduene
rint. 2 qd si surdi et muti fuerint l̄fati.
pñt testari. vt ibidē in. §. sepe. B. Le
cus aut pōt cum solēnitare q habet. L.
q po. fa. testa. l. hac cōsulissima. A. Et
ibi requirant q habent sup hoc cōsule
re. B. Item illi qui propriis renun
ciauerūt 2 nihil habēt. vt ingressi mo

nasteria. in Auten. de mona. Gallud. L.
de sacrosanctec. Autē. ingressi. i. 9. q. 3. q2
igredientib? S3 si quis filios habens
monasteriū ingrediat nullo cōdito te
stamēto pmittit ei diuidere cū filiis 2
int eos p̄cipare. vt in Auten. de san.
epi. §. si qua mulier. is. q. 3. si qua. mulr.
A. Ibi dñ qd si habēs liberos ingredia
tur religionē anteq de reb? suis inter
eos disponat liceat ei postea inter eos
diuidere legitia nulla diminuta. 2 qd
eis non dederit monasterio cōpetet. S3
si oēs subāz inter filios diuidere volue
rit. ppria sua psona filiis cōnumerata
vnā sibi ptem oibus modis retineat. q
debeat iuri monasterii cōperē. Si xō
in monasterio moriat anteq int filios
legitios diuidat legitiaz pte sibi. p̄cipi
ant. Reliqua xō substatie ps monaste
rio cōpetat. B. potest et facere testm
quicunq an p̄fessionem. cū ad secl? re
uertit possit. extra de regu. statum. A
Idē in sum. li. 2. ti. 5. q. 101. fm hosti.
Atq aut cleric? possit facere testm. hēs
§. clericus. 4. §. 2. heremite quoq si
non renunciauerūt propriis nec se ali
cui ecclesie tradiderūt vitā mutando.
testari pñt. at nō. i. 9. q. 3. §. contra pau
lus. A. Idē in sum. eo. ti. q. 102. fm ho
sti. B. Item testamēta publicoz vsura
rioz sunt irrita ipd iure. extra de vsur.
q. 3. li. 6. A vbi p3 qd hoc ē vlt nisi
pus fecerint cautionē seu satisfactōez
fm formam ibi traditam.

Atq religiosus in ep̄m p̄mor? pos
sit testm facere. R. fm Tho. scda scde
q. 155. Nullo mō pōt. q2 sola dispensa
tio rez ecclesiasticarum ei cōmittit. que
morte finit ex qua testamētuz incipit
valere. Si tñ ex cōcessione pape testm
faciat non intelligitur de propo testa
mentum facere. sed apostolica auctori
tate intelligit ampliata potestas sue
dispensationis. vt possit valere p? mor
tem. A. Idem in sum. eo. ti. q. 103. B.

Quid si quis aliquem testari phibu
erit. R. Ab eius erit hereditate repel
lendus. vt. L. si quis alii. testa. prohib. 2.

Quot testes oportet quod sint in testamento. R. Regulariter secundum leges septem testes requiruntur. in Insti. eo. §. si. 2. L. eo. l. hac consultissima. Hoc tamen fallit. quia quandoque valet sine teste. ut si miles in bello scribat et moriatur.

L. de mili. testa. l. milites. A. Ibi patet quod hoc locum habet in testamento facto tempore quo in militia moritur vulneratus siue scripserit in clypeo. siue in terra. siue ubicunque. B. Quibus sufficiat unus? ut si fiat coram imperatore. L. eo. l. iou. A. Et ibi patet quod iste testis est ipse imperator cum fuerit supplicatus per instituendo heredem aliquam certam personam. B. Quibus duo ut inter filios. L. eo. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. Vel si in territorio. A. inon in militia tempore quo moritur. B. testes milites. ff. de mili. testa. l. luti. Similiter etiam in his que sunt ad pias causas. extra eo. cum esset. 2. c. relatu. Quibus tres vel quatuor ut ex speciali privilegio. L. eo. l. si non spali. 2. l. si unus. A. Et his legibus patet quod istud privilegium non magis attinet ad hunc numerum trium vel quatuor quam ad alium. B. Quibus quingus vel in testamento rustici. L. eo. l. si. A. Ibi patet quod hoc obrinet quod testamentum sit in loco ubi septem testes haberi non possunt. B. Quibus etiam octo requiruntur. ut quod testator vult testari in scriptis. et nescit litteras. ut in d. l. hac consultissima. Aduertendum quod predicta solennitas testium abrogata est per ius canonicum ac etiam diuinum per quod duo vel tres fide digni testes sufficere videntur secundum Jo. Hosti. et glo. Ray. ut in sum. eo. ti. q. 104. Et de hoc latius decess. ecclesia p. §. 5. in additoe. B.

Quid si testator non vult quod testes sciant tenorem testamenti sui? R. Potest facere testamentum quod dicitur in scriptis. et ipse primo testamentum conscribat. ut etiam sibi faciat. et postea chartam clausam repater testibus dicens. Hoc est testamentum meum. rogo quod sigilletis et subscribat vos. L. eo. l. hac consultissima

Sed tamen per hunc modum facere testamentum non est tutum. quia multas observantias requirit que frequenter cum non seruentur oportet quod non valeat testamentum. melius est quod fiat si ne scriptis. quando scribitur per notarium tantum. B.

Quibus verbis debeat fieri testamentum? R. Non refert si dicat. Petrum heredem instituo vel voluntatem meam ei dispono mitto. quia non videtur decedere ite status. extra eo. cum tibi. Nec curandum est de verbis testatoris. dummodo sint talia per que de voluntate constet. L. eo. l. si. A. Idem in sum. eo. ti. q. 106. fin. Hosti. qui etiam dicit quod ob hanc causam error nominis non nocet. ut ibi. B.

Utrum in 2o testamento oporteat fieri mentionem de p. R. ut non. is. disti. qm. A. in glo. B. dicendum quod non oportet nisi in duobus casibus. Unus si factum sit testamentum inter liberos. L. eo. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. et Autem ibi posita. hec inter liberos. Alius si testator ipse legem sibi imposuit. puta si in primo testamento dixit. si fecero aliud testamentum non valeat. vel non valeat nisi dixerit pater noster etc. tunc. n. faciendo secundum. opz quod faciat mentionem de p. ut. ff. de leg. 3. l. si quis. in pn. A. Idem in sum. eo. ti. q. 108. B. Quod si quis velit cassare testamentum prius et non facere secundum. non potest nisi iaz post conditum prius sit lapsum decem annis. et coram tribus testibus dixerit nolle ualere prius. A. Idem et si hoc dixerit inter acta. ut in l. que sequitur. B. L. eo. l. sancim. A. De hac solennitate videtur sicut dictum est. §. Quot testes. B.

Qualiter confirmetur testamentum? R. Per mortem testatoris. ut habet Hebr. 9. Sed ante mortem quandoque mutari potest etiam si pacto conuenit ne mutetur. L. de pact. l. pactum. quod potali. A. Idem in sum. eo. ti. q. 109. B.

Testamentum 2º

Quod ad institutorem heredis
et substitutorem. In testamento tenet
quibus institueret sibi heredem aliquem vel
aliquid collegium. et hic. Sine institutione
heredis non esset factum testamentum. ut. L. eo. l. i. u.
bom. §. q. si non fuerit. Et si quidem te-
stator habeat descendentes vel ascenden-
tes. illos tenet heredes instituere sal-
tem in eorum legitima. L. de inoffi. testa.
Autem nouissima. de qua heredes. s. legitima.
A. Ibi solus de de legitima descendenti-
um. Legitima vero ascendentium cum non
sit inuoluta vel quarta pars ut in insti. de in-
offi. testa. §. si. Nam ipsi possunt agere
testamentum filiorum. ut per eorum. in penam. et hoc nisi
testator aliquid de his descendentes vel
seu ascendentibus in testamento reliquerit. tunc
eius non rumpit testamentum sed supple-
tur quod minus fuerit legitima. L. de inoffi.
testa. l. omnium. cum sequentibus. et sic non
tenet testator eos precise instituere. B.
Quod si nec descendentes nec ascenden-
tes habeat tunc secundum leges potest instituere ali-
os quoscunque. A. Si tamen institueret ista-
mes aut turpes personas. tunc frater vel
sorores possunt rumpere testamentum sibi totam acci-
pere hereditatem. L. de inoffi. testa. l. frater.
et in insti. de inoffi. testa. §. sorores. B.
Tamen ut ait Tho. in quadam questione de quibus
si propinqui indigerent illa hereditate in-
digentia manifesta. tunc tenet eis heredi-
tatem dimittere nisi essent mali. et
hic bonis indigni. Et dico tenet ex obli-
to honoris pentalis. quia cum precipitur ho-
norare patrem et matrem. precipitur et honora-
re pentelam in his que ad pentelam per-
tinet. Si autem non indigerent manife-
ste potest libere in alios refundere dicente
saluatore. Da pauperibus et sequere me
A. Idem in su. l. i. §. q. 98. ubi et ad-
ditur. Secus tamen est in quibusdam rebus de
iure consuetudinali. In quibusdam enim
terra testator potest ex iure patrie cui-
cunque vult rem. uel dare vel vendere.
Alicubi succedit vnus. s. primogenitus.
Alicubi ultimo genitus. Alicubi omnes

per diuisiones. Igitur si consuetudo que iuri
equaliter dat alicui licentiam liberam aut
alteri offerendi vel totam vel partem heredita-
tis non preiudicat alicui faciendo quod potest
de iure. Non tamen consuetudines irrationabi-
les est circa hoc reprobari. Vnde Innocentius. 4.
scribens ad quendam episcopum theutonie repro-
bat consuetudinem uel statutum super hoc. quod
nullus possit in ultia voluntate legare
ecclesiis vel aliis prius locis aut quibus-
cunque personis plus quam quatuor solidos vel
alio monete. et precipit huiusmodi statuta con-
trarij penitus non tenere. B.

Namque testator potest substituere ali-
um heredem qui debeat succedere pro herede. R.
Si testator substituit filios impuberes pro
eis substituitur quoscunque velit. qui succedet
eis si non venerint ad pubertatem. ut
L. de impu. et aliis substit. l. si testator. A.
Et ibi per quod talis substituitur de directus
heres. et sic tota capit hereditatem sine
aliqua diminutione. B. Si vero venerint
ad pubertatem. potest eis substitui si mori-
ant sine liberis. A. Idem etiam si mori-
ant cum liberis. L. de impu. et aliis substit.
l. heredes. l. si. Debet tamen salua esse eius legiti-
ma. ut legat. B. Et intelligitur substitui-
tutio deducta legitima filiorum et dedu-
cta quarta totius que de trebellianica. quam
deducit quilibet institutus heredes cui alius
substituitur. A. s. vulgariter per puber-
tatem institui. vel etiam cum accipit heredita-
tem per fidei commissum ab instituto herede. qui
a testatore quatuordecim est hereditatem alteri
restituere. ut in c. Raynuitus. de qua. l. i. B.
ut ex de testa. Raynuitus. Et de hac materia
ista sufficiant. et que dicta sunt supra
hereditas.

Testamentum 3º

Quod ad executorem. Vt testa-
tor possit heredibus suis per testamentum penam
ponere si non paruerit voluntati sue.
R. Sic. ut in insti. de le. §. pene. dum tamen
quod testator precipit non sit turpe vel in-
honestum. ff. de com. insti. quidam. A. Et
idem habetur in deo. §. pene. ad finem. B.
per quem cogit heredes testamentum siue volu-

saſem defuncti adimplere. *R.* Heredes
infra annū cogendi ſunt p̄ episcopis
adimplere z ſi neglexerit tūc ip̄mz ep̄s
exequat. *Ex eo. nos qd̄m. z. c. ſi hēdes.*
A. vbi d̄f. Si heredes iuſſa teſtatoris
nō adimpleuerit. ab ep̄o loci illi oīs res
q̄ eis relicta ē canonice interdicaſ cuz
fructibz z ceteris emolumentis. ut vo
ta defuncti iplēant. Et de ſmuno anni
z q̄ ep̄s p̄ ſe exequat. hēf in d̄cō. c. nos.
z incipit iſte ann⁹ a tpe amōitōis. *h. z. ho
ſti. z in ſum. li. 2. ti. 5. q. cxi.* *B.* Nec
obſtat ſi forte teſtator interdixerit ne
ep̄us ſe intromitteret. *Ex eo. tua. A.*
Idēz in d. q. cxi. fm hoſti. z eo. ti. q. 97.
fm Ray. z glo. B.

Utz defunct⁹ ſentiat detrimentū: qz
tardantur elye quas legauit. *R.* fm
Tho. in quolibet. Dicendum q̄ q̄tum
ad meritum elemoſyne nullū detrimē
tū patit ex predicta tarditate marie ſi
q̄tum in ip̄o fuit cām adhibuit ut hī
elye cito darent. quia meritum princi
paliter ex voluntate z intentione depē
det. Sz quantū ad effectum elemoſy
ne patitur detrimentū. non quidē ut
p̄ huiusmodi tarditate puniat: ſed q̄
remedium ei non adhibet dum ſuffra
gia differunt quibus plurimū iuuare
tur. *A.* Idē in ſū. eo. ti. q. iij. *B.* Si
milis non patit detrimentū ſi differat
reſtitutio quā ip̄e mandauit fieri. z lz
tarde z in morte. tamen fecit quod po
tuit. *A.* Licet hoc caſu nō graueſ quo
ad dānationēz. puto tamen q̄ facta re
ſtitutione citi⁹ a pena abſoluat. ſicut i
cronis nūmoz legiſ de quodam q̄ im
pediebat ab igreſſu paradisi quouſq̄
ſcā fuit reſtituto ad quā tenebat. *B.*

Utz executor debeat retardare di
ſtributōez elemoſynariū ad hoc q̄ res
defuncti melius uendant. *R.* h. z. Tho.
in quolibet. Dicendū q̄ in mora modi
ci temporis non videt eē magnū peri
culū. Uñ ſi executor p̄ modicū temp⁹
elemoſynas dare differat vt rebus de
functi melius vēdit ampliores elyas
dare poſſit. laudabilis hoc facit. *Si ho*

ecōtrario p̄ multū tēp⁹ differat elyas
diſtribuere ut i modico āpliores elyas
faciat. nō v̄f eē ſine culpa. q̄a forte d̄ ſū
ctus interi a purgatorio liberaſ. i q̄ dū
ip̄e eēt remediū ſuffragiorū maxie ei
neceſſariūz fuerit. Hoc aut̄ reliquitur
prudētis executoris exāminū. vt s. c. ſi
derat dilatiōe t̄pis: z cōtūde p̄ſone q̄
citius vel tardi⁹ liberaſ. ē. z etiā q̄ti
tate augmētū elyaz. faciat qd̄ viderit
expedire defūcto. *A.* Idē in ſū. eo. ti. q. iij.
B. De legatis alia qd̄am hēs s. legare

Quid ſi de p̄. b. executoribz teſti
vñ moriat vel ē i remotis. vñ nō vult
exeq. *R.* Alius pōt executionē iplere
niſi teſtōr aliō exp̄ſerit. *Ex eo. religio
ſus li. 6.* Utrum religioſus poſſit eſſe
executor teſtām̄ti. hēs s. religio p̄. ſ. p̄t
A. Predictis adde qd̄ d̄f i Inſti. d̄ acti
ſ. item mixta. v. q̄ q̄ relicta eccl̄is ul
aliis venerabilibz locis dare diſſulerit
v̄ q̄ dū i iudicio vocet ip̄m relicū da
re copellit. z aliud tantūde p̄ pena.

Etis primo Quis poſſit

eē teſtis. ſiue q̄ cōditiōes reg
rāf i teſte. *R.* Principalit̄ qd̄ regnūf
que i his x̄ſibz cōtineēt. Lōditio. ſexus
etas. diſcretio. fama. Et fortuna. fides i
teſtibz iſta req̄res. *A.* Hoc fuit dictū
Boſſ. qui etiā dicit q̄ regularit̄ omnes
pōt eē teſtes qui nō p̄hibēt. vt i ſū. li.
p̄. ti. 5. q. i77. *B.* p̄ g. regnūf cōditio. s. vt
non ſit ſeruus quia ſeruus non recipit
ad teſtimoniū. *L. eo. l. qm̄ libi.* Nam ſer
uus ſepe metu dñantis teſtimonium
ſupprimiſ x̄itatis. *Ex d̄ h̄bo. ſig. forus*
S. teſtes. 4. q. 3. ſ. itē in criminali. 3. q. 5. ac
cuſatores. Gallit tñ hoc cum de facto
ſeruī q̄rif. nō tñ p̄ dñō vel d̄ ſim. vt in
ſ. itē in criminali. x. itē ſeruī. A. vt ſi p̄
ſeruūz aliqd̄ dicat depoſitū vel cōmo
datum fm glo. Ibiq̄ etiāz addit. Et ſic
viles p̄ſone recipiunt vbi de facto ea
rū agūt. Et idēz videt in l. ſeruos. *L. eo.*
Irem z ſi deficient alie. p̄bationes ad
mittit etiam ſeruū. h. z. cū torment. s. h. z
Boſ. ut in d̄cā. q. i77. B. requiritur

ferus. qz femina non admittit ad testi-
 moniū in cā criminali. 33. q. 5. mulierez.
 nisi cū de crimine ciuili agitur. tunc enī
 admittit etiam dō clericos. extra eo. qm̄
 z. c. tam lris. A. Itē admittit mulier
 in cā criminali cū agit p inquisitionem.
 vt nōt. glo. in dō. c. qm̄. B. In ciuili-
 bus autē admittit. 15. q. 3. §. ex eo. Nō ad-
 mittit etiā in testis. vt i Insti. de testa.
 §. testes. A. Idē qd h nō. in dō. q. 177
 B. Et nō q mulieres cā ferendi testi-
 moniū nō debēt iure ad iudiciū trahi
 s; cū necessarium fuerit testimoniū ea-
 rū iudex in expensis pducētis mittat
 tabellionē aut aliā personā idoneā. vlt
 si hoc iure phibente i cāu non possit p-
 sonalitē ipse vadat. vel si non deceat ire
 aliū mittat. hoc explicite habet ex de
 iudi. mltres. li. 6. §. 3. requirit etas. Nā
 i ciuilib' non admittit minor. 14. anis.
 4. q. 3. c. p. In criminalib' nō non mior
 20. vt ibidē dicit. s. in criminali. item
 in testimoniū. 4. requirit oiscretio. qz
 non recipit ad testimoniū furiosus sū
 mēte caprus. A. nisi tpe lucidi inter-
 uallū. vt in. s. nec furiosus. de quo. l. B.
 sicut nec ad iudicandū. 3. q. 7. §. tria. qā
 nō est opus sue mētē. ff. qui testa. fa. po.
 l. q. testamēto. s. nec furiosus. §. requi-
 ritur fama. Nā infames a testimonio
 repellunt. extra de testi. cogen. pterea.
 Nec pdest pnia. qz licz alias per pniaz
 saluare possim'. infamia tū non possu-
 mus abolere. 2. q. 3. c. hinc colligit. Nā
 z actus legitimi sunt infamibus iterdci
 ex eo. l. ex quadā. z in glo. abidez. Et h'
 intellige nisi prius fuerint inintegz re-
 stituti. 4. q. 3. s. itē in criminali. item
 l. iul. 2. q. 3. pūaricatores. in fi. Itē adeo
 d; eē testis sine oī infamia q si graua-
 ta fuerit ei' opinio ad testimoniū ad-
 mitti non d; extra de excep. dētiq. 2. q.
 7. testes. z precipue i criminali cā. ex co.
 testimoniū. Item debz eē sine crimie
 Nā criminosus repellit ab oī testimo-
 nio qdū in crimine persenerat. Si hō
 sit emēdatus nō repellit in causā ciuili
 A. nisi cū fuerit comitata infamia. vlt

fuerit periar'. vt in dō. c. testimoniū.
 B. S; in criminali talis repellit si d
 crimine fuerat prius diuictus vel ofes-
 sus. vlt nūc p exceptionē diuincat ut g
 nata ē eius opinio. p eo q aliqui sic fu-
 it repulsus. Aliter hō q emēdatus ē
 recipit etiā in criminali. A. s. cūz de
 crimine agit ciuilit. vt in dō. c. testimo-
 niū. Alii in criminali ē post pniā re-
 pellit si diuincat. vt dictū est in dō. c. te-
 stimoniū. B. hec oīa in predicto. c.
 testimoniū cū his q ibi notant. §. requi-
 tur fortuna. s. an sit locuples vel egen'
 vel lucri cā quid faciat. hoc iudici d
 derandū ē. 4. q. 3. testes. h. itē testiū. 7.
 requirit fides. qz infidelis cōtra fidelē
 non admittit. 2. q. 7. si heretic'. 23. q. 4.
 ipsa pietas. A. Pro fideli aut bñ ad-
 mittit testimoniū infidelis d fidelez. Et
 similis p infideli d infidelem. dicto. c. si
 hereticus. B. hec ergo sunt princi-
 palia in testibus cōsideranda. Sunt et
 alia quedam consideranda que hic sta-
 tum sequuntur. pmo videlicz vtrūz sit
 iuric' ei' d quē dat testimoniū ut ami-
 cus eius p quo testificat. 4. q. 3. testes
 h. ideoq; in persona. Itē obscuri z igno-
 ti non admittuntur. vel solum admittū-
 tur cum tormentis aut verberibus. vt
 i Auten. co. §. sancimus. A. Et ibi pz.
 q hec obtrinent qñ ex aliqua pectura
 dubitat de corruptione. B. Itē nec
 executores negotioz aut pcuratores
 q in ipsa cā fuerūt actores vel nūfiales
 ex eo. insup. Immo ē q fuit pcurator
 l'aduocat' i pōi iudicio nō recipit i testē
 i cā appellatōis. ex co. Romana. li. 6.
 Vtrū qz possit admitti ad testimo-
 niū in sua cā. R. Non. neq; pncipalitē
 neq; secūdario. L. eo. l. omnib'. Vñ ven-
 ditor in cā rei vendite non admittit p
 emptore. qz cā ppria venditoris ē vī-
 det. neq; vēditor in cā pignoris p cre-
 ditore. ff. de app. l. ab executore. s. alio
 cōdenato. Fallit hoc i legatariis z fidei
 cōmissariis q ferunt testimoniū in cā
 testi cum agit de hereditate. non de le-
 gat' z fideicōmissis suis. bñ tñ pnt scri

bi z eē testes in eo testō in quo aliquid
eis legatum est. *L. de testa. l. dictantib⁹*
Item fallit in collegiis z corporibus i
quibus singulares eorum p sone p cā
vniuersitatis ferre possunt testimoniū
i. *4. q. 2. si p prudentiam. ex eo. in super.*
2. *c. cum nuncius. Et hoc ideo quia cāc*
vniuersitatis non sunt singulorum, et
si omodum otingat singulos. *vt. 12. q. 2.*
q manunūtitur. Et itellige nisi fuerit
actores vel rāsales in ipsa causa, ut in
precedenti. *s. dictum est. A. z proba*
tur in dicto. *c. in super. Et idem quod in*
hoc. *s. notatur in dca. q. 177. B.*

Utrum in causa cōi duorum alē ad
mitti debeat ad testimoniū. *R. Nō. qz*
cā cōis duorum vtriusqz ē. *ar. ff. de ritu*
nup. *l. illud. Et idem in socio criminis z*
pticipē. *4. q. 3. item in criminali. h. itez*
liberi. *ex eo. c. veniens. Nec ob. extra*
eo. *qm. Nam illud est spāle in cā denū*
ciationis. vel ibi admittunt socii crimi
nis ad presump. *ex de adul. significasti*
Credet etiam sociis criminis in exēpti
vt in crimine lese maiestatis. *z bi. 79.*
dis. *si quis papa viuente. s. q. si quis cū*
militib⁹. *25. q. 3. nemini. ex de o. fess. c. p.*
Idem i dca. *q. 177. B.*

Utr parentes vel liberi possint p
vel sē testimoniū ferre. *R. Generali*
ter p rectā lineā ascendentes vī descē
dentes p vel sē idonei testes nō sūt.
4. q. 3. s. item in criminali. h. itez testis.
z *h. item pentes. ff. eo. l. testis. Idē est d*
mfe. *s. tamē ambo parētes in casu ad*
mittunt p filio. *scū queritur de etate*
vel natiuitate. extra qui si. *sunt le. trans*
misse. *z. c. p. tuas. A. Et in his. c. p. qz*
hoc est vez nisi certis indicis z testib⁹
extrariū appareat. *B. Item vbi agi*
tur de impedimento infimonii rōne con
sanguinitatis vel affinitatis. *ex eo. q*
riens. *Leterum si agis an infimonium*
sit contractum. vel non. tunc mī suspe
cta ē si vir sit superior. *ex eo. super eo.*
Quē casum habes. *s. infimonium. 7. s.*
fi. *Sunt aut quedam p sone que aduer*
sus oimctos suos testimonium dicē nō

coguntur. vt aduersus socer⁹ generum
vitricū. *preuignū. sobrinum. sobrinaz.*
sobrine natum. *eosqz q in priori gradu*
sunt. Item aduersus patronū z patro
nā. z liberos eius. *ut. 4. q. 3. s. itez in cri*
minali. *h. item. l. iulia. Et alie etiaz p s*
ne que ibidē opuntantur. que generalit
a ferendo testimonio sunt exēpte. *A.*
Et ibi possunt uidere q habēt hoc agi
tare. Et idem quod in hoc. *s. nō. in dca*
q. 177. B.

Utrum testes pducī possint de do
mo actoris. *R. Nec de domo actoris*
nec accusatoris nec in causa ciuili nec
criminali testes pducī debent. quia co
rum testimoniū suspectum est. *3. q. 5. p*
totum. *4. q. 3. s. item in criminali. h. itē*
etiam iure ciuili. Omnes autēz pdicti
qui repellendi sunt debent admitti si
is otra quez produciuntur eoz testimo
nio in alio iudicio sit vsus. nisi inimici
as postmodum exortas docuerit. uel
aliquod aliud legitimū post emergēs
seu corruptōem. ut in pdcō. *s. itez in cri*
minali. *h. itez sigs testib⁹. z. L. eo. l. sigs*
testibus. *A. Idē in dca. q. 177. B.*
Nō q sacerdos nō dīz eē testis in istis
pfectis totalit int seculares. *14. q. 2. qz*
q. *hoc intellige de honestate z nō de*
necessitate. *A. Ibi dīz qz sacerdotū*
testimoniū credibile habeat tamē in
ipsis seculi negociis p oficiendis istis
ad testimoniū non rogētur. qz eos tali
bus rebus interessē non ouenit. Si at
euētū aliquo cāe interfuerit. z aliquid
uiderint uel audierit ubi nulle idonee
seculariūz iueniantur p sone. ne hitas
occultetur z malus ut bonus extimē.
i puidencia propziū sit epi. ut aut corā
se z cōpetentibus iudicibus. aut aliter
hitatem honorifice testificentur. *B.*

Testis 2º de numero te
stiu. Et quidē
duo testes regularit sunt ne
cessarii. z sufficiūt. *ff. eo. l. ubi numer⁹.*
4. q. 3. s. itē in criminali. h. item ubi.
A. Idē i sum. l. 2. r. 1. s. q. 178. fm hosti
z Hoff. B.

Utz in aliquib' casis sufficiat vnus te
stis. R. Licet cõter nõ sufficiat vt nũc
dictũ estatur tñ testimonio vni' in his
in quib' alteri p̃iudiciũ non inferi. pu
ta si dubitat de aliquo an fuerit bap
tizat'. vel an ecclia cõsecrata. de cõse. di. 4.
puulos. z. c. cum itaq. Itẽ stat testimo
nio vnus vbi de cõsensu prum ita cõ
uenit. cũ z testimonio aduersarij stari
possit. L. de fidei cõm. l. si. Item qñ q
rit vtrum aliquis sit emendatus de cri
mine stat testimonio sacerdotis. ex eo
testimoniũ. A. Ibi nõ bñ hoc pbat
sz ex eo qz cũ in secreto cõfiteat alit p
bati non põt. fm hosti. z in dcã. q. 178.
vbi etiam p3 fm eundẽ qz idẽ est de
eo qd sequit. B. Item in correctiõe
fraterna sup prima correctione carita
tiua p vnũ solũ pbat. qz nec alit po
test. ex eo. in oi. A. Idẽ qd. s. nõ. i. d.
q. 178. fm Bos. Ray. z hosti. B. Idẽ
est qñ testiũ valer vni' testimonio quã
doq nulli. qñq requirunt plures. vt. s.
testiũ p. s. 4. Item licz vn' testis non
faciat pbatonez facit tñ psumptiõem
ex de suc. ab intest. c. si.

Utrum i aliquib' requirant plures
testes q duo. R. In multis plures re
quirũt. Nã in testis plures requirunt.
vt. s. testiũ p. s. 4. Item i donatõib' cã
mortis requirunt qñq testes. L. de do
nat. cã mort. l. si. z i codicil. L. de codicil
lis. l. si. i. si. Silt requirũt quinq testes.
A. rogati. vt in dcã. q. 178. B. qñ de
bitoz vlt pbatẽ solutum debitũ qd in
scriptj fuit factũ. L. eo. l. testiũ. A. Et
ibi p3 q similit põt hoc pbari p alias
scripturã. z si illa scriptura amissa fue
rit. põt z amissio z solutio p pauciores
testes pbari. B. Item regunt qua
tuor testes cũ dant ad reprobandũ in
stpa. ar. ex de fide instr. cũ Jobes. Itẽ
õ quasdã psonas. vt in. s. se. dñ. A. Di
ctũ. c. cum Jobes. non videt bene pro
bare hoc ad quod allegat. sz in ar. facit
dicta. l. testiũ. B.

Utz õ aliquas psonas requirat ma
ior numer' testiũ. R. fm L. bo. scda se

cũde. q. 70. Sic. q. 4. presul. A. i. ep̃s
cardinalis sz glo. in. c. p̃sul. z. q. 4. z Bos.
vt i dcã. q. 178. B. nõ dñetur nisi. 72.
testibus. Presb̃r autem. cardinal' nisi
44. testibus Diaconus cardinal' vrb̃
Rome. nisi. 28. testibus. Subdiaconus
acolicus. exorcista. lector. hostiarius. ni
si septẽ testibus. Et habz locũ speciali
ter in ep̃is. presbyteris. diaconibz. z cõ
cis ecclesie romane. ppter ei' dignita
tẽ z hoc triplici rõe. primo quidẽ. qz i
ea tales institui debẽt quoz sanctitati
plus credat q multis testibus. 2º quia
hoies qui habẽt de alijs iudicare sepe
pp̃t iusticiã multos aduersarios hñt.
vñ z nõ passim credẽdũ est testi' con
tra eos. nisi magna multitudo conuẽ
at. 3º qz ex cõdñatione alicui' eoz dero
garet in opinione hominũ dignitati z
auctoritati illi' ecclie. qd est piculosi
qz in ea tolerare aliquẽ peccatores nisi
valde publicũ de quo graue scãdalum
oriat. A. predictis adde qd dicit in
li. ff. eo. s. q iudices sufficientẽ numẽz
testiũ moderent z cũ solũ numẽz testi
uz quẽ necessariũ eẽ putauerint euoca
ri patiant. ne effrenata p̃tate ad vexã
dos homines supflua multitudo testi
uz p̃trahat. Et regulant effrenata m̃l
titudo vt si excedit numẽz. 40. ex eo.
cum cãm Qd tñ videt relinq arbitrio
iudicis fm exigentiã cãz cũ sit inderet
minatũ. ex de offi. de. de cãis. Et sentit
glo. in dicto. c. cum cãz. B.

Estis 3º qñ ad actũ
testificandi.

Utz testis qui se subscribit ali
cui negocio p̃iudicat sibi. R. Si sciens
hoc facit p̃iudicat sibi. ita qz oĩa illud
nõ põt postea reclamare. qz approbat
se p̃sumit. Sec' si subscribit noie aliõ
qz p hoc nõ intelligit cõsentire. vt nõ
ex de his q fiunt a pla. sine cõsen. ca. q̃
ro. A. Larius hoc nõt glo. in. c. sigs
psbyteroz. ex de re. ec. non alie. Etiam
nõ. in sum. li. 2. n. s. q. 177. vbi z addit.
Et ex hoc collige qz nõ fit p̃iudiciũ ali
cui si aliquid sit eo presente z nõ cõtra

dicente, nisi aliquod signū debeat con
sensu assumi. **B.**

Quoties pnt testes pducī? **R.** **Spō**
deo. Tres tñ pductiones fieri pnt in
cāis ecclīasticis vel ciuilibus. s; nō q̄r
ta nisi iuret q̄ nō didicerit testificata
A. Nec per se nec per aliū. z q̄ non p
dolū vel p artem quartā pductionez
petat. s; qz quos vult de nouo pducē
pus habere nō potuit. ex eo. vltra ter
tiā. **B.** Quinta nullo mō cōcedit. ex
eo. in cāis. Et hoc itelligas nisi aliq̄s te
stis in p̄mis pductionibus impedit fuis
set. nā p̄bato p̄dimento sine aliq̄ sa
c̄mēto dabit alia dilato etiā centesima
fm̄ Inno. Et sic itellige ex eo. vltra ter
tiā. **A.** Idē in sū. eo. ti. q. 179. fm̄ "ho
st. q. clari" sic loquit. Et hoc itelligas
si in p̄ma pductione secūda z tertia p
dixit aliquē testem. Al' si impeditus
fuisse in prima secūda z tertia p̄bato
p̄dimento sine aliq̄ iuramēto dabit
secunda dilatio. sicut z centesima vel
millesima fm̄ dñm meum Inno. q̄rtū.
Et sic itellige ex eo. vltra. **B.**

Quot sunt que tollūt copā p̄badi
p̄ testes? **R.** fm̄ **Bof.** Quatuor. Videlz
publicatio attestatiōis. ex eo. de testi
bus. z c. i. t. m. a. u. i. Itē renunciatio siue
oclusio. ex eo. fraternitatis. Itē q̄rta p
ductio. ut in p̄cedenti. s. Item nūm̄
testiū effrenatus. ex eo. significauerūt
z. c. cum cām. **A.** Idē in dē. q. 179. Et
de hoc vltimo dictū est ad finem p̄ce
dentis. c. in additione. **B.**

Utr̄ testis teneat iurare z qualiter.
R. Nulli testi quātecūq; religionis
sit credis nisi iurauerit. ex eo. nup. "po
test tñ remitti iuramentū de consensu p
tiū. ex eo. tuis. nisi in cā m̄fimoniali. qz
tūc nec p̄fessionī coniugū stat. ex eo. de eo
q̄ cog. s. an. vxo. sue. sup. eo. Et iurabūt
tactis sacrosanctis euangelis nisi esset
ep̄s q̄ iurabit solū p̄positis euangelis
ex eo. iura. calū. c. fi. **A.** Idē i sum. eo.
ti. q. 181. fm̄ "host. q. 1. idē dicit de sacer
dote. s. q̄ non tangat sancta euangelia
iurando sicut nec ep̄s. Alii aut̄ ut ibi p̄z

dicunt hoc sp̄ale in ep̄o. Veritas ē q̄ d
ipso tñ loquit dñm. c. finale. **B.**

Sed qd d̄z testis iurare? **R.** Debet
iurare q̄ dicet totā veritatē quā nouit d
illa re. q. 9. hortamur. z q̄ nō admisce
at falsū. nec aliquid de suo adiciat. q. 9.
pura. Itē addit de quorundā p̄fueru
dine q̄ nulli pandet testimoniū z hoc
bñ. 4. q. 3. Itē in criminali. h. itē q. fal
so. ex eo. fraternitatis. **A.** Idē in dicta
q. 181. fm̄ "hosti. **B.**

Quid iurant testes qñ p̄cedit p in
q̄sitōem? **R.** Si fiat inq̄sitio d̄ p̄sonaz
singularē de aliq̄ crimine. iurat testis
q̄ sup̄ illo dicz plenā veritatē ex d̄ simo
licet "bely. Si hō fiat inq̄sitio sup̄ sta
tu ecclīe. iurat dicē veritatē de oib' que
scit vel credit i ecclīa reformāda. ex
ceptis dico occultis. ex de accu. oli. Uel
iurat q̄ r̄spondebit veritatē ad interrogata
ex de accu. cū dilect. Et itellige q̄ occul
tū hic dicit crimē qd non ē manifestū
vel de q̄ aliq̄s non ē ifamar'. Nāz si de
occultis de q̄b' non p̄cessit ifamia ali
qd dixerint testes. nō valebit dictū eo
rū. **A.** Etia si duo v̄l p̄tes sciuerint cri
mē z iuramēto. affirmēt. vt in. c. qd seq
tur. **B.** ex de accu. inq̄sitōis. vt z Tho
dic i se. x. s. qui incipit. Utr̄ hō. **A.** Idē
i sū. li. 3. ti. 31. q. 6. h. forma aut̄ zc. vbi ē
addit h̄z **Al.** Occulta aut̄ hic vocamus
nō solū secreta p̄fessionis. s; et oē crimē
de quo q̄s nō ē ifamar'. Sciendū tñ q̄
si fiat inq̄sitio sup̄ certis capitulūc in
iuramēto nō apponet̄ hec c̄ta excepti
occultis. s; cū infamia p̄cesserit sp̄alr
de hoc crimine determinato h̄z nūm̄
dicēt testes q̄qd d̄ hoc scūt v̄l credūt
etiā si sit occultū. dūmō nō sciat solum
p̄ p̄fessionē. Uel si aliquis ifamar' sit
de fornicatōe cū hac muliere z sup̄ h'
fiat inq̄sitio. d̄z testis dicē etiā secretas
circūstantias quas nouit et si iurauit
secretū tenere. Dixi autēz inquit deter
minato fm̄ nūm̄. quia si solū de sp̄e
criminis est infamatus tunc non debz
testis reuelare occulta. Quando autē
generalis sit inq̄sitio. tunc si de occultis

de quibus non p̄cessit infamia aliqd dī
rerint testes. nō ualebit dictū eoz. nec
ille p̄pter hoc erit puniendus. dicto. c. in
gñitionis. Et ē rō differentie. qz cum su
p̄ certis articulis inquirat vel mittit in
gñitio scit p̄cessisse infamia. s; non sic i
gnali inquisitione. **B.**

Utz liceat testi aliqd recipere. **R.**
p̄o ferēdo testimonio nihil d; recipere
i. q. 5. nō sane. nisi tñ expensas ab eo
q eū pducit. 4. q. 3. venturia. Et si acce
pit turpis accepit et restituet ei a q ac
cepit. nisi ille dederit ad corripēdū te
stē. tunc. n. d; dari ei i cuius iuriā acce
pit. **A.** vel pauperib; s; Ray. hosti.
aut dicit q si pecuniā accepit ut verū
testimoniū diceret. d; hoc paupib; ero
gare. ut in sum. co. eo. ti. q. 168. Hoc pōt
itelligi qñ dās n̄ redimit veratōez suā
qz non requirebat a teste. Et d; hac mā
lati d; ē. s; s; titu. p. 5. i. 3. i additōe. **B.**

Qualit̄ testis dponere debeat. **R.**
Testis tanq; cōis persona d; dicē purā
ritatē quā scit sup scō nulla adiecta
falsitate. 3. q. 2. hortamur. 4. q. 4. null;
i. q. 5. non sane. nam et sic iuravit. ut. s;
in 6. s. dictum est.

Quid cū testis nō ē de facto certus
R. fm Tho. scda scde. q. 70. i testimo
nio ferēdo nō debet hō p̄ certo asserē
id de quo certus nō est. s; dubiū debet
sub dubio pferre. et de quo certus ē p̄
certo asserere. S; qz atigit ex labilita
te humane memorie qz reputat se
qñq; certū de eo qd falsū ē. iō cū aliqs
cū debita sollicitudine recogitans esti
met se certū ēē d; eo qd falsum ē n̄ pec
cat mortalit̄ asserēs. qz nō dicit falsū
testimoniū p se ex itentioe s; p accōsō
id qd itendit. **A.** s; i sū. eo. ti. q. 133.
B. Prop̄ hoc et h; mōi solēt testes iter
rogari vñ et quō sciāt. et si itrogati d; cā
scite nō dicāt. n̄ ualebit testimoniu. 4.
q. 3. s; itē sola. et. 4. q. 3. si habes. et in Au
ten. de testib;. s; et licz dudū.

Utz hō teneat ad testimoniu ferē
dū. **R.** fm Tho. vbi s;. Distinguidū ē
qz si testimoniu alicui subditi requi

ritur auctoritate superioris. cum i his
q ad iusticiā p̄tinent obedire teneat.
non ē dubium qñ teneat testimoniu
ferre i his in qbus fm ordinē iur; testi
moniu; ab eo exigitur puta in manife
stis. et in his in quibus infamia p̄cessit
sit. Si autē exigat in non manifestis et
de quib; infamia nō p̄cessit non teneat
ad testificandū. **A.** Hoc v̄z super
criminibus. S; sup cāis pecuniariis ui
det teneri etiā in non manifestis. 1. q.
2. q. 3. **B.** Si hō requirat testimoni
ū non auctoritate superioris cui obedi
re teneat. tunc siquidē requirat ad libe
randū hominem ab iniusta morte. seu
quacūq; pena. vel falsa infamia. vel
aliquo damno. teneat homo ad testifi
candum. et si eius testimoniu non re
quirat teneat facere quod in se ē ut ve
ritatē denunciēt alicui qui ad hoc pos
sit pdesse. Unde in ps. Eripite paup̄ē
et egenum de manu peccatoris libera
te. Et ps. 24. Erue eos qui ducunt ad
mortē. Et Ro. p. Digni sunt morte nō
solum qui faciunt. s; etiam q consenti
unt facientibus. Unde dicit glo. Cōsen
tire est tacere cum possis arguere eos.
Sup his hō que pertinet ad cōdēnati
onē alicui nō teneat aliquis ferre testi
moniū. nisi cum a superiore opellitur
fm ordinē iuris qz circa hoc si veritas
occultat nulli ex hoc spāle dānu; nasci
tur. et si imineat periculum accusatori
non ē curandū. qz ipse se in hoc piculū
iniecit. **A.** Idem in sum. co. ti. q. 154.
Et p̄dictis con. Ray. cuius ē dictū fuit
quod seq. Et ibi p; quod clari; addit
q cū p̄pter defectū p̄bationū quis ui
det primū rem suā amittē. et priuile
giatē p̄sone v̄l sacerdotis cogendi sūt
ritatem dicē. 1. q. 2. q. 3. si talis est cā
in qua liceat eis testimoniu ferre. Nā
nō licet i cā sanguis. Lon. Ul. Et addit
glo. Ray. q in odiosis exceptōibus vel
criminibus nō cōsueverunt testes opel
li passim. licz qñq; opellant. ut in inq
sitionibus. **B.** Ad hec p̄dicta potest
facere. xi. q. 3. quisq;. Et in casu p̄dicto

de dāno etiam sacerdotes et alii clerici
et religiosi tenent. i. 4. q. 2. c. p. Sed nō
tenent si talis est cā in qua non liceat
eis ferre testimoniū. vt in cā sanguis.
vt ocm est. s. homicidiū. 4. q. 3. p.

Utrum liceat homini testimoniū
ferre de his que ei i secreto ommissa sūt.
R. fm Tho. scda scda. q. 70. De his q
ommissa sunt homini i secreto p pfessio
nem nullo mō d; testimoniū ferre. q
huiusmōi non scit vt hō. s. tanq; mini
ster dei et maius ē vinculum sacri quo
lib; hominis pcepto. Circa hō ea que
aliter homini sub secreto mittunt di
stinguendū est. Quādoq; n. sunt talia
que statim cū ad noticiā hominis ve
nerint homo ea manifestare tenet. pu
ta si pertinent ad corruptionē multitu
dinis spirituales vel corporales. vel in
grauē dānu; alicui; psonę. vel si aliqd
aliud ē huiusmōi: qd quis tenet. ppala
re vel testificando vel denunciādo. Et
hōc debitu obligari nō pōt per secre
ti ommissi. qz in hoc frāger; fidē quā al
teri debz. Quāq; hō sunt talia que quis
pdere nō tenet. vñ pōt obligari ex hō
qz sibi sub secreto mittat. et tūc nullo
mō tenet ea pdere ēt ex pcepto supio
ris. qz secretū seruare est de iure natu
rali. nihil aut pōt picipi hōi s id qd de
se ē nāle. A. i. quod ē de iure nāl. vt
i sū. eo. ti. q. 185. vbi hec notant. B.

Utrum discordia testium infirmet
testimoniū. R. fm Tho. vbi. s. Discor
dia testiū in aliquibus principalib; cir
cūstantiis que variant substantiā fci.
puta i tēpore vel loco vel in psonis de
quibus pncipalit; agit. aufert efficacā
testimoniū. qz si discordant in talib; vi
dent singulares ēē in suis testimoniis
et de diuersis fci; log. puta si vnus dic
hoc factū ēē tali tempe vel loco. alius
alio tpe vel loco. nō vident de eodē fa
cto log. Non tamē pzeiudicat testimo
nio si vn; dicat se nō recordari: et alius
asserat determinatū tēps vel locū. Et
si in talibus oīo non discordauerint te
stes actoris et rel. si sint equales nūero

et pares dignitate. ita; p reo. qz iudex
facilio; d; ēē ad absolueudū qd ad cōde
nādū. nisi forte in cāis fauorabilib; si
cut in cā libertat; et hī. A. vt ē ēē cā
mīsmōi dōr; et testi. ex de sen. et re iudi.
c. fi. Si hō testes sint ineqles. tūc iudex
reqret xitarē fm cōditōes q statim subse
quūt. Pro q facti. 4. q. 3. s. itē in crimi
nali. x. itē testiū. B. Si hō testes ei;
dē ptis dissenserint. dēt iudex ex motu
sui ai pcipe cui pri sit standū. vt ex nu
mero testiū. vel ex dignitate eor. vt ex
cōditōe negocii et dicto; . Multo at ma
gis vni; testimoniū repellit si sibi ipfi
dissideat interrogatus de visu et scia. n
at si desideat iterrogat; de opione et fa
ma. qz pōt fm diuersa visa et audita di
uersimode mot; ēē ad respondēdū. Si
hō sit discordia testimoniū in aliquibus
circūstantiis nō pertinentib; ad subaz
fci; puta si tēps fuerit nebulosū vt se
renū. vt si dom; fuerit picta aut nō. vt
aliqd huiusmōi. tal discordia nō pjudi
cat testimonio. qz homines nō pfueue
rūt circa talia multū solitari. vñ faci
le a memoria elabūt. qnimo aliqua di
scordia in talib; facit testimoniū cre
dibili; . ut dicit Chrysos; sup Mat. qz
si i oib; cōcordarēt ēē minimis. viderēt
ex cōcō eūdē sermonē pferre. qd tam
prudētie iudic; relqitur discernēd. A
predicta ēē latius et diuersis xbis no
tā in sū. eo. ti. q. 186. fm Al. et Host. ubi
ēē addit qz testis pōt corrigē dictū suū
incontinenti. non aut ex intervallo. ex
de testi. cogen. pterea. Item qz si ad re
probandū dicta porum testiū inducāt
secundi testes. o; istos secundos ptes
esse et longe melioris fame q; sint pmi
qz post publicationē attestatiōū ma
gis psumit de subornatione testiū q;
ante. extra de probatio. lig. 5. vlti. Itē
qz si neuter possidet rem. et vterq; pe
tit eam ab aliquo extraneo. et testes iā
dicto modo sunt pares. diuidatur res
si potest. sicut fuit iudicium. Salomo
nis inter meretrices. 3. Reg. 3. et extra
de presumptioni. afferte. Sed si non

pōt diuidi. potest iudex iustificare et da
re cui vult. ar. extra de paro. c. 8. Item
q si testes contradicunt in iusto semp te
stes preualent instrumēto nisi i his q
melius pbant per instrumētū q p re
stes. vt sentētia lata. et arbitriū. et omis
sio facta iudicib. et nisi i iuentario pu
blice cōfecto. q quod nō admittunt re
stes. et nisi in instrumēto in quo mlier
dixit se recepisse pecuniā p fideiussio
ne. L. ad velleia. l. atique. S. certe ista
lex nō videt pbare id ad qd allegat.
Vñ aut vñ q quo ad acta iudiciaria i
strumēta preualeat testibus. cū dicta
acta de necessitate debeāt i scriptis re
digi. Unde soli testes ad cor pbatōez
sufficere non vident. et de pbatō. qm.
Item in d. q. 186. dicit fm eodē. q opz
ad min. q p quatuor testes reprobet
instrm. quia instrumētū obtinet vicez
duoz testiu. et tabellio equipollet vñ
est maior vno teste. B.

Quid de teste falso? R. Tho. scda
scde. q. 70. Peccat mortalit inq̄tum p
iurus est et inq̄tū facit contra iusticiā. de
quo ē spāle pceptum in decalogo. Et
talīs indubitanē tenet ad restitutionē
oīum que pxius ei amiserit p eius
testimoniū. 14. q. 5. nō sane. et q. 6. si res
aliena. et 2. q. 1. nōrū. A. Delit. facit c.
fi. extra de iureiuran. Et predictis con.
Ray. et Hosti. vt i sū. eo. ti. q. 187. B.

Tmor. vtrum sit pecca
tus. R. h. Tho.
scda scde. q. 175. Timor pctm
ē fm q ē inordinat. put. s. fugit quod
nō ē fm rōem fugiendū. Hec aut inor
dinatio timoris qñqz cōsistit in solo ap
petitu sensitiuo nō supueniēre consen
su rōnalis appetit. et sic nō potest esse
peccatū mortale s. solū veniale. Quā
doqz hec inordinatio timoris pringit
vsqz ad appetitū rōnalez q dicit volū
tas. qñ. s. voluntas refugit aliqd ex libe
ro arbitrio non fm rōnem. et talis inor
dinatio timoris quandoqz est peccatū
mortale. quādoqz veniale. Si. n. q. p
pter timorem quo refugit piculū mor

tis uel quodcunqz aliud tpale malum
sit dispositus vt faciat aliqd prohibi
tū vel ptemittat aliqd quod ē pcepe
ptū in lege diuina. talis timor ē pecca
tū mortale. alioquin veniale. A. 38
in sum. l. 3. ti. 34. q. 262. B.

Utrū aliquis timor excuset a pctō?
R. fm Tho. vbi. 3. Sicut p̄actū est ti
mor in tantū bz rōnem pcti inq̄tum ē
q ordinem rōnis. Rō aut iudicat qdaz
mala magis esse fugienda q alia sicut
magis ē fugienda mors corporalis q
amissio rerū. Unde sigs ppter timorē
moris latronib. aliquid promitteret
aut daret excusare a peccato qd icur
reret si sine cā legitia p̄termisiss oib.
bonis peccatorib. largiretur. Sigs rō
incurrat mala magis fugienda. ut puta
mala aie i peccata. fugies mala corpo
ris puta flagella vel morte. aut mala
exteriorū rez puta dānum pecunie. A
etiā magis q dānum corporis. qz ma
gis sunt timenda mala aie q corporis
et mala corporis plus q extrinsecap re
rū s. cū Tho. i sum. eo. ti. q. 263. vbi hec
notat. B. nō excusat totalit a pctō
diminuit tñ peccatū. qz min. volunta
riū ē. nā ex timore iponit qñ quedā ne
cessitas. Vñ phus bi. que fiūt ex timo
re dicit esse non simpliciter voluntaria
s. mixta ex voluntario et i voluntario.

Utrū itimiditas sit peccatū. R. fm
Tho. scda scde. q. 126. Intimiditas pōt
cōtingē tripliciter. Uno mō qñ quis min.
timet mortē q dēat. vñ aliq mala tpa
lia. pp̄ hoc q min. debito amet bona
eis oīa. sed q nihil eoz timeat nō pōt
ex tali defectu amoris cōtingē. A. s. ex
cāis subsequētib. vt i sū. eo. ti. q. 264.
vbi hec nō. B. 2. pōt itimiditas cō
gere eo q quis extimat mala oppoita
bonis q amat sibi supuenire nō posse.
Qd qñqz cōtingit ex supbia ai de se p̄su
mētis et alios cōtēnt. s. q. dñ Job. 41
Factus est vt nulluz timeat. oē subli
me videt. 3. contingit ex defectu rōis.
sicut phus dicit 3. ethico. i. q. ceter
pp̄ stulticiā nihil timēt. Vñ p3 qesse

ipavidū est viciōsū, siue causē ex de
fectu amoris, siue ex elatide aī, siue ex
stoliditate, que tñ stoliditas excusat a
peccato si sit oīo inuincibil. De mā ti
moris quere i. vi. z. s. metus.

Orneamentum

Torneamenta dicūt in qb'
milites ex odio ueniri solent. z ad
ostētatōz viriū suarū z audacie remē
ogredi. ex eo. c. p. A. Tñ mores ho
minū z aiarū picula sepe pueniūt. vt
ibi. Et sic vī q' q'itercūq' fiat talis pe
riculosus cōgressus ad ostentatōnem
viriū vocē a iure torneamentū licet
forte in diuersis p'ibus diuersimode
nūcupet. Nam nō est curandū de vo
caulis s; de rebus z de rōne legis. ut
in. c. intelligētia. ex de xbo. sig. cum
ē in penalibus. peccat ad filia vbi ē
eadē ratio. vt. s. fortilegium z. s. 7. in
additōne. B.

Utz torneamenta facē sit peccatū.
R. fm. Bui. Tales mortalit' peccant
qz faciūt o' p'hibitōem ecclie. ex eo. c.
p. Si at non eēnt p'hibita z fierent cā
discendi vsū armoz ad ipugnandum
ifideles. z ob defensionē patrie. vel rei
publice. nō eēnt petā. S; intellige fm
hosti. q' p'hibenda sūt qñ mores et
corporis z aīe iminēt i eis. Nam o; co
gitari h' euenire posse. ff. ad. l. acq. l. q
occidit. s. in hac. z. ff. locati. l. si quis do
mū. Et ludus noxius in culpa est. ff. ad
l. acq. l. nā ludus. Et si qs eos ludos ap
peller ex qbus crimia oriunt. vt i pro
benio. ff. circa fi. A. Propē has cās
satis pz q' hec de se illicita sūt ēt si ab
ecclia non p'hiberentur. vt z sentit
hosti. z Boff. l; Bui. aliud dixerit. ut
in sum. li. 2. ti. 2. q. 2. B.

Que pena pugnantiū in torneamē
tis. R. fm. Ray. Pena est. q' si aliquis
A. s. q' exercet tale torneamentū. vt i
sū. co. ti. q. 3. vbi hec hēnt. Idē vī z si n
exerceat s; auxiliū in illo p'ster seu ei'
exercitio in aliquo se imisceat. ut i. s.
se. B. ibi aliquē occiderit etiā casu

reus homicidii. z irregularis erit. qz lu
dus talis noxius est z illicitus. z iō qe
quid ex eo sequit' imputandū est. ar.
ex de p'sump. c. p. z ex de homicidio. c.
fi. Item q' in torneamento morit' non
o; in ciniterio sepeliri. vt supra sepul
tura 4. s. p.

Quid de his qui ad torneamēta ac
cedunt aīmo pugnandi nō tñ ipsi pu
gnant l; alig ibi occisi fuerint? R. fm
Boff. Nō oportz tales ad ordines pro
moueri eo q' ad rē odēnataz z p'hibi
tam accesserūt. Idem hosti. A. Idē
in sum. co. ti. q. 4. Uidef tñ q' cum ta
libus possit epus dispensare. vt pz. s.
bellū. 2. s. 2. in additōne. B.

Transactio est de re
dubia li
te incerta necdū finita nō s
tuita pactio. ff. eo. l. i. A. Idē i sū.
li. p. ti. p. q. i. fm glo Ray. B. Litē at
intelligas p'rem uel futurā. qz ēt atē
litē pōt fieri transactio. ff. de adi. inde.
l. elegant. s. si quis potest.

Utz transactio sit licita i spūalib'
R. fm. Inno. Licita est dūmō ex vtra
q' p're tñ spūale z non tpale interuei
at ex eo. statuiimus. z. c. de cetero. ex o
deci. ex multiplici. z. c. suggestum. ex o
rerum p'mu. ad qōnes. Idem in bene
ficiis si perant iure p'at'is puta q' una
ecclia petit ab alia p'bendā quā dicit
ad suā collatōem p'tinere. S; si aligs
clericus petat sibi beneficiū non ē lici
ta transactō ēt si vtriq' def spūale. ex
eo. constitutus. Lōpositō at interueni
re pōt. extra co. sup eo. talis. s. q' ille cū
cus qui ius non habet uel non habere
creditur penitus renūciat iuri suo sine
aliqua datōne. vel etiaz q' ius hīs re
cipiat in canonicū sine datōne. A.
hoc ē q' oca opositio sit amicabile z
gratuita. ut in deo. c. sup eo. Et idē qd
hic nō ē in sū. li. p. ti. s. q. 4. 4. vbi z ad
ditur fm hosti. q' si oca amicabile cō
positio fiat sine auctoritate iudicis p
sonalis ē z cū p'sonis extinguit. Si at
fiat cū iudicis auctoritate real' ē nisi

p iudicem aliud dictū sit. ex eo de ceto
Ire q transactio aliqui ponit pro ami
cabili opositione. ex eo. ex lris. z. c. ueni
ens. Item q licz opositio auctoritate
superioris facta teneat mero iure: tñ re
stituet ecclesie si ex hoc grauit ledat.
ar. ex de resti. in inte. c. p.

Transitus. iue trāssa^o

Quibus de
causis pōt clicus secularis trā
sire de vna ecclesia ad aliā? R. hz Ray
Trib^o de cāis. p. s. cā necessitatē puta p
pter hostes z humisimōi. z i hoc cāu etiā
figs auctoritate. ppa transeat nō puni
tur cū cāz hēat. Et cessante necessitate
d3 recupare ecclesiā suā. 7. q. i. pastoralis
2° cā utilitatis. qñ pōt eē magi utilē in
alia ecclesiā. z tūc pōt trāsire aucte supio
ris. 7. q. i. mutatoēs. z tribus. c. se. 3° cā
humilitatis siue sanctitatis puta cum
trāsīt ad religionē. z tūc postq. p fessus
ē nō pōt perē p mā ecclesiā aut redire ad
seculū. 7. q. i. hec nequaqs. A. Idē in
sum. li. 3. ti. 28. q. i. B.

Quid si clericus cā cupiditatis uel
ambitiōis temē trāsīt de una ecclesiā ad
aliā? R. Debz carere vtraq. shabita z
ābita. Prima qz supbe eā trēpsit. Se
cunda qz eā auare cōcupiuit. 7. q. i. figs
epō. z. s. ābitiōis. ex de trāssa. qto. S3
tñ ecclesiā pōt eū reperē. 7. q. i. nō d3. z. c. si
qs xō. A. Idē in dē. q. i. B.

Quō q hz bñficiū cū cura si recipit
simile uacat p mū. hēs. s. bñficiū p. s. 4
Quō ē teneat clicus siue plar^o in bñ
ficio residē. hēs. s. residētia. s. p. z. s. cli
c^o p. s. fi. A. Et adde q clicus siue lñia
trāsīt seu i bñficio nō residēs put tēf
d3 ipō bñficio puari si admonit^o se nō
correxerit. ex de cle. nō resi. c. relatus. z
nō. i. d. q. i. hz hosti. Qd ē intelligēduz
excepto cāu de q. s. prie. v3 qñ trāsīt
z capit aliā ecclesiā causa cupiditatis.
i q nō uidetur necessaria admonitō. ut
preractū ē. B.

Quō transeūdū sit de una ecclesiā ad
aliā? R. fm Ray. Si est epō nō pōt trā
sire sine expssa lñia pape. 7. q. i. muta

tiones. siue sit consecratus siue electus
z cōfirmatus. ex de transla. in corpalia
Si xō sit inferior z trāsīt ad aliā ecclesiā
eiusdē epāt^o. sic sufficit tacit^o cōsensu
epi. ar. 33. q. 5. q. uxorē. Si xō ipē subest
inferiori plato z trāsīt ad ecclesiā non
subditā illi. tunc cōsensu expressus re
grend^o est. ar. 58. dis. c. 2. z. 9. q. 3. c. quest^o
Lū aut trāsīt ad ecclesiā alteri^o epā
tus necessarius est expressus cōsensu
epi. z etiam alteri^o si hz aliū supra se p
ter epm. 7. i. dis. p. totum. 85. dis. florenti
nuz. 7. q. i. episcop^o de loco. ex de renū.
admonet. A. hoc. c. nō videt ibi hēri
Et idem qd in hoc. s. nō. in sum. co. ti.
q. 2. vbi ē p3 qd id qd seqt fuit dēi glo
Ray. B. Hodie tñ de cōsuetudine licē
tia non petis. Porro de trāsitu vñ^o re
ligiōis ad aliā hēs. s. religio. s. p. totuz.
Nō q q trāsīt de una ecclesia ad aliā
de minori ad maiore trāsire d3. 93. dis.
legim^o. ex de trāssa. c. p. Et tunc aliquis
platus dī trāsītatus cū est confirmat^o
z obtinuit corpalem possessiōem. 21. q.
2. figs iā translatus. z ibi hoc nō glo.
B. Et tunc nihil d3 hēre cōeum prio
ri ecclesiā. ut ibi dī. Sec^o si non hz corpa
lē possessiōē. 93. dis. fig. epi. Et de hoc
etiā ex de elec. cum in cunctis.

Reuga. Qui tēpore treu
ge bona sua per
mare siue p terram auferunt
sarracenis. rapinam cōmittunt z ad re
stitutionem tenent. z possunt puniri a
principe cuius treugam frangunt: qz
fides etiam hosti seruāda est. 23. q. i. nō
li. 22. q. 4. Innocens.

Tutela. Triplex est tu
tela. s. testamē
taria. ut quādo pater dat tuto
rez filio i testamento. Item legitima
ut que defertur a lege. ut cum nullus
est tutor per testamentum tunc qui p
loco debet succedere huic ab intestato
teneatur suscipere tutelam huiusmodi
Item datiuā. ut quando nullo tutore
dato in testamento. uel non extantib^o
consanguineis ad tutelam idoneis iu

der ex officio suo dat tutores. Et durat
tutela usq; ad completum. 14. annum
pupilli. 7 inde incipit cura: que durat
usq; ad 25. annum. A. Dicta differen
tia tutelarum ponitur etiam in sum. li
bro 2. ti. 8. q. 2. fin glo. Ray. Et hec mate
ria late tractat. in Insti. de tute. per to
tum cum multis sequentibus ti. vsq;
in finem primi libri. B.

Utrum clerici teneantur suscipere
aliquam tutelam. R. fin Jo. distin. 86
.c. fi. Nullam coguntur recipere. legiti
timam tamen possunt recipere si vo
lunt. ut in dicto. c. fi. Et est hoc privile
gium clericorum q; licet possint succe
dere alicui ab intestato. non tamen te
nentur recipere tutelam. licet in laicis
aliud obtineat. L. de legit. tuto. Auren.
sicut hereditas. A. Predicta nō.
glo. in dicto. c. fi. Notantur etiam in su.
in dicta. q. 2. fin glo. Ray. Glo. etiam in
dicto. c. fi. dicit q; clerici non possunt te
stamentaria nec dativam recipere per
c. Lyprian. 21. q. 3. quod bene facit. B.

Utrum episcopus uel monachus
possit recipere tutelam. Respondeo se
cundum Johan. ubi. s. Episcopus uel
monachus. etiam uolens non potest
recipere tutelam legitimam. ut in Au
ten. de sancti episcopis. s. deo autem.
amabiles. Uel dic q; illi auctentice de
rogatur per illud decretum dis. 86. per
uenit. ita q; si uelint possunt recipere le
gitimam. sed non dativam uel testa
mentariam. Sed ad tutelam comunē
miserabilium personarum omnes cle
rici uel monachi tenentur. vt in dicto
c. peruenit. 7. ss. distin. c. p. z. c. episcop
gubernationem. A. Ibi dicitur. Epi
scopus gubernationez pupillorum 7 ui
duarum ac peregrinorum non p. seipm
sed per archiepiscopos byteruz aut archidia
conū agat. Et hic tex. facit q; episcop
non potest administrare tutelam etiā
legitimam per seipsum. Et ita potest
intelligi dictus. s. deo autē. Per alios
autem sic. Et ita intelligatur. c. perue

nit. ubi etiam glo. nota. que 7 in isto. s.
habentur uotantur etiam in dicta. q.
2. secundum Ray. Et addit glo. eius q;
monachi seu alii religiosi pnt recipe
re tutelam miserabilium personarum
7 etiam legitimam de consensu tamē
platorum suorum. 7 nō al. 12. q. 1. non di
catis. B.

De lucrum

supra elemosyna pmo. s. vlt
7 supra restitutio p. s. antepenul. A.
7 ibi de hoc latius in additione. B.

Ana gloria

gloria vana. Item de uesti
bus. I. uestis. A. 7 latius.
s. ornatus i additione. B.

Asallus

ut supra feudum.

Elatio uirginum

uide infra uirginuz consecra
tio. s. pmo.

Enatio

utrum sit lici
ta. Respondeo
s; hostien. Uenatio si fiat tē
pore quo debent homines esse in eccle
sia 7 orare est omnibus interdicta. 86.
dis. s. an putat. de consecra. dist. 3. irre
ligiosa. 7 distin. s. ieiunium. Et intellige
nisi esset necessitas. ut si fames urgeret
uel bestie uastarent homines uel sege
res. L. de fef. 1. 3. A. Idem in sum. li.
3. ti. 29. q. 12. secundum hostien. B.
Aliis autem diebus licita est laicis.
A. s. pro carnibus 7 pellibus habent
dis. alias non secundum Ray. 7 Hoff.
ut in dicta. q. 12. B. sed clericis illi
cita. tamen causa sanitatis 7 recreatio
nis esset licita nisi esset nimis frequē
tata aut clamorosa. extra de cle. vena.
c. primo 7 2. A. In his. c. 7 in. c. pmo
extra ne cleri. uel mona. satis claret q;
omnibus clericis indifferēt uenatio
interdicta siue cū canib; siue cū auib;

licet aliq. senferint sine iuris tñ auctori-
tate q. clerici qñq. possent cā recreatō-
nis venari. vt in dca. q. 12. **B.** Ep̄is
vero omnino phibita est. vt ibidē no-
tat p̄la oīra venatores clericos. s. 6. di.
c. qui venatoribus. z. c. se. **A.** Dic cla-
rius ut nōt glo. s. 6. di. qui venatorib⁹
sup̄ x̄bo venatoribus. qd. z. positū est
s. ferie. s. 6. in additōe. **P**redcā etiā tā-
guntur in dca. q. 12. **B.**

Utrū serui teneant obedire domis
venari volentibus t̄pibus phibitis.
R. s. 3. **S**uul. Non tenent serui obedire
dñis in rebus illicitis quale est hoc cō-
tra illud. **P**rimū querite regnum dei.
Idē in sum. co. ti. q. 13. **U**t tamē q. excu-
sent a pctō in talibus si cogunt p̄ istru-
mentū. ut. s. ferie. s. 8.

Venditio. **U**trū liceat
vendē arma
venena. ornāmēta. taxillo s.
scachos. feta. z. hī. vide. s. negociatio
s. 5. z. sequentib⁹. **D**e auro alchimico. s.
emptio. s. 5. in med. o. **D**e venditōe fa-
cta sub mō vel sub cōditōe. s. donatō
p. s. 5. **U**trū liceat emere v. vendē nūc
ad certū terminū dande rei vel dandi
pcti. z. multa talia. vide. i. v. fura 3. p. to-
tū. z. s. emptio.

Eneficiū vide sup̄
malefici
um. z. supra fortillegium 2.

Eniāle peccatum
vide supra peccatum 3.

Erberatio vide sup̄ p
cutere.

Estis **U**trū circa exteri-
orem apparatus
vestiū siue aliorum hī pos-
sit esse virt⁹ z. viciū. **R.** s. fm̄ Tho. scda
scda. q. 169. **I**n reb⁹ exteriorib⁹ potest
esse peccatū imoderantie dupliciter.
Uno mō p̄ cōpatōnem ad cōsuetudinē
hominū cum qbus aliquis viuit. **U**nī
dicit Aug⁹. 3. o. s. eff. **Q**ue s. mores ho-
minū sunt flagicia p̄ morum diversi-
tate fugienda sunt. vt pactus inter se

ciuitatis z. gentis cōsuetudie uel lege
firmatū. nulla ciuis aut peregrini libi-
dine violet. **T**urpis est. nōis pars vni-
uerso suo non cōgruēs. **A**lio mō potest
esse immoderatio ex inordinato affe-
ctu mentis. ex quo qñq. contingit q.
homo nimis libidinosē talib⁹ vras. et
hoc siue fm̄ cōsuetudinē eoz. cum q-
bus viuit. siue etiam p̄ter cōsuetudinē
eoz. **C**ontingit autē ista inordinatō af-
fectus triplicif. q̄tum ad sup̄abūdan-
tiam. **U**no mō p̄ hoc ut homo ex sup̄-
fluo cultu vestiū gloriā hominū q-
rat. put. s. vestes z. alia hī hominū per-
tinent ad ornatum quēdā. **U**nī Greg⁹.
dicit in omelia. **S**unt nōnulli qui cul-
tum subtiliū p̄ciosarūq. vestiū nō pu-
tant esse peccatum. quod videlz. si cul-
pa non esset neq̄q. sermo dei tam vi-
gilant ex̄p̄meret q. diues qui torque-
batur apud inferos bysso z. purpura i-
durus fuisset. **N**emo quippe vestimē-
ta p̄cipua vel p̄ciosā. s. excellentia sta-
tum. p̄p̄riū nisi ad inanē gloriā querit
Alio mō scdm̄ q. hō p̄ sup̄flūū cultū
vestiū querit delicias fm̄ q. vestes or-
dinant ad corporis fomentū. 3. modo
fm̄ q. nimia sollicitudinē apponit ad
exteriore cultū vestiū ē si non sit ali-
qua inordinatō ex p̄e finis. **E**x p̄e qz
defectus potest esse duplex inordina-
tio fm̄ effectū. **U**no mō ex negligētia
hominis qui non adhibet studiū vel
labore ad hoc q. exteriore cultu vras
fm̄ q. oz. **U**nde p̄hus 7. ethicor. dicit
q. ad molliciē ptinēz q. aliquis trahat
vestimentū p̄ terrā ut non laborz ele-
uando ipsū. **A**lio mō ex eo q. ipm̄ d̄se-
ctū exteriore cult⁹ ad gloriā ordinet.
Unde dicit Aug⁹. s. sermone dñi i mō-
te. **N**am non in solo rerū corporalium
nitore atq. pompa. sed ē in ipsis for-
dibus z. luctuosus esse posse iactantiaz
z. eo piculiosiorz quo sub noīe seruitu-
tis dī d̄cipit. **E**t p̄hs dicit q. sup̄abun-
dantia z. defectus inordinat⁹ ad iactā-
tiam ptinet. **A.** **D**e hac materia or-
natus tam. viroz q. mulierū z. vestiū

et aliarū rerum latius dictū est supra.
ornat^r in additione magna. B.

Utrū aliquibus liceat uti uilibus
aut semp sit peccatū. R^o f^o Tho. ubi
ē peccat qui uilibus uestibus utit^r
q^u ceteri si hoc faciat ppter iactantiaz
uel superbiā ut se ceteri pferat. Utiū
enī superstitionis ē. Si aut hoc faciat
ppter maceratōem carnis. uel humi
liationē spiritus. ad virtutez temperā
tiē pertinet. Precipue autē competit
uilibus uti his qui alios verbo et exē
plo ad penitentiam hortant^r. sicut fue
runt prophete de quibus ap^lus dicit ad
Hebr. xi. Circueuerunt in melotis et pel
libus caprimis. Et glo. Nath. 3° dicit.
Qui penitentiam predicat habitū pe
nitentie pretendat.

Utrū constituti in dignitatibus uel
ministri altaris debeant uti preciosio
ribus uestibus. R^o f^o Tho. ubi. ē. In
eis non est uitiosum sed potius debitū
ad significandā excellentiam sui mini
sterii uel cult^r diuini. A. Istud ē po
tius debitū. non est uerbum Tho. ut
patet p eundem scōa scōe. q. 169. arti. p^o
ad fi. Potest tamē verificari. inquātūz
opetenter deceat. maxime ut deputa
ta ad diuinū cultum sint munda et ni
rida. ut ex de custo. eucha. c. relinq. B.
De uestibus et sacerdotum paramēt
is consecratis habes. s. consecratio. 5°

Utrū mulieri liceat uti veste uiri
li? R^o f^o Tho. scōe. q. 169. Non. nā cul
tus exterior ut predictū est in. 6° p^o. ope
rere debet conditioni persone fin con
suetudinem cōem. et ideo de se uiriosū
est q^u mulier utatur veste uirili ut ecō
uerso. Quod et spāliter p^ohibet. Deur.
22° quia gentiles tali habitu utebant^r
ad idolatriam. Potest tamen hoc quā
doq^{ue} fieri sine peccato ppter aliquā ne
cessitatez. uel causa occultādi se ab ho
stibus. uel ppter defectum alteri^r ve
stimēti aut aliud huiusmodi. De orna
tu hō mulierum supra ornat^r. A.
et ibi latius in additionibus. B.

Vicarius. In quibus ca
sibus q^u possit

ecclesie per vicarium deserui
re. R^o f^o Tho. Regulariē rē s^odere d
bet. ut dictū est supra. residentia. s. pe
nulti. et vlti. A. Et melius in pncipio
B. Potest tamē in casibus per vica
rium deseruire. Primus est rōne occu
pationis. Hac occasiōe excusat ep^us
qui in ecclesia cathedrali h^oz aliquez lo
co suū. et ipse in camera sua dicit horas et
postea expedit occurrentia. Hoc ideo
intelligo de quolibet legitime occupa
to. ex de cele. miss. c. p. Debz tū ep^us cele
brare i ecclesia die dñico. et aliis p^ocipuis
festiuitatibus nisi excuset necessitas. 7°
q. i. t^opis. in fi. 2° est rōne statuti siue cō
suetudinis. ar. ex de consti. cū oēs. in fi.
3° ē rōne priuilegii siue dispensatiōis. ex
de fi. p^oby. p^oposuit. Hunc casū frequē
ter cecidit papa hñtibus p^osalitatē bñ
ficioz et addit. dū tū cura aiarum nō ne
gligatur. et ecclesius faciat per vicarios
idoneos deseruire. Et nō q^u h^o casus cū
pcedēti non h^oz locū si ecclesia fuerit fui
toribus destituta. ex de cle. nō resi. cūz
ad hoc. Ex q. n. c. s^ouetudo cepit eē irratiō
nabil^r et eccleie onerosa tenēda non est.
ex de s^oue. c. p. et fi. 4° qñ ep^us habz sub
se hoies diuersoz ritūū et linguaz. Nā
illis h^oz per vicariū deseruire. ex de off.
ordi. qm. 5° qñ quis habz p^obēda i eccle
sia cathedrali cui annexa ē ecclesia pro
chialis. Nā talis in ecclesia cathedrali d
seruiet. et in annexa deseruiet p vicariū.
ex de p^obē. extirpāde. s. q. 10. et c. exp^osu
isti. 6° est rōne defect^r siue debilitatis
supueniētis. 7. q. i. c. i. ex de cle. egro. c. p.
p^olt. et vlti. 7° qñ necessario h^oz p^oficiat.
ut q^u cruce signat^r est. ex de voto. c. fi.
A. Et ibi p^oz q^u hoc ē re^oz qñ p clerico
rū suoz abñtiāz eccleie enormis nō ledū
tur. et ipi c^olici pñt terre sancte vtilēs eē
hōbo parit^r et exēplo. B. Et sūt qñ p^ofi
cisci h^oz vtilit^r et honeste. ut cā studiū si
ue pegrinatōis. et de hñi. p^olati. ex de cle.
nō resi. relatū. de c^ose. di. 5. nō o^oz. Aliqui
ponunt plures casus s^oz isti vident^r esse

principales. **A.** q. 2. et alii ad istos
possunt reduci. et omnes ad hoc generale. v. 3.
quod rationabilis urget necessitas. ex de re.
iur. quod non est. et potest colligi ex his quod
non in sum. li. 2. p. 1. 7. q. 30. ubi et supradicta
etiam omnia ponuntur huiusmodi. **Hof. et Ul.**

Quis est vicarius perpetuus? **R.** Talis
est qui curam huius ecclesie cui vicarius est. ex de
offi. vi. ex parte. **A.** Delictum dicitur quod ille
est perpetuus vicarius qui constituitur auctoritate episcopi
et non ad tempus. ex de offi. iura. ad hec. et iste
huius curam ecclesie. et reliqua que sequuntur. **B.**
Unde si ius huius in ecclesia. ex de fide. instru.
perpetuus. Et huius perpetua vicaria alia ha-
bere non potest. ex de offi. vica. p. videas.
ex de rescript. postulat. **A.** In octo. c.
p. videas. ubi quod nullus promittat huiusmodi pre-
bendas simul. nec distinguat inter perpe-
tuam et non perpetuam. **B.** Nec sine
causa potest amoveri. ex de offi. iura. ad hec.
Item si talis vicarius accipiat aliquam ec-
clesiam cum cura perdit vicariam. Et debet
habere. 2. annos. et promoueri ad sacerdo-
tium sicut si esset rector ordinarius. Aliter pri-
uatus est. ut in cle. q. de ecclesiis. ex eo.
A. Et ibi patet quod hoc est verum quo ad vica-
rias perpetuas prebendaliu ecclesiarum. **B.**
De ordinario autem rectore huiusmodi ecclesia?

Utrum prelati possint vices suas sub
annuo censu cedere. **R.** Nec episcopus nec
archidiaconus nec alius prelatus hoc potest.
ex ne prelati. vice. su. c. p. 2. et 3. Sum. n. tale
ius spirituale sit non est dubium quod pro eo ali-
quid dare vel recipere simonia est. **A.** huius
Ray. q. 2. addit. Ubi autem aliquid datur vel
tenetur non pro iurisdictione: sed in signum sub-
iectionis antiquum non est simonia. ut extra
de relig. do. ostenditur. et in sum. li. 2. p. 1. 2. q.
1. **B.** Sed quod episcopus committat alicui pure
et simpliciter vices suas? et tali vicario consti-
tuat salariu. non est peccatu. sed potest ad
hoc teneri. 12. q. 2. caritate. Et ut dicit
Hostiensis. sicut per commissione iurisdictionis
non licet recipere certam pecunie quanti-
tatem. ita multo minus licet recipere quo-
tiam. i. premissi. p. uentus. **A.** Predicti co-
f. et 7. immo. addens quod si prelatus sic di-
ceretur exercebis iurisdictionem talem

et ego pro salario tuo dabo tibi centum. et
dabis mihi totum lucrui licitum est. ut
dicta. q. 1. **B.**

Utrum rector ecclesie possit aductori
fructuum committere vicariam siue curam
aliam. vide. 8. simonia. 4. §. p. 1.

Utrum vicarius ecclesie possit alteri com-
mittere vices suas? **R.** Non potest. nisi si
cut et delegatus subdelegare. de quod vide
8. delegare. §. p. 1. Vicarius quod episcopus non
posset alteri committere absolutioem a
peccatis. et alia que in d. §. dicitur. que intelligenda
sunt quod non potest ex iure contra: sed bene potest ex
speciali commissione: ut habet. 8. confessor. p. 1.
§. ante prelatum in fi. **A.** Lo. predictis. **Al.** **B.**

Vidua. Quot modis videtur
vidua? **R.** secundum Albi.

Quatuor modis. Nam est que
dam vidua corpore: sed inhonesta men-
te. i. Thimoti. 5. Vidua que in delictis est
vivens mortua est. Et est vidua corpore. sed
nupta mente. hec operatur coniugatur. Et est
vidua corpore et mente. et de talibus apostolus
i. Thimoti. 5. Viduas honora que hec vi-
due sunt. 4. et modo de vidua quam talis est
terreno auxilio destituta. **A.** Et sic est
vidua mente et corpore et terreo auxilio
propter pauperatem. cui debet subsidium
ab ecclesia secundum eundem. **Al.** et in sum. li. 3. ri.
34. q. 287. **B.** Et istis duobus vitiis
modis dictis viduus debet fructus. 60.
de quo habet. Math. 23. Naz. hominibus
comperit fructus centesimorum. et coniugatur
tricesimorum. ut et Thoma. ponit. 14. dist. 49.

Indicatio vtrum sit lici-
ta? **R.** secundum

Thoma. secunda secundum q. 108. Dicitur
quod si intentio vindicatur ferat principa-
lem in malum alteri de quo vindictas su-
mit. et ibi quiescat non est licita: quia hoc pri-
us ad odium quod repugnat caritati que
omnes homines debemus diligere. Nec excu-
sat aliquis quod odit odientes se. hoc. n. esset
vinci a malo quod apostolus prohibet. Ro. 12.
Si homo intentio vindicatur ferat principaliter
ad aliquid bonum. puta ad emendationem pec-
catorum. vel saltem ad correctionem eorum. et gerem
aliorum. et ad iusticie observandam. et dei bo-

norē. pōt vindicatio eē licita. aliis sua
ris debitis circūstantiis. hec Tho. 8. q.
fiat p illū cui licz nputa p iudicez. obf
nato i oib' iusto pcessu. z iusta cōdēna
tione. A. Nā z i cāis iustis fuād' est
iur' ordo. cū d' sen. exco. sacro. B. Qū
maloz iurie tolerāde sūt. vide. ā. pati
entia. 5. 2. Et quō itelligat. q te pculse
rit i una maxilla zē. ibidez. 5. 3. Quātr
ē vindicādū sit aduersus multitudinez
vide sup correctio p. 5. p. t.

Virginitas

qd sit? R. 1. Amb. in
li. de virginitate. Virginitas ē
exps stagiois integritas. Scd 3. ho Aug
i li. de nuptiis z cōcupiscētia. Virginitas
ē i carne corruptibili ppetua icorrupti
onis meditatio. A. Et ex his pz q vir
ginitas integritas ē carnis attestās icor
ruptōez mēt. vt i sū. li. 3. ti. 3. q. is. ubi ē
pdcā ponūf. Et dī ppetua. ut nullo un
q tpe iteruenit ē mētāl corruptio. al
p illo tpe fuissz amissa z non esset me
ditatio perpetua. B.

Utr violētā pāsse amittāt virginitatē
R. 1. 3. Tho. i. 4. di. 33. Que p uiolētiaz
corruptiōe siue ab hoīe siue a demone i
cubo virginitatē nō amittūt. si qstū pnt re
nitāt. z qstū pnt cōfuet corp' a corrupti
one. v' saltē mētē a cōsensu. Idē Al. A
a cubo qd ē solidū dī cub' bi. z ē qdā si
gura solida certe altitudis. lōgitudis z
latitudis 5. Latolicō. Forre ē qdā si
gnū nigromaticū. Et idē qd hic nō. i sū
eo. ti. q. 23. Tales tū nō cōsecrāt inf virgines
vt in. c. se. 5. p. B.

Utr sola mētē possit amitti virginitas
R. 1. 3. Tho. scō. a scō. e. q. is. 2. Lōgitū int
dū ex actu mēt' cogitāt' d cōruptione
carnis z itēdēn' delectatōz ipi' expiri.
q calor exatēf z semē distillet. z tē sū
dubio virginitas ē amissa. Si āt corruptio
sistat i actu mēt' cōfētēn'. amittit qdez
virginitas fm illd formale qd hz i mētē. ā
āt rōe et' qd ē mālē i ipā. Uñ tal' nō pōt
dici virgo nisi mālē. Et iō hec virginitatē
amissio pōt recuperari. nō āt illa i q ē illd
qd ē mālē subtrahit. A. dic clari' q

et sola mētē amittit virginitas. 5. tū re
cupabil' ē. qz mā seu obiectū h' virtutis
manet. s. incorruptio carnis iō cū redit
ad ipm volūtas redit z virginitas. vt pz
i Jobe euāgelista. quē de nuptiis volē
tez nubē vocauit dñs vt dicit Hiero.
Quocūq; aut mō qz volūtariē pfectā
pcurer pollutōem pdis irrecupabilif
virginitas fm Al. Tho. Ul. z glo. Ray. vt
in sum. eo. ti. q. 24. B.

Utr puelle i annis puerilib' aliqā
carnale dimittentes pdat virginitatem.
R. 1. 3. Al. Nō. qz nō ē i eis siliū dīlibatō
nec etas patit talē delectatōis ipetum
A. Hoc forte vez añ septēniū cū nōn
dū sūt doli capaces. al' sec'. Uñ Ul. dīc
q virginitas amittit nō solū p quēcūq;
actū p quē pollutio volūtariē pcuraf
5. ē qñ sine eo delectatio cōit' perficiat
sicut faciunt illi qui añ etatē v' tēpus
semis p suū pōz turpē actū h' delecta
tōem i se pficiūt uel ab aliis i eis hoc fi
eri pmittūt. Alii tū alif sentire vident
vt i sum. eo. ti. q. 19. qz dictūz pōt intelli
gi respectu etat' infantie. vt tactū est.
Itē fm Ul. 3. aliqui dixerint virginitatē
recupabilē qñ cōplef delectatio sūā pol
lutōe ppter defectū etatis. tū otarium
vez ē. qz corruptio nō ē ex pollutōe nī
firōne cōiuncte sibi delectatōis a qua
oimodā imunitatē ducit virginitas: vt i
sum. eo. ti. q. 24. B.

Utr a patiētibus fluxū semis pdat
virginitas. R. 1. fm Tho. scō. a scō. e. q. is. 2.
Semis resolutio si pūciat pter pposi
tū mēt' vel in dormiēdo. vel p violen
tiā illatā cui mēs nō cōsentit qñis carō
delectatōez expiat. uel ē ex infirmita
te. ut i his q fluxū semis patiūt. nō pdi
tur virginitas. qz talis pollutio nōn ac
cidit p impudiciā quā virginitas ex
cludit. A. Lon. Al. dicens. qz sunt qdā
q ad simplicē aspectū viri vel ad locu
tōem vel ad confessionē etiā cū sint in
pposito scō. v' nolentes peccare distil
latōem humoris sentiunt. z tales non
corrūpuntur. eo q non fit ex pposito
nec uolūtate cōpleta. 5. tū suadendū

ē eis q̄ se tēperant a virozū aspectu z
 fabulatione. ut in sum. e. ti. q. 21. **B**
 Utz cognite i ebrietate vel sono p
 dat h̄ginitatē. **R.** **h̄z** Tho. in 4.º dist. 33.
 Sicut p pollutōez in sono non amittit
 h̄ginitas: ut nūc dñm ē. s. i. s. rō ē de mu
 licibus q̄ in ebrietate uel dormiētē a
 viris cognoscuntur. nisi forte hac intē
 tione iuerint dormitū ut a viris cogno
 scerent. **A** uel ē si postea placeret
 eis fuisse cognitas. sicut z de pollutiōe
 nocturna dicit Ul. ut i sū. e. ti. q. 22. z po
 situm est. s. pollutio. in principio. in ad
 ditione. **B**

Virginum consecra tio.

Quare solus cps uirgines cō
 secrat? **R.** **fm** Tho. in 4.º di. 38. Sicut
 p m̄rimonium carnale representatur
 m̄rimonium spirituale inter xpm z ec
 clesiam q̄tum ad secunditatē. ita p ue
 lationem virginum representatur idē
 m̄rimonium spirituale q̄tum ad eius
 integritatem. ut p3 per omnia que ibi
 pferuntur z gerunt. Et ppter hoc sol
 eps h̄gines uelando disponat. nō sibi
 s3 xpo q̄i spōso panympb z amic. Et
 qz integritatis significatio plene pōr ēē
 solū in cōtinētia h̄ginali s3 semiplena i
 uiduali. ppter hoc uidus daf aliqd uelū
 s3 non cū illa solēnitate qua h̄ginibus
 daf. **A** Idē i sū. li. 3.º. q. 14. **B**

Utz uiolentē corrupte debeāt conse
 crari? **R.** **fm** Al. Licet tales h̄ginitatē
 nō amittāt nec h̄ginitatis aureolā. non
 tñ cōsecrāt. Et rō ē. qz in illo actu diffi
 le ē ira reniti q̄ uolūtas nō allicitur ali
 qualem cōsensu. Un cū de pleno dissē
 su cōstare non possit ecclie. iō statutus ē
 ut tales hūiliter abstineāt a cōsecratōe
 32. q. 5. alle familie. z. 15. q. 1. si quis nō ira
 tus. Lon. Tho. in 4.º di. 33. z scda scde. q.
 152. **A** Idē in sum. eo. ti. q. 15. ad fi. **B**

Utz possint cōsecrari occulte corrup
 te q̄rū cōsecratio sine scādalo intermitteri
 nō pōt. **R.** **fm** Tho. in 4.º di. 33. Occul
 te corrupte. siue a viris. siue alio q̄cūq̄
 mō nullaten⁹ uelando sūt. qz ppter scan

dalū vitandū nō debēt sacra ecclie vt
 sacralia uariari. S3 sicut qdā dicit po
 test aliqua cautela adhiberi ad vitan
 dū scandalū. ut. s. illa q̄ non sūt de suba
 h̄ginali ueli fiāt. ut ē accessio cādelaz z
 bi⁹ uitatis occulte illis q̄ sunt de suba.
 puta h̄ba q̄ dicunt in vclī ipositione. z
 q̄ nomē v̄ginitatis i castitatez mutet.
 z bi⁹. Lon. Al. sū. z hosti. z Hof. Nec ē
 tenenda snia hūil que aliud dicit. **A**
 Idē in sum. eo. ti. q. 17. vbi etiā additur
 q̄ carne corrupte ex dispensatōe ep̄i
 vel eius cui sup hoc vices suas cōmisi
 pnt suscipere modū vclī h̄ginalis. nec
 hoc ipm l3 sine dispensatione. s3 veluz
 h̄ginū nullo mō licet suscipere. Et sub
 dit. Lāne tñ tibi a glo. hic que aliud di
 cit. ē. glo. Ray. q̄ occulte corrupte añ
 cōsecratōem vel post debent hūilif ab
 stinere ab bi⁹ officiis q̄ solis h̄ginibus
 cōsecratis solēt s3 consuetudinem mōa
 sterii cōpetere donec cuz eis fuerit sup
 hoc p ep̄m dispesatum. Nō tñ bi⁹ h̄gi
 nes cōsecrate ordinē aliqd habēt. **B**

Utz i cōsecratōe h̄ginū def. gfa. **R.**
fm Tho. vbi. s. In cōsecratōe h̄ginūz
 sicut z in v̄ctōe regū z bi⁹ b̄ndictōib⁹
 aliis daf gfa. nisi sit impedimentuz ex p
 te suscipiē. S3 hec tñ nō dicunt sacra
 qz nō sunt iustura ad curationem mor
 bi p̄ti sicut sunt sacramēta. **A** Idē
 in sum. eo. ti. q. 16. **B**

Quo tpe possit fieri h̄ginū cōsecra
 tio? **R.** **h̄z** hosti. in die ephiaz. z i tota
 hebdomada s̄urrectōis. i natalib⁹ ap̄lo
 rū. z i dieb⁹ dñic. s3 tñ nēcitate puta lā
 guore iminēte pnt q̄libz tēpe cōsecrari.
 20. q. 1. deuot. ex de tēp. ordi. c. p. **A** Lō.
 Hof. ut in sū. eo. ti. q. 15. **B**

Is et metus.

Uis ē
 ris rei ipet⁹ q̄ repellī n pōt. ff.
 q̄ met⁹ cā. l. 2. De metu ar qd sit. unde. s.
 mer⁹. s. i. Utz liceat vi vi repellē. b̄s. s.
 bellū p. s. 6.º. z. s. ex cōica. 2.º. s. 2.º. h̄. 9.º. z. s.
 homicidiū. 1.º. s. 5.º. Que ē vis vt mer⁹ ex
 cusana. z mer⁹ q̄ cadit in cōstāte. viz. s.
 mer⁹. s. 2.º. z quō ipediat m̄rimoniū. s.

impedimentum. x.

Visitatio

Archiepus epus vel alius platus visitans ecclesias. pponet huius dei. et quer de vita et ueritate ministrantibus et ecclesiis absque coactione iuramenti sed salubriter monendo. Si quis inuenit in famis. si ipse non est ordinarius denunciet ordinario. Notoria si inuenit corrigat. A. cum super his merito notari possit ordinario negligetia. cum examinatione non egeant. ut in c. quod sequitur. B. ex de censu. romana. lib. 6.

Utrum visitans possit recipere et exigere procuratorem a locis visitari. R. Sic: ex tra de censu. romana lib. 6. Et potest recipere a uolente dare pecuniam pro superius moderatis diebus quibus visitat sed non licet nisi una procuratore recipere una die etiam si plura loca visitet et quilibet locus sit sufficiens. ex de censu. felicias. li. 6. Quid si epus visitet per alium visitati et tenent ministrare expensas isti visitanti. ex de offici. ordi. si epus. li. 6. Sed epus nil proorsus potest exigere ab his quos non per se visitat ut ibidem dicitur.

Utrum visitans possit recipere pecuniam. R. Si ipsi uel sui familiares recipient pecuniam uel munera propter id quod nunc dicitur et seu est procuratorem recipere non visitando. ipse tenet. A. s. recipiens. ut in c. exigit. de quo. i. B. duplus restituere illi ecclesie. A. s. a qua est receptum. ut ibi. B. i. mensur. alioquin epus et superiores differentes sic restituere sunt interdicti ab ingressu ecclesie si superiores sunt suspensi ab officio et beneficio quousque plenarie satisfaciatur. et nulla remissio hic ualet. A. s. eorum quibus facienda est restitutio: ut in c. quod sequitur. B. ex de censu. exigit. li. 6.

Quo tempore archiepiscopus possit per uinciam suam visitare. R. primo tenet visitare diocesim propriam erga ecclesias maiores et minores et eorum populos saltem uocando de pluribus locis ad unum congruum. Postea si ei visitare suffraganeos et eorum dioceses: sed una diocesi visitata in toto vel in parte non potest ad eam

visitandam reuerti nisi omnes et suae iterum fuerint visitare. A. s. quas secum re visitare poterit etiam si iam denique fuerint visitare: ut in c. romana. de quo. i. B. Si forte aliqua ecclesia visitare diocesis indiguerit iterum prius predictis aliis uisitari. tunc potest redire ad illam si a diocesano fuerit requisitus. vel de consilio et assensu omnium suffraganeorum aut maioris partis. aut si difficultates adhibuerint ostendit peratur littera a papa. Sed post visitationem omnium diocesum licitum est ei visitationem iterare. p. tamen requisito suffraganeorum consilio et deliberatione et diffinitione ipsius super hoc habita coram eis. A. si prius archiepiscopi. et si suffraganei non consentiant ut per textum. et glo. dicti. c. romana. hic sequitur. B. Que sunt redigenda in scriptis. et tunc poterit visitare et si non interueniat suffraganeorum assensus. ita tamen quod illa loca prius visitet que in prioribus visitatione non fuerunt visitata. A. nisi magis sit alius visitationis officium opportunum. ut in c. de quo statim. B. hec omnia extra de censu. romana. li. 6. Et hanc formam etiam episcopus visitans seruabit. ut ibi dicitur. A. Ubi est dicitur de aliis pluri ordinario iure suos subditos visitantibus. saluis super hoc rationabilibus et approbatis religionis consuetudinibus et regularibus institutis. B. Visitari debet per ordinarios monasteria monialium et excepta. ut. s. excepta. s. si.

Itium

Uitia capitalia sunt. 7. ab una ratione precedentia. Nam finem doctrinam Greg. 31. moralium. radix totius mali est superbia. et de hac nascuntur. 7. uitia. scilicet inuidia. Ira. Tristitia. Auaricia. Gula. et Luxuria. De inuidia gloria finem eundem. 7. filie oriuntur. scilicet inobedientia. hypocrisis. contumacia. discordia. nouitatum presumptio. De inuidia nascuntur quinq. scilicet odium. susurratio. detractio. exultatio. illaduersus proximi. et afflictio in eius prosperis. De ira nascuntur. 6. scilicet irascitudo. tumor mentis. contumelia. clamor indignatio. et blasphemia

De tristitia siue accidia oriūf. 6. s. mali-
cia. rancor. pusillanimitas. desperatio
torpor erga precepta. vagatio mentis
circa illicita. De auaricia nascūtur. 6. s.
proditio. fraud. fallacia. pūriū. inquietu-
do. et cōtra misericordiā obduratio cor-
dis. De gula oriūf. 5. s. septa leticia. scur-
rilitas. imundicia. multilogum. et be-
berudo sensuū. De luxuria nascūtur
8. s. cecitas mentis. incōsideratio. incon-
stātia. precipitatio. amor sui. odium dei.
affectus presentis seculi. horroz et des-
patio futuri. *Dec Grego* De materia
vicii. hēs. 8. s. peccatum. et 8. s. crimen.

Sciatus corpore.

Alia vitia corporea olz in
veteri testamēto repellēbant ordinā-
dos. vt patz *Leuitj. 21.* vt si aliquis ha-
bebat grandē vel paruū ul' tortū na-
sum. si gibbū. si lippitudinē. iugem sca-
biez impetiginem. vel ponderosus. sed
ista hodie nō repellunt. 7. q. 1. qualiter
in si. A. Ibi nō videtur bene pbari
hoc sed potius ex eo quia instituta fue-
rūt in figura. vt patet in .c. sequētibz
A. nisi forte fm aliquam significati-
onē intellecta. vt dis. 49. hic et enim .c.
sacerdotes. Et scdm q̄ ponit Ray. qui
cūq; culpa sua vitiat' ē corpore repel-
litur ab ordine. qui vero sine culpa nō
repellitur nisi scandalum timeatur ex
nimia deformitate. vel periculum ex
nimia d̄bilitate. A. *Lon. Ul.* vt in sū.
lib' 3. ti. 15. q. 1. ad finem. Et hoc non itel-
ligit d̄ oī corpis vitio. s̄ de notabilibz
de quibus in sequentibus tangitur. B.

Quid de mutilatis vtz possint ordi-
nari? R. Mutilati sponte sine iusta cā-
vt ex indignatione. impatientia. vel su-
perbia indistincte i quocūq; membro
sine a se siue ab alio. repellunt a pmo-
tione. et deiciūtur. p̄moti etiaz si crede-
bant se obsequiū prestare deo. vt quia
se castrauerunt. ex eo. significauit. A.
Et ibi nōr glo. q̄ ep̄s potest cū talibus
dispensare quando putabāt se deo ob-
sequi prestare. in aliis tamen a missa

B. vt dictū est. 8. s. homicidiū. 5. s. h. Et
fm Inno. idem est si non amisit membz
totū: s̄ talem partē que deformitatez
generaret vnde scandalū esset. ex eo. c.
p. vel ē inhabilem redderet ad officiū
exequendū. ex eo. *Thomas.* Si nō ex
iusta cā. puta ppter lepze periculū ali-
qui fecerunt sibi membz aliquid am-
putari seu amputauerunt ne alia sana
putrescerēt. hi si membz erat occultū
vel ē manifestum sed paruū. v. p̄puta
vn' digitus. nō de illis cum quibz fit si-
gnū crucis. nō repellunt nec deiciunt.
Sitr si talē sint nati vel inuiti sic mu-
tilati sunt. aut casu fortuito cū darent
operā rei licite. Secus si rei illicite dis.
55. si quis abiderit. et c. qui partem. et c.
si quis a medicis. et c. eunuch'. et c. si q̄.
p egritudine. et c. clator. et c. precepta. et
extra de corpore vitia. significauit. et c.
ex parte. Si autē ex culpa sua lincidis-
set in modicam deformitatem. ex mise-
ricordia toleratur in suscepiis. lex dis-
pensatione ep̄i s̄ Inno. et Ber. A. Ad
hoc facit. c. i. extra de cor. viti. B. Si
autē membrum erat magnum et maise-
stū etiam si sine culpa sua amisit quis
ipeditur a p̄motione ppter deformita-
tē et scandalū. et si p̄motus est d̄z cessa-
re a missa et aliis solēnibus officiis pro-
pter eandem causam. A beneficio tamē
nō remouebit. q̄ non d̄z addi afflictio
afflicto. di. 55. si euangelista. 7. q. 1. cūz p
cussio. dabit tamē sibi coadiutor: si tē
bñficiū ē cui ipse deseruire non possit.
ex de cle. egro. c. 2. A. Idē in sum. li.
2. ti. p. q. 4. 2. ubi ē patet fm Hostiē. q̄
iste qui sine culpa amisit membz so-
lū phibet a missa et solēnibus officiis.
nō at ab aliis sacerdotalibz que possit
exercere. vt penitētiā dare et similia
ex de cle. egro. p̄sbytez. Itēz s̄z Hoff.
quando dubitatur vtrum deformitas
generet scandalum recurritur ad arbi-
trium episcopi. extra eo. c. 2. Item scd̄z
Ray. q̄ vbicūq; scandalum suscitaf
ex homicidio vl' deformitate alicuius.
si talis etiam casus esset in quo de iure

posset pmoueri vlt ministrare in susce-
pris debet tamen ppter scandaluz ces-
sare. Et q clericus etiam causa medici-
ne non debet se mutilare licet etiaz sit
cirurgicus nisi imineat necessitas z ali-
us desit. B.

Utz claudus nãliter z alii huiusmo-
di possint pmoueri? Rº. Claudum ad-
mittit consuetudo nisi talis sit q sine ba-
culo ad altare stare non possit. ar. de cõ-
se. di. i. nullus. z di. 45. disciplina. Lecuz
vel habentem in vno oculo maculam
que generet deformitatez nec ius nec
consuetudo admittit. extra eo. cum de
tua. A. Tamen s; glo. Ray. habens
maculam in oculo facilius promouet
i fligide q i secto: vt i. d. q. 42. ubi p dca
nõ. fm Ray. qui etiam addit. q sili nã
admittitur habens manum aridam.
B. De sacerdote leproso uide. s. lepro-
sus. s. fi. De gibbosis sciendum q non
repelluntur ab ordinib; nisi nimia sit
debilitas aut deformitas. Qui habet
sex digitos in pede pmouetur. z s; ho-
stiã etiam si in manu. uel si habet digi-
tos coniunctos dummodò ex his non sit
impedimentum in vsu membri. ff. de
edili. edic. l. idem offilius. A. Idem i
sum. eo. ti. q. 43. z se. vbi etiam patz q
leprosus ad sacros ordines non debet
promoueri. s; si prius fuerit pmotus
potest aliquando ministrare: ut z dicif
in dicto. s. fi. B.

Quid de furiosis lunaticis z caducj
Rº. fm Huil. Nullus talis dz pmoueri
etiam postquam fuerit liberatus. s; si
pmotus fuẽt ex toto liberatº. poterit
exequi officium suum. Si ho non oio
ex toto. sed frequenter ei accidit. oio de-
bet cessare ab officio misse. 7. q. 2. in lit-
teris. Idem si raro s; cum spume facta
tione z vocis confusione. Si ho raro z
sine talibus. non prohibetur ab officio
misse dum tamen habeat iuxta se ali-
quem sacerdotes. vt si ille cadat vlt de-
ficiat iste suppleat. 7. q. i. illud. Quanto
antez tempore debeat expectari ad p-
bandum tales vtrum sint liberati z q

liter. colligitur q per annum. 33. di. cõit
Alibi per. 30. dies. 7. q. 2. c. fi. S; z potest
dici q tempus pbationis arbitrariz
est pensatis conditionibus morbi z p-
sone. A. z dignitatis fm eundẽ Huil.
z in sum. eo. ti. q. 45. vbi hec notant. B.

Quid de demoniaco? Rº. fm Huil.
Eodem modo talis non debet pmoue-
ri vel ordinari z si ordinatus erat etiã
liberatus missaz celebrare non debet.
nisi plene z indubitãter curatus sit. 33.
di. cõiter. z. c. v. q. adeo. A. iuncto. c.
clerici. ea. dist. Dec etiam nõ. in dca. q.
45. B. De tempore aut expectatio-
nis dicendum vt in proximo. s. dictũ e
De illo autẽ q nullo modo potest bibe-
re vinum. habes. s. ordinãdus. s. is. A.
Potius videt h. in. s. 16. vbi hẽt. q tal-
nõ est ordinãdus. quod et nõ. in dca. q.
42. ad fi. B.

Episcopus senio vel valitudine cor-
porali grauatus. vel alº adeo impeditº
perpetuo. q officium suuz nequeat ex-
ercere. potest de consilio sui capituli vel
maioris partis assumere auctoritate
apostolica vñu vel duos coadiutores
ad officium exequendum. Si ho epi-
scopus fuerit demens tunc capitulum
vel due ipsius ptes vñu vel duos co-
adiutores ei assument eadem auctori-
tate. Qd si epus grauatus ut dictum e
prius noller sumere nec habere coadiu-
tozem. lz a capitulo requisitus sit. nihlº
p caplz inouet. s; in hº casu z et i cau q
esset demens capitulũ significet pape
conditionem eiusdẽ episcopi z ecclesie
Porro coadiutor predictus debz de p-
uentibus platoruz recipe sumptus mo-
deratos ab alienatione abstinendo. A.
s. qualibet bonoz ecclesiasticoz taz ec-
clesiaz q ipoz prelatoz. vt i. c. pastora-
lis. de quo. i. B. Et que dicta sunt de
epo hñtẽt locũ in supiorib; plarjẽ de
cle. egro. pastoralis. li. 6º.

Actio extrema. Extrẽa
vinctio sacrm est
qz ptingit ad effm q e curatio morbi
peccati. ut ex hõbis Jacq. vlt. ca. p3. A

ii 4

Et de hac latius. s. sacramentum. in pñ?
7. s. p. 2. B. Et est unū sacramentum
licet plures actiones sint de eius perfe
ctione. que tamen ueniunt ad unū si
gnificandū et causandum. Hec est snia
Tho. in 4. di. 23. A. Et sic unū sūt uni
tate perfectionis et finis et fm. Pe. et Al.
ut in sum. li. 3. c. 24. q. 139. B.

Que est mīa huius sacramenti? R.
fm Tho. ubi. s. Materia est oleum oli
ue ab episcopo consecratum. et tale ole
um et eius cōsecratio sunt de necessita
te huius sacramenti. A. Lon. Pe. ut in
sum. eo. ti. q. 141. B.

Que est forma huius sacramenti?
R. fm Tho. ubi. s. Forma est oīo dep
cariua dicendo. Per istam sanctaz vn
ctionem et suam piissimam misericor
diam indulgeat tibi dñs quicquid deliq
sti per visum et. Verba etiā indicatiui
mōi que sūt mōre quarūdā ecclīaz pre
mittunt ofoni. non sunt de suba sacri
ut pmittendo sic. Vngo hos oculos oleo
sanctificato in noīe pñs et filii et spūs sci.
A. Lon. Pe. et Al. ut in d. q. 141.

Quis effectus extreme vnctōis? R.
fm Tho. ubi. s. Effectus ei principalis
est quedā sanatio spūs que datur cōtra
quādam debilitatē uel ineptitudinē
que in nobis relinquitur ex pctō actu
ali uel originali. contra quā debilitatē
bō roborat per hoc sacramentū. Et qz
hoc robur gratiam facit que secum nō
cōparit peccatū. iō ex cōsequenti si iue
nit peccatū aliqd uentale uel mortale
quō ad culpaz. tollit ipm dūmodo non
ponat obex ex parte recipientis. Secū
darius etiam effectus ē sanitas corpa
lis. Hanc tamē non inducit nisi fm q
expedit ad finem pñcipalem. s. spūales
sanationem. et tunc semp eam inducit
dūmodo non sit impedimentum ex pre
recipientis. Et lz in ipso fiant multe un
ctiones. vltima tamen est formalis re
spectu oīum pcedentium et agit in
tute eaz. et iō in ultima unctione gratia
infundit que effectum sacramēti pre
bet. Characteres. aut hoc sacramentū

non impiunit. qz per ipm non deputa
tur homo ad aliqd sacz agēdū ul susci
piēdū. A. Idē in sū. eo. ti. q. 142. B.

A quibus conferri debet unctio ex
trema? R. fm Tho. ubi sup. A. solis sa
cerdotibus. nec alius potest inungere
etiam in articulo necessitatis. Sacerdos
autē cōferre potest pñte vno clerico
et solus in necessitate fm Ber. et Tho
sti. A. hoc vltimū clare habet in c. q
fuit. ex de xbo. sig. Et idē qd in hoc. s.
nō. in sum. eo. ti. q. 43. ubi et dicit qz lai
cus qz posset in nēitate auxiliari i hoc
sacerdoti ei respondendo. B.

Quid faciendū sit si sacerdos infra
unctionem deficiat? R. fm Tho. in 4.
di. 23. Si iā alique ptes iuncte sūt. qd fa
ctū ē iterari nō dī. sed unctiones que re
stant p aliū sacerdotē cōpleat. Idē Al.
et Pe. A. Idē in sū. eo. ti. q. 140. B.

Quibus cōferenda sit extrema un
ctio. R. scdm Pe. nō nisi adultis infir
mis. in periculo mortis cōstitutis ex ipa
ifirmitate. unde nec daf eūtib' ad bel
lū aut nauigantib' seu his q mor occi
dēdi sūt. qz talis mora nō iminet ex dese
ctu nāe. s. ex euētu fortune. His aut q
p senio deficiūt et sine actuali infirmi
tate daf. pueris nō. qz nō hnt ifirmita
tē spūales. cōtractā ex pctō actuali. nec
dispositionē deuotionis habē possunt
ad hoc sacramētū. Lon. Tho. ubi. s. A.
qz sicut nec eucharistia dāz dāz pueris
ita nec hoc sacramentū fm eosdem. ut
in sum. eo. ti. q. 144. B.

Utz extrema unctō debeat dari fre
neticis et amētib'? R. fm Pe. Si in sa
na mēte cōstituti nō perierint. nō dā
ri. Si xpo perierint dari dī. Tñ hic addē
dū s. Tho. et Al. qz illi furiosos et amēti
b' pcpue dari nō dī qz xps sacro pñt
facē irreuerentiā p aliquā imūdiāz.
nisi ipi haberēt lucida intellā in qui
bus sacramētū recognoscerēt. A. Idē
in sum. eo. ti. q. 145. B.

Que ptes corporis iungi debeāt? R.
s. Al. Pe. et Tho. Inungunt instrumenta
ta qnq sensuum tāquā prime radices

peccandi. Oculi propter visum. Aures propter auditum. Nares propter odoratum. Labia propter gustum. Manus propter tactum. quod maxime uiget in pulpis digitorum. Pedes homo propter vim motum. Res homo propter vim appetitivam a quibusdam iungunt. Item in mutari aut cecis debent iungi loca magis propinqua. A. Idem in sum. eo. ii. q. 146. B.

Utrum vinctio extrema possit iterari? R. secundum Thomam in 4.º di. 23. Iterari potest si ne aliqua iniuria faciat: quod non habet effectum propter eam quod sanitas corporis et mentis sunt effectus eius amitti possunt. In eadem de quoque egritudine iterari potest si per quem deus sit in periculo mortis et euadat ac etiam postea recidivum patiat: quod erit quasi alia infirmitas. et sicut si sit egritudo diuturna ut hydropisis. quod tunc debet fieri quia ut perducere ad periculum mortis. et si illi articulo euadat eadem infirmitate durate: et postea ad similem statum reducat: iterum potest iungi: quod iam est alia infirmitatis status. quod vis sit eadem infirmitas. A. Clarius dicitur secundum eundem Thomam. quod si infirmitas est brevis non debet iterari nisi infirmitate curata: quod alio modo de a statu illo recedere. Si homo infirmitas est diuturna sit quod hic dicitur. Et contra. Petrus Alvarius dicit sic. Sine iudicio putamus quod si ultra annum remanet morbus per acceptam vinctioem iterari potest vinctio. Et causa habet effectum. quod non iudicatur ideo morbus numero quod est secundum perfectam mutationem superiorum. Si tamen ab aliquo secundo patre vel a domino papa aliud in hac questione determinatum invenitur magis iudicarem illi finem standum quam meum. ut in sum. eo. ii. q. 147. B.

Voluntas Utrum homo teneat consilium voluntate suam voluntatem diuine in volito? R. secundum Petrum in 4.º di. 49. Secundo sensu voluntatem non tenemur nec est voluntate naturalis. quod determinatur eadem voluntati. A. Ad repugnantiā carnis et spiritus ad prelium. Bat. 5º Laro. n. occupi scilicet aduersus spiritum sanctum. B. si voluntate deliberata id quod deus vult absolute et congruit nos velle tenemur velle.

Quod homo non congruit nobis velle. Quis sit bonum in se: non tamen quod ad nos. et ideo non vult deus illud nos velle nec velle tenemur. Satis contra. Thomas in prima secundae. q. 19. dicitur quod tenemur conformari formam. si homo velit in consuetudinem dei et ordinem naturae seruare: sed maliter conformari non tenemur. ut in morte patris et huiusmodi. A. Dic clari? finem eius. Petrus. quod voluntas deliberata duplex est: quod quedam est additionata. et in hac non tenemur conformari. nec enim volumus deus conditionali discordamus. quia hoc non est velle simpliciter. si voluntate absoluta tenemur conformari i uolito. sed non in hoc. Aut. n. agnoscitur nobis. et tunc non tenemur illud velle. Aut nobis non tunc est. et tunc distinguendum est. quod aut deus non vult illud absolute et simpliciter. ut sententia dominatōis quā aliqui mutat quā merita mutant. et hoc non tenemur velle. Aut deus vult illud absolute. et hoc aut congruit nobis velle. aut non. Aliquid enim secundum Augustinum. aliquid vult deus quod non congruit nos velle ut patrem nostrum mori. Et aliquid congruit vni uelle aliquid quod non congruit alteri. Illud vero quod deus vult et congruit nobis bonum est in se et bonum est nobis. unde deus vult illud nos velle: et ideo tenemur illud velle. Illud homo quod non congruit nobis quod sit bonum in se. non tamen quod ad nos. ideo non vult deus illud nos velle. Unde super illud psalmi. rectos decem collaudatio. gloriatur. Congruit ut quod deus vult re velle tu velis: ut in sum. li. 3. et 13. q. 4. Et sic breuiter tenemur conformari voluntati dei foris mali et non mali. id est velle in genere quod deus vult. et eo modo quod vult. in specie autem inquantum sit nobis notum. B. Utrum voluntas et opus ex tunc sit vnum perfectum. R. secundum Petrum. p. 5. p.

Optum p. 5. cōiter quod sit gis? finem in 4.º di. 38. et Hug. de secundo victore. Optum est testificatio quodam promissionis spontaneae quod deo et de his que dei sunt fieri debet. Et hec definitio est voti expressi. quod et in facie ecclesie obligat. ut dicit Petrus. Theologi vero sic definiunt. Optum est conceptio melioris propositi animi deliberatione firmata. Et hec

est diffinitio voti taciti. **A.** Vel scđz Ray. votū est alienū? boni cum delibe-
ratione deo facta pmissio. ut in sum. li.
p. ti. s. q. i. Et ista videt clarior. Nā z ad
votū regitur pmissio. ut i. s. se. z q. sit
de re bona. z. q. 4. in malis. **B.** Et i.
aliquid uotū tacitū. fiat sanctis. tñ pro
pter deū sit eis. **A.** Nā pprie uotūz
fit soli deo. sanctis hō propter deū. z p
latis seu aliis recipientibz fit loco dei.
z non ipis: hō deo fm Tho. scđa scđe. q.
83. arti. 5. **B.**

Que requirunt ad uotū? **R.** fm Tho.
ubi. s. Triā ex necessitate. p. quid ē deli-
beratio. 2. ppositū voluntatis. 3. pro
missio in qua pficiat ratio uoti. Supad
dunt aut quandoq; alia duo ad quan-
dā uoti cōfirmationē. s. pñunciatio oris
z testimoniu aliorū. Solū ergo propo-
sitū non obligat. **A.** Aduertendū q
hic capis deliberatō p cogitatione. z p
positū p deliberatōe. Nā z dñq; qd de
liberet oportet cogitare. ppterea z vo-
tū vocat conceptio deliberatōe firma
ta. vt statim patuit. Itēz sufficit ad vo-
tū ēt sola mētalis pmissio que obligat
deo intuenti cor: hō non homini qui iu-
dicat solum que foris sunt fm Tho. se-
cūda scđe. q. 83. arti. p. **B.**

Quot sunt spēs voroz? **R.** Due. Nam
quoddā ē uotū simplex. z quoddā ē so-
lenne. vt hēf. s. impedimētū. 4. s. p. Et
qdē graui? peccat q fragit votū solēne
di. 27. si vir. 27. q. i. hōginibus. z. c. hōginēs
S; qd dñ ex quicle. vel vo. rursus. s. q
votū simplex non min⁹ obligat qd solē-
ne. exponēdū est fm Tho. ubi. s. q. vtri-
usq; transgressor mōtaliē peccat. **A.**
Lon. Ray. z glo. Ber. z Inno. ut i sum.
eo. ti. q. s. **B.** Est z alia diuisio votoz
s. q. aliud ē puz siue absolutū ut cum
quis absolute z sine conditione vouet
Aliud ē conditionatū vt cū addit si hō
erit uel illud. **A.** Hoc fuit dictum
Ray. vt in dcā. q. s. **B.**

Utz vouens teneatur statim adim-
plere? **R.** fm Buil. Si uotū est absolu-
tū tenef statim cū potest. nisi vouēdo

aliud in mēte habuerit. Et dñ ei tēpus
ad arbitriū boni viri ad disponēdū vt
votū ipleri possit. Et dñ iplēdo dñ Deut.
23. Lū votū uoueris dñō deo tuo. non
tardabis reddē: qz requirz illd dñs de-
tu. z si morat⁹ fueris reputabit tibi in
peccatū. Und fm Tho. in 4. bi. 24. si is q
vouerat itrare religionez timet ex mo-
ra impedimētū. tenef non differre. **A.**
Idē in sum. eo. ti. q. 9. **B.** Vide de hoc
cāu. s. religioz. s. 3. Si hō votū ē cōdi-
tionatū vide. i. s. 13. qui incipit. Utz vo-
tū conditionatum.

Utz votū licitū sp obliget? **R.** fm
Tho. in 4. bi. 38. Sic. nisi q quicqd vo-
tū faciendū impediret si pū ēēt etiāz
voto facto aufert obligationem. **A.**
Hoc vepz qñ illd qd postea aduenit
legitime sequit. Un hō uotū z ingressuz
religionis ipe diat mōmōniū cōsumatū
si pcedat. vt in. c. ex publico. ex de iuer.
zi. nō tñ ipe diat si sequat. vt in cle. eos
de cōsan. z affi. **B.** Un siqd possibile
cū vouet fiat postea impossibile: tollitur
obligatio. vt siqs diues vouent edifica-
re ecclā quā postea paupitate fugueni-
ēte pficere nō possit. nō obligat. Hoc
tñ sic ē intelligēdū. q si factus est oio i
potens absolutus ē a toto. Si aut ex p-
te ita q totū pficere nō pōt. tunc rema-
net obligatus solū ad id quod pōt. **A.**
Idem in sum. eo. ti. q. 4. **B.**

Utz uota que sunt i angustiis obli-
gent? **R.** fm Buil. Dulieres in partu
vouētes vel qdāq; aliū i angustia cōsti-
tuti si habeāt deliberatā intentionem
obligandi. se. obligati sunt. ar. 27. q. 4.
sūt. q opes. **A.** Idēz in sum. eo. ti. q. 2.
ad fi. **B.** Sec⁹ si subito z indelibera-
te. **A.** nisi postmodū cōfirmauerit.
ar. ex de reg. ur. rat. li. 6. Et qz diffici-
le est discernē vtz scm sit mēte delibe-
rata uel nō. periculosū est illd sp non i-
plere. maxie qz bonaz mentū ē ibi cul-
pam timere ubi culpa minime reperit
extra de obserua. iem. cōsilū. z dist. s. ad
cū. **B.**

De q o3 fieri uotū? **R.** s; Tho. scđa

scdē. q. 88. Notum nō pōt fieri de malo.
nec de idifferēti: s; tñ de bono z ad qđ
qs al' non tenet. Illud aut qđ i aliquo
euētu ē bonū. z i aliq' malū nō obligat
nisi p' euētu bono. ut uotū Iēpte. audi.
xi. A. Iste Iēpte vt ibi patz vouerat
deo sacrificiū offerre de eo qđ sibi a vi
ctoria reuertēti p'muz occurreret egre
diens de domo ei. Et idem quod i hoc
s. nōtur in sum. eo. ti. q. 3. B.

Utz liceat uouē nimis carnis mace
rationē? R. scdm Tho. ubi sup. Si ipa
ex uoto pmissa sit iplēda ē rōabilr. ita
q' nā nō nimis graue ē. S; qz i his que
ad semetipz p'tinent de facili hō fallit
iō talia uota zgruētius s'm arbitriū su
piorz sūt seruāda ul' p'tmittēda. ita tñ
q' si magnū grauamē iminerz z n' eēt
facultas recurrēdi ad superiōrē nō de
berz hō uotū obfuare. A. Idē i. d. q. 3. B.

Quid de uotū stultū? R. s; Tho. ubi
sup. Uota stulta vt de nō pectinādo ca
put i sabbato z sika poti' sūt deridēda
q' obseruāda. Et addit Al. q' ēt si p' ho
nore scōz fiat seruāda n' sūt: qz sicutudiez
quandam habent cum idolatria. A.
Idem in dē. q. 3. ad fi. B.

Utz expediat vouē? R. s; Tho. ubi
s. Sic. dū tñ rōabilr fiat uotū: qz p' hoc
uolūtātē n'az imoblr applicamus ad
bonū. A. Idē i sū. eo. ti. q. 6. B.

Utz meli' sit aliqd facē ex uoto q'
sine uoto? R. s; Tho. ubi. s. Sic. p' tres
rōes. p' qz vouē ē act' latrē q' ē nobilissi
ma h'z. Illō āt qđ opaf a nobiliori h'
tute meli' ē. z qz uouet pl' deo se sub
lic q' nō rouet. z qz p' uotū volūtās
imoblr firmat ad bonū. Facē āt aliqd
ex uolūtate firmata p'inz ad p'fectōez
stutis. ut p' per p'm z' ethicoz. A. Idē
in sum. eo. ti. q. 7. B.

Quō p' uotū ipediāf sponsalia siue
m'rimōiū hēs sup' ipedimētū 4. s. 2. A.
diūcto p'n. B. et utz uotū sit magi obli
gatozū q' iuramentum. s. iuramētū. p.
s. 7. B.

Utz uotū cōditionatuz obliget? R.
s; Ray. siue cōditio sit gnālis: ut si uixe

ro. si potero. si de' uoluerit. q' sp' itelligū
tur ēt si nō apponāf. 27. q. 2. b'tā maria.
siue spāl. puta si itrauerō lōbardia ibo
ad scm' Marcū. vel si fili' meus fuerit
liberat' faciā h' v' illō. si cōditio n' ex
titerit. n' obligat qz ex voto al' sic. 32. q.
s. n' solū. ex de cōdi. appo. v' ex. c. d' resti.
spo. oli. cāz. Et itelligas nō obligari si to
ta obligatio ponebat i euētu cōditiois.
Et itez nisi p'p' scādālū tollēdū iplēdū
sit uotū. ex eo. magne. ex de cōuer. diu.
ex p're. circa fi. Con. 3m. z hosti. A. Idē
i sū. e. ti. q. 68. ubi z ponit exēplū de scā
dalo qñ uotū ē publicū z cōditio nō ex
p'ssa s; in corde retenta. B.

Quid de uoto qđ sit ex duab' cāis?
R. s'm Ray. Sigs uouit ex duab' cāis
utputa ire ad scm' Jacobū: qz ibi puta
bat iuenire germanū suū. z p'p' redi
mēda peccata sua. i hoc cāu q'uis sciue
rit germanū suū decessisse etiā anteq'
iter arripiat. nihilomin' tenet p'p'pter
aliā cām si nihilomin' se intēdisz obli
gare. A. h' v' poti' fuisse oēm Buil.
glo. ei' q' Ray. ut i. d. q. 68. ad fi. B.

Quid sig' emisit duo diuersa uota
R. s; Tho. i 4. vi. 38. Si utrūq' ē opaf
sibile cū alio utrūq' d; seruare nisi for
te aucte supioris uotū p'cedēs i meli'
sequēs cōmutet. A. s. i aliud q' illō qđ
sit uouit. cū ad illud oio teneat rōne uo
ti z nō cōmutatōis. B. Si autē ābo vo
ta sint s' incōp'assibilia d; seruare qđ
mai' est. z de minoribus scōz arbitriū
plati satisfacē. A. Idē i sū. eo. ti. q. 83. B.

Utz p' moriēs possit iūgē filio quē
constituit heredē ut impleat uotū ei?
R. s'm Ray. uotuz p'grinādi non pōt
p' iūgē filio quē cōstituit hēdē nisi et
ipe fili' approbaret. ex eo. l. 3. S; pecūia
riam satisfactionem bene potest in iun
gere. extra de v'su. tua. z de solu. c. p'mo
Quin etiam scdm hostien. si fili' vlt
essē heres tenetur implere vota patr.
A. s. quecunq' secūdū eundem hosti.
z in sum. eo. ti. q. 69. B. si hereditas
hoc patiat. z maxime si sponte suscepe
rit. ut in dē. c. licet. Si autem non vult

adire non tenet. qz nec heres ē nisi for
te pmissit: qz tunc si in oi casu itelle
xit psonam suā obligare d3 seruare. s3
si pmissit tanq3 heres z postea mutato
consilio ab hēditate abstineat nō tenet.
ex de elec. venerabilem. s. si. Et sic pōt
itelligi. c. l3. s3 qz cūq3 hereditatē adie
rit obligatur. ex de solu. c. p. z ex d3 vsu.
tua. ita tñ q3 si votū transmarinū sit z
aligs ipediat morte ul' alio ipedimēto
cogit alii cōmittere. vt Inn. dic. Qui ē
si nō cōmittat heredes pelli pnt vt vt
ipī cōpleāt vel subsidiz suae expēsas
quas testator vel ipī facturi eēnt exhi
beāt. Sec? tñ si uouerit nō p subsidio
s3 p deuotione vidēdi terrā sanctā: qz
tales supueniēte ipedimento nō tenet
ire vel mittē. A. qz i voto subintelli
git. si potero fm eūdē Inno. vt in. d. q.
69. ubi hec nō. B. Q3 trāsgressio vo
ti est maius peccatū q3 trāsgressio iu
ramētī. vide. s. iuramētū p. s. 7?

Q^uotum 2° quis uouē pōt vt non

Utz eps possit uouere? R? s3
hosti. Nō pōt sine lnia pape votū
emittē p qd dissoluat vinculū mīmo
nū qd ē il ip3 z eccliaz suā. ex de regu.
l3. Itē nec aliō pē qd graue pīudiciuz
fiat ecclie. ut de lōga pegrinatōe z hī?
ex eo. magne. Uotū tñ abstinētie z ele
mosyne emittē pōt. ar. 7. q. i. clemēs. ex
de testa. relatū. 2. s. l3. autē. A. Et bre
uē quodlibz uotū eps facē pōt p qd p
beat bonū exēplū. qz ad hoc tenet. ex
de voto magne. s. p. fm eundem hosti.
z in sum. li. p. ti. s. q. 24. B.

Utz qui sunt subiecti volūtati alte
rius possint uouere? R? s3 Tho. scda se
cūde. q. 88. Nullus pōt se firmū obliga
re ad id qd est i volūtate alteri. Qui
cūq3 aut ē subiect? alicui. q̄tum ad id
i quo subiectus ē nō ē sue prātis. z iō nī
pōt se p uotū firmū obligare ad id suū
consensu supioris. Non tñ peccat uouē
do: vt hic. i. s. p. l. t.

Utz pueri possint uouere? R? scd3
Tho ubi. s. pueri añ annos puberta

tis duplici rōne uouere nō pnt. p. qz ut
in pluribus patiūt rōnis defectū. hoc
tñ cōtingit in aliqbus accelerari. 2° qz
sunt i prāte pētū. z iō eoz uota nō ha
bēt effectū. Et fm Huil. si pī vel tutor
p dicit z postea cōsensit nō reuincit
votū. A. Idē q3 ad hoc vt notari i sū.
eo. ti. q. 31. s3 in oib? que in hoc. s. cōtinē
tur meli? videf dicēdū. ut. s. religio. in
pncipio. in additione. B.

Utz filiū familias postq3 pūit ad
pubertatē vouē possit? R? fm Tho. se
cūda scda. q. 88. Is q3 venit ad ānos pu
bertatis. si sit libē cōditionis ē qdēz sue
prātis q̄tū ad ea q3 pntēr ad suam pso
nā. puta q3 p uotū obliget se religioni
vel q3 infimoniū dhat. Non ē autē sue
prātis q̄tū ad dispēsationē domesticā
vñ circa hoc nō pōt aliqd vouē qd sit
ratum sine consensu patris. A. Idēz
ēt i aliis p q3 pīudicaret iuri patrie prā
tis. ut in abstinētiis z pegrinatōibus
z hī? in quib? non pōt filius uouere ni
si pegrinationē transmarināz in subfi
diū terre sancte. ex de uoto. c. ex multa.
s. q3 aut. fm hosti. Et hoc uerum ē ni
si pī consenserit expresse uel tacite. s. nī
dicendo. fm Inno. z in sū. eo. ti. q. 33.
B. Et idē est de filia qē in domo prīs
sine ei? consensu. ut dī Numeri. 30.

Utz seruus possit vouē? R? s3 Tho
ubi. s. seru? est in prāte dñi ē q̄tū ad
psonales opatōes. Uñ non pōt se voto
obligare ad religionem p quā ab obse
go dñi sui abstrahat. Idem de peregrī
natōe z sūbus. A. In aliis aut in q
bus nō pīudicat dñō pōt seru? voue
re: vt de dicendo ofones z sūba secūdū
Tho. z pē. Et fm Hug. pōt ēt inuito
dñō uouere cōtinentiam z renūciare p
priis. ut in sum. eo. ti. q. 63. ad fi. Et d3 ser
uis q3 ad ingressum religionis dictū est
s. religio. 2. s. 3. z 4. B.

Utz religiosus possit uouere? R? s3
Tho. ubi. s. Lū nullū tēpus exceptum
sit i quo plar? nō possit subdituz circa
aliqd occupare. iō nullū uotū religiosi
firmū ē nisi de consensu plari: qz non ē

sue ptatis. Un̄ z fm Ray. si uouerit nō
d3 exeg sine lnia prelari ne forte super
eū alii scandalizent si eorum osuendi
nes uoluerit excedē. vel ne detur occa
sio euagadi. 20. q. 4. monachum. s. vep
A. di. q. 18. Addit et Inno. q. si uouerit
dicere psalmū uel aliam oratiōem ubi
nullū p̄iudiciū tringere posset. seruet
uorum: qz licitū est. S3 dictus Tho. ue
rius v̄r. A. Immo utruqz uerū est
qz Inno. loquit in casu q̄ in nullo uero
gat obie p̄latoz z obsequiis religiōis
seu paci. B. Seruandū ē etiā uotūz
strictioris religionis. ad quā si transire
uelit z nō ex leuitate uel iactura sui or
dinis. s3 ex diuina inspiratione d3 lnia
petere a plato. z postea si uoluerit ces
sa siue nō potest transire. ex de regu. l3.
Et hūc cāuz hēs supra religiō. s. p. A
z in p̄i. z hec notant i sū. eo. ti. q. 25. B

Utz clericus possit uouere? R. fm
hosti. Sine licentia sui prelari nō po
test uouere pegrinationez. de ofe. di. s.
non o3. ex co. magne. s. uerū. nec aliud
uotū per qd oporteat relinquē eccliaz
suā. ex de renun. admonet. s3 uouē pōt
religionē intrare. A. facit. c. oue sunt.
19. q. 2. B. uel aliqd uotū non pegrina
tōis s3 caritatis abstinentie uel ofonis
facē. Dicit et qdam qz uotū ultramari
nū pot. st facē sine lnia p̄lati. ex eo. ex
mult. a. c. p̄l. z. c. fi. Alii aut̄ intelligunt
de lnia prelari uel sedis apostolice. ex
de cle. nō refi. fraternitati. z in predicto
s. uep. Nā z cllici maxie bñficiati sine
lnia epi pegrinari nō pōbēt. ut in dicto
c. magne. A. Idē in sum. eo. ti. q. 25. Et
uerus uidet qz clericus sine alia licen
tia possit facē uotū ultramarinū si ter
re sancte possit esse utilis per se ul̄ per
alios secum ducendos. ut i dco. c. ex m̄
ta. s. fi. z dicto. c. fi. B.

Utz p̄sone que sunt subiecte alteri
uolūtati peccent uouēdo. ut puta uxor
seruus. filiū familias. monachus. z hi?
R. fm Tho. ubi supra. Licet uotū hi?
personarum non sit firmū sine consen
su ipozum quibus subiciunt. nō tamē

peccāt uouendo: quia in eoz uoto itel
ligit debita conditio. s. si suis superiori
bus placuerit. A. Idē in sum. eo. ti. q.
33. B.

Utrum p̄. tutor. maritus. abbas. et
hi? peccent reuocando uotūz subiecto
ruz sibi? R. Non peccant. s3 utunt suo
iure a deo z a canone sibi concessio. nec
uouentes peccant nō implendo. 33. q. 5. uo
luit. z. c. manifestum. A. Idē in sum. e.
ti. q. 32. fm Inno. hosti. z Buil. p̄dci
tū peccant si sine cā iusta reuocāt qd p̄
us concesserint dicto. c. manifestus. Et
sim illic peccare uidet si subiectoz uo
tis contra rationem z eoz bonā consci
entiā sen maliciose resulant. cum arbi
triū z ptās semp uideat concessa ad iu
diciū boni uiri. ff. p socio. lin ppoita
z. l. se. z. xi. q. 3. p̄iunlegiū. B. De uoto
autem uxorum. uide in c. se. z in alio i
mediate.

Qum 3° de uoto cōiu
gū in cōi. Utz

uorū uouere possit? R. scdm
Ray. Si uxores emisserit uotū abstine
tie uel pegrinationis. uel continentie.
uel quodcūqz aliud non debēt auctori
tate sua contrauenire. s3 uiri p̄nt irrita
re et si añ m̄fimonium tractuz emise
rant uotum. 33. q. 5. uoluit. Probabilioz
uidetur opi. Hug. 33. q. 5 manifestum. s.
qz uir illa sola uxor: si uota reuocare po
test que ipsa implere non pōt sine scan
dalo uiri: ut de ieiuniis. d̄ surgendo ad
matutinas. z hi? Alia rō non. ut si uo
ueret qz daret aliqd de p̄po ubi ofue
tudo ē qz mulier h̄re pōt bōa p̄ferna
lia. uel si uouerit aliquā ofonem: z hi?
A. Dictus ē Ray. pōt fm hoc itelligi.
Et qd d̄ de uoto itelligit et de iuramē
to. ut i sū. li. p̄. ti. s. q. 35. z se. B. Nō tñ
qz nō petet debitū. ut i se. s. di. A. Im
mo bñ pōt alē coniūgū facē uotū d̄ n̄ exi
gēdo. ut exp̄sse h̄ in. c. qdā. ex d̄ uer. cō
u. z tēt. Hug. ut i sū. eo. ti. q. 37. B. Nec
qz n̄ ofentiat adulterio: qz nō pōt fieri
uotū de eo ad qd qz al̄ tenet. ut d̄ sup̄
uotū p̄. s. 7. A. Uter est ut sit eiusdem

obligatōis cū voto sup re ad quā al' nō obligat s; maioris: v; tā ex pma cā. pu ta nō furādī q; ex scōa v; voti. Nā p missio ē sup obligatiōe pcedēti nō tol lit obligatiōem s; adduc nouā. L. de no uati. l. si. vñ bñ ualet votū de nō cōsenti endo adultio s; hug. 7 in d. q. 37. B.

Utz al' coniugū possit vouē q; n̄ pēt; debitu: R. s; Lho. in 4. di. 32. Un' nō pōt sine cōsensu alteri' vouē q; nō red dat debitu. q; hoc ēē sacrificiū offerre de alieno. Et si tale uotū scñ fuerit nō d; seruari: qñ ēē s; p. i. uouēdo mlier peccauit. S; de petitiōe debiti qdaz dī cūt q; vñ' pōt vouē sine cōsensu al' ius q; i hoc v' q; sup iuris ē. Alii dicūt pba bili' q; nō. q; nimis onerosū fieret mfi moniū al' quē sp opteret subire uere cūdiā in petendo debitum. A. p. e. z Ray. ēē sentiūt cū pma. s; q; iunx pōt vouē q; nō petet. Et satis fac dictū. c. q dā. de uer. cōi. Al. hō ait q; non d; ali quis hoc uouē. q; si vouerit credo q; p epm pōt dispēfari. z in iucta pnia argu end' ē de stulticia. vt i sū. eo. ti. q. 43. B.

Utz iunx si dederit lniām cōiugi q; voueat castitatē possit datā lniāz reuo care: R. s; Lho. in 4. di. 32. exponēdo lram. Si expse cōsensu z lniām dedit. n̄ pōt votū cū iunge emissuz reuocare. 33 q. 5. s. fi. A. Lō. Al. et addit p. e. q; aut ddit lniāz i facie ecclē q; i iudicio. z tē n̄ pōt reuocare. Aut i priuato. z tūc añ vsuz lniē reuocare pōt. s; nō postea. ut i sū. eo. ti. q. 45. B. Si aut vir ad temp' dissimulat vxoris uotū. z postea habi ta deliberatione reuocat. mulier nō te net implere. Lon. Al. S; addit Jnn. q; ēē iunx q; dat lniāz vouēdi. si ipse non voueat ipedit exigē debitū. ar. ex dō cō uer. c. i. p. Idē Host. z Ber. A. Idē in dē. q. 45. B. Alia hō vxoris vota in q b' requirit cōsensu viri. vir ēē postq; cōsensit reuocare pōt. vt i pdcō. s; fi. sed tñ peccat reuocando qd cōsensit. 33. q. 5. manifestuz. Uxor tamen obedire viro debet. vt ibi habetur.

Quid si ambo cōiuges in domo vo

uerūt cōtinētiā z al' uelut frangē: R. s; Ray. Si ambo pari consensu emisērūt notum. tunc ēē si maritus uelit penitē z uotū frangē. ipa istant d; perseuera re i voto qd fecit. 33. q. 5. qd deo. z. c. vna sola. z. c. manifestū. z. s. ex premissis. Lō. Jnn. z Host. addens q; ppter bi' vo tū vtriusq; nō pōt vñ' sine lniā alteri' religionē itrare. A. Idē in sū. eo. ti. q. 46. Et addit s; eosdē. Non ob. ēē de iu reurā. tua nos. vbi pmissio facta inui cē ēē cū iuramēto de nō se petēdo. si ad moniti nolūt seruare castitatem nō ar tat eos. q; ibi nō fecerunt votum cōti nentie. B.

Utz in votis pficiēdis uel dimittē dis vir z vxor ad paria iudicent: R. s; Ray. q̄tum ad uotū continentie scdm oēs uir z uxor ad paria iudicant. 32. q. 1. figs uxor. z. q. 5. pceptit. z. c. xpiana. In uoto aut abstinentie dicunt qdā q; cū uir caput sit mulieris pōt tale uotū fa cere iuita uxore. 33. q. 5. manifestuz. z. c. noluit. z. c. hec imago. Qd intelligēdūz scdm hug. nisi p tale uotū fieret uxo ri p iudiciū in debito reddēdo. qd satis vñ pabile p iura pdicta. ut p. c. si quis uxorē. z. c. pceptit. z. c. xpiana. In uoto hō pegrinatōis dō q; neuter coniug; al tero iuito pōt facē. ar. 27. q. 2. si tu. 23. q. 5. q; deo. Fallit hoc in uoto hierosolimi tano. qd in fauorez terre sancte z fidei xpiane pōt uir sine lniā uxoris facē z i plere. Uxor tñ ut consentiat ē attenti' admonenda. ex eo. ex multa. Uel si nō vult remanere sequat uirū. ex eo. q; su p. in fi. Lon. Jnn. s; Host. dicēs q; pter uotū ultramarinū neq; coniugū pe regrinari pōt sine consensu alteri'. im mo si aliqñ cōsensit pōt reuocare q̄uis peccet hec Jnn. tñ q̄tū ad modicā pe grinatōem ēē sine uoto ppter disponē dā domū. uel ēē q̄tū ad transferēdū do miciliū alio. vñ tenenda snia. Lho. i 4. di. 38. ubi dicit q; i dispositiōe dom' z in regimine uite mlier subiecta ē uiro z nō ecōuerso. z iō in talib' uir pōt sine li cētiā uxoris uouē. s; nō cō. Et de hoc ēē

hēs. i. uxor. §. 4. **A.** Uxor ē qd māitū
p̄tinet gubernatio domus. 3. q. 4. duo
ista. iō sup his pōt uouē. 2. et sine uoto
p̄grinatōez ad oēm gubnatōez neces
saria facē. ar. l. 2. ff. de iur. o. iudi. Et idēz
qd in hoc. §. nō. in sum. eo. ti. q. 61. **B.**

Utr uir timēs de incontinentia uxo
ris possit facere uotū ultramarinum?
R. **h.** **T**ho. i. q. libz. Ea q̄ sunt nēcitāt n̄
sunt p̄mittenda p̄pter ea q̄ sunt p̄
prie uoluntatis. **U**n̄ 2. d̄s. **N**ath. is. re
phendit phariseos q̄ dicebāt p̄mit
tendū mādātū. 2. de honozatione pen
tū ut aliq̄ obligatōes uolūtarie deo of
ferentur. Ex necessitate autē uiro imi
net ut gerat curā uxoris: qz caput mu
lieris uir ē. ut d̄s p̄ **L**orj. xi. S3 q̄ accip
at crucē ad trāsferendū se ultra mare
subiacet p̄pe uolūtati. **U**n̄ si uxor sit
tal q̄ seg nō possit 2. de ei. incōtinētia ti
meaf. n̄ ē cōsulēd ei q̄ accipiat crucē 2.
dimittat uxore. **S**ec. ar si uxor uolūta
rio cōtinē pponat. uel si uelit 2. possit se
q̄ uir. **L**o. **A**l. dicēs q̄ uir uxoris timēs
piculū meli. facit nō p̄grinari ēt pro
subsidio terre sancte. **A.** Idē in sū. eo.
ti. q. 62. **B.** Uxor quoq̄ iuito uiro h3 ho
sti. pōt uotū hierosolimitanū emittere
S3 tñ si sit suspecta uel nimis iuuenis
non exequetur p̄sonali. s3 uotum redi
met eo q̄ inhabilis est ad cundū. extra
eo. q̄ sup his. §. rursus. Si hō p̄cessit i
dieb. suis 2. non ē suspecta. uadat. nec
uotū redimat maxie si tal est q̄ possit
secū bellatores ducē. **A.** Et si non pōt
ducere uotū oio est redimēdū. ut in. d.
c. ex multa. in fi. Et iō h3bū maxie hic ē
supflūū: ut p3 p̄ eūdē hosti. 2. in sū. eo.
ti. q. 63. **B.** De uoto uiri qd sit recipien
do ordinē sacz. uide supra ordinatō cō
iugatoz. De uoto hō cōiugū circa religi
onē hic statim sequitur.

Deum iiii. §. cōiugum
circa religi

onē. **U**tr alē coniugatozū pos
sit se uoto obligare siue ingredi religi
onē sine alio? **R.** Si nō interuenit car
nalis copula pōt alter uouere 2. ingredi

religionē ēt inuito altero. ex de cōuer.
cōiu. vey. 2. c. ex publico. **P**ostq̄ hō in
teruenit carnalis copula: si uult religi
onē intrare 2. uxor intret silt. uel si iaz
ē antiqua ira qd nō sit suspecta de incō
tinētia. det lñiam uiro 2. ipa promittat
p̄petuā cōtinētiā. 2. sic pōt uir intrare.
aliē nō. ex de cōuer. cōiu. cū sis p̄redit.
2. c. uxozatus. **E**odē mō si uxor uult trā
sire ad religionē uiro i seculo remanē
te. **A.** Et si predicta forma nō obseruet
nō uidet ualē religionis ingressus quo
ad sepationē m̄fimonii iā cōtracti. sed
bñ ad ipedimētū m̄fimonii cōtrahendū.
si fact. ē cūz uoto castitat. exp̄presso v̄
tacito. puta assumēdo habitū cū inten
tione absolute relinquendi seclz. ex de
cōuer. cōiu. c. p̄. 2. c. ex p̄te. cōiuncto. c. sta
tuim. ex de regu. Et idē qd h nō. in sū.
li. p̄. ti. 9. q. 38. scōz **R**ay. 2. p̄e. Et addū
q̄ p̄fatū uotū cōtinētie det fieri in ma
nu seu p̄ntia epi. qz scōm **B**uil. hi. ma
iora negocia nō debēt expediri p̄ mio
rē q̄ p̄ epi. uel aliq̄ de mādato ei.
Si tñ p̄ aliū fieret inferiorē. 2. al̄ rite fa
ctū esset. nō deberz p̄t hoc ab ep̄o re
uocari. 2. peccaret si de facto reuocaret
maxie si consuetudo loci esset q̄ talia
p̄ minorē q̄ p̄ epi. expedirēt. ut ibi. **B.**
S3 nūqd alē cōiugūz añ carnalē co
pula possit trāsire ad heremū uel ad re
clusoriū. uť uouē in domo p̄petuā cōti
nētiā? **R.** scōm **B**uil. Nō pōt. nisi obli
get se ad regulārē obseruatiā. 2. ad ista
tria usitata q̄ sunt in qualibz religione
. s. ad cōtinētiā. ad renūciationē. p̄poz
2. obiam. ar. ex de conuer. cōiu. ex p̄te. i
fi. **A.** Idē in sum. eo. ti. q. 39. secundū
Tho. **R**ay. 2. **I**nno. **B.**

Pone q̄ uxor fecit uotū continētie
ad temp. 2. interi maritus fecit se reli
giosū? **R.** scōm **B**uil. Deb 3 induci ad
itrandū monasteriū. aut si nō est suspe
cta q̄ uoueat cōtinētiā. Si ad hoc idu
ci nō pōt poterit reuocare maritū. nisi
ipa nō ignara turis tacuit qñ marit. re
ligionē itrauit. qz tūc fm qdā cogetur
religionē itrare. uel cōtinētiā uouere

non exis suspecta. **A.** Hoc affirmat
idē Builz. **B.** addit tñ Builz. q si ma
rit' interi moriat añ q vxor fecerit cō
tinētie votum seu fuerit igressa religi
onem potēit vxor ad scōa vota trāsire
vt i sū. eo. ti. q. 40. **S.** certe hoc casu vñ
q oino possit reuocari maritus etiā si
vxor expresse consensisset. vt in. c. p. ex
de ouer. diu. z ibi glo **B.**

Quid si coniunx añ carnalē copulā
diē se velle intrare religionē z procrasti
nando differt? **R.** fm Ray. Eps debet
statuē tēpus ifra qd igrediat. q elapso
si nō fuerit igressus cogat p excoicati
onē satisfacē coniugi. **S.** s. debitum
iugale. **S. p.** **A.** Idē i sū. eo. ti. q. 41. **B.**

Quid si tmino elapso igrediat mo
nasteriuz? **R.** scdm Ray. Nihilomin'
si igressus fiat añ carnalē copulaz vale
bit. ar. ex de ouer. diu. ex publico. Et sic
dicit Hosti. coniunx relictus in seculo
expectabit intrantē religionē per añū
qd ius cedit ei. z priuatus huiusmodi
tpis amodū auferre non pōt. **z.** s. ois. de
his. postea qui reman sit in seculo pōt
cū alio libere dhere. ut in. c. ex publico
Similes. s. impedimentū. **p. s. 2.** **A.**
Lon. **p.** vt in deā. q. 41. ubi ē patz fm
eosdē q mfimonium soluit p pfectio
nē expressam uel tacitā ingredientis: z
alter libere potest contrahere. iō dicit' an
nus expectat nisi interuenerit interiz
dicta professio. **B.**

Quid si vxori datū ē tēpus ad igres
sum. z interim marit' eā p violentiaz
cognoscit? **R.** fm Builz. Si mfimoniuz
fuerit factū de pñti nō pōt intrare con
tradicēte marito: qz ssumatum ē mfi
moniu. Idē Hosti. **A.** Idē ē **p.** ut
i sū. eo. ti. q. 42. **B.** Et idēz qñcūq añ
pfectionē cognoscat volūtariē a mari
to. **A.** s. oū ē in religiōe. vt i. d. q. 42. **B.**

Quid si ambo iuges intrāt religio
nē z altez uel ambos peniteat z velint
exire añ pfectiōez? **R.** fm Al. Nisi ob
stet eis aliō q votū pbatōis sicut ē
ctinētie ppetue. tales salua scia redi
re pñt ad pōres āplex'. **A.** Idē i sū. eo.
ti. q. 47. Nō tñ sū vn' iugū pōt reuo

care altez Iniatū ab eo. vt p. i. **S. 8.** **B.**
Quid si alē iugū itrauit religiōez sū
lnia alteri. z alter reperit? **R.** fm Ray
tenet redire ad iugē nisi in duob' cas
bus. Un' ē. si illa q reperit fornicata fu
erit. **A.** s. publice s; eundē Ray. z in
sū. eo. ti. q. 49. Idē videt si possit icōri
nenti pbari ar. c. solet. de sen. excō. c. 13.
li. 6: z qñq post pbatōnez seu pfectio
nē in iudicio factā. tūc n. res dī notoria
ē de coha. cle. z m. u. c. fi. **B.** z ipe ca
ste vixit. **A.** s. sp. Secus si post scitum
mfimoniū fuisset fornicat' ante igres
sum religiōis siue p'. oū tñ añ pfectio
nē. pōst hō supueniens fornicatio nō
irritaret pfectionē pñs scāz s; Inn. z i
d. q. 49. **B.** Ita q illa non beat exce
ptōez dī illū. **A.** i. replicatōez. **B.**
Ali' ē. si forte inf eos fuissz lata snia di
uortii ad separationem thori. **z.** q. 2. aga
thosa. ex de diuoz. significasti. 7. q. 1. q
piculosū. Vir at sic vxori reddit' tene
bit reddē debitū. s; nō poterit erigere
ppf votū emissū. **z.** q. 5. una. ex de con
uer. diu. itrauit. **z.** c. placet. **A.** Et i his
p3 q hoc ē vez qñ igrediēs fecit tacitū
vel expfssū ctinētie votū. **B.** Qñ at
vn' iugū trāsīt ad religiōez ppf for
nicationē alteri. ille q remāsit i secto
poterit post mortē intrāt dhere. quia
nihil uouit. **A.** Hoc fuit dictum Ho
sti. z Inno. vt in. d. q. 49. Et addit Inno
Secus ē in ordinib': qz nō pōt fieri sub
diaconus in seculo remanens cū vxor
adulterata ē inuita ea. Et est rō. quia
vxor cuiuslibet in sacris ordinibus cō
stituti tenet ctinere p' mortē eius. **z.**
di. qz sunt z dis. 32. seriati. **S.** certe hec
iura loquūt qñ ordinatio fit vxore con
sentiente. Al' nō fit ei p iudiciū. ut. s. ordi
natio iugatoz in pñ. Et iō ppter eam
dē rōnem idē videt z in ordinib' qd z
i religiōe. s. q maritus ad sacros ordi
nes pzonueneri possit quando vxor pu
blice adulterata ē. quia amittit ius qd
habebat in viro. extra de diuoz. signifi
casti. scdm Bernar. in dicta. q. 49. vbi
z subditur q aliqui intelligunt dictuz
capitulum significasti. de ingrediente

monasterium. s. certe. c. illud gnāliter loquitur et indistincte. **B.**

Quid si moriē vxor q̄ traxerat viz de monasterio. qz sine eis lnia intrauerat. **R.** fm Ray. Donendus est vir re dire ad monasterium: et si hoc non facit peccat. ar. 17. q. 2. nos nouim. **A.** Hoc intelligendū qn̄ fecit votū religionis vel p̄fessionē tacitam siue exp̄ssā. al nō cogere ad religionē: vt in c. statum. ex de regu. **B.** Non tñ est cogendū ad petitionē monasterii. qz p̄fessio quam fecit nō solēnizat votū. ppter impedimē tū quod erat. sex vxore. ex de conuer. diu. placet. Nec tñ pōt licite ōhere cuz alia ipediente tali p̄fessione. ar. ex de cōuer. diu. ex pte abbat. et si ōbit peccat. et d. agē p̄nam. s. m̄fimoniu. tene bit. ar. ex q̄ cle. vel vo. ruti. Nec a tali vxore pōt exigē ōbitū sicut nec a p̄ma Ep̄s quoq̄ pōt illū anq̄ cum alia ōbat cogere redire ad monasteriū. qz si non redit peccat mortali. **A.** Hoc vltimū fuit dictū. Huil. vt p. in sum. eo. ti. q. 50. ubi et addit. s. Hof. dicit q si vir absē te et ignorāte vxore intret religionē et ibi p̄fiteat. et postmodū ab ea reuocet hoc cāy post mortē vxoris vir potius ē monēdus q̄ p̄pellēdus. ut ad mōaste riū redeat licz hoc sit cōsultū ad salutē. ex de cōuer. diu. placet. Si aut vn̄ cō iugū altero sciēte et cōsentiente cui tñ cō sensus nō sufficit ē si cōtinentiā p̄mit tat nisi sūt cōuertat. 33. q. 5. qui vxorem. mōasteriū igrediat: et demū ad vxorez de monasterio reducat: puta qz suspe cta ē talis post mortē vxoris ad mona steriū redire cōpellitur et si de facto cō traxerit cū alia. qz p̄fessio interuenit. nec defuit cōsensus vxoris. ex de cōuer. diu. ex pte. et cū Hof. cō. Hof. ut ibi. **B.**

Pone q vir sciēte et cōsentiente vxore intrauit monasteriū. **A.** et fecit p̄fessionē tacitā v̄ exp̄ssā. al bñ pos set ōhere. ex de regu. cōsultis. **B.** et po stea illa cū sit iuuenis: et merito suspe eta reuocat eū. qd faciet vir p mortē uxoris. **R.** fm Ray. Logitur redire ad

monasteriū et si de scō cōtraxit cuz alia qz p̄fessio interuenit. nec defuit uxoris cōsensus. ex de conuer. diu. ex parte. **A.** Hoc v̄ potius fuisse dictū Hof. ut p. i deā. q. 50. Et aduertendum q hoc cāy nō s̄p reuocatio pōt fieri. nec ex bō m̄f moniū post cōtractū semp dirimitur. Un̄ sciendū s̄p Huil. qz p̄sona suspecta viz licentiās ad religionē nō pōt ipm reuocare: s̄p tenet intrare religionē si eā cōmode potuerit iuenire. Si aut non pōt aut nō credebat se eē suspectā de i cōtinentia cū tñ cēt. pōt lniatum reuo care. qz nō recipit apud deum illius ui ri cōuersio cui sequitur coniugal federt p̄stitutio. Hof. ho dicit q si uir infcia et iuita vxore itrauit. postea reddit ei nō eriget debitū. nec ad scōa vota trā sibi. Si aut de cōsensu vxoris trāsiuit et p̄fessus ē. si mulier non p̄misit conti nētiā reuocari uir poterit. Si aut contri nētiā p̄misit et iuuenis ē cōpellit itra re religionē. ex de cōuer. diu. significa ut. et c. oudū. Al si senex est p̄petuā vo uendo cōtinentiā remanere pōt in domo p̄pa. ex de cōuer. diu. cum sis. et c. con iugatus. intantū q si is qui remanz cō trahat m̄fimoniu nō tenet sic nec m̄f moniū ei q̄ p̄petuā cōtinentiā uouēs de dit uiro lniām: vt ad sacros ordines p moueret. 32. di. feriatim. Solēnizat enī uotū i p̄fessione vel in ordinatōe abso luti. Et hoc intelligas fm Jo. qn̄ mult̄ certificata sunt q sibi perpetuo preiū dicabat. Al si simplex et iuris ignara n̄ intēdebat sic p̄petuo se obligare tenet m̄fimoniu ab ea cōtractū. ar. ex de con uer. diu. veniens. Lon. Hof. Et ex his p. qz p̄fessio lniati aliqñ tenz. et aliqñ nō. Et p̄ casu m̄fimoniu post cōtuz dirimis s̄p nō in 2 cū nō fuerit votū solēne sed simplex. et iō nō dirimit m̄fimoniu p cōtuz. ex de vo. et uoti redēp. c. vno. li. 6. Un̄ et Jnno. dicit q uotū qd sit vxore iuita uel ēr uoluntaria s̄p non uouen te vel religionē intrante: non ē solēne. s̄p simplex. et iō ipedit m̄fimoniu cōtra hēdum sed non dirimit iam cōtractum

ex de conuer. ciu. placet. Et q' si post ingressum ratum habuerit votu marito hoc petente tenet ingressus. z ipa cogitur intrare. Idē dicit si ipse vir p' mortē vxoris p'ore ingressum q' nō tenuit ratificat exp'sse seu tacite. ar. ex de his q' vi metus ve cā fuit. c. p. Dicit q' itelligit ratificare ēt si p' momentū in religione steterit post mortē vxoris etia si eius mortem ignorauerit. vt in dca. q. 50. Item Inno. in. c. significauit. ex de conuer. ciu. dicit q' licet in predictis casibus suspecta mulier cogatur mōasteriū intrare: non tamē cogēt fieri mōachā nec uiuere monachali. hoc excep'to q' p'fecta a vagatione z custodiē ne luxuriari possit. subdens. Satemur tamen q' si mulier est suspecta anteq' admittat p'fessio viri debet mulieres facere p'fiteri. Et sic loquitur. c. cu' sis. ex de conuer. ciu. Tamen si suspecta est viri p'fessio z nō mulieris s' tū p'fiteri cōtinētie uotū. nō faceret eā mō p'fiteri. Et subdit. Alii tū dicūt alr. s. q' hoc ipso q' dat l'iam viro z emisit cōtinētie uotū pōt cogi intrare mōasteriū z uiuere sine proprio z sub obia. Et hoc tenent Ber. z Hof. per. c. q' uxore. 29. q. 5. z p. 3. i. d. q. 50. Forte dictū Inno pōt x'ficari qū inuenit mōasteriū in quo talis mulier posset sine alia scandalo z tute custodiari ēt nō p'fessa. q' tunc cessat rō suspitionis. ar. ex de conuer. ciu. c. p. z. c. vxoratus. Al' obtrineat snia Hof. z Ber. cū aliter nō possit debite s' suspicionem prouideri. ex de conuer. ciu. cum sis. B.

Quid si uxor vi uel metu coacta dedit viro l'iam intrandi? R. fm' host. Si fuit vis p' metū qui caderet i' cōstantem nihil nocet ei. 33. q. 5. notificasti. ni si forte post temp' ipa ratificet. ex qui cle. vel vo. insinuante. A. Lon. Buil. z addit idē eē si iterueniss' dol'. Et cō. Hof. Hoff. z Jo. ut i' sū. eo. ti. q. 52. B.

Quid si vxor sine cui' l'ia vir intrauit religionē vult ingredi. z maritus cōtradicit? R. fm' Ray. Si vir iā educt' ē de mōasterio z restitutus vxori: nō

potest vxor illo inuito ingredi. 33. q. 5. qd deo. Si aut' vir non ē eductus tunc fm' Inno. mulier si i' ingressu viri cōtinētiā vouit pōt ingredi mōasteriū. 27. q. 2. agathosa. Si xō nō uouit. non pōt viro inuito ingredi. z ingressa pōt educi. ar. i' dco. c. qd deo. s' nō pōt debitū exigere: vt in dco. c. qd deo. ex de conuer. ciu. c. p. A. Ray. aut' dicit q' etiam si nō fec' uotū pōt inuito viro intrare. 27. q. 2. agathosa. z. 33. q. 5. q' vxorem. Et cō. pe. host. z Hof. in sū. eo. ti. q. 53. Dictum isto rū pōt itelligi qū vir ingressus ligatus erat religioi per votū vel p' p'fessionē exp'ssam seu tacitā. Dē mō vero Inno. qū nō erat sic ligat' i' forte p' simplex uotum teneret ad continentia. ar. dco. c. quod deo. B.

Quid si ambo iuges fornicari sūt nūqd pōt alr' alio iuito religione intrare? R. fm' Buil. Nō pōt. sic z nōt' Hug. 27. q. 2. agathosa. A. Et si intrauit poterit reuocari fm' eosdē. vt in sū. eo. ti. q. 55. B. Quod credo verū esse siue oculta fuerit siue publica vtriusq' fornicatio. siue ēt alterius occulta. A. Etia ipsi' ingrediētis: ut in dca. q. 55. B. al' terius publica.

Quid si uterq' nō petita l'ia ab altero religione intrauit? R. s' Buil. Nō poterūt se iuicez repetē. q' neut' pōt dicere ab altero se spoliatū. s' uterq' intrādo v' renunciaffe iuri qd hēbat z iuri exigēdi debitū iō votū vtriusq' tenuit z quo ad debitū exigēdū z quo ad reddēdū. A. s' ut nō possit exigere nec tenetur reddere. Et idem notatur in sū. eo. ti. q. 56. B.

Quid si uterq' credēs aliter mortuū intrat mōasteriū. nūquid cōmpta v'itate pōt aliter repetē? R. fm' Inno. Si ue ignorātes siue sciētes aliter uiuere ingressi sunt mōasteriū. amboz uotūz ratificatū uidet p' p'fessioez uolūtariā si secuta ē. A. Sec' at si nō ē secuta p'fessio exp'ssa seu tacita. q' tūc nō succedit obligatio. Et ita pōt itelligi dictum Buil. q' v' s' u' dicē: ut in sū. eo. ti. q. 57.

B. Generalit̃ de uoto intrandi religi-
onem plura. §. religio 3.

Quam v. quo ad omu-
tationem seu

dispensationē. Utz in uotis pos-
sit dispensari uel commutari. R. §. Ray
Uotū cōtinētie nō commutat maxie p epōs
qz uir ut nūq̃ posset aliqd meli⁹ iueni-
ri i q̃ fieret commutatio. ut p3 Eccl. 36. A.
Ibi dī. Dis pōderatō nō ē digna aie cō-
tinētie. Per papā āt ex cā bene pōt fieri
tal' dispensatio ēt sup uoto solēni cōtinē-
tie. ut. §. religio. p. §. 4. i additōe. Spe-
clator āt z aliq alii tñt q̃ ēt ep̃s possit
dispensare ex cā sup uoto simplici con-
tinētie. puta ne iuuenis labat in dāna
bilē fornicatōem si esset iuuenis. ex q̃
cle. uel uo. c. ueniens. ubi hoc tangit do-
minus An. d. bu. z in c. rursus. eo. ti. ubi
ad finē dicit. Et dato q̃ ep̃s non possit
dispensare in contrahendo. s. cum eo. qui
uouit continentiam. dispensabit tñ su-
p debito post contractum exigēdo. Si
milit etiā tenet Al. q̃ ep̃us possit dispē-
sare sup uoto de nō petendo debitū cō-
iugale. ut sup uotū 3. §. p. in additōe. B.
Et nihilomin⁹ sigl p' uotū cōtinētie sim-
plex contrahit mīmoniu tenet: s3 cōtra-
hendo mortalit̃ peccat. Alia xō vota
sicut z ponit Tho. secunda scōelq. ss.
pnt commutari. Nā ut idem subdit uotū
debet esse melioris boni. Id aut̃ quod
uouet aliqñ est malum uel inutile uel
melioris boni impeditiuū. quod est cō-
tra rōnem eius qd cadit sub uoto. z iō
necesse ē q̃ determinet uotū i tali casu
non esse seruandum. Et siquidē absolu-
te determinet aliquod uotū nō ēt finā-
dū. dī esse dispensatio uoti. Si aut̃ pro
hoc qd seruandū erat aliqd aliud ipo-
nas. dī commutatio. Uñ min⁹ est uotū cō-
mutare q̃ in uotis dispensare. Utrūq̃
tñ in potestate ecclesie cōsistit. A. Jō
in sum. li. 2. tit. 8. q. 70. B.

Quis pōt in uotis dispensare uel cō-
mutare? R. Diocesanus ep̃us. ex eo. c.
p. nisi in quibuscūq̃ que sunt ei expresse
phibita. ut est uotū cōtinētie put di-

ctum ē. §. in precedēti. §. A. Et ibi de
hoc melius in additione. B. Itē uotū
terre sancte. ex eo. ex multa. Adde etiā
de uoto uisitandi limina ap̃ozum. Pe-
trik. Pauli. silt z beati Jacobi. In qb⁹
sol⁹ papa dispēsat. z ita obseruat curia
A. Non ē ergo cōsulēdū hoibus fm q̃s
dā q̃ dent suas pecunias q̃storib⁹ seu
nunciis hospitaliū. qz fallūt z decipiūt
hoies. Nā cū redēptio taliz uotoz de
beat fieri cū auctoritate ep̃i: qz ita dī
in lris papalibus. aliē enī s3 predictos
fieri non potest. uide sup questuarii. §.
vlti. B. Utz autē in uoto continentie
possit papa cum clericis z religiosis dis-
pensare. uide sup religio p. §. 15. qui ici-
pit. vtz cum religiosis. A. Et ibi de h⁹
in additōe. Et si minor ep̃o de iure cōi
nō pōt dispensare sup uotis. ut z sentit
glo. in c. p. extra de voto. silt z Ray. ut i
sum. eo. ti. q. 71. ubi etiam pater fm Al.
q̃ ep̃i pnt dispensare in oibus uotis in
quibus expresse non sunt phibiti sic i
uoto terre sancte. Item dicit q̃ nō po-
test dispensare in uotis perpetuis. que
sunt religionis z huiusmodi.

Utrū prelati pro libito suo possint i
uoto dispensare? R. fm Tho. ubi sup.
Sicut prelatus non potest precipere
malum: ita nec impedire bonum. s. ope-
ra uirtutis. Sed ad prelatū spectat di-
iudicare quid sit magis uirtuosum. Et
ideo in manifestis dispensatio prelati
non excusat a culpa. puta si dispensat
cum aliquo super uoto de ingressu reli-
gionis nulla apparente causa. Si autē
esset causa apparens ppter quā saltez
in dubiū uerteref. tunc posset stari iu-
dicio prelati dispensantis uel cōmutā-
tis. nō tñ iudicio pprio nisi esset aliqd
manifeste illicitum. aut non posset q̃s
facile ad superiorem recurrere. A. Jdez
in sum. eo. ti. q. si. B.

S3 q̃ ē cā sufficiēs ut dispenset in uo-
tis uel ut omitti possit uotū? R. §. Al.
i 4. Sufficiens cā ē paupras. ut si uo-
uit ieiuniū z medicās si iuēt hora una
A. i. tpe cōgruo ad sustinendū ieiuniū

D. Quid sufficiat. Sicut et infirmitas. ut si uouit abstinētia a uino et a carnibus et icurrit languorem et huiusmodi. **A.** Aut si uouit non comedere carnes. et cum medicat non dā ei nisi carnes uel ea que sunt carniibus cocta. quod si non comedat inedia consuetudine habet eundem. **A.** et in sum. co. ti. q. 82. **D.**

S. Quomodo debet fieri mutatio uoti? **R.** scilicet Ray. Debeis supior hinc consideratio ne ad facultates. uouentis et expensas que factur erat si uotum impleuisset. et etiam ad laborem et sitim. **A.** Ista sitim non sunt nisi si considerent expense in eundo morando et redeundo sicut cum labore. ut in sum. eo. ti. q. 73. **D.** Et si uotum erat Hierosolimitanum seu alius hericof et infideles. oia sine diminutione transmittat. ex eo. magne. r. c. q. sup. his. In aliis autem pegrinationibus. puta sancti Jacobi et solum. eadem expense considerande sunt. et in alios pios usus conuertende. ex eo. c. p. r. c. scripture. **S.** et ad locum pegrinationis mitti habet oblatorem quam ibi erat factururus. **S.** huiusmodi ultimum intelligendum est de honestate non de necessitate. Nam neque decretales allegare aliquid dicunt de huiusmodi oblatore. nec illi ecclesie per hoc est acquisitum aliquid ius: ut in c. se. 4. In uoto autem abstinētie huiusmodi est ratio aspertat et aliorum qui in uoto apprehensa fuerunt. Idem de affluentia uouentis. ex eo. c. p. Unde cuidam comiti qui uouisset quod singulis sextis feriis in pane et aqua ieiunaret. non sufficeret per mutationem construere unum altare. et allegat hic Ray. ex eo. ppendimus. Que decretal non est in moderna compilatore. sed in priori qui currebar eo tempore qui Ray. summa proposuit: ut dictum est. nouicius. 53. **A.** Predictis cum Ray. co. huiusmodi. ut in deca. q. 73. **D.**

P. pone quod quidam huiusmodi alia incerta uouit ea in subsidium terre sancte. nunquid tale uotum potest ab episcopo mutari? **R.** huiusmodi Buil. Non credo quod sine licentia pape possit ea in alios usus vertere. **A.** etiam si in grediatur religionem. huiusmodi eundem Buil. et in sum. eo. ti. q. 74. **D.**

U. ut uotum de festando in sabbato sit mutandum? **R.** huiusmodi Buil. Mutari potest. huiusmodi

non est necesse quod mutet. quia licitum est nisi forte persona suspecta esset quod uellet iudicare. **A.** Immo uel per mutandum. Nam sabbatum solennizare prohibemur nisi aliud festum in eo occurrat ne iudicare uideamur. de off. di. 3. c. p. r. c. puenit. Item quia hoc ut plurimum fit ad aliquam superstitionem obseruantiam quam oio prohiberi dicitur. 26. q. 7 non obseruetis. r. c. se. **D.**

O. tum vi. quod solui per ingressum religionis. Et generaliter quidem de uotum siue terre sancte siue aliud commutari potest in uotum religionis et sine arbitrio superioris. quia illud indubitanter melius est. ex eo. scripture. **A.** Idem in sum. li. p. ti. s. q. 73. fm Ray. et Tho. **S.** tamen de aliquo rege siue imperatore uel alio potestate qui fecisset uotum terre sancte ex quo pederet totus exercitus. uel etiam de aliquo qui uouisset per aliquos annos esse in tali subsidio cum centum uel mille militibus. et sitibus. ubi probabiliter dubitatur utrum ponderari debeat condicio utilitas uel preuata. credo quod papa consulendus esset. **A.** Idem in sum. co. ti. q. 75. fm Buil. **D.**

S. quod si quis uouit magnam quantitatem pecunie in subsidium terre sancte. nunquid liberatur est per ingressum religionis? **R.** huiusmodi Buil. Quis si uouit ire liberatus sit a labore cuius uel alium mittendi: non tamen liberatur est quod ad pecuniam quam uouit. nec potest tale uotum per alium quam per papam solui uel commutari. **A.** Idem in sum. eo. ti. q. 76. **D.**

Q.uid si quis pro prete uel misse suscepit uotum implendum. nunquid liberatur est per ingressum religionis? **R.** huiusmodi Tho. in quibuslibet. Ex quo ingressus sufficit per se. sufficit et per prete et misse sua. et quis in ingressu de hoc nihil intenderit. **A.** potest etiam uotum implere de licentia prelati. secundum eundem Tho. et in sum. eo. ti. q. 79. **D.**

Q.uid si quis uouit magnam esum dare pauperibus in generali. uel etiam in speciali aut quod construatur monasterium. nunquid liberatur per ingressum religionis? **R.** fm Buil. Si ex tali promissione uel uoto acquisita esset actio alicui uel aliquibus: quia forte donauit

vel pmisit eis. non liberaf nisi de con
sensu illoz. Secus e si nulla est acqfita
actio. qz nulli donauit nec pmis. t nec
se obligauit aliquib. s3 tñ deo. qz tunc
liberaf p ingressuz. A. si intendat illd
mun? voru i hoc niat? cmutare s3 eun
de Buil. vt in su. eo. ti. q. 80. Et vñ hoc i
tendē nisi dñi itēdar. vt pōt colligi ex
dictis Tho. z eo. ti. q. 79. z. s. s. prio. D
dū tñ fiat auctoritate epi. Nō. n. credo
sufficere auctoritatē ppriaz. Sufficit
ē lnia abbatis. vt in se. s. A. Buil. at
vñ dicē qz in hoc nō sufficit lnia abba
tis. vt in de. q. 80. S3 certe i isto cāu nō
vñ necia lnia epi nec abbatis s3 Ray. z
Tho. vt i su. eo. ti. q. 73. z. s. in pñ. hui?
c. z hoc q ad vota tpalia. In aliis autē
vñ requiri dispensatio. z qz pzelatus re
ligionis possit dispensare. vt dicif in. s.
se. B.

Utz abbas vel platus possit absol
uere religiosos a votis factis añ ingrel
suz. R. fin Ray. Ipsa religio in ipso in
gressu soluit bi? vota. qz soluit iuramē
tum: vt puta mñmōi z bi? ex de regu.
fanc. i9. q. 2. due. ex eo. scripture. Et dico
pripue si ipe in ingressu itendebat cō
mutare. Addit Tho. an qñbz. qz cū obe
dientia sit maximū votoz pro oi voto
sufficiētissime recōpensat. Et qz ingre
diens religionē nihil pōt retinere sibi
ppe volūtatis. nullū vorū ppria volū
tate scñ retinere o3. s3 id d3 oñdere pñ
mōasterii. z se. in hoc eius subuē volū
tati. A. Tho. clari? dicit sic. qz l3 qui
dā dicant qz monach? eo ipo qz pfectus
ē absoluit ipo iure ab oi voto qd fecit
i seculo. tñ qz in hoc nūq vñ expse scā
dispensatio nisi i tpali voto. tuti? vñ dō:
qz cū obia sit maximū uotoz. p oi uoto
sufficiētissime recōpensat. Et qz ingre
diens religionē nihil pōt retinere sibi
ppe volūtatis. nullū votum ppa volū
tate scñ retinere o3. s3 illud d3 pñ ostē
dere monasterii z se in hoc ei? subuē
volūtati. Uñ nō uideo qz ipe sit ipo iu
re ab oi alio uoto absolut? nisi a tpali
puta a pegrinatōibus z sibi. d quo

loquit. c. scripture. S3 uoluntate sui su
perioris pōt oē aliud uotum respue ut
tenere. nisi sit icōpassibile aliis obfua
tuis religionis uel caritati fraterne. Itē
"hosti. in de. c. scripture. dicit qz tuti"
est qz dispensef. In sua autē sumia dicit
qz si intrando intendebat cmutare id
ad qd pmo se obligauerat. in nullo re
manet obligatus. Si hō hoc non inten
debat recurrat ad abbatem qui secuz
poterit dispensare. z sine cuius licentia
hoc non posset exequi. Si tamen talis
pmo uotum temporale adimpleret z
postea religionē intraret. tutius facēt.
ar. extra de spon. cōmissum. vt z nota. i
sum. eo. ti. q. 78. Et dicif ingrediens intē
dere cmutare sp qñ dñi nō intēdit. ut
z in pcedenti. s. tractū est. B.

Sura p^o cōiter quid
sit. R. scōz

Ray. Usura est lucruz ex mu
tuo pacto debitū uel exactu. A. Lō.
Inno. ex eo. c. p. B. Non. n. puto usu
rā si gratis oblatū gratis accipit. ar. i. 4.
q. 4. vñura. di. is. de eulogis. i. q. 2. sicut.
Uñ. Bos. sic diffinit. Usura ē qcqd sorti
accedit intentōne pcedēte uel pacto
A. Nam sola intentio facit usuraz. ex
eo. consuluuit. de quo in. s. se. Et of lucz
ad oziam interesse. Nā l3 yltra sortem
nō possit accipi lucz tamē interesse sic
puta si unus tener rem meam mala fi
de: z dat mibi pignus pro mutuo sibi a
me facto. possum dicte rei fruct? ultra
sortem retinere. qz hoc non ē lucruz s3
iteresse. z iō retinere possum. ex de feu.
c. p. z ex eo. c. p. z. c. conquestus. Et l3 hec
capla loquant de rebus ecclē. tñ idem
ē z in rebus seculariū vt z nō. glo. i deo
c. p. de usuri. Ex mutuo autē of. qz in hoc
tractu pprie cōmittit vñura. Deur. i5?
ibi. Si audieris uocē dñi dei tui zē. Sa
cit ē. c. i. i. 4. q. 3. Itē Lucj. 6? Mutuum
date zē. z ex eo. c. suluuit. Et est mutuum
tractus in quo quis aliquid dat recep
tus non idēz in numero. s3 tantundē
in genere suo. Et dicif ex eo qz de meo
hat tuum: qz mutuanz transfert dñiuz

i enim cui mutuat. et fit in rebus que consistunt in numero. pondere vel mensura. ut l. 2. ff. si cer. pe. Et amittit vbi in isto contractu quando aliquid recipit ultra sortem non obstat quod mutuas suscipiat in se in alio casu sortis periculum. ex eo. nauiganti Et licet in mutuo proprie committat vsum: tamen idem est etiam in aliis tractibus ratione egpollentie. ut in emptione et venditione ad terminum. videlicet quando venditur terminus seu tempus. ut in dicto. c. nauiganti. Et ideo huic definitioni videtur addendum. lucrum ex mutuo vel egpollenti. Pacto dicitur. quia si aliquid datur sine pacto et gratis non esset vsum ut et praeteractum est. Exactum dicitur. quia etiam si sine pacto aliquid extorqueatur vsum committitur. quia quicquid accedit forti vsum est. l. 4. q. 3. plerique. Et ut dictum est etiam sola intentione vsum committitur. ex eo. consultuit. Et in praedictis omnibus potest colligi. quod vsum est lucrum ex mutuo vel egpollenti pacto vel intentione debitorum vel exactum. **B**
 Utrum sola spes lucri faciat vsum. R. Sic. ex eo. c. p. r. c. consultuit. l. 4. q. 3. si feneraueris. Quod intelligitur secundum hoc. quod principaliter causa mutuandi ponitur in expectatione lucri vel emolumenti. Alias si principaliter moueatur ad mutuandum propter caritatem et tamen credit quod illi retribuet. non est vitiosum. ar. 77. dist. in singulis 59. dist. si officia. r. 61. di. qd. perierit. l. u. n. quis mutuum dat liberaliter scire potest debitoris sibi naturaliter obligari ad antidota ex d. testa. cum in officiis. ff. de peti. here. s. et si lege. s. consultuit. Con. Inn. et Hosti. A. Con. etiam glo. in c. consultuit. ex eo. r. non. i. su. l. 2. tit. 7. q. 1. B. Quod non sub spe recipiendi mutuat pecuniam. praecipue si aliter erat mutuaturus quicquid postea etiam gratis accipit vsum est siue sit pecunia vel alia res. et siue consistat in dano siue in faciendo aliquid. l. 4. q. 3. c. p. r. 2. 3. A.
 Dic gratia accipere intelligitur. i. sine vlla actione finem eundem Ray. et i. de ca. q. in non tamen cum libera voluntate cederet. aliter non tenet ad restitutionem. licet intentione recipientis

fuisset vitiosa. quia in concedendo magis attendenda est voluntas cedentis quam accipientis. i. Insti. de obli. que ex delict. na. s. placuit. in fi. ubi videtur hoc clare determinari. vbi dicitur quod si credat quod res sibi commodata iurto domino se contractare domino aut volente id fiat. furtum non committitur. Ecce ergo quomodo manifeste tollitur. quia voluntas accipientis sit vitiosa. tamen iurum tollit per voluntatem domini rei quod non est vitiosa. Pro hoc etiam facit. quia restitio non debet fieri nisi danum passum. extra de regu. iur. peccatum. l. 6. et Leuit. 5. et Numeri 6. Sed hec concedens non est passus aliquod danum. cum ex mera voluntate concesserit. ergo sibi non debet fieri aliqua restitio. Cum igitur iurum fuerit sola intentione: ad purgationem sufficit sola commutatio. ex de simo. c. fi. Non ob. l. sed et si. ff. si cer. pe. ubi dicitur quod si uolui tibi rem donare. et tu credebas tibi mutuo dari. non efficit tua ante consumptionem: quia hec intentio recipientis et concedentis discordabat. Sed in casu nostro non sic. sed potius concordat cum concedens uelit dare et recipiens accipere. Item non ob. c. consultuit. ex eo. quia ibi loquitur quod usura committitur non solum propter speciem creditoris. sed et propter non liberam voluntatem debitoris. id ibi datur restitio. Aliter secus: ut patet ex praedictis. Et clare et formaliter facit quod habet super restitio p. s. p. l. In dubio autem nisi aliud saltem ex manifestis ciecturis appareat presumitur mutuum accipientis ea intentione aliquid dare quod mutuum prestans mutuauit. ut si ex caritate prestatur et ille dedisse ex caritate et libera uoluntate. Aliter secus. nam unusquisque presumitur aliquid dare eo modo quo accepit. ff. m. l. si non remunerandi. Sade papi nianus. ubi dicitur quod quod aliquis res simpliciter cedit presumitur donare illi quod potest donauerat sibi. **B**

Utrum homo possit per pecuniam mutuata aliquam commoditatem accipere. R. s. l. bo scda scde. q. 78. Sicut si aliquis pro pecunia mutuata uel pro quacumque alia re que usu consumitur accipit pecuniam

ex pacto expresse uel tacito. peccat contra iusticiam. ita et quicumque ex pacto tacito uel expresse accipit quodcumque aliud cuius precium pecunia mensurari possit. si se peccatum incurrit. si tamen si accipiat aliquid quod non quasi exigens nec quasi ex aliquo obligatoe tacita uel expresse si sicut gratui tum donum. non peccat. quia antequam pecunia mutua esset licite poterat aliquod donum gratis recipere. nec peioris conditionis efficitur hoc quam mutua. Item licitum est per mutuum exigere seu recipere recompensationem eorum que pecunia non mensurantur ut puta beniuolentiam et amorem eius cui mutauit uel aliud huiusmodi. **A.** Idem in sum. eo. ti. q. 2. **B.**

Utrum pro pecunia mutuata possit licite peti munus a lingua uel ab obsequio. **R.** secundum Thome ubi super. Sicut non licet expectari uel exigere munus a manu pacto tacito uel expresse. ita nec munus a lingua uel ab obsequio. quia utrumque pecunia extimari potest. ut per in his qui locant operas suas quas manu uel lingua exercent. Si hoc munus a lingua uel ab obsequio non quasi ex obligatione rei exhibeat. sed ex beniuolentia que sub estimatione pecunie non cadit. tunc hoc accipere. exigere et expectare. **A.** Idem in sum. eo. ti. q. 7. **B.**

Si quis accipit accipere usuram. **R.** secundum Thome ubi super. Accipe usuram per pecunia mutuata est secundum se iniustum. quia uendit id quod non est. Ad cuius euidentiam sciendum est quod quedam res sunt quarum usus ipse est consumptio sic uinum consumimus utendo eo ad potum. et panem ad cibum. unde in talibus non debet seorsum computari usus rei a re ipsa. sed cuiusque concedit usus ex hoc ipso concedit res. et propter hoc in talibus per mutuum transferri debet. Si quis hoc seorsum venderet uinum. et seorsum usum uinuenderet eandem rem bis. uel uenderet id quod non est. Unde manifeste per iniusticiam peccaret. Et si ratione iniusticie committit qui mutuatur uinum aut triticum petens sibi duas recompensationes. unam quidem restitutionem equalis rei. aliam hoc precium usus quod usu

307
ra dicitur. Quedam sunt autem quorum usus non est ipsius rei consumptio. sicut usus domus est inhabitatio. non autem dissipatio. et ideo in talibus seorsum potest utrumque concedi. puta cum aliquis tradidit alteri domum domum reservato sibi usu ad aliquod tempus. uel e converso. cum quis concedit alicui usum domus reservato sibi domino. Et propter hoc hoc licite potest accipere precium per usus domus. et preter hoc petere domum commodatam sicut per in conductioe et locatio ne domus. Pecunia autem secundum philosophum 5° ethicorum. et in philosophia politica. principaliter est inuenta ad commutationes faciendas. et ita proprius et principalis usus pecunie est ipsius consumptio seu distractio secundum quod in commutationes expendit. et propter hoc secundum se est illicitum per usus pecunie mutuare accipere precium quod dicitur usura. Et sicut alia iniuste acquisita tenet homo restituere ita pecunia quam per usuram accepit. Quod autem lex moysayca concessit iudeis accipere usuram a gentibus permixtum fuit ad uitandum maius damnum. scilicet ne a iudeis deum colentibus usuras acciperent propter auaritiam cuius erant dediti. Et addit Augustinus. quia illa acceptio usure a gentibus inquit quod iudei habitabant potius erat rei sue recuperatio quam usura. quia illa fraus iudeis tota data fuit a domino. **A.** Idem in sum. eo. ti. q. 3. Sed saluo meliori iudicio per se rationes efficaces non inueniuntur. quia cuiuslibet per quod est in rebus mutuabilibus differt usus a rebus. sicut suba ab actu qui exercet in ea. Et si dicatur quod non differre ex eo. quia in ipso usu consumitur suba tota. Respondetur quod licet consumatur respectu speciei seu individui. non tamen respectu generis. Nam res mutuabiles recipiunt functionem in genere suo. scilicet si cer. pe. l. 2. Et hoc est in iure clarum est quod ita constituitur usus in rebus usu consumptibilibus sicut in non consumptibilibus de quibus habetur in prima secundum. ff. de usufructu. ea. re. quod usus consumitur. Item nec videtur efficax alia ratio. scilicet quod pecunia inuenta sit ad commutationes. sed potius emptioe faciendas. ff. de contrahendo. ep. l. 1. quia ista ratio non est generalis. Non enim se extendit ad alias res mutabiles et in quibus usura committitur. sicut et in pecunia

Preterea ista ratio faceret qd p pecunia mutuata nō liceret aliquid accipere tamen omnes et ipse Tho. tenet contrariū. ut p3 i. 8. se. Unā alii doctores: ut nō. Inno. in Rica. c. 7. eo. ponit alias rationes. Itē et per Lhry. uidetur alie assignari. sc. di. eiciens. circa mediū. Sed qz talis discussio ē plura et nō multuz necessaria. breuiter dico qd si diligenter inspicatur. ista uidet ppe rō. qz factū ē caritatem et nālem cognationem est. ut p usu rei momentaneo aut nāliter usufructuoso cum piculo accipientis qlis est usus rex mutabilium pū recipiatur Unā et phus rōne nāli mor^o dicit in p^o politice. qd usuraria acq^oitō pecuniaz est maxie preter nāz. ut et ponit Tho. scda scda. q. 78. art. 1. p. Nec ob. si accipies mutuū lucratur ex pecunia mutuata. qz tale lucrum potius attribuitur industrie psonae qd pecunie. ar. l. 3. ff. ad l. falci. S3 summa oium rōnuz ē qz deus sic uoluit et usuras detestatus ē in ueteri et nouo testō. c. 7. eo. sup eo. et iō alia rōez querē nō expedit multū. Nā Ro. xi. dī. O altitudo diuinitarū et c. Ad qd ē facit. ff. d. legi. l. non oium. et l. iō. B. S3 ad hec rōndent iudei dicentes qd nō pmisit de^o usuras ppter illos. S3 ppter alias gentes. De illis enīz mādauerat. qd nec seruariētur in uita. Jo solutō Tho. melior uidetur.

Utz ocedē pecuniaz signatā ad ostē rationē uel ad ponēdū pignori sit ufa. R^o fm Tho. ubi. s. Talem usum pecunie licite qd uēdere possit. sicut hō licite uendit usuz uasoz argēteoz. qz retinet sibi diuiz. Idē host. et habet. ff. cōmodati. l. 3. §. p^ol. et l. se. A. Idē etia3 nōt. glo. l. c. conquestus. extra eo. et idēz nōtur i sum. eo. ti. q. 4. B.

Quō aliqui conati sūt pbare qd vsura nō ēēt peccatū? R^o Dicebant qdam sic. Cum creditor mutat pecuniam suā debitor obligat ei ad recōpensandum ex de testa. cum in officiis. Ergo et hanc obligationē pōt creditor deducere in pactū uel saltē sperare ei^o effectū. S3

sciendū qd quicūqz hoc p^otinacit tenet ēēt heretic^o. vt i. cle. ex graui. c. 7. eo. Ad illud hō quod i diu obicif. dicendū ē Tho. scda scda. q. 78. q. ille qui accipit mutuū ex debito iusticie non tenet ad pl^o recōpensandū qd mutuo acceperit. A. S3 solū obligat in quantum omode pōt ex quadā nāli egrate que non pōt deduci in pactū. nec ēt principalit^o spari ar. c. 7. de simo. tuanos. B. Unā i iusticia ē si ad plus reddēdū obliget.

Utz mittat usuras q sub eo pacto mutuat: vt ille sibi remittet. R^o fm Tho. ubi. s. Pro pecunia mutuata nihil exigendum vel expectandū est. nisi si beniuolentie affectus qisub extimatione pecunie non cadit. Ex illo autē potest procedē spontanea mutuatō. Re pugnat autē ei obligatio ad mutuū faciendū in postez: qz ēt talis obligatio pecunia extimari possit. et iō licitū ē qd mutuātū vnū simul mutuetur aliud. S3 non ē obligare debitore ad mutuū in postez faciendū. Idē nō. i. 4. q. 3. si fene raueris. in glo. Lon. hosti. A. Lon. et Buil. et Hof. vt in sū. eo. ti. q. 2. B. Quid si diu molendinorū mutuent pistoribus ita qd molant solū in eoz molendinis? R^o fm Buil. Usurā mittūt. Accipiūt. n. ultra forte aliqd qd consistit i faciendo. et auferunt debitoribus libertatē molēdi vbi uoluerit. Si tamē ipi debitores ppter hoc non sunt dānificati. nō tenent illi dño ad restōnem aliā quā nisi quaten^o extimari debēt libertas molendi vbi uolebat pēfatis circūstantis laboris et expēsoz. A. Talis libertas pro nihilo extimanda v^o qd ad restōnem qñ ex ei^o adēptione nullū securū ē dānū. in cui^o recōpensatōez restituito faciēda ē. c. 7. de iuri. c. fi. Puto ēt in hoc casu. qd si mutuū accipies non dānificet nec possit dānificari nō omittat vfa. cui3 ēt pro mutuo possit aliqd recipi seu exigi quod nō mēsuratur pecunia. vt. s. §. 2. Et hoc casu vel sū qd accipit pecunia nō mēsurat. nec ex parte mutuū recipiēt cū i nullo dānificet

nec ex parte mutuantis cuius nihil plus recipiat quam quod ex locatōe rei seu opay suay mereatur. Et multo minus viura committit si mutuum accipiens non dam nificetur nec obligetur ad molendū vel silē, sed solum accipiat mutuum retinendū quicquid ad molendinū mutuantem molue rit propter pccas rōnes. et quia mutuantis potest tempus sui mutui limitare. ff. si cer. pe. l. vnum. Alii numerabilis multitudo eēt vsuraria cuius fūdi hodie non possint sine mutuo locari. Immo hoc cau vide tur potius quari datio mutuantis quam recipientis si diligenter inspicias.

Quid de creditoribus qui termino veniēte solutionis nolūt cōcedē proroga tōez tūm nisi data sibi pecūia vel alio egpollēti? R. Tales etiā si non expresse exigūt vsurari sunt. ex eo. cōsultuit.

Sed nūquid ē usura si quis dederit. x. vi nas pāni p alius. x. vlnis i futuro dādis R. f. h. Bul. Uen? iste dicitur ē pmutatōis quam mutui. et tō non cadit vsura hic. A. quia sicut eundē Bul. i mutuo mensura restringit ad modios et lagenas et alia va soz genera quod mēsurari solēt ligda et gna. vt in sū. eo. ti. q. 3. vbi et nō. qd h dī B. posset tū fieri i fraudē vsurarūz vide hūc casū hic. i. diffusius. S. ai qui icipit. nunquid committit. A. Et ibi p3 quod tunc hoc dī fieri i fraudē vsurarūz quā dās apponit conditionēz ex q̄ cōsequitur aliquā melioratōnem. B.

Utrūq vsurarii sint infames? R. Se cūdū leges distinguendū ē quod aut quis ē ita vsurarius quod exercet improbū fen? i. quod post tūmū etiā de vsurario lucro puentum cōputat et petit vsuras. aut etiā si exercet vsurā cētēsimā. i. quod in ca pite anni vsura adeq̄ fortis. et isti tales infames sūt. 3. q. 7. infames. i. fi. l. ex q. cau. ifa. irro. l. improbū. A. In hac lege nō solū dī dī usis vsay et vsa cētēsimā s3 ēt de oī improbo et illegitimo fenore ut ibi p3 p glo. Et hodie oīs modus est illegiti mus. vt i. s. qd de legib. Et sic hodie etiā iure ciuili oīs vsurari ē infamis qd et dī nōze Bar. i. d. l. improbūz. et dīc

An. de bu. i. c. Raynuti. c. de teste. et p hoc fuisse determinatū quod si sit me? isti tūisset vsurariū heredē ego possū rum pere testm p qrelā iofficiosi. L. de ioffi. testa. l. frēs. et quod sic de facto cōsultuit et obtinuit B. S3 sicut iura canonica in quibz usura committit pccm mortale et in currit infamia. 6. q. i. infames. maxie si publici sunt vsurarii. Naz et testamēta eoz ipso iure sunt irrita. ex eo. q. 3. l. 6. A. Et ibi p3 quod hoc ē vez nisi dederint satisfactionē seu cautionē scd3 for mā ibi posiram. B.

Utrūq dona et clyne licite possint reci pi ab usurario data? R. fm Ul. Sic ni si ppter hoc efficiat nō soluēdo. Naz q tūc reciperet ab eis teneretur eis resti tuere uel illis a qb? ipi acceperūt. Se cus itaq si habēt alia pter vsuras. et p hoc nō efficiūt nō soluēdo. A. Dic quod ab vsurario manifesto penit? non pnt recipi oblationes. Itē nec res quaz do minū nō trāssert in vsurariū pnt reci pi ab vsurario manifesto: siue nō māi festo. de qm in se. s. dicef. Itē nec aliquid recipi pot in fraudē creditorū. de quo s. restō p. s. 3. in additōe. h. ite null? B.

Utrū in vsura trāsserat dñum? R. fm Ul. Sic. cū et oīs volūtaria datio fa ciat trāsserre dñūz. Nā vsure dant vo lūtate additionata. s. qz pot? vult aliqs vltra fortē dare quam mutuum nō accipere Lon. glo. i. 4. q. 4. s. i. q. vsurā. A. Idez in sūm. eo. ti. q. 3. S3 qz sup isto puncto pender intellectus ad cognoscēdū vtrū et quā recipiēs rē ab vsurario teneat ad restōem. sciendū quod sup isto puncto sūt varie opiones. Aliq nāq tenēt quod reci piens rē ex vsura acqsitaz ab vsurario oīo teneatur ad restōem. Et hoc vī te nere dñs Laurētius de florētia i suo tra ctatu de vsuris pte. 2. q. 59. s. 3. opi. Host. i sū. de pe. et re. dices quod filii nō hntiūz ni si dī usury vī sibi respectu acqsitoy ex vsury et vxoz nō pnt recipe alimēta de bonis paternis vel mariti. sicut nec d reb? raptis nisi i cau extreme necitat. Hoc idē tenēt nonnulli theologi dicētes

qd dñiū rex ex ufa acceptaz n̄ trāfferē
 i vſurariū p.c. ſigs vſurā. i.4.q.4. vbi
 dñ. Sigs uſurā accipit rapinā fac. z p.c.
 qd dicā ca. q. z cā. vbi dic Aug⁹ q rece
 ptū ex uſurj male vtiqz poſſidet. z vel
 lē qz reſtituēt. Et qd male poſſidet alie
 nū ē. Idē vñ ſentire glo. Ber. z Jñho. i.
 .c. cū tu. ad ſi. ex de vſurj. vbi vidēt po
 nē caſū qñ ex pecūia vſuraria res emi
 tur in alios ſpāles i qb⁹ res ēpta ex pe
 cūia aliena efficiē illi⁹ cui⁹ erat pecūia
 z ſic inuēt qz pecūia vſuraria ſit aliēa
 z n̄ vſurā. Et i illa opione ē Ala. vt dic
 ber. i. d. c. cū tu. Jtē p hac ex d vſif. c. qz
 fere. vbi accipies oblatiōes ab vſurariis
 cogit reſtituē. Sz in dñiuz fac. qz valde
 dignū ē vt res volūtate dñoz trāfferā
 tur i aliū. i. Jñſt. de re. diui. §. p traditio
 nē. Et p volūtate nō liberā. qz volūtas
 coacta uolūtas ē. ff. qd me. cā. l. ſi mlier
 §. p. l. z hoc. f. qz trāfferat dñiuz i vſura
 riū vñ tenē gl. i. d. c. ſigs vſurā. Et Jñn.
 i. c. michael. ex eo. vbi dicit qz uſurari⁹
 vñ ei⁹ hēs nō tenet ex delicto. ſz ex con
 tractu dñiōe idebiti. vel ſine cā. qñ nō
 debitū accepit. vñ ſi cā. z ſic pſuppōit
 trāſlatū dñiuz: qz oīs dñiō ē pſonalis
 actio. z nō dat p re. ppa niſi dñiū. ſed
 tñi p re n̄ ſua ſz ſibi debita. l. ſi. in ſi. ff.
 vſuf. quē ad mo. ca. Jtē fac qd pſar⁹
 dñs Lau. tenet i dñō tractatu. q. 72. vbi
 dicit ſz opione Federici qz filia dotata
 a pſe vſurario nō tenet ad reſtōem. Et
 ſi alia bona pſis nō ſufficiāt. Qd pōt i
 telligi vñ qñ filia fuit dotata ex aliis
 qz ex acquit p vſurā. z eo tpe q pſerat
 ſoluēdo. vt ex iſra dicēdis colligi poſit
 Jtē qz trāſſerat dñiuz tenz Ul. vt i ſū.
 dñā. q. i. 5. Ad dñia pōt dici. Et p ad dictū
 Jñno. i. c. cū tu. qz ibi n̄ loqz affirmādo
 ſz opiones recitādo. Et ad dictū. c. ſigs
 uſurā. pōt dici qz ibi vocat rapina non
 ppe ſz qdā largo genē loquēdi. qñ oīs
 mala acceptio dicat rapina: vt ibi vñ
 glo. z ſentit Jñno. l. d. c. michael. vbi dic
 ad rē vſurariā dari actōem non ex deli
 cto: ſz ex contractu. z ſic nō eſt. ppe rapia.
 Et eodem mō pōt dici ad. c. qd dicā. f. qz

ibi qdā largo mō dñ alienuz p eo qz qd
 male vtiſ. ſicut z dñs etynaz alienum
 tollē aſſerit. 4.7. diſ. ſicut hi. Et ad glo.
 Ber. z Ala. i. dñō. c. cū tu. pōt dici qz nul
 lo iure pbat. inno eā reprobat dñs An.
 de bu. ibidē ſim Jo. an. in. c. qz. de vſu
 ris. li. 6. l. 3. forte Jo. an. aliſ ibi poſuerit
 ſz pma vñ magj iuri adherere. Et ad. c.
 qz fere. pōt dici. qz ibi ē ſpāle i oblatiōi
 b⁹ vt nō poſſint accipi. non qz vſurarii
 nō poſſint alienare. ſz vt id in eoz vitu
 perū cedat. ſic z i ſiſt. l. 3. qz ſit diſſidens
 in populo. i. faciēs diſcordias. pōt tñ
 res ſuas alienare. ſz nō oblatiōes facē
 90. di. oblatiōes. Et hec itelligenda vi
 dent de oblatiōib⁹ ad ſacrificiū ſeu ad
 altare ob reuerētiā ſacrōz z p pſcā
 dalū vitādū. vt in ſiſt. ponit Tho. ſecū
 da ſcde. q. 32. arti. 7. de acquito p mere
 triciū. dicēs qz inde pōt fieri etyna ſz n̄
 oblatio ad altare vel ſacrificiū ſz illud
 Deut. 23. Non offeres mercedē pſtibu
 li. Un ſcda opio fuit eoz qz ſi negarēt
 dñiuz regularit i vſurariū trāſferri. tñ
 dixerūt oēs res vſurariū obligatas ad
 reſtitutionē vſuraz. Et iō qz qñcūqz ef
 ficia nō ſoluēdo. recipiētes res ab eis
 ad reſtōem tenent. z qz res vſurarii ſic
 obligent. tenet p. c. cū tu. ex eo. Et h⁹ te
 net glo. i. c. tua nos. ex eo. quā mlti doc.
 canoniste tenet. vt ibi refert dñs An. 3.
 bu. Sz certe dictū. c. cū tu. nō loquit nī
 ſi de poſſeſſiōib⁹ ex vſura acquiſitis. z iō
 vt refert dñs An. in dñō. c. tua nos. Tho
 ſti. magis placet qz ille tñ res ſint obli
 gate qz pceſſerit ex vſurj z ſic ſaltē pro
 illis teneant recipiētes ad reſtōez in
 different qñ pncipales efficiunt nō ſol
 uēdo. Et hec ē tertia opio. p qz facit qz
 res tradite cū nō libera voluntate dñi
 trāſeūt adeo affecte: vt nō ſolū ille cui
 tradite ſunt: ſz et ali⁹ ad quē puenērūt
 teneat ad reſtōem. l. metū. §. cū aut. ff.
 qd met⁹ cā. Jtē qz abſurdū ē plus iurj
 habere in re ſucceſſorē etiā ſingularēz
 qz habuerit ille a qz hūit. ff. de reg. iurj. l.
 aliud. §. abſurdū. vbi ponit exemplum
 in legatariū z teſtatorē: vt nō habeat

plus iuris legatari? q̄ habuerit testa-
tor. Item p hoc qz q̄ res transit cū cō-
ditione sua. ff. de acquir. re. do. l. traditio
z de strabē. emp. l. alienario. Sz condi-
tō rei ex vsuris acq̄site ē talis qz nō po-
test remanere apud vsurariū. ergo nec
apud eū q̄ habuit ab vsurario. Item p
hoc qz nō est equū aliquē sentire cōmo-
dū ex aliō dolo. ff. de eo p quē fac. erit.
l. si. in pñ. Itē q̄to loco alit: vt Hof. i. d.
.c. cum tu. tenet. z qz dñum trāsserat. z
qz res vsurarii nō sint obligate rep̄hen-
dens Hof. Ala. q hoc tenuit z subdens
q̄ ille ad quē tales res puenerint ad re-
stitutionē nō tenet. nisi hūerit ex cā lu-
cratiua. z eo cā q̄ vsurari? non sit sol-
uēdo. Et idēz videt nōi in sū. in dca. q.
is. Sed Inno. in dco. c. cūz tu. refert opi-
niones aliquoz distinguētuz. inf titu-
lū onerosū z lucratiū z alioz dicentiūz
nō debere distingui. Dñs x̄o Anto. i. co-
c. cū tu. circa f. tenet qz dicte res vsura-
rii nō sint affecte nec obligate. z idēz
tenet in dicto. c. tua nos. vbi etiam dic-
qz quicunqz dicant dñum dicāt qz nul-
lō iure p̄batur. z obligatio nō dz poni a
iure nō introducta. ff. de p̄uari. l. 3. §. fi.
z hoc v̄z v̄. nō ob. qz dictūz est rē neri
affectā qñ datur non libera voluntate
p. §. cū aut. qz ibi loquit qñ libertas tol-
lit p̄ metū. l. 3. x̄o per cōmodū qd recipi-
ens optat. z inf hec magna dñia est. z iō
cū non sit eadē rō stamus regule: vt nī
nascat obligatō nisi inquātū iure caue-
atur. Itē nō ob. qz dictū ē nō debē ma-
ius ius trāsire ad successorem q̄ fuerit
ap̄d auctore siue dāte. qz hoc ē v̄z re-
spectu qualitatē ip̄ius rei adherentis
puta qñ ē aliena v̄l alteri obligata. Se-
cus qñ qualitas cernit p̄sonaz. qz p̄so-
nalis actio nō sequit fundū siue rē. Un̄
si vn? vendidit rē vni: licz ipse hēat ne-
cessē illaz tradē. qz uendidit. tñ ille cui
postea ipse tradiderit nō necessitat ad
istud. L. de rei ven. l. quotiēs. ubi dñ qz
siqs vendidit rē duob? ille ē iure poti-
or cui p̄us tradita est. tñ alteri vēditōz
ad intereē remanet obligatus. Itē nō

ob. c. cum tu. ex de vsuris. vbi dñ qz p̄e-
dia empta ex usura debēt vendi vt pe-
cunia restituat creditoribus a quibus
usura accepta est. Ex quo tex. sūdari vī-
dent illi qz dicit huiusmodi res fore obli-
gatas. qz vt ibi dicit dñs Anto. de bu. z
sunt ēt de mēte Jo. an. in. c. q̄. co. ri. li.
6. ille tex. hoc non pbat. Nam ibi dñ qz
vsurarii restituant si p̄nt. z si nō p̄nt vē-
dant possessiones ex usura acq̄site ad
restōez faciendā z sic nō hnt necesse res
illas vendē nisi qñ aliē non p̄nt satisfā-
cere. Propterea ibi nō dñ qz hī posses-
siones essent apud aliquē singularem
successorē: s̄z poti? apud ipsos vsurari-
os vel eoz heredes. Et nō mix si qñ nō
pōt aliē satisfieri cogunt res illas vēde-
re qz idē eēt etiā de reb? ex usura nō ac-
quisit? cū debitor hēat necesse satisfā-
cere de oibus bonis suis. Lerte si bñ at-
tendat. ibi dñū pbat. Nā si ille posses-
siones fuissent obligate qualiē fuisset
necesse illas vendi cum ip̄e potuissent
peti? Immo nec potuissent licitē aliena-
ri cū res transeat cum onere suo vt p̄e-
ostensuz ē. Et sic maluz cōsiliū dedisset
ibi papa. Et sic ex p̄cedis p̄z qz dñum
regularit trāssert in vsurariū. z qz nul-
le res ip̄ius sunt obligate p vsuraz re-
stitutionē. s̄z personā tñ actio op̄erit s̄
ip̄z. Sz ad clariozē p̄dcoz itelligētiā di-
stinguendū ē. qz aut res habite ex usury
sūt q̄site p pactū legi cōmissorie. i. qz ni-
si soluat debitū ifra certū tēp? pign? p-
dat: aut nō. Primo cā nō trāssert do-
miniū. qz hoc pactūz reprobat i pigno-
re. L. de pac. pig. l. fi. z iō ex eo si pōt trās-
ferri dñūz. qz qñ aliqd phibet. z oē il-
lud qd venit ex eo uel ob id. l. nō dubiū
L. de legi. Un̄ accipiēs res hī? sp̄ ad re-
stōez tenet. cū rē alienā accipiat. Et hō
cāu obtinet op̄io p̄ma. 2. cāu qñ res nō
sunt q̄site p pactū legi cōmissorie. si usu-
rari? est soluendo. nullaten? ad restōez
tenet qui ab eo rem accepit. etiā titulo
lucratiō. vt in sum. dicta. q. is. Fallit hō
in oblationibus manifestoz usurarioz
vt p̄ostensuz est p̄r. c. qz fere. ex eo.

Si homo usurarius non est solvendo: tunc qui
habet ab eo rem titulo lucratio eo tempore quod
iam non erat solvendo: oportet ut teneatur ad re-
stitutionem. Sed si eo tempore quod accepit usura-
rius erat solvendo non videtur teneatur licet po-
stea sit factus non solvendo. nisi forte quod
accepisset acquisitum ex usura. tunc. n. quod
cumque usurarius efficiatur non solvendo taliter
obligatur ad restitutionem. Si homo quod habuit rem
titulo oneroso. tunc si aliquid recepit sci-
enter in fraudem creditorum. id est per hoc debi-
tor efficiatur minus potest ad solvendum
vel magis habilis ad fugiendum. teneatur
ad restitutionem. aliter non. Et hec omnia possunt colli-
gi. s. restitutio per §. 13. in additione. et inter
nullus. Et ex his diligenter intuens potest
agnoscere quod familia usurarii vel uxoris.
seu filii. et quicumque alii ab eo aliquid acci-
piunt ad restitutionem teneantur. **B.**

Pone quod laicus tenet iniuste aliquam
possessionem ecclesie et ipignorat ipsam pos-
sessionem rectori ecclesie ipsius. nunquid
iste rector poterit recipere fructus illius
possessionis ultra sortem? **R.** secundum Ray.
Sic. magis et clericus in hoc casu non recipit
usuram. sed recipit quod sibi debetur. ex eo. c. per
in finem. Quod autem dicit Ray. quod in ipsa decre-
tali dicitur quod hoc fit ut res in manu laici re-
dimatur. quibus bene dictum sit. tamen eodem modo
quibus laicus posset recipere fructus sue rei
seu alii? quoniam iniuste teneret eam ipignorat
sibi. ut non in dicto. c. per. **A.** in glo. et per
U. in sum. eo. tit. q. 16. **B.** Aliter homo fructus
pignori et usus in sortem computari debet.
ut §. pignus. §. 7. **A.** Lon. per dicitur hoc
fit. et U. ut in dicta. q. 16. **B.**

Utrum usure possint peti quasi interesse
R. secundum Ray. Sic. ut si fideiussor solvit
usuras creditorum potest eas repetere a de-
bitore. quia non sunt usure sed interesse. et
non est lucrum sed vitatio damni. **A.** Idem
in dicta. q. 16. secundum Ray. Hosti. et Jnn. Sed
advertendum quod interesse non solum consi-
deratur etiam in hoc circa damnum emergens
sed et circa lucrum cessans. secundum dominum An. de
bu. in c. salubrit. ex eo. de quod laici. s. resti-
tutio per §. 4. in secunda additio. Et de hoc
et de ad finem. §. ab. et adde. et c. **B.** De

hoc casu Tho. secunda secunde. q. 78. dicit sic
Ille qui mutuum dat potest absque peccato in
pactu deducere eo quod mutuum accipit
recompensatorem damni per quod subtrahit
sibi aliquid quod debet habere. hoc enim non est ven-
dere usum pecunie sed damnum vitare. Et po-
test esse quod accipiens mutuum maius damnum
eumque quod damnum incurrat. Unde accipiens
mutuum cum sua utilitate damnum aliter
recompensat. Recompensatorem homo debet da-
ni quod considerat ex hoc quod de pecunia non
lucrat non potest in pacto deducere: quia non
debet vendere quod non duntaxat habet. et potest impedi-
ri multipliciter ab habendo. hec Tho. **A.**
hoc videtur ut fiat pactum de lucro certo
per incerto. aliter bene potest peti interesse: et
consequenter in pacto deduci interesse
lucris cessantis. ut tactus est et h. sequitur.
B. Et adde quod idem Tho. dicit secunda se-
cunde. q. 62. quod ille qui detinet pecuniam
alteri unde cum damificare impediendo
ne adipiscatur quod erat in via habendi. et tale
damnum non oportet ex eo recompensare. teneatur tamen
aliquam recompensatorem facere sed additio
personarum et negotiorum. **A.** id est arbitrium
boni viri. ut colligitur in loci de quibus sequitur
B. Et circa hunc casum facit quod dicitur in §.
26. qui incipit. sed nunquid est usura. et
hic. id est post tres. §.

Pone quando gener habet recipere dotem a
socero. modo socer dat ei in pignus aliquas pos-
sessiones de quibus gener percipit fructus.
Queritur utrum possit sine usura. vel tene-
atur fructus computare in sortem? **R.** Quan-
do maritus sustinet onera in finem non
teneatur computare fructus in sortem. aliter sic. ex
eo. salubrit. et ff. de doli except. l. per. **A.**
Et oportet quod ista onera sint certa. secundum dominum
An. de bu. in d. c. salubrit. et sic non pote-
runt fructus retineri cum sorte ultra idubi-
tata onerum quantitate. Item oportet quod fructus sub-
iciantur fortune. Unde si gener per dote soluere
da certo die recipit cautioem et promissio-
nem cum pacto. quod inter certa quantitas solui
debeat per oneribus in finem supportata
dis. talis conventio illicita est et usuraria. non
obstante dolo. c. salubrit. quia ibi dicitur quod per
ignorem data est possessio. sed in casu proposito

aliud ē. Nā possibile ē q̄ ex possēssioe
cui fructus submissi sūt fortune nullo
hēbit fructus. z sic nō hz. ita certū emō
lumētū sicut i casu pposito. fm̄ Host.
z Jo. an. z nōr dñs Ant. i dco. c. salubris
Itē oz q̄ dos sit pmissa si p̄r. Nā si ge
ner pacisceretur d̄ recipienda dote ad
certū terminū. z iteri p̄ciperet fructus.
dicti fructus cōputarent in sortē. q̄a inf
esse nō pōt deberi ante moram q̄ nō pōt
adeē durāte t̄mino scdm dñm Antō. i
loco ubi s̄. Et addit. Idē dico i re pigno
rata cuius fructus sūt certi. q̄a forte illa
res ē locata ad affectū vel p̄sionē. vel
talīs res ē domus quā gener locat z re
cidit p̄sionē. s. q̄ oēs istos fructus te
nēt gener cōputare in sortē. Et sic igr
dico hoc. c. itelligēdū q̄n dos fuisset sim
pliciter pmissa. postea cū nō solueretur
ad cautelā genero sit pignozata posses
sio. ut si dicat gener. Ego sustineo one
ra m̄fimonii. da dotē. z socer dicit. non
possum. tunc si gener picat. salte sustine
as onera m̄fimonii. isto cāu pōt gener
dictos fructus p̄ infesse recipe. dū tñ
onera m̄fimonii certa sint. z sic itellige
istā materiā. hec ille. B

Pone q̄ gener dictā possēssionē cū
i iure qd̄ ibi hz p̄cedit alteri recepta
ab eo sūma q̄ sibi p̄ dote debebat. nun
qd̄ poterit ille lucrificare fructus p̄ce
ptos sicut poterat gener. R. hz Buil. Si
gener aīo donādi trāsserat totū ius qd̄
habebat i pignozē. z hoc facit nō p̄p̄
pecuniā quā recipit ab eo. s. q̄a cū iur
vel amicus eius ē. z ille amicus nō ut
lucret fructus mutuat pecuniā. s. p̄p̄
caritatē aut grām. absq̄ piculo vsure
pōt fructus lucrificare. al nō. A. q̄a
nō est iste d̄ctus p̄p̄rie mutuū. nisi sit
suentū q̄ gener teneat numerātū red
dere pecuniā si voluerit ille repetē. in
quo casu vsura eēt si ille veller lucrifi
care fructus hz eūdē Buil. z i sū. eo. ti.
q. 17. B

Quid si post moriē viri heredes ei
obligant vxori possēssionē p̄ dote. nū
quid fructus cōputabuntur in sortem

R. fm̄ Hosti. Dicas q̄ sic ff. de solu. vi
tia. Idem Inno. Sit ergo cauta m̄lier
ut nō recipiat rē in obligatiōez. s. v̄t fa
ciat eā distrabi. vel recipiat in solutus
ff. de re iudi. a diuo pio. aliogn fructus
extenuabūt sortē. A. Idē in sū. eo. ti.
q. 15. P̄cedis ē con. Jo. an. z dñs Ant.
de bu. un. c. salubris. c. co. B.

Utz vsure sint licite rōe more? R.
fm̄ Ray. Sic. utputa debuisti mibi cē
tū. z q̄ in termino nō solvisti oportuit
me accipere pecuniaz sub vsuris. tu te
neris mibi restituere illas usuras si sol
ui. vel liberare me ab ip̄a obligatione
A. si nō solui hz eundē Ray. z i sū. eo.
ti. q. 16. B. c. de fideius. p̄uēit. z. c. cō
stitut. tunc n. petunt q̄si interesse. vt i
p̄cedēti. s. 16. dictū est. qui incipit. v̄t
vsure possint peti. Et hoc licet. 14. q. 4.
qm̄. z idez nō. ibi. z. 12. q. 2. si quis de cleri
cis. Idē Hosti. A. Lon. etiam Hof. vt
in dca. q. 16. q̄ isto casu non sunt vsure
ex parte petentis. s. v̄t interesse. cum
agat de dāno vitando. B.

Nunqd̄ omittit vsura q̄ absolute
credif pecunia p̄ sibi pecunia. v̄t res p̄
re. vt granū p̄ grano z bi? R. hz Buil
Si h̄siste ē q̄ pecunia vel argētū vel
alia res erunt cariora tpe redditiōis
q̄ sunt nunc tpe datōis. z creditor illā
pecuniā nō erat seruaturus vsq̄ ad tē
pus illud. vsura ē. Si h̄o erat seruatu
rus. vt sic seruādo lucraret. distingue
q̄ si creditor aufert debitori libertatē
soluēdi q̄cūq̄ velit. vsura est. q̄ p̄e
sumit q̄ iō crediderit vt debitorē one
raret piculo. z se exoneraret. s. si conce
dat vt reddat q̄n velit. nulla vsura est
A. Si tñ corrupta intentione hoc faci
at vt se exoneret a piculo seruādi. pec
cat nō tñ credo euz teneri ad restituen
dū lucy. hz hoc esset ei cōsulendum i pe
nitētia. vel q̄ daret paupib⁹ fm̄ eūde
Buil. z i sū. eo. ti. q. 19. B. Silt nō est
vsura q̄n h̄sist dubitat vtrū argentū
vel res alie debeant valere plus v̄t mi
nus. c. eo. nauiganti. A. Lon. Ali. vt
i dca. q. 19. B.

Quid si quis mutuet pecuniā recep-
 turus ad certū terminū alteri generi
 monetā vti alio loco. vel aliā re? **R.** **H.**
Host. Si hoc ita facit vt i eximatioe lu-
 cres vsurari est. **A.** **Sec.** si nō facit
 ad finē lucris. s; ad obsequiū recipiētis.
 tē. n. licite pōt recipe re s; eximatioez
 tps et loci qñ et ubi faciēda ē solutio. ff.
 si cer. pe. l. vinū. **B.** sicut et hi q d nū-
 dinit i nūdinās mutuāt. et qñcūq; sub
 spē veditōis vlt alit? dēt palliet. qd qd
 accedit sorti vsura ē. ex eo. c. soluit. l. 4.
 q. 3. pleriq; et q. 4. si qd clerice? **A.** Idē i
 su. eo. ti. q. 20. Et hec faciūt p cābus vt
 qd qd cāpsor p cābio acceperit ultra qd
 dedit excepto moderato lucro: qd po-
 test cōputari ex labore et sūptib; nego-
 ciatiois. de q. s. negociatio. §. 3. i additō-
 ne. vsurariū iudicet. Et ex his poterūt
 discerni q cambia sint illicita. **B.**

Quid si pena apposita ē in contractu
 mutui nūq pōt peti absq; vsura? **R.**
H. **Ray.** Si pena fuit a iudice iposita p
 pter puniēda contumaciā debitoris: qz nō
 soluit i tmino cū possz. nō ē usura. ar. 23
 dis. q. 6. ff. de iudi. q aucte. **A.** **Delit?**
 fac. l. i. ff. si qd ius di. nō obrēp. Et p dicit
 cō. Jnn. i. c. iuā. ex de pe. et hoc multo ma-
 gis obtinet i pena legali. in Auten. §. q
 ppriā. l. de nō nu. pe. et sic non psumēt
 pena in fraudē usurar. et si iudex dice-
 ret q debitorē nō soluētē mutuū post
 statutū terminū singul mētib; vel an-
 nis soluat tñ. nā hoc nō venit i utilita-
 tē iudicis. Itē qz psumit iuste factum
 id qd fit a iudice. ff. de acq. pos. l. iuste.
 et multo min? presumet ista fraus i
 pena posita a lege. Et iō videt licite pe-
 ti. et multo magis retineri posse pena a
 lege seu statuto iposita. si forte dicat
 q ex contumaciā nō soluētis mutuū seu
 aliud debitū singulis mētib; vel annis
 tñ soluat p pena: maxie si hoc fierz ex
 pia cā. puta d nolentes solvē dotes; vel
 alia debita miserabilib; psonis: vt pu-
 pillis. minorib; paupib; et siliis. Ad
 uertendū tñ q si dicta pena apponere-
 tur a iudice de consensu ptiū deberēt at-
 tēdi piecture q in hoc. §. subrogat. ac si

pena esset cōventionalis et nō iudicialis:
 qz in hoc iudex magis sequit voluntā-
 tē ptiū q suā. ff. de re iud. l. nec si ouene-
 rit. Idē puto si fieret i iudicio collusio.
 puta qz ptiel fingeret se litigare et tādē
 debitor pmitteret se sniam ferri. vt sic
 creditor uideat eū habere obligatū ex
 hac snia ad tollendā suspitionē vsurar.
 sicut audiui interdū contingisse. **Pl.** n. dēt
 valē qd agit qd qd simulate cōcipit. **L.**
Pl. valē qd agit p totū. Et satis psumi
 pōt ista sitatio. qñ ille in cui? fauorē la-
 ta ē snia sit vsurari? sicut de fili in pe-
 na nōt Jnn. in dco. c. suā. ppter qd au-
 diui alicubi statutū fore q nō valeant
 snie late i fauorē eoz qui pban? vsura-
 ri. et bonū ē. **B.** Si et pena de cōsen-
 su ptiū sit i contractu apposita. ad hoc. f.
 vt saltē metu pene debitū solu at. vsu-
 ra nō committit. nisi a pncipio fuerit pua
 intentio. ar. dci. c. qd. et de arbi. dilecti?
 Sz tñ psumit in fraudē si ille al? cosue-
 uit eē vsurari? ff. de ac. ep. et ven. l. iulianus.
 ff. de pig. ac. l. vel vniu. rfoz. Itē p
 sumeret vsura si p singulos mēses vel
 ānos dicat pena committi. ar. l. eo. Autē.
 ad hec. Sz tñ in iudicio alic stabit eius
 cōfession. Lon. hostiē. **A.** Lon. Etia;
 Ul vt in sum. eo. ti. q. 23. Idē ē nō. Jnn.
 i. c. suā. ex de pe. et dñs Anto. de bu. in. c.
 conquest. ex de vsuris. **B.** Tamē in oī
 euētū nō vī honestū petere penā: imo
 ē nec licitū qñ debitor sine culpa sua
 factus est ipotens ad soluendū iō puni-
 ri nō dē. **A.** licet de subtilitate iur? ci-
 uilis aliud posset dici v. l. ad diē. ff. de x
 bo. ob. vbi dī. Ad diē sub pēa pecūia p
 missa mōtuo pmissore committet pēa l3
 nō sit hēditas ei? adita. Nā cū h? cāu nō
 possit pūiri contumaciā q nō ē. illd qd acci-
 pēt tolleret solū rōe tps. qd eēt mere
 vsurarium. et ideo nec ex conuentione
 partium nec ex aliqua lege introduci
 potest. vt in cle. ex graui. ex eo. Item si
 debitor soluit pte debiti nō poterit exi-
 gi pena nisi p pte non soluta. vt notat
 Jnn. in dicto. c. suam. posset etiam eē
 pars nō soluta ita modica q nulla etiā
 pena committeret. dicto. c. suam. vbi dicit

q̄ nō d̄z exigi pena ab eo q̄ p̄misit sol
uere. 40. infra terminū sub pena. z sol
uit. 33. s̄z debēt solū exigi. 7. residuum
fortis. Aliq̄ tñ intelligit illud. c. i. cleri
cis q̄ nō debent inhāre ad ista inhōne
sta lucra. vt ibi d̄r. S̄z z si itelligat i cle
ricis: tñ z in laicis saltē p̄ soluta pte ob
stabit perēti exceptio. vt p̄xime dictū
ē. Item z si de iure ciuili pena omittēt
non obstante iusto impedimento. tam
certū est q̄ ppter tale impedimentū
posset peti restitutō in integrū. ff. ex g.
cau. maio. l. i. B.

Quid de eo q̄ occasiōe mutuādi labo
rē subit? R̄: s̄z hosti. Talis i cōpēsatiō
nez laboris fruct' pignori vsq̄ ad cōue
mens p̄miū facit suos. aut aliquid pro
labore licite percipit. extra de re. eccle.
non alie. ad. nostra. A. Idem in sum.
eo. ti. q. 24. B.

Quid de eo q̄ mutuat nauiganti vlt
eunti ad nundinas recepturus aliquid
vltra fortē p̄ eo q̄ suscipit in se piculū
.i. si pecunias vel merces inde emptas
portauerit saluas alias nihil recipiat
de forte? R̄: Sine dubio ē usura. ex eo
nauiganti. quia ppter hoc q̄ suscipiat
piculū nō sit licitus d̄ctus vsurari. s̄. q̄
posset recipere vltra fortē: s̄z tamē for
te posset recipere p̄cium periculi: q̄z si
nihil ēt mutualet ei. z ipe vellet i se re
cipere piculū nauigantis. vt. si. si pdat
merces vlt pecuniā p̄ p̄missore restau
rabit ei. certe iste p̄missor licite ob h̄
posset p̄ciū recipere: z eodez mō si mu
tuat dūmō nil plus exigit in fraudem
vsure. A. Hoc etiam videt tenē d̄ns
Laurentius de florētia. S̄z istud videt
exp̄sse d̄ dictū. c. nauiganti. vbi in isto
cāu dicit adesse vsura ēt si id qd̄ recipi
tur ratōne periculi recipiat. ibi. pro eo
q̄ suscipit i se piculū zc. Itē q̄z si habe
ret respectus ad mutuū nullū fuisset
dubiū. z lex sup̄ indubitabili posita fo
ret. quod esse non debet. cum forer sup̄
flua. B.

Sed nunquid ē vsura si dū emerez
vel emere vellē merces. z tu ad tuā in

stantiā fecisti me cessare a pte ēptiōis
vt tibi mutuares. z ego dico. volo q̄ tu
reddas mihi tātū quātū essez in tali lo
co habiturus de mercibus si eas illuc
deferrem. recipio tñ in me piculū? A.
.i. putato periculo z dubio euētū. Nā
cū lucz sit icertū nō pōt poni respectu
ei? interesse certū scōz d̄nz Antonium
de burrio. in. c. salubrit. ex eo. z iō non fi
et cputatio ex equo. s̄z ex dubio euētū
pensatis circumstantiis taz in hoc casu
q̄ in sequenti. vt. s̄. s̄. is. B. R̄: scōz
Ray. Non ē vsura si recipit inde lucrū
p̄dictū tanq̄ interest. Con. hosti. Et si
milit scōz; Huil. si volebā emere terras
valentē singulis annis. x. libras. z ad in
stantiā tuā cessauī z mutuaui tibi hoc
modo q̄ soluas mihi tantum vel tātū
sicut redderet expedite illa terra dedu
ctis sumptib' z labore z ēt piculū si qd̄
eēt. Con. hosti. Et vide h̄. s̄. s̄. is q̄ inci
pit. vtrū vsure possint. z. s̄. restō p̄. s̄. s̄.
A. Et idem quod in hoc. s̄. nō. in sum.
eo. ti. q. 28. z. q. 30. B.

Quid de his q̄ dāt nunc granū z h̄
modi vetus. vt postea recipiant nouū?
R̄: fm Ray. Usurā omittunt. q̄z melio
rē rē recipiunt. quod intelligit hosti.
quando aliquis propter hoc facit vt il
lā meliorationem lucretur. ex eo. cōsu
luit. z. c. in ciuitate. Si h̄o facit ne suūz
frumentūz pereat. z inde accipiēti gra
tiāz faciat. non omittit vsuram. Sed z
tunc sine dubio excusatur quando pre
sumitur q̄ nouum debeat minus vale
re. Secus si presumitur q̄ plus ualebit
extra eo. nauiganti. A. Idēz in sum.
eo. ti. q. 42. vbi etiam apparet q̄ illud
quod hic in fine dicitur fuit dictū Huil
clarius sic dicent. s̄. q̄ non audet istos
condemnare si ad hoc mutuent ut sub
uentiant proximo dummodo non aue
rant ei libertatem liberandi se interz
soluendo veterem. vel si probabiliter
dubitetur vtrūz plus vel minus anno
na valitura sit tempore solutionis. S̄z
in hoc cāu dominus Petrus de ancho
rano. in. c. vsurarum. extra eo. libro. 6°.

ostinguit sic. q̄ aut est verisile q̄ reo
mutuata non erit p̄ciosior tpe solutio
nis. vel de hoc p̄babiliter dubitat. t̄ tūc
nullū ē vitū. et eo. nauiganti. Aut ē hi
sile q̄ erit p̄ciosior. t̄ tunc creditor au
fert libertatem debitori interz se libe
randi. t̄ ē vsura. aut talē libertatē non
aufert. t̄ vsura nō ē. S̄ si habuit inten
tionē corruptā. vt sic a piculo cōseruan
di se releuaret. peccat. licet non sit vsu
ra. Et hec diffinitō innititur magne eq
tati fm̄ Jo. cal. B.

Quid de legibus illis que p̄mittūt
vsuras? R. s̄ Ray. t̄ dico breuiter q̄ nō
valēt nec tenent. Et hoc p̄bo multipli
cis. Primo q̄de q̄ vsure. p̄hibite sunt
auctoritate dei q̄ sup̄ omnes leges est.
Nā cum par i parē nō hēat iperū. et
de electi. innotuit. multo min⁹ minor in
maiorē. ergo iperator terren⁹ nō potu
it odere legē d̄tra deum. De hac mā p̄s.
i. 4. Qui pecuniā suā nō dedit ad vsu
rā. Et luc. 6. Date mutuum nihil ide spe
rātes. cū multis filibus. q̄ sunt cōtra
naturale iusticiā. q̄ vendit id qd nō ē
vt. s̄. in. 5. dictū est. A. Et ibi lat⁹
i additōe. B. Un̄ nātur illicite sūt
s̄ i ius nāle nulla lex valet. di. 8. q̄ cōtra
morem. t̄ di. 6. s̄. his. 32. q̄. 7. flagitia. 3. q̄
t̄ in iure ciuili dicit lex q̄ sacre leges nō
dedignant sacros canones imitari sp̄a
lis in m̄monis vsuris: vt dicit. s̄. lex
s̄. p̄t. t̄ an̄ p̄t. t̄ habet in Auten. vt cle.
apud ppri. ep̄s. coll. 6. s̄. sc̄m canones
nō possunt exigi. ergo nec fm̄ leges. 4.
q̄ dicit iperator se amplecti q̄tuor cō
cilia vniuersalia adeo vt p̄ ea suis legi
bus derogetur. S̄ in Niceno concilio
qd est vñ de illis reprobat vsure. di. 8.
47. qm̄. Et sic leges oēs i hac pte abro
gate sūt. Ille tñ q̄ p̄mittunt vsuras eri
gi rōe itereē vel more stare p̄nt si sane
itelligant vt dictū ē. s̄. s̄. 15. qui incipit
vix vsure possint. t̄. s̄. 19. qui incipit. vix
vsure sint licite. A. Idem in sum. eo
ri. q̄. 63. vbi tñ addit fm̄ Ul. t̄ Tho. t̄ bo
sti. leges vsuras p̄mittētes nō esse sub
latas s̄ obseruande non sunt. Hāc aut

q̄onem tangit oīs Anto. de bu. sup̄. Ba
ca et eo t̄ refert Ly. t̄ Ja. d̄ bella p̄rica
t̄ plures iuristas modernos legū docto
res tenere q̄ iura ciuilia possunt p̄mit
tere t̄ p̄mittūt vsuras. sicut p̄ in m̄t̄
rubricā d̄ vsur. ff. 2. L. 2. i mult⁹ alius p̄ri
bus iuris dicunt nō ob stare ius diuinū
q̄ lex humana ex cā pōt distinguē ius
diuinū: vt i. c. q̄ in eccl̄iaz. et de consti. t̄
glo. in l. fi. C. si ius vel vti. pub. Et licet
multa exempla possent poni sufficiat
vnū. Licet. n. scriptum sit ps. 75. Moue
te. t̄ reddite d̄no deo v̄so. tñ lex hūana
q̄q̄ ex cā p̄mittit votū nō reddi sed i
aliud mutari. vel in alio redimunt p̄ i
titlo. et de vo. t̄ voti redēp. p̄ totū. Lāz
ho q̄re iura p̄mittūt vsuras dicūt esse
q̄ boies sunt ita paz caritatiui: q̄ nisi
pciperēt ex mutuo lucz. p̄mitterent p̄
ximū mori ex necessitate. t̄ iō ad euita
tionē maioris mali p̄mittunt vsuras.
q̄ de duob⁹ malis minus malū est eli
gēdū. i. 3. di. duo mala. t̄. c. nerui. t̄. ff. d̄ re
gu. iur. l. q̄tiēs. Dicūt et non ob stare q̄
ipator se subicit q̄tuor cōciliis int⁹ q̄ est
Nicenū. p̄hibēs vsuras. 47. di. qm̄ m̄
ti. q̄ dicunt q̄ ipator subicit se quo ad
fidē t̄ nō quo ad alia. Item dicunt non
ob stare q̄ ius canonicū p̄hibz vsuras
q̄ illud obrinet q̄ ad clericos. vel eccle
siasticos iurisdicōi subiectos. vel p̄hibz
eo mō q̄ ius diuinū. Et iō sicut non ob
stat ius diuinū legib⁹ vt dictū ē. ita nec
ius canonicū. Sed aduertendum q̄ p̄
dicta sunt exp̄sse cōtra scripturā t̄ vete
ris t̄ noui testamenti. Un̄ ps. 14. dicit.
Qui pecuniā suā nō dedit ad vsuram.
Et Exo. 22. d̄. Si pecuniā mutuo dede
ris poplo meo paup̄i qui habitat tecū
nō vrgeb⁹ eū q̄ exactor. nec vsurus opp̄
mes. hec ibi. Et Luc. 6. d̄. Mutuum dare
nihil inde sperātes. qd̄ transfert. et eo.
cōsult. 30. lex hūana nihil pōt. q̄ ve il
li q̄ d̄dicit factori suo. Isa. 45. Non ob.
q̄ lex humana pōt distinguē seu inter
pretari ius diuinū q̄ illud uer⁹ est: quā
do ius diuinum obscurum est. vel ibi
cā manifesta ad hoc iducit. At seruat

regularis qd dicitur Deut. 4. Non addet
ad xbus qd ego loquor vob. neq. auge
retis ex eo. Sicut ubi lex non distinguit
nec nos debemus distinguere. l. si. l. de con
trahē. c. p. cū multis aliis. Nec ē hic ali
qua cā ad distinguendū. qz ē nālis equi
tas p. b. v. s. r. Unā sūm p. b. p. politi
ce. v. s. r. a. pecuniar. acquisitio ē maxie
p. r. nām. p. r. e. t. e. cā allegata nō est
sufficiens qz d. illā nititur auctas diuina
nō p. p. m. s. i. s. p. p. b. i. t. o. d. e. m. z. m. i. n. a.
t. i. o. n. e. ut p. z. x. r. o. z. Si pecuniā mutuo
z. c. ut. s. Et clari. Deut. 15. Si vn. de frī
bus tuis z. c. p. r. e. t. e. r. e. cā circa ius diuinū
interpretatio p. r. i. e. s. p. e. c. t. a. r. ad sedē apo
stolicā: adeo qz q. illā nō sequitur osten
dit se ipentū z. maliuolū z. non catholi
cū s. h. e. n. i. c. u. s. ut ait. Hiero. 23. q. i. c. h. e. c. ē
fides. Et sedes ap. l. i. c. a. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. qz pa
gina v. t. r. i. u. s. q. p. a. g. i. n. a. t. e. s. t. a. m. e. n. t. i. i. n. d. i. s. t. i. c. t. e. d. e. t. e.
s. t. a. t. u. r. v. s. u. r. a. s. v. t. d. i. c. i. t. A. l. e. x. a. d. e. r. t. e. r. t. i.
i. n. o. c. i. l. i. o. l. a. t. e. r. a. z. e. x. c. o. qz fere. p. p. t. qd
ē t. d. e. A. l. e. x. i. c. s. u. p. c. o. e. x. e. o. d. i. c. qz s. u. p.
h. nullā dispēsatōez posse fieri p. h. o. i. e. z.
Unā i. n. d. o. c. s. u. p. e. o. a. i. t. Lū v. s. u. r. a. r. i. c. r. i.
m. e. v. t. r. i. u. s. q. p. a. g. i. n. a. t. e. s. t. a. m. e. n. t. i. d. e. r. e. s. t. e.
t. u. r. s. u. p. h. o. c. d. i. s. p. e. n. s. a. t. o. e. m. a. l. i. q. u. a. z. p. o. s.
s. e. f. i. c. i. nō v. i. d. e. m. qz cū scriptura sacra
p. b. i. b. e. a. t. p. a. l. t. e. r. u. s. u. i. t. a. m. e. t. i. r. i. m. u. l. t. o.
m. a. g. i. s. p. b. i. b. e. d. u. s. ē q. s. n. e. ē. t. p. r. e. d. i. m. e.
d. a. v. i. t. a. c. a. p. t. i. u. i. v. s. u. r. a. z. c. r. i. m. i. e. i. u. o. l. u. a. t.
h. e. c. i. b. i. E. c. c. e. q. u. o. a. p. t. e. d. i. c. i. t. p. d. c. i. s. h. i. c.
t. e. x. z. f. o. r. m. a. l. i. t. o. l. l. i. f. cā q. u. a. z. i. p. s. i. a. l. l. e. g. a.
b. ā. t. i. u. s. t. ā. f. a. c. i. e. n. d. e. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. i. s. v. i. d. e. l. z.
u. t. s. u. b. u. e. n. i. a. t. b. o. i. u. m. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. i. b. q. d.
h. o. f. ē. t. d. e. l. e. g. e. d. i. u. i. n. a. v. a. l. d. e. p. b. i. b. i. t. u. z.
z. i. o. n. e. c. s. c. d. m. i. l. l. ā. n. e. c. s. z. a. l. i. ā. p. o. s. s. e. i. n. b.
d. i. s. t. i. n. g. u. i. i. u. s. d. i. u. i. n. u. v. t. c. a. n. o. n. i. c. u. c. u. i. q.
a. d. f. o. z. o. s. c. i. e. ē. t. i. p. a. t. o. r. s. u. b. i. e. c. t. ē. 96. d. i. s.
o. u. o. s. u. t. Unā a. l. i. d. i. c. i. t. u. r. u. t. s. u. p. d. e. c. ā. f. i. c. a.
r. e. f. e. r. t. d. n. s. A. n. t. d. e. b. u. q. u. s. u. r. a. a. l. e. g. i. b.
nō p. o. t. p. m. i. t. t. i. i. m. u. t. u. o. qz s. c. r. i. p. t. u. ē. 4. Du.
t. u. i. d. a. t. e. z. s. i. i. n. a. l. i. i. s. c. o. n. t. r. a. c. t. i. b. u. s. s. i. c. u. t.
l. d. e. r. e. i. u. r. o. a. c. l. u. n. a. s. e. x. a. c. t. i. o. u. b. i. d. f.
q. s. i. p. e. c. u. n. i. a. d. o. t. a. t. i. s. nō r. e. d. d. i. t. u. r. o. r. i. p.
s. o. l. u. t. u. m. i. n. f. i. m. o. n. i. i. i. n. f. r. a. a. n. n. u. e. x. i. n. d. e.
s. o. l. u. e. t. t. e. r. t. i. a. c. e. t. e. s. i. m. e. p. u. s. u. r. i. s. i. o. m. n. i.
a. n. n. o. t. e. r. t. i. a. p. s. c. e. n. t. u. p. c. e. n. t. a. r. i. o. q. s. i.

uelint isti dicē q. in aliis cōtractib. q. s.
mutui lex diuina non p. b. i. b. e. a. t. u. s. u. r. a. z.
z. i. o. l. e. g. e. h. u. m. a. n. a. p. o. s. s. i. t. p. m. i. t. t. i. S. z. b.
ē. s. a. l. s. u. m. qz i. d. e. z. ē. i. e. g. p. o. l. l. e. r. i. q. d. i. m. u.
t. u. o. u. t. q. n. r. o. n. e. f. i. m. i. n. a. l. i. q. d. p. l. s. o. l. u. i. t.
e. x. e. o. c. s. u. l. u. i. t. z. c. h. i. z. c. i. c. i. u. i. t. a. t. e. I. d. e. o.
J. a. c. o. b. d. e. R. a. u. c. d. i. c. i. t. q. n. u. l. l. o. c. a. u. l. e. x.
p. m. i. t. t. i. t. u. s. u. r. a. n. i. s. i. o. t. r. a. m. o. r. o. s. ū. i. s. i. l. l. ū.
q. cū p. o. s. s. e. t. nō s. o. l. u. i. t. t. p. e. q. u. o. d. e. b. e. b. a. t.
E. t. h. o. c. x. u. z. ē. s. t. qz nō ē. s. t. h. o. c. c. a. s. u. p. p. r. i. e.
u. s. u. r. a. s. i. s. p. o. r. t. u. s. o. t. u. m. a. c. i. e. p. e. n. a. d. e. q. u. o.
s. s. i. z. d. i. c. t. ū. ē. s. t. E. t. s. i. c. p. p. r. i. e. l. o. q. u. e. d. o.
l. e. g. e. s. n. e. c. p. m. i. t. t. u. n. t. n. e. c. p. m. i. t. t. e. p. o. s. s. ū. t.
u. s. u. r. a. s. Unā g. l. o. i. n. A. u. t. e. n. a. d. h. e. c. d. e. u. s. u. s.
r. i. s. d. i. c. q. i. p. a. t. o. r. c. o. r. r. e. x. i. t. p. i. u. r. a. n. o. u. i. s.
s. i. m. a. o. i. a. i. u. r. a. a. n. t. i. q. u. a. q. t. r. a. c. t. a. t. d. e. u. s. u.
r. i. s. z. qz e. x. q. s. u. b. i. e. c. i. t. s. e. c. o. c. i. l. i. o. N. i. c. e. n. o.
i. q. u. s. u. r. e. p. b. i. b. e. n. t. u. t. d. i. c. t. ū. ē. nō ē. h. u. i. s. e.
qz u. o. l. u. e. n. t. a. l. i. q. d. s. t. a. t. u. e. r. e. s. i. l. l. u. d. l. d. e.
s. u. m. t. r. i. z. f. i. d. e. c. a. t. h. o. l. i. z. v. b. i. i. n. f. a. l. i. a. s. ū. t.
h. e. c. v. e. r. b. a. N. i. c. e. n. e. f. i. d. e. i. d. u. d. u. z. a. m. a. i. o.
r. i. b. u. s. t. r. a. d. i. t. e. z. d. i. u. i. e. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. t. e. s. t. i. m. o.
n. i. o. a. t. q. z. a. s. s. e. r. t. i. o. n. e. f. i. r. m. a. t. e. o. b. s. e. r. u. a. t. i. a.
s. p. m. a. n. s. u. r. a. t. e. n. e. a. t. z. c. Nec o. b. q. d. i. c. a.
t. u. r. h. o. c. i. t. e. l. l. i. g. i. q. a. d. f. i. d. e. qz z. a. d. f. i. d. e. m.
p. r. i. n. e. t. s. t. a. r. e. i. n. t. e. r. p. r. a. t. i. o. n. i. e. c. c. l. i. e. s. u. p. e. r.
s. c. r. i. p. t. u. r. a. z. i. t. e. r. p. r. a. t. a. ē. s. t. r. e. i. c. t. a. o. i. d. i. s. t. i.
c. t. i. o. n. e. u. t. r. o. q. z. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. p. b. i. b. e. r. i. u. t. e. x.
p. d. c. i. s. p. z. z. nō t. m. s. e. s. u. b. i. e. c. i. t. i. p. a. t. o. r. q. u. o.
a. d. f. i. d. e. s. z. ē. t. q. u. o. a. d. o. i. a. e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. a. z. a. d.
f. o. z. c. o. n. s. c. i. e. p. t. i. n. e. t. i. a. Unā d. i. c. i. t. qz nō d. e.
d. i. g. n. a. n. t. l. e. g. e. s. s. a. c. r. o. s. c. a. n. o. n. e. s. i. m. i. t. a. r. i.
i. n. A. u. t. e. n. u. t. c. l. e. a. p. u. d. p. p. r. i. e. p. i. s. q. u. e. n. i.
a. n. t. u. r. p. m. u. m. s. i. h. o. e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. ū. c. o. l. l. 6.
E. t. u. e. l. i. t. n. o. l. i. t. q. u. o. a. d. p. d. c. ā. s. u. b. i. e. c. t. u. s.
ē. s. t. p. a. p. e. d. i. c. t. o. c. d. u. s. s. u. n. t. s. e. d. d. i. u. i. n. o. i. u.
r. i. q. a. d. o. i. a. qz d. i. c. i. t. d. e. u. s. E. g. o. d. n. s. z. n. o. n.
a. l. i. u. s. J. s. a. 4. 5. Unā z. g. l. o. i. n. d. i. c. t. a. A. u. t. e. n. a.
a. d. h. e. c. d. i. c. i. t. qz s. i. e. t. i. a. m. i. m. p. e. r. a. t. o. r. u. o.
l. u. i. s. s. e. t. nō p. o. t. u. i. s. s. e. t. p. m. i. t. t. e. r. e. q. u. i. a. f. u.
nō p. o. t. s. l. e. g. e. s. d. n. i. s. u. i. I. m. m. o. t. e. n. e. n. t. e. s.
qz a. l. i. q. u. o. c. a. s. u. u. s. u. r. a. s. i. m. p. l. e. x. nō s. i. t. p. e. c.
c. a. t. ū. s. ū. t. h. e. r. i. c. i. z. u. t. h. e. r. e. t. i. c. i. p. u. n. i. e. d. i. u. t.
z. t. e. n. e. t. d. n. s. A. n. t. o. d. e. b. u. i. n. p. f. a. t. o. l. o. c. o. z.
p. b. a. t. u. r. i. n. c. l. e. e. x. g. r. a. u. i. d. e. u. s. u. r. i. s. A.
U. t. r. u. m. l. i. c. e. a. t. a. c. c. i. p. e. r. e. m. u. t. u. u. z. s. u. b.
u. s. u. r. a. z. R. s. z. I. t. h. o. s. c. d. a. s. c. d. e. q. 78. Nō
l. i. c. e. t. i. n. d. u. c. e. r. e. a. l. i. q. u. e. m. a. d. m. u. t. u. a. n. d. ū.

sub usura. Licet tñ ab eo qui paratus
ē facē z qui exercet usuras mutuū acci
pere sub usuris ppter aliqd bonū: ut est
subuēctio sue necessitatē v' alteri. sicut
ē l' ei q incidit i latrones manifestare
bona q h'z ad hoc ut nō occidat. q tñ la
trōes diripiēdo peccāt. Et intelligit Buil
nō solū de necessitate absoluta: s' ē d
necessitate vtilitatis. quā aliq' cōsequi
tur agendo negociā sua. s' hac cessante
puta cū accipere ppter ludū aleē z h'
mōi. tūc s'z eūde accipe ad usuras ē pec
catū mortale. A. Idē nō. in sū. eo. ti.
q. 44. Sed certe non uidet iure pbari
q' p sola cā utilitatis liceat ad usuras
accipe cū plus debeam' pōderare dā
nūspūale pūm q' n'z tpale lucroz. s.
scādālū. s. vtz tpalia. Nec dictū vel rō
Tho. se extēdit nisi ad absolutaz neces
sitatē videlz sine qua nō pōt cōmode fie
ri. Et addit Inn. i. c. sup. eo. q' necessita
te imminente extrema d'z p' q' iduci ut q'
tis saltē p mutuū subuēctiā idigēti. qd
si noller induci pōt ut sub usuris saltē
hoc faciat. z min' malū eligat uidelicet
usurā pot' q' homicidiū. B.

Utz accipe sub usuris p alio sit lici
tū? R. Si hoc facio i seruitiū usurari
ut ipse uel mutuet uellucrez teneor: qz
fautor eius sum. A. Hoc uerū respe
ctu peccati. Ad restōem aut nō teneor
nisi fāneri v'surario i exactōe: vt dicef
i. v'sura s' s. p. B. Si hō facio i serui
tiū accipiētis. tunc p illū modū l'z qui
d' in pcedēti. s. z maxie si cā mei mitio
res vsure exigant ab illo.

Sz qd si ego rogat' ab illo q' vlt ac
cipere sub usuris fideiubeo sue pmit
to p ipso ad hoc vt mitiores vsure exi
gant. nūqd in hoc cāu possū accipe ali
qd ab eo? R. n. qz sic essez princeps v'se
in ea pte quā recipio. Aliū s. qz vti fide
iussione alie nō est v'sus pecunie. sicut
nec vti pignozatiōe. Uñ sicut p pigno
ratiōe rei mee possū aliquid accipe:
vt. s. in c. s. dictū ē ita v' q' possiz reci
pere p fideiussione. Sz pūm tñ tutius
A. Et hoc uidet veri. qz accessorium

naturā sequit pncipalis. extra d' regu.
iur. l. accessorium. l. 6. Sicut ergo non
licet p mutuo aliquid accipe. ita nec p
fideiussione vel obligatiōe q' succedit
loco ei'. Uidef. n. pecunia manu breui
. i. qdā veloci intellectuāli trāsitu mutu
ara fideiussori z a fideiussore debitor.
vel ē sine hoc ipā fideiussio nō est nisi
ppter mutuū. z sic accedit ad illud. z
sequit eius naturā. Nec ob. q' fideiuf
sor incurrit piculū si debitor efficiatur
nō soluēdo: qz z hoc piculū incurrit ē
ipe pncipalis creditor. z ppter hoc nō
pōt aliquid vltra fortē recipere imo non
tñ ppter hoc piculū: s' ē si cūz hoc ac
cipiat i se piculū nauigationis v' itine
rationis. ppter hoc non potest aliquid
vltra fortē recipere. extra de v'suris
c. nauiganti. ergo multo min' ipse fide
iussor accessorius. Nec ob. quod dictūz
ē de re obligata ad pignozandū: qz lo
cario est cōtractus pncipalis z per se
sed fideiussio ē obligatio accessoria ad
pncipalem obligationem. B.

Utz marito liceat recipere dotez a
patre vxoris q' ē v'surari? R. s' Buil.
Si p' nō sufficit ad soluēdū ea q' habz
de v'suris. z marit' sciens veritatē vel
habens ignorātiā crassā contraxit
cū filia. nō debz recipere dotē a tali pa
tre. Si aut nō putabat socep' eē v'sura
riū. vel al' esse soluendo. qui tamen nō
erat. potest dotem in solidum recipere
licet postmodū sciat veritatē. hcc Buil
Tutius tamen d' q' sciens xitatez nō
recipiat dotē. aut si recipit restituat ill'
qbus pater tenebat. A. Hoc verū si
accipit res ab v'surario p. l. cōmissoriam
acq'sita. vt. s. s. i. in additione. s. s. ad
clariorē. al' nō uidet teneri si habuit bo
nā fidē. cū recipiat ex titulo oneroso s'z
eundem Buil. z insum. eo. ti. q. 56. Et fa
cit qd dictū est. s. restitutio. p. s. i. a ad
ditōe. h. itē nullus. Si autē in xitate so
cer de aliis bonis est sufficiēs ad soluē
dum. tunc gener indubitātē potest do
tem recipere. B.

Utz liceat creditori recipere debitūz

qđ ei usurarius debet? R. fm Buil. Si bona fide creauit ei pecuniam ut ex illa modū suū faceret z lucrando forte ex ea se liberaret. recipere pōt qđ mutua ut ēt si ille al' nō sufficit vsuras soluē. Si hō alia cā credidit puta ad ludēdū in alea. uel ad dādū meretrici aut hi strioni non debet debitu ab illo recipē q nec vsuras extorras sufficit restituē. A. Idez in dca. q. 56. Et satis pōt oprehendi ex dictis. s. restitutio p. 3. i. ad ditione. h. item nullus. B.

Utz illi quibus debet ex contractu vel quasi. aut ex maleficio uel qđ possint hoc recipere ab usurario? R. scđz Buil. Si dū tū ipam usuraria nō recipiant. Et idēz dicendū de quocūq; raptoze uel fure. A. Certe magna dīa ē inter rē usuraria per legē omīssioz nō quesitam z furtiua seu raptā. Naz z talis res usuraria recipi pōt. dūmō non in fraudē creditorum. ut colligit sup. 5. i. in additione. B.

Quid de cōitatibus quarūdā ciuita tū que dāt pecuniā ad vsurā? R. scđm Ray. oēs illi ciues quoz auctoritate et consilio fiunt. vsurari sunt. Et Eodez mō si ciuitas vel coitas reciperet aliquod pign' z fructus eius non cōputaret in sortez. extra eo. conquestus. ar. 7. q. i. lic vir. 2. q. 3. si habes. ff. quod me. causa. l. metū. §. cū aduertendū. Idem est d' his qui prohibere possunt z non prohibent. extra de sen. exco. quāte. A. Lō hosti. ut in sum. eo. ti. q. 57. B. Et l'z oēs cōsentientes put dictū est cōmittāt usurā. nī fm Buil. nō tenent ad restitutionē nisi quantum ad eos peruenit. uť quantum releuati sunt ab expensis qđ fecissent de suo. Illi tamē qui prestiterunt auctoritatē uel pceptū ad usurā z huiusmodi. ita qđ al' ciues nō fecissent eam. in solidum tenentur. A. Id in sum. eo. ti. q. 60. B.

Quid si iude' accipiat usuras a xpīano? R. fm Ray. Dortaliter peccat. z pōt ab ecclesia opelli ad restōez in dī recte. s. subtrahendo coīonez xpīanorū

extra eo. post miserabilem. uel saltem tales coercendi sunt a pncipibus z etiā a prelaris predicto mō ne exigant immoderatas usuras. extra eo. quāto. A. Immoderata autē intelligitur omnis usura. ut notat glo. i. dicto. c. quanto. cū sit cōtra moderagien diuine iusticie. extra eo. super eo. Ideo iudei cogi debēt ad omnem restitutionē usurarū. ut in cle. ex graui. extra eo. que etiam intelligitur in iudeis. ut patet ibi per glo. l. p. hōbo censura. A. Sx xpianus licite recipit usuras ab hostibus contra qđ iustū bellū gēit. maxie si sint infideles. 2. q. 4. ab illo. q. accipit qđ suū ē. A. Et i. d. c. ab illo p. q. hoc uēz ē respēu illaz rez qđ qđ a talibus hostib' posset etiā uiolent' rapere. z nō al' ut z potest colligi ex notatis in sum. eo. ti. q. 67. B. De pstantis que fiunt in ciuitatibus uide i. usura 3. §. pñ. z fi.

Sura 2. circa aialia.

Utz liceat locare aialia p certo frumento uel alia re annua? R. fm Buil. licitus est contractus dūmodo cōductor nō grauetur ex imoderata mercede. A. q. i. contractus locationis que est bone fidei merces debz esse iusta z conueniēs ar birrio boni uiri. ut. l. si in lege. ff. d' loca. B. Licituz est etiam apponere pactū de dāno z lucro rei locate. qđ utriq; sit cōmune. s. non liceret apponere pactū qđ dānum sit soluz conductoris nisi dānum quod esset ex culpa sua. A. etiā leui non autem leuissima. cum contractus concernat utilitatem utriusq;. ut supra locatio. §. 3. possēt etiam ex pacto conductor in se periculum rei suscipere. extra de deposito. c. fi. vñd tale pactum non facit contractum usurariuz l'z posset fieri in fraudem usurarum et forte sic presumere si fieret a cōueto usurario. ut in simili dictuz est de pena s. usura p. §. 22. potest etiā tale pactū ex alio respectu qđ usurarū continere iniquitatem. Unde idem Buil. dicit. qđ pactū de cōicando dāno vel cōmodo

rei locare iniquum est ex parte locato-
ris nisi p[ro]babiliter dubitet[ur] utrum locato-
ris vel cōductoris melior aut deterior
sit conditio. vel nisi credatur q[uo]d condu-
ctoris non sit deterior conditio: i[tem] pacto
t[ame]n p[ro]posito videtur cōductoris deterior
conditio: q[uia] vix aut nunq[uam] p[otes]t habere tā
tū cōmodū de melioratione bonis q[uam] p[otes]t
habere de morte. Si t[ame]n locator
timens ne conductor grauetur bouem
pactum apponeret firmiter p[ro]ponens
q[uo]d si bos sine culpa conductoris perir[et]
nihil exigeret ab eodē. nō credo q[uo]d pec-
caret nisi p[ro]pter eorum scandalū q[uo]d ei
ignozarent intentionem: vt in sum. d[icitur]
l. 1. c. 7. q. 35. B.

Quid si vn[us] habeat 20. capita ouiu[m]
et alius. x. et coicant eas ad inuicem et pi-
culū et emolumentū et expensas coicāt
p[ro] rata: R[ati]o fm Buil. Non ē contract[us] vsu-
re s[ed] societatis. et possunt etiam conuē-
re q[uo]d de ferib[us] recuperent capita mor-
tua. vel q[uo]d de velleribus et pellib[us] emā-
tur capita ad augendū gregē. A. ou[is]
tamen seruetur equalitas iter eos ita
q[uo]d ex huiusmodi pacto nō videatur eē
deterior conditio vnus q[uam] alterius. vt
in sum. eo. ti. q. 36. fm eundem Buil. Et
facit. l. si non fuerint. ff. p[ro] socio. B.

Quid si quis habēs 20. capita tradat
alicui custodienda et pascenda sub cer-
ta mercede vel sub certa participatōe
puentiu[m] gregis: R[ati]o fm Buil. Si dñs
tener sibi periculū aialium non est cō-
tractus vsure sed locationis. Secus si
non retineret periculum s[ed] iputaret cō-
ductor. A. Sed et si nō retineret sibi
piculum. nō p[ro]pter hoc esset vsura nec
hoc Buil. dicit. vt p[ri]o i[tem] dicta. q. 36. s[ed] pos-
set continere iniquitatem aliam. vt di-
ctus est. s[ed] in p[ri]ncipio. B.

Quid si quis habēs 20. capita tra-
dat alicui rustico custodienda hoc mō
q[uo]d sint firma. q[uia] illa dat ei extimata tā-
to precio. et lucrum et dānu[m] sit t[ame]n rusti-
ci: R[ati]o fm Buil. Non est contract[us] vsu-
re s[ed] mutui: q[uia] idem est ac si mutuaret
et pecuniā de qua emeret tot aialia. A

Immo iste contract[us] potius est empti-
onis: q[uia] extimatio emptionez introdu-
cit. ff. de iure do. plerūq[ue]. et ff. solu. ma. ex-
timate. Et dicit dñs Ange. de perusio. i[tem]
suo tractatu de societatibus addens q[uo]d
hoc casu tradens aialia nihil aliud po-
terit petere nisi precium. quicquid enī
forti accederet vsura esset. et eo consu-
luit. et c. in ciuitate. nisi emptor aialiu[m]
fructus recepisset ex aialibus emptis
et moram omisisset in soluendo precii
quia tunc vēditor posset petere dictos
fructus tanq[uam] interesse. l. curabit. l. de
ac. emp. quod ē et obtinet de iure canōi-
co et de foro cōscie. vt nō. glo. in. c. conq[ui]-
stus. et eo. B.

Quid si quis dat certa capita ouiu[m]
extimata certo precio hoc pacto q[uo]d ru-
sticus non accipiat prius aliquam vti-
litatem donec qui dedit recipiat p[ri]us
totam sortem: R[ati]o fm Buil. Iniquum
est valde pactum: sicut etiam si quis pa-
ciscat q[uo]d anteq[uam] rusticus accipiat alig[ua]
restaurabit de ferib[us] oia mortua. His
enī pactis ē quasi tradere oues imorta-
les. Et nota generalit[er] q[uo]d q[ui] cōis est cō-
ditio. licitum est. Secus vbi melior v[er]-
sio conditio vnus q[uam] alterius. A. Idem
in dicta. q. 36 ubi fm eundē Buil. clari[us]
sic dicitur. Et generalit[er] verus ē q[uo]d vbi
p[ro]babiliter dubitatur vtrum illius v[er]-
sio sit deterior conditio in forma pa-
cti adhibiti in societate nō est peccatū
vbi autem ad arbitrium boni viri gra-
uatur conditio alterius. peccatum est
ex parte grauantis si scienter hoc faci-
at. et teneretur ad restitutionem. Non po-
test tamen dari doctrina generalis su-
per huiusmodi traditionibus animaliu[m]
um propter varietatem traditionum
et dolos qui a quibusdam super talib[us]
excogitantur. Item dicit q[uo]d in talibus
possunt quandoq[ue] concurrere contra-
ctus mutui et societatis: ut cum habēs
20. capita tradit ea extimata alicui. pu-
ta pro viginti solidis. ita q[uo]d teneretur
ei reddere medietatem sortis: scilicet
decem solidos. quicquid contingat

postmodū de ouibus. z tunc pinde ē ac
si creditor dedisset ei mutuo. x. ex quib⁹
paratis. x. capitibus cōtraxisset socie
ratē cū creditore habere. x. alia capita
ita qd sint cōia. z ipi sint socii in pericu
lo z prouentibus. in quo casu si cōmoda
tione mutui grauet creditor debitorē
i cōtractu societatis vsura est. **D.**

Quid si quis tradat oues monaste
rio z sub hoc pacto qd de qualibet oue
icipiat annuatim solidos duos: cū fruct⁹
earū valent longe plus. s. addit qd etiaz
si oēs moriant ipse vult tantū fructū
z si valde multiplicentur oēs sint mo
nasterii? **R.** fm hosti. Dico qd licitū ē
nec pōt ecclesia restitutionē petere ex
quo in traditione lesa non fuit quāuis
mortalitas sequatur. z hoc nisi oues in
fecte essent ad morte pte z hoc igno
rauit monasteriū. ff. de mino. l. v. p. s.
si locupletari. Coniulo tamē tradenti qd
i tali casu sentiat partem dāni. **A.** Nā
inspecto lucro quod fecit monasteriū
in ouibus quas forte longo tēpore ha
buerat isolidū exigit vel remittat. vel
patiat z sentiat partem dāni. scd eun
dem hosti. vt in sum. eo. ti. q. 39. **B.**
ne cū lactura mōasteria velit locuple
tari. ex de regu. iur. locupletari. li. 6. z
caueat sibi tradens. qz nisi ouentus cō
sentiat: non tenetur monasteriū de ou
ibus abbati vel cellario z huiusmodi
cum predicto pacto datis. **A.** vel pa
cto consimili scdm eun. hosti. vt i dca
q. 39. **B.** extra de deposito. c. p. **A.**
Ut autē predicta clarius intelligant. sciē
dū qd aialia qñq tradunt ad solā custo
diā. vel ad aliquē recipientis vsū z ali
qñ recipiens aliqd precii recipit pro
mercede aliqñ aliqd precii prestat p
vsu. Ideo interdū dicif conductor. int
dū locator. ppterea his vocabulis p
miscue vtimur. l. veteres. cum se. ff. de
ac. emp. z in his ē purus contract⁹ loca
tionis z cōductiois. ff. de positi. l. i. s. si
seruū. aliqñ vero p custodia aialiu re
cipif pars ipor fructuum. z hic est con
tractus inoiatus. pro quo dā actō pre

scriptis verbis siue in factum cum nō
interuenit pecunia. tamen idē iudica
tur de hoc qd de locatione z conductio
ne. d. s. si quis seruū. Et de his dictū
ē. s. in pncipio. z latius. s. locatio. Item
2. tradunt qñq extimata: vt lucrum z
totū dānū pertineat ad recipientem z
iste ē merus contractus venditiōis in
quo pōt aliqñ vsura interuenire. de q
dictū est. s. s. 3. in additione. 3. tradun
tur aialia ita qd totū dñlum transferat
in accipientē sic qd per eum meliorata
postmodū cōicentur. z isto casu non est
cōtract⁹ societatis. nam p societatez ne
mo desinit esse dominus in totū rei tra
dite. s. ē cōtractus inominat⁹. do vt faci
as: ex quo oritur actio pscriptis verbis
siue in factum. ff. de prescrip. ver. l. si ti
bi aree. Et si quidez melioramētū non
sequat videt qd res integra debeat re
stitui: quasi causa data z causa non se
cuta z sic sine causa accepta fuerit. ff. d.
pdi. sine cā. per totum nisi inquantū si
ne culpa recipientis vel ad eū pertine
tium res perierit uel deteriorata fuēit
cum bonafidei possessor non teneat ni
si inquantū sit factus locupletior. siue
ex re principali. siue ex fructibus eius
ff. de peti. here. l. vtrū. z sic deberēt ēr
restitui fructus rei. habita distinctiōe
vtz fuit bonafidei vel non. i. vtz stete
rit p eū qñ seruatz ouenta. de quo sup
restō p. s. 4. cū additionibus. Si vero
melioramētū s. ouentionē secutū fue
rit. res cōicari z cōtractus societatis cō
trahi d. s. l. si tibi aree. Et exinde idem
de hoc dicef qd z de societate. de qua. i
tangeretur. 4. aialia tradunt in sociera
tē. Et hoc distinguendū: qz aliquando
sunt aialia grossa: vt boues z siles. ali
qñ minuta ut oues z huiusmodi. Si gros
sa. aliqñ dāt inextimata. aliqñ extima
ta. Si inextimata. aliqñ cūz terra z ali
qñ sine terra. Si inextimata z sine tra
aut scū est pactū aliqd. aut non. pmo
casu vñ qd pactū seruandū sit. l. d. pac.
l. si pascēda. quod sane intelligendum
ē dūmodo sit tale qd arbitrio boni viri

equalitatem contineat considerata q̄
 titate capitalis ex parte dantis. ⁊ exti
 matione operaz ex pte recipiētis. Nā
 i iudicio seu tractu societatis semper
 arbitriū boni viri uersari debet. ut qui
 plus societati contulerit uel pecunie uel
 ope uel cuiuscūq; alteri rei. ille pl⁹ de
 lucro recipiat. ff. p socio. l. si non fuerit
 ⁊. l. in pposita. Sed ut clari⁹ hui⁹ rei xi
 tas appareat aduertendū q̄ qñq; pa
 ctū inter socios pōt fieri circa ipm aial
 ⁊ capitale quod i societate inextimātū
 positū est. quandoq; circa fructus eius
 qñq; circa tempus quo societas durare
 debeat. pmo casu postq̄ inextimatum
 datum est. non uidetur posse pacisci q̄
 piculū sit alterius q̄ ipsius qui inexti
 matū dedit. cū regularit⁹ ad ipsuz peri
 culū p̄ineat. ut dicit Bal. in dcā. l. si pa
 scenda. Et nōt dñs Ange. p̄fatus i suo
 tractatu de societatib⁹. Sed hoc pōt in
 telligi nisi tradens aialia in alio graua
 retur. puta qz recipiens nollet teneri d̄
 perditione aialii nisi p parte: ēt si cul
 pa sua perirent. sicut contingit in aliq
 bus locis. Nam qui in vno grauatur. i
 alio releuari debet. ff. de reg. iur. scdm
 nām. Item aliud uidet⁹ dicendū de ca
 pirali pecunie etiam scd⁹ eosdē docto.
 ut. g. societas. ⁊. s. p. Et hoc forte iō. qz
 pecunia uel res sūis ipso vsu cōsumit⁹.
 ⁊ sic in ipa societate totalit⁹ exercetur.
 quod secus est in animalib⁹ que sic nō
 cōsumunt⁹: sed quandoq; meliorat⁹. Un
 sicut melioramentum pertinet ad tra
 dentem. sic debet ⁊ periculum pertinē
 dcā. l. scdm naturā. Item scdm eundē
 dñm Ange. ubi. s. ut in hoc casu equali
 tas seruetur. in fine societatis illd aial
 quod pro capitali positū est precipuū
 debet esse ipsius ponentis. ⁊ quodlibet
 pactū quod contraheret non uidet⁹ eq
 litatem ⁊ equitatē continere ⁊ sic inua
 lidū fore. Item quod dictū est recipiē
 tē non teneri de periculo capitalis fal
 lit si illud enenerit ex culpa sua. qz tūc
 de illo in solidū teneret. l. cum omob⁹. s.
 si in cocunda. ⁊. s. dāna. ff. pro socio. Et

ex his inquit p3 qz nō al licet socio qui
 aial inextimātū posuit pacisci qz de p
 mis fructibus capitale suuz retrahere
 possit. Si hō pactū fuerit circa fruct⁹
 ut circa fetū uel lac uel frumentū qd
 ex opera bou queri posset. uel ex tritu
 ratione equarū ⁊ sika. tunc si conuenit
 iuste consuetudini seruandum est. Si
 hō de consuetudine non appareat con
 tinere debet equitatem arbitrio boni
 viri. s. ut ille pl⁹ recipiat qui plus socie
 tati contulit fm eundem Ange. ut ⁊ p
 tactum est. Sed si pactū fuerit circa tē
 pus. tunc sicut equitas arbitrio boni
 uiri seruanda est fm quā consueuit qz
 i animalibus grossis quinquennio tal
 societas perseueret. Nō ergo uidetur
 tutū per pactū mīozī tempore contrahi
 p̄fertim in foro conscie. cū non uidē
 tur posse transire sine iactura uel dāno
 alteri⁹ sociorum fm eundem. ad quod
 ē allegat quandam extrauagantez cō
 stitutionē inter extraordinaria capitū
 la feudoz de qua. l. Et si inter ptes nul
 lū sit pactū factum. tunc debz seruari
 consuetudo loci. Nam inf partes actū
 uidet⁹ quod cōsuetum ē. ff. de edil. edic. l.
 qz si nolit. s. qz si assidua. ⁊ de aq. plu. ar
 cen. l. si prius. s. recte placuit. oū tamē
 consuetudo conueniat arbitrio boni ui
 ri. ⁊ nō al. dicta. l. in pposita. ff. pro so
 cio. eo. til. l. si non fuerint. Si hō nec pa
 ctum nec consuetudo appareat hoc ca
 su qñ contrahi⁹ societas sup aialibus
 grossis inextimatis ⁊ sine terra. diē ibi
 dē dñs Ange. Reperio quedaz iura cē
 uagantia inter extraordinaria capitūla
 feudoz. quoz vni⁹. Rīca oleit. Consue
 tudo societatis iumentoz. Et sic sequi
 tur ad l. fam i nigro. Si quis dederit iu
 mentū iure societatis ille q accepit o3
 tenere p qñq; annos si nihil dictū ē de
 tpe: ⁊ omnes poledri debent eē cōes ⁊
 id quod quesierint tpe trituratōis. ⁊ in
 capite quinq; annoz separaf societas.
 ⁊ ille qui dedit habet o3 iumētū añ pte
 sed si ille qui accepit dedit tertiā. s. par
 tem p̄citi in emendo iumentum scd⁹

glo. tūc iumenta z oīa partienda sunt
 p medium. Et si amiserit iumentū cul
 pa sua: qz non custodiit. emēdare tūc
 d3 z sequit alia Rica. Consuetudo soci
 etat vaccaz. Si quis dedit uaccaz ali
 cui ut haberet eā iure societatis. z non
 dixerat de tpe. d3 eam tenere p quinq
 annos. z oīs iutuli debēt partiri p me
 diū. z ille q dedit uaccaz debz habē eaz
 p capite salvo si nihil dictum est. z ille
 qui suscepit nō dedit de suo i p̄cio uac
 ce. alioquin si partē precii dedit. dic gl.
 tertiā. per ea q. s. dca sunt in iumentis.
 Sequitur. oīa debent partiri p mediū
 Et si is qui accepit amiserit uaccaz cul
 pa sua quia custodem nō misit ul' nō
 bene custodiuit. z pp̄ hoc uacca amif
 fa est. qz fures abstulerunt uel lup' eā
 comedit. debz emendare socio suo. Lū
 vero dicta animalia inextimata danf
 cū terra. i. q. quis dat aīalia oīa z terrā
 cū in dubio ut p̄ostensum est totum
 piculū aīalium p̄ineat ad dñm posset
 domin' qui ponit boues z terram paci
 sci ut maiorem p̄tem fructuum terre
 recipiat. cū rusticus tñi operas ponit ni
 si opera rustici z eius industria magis
 extimetur q̄ fruct' qui uenire possēt
 simul ex bobus z terra. quia tunc nō so
 lum fructus terre equis partibus par
 tiendi essent sed etiam de ipsis rustic'
 plus haberet dicta. l. si non fuerint. fm
 eundem. Si autem dicta animalia ex
 timata traduntur. tunc periculum casu
 fortuito inf socios ē cōe. l. cum duobus
 .s. dāna. ff. p socio. Et tener Bal. in dca
 .l. si pascenda. l. de pac. Aliqui tamē di
 stinguere uident. quia aut est vānum
 fortune. z procedat quod dictuz ē. aut
 damnuz nature. i. quod procedit ex nā
 Et hoc pertineat solum ad tradentem
 aīalia. Sed certe hoc iure pbari nō ui
 detur. Nec est ratio diuersitat' imo cū
 melioramenta etiam naturalia h' cāu
 coicentur. ut dicta. l. si non fuerint. con
 ueniens est ut sit pericula diuidantur
 nec mirū si hoc casu sit talis coicatio.
 quia extimatio introducit emptōnem

etiam in contrahibus in quibus d sui
 natura non transfert diuim. puta i lo
 catione. ff. locati. l. 3. nisi sit aliud exp̄es
 se conuentum. ff. de contrahen. emp. cū
 māufata. s. nemo. uel nisi ex consuetu
 dine aliud iudicat. cū ut dictū ē intelli
 git actū qd ē consuetū. d. l. q. si nolit. s.
 ga assidua. ff. de edil. edic. dicta ergo ex
 timatio introducit in dubio emptōnem
 ar. l. extimare. ff. solu. ma. Et habet p̄o
 ide ac si ille qui dat dicta animalia mu
 tuasset socio medietatē precii z ip̄e po
 suissz aliā medietatē. z cōit ab ipsis fu
 issent empta. Et ideo non mirum si qui
 libet p̄o rata de periculo tenetur quā
 do sine culpa alterius sociozū processit
 al' illius solus erit damnum cuius cul
 pa origit. ut i dicto. s. damna. Lūca fru
 ctus autem z tempus quo societas du
 rare debeat eadē dicenda sunt que z di
 cta sunt. s. i. p̄oximo casu qñ inextima
 ta traduntur. ut. l. semper equalitas arbi
 trio boni viri seruetur. i. p̄ iura r̄ibez al
 legata. Un hoc cāu postq̄ quilibz socio
 rū ponit tantundē respectu precii aīa
 liū que extimata tradita sunt. Et soci'
 rustic' plus ponit respectu opaz z cu
 stodie. non uidetur q̄ fructus p mediū
 diuidi debeant. Et ait dict' dñs Ange.
 De hoc al' dubitari uidi. z putarem ar
 bitrio boni uiri conueniri ut equalitas
 seruetur. q̄ si talis custodia z cura aīa
 liū quā ponit socius rustic' fiat aut fie
 ri posset per infantes aut puulos. quo
 rū opere non sunt in magna extimatio
 ne lz a ique sint. tunc si aliquaz utilita
 tem ex aīalibus percipit plus rusticus
 socius q̄ ali'. ut fumi z lutaminis que
 xisist cum opera pastozis compensari
 possunt. iuste fructus equaliter diuidū
 tur. Si hō pastozis opere quas ponit
 rustic' aut poni facit siue alii sumpt'.
 puta palearum. feni z similiuz excede
 rent commoditates lutaminis. tunc ut
 equalitas seruetur iuste rusticus ante
 partē aliquid p pastozis opera recipe
 debeat: quod equualet ei qd plus po
 nit dicta. l. si non fuerint. al' si tradens

aialia vellet equalē portionez. videre
tur velle precium mutui facti socio de
precio medietatis sortis. z sic vsuram
cōmitteret. cui quicquid accedit sorti
usura sit. i. 4. q. 3. pleriq. Nec h^c cāu pos
set quis per consuetudinē strariā excu
sari i foro conscie cum iniquitatē conti
neat: z socii dānum z iacturā z iuri fra
ternitatis non conueniat: cui societas
cōparatur. l. verum. ff. pro socio. Et si di
cta animalia extimata traduntur cum
terra. conuenit q^d dānum z lucrum sit
comune z fructus equali parte diuidā
tur: cuiz vnusquisq^{ue} ponat partem aia
lium que coicata sunt p^{er} extimationez:
vt dictū est. z vnus ponat terram z alē
equivalentes ponat operas fm eundē
Quo hō ad aialia minuta quando sup
ipsis societas contrahitur. dicendū q^d
obseruande sunt conuentiones z cōsue
tudines arbitrio boni viri conuenien
tes fm modū z formas circa animalia
grossa. s. p^{er} cadem iura. nisi q^d
circa animalia minuta videt^{ur} societas
posse breuiori tempore finiri. puta spa
cio trium annorum ut statim parebit.
Si hō nulla appareat cōuentio seu cō
suetudo. reperiunt scripta aliqua iura
extrauagantia in fine vsuum feudozū
quoz vni? sic incipit *Rica* scdm dñm
Ange. Consuetudo societatis capzarū.
Nigz sic sequit. Siquis dederit capzā
aut pecudē iure societatis. ille qui acce
pit dz tenē per tres annos: z in vnoq^{ue}
anno debet dare pro capza. i. z. formati
cos bonos z optimos pro pecude. 6. et
medietas capzetozum z agnozū dēt
esse cōmunis z medietas lane. z ille q^d
dedit capzam aut pecudez ante partē
debet eā habere. Et si ille q^d accepit de
dit tertiā. tunc oīa partienda sunt per
mediū. Sed si ille qui accepit amiserit
culpa sua. qz eā non custodierit vel pe
corile non bene clauserit. domino tunc
emendare debz: z vt dictum est bonos
formaticos dare dēt. s. non quidem de
vna munctura. qz si dedi tm vnaz pe
cudem vel vnā capzam. non dz mibi

dare talem formaticū qualis pōt fieri
de vna munctura tm: s. tres aut qtuoz
muncture insimul mitti debent: vt bo
nus formaticus inde fiat. Quod si dedi
alicui. 20. aut. 40. pecudes. aut totidem
capzas. dz ne mittere vnā muncturā
insimul z facere vnum formaticū de
tota munctura: Lerte non. Sed medie
extimatis. ita q^d non fraudetur q^d de
dit nec qui accepit. S. si agni vel capze
ti nati nō fuerint de vna aliqua capza
vel pecude. non dz dare nisi medietatē
formatici quē daret si nati essent agni
vel capzeti. Sequitur alia *Rica*. Con
suetudo societatis porcarum. Siquis
dederit porcā alicui iure societatis.
z non fuerit dictum de tempore. tūc is
qui accepit dz eam tenere p^{er} tres ānos
z oēs porcelli q^d nati fuerint partiendi
sunt per mediū in unoq^{ue} āno. vel si
placuerit dño z ei q^d accepit tenē vsq^{ue} i
capite triū ānoz. debent oīa p^{er}tri p^{er} me
diū ēt porcellos natos de porcello. Et cū
porca facit porcellos dēt dñs facē adiu
torizū ei q^d accepit. z non dz q^d accepit da
re tertiā aut incōtruz. z si amiserit cōpa
sua. qz porcellos nō bñ clauserit. vel cu
stodē cum porcis non bñ miserit. debet
dño emēdare. uel casum amissionis do
mino dicē. 5. principat^{ur} aliqñ aialia fe
mini generis tradunt^{ur} ad operiendum
ab aialibus mascul^{is} alterius. quo casu
si appareat cōuentio seu consuetudo q^d
non discrepet a iudicio boni viri seruā
da ē. vt sepissime ostensum est. Quod
si hec non appareant: sup hoc ē vna de
predictis extrauagātibus scōz dñz An
ge. cui? *Rica* est talis. Consuetudo so
cietatis iumentozum. Si quis dederit
iumenta cooperiēda equo alicui. oēs
poledri debēt ēē cōes nati in illo anno
de iumentis illis. p^{er}tiendiq^{ue} sunt fm cō
suetudinē. z ille cuius sunt iumenta dz
p^{er}tri poledros z mittē illi electioez c^o ē
equ^{us} utp^{er} velit accipe poledz an accipe
p^{er}tri p^{er}ci. 6. aliqñ tradūt aialia nec ap
pet quō. p^{er}ferti defūcti iā p^{er}ci palib^{us}. z
tūc seruāda ēēt consuetudo. cū illō qd

et consuetum inter partes videat actum. ff. de edil. edic. q. si nolit. §. q. assidua. et de aqua. plu. arce. l. si prius. §. recte placuit. Si autem de consuetudine non apparet. tunc finem dicitur Angeli. in dubio presumere contra tractus innotat. pro quo daretur actio per scriptis habet. et in hoc eadem essent suanda que supradicta sunt de societate. ac si esset contracta societas. Ego puto quod ex quo non apparet quid actum sit et remansit indeterminatum totum debeat reduci ad arbitrium boni viri. extra de off. fidele. de causis. et ff. pro socio. l. si non fuerit. L. i. arbitrio conuenit quod unicuique de se sibi debetur. ff. de iust. et iur. l. iusticia. §. iuri precepta. Et propterea quod tradens aialia ista recipiat cum omnibus fructibus et accessionibus. illis exceptis que sine culpa recipientis deperdita sunt. cum dicta aialia fuerint tradentis. nec appareat quod eorum dominum in alium transulerit. ar. l. fructus. ff. de rei ven. §. receptori aialia fiat congrua recompensatio iuxta exigentiam sumptuum et laboris sui. et hoc actione mandati. ex quo per mandatum seu impositionem omnia aialia gubernanda suscepit. ff. mandati. l. i. uel saltem actione in factum sui prescripti habet. ff. de prescript. §. l. i. et ex his patere potest qualiter aialia tradantur. et quomodo super his societas contrahatur. et quid agendum sit. et utrum in his tractibus committatur usura. quia regulariter non committitur nisi cum his concurrerit mutuum seu equipollens. videlicet terminus concessus ad soluendum quorum occasione plus aliquid recipiat. vel nisi sub predictis contractibus contractus mutui pallietur. extra de emp. et ven. ad nra. Et si usura non interueniat. potest tamen alia adesse iniquitas. v. cum vnus conditio plus grauetur quam alteri. per totis contra boni viri arbitrium. De societate vero cum pecunia que mercatori conceditur ad mercandum. vide. §. societas per. et. et. d.

Sura 3° in emptibus
Quid si emat
aliquid ut prius soluat ad cer

tu terminum. §. d. Si propter hanc dilatores res vendat maiori precio. l. talis tractus non sit usurarius ex forma. est tamen usurarius ex fraude. A. Et est ex forma quod de hoc constat. extra eo in ciuitate. et. c. fi. d. Et ideo venditor tenetur qui hoc facit quasi usurarius fecisset. nisi dubium sit quod merces vendite tempore solutionis debeant plus vel minus valere. extra eo in ciuitate. quia tunc licite possent vendi tamen plus quam extimatur quod plus debeant valere tempore solutionis. de eo si iste venditor nolebat vendere nunc sed interdebat seruare usque ad illud tempus. extra eo nauiganti. Quid si fiat econuerso. puta dat nunc. x. ut circa autumnum reddatur sibi tota mensura frumenti uel vini tunc attendendum est quod si nunc plus valeat utrum tamen quod dari debent sint valitius plus vel minus. si huiusmodi dubium non est usura. Si autem extimatur quod plus ualebit. certe emptor usuram committit. ut in d. nauiganti. A. Ad meliorem predictionem intelligentiam hec tria videnda sunt. Primo qualiter discernatur iustum pretium rerum. Ad quod dicendum quod illud dicitur iustum pretium rerum quod in loco coeter de re inueniri potest solutione potest. ff. ad. l. fal. l. pretia. Quod quidam non rationabiliter limitant esse verum. nisi ipse dimentum occurrat ex aliquorum malicia puta usurariorum seu aliorum pecuniosorum vendentium merces suas ad terminum ut valeant aliquid plus lucrari. et boni mercatores non possunt vendere merces suas et iusto pretio. vel et si aliquis tyrannus et potes aliquid adhiberet ipse dimentum sine rationabili causa limitando pretia vel prohibendo merces alio deferri. Nam malitiam indulgendum non est. ff. de rei vend. l. i. fundo. et extra de co. §. sp. c. et. Item iustum pretium consideratur super mercantiis respectu laboris et sumptuum mercatoris. ut super negotiatio. §. 3. in additio. Quod intellege. nisi in loco venditionis aliud esset conditum non introductum ex eorum malicia. ut dictum est. sed ex conditio temporis seu negotiatio nis. puta cum tempore messium et vindemiarum soleat frumentum et vinum minori pretio valere. et idem in silibus. vel cum merces

ex abundantia minori vendunt: et ma-
iori ex occurrente penuria. Nam cum
mercator possit precium augere ex va-
rietate locorum et temporum ex qua pretia in casibus
diuersimode statuuntur, ita dicitur et minuire
pretia. n. consideranda sunt respectu lo-
corum et temporum, non solum in augmentacione:
sed et in diminutione. ff. si cer. pe. l. vinum
et de reg. iur. l. si in nam. 2.º videndum est
quid si aliquis vendit rem ad terminum
per maiorem pretio de qua dubitatur
utrum tempore solutionis pretium sit res maiori
vel minori pretio valitura: tunc vendens
putat eam non valituram maiorem quam nunc va-
leat. an omittat usura? R. Inno. et te-
nere i. c. in ciuitate. ex eo, sufficere ad com-
missionem usure quod venditor non credat eam
valituram maiorem. Et cum Inno. et transit
dominus Anto. de bu. quod vix puto quod ad
periculum. quo homo ad restitutionem distinguendum
credo. utrum venditor hoc putauerit ex p-
babili coniectura. et tunc teneat. an ex leui
et non teneat. ar. l. cum quidam. §. quidam ff. de ac-
quirit. h. ubi dicitur quod si hies est solus putat ad
esse impedimentum ad eundem hereditatem. adire
non potest si iusta ratione motus crediderit. Sa-
cit et ex de sen. exc. inquisitioni. In du-
bio tamen si non appareret utrum contra fuerit
dubium huiusmodi. vel si res tempore solutionis pretium
fuerit plus valitura. vel si non appareret.
utrum extimatio venditoris fuerit rationabilis
vel non. puto quod iste venditor ad restitutionem
teneat: ex quo non putauit res plus valitu-
ram: quia in re propria quilibet est modera-
tor et arbiter. et in dubio tutior pars est eli-
genda. ex eo. in ciuitate. 3.º quid si propter
terminum res plus vendat. non tamen ultra ipsum
rei valorem. an omittat usura? R. quod sic
ex quo ratione finis res venditur maiori. tamen
satis existimo quod cum. propter hoc non exce-
dat iustum rei valorem non omittat usura
cum hoc cum lucrum sed consequatur suum iterum. ex
tra de usu. c. si. Et si dicatur non posse contin-
gere quod si res venit plurimam rationem finis non
vendat ultra valorem iustum cum res tamen va-
leat quanto pretium pretio vendi potest. et sic pretium pro
cio non plus inueniebat: sed pluri. propter ter-
minum vendidit: ultra iustam extimacionem

accepit. potest rideri quod hoc non legit. Nam
vix est quod res tantum valet quantum vendi potest. si
contra cursum. non homo singulari euentu. ut sic
ille non de iusto pretio vendit quod res pretio ma-
iori vendit alicui quam contra fieri alius. for-
te quia ille ad rem maiorem habet affectum. vel
quia ea magis indiget. ff. ad. l. fat. l. pretia. Ita
dicitur non iusto pretio emere quod minori res emit
ab aliquo quam contra ab aliis emere forte pro-
pter venditoris necessitatem. vel quia non potest
merces tanto tempore retinere quanto alii faciunt.
et huiusmodi. Item et quod ex malitia aliorum potest
iustum precium impediri. quod nocere non
debet ut preostensum est. B.

Quid de mercatoribus? qui hinc per statu-
to quod quicumque emit vel vendit tales mer-
ces intelligat talis vel talis dilatio solu-
tionis? R. Si venditor propter hoc non ap-
ponat ad pretium non est usura. al. sic. ut ex p-
cedenti. §. potest non. Quid si post concordiam
et de pretio et dilacione velit emptor nunc sol-
uere et sic de pretio minui. per prima ven-
ditio usuraria est. ultra pretium. nisi forte
talis mutatio pretii fiat ratione alicuius in-
teresse de quo videatur. §. usura per. §. 16.º quod incipit
sed nunquam usura est. A. potest etiam esse quod
venditor minuit de pretio propter necessitatem
et sic potius est iniquitas ex parte emptoris.
Utrum potest quod an emptor hoc casu comut-
tat usuram cum minus soluat. propter prima-
turam solutionem? R. videtur quod non. quia plus
soluere vel quod ante tempus soluit. Insuper de
acti. §. per. §. si iste. §. loquitur in coacte soluente
quia tollit ei facultas rem retinendi tempore con-
cesso quoniam et cum ei dano. sed alio est in sponte
soluere. Utrum contrarius huiusmodi? puto: quia aliquid
certi lucrum cape propter primaturam solutio-
nis usuram inducit. ut aperte probatur in c. na-
uigatu. l. §. per. ex eo. nisi forte soluens ante
tempus possit aliquod iustum interesse pro-
tendere. ut. §. usura per. in principio. B.

Quid si aliquis vendat res pro pretio quod
nunc currit. et addit pactum quod si plus vale-
bunt usque ad passum vel illud plus. si homo
minus valebunt non vult minus? R.
finis hosti. Proculdubio est usurarius
iudicandus. cum in pacto claudicat. ar.
l. de solu. l. per. l. con. Ul. A. Idem in

sum. li. 2. c. 7. q. 21. Et hoc intelligēdū
quando ratio termini apponere tale
pactum. al. l. 3. adesse iniquitas alia. n.
tū usura. cum non assit mutuum v. l. eq.
pollens quod ad usuram requirit v. l. s.
usura p. in principio. B.

Quid si veda p. diu tali additione
q. vsq. ad tot. annos si reddat p. diu reba
bea p. diu? R. fm Ray. hic nō est mu
tuum. vñ nec usura. r. emptor facit fruct.
suos q. venditio ē. Et hoc intelligas ni
si talis additio facta fuerit in fraudem
usuraz. qd pōt p. sumi si modici ē p. diu
respectu valoris rei. ex de emp. r. ven.
ad n. fam. Jtē si sit i. pacto q. restituat
aliquid plus q. fuit p. diu. A. Jdē dicit
doc. vt notat dñs An. de bu. in. can. dio
cesi. ex co. B. r. emptor s. fuerit sit fe
nerari. ex de pigno. illo vos. Jdē host.
r. Ber. A. Jdē in sum. co. ti. q. 25. vbi
idē dñs fm eodē etia si uenditio fiat tali
pacto q. qñcūq. soluat p. diu a vedito
re uel ei herede reddat p. diu. p. diu
ctis ē con. dñs Anto. de bu. i. dicto. c. cō
questus. extra eo. r. Innoc. in dicto. c. ad
n. fam. addens q. paucitas p. diu nō facit
p. sumere usurā. nisi addat alteri dictu
re v. l. q. uenditor possit redimere. B.
Quid si quis emit fruct. seu segetes. p.
uenturas hoc anno de agro seminato?
R. fm Buil. Non est usura ex forma
tract. potest tñ fieri in fraudē usura
rū. vt si hñs est q. fructus colligendi
ēt cputato dubio q. possunt impediri.
valebunt tunc pl. q. id qd nunc datur
A. maxie si est tal. p. sona que tract.
hi. soleat exerce. r. restitutio est ei in
foro penitentiali indicenda fm eundē
Buil. r. in sum. co. ti. q. 26. Et hoc debet i
telligi quando interuenit p. maturata so
lutio. al. nō esset usura cū non assit mu
tuum u. l. equipollens. sed alia fraus obli
gans ad restitutionem. B. Si aut. p.
babilis dubitatur vtrum plus u. l. min.
debeant ualere. non est usura. Jdē ho
sti. r. Ul. A. Jdem in dicta. q. 26. B.
Et eodē mō dicēdū si emit fructus pro
uenturos usq. ad tres uel quatuor uel plu

res annos. A. Jdē in sum. co. ti. q. 27
ubi etiā addit fm Ray. q. ubi i. foro iu
diciali pcedit p. dicturas. in pñali sta
tur p. diu assertoi. Et idē dñs. e. ti. q. 23. Qd
intelligo esse uerum nisi ex alia dictu
ra oriā scādālū. q. tunc oportet oio p.
scādālū satisfacc. extra de homici. ex
lris. p. de pur. cano. p. totū. B.

Quid si quis emit a coitate u. l. a col
legio monasterio seu ēt a p. uata p. so
na certos annuos redditus in uita ēpto
ris uel ad aliud quodcūq. temp. v. l. su
fructū alicui. possessionis? R. fm Buil.
Nō ē usura ex forma tractus. posset
aut. esse illicitus ex pte ueditor. q. assu
munt māz desideradi mortē ei. aut ex
pte ēptoris. q. forte nimis p. uo p. cio
emit pensatis circūstantiis de hñs liti
dine uire ei. r. q. titate p. cio. r. ualoris
ipñ. usufruct. Si ho qñ emit a p. uata
p. sona dicat. i. uita ipñ. ueditoris. ēēt tē
magis claz. q. tū ad hoc q. nulli. mōz
desideraret hoc cāu. A. Jdē Buil. dic
q. l. iste dictus nō sit usurari. ex forma
cū tñ hi. reddit. annu. p. sona sit siue
burfat nō at p. diu. credo l. qdā legis
te dicat. r. trariū. q. illicit. ē tract. tūz q.
ueditor. facit posset desiderare mortē
emptoris. tū q. nulli. ē ēptoris p. cilū
sicut ē in fructibus agro. r. uineaz. ut
in sum. co. ti. q. 29. In his tñ uidet faciē
da dñā inf. redditus iaz cōstitutos r. de
nuo cōstituēdos. ut p. p. Jnno. ex eo. i. ci
uitate. ubi etiā idē nōt dñs Anto. d. bu.
formās hanc qōnem. Aliquis emit red
ditus certi fundi in perpetuū uel ad ui
tam sibi uel hēdibus. dubitat an sit lici
tū. Et l. inq. opiones sint. tñ lici sunt
hi. contractus fm Jnno. r. Jo. an. siue
ematur redditus domi. siue p. sone. pu
ta rustici uel serui alterius. siue ēt ema
tur actio s. aliū opetēs dato ēt q. forte
minori p. cio uēdat q. ualeat. r. dicit h.
uez siū reddit. sit cert. siū icert. siue i
pecūia. siū i. alio. r. siū emāf. noia cōstitu
ta siū ēt cōstituēda. r. l. aliq. tuluz min.
q. ualeāt emāf. nō uidet tractus illi
citus. q. r. abentes pñt in modico siñ

dolo tñ se decige realiē. Consulat tñ In
no. xpi fidelibus q ab huiusmōi cōtra
ctibus abstineat. s. q. de nouo. ppter b^o
cōstitutū redditū vel actōem emāt. Di
cit tñ q hoc ē penit^o illicitū. q. sigs ac
cepit cētū a ricio. vel obligatōez de cen
tū vt ipe cōstituat se debitorē redditus
annualis maioris q̄tutatis q̄ accepit.
Lon. dñs. p. de Ancho. in. c. v. suraz. de
v. sur. li. 6°. vbi ēt dicit. Quēo si cōstitui
alicui pensionē certā ad vitā. p. certo p
cio. an talis cōtractus sit v. surari^o. Res
pōdet fm Oldradū. hosti. Inno. Vin.
z. Hof. in. dē. c. in ciuitate. q. nō. qz scōz
oēs pdcōs talis cōtract^o est licit^o. qz tol
lit suspicio v. suraz. rōne incertitudinis
Idē etiaz dicit tēnē Jo. an. Qd puto li
mitandū. nisi xisist^o sit emēs plus in fu
tur^o accepturus. ar. c. si. ex. co. Jte. dicit.
Pone q. debitor v. surariū mutuauit so
cio pecuniā eo pacto q. ipe soluēt v. su
ras v. surario i futur^o currentes. an talis
mutuās sit v. surari^o. Et Respōdet scōz
doc. q. nō. qd dicit v. ex. fm Jo. an. qū ex
illa pecunia intēdebar satisficē v. sura
rio. al. cessant rōnes doctoꝝ. Et iō si tūc
a socio cui mutuauit. v. suras pcepit. ad
restōem tenetur. B.

Quid de his q emunt a paupibus
boues vel oues quas illi forte non hñt
z locant eis? R. fm Huil. Si ēptoz scit
vel credit q. venditor illa nō habz z lo
cat eis. p. annua pēsiōne v. sura ē. vt sal
tē in fraudē v. sure sit. A. i. psumitur.
fm eūdē Huil. z i sum. eo. ti. q. 33. z tales
oīo tenent ad restōem. cū mercedē sine
cā receperint. s. ex. eo qd nō ē. ff. de con
di. sine cā. p. totū. B. Si hō credit eū
hñe z sine fraude emit. non est v. sura.
A. nec ēt pētiū q̄diu durat bona fides
fm eūdē. z in p. cā. q. 33. Et addit. Idē cre
do de ementib^o fructus terraz a nō ha
bentib^o. hec ille. Et lz in p. dicto casu de
sit aliqñ pētiū non tamē deest obliga^o
ad restitutōem ex quo pensionem acci
piūt sine cā ut dictū est. nisi inquantū
possit p. bare aliquod legitimum inter
ec. nō tñ tenetur vltra q̄ sit factus locu

pletior q̄diu fuit bone fidei. ff. de peti.
bere. l. vtrum. B.

Quid de his q nūc emūt certos cōs
tradēdos emptori ab ipō venditore in
certis nundinis? R. fm Huil. Si eman
tur minori p. cio q̄ estiment eos ibi ēē
tūc valituros. usura ē. Si autē de valo
re xisist^o dubitet. nō ē usura. A. Idē i
sū. eo. ti. q. 34. Et intelligit hoc si iterue
niat p. matura solutio. al. nō esset v. sura
ex eo. nauiganti. lz possit esse alia ineq
litas ad restōem obligans. S. qd sigs
hñs pecuniā volebat ire ad nundinas
ad emēdū merces ex quib^o lucraret. z
ego indigens pecunia mutuo illam re
cipio offerens me illā restitūē cū lucro
sperato. nūq. d. cōtract^o sit v. surari^o? R. In
no. dicit q. sic. s. hosti. tenz q. tali mer
catoꝝ obligat^o sū ad itereffē illi^o luci
qd ex illa pecunia erat xisist^o facturū.
dūmō nūq. fiat i fraudē v. surarū. z tal^o
mercatoꝝ dicto mō nō consueuerat pe
cuniā tradere ad v. surā. Lon. Ray. vt z
p. s. v. sura. p. s. 35. S. ut nōt dñs. p. de
ancho. l. c. v. suraz. ex. co. li. 6°. Jo. an. te
net euz Inno. dicēs q. itereffē hz soluz
locū p^o. morā debitoris z nō añ. Nam si
añ possit qui mutuauit cūenire de spato
lucro. facile cēt mutuāti fingē qd vult
cū sua pecūia alio pficisci vbi tñ lucē
bit z illo reqsito fenus exerceret. Itis
aut figmētis nō est via apertēda ex de
diuoz. q̄to. Et hoc placz Jo. cal. bec ille.
Pōt dici q. vbi ex qualitate psonarū
cessat suspitio v. suraz. obrineat dictūz
hosti. z Ray. qz itereffē cōputari pōt ex
iusta cā nō soluz p^o morā s. et añ: vt p.
s. s. 5° in additōe. h. itē dicit. Jte. qd si
qs a mercatoꝝ emeret merces tāto ca
rius quāto in loco destinato essz xisist^o
vēditur^o. z sic offerret v. ex. p. ciū cū spe
rato lucro. an vēditō sit v. surari^o? R.
fm Inno. q. nō. dūmō cōputatis piculo
z labore non accipiat vltra id qd in lo
co in q. erat venditur^o xisist^o lucratur^o
fuisse. qz q. iure pōt vendere cari^o pro
pter dubiū tps. ex. eo. c. si. eodē mō pro
pter dubiū loci. sumpto argumento de

tpe ad locū. ff. si certū p. l. vinū. Et hoc placet Ray. Sz ut nōr dicit' dñs 'pe. de ancho. vbi. s. 'hosti. s. ga daret via fig mētis d' dictū. c. quito. Jo. hō cal. tenet dictū 'Inno. cū p'ciū statī soluitur quia tūc sp'atū lucz' alit' loci pōt mō p' cipe emptor sicut poterat creditor. Sz si hō p' tēxtu solutō p'ccū differatur. tunc dictū 'Inno. tenet: quia de facili possēt fraus cōmitti. hecille. pōt dici q' inter eē ex eā nō pōt p'cipē s'z bñ fm extima tiōnē dubii euentus. vt. s. v. sūra p. s. is. vbi ex cōditione p'sonaz cesset suspitio fraudis. B.

Quid de his q' emūt frumētuz z vi nū z hī tpe q' colligit vt postea vēdāt cari? R. 'hoc multipl'r pōt fieri. p' qui dē. p'pter cōe bonū. sicut Joseph emut frumenta vt hēret vñ p'videret populū terre tpe famis. z hoc meritorū est. 2. p' p' p'visionē suā z suoz. sicut si aligz nūc emat timēns ne postea oporteat eū cari' emere p' se z suis. z postea qz nō indiguit vēdidit sicut cōiter i foro ven debat. z hoc licitū est. 3. p'pter pietatē vt. s. de lucro p'videat paupib'. z h' ite rū l'z dū mō ita moderate hoc faciat q' cōitas p' caristiaz nō ledat. 4. p' p' exer cēdam iustā cōmutationē p' modū mer catōnis: vt nō intendat caristia inducē sed potius arrem suam siue negociatō nē exercē qd potissime locū h'z qñ hec ē p'pria negociatio eius: ita q' pro sua oga recipit lucz'. vt dictū est sup'ra em ptio. s. 4. 5. p'pter auaritiā. s. vt cari' vendat nulla alia necessitate vel vtili tate p'sara aut ut caristia inducat z cō greget. ita q' hoies cogant ab eo emē. z ipe possēt ad libitū vendere. z isti ta les enormit' peccant vt etiā dictū est. s. emptio. s. 6. hec breuiter sumpta sūt de Ray. Buil. 'Inno. c. z 'hosti. Et addit Ray. q' tales p'pter hoc non sunt cogē di ad restōem certe p'sone s'z paupibus Et fm Buil. hoc intelligit de honestate z cōsilio. nō aut de necessitate. A. nisi ex scō eoz alii forēt dānificati: qz tūc re nent restituē dānificatis oīo. ex de iuu

ri. c. fi. B. Et itelligēdū idē sigs emat alia q' virtualia: vt auz vel argentū z hī. vt de talib' caristiaz inducat z ipe lucres. Et de hac mā hēs sup'ra. s. 4. A Idem qd in hoc. s. notatur in sum. eo. ti. q. 40. Predictis etiam con. docto ca no. vt nōr dñs 'pe. de ancho. i. c. p. extra eo. li. 2. B.

Pone. qdā habz recipere cētum ab aliq' in certo termino. venit terti' emēa ipa iura d' debitorēz p' p'cio nonaginta que nunc soluit: nūquid emptoz cōme tit v'surā? R. Si iste emut tantū min' quātū vere est interesse suū. aut q' tuz vere ē extimandū siue timēdū ne ille debitor soluat. aut quatenus ē futurus labor rehabendi non ē v'sura. Si vero alit' vult diminūē p'ciū solū p'pter hoc q' nūc soluit: s'z in futuro plus rehabebit. ē manifeste v'sura. A. qz p'pter p' maturā solutiōem minori emut q' veri sūt res fuerit valitura. extra eo. c. fi. Et sic limitanda sunt q' dēa sunt. s. s. de emptōe noīum. B. Et nō q' talis ēp tio iurū p'sertiz qñ de hoc imineret li tigiū si fiat pro minori p'cio non valet nec iste ēptoz poterit plus petē ab ipō debitorē q' in veritate soluerit: ēt si re fiduū fuerit ei donatū. L. mādari. l. p' oī uersas. z Lab Anastasio. qz p' bono cōi statutū ē ne litigia emerent uel moue rent. A. Sz si cessio iurū fiat ex hā z integra donatōe valet in totū. al' non valet nisi p' parte dati p'ccū. Et hō ve ruz quo ad petitionēz faciendā a debi toribus vt obuēf litigis que possent p' hī' emptōes occurrē vt in iurib' alle gatis. Sz q' ad emptorēz z venditorēz talis sctus bñ valet. cū noīa debitorūz possint emi ēt p'cio minori q' sint ipsa debita. seruata tñ equalitate. vt dic' do min' Anto. de bu. inc. in ciuitate. ex eo vt p'z. s. s. in additione. B.

Itē pone. qdā coitas idiger pecunia z iponit ciuib' p'stantiā. s. mutuo p'mit tēs z obligās p'starib' certa pignora z certū lucz'. nunquid p'starēs cōmittunt v'suraz? R. Ex quo coacte faciūt z p'pē

hoc forte multa incommoditate incurrat
 ita qd ab hoc libent cessaret si possent,
 nō ē vsura. S; iuxta hoc ē alia dubita
 v3 qd si postq̄ cuius p̄m̄ p̄stitit veniat
 secund' t emat iura a p̄ p̄ minor p̄cio
 eo qd nūc soluit ei. nūq̄ iste secūda cō
 mittit vsurā? R̄o vt in p̄cedēti. S. of. A
 Lerte iste tractus manifeste apparet
 vsurari' cuius quicqd accedat forti i mu
 tuo sit vsura nisi affuerit verū t certū
 interesse. qd pōt extirpāri ēt ex dubio
 euentu fm̄ conditiones p̄sonarum: vt
 s. vsura p̄. S. 5. Non aut pōt poni i ter
 esse certū p̄ icerto: ut ibi p3 t nōt oīs
 Anto. in. c. salubrit. ex co. Nec excusat
 a p̄cto in hoc cāu coactio uel alia neces
 sitas. ex eo. sup. eo. t qd me. cā. c. sacris.
 Et si p̄ncipal' est illicit' sū t accessori'
 ex de reg. iuri. accessoriū. li. 6. S; si cōi
 tas non accipit mutuo. s; ita vt reddat
 acceptus. l3 p̄ illo annuatiz aliquid tri
 buat sicut fit in imp̄stitis venetiay.
 t in montibus florentie. t in locis Ja
 nuc. Ali' est casus sup q̄ theologi t do
 ctiores diuersas dixerūt. S; saluo meli
 ori iudicio tractus v̄ licitus. cui in h'
 cāu nō sit mutuu. s; pōt' venditio red
 ditū cūntatū que fieri pōt. vt tetigi. S.
 S. 5. t nō. doc. ex eo. in ciuitate. vbi t do
 min'. An. addit. Et p̄dca faciūt ad illū
 qd venetus sepissime reuocaf i dubiū
 Ibi. n. qui hacrenis contulerunt pecu
 nias i cōi. describunt singulatiz. deide
 cōe rīdet eis quolibz āno pro centena
 rio qūq̄ qnq̄ qūq̄ miln' s; capitale nū
 q̄ restituit t vocaf ip̄stita. Et ille qui
 h3 in cōitate dicta mille vel tria milia
 vēdit alius ius suū t emolumētū oē qd
 p̄cipit. q̄ntur an iste tractus sit licit'.
 et rīdet. Ex p̄dictis p3 qd sic. q2 recipit
 redditū i pecunia iā cōstitutū. Itē idēz
 redditus crescit t decrefeit. t possit cōi
 tas in totūz abolere si veller t nihil re
 spondere. Itē nō est q̄ maior reddit'
 q̄ esset vni' possessionis immobilis. t sic
 v̄ qd licit' sit tract' talis p̄ p̄dca iura
 t rōnes. hec ille. Idē etiā dicit oīs p̄d.
 de ancho. i. c. vsuray. de vsuradi. 6. Et

subdit. Reperio tñ inter cōsilia Fede
 ricī consilio. 292. quedam theologi dis
 putasse latissime q̄nēz istam. t cōclusi
 ue tenuisse qd q̄ ad tēpus ciues coacte
 mutuares cōitari nō sit vsura cēsenaa
 si quid p̄ illa forte coacte mutuata ali
 qd recipiant. Ab ip̄s aut emere talez
 redditū annuuz usura est. Luitas rōnes
 t motiua n̄ refero. q2 iudicio meo d̄ iu
 re efficaciter non cōcludunt. nec tollunt
 rōnes. t illa que p̄ doctores supius iux
 dicta. hec ille. p̄dicta p̄nt it. l. gi. xā
 nisi ciuitas constituat p̄cias nouas i ed
 ditus. forte si antiqui i s. l. bus vel aliis
 sunt cōsumpti. qd nō licet. q2 hi' emi nō
 p̄nt. ita vt qd eos vendit ad ulos obli ge
 tur. ut nōtur in. o. c. in ciuitate. per doc.
 t nōt oīs p̄e. an p̄fatio. ex vsuray. vbi q̄
 rit an sit licita emptō redditus alicui'
 castri vel fundi ad certū. tēp' vel iter
 tū. puta p̄ se t suis hereditibus. Et rīd3
 fm̄ Jo. an. t hostian. o. c. in ciuitate.
 qd sic nec sapit vsuray qū talis reddit'
 erat iam constitutus ante tractus. pu
 ta census. tributum. p̄fio. t sika. S. c.
 si tpe contractus nascatur siue cōstitu
 atur. Et idem dicit in emptione nois si
 ue actionis. vt actō iam nata ad mille
 possit emi p̄ minor p̄cio. p̄at3 ergo
 qd p̄ p̄cias ip̄stitis noui reddit' cōsti
 tuti nō possent. at essent illicita. t sū t fo
 rē illicita t sup nouis t atigs si ex ip̄s
 dānificaret res publica q̄ equiparat pu
 pillo. L. de iure rei. pu. l. re publica li' xi
 Cū ei' administratores non p̄nt ea dā
 nificare. nec factū eoz in dānum reipu
 blice val3. ff. de decre. de curul. ambitio
 sa. t. L. de transac. p̄fies. Et in his cāi
 bus pōt itelligi dictū tenentū hi' imp̄
 stita non fore licita.

Circa p̄dca p̄ quero. qd si aliqis non
 vult emere p̄ciūz s; redditū ex alteri'
 p̄dio. p̄pter qd p̄di oīs cōstituit nouū
 redditū forte locando alicui perpetua
 locatōe ad certū affectū in pecunia vel
 rebus aliis cōstitutū quem uēdit p̄dco
 an contractus sit licit'. R̄o Quidaz di
 cūt qd sic. q2 hic est pura emptio t ven

ditio. et sic potest fieri sicut. dicitur est de
emptore redditus in constituti. Sed aliter
quod non potest ita fieri fraus in redditu iam
constituito sicut in eo qui constituit de nouo.
Ubi dicunt quod ex huiusmodi contractu non
potest percipi ultra quod datum sit. Inno.
in c. in ciuitate. ex eo non approbat nec
reprobat. sed aliter. Certe bene consulendum
est omnibus fidelibus quod ab huiusmodi contracti-
bus abstineant. scilicet quod de nouo propter hoc
constitutum redditum vel actionem non emant.
Et subdit. Illud autem penitus videtur illicitum
quod ipse idem qui dicit emptor in se con-
stituat redditum et actionem quia se obliget
ad plus dandum in pecunia vel specie
quam acceperit. Aduertendum quod Inno. vo-
cat hic emptorem illum qui in secundo
contractu resolutionis prius ex pacto de
redimendo emit qui in primo fuit ven-
ditor: ut patet per dominum Anto. de
bu. ibidem. de quo supra. §. 5. in additio-
ne. Nam appellationibus emptorum
venditionum. locationum. et conductio-
num promiscue vtuntur. ff. de ac. emp. l.
veteres. et l. se.

Secundo quero. quid si quis emit primum
cum pacto de redimendo usque ad certum
tempus vel quicquid prius reddat. et inte-
ris emptor ipse locat venditori per certo
affictum. an sit licitum? Respondeo. Prima facie
contractus licitus videtur. Nam licitum est vende-
re ac etiam cum pacto de redimendo
certum tempus vel quicquid. L. de pac. inf.
emp. et ven. l. 2. Sed verum est quod sub isto
contractu potest facilius palliari usura. et ideo
ex circumstantiis potest presumi in fraude
usurarum factus. prout in loco ubi agitur con-
suevit huiusmodi fraus in tali contractu
fieri. Nam presumitur actum quod est consuetum
ff. de ed. l. edic. l. quod si noluit. §. quod assidua.
et de aqua. plu. arce. l. si prius. §. si recte. et
quod etiam si in loco non sit consuetum. tamen ipse
prehens est usurarius: quia presumitur id agere
quod consuevit facere. ff. de pigno. act. l. vel
in iur. et de reg. iur. semel. l. 6.
Et in simili non Inno. in pena appositam
ab usurario in c. sua. extra de pe. Et idem
alii doctores: ut per §. usura. per §. 2. et ad

ditionibus. §. si modicum fuit prout episto-
lis. vel factum fuit pactum de redimendo
per maiorem pretio: ut §. 3. cum additione
b. 4. si ex pacto commodum vel com-
modum rei vendite exceptio constituto affi-
ctum prout ad uenditorem eiusdem rei con-
ductorem. Nam huiusmodi est non nam em-
ptionis. cum re empti statim commodum ut
commodum ad ipsum debeat prout empto-
re. ff. de p. et com. rei uen. l. illud. Et sic
potest presumi in fraude factum presertim
si ipse conductor et uenditor non possit
se quando uoluerit ab obligatione huiusmodi afficere
liberare. cum in effectu talis contractus
sit quedam emptio redditus de nouo con-
stituti. ad quem ipsemet constitutus et
uendens obligatur. quod est penitus illicitum
ut per §. Inno. ex eo. in ciuitate. et in §. per
cedenti. cum potius attendi debeat rerum
effectus quam horum uariatio siue circuitus
ex de cle. non res. et relatum. et l. ma. l. ab
Anastasio. et in c. cum quod de reg. iur. l. 6.
maxime cum non sit fraudis b. cedendum. sed
obuiandum. ex de diuor. quanto. Item si nul-
la adest usurarum fraus: cum tale pactum
quod uenditor teneatur reconducere conti-
neat iequalitatem si emptio facta est pre-
cio equalenti ipsi rei. cum et re habeat pro pre-
cio. et insuper hanc obligationem que iudi-
cat per prout ultra prout constitutum. ff. de co-
trah. ep. l. fundi pretem. Et ideo emptor in hoc
grauatur uenditorem ultra licitum emendo
minori pretio dicta obligatione computata
et sic ad restitutionem teneatur. ut §. emptio
§. 2. Item potest presumi fraus usurarum
si quis propria prout uendat ad huiusmodi
contractus faciendos. quia non est uersute
quod intendat emere aliena qui propria
non inutiliora uendit. cum hec sint con-
traria et nemo presumatur uelle ex in
continenti contraria agere. l. non ad ea
ff. de con. et demon.

Tertio quero. quid si quis uendat pecu-
niam puta auro per maiorem pretio quam sit comis
cursus? Respondeo. quod si uendens non potest pretere-
dere aliquod licitum interesse. puta la-
boris et sumptuum huiusmodi negotiatio-
nis uel imminens damnum seu cessationem

luti lucri fm extimarōem dubii even
t^r illicite agit. cū hoc videat qddaz eg
ualēs mutuo vsurario, sex simplici da
tōne pecunie plus aliquid accipere. Et
si nō eēt vsura saltē oīo ē lucz illicituz
cū vendat rem maiori p̄cio q̄ valeat,
z ad restōem obligat lz emptori res su
erit nccia seu lucrosa, vt supra emptio
§. 2. Et ex hoc pōt discerni q̄liter cābia
possent illicite fieri: s; apertius z magis
illicite sūt q̄n cāpfor p̄ dat aliquaz pe
cunie q̄titatē vt aliam maioris p̄ciu re
cipiat sine interesse de quo dictuz ē: ga
hoc casu aperte ē mutuū vsurariū cuz
min^r dederit z pl^r velit accipere lz ad
palliandū interponat locus vel ali^r fi
ctus tractatus: vt. §. vsura p̄. §. 22. Et sic
dupliciter cābia fiunt, videlz qz aut cam
pfor recipit maiorē summam z reddit
minorē, de quo dictum est in p̄ncipio. §
aut p̄ dat minorē z postea recipit maio
rē de quo nunc tactum est. Et ad istos
duos mōs gnāles oīa p̄ticularia cābia
r̄duci p̄t. z discerni vtz sint licita. Nā
illicitū videt quicquid p̄ cambio acci
pit vltra id quod datur excepto p̄dcō
legitimo interesse. B.

Sura iiii^o de usurariis manifestis.

Quis dicat manifestus? R^o s;
hosti. Uno modo dicit manifestus p
evidentiā facti puta quia mensam te
net paratam ad vsuras, ar. ex de cōba.
cle. z mu. tua. z. c. fi. Alio mō si sit de hoc
in iure cōfessus vel conuictus. Sed sola
fama non sufficit ut manifestus dicat.
A. .s. quo ad penas positas tra mani
festos usurarios. ex eo. quia in oibus. z
ex eo. quāq. li. 6°. Item usurarius dici
tur manifestus post publicationē. Et
ad publicationem faciendū sufficit
q̄ vocatus confiteat. vel negans p̄ te
stes cōmunicatur. ex de cōba. cle. z mu. c. fi.
z. c. tua. Sufficiunt etiam certa argumē
ta cū fama puta qz apparent aliqua i
strumēta facta in tractu pignoz atōis
seu ven. litōis. in quibus dicit q̄ fruct^r
nō debēt cōputari nisi in sortem. extra

eo. cū in diocesi. Et quāuis nullus appa
reat accusator sup hoc: tñ pcedat ep̄s
ex officio suo qui potest cōpellē vsura
riū ad rest. tutonem faciendam s; eū
dē hosti. z in sum. li. 2. r. 6. q. 4. 9. Et etiā
oīs An. de bu. dicit in. c. qz in oibus. ex
eo. q̄ manifesti vsurari dicunt^r notorii.
uel s; quos ē fama cū aliquib^r indicis
z postea sunt publicati p̄ dictū. c. cuz in
diocesi. Et ibi etiā videt hoc sentire gl.
lz manifestū pprie dicatur qd certū ē
z p̄bati pōt ēt si non sit notorium: s; in
terdū pon. t. p̄ notorio. z. q. manifesta
Et ibi de hoc glo. magistra. B.

Que pena publicoz vsurarioz? R^o
fm Ray. Ip̄o iure sunt excoīcati. nō oi
co simplici sed quantum ad tria. v; qz
nō debent recipi ad cōlonez altarj. nec
debēt recipi eoz oblationes. nec debēt
recipi ad ecclesiasticā sepulturā si i b^o
p̄cō decesserint. ex eo. qz in oibus.

Quid si sacerdos recipiat oblatiōez
manifesti vsurari? R^o Reddē spellitur
ex eo. qz i oibus. Et fm hostiē. dari o;
ep̄o. vt s; eius puidentiā restituat illi
a q̄ vsura extorta ē si inuen. r. alioquin
paupib^r. ar. 20. q. 3. constituit. A. Parū
facit hoc. c. s; de hoc lat^r dictū est sup
restitutō p̄. §. p̄. B. Et debz sacerdos
manē suspēsus ab executiōe officij do
nec satisfaciatur arbitrio ep̄i. Eandē pe
nam incurrit q̄ eos tradit ecclesiasticē
sepulture. in dcō. c. qz in oibus. s; hodie
sepelientes sunt excoīcati ip̄o facto. vt
in cle. eos. ex de sepulture.

Que pena pcedentiū domos vsura
riis alienigenis? R^o Nec collegiūz nec
alia universitas aut singularis p̄sona
o; p̄mittē q̄ vsurarii alienigene. s. non
oriundi de terris ip̄oz publice vsuraz
exercentes uel exercere nolētes habe
ant domos aduclas seu aliter habitēt i
terris suis. s; oēs infra tres menses ex
pellendi sunt de ip̄is terris. Itē nemo
o; eis locare uel alio titulo concedē ali
quā domū ad fenus exercendum. al^r si
sunt priarche. archiep̄i. uel ep̄i icurrūt
ip̄o facto suspēsiōnē. Si aut sē miores

clerici singulares incurrit excoicationem
Si collegiū vel vniuersitas incurrit i
terdictū. Et si tale sciam per mensem
iustingerint. A. .lanimo indurato:
vt in c. p. de quo. i. B. .ex tunc tre ipso
ru sūt iterdē. q. dū ibi vsurari morāf
Si xō sūt laici. debēt p ordiarios eccle
siastica cēsurā oppellē. ex eo. c. p. l. 6. A.
Et ibi nōt dñs. p. de ancho. q. hoc itel
ligit de vniuersitate seu collegio tā ec
clesiastico q. seclari s. Bui. 2. Archi. l. 3
alig itelligant solū de ecclesiastico. Et
addit. Nō ob. q. s. istū itellectū tot? oz
bis eēt iterdict? q. ē fatēduz ita eē vbi
ista attentant. Et l. istud sit rigorosuz
nō min? duz est q. epī 2 p. elati 2 mino
res clerici sūt suspēsi 2 excoicati. vt di
cit tex. Sed ista inquit remediū ē q.
plati hanc cōstitutōem frequenter faci
ant publicari sicut eis p. cipit in. c. pmo
de loca. 2. de accu. sicut oliz. Et quia nec
illa nec alia eis icūbentia pagunt. pōt
eis obici id qd nōtur de re. ec. nō alie.
c. si. in b. s. s. b. v. 3. 2. p. i. muti scūt iure
suo male vti. Lū sūt cornuti nō audēt
cornib? vti. hec ille. Itē pena hui? capi
tuli obtinet dñs vsurarios tam iude
os q. xpianos. cum indistincte loquat.
sicut 2. de. ex. graui. ex eo. que oprehen
dit etiam iudeos. vt p. 3. ibi p. glo. super
x. c. censura. Ibi etiam idē tenere dicif
Paulus de eleazaris. 2. dñs Dñicus de
scō Bemimano in. c. vsuraz. ex eo. l. 6.
2. dñs Lauren. de Floren. in suo tracta
tu de vsuris. q. i. 4. 6. 2. Bal. in quodā cō
silio qd incipit. Inter iudeos. vbi dicif
q. clericus iudeo locans domū ad pu
blice fenerandū ipso facto ē excoicat?
p. dictū. c. i. Et subdit q. dicif quis loca
re iudeo ad fenerandū si sciebat q. ra
lis consueuerat publice fenerari. Naz
ex qualitate persone psumit q. ad hoc
fecerit. vt. l. fam. lie hercl. l. si fili? 2. ff.
de pigno. act. l. vel vniuersoz. Et presu
mit anim? ex effectu. l. de iniuriis. l. si
non diuici. Immo si locator a pncipio
hoc nesciuit. statim q. sciuit iudeū pu
blice fenerari oz cum de domo expellē

at ad hoc osentire videtur. s. di. error.
cum similibus. hec ille. B.

Quo vsurari manifesti possunt re
cipi ad cōfessionē vel ad sepulturā? R.
Non sufficit q. in vltima voluntate mā
dent de vsuris satisfieri. s. oz q. vel de
ipsis sit satisfactuz put eoz facultates
patiunt. vel saltē q. illis quib? faciēda
ē restō si psto sint. aut aliis q. illis pōt
acqrere. vel illis abntib? ordinario loci
vel vices ei? gerenti. aut rectori paro
chie ipsius vsurari. coraz aliquib? fide
dignis idonee de restitutione sit cautū
sue puius. ita. s. q. si quāritas sit māi
festa illa exprimat. alioquin est mode
randa arbitrio recipientis eaz. Ipse tñ
si sciens modere? minorē tenetur ad re
stitutionē residui. Nullus interesse oz
testamentis manifestoz vsurarioz vl
eos ad cōfessionem admittere uel ipos
absoluē nisi fecerint satisfactōez vt di
ctū ē. Testamenta quoq. eoz ipso iure
sunt irrita. A. nisi p. dicta fecerint: ut
i. c. qd sequit. B. .ex eo. c. quāq. l. 6.
A. Et ibi addit. Dñs autē religiosos 2
alios qui manifestos vsurarios tra p
sentis sanctionis forma: ad ecclesiastica
ausi fuerint admittere sepulturā. pene
i lateranēsi cōcilio contra usurarios pro
mulgate statim subiacere. B.

Sura v. .f. de seruētī
rib? fautorib? 2. familia vsu
rarioz. Querit ergo quid de seruētīb?
vsurarioz qui nihil habent p. ter vsu
ras? R. fm Bui. Credo q. possint licit
te accipe ab vsurariis mercedē suaz si
seruēt vtiliter i licitis 2 honestis aut
necessariis. Nā vtilitas quā cōsequunt
vsurarii ex ope seruētīū opensatur cū
mercede quaz dāt seruētīb? illis. nec
pōt dici paupiores p. ter mercedē da
tā. cū loco mercedis habuerint euz mo
dū opaz. Si aut seruierint in illicitis nō
credo q. debeāt recipere mercedē de
bi? Idem de cultoribus 2 aliis eorum
mercenariis. A. De hoc plenius ē di
ctum supra restō p. s. 13. in additōe. B.

Quid de eo q cōsulnit alicui ut fene
ret. uel qui mutuat grati feneratori ut
feneret. uel q contrahit societate cū aliq
ad fenus exercendū. uel qui mutuat usu
rario ut feneret. et iste picipet lucr. nū
quid oēs tales in solidū tenent? R. fm
Bul. Quidam dicunt q qui inducūt il
los ad fenerandū q al' nō erant fenera
turi. tenent in solidū. Si hō al' eēnt fene
raturi nō tenent nisi quantū ad eos p
uēit. Et subdit Ego credo sine p iudicio
q in neutro taliter inducentes teneant
nisi quantum ad eos puenit. Et quātū
ad hoc cōditio eorum ē melior q eorū
qui prestant fauorē in rapina uel i fur
to: quia ipi tenent etiam si nihil perue
nit ad eos. et hoc ideo: quia rapina uel
furtū fit simpliciter contra uoluntatem
dñi: s; usura puenit ad creditorem de
uoluntate dñi. Nec inuenio iura dare
actiones debitori s; hi' inductores seu
fauores ad repetendū ab eis illas usu
ras q̄s ipsi debitores soluerūt illis idu
ctis sicut dant actionem contra illos q
rū opere uel consilio fiunt furta uel ra
pine licz nihil ad eos pueniat. A. Id
in sum. l. i. r. i. 7. q. 61. B. Prima aut
opinio tutior est salte qñ principales
non essent solnendo. Omnes eni tales
indubitanter sunt participes culpe. A.
Non tñ ppter ea tenent ad restōez pñ
cipalē uel in solidū nisi inquantū fue
runt cā damna: ita q sine eis datuz non
fuisset: ut sup restō 3. §. p. Dānuz autēz
dat non i mutuo pecunie s; in usurari
exactione. iō picipans in solo mutuo
tenet ad solū peccatuz et nō ad restōez
nisi ex usura accepti. Participās uero
exactione ut in inueniēdo cautas fictō
nes uel al' bene tenetur ad restōem. Et
in hoc casu intelligat scda opio. B.

Quid de eo qui accipit usuras noie
alieno ut tutor. curator. uel pcurator?
R. fm Ray. Sicut phibet aliqs acci
pere usuras noie suo ita et alio. dl. 46.
sicut nō suo. Et si accipit alieno noie te
net ad restōem si ille cui noie accepit
nō est soluendo uel nō uult restituere.

Naz facientes et consentientes pari pe
na puniuntur. 2. q. 1. vlt. in fi. S; scdm
q addit Hostie. A. qui etiam in sup
dictis concordat cum Ray. eo. ti. an. su.
q. 63. B. ille in cui' utilitate xsum ē
p et pncipalitē tenetur. alius in subditiū
ff. de eo p quez fac. crit. l. ex hoc edicto.
Et hec indubitanter uera sunt de tutore
curatore et pcuratore. eo q prestāt au
crozitate talib'. Secus de eo qui nudū
pbet ministeriū. ut dicit in. §. se. Item
sciendū q si ille soluit cui noie accepte
sunt usure ceteri liberat. A. Excepti
illis q ex usuris aliquid habuerunt: ut
§. restō 3. §. 3. Et ideo quod in hoc. §. nō.
in dicta. q. 62. B.

Quid de illis famulis q de mādato
dñoz dāt pecuniā ad usurā debitorib' et
suscipiunt postea ab eis? R. fm Bul.
Si nihil ad eos puenit nō credo q tene
ant. pferit si illi dñi al' et p seipos exer
cēt usuras. uel per alios exercerēt si nō
p istos. A. Idē in su. eo. ti. q. 63. Qd i
telligendū est nisi isti famuli coopent
ad exactionem. Naz tunc tenent ad re
stōnem put dictū est in. §. pcedenti. p
pter eandem rōnem. s. dānificationis.
ex de in iur. c. fi. B.

Quid de eo qui gerēdo negociū alie
nū sine illi' mandato fenerator' ad opus
eius? R. fm Bul. Tenet ad restituē
dū usuras s; ad eū nihil puenit. Sicut
eni actor et mister tractatus usurari. A.
Idē in sum. eo. ti. q. 64. ubi nōtur qd dē
cit in. §. se. Et utrūq; itellige scdm disti
ctōem de qua. §. 2. B.

Quid de illo q cuz uellēt mutuari g
tis idurit me ut dāt sub usuris? R. fm
Bul. Tenet sicut et ille q in pcedēti. §.
dict' est: qz indebitē ipediuit utilitatē
pimi et dānum adduxit.

Quid de notariis q lup usury scient
officiū instā? R. fm Hosti. p iuri sunt
qz qñ creant solēt iurare q talia nō fa
ciēt sic et p cōis sunt ifames. nec de cete
ro pnt testificari nec instā conficē. ex
de resta. l. ex quadā. §. p. ad fi. A. Idē
in su. eo. ti. q. 45. B. Si tñ ob hoc re

ciptur pecuniā non tenent restituē: ga
recipiūt cā p opere suo q̄uis illicito. d
quo vide supra restō pmo. §. p̄t. A.
Et ibi de hoc latr. in addit. Ubi ēr p̄t
parē q̄ tenent nōm ad restōem q̄n re
cipiūt ab accipiente mutuū cū ille non
turpiter dederit. z s̄r q̄n ex eoꝝ cautelis
seu istis secuta foret exactio q̄ alis non
fuisse secuta. vt. s̄ restō §. p̄. Et idē so
ret in restib. ppter eandē rōez. B.

Quid de platis q̄ subscribūt z sigil
lant cedulas vsurarias? R. fm hosti.
Si plat. nō legit tenorez vel ēr si legit
z vsura nō apparebat: q̄ forte ibi posi
ta ē maior q̄ritas q̄ sit mutuata: z ipe
plat. nō diligēt cōsiderat. satue facit: s̄
tū fm x̄itaret non cōsentit. Si x̄o legit z
x̄itatem p̄cipit p̄cepto ē peccati z nō
omodi vsuraz. Nam subscriptio i mlti
approbatōem inducit. ex de sen. z reau
di. cum int vol. Jdē Bos. A. Jdē etiā
i sū. eo. ti. q. 4. 6. Et hoc etiā idē vī dicen
dū de istis platis q̄ ad restōem qd z de
nōm in p̄cedenti. §. dictū est ppter eā
dem rationem. B.

Quid de vxore z familia vsurarii?
R. Dic ut. s̄ restō §. 5. 2. A. Delius
de hoc sup restō p. §. 4. 3. in additōe. B.

Sura vi. §. 3. de restōe
querit. Utz si nō fuerit intētio
creditoris aliqd recipere sed postea debi
tor aliqd dat. t̄neat creditor ad resti
tutōem? R. fm Buil. Si p̄babiliter cre
dit q̄ ex dilectione sola gratis ei dede
rit: nō tenet. Si x̄o credit vel p̄babiliter
estimat q̄ p̄t mutuū acceptū vel vl
ter retinēduz dederit. tenet. A. sin
quantū est fact. locupletior de cōsupri
bona fide. ff. de pen. here. l. vtz. In bōa
aut fide nō ē qui credit uel p̄babiliter ou
bitat q̄ nō ppter merā dilectōem: sed
ppter p̄cās cās ei dederit scdm eūdem
Buil. z in sum. l. 1. r. ti. 7. q. 8. B.

Pone q̄ debitor nō gratis vsuras
soluit postea ad man. bi. debitoris ve
nerūt aliq̄ de bonis creditoris. nungd
pōt de eis satisfacē sibi p usura quā ei

soluit. A. Buil. tenet q̄ sic. vt i oca. q.
B. De hoc casu dic ut ius bellū p. §. 4.
A. cuncta addit. B.

Quid si creditor gratis qdēz mutu
asserit: s̄ nō inducit ad mutuadū qz bet
spē recipere vltra fortē. nō ex dilectione:
s̄ ppter mutuū. nungd tenet? R. fm Buil.
Sic. qz sola spes facit vsurariū vt ocm
ē sup vsura p. §. 2. z 3. A. Declarat q̄
si spes omodi fuit p̄ncipalis cā mutuū
vsura cōmittit. Secus si secundaria. ut. s̄
vsura p. §. p̄. z ibi latius in additōe. Et
z vsurari. mentalis teneatur ad resti
tutionē. ex eo. cōsult. non tū sic tenet
simōiac. solū mēt. a. ex de simo. c. fi. Et
ē rō: qz isimonia ē turpitudine utriusq̄ p
tis. z ex solo iure humano pecūia simo
niace accepta restituenda est non illi q̄
turpiter dedit s̄ ecclesie. Un nec helise
us griezi p̄cepit restituē pecuniā quam
accepit a Naama. Et io papa in hoc ca
su pōt statuē qd vult. p̄sser ēt dispen
sare q̄ nō solū i mentali simōia: s̄ ēt in
exp̄ssa p pactū p̄sser retineri qd esset
simōiace acq̄sitū. S̄ i vsura nō ē turpi
tudo dat. z io iure dīno z nālī equitate
faciēda ē restō. Nec ēt possz in hoc cau
papa disp̄sare scdm Buil. vt i sū. eo. ti.
q. 9. Et qd dictū ē in vsura obtinet ppter
eandē rōnem etiā in acquisito p simōia
az q̄n solū ex parte recipiētis adest tur
pitudine. ex de simo. cōlect. p. B.

Quat vsurari. p̄pellit restituē? R.
fm Ray. Si ē public. p̄pellit per diuer
sas penas iurj q̄s hēs. s̄ vsura 4. p. to
tū. Itē ois vsurari. pōt cogi ad restitu
endum per ex cōmunicationem. extra
eo. quoniam non solum. Item 3. modo
compellitur quia si vsurarius reperat
ab aliquo vsuras repellitur per excep
tōem donec z ipse restituerit usuras vl
fecerit possē suū. extra eo. quia frustra
Et eisdem modis cōpelluntur heredes
extra eo. tua. z c. michael. A. Et ibi p̄z
q̄ hoc obtinet etiā quo ad dispositi
nem dicti. quia frustra. fut repellat a
restitutione vsurarum vt dictūz est. p
pter usuras extortas ab eo cuius est

heres. **B.** **Lon. Host. et Hof. A.** **30**
in su. co. ti. q. 4. 7. Et ibi addit fm eisdem
q. hoc opulso fiet oi appellatioe remo-
ta. S; forte hoc pot intelligi q. ad noto-
rios usurarios cu in notoriis no regra-
tur ordo iuris. 2. q. i. manifesta. **B.**

Quid si qs reperat usuras et excipia-
tur d. cu q. ipe no restituit usuras quas
extorsit. et ille ridet se ee patu restitue
si sit qui petat. q. i. pcedet iudex eccle-
siasticus? **R.** fm Hof. Faciet pconizari
q. q. i. q. i. soluit tali usuris vciat et ofi-
dat et satisfaciatur ei. et si no veniat aliqs
pcedet p. petio. si veniant et p. bent
fiet eis restio. Nec sufficit in hoc cau da
ri pignora vel cautiones. ex de sen. et re
in cu aliqb. ff. de pigno. ac. l. q. si non
solue. Et itell. ge. nuli magna ca forsan i
fuerat. ut dic Hof. et In. sup. c. q. frustra
ex eo **A.** **30** i su. et i. q. 4. 9. **B.** Qd si is
a quo accepit usuras no sit superstes
nec eius heres. madabit iudex paup. i-
bus erogari. ex eo. cu. tu. Et postq. hoc
factu fuerit petio pcedet. alio. Et idem
dicendu si uiuat s; nescatur ubi sit. vel
si scit et ad eu mitti no pot. tunc silt def
paup. b. ex de iudic. cum sit nisi sp. f.
de ipi. aduentu tlic. n. pecunia assignabi-
tur et deponet. **A.** De hoc lati dictus
e. s. restio d. in pn. in additoe. h. q. ad se-
cudu. cu sequet b. **B.** Et pced. pri-
or petio. Et hec sunt itelligeda s; ho-
sti. de usurario notorio. **A.** Idem in su
co. ti. q. 50. Et dicet notori. si de hoc i iu-
dicio fuerit cunctis. s. ut sup. usura 4. in
principio. **B.**

Quo coget restituere clericus si fuerit
forte usurarius vel heres usurarius? **R.** fm
Ray. Si non vult satisfaciere de suspendi
ab officio. **A.** et bnficio. vt. c. p. retea.
ex eo. **B.** et si n. emendet de depon. ex
eo. p. tea. di. 4. 7. eps. et c. si qs clericor. et
postea si eicoz. b. l. coget. est p. por-
tia laicale. ex de iudic. cu no ab hoie. **A.**
Et ibi p. q. p. depositioe p. ius de p. iuri
excoicatioe minori. postmodu anathate
exinde tradi p. iuri scilicet. **B.** dis. 17. n.
licuit. Nec de restituere de reb. eccle. **A.**

nisi qren de pecunia illa expenderit in
utilitate eccle. s; cu. Ray. et i su. co. ti. q.
51. **B.** s; de suis s; h. s; si no h. tuc s;
Huil. de fructib. q. s. itine p. i. p. pot se
liberare. Facit ex d. fideius. c. 2. **A.** **30**
in dicta. q. 51. **B.**

Quid si debitor iurauit soluere usas
R. fm Ray. pot denunciare eccle. moni-
tione pmissa vt appellat illuz ad relaxa-
du iuramentu. vel si vult soluat vt satis-
faciat deo de iuramento et postea possit
repetere. ex de iureiur. ex administratio-
is. et c. de bitores. Qd si iurauit no repetere.
dico q. no repetet directe. p. p. iurame-
tu. s; idirecte b. i. repetet i. denuncian-
do eccle. crimine illi. vt sic ad satisfaci-
du appellat eu. Si ho iurauit q. non de-
nunciarz. no tenet iuramentu cu sit illici-
tu. v. p. te d. p. i. i. salute. Un hoc non
obstare pot denunciare. ex eo. tuas. et de
iureiur. que admodu. **A.** Et ibi p. q.
hoc v. p. e. in q. i. i. t. ad salute. p. i. i.
mi. Si ho p. i. p. i. p. i. t. ad salute. p. i. i.
tutez v. i. i. p. i. i. t. ad salute. p. i. i.
sati a p. i. i. q. i. p. i. t. ad salute. p. i. i.
nunciatoe i effectu repetitoe. et effect.
atred. d. p. i. i. t. ad salute. p. i. i.
dani lab Anastasio. **B.** **Lon. Hoff. et**
Hosti. addes q. si et iurauit debitor si
repetere nec recipere usuras. n. b. i. o. d. co-
gi ad restioe. et erit pecunia paup. i. ero-
ganda. **A.** q. hoc casu hec ac si p. i. i.
pales no iueniret. id succedut paupes.
ex eo. cu. tu. et ne usurari. o. modum ex
sua fraude reportet ex eo. tuas. Et idem
et qd i hoc s. n. d. i. su. co. ti. q. 51. p. i. i.
et co. gl. i. c. p. et c. de bitores. ex d. i. i. i. **B.**

Quid si de duobus hereditibus usurarius
aliquis factus est non soluedo? **R.** fm Hosti.
Tunc alius tenet solidu. s. v. p. ad q. i. i.
re q. de hereditate ad eu p. i. i. t. Na omnes
res hereditarie obligate sunt. ex eo. cum
tina. s. h. **A.** Hosti no v. p. h. firmi re-
nere. s; d. q. opio hec i o. i. p. i. i. t. ad salute.
fauorabilis q. i. i. t. ad salute. p. i. i. t. ad salute.
o. i. i. t. ad salute. p. i. i. t. ad salute. p. i. i.
derata t. i. i. t. ad salute. p. i. i. t. ad salute. p. i. i.
q. ad hede q. i. i. t. ad salute. p. i. i. t. ad salute. p. i. i.

q̄ ad hēdē z quēcūq; aliū respectu rez
ex v̄sura seu ex pecūia fenebru acq̄sita
rūz q̄ ad eos titulo lucratio pueniunt
vt teneat ad restōez si v̄surari? sū ei?
hēditas efficit n̄ soluēdo ut i sū. eo. ti. q.
54. S; g. i. c. r. u. a. nos. sēnt idēz qd̄ dī in
isto. s. quā glo. mlti doc. canōiste sequū
tur. ut nōt ibi. d. An. d. bu. S; ut ip̄e sic
b° n̄ v̄r v̄ez q̄ oia bona hēditaria sint
obligata p̄ restōē v̄suraz. de q̄ lati? di
ctū ē. s. v̄sura p̄. s. 13. i addit. Uñ cū ob
liga? hēditaria vidat̄ int̄ hēdes p̄ hēdi
tariis portōib? nisi sup̄ reb? obligatis
L. d. ach. b. l. p̄ hēditaria. n̄ v̄r rōnabile
q̄ vn? hēs portet pōd? alit? sup̄ reb? n̄
obligati vt z sēnt. d. An. d. bu. l. mlti v̄
deat̄ simplr tenē q̄ si vn? hēdū officia
tur n̄ soluēdo alit̄ ad restōez v̄surari in
solidū teneat. q̄z dēz pōt dīficari vt ta
ctū ē q̄ ad bōa ex v̄sura acq̄sita. ne ex
dolo alit? q̄s alit̄ q̄ modū cuz iactura
tertū. ff. de co p̄ quē fac. erit l. si. z pōitū
ē in dicto. s. 13. in additione. B.

pōne q̄ v̄surari? emit equū vel p̄
dū de pecūia v̄suraria z donat bi? alit̄
postea efficit n̄ soluēdo. q̄nt v̄ez debi
tor q̄ soluit v̄suras possit petē re illaz a
possessore z ille teneat restituē? R° fm
Ray z ille pōt petē z iste teneat restitu
ere. ex eo. cū tu. Succedit. n. h. res loco
p̄cu sic ecōuerso p̄cu loco rei. ff. de peti
hē. l. si rē. Et hoc v̄ez ē s; Buil. q̄n talez
rē hūit ex lucratiā cā. Sec? si emissz v̄t
alia cā n̄ lucratiā z bōa fide hūissz. Luz
hoc cō. Hof. z Hosti. Et addit Hof. q̄ si
res illa ex cā lucratiā pueniat postea
ad aliū ex fili cā z iste v̄surari? sunt ille q̄
potuit petē v̄suras. l. b̄at? ē ille cui res
p̄data fuit vt s; cū agi nō possit. ff. d. ac.
z ob l. oēs debitores. Idēz Hosti. A.
Idē in sū. eo. ti. q. 55. Et de hoc l. n̄ sup̄
v̄sura p̄. s. 13. in addit. ut tactū ē supra
in s. precedenti. B.

Quid de regib? z p̄ncipib? q̄ cū pos
sint nō opellunt ad restituēdū v̄suras
R° fm Buil. Dico q̄ tenē etia? si nihil
ad eos puenit. A. Idēz in sū. eo. ti. q.
55. Et de hoc lati? sup̄ restōē? s. 13. B.
Utz v̄surari? teneat restituē q̄qd

de pecūia v̄suraria lucrat? sit? R° fm
Ray. Si v̄surari? ex pecunia v̄suraria
negociat? sit z lucrat? vel emit ide pze
dū z fruct? p̄cepit nō tēf h° restituere
L. d. Ul. z Tho. scdā scdē. q. 78. eo q̄ tē
lucy n̄ ē fruct? pecūie s; būane industrie
z possessio ē p̄a d̄ tali pecūia ē res emē
tis z nō ei? a q̄ accepta fuit v̄sura l; ei
sit obligata. A. d̄ b° dictū ē. s. v̄sura
p̄. s. 13. i additōe. B. S; fm q̄ ponit
Buil. si hūit de v̄sura frā v̄t pecū. tunc
q̄qd de fructib? illi? p̄cepit tenet resti
tuē. q̄z ex re alteri? hūit. A. p̄cedis
z his q̄ dicūt in se. s. L. d. Ul. z Tho. ut in
sū. eo. ti. q. 55. vbi fm Buil. addit. Idē ē
credo d̄ lucro hito d̄ re furtia ut rapta
si ex eo p̄dā uel reddit? emat̄. Et con. p̄
dcis Tho. z Ul. ut ibi. Et de sup̄dcis fru
ctib? z interesse lati? supra restitutō p̄
s. 4. in additionibus. B.

Utz v̄surari? teneat debitori ad dā
na? R° fm Ray. Tenet ad oia dāna q̄
ille p̄pter solutiōē v̄sure passus est. ut si
domū suā p̄p̄ h° uñ? uēdidit. z si aliā
p̄durit. aut si p̄pter hoc ab alio s̄b usu
ra quesuit.

Lui restituēda sit usura? R° s; ho
sti. Gnālīz reddi dēz ei a q̄ q̄s extorsit ut
ei? hēdi. z si n̄ lucrat? ē paupib? erogā
da. ex eo. cū tu. Qd̄ si ab iis ē eo q̄ v̄su
rari? transtulit se ad al. ū locū. tenet ei
mittere suis p̄p̄is sup̄tib?. Qd̄ si ille q̄
hēbat recipere ab usurario uel hēs eius
transtulit se alio. tūc mittere ei sup̄tibus
ill? cū mittit. nisi ex dēse excederēt to
tā sumā. tūc n. o. paupib? erogari. z. q.
6. anter. o. ex d̄ iudeis. cū sit. nisi q̄ si d̄
prio ei? aduēt? sp̄as. tūc fiet. ut dēz est
sup̄. s. 5. L. de usuri. acceptā. A. Idē i
sū. eo. ti. q. 55. Et de hoc lati? s. restōē? i
p̄n? cū additōe. B. De mā ista p̄ta p̄nt
colligi supra restōē p̄ torū. Qūo etia? iu
dei opellūt restituē sup̄ usura. p̄. s. 13.

Sus clauium p°

q̄ ad excoicatiōes papales. i. q̄
rū absoltō sedū aplice refuat. q̄z noticia
i p̄dcō cāu s̄t foz b° ualde ē necia. de
qb? s̄. absoltō p̄. s. 2. aliquid tactū ē. s. d̄

Prima g^o pōit in decr. 17. q. 4. sigs
suadente. vbi jmo. dic. Si qs suadente
diabolo b^o facilegiu violētū icurrerit q^o
i cūcū vt i mōdabus vicētis man^o iie
cerit. anatharū vinculo subiaceat. z nul
l^o epōz illū psumat absolue. nisi mor
tis vrgētis pñctō. donec aplico aspectu
pñtēt z ei^o mādātū suscipiat. hec ille.
Ad cū^o i telligētiā pñtēdiē ē q^o c^o
appellat ē q^o hūcrit pñā tōfūrā tñ. ē
d. et a. z q. cū orīgat. Et de tali ē i tellig^o
d. ut pōt colligi et nōis p. d. p. de an
cho. l. c. p. de cle. i. u. l. c. 6. Nōtur ē i sū.
l. s. n. 13. q. 89. Jd ē i tellig^o de quolibet
religioso z cōuerso religiosi. ē eo. non
cūbū. Et sū d i mōialib^o z eaz quēris.
ē eo. d mōialib^o. Et d i tellig^o d quēris
q^o renūciauerūt ppiis nō āt d retinēti
b^o p. p. ut nō i sū. eo. n. q. 3. 4. vbi ē tō
f^o. Iost. idē i telligēdiū de quēris scō
larū ecclīaz qñ tradiderūt se z sua vi
uino obsequio. Jd ē tōc gl^o c. nō dubiū
Jd ē q^o i tellig^o d nōitico religiosi. ē eo.
eo. religiosi. s. p. l. c. 6. Jd ē vt fōe her
mī. Nā hēmitē ē ppiuz dñes gau
dēt pñtū cōtēali sū gl^o c. q. 1. c. 16. q. 1.
Et forū^o frēs z forozes tū ozdis sancti
Grāfisci. vt nōt Bar. i. l. sp. s. p. ff. d iur
inu. sū frēs z forozes d capistrā i suo dēfē
sorio allegāz etiā d pēs alios nōbiles
doc. v3 Archidiaconū. Paulūz de elea
zaris. z Jo. de lignano. in cle. cūz eo. de
f. sen. exco. z Benzilinus. z oīm Jo. de
Jmola. z oīm Antio. de bu. n. c. rursus.
ē x q. cle. v. l. v. vbi dic. idē d mliere iclu
f. a. r. q. 1. d psona. Et d frīb^o z forozibus
sū ozdis dic h^o ē q^o d dē Hētilinus d
Federici pñtū z d Buil. Allegat ē no
rata p Bar. i. l. c. ff. d p. z i. d. l. p. Jdem
ē oīs An. i. c. null^o. ē fōe d ozo p. c. dicit
q^o gnātū oēs pñē q^o reglarit viuūt ff
ecclīasticē pñē. l. 3. nō faciāt pñfissōē
z gaudēt pñtū cōtēali ut nōt glo. z tōc.
l. c. d. c. m. b. n. ad f. ut de elec. l. c. z nō.
l. z q. v. l. c. f. z d ma. z obe. c. dilecta. i. gl.
p. de. quod faciāt dīcē p istis resuar z
marib^o z mliērib^o. Jtē z. Hēdū q^o non
solū pōt ille man^o i cūcū pcurit aliquē

[illegible]

gnificauit. de q̄ dictuz ē sup ab'io p̄. s. 2.
x. 3. cū additōe. In 6. sūt z alie. q̄z p̄ia
ē s̄ isecutores cā dinaliū cū oib' i deli
cto p̄icipatib'. ut si loci fuerit faciēti
aut fieri mādauēti. uel sacrū ratū hūe
rit. aut cōsiliū dederit uel fauorē. aut po
stca receprauerit uel defensauerit sciēt
eū dē. Dēs. n. p̄dei icurrūt excoīcatōem
a q̄ nō p̄nt absolui nisi a papa p̄ter q̄ in
morti dūtaxat articulo cōstituti. ex co.
felic' li. 6. ubi ēt mīte alie pene irrogā
tur z graues d̄ cōsē. Scda ē d̄ eligētes
seu assumētes aliq̄s ad regimē ciuitat'
Rome nō obseruata forma. c. fūdamē
ta. de elec. li. 6. Et sūt d̄ cōsentiētes ele
ctōi. noīatiōni. seu assūptōi de ip̄is scē
ad p̄dca. z d̄ obediētes dicti officialib'.
z d̄ i hīs dātes cōsiliū auxiliū uel fauorē
publice uel occulte. Nec p̄dei p̄nt absol
ui ab alio q̄ a papa p̄ter q̄ i mort' arti
culo. d. c. fundamēta. s. q̄ si sec'. z. s. cōrē
prozes. Et h' cōf' sp̄ accidit q̄n' Roma
ad obiaz nō ē aplice sedis. Tertia ē in. c.
gūcū. ex co. de q̄. s. excoīcat' p̄. s. 2. x. 2.
Quarta ē i. c. exut. q̄ semiat. s. itaq̄. d̄ h
bo. sig. v3 s̄ glosantes declaratiōez Ni
colai t̄ru sup regula frat'z mīoz alit' q̄
sūt ibi defīnatū. Item d̄ doctores seu le
ctores q̄ q̄n' docēt i publico ex cēta scia
uiciāt itellēz dē declaratiōis. Itē d̄ raci
entes comētū scripturas seu libellū. ut
q̄ ex certa scia uel delibatiōe defīnat' in
schol' seu p̄dicāt d̄ regulā z statū frat'z
mīoz uel d̄ determinata seu aliqd̄ de
determinat' i dēa declaratiōe. Dēs. n. p̄
dei icurrūt papale excoīcatōez. quibus
cūq̄ p̄uilegius nō obstatib'. ut ibi. Et d̄
hac excoīcatōe d̄ i sū. i. additiōib' sup
titulo. de sen. exco. z in directoria li. 3. r̄
z. s. 2. i. c. sc. Cū nō ē x̄p̄ile q̄ sūt inoca
ta qd̄ aliq̄ uident' asserē. at in p̄dcis lo
cis nō fuisset de ea facta mentio p̄kti i
directoria q̄ ē nouissima. Et cū dicta al
ferrio sit d̄ iust' cōe. nō o3 ei fides adhibe
ri nisi de ea hēat idubitata declaratio
ex de fūstru. pastorat'. Sūt z alie i cle.
p̄ia ē d̄ i ḡsitores hēnce p̄iuraz. ut alr
d̄ hēnticos hēntes officiuz q̄ odi. ḡfe. uel
amoris lucri. aut cōmodi t̄p̄alis obtētū

d̄ iusticiā z d̄ claz suā omittit d̄ quēq̄
p̄cedē ubi p̄cedēdū fuerit sup hēntica
p̄iurare. ac obtētū eode p̄iurate ipsam
uel ipedimētū effici sūt alicui iponen
do. cū sup hoc p̄iupserit q̄q̄ mō uerare
Nā p̄ter alias penas p̄ q̄tate criminis
iponēdas ei dē. ep̄s aut sup̄ior suspē
siōis ab officio p̄ triennū. alii uero ex
coīcatōis s̄ sniaz ip̄o facto icurrūt: a q̄ nō
p̄nt absolui nisi a papa p̄ter q̄ i mortis
articulo. z tūc satisfactōe p̄missa. nullo
i hac p̄re p̄uilegio suffragante. ut i cle.
mītoz. ad fi. de hēntic. Scda ē d̄ religio
sos q̄ c̄licis aut laicis nō hira p̄ochiat'
p̄f̄bi lnia sp̄ali p̄iupserit mīstrare sac
mētū unctōis extreme. uel eucharistie
ut mī mōdia solēnizare. solēnē b̄i dīcē
f3 glo. ut i cle. de p̄ui. religiosi. de q̄ sup
absolū p̄. s. 2. x. 2. ē de religiosi. cū addi
tōe. Tertia ē d̄ religiosos q̄ excoīcatos
a canōe p̄tēq̄ i cāb' a iure exp̄sis uel p̄
p̄uicia sedis aplice cōcessis ei dēz. uel a
suis p̄ statuta p̄uicīalia ut synodalia
p̄mīstaz. seu ut x̄b' utamur coz. a pēa
z c̄t̄pa absolūē quēq̄ p̄iupserit. d. cle. re
ligiosi. Et h' noīe s̄nie d̄phēdit ois eccle
siastica cēfura. Nec obrinz ista excoīca
tio si religiosus absolūēt a snia iudiciō
ut nō. i. gl. dē cle. religiosi. Et idē nōf in
directoria li. 3. r̄. z. s. 232. ēt si snia iudi
cialit' ēēt lata a papa. Itē in directoria
e. r̄. s. 234. d̄ q̄ si religiosus absoluit a
p̄tō p̄p̄ qd̄ icurrūt q̄s excoīcatōez ex
coīcatu a canōe ut a statuto synodali
p̄uicīali. n̄ at ab excoīcatōe f3 Buil. nō
icurrūt excoīcatōz. cū ali d̄ sit absolūē a
p̄tō z ali d̄ penā seu uicūlū excoīcatōis
flaxūc. Nā t̄req̄nt p̄les f̄manētes i mor
tū p̄tō p̄p̄ qd̄ erat excoīcatū absolūū
tur ex cā. ex d̄ restib'. uicēs z i fi. Sic z
excoīcat' z irreglar' ab excoīcatōe ab
solūit i irreglaritate f̄manēdo. ex d̄ sc.
ex. cū illoz. i p̄n' p̄refca si h' irelligēt
d̄ p̄tō p̄p̄ qd̄ erat excoīcat' sic dīc d̄
absolūē a sententia. ita dīcēt a p̄tō.
ex de deci. ad audientia. Et q̄z p̄babilē
pōt religiosus factā excoīcatōem p̄ sta
tuta ignorare. q̄z i scō cōsistunt. z maxie
cū tal' n̄ teneat ire ad cōilia ep̄alia v̄r

archiepiscopia. id est excommunicatus. Si quis ignorabat sacrilegium vel sodomitiam vel furem in alia diocesi excommunicatum. Tales. n. sine potestate in seculo distant. et ideo probabiliter maxime ab exceptis ignorari possunt ex de constit. l. 6. et de cle. ex. m. aplice. Si finis canonis non habet talis ignorantia. et ideo excommunicato non incurrit guiltam peccati per eo quod peccator decipit et seipsum. hec ibi. Quarta est de penis. ubi dicitur. Si quis suadere diabolo in hoc sacri legum genus praecepit quod quicunque pontificem iniuriose vel temere percussit aut cepit seu bannum inuenit. vel bannum daverit fieri. aut fecit ab aliis rata habuerit. vel socii in his fuerint facientes. aut consilium in his dederint. aut fauorem. seu scientem defensionem eundem in illis casibus de penis in quibus excommunicato per interdictum canonem non subiret. sit in hoc interdictum auctoritate non obstante quicunque consuetudine quam reputant approbante sacro concilio potest corruptela anathematizari micro ne percussus. a quo nequit nisi per summum pontificem per quod in articulo mortis absolui. Quarta est de religiosis et clericis secularibus quod idem cum aliis ad vouendum. iurandum. seu promittendum. vel sepulturam eligant apud eorum ecclesiam vel ut in electa vel in non inueniatur. Nam excommunicato incurrit. a quo ab alio quam a se de apostolica preterquam in mortis articulo non possunt absolui. ut in de. cupientes. ad finem de penis de quo et de sepultura et in per. Sexta est de clericis. de sen. exc. de quo. s. absolo per. s. 2. et de his. Septima est de fratribus minoribus quod tempore iterum recipiunt ad diuina officia fratres vel maiores de fratre ordinis beati Francisci. et si super hoc hi vel isti privilegii quibuscumque mutari extiterint. Nam incurrit excommunicato a quo per alium quam per papam satisfactionem promissa per locorum episcopos quod auctoritate apostolica in hac parte ipso iure fugat non possunt absolui. ut in de. cum ex eo. de sen. exc. Et sic in corpore iuris videtur esse. 17. vna in decretis. si de cretalibus. 4. in sexto. et 7. in de. Sunt et alie excommunicatio. Prima est illa Bonifacii octauum quod incipit. Derestare. de excusationibus. de mēbrantes. seu decoquentes defunctorum corpora per ipsos seruantes seu deportandos ad partes alias. Nam excommu-

nicato incurrit. a quo absolui non possunt ab alio quam a papa preterquam in mortis articulo. Et corpus sic tractatum ecclesiastica penam sepultura in odium habet agendum. ut ibi. De quo et excommunicato de directoria l. 3. et 4. s. 22. et aliqd. s. absolo per. s. 2. et de quibus Sexta est alia sicut Bonifacii octauum quod incipit. Excommunicam. de oēs cuiuscumque ordinis existat quod aliqd. pacrum fecerit. vel aliqd. pium vel magnū promiserit. promissum si oēs receperit. aut ex pacto seu promissione occulta ut manifesta sub verbis generalibus vel specialibus expressis vel in expensis aliqd. receperit de quo cumque re ac utilitate per alium iusticia seu gratia per sedem apostolicam obtinenda. et de promittentes dantes et accipientes et de scientes aliquem de penis nisi infra tres dies retulerint papam vel alium per quem papa possit scire. et de utentes litteris seu gratiis sic obtentis. Oēs enim excommunicato incurrit. a quo ab alio quam a papa absolui non possunt nisi in mortis articulo et quod de preceptis pauperum croce. nec gratia valis sic obretur. ut non in directoria eo. ti. s. 23. cum se. Tertia est Nicolai quarti que incipit. Olli cāz. de deferentes prohibita ad partes infidelium. de quo sit cum in alius ad idem redentibus. s. saracen. s. per. Quarta est de religiosis cuiuscumque ordinis medicamentum qui absque sedis apostolice littera specialiter transierit ad quicunque ordinis monachorum vel canonicorum regularium seu ordinum non medicamentum ordinis cartusienium duxerat excepto. Nam ingressus non valis. et tamen ingrediens qui recipiētes excommunicato incurrit. a quo ab alio quam a papa absolui non possunt nisi in mortis articulo: ut in ex. a. Martini quinti quod incipit. Una ab initio. sed anno per sui pontificatus. s. loco sunt alii. de simoniacis ordinem tamen a Martini quinto quod ab Eugenio quarto de quo super simonia 7. s. si. additio. Sexta est finis alio quod de eutes ad trans eam et de denotionis seu ex uoto sine littera sedis apostolice. et absolutio refuat pape vel summo pontificario qui et potest litteras concedere et absolutionem committere: ut per privilegium summi pontificarii. Septima est finis consilii de laicos recipientes in curia romana litteras apostolicas nisi per manum pape vel bullatorum vel aliorum quod de

amiffi. et abfolo referuat pape. ut p3 in
 formulario cacecellarie seu registro. In
 pceffu quoq3 anali curie crinet et alie.
 p3ia e3 oes hericos et eoz fautores re
 ceptatores ac defensores. Scda e3 o3ra
 oes et singulos cuiuscunq3 stat3 qd3 pre
 eminencie aut oditoris existant. q3 pfidia
 hericis arma. eqs ferz. plubiu. lignami
 na. fal. oleu. vinuz. victualia. et alie que
 cuq3 ad us3 ho3iu3 p3necia. aut queuis
 alia pfidia publice vel occ3te submini
 strat. ac p se vel p subditos afferri faci
 unt vt pmittit. cu3 qb3 ipi herici xpi fi
 deles quolib3 ipugnare seu offed3 pnt
 Et o3 ad hericos hericoz. ac ofc3nentes. et
 p3tates eisde3 pmissis q3cuq3 mo3 et q3l3
 cuq3 auxiliu3 ofiliu3 vt fauoz. Tertia e3
 o3 falsarios bullaz seu l3az ap3icaz et su
 plicationu3 g3az seu iusticia3 crinetu3 p
 sumu3 p3ntific3 vel vicecacecellarium seu
 geretes vicef aut offici3 vicecacecellarii
 sc3 romane ecc3e de m3dato eiusde3 su
 mi p3ntific3 seu vicecacecellarii. aut ger3
 res offici3 p3ntific3 signates supplicato3es
 easde3. Quarta e3 o3 oes illos q3 eq3. arma
 ferz. lignamia. et alia. p3hibita deferunt
 faracenis qb3 xpianos ipugn3t. Quin
 ta e3 o3 ipedi3tes seu inuad3tes victualia
 seu alia ad us3 romane curie nec3ia ad
 duc3tes. vel ne ad curia ipaz adduc3t
 ipedi3tes. et q3 talia faciunt vel defedunt
 cuiuscunq3 fuerit ord3is peminencie et sta
 tus. Sexta e3 o3 oes illos ad ap3ica sedez
 veni3tes et reced3tes ab eade3. necn3 et
 illos q3 iurisdic3o3 ord3inaria vel delega
 ta aliq3 n3 h3tes i eade3 curia remane
 tes p3a au3te capiunt spoli3t et detinent
 aut ex p3posito xberare mutilare vel i
 terfic3 psumunt. et q3 fieri faciunt seu m3
 d3t. Septia e3 o3 oia illos q3 i terris suis
 noua pedagia iponunt. Forte h3 intelli
 gedu3 e3 q3 fit sine iusta ca3 vel legitima
 au3te v3 sedis ap3ice ipato3is seu reg3
 et de h3. sig. sup3 gbusd3. s. p. Octaua e3
 o3 oes illos q3 p se vt p aliu3 seu alias q3
 cuq3 psonas eccl3asticas vel seculares
 ad roman3 curia sup3 eaz causis et nego
 ciis recurr3tes. illaq3 i eade3 curia p3se

quentes. aut p3curatores. negoci3 ge
 sto3es. aduocatos. vt p3moto3es ipozu
 vel eti3 audito3es seu iudices sup3 oc3is
 cas3 seu negoci3 deputatos occasione
 cas3 seu negoci3 h3. xberat mutilant
 vel occidunt aut bo3is spoli3t cuiuscunq3
 stat3 vel oditoris fuerit. Nona e3 o3 oia
 mutil3tes vther3tes et l3terfic3tes seu
 capi3tes et detin3tes seu dep3dantes ro
 mipetas et pegrios ad vrb3 ca deuotio
 nis et pegrinatio3is acced3tes et i ea mo
 rates et reced3tes ab ip3. et i his dantes
 ofiliu3 auxiliu3 vel fauoz. Et subdit i p
 cessu. k3ozu3 bona ofiscam3. Decia e3 o3
 oes illos q3 p se vel p aliu3 seu alios dire
 cte vel indirecte sub q3cuq3 titulo vel co
 lore occupant detinent vt hostili3 discurs
 runt seu inuadunt aut occupare vt detine
 vel discurre psumunt i totu3 vt in ptem.
 aut q3 occupabunt detinebunt et hostili3
 discurrent seu inuadunt aliaz vrbem reg3
 Scicilie et Trinarie insulas. Sardinie.
 Lozice tra3 citrafaz. p3moniu3 bri. Pe
 tri i Tuscia. ducatum spoletanu3. Nar
 chie acomitane. masse trebarie. Rom3
 diole. L3panie atq3 Martime p3inci
 as et tras sp3al3 comissid3is. ciuitate3 ec
 cle3ie Bononi3se. Ferrari3se. Beneu3.
 tan3 pulin3. aumio3. ciuitate3 castelle
 Tudertina et alias ciuitates et terras. et
 alia loca l3 iura ad roman3 ecclesia spe
 ct3tia et p3necia. et adherentes et fauto
 res et def3so3es eoz. seu i his dantes eis
 de ofiliu3 auxiliu3 vel fauoz. n3 obst3t
 b3 gbuscuq3 p3uilegi3 cui3cuq3 sub qua
 cuq3 forma h3bo3 pcessis q3 exc3icari n3
 possit. seu q3 de ipo exc3icatio n3 irelli
 gat. necn3 ofuetudib3 et obseru3tio3 scri
 pt3 et n3 script3. ac alius ofus gbuscuq3.
 Oes p3ci casus crinet i pcessu. Euge
 ni3 q3rti sc3 ano 73 sui p3ntificat3. q3 inci
 pit. Exc3icam3. Et ibi subdit. De qb3 q3
 de snis null3 p aliu3 q3 p romanu3 p3nti
 fic3. nisi d3taxat i mozt3 articulo c3stutu
 tus possit absolui. nec3t tuc nisi de sta
 do eccl3ie sc3 m3dat3 satisfactio3e vt suffi
 ci3ti cautio3 p3stir. Illos at cuiuscunq3
 fuerit peminencie. dignitat3 ord3is. oditio

nis. aut statuf. et si pontificali uel alia q
uis dignitate p'ditos. q d' tenore p'ntu
talib' uel eoz aliam seu aliqb' abfolo
nis b'nficiu ipede d' fco p'fupferit. excoi
catis z anath'at' f'nia inodam'. eifq' p
dicatois. lectois. admi'ftratois facoz. z
audi. di' p'fessiois officia iterdicim' hoc
ibi. Undecia e q' n'of f'z host. i f'u. li. 3. ti.
3. q. 34. circa mediu. vbi d'. Hodie p
ceptu e q' i f'ris d'ni pape nec i magno
nec i puo audeat q's manu appone et
l'f'az vnicu v' p'uctum unicu corrigedo
excepti officialib' q'b' h' amiffu e. Alio
qn manu appones ex canoe lato in cu
ria ipo fco f'niaz excoi'cat'is icurrit q' n'
pot p' aliquē citra fedē ap'lica relaxari.
Duodecia e q' pirataz q' f'it n' p'nt abfol
ui nifi p' papā f'z aliq's. Un' z i. c. excōica
tio. ex d' rap. n'of. d. An. de bu. f'z Jo. an.
q' pirate fel' in ano excōicaf' ex ore pa
pe. Deciatertia f'z aliq's e q' oēs f'cisma
ticos q' f'it f'it excōicati p' p'cellu curie
z abfolo referuat pape. Alie f'it ex pui
legus. vñ f'icā f'idedignis p'cepti igredi
ētes mōasteria mōaliumz ordiis p'dicato
rū p'f'q' i cāib' n'citar' i eoz o'f'f'ib' de
clarat' ut p' medēdo v' admi'ftrādo fa
c'a i f'is. mus. seu p' reparādis edificis. fi
ne f'nia pape v' m'grī ordinis p'dicatoz
excōicatōez icurrit: a q' abfolui nō p'nt
nifi p' papā v' p' o'f'f' m'grī. v' p' illū cui
omiffus f'uit ab aliq' eoz ut p'z i bulla
ōdis p'roz. Itē igrediētes mōasteria f'cē
Clare. nifi i casib' i eaz o'f'f'ib' o'f'f'is.
f'it f'nia pape v' f'it cui a papa fuerit cō
miffu. excōicatōez icurrit: ut p'z ex bul
la Grego. noni. q' incipit. z f'it o'ium. Et ho
die ei' abfolo pape refuat: ut p'z ex bul
la Eugenii q'rti cui' cop'ā ego uidi. f'it
z alie excōicatōes iur. i. q' ipo iure irro
gāt. q'z abfolo pape n' refuat. z a q'bus
epi p'nt abfoluē. de q'b' f'z. excōica' p' f'.
2. z 3. Et f'it aliq' i q'busdā exuagātib'
q'z p'ma e B'ndicti vndecimi q' incipit.
Quia nonnulli. d' q' f'z. papa. f'z. f'z. Scōda e i
exua. Joh. 22. q' incipit. Scā romana. f'z i
ueniētes nouū ordinē seu religiōez. seu
h'ituz noue religiōis affumētes f'it f'pā

li f'nia f'edis ap'lice. z f'z epos z f'f'cūz f'la
tos eis i hoc fauētes: ut p'z ibi. Tertia e
q' abfoluentes fine auctē ab aliq' excōi
catōe lata ex p'cellu curie. et si fuerint
pontifices. v' f'z. f'z. f'z. oēs p'dci. Alie
et alie excōicatōes ponit i directoria
late i o'cilio Byturicē. p'f'ertiz i li. 3. ti.
2. f'z. 22. cū multi f'. Dec' at excōicatōes
p'f'ari o'ciliū obtinēt nifi i regno Fran
cie. ut n'of ibi d' eo. ti. f'z. 24. Jo ipfas h'
ponē n' curo. Itē de casib' ep'alib' f'z. f'z.
f'f'f'oz p' in p'ncipio. cū additōib'.

Sus clauium 2°.

q' ad abfolonis formā z f'pālez
z cōez. q' ad f'pālez. i. f'up excōicatōe ma
iori sciendū q' q'q'z regunt. Primū e
q' abfoluēdo p'atez abfoluendi h'eat or
dinariā f'ue delegatā. at' abfolo nulla
e. ex de pe. z re. ois. imo fepe ipse abfol
uēs remanet ligat' cū f'inglarit abfolu
to. v' i cle. religiofi. de p'uileg. z lat' f'. i.
patebit. Secūdu e ut f'igs excōicat' e'f'
p' notoria offensa i p'ximū nō abfolua
tur nifi p'us f'atiffecerit f' pot. ex d' h'bo
fig. ex pte. p'z n'of in f'ū. li. 3. ti. 33. q. 103.
ubi ē d' q' si offensa notoria f'it f' deuz
tū omiffa. abfolui p'ot z o'z excōicat' ē
anteq' f'atiffactio p'nie adpleta fuerit
alioqn plerunq' nimis diu f'aret excōi
cat'. Sec' i offensa o'boiez. Et h' p'f'ert
obrinet q'n in aliq' iure exp'mif q' q's n'
abfoluat nifi f'atiffactioe p'miffa. ut ex
f'up'dcis patē p'ot multis casib'. z in d'cā
q. 103. f'ubdit. Papa tū p'dcā i abfolone
nō feruat. q'z icēdarios z alios excōica
tos remittit abfolutos nulla p'miffa fa
tiffactioe mādāt tū q' nifi f'atiffecerint
i eādē retrudāt f'niaz: z tō fac' hoc papa
p'p't diftātā. z q' p'iculā ē i mora Dicif
at iuria notoria f'ue manifesta q'd idē
e q' ad hoc. ut i. o. c. ex pte. d' h'bo. fig. q'n
offensa nō fuerit p' f'f'f'ione v' legitiaz
p'batōez seu rei euidētā q' n'la p'offit
terguerfatōe celori. ex d' h'bo. fig. cū oli
Qd si excōicat' nō p'ot f'atiffacē i torū
v' in p'tē o'z abfolui. recepta ab eo p'us
idonea cautōez. q' si ad p'inguiorē foruz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.10

tes promiserint iurare nulla forma di
stincta. hec ille. Et vñ q̄ debeat iurare
tactus euāgelis. nisi ab ep̄o q̄ iurat tñ
p̄positio n̄ h̄o tactus euāgelis. d. h. de
iura. calū. Et l̄z. hosti. dixerit iuramen
tū eē de suba in tñ q̄ hinc illo nō tenet
absolutio tñ glo. cum. cum delideres. ex
de sen. exco. dicit q̄ absolutio tenet. l̄z
nō debeat excōcari sine iuramento ab
solui. Et hoc tenet cōter doc. ut patz et
ibi notatis p̄ dñs An. de bu. z not in d.
q̄az. in lum. z sup̄ absolutio. s̄. Immo
et iuramētū n̄ d̄. dani illi q̄ p̄sumit nō
suare. ut colligit ex roe. ex tenore. z ex
ibi nōtis p̄ glo. ex de sen. exco. Et b̄ et
tenz Ray. ut et nōt i. sū. l̄z. tñ. 33. q̄. 15.
Un̄ necet puri. nec pueris an̄ publi
tis annos p̄tānā. c. 22. q̄. 5. parulit. c.
honesti. De minorib̄ aut pueris relin
quendū est arbitrio iudic̄ p̄z sint ra
les qui iurare debent uel nō. z nōt
i. sū. co. n. 1. q̄. 4. Quatuor est deb̄t̄ mo
dus. Un̄ de sen. exco. a nobis z of. Et b̄
sōfōnis forma seruē. z fiat cum p̄niali
s. z tā orōne dñica q̄ alia seruē. Et in
telligit de p̄s. misere. uel cum alio pe
nitēciali s̄m glo. Ray. ut z nōtur in deā
q̄az. ubi. et of s̄m hostiē. Ray. q̄ hoc
nestuz z osuert ac tutū est q̄ fiat hoc
mo. Et expoliabitur excōcatus uestib̄
z ponat tē aī ianuās ecclesie. p̄stratus
uel flexis genibus corā illo q̄ abiol
uerit d̄z q̄ absoluit tenebit x̄gas uel
corrigias i. m̄ib̄. z dicēdo p̄s. misere
mei de x̄berabit uel p̄cutiedō set in q̄
liber x̄fū uel magi uel min̄ v̄l leui. z
acri s̄m q̄ntatē cūmāte Et p̄ p̄s oī
cat. ḡha p̄i zē. kynel. x̄pē. kynel. p̄ n̄
Et ne nos. Saluū fac seruū tuū uel an
cillā tuāz vel seruos tuos vel ancillas
tuas si p̄fures sunt. Tūbil p̄ficiat inimici
ei co uleat uel eis. Et iso. eis v̄l oīe
zur. for. a facie inimici. Domie exa. z cla.
Dñs vob̄. z cū. Orem̄. De cū p̄p̄i
z miseri tñ s̄p̄ z parcere suscipe depreca
tōz n̄fāz. z hūc famulū tuū quez excō
cationis carbena consti iugit. miseratō
tue pietat̄ abfoluat. p̄ x̄pm oīm n̄m.
Dicat postea auctoritate dei oīpōtent

ac beatorum Petri et Pauli. et ecclesie
sancte sue et nostra absolvimus te a ta
li sententia et restituumus communioni et
participationi ecclesie et omnium fidelium et
ecclesiasticis sacris. Ideo de in directo
ria. li. 3. ti. 5. §. 27. nisi quod ibi ponit quod po
test dici de officio. de cuius proprium est. ut officio
pro qua de qua. i. Item potest quis scire et se ab
solvit a pluribus excommunicationibus secundum Ray.
ut notatur in su. li. 3. ti. 33. q. 120. ubi dicitur quod
absolvens si habet potestatem dicere potest. Absol
vo te ab omnibus excommunicationibus his quas co
fessus es. et ab his quas non habes in memo
ria si quod forte sunt. Et glo. Ray. super hoc
in memoria. dicit quod si impetrat absolventem a
papa vel a legato. caute facit si se facit
absolvi ab omnibus excommunicationibus et pecca
tis de quibus non recolat. quia tunc si postea
recolat de aliquibus non tenetur iterum abso
lutorem impetrare. Item de peccato teneat si sit
mortale confiteri. Item ut notatur in dea. q.
103. in forma absolutio illi qui solenni
ter anathematizatus est ab episcopo predicta
multo fortius sunt observanda et plura alia
ut per. xi. q. 3. cum aliis. ubi dicitur quod si excom
unicatus vel anathematizatus per vim ducitur
veniam postulet et emendationem promittat
episcopus qui excommunicavit aut ianuam ecclesie
venire debet. et. 12. presbyteri cum eo qui eum
hinc inde circumstare debent. Et si ille ter
re prostratus veniam postulet et de futuris
cautelam spondet. tunc episcopus apprehensa
dextera in ecclesia illum introducat et coio
netur ei christianam reddat. et. 7. per penitiales de
cetero cum istis precibus kyrieleyson. per. n. salu
fac. 2. officio. presta quoniam digne huic fa
mulo tuo digne penite fructus. ut ecclesie
tue scilicet a cuius integritate deviauerat
peccato admissorum suorum veniam consequere
do reddat innoxius. per dominum nostrum Iesum
christum filium tuum. Et sic. Hosti. i. dea. q. 103. est
sciendum quod in precibus seu orationibus promissis
quod facit sacerdos ante excommunicationem absol
uat non intelligit participare ei in ordine
iura et si ipse excommunicatus respondeat. quia non
sunt hec in favore carnalis vel temporalis ex
communicationis. sed potius propter salutem anime ut re
concilietur ecclesie. Unde talis sacerdos in hoc
non peccat. ex eo. cum voluntate. et. 23. q. 4.

qui peccat. Predicta autem solennitas non
requiritur in absolutione a minoribus excom
municatione. ex eo. nup. In maiori autem si
ne causa omitti non debeat. tamen si omittatur
absolutio valet. Unde glo. in deo. c. cum ali
quis. dicit quod cum quis possit simpliciter habere ex
communicationem. ex de eo. q. re. 02. sur. c. per. sic in simpli
ci habere potest absolvi. ex de re iur. ois res
Et ad hoc et facit quod dicitur in sum. li. 3. ti.
33. q. 112. secundum glo. Ray. ubi si quis absol
uat etiam impenitentem et ignorantem et ab
sentem non debuerit facere tamen absolutio va
let. Et in dea. q. 103. dicitur etiam secundum Hosti. quod
non omnia supradicta sunt de suba. imo de
bonis et ad instructionem simplicium sacer
dotum hec scripta sunt. ubi dicitur secundum glo.
Ray. quod si mandatur papa vel legatus ali
quem absolvi in forma ecclesie etiam illa
omissa tenet absolutio. Nec. sic man
dat absolutio sub conditione ut sic demum
habeat potestatem absolventi si servauerit
formam sed duo mandantur. scilicet absolvat
et quod formam ecclesie servet. Et quoniam iura
mentum omittit siue scient siue ignorans
tenet absolutio dummodo dicat. Ab
solvo te ab ista excommunicatione vel equi
pollentia habita sine quibus non dat abso
lutio nisi a papa qui salutando potest ex
communicatus absolvere. sicut et princeps sola
voluntate potest manumittere. L. 5. manu
mis cum apud. hec ille. Licet papa possit
peccato minor absolventem non presumit sic ut
sunt absolventem nisi clare aliquid ostendat
ut in cle. si. de sen. exco. Item quod dicitur glo.
Ray. de omissione iuramenti id est etiam
intelligit de omissione aliorum ut clarius
per in su. eo. ti. q. 112. de quo. scriptum est.
Omissio igitur dicte solennitatis regu
lariter non viciat absolutionem. licet non
debeat omitti sine causa. Ex causa autem
sic. puta si quis esset excommunicatus secrete
Nam per dictam solennitatem non de
bet peccatum secretum deduci in publi
cum contra id quod precipit in. c. ois. ex
de pe. et remis. Item quando prelati
viderent dictam solennitatem non serva
re expedire ad proximi salutem. Unde
secundum Tho. et Al. in sum. eo. ti. q. 11. et iunt
ab excommunicatione per absolvi. et quoniam manente

gratuita pōt aliqūdis dīfere re ex cōica
tione iuste latā remittere si uiderit sa
luti ei expedire iūi? medicīnā ex cōi
catio lata ē. Itē iusta cā pōt eē infirmi
tas. tū qz mīsa ex pōcīs seruari nō pos
sent. tū ēt qz saluti infirmī posset qūqz
magis expedire deām solennitatē non
seruari. tūc. n. nō deberet seruari nisi i
aliquo cāu pīculari ius aliud expmā
sicut p3 in pcessu curie. de q sup. Quin
tū est qz absoluto flant mādāta iusta
z rōnabilia. al posset appellare. ar. ex d
pac. c. fi. z de app. vt debitus. z nōtur in
dcā. q. 103. Precipue autē inungendū ē
ex cōicato a candē vt de cetero nō faci
at illud ppter qd fuit ex cōicatōe liga
tus. a. illū canōnē nisi i casibus a iure
cessis. ex eo. ex tenore. Et si qz fuit pro
pter spāle impedimētum absolut? inun
getur ei q illo cessante sine negligen
tia se repñtet ei a q fuerit absoluēdus
mādātū ei? sup his p quib? ex cōicat?
fuerit hūilī recepturus z satisfactor?
put iusticia suadebit. ex de sen. ex cōi.
eos. li. 6? z nōtur in sum. li. 3? ti. 33. q. 15.
Itē defunct? i ex cōicatione si in eo ap
paruerint signa pñie poterit ēt p? mor
tē absoluti ab eo vel de eius auctorita
te a q fuerat in vita absoluēdus. ex eo.
c. a nobis. z? Et si de scō fuerit i cimitēio
sepult? non exhumabit? s3 si alibi sit se
pultus exhumabit? z postea absoluet.
vt dicit glo. in dcō. c. a nobis. z demū in
cimitēio sepeliet. poterūt ēt ossa z cor
pus si sunt sup terrā. vel sepulchru? si
sunt in sepulchro hberari. sicut sit circa
vīuos z absoluet eūz ofonibus sicut vi
uens. dicto. c. a nobis. ad fi. z nōtur i sū.
eo. ti. q. 121. Quo hō ad formā absolutio
nis cōez v3 qualis sacerdos v3 absoluē
cōiter sibi cōfītētes. aduertendū ēz Al.
z in sū. li. 3? ti. 33. q. 89. qz v3 dici sub mō
dicatiuo ppter sacri certitudinē. Pre
cedens autē depcatio ē de bñ cē z nō de
eē sacri. Un cōit dī sic. dñs te absoluat.
z ego te absoluo a pctis tuis in no. pa. z
fi. z spī. san. amē. Tho. ēt zcordat. Dicit
enī qz de subā forme ē. Ego te absoluo

s3 pemitit ofo. Dīfereatur tui omni
porēs deus rē. ne effectus sacramēti i
pediatur ex parte penitentis. Item qz
sacerdos nō ppa auctoritate absoluit
s3 qī minister. uenient aliqd apponit
qd pīnet ad pīnā auctez. s. dci. ut dicat
Ego te absoluo in no. pa. z fi. z spī. san.
Amen. vel p hūitē passiois xpī. uel au
ctoritate dei. Quia tñ hoc non ē de cōmī
natū ex hōis xpī sicut i baptismo talis
appositio relinquit arbitrio sacerdotis
Itē fm Tho. z in sū. eo. ti. q. 90. ipositio
manuū sacerdotis nō requirit in sacro
pñie qz non ordinat ad cōsequendā ali
quā grē excellētiā s3 magis ad remissio
nē pctōz. Un magis in hoc sacro ppter
crucis signatio i signū qz p signū cruci
xpī remittunt pctā z tñ nō est de necess
sitate sacri. hec ille. Itē h3 Tho. in qdāz
qōne de quolibz. z i sū. li. 3? ti. 34. q. 10.
laudabit i cōfessione a sacerdote aduci
tur. Quicqd boni fecerit tibi i remis
sionē pctōz. qz op? qd sit ex inūctōe sa
cerdotis dupl?r valet penitēti. v3 ex vi
opis. z clauium. z magis valet ad expi
andū pctā qz si ex pprio motu idē op?
homo faceret. Et eadem ratōne Ray. z
Thost. dicūt vt ponit eo. ti. q. 105. qz cau
te z dīfere re sacerdos post inūctā pe
nitētiā dicit penitentē qz oīa bona q fe
cerit z oīa mala que sustinuerit. ei pfi
ciant ad salutē. z pro pñia hec oīa inū
gat. Oīa ergo pdcā sunt de bñ esse. z de
subā ē. Ego te absoluo. non forma ul? or
do hōbz. eūz nulla scripta uel de certo
sit statuta fm hōbz effectus. ut ex pre
dictis colligi pōt. Itē ad hec hba absol
uo te d3 addi illō sup quo absolutio de
terminat. v3 ab hac ex cōicatione maio
ri vel minori. ab una. vel a pluribus h3
prātem absoluentis. z fm qz ei fm deū
vīsum fuerit expedire. Sed tutius ē in
cōi absolutione non exprimere nisi de
minori. Nam incauta absolutio a maio
ri ex cōicatione potest aliquod pericū
sum inducē. vt in cle. religiosi. de pūle
gl. Post absolutionem ab ex cōicatōe
potest absoluens si prātez habeat z ei

videbis expedire dicē. Et dispēso tecū.
sup hac vñ sup his irregularitatib⁹ rē. z
dicē. Iterū absoluo te ab hoc pctō vel
his peccatis. seu ab oibus peccat⁹ tuis.
fm limites sue prāris z scdm q̄ necessi
tas regnerit. Forma igit̄ absolutionis
cōis pōt eē ita scripta vel equipollens.
Misereat tui oipotēs deus. z dimissis
oibus peccatis tuis pducatur te ad vitaz
eternā amen. Indulgentiā z absolutio
nē oium peccatorū tuorū tribuat tibi oī
potens z misericors dñs. amen. Dñs nñ
Iesus xps per suā piissimā mīaz z san
ctissimāz passionem te absoluat. z ego
auctoritate ipsius qua fungor inquātū
posuiz z debeo absoluo te ab oī vīculo
excoicationis minoris si teneris. z resti
tuo te scis sacris ecclesie si indiges. Ire
rū absoluo te ab omnibus peccat⁹ tuis
confessis z oblitis. mortalibus z venia
libus. z circumstantiis eorū quocunq̄ z q̄
litercūq̄ offendisti deū creatorē tuum
aiam tuam. z primū tuū. Oia bona q̄
fecisti z facies z aduersa q̄ sustinuiſti
z sustinebis sint tibi i pniaz z remissio
nē pctōz tuorū z in augmentū gratie vi
uine. in noie patris z filii z spiritus san
cti. Amen.

Exor. Utz vir possit irrita
re vota vxoris. hēs. s̄
votū. s̄. p. p. totū. Utrū vxor
possit facere etiam sine licentia viri. s̄
etia. s̄. s̄.

Utz vxor i 2° mīmonio possit de re
b⁹ cōib⁹ puidere filius ex p̄ mīmonio.
R. fm Buil. Si filii p̄ci nō hñt aliq̄
actōem s̄ mīem. nō pōt illa s̄ phibitio
nē mariti aliquid eis dare. S̄ si habēt
actionem contra matrem. vt quia obli
gata ē eos alere cuz sint impuberes. ut
qz ambo coniuges possident bona illo
rū. uel ex alia iusta cā. maritus quidē
tenet eos alere. qz mater cā suis oneri
bus ad maritūz trāsiuit fm akquoꝝ cō
suetudinē. Sed tñ qz maritus habz ad
ministratōem. uxor s̄ illi phibitionez
non debet eos alere nisi in extrema ne
cessitate. potest tamē pcurare q̄ ma

ritds ad hoc p iudicē ppetas. A. 30
in sum. li. 2. r. 8. q. 29. ubi z addit fm eū.
Buil. Si aut̄ filii nullā habent actōem
s̄ mīem. nō tenet marit⁹. nec illa debz
contra phibitionē eius aliquid eis da
re. Formare tñ pōt in dubio sibi largā
sciam. hēc ibi. Et hoc de rebus cōibus
ubi est cōsuetudo q̄ maritus hēat illo
rū administratōem z nō vxor. ubi hō
nō est talis cōsuetudo. posset vxor sicut
z maritus. cū i re cōi glibet habear ius
eqle. ff. p. socio. p. to. De reb⁹ hō mariti
claz ē q̄ non potest dare s̄ eius uolūta
tē nisi in extrema necitate alit̄ omite
rer furta. ut. s̄. furtum. i. pncipio. B.

Quid si vxor hñs uiz p̄digum celat
aliquid de reb⁹ cōibus cū uiro. R. fm
Buil. Si bona fide hoc faciat ut sibi z
uiro loco z tpe puideat q̄ eas male cō
sumeret non peccat nec tenet obedire
uiro si phibeat. aut sibi tradi petat. cū
in tradendo uiuaret eum ad peccatūz.
A. Idem in sum. eo. ti. q. 30. B.

Utz vxor teneat seg viq̄ q̄cūq̄ iue
rit. R. s̄. Buil. vir tūc tenet vxorē seg
qñ ex nccia cā abest. s̄ vxor tenet seg
viz ex q̄cunq̄ cā recedat. s̄. domiciliūz
transferēs. nisi vellet eā trahē ad pec
catū. ex de diuor. que sūt. Sec. tñ si eēt
vagabūdus. 3. 4. q. 2. sigs nccitate. Idē
Ber. z Hosti. Et addit Hosti. q̄ in vo
to vltamarino vxor pōt seg viz vñ re
manē si voluerit. sicut etiā in oī itine
volūtatē cū pposito fuerit. S̄ vbi
trāffert domiciliū p̄cise tenet eūz seg
. 3. q. 2. vna q̄. Et facit ad hoc s̄. votūz
3. s̄. p̄r. z se. A. Idē in sū. li. 2. r. 2. q. 51.
Et addit fm Hosti. q̄ si aliq̄ mulier h⁹
pacto vñ cōditōe vñ mō dēf alicui i vxo
rē q̄ sp̄ insil debeāt morari z i certo lo
co forte i domo amīcoꝝ ipsius mulier
pactū seruādū ē. In traditōe. n. rei sue
pōt glibet qd vult pactum apponere
nec ē s̄ legē. imo potius fm legē. qz sūt
morari debēt. 4. q. 2. si q̄ nccitare. Et
sic dico pactū seruādū. nisi aliq̄ nccitas
supueniat q̄ impedire nō posset marit⁹
cōmode remanē. puta. pp̄ inimicitias

capitales: infirmitatē aeris: vel aliud
sile: qd arbitrio iudicis cōmittit. tūc. n.
vxoꝝ segtur viz ne adulteriū cōmitta
tur. qz tunc pactū d legē inciperet esse
ar. is. q. 2. vnaqueq. Itē aduertendū q
glo. in dicto. c. vnaq. dicit q vxoꝝ nō te
netur seg viz vagabūdū nisi sciēs eū
talē eē cū cū eo dixerit. qz tunc tenetur.
Qd intelligēdū ē qn vagat ex aliq ho
nesta cā. z nō al. vt tenit glo. i dicto. c.
sigo necitate. qz cū vagās peccaret nō
eēt ei i pctō cōfiteriendū. 22. q. 2. faciat. Et
bñ facit. ff. de op. l. l. qd nisi. vbi p3 q li
bert' nō tenet seg patronū vagabūdū
ad pñtādū ei opas. D. Utz liceat viro
occidē adulterā: hñ s. ipedimētū s. s. p.
z fi. z s. lex. s. 6. r. 4.

Utz magis peccet occidēs vxoꝝē q
mifem? R' fm pe. i. 4. Simplr maius
peccatū ē occidē mifem q vxoꝝē: quia
magis repugnat nāe. sed tñ q ad aliquid
maior pena iponit occidēti vxoꝝē: eo
q maior ē pñtas ad ei' occisionē. Itē
nōtur. 33. q. 2. admonere. A. in glo. su
p xbo ex: itimel. Et idē nō ē i sū. l. i. 4. r.
9. q. 10. D. Quid si uir q petit vxoꝝē ē
suspectus q velit eā occidē. uide. s. ma
trimoniū s. s. 2. z fi. De redditōe debiti
quere supra debitū cōiugale. Item de
mifimonia qre sup mifimoniū. cū adu
cti. Itē de ipedimento mifimonia qre. s.
ipediētū. cū suis additōibus.

Pis xpian'. De fide xpia
na uide supra fides

Quo xpianus se debeat hñe
erga iudeos supra iudeus p. s.
z: Et quo erga saracenos supra sarace
nos. Qd xpianus idem q de xgine natus
z pro nobis passus ē in sacro euchar
stie cōtinet supra eucharistia. p. s. 5. An
noie xpi possit fieri baptismus sup ba
ptismus p. s. 2.

Pocrisis vtz sit pec
catuz mor
tale? R' s3 Tho. scda secu
de. q. cxi. Si ipocrita dicef
ille cuius intentio ferf ad duo. s. q non
curet sanctitatem habere: sed solū fan

ctus apparere. sicut consuevit accipi i
scriptura sacra. sic manifestus ē q pec
catuz mortale est. Nullus enim totali
ter puat scitate nisi p peccatū mortle
Si aut dī ipocrita ille qui intendit sika
re scitatē aq deficit p pctm mortale. nō
sp illa sifatio est ei pctm mortale. qd dī
scernēdū est ex fine. q. s. si repugnat ca
ritati dei uel pximi erit pctm mortale
puta cū sifat scitatem ut falsam doctri
nā disseminet. uel ut adipiscat ecclesia
sticam dignitatē indignus uel qcūq
alia bona spalia in quibus finem cōsti
tuit. Si ho finis intentus nō repugnat
caritati erit peccatū ueniale. puta qz
aliquis in ipa siftoe delectat. de q phs
dicit 4.º ethicoz q magi vñ uan' q ma
lus. A. Lon. Duil. z addit dicēs. q cū
aligs sifat scitatē quā nō h3 ut aliqd ei
des pñt hoc. sic illi de gb' dī. Math. 23
ue uob scribe z pharisei q comedat. do
mos uiduaz z pctm mortale est. qz ra
pit qd debet scō: qz qd daf ei datur in
noie iusti. Itē qñ talez sifationem facit
ex insatiabili auaritia. Si aut aliqs p
sua necessitate sifat amplioz indigen
tiā q hēat: nō est pctm mortale. sicut fa
ciunt illi q cōlter tritāni uocantur. De
his enim dicit Lbryso' q talis sifatio
potius est culpa diuini q sit culpa pau
per: qui ex sua indigentia ad hoc opel
lunt. D. Contingit tñ qāq q aliqs
sifat perfectionem scitatis que non est
de necessitate salutis. Et tal sifatio non
sp ē cū pctō mortali. Et uide. s. sika'. A
Et ibi p3 q qñq ē sine pctō. D.

Ronia Uide supra i

littera. J.

Strio Uide supra i

littera. D.

Elus quid est? Rñ
fm Tho. scda

scda. q. 36. Zelus dī ppe qñ
aliquis tristat de bono alterius non ex
eo q ille h3. s3 ex eo q sibi deest bonuz
quod ille habz ut dicit phs 2.º ethicoz.

Et si iste zelus sit circa bona honesta lau-
dabilis est secundum illud. i. Cor. 14. Emula
mini spiritualia. Si autem de bonis temporalibus
s. q. homo tristetur quia temporalia desunt
potest esse cum peccato. sicut patet supra aua-
ritia. s. p. Si homo aliquis doletur de bono
alterius in quantum alter excedit ipsum
in bonis. tunc est invidia. ut dictum est
supra invidia. s. 2. A. Zelus etiam ca-
pitur per feruorem seu commotionem diuine
caritatis per. 26. Zelus domus tue come-
dit me. Et hic zelus me fratrem Nicolai
de ausmo ordinis minorum indignum per ali-
quali simpliciorum subsidio ad hoc supple-
menti compilatorum commouit: quod fauente
domino nostro Iesu christo excepta tabula ca-
pitulorum et abbreviatorum et Ricardus ex-
pletum est apud nostrum locum prope Dedio
lanum sancte Marie de angelis nuncupa-
rum et vulgaris sancti angeli. **CCCC**
XLIII. Nouemb. 25. die sabbati. primi
ante aduentum hora quasi sexta. Et omnia
que in eo ac ceteris opusculis per me
compilatis compiladis ve incaute seu minus
perite posita continent. peritorum et presertim
sacrosancte ecclesie submitto correctori.

Laus Deo.

Prīmū cōsiliū dñi Alexandri de Neuo
Vincentini iurj vtriusq; doctorj cōtra
iudeos fenerantes.

Notioe dñi nři iesu xpi eiusq; glo
riosisime mris virginis Marie.
gloriosi doctoris Hieronymi: ce
teroz doctorū ecclesie totiusq; celestis
curie. Amen.

N casu in q̄ req̄sit⁹ sui vt cōsi
liū edā sola dubia designabo:
qz ex ipis cōphēdes calus figu
ratio. Quinq; g⁹ sūt dubia.

Prīmū an peccent iudei fene
rādo xpianis. Scd̄z. An eccl̄a
de h⁹ pctō se deat ipedire. Tertiū. An
ecclesia deat tolerare vt cōsentire huic
pctō pp̄t mai⁹ malū vitandū vel pp̄t
mai⁹ bonū qd̄ exinde x̄sistit seg sperat

Quartū. An p̄ncipes sectares vel cōi
rates vel cōiia ciuitatū possint iudeis
dare l̄n̄iaz fenerādi. l̄ cū iudeis possint
pacisci vt fenerent xpianis cā maioris
mali vitādū: vel boni qd̄ exide seg pōt.
z an pp̄t hoc icidāt i penā cle. vnice. de
x̄suris z. c. i. eo. t. l. i. s. z i alias penas i
iure exp̄ssas. Quintū z vltimū. An pa
pa ex cāis p̄dcis possit cōcedē cōratib⁹
vel ciuitatib⁹ vt ex disp̄satiōe ap̄lica
cōducant iudeos ad fenerādū faciēdo
eū eis pacta p̄nt cōsueuerunt.

Prīmū dubiū.

Loziosissimi redēptoris noīe
repetito. q̄ ad p̄mū dubiū. s.
an iudei peccēt fenerādo xpia
nis. Bt̄us Tho. scd̄a s̄be. q. 78. arti. p̄. z
oēs theologi tenēt q̄ sic. Idē tenet Tho
stii sūma de vsurj. s. an aliquo casu. x.
s. Idē tenet Jo. an. i. c. cōquest⁹ de vsu
ris. Idē tenet Bur. Lardi. z cōiter om̄s
doctores in. d. c. cōquest⁹. Idē tenet Ar
chi. z Jo. d̄ fantucius. i. c. ab illo i. 4. q. 4.
z Ray. in sūma de vsuris. z ē cōis opio
theologoz z canonistaz. S; aliq; docto
res nři t̄pis nescio q̄ spū ducti nō sunt
veriti cōsulare q̄ iudei absq; peccato
possint vsuras recipere a xpianis. Nec se

ab hoc retraxerūt p̄pter autē theo
goz z candōstaz q̄ se tūme autē. cū eoz
dca vt autētica i iudiciis allegent. z t̄m
ip̄a cāe decidant. Et q̄busdā fallis rōni
b⁹ inbēserūt dicta maiorz z doctoz non
sequētes. Dicūt. n. iudeos licite fenera
ri xpianis. z allegant Deut. 23. c. vbi
Moyses dicit. Nō feneraberis fr̄i tuo
pecuniā vel aliā rem s; alieno. Itē alle
gāt. c. ab illo. i. 4. q. 4. vbi v̄r probari q̄
vsure ab hostib⁹ licite exigāt. Allegat
ēt c. quāto. de vsurj vbi solū vsure imo
derate vident. phiberi iudeis. S; iste
rōes pag. valēt. Nec obstat auctoritas
Moysi. s. allegata: qz h; br̄us Tho. qū
Moyses cōcessit iudeis vsuras exigere
fuit cōparatiua pmissio ad vitandū mai⁹
malū. s. ne a iudeis oēi colētib⁹ vsuras
acciperēt pp̄t auariciā: cui dediti erāt
Nā iudei recipiebāt vsuras a iudeis z
a gētib⁹. vñ Moyses vt restringēt eoz
auariciā p̄ pte vidēs q̄ ip̄az i totū. nō
poterat coercē: p̄misit vt vsuras exi
gēt a gētib⁹. ut ex hoc cessarent exigē
a iudeis. Nā vbi qs int̄ duo mala ē ip̄ici
tus ita q̄ alter oio ē factus. cōsulendū
ē ei vt poti⁹ faciat min⁹ malū z euitet
mai⁹. vt dic̄ tex. i. 3. d̄. s. n̄. vñ. Und̄ alibi
dic̄ tex. q̄ si vn⁹ ē parat⁹ facē hōicidiū
nisi cōmittat adulteriū. pura dicit se vi
ctū tāta passiōe amoris vt nō possit vi
tare adulteriū nisi adulter: z interficiat
cōsulendū ē ei vt faciat adulteriū. qd̄ ē
min⁹ pct̄m q̄ hōicidiū. vt dic̄ tex. 23. q.
2. si qd̄ veri⁹. Vñ ista cōparatiua pmissio
nō excusauit a pctō: vt i iuribus. s. alle
gatis. Et hoc dicūt doctores theologi. p̄
fertiz br̄us Tho. z doctores canoniste.
Et eadē rōne p̄misit Moyses iudeis re
pudiū: ut euitaret hōicidiū. Aliō. n. ē p̄
cipe. aliō p̄mittē. qd̄ n. p̄mittim⁹ nolen
tes cōcedim⁹. qz malas hōiū volunta
res ad plenū cōhibē nō possum⁹. Et sic
dic̄ scūs Jo. chryso⁹ cui⁹ tex. pomf. 34.
q. i. hac rōne. Vñ glo. nō bilis in ocō. c. fi.
dic̄. q̄ cōparatiua pmissio poti⁹ d̄r̄ tole
rantia q̄ pmissio. Vñ dic̄ canon q̄ ea
q̄ p̄mittim⁹ nō approbam⁹. vt. d. c. hac

A

rōne. Et hanc pmissiōe dicūt decre-
tales q̄ multa p̄ patiētiā tolerat q̄ si i
iudiciū deducere m̄ cassaret: ut i. c. uiz
iā dudū. de p̄bē. Ista sūt x̄ba glo p̄alle
gate. cū q̄ transit ibi Archi. z Jo. de fan
tutis. Et h̄ istā solutiōē b̄i Tho. cū q̄
trāsēūt cōit canoniste. dicendū ē q̄ si
Moyses p̄miseret i totū arcē iudeos a
fenerādo: nullo: p̄miseret. Et iō vbi iu
dei p̄nt phibēri a fenerādo debēt pro
hibēri ne dēt ad vsuras: qd̄ si p̄t i ter
ris xp̄ianoz i q̄b̄ sūt iudei. Nā p̄nt dñi
illaz i totū arcē iudeos a fenerādo z in
toto eoz auariciā sobibē. Un̄ debēt p̄n
cipes xp̄iani eis iterdicē ne dent ad usu
ras. cū cesset cā p̄p̄t quā Moyses p̄mi
sit iudeis fenerari. Alii autē theologi
aliē soluūt. dicētes q̄ illa acceptio vsu
re a gētib̄ in q̄s iudei habitabāt po
tērat sue rei recuperatio q̄ vsura: qz to
ta illa fra iudeis data fuit a dño. z in iu
ste possidebat a gētib̄. z sic iudei fene
rādo gētib̄ nō accipiebāt alienū s̄ suū
vel qd̄ eis debāt. nā vbi qs tener meū
vel mibi debuit. si nō possuz illud per
viā iur̄ recuperare. possuz fenerari illi q̄
tener illd̄ illicite. z vsuras ab eo recipē
vsqz ad eā quātitatē q̄ mibi debet vel
vsqz ad ei⁹ extimatōem. sicut z possem
furari. de q̄ p̄ Jnn. z doc. i. c. o. h̄. de resti.
spo. S̄ q̄ qd̄ sit Moyses postea reuo
cauit pmissiōē fenerādi factā iudeis:
vt p̄z Deut. 23. ca. vbi d̄. Feneraber̄
gētib̄ multis z ipe a nullo fen⁹ accipi
ens. Et i eodē ca. vltra mediū d̄. Adue
na fenerabit tibi. tu autē nō fenerabis
ei. Et forte p̄pter hoc x̄ior ē solutio b̄i
Tho. ad p̄mā auctēz allegatā: qz si illa
pmissio fuit licita: Moyses postea nō
reuoçasset. Un̄ alii theologi dicūt esse
x̄iorē solutiōē b̄i Tho. ad p̄mā auctēz
s̄ allegatā. s̄ nō insisto. ex q̄ apper illaz
pmissiōēz fuisse postea p̄ Moysen re
uocātā. Et ē d̄ detinātū p̄ ius canonicūz
Nā iudei fenerātes xp̄ianis opellendi
sūt vsuras remittē ip̄s: ut i. c. p̄ mise
rabile. de vsur̄. Un̄ cū opellat remittē
p̄z q̄ illicite recipiūt. Nā lucz licitū ne

mini ē auferendū. imo illud qd̄ ē illicite
acq̄sitū iterdū pōt licite retineri. puta
qñ lucz ē illicitū respectu negociatiōis
tñ abiqz aliq̄ fraude v̄ rapina v̄ calū
nia. alteri⁹ acq̄sitū. ut dicit Jnn. i. c. qz
pleniqz. de imu. ec. Et ibi plene examia
tur an z qñ illicite acq̄sitū sit restitu
endū. de q̄ ē in. c. ex transmissa. de deci.
vbi bona glo. z. 14. q. 5. in sū. Lū ergo iu
de⁹ feneras xp̄iano vsuras ei restituē
teneat vel remittē. vt i. dco. c. p̄ misera
bile. p̄z qz receptio vsure oī respectu ē
illicita. s̄ itā respectu iudei fenerātis q̄
fraudis q̄ committit. Et q̄ vsura sit oī re
spectu illicita p̄z. qz vsura d̄ rapina: ut
in. c. sigs vsura. 14. q. 4. Non obstat
c. ab illo. 14. q. 4. q̄ tex. v̄ p̄mittē q̄ ab
hoste possim⁹ licite vsuras recipē: qz
ille tex. h̄z multos itellect⁹ q̄ referunt
ibi p̄ Archi. z Jo. de fantutis. Un̄ nō in
sisto ē r̄ndendo ad illū tex. S̄ p̄suppo
sito q̄ ab hostib̄ q̄b̄ licite p̄nt arma i
ferri possint vsure licite exigi. non tñ p̄
hoc ifert q̄ iudei licite accipiat vsuras
a xp̄ianis: qz xp̄iani nō sūt hostes neg
inimici iudeoz. immo pietas xp̄iana to
lerat iudeos: ut dicit tex. an. c. z si iudeos
in p̄n. de iudeis. p̄hibet ē xp̄iani in
ferre iurias iudeis: ut i. c. sicut. de iude
is. cū sit b̄. imo iudei sunt ciues romāi
vt i. i. iudei. cū. l. se. l. d̄ iudeis. Ad aliū
autē dñū. f. ad. c. q̄to. de vsuris. vbi solū
vsure imoderate vidēt phibēri exigi
a xp̄ianis p̄ iudeos. dicēdū ē q̄ ille tex. nō
obstat: qz nō est ibi sumendū ar. a dño
sensu ne resultet abson⁹ itellect⁹. z d̄ il
lud qd̄ ē i iure decaluz. Ita dicit ibi glo
z doc. in dco. c. q̄to. Vel alit̄ fm̄ doct. ille
tex. appellat vsuras imoderatas: quia
oīs vsura ē imoderata cū sit rapia: ut i.
c. si qs vsurā. 14. q. 4. Nā usure sūt iue
te arte negligim⁹: ut dicit tex. 4. 7. dñi. si
cut h̄. Et illd̄. c. q̄to. cōiter p̄ doct. ita in
relligis. Idē dicit Hosti i sūma. de vsu
ris. s̄ q̄ pena vsurarioz. v̄ tñ q̄ iude
us. Un̄ mīme mutanda sunt q̄ certā in
terp̄tatiōēz s̄ h̄uerunt: ut i. l. mīme. ff.
de legib̄. Ex quib̄ ocludendū v̄ scd̄

olum opione theologoz et doctoz iurj
randici qd no sit licitū iudeis tenerari
xpianis. et qd iuoluāt crimine usurario
sicut si iudei tenerarent iudeis. Et hoc
de primo dubio.

Secundū dubiū.

Uo ad scōs. i. vtz ecclia debe
at se ipedire de pctō iudeoz
doc. g. scripserūt i iure canoni
as tenent qd sic. vt pz in dcō. c. post mise
rabile. de vsurj. vbi p̄cipit oibz p̄ncipi
b. et p̄tātibz sectaribz qd opellant iude
os ad remittendas vsuras xpianis. Et
donec renisi. rini deneganda ē eis coio
xpianoz tā in mercimoniis q̄ i aliis. Si
ergo ecclia ipedit se de pctō iudeoz fe
neratū ut liberet xpianos ab vsuris q
d ocesserūt pecūia mutuo sub vsuris
ut pz i. d. c. p. miserabile. forzi d̄z se ipe
dire aū factū. i. vt interdicat iudeis ne
mutuet ad vsuras: qz facili ipediunt
facienda q̄ tolerant iā scā. ut i. c. quēad
modū. de iureiurj. et in l. p̄re furioso. ff.
de his q sunt sui vel alie. iurj. Et ut dixi
ista ē cois opio doc. g. scripserūt i iure ca
nōico. S; alig doc. nri t̄pis ut. s. dixi nō
sūt veriti cōsulē qd ecclia nō debeat se i
pedire de pctō iudeoz: qz de his q foris
sūt n̄bit ad eccliaz p̄tinet iudicare: vt i
c. mlti. et q. i. et in. c. g. sincera. 45. vi. Sed
salua eoz reuerētia decipiūt. qz imo ec
clesia ipedit se de hoc pctō iudeoz. et de
hoc ē casus i dcō. c. p. miserabilem.

P̄refea ubi iudei vel aliī infidelis
velingit d̄ legē nāc. p̄t dūmō def facul
tas pūri a iudice ecclastico. Idēz si de
lingit d̄ ius diuinū qd ad p̄cepta mora
lia. Et hoc nōbilit dixit Innoc. et doc. i. c.
qd sup his. de vo. Idē tener hosti. Jo
an. et cōiter doc. l. c. gaudem. de viuo.
Dicūt. n. ibi qd si infidelis trahit m̄fimo
iuz cū duobz m̄fimbz eodē tpe. p̄t per
eccliaz pūri si def facultas: qz p ius di
uinū ē phibitū qd qd d̄bat m̄fimoniū
cū pluribz eodē tpe. S; vsura ē phibi
ta a lege nāc. vt pz p phm p̄polit. vbi
Aristo. nulla lege scripta artat s; sola
d̄ct nāi rōne lucz vsurariū ē detesta

rus. qd nō fecisset nisi ac̄ vsurari ex
nā rei fuisset viciolus et malitia duolu
t. hoc ē pz qz certū ē qd rapina ex nā
rei ē viciolosa et malitia duoluta. Qui at
accipit vsurā facit rapinā. ut dicit sc̄us
Amb. cui tex. ponit. i. 4. q. 4. si qs vsu
rā. Et alibi dicit idē Amb. vsuras esse
iuentas arte neq̄ssima. cui xba habēt
4. 6. vif. sicut hi. hoc ē pbat. 89. vi. cuc
ens. g. ē tex. sc̄i Jo. Lhzylo. Et hoc. f. qd
vsure sint d̄ legē nāc. tenuit otūs Tho.
scd a scdē. q. 78. arti. p. et hoc etia; tenuit
disputando qdā frat Girard de Senis
sūm theoloz accanōista. quem Jo.
an. cōmēdat i mercurialibz i regla pos
fessor. de re. iurj. li. 6. cui disputatiōez
refert et sequit Jo. an. in regula p̄ctm. i
mercurialibz. in 2. ar. Itē vsura. si d̄
ius diuinū: qz ē phibita et p̄ ver. et per
nouū testm̄. ut dicit tex. i. c. sup eo. d̄ usu
ris. Et hoc ē alit pbat. Nā usura fuit
phibita p Moysen. vt pz Deut. 23. c.
et i ps. Dñe qs habitabit i tabnaclo tuo
ibi. Qui pecuniā suā nō dedit ad vsurā
Et sic p̄ ver. testamentū. Itē p̄ euā
geliz in qd d̄. Mutuum date nihil in d̄
sperātes. Lum ergo usura sit phibita
vtroqz testō: ut in dcō. c. sup eo. et aucti
bus. s. allegatis. datus pecuniaz ad vsu
rā mittit d̄ ius diuinū otinens p̄ceptū
morale. g. ecclia p̄t ipedire infidelem
ne feneret et d̄ facientē ipm punire. Et
qd nō dare pecuniā ad vsurā sit p̄ceptū
morale de iure diuinū pz qz otinet i p̄
cepti decalogi. et otinet sub illo p̄cepto
Nō furtū facies. nō cōcupisces rez. p̄xi
tui. Nā usura ē rapina qd ē spēs furti. ut
dcō. c. si qs usurā. i. 4. q. 4. Oia. n. decē p̄
cepta qd dedit d̄s Moysi s; p̄cepta mo
ralia: qz cernūt mores hoium. ut con
stat. et pbat. 6. vi. s. i. itez. Qd ius diuinū
d̄ ius nāc. ut nōf. i. d̄ ius nāc. et sic ius
nāc et ius diuinum idem sunt. Et quo
concludo qd euz usura sit phibita lege
nāc et iure diuinū: ecclia p̄t se ipedire
de pctō iudei ut aliterius infidelis fene
ratis si dat ei facultas puniendi uel im
pediendi iuxta doctrinam Innocen.

A 2

hos. Jo. an. et aliorum scribentium i. c. q. d. sup
his. d. vo. i. c. gaudem. d. diuoz. i. c. d. xpi
anos. de hēti. li. 6. Nō obstat qd alle
gāt p dci doc. f. q. ecclā nō deat se ipedi
re de pctō iudeoz cū ad eā nō p tneat
iudicare de his q foris sūt: ut i. c. mlti. z
q. l. z i. c. g. sincera. 4. 5. di. Nā cū reueren
tia eoz iura illa debēt itelligi q ecclā
nō pōt iudicare de his q foris sūt q ad
h^o ut penā spūalē iſtigat. vlt regulas ca
nonicas ipōit q ad religionē eis iur
vt dic glo. i. c. iudei. ex de iudeis. z do.
i ſūma de iudeis. 6. z i q. b. gūēf. x. q. d. si
iude^o epi ſubdit. Et mlti caſus nume
rāf p glo. z doc. i. dco. c. iudei. i q. b. ecclā
ipedit ſe de pctis iudeoz z alioz iſideli
uz. Et iſt alios caſus nuerat crimē vſu
raz. Et hoc q ad ſcōm dubiū

Tertiū dubiū.

Iſta tertiū. ſ. an ecclā a debeat
vt tolerare hoc pctm. vel vt ſi
at oſentire. p pſ mai^o malū vi
tandū. vel p pſ mai^o bonū qd xiſit ex
ide ſeg pōr. doc. canoſte z theologi cōi
ter tenēt q nō. Et ita ē diſputādo de
minat p dci^o fraſ Hīrad^o de Senis oz
dimis hēmitaz. quē refert z ſegf Jo. an
i mercurialib^o. i pallekata reglā. pctm
i 3. ar. 5. 3. p hui^o rei cū dētia ſciendū
ē q nōnulli iſti tps dicūt q. p pſ mai^o
malū vitādū ecclā d; tolerare q iudei
fenerēt: qz ē min^o malū qz q paupes
pereāt fame nō iueniētes q ſi bi mutu
ent pecūias. Itē ſi iudei nō mutuarent
ſub vſur xpiā darēt ad uſurā. 5. 3. eſt
maius malū z peccatū q xpiā ex
erceant vſuras qz q iudei exerceant
Quinus autem malum tolerandū ē
ut maius euitetur. 4. diſ. deniq. Hinc
ē q ecclā tolerat pſtibula ſeu lupana
ria ut euitēt adultēia z aliq maiora cri
mina ut dic glo. z doc. i. c. iſt opa. de ſpō
ſa 5. 3. i h^o ē oſiderādū. Nā aliqui eadez
pſona ē iſt duo mala iplicita. puta q
miſi p mittat adulterū faciet hōicidiū
Et h^o cāu admittit opſario: qz poti^o ſi
bi p mittādū ē ut faciat min^o malū ne
faciat mai^o. z ſic vt faciat adulterū

qd ē min^o malū qz hōicidiū. vt ē rex. 33
q. 2. qd veri^o. z. 13. di. nerui. Aliqdo duo
mala cadūt i eadē pſona. ſi in diuerſis.
ubi gra. vn^o vlt iſtncē hōies. iterrogat
me vbi ſit. nūqd liceat mihi dicē men
daciū. v; q. neſciaz ubi ſit: ad h^o vt eui
tet hōicidiū. cū mēdaciū ſit lōge min^o
pctm qz hōicidiū: Et dō ē q nō. vt. 22. q.
2. c. p mū. z. c. ne gs. vt. 14. q. 5. forte. Et ſic
mihi nō l; omutē min^o malū ut aliū
euitet mai^o. vlt oſequat mai^o bonū.
qz nemo d; aiaz ſuaz alienis ipendē cō
modis. Un nō d; gs cōmittē pctm vēia
le. vt ali^o euitet mortale. Hoc vlt glo.
nō bilis. i. 4. di. qd ait. Itē dicit Aug^o. in
li^o de mēdacio. cur^o tex. pōit. 22. q. 2. c. p
mū. ubi Aug^o dicit q ē phibitū dicere
mēdaciū vt ali^o ab imundicia corpalī
defendat. i. ne ei^o xginitas vlt caſtitas
violef. Itē dicit ibidē Aug^o q nō eſt li
citū dicē mēdaciū ut ali^o liberet a mor
te tpalī vel eterna. ſut nō occidatur ab
alio. vel ut liberet ab inferno. z tñ tale
mēdaciū ē pctm veniale: qz nulli nocet
z alteri pdeſt. z tale mēdaciū dī mēda
ciū officioſuz. Vult g^o ſcūs Aug^o. q nō
liceat facē vñū pctm vēiale leuiſimū:
ut ali^o euitet mortale ē gūiſimū: vel
vt aliq pducāt ad paradīſū aut ab in
ferno libet. Et i cāu nſo ē tex. i. termis i
c. ſup eo. de vſuris. vbi tex. dic q cū ſcri
ptura diuina p altius vita mēiri phi
beat. iſto magi gs ē phibend^o ne vſu
raz crimie iuoluat p redunēda uita ca
ptiu. i. illi^o q erat captiu^o ſaracenoꝝ
Un Joſti. Jo. an. z doc. i. c. nō mag^o ne
cle. vlt mo. dicūt q aut aliqd ē phibitū
lege diuina. z nō admittit cōpſario. de
minori malo ad mai^o malū. nec de ma
lo ad mai^o bonū: qz min^o malū nō ē cō
mittēdū cā vitādū mai^o malū vel cōſe
quēdū mai^o bonū. Et hoc pbat in. d. c.
p mū. 22. q. 2. z in. c. ſup eo. d. uſur. Aut ē
phibitū lege canōica. z tñ pōt fieri cō
pſatio aucte pape. cū poſſit tollē pec
catū qd cōſtitutio canonica iduxit. vt i
c. ppoſuit. de cec. pben. z h^o mō loqf. c
qd pdeceſſor. xi. q. 3. Ex his inferitur an

liceat cōsentire malo cā maioris mali
 vitandi vel maioris boni cōsequēdi. Et
 dō ē q̄ non: q̄ pot' debem' oīa mala
 pati q̄ malo cōsentire. vt i. c. ita ne. 32. q.
 5. 2. i. c. sacri. qd̄ mēt' cā. Un' eccl'a nō po
 test cōsentire malo cā vitandi mai' ma
 ius: l' possit tolerāe sub dissimulacōe cā ma
 ioris mali vitandi. put tolerat p'stibu
 la. Et tal' toleratio appellat' cōcessio im
 punitatis: q̄ talis nō punit cā maioris
 mali vitandi. v' maioris boni qd̄ exide
 oziri pōt' de hoc ē glo. quaz sequit' Ar
 chi. 7. Jo. de fan. 4. di. deniq' in xbo ve
 nia. 2. 3. q. 1. hac rōe. Scdm̄ hanc ēt per
 missionē dicit' de cr. q. mltā p' pateriā
 tolerāe q̄ si i iudiciū deducerēt castare
 tur. ut i. c. cū iā dudū. de pben. Un' eccl'a
 nō possit dare l'ias iudeis ut seruēt rit
 tus suos: l' toleret remouēdo ipedimē
 ta. Hoc voluit glo. nō dicit' in. c. q. sincera
 45. di. i glo. scda. quā ibi seq' Archi. et
 Jo. de fan. Sic q' licz eccl'a toleret iude
 os q̄ ad rit' suos z p'hibeat eos ipediri
 cā maioris boni qd̄ exinde seq' s. vt p
 hac viā possim' eos lucrari. vt dicit' tex.
 i. c. q. sincera. 45. di. Et q̄ veritas nre fi
 dei i libris ipoz velata z i ritib' p'figu
 rata. nris ocul' lucidū demonstrat. z fidei
 nre testimoniū roborat. vt dicit' Aug.
 17. li. 5. cūi. dei. Et istd̄ pulchre exami
 nat p'dict' frat' Birard' de Senis. cui'
 xba fferit Jo. an. i p'allegata regla pec
 catuz. i 3. ar. vbi q̄nt an eccl'a cōcedē de
 beat cōtuz vsurariū ppter aliqd̄ bonū
 qd̄ inde oziat' v' ppter aliqd̄ malū qd̄ i
 de vitet. ut ppter hoc tollat' illa via. Et
 ibi dicit' q' trib' mōis pōt' accipi cōcessio
 Uno. p'ut ē simplex pmissio indulgens
 penā. Et hoc casu eccl'a p'mittit maluz
 vt euitet mai' malū: ut dō c. deniq'. iū
 cta glo. i xbo venia. 4. di. i. c. si q̄ mōa
 chaz. iūcta glo. ibi. 24. q. 1. 2. in. c. veniē
 iūcta glo. si q̄ clerici vel vo. Et dicit' Jo
 an. p' fratre Birarduz q' talis pmissio
 iō d' simplex: q̄ pena tñ indulget: nō
 aut culpa minuit: vt i iurib' z glo. sup
 dict'. z p' glo. 3. allegatas. 2. mō pōt' ac
 cipi cōcessio p'ut idē est qd̄ pmissio. tol

lens ipedimētū. fm̄ quē modū iudei in
 ter xpianos p'mittūt ab eccl'a in obser
 uatiā sui ritus: vt i. c. q. sincera. 45. di.
 Rōez aut' isti' p'missionis dixi. 3. Et ista
 pmissio differt a p'ma: q̄ nō solū eccl'a
 p'mittit malū. s. obseruatiā rit' iudeoz
 subtrahēdo cōminatōem v' i'fictiōem
 pene sicut facit p'ma pmissio: s. etiā re
 mouendo ipedimēta xpianoz q̄ vellēt
 ipedire iudeos nec seruēt suos rit': ut
 dō c. q. sincera. z. c. sicut. de iudeis. 3.
 pōt' dici cōcessio. p'ut idē ē qd̄ pmissio p'
 stas iuuamē. fm̄ quē modū eccl'a p'
 mittit clericū occidi a p'tate seculari. Et
 hec pmissio excedit scdā p'missionē
 sicut scda p'ma: q̄ p' istā tertiā p'mis
 sionē nō solū subtrahit cōminatō q̄ pos
 set p' occasionē clerici i'fingi sicut fit in p'
 ma p'missione: s. ēt tollit ipedimētū p'
 qd̄ posset occasio clerici ipediri sicut fit
 i scda p'missione. imo ēt vltra hec duo
 p'stat iuuamē. Nā in secūda p'missioe
 eccl'a nō possit p'stare iuuamē: q̄ non
 pōt' adiuuare malū. S. ēt in ista tertiā
 p'missione i occasione clerici q̄ dign' est
 morte eccl'a p'stat iuuamen: q̄ ipm de
 gradat: z ponit ēt in manib' iudicis se
 cularis vt cruciet vel ēt occidat. iuxta
 illud apostoli. 1. Cor. 5. ca. Tradens bi'
 homiez sathane in iteritum carnis vt
 spūs ei' salu' fiat in die dñi nri iesu xpi
 De q̄ est tex. in. c. nouim'. de xbo. sigl. z
 in. c. degradatio. de pe. in 6. Et his patz
 q' trib' modis pōt' accipi concessio vel
 pmissio. Primo qñ ppter mai' maluz
 vitandū sub dissimulacōe malū tolera
 tur. Et hec d' cōparatiua pmissio: q̄ so
 lū pena indulget. cū talis sic faciēs nō
 punit. Tñ nō min' iuoluit crimine. p
 pter talē pmissionē. 2. accipit cōcessio
 v' pmissio: qñ ēt tollit ipedimēta ipe
 dictia malū fieri ppter bonū qd̄ tñ sequi
 sperat: ut i obseruatiōe ritū iudeoz.
 3. qñ ēt p'stat iuuamē. Et hoc tñ mō
 eccl'a nō pōt' cōcedē v' p'mittē nisi illd̄
 qd̄ p'mittit vel cōcedit sit licitum: vt ē
 occasio clerici q̄ ppter delictuz tradit
 curie seculari. Unde ē licita z fit absq'

perdo: qz maleficia nō debēt remanē im-
punita: vt in. c. vt fame. de sen. exco. 2. l.
ua vulnerat. ff. ad. l. acq. Nā ecclā nō
pōt dare lniāz faciēdi malū: vt. 24. q. 2.
legat. Un ecclā nō posset dare lniā p
stando iuuamē vt iudei seruent nū? su-
os: ut dicit gli. dco. c. g. sincera. 45. dist.
Et hoc ē sentit pallegat? frat Hirard?
z Jo. an. i pzeallegata regula pcrim. i. 3?
ar. Un scūs Aug. 3. p. permianū. li. 2?
cui? tex. ponit. 23. q. 4. ita plane. dicit q
qs sociat mal qm malū mittit cū eis
aut eis mittētib? fauet. Et postea i fi-
ne. c. dicit q ubi malū nō pōt corrigi ul
puniri vl aliē ei obuiari. illa duo sp re-
tēta seruāt boiez inocētē z incorruptū
sūt nec malū qs faciat neq ē appo-
bet. Idē ē of in duob? cāib? sequētib?
p? illd. c. uta plane. Sz pstare iuuamen
ad malū ē fauē ad malū z malo g° non
lz ecclē pstare iuuamē iudeis exercere
vsuras volētib? vñ hoc cāu fauēt ma-
lo. Un p dicit? frat Hirard? z Jo. an. i di-
cta regla pcrim. in 3° z vltio arti. sic ref
pōdēt ad oia dca q tract? vsurarius
nō dz pmitti ppter maiora mala vitā-
da. puta ppter dānuz in reb? piculuz i
psonis. nec ppē bonū qd in segē. puta
paupez z mercātiāz saluatio. Nāz ma-
la q ppē dētum vsurariū vitari pnt vt
plurimū sūt dāna corpalia seu tpalia.
Sz malū spūale nūq dz pmitti ppter
aliqd corpale malū vitanduz. Et dato
q ppē dētū usurariū aliqd malū spūa-
le vitācē. illd nñ n vñ realit eē mai? ma-
lū q crimē vsuraz. Et dato q vitare
mai? malū spūale. vel sequere maius
bonuz spūale ex pmissione criminis vsu-
rariū. adhuc nō dēret pmitti: qz nūq
dz pmitti malū ppter mai? maluz vi-
randū. vel ppē mai? bonū qd in oziri
speref. vt. c. nō magno. ne cle. vel mo. et
ibi p glo. z doc. z s. declarauit qñt hoc i
telligat. Dicit ē pallegatus frat Hirar-
dus. z Jo. an. q illd ex q bonū vtile mī
triplicat saluato bono honesto licituz ē
z pmissū. Sz i pposito dicunt nō eē ita.
Nā qñs p tractū vsurariū multipli

ces sepi? bonum vtile. nō tñ saluat ibi
bonū honestū z xtuosū. cū vsura hēat
malitiā duolutā. vt. s. dcm ē. Et cludit
pallegat? frat Hirard? z Jo. an. q nec
ius nāle. nec ius dinū. nec ius canonicū
pōt pmittē tractū vsurariuz ppē ali-
qd mai? malū vitandū vel ppē bonū
qd inde oziaf. Et hoc clare stat: qz ius
canonicū nullo pdictoz modoz cedit
vel pmittit dētū vsurariū. Nā penam
ominaf z i fligit faciētib? dētū tractū
vt i dco. c. qz in oibus. de vsur. z in. c. qz
qz. de vsuris. li. 6? Et dicunt ē q si ius
canonicū veller: nullo? posset pmittē
tractū vsurariū 3 ver? z nouū testm
vt ē tex. in. c. sup eo. de vsuris. Nec ob.
q de iure canonico in cert? casib? vñ p
missa vsura: ut p3 in. c. salubrit. de vsu-
ris. Et plures alii casus siles nūeranf
p glo. z doc. i. c. cōquest. de vsuris. Nā i il-
lis cāib? nō ē vsura. sz vident casus pri-
ma facie siles vsure. qñ in xitate non
sūt siles nec i illis usura cōmittit. vt di-
cit pallegat? frat Hirard? z Jo. an. i. o.
regula. pcrim. in 4° ar. Et hoc sequit ē
cōiter doc. De iure at ciuili dic p dicit?
frat Hirard? z Jo. an. q ius ciuile pōt
pmittē dētū vsurariuz nō infligēdo pe-
nā ppē malū vitandū. vl ppē aliquod
bonū qd in oziaf. Sz nō posset ius ciuile
le picipere usuras seu auxiliū pstare ad
vsurā mittendā. Et de hoc declarat p
dict? frat. z Jo. an. in dicta regula pcrim
in 4° 5° z vltimo arti. De hoc lati? dicā
i dubio sequēti. Et ex his cludit cū coi-
silia q ecclā nō pōt pmittē dētū usura-
riuz nō infligēdo penā ppē aliqd mai?
malū vitandū. vel ppē aliqd bonum
qd ex inde seg speret. Et pnt adduci lō-
ge plures rōnes. sz he sufficiūt. Et hoc
quo ad tertū dubiū.

Quartū dubiū.

Ira quartū dubiū. san pnci-
pes seculares vel cōitates vl
cōsilia ciuitatū possint iudeis
dare lniāz fenerādi vel cū eis pacisci
vt fenerent cā maioris mali vitādi vl
ppē bonū qd exinde seg speret. con

eludendū ē q̄ nō: q̄ si nō pōt hoc facē
 ius canonicū nec ecclia: vt dictū ē in p̄
 cedēti dubio. multo min⁹ pōt hoc facē
 p̄ncipes seculares vel cōitates q̄ in hoc
 hnt minore p̄tēz q̄ ecclia. Et hoc. i. la
 tius declarabo. Sciendū ē tñ q̄ p̄. de
 ancho. iur. vtriusq̄ doctor p̄stātissim⁹
 q̄ scripsit in iure canonico mouet istaz
 q̄oēz in suo cōsilio 2.º 3.º et 4.º qd̄ incipit.
 Larissime et illustrissime p̄nceps et sin
 gularissime dñe mi. vbi q̄nt. vtrū dñi i
 periales de cōsensu suoz p̄p̄oz possint
 p̄ suū decretū ccedē q̄ iudeis sup̄ vsu
 ris exigendis mistref iusticia corā suis
 officialib⁹. attento maxie q̄ ē subditi
 nō pōt nisi sub fenore pecūias mutuo
 recipe et ipe dñs noluit i suo territorio
 xp̄ianos talē prauā artē exercē. Et p̄ ar
 guit q̄ sic. q̄ nō pōt dephēdi fraus si
 ue p̄ctm̄ ex p̄te xp̄ianoz recipiētū: mu
 tuo: q̄ recipiens pecūiā mutuo subfi
 stente maxia nccitate nō peccat. vt di
 cunt doc. in. c. sup̄ eo. de vsuris. q̄ aliqñ
 tolerat min⁹ malū vt euitet mai⁹: ut i
 c. nerul. i. di. 2. c. iter opera. de spon. Et
 iō videt q̄ illud decretum possit susti
 neri vt euitet maius malum. maxime
 ne xp̄iani fenerē. et vt sui p̄p̄i possint
 suis necessitatib⁹ subuenire. Nā p̄pter
 necessitatē plura sustinē. vt in. c. si q̄s
 de fur. et in. c. qd̄ nō ē. de reg. iur. S̄z dō
 ē q̄ iste rōnes paz valent. Nā h̄ nō sit
 p̄ctm̄ recipe ad vsuras a parato fenera
 ri tpe nccitatis. vt in dō. c. super eo. de
 vsuris. tñ est p̄ctm̄ ex p̄te mutant⁹ pe
 cūiā ad vsuras qd̄ p̄ctm̄ sicut nō d̄z p̄
 mitti. ita nec ei auxiliū d̄z dari seu p̄sta
 ri cā maioris mali vitandi. ut in p̄cedē
 ti dubio dictū ē. 3.º allegat ibi p̄. rōez
 in. c. cū oēs. 2. c. q̄ in ecclia. de cōsti. cum
 ibi nōtis p̄ doc. q̄ ius diuinū pōt modi
 ficari p̄ cōstōnes p̄ncipum. S̄z dicendūz
 ē q̄ in hoc casu nō pōt ius diuinū per
 cōstōem p̄ncipum modificari: q̄ nec p̄
 papaz potest lmodificari. ut in. c. super
 eo. de vsuris. et pleni⁹ declarabo in seq̄n
 ti dubio. imo nec ius canonicū hoc cāu
 pōt modificare ius diuinū. ut dic̄ Jo. an. i

737
 p̄allegata regula p̄ctm̄. et dictū ē in p̄e
 cedēti dubio. Allegat ēr dict⁹ p̄. alias
 rōnes q̄s nō adduco. q̄ ad ipas r̄ndi in
 p̄rio dubio et in alio p̄cedēti. S̄z dei
 de dict⁹ p̄. dicit q̄ non audeat firmare
 istā p̄tē. i. q̄ p̄ncipes hoc possint facere
 ex eo q̄ ius canonicū statuit q̄ iudei
 teneant xp̄iāis vsuras remittere: et q̄ ad
 h̄ cogant p̄ p̄ncipes seculares vt ē tex.
 i. c. p̄ miserabilē. de vsuris. Et dic̄ q̄ cū
 tale decretū d̄net iuri canonico pot̄ di
 ci rōabile. ut. c. i. de cōsti. li. 6.º p̄terea
 dicit eē inhonestū cogē xp̄ianos soluē
 iudeis vsuras q̄ cā nccitat⁹ p̄pter op̄
 probriū fidei. ut i cle. i. de iudeis. Et cō
 cludit tuti⁹ eē tenere q̄ tale decretum
 de iure cōcedi nō possit. Et sic cōcludit
 dict⁹ p̄. q̄ p̄ncipes seculares non pōt
 cā maioris mali vitādū ē de cōsensu po
 puloz suoz quib⁹ p̄iudiciū gnatur̄ cce
 dere iudeis lnam fenerādū. S̄z hoc au
 daci⁹ firmasset si fuisset recordat⁹ de
 x̄bis Jo. and. in dōā regula p̄ctm̄. q̄ in p̄
 cedenti dubio plene examinauit. Unde
 Bar. i. l. cūctos p̄p̄os. i. 3. colū. l. de sū.
 tri. et fi. catho. dicit q̄ igator nō potuit
 per leges suas p̄mittere vsuras: q̄ cuz
 sit deo iseruo non potuit diuine legi de
 rogare. Excusatur tñ ab heresi: q̄ p̄mi
 sit usas ut euitaret maiora mala. Ita
 dicit Bar. Et hoc etiam dicit glo. i. o. q. c.
 p̄. Sed dicendū est q̄ igator et leges
 ciuiles potuerunt vsuras p̄mittere in
 dulgendo penā. non aut̄ p̄cipiendo usu
 ras uel auxiliū p̄stando. ut dicit Jo. an.
 i p̄allegata regula p̄ctm̄. et dixi in p̄e
 denti dubio. Bal. autē in dōā. l. cunctos
 p̄p̄os. in. 4. colū. h̄. sed iuxta hoc quero
 dicit q̄ imperator nō potest p̄mittere
 vsuras p̄pter bonum publicū: q̄ hoc
 est s̄ salutē aie. Et dic̄ q̄ cuz hoc nō pos
 sit igator. multo min⁹ statuta ciuitatū
 uel municipioz: quia qd̄ non potest
 p̄ma causā que h̄z influere in scdā. m̄
 to min⁹ pōt scdā cā in quaz sit infusio.
 Amplius puto q̄ paciscentes cuz iude
 is ut possint sub vsuris mutuare xp̄ia
 nis sint excōmunicati. Jdez dico de illis

q iterponit decretū q usure deant sol
ui indeis. z q eis reddat iusticia d vñf
Nā talia decreta vel pacta scā ab illis
q hñt pñtes cōdēdi leges vñ statuta di
cunt leges vel statuta. vt i. l. pñt. §. ille.
de dona. inf. vñ z vx. z i. l. cesar. ff. d. pu
blica. z utrobq p Bar. z p eūdē Bart
i. l. 4. §. actor. ff. de re iudi. Et pñf rōe
Nā nedū faciētes talia pacta cuz iude
is intrēdū se obligare. imo pñcipalr uo
lūt obligare oēs de ciuitate z districtu
ad soluēdas vsuras iudeis mutuātib?
Et obligāf ex his pactis ēt illi q nō con
senserūt. g sūt statuta cū ex pactis me
ris nō obligent nisi cōsentientes: ut i. l. i.
ff. de pactis. Et idē ē dicendū qñ oñs rē
porāf intēponit decretū ut soluāf vsure
vel q iudeis sup usuris ius reddatur.
Nā obligant oēs subditi dñi ex illo de
creto. z sic ē unū statutū. S3 statuētes
q usure soluāf vel psumētes iudicare
vt exacte vsure nō restituāf qñ in iudi
cio repetunt. sūt ipso facto excoīcati. vt
i. cle. i. de usuris. Ibi n. dñf q eāde3 penā
icurrūt q statuta talia pñsuperit obser
uare vñ facē obseruari. Et i3 illa cle. nō
loquat specifice de iudeis. tñ h3 locum
ē si talia pacta vñ decreta fiāt ut iudei
exerceant vsuras. ut dicit gl. in xbo. cē
sura. Et pñf rōne. Nā iudei ita bñ p
hibēf dare ad usurā sicut xpiani. ut i. c.
p miserabilē. de vsur. g. illa cle. q indi
stincte loquit idistincte d3 itelligi siue
fenerarātes xpiani sint suū iudei. Unō
Buil. doc. pñstantissim? q scripsit super
cle. z do. Lar. z Jo. de Imola. in oēā. cle.
dicūt q rex aragonū z ei? officiales q
leuāt magnū tributū a iudeis z sarace
nis pñt vsuras qñ eis pmittūt icidūt
in excoīcatōem. si repetētes vsuras p
ipos ipedianf repetere. Et dicit Jo. de
Imola. q hoc ē bñ nōndū. q3 hoc ho
die qñ oēs dñi z oēs cōitates eēnt excoī
cati. Locātes ēt domos iudeis ad fene
rādū icurrūt penas. c. i. de vsur. l. i. §. i3
illud. c. nō loquat specifice de iudeis: s3
simpłr phibeat domos locari ad exer
cendū fen? Et hoc tenet dñs Dñic? qui

scripsit sup 6? in. c. i. de vsuris. in 6? Idē
tenuit dñs Laur. de rodolphis de Flo
rentia q pposuit tractatū de vsuris in
ocō tractatu. q. i. 46. Ubi ēt tenz q d iu
deū pōt opponi exceptio. c. q2 frustra. z
. c. 4. Michael. de vsuris. s. ut iude? veller
reperē vsuras solutas xpiano. nō prius
audiat nisi restituat vsuras qñ ipse iu
de? recepit. Et tñ illa. c. nō loquit speci
fice de iudeis: s3 simpłr dicūt q fenera
tor repetēs vsuras qñ ipse soluit nō au
diat nisi prius ipse restituat vsuras qñ
ab aliis ipse recepit. Et h? de 4? dubio.

Quintum dubium.

Uo ad qntū dubiū. s. an papa
possit dispēfare vt iudei exer
ceant vsuras cā maioris mali
vitādī. vñ ēt boni qd inde oriat. casus ē
q nō. in. c. sup eo. de vsur. vbi dñf q cū
vsure sint vtroq testō phibite non vñ
aliquē dispēfare possē. Et papa ibi sub
iecit q nō pōt dispēfare sub vsuris vt
aligs liberef a morte. Et oēs ēt doct. re
nēt papā nō posse dispēfare ut exercea
tur octus vsurari? Idē tenet Jo. an. in
ocā regula pñtī. i. 3? ar. vbi dicit papaz
nō hñe aliquā dispēfatōez sup vsurā vñ
cā maioris mali vitādī. vel maioris bo
ni qd ex ide oriri speref z mouef p pñl
legatū. c. sup eo. S3 d istud facit: q2 pa
pa pōt modificare ius dinuz. vt notant
doc. i. c. cū oēs. z. c. q i ecclay. de cñti. Itē
papa in qñ mltis cāib? pmittit vsuras
cōmitti. vt i. c. salubrit. de vsuris. z i mlt
tis aliis casib? q nōnt. i. c. cōquestus. eo
ti. S3 dō ē qñq aliquid ē malū qd ali
q rōe pōt fieri bonū. z tūc papa pōt inē
ptari z modificare ius dinuz. ut p3 in. c.
i3. de feriis. vbi dñf q istante nccitate li
citū ē piscari dieb? dñicis. z tñ ferie in
troducte sūt iure dño. Act? n. piscandi
ē i se licit? qñis rōe diei phibeat. Qñz
ē ita i se malū q nulla rōe fieri pōt bo
nū. z tūc nō pōt illud iterptari vel mo
dificare. ut i. c. sup eo. de vsuris. Ad qd
bñ facit. c. z si xpūs. x. qdā. n. phibētur
de iureiur. Nā vsura ē malū qd nulla
rōe pōt fieri bonū. g? papa nō pōt illō

modificare uel interpretari. Hoc sequit
 Hostie. Jo. an. et ceteris docto. i. c. a nob.
 de deci. ubi dicitur quod ubi in preceptis
 tur honor dei irremissibilis vel humana
 utilitas publica. ut est uidetur in preceptis
 calogi. papa non potest facere aliquam dispen
 sationem vel remissionem. Talis. n. remis
 sio sapit peccatum. Sed de non dedit iniaz
 peccandi nec Petro nec ei successori
 b. ut dicitur text. i. c. p. 40. di. Preterea non
 mutare ad usuram pecunia est preceptum
 negatiuum seu prohibitiuum. s. precepta ne
 gatiua seu prohibitiua plus obligant quam
 precepta affirmatiua: quia prohibitoes obli
 gant: sed ad sp. 23. q. 5 si non l3. Et hoc id
 quod prohibitoes sunt de peccatis que sunt
 s. se mala nec possunt esse bona. de iureiur.
 et si xps. h. q. d. n. phibent. et de re. iur. c.
 2. Et per tanto de quod q. 3 potest oia ma
 la pati quod malo committitur. et q. 5. ita ne. et
 i. c. sacris. q. d. met. ca. Precepta vero af
 firmatiua obligant: sed non ad sp. im
 mo quicquid per circumstantias quod excusatur
 ab illo observantia. unde interdum filii potest
 imo de parentibus dicere. non noui vos
 93. di. diaconi. et sic excusatur a precepto de
 honorandis parentibus. Et est ratio: quia cum precep
 ta affirmatiua inducant ad actum. et actus
 non debent fieri quolibet modo sed obserua
 tis debitis circumstantiis que requiruntur ad
 hoc quod actus sit virtuosus. ut. s. fiat ubi de
 et quod de et s. q. 3. Et quia dispositio eorum que
 sunt ad finem attenditur secundum rationem finis. per
 que attendenda est ratio finis que est bonum
 virtutis in istis circumstantiis actus virtuo
 si. Ita sunt hec formalia sci Thome. i lo
 co pallegato. qui allegat ad hoc ph3 in
 2. ethicorum. Et id cum usura sit preceptum ne
 gatiuum seu prohibitiuum obligat semper et ad
 sp. Unde nullo potest concedi. Non ob ar
 gumetum supra factum. quod ius canonicum
 multis in casibus permittit usuram. Nam
 in illis casibus prima facie videatur quid
 sit usura. non tamen in illis casibus permittitur
 usura. ut dicitur pallegat frat Girardus
 et Jo. an. in dea regis peccatum in 4. ar.
 Et dixi etiam supra in 3. dubio. et hoc quod
 ad gratiam. et ultimum dubium.

Secundum consilium domini Alexandri de Neuo
 contra iudeos fenerates. et contra apo
 stillas factas per dominum Angelum de La
 stro primo consilio ipsius domini Alexandri. et re
 probatio consilii ipsius domini Angeli.

Nonne domini nostri iesu christi qui es
 verus deus et verus homo. cuius glo
 riosissimo sanguine redempti
 sumus. a quo cuncta laudabilia nostra per
 cedunt sicut et cetera bona. et eiusdem glo
 riosissime matris et virginis Marie. vi
 ui Hieronymi. totiusque curie celestis.
 Amen.

Errata tua apostilla. Si de per
 misit iudeos fenerari gentibus
 ad euitandum maius malum et
 peccatum iudeorum. dicendum est
 est quod christus permittit christianos com
 ducere iudeos ad fenerandum ad euitan
 dum maius malum et peccatum ipsorum christiano
 rum que sunt inclinari ad peccatum avaricie si
 cut tunc erant iudei. Hoc est tua apostilla
 formalis. Nonne dicit scriptura quod ipsi
 icidunt in laqueum quem parauit. De hoc se
 pissime exempla videmus et cum angustia
 expetimus. et adhuc corrigi nolumus. sed
 in ipsa negata perseveramus. Dicis me ineptis
 tissime et incopatissime illud consilium
 edidisse. Si mihi liceret te quem veneror
 et magnifico atque existimo arguere. dice
 re ineptus et incopatissime hic locutus fuisse.
 Nonne oia bona fuerunt iubente deo. Non
 ne oia mala fuerunt permittente deo vel sine
 te. 23. q. 1. q. d. culpae. et 22. q. 1. moner. s. p. h.
 Item christus pilato. Non haberes in me potestatem
 nisi tibi datus esset desuper. Et Augustinus 1. 5.
 li. de ciuitate dei. ca. 18. in sic dicit. Unde quod
 quod preter voluntatem suam patitur homo. non debet
 hoc tribuere humanis vel angelicis vel cu
 iuscumque creati spiritus voluntatibus. sed eius
 potestatem que dat potestatem volentibus. Et li. 18. ca.
 17. Sed de sicut natus bonorum optimus cre
 ator est ita malorum voluntatum est iustissimus
 ordinator. ut cum male illi utantur naturae
 bonis. ipse bene utatur et voluntatibus malis

A 5

Et in. c. sc. in pñ. Neq. n. deus. non dico
angeloz: s; vñ hoīuz crearet quē malū
futurū eē psciss; nisi parit nōscēt qbus
eū bonoz vsib; cōmodaret. Ad idē. 23.
q. 5. relegātes. vbi dī q de? ex quolibet
malo opat bonū: z tñ malū ppter hoc
nō d; eē imune a pena. Si g; nullū ma
lū pōt fieri nisi deo pmittere z malam
volūtātē ordināte q ad aliq prācē ma
li cōmittēdi dimittēdo. q ad aliq seu ad
cetera auferēdo prācē. hoc ē iquā deū
malā volūtātē ordinare. Quare g; de
linquētes pñiūf. ex q illō malū factuz
ē deo pmittere. z ex illo malo de? ope
rat? ē bonū vlopabil. qre tu iudex. p
hibes hōicida. furta. z cetera crimia: qre
iterficiis vñ suspēdis fures aut hōicidas
Debes tu q; tolerare ex q illō malū ni
si deo pmittente cōmitti nō potuit. Ab
sit oīo. Data ē lex p dñz z p Moysen iu
bēs bona phibēs atq; pñcēs mala. Exo
21: 22. z 23. c. z Leuitici. 19. z Ezech. 33. c.
vbi dī. Si dicēte me ad impiuz morte
imozieris: z nō ānuūciauer; ei neq; locu
t? fuens vt auertat a via sua ipia z vi
uat. ipe ipi? in inigrate sua moriet. s; ā
gūnē aut ei? de manu tua regrā. Itēz
z alii plati debēt delicta subditoz cor
rigē. z mores reformare. ne sanguis sū
ditoz regrat de manib; platoz. de off.
oz. c. irrefragabili. z. c. fi. de regula. cū si
milib;. Itē tex d; furta cohibē adulterā
pūire. ipios de fra pdere. pñcidas z pu
ros nō sinē viuē. filios suos nō sinē ipe
agē. Itē ē tex. 23. q. 5. rex. d; Locut? fui
sti pfecto iēpre dū dici. Si de? pmissit
iudeis fenerari gētilib;. Nā oē maluz
qō fit a deo pmittit. z tñ nō d; plar? nō
d; iudex illō pmittē. ne sanguis subdi
ti. ne sanguis filii regrat de manib; ei?
Incōposite. n. z iēpre logt q tñis māe
nō cōuenientib; vñf. Debūisti ergo di
cere. Si Moyses pmissit iudeis fenera
ri ad euitādū mai? maluz z mai? pctm.
Et sic logt scūs Tho. z doc. Ego in p ou
bio cōsili mei hāc obiectōez dissolui et
dixi q iudei erāt pati ad fenerandū iu
deis z gentilibus. imo ipas vsuras a iu

deis z gētilib; recipiebāt. Un Moyses
p illā pmissiōe restrinxit peccatuz iu
deoz. Nā quotiens quisq; iplicitus est
int duo mala ita q oīo alter ē factuz?
oz ei pmitti malū min? ne faciat mai?
De hoc ē tex. 23. di. nerui. 33. q. 2. si qō xi?
Pone exēplū. Uenis ad me hñs cōubi
nā. dicis te nō posse ab ei? cōmixtiōe ab
stinē nisi eā interficias. Tibi cōsulam vt
poti? adulteruz vel fornicatiōez cōmit
tas q; hōiciduz. ex q nō possuz te coercē
ab vtroq; crimie. Ita fecit Moyses. ut
dicūt scūs Tho. z theologi z eadēstē q; s
in pñcto dubio allegauit. Et scūs Tho.
z ceteri ponūt exēplū in libello repu
diū pmissio p Moysen ad euitandū
mai? maluz. s; hōicidiū. Lege tex. 31. q. 1.
hac rōe. ibi. hoc pmissit. Moyses nō pre
cepit. Aliud ē. n. pape. aliud pmittere.
Qd. n. pmittim? nolentes facimus. qz
malas hoīuz volūtates ad plānū phi
bere nō possum? Itēz tex. lege oculis
aptis z bñ ab oī sorde mūdatis. z dicat
q cā euitandi mai? malū nunc ē pmit
tendū malū qñ nō pōt cohiberi nec pu
niri. Et hoc ēr mō loquit Archi. in deo. c.
hac rōe. Videbis si apīs oculos. z dūz
tuū cōsiliū euacuabo clari? ostendam
Nos aut sum? in aliis terminis: qz iudei
nō pñt fenerari nisi ocedat a xpianis.
Dicis q; q xpiani ēr sunt inclinati aua
ricie sicut tūc erāt iudei. Male dic; xpi
anos eē inclinos auaicie sicut iudei
erāt. Loquer; n. s; fidē. Si h? ēr. ad qd
nūc pdesset passio. resurrectio. z ascen
sio dñi nñi Jesu xpi? Profecto nūc sūt
plures xpiani boni q tūc erāt iudei. et
nūc nō sūt tot mali. nec q sūt mali sūt
adeo mali. Rogo te q; xpianoz tenz al
tare patū sicut tenebat iudei illo tpe?
S; dicis. Sunt aliq occulti. Si eos scīs
accusa ipos. vel mone iudices vt iqui
rāt cosq; puniāt si xpiani vsuras exercēt
Nā de ipso crimie sic iudei accusari et
puniri pñt. S; forte dicēs. Occite cōmit
tēt h? crimē. occite mutuabūt sub vsu
ris z pbari n pōt. qz mlti fraudib; s
palliat suos dēt? ut dicit Jo. and. l. cad

337
nfas, in ti. de emp. z vē. Nō legi nec au-
diui te hoc dixisti. z q hoc diceret teme-
rario iudicio logf. Qui. n. vſurpat ſibi
iudiciū dei: qz ſol' de' ē ſecretoz cog-
noſc. z. d. i. erubefcāt. Et eccl'a nō iudicat
de occiſis: vt i. c. a nob. de ſent. excōi. Et
ſci viri crimina occiſa ſuſtinet. z tacēt
ſi ip'a pbare non pnt. z. q. 7. plerūq. Sz
cū deo placuēt publicabit crimē i me-
dio ſynagoge. z reuelabit abſcōſa. z in
medio ppli allidet crimioſuz q accēſſit
ad deuz maligne cui' cor erat plenum
dolo z fallacia. Eccl'a p. ca. i ſi. Ingrāt g'
iudices xpianos amittētes, hoc crimē.
Ex q. n. cohiberi pnt nō ſūt pmittēdi. d.
c. hac rōe. Et h' i meo oſilo pleni' ē diſ-
cuſſū. ad qd me remitto. Admiroqz q
hāc obiectiōne fecer' cū illaz vidē poſ-
ſes plene diſcuſſam z ex iurib' z ſentē-
tiis doctorū ſopitam.

Uo ad tertiā apoſtillā eiusdez
dñi Angeli poſitam i 2: dubio
mei cōſiliū in q' teneo q eccl'a
d' ſe ipedire de pctō iudeoz feneratiuz
Zalus ē ſua apoſtilla. Jter' iſteſtialit lo-
queris: qz eccl'a ipedit ſe de vſuris ex-
torſis a iudeis a xpianis aucte ppria
ipoz iudeoz ob fauore ipoz xpianoz
ſ. vt illoz indēnitati pvideat: z nō pro-
pter pctm ipoz iudeoz. ſ. vt eoz aiab'
oſulat. qz de ſalute aiaz eoz eccl'a non
curat. cū ſint ſons z dānati pp' pfidia
z defectu: baptiſmū. z ſic. c. p' miſerabi-
lē. cū reuerētia ſcribētis ad hoc nō me-
ruit allegari. Sz meo iudicio erras ve-
biemēter, Jude'. n. nō eſt ſubdit' eccl'ie
niſi rōe criminis cū ſit laic' z iſidelit' in
c. nouit. de iudiciis Jbi ē bona glo. in. c.
nos int. de pur. cano. z glo. z doc. i. c. p. de
offi. oz. Nō g' h' eccl'a iuriſdictōez ſup
i fidelē niſi rōe eccl'aſtica criminis. Et hoc
notat p doc. i locis pallegris i conſilio
meo. ſ. in. c. qd ſup his. de voto. z i. c. gau-
dem' de diuoz. Eccl'a g' cōpellit iudeos
reſtituē vſuras. qz rōne criminis vſuraz
eccl'a pōt z d' ſe itromittē. Si g' rō cri-
minis ē illa q deſert iuriſdictiōez ad ec-
cleſiā. ſ. vt faciat eū apelli ad remitten-

das vſuras. g' in errore es dū dic' q ec-
cleſia ſe ipedit de vſuris extorſi p iude-
os vt ſubueiat idēnitati xpianoz. z nō
pp' pctm iudeoz. Sin. eccl'a ſe ipedit
pp' pctm iudei nec rōe ſol' dāni xpia-
noz poſſet ſe ipedire. qz ad eccl'az nō p-
tinet iuriſdictio i laicos: ſz ad dñm tpa-
lē. g' rōe pcti ipi' iudei eccl'a ſe ipedit.
z fac' apelli iudeū ad remittēdas vſe
ſtituēdas vſuras xpianis: qz peccat eas
retinēdo. Et pōdera iſtā rōez: qz ē rō de
ciſiōis illi'. c. Sicqz iudeus fenerādo of-
fendit ſuā legē: qz ſz legē dinaz peccat
fenerādo xpianō. g' eccl'a pōt ſe itromit-
tē. Et hēs auctez p. d. anch. i oſilo qd
allegas q p illd. c. p' miſerabilez. dixit
tuti' eē tenē q iudei nō pnt oduci ad fe-
nerandū ēt pp' ſententiā pctm xpianoz
ſ. ne xpianus feneret. g' illd. c. fec' ad p-
poſitu. z oſūdū oſiliuz qd oſpoſuiſti. de
q. i. diſſerēdū ē. Jtē lege ibi doct. q colli-
gūt ex illo rex. q iudei peccāt feneran-
do xpianis. Et h' colligit dñs Abbas in
vltio nōbili. Et vide ēt Jo. d. Anania i. d.
c. p' miſerabile. ſup gl. i. vbi dic' q licz iu-
dei ſbſint pncipi ſectari i tpalib'. in eoſ
pōt eccl'a apellē ad ſtituēdas vſas. Nā
cū illd crimē ſit eccl'aſticū. iudei peccāt
ō legē dinā z ſ legē nālē exercēdo vſas
z iō licite pnt apelli p iudicē eccl'aſticū
Alkar nōta p Jn. l. c. qd ſup his. d. vo. et
p h' fac' dē. c. p' miſerabile. i ſi. vbi ec-
cl'a iterdiē coionē xpianoz iudeiſ. Hec
ſē ſba Jo. d. Anania. Un' potes vidē q
bñ allegauit. c. p' miſerabile. Et ſi n' doc.
aliqd dicēt adhuc oz te cedē rōi. Nā ec-
cleſia nō pōt ſe ipedire d reb' tpalibus
laicoz xpianoz. ſz iudiciū ptiuz ad iudi-
cē ſectarē. Un' eccl'a ipedit ſe de pctō ut
i. c. nouit. d iudiciis. z rōne peccati z nō
ut ſubueniat indēnitati chriſtianoꝝ
compellit iudeuz ad reſtituēdas uſu-
ras. Et hoc facit eccl'eſia. quia curat de
peccato. z ſi non curaret non compelle-
ret eos ad reſtituendū. cum tñ rōne
pcti z non alia rōne eccl'eſia hēat hanc
iuriſdictiōem. ergo non eſt veruz q ec-
cleſia nō debeat curare d pctō iudeoz.

A 6

imo dicitur curare. Et de hoc est casus in d. c. p. miserabilis. cui quies rñdebis toties deo fauere tuas rñtiones ifringam. Nec ob. c. q̄to. eo. ti. vbi papa puidet d iude os fenerates ne exhauriant facultates xpianoz: qz illa nō ē sola rō: q̄re p̄hibe anī iudei fenerari xpianis: s; sūt mltie alie rōes. ut dicūt ibi doc. q̄ rōes ponuntur i rubrica de vsuris. et per Jo. an. i regula peccatū. i. 3. ar. Na; vsure aias de uozat et facultates exhauriunt. ut dicit rex. i. c. p. de usuris. li. 6. Item vsura exercef in offensaz dei et pximi. ut i cle. al la. eo. ti. in pñ. Et dī crimē usuraz eē in offensam dei. qz transgressio mandato rum dei. Itēz quia p hoc crimē diabolus furat aias deo fm Stephanum de mōre lauduno. et dñm Lardi. in dco nō bilip. Itē dī tale crimē eē d. pximū: qz ei d; fieri restō: ut ibidē dicit glo. 2. Itē qz p tale crimē exhaurit suba pximi. ut in c. p. de usuris. li. 6. Un vsurarius dī trucidator paup̄z. i. 4. q. 4. qd̄ dicā et effusor sanguinis pximi. ea. q. c. imo larj. 2. q. 5. penale. i. fi. Et iō ppter pctm̄ qd̄ omittit iude? d̄ deū et ppter offensaz pximi. ecclā h; iurisdicōem. sic hercet et cari? vendētes q̄ sit iustuz p ciū. ut in c. p. de emp. et ven. Et refert ibi Jo. an. Abbatē q dicit mgr̄z suū iduxit se illū rex. p iurisdicōe ecclīastica contra laicos q in cera miscebāt farina; fa bap cū ipa cera vēdētes ut ep̄s possit illos punire. Nā rō pcti qd̄ d̄ deū omittit ppter offensam pximi defert iurisdicōez iudici ecclīastico. et in cōsequentia puidere indēnitati pximi. Auctes q̄s hic dimitto. supplebo in rñsione ad q̄ntam apostillam.

Ua q̄nta apostilla sic iacet. be stialis et insulse loqueris: qz ecclēsia nō pōt se ipedire d iude um ut eū puniat de delicto ab eo omisso d̄ legē nāe: nec de salute aie illi. sed ut cōsulat aiab? xpianoz. sine ppter peccatū dānent ecclā se ipedit. Et hoc ē qd̄ alu cōsuluerūt. Idē replicas i duab? sequentib? apostillis. Et iō isti satis sit rñ

dere. S; aduerte ad tuā apostillā. Na; i meo cōsilio sūt allegatē auctes q̄ ubi ifideles delinquūt in lege nāe vel d̄ legē diuinā. ecclā pōt eos punire. Allegat? fuit Inno. et doc. in c. qd̄ super bis. de vo. et in c. gaudemus. de diuoz. Et vtro biq; doc. oēs firmāt. Tu dic q̄ ecclā h? nō facit. ne ifideles dānent. qz de aiab? suis nō curat ecclā: qz ppter defectum fidei dānari sunt. Te quo q̄re hoc fac ecclā nisi qz de? ver? per hoc offendit. ppter hoc ecclā se ipedit et ipedire d; cor rigēdo ifideles q̄ deus offendūt. Et ad hoc tenet ut dicūt p̄dicti doc. Hoc enī nō relinquit arbitrio ecclē an faciat v? nō faciat. S; d; hoc facit ut tollat offensaz illatā in deū. qz nō pōt remittere etiā si veller. 23. q. 4. is qui. 2. 6. dñs. solomita ne. Et Aug? in sermone plurimoz martir̄z sic ingt. Qñ aliq̄s in deū peccauit si sine grādi districtiōe voluerimus in dulgē p̄ticipes peccati eoz efficiamur. Un̄ gūter peccaret p̄lat? si talē nō cor rigeret. Nā vno peccate nō punito ira dei defuit d̄ innocentes. So. dñs q̄s oia con? in f. 2. i. q. 4. s. itē ppter. 2. c. turbaf. lege qz Un. et Jo. an. in c. nouit. de iudi cus. i. h̄bo quēlibet. Ibi. n. tex. dic q̄ ad ecclēsiā p̄tinet corrigē quēlibz xpianū de pctō. Nā Un. et Jo. an. idē dicūt de i fideli. S; dicūt q̄ tal nō pōt corrigi nī si idirecte cū sit cō ecclā. m. 2. q. 1. multi. de deci. de terra. de iudeis. et si iudeos. Et ipsos seq̄t But. et dñs Abbas ibi. et oēs alii doc. Un̄ pfecto errone? intellect? est dicē q̄ ecclā pōt corrigē delictuz infidel? delinquentis d̄ legē diuinā: s; nō tenet. imo tenet. qz nō pōt remittere offensaz illatā i deū. Et q̄ de? velit et p̄ci piat ifideles corrigi. p̄bat p tex. Aug. i 4. de ciui. dei. ca. 13. in pñci? vbi loquit de ipio romano. et hec sunt xba eius. q̄ obzē cū alia diu fuissent regna oriētis illustria. voluit de? et occidentale fieri qd̄ tpe esset posteri? s; i perū magnitudine et latitudine illustrius. adq; porissimū talib? cessit hoibus ad domanda graua mala multaz gentiū. Si g? ista

330
fuit potior cā qre de^o dederit tam ma
gnū z tā larum dominū seu imperiū
romanis q̄uis essent infideles ut puni
rent graua mala aiaz gentiū. quanto
magis teneſ ecclā z p̄ncipē xp̄iani pu
nire iudeos z alios infideles q̄do delin
quūt d̄ deū offendētes legez diuinā
Pro hoc ē bñ facit. c. p^r miserabilem
de usuris. Nā ut dixi. nullā iurisdicō
nē h̄z ecclā circa p̄monitiū laicoz nisi i
quātū agit in finē pcti: z tñ ecclā teneſ
p̄pellē iudeū ut remittat usurā xp̄ia
nis uel ut eas restituat. Et hoc ex ea ra
tōe p̄cedit. qz iude^o aliē de illo pctō nō
p̄fecte puniret nisi restitueret v̄l remit
teret v̄suras receptas vel p̄missas. Et
male legisti Inno. z Jo. an. in dco. c. qd
sup his. de uoto. Nā dicit qz vbi iude^o
vel infidelis peccat cōtra legē diuinā vel
d̄ legē nāe. papa si deſ facultas eū p̄ui
re pōt z d̄z. Et dicit b^r p̄cedē vbi cūqz
peccaret i moralib^z. Et iude^o p̄e. de an
cho. in regula. ea q̄. in sexta qōe. vbi ē
firmat qz ecclā nō solū pōt s̄ ē d̄z t̄les
punire infideles. Pro hoc ē faciunt no
tata p d̄z Dñicuz. in. c. p̄ de v̄suris. in. 6°
z p d̄z Lau. d̄ rodolphis d̄ Glorēria. q
oposuit tractatū de v̄suris. q dicunt. lo
cātes domos iudeis vel ip̄os p̄mitten
tes fenerari in ciuitate nec ip̄os expel
lentes: excoicātōis snie incurrunt v̄l
suspensionis. de q̄ in. c. p̄ de v̄suris. in. 6°
Et idē dicit Jo. de Anama. in. c. p̄terea.
i fi. de v̄suris. Itē cle. i. de v̄suris. que in
figit penā excoicātōis statuētibus vel
iudicātib^z qz soluāt usure. vel qz non
reperant. uel talia statuta seruantib^z
p̄phendit iudeos. z habz locū in iudeis
hec tenent glo. i dco. cle. in xbo. cēſura
Et hoc exp̄ssⁱ tenet Buil. de mōte lau
duno. z Lardi. z Jo. de Imola. ibi. z ple
ne dictū ē in cōsilio meo in 5° dubio. Si
g^o pena. c. de v̄suris. in. 6° h̄z locū q̄do
iudei fenerant. g^o ecclā curat de aiab^z
eorū dē. qz illō. c. de usuri. in. 6° fundat
se i piculo aiaz. Itē si adducētes iudeos
v̄l statuentes qz iudei possint fenerari
z fm statuta illa iudicātes sūt excoica

ti. g^o subest periculū aiaz. z sic ecclā
curat de piculo aiarum. p̄refea si infi
delēs abstinet se ab illis que sūt d̄ legē
diuinā. z d̄ legē nāe. nōne de^o inclinabi
tur citi^o ad eos conuertēdos? Hoc igit ē
respectu ecclā d̄z eos punire: z sua iter
est ne offendant deū. Un lege i actibus
ap̄loz ca. x^o vbi Lozneli^o qui erat gen
tilis qz fligiose coicabat z faciebat ele
mosynas. de^o misit angelū qz amonuit
eū ut suscipet baptisimū a p̄etro ap̄lo
z dixit ei angelus. Orationes tue z elyne
tue ascenderūt i memoriā i cōspectu do
mini. Et si ecclā nō curaret de aiab^z iu
deoz non oraret singulis annis i publi
ca orōne in septimana scā qz deus eos
cōuertat. Nāz p̄ conuersiōe iudeoz z ali
oz infidelū orat. In fest^o g^o ecclē ut infi
delēs bñ uiuāt z ne delinquant d̄ deū.
tū ut facili^o conuertāt. ruz ē ut de^o nō of
fendat. cui^o offensa dimitti non pōt. ut
s. dixi. Et p̄ h^o tua apostilla euacuata ē
Uo ad tertiū dubiū in q̄ cōclu
do an ecclā debeat tolerāe
vel cōsentire qz iudei fenerē
pp̄t mai^o malū euitandū. v̄l pp̄t ma
ius bonū qd̄ exide x̄p̄is seg pōt. duas
facis apostillas. Prima sic iacz z tu eā
totā refers. z de tuo nihil dicis in h^o ro
to 3° dubio. q̄ oia nō sūt ad p̄positū. qz
posito qz aie iudeoz pereāt. tota dispu
tatio fr̄s Birardi ē z loquit de xp̄ianis
an eis possit p̄mitti nō de iudeis qz sūt
dānati. z sic de aiabus ip̄oz nō ē curan
dū. In oibus tuis apostill^z sp̄ idez repli
cas. z tota vis apostillaz tuaz in h^o p̄
der an ecclā debeat z teneat de pctō i
fidelū. phibēdo se iromittē. Et plene
p̄bau i r̄sione ad p̄cedētes qz sic.
Qd̄ āt dic^o qz fr̄s Birard^o z Jo. an. lo
quūt an possit p̄mitti xp̄iano ut fenē
pp̄t vitandū mai^o malū: nō autē an
possit p̄mitti ut iude^o fenereſ. Salua
pace tua fr̄s Birard^o z Jo. an. gnāliter
loquūt an d̄ctus v̄surari debeat p̄mit
ti. pp̄t mai^o malū vitandū. v̄l pp̄t ma
ius bonū qd̄ exinde seg pōt. Et mouet
p̄ rōnes z p̄ tex. qz gnāliter loquūt. z cōclu

dunt q̄ nec ius diuinū nec ius canonicū
pōt aliq̄ cāu p̄mittē dētuz vsurariū. Et
si hoc vellet ius canonicū. nullo° possz
d̄ ver° z nouuz testifi. p. c. sup eo. de vsu
ris. Tu aut̄ dicis. Logē de xp̄ianis fene
rari volētib°. nō d̄ iudeis. p̄fecto er
ras. in hoc p̄senti qm̄ cōsiliū illd̄ cōposui
Nā vbi ius canonicū aliqd̄ statuit cir
ca p̄hibitionēz v̄l circa mām vsuraz
includūt iudei. nā ita p̄hibent̄ exercē
vsuras iudei sicut xp̄iani. ut in. c. p̄mi
serabilez. de usuri. Et ois mā vsuraria
cōphēdit iudeos fenerātes. ut dixi. i r̄i
sione ad tuā apostillā. z plen° dixi i 4.
dubio dēi cōsiliū. q̄bus nō rīdes nec rī
dere potes. Qd̄ autē dicj me totā refer
re disputationēz fr̄is Birardi z de meo
nihil fateor q̄ de meo nihil. s̄ retuli
tex. z auct̄es doct̄. mām istā determinā
tiū. Nihil. n. est sub sole nouū nec valz
q̄sq̄ dicē. hoc recens ē. Eccl̄astes p̄. ca.
S̄z totā disputationēz fr̄is Birardi quaz
Jo. an. refert. nō refero i cōsilio meo. sed
solū ea accepi q̄ p̄tinē videbāt ad casū
Et hoc vidē poterit qui legerit Jo. an.
absq̄ tuis oculis. Nāz tui nō vidēt. opz
q̄ emas colirium. z iteriores fordes z
maculas bñ abluas. Lū id feceris vide
bis. An uidē itelligē non potes? Nec
solū tibi hoc accidit. s̄ i q̄cūq̄ alio pas
sidoato frequētissime contingit. Lege Jo.
os auri. vnū ex q̄tuor doc. grecis. q̄ alio
noie vocat̄ Jo. Chryso°. in omelia sup
euangelio Barth. sup illo euāgelio qd̄
legit. i. 7. dñica p̄ p̄thecostē. qd̄ incipit
Accesserūt ad iesū scribe z pharisei et
seniores p̄p̄ti. z interrogant̄ eū vnus ex
eis legi doctor. vbi sic iquit. p̄fectuz
odiū z p̄fect° amor vez iudiciū non co
gnoscit. vt puta si p̄fecte odias aliquē
q̄hacūq̄ fuerit apd̄ illū oia tibi displi
cēt siue q̄ dicit siue q̄ agit. z si bona sint
tñ tibi mala uident̄. Sic z si p̄fecte ali
quē amas. q̄cūq̄ sint apd̄ eū placēt ti
bi siue q̄ agit siue q̄ loquitur. z si mala
sint tñ tibi bona uident̄. Et Aug° i suo
sermōe q̄ legit in die sue festiuitat̄ in
qt. Qui nos amāt. querūt qd̄ laudēt in

noī. q̄ aut̄ nos oderūt detrabūt nobis
Dei subūgiis q̄ oia nō sunt ad p̄posi
tū. z i plurib° aliis apostill̄ eadez vene
nosa x̄ba effudisti. S̄z p̄fecto erras. qz
i illa mā nihil ē p̄positū locut° sū. Si
i tuis apostillis dixisses. hoc z h°. nō fac
ad p̄positū. tibi rīdissem. s̄ cōsiliū meū
de nouo vidi z legi. z vidi q̄ nō dicit̄ xi
ratē. S̄z aduerte q̄to veneno loquaris
Nōne in cōsiliis auct̄es allegant̄ doc. ut
sint maioris auct̄is? Ultra Jo. an. mul
tos allegauit doc. i decretj z decretalib°
z in 6° z i cle. scribētes. Adduxi ēt alias
doctrinas alibi traditas ad probanda
dubia que proposui.

Consilium dñi Alexandri de Neuo. de
Vincentia. reprobozatiū cōsiliū dñi An
geli de Lastra. super articulo. An iudei
possint conduci ad fenerandū cum dis
pensatione pape.

Pere nūc p̄cium eē pu
to tuū cōsiliū euacuare
q̄ten° ille q̄ vbiq̄ p̄ns ē
intellectū cedere z dona
re dignat̄. In hoc tuo
cōsilio multa q̄ tā ex con

silio s̄z extra ipsuz cōsulas. z ex allegatio
nib° alioz q̄s apd̄ te hūisti p̄ cōsilio tuo
addidisti. nec illd̄ vitupo. qz dicit iuris
cōsult°. Etia si alterz pedē in fouēā tene
rē. tñ adhuc discē cupio. lapd̄ Julianū
de fideicōi. liber. Et dicit Aug°. Ab ani
culo parat° suz docē. i. 4. q. 3. si hēs. S̄z
te arguo q̄ me arguerj q̄ oia Jo. an. et
alioz scribētū in cōsilio allegare volue
riz. nā de hoc me arguēdo sciam ip̄am
arguē conari q̄ i h° cōsistit vt p̄be no
scē potes. Nā vides quō Jo. an. z ceteri
scribētes sepe oia scribētū referēt nihil
d̄ suo addē. Un̄ si bonos oculos hūisses
i h° solo p̄certa° erat faciēda. f. an verū
cōsultuissē. qd̄ deo p̄p̄tio tibi oñdā. Et p̄
altas inf̄ ceta dicit̄ Bal. i. l. cunctos. po
pulos. L. d̄ sū. tr. qd̄ i meo cōsilio i 4. du
bio fuerat altatus. Addis isup Bal. i. l.
z. i. Aurē. ad hec. L. d̄ vsurio. z. c. sup eo

27
 8 vsuris. ad q̄ tñ nō rñdes. Postea alle
 gas p̄ ea pte. p̄ q̄ cōsulis alias auctes i
 orū. Nā Bal. i. d. l. cūctos p̄p̄os. L. de
 sū. tr. i. 4. colū. h. s. iux̄ h̄ q̄ro. dicit q̄ i
 pator nō pōt p̄mittē vsuras. p̄p̄ bonū
 publicū. q̄ hoc ē d̄ salutē aic. Ad hoc n̄
 rñdes. Et papa nō d̄z nec pōt aliqd̄ dis
 p̄satie ccedē qd̄ sit d̄ salutē aic. 2. 4. q.
 2. legat. 2. 4. o. v. i. c. p̄. Et suo loco als̄ au
 ctozitates iserem̄ deo fauēre. Bal. x̄o
 i. o. l. 2. p̄az aū mediū cōmēti dicit q̄ h̄c
 vsure p̄hibēt iure dīno. nec hūano cō
 cedi p̄nt. s̄z disp̄satio ē lex puata. z sic
 ius hūanū sicut et ius canonicū ē cōsti
 tio hūana. nō aut̄ dīna. H̄o. ē in p̄n̄. seu
 in p̄benio cle. i. x̄bo. iur̄ hūani. Bal.
 x̄o i. Auct. ad h̄c. L. de vsuris. i. 2. colū.
 refert op̄ione quorūdāz inf̄ q̄s fuit Nī
 cola de materellis. q̄ dixit. q̄ sicut p̄ le
 gē humanā pōt distingui lex dīuina a
 rōne iteruicente. hoc p̄z. q̄ lex hūana
 q̄nq̄ p̄mittit hōicidia. ut in l. 1. 2. 3. L. q̄n
 l̄z vni. s̄c sine iudice vi. z tñ hōicidia s̄c
 iure dīno p̄hibita z ē vñū de decē mā
 dat̄ z cē p̄benis h̄c p̄hibito sub illo
 m̄ adato. Non occides. Tr̄ ius dīuinūz
 p̄hibet res alienas detineri. tñ lex mo
 deraf̄ istā p̄hibitiōem p̄pter bonū pu
 blicū. ut p̄z. ff. de viuc. l. i. z i mltis ali. s.
 Un̄ dicit idēz eē d̄ i mā vsuraz vt cre
 ditores iducāt ad subsidīū paup̄ez. et
 hoies p̄p̄ ip̄ortabile auariciā credito
 rū nō agguēnf̄. Et sic p̄p̄ cōe bonū lex
 dīna dist̄ngui z modificari pōt per ius
 hūanūz S̄z Bal. ibi dicit q̄ h̄c op̄io ē
 falsa. z ab oib̄ cānōistis reprobata. q̄z
 qd̄ ē p̄hibitiū ex dīna institutiōe. nō pōt
 hūana rōe p̄mitti. z cā ē. q̄z talis rō nō
 ē rō s̄z abusus. cū nō cōfōrmet se volun
 rati dīne. z iō nō debem̄ aliā rōnez q̄re
 re ex q̄ deo ita placuit. H̄ic aduerte q̄
 bñ q̄ s̄c loq̄tur. Ad hoc nō rñdebis. q̄z
 iste rōnes iserūt q̄ nō possit disp̄sare
 papa. L. lay. n. ē id nō p̄mitti pape qd̄ n̄
 pōt hūana rōe fieri. Nāz ois disp̄satio
 pape ē hūana. l̄z aucte dei h̄eat p̄tātez.
 Non h̄eo tñ necē aucte Bal. q̄q̄. Bar
 idē senserūt i d̄cā l. cūctos p̄p̄os. z i cōsi

lio meo allegauit. Et h̄ac rōez quāz alle
 gat Bal. scūs Bernardin⁹ allegauit i
 ciuitate Vincētiā i publica p̄dicatiōe
 q̄ iudeos expelli fecit. Nā qdāz allega
 bāt idigētia paup̄ez. auaritiā creditoz
 Jp̄e aut̄ portauit libros iur̄ canonici i
 pulpitu. z ibi publice legebat decreta
 les de hac mā loquētes. z allegātes ne
 cessitatē eē q̄ iudei remanerēt icrepa
 bar tāq̄ dei blasphematores. q̄z deum
 volebat arguē q̄ nō p̄uidēt meli⁹ ces
 santib⁹ vsuris illi ciuitati. Et dicebat q̄
 p̄p̄ ista nō erat deus offendendus. Et
 idē dixit scūs Tho. Ricar. Scor⁹. z oēs
 theologi. Om̄s religiosi de obseruatiā
 hoc predicant. Vnde quātel auctis sint
 ap̄d ecclām sci viri. Nā p̄p̄ exemplar
 scōz q̄ trāsiuerūt ad religiōem aū m̄fi
 moniū cōsumatū. ecclā iterp̄rata est il
 lud mādarū dīuinū. q̄s de⁹ cūxit hō n̄
 sepet. q̄z ecclā illis exēplis mora decla
 rauit illā auctēz h̄re locū q̄n m̄fimonūz
 ē cōsumatū. hoc p̄bat in c. v. 2. i. c. ex
 pte. de cōuer. d. u. Vides g⁹ quāte fidei
 s̄c ap̄d ecclām scā scōz patz. q̄ro maio
 ris fidei debēt eē p̄dicatiōes z decisioēs
 dubioz ab eis op̄oite. Credēd̄ ē. n. ip̄os
 dei spū locutos fuisse. Quo ad h̄o far̄ ē
 3⁹ allegas p̄ pte d̄ quāz cōsuluisti. c.
 sup̄ eo. d̄ usur. cui n̄ rñdes. s̄z i qdā apo
 stilla ad cōsiliū meū illd̄ ad p̄p̄olitū nō
 facē affirmasti. Ego dico q̄ de h̄o ē ca
 sus ibi. Ille rex. h̄z duos itellect⁹. p̄m⁹ ē
 q̄ p̄ redimēdis captis v̄l p̄ alio opere
 pio papa n̄ pōt disp̄sare q̄ v̄fa cōmut
 taf. 2⁹ ite⁹ q̄ ē p̄ redimēdis captis
 l̄ p̄ alio pio ope n̄ l̄z ad v̄fas pecunias
 mutuo accipe q̄n p̄ receptiōem daf cā
 vsurā cōmittēdi. Nā i antiq̄ dicebatur.
 qd̄ a nob̄ tua fratnitas postulauit. vtz
 possit i recipiēda pecūia disp̄satiō fieri
 ut paup̄es q̄ i saracēoz capritate tenēf̄
 possint p̄ eadē libari pecūia. S̄z v̄tq̄ i
 itellect⁹ cōit tēf̄ p̄ doc. z ecclā v̄trūz ap
 probat d̄cā ibi i. d. c. sup̄ eo. Un̄ āplectē
 do v̄trūq̄ itellectū ibi est casus q̄ pa
 pa non possit disp̄sare q̄ q̄s accipiat
 pecūia mutuo ad vsuras etiāz causa
 maioris malū vitādi aū necitas est cā

exercēdi vsurā. ut qz cessante illa nēci-
tate nō exerceat. Et sic papa nō pōt dis-
pēsare. siue ut qs exerceat fen^o. siue ut
qs recipiat pecuniā mutuo ad fen^o qñ
necessitas ē cā usure exercēde. Et pōde-
ra illum tex. p. n. dicit qz cū usure sint
utroqz testō phibite nulla dispensatio
pōt fieri. Et tex. specificē loquit qz nulla
dispensatio pōt fieri p papaz: qz ibi pe-
tebatur dispensatio a papa. Unde ibi
colligitur una regula in mā dispēsatio-
nis qz ubi aliqd ē pcr̄m de iure diuino
papa nō pōt circa illō dispēsare. Et istā
regulā firmāt oēs doc. z illos allegauit i
consilio pdcō. z ulterius allegabo infra.
3° dicit ille tex. qz cū sacra scriptura p-
hibeat p uita alteri^o mētiri qd ē pcr̄m
veniale. si g^o nō licz cōmittere pcr̄m ve-
niale p redimēdo hoīez a morte. mltō
magis phibend^o ē qs ne iuoluat crimi-
ne vsuraz p redimēda vita captiuū.
illoz captiuozū q detinebant p sarace-
nos. Iste ē tex. apt^o in dcō. ca. sup eo. q
isto^o arguit. Si p redimēdo hoīem a
morte nō ē licitū cōmittere pcr̄m veniale.
mltō min^o pmutrēd^o est imo ē phiben-
dus ne cōmittat pcr̄m mortale. vt ē vsu-
ra p redimēdo captiuos a morte. Un^o
iste tex. decidit duo. Unū ē in mā dispē-
satis. f. qz ubi ē aliqd pcr̄m mortale de
iure diuino. papa nullo^o pōt dispēsare
Scdm qz nec papa nec ecclia d^o pcr̄m
mortale tolerare vt pmutrēd^o ē p liberā-
do captiuos a morte. qz si nō l^o dicē mē-
daciū qd ē peccatū veniale: ut i. c. pmutz
22. q. 2. z i. c. ne qs. multo min^o l^o cōmittere
peccatū mortale. Sz dic^o illd. c. loq^o de
xpianis volētib^o fenerari vt volētib^o
iducē alios xpianos ad fenerandū. Se-
cus dō ē i iudeis. cū ecclā nō debeat d^o
eoz pcr̄o se impedire. siue curare de aīa
bus ipoz. Ego rñdi supius i rñsione ad
tuā gntā apostillā: z in cōsilio meo in 5°
dubio ppe finē. vbi cōclusi put vlt tex
z firmāt doct. qz in mā usuraz siue ubi
tura faciūt mentiōez de feneratorib^o. i
cludūf iudeis. g^o illud. c. d^oz itelligi tā i iu-
deis qz i aliis exercētib^o fen^o. Et bñ ad

uertat: qz i. c. sup eo petebat dispēsatiō
vt posset exerceri fen^o. vt vt licet mu-
tuo recipere ad redimēdū captiuos solū
pecuniā nēciāz redēptōi captiuoz^o z nō
vltra. Et tñ papa ibi dicit qz nō pōt dis-
pēsare. Item qz nō debz pmutri seu to-
lerari vsura ab ecclā et si ex ea pucni-
ret liberatio captiuoz a morte. z sic nō
ē pmutrēda imo ē phibēda vsura etiā
si ex ei^o pmissione seq^o bonuz qz hoīes
nō itesciant. z ex ei^o phibitōe sequā-
tur mortes hoīum: vt qz hoīes itesci-
ant nisi pmutrat exerceri usura. Nam
ppf istud bonū cōsequēdū vt ppf hoc
malū vitādū nō ē pmutrēda seu tolerā-
da usura. Et ille tex. nō solū dicit dispē-
satiōez nō posse fieri sz et excludit simpli-
cē pmissiōez i usura. Et ita cōclusi i cōsi-
lio meo p^o Jo. an. in regula pcr̄m. is. z i
5° ar. vbi dicit qz nulla pmissiōe sit per-
mutrēda vsura ppf aliqd bonū qd ide-
oriat. uel ppf aliqd malū qd inde vite-
tur. Et dicit qz et si ius canonicū vellz nō
posset dēt^o vsurariū pmutrēd^o z plen^o ex
aminari i 3° dubio mei cōsiliū. vbi alle-
go tex. z auctores. Et pfecto oīeo mali-
ciā doctoz xpianoz. Inueniunt. n. z iue-
ri sūt qz in cā cōsuluerūt tō tā aptaz xita-
tē. de qz ē rex. apptissim^o in dcō. c. sup eo.
quā oēs docto. tā canoniste qz theologi
tenuerūt. Et rōez video. qz null^o est qui
petat cōsiliū offerens mercedē qz cōsu-
lat qz iudei nō cōducant ad fenerandū
nec recipi offerēs mūera pncipibus vt
expellant iudeos. xitas. n. ista nō dat p-
mia terrena: sz eterna. Lonati aut sūt
suis igenitis sua doctrina facib^o auari-
cie z cupiditatis accēsi xitatez cōfundē
Sz audi qd de xitate dicat scriptura.
Veritas magna ē. z fortior p oībus. Et
dre 3° ca. Et Jsidor^o de sūmo bono ita
exclamat. O qz magna ē vis xitatz que
oīa igenia astutias z calliditates supe-
rat. qz ficta simulataqz figm̄ta seipaz
defendit. qz deniqz p^o deuz colenda ē: qz
pxia deo ē. imo deus ē via xitas z uita
Ihuc usqz declarauit argum̄ta que faci-
unt ex pte negatiua. f. qz iudei nedū nō

Uinc me puerto ad dissoluēda
ea q̄ p pte affirmatiua o iuri
z oi rōm dīa allegasti. f. q̄ pa
pa possit dīspēsare q̄ educat iudei. Et
p loqr̄ d̄ rex. dīc. f. sup eo. Tu es bon⁹ si
cut z ceti q̄ vtīnā nō i inferno cremēt⁹ al
legāt⁹ d̄ Specu. i. n. de legato. f. nūc de
epōz. i. 7. colū. x. sūt at qdā. vbi dixit q̄
i cāib⁹ i q̄ b⁹ ē mortē pcrīm f3 legē dīnā
sīc i furto z i rapina. papa dīspēsare nō
pōt. imo p⁹ delictū cōmissū non pōt dī
spēsare sup pelicto iā cōmissō q̄ minus
delinquēs agat pni3. z q̄ minis fāt re
stitutio : z allegat iura loquēcia de mā
vsuray ut. ccū tu. de vfuris. In his hō
q̄ b⁹ cōmittit pcrīm mortale sīm ius po
sitū dicit q̄ epīs z i ferrozib⁹ interdcā
ē dīspēsare. imo null⁹ cūtra papā potest
dīspēsare v⁹ patiēciā p̄stare. f3 solus pa
pa vel is cū spātū cōmiserit. Et q̄ bene
auctēs istā allegasti. ita talē tibi sp̄ spm̄
cedat de⁹ f. vt s⁹ tuā intentōez alleges
q̄ hīrāt z i p⁹ iusticiā violare irēdis
Nā Specu. dicit illd qd̄ dicit ceti doc.
Nā b⁹ dīc⁹ hosti. qd̄ allegat. z doc. i. c.
a nob. de decr. i. c. nō mag⁹ nē clef. mo.
q̄ sūt allegati i cōsilio meo. i. 3° z i vltio
dubio. p̄ allego alias auctēs i cōsilio su
p̄dco nō allegatas. nō tñ i cōsiliis alio
rū collectas. Et p̄ allego auctēs Inno. z
oīz scrībentū i. c. h. de trāsc. vbi Inno.
dicit q̄ q̄tū ad cōmittēdū pcrīm mortale
v⁹ remanēdū i illo i his q̄ pēdāt a iu
re nāli i lege dīnā z euāgelis oīetā. pa
pa nō pōt dīspēsare. Et p̄scie positū exē
plū p. c. f. sup eo. de vfuris. de cui⁹ itellcū
s. dixi. z p. c. f. de vsue. In his hō q̄ pen
dēt a iure positū p̄p̄eozie cui⁹ trās
gressio ē pcrīm alī⁹ q̄ papa dīspēsare nō
pōt ut trāsgrēdi liceat. Istud oīū scg⁹
ibī 3o. an. i. c. f. d̄ ofue. s. alvaro. z refert
istud dictū Inno. in dicto. c. f. sup hō
cāib⁹ i. glo. sua q̄ incipit. pura crimibus

publicis. Et Bu. z Jo. de Ymola. z om̃s
doc. p b^o et allego doctrinā Lau. quas
dicunt Archi. z Jo. de fan. l. c. sūt quidā
25. q. i. q. dicit q papa non pōt disp̃sare
d̃ deā euāgelu i his q cōstitit i p̃cepti ul
p̃hibitiōib^{us}. Et hoc dcm̃ refert Jo. d̃ fā.
i dco. c. sūt gda. in xbo euāgeliste. .pl^o
dicit Archi. z Jo. de fan. in. d. c. sūt gda. z
sup. glo. l. iu. xbo. s. ap̃z. vbi refert qdā
cū quoz op̃ione aplis dicitū. q cū i ve
teri z i nouo testō nō crineat nisi xitas
doctrine fidei z mox f̃s legē ñe z gr̃e. d̃
ip̃az papa disp̃sare non pōt. Et p b^o dī
cūt q nō solū d̃ aplm̃ nō pōt disp̃sare
f̃ nec et q quācūq; doctrināz cūuscūq;
libri canonis: qz nec xp̃s venit soluere
legē aut pph̃as s̃z adiplē. Mat̃h. 5. c.
Nec obstat q papa pōt disp̃sare cūz
penitētiā: qz apls nō p̃hibuit disp̃sa
re: qz z ip̃e fuit miāz s̃lectur^{us}. s. dī. c. sue
rudo. S. actu exiitēz i crimine p̃biu
i ordinari. Uolūt isti dicē q papa non
pōt disp̃sare q q̃s peccet vel remane
at in crimine. siue illud crimen sit indu
ctū a iēge dina. siue a postita. Vide eū
dē Jo. de fan. i. q. 7. s. nisi rigor. vbi dicit
nullo^{rum} eē disp̃sabilia et p papā māda
ta vel p̃cepta decalogi z euāgelioz. z
gnālū q ptinent ad articulos fidei z ad
gnālē statum ecclesie z ad formāz sa
c̃roz. de qb^{us} p̃cipue tractauerūt apli et
q̃tuor sc̃alia p̃ncipalia. z gnālū ea sine
qb̃us z cū quib^{us} dō saluari nō pōt. I
his. n. vel i aliq̃ f̃s q̃z nulla admittit di
sp̃satio a g̃bulcūq; sint statuta. Alit̃
13. dī. sicut qdā. z. 15. dī. sicut sancti. z. i. q.
7. s. i illa. z. 15. q. l. iunt gda. z. c. d̃ parz.
z. 5. c. p̃m̃ile lege. z. c. fige dogmata. z. i.
q. i. nō ē purāda. z. i. 4. dī. qd̃ ait. z. 22. q. 2.
faciat b̃d. 30. q. i. inofe. z. 32. q. 4. sicut nō
f̃f. z. 33. q. 5. dicat. Reliq̃ qd̃ dicit eē disp̃
sabilia: qz i eis sepe rigor iur̃ rēperat̃
et relaxat̃ a q̃cūq; sint statuta. xbi s̃f̃a
In inceno sc̃ilio statutū ē ne bigami
p̃m̃ueat. 34. dī. cognoscamus. triū po
stea Martinus instituit q ulq; ad dia
conatū possit promoueri. 34. dī. lector.
Sic apli statuerūt q p̃biu p̃p̃t forz

cationem deponerent: qđ postea p pa
pā Siluestz z gargēse cōciliū fuit imu
ratū. s. di. p. l. b. z. Ex predicti notandū ē
qđ papa nō pōt dispēfare qđ quis cōmit
tat vel remaneat i pcrō mortali neduz
qñ tale pcrīm descendit ex lege diuina:
s. ē si descendit a lege positua. si p dis
pēfatōez ille cū qđ dispensatū est remā
sur' ē icorre' seu in pcrō. Et qđ Spe
cu. in loco palleгато. z Jnno. z doct. i lo
co p me allegato dicāt papā dispēfare
posse qđ ad illa que sūt pcrā de lege po
situa. tñ opio illoz quos in pdictis duo
b' locis secutus fuit archi. z Jo. de fā.
uidef xioz qñ p talē dispensatōez tra
ius posituiuz dispēfat' remanet icorre
ctus siue i pcrō. s. descendat iure poiri
uo allegat bona iura. z de hoc ē bonus
tex. in. c. nulli fas. 25. q. i. ubi loquit' d iu
re diuino z canonico. Et sic dicit. Quia
nos qui potentissimi sacerdotis admi
stramus officia talium transgressionum
culpa respiciet si in causis dei desides
fuerim' inuenti: qz meminim' qđ timē
debem' qualif' aminef de' negtie sacer
dotū. Et i. c. sūt quidā. ea. q. sic loquitur.
Ubi xō apte de' uel eius apti z eos se
quentes scī ptes snialit' aliqd diffime
rūt ibi non nouā legē roman' pontifex
dare s. pot' qđ pdicatū ē usqz ad aiaz
z sanguinē cōfirmare d. z. Jte. ea. q. c.
ō statuta. ibi tex. sic dicit. Contra statu
ta canonū aliqd concedere v' mutare
nec quidē hui' sedis pōt auctas zc. Et i
c. se. qđ icipit omne. ppe si. sic dī. Ne qđ
qđ. n. qđ ē euangelicā uel prophetica;
uel aplicam doctrinā cōstōnesue eoz si
ue scōz patruz actuz fuerit stabit. Pro
fecto hec iura ita gnāliter loquūf qđ p
hibent ēr papā dispēfare. Et ad hoc ea
allegauit Archi. z Jo. de fan. p. fertiz qz
canones sūt. editi iſtinctu spūs sci. ut
dic' rex. So. vi. si ille. z. 25. q. 5. uiolatores.
z. c. ideo. Ego tñ pro concordia sic dice
rem. qđ aut per dispensationem d ius
positiuū definit eē peccatū. z illud qđ
erat pcrīm p dispēfatōez efficiē licitū.
Et tūc pcedit opio Jnno. z doc. in. c. si.

de trāfac. z i. c. a nob. d. deci. z i. c. nō ma
gno. ne cle. v' l. mo. Aut p' dispēfatōez: il
le cū qđ dispēfat actū exercēt illicitum.
Et sic dispēfatio nō fac' qđ min' ille exer
cēdo actū a canōe phibitū peccet. et tē
sit xā opio Laur]. z seqntiū quez segē
ocūs Jo. d. fā. z Archi. vbi s. Pono exē
plū qđ qđ cōfiteat' singlo āno pcrā sua: ē
ius positiuū. z tñ papa ligat mēte illi'
cōstitutōis. p p' egatē nālē i qđ ē fūdata
illa cōstitutio: vt dic' Jo. an. i. c. significa
sti. d. fo. spe. z But. i. c. p. d. cō. Un papa
nō possz dispēfare vt qđ nō teneat cōfite
ri singlis ānis sua pcrā. Et idē vbi alia
cōstitutio ē fūdata i nālī egatē qđ p p'
dispēfatōem nō cessaret. Un Bal. in. l.
si nō spāl. i. si. L. d. testa. oīc qđ pnceps
sit sūme auctoritatis. tñ nālī rō ei' au
ctoritate mutari nō pōt. ff. d. v' usufru. ea
rū rez qđ v' usufru. l. 2. Un Pe. l. y. z Bal.
i. l. digna vox. L. d. legi. dicit' qđ pnceps
ligat p scā hntia i se iusticiā v' egatē
nālē. Et ex pmissis tres iſerūt cōfōes. s.
ma ē qđ vbi aliqd pcrīm ē mortale d iu
re dīno papa nō pōt dispēfare vt illud
cōmittat: vel qđ i illo remaneat. Scōda
qđ vbi aliqd ē pcrīm de iure positiuo. tñ
p dispēfatōem nō pōt cessare iusticia
v' egatē nālīs qđ mouet ius positiuū:
papa nō pōt dispēfare. Tertia octo qđ
vbi aliqd ē pcrīm d iure positiuo z per
dispēfatōem factā ex cā rōabili: cessat
cā pcrī. z tūc dispēfatio pape facit illici
tū licitū. Et i his trib' cōfōib' cōcordāf
tex. z doc. His igif. ita discussis p do
ctrina studētū redco ad rñsōes tuas.
Dic. n. qđ iude' fenerādo xpiano nullū
pcrīm cōmittit fm legē dinā. iō papa pōt
hoc pmittere. Dū dicis qđ papa pōt hoc
pmittere. nō loqris i tminis nre qōi cōue
niētib'. Nra. n. qstio ē. An papa possit
dare licētiā vel dispēfare qđ xpiani cō
ducāt iudcos ad fenerādū. Istud ē pl'
qđ simplex permissio qđ nil aliud est qđ
claudē oculos. z penam indulgere seu
dissimulare s. quā pmissionē ecclesia
tolerat malos. Un nostra disputatio ē
an papa possit dispēfare qđ cōducantur

137
iudei ad fen^o faciendū. Et inquantū dicit
q^d iudeus fenerando xpiano nullū pec
catū committit s^z legē diuinā. Vide quan
te xitatis quantene cōstantie sis. Pro
fessus es iudeū peccare fenerando xpi
ano. s^z ecclesia de hoc peccato nō debe
re curare. Hic xō dicit q^d nullū pecca
tum committit. S^z te excusabis et dices
q^d peccat s^z non scdm legem diuinam.
Tunc te interrogo. Scdm quam lege
Si dicit Canonici: male dicit: q^d iu
dei et alii infideles non ligantur canoni
bus ad peccatum seu ad penam spūa
lē. de diuor. gaudem^o. 2. q. 1. multi. Hāc
doctrinam ponunt et doc. in c. p. de con
sti. Peccat idcirco iudeus fm legē diui
nam seu fm legē nālem. g^o papa nō po
test dispensare seu lñiaz dare. Et hoc re
net scūs Tho. et theologi. et omīs canoni
ste nemine penitus discrepante. quos
allegauit in p^o dubio consiliū mei. Nā et
fm legem suam p^ohibent fenerari gen
tilibus. Deut. 23. ca. ubi Moyses re
uocauit p^omā pmissionem. Unde David
qui fuit dudus post Moysen: q^d Mo
yses fuit p^omus dux qui gubernauit po
pulum isrl. David xō fuit secund^o rex.
S^z p^o fuerūt duces et iudices isrl. postea
leges. ut noscere potest quicunq^e lege
rit bibliā. Et tñ David in suo ps. qui ici
pit. Dñe quis habitabit in tabernaculo
tuo. gnāl^{it} dicit. neminem excipiendo.
Qui pecuniam suam non dedit ad usu
rā. Dñs aut^{em} n^o iesus xpus uerus de^o
et homo uer^o cōuocatis turbis iudeorū
ait. Futuum date nihil inde sperātes
Luc. 6. ca. Et nō q^d xpus loquebat iu
deis et eis p^ocipiebat ut mutuarēt pecu
niam absq^e fenore. S^z interrogo te. Et
Moyses et xps p^ocipit iudeis. cui^o p^o
ceptū si p^ocepta eēnt hñia deberent
iudei seruare. Certe dei: q^d maior et ue
rior ē est incōgabilt^o oīb^o creatur^o b^ois
tñ nō est dñetas. Tene g^o xpiane p^ocep
tū euāgelicū. ubi de^o tūc iudeis p^ontib^o
et xpianis futuris iterdixit gnāl^{it} et sñ
aliq^e distinctōe exercere fenus. Ergo pa
pa nō pōt lñiaz dare uel dispensare ut
dicunt Inno. et doct. s. allegati. quibus

cōiunge Specu. per totū contra tua
intentionem allegatum. Et bene dixit
apostilla fratris Michaelis ad tuum
consilium dum dicit q^d iudeus peccat
mortalit^{er} fenerando christiano: et q^d in
uenit oppositum. Et hoc idco ē. q^d usu
ra est p^ohibita generalit^{er}. et reperiuntur
iudei inclusi in prohibitione. ut in c. p^o
miserabilē. Un^o tibi icumbit p^obare q^d
iudeis sit licitū fenerari q^d probare
non poteris. Et subiūgit in sua apostil
la. q^d agentes et cōsentientes pari pena
plectunt^{ur}. et allegat ap^olū ad Ro. p^o ca. i
f. ubi dicit ap^ol^os. Qm^o qui talia agunt
digni sunt morte. nō solū aut^{em} q^d faciūt
s^z et q^d cōsentīūt faciētibus. Et subdit
q^d si ueniūt ad baptisma nō pōt salua
ri nisi usuras restituant. Et hoc tenz gl.
in c. iudei. de cōse. di. 4. Un^o pone q^d in
de^o fenerauerit gētili. certe nō d^oz bap
tizari nisi usuras restituat. et hoc ē idu
bitatū tā apud canonistas q^d ap^od theo
logos. Et inquantū loq^utur de cōsensu bñ
dicit. q^d nulla cā ē licitū cōsentire ma
lo. Idē p^obaf. 23. q. 4. ita plane. cuz duo
b^o. c. se. q^d dicit q^d q^d malis sociat^{ur} q^ddo
cōmittit malū uel q^d cōmittētibus fa
uer. et si malū nō pōt corrigi uel illi ob
uiari. illa duo s^z rētrā seruāt hōiem i
corruptū. sūt nec malum faciat nec ap
prober. Un^o dispēsatio nō pōt fieri ut iu
de^o cōducat ad fenerandū. q^d p^o b^o daf
cōsensus malo. et hoc plene declarau
i cōsilio meo i 3° dubio. et p^o hoc tollitur
illud q^d dicit. s. q^d posito q^d ex p^ote iudei
fenerātis cōmittat p^octū. tñ ecclia non
d^oz de hoc p^octō curare. Vide q^d clausos
hēas oculos. Non pōt q^d cōsentire ma
lo sñ p^octō ut dicit iura p^oallegata. esto
q^d ecclia nō debeat curare d^o salute iu
deorū tñ nō d^oz cōsentire q^d peccēt. nec po
test dare lñiaz peccādi. De h^o ē optim^o
tex. 24. q. 2. legat. Hinc est q^d d^oz. q^d q^d
d^oz poti^o oīa mala pati q^d malo cōsentire
ut i. c. sacris. q^d me. cā. et i. c. ita ne. 2. q. 5.
Et ego plene examinaui i p^ofato 3° du^o
cōsilio mei. q^d nō replicō. ad q^d nihil rñdes
nec in tuis additōib^o nec in tuo cōsilio
S^z nō pōt papa dare licentiam iudeis

fenerandi qñ nō det eis lñaz peccandi
quā de' nō pōt dare. ut dīc p̄fatuz. c. le
gas. Ad h' 40. di. c. i. vbi dīr q' de' nō de
dit lñaz peccādi Petro nec successori
bus suis. Sī g' papa nō hz lñaz peccā
di. g' alteri nō pōt cēdē. Item si papa
dispēsat q' iudei possint cōducī ad fene
randū. nane p̄bet auctēz q' cōducantur
ad malū faciendū. nōne cōducētes ap
probant fen' z adiuvāt iudeū ad fen'
faciendū. p̄p̄ sua pacta: z p̄p̄ suas con
uentōes. Prop̄ qd̄ tales cōducētes in
currūt lñaz excoīcatōis. p̄ cle. i. d. usury
ut dixi i p̄dcō cōsilio meo i 3° dubio. Itē
nō ē vep̄ illd̄ qd̄ dīc. s. q' eccl'a nō d̄ se
ipēdire de pctō iudeoz: qz sup̄uacue
laborat. h' aut̄ declarauī dū rñdi ad tu
az gñtā apostillā. Itē de hoc ē casus i. c.
p' miserabilē. de vsury. qd̄ ē declarauī
i rñsione ad tuā tertiā apostillā. vbi de
clarauī iñtellectū dī. c. p' miserabilē. et
p̄ dē ad p̄dcās duas apostillas ē clarif
simel sublatū ē istud tuū argumētum.

Tem dū dīcis q' nihil ad nos
de his q' foris sunt. Ita absolu
te loquēdo nō loqr̄ ut m̄g' q'
diu legit. nec recordar̄ de doctrina glo.
i. c. iudei. z. l. 2. de iudeis. q' dīcīt q' eccl'a
nō iudicat de his q' foris sūt q' ad penā
spūalē infligēdā. v' q' ad h' vt iudeis i
uitis iponat regulas canonicas q' ad re
ligionē: s; bñ q' ad cēsa eccl'a ipedit se d̄
iudeis. z mltos casus nūerat glo. z doc.
i d. c. i. iudei. i q' eccl'a ipedit se d̄ pec
cato iudeoz z alioz ifidelīū. z iñt alios
casus nūerat crīmē vsuraz. Un̄ doct. se
quūf illā glo. Idē dīcūt doc. i. c. p. de cō
sti. z host. i. sūma de iudeis. s. i q' gra
uēt. h. qd̄ si iude' ep̄i subdit. Et h' exa
minaui in p̄llato cōsilio i fine secūdi
dubii. Et vide Jo. an. in. c. gaudem'. de
diuoz. vbi host. z Jo. an. exponūt illa
hba. nihil ad nos de his q' foris sūt. i. q'
ad penā excoīcatōis p̄ferendā in tales
z q' ad fidē z spūalē cōmerciū. S; q' ad
cetera bñ ptinet ad eccl'am de his q' fo
ris sūt. Et idē dīc dñs p̄. de ancho. i re
gula. ea q' i sexta qōne. Itēz dū dīcis q'
nō cōmittit p̄ctm̄ mortale ex pte xp̄ia

ni recipiētis pecūias mutuo a iudeis
sub vsuris. p̄pter nēccitatē. ut nō. doc. in
c. sup̄ eo. de vsuris. B' q' post q' iude'
ē cōducī ad fenerandū z tenet altare
parū ad fen' exercendū. si aliqs nēccita
tē cōpuls' sumat ab eo pecūias mutuo
sub vsury n̄ peccat mortāl: imo vtitur
malo illo ad bonū suū. qd̄ ē licitū: qz ēt
de' oib' p̄ctis vñt ad bonū. Hic est q'
possum' vti iuramēto ei' q' iurauit p'
falsos deos. nā vtimur ad bonū. s. vt il
le seruet fides: ut i. c. mouet. 22. q. i. Sec'
si q's recipet pecūiaz mutuo ut possz lu
dere: v' aliqs ipēsas sup̄fluas facē. seu
ñ nēccias nec viles. nā tunc tal' peccat
mortāl' recipiēdo pecūiaz sub vsury ēt
ab illo q' tēt bāchuz parū ad fenerādū.
Itē peccat mortāl' si iducit aliū ad fe
nerandū ut subueiat sue nēccitati. Et h'
tener scūs Tho. secūda secūde. q. 88. ar.
p. z Archi. z Jo. de san. 1. 4. q. 4. sigs vsu
rā. z i. d. c. mouet. 22. q. i. z doct. dē c. sup̄
eo. de usury. Et frat' Michael i sua apo
stilla dīcīt q' scūs Tho. Scot' z Ricar.
z oēs theologi dīcūt q' in extrema nēci
tate q's peccat iducēdo aliū ad mutua
dū sub vsuris: qz ille non pōt mutua
re sine pctō mortali. S; nō solū cōducit p'
p̄ patiētes nēccitates s; p' oib'. z paraf
via mltis mal' hec est forma apostilla
ad tuū cōs. lū i ordine scda. Ad p̄posi
tū mō qñ iudei cōducūt ad fenerandū
sub vsuris nōne nēccitas ē cā cōmittendi
usurā: qz nisi iudei cōducerēt z fierēt cū
eis pacta: nō mutuarēt sub vsury quia
dubitarēt ne ipēdiret i fenore retinē
do v' exigēdo nec aliq' mutuaarent sub
vsuris nisi fierēt talia pacta. Tu g' qui
paciscer̄ cū iudeis es cā vsure cōmittē
de ut subueias nēccitati ciuitat'. g' h' n̄
pōt fieri absq' pctō mortāl' ēt cū dispen
satōe pape. De h' ē cāus in. c. sup̄ eo. de
vsury s; vñ iñtelēz q' collr̄ ex decisa il
li' decr. quē doc. cōif sequūt. z recitauī
s. Et h' tenet scūs Tho. Scot' Ricar. z
oēs theologi. ut dīcīt frat' Michael p̄di
ct'. Itē s; cōpures q' recipient pecūiaz
mutuo sub vsuris vt possent ludere z
subuenire delicto suo z uoluntati sue.

Itē q̄ plures eēt q̄ facerēt expēsas n̄
necias sub ista sp̄e. Itē q̄ sūt iudei in
loco q̄ fenerāf. sepe furāt famuli dñis
suis z aliis z portāt rez ad iudeos. z ibi
ip̄ignozāt. quā n̄ auderent furari nisi
esset iude? q̄ recipet eā i p̄ignore: z do
min? tenet solū v̄surā si ult re suaz re
cupare. z iterdū eaz p̄dit: q̄ iudei eā ce
lāt si p̄nt. Multa alia mala sequūt.

Odo me duerto ad argumēta
tua i q̄b? p̄cedis p̄ sūa: z saltē
ad p̄ncipalia tua motia r̄nde
bo. Et aduerte q̄ iepte sepe loq̄r in h̄o
tuo cōsilio. Tu p̄suppōis q̄ n̄ incurrit
aliq̄d p̄ctm̄ mortis fin̄ ius diuinū si iu
de? fenerāf. z i hoc nehemēt erras. Nā
peccat fenerādo: q̄ facit d̄ legē dīnā q̄
iudeis ibibuit usurā. z cū tunc sub p̄cep
tis decalogi. Itē ē p̄ctm̄ lege nāl. nāz ē
fm̄ lege nāe v̄surā ē phibita. p̄z p̄ phz
p̄ politici. q̄ nulla lege scripta artat? s̄z so
la rōne nāl ducit? lucz usurariū ē de
stāt. Et hoc tenuit scūs I ho. sc̄da sc̄de
q̄. ss. arti. p̄. z Jo. an. i regula p̄ctm̄. i. z ar
Et h̄o plene declarauit i p̄lato cōsilio
i 2° dubio. h̄o p̄supposito q̄d negare nō
potes: mltā allegas d̄ intentiōem tuaz
faciētia. Nā Jnn. i. c. q̄z pleriq̄. de iuu.
ec. facit d̄ te quē p̄ te allegas. Nā Jnn.
dicit ibi q̄ p̄nceps nō pōt statuē d̄ ius
nāle sine iusta cā. postea p̄pe finez sui
omēti dicit q̄ p̄ctōes q̄ sūt d̄ salutē aie:
ut de usurj soluedis uel de iuramētj nō
seruādis. nō ualēt nec sūt suāde. S̄z cō
ducentes iudeos ad fenerādū peccant
mortalit. peccāt etiā iudei. g^o disp̄sa^o
pape nō ualēt d̄ salutē aie tā iudeoz q̄
ducētū. Et. s̄. plures auctes allegauit.
Frat aut̄ Michael i sua sc̄da apostilla
ad tuū cōsiliū cōcordat cū opione mea
z hec sūt ei? x̄ba. Jn oib? his negat q̄
usura nō sit p̄ctm̄ mortale z d̄ salutem
aie. imo eēt h̄etic? q̄ p̄tinaciē crederet
d̄ iuz z tenēt. Et cōsidera q̄ finisti z es p̄
tinax. Un̄ h̄etic? z excoīcat? finisti: ut i c
excoīcam? de h̄eticj. Nā q̄ falsas doctri
nas uel falsas opiones iuenit uel seq̄
d̄ vez itellectū canonū uel scripture sa

cre ē h̄etic?. De hoc aut̄ sunt tres boni
tex. z 4. q̄. 3. c. ant̄ sc̄isma. cū duob? c. se. q̄
rū altez icipit. h̄esis. aliud h̄o h̄etic?. Et
p̄ illa iura glo. i. cle. i. s̄. sane. i. x̄bo here
ticū. de usurj. dicit q̄ nedū h̄etic? s̄z ille
q̄ male sentit de articul? fidei: s̄z ē q̄ p̄
uersuz dogma uel falsas uel nouas opi
niones gignit aut seq̄. Et Paul? dicit
illū h̄eticū eē q̄ falsas uel exortā expōsi
tionez i diuinis scripturj ponit d̄ illud q̄d
tenet ecclā. cū tales alit̄ scripturā itelli
gāt q̄ spūs scūs efflagitet a q̄ scriptura
ē ispirata. So. di. si q̄s diacon?. z. c. si ille.
i. si. so. di. illud. 25. q̄. 2. uiolatores. z. i. q̄. 2.
igif. Que iura p̄bat q̄ canones z decre
ta patz fuerūt cōdita i iunctu z ispiratō
ne spūs sci. Et ex iurib? q̄ allegat appz
q̄ Paulus itelligit dīnaz scripturā de
creta seu canones: q̄ ispiratōe spūs sci
fuerūt cōdita. doctor. n. o. 3. itelligi s̄z iu
ra q̄ allegauit. ut dixit Bar. i. nō soluz.
s̄. si liberatiōes. ff. de libe. lega. Et iō se
quis dñs Lar. in. d. s̄. sane. in sc̄da opinio
ne. Et cū h̄o ē transit Jo. de Jmola. S̄z
hoc firmat clar? ibi dñs p̄. de ācho. i.
3° nōbili. ubi dicit z refert q̄ de illis bi
zocolis q̄ i publicj p̄dicatiōib? dicebāt
q̄ laici nō tenebāt cōfiteri p̄ctā sua p̄
tib? clericj. nec eis soluē decias uel obla
tōes offerre. z q̄ peccabāt d̄ iuz faciēdo
cū oēs clerici eēt male uite. z de ecclā
reinouendi. Querebat an ista z alia q̄
plura essent h̄etica. z an posset p̄cedi d̄
tales tāq̄ d̄ h̄eticos. z dicit fuisse firma
tū p̄ oēs doc. sacre theologie q̄ ibi erat.
z ē p̄ oēs doc. utriusq̄ iurj. q̄ dicebant
q̄ sic. p̄ doctrinā glo. p̄allegare: q̄ gi
gnebāt falsas opiones p̄ sacros canōes
z canōicas sanctōes approbatas. Et cū
hoc ē trāsīt Jo. de Anania. in. c. p̄terea.
ad fi. de usurj. allegat Salice. i. l. i. p̄t
colū. z de sū. tri. q̄ dīc q̄ si q̄s dīcerz pu
riū nō eē p̄ctm̄ posset p̄iri tāq̄ h̄etic? z
Jo. de Anania dicit. q̄ forte idē esset di
cendū i q̄libet p̄ctō mortali. Ego h̄o di
co sine forte. p̄ tex. cū glo. i. cle. i. de usurj
Nā rō q̄re asserēs usurā nō eē peccatū
mortale cēseas h̄etic? ē: q̄ asserit illud

non esse peccatum quod est peccatum secundum doctrinam ecclesie
Un idem est dicendum in eo quod peritiam assentit
quodcumque peccatum mortale non est peccatum mor-
tale. Nam hoc est de canones: ut. s. dixi. et pro-
bat in deo. can. scilicet. 24. q. 3. cum duobus
c. se. Et Augustinus. 18. li. de ciui. dei. ca. si sic
ingit. Qui igit in ecclesia dei morbidum
aliquid prauumque sapit. si correpti ut sa-
nu rectumque sapiat resistit contumaciter
suas pestifera et mortifera dogmata
emendare noluit sed defensare persistit. he-
tici sunt: et foras ereutes habent in exer-
cetibus inimicos. Et de hoc est scriptum tex. 24.
q. 3. g. i. ecclesia. idem scilicet Ioh. scda scda.
q. xi. arti. 2. Un iude in quod labyrintho fixi
sunt pedes tuos. Tu loqueris de sacra scriptura
ptura scriptura euangelica. de canones
Nam canones deficiunt quod iudei illicite et
eum peccato recipiunt usuras a christianis. Ma-
bes doc. oes et canonicas. et theologos vi-
cetes quod iudei faciunt de ius diuinum et de le-
ge naturali fenerando christianis. quos auctores re-
citauit in p. 2. dubio consilii mei. Item
beatus rex. gnans loqueretur quod papa non potest
dispensare ut exerceat usure et cum malo-
ris mali uitadi: g. nisi sim? pueri intelli-
gere debemus quod non possit dispensare quod ad
aliquam personam inclusas sub prohibitione.
Et sic et non poterit dispensare quod iudeus
vel alius infidelis exerceat usuras. ex quo in-
cludunt sub prohibitione sic et cetera iure
diuino quod naturali et canonico. Oes et doc. tenet
i. c. super eo. de usuris. et Jo. and. in dea re-
gula. peccatum. quod papa non possit dispensare
ut exerceat de usuris. hoc et tenet
oes doc. theologum. et tu uis interpretari scri-
ptura de g. metere et doctrinam doc. Item lex
canonica et diuina expresse ponit quod nullus
deus assentire malo. quod assentientes equaliter pec-
cat cum faciente. et quod per nullo malo vitan-
do vel bono consequendo quod potest assentire
ut aliquis faciat malum seu committat pec-
catum mortale: quod talis idem assentientes est idem
cum principali delinquente. et quod prestat au-
toritate peccato mortali magis peccat quam
principalis delinquens. De p. est bonum tex.
i. c. p. de offi. dele. 2. xi. q. 3. qui assentit. Et
paulus. Ro. p. ca. in fi. Ille autem qui prebet

auctorem magis peccat quam principaliter delin-
quens. ut dixit tex. pape in deo. c. g. assen-
tit. xi. q. 3. et p. glo. magis in deo. c. de offi.
dele. Et tu dicis quod papa potest dispensare
seu dare lincias. Ille autem quod dispensat seu
dat lincias ut iudei adducat. prebet auctorem
malo. sicut iudei exerceat fenum. g. g. uiuus
peccat. Et dea lincia non potest dari. ut i. c. le-
gal. 24. q. 2. Item consilia ciuitatum prebet au-
toritate iudeis fenerandi. quod si non desce-
derent iudei ex pactis et conuentibus quos
faciunt cum ciuitatibus: nullo auctore te-
nere barchinam. Tu g. ciuitas quod eos adducit
prebet auctorem huic malo et g. uiuus peccat
quod ipse iudeus. ut saltim talem. Unde dicit
Angeli si tu consulis deum et peritiam huius
vis defendere. put fecisti iam fere. 20. annis
es hereticus et excommunicatus.

Un peccato veli ad tua argu-
menta refellenda. dum arguis quod
papa et consuetudo potest ius diuini
non interpretari per non. per Inno. et doc. i. c. que
in ecclesia. de consuetudine. et i. c. si. de consue. Item si per
tinz ad casum nostrum. quod papa non potest interpreta-
ri ius diuinum si ex sua interpretatione dat
ma peccandi vel remanendi in peccato ut est
tex. i. c. legat. 24. q. 2. Un cum de non quod co-
cesserit nec cederet lincias peccandi uel re-
manendi in peccato. nec papa potest concedere. ga-
quod non vult de facere vel fieri. non potest ei vi-
cari facere. Al. vicari dei est maior deo
quod est absurdum. Pro hoc vide dictum. Hos.
et doc. i. c. constituitur. de reli. do. quod iheronimus
spali allegabo. et Bal. i. l. cum quod est de iur.
et fac. igno. quod dicit quod papa non potest per suam co-
ntinere permissum usuras: quod de ei non concedit
sit prate de se. Et hoc est de precepta sua vel per
hibitiones. Pro hoc est bonum tex. 4. o. di. c. p.
vbi tex. dicit quod de non concessit petro
nec ei successoribus linciam peccandi. Et
Inno. et doc. allegati dicunt quod papa non
potest dispensare quod committat peccatum mortale
vel quod remaneat in peccato mortali. Un
qui interpretatio iuris diuini omni peccatum mor-
tale vel incorrectio super peccato mortali. papa
non potest interpretari illud ius. ut potest commu-
nis errare quod legem codem. ut i. c. sunt quod ad. et i.
c. de statu. et c. de quod ad. q. i. nec ob. aliter

34
 d' feris qz ad illd. c. rñdi i 5^a du^m cōfiliū
 mei. Nā aliqn act^r i se nō ē mal^s s; rōe
 alie^r circūstancie phibet. Accipe tuum
 exēplū. Piscari d' se ē act^r licit^s: s; rōe
 reuerētie dci i hibe^r. puta i die dñica.
 Hoc. n. papa potuit iterprari ius dñi
 qz ppter necessitatē hū licitū piscari: qz pi
 scatio d' se nō ē phita. imo ē licita. Nā
 dicit scriptura. Nō inueni^m i scis scrip
 turā aliqū venatozē scñi. piscatores in
 ueni^m scōs. ss. vi. Esau. hic ē qz Petr^s
 p^r cōuersiozē rediit ad piscatōz. Nō g^o
 miz si papa potuit iterprari ius dñi
 ut tpe necessitatē liceat piscari die dñico
 cū act^r piscatōis i se sit licit^s. Sec^o i usu
 ra: qz iura ē i se act^r illicit^s. nec aliqua
 rōe pot iura eē licita. qz ea qd nā sua
 sūt mala. nlla rōe pnt fieri bona. de q^o ē
 bon^s rex. l. c. i. si xps. ff. qdā. n. phibent^r
 de iure. Et istā solonez i distinctiozē po
 nit Abbas i Jo. de Anania i. c. sup eo. d'
 asuns. Un^o scūs Tho. scda sde. q. 33. arti
 2° dic qz act^r pctōz sūt scdm se mali. i
 nullo pnt bñ fieri nec aliq^o tēp ant lo
 co. qz s; se sūt cōiuncti malo fini. Et dic
 hoc dicē phz i 2° ethicōz. Non ob. Et qz
 dicit qz lex hūana potuit pmittere hoiez
 occidi i certj cāib^z d' illd pceptū. Nō oc
 cide s. Istō motiū allat^r Nicola^s de
 materclur refert Bal. i Autē. ad hec.
 i. 2. colū. L. de usuri. S; ipe Bal. illo mo
 tuo nō obstatē dic nō posse hūana ra
 tōe dari lnia fenerādi et ppter utāda
 maiora mala. ut. s. retuli i pñ. Ad tuuz
 aut motiū i ea forma quaz facj ad ipz
 rñdeo qz ipe deus fuit iterprar^r legem
 suā. Un^o p3 d' Barth 26° rbi dñ. Dis q gla
 dio ferit gladio pibit. i Exo. 22° malefi
 cos nō patier viuē. Qui coierit cū iu
 mēto mōte moriaf. i sic illa occisio ē li
 cita exq^o fit aucte iudicis. Jura ad hoc
 sunt vulgaria s; faciam^r fortius argu
 mēta tuā in statuto disponēte qz bāni
 tus a ciuitate possit ipune occidi. de q^o
 quidē ē p Bar. i. l. oēs pph. ff. de iusti. i
 iure. Et illā qōez examiat scūs Tho. se
 cūda secūde. q. 64. ar. 2° i 3° q soluit cū
 Gratiano. xi. q. 3. s. si g^o q dicit qz occisio

bāniti ul' malefactoris licite fit inquā
 rā ordinat ad salute coitatis. Ille ergo
 cui salus coitatis ē cōmissa hñs me^r ipe
 riū licite occidit. Un^o qd facē pōt per se
 pōt alteri mādare ppter bonū coc. Itl
 tal' dign^s est tali pena ppter cōtumaciā
 i iobiaz suā. xi. q. 3. q relittit. i. i. Autē. ut
 oēs obe. iudi. p ro. 4. di. facte Et ista est
 oelo bñi Tho. ubi. s. cu q trāsit Jo. an. i
 speculo. de cōstōib^z. i. additōe magna.
 h. s; exq^o auctor^s hñatus ē in. q. statutoz
 hosti. tñ in. c. i. de cōsue. dixit. hoc verū
 qñ quis ē bannit^s p delicto p quo d; i
 poni pena corpalis. Secus si eēt banai
 tus i pecūia: qz tūc talia non eēt iusta
 cā occidēdi. i. iō nō ualeret tūc talia sta
 tuta. Et hoc sequit^r But. i. c. q in ecclap
 de cōsti. Et circa hoc sūt opiones quas
 nolo referre ad pñs. S; esto q tale sta
 tutū ualeat i nō cōtineat i se pctm qz il
 le meret occidi ppter inobiaz i cōtuma
 ciā suā. Nā ē lege dīna i lege veti pñi
 ebat inobediēs pena mortis. Nā g nō
 obediēbar pñcipi mortez patiebat 4°
 Reg. 4°. ca. ad fi. i. c. si qs uenerit. qd ē
 c. 2. de ma. i obe. i. c. p uenerabilē. q fl
 sunt le. Un^o de^r ppter inobiaz pcepit qz
 ille q collegit ligna i sabbato lapidare
 tur. i sic pcepit hoieidiū ppter inobiam.
 De hoc ē tex Nūeri. ca. 15°. Un^o nimirū
 si statuta coitatis imitantia dci possūt
 hāc penā i ferre cōtūaci. S; vlura nllō
 cāu pōt eē licita ex pte fenerātis. Nec
 obstat si dicēs. qñ statutū pmittit ban
 nitū ipune occidi dat lniaz peccādū: qz
 ut plurimū tales bāniti occidūt ab ini
 micis. i certū ē qz tales sūt hoicide. luez
 statutū pmissit illos occidi exq^o aio ui
 dicte ab inimicj occidunt. xi. q. 3. s. si g^o
 Ad h^o rñde^r qz statū ex iusta cā i abi^o
 aliq pctō puauit bānitū defensione iu
 ris cois. s. qz eū offendens puniat. non
 tñ p hoc mādauit illū occidi. s; solū pe
 nā remittit occidētib^z. S; pmitterē sola
 pmissioe penā remittēte nō dñ malo cō
 sentire: qz p illā pmissioem culpa nō mi
 nuif. s; pena idulgeat. ut in dco. c. de i^o
 4. dist. i. ibi glo. in verbo uenia. i. m. c.

si q̄ monachaz iuncta glo. 37. q. i. z in c.
 venies. iuncta glo. si. q. cle. vel vo. Et ple
 ne exaniam i. 3. dubio cōsilio mei: Pre
 terea vt dic Jo. an p. bñm Tho. supior
 q fecit tñ statutu cōmisit vices suas al
 teri. s. vt loco iudici glibz possit punire
 delinquentē. z sic statutu facit quelibz
 executorē z mistrū pene. Si tñ tal' offē
 dens facit aie vidicādi se. qā nō eregē
 penā statuti vt d. 3. saio cōseruādi publi
 cā salutē. q̄ aio debēt talē offēdē. peccat
 mortaliter z cōfēt hōicida. 23. q. 5. cū mi
 nister. z i. c. ira. xi. q. 3. S. 3. ditor statuti
 hoc fieri nō ccessit. licz penāz idulgeat
 Un istud nō hz obstare. S. i cāu nō ta
 lis dispensatio z lita ē ccessio z autēri
 ratio vt iudei fenerēf. S. i. r. oducentes
 cōcedūt ut iudei possint fenerari xpia
 nis z p̄bēt auctoritatē seu fauorez tali
 pctō qd nullo mō licet. Inq̄tū hō dicit
 q in multis casibz a iure dino z canōi
 co p̄mittit v̄sure. Rūdeo q̄ l. i. illis ca
 sibz videat p̄ma facie cē aliqd s̄ite vsu
 re tñ nō ē vsura. z si cēt vsura ius canōi
 cū nō potuisset p̄mittē. vt dic Jo. an. in
 regula. p̄ctm. i. 4. arti. Etiam dixi in 5.
 dubio cōsilio mei Et sic loquūt doc. q̄s
 allegas. Nā i casibz excepti nē vsura
 lz hēat aliqd s̄ite vsure. Et ista sūt xba
 fr̄is Girardi quē refert z seq̄ Jo. an. in
 dicta reglā. p̄ctm. Un Bal. i. l. cū quis i
 io. vel in ix. collum. L. de iurj z fac. igno
 diē n̄ valē legē posituā p quā aliquid
 p̄mittit d̄ lege dīnaz. z ponit exempluz
 i vsura z assignat duplicē rōez. Prima
 qz ditor legi hūane nō pōt aliqd per
 mittē d̄ lege supioris. xi. q. 3. Julian. z
 25. q. i. sūt qdā. Scdā rō. qz ditor legis
 hūane cōstitut' a deo siue sit papa sū
 ipator. z iō hz p̄tātē legis cōdende. S. q
 alicui aliqd mādāt n̄ dī mādāt ut q̄cōq̄
 faciat d̄ se. l. si hōies. ff. mādā. g. nō ē da
 ta p̄as cōdēdi legē hūanā d̄ legē diuinā
 quā dat ipse de. Et p. b. cōcludit q nec
 papa nec ipator p suā cōstōez pōt v̄sas
 p̄mittē. Inq̄tū aut dicit q sanct' Tho
 dicit q Moyses p̄misit iudeis recipē
 vsuras a gētilibus cā cūctādū. mai' ma

lū. z adducis s̄ite de libello repudii. nō
 isisto. qz plene tractau i dco cōsilio meo
 i p̄ dubio. z declarau hoc qd tangis.
 On obstat vltcrius id qd alle
 gas adducēdo arch. 31. q. i. hac
 rōe. Nā Archi. i. xbo. p̄cipim'
 colligit argumētuz q qñ i loco sūt mlti
 mali puta vsurari z alii q sine scanda
 lo coerceri nō pōt q p̄mittēdi sūt. Sed
 Archi. colligit argumētū icident' z tñ n̄
 p̄ase determinat. Et Jōhes. an. contra
 riu z determinat in dicta regula p̄ctm. i.
 3. z in vltio ar. z p̄bat in c. super. eo. de
 vsuris. vbi p̄p̄t mai' malū vitādū nō
 p̄mittit v̄sura ēt simplici p̄missione. i
 mo p̄hibet. Et plura declarau i palle
 gato cōsilio i 3. dubio. S. p̄supponam'
 dictū Archi. p. hō. s. q qñ iudei sunt in
 ciuitate q fenerant. z dñs ciuitatj vidz
 q si eos expelleret populus mouēt ad
 scandala. Hoc cāu tolerant sola p̄mis
 sioe idulgete penā. nō aut p̄betur cōfen
 sus vel auctas q fenerent: qz tal ē cō
 sensus vel auctoritas nullo mō p̄pter
 scādālū d̄ p̄stari. ut in c. ita plane. cū
 duob' c. se. 23. q. 4. Et plene declarau i
 dco cōsilio in 3. dubio. Aliud ē g' a pena
 vel a coertione abstine p̄pter scādālū
 vitandū z interdū lz. Aliud ē malo con
 sentire vel dare liti. m. malū cōmittēdi.
 z hoc nūq̄ l. ut dco. c. ita plane. Ad idē
 xi. q. 3. q consentit. S. p̄miz. si idulgetia
 pene p̄pter scādālū qñq̄ cōcedit. Pro
 hoc ē bonus tex. 4. 4. di. cōmestationes
 vbi sic dicit tex. Nō ergo asperē q̄tuz
 estimo nō durit nō mō iperoso. Ista co
 lunf magis docēdo q̄ iubendo. magis
 monēdo q̄ mūdādo. Sic. n. agendū ē cū
 multitudine peccātū. Seueritas autē
 exercēda ē in pctō paucor. z si quid mi
 namur cū dolore fiat de scripturj cōmi
 nādo vidicrā futurā ne nosipi i n̄ra p̄ā
 te lz de' in n̄ro s̄mone tūceat. Hoc mō
 d̄ itelligi dictū Archi. i dco. c. hac rōne
 qz de hac p̄missione loq̄. s. qñ vsurari si
 p̄nt coerceri p̄p̄t scādālū. Un dco glo. i
 dco. c. cōmestatoēs. dicit q p̄p̄t scādālū
 pōt descri seueritas pene vel coertiois

nisi deliquētes ex aucte se defenderēt.
 qa tūc nō deberet cessare feueritas iu
 sticie ppe scādalu. Itē dicit ibi glo. q
 ppe scādalu nūq̄ dēferi xitas vite
 z pbat in dco. c. mēssatōes. z i iuribus
 palleгатis: z i. c. 2. iūcta glo. de tēp. oz.
 z i. c. nisi cū pde. s. p. graui d renū. z ibi
 glet. c. q. scādalu. de reg. iur. Un h
 sus. Est xitas vite doctrine iusticie.
 Primū sp habe ppe scādala linq̄ duo
 Uentras aut vite ē q̄ q̄s malū nō faci
 at nec malo cōsentiat siue malū appro
 bet. Et hoc pbant iura palleгата. i. 23.
 q. 4. ita plane. cū duob. c. se. z. xi. q. 3. q
 cōsentit. z i. c. p. de offi. dele. Et paulus
 Ro. p. i. si. pnt g. tolerari vsurari q̄ mi
 nus puniant ppe scādalu vitādū. Sz
 ppe scādalu nō dē q̄s cōsentire q̄ faci
 at fen. Et p supdicta tollit id qd̄ dicit
 de p̄stibul meretriciū. q̄ tolerat. vt dicit
 glo. i. c. an̄t opa. de spō. qz tolerat in eo
 q̄ nō puniūt z sic dissimulat coz p̄ctm̄
 sz nō lē eas aducē vel dispensare q̄ pos
 sint aducē: qz nec papa nec ali. pōt cōse
 tire vl p̄bere auctē: p̄ctō cōmittēdo: lē
 possit ex cā dissimulare z penā nō inhi
 gere delinquētib. Et hoc mō itelligen
 da ē glo. i. dco. c. an̄t opa. de spon. z decla
 rau i palleгато 3. dubio cōsili mei. Itē
 vlteri inq̄tū allegas cōsiliū p̄e. de an
 cho. 23. 4. mco iudicio ifidelit. nec me
 ministi q̄ allegares legē vl dca docto
 rū falsa. icurrūt penā falsi. ut i. l. i. ff. d
 fal. z ibi p glo. z Bar. z i. l. i. ff. de iū. cūz
 emā. l. i. z ibi notat doc. i. c. nouit de iudi
 Ego dictū cōsiliū sub alia forma allega
 ui i 4. dubio cōsili mei. z allegau i fm
 q̄ inueni Jo. d. Anania. in c. p. misera
 bilē. de vsuris. recitatē dictū cōsiliū. i. 3.
 colū. i. i. q. ex gl. z incipit. Larissime z il
 lustrissime pnceps. Et lē dicit. p̄e. argu
 at ad p̄tes. tñ in scōda p̄tex. cū q̄ residz
 dicit q̄ nō audet firmare q̄ dñs ciuita
 tis de cōsensu ppli possit p decretū suū
 decernē q̄ iudei possint fenerari. Et p
 p̄ter mai. maluz vitādū. s. vt xpiani
 ab hoc crimine cessent: qz tale decretū
 ē i ius canonicū: ut p3 i dco. c. p. misa

bilē. Itē qz vī inhoneſtū cogē xpianos
 soluē vsuras iudeis q̄ cā necitatis z in
 opprobriūz fidei xpiane. Et qz talia de
 creta cōcessa i sile reprobant. ut i cle. i.
 de vsuris. Et cōcludit tuti. eē q̄ tale de
 cretū nō possit de iure cēdi. Sub ista
 cōlone ipm̄ recitat Jo. de Anania. vbi
 s. z sic recitau i cōsilio mco. Sz nō dicit
 p̄e. de ancho. q̄ papa possit dispēlare
 q̄ tale decretū cēdat. imo in cōlone
 sui cōsiliū ifert q̄ papa nō possit. Nā si ē
 opprobriūz fidei xpiane q̄ iudei fenerē
 tur xpianis. g. papa nō pōt dispēlare.
 Nā si pape iterdicit dispēsa. vbi deco
 lozat stat. ecclie vth. i. q. 7. z si ille. nō.
 Inno. z doc. i. c. q̄to. de cōsue. multo mi
 nus pōt dispēlare q̄ ex dispēlatiōe re
 sultat opprobriūz fidei xpiane. p h. fa
 cit qd̄ nōt. Hosti. z doc. i. c. cōstitut. d. re
 lig. do. vbi dicit q̄ quēadmodū oē inde
 cēs ē deo ipossibile ita ē ipossibile pape
 q̄ ē vicari. dei: qz nō pōt pl. vicari. il
 lo cui. vices gerit. Si ē g. opprobriūz fi
 dei xpiane q̄ iudei fenerēt xpianis. si
 cut de. nō cōcederet nec posset cēdē si
 eri aliqd̄ opprobriūz fidei xpiane: qz nō
 pōt facē illd̄ qd̄ ē. ita ēt papa nō debz
 nec pōt cēdē in iaz. de. n. nūq̄ dedit li
 cētiā peccādi vel remanēdi i p̄ctō. vt i
 o. c. legat. 24. q. 2. g. nec papa vāre pōt
 Et d hoc ē bon. tex. 40. di. c. p. Nec p̄e
 d ancho. i. palleгато cōsilio dñi sentit. z si
 sentiret male dicit: z loq̄ret d casuz. c.
 sup eo. de vsuris. vbi oēs doc. firmāt p
 illuz tex. q̄ papa nō possit dispēlare q̄
 vsura exerceat. Et cā maioris mali vi
 tādi. Et hoc firmat Jo. an. p. frēz Hirar
 dū i dca regula. p̄ctm̄ in 3. ar. Nā hanc
 p̄tē firmant ēt theologi. Omisi p̄tes ex
 apostul. frīs Michaelis: qz nō sunt ne
 cesse eas referre. Sz omis sue apostille
 sūt xissime z appobate a iure canoni
 co z a doctorib. canonistis.

Ed dū tu dic q̄ cēdendū est
 malū ex q̄ seq̄t bonū. Itē dicit
 q̄ nō sūt faciēda mala vt vēi
 ant bona. Allegat apls Ro. 3. ca. ubi di
 cit. Et sicut aiūt nos qdā dicē. faciam

D

mala vt veniat bona? q̄z iusta oñatō
ē. Ad idēz. i. q. i. n. ē putāda. i. 4. q. 2. forte.
22. q. 2. faciat. z. c. si q. 6. z. 32. q. 4. sicut scif
z p gl. z doc. i. c. nō mag^{is} ne cle. vel mo.
Un vlt dicē frat^r Michael hoc mō. Pa
pa q dispēsar cū iudeis ut feneret xpi
anis. z sūt illi q oducūt iudeos faciūt
malū. z peccāt cōfētiēdo z p̄bēdo Iniaz
iudeis vt male faciāt. s̄z tale malū nō ē
faciēdū vt veniat bona.

Sup ut excuses tē a crimi
ne hēsis dicē eē uarias opio
nes an iudei possint cōdūci
ad fenerādū. z q iterpratio ptinet ad
doc iurj canōici. z nō ad theologos. alle
gasq; disputatōez p̄e. de ancho. Ego p
legi scribētes. z neminē doctozē autēti
cū h^{oc} dicē iuēni. Et res ē clara. z oēs dif
ficultates p̄cesserūt ab isideli^b doc. q
ut aux a barbaris subtili igenio extor
queant. L. de omer. l. 2. z. i. 4. q. 5. dixit. xi
tatē suffocare iussi sūt. Un disputatio
p̄e. de ancho. quā allegas non meruit
allegari. z hāc disputatōem reassumit
idē p̄e. de ancho. i. regla. p̄ti venia. z i
iz. charta. q. i. 4. quā disputatōez ēt re
fert z examinat dicit^r Jo. de Anania in
c. i. cimitate. i. 4. charta. i. 3. colū. de usurj
z p̄segt p p̄tres chartas. Et oca dispu
tatio logf p̄ncipalit^r de p̄stir an sint lici
ta. z dicit p̄e. d anch ea q dicit i cōsilio
tuo. tñ satj dubito an sit verū. S̄z p̄sup
pōsito q sic. doc. iurj canōici nō possēt
facē declaratōez d̄ decisioez. c. sup eo. d
vsuris. imo nec papa possēt. z si facerz
poti^r cōuicere errare q̄ iterpratōez cō
dere. 25. q. i. sūt qdā. z. c. q ad p̄petuā. z. c.
nulli fas. z. c. d̄ statuta. z. c. oe qd. 25. q. i.
Et ex p̄d̄cis puro tuū cōsiliū euacuatur
z rōnes ei^r absoluitas. Ex qb^{us} te hortoz
z suadeo vt particulam p̄ime additō
nis ad cōsiliū meuz reformes. z vbi di
cis te iure cōgēte optimo spū cōsuluissē
ip̄az sub hac forma emēdes q segf. Au
ro cogēte d̄ x̄p̄atē d̄ cōsciaz i dei offensā
cū magna ingritudine bñficiōz ab eo
acceptoz cōsului. imo aiaz meā nequif
vēdidi. S̄z liber te ac me q Lazay mor
tuūz vlt fecit. Nec videat tibi mala

hec cōfessio. Audi p̄phaz nos mōnētes
Dic tu p̄us ingrates tuas vt iustificerz
z Aug^{ustinus} sup euangelio p̄barisci i omeⁿⁱ
qd euāgeliiū legit dñica. io. p^{er} pētheco
stē. loquēdo de publicano p̄ctōze. sic in
gt. adhuc audi. Percutiebat pect^r suū
dicēs. de^{us} p̄piti^r esto mihi p̄ctōzi. Ecce
q rogat. qd mirari si de^{us} ignoscat qñ il
le se agnoscat. Tu q̄q; sic fac. Recurre
ad deū. ab eo veniā deprecare. Pollicit^r
fuisti frī d̄ Michaeli d̄ his p̄ntiaz agē. nō
li tardare. cū. n. te agnouerz. de^{us} stari ti
bi ignoscat. qm̄ benign^{us} est. Un Job. 8.
c. Tu tñ si diluculo surrexeris ad dñz z oī
potētē fueris deprec^r. si mud^{us} z rect^{us}
icefferis statiz euigilabit ad te z paca
tū redoler habitaculuz iusticie tue. Et
itep xi^{us} ca^{pitulum} dicit. Si ingratē q est i ma
nu tua abstuleris a te. z nō p̄māferit i
tabernaclo tuo iusticia. tūc leuare po
teris ad deū faciē tuā absq; macula et
eris stabilis z nō timebis.

Tertū cōsiliū dei dñi Alexādi de Ne
uo. reprobatozū cōsiliū mgn^{um} Saluani.
ordinis seruoꝝ. d̄ iudeos fenerantes.

Nuocato auxilio gloriofif
simi redēptoris nři eiusq; pi
issime mris sp̄s agniz. glorio
si doc. Hieronymi. z toti^r cu
rie celestis. Delata mihi fuerūt scripta
edita p quēdā mgn^{um} Saluani ordinis
seruoꝝ. q postq; legi mirari nō cessauī
q vir religiosus tales iēptias d̄ ecclie
doctrinā z scribē z p̄dicare publice au
sus fuerit. Et p̄ dicit q oducē fenerato
res ē p̄ctm̄ s̄z qd. Nescio vbi iuenit q
illud qd de nā sua ē malū sit peccatuz
fm̄ qd. Est. n. peccatū cēntialit^r non aut
fm̄ qd. Itē nō ē cōctō hētica z peni
t^r falsa tā apd theologos q̄ apd canōi
stas dicē q sic iudei poterāt fenerari
ill^{is} q n̄ erāt d̄ p̄p̄to suo. ita nob^{is} qz n̄ su
m^{us} frēs coz. Quidō q cōsit hētica s̄z ca
nōstas. Si iude^{us} exigit vfas a x̄piāis
illas d̄z opelli restitutē si exegit. z si nū
dū exegit d̄z opelli illas remittē. de h^{oc}
ē casus i. c. p^{er} mifabile. d̄ vsuris. Ad d̄ si

iudei hēre recipient vsuras a xp̄iāto. ec-
 clesia nō cōpelleret eas remitti vel restitui.
 Ecclesia. n. qne ē cultrix z mī iusticie nō
 auferret iudeis illud qd eis cēt debitū
 imo potī mandaret eas solui. ad hō de
 dona. p. tuas. vbi dī q ecclia i actib⁹ su-
 is nō dī aliq fraudē adhibē. Un gl. fi. i. c.
 iudei. de p̄se. dī. 4. dicit q si iude⁹ vult
 baptizari. n̄ alit dī ad baptismū admit-
 ti nisi p̄us vsuras restituat. Itē oēs ca-
 noniste nemine discrepāte tenēt q iu-
 dei peccēt fenerādo xp̄iāto. Idē dicit i
 c. ab illo. i. 4. q. 5. Et hoc plane dixi i duo-
 b⁹ cōsiliis p me i hac mā examinari. z ē
 tex. q nō pōt camillari i. d. c. p. miserabi-
 lē. Un segt oclō q iste frat ē hētic⁹: qz
 nedū q male fēt de articū fidei vlt⁹
 sacris ecclē. s̄ ē q p̄sū hz dogma vlt⁹
 nouas z falsas opiones gignit aut seg-
 tur. 2. 4. q. 3. int scisma z hētic⁹. z. c. hētic⁹.
 Istud aut ē dō doctrinā ecclē. ut p̄ i. d. c.
 p. miserabilē. z p. doct. vbi. s̄. z ē bona
 glo. i. cle. i. de vsuris. i. glo. p̄t. Un Aug⁹
 de ciui. dei. li. i. s̄. c. s̄. sic ingt. Qui g⁹ in
 dei ecclē morbidū aliqd prapūq sapi-
 unt. si corzepti vt sanuz rectūq sapiāt
 resistūt cōtūmāci suāq oclā pestifera
 z mortifera dogmata emēdare nolunt
 s̄ defensare p̄sistūt. hēnci sūt z foras
 exeūtes hnt in exercitib⁹ inimic⁹. Et
 de hōc s̄ filis tex. 2. 4. q. 3. g i ecclē. Et dō hō
 pleni⁹ scripsi i z cōsilio meo qd de hac
 mā edidi. Non obstat auētas allegata
 p eū. nō feneraber⁹ frī tuo: qz vt dicit
 scūs Tho. scōa scōe. q. 78. arti. 1. p. z the-
 ologi. illa fuit pmissio opatia q n̄ excu-
 sauit a pctō. Nā eodē mō Moyses per-
 misit libelluz repudiū. z tū tal pmissio
 n̄ excusauit a pctō. 3. i. q. 1. hac rōne. Unō
 scūs Tho. cōcludit q nūq fuit licitū iu-
 deis fenerari alieno. Idē dī Alex. de
 alesi tractatu septimi p̄cepti. vbi dicit
 q nūq fuit licitū iudeis fenerari alie-
 no: z sic fenerādo peccabāt mortali: qz
 fuit eis pmissū sicut libell⁹ repudiū ne-
 pei⁹ facerēt. Idē cōit tenēt oēs alii the-
 ologi vt Sco. z Ric. Un q̄rat thelogos
 z iuentat se i hoc passu thelogiaz vio-

lasse z deū p̄f offendisse. p̄feca. illa
 pmissio fuit reuocata iudeis p Moysē
 vt p̄ Deut. 28. ca. vbi sic dicit tex. Nā
 dicit de cūctis opib⁹ manuū tuaz et
 fenerabis gētib⁹ multis. z ipse a nullo
 fen⁹ accipies. Et illud hōbz fenerabis
 dī exponi. i. mutuab. Sile Eccl. 19. dī
 ti cā negcie nō sūt fenerari. i. nō mutua-
 uerūt. z sic expōit scūs Tho. i loco p̄al-
 legato illū tex. Eccl. Un forti⁹ ille tex.
 Deut. dī ita itelligi cū dicat. fenerab⁹
 a nullo fen⁹ accipies. Nā dī itelligi. i.
 mutuab. z sic voluit q iudei recipient
 fen⁹. i. vsurā a gētib⁹. Un illa pmissio
 fuit reuocata. vñ dīere. s̄. ca. dī simpli-
 ciē. Usuras non exigat. Et p̄. 28. vbi
 sic dicit tex. Qui cōgregat diuitias vsu-
 ris z fenore illibēali. i. paupes cōgregat
 eas. i. d. paupes. Itē p̄. 5. 4. Vidi inig-
 ratē z dīctōez i ciuitate. z. i. Et n̄ defec-
 de plateis ei⁹ vba z dol⁹. Et in p̄s. Dñe
 qs hītabit i tabnaclo tuo. vbi enūerāf
 bona opa iusti. z int ceta dicit. Qui pe-
 cuniā suā nō dedit ad vsurā. vñ in his
 auctib⁹ nō dī q liceat mutuare alio
 sub vsuris. Itē Eusebi⁹ Cēsariēsis ep̄s
 in s̄. li. de p̄paratōe euāgelica. c. 2. ubi
 ponit p̄cepta legis moysayce. simplr in-
 telligit Moysen phibuisse iudeis ne
 fen⁹ exerceerēt. Sic. n. ingt i fine illi. c.
 Non tollas qd nō deposuisti. nō tāgaa
 alienū. nō mutues fenore. Ecce hīc vir
 doctissim⁹ quē Hiero⁹ i tractatu de ec-
 clesiasticis tractatoribus clauē scriptu-
 raz z custodē noui testamēti vocat. in-
 tellexit eē phibitū simplr z gnālī iu-
 deis ne fenus exerceerent. Un sensī q
 Moyses p̄cepit ne vsuras exigerēt ul⁹
 a iudeis vlt a gētib⁹. z hoc ap̄e p̄bat
 Luce. 6. ca. in fi. vbi dī. mutuū dare nī
 hil ide sperātes. Ep̄s. n. abi loq̄bat tur-
 bis iudeoz. Un nō pōt dici q voluerit
 q iudei possent mutuare s̄b vsuris ē
 illis q nō essent frēs sui. z p̄sertim xp̄ia-
 nis q p mortē xp̄i facti sunt liberi z iu-
 dei serui. vt dicit tex. in. e. z si iudeos. d
 iudeis. z in capitlb iudei. de testib⁹. et
 scūs Tho. vbi sup̄a. z Alexan. de ales

expsse dicunt q̄ iudei peccauerunt conti
nue mutuado alieno: z sic ē eēntialit̄ z
nālīt vsura z eēntialit̄ z nālīt peccatū
mortale. Itēz dū dīc q̄ iudei pnt licite
oduci fm qd i. nō intentiōe fenerādī er
vsurpādī bona xpianoz: s̄z ut p eos rei
publice subueniat. cū reuerētia sat̄ su
pine logē. Nemo. n. vult pctm facē: sed
vlt illd qd sine pctō hñ nō pōr. de q̄ est
pulcher tex. Aug. i. l. q̄onuz trāsūprie
is. q. i. merito. ubi q̄rit an dicat pctm nō
lētis qd q̄s facē apellit: qz ille q̄ apelli
tur facē vōlūtatez suā. Et rñdet Aug.
q̄ tal' peccat ex vōlūtate: qz vlt illud
ppf qd facit peccatū. Un̄ dato q̄ nolit
giurare tñ plurat ne iterficiat: z sic vt
mortē euadat. vlt g° facē pctm: qz vlt
viuē z l̄z nō appetat p scipz vt falsum
iurer: tñ appetit vt falsū iurādo viuat
Un̄ cludit Aug. q̄ nemo peccās sciē
ter vlt peccare: s̄z vlt illud. ppf qd pec
catū icurrit. Un̄ cludit q̄ oēs hoies q̄
faciūt sciēd illd qd nō l̄z z vellēt id li
cere: z sic nō appetūt pctm. ppter pctm
s̄z illd quod seq̄ ex pctō. Un̄ n̄ pōt dici
peccatū nolentis nisi nesciētis. Un̄ oē
peccatuz quod cōmittit a sciēte. ēt si fi
at. ppter nccitatē vel ppf timorē mor
tis vitādū dī peccatū vōlētis z cōlēti
tis. Nō ad ppositū l̄z intētiō cōitātī n̄
sit fenerādī s̄z reipublice subueniendi
tñ qz illud qd seq̄ ex hac itentōe ē pec
catū. vñ dī peccatū cōmittē sicut ille q̄
vlt euitare mortē. z ut eā euitet cōmit
tit aliqd illicitū: dī peccare l̄z nō sit itē
tio sua peccādī. s̄z mortē euitādī. Un̄ n̄
ē cōsiderāda itētō: s̄z an illud qd seq̄tur
ex illa itentōe possit licite fieri: quēad
modū ē licitū cōitātī. puidē reipublice
ita licitū ē cuiuslibz euitare mortē. Sed
null' dī cōmittē aliqd illicitū ut euitet
mortē. ata coitas nō dī cōmittē aliqd il
licitū vt puidēat reipublice. Itē m̄g
sniaz li' 3. di. 33. c. 2. qz de timore. ubi po
nit quartā spēs timoris allegat Cassia
nū vel Cassiodoz sup ps. vbi sic inq̄t.
Qñ timem' pati picula carnis. vel per
dere bona mūdi. ppf qd delingm'. hic

timor mal' est quē oēs i euāgelio pbi
ber dicēs. Nolite timē eos q̄ occidunt
corp' zc. Un̄ nō ē licitū delinquē ppter
euitandū piculū mortis vel vt euitet
amissio bonoz hui' mūdi. Nemo autē
pōt malo cōsentire abiq̄ pctō. Equē. n̄
peccat cōsenties malo sicut ille q̄ facit.
Verba sūt apli. Ro. p. i. fi Un̄ tex. xi. q. 3.
q̄ cōsentit. in sū. sic inq̄t. Si q̄s alteri' er
rozi cōsentit. sciat secū illo l̄i mō cul
pabilē iudicādū. Ad idē. 2. q. i. notū. i. fi.
ubi sic dī. Faciētes z cōsentientes pari
pena cōstrigit. Idē dī in. c. 2. de offi. de l.
z doc. abi. Consentientes g° q̄ iudei fene
rēt seu faciētes pacta cū eis parit deli
quūt z ppter obligat ad restōez vsura
rū. Itē scūs Lbo i pallegata. q. 78. arti
vlrimo dicit q̄ oēs occasiōez vsurario
mutuādī ē princeps pcti. Et idē dicit de
eo cui placet q̄ usurari' feneret. S̄z cō
ducēs pbe occasiōez fenerādī. Itēz
oducens paciscat. g° ei placet q̄ fenus
exerceat. Pactū. n. ē aliud nisi placi
tus cōsensys ut qñ dno ut p̄ses i unaz
uolūtate cōueniūt. ut dicit tex. i. l. i. ff. d.
pac. Un̄ negari n̄ pōt qñ cōducēs pbe
at occasiōez peccādī: z quin ei placeat
quod paciscat. z per aīs nccō ei placet
mutuatio. Itē dū dicit q̄ iura n̄ loquū
tur de iudeis feneratib': s̄z de xpianis
ppēdo q̄ nescit ius canōicū: qz de h° ē
cāus i 3. iū i. c. p' misabilē. de usuri. Et
q̄qd dicit. canōiste dicit q̄ iura tā no
ua q̄ aīq̄ loquētia d' feneratorib' iclu
dūt iudeos. Et qz h° ē dectatū i utroq̄
cōsilio meo nō repero. Unū tñ n̄ omit
to q̄ l̄z iudei n̄ pōt ligari p cēsuraz
ecclesiā. tñ p ecclāz pnt pūiri alia pe
na. s̄z denegādo coionē xpianoz eis. ut p 3.
i. c. p' misabilē. z i cle. de testi. Itēz ec
clā possz eos pūire tpalit. s̄z carcerā. Io
z aliē. Un̄ ecclā bz electionez an faciat
eos apelli p pncipes sectāres. an hō p
se uelit exercē iurisdicōez si de scō pos
sit. vt dicit Jnn. i. c. qd sup his. de uoto
ubi dicit q̄ papa pōt punire iudeos z
alios isideles si deliquit d' legē nāe ut
d' legē ppiā. Et ibi dicit q̄ qdaz papa

lectoburi q̄
nobit dēlm i
Joan. z oēs se
allegam q̄ occ
pedire i vtroq̄
ecclā nullo mo

Odo

legat p

nō est p

deit fūit sic. s̄z anti

quā cāe nocendū ē

hōi dēro p̄mūti

ri op̄ sentit' illa

plura q̄. 4. am q̄

cōtate. s̄z p' q̄

cōtate. Quidē. n̄

nē i eodē statu. Qñ

terpōe fene. s̄z p'

et. i' p' q̄ p̄mā q̄

misabilis p̄mā. s̄z

hōi dēro p̄mūti

ri op̄ sentit' illa

plura q̄. 4. am q̄

cōtate. s̄z p' q̄

cōtate. Quidē. n̄

nē i eodē statu. Qñ

terpōe fene. s̄z p'

et. i' p' q̄ p̄mā q̄

misabilis p̄mā. s̄z

hōi dēro p̄mūti

ri op̄ sentit' illa

plura q̄. 4. am q̄

cōtate. s̄z p' q̄

cōtate. Quidē. n̄

nē i eodē statu. Qñ

terpōe fene. s̄z p'

et. i' p' q̄ p̄mā q̄

misabilis p̄mā. s̄z

hōi dēro p̄mūti

ri op̄ sentit' illa

plura q̄. 4. am q̄

cōtate. s̄z p' q̄

cōtate. Quidē. n̄

nē i eodē statu. Qñ

terpōe fene. s̄z p'

et. i' p' q̄ p̄mā q̄

misabilis p̄mā. s̄z

hōi dēro p̄mūti

ri op̄ sentit' illa

plura q̄. 4. am q̄

cōtate. s̄z p' q̄

cōtate. Quidē. n̄

nē i eodē statu. Qñ

terpōe fene. s̄z p'

et. i' p' q̄ p̄mā q̄

misabilis p̄mā. s̄z

hōi dēro p̄mūti

ri op̄ sentit' illa

plura q̄. 4. am q̄

cōtate. s̄z p' q̄

cōtate. Quidē. n̄

nē i eodē statu. Qñ

terpōe fene. s̄z p'

et. i' p' q̄ p̄mā q̄

misabilis p̄mā. s̄z

hōi dēro p̄mūti

ri op̄ sentit' illa

plura q̄. 4. am q̄

394
fecit obiri quosdam libros iudeorum q̄
nebat h̄sim i lege sua. Et hoc legē ibi
Jo. an. r̄ oēs scribētes. Et plures auctores
allegant q̄ eccl̄a possit se de hoc pctō i
pedire i vtroq̄ consilio meo. imo dixi q̄
eccl̄a nullo modo d̄z tolerare.

Odo me puerto ad cās q̄s al
legat pp̄t q̄s dīc talē cōsiliū
nō esse pctm̄. Et p̄ dico q̄ iste
cāe n̄ sūt h̄z. s̄ antiqui hostis cui sunt
mille cāe nocendi r̄ noia mille: vt vtar
h̄bis Hieronymi: illud m̄tib̄ hoīū
r̄ i eoz sensib̄ istas cās fingit. Nā sunt
plures q̄. i. 4. am q̄ sunt expulsi ex ista
ciuitate. r̄ sūt pl̄ q̄. 28. q̄ sūt expulsi d̄
ciuitate. Viciēte. r̄ tñ iste ciuitates rea
nēt i eodē statu. Un̄ scūs Bernardin̄ i
sermōe sene scde p̄ officā de passiōe.
ar. 2. dīc q̄ vsura generat q̄tuor: abho
mīabiles īpetates d̄ deū: q̄ facit aīaz
blasphemare deū ex eo q̄ hodie inter
xp̄colas mētes regunt q̄ credūt. imo
pon̄ māifeste asserūt pp̄t sū aliquo
māifesto vsurario nō posse stare. p̄tia
blasphēia terribil̄ ē d̄ deū dū sibi ipd̄i
tur impossibilia p̄cepisse. cū i mltis locis
scripture p̄uitas vsuraria oīo r̄ absolu
te p̄hibeat. Secūda blasphemia ē: q̄
blasphemaf̄ xp̄s q̄ p̄cepit mutuū dari
gratis. vt p̄z Luce. 6. ca. Contra quos
blasphemof̄ clamat Hiero. dicēs. Ana
thema sit q̄ dixerit deū p̄cepisse aliqd̄
impossibile: blasphemaf̄ eccl̄a scā q̄ tā
acerrie i sacris candōib̄ r̄ decretis vsuras
p̄legē r̄ īpugnat. Quarta blasphemia
q̄ blasphemaf̄ oēs scī doct̄. r̄ mēdaces
existimaf̄. dū vsurā quā ipsi cōdēnāt in
pp̄tis neciāz cē affirmāt. Et cōcludit q̄
gl̄ibet xp̄ian̄ q̄ nō vlt ruere i tot blā
phēmas firmis obligaf̄ credē q̄ possi
bile ē hūano generi r̄ cūlibz pp̄lo sta
re absq̄ māifesto vsurario. Et hāc h̄az
fidē p̄bat plurib̄ rōm̄b̄. de qb̄ p̄ eū
p̄refea. ē si icōuenientia q̄ iste frat̄ al
legat eēnt h̄a. adhuc nō licēt cōducē iu
deos r̄ cōducētes eq̄lī peccarēt. p̄ori
enī debem̄ oīa mala pati q̄ malo con
sentire. 32. q. 5. ita ne. r̄ in. c. sacris. quod

me. cū. Und̄ notabilis tex. Aug. 23. q. 4.
ita plane. cū trib̄ se. dicit q̄ duo q̄cūq̄
necessitate iterueniēte debēt itēg atq̄
cauta custodiri. s. malū nō facē nec ma
lo cōsentire. S̄ non p̄it cōducī iudei qn
cōsentiaf̄ pctō eoz. g. p̄ salute reipubli
ce n̄ l̄z huic pctō cōsentire. Ad idē. 22. q. 2.
faciat h̄o. vbi dīc q̄ h̄o d̄z facē. p̄ salute
tp̄ali hoīūz illd̄ qd̄ p̄t. S̄ si nō p̄t cō
sulere sine pctō: debz estimare se n̄ h̄re
qd̄ faciat. ex q̄ non p̄t cōsulē absq̄ pctō
Un̄ p̄ salute tp̄ali hoīūz nō ē cōmittē
dū pctm̄. vt apte dicit ille tex. imo non
ē licitū cōmittē pctm̄ v̄iale. vt h̄o lib̄
tur a morte: ut ē cāus. i. c. ne q̄s arbitre
tur. r̄ i. c. si q̄s ad te cōfugerit. 22. q. 2. r̄ tñ
tale mēdaciū solū ē peccatūz veniale
cū sit officiosū. Eodē mō nō est licitū dī
cē mēdaciū ut h̄o lib̄ a pctō mortali.
vel vt q̄s defendat ab īiudicia corpo
rali: ut i. c. p̄mū. ea. q. Et sup̄ ista rōe sū
dar̄ ē tex. i. c. sup̄ eo. de vsuris. vbi dīc
tex. q̄ cū scriptura sacra p̄hibeat mē
tiri. p̄ vita alteri. mltō magis ē p̄hibē
dū ne q̄s inoluaf̄ crimine vsuraz. p̄ re
dimēda vita captiuoz. cū vsure sint. p̄
hibite pagina vtriusq̄ testi. sup̄ q̄bus
papa nō p̄t dispēlare. vt ibi dīc. Unde
nullum peccatū est cōmittēdū. p̄ q̄cūq̄
necitate vitāda ē si sit v̄iale. r̄ mltō
min̄ ē cōsentēdū vt cōmittaf̄ vsura: q̄
tal̄ cōsensus ē peccatū mortle: vt p̄bat
tex. i. d. c. sup̄ eo. Ad idē ē bon̄ tex. i. c. sa
cris. qd̄ me. cā. vbi dīc q̄ q̄s non d̄z pp̄t
timorē mortis vitandū p̄icipare cūz
excōicato. r̄ tñ tal̄ p̄icipatio exceptis
aligb̄ cāibus ē pctm̄ veniale. r̄ ex his
cōcludit q̄. p̄ aliq̄ necitate vitāda in re
publica v̄l in pp̄lo nō ē licitū cōsentire
q̄ iudei fenerēf̄ Un̄ Sco. i. 4. s̄niarūz
di. 15. r̄ Ricar. ibidē dicūt. q̄ dātes cōsili
ūz v̄l fauorē iudeis. v̄l statmētes q̄ su
per vsuris eis ius fiat. vel q̄ possint ea
petēi iudicio. dicūt p̄icipare i crimie
cū peccāre: q̄ h̄o nō p̄t fieri absq̄ pec
cato mortali. Un̄ J̄saías cuī tex. ponif̄
xi. q. 3. ve q̄ dicit sic ingt. ve q̄ dicit ma
lū bonū. r̄ bonū malum. ponētes tene

ne. i. 4.º de passiõe dñi. Et p hoc ē bon^o
 tex. i. c. legat. 24. q. 2. vbi pbat q neq^{ue}
 ecclā neq^{ue} de pōr dare lñiam peccādi
 z hoc tener Ricar. i. 3.º sniaz. di. 37. artiº
 p. q. 5. ubi dicit q pcepta legi eterne
 sūt idispēabilia adeo q nec de pōr i
 eis dispēfare. sicut dicit apłs 2º Thimo.
 2º caº. Fidelis ē de negare scipz nō pōt
 z Aug. 5º Sautū. 12. ca. inē pncipiuz et
 mediū. Lex etna ē rō dīna: vel rō dīne
 volūtatis ordinē nāle: cōseruare iubēs
 Un idē Aug. in li. 83. q. q. 63. dicit q lex
 nālis ē trāscripta i aīa roali ex leffabi
 li atq^{ue} sublimi rez admīstratōe p dīnā
 potētiā. iō ius nāle pcedit ab exordio
 rōnalis creature nec variat tpe s; inu
 tabile pmanet. Idē dixit Inno. i. c. si. d
 trāfac. z ibi oēs doc. sequūt. vbi dicit q
 papa nō pōt dispensare circa aliqd qd
 sit peccatū ex lege veteris vel noui te
 stamēti. Et plene dixi i secūdo cōsilio. Et
 male dicit iste fraz dū dicit canonistas
 tenere q fieri possit dispēfatio: qz nō ē
 vey. imo oēs doc. tenēt cōtrariū z ē cāus
 i. c. sup eo. de vsurj. vbi clare pbat q
 papa nō pōt dispēfare vt exerceat vsu
 ra. z illū tex. iduxi i 2º cōsilio. Nunc ad
 do aliā rōcz qre papa nō possit dispēfa
 re. Nā vbi dispēfāº ē opprobriosa reli
 giōi xpiane. nō pcedit dispēfatio pape
 i. q. 7. z si illa. notāt doc. i. c. qto. de cōsue
 De iure aut dīno z canōico iudei cēsen
 tur serui xpianoz. ppē passiōez xpī q il
 los seruos effecit z xpianos libos. vt i. c.
 z si iudeos. de iudeis. Ad si xpiani de
 bēt recipē pecūias sub vsurj a iudeis.
 efficiūt quodāmo serui iudeoz: qz qui
 mutuū accipit seruº est fenerātis. pº
 22. ca.º i. l. 3. L. d. noua. Un ē opprobriū
 xpīe religiōi q p hāc viā illicitā xpīa
 ni efficiāt qdāmo serui iudeoz. Nec ec
 clesia o; tolerare tale opprobriū: vt in
 dcō. c. 7. si iudeos. z i cle. i. de test. z in. c.
 iudei. co. ti. Un si papa veller dispensa
 re q iudei fenerent. cū nō possit fieri si
 ne opprobrio xpiane religiōis. non ē to
 lerādū. vt dicit Inno. in. c. quanto. d. cō
 sue. z docto. ibi. multo minº pōt ciuitas

39
 cōsentire q iudei fenerēt. cū cedat i ma
 ximū opprobriū xpianoz. Non obstat
 cāe qd dicit fraz allegat. q suadet dispē
 fatōez: qz illud pcedit circa illa in qbº
 pōt cadere dispēfatio. S; circa pcepta
 moralia vel nālia nō pōt papa dispēfa
 re. cū sint de nccitate salutis. Et ad hoc
 plres auctes allegant i aliis cōsiliis. Et
 hoc ē sensit Bal. i. c. 2º z i. c. ad nřaz. de
 pba. vbi dicit q in iure dīno q ad ea q
 sūt de nccitate salutis nō cadit dispēfa
 tio nec iterptatio. Un hiero. ad Cellā
 tiā. in qra colū. ait. Duo at sūt genera
 mādatorū in qbº claudis tota iusticia.
 Prohibēdi vnū ē. Jubēdi altez. Ut. n.
 phibēt mala ita papiūt bona. Nō ob
 stat ē qd dicit. q ē de cōsuetudie q to
 lerēt iudei ab ecclā. s. q exerceat vsu
 ras. Nā cōsuetudo peccati nutritiua nō
 valet: vt i. c. si. de cōsue. z. c. mala. z. c. xi
 rate. z. c. cōsuetudo. s. dīf. z in mltis aliis.
 c. eadē dīf. Nō obstat ē illud qd dicit q
 furtū admittit tpe nccitatis: ut i. c. pº
 pter nccitatē. de furtj. z i. c. discipulos.
 de cōse. di. 5. Nā tpe nccitatis oīa sē cōia
 vñ desinit cē furtū. l. 2. ff. ad. l. rod. d. iac
 z. i. c. sicut bi. i. fi. 4. 6. di. S; papa nō pos
 set dispensare q qd absq^{ue} nccitate res
 alienas furaret: qz nō pōt dare lñiam
 peccādi: ut dcō. c. legat. 24. q. 2. Et dū di
 cit q papa possit dispēfare q qd cōmit
 tat fornicatōez. in hoc male dicit: z est
 penitº hētic. qz papa nō pōt dare licē
 tiā peccādi. Un pulcherrimº tex. in. c. p
 40. di. dicit q deº nō ccessit nec petro
 nec eius successoribus licentiā peccan
 di. Dodo si papa non habet lñiaz pec
 cādi: nec alteri dare potest. Et i ista rōe
 fūdas tex. i. c. super eo. de vsuris. vbi ē
 casus de hoc q nō pōt cauillari. z hº cla
 re deduxi i 2º cōsilio per me edito. imo
 deº nō pōt dare. ut dicit Ricar. i. loco p
 allegato. Itē dū dicit q illud pceptū.
 Non occides ē diuinū: z tñ si fuerit fa
 crum ex necessitate vel defensione nō
 ē peccatū. nec incurrit excoicatio. Ad hº
 responderetur q illd nō est dīus diuinū
 imo consonat iuri diuino z naturali.

Nā qđ qđ ob tutelā sui corpis fecit iure
fecisse vī: ut i. l. ut vij. ff. de iusti. z iure,
Un tal q se defendendo occidit: nō dī
fecisse homicidiū ex q pncipal' intētio fu
it se defendē. Nā illud pceptū. Non oc
cides. itelligit de eo qui uolūtarie z ex
odio aliquē occidit. S; q fiat aliqd qđ
i se rēaneat pccm. nō pōt papa ccedē. imo
nec de'. Tñ qđ ad deū Bonauētura
in p sūiaz. dist. 4. 7. q. vlt. dicit q cū que
rim' an de' possit pccpe malū. pōt duo
b' mōis itelligi. Uno' an possit pccpe
malū remanēte ipō malo. Et dicit q nō
qz ē impossibile. Et hoc mō loq' Ricar. d.
q. s. feci mētoz. Alio' an de' possit p
cipē malū faciēdo ipz bonū. Et hoc mō
pōt pccpe sicut pcepit filios isrl' expoli
are egyptios. z nō fuit furtū. ut dīc Ale
xander de ales. i. tractatu septimi pce
pti. De. n. q. ē dñs oīuz trāstulerat dñū
illaz rex i hebreos. Et hoc fecit mediā
te iusticia. qz hebrei absqz mercede f
uierāt egyptios. vñ ibi nō fuit furtum.
hoc ē tenet Aug' in li. q. Exo. trāstūp
tiue. i. 4. q. 5. dixit dñs. vbi dīc q israhe
lite nō fecerūt furtū: s; deo iubente mī
steriū p buerūt. Sile ē in cāib' in qbus
de iure canonico licitū est recipere aliqd
vltra forē: qz i illis casib' definit esse
vsura. S; ubi remanēt vsura. ius cano
nicū nō possit cōcedē ex aliq cā vel ex
aliq nccitate q exerceret. Un i illis ca
sib' in qb' vī vsura nō ē vsura: s; vide
ant b're aliquā silitudinē cū usura i eo
q recipit aliqd vltra forē. Et h' dicit
Jo. an. i. dca regula. pccm. li. 6. Ex qbus
cōcludo q i illis cāib' in qb' remanet
usura neqz definit eē delictū. nō pōt fi
eri dispensatio. nec p papā. nec p deum
qđ ē magis. Un cū iudeis feneratibus
remaneat i eis crimen usure. nō pōt pa
pa dispensare q ciuitates cōducāt iude
os ad fenerādū: qz remanet peccatum
ex pte utriusqz. s. iudei fenerātis z ciui
u; q cōsentīūt q feneret. Et ex his pz
q iste frat temere z iniq' dōctrinā ec
clesie ausus ē pdicare z scribē: z nisi se
corrigat publice sicut publice deliquit

ipm denūciabo: vt puniat tāq' hētic'.

Consiliū quartū dicti dñi Alexandri de
Neuo contra iudeos fenerantes.

Nōie dñi nři iesu xpī glori
osissimi redēptoris nři q est
ver' de' z ver' hō. inquituz
deus equalis patri z spū scō. tres pso
ne z vn' de'. a q oīa laudabilia opa p
cedūt. iuocato qz patrocinio gloriofissi
me ei' mris s; xginis Marie. gloriofi
doctoris Hieronymi. totiusqz celestis
curie. Amen.

Esterno uespi mgt Sal
uanus uenit ad me z di
xit se eē mortū ad consu
lendum q iudei possent
oduci ad fenerādū p xba sci Tho. secū
da scđe. q. 62. ar. 5. vbi dicit q nō ē pec
catū i extrema nccitate aliena auferre
ut pentib' subueiat. imo ē ut subueia
tur alius si ē extrema nccitas. Adducit
ē scī Tho. i. alius locis q ad idē rēdūt.
S; mihi nō uidet q ex hoc iferat q p
pter nccitatez liceat cōducē iudeos ad
fenerādū. Nec obstant xba sci Tho.
Nā tpe nccitatis oīa sūt coia. Et sic ille
q subtrahit nō facit furtū. qz nō subtra
bit rē alienā ex q subest extrema nccī
tas. Et hoc mō loq' scūs Tho. z sua cō
clō pbat tā p ius ciuile q p ius canoni
cū. Nā lex dicit q tpe nccitatis oīa sūt
coia. ut i. l. z. ff. ad l. rod. de iac. Et est op
tim' tex. de iure canonico. in c. sicut hi.
i. fi. 4. 7. di. vbi tex. sic dicit. Esuriētium
panis ē quem tu detines. nudoz ē indu
mētū qđ tu recludis. miseroz redēptō
ē z absolutio pecūia quaz tu i terra de
sodis. Tāroz g' te scias iuadē bona q
tis possis pītare q velis. Un ille tex. p
bat q tēpe extreme necessitatis illa q
subtrahunt efficiūt ppa subtrahētis
nō aut sūt illi' cū subtrahūt. Et ppter
hoc tūc nō cōmittit furtū: qz furtū est
cōtractatō rei alienē fraudulosa iuito
dño scā. li. ff. de furtis. Unde qñ subest

extrema necessitas non dicitur esse ablata res aliena sed propria. Et hoc non dicitur intelligi. c. discipulos. d. 25. d. 5. ubi dicitur quod discipuli domini nostri: qui fratreseunt per segetes euellerunt spicas et comederunt. a christo sunt reputati in noctibus: quod coacti fame hoc fecerunt. Secus si fuisset necessitas non extrema: quod tunc non excusaret a furto: sed pena deberet minui propter talem necessitatem. Et de hoc est textus. l. c. si quis propter necessitatem. de furtis. ubi textus dicit quod si aliquis furas cibaria vel vestimenta vel pecus propter necessitatem famis vel nuditatis debet penetrare per tres hebdomadas. Nam ille textus debet intelligi quando non suberat extrema necessitas. Et ita intellexit sanctus Thomas in loci pallegatis. Et ideo dicitur doc. canoniste in d. c. si quis propter necessitatem. Unde non licet surripere rem proximi nisi propter extremam necessitatem: quod extrema necessitas facit cessare furtum cum tunc res sit propria subtrahentis. Ubi hoc remaneret delictum furti. nullo modo liceret committere. ut d. c. si quis propter necessitatem. Ad hoc facit pulcher textus. l. 4. q. 5. c. forte. ubi sic dicitur. Forte aliquis cogitat et dicit. multi sunt christiani diuites. auari. cupidi. non habeo peccatum si suum illis abstulero. et pauperibus dederero. Unde. n. illi nil boni agunt mercedeque habere potero. Sed textus ille respondet quod hic cogitatio diabolica calliditate suggeritur. et quod si totum tribuerit quod abstulerit potius peccatum addit quam minuit. Et ille textus est Augustinus. Et ideo dicit in libro 5. de mendacium cuius habet refert magister sententiarum. libro 2. d. 1. 4. l. c. 3. Et quo inferat quod non licet facere quod peccatum ut ex eo sequatur maius bonum. Unde apostolus Romanorum 3. c. dicit quod illi qui dicunt mala esse facienda ut ex eis eueniant bona. sunt condemnandi tanquam blasphematores dei. Et ex his infero quod ubi delictum remanet delictum non licet committere statim extrema necessitate. Unde doc. d. c. si quis propter necessitatem. dicitur quod quis non excusatur propter necessitatem si committit fornicationem: quod fornicatio est de se mala. et potius quis debet mori quam malo consensu: ut l. c. sacris. q. d. me. c. 2. 32. q. 5. ita ne Et ex hoc doc. canoniste reprobat opinionem per. l. 7. l. l. in p. l. q. l. v. ubi

dicunt quod si dominus mandaret seruo quod ei visum interficiat aliquem ipsum interficiat. quod excusatur ab homicidio si interficiat dominum suum ad mandatum domini sui. Tamen Jacobus de Ravenna distinxit quod aut mulier erat alia peritura: ut quod dominus dicit eam interfecisset. et tunc excusatur ab homicidio. aut non erat peritura nisi seruus ipsam interfecisset: et tunc non excusatur ab homicidio. per. hoc dicit quod idem distincte excusatur ab homicidio: quod est necius non uoluntarius. Sed doc. canoniste. f. Job. cal. et dominus Lar. in. c. significasti. de homicidio. indistincte dicunt quod et si dominus fuisset interfecit visum visum et si seruus eam non occidisset. nihil non excusatur ab homicidio etiam si id fecerit timore mortis. Et sic non licet pro seruatioue vite occidere illum qui oio erat interficiendus. Et hanc opinionem est secutus fuit dominus Abbas in. c. sacris. q. d. me. c. 2. ego est ista opinio fuit secuta in d. c. si quis propter necessitatem. de furtis. Et hec opinio probatur in. c. de occidendis. 23. q. 5. ubi dicit textus quod non est licitum aliquem occidere nisi habeat ad hoc potestatem ex publica auctoritate. Unde pro seruatioue vite proprie non licet hominem occidere. Pro quo etiam est bonus textus. 5. q. i. merito. ubi patet quod quis non excusatur a peccato dato quod propter timorem mortis vel pro seruatioue uite illud commiserit. unde est sanctus Thomas. ubi. q. 64. ar. 7. dicit quod non est licitum quod quis intendat hominem occidere et ad suam defensionem nisi habeat publicam auctoritatem: ut d. c. de occidendis. Debet ergo ille qui se defendit intendere ad suam defensionem. non autem habere animam occidendi aduersarium. aliter contra ad deum esset reus homicidii. Sed ubi solum intendit se defendere. et propter eius intentionem sequitur homicidium. tunc ei non imputatur: sed infectus potius dicitur a seipso occisus. Et hoc doc. b. Thomas. sequitur dominus Lar. l. c. significasti. de homicidio. et est Jo. cal. ibi. Et ex hoc infero quod ubi aliquid est peccatum et remanet peccatum quod non licet illud fieri propter aliquam necessitatem est pro seruatioue vite. Ad hoc facit c. sacris. q. d. me. c. 2. Nam precipare cum ex coicato reglarum non est peccatum mortale sed veniale. et tamen non excusatur quis aliquid metu et mortis vel cruciatu corporis si peccet

pat. cū excoicato. Et sic petm veniale n̄
ē omitterēdū pp̄t oseruandē vite pp̄e
S; vsura sp̄ ē mala nec vnq̄ pōt esse
bona vel licita vbi ē x̄a vsura. ḡ pp̄t
aliquā nccitatē vitandā nō ē licitū odu
cere iudeos ad fenerandū. Et h̄o volu
it pstringē p̄ declaratōe eoz q̄ mibi di
xit p̄fatus m̄gr Saluanus.

Ed qm̄ mlti dicunt q̄ iudei
fenerant in hac ciuitate cū
grauissimis vsuris. Un̄ d; cē
licitū ciuib; Padue ipsos oducē p̄ mi
nozi fenore: q; nō sunt cā q̄ iudei fene
rēt: s; ipas vsuras restringūt seu minu
unt. S; i scō ego nō puto hoc eē veruz.
Nō. n̄ hac ciuitate publice tenēt fen
ad exercēdū vsuras. Un̄ nō ē dubium
q̄ si ciuitas pacificeret cū eis qn copio
sius vsuras exercerēt. x̄ vbi mutuar̄ cē
tū vicib; i hac ciuitate. si essent oducī
ad tenendū hic fen; mutuarēt mille
vicib;: x̄ sic lati; omitterēt fen; vñ de;
magis offenderet: q; toties cōmittitur
vsura q̄tens fit mutuū sub vsuris. Ad
hoc facit qd̄ nōt scūs Tho. scda scde. q
78. arti. vlt. in fi. vbi dicit q̄ si q̄s pecu
niā suā omittere vsurario vt ide copiosi;
p̄ vsurā lucret. oī ei dare māz peccādi:
x̄ ē princeps culpe ipi;. Ita in pposito n̄
ē dubiū q̄ si oducūt iudei qn copiosi;
fenerabūt. ḡ oducētē dāt eis māz pec
cādi. x̄ p̄ oīs sūt p̄ncipes delicti ipozuz
iudeoz: q; cupiūt p̄ euitando tpali dā
nō icurrere dei offensam. cū de; p̄ nul
lo tpali omodo osequēdo vel vitando
debeat offendī: vt in. c. faciat. 22. q. 2. Et
plura iura ad hoc allegaui i r̄sionib;
q̄s feci ad allegationes m̄gr Saluani.
Un̄ Jo. an. i regula pctm̄. i vlt. ar. x̄. ad
qntū. dicit q̄ oēt vsurari; nō d; p̄mit
ti. l; p̄ ipz multa mala euitent. s̄. dānū i
reb; piculū i psonis. vel ex ipso multa
bona sequāt. s̄. paup̄z sustētatio. mer
cātiāz saluatio. Nā oētus vsurari; nō
ē p̄mitrēdus. l; p̄ ipz vitent mltia mala
vlsequāt multa bona: q; talia bona x̄
talua mala cōit sūt corpalia. S; maluz
spūale nunq̄ d; p̄mitri. pp̄t aliqd̄ ma

lū corpale vitandū. nec pp̄t qd̄cunq;
bonū corpale osequēdū. Un̄ nō debet
oduci iudei ad fenerādū copiosi; q̄ fa
ciāt pp̄t tpalia mala vitanda. vel pro
pter tpalia bona osequenda. q; q̄to co
piosi; fenerāt tāto magis de; offendit
Un̄ m̄gr sinaz li. 3. di. 33. c. x̄ q; de timo
re. vbi ponit qdruplice spēs timoris. di
cit q̄ human; timor ē mal;: x̄ allegat
Lalliodoz sup̄ ps. vbi sic inquit. Qm̄ ti
mem; pati picula carnis vt pdere bo
na mūdi pp̄t qd̄ delinquim;. hic timor
mal; ē: que oīs phibz i euāgelio dicēs
Nolite timē eos q̄ occidunt corpus x̄c.
Un̄ nō ē licitū delinquē pp̄t euitādū
periculū mortis: vel vt euitet amissio
bonoz hui; mūdi. Plus dico q̄ nō ē li
citū tolerare malos simplici dissimula
tōe pp̄t euitādū piculū mortis vt
bonoz tpaliū vlne icurrať ifamia. Et
hoc dicit Aug; in p̄ li. de ciui. dei. c. 9.
vbi dicit q̄ si pp̄t istas cās omitterē cor
rectio maloz. de; tales omitterē cor
rectionē facē flagellat penis tpalibus in
hac vita. q̄q̄ eis vita malozū displice
at. Ex quo ifert q̄ si ē pctm̄ omitterē cor
rectōez pp̄t vitandū piculū mortis
vt pp̄t amissionē fame vel bonoz tp
aliū. m̄lto min; l; p̄mitterē vel tolerare q̄
iudei fenerent. Ad hoc facit qd̄ notat
scūs Tho. scda scde. q. 10. arti. xi. vbi di
cit q̄ nō ē licitū tolerare ea q̄ sūt mala
nisi pp̄t vitāda mala spūalia: vel pp̄t
bona spūalia osequenda. de q̄ dicā. In
sequēti dubio. Et qm̄ denuo mibi dictū
ē q̄ xp̄iani nō debēt curare de hoc pec
cato iudeoz. imo ē audēt dicē q̄ si pec
cant. S; de hoc an peccēt vel ne. tetigi
i r̄sionib; quas feci ad oñliū magistri
Saluani. Nā scūs Tho. scda scde. q. 83
arti. p̄. dicit q̄ nūq̄ fuit licitū iudeis ac
cipere vsurā ab extraneis s; fuit eis p̄
missuz pp̄t mai; malū vitandū. ne
s̄. a iudeis deū colentibus vsuras acci
perent pp̄t auariciā cui dediti erāt.
Et sic scūs Tho. dic q̄ talis pmissio nū
q̄ excusauit iudeos a peccato mortali
Et idē dicit Alexāder de ales in tracta

tu septimi pcepti. Et hoc dixi in pdcis
rñsionibus. Itē Jo. an. z oīs doc. i. c. q.
stus. de vsuris. c. cludū q' iudei peccāt
fenerādo xpīais. Idē dicit Archi. z Jo.
de fā. i. c. ab illo. 4. q. 4. Et hoc p. q. ec
cēsa opellit iudeos ad remittēdas vsu
ras xpīais: vt p. i. c. p' miserabilem. de
vsuris. S; ecclā nō posset hoc facē si iu
dei nō peccārēt i fenerādo xpīanis: cuz
ecclā neminē ledat. ut i. c. p. tuas. de do
na. Aliq' autē dicit q' ecclā hoc facit. nō
qz nō curat de pctō iudeoz: s; vt proui
deat indēnitati xpīanoz. S; ista rñsio
nō ē bona: qz imo ecclā d; curare d' pec
cato iudeoz. Nā si de' cessit latius ipe
riū romanis q' erāt infideles vt punirēt
mala mltaz gēnū: vt dicit Aug' li. 5. d'
ciui. dei. ca. 13. mltro fort' xpīani q' sūt
fili z serui dei debēt corrigē pctā iude
ozū. Itē ecclā orat p iudeis z aliis infi
delib'. qd nō facēt nisi curaret de pctō
ipoz. Qd. n. hoies dicit nri. primum: qz
sūt nre nāe pncipes. vt dicit rex. nōbilib'
i. c. p. xios. de pe. di. 2. Un' oēs hoies siue
iudeos siue infideles debem' tanq' pro
ximos diligē: z deū p ipsis orare: vt di
cit rex. i. deo. c. p. xios. Idē dicit scūs Th.
scda scde. q. 78. arti. 1. p. Dicit. n. q' debe
mus oēs hoiez hēre q' primum z frēs. pē
pue in statu euāgelii ad qd oēs vocāf.
Ad idē allego Origenē in omel. euāge
lii Math. incipiens. Audistis: qz dicitū
ē antiqs. Diliges. primum tuū z odio ha
bebis inimicū tuū. qd legit' in sexta fe
ria p' primā dñicam qdragesime. vbi
sic inq'. Dilige inimicos vros siue pa
ganos idoloꝝ cultores siue hēricos infi
deles. Isti. n. sūt in. mci nri. isti sūt veri
tatis aduersarii. Istos g' dilige mala
eis nō faciēdo nec aduersa opātes: sed
dilige eos vt p. xios z eoz errorē sper
nite sicut abboiatiōez. Itē p. propterea
orate p calūniārib' vobis vt ipi a ma
lis cessent: vt desināt ab impietate z iudi
ciū cōdēnatiōis effugiant. Orate p illo
rū ouersione z vfa pace. illoꝝ remissio
ne z vfa tolerantia. Ecce q' Origenes
vlt q' teneamur diligē oēs hoies ē in

fideles z deū p ipsoꝝ ouersione orare.
Nec minuas auctoritatem seu fidē co
q' Origenes fuit hereticus. Nam illa
omel. continet int' opa ei' qne sunt p ec
clesiaꝝ approbata. s. d. scā romana ec
clesia. h. itē Origenes. Et Hiero' de ec
clesiasticis tractatozib'. dicit q' Orige
nes melior fuit oib' in bonis. z peior i
malis. Un' cū ista omel. sit de boīs opi
bus ipi: ē habenda in maxima auēre.
Hoc ē firmat Aug' in li. de doc. xpīa
na. vbi dicit q' oīs peccator inq'itū pec
cator ē nō ē diligendus. z q' oīs hō inq'
tū ē hō diligēd' ē p. p. deus. Itē Aug'
sup. xi. ps. z in li. 6. de trim. sic inq'. In
bono. n. diligēd' est. primum. nō in malo
primum. hō oēs hoiez opz itelligi: qz ne
mo ē de q' sit sperādū male. Qui ergo
amat hoies. vt qz iusti sūt: vel vt iusti
sint amare d; hēc Aug'. Itē scūs Tho
scda scde. q. 4. arti. 7. vbi ponit d' tri
plici mō q' primum tenemur diligē. in 1.
mō qui est ex pre regule dilectionis di
cit q' regula q' primum debem' dilige
re est vt nō condescendam' primo in
aliquo malo: s; solū in bonis. sicut z no
stre voluntati solum satisfacere debe
mus in bonis. Et dicit q' hoc requirit ad
hoc vt dilectio primum sit iusta. Si g' in
fideles in qbus includunt' iudei amare
debem' vt iusti fiāt. nō debemus eē p
ncipes criminis ipoz: qz nō amam' il
los: tūc ut iusti fiāt: s; i malo ipos ama
mus in quo secum pncipiam'. Et de h'
habet p magistrū snia: in 3. li. di. 27.
dum tractat de mō diligendi. Itē d; d;
tractat an teneamur diligere angelos. z
di. 29. c. p. z 2. in quibus cōcludit allegan
do alias auctoritates q' deus nullum
homineꝝ exceptit ab illo pcepto. Dili
ges. primum tuum sicut teipsum. Ex
quibue cōcludo q' ecclā d; curare de
peccato iudeoz z alioꝝ infidelium. tūz
ne deus offēdat. tū etiam vt citi' ad
deū ouertant. De. n. facili' inclinatur
ad infideles ouertendos quo magis sūt
inimici ab aliis criminibus. Et vbi iu
dei vlt' alii infideles omittūt aliqd pctm

3 ius nāle ecclā d3 hoc peccatū punire
 vt dicit Inno. in c. qd sup his. de voto.
 S3 vsura ē peccatū 3 ius nāle. vt plen
 declarat Jo. an. in regla. pcrū. i. 2° art.
 Un nec ecclā nec pncipes xpīat debēt
 hoc peccatū tolerare. S3 ut dissoluam
 vnū motuū qd de nouo fuit allegatū
 l3 putē dissoluisse i cōsilis p me edit
 s3 adhuc repetē non piger. Dicunt. n. q
 quēadmodū l3 ppter nccitatez recipe
 pecūiaz mutuo sub vsuris: ita ē l3 pro
 pter nccitatez iminētez pacisci cū iude
 is vt fenerēf. Nā argumētū n. pcedit s3
 q dicit doc. i. c. sup eo de vsur. Et idē
 scūs Tho. scda scde. q. 78. art. 1° vltimo
 vbi dicit q iducē hoiez ad peccanduz
 nullo l3. Un tñ pcrō alteri^o ad bonū li
 citū ē. q2 de^o vtiis oibus pcris ad aliqd
 bonū. Ex qlibet. n. malo elicit aliqd bo
 nū. vt dicit Aug^o in enchiridion. Et idē
 Aug^o publicole querēti. vtz liceret uri
 iuramēto ei^o q p falsos deos iurat. nū
 det q si vris nō ad malū: s3 ad bonum
 nō sociat se pcrō illi^o q p demoniū iura
 uir. S3 tñ eū iducēt iurare p falsos de
 os peccaret. Et de hoc ē tex. trāssūptie
 i. c. mouet. 22. q. 1. Ita ē in pposito dicit
 scūs Tho. q nullo l3 aliqūe inducere
 ad mutuatū sub vsuris. l3 tñ ab eo q
 parat^o ē exercē vsuras mutuuz accipe
 sub vsuris ppter aliqd bonū qd ē sub
 nēto sue necessitatis v^o alteri^o. sicut ē
 l3 ei q icidit i latrōes māifestare bona
 q bz vt nō occidat. que tñ bona latrōes
 diripiēdo peccāt. exemplo decē virozū
 q dixerunt ad Jsmāel. noli occidē nos.
 q2 hēmus thesaurū i agro. vt d^o thiere.
 41. Un cōcludit scūs Tho. q ille q ac
 cepit ex necessitate pecūias mutuo sub
 vsuris nō peccat: q2 nō cōsentit i pecca
 tū vsurarii. nec ei placet vsuraz accep
 tio: s3 mutuatō q ē bona. Dicit ēr scūs
 Tho. q ille q accipit pecūiaz mutuo
 nō dat vsurario occasione peccandi ex
 malicia cordis sui. Et ista sunt xba for
 malia scī Tho Ex quib^o tria noto. Pri
 mū ē q nullo l3 aliqūe inducē ad mu
 tuatū sub vsur. S3 illi q cōducunt iu

deos ad fenerādū eos iducūt: q2 nō au
 derēt fenerari nisi ciues de hoc secum
 paciscerent. Un talia pacta sūt cā feno
 ris exercendi. 2° noto ex xbis scī Tho.
 q is cui placet q fiat mutuatō sub vsu
 ris. peccat: q2 cōsentit i peccatū vsurarii
 3° q pstās occasione vsuras exercendi
 peccat tāq piceps culpe. Et multum
 notāda sūt ista xba: q2 scūs Tho. opre
 hēdit ēr iudeos sub feneratorib^o: vt p3
 ex ei^o xbis. Un cōsentientes q iudei fe
 nerent. vel iducētes eos ad fenerādū.
 vel pbtēs eis occasione exercēdi vsu
 ras. sūt i pari crimine cū eis. Et idē di
 cūt doc. i. c. sup eo. de vsuris. Et hec xba
 multū faciūt ad ea q infra dicent.

Ad psupponam^o sine piudi^o
 xitatis q iudei ita publice
 fenerēt i ciuitate padue. q
 ex hoc nō fiāt pacta cū eis vt p hoc ex
 erceāt vsuras copiosi^o seu frequēti^o. nū
 qd liceat ciuib^o facē pactū cū iudeis q
 nō possint recipe vltra duos denarios. p
 libza i mēse vbi nunc accipiūt qtuor?
 Videt q sic. Nā statuentes q null^o vl
 tra duos denarios recipiat p vsura p
 libza i mēse nō incurrūt penā excoica
 tōis. S3 tūc sic. Illud qd pōt fieri p pa
 ctū pōt fieri p statutū: ut dic gl. i rubri
 ca. L. d. decr. decur. 7 i. l. i. q sit lō. c. sue.
 Et sic p argui d pacto ad statutū t eo?
 Un sicut statuētes nō incurrūt penā. ita
 ēt paciscētes nō debēt icurrē. 2° ad idē
 paciscētes sup miorib^o vsur soluen
 dis nō sūt cā q iudei fenerēt. nec ē corū
 volūtas: s3 eoz volūtas ē restringēdi seu
 minuēdi exactionē fenoris. g^o nō d^o cō
 tire q iudei fenerēt. Volūtas. n. 7 ppo
 sitū distinguūt maleficia: vt i. c. cū volū
 tate. de sen. excō. 7 i. l. q i iure. ff. de furti
 in pñ. Un cū volūtas ciuiū nō sit q iu
 dei fenerēt: s3 soluz q minores vsuras
 recipiant. non pōt dici picipes criminis
 iudeoz. 3° nedū est magnū dispēdiū
 s3 etiam magnū scandalum apud ple
 bez q non fiat. pūisio p ciues q iudei
 conducant p minorib^o vsuris. S3 scā
 dalū ē magni effectus in quacūq re.

Nā pp̄ scādālū vitandū pōt fieri dīf
 p̄fatio: ut i. c. ut cōstitutē. z. c. oñō scō. so
 dīf. Uñ cū anglicis fuit disp̄fariū vt cō
 traherēt m̄fūmōiū i gradu phibito p
 pter mai' malū vitādū: ut i. c. qd̄ scrip
 si. z. i. c. qdā lex. 35. q. 3. Itē ppter scanda
 lū delicta remanēt ipunita. vt i. c. om̄es
 satiōes. 4. 4. di. z. i. c. plurimos. 57. di. z. i
 c. qd̄ q. 3. q. 7. z. i. c. latores. de cle. ex cō.
 Itē pp̄ scādālū q̄s licite pōt renūcia
 re dignitari. vt i. c. nisi cū p̄des. 5. p. gūi
 q̄s scādalo. de renū. Et ibi dicit Inno. q̄
 pp̄ scādālū vitādū q̄s pōt puari bñfi
 cio: l̄ illd̄ scādālū p̄fessit absc̄ eius
 defectu vel culpa. Dicit tñ Inno. q̄ sibi
 d̄z offerri aliud bñficiū loco p̄mi. Et hoc
 seruātū fuit i ep̄o ferrariēsi tēpe pape
 p̄ii. Nā pp̄ vitādū scādālū Marchi
 onis Ferrariē. papa coegit ip̄m renū
 ciare ep̄atui Ferrariē. z. cōtulit ei ep̄a
 tū Feltrē. Itē pp̄ gūe scādālū uitād
 eccl̄a pōt delistē a repetitōe iuriā suoz
 Et sic pp̄ graue scādālū vitādū eccl̄a
 pōt licite iura vl bona sua non repetē.
 vt i. c. n̄b̄l. z. ibi p. Inno. z. doc. de p̄scrip
 Et m̄tra tolerāt pp̄ scādālū vitādū q̄
 longū eēt narrare. S̄z his nō obstatib'
 teneo firmē d̄nū eē de iure xi'. Nā po
 tius q̄s d̄z oīa mala pati q̄ malo cōsen
 tire: ut i. c. sacris. qd̄ me. cā. z. in. cā. ne.
 32. q. 5. in qbus d̄z q̄s d̄z poti' oīa ma
 la pati q̄ malo cōsentire. Nāz agētes z
 cōsentientes sūt in pari crimine. z. debēt
 pari pena puniri. vt i. c. notū. i. fi. 2. q. 1. z
 i. c. p̄. de offi. del. z. xi. q. 3. q. cōsentit. i. mo
 nō l̄z cōsentire malo ē si cōsensu indu
 cat p̄ctū veniale p. quocunq; malo vi
 tando: ut i. c. p̄mū. z. i. c. ne q̄s arbitref. z
 i. c. facit hō. z. i. c. si q̄s ad tē cōfugerit. 22
 q. 2. In qb' p̄z q̄ nō l̄z cōmittē peccatūz
 veniale p. q̄cunq; malo vitādū. nec ē
 p. salute vni' p̄p̄. Binc m̄gī sniaz li.
 4. di. 3. 4. ca. 2. dicit q̄ cōcubitus q̄ fit
 cū vxore p̄ter nccitātē gnādi ob icon
 tinētiā indulget l̄z p̄missiōez: q̄z ibi est
 aliq̄ culpa: l̄z leuis. z. p. hoc dīc q̄ rāf cō
 cubit' nec iubet nec cōcedit: l̄z p̄mitti
 tur. q̄z nō ē laudabilis s̄z venial'. Et idē

dicit Aug' in ll' de bono coniugali. Si q'
 eccl̄a nō potuit cōcedē cōcubitu: cum
 vxore p̄ter nccitātē gnādi pp̄ bonū
 cōiugii z. pp̄ vitādū malūz adulteri:
 s̄z solū p̄mittē simplici p̄missiōe penaz
 indulgēte. q̄q; talis cōcubit' sit peccatū
 veniale tñ. m̄lto min' l̄z cōsentire ma
 lo quod i se cōtinet peccatū mortale. p
 ut in cāu n̄fo. Et p. hoc i mā n̄ra ē opti
 m' tex. in. c. sup. eo. de vsuris. vbi d̄z p̄ q̄
 cū vsure sint. phibite p. vtrunq; testm̄
 papa nō pōt disp̄fere q̄ exerceat. 2. di
 cit ille tex. q̄ cū sacra scriptura phibe
 at m̄turi p. vita alteri' cōferuāda. qd̄
 tñ ē peccatū veniale tñ. multo magis
 q̄s ē phibēdus ne p. redimēda vita ca
 ptiuoꝝ inoluat crimine vsuraz. Et notā
 da sūt multū xba illi' tex. in quātū dīc
 q̄ q̄s ē phibēd' ne p. redimēda vita
 captiuoꝝ inoluat crimine usuraz. Nāz
 p. quocunq; malo vitādū nō ē tolerādū
 crimē vsuraz ē simplici p̄missiōe que
 appellat toleratio seu dissimulatio. de
 q̄ i. c. deniq; iūcta gli xbo venia. 4. di.
 z. i. c. hac rone. 31. q. 1. z. i. c. cū iā dudū. d̄ p
 bē. Crimē. n. vsuraz ē grauissimū z. ma
 ius ceteris criminib' adeo q̄ iura cano
 nica pp̄ter aliqd̄ malū vel scādālū vi
 tandū noluerūt tale crimē tolerare ē
 simplici dissimulatiōe: ut p̄z in. d. c. sup
 eo. z. i. c. q̄z i oib'. z. i. c. cū tu. de vsur. z. i
 c. p̄. z. 2. de vsur. i. 6. z. i. c. de. de vsuris.
 Et hoc declarabo lati'. i. 4. d̄ si nō l̄z to
 lerare feneratorē simplici dissimulatiō
 ne. m̄lto min' l̄z cōsentire q̄ feneretur
 Nec obstat argumētū dū dixi q̄ ille q̄
 paciscit q̄ exigāt minores usuras nō ē
 cā q̄ usuras exerceat: s̄z solū ē cā q̄ mi
 nores exigāt. Ille. n. q̄ paciscit q̄ exigāt
 tur minores vsure cōsentit quo ad illas
 minores usuras q̄ indei fenerent: l̄z nō
 cōsentiat maiorib' vsuris. Ubi. n. ē pa
 ctū ibi ē cōsensu. li. ff. de pac. Itē illi dī
 cunt cōsentire q̄ in unā uolūtate cōcur
 runt. ut d̄z in dē. li. i. S̄z illi q̄ paciscunt
 q̄ indei exigāt minores vsuras in ean
 dē uolūtate cōcurrūt quo ad illas mio
 res vsuras exigendas. 6. cōsentit q̄

iudei fenerēf. z p oīs cōfentiunt malo.
z sunt picipes criminis. S; pctō siue
malo qd nō d; cōfentire. imo poti' debz
oīa mala pati ut fup' dixi. Jō in fū p
cedētis dubiū fignauī xba fci Tho. dū
dicit q' p aliq' nccitate non ē licitūz cō
fentire i peccatū ufurarii. nec pberē oc
cafione v furas exercēdi. Nō obftat gl.
in pallato. c. in oca cle. i. de v furis. Naz
ftatuētēs q' nō pūt exigi vltra duos de
narios p libza. negādo de plurib' nō i
telligūt cōcedē de rāto. Uñ illa glo. loqf
qñ finis ftatuētū ē phibē de maiori. n
tū p hoc pmittit de minori. i. 4. oī. c. p. z
31. q. i. hac rōe. S; fi intentio ftatuētūz
eēt q' poffent exigi minozē v furā. icur
rerēt penā excoīcatōis. ut fentit illa gl.
z expōfē h' fīrmat ibi laudiu' z Paul'
q' pōdēat illā fīaz q' exigit ad hoc ut fit
loc' pene. q' ftaturū velt q' u fure fol
uant. vel q' folute non repetant. S; ftā
tutū p dicitū hoc nō vlt: qz xba non de
bēt fumi a pōio fēfu. Et hec dicit doc.
eē xba oīmō celfat fraus. Nā fi ftentio
ftatuētū eēt q' poffent exigi v fure de
minori q' titate. icurrerent penāz excoī
catōis. Et hoc fegf ē dñs Lar. i. oca cle.
i. de v furis. in. 22. q. i. z Jo. de Imola ibi
i pallata gl. i xbo facē. S; i cāu nfo pa
cīcētēs volūt q' iudei poffint exigere
minozes v furas. g' tale pactū nō excu
fat eos a peccato. Nō obftat tertiu' ar
gumētū. f. q' ppter fcādālū multa tole
rant. Nā qñs ppter fcādālū lz diffimu
lare feu nō pūire delinquentes. qd ap
pellat tolerātia. de q' in. c. hac rōne. 31. q.
i. z i. c. cū iā dudū. de pbē. Et ē bona glo.
i. c. penit. 4. oī. i. xbo venia. z i. c. fi qua
mōachaz. 27. q. i. q' dicit q' lz ppter fcāda
lū poffit ccedi ipunitas deliquētib'. fī
tū pōt ccedi lnia peccādi: qz tal' lnia nō
pōt dari fine peccato. Ad hoc facit opti
me qd nōt glo. fingularis i. c. q' fūcēra.
45. oī. f. in xbo lnia. q' dicit q' ecclā non
poffet dare lniaz iudeis q' fēruēt ritus
fuos circa facrificia. lz eos tolēt. z vlti'
phibeat eos ipediri. ut ibi. z i. c. ficut. d
iudeis. z illā glo. ibi fegtur Arch. dīcēs

q' ecclā nō approbat dū pmittit iude
os fuos rit' obferuare: qz illō qd pmit
tūf nō ccedit. 31. q. i. hac rōne. Et dicit q'
rit' iudeoz tolerat: qz ex magna pre ē
fcūs z bon'. lz i aliqb' fit mal'. Et ifta ē
rō qre ecclā tolerat ritus iudeoz. z phi
ber eis fieri ipedimēta. S; Jo. and. i re
gula. peccatū. in p ar. iux picipiū. dicit
q' ecclā tolerat rit' iudeoz ppter bonūz
qd inde fegf. lz i eis fit mortale pctm.
qz nfe fidei xitas i libzis ipoz velata.
z i ritib' figurata licide demōftratur
oculis nris. z fic fidei nfe tēftimonium
roborat. allegat Aug. 18. li' de ciui. dei. c.
45. S; ego nō memini me legiffe ifta
xba formalia. Aug. 13. Aug. de ciui. dei
a capite v feg ad finē trāfcurrenz. Sed
i li' 18. ca' 76' dicit xba q' fūt eiufdē fēn
fus. pūmo. n. dicit q' fufficiūt nobis co
dices iudeoz p q's fides nra pbat. z q'
deus ipfos difpfit p oēs gētes vt ecclā
xpi dilataret. Et dicit Dauid hoc. p phe
taffe dū dicit. De' me' mia ei' pzeueni
et me de' me' demōftrauit mihi d' ini
micis meis. ne occidas eos ne qñ obli
uifcāt legē meā. difpge eos i xture tua
Postea Aug' dicit hec xba in fine illi'
c. 46. Demōftrauit g' de' ecclē in eius
inimic' iudeis. qm ficut dicit ap'ls. Deli
ctū eoz fal' ē i gētib'. Et iō nō eos occi
dit. i. nō in eis pādidit q' fūt iudei qñs
ocuieti z oppreffī fuerit a romanis. ne
obliti legē dei ad hoc de q' agim' tēfti
moniū nō valēt. Jō paz fuit vt pphā
dicēt. ne occider' eos. nifi ēr addēt. difp
ge eos. qm fi cū ifto tēftimonio fcriptu
raz i fua tātūmō terra. nō vbiq; eēt p
fecto ecclā q' vbiq; ē eos. pphāz q' de
xpo p miffe fūt tēftes i oib' gentibus
hīc nō poffet. De' g' diuifit iudeos inf
oēs gētes ad hoc ut pberēt tēftimoniū
fidei nfe. Et ecclā tolerat eos i ritibus
fuīs. ppter magnū bonū fpūale qd in
fegf. Et tñ nō pōt dare lniaz iudeis q'
exerceāt fuos rit' ne approbet malū lz
tali malo magnū bonum fpūale fit ad
mixtū. Et hoc ēr tener Jo. an. in oca re
gula. peccatū. in 3' ar. Et de hoc ēr per

scm Tho. scda scde. q. 10. arti. xi. vbi di
cit qd humanu gen' deriuat a dno re
gimine z qd ipz imitari. Na de' qua
uis sit oipotēs z sūme bon' tñ pmitit
aliq mala fieri in uniuerso qd possit p
hibere ne eis sublati maiora bona to
lerēt ul' ēt aliq mala peiora incurrāt. si
cut Aug' dicit in finone de ordine. Au
fer meretrices de reb' hūanis. turbab
oia libidimb'. Ad idē glo. in. c. inf opa.
de spō. qd dicit qd ecclā tolerat mētrices
ppter maiora mala vitāda. Sic igr qd
uis infideles i suis ritib' peccēt. tolera
ri pnt vel ppter aliqd bonū qd ex eis p
uenit vl' ppter aliqd malū qd vitaf. Ex
hoc qd iudei rit' suos obseruāt in qbus
oliz pfigurabat xitas fidei quam tene
m'. hoc bonū puenit qd testimoniu f
dei nre habem' ab hostib' z qd in figu
ra repntat nob qd credim'. Et iō i suis
ritib' tolerat. Alioz xō infidelū ritus
q nihil xitatis aut vtilitat cōferūt nō
sūt aliqlic tolerād. nisi forte ad aliqd
malū vitādū. scd vitādū scādālū vl' di
scidiū qd ex hoc possit puenire. vel i
pedimētū salut' eoz q paulatiz sic tole
rari ouertūt ad fidē. ppter h' n. ecclā
hēticōz z paganōz rit' aliq tolerauit
qn erat mag' infidelū mltitudo. Et ista
sunt xba formalia sci Tho. excepto qd
allegant glo. in. c. inf opa. de spō. quā se
quūt doc. Notāda aut sunt xba sancti
Tho. qd declarat qn mala seu pctā pnt
tolerari. si qn seg' discidiū vel scādālū
qd hz impedire salutē pxiōz. de quo
dixi. s' p' principiū scdi dubi. Itē pon
derāda sūt xba sci Tho. qd nō dicit qd
sit oāda licētia faciēdi malū. vl' qd lice
at cōsentire malo: s' solū qd pōt malum
tolerari ppter cōsequēdū bonum spūale
vl' vitādū malū spūale. Et ex suis xbis
inferi qd nō liceat tolerare malū ppter
vitādū malū tpale: s' ppter vltimū qd
malū vitaf solū ē malū tpale. Un' nō ē
tolerāda aliq mō ēt simplici toleratōe
q appellat dissimulatō. Et hoc firmat
Jo. an. i regula. peccatū. in 3° ar. ubi dicit
qd ē triplex excessio. Quedā simplex to

lerātia: ut qd delinquētes nō puniunt.
Et hoc qnq fit ppter mai' malū vitā
dū. Et de hac logf. c. benicq. iūcta glo. i
xbo venia. 4. dif. z. c. si q mōachaz. iun
cta glo. 27. q. 1. z in. c. cū iā dudū. de pbe.
z i. c. hac rōe. 31. q. 1. z. 32. q. 7. c. qd aut. ibi.
Nōnullos toleram' qd corrigē vel pūi
re nō possum'. Quedā est pmissio non
solū penā indulgens: s' ēt impedimen
ta fieri phibens. Et isto mō tolerantur
iudei in ritibus suis ppter bonum spi
rituale qd inde sequit. Quedam est p
missio que prestat iuuamen vel cōsen
sum ad actum pficiendum. Et ista nul
lo modo potest fieri: qd non licet cōsen
tire malo vel prestare opus ad facien
dum malū. Immo nudus consensus
qui nullum iuuamen prestat ad faciē
dum malum z oānabilis est z punien
dus: vt est tex. notabilis in. c. felicit. s.
illud de penis. in 6°. Et iste sunt conclu
siones quas ponit Jo. an. in regula. pec
catum. in 3° arti. Et hoc pbabo p iura
que multum in hac mā stringunt iudi
cio meo. Primo adduco tex. in. c. quod
predecessor. in fi. xi. q. 3. vbi tex. sic dicit
Uel si oio propter principalez fauorez
z humanum gentis franchōz dum ad
eos accessisses corporalit abstinere nō
uoluisti cogente eccliarum dei necessi
tate. z tñ in eoz consilio z coionis cō
sensu aia tua non ē coinquinata. Itaqz
p hoc qd cum eis conuersatus es nō cō
sentiens iniquitati eozum nullum ē ti
bi detrimentū coram deo. Ecce qd hu
manus fauor inducens necessitatē ali
quid faciēdi ppter scandalum vitan
dum non excusat a peccato si pstat cō
sensus malo. Ad idē. 23. q. 4. ita plane.
q est tex. Aug. in li. 2° cōtra p̄rmenia
nū. vbi tex. dicit. Qd quis sociat malis
duob' modis. vel cōmittēdo malū cū
eis. vel fauendo cōmittentib'. Si aut
neutq facit nullo mō sociat malis oū
modo addat tertiū. ut nō sit piger i cor
ripiendo. z si est iudex non sit piger in
puniendo. dūmō hec oia faciat cum di
lectione corrigēdi z nō odio psequēdi.

Postea tex. sic in fine dicit. Ubi aut ce-
tera ipediunt. illa duo sp. retenta incorru-
ptum castitatis custodiunt. ut nec faciat
malum nec approbet factum. Ille. n. of. co-
mittit malum ut dicit Aug. q. e. princeps
mali. Ille aut. of. approbare malum fa-
ctum q. pstat. ofensum et approbationem ma-
lo iam fecit. Et q. ifert. q. ciues non pnt. ofen-
tire q. iudei actualiter exercent vsuras
lz ipas exercentur cu. minori fenore. Ad
ide Aug. in epla. de illi. scilicet donatistas
transumptie. 23. q. 4. si q. a catholica i. fi.
vbi tex. sic dicit. Loio malorum non macu-
lat aliquem precipitacione sacrorum. s. ofensio
scorum. Na si mal. scis non eis q. ofenti
at. portat mal. cam suam. nec p. iudicat
alteri quem i. ofensioe mali opis socium n.
h. crimis. Ad ide Aug. in smone euan-
gelii transumptie. 23. q. 3. a malis. vbi tex.
dicit. Loicaf. q. ppe malo q. scio ei. ofor-
tiu voluntatis v. approbationis adiungit.
Neq. g. ofentientes sitis mal. ut appo-
betis. neq. negligentes ut arguat. 2c.
Ad ide Aug. in smone de xbis. cu age-
lii transumptie. 23. q. 4. recedite. in fi. dicit.
Hoc e. imudum non taget. et voluntate non
ofentire et ore non p. cere. Et ex hoc p. q.
ofentientes ut iudei orinuert. fenus ince-
ptum cu. minori fenore non excusat a pec-
cato. q. ofentiunt malo vsuraz. et ipz. ap-
probant paciscendo q. iudei feneret. cum
minorib. usuris. Unde non e. dicendum q. ci-
ues possint huic malo. p. aliquam cam
ofentire. Na illud qd. h. se e. malum nullo
bono fine fieri. ut dicit Aug. in li. d.
medaciu. et p. h. in 2. ethicoz. et ei. xba
refert. ing. finiaz. li. 2. di. 4. l. c. 3. vbi dicit
q. oes act. h. itentioez. et caz. iudicadi. se
boni vel mali. p. q. sda. q. sunt. ita ma-
li ut nuq. possint ee. boni. et si videant
h. bona. caz. In fest. n. ing. Aug. pluri-
mu. q. ca. q. fine. q. itentioe. qd. fiat. S. ea
q. ofstat. ee. pcta. nullo bone. cae. obrentu
nullo q. i. bono fine nulla velut bona in-
tentioe. facienda. ut ponit Aug. multa ex-
pla. de vtroq. s. de his q. pnt. ee. bona. et
mala. et de his q. fin. se. sunt. pcta. Et oclut
dit q. ea. q. sunt. pcta. nulla. roe. bona. nul-

lo bone. esse obrentu. nullo q. i. bono fin.
nulla velut bona intentioe. facienda sunt.
Et vti. Aug. dictioe. q. i. dictioe. velut.
q. peccatu. non pot. fieri. bono fine. nec
bona intentioe. q. non pot. ee. bon. finis
nec bona intentio. q. inducit ad peccatu.
omittendum. lz. aliqui. hoc. videat. erronee
opioni. homin. Et. concludit. ide. ing. finia-
ru. in. pallegato. c. 3. z. c. se. Et. ide. dicit. scilicet
Tho. scda. scda. q. 4. 4. arti. 2. It. dicit
scilicet Diony. i. 4. ca. de. diu. no. q. illud
qd. e. h. se. malum ex. genere. nullo. pot. esse
bonum. et licitum. q. ad. hoc. q. aliqd. sit. bo-
num. regit. q. oia. recte. occurrant. Bonum
eni. ex. integra. ca. malum. aut. ex. singulari
b. defectu. Et. ide. dicit. scilicet Tho. se-
cunda. scda. q. 10. ar. 3. Usura. aut. mala
e. ex. genere. q. e. ius. nale. et. ius. diu. et
i. ius. canonicum. nec. e. dare. aliqd. casum
i. q. vsura. sit. licita. Et. lz. regianf. aliq. ca-
sus. i. q. b. lz. aliqd. recipe. vltra. sorte. de
qb. in. c. quest. 2. l. c. salubrit. de. vsur.
in. i. dicit. can. non. e. vsura. lz. pma. facie
h. ant. aliqd. sit. vsura. Ubi. autem. est
vera. usura. semp. est. mala. nec. pot. per-
mitti. p. ius. nale. vel. diuinum. vel. cano-
nicum. ut. dicit. Jo. an. in. dicta. regula. pec-
catuz. in. 3. et. 4. ar. Cum. g. vsura. ex. ge-
nere. sit. mala. nullo. mo. pot. ee. licita. nec
aliquo. bono. fine. fieri. Eade. rone. ofen-
tire. q. iudei. feneretur. est. in. se. malum
vnde. nullo. bono. fine. fieri. lz. nec. est. in-
uenire. aliquem. casum. in. q. talis. ofen-
sus. possit. esse. licitus. Esset. n. heretic.
qui. diceret. q. deus. dederit. nobis. licen-
tiam. ipm. offendendi. ex. aliqua. causa.
Nam. cu. peccatum. sit. contrariu. deo. tan-
q. malum. bono. nec. ius. e. q. sp. deo. displi-
ceat. seu. deum. offendant. Unde. Aug. in
ome. euageli. Joh. incipiens. Dicebat.
Iesus. ad. eos. qui. crediderant. iudeoz.
Si. vos. manseritis. in. sermone. meo. xi
discipuli. mei. erit. qd. legitur. in. sabba-
to. ante. dominica. in. ramis. palmarum.
sic. inquit. Non. ergo. deus. quod. pcta.
d. n. rat. quod. iustificat. et. laudat. Nulla.
laudat. odit. oia. Et. per. hoc. pot. patere
risus. ad. tertium. motum. sup. factum.

Nā l3 ppter scādalū vitandū tolerē
 malū nō tū l3 dmittē aliqd pcrīm cā vi
 tandi scādalū: ut i. c. g. scandalizauerit.
 de reaur. vbi dī qd vtili scādalū nasci
 pmittit qd xitas relinquit. Nā xitas
 dī relinq qd de? ppter pcrīm relinq. vñ
 dicit xitus. Est xitas vire doctrine iusti
 cieq. Primus sp. habe. ppter scādala
 linque duo. Nā ppter scādalum vitan
 dum l3 abstinere a delictis pumendis.
 Itē ppter scādalu licitū ē desistē a p
 dicatōe vel a doctrina. ut in. c. qñ. xi. q. 3
 S3 xitas vire q ē vt qd non faciat ma
 lū nūq ē dmittēda ppter scādalu. vt. o.
 c. g. scandalizauerit. z in. c. magne. §. pñ.
 de voto. z in. c. ad si. de op. no. nū. Et o
 hoc ē glo. ordiaria q tradit dictā doctri
 na. i. d. c. q scandalizauerit. z i. c. z. de tē.
 o. z in. c. nisi cū pde. §. p. graui qz scāda
 lo. de renū. z i. c. cōmissatōes. 4. z. dī. Et
 eandē theoricā ē tradit doc. i. loci p di
 ctis. Et de hoc hē p. Hosti. in sūma de
 renū. §. cui. h. gūe scādalu. "Dunc 'the
 ronym' ad Ruffinū. Peccatiū mltitu
 do nō parit errori patrocinū. Plus vi
 rit Inno. i. d. c. nisi cū pde. §. p. graui.
 quocq. quē ibi segtur But. dicit. n. q. q
 dā ē xitas iusticie iurj nālis vel euāge
 lici. z hec nō ē relinqēda ppter vitandū
 scādalu. Quedā ē xitas iusticie iurj po
 situi. z hec ē relinqēda ppter vitandū
 scādalu dissimulādo vel differēdo vel
 penā iusta cā tēperādo seu relaxādo. z
 ē i certis cāib' dñū statuēdo. vt i. c. p
 posuit de ocel. pñ. Et ibi cōcludit But
 qd xitas iusticie iurj nālis vñ euāgelici
 nō ē dmittēda vel dissimulāda ppter
 scādalu vitandū. Et h' pbat But. isto.
 Tollē osuetudinē gnāt scādalu z tñ cō
 suetu' n valz d ius nāle seu d ius dñū
 vt i. c. h. de ofue. h' at p nūc nō dispu
 to: qz satis ē q nō liceat cōsentire malo
 vñ ipz appbare ppter vitandū scāda
 lū. Et hoc ē tēner scūs Tho. scda. secū
 de. q. 4. art. 7. vbi dicit q ppter vitan
 dū scādalu nō ē cōmittēdu: pcrīm mor
 tale imo nec veniale. nisi scādalu tolē
 circūstāciā q inducit pcrīm veniale. sic

ē hū iocōsū qd est pcrīm veniale qd
 absq necitate vel vtilitate dī. Si autē
 ex cā rōnabili pferat. non ē ocōsū nec
 pcrīm. Uñ qñ ppter vitandū scādalu p
 fert hū iocōsū nō ē pcrīm veniale. qd
 nō absq vtilitate pferat. Ubi aut non
 desinit eē pcrīm veniale. tūc nō ē cōmit
 tēdu ppter vitandū scādalu: qz l3 p pec
 carū veniale nō tollat grā p quā ē hoīs
 salus. nī peccatū veniale inquantū dī
 pōit ad peccatū mortle cōmittēdu ver
 gīt i detrimētū salutis. Ita cōcludit scūs
 Tho. i. fi. pñ. l. c. 7. Et sic vlt qd pecca
 tū mortale nō sit cōmittēdu ppter vitā
 dū scādalu: qz de necitate salutis ē q nī
 cōmittat aliqd peccatū mortale. Et p
 h' oē peccatū mortale ducit ad iteritū
 salutis etne. Itē qd nō cōmittat pecca
 tū veniale qd hgit i detrimētū salutis
 eterne nisi sit peccatū veniale non sim
 pñ: l3 ppter aliquā circūstāciā q sublara
 peccatū tollit. Cōsentire autē malo ē
 peccatū mortale simpñ z fm se. Unde
 nō l3 ei cōsentire ppter scādalu vitandū
 vel ppter aliquāz aliaz cām: vt. s. dixi.
 Pretea. meo iudicio i cāu nro nō ē scā
 dalū de q dēat hñ cōsideratio. Nāz inf
 scādalu z scādalu faciēda ē oia. vt dīc
 tex. i. d. c. nisi cū pde. §. p. gūi qz scanda
 lo. de renū. Uñ nisi sit gūe scādalu de
 eo nō ē curādū. ut ibi dī. z i. c. z. de op. no
 nū. Dicit aut scādalu gūe qñ ex aliq di
 cto vel scō vel signo multi offendunt.
 ita qd ex ei occasione trahūt i cōsensū
 pcrīm mortle. ut dicit Hosti. in sūma de
 renū. §. cui. h. graue scādalu. Et tñ ppter
 tale scādalu vitandū nō l3 peccatū dmit
 tere. In cāu aut nro nī pōt dīc gūe scā
 dalū ex eo q iudei nō cōducāt. Itē cri
 mē vsuraz ē adeo gūe q nī d3 tolerari
 ē simplici pmissioe ppter aliqd bonum
 qd ide oriāt. vel ppter aliqd mai' malū
 qd ide vitet Et hoc cōcludit Jo. an. p
 quedā fratrē Birardū de Senis q fuit
 sūm' theolog' z canōista maxim'. i. pi
 cta regla. peccatū. i. 3. ar. vbi cōcludit q
 dīc' vsurari' non d3 pmitti ppter aliqd
 bonū qd ide oriāt. vel ppter aliquod

mai⁹ malū qđ inde vitel. siue loqmur
fm ius nāle vt dinuz vt canonicuz. De
ture. n. nāli nō pōt aliquo⁹ pmiti dēt
vsurari: qz cū vsura sit i ius nāle: vt
plen declarat Jo. an. vt i dca regla pec
catū. i. 2. ar. 2. p scā Tho. scda lde. q. 78
arti. 3. Un Licerio i 2. li^o de offi. ad fi. vi
cit qz fenerari est hominem occidere
Lū g^o dēt⁹ vsurari⁹ sit i ius nāle. non
pōt illud ius pmiti: qz nō pōt facē i
seipz. Et ex hoc ē seg⁹ qz nō pōt pmiti
p ius dīnum. cū ius nāle sit deriuatū a
iure dīno. vt sit necē qz qcd ē i ius nā
le sit ē i ius dīnuz. Ad hoc ē bon⁹ tex.
6. di. 3. as ita. Un ē ius dīnū nō pōt per
mutere tractuz vsurariuz ppter aliqđ
bonū qđ ide seqtur: qz hoc ē ē i seipz
S; de⁹ nō pōt facē i seipz. Un aplū. 2.
Thumori. 2. Fidel⁹ ē de⁹: seipz negare
nō pōt. Et plene circa hoc allegaui i re
spōsiōib⁹ qđ feci ad osiliū mgi Saluā
in qđ oclusi qz de⁹ nō pōt dispēfare qz
exerceat tract⁹ vsurari: qz h⁹ ē ē facē
i seipz. De iure canōico ē silt ē dicēdū
qz ius canonicū nō d; pmitte tractuz
vsurariū ē simplici pmissiōe qz appel
lat dissimulatio ppter aliqđ bonū qđ i
de orlat. vel ppter aliqđ malū qđ in vi
tel. Nā videm⁹ qz ius canonicū de scō
nullo⁹ pmitit tractū vsurariū qz pe
nā cōminat i iūgit feneratib⁹: ut p; in
c. qz i oib⁹. de vsuris. 2. in c. qz. de vsis
i 6° 2 i cle. l. eo. ti. Plus dicit Jo. and. qz
ius canonicū nō pōt pmitte tractū
vsurariū ē simplici pmissiōe qz appel
lat dissimulatio vt toleratū: qz hoc ē
i ver⁹ 2 nouū testamētū. Et hoc pbat
in c. sup eo. de vsuris. vbi ocludit qz gli
bet ē phibēd⁹ ne p redimēda vita ca
ptiu vsuraz crimine iuoluat. cū; tñ il
lud sit potissimū bonū qđ pōt pue
nre ex vsuris. Un ibi pbat qz nō ē lici
tū cessare a phibēdo ne vsura exercea
tur. qd cūqz bonū sit illd qđ seg⁹ ppter
fen⁹ vel qd cūqz malū sit qđ vitel. ppter
fen⁹. Et ppter hoc seg⁹ qz Archi. nō bene
dixit i. c. bar rōne. 31. q. 1. vbi colligit ar
gumētū qz qñ; multi mali pura vsura

rit 2 alit q nō pōt coerceri ppter scādālā
pmitte dī sūt. Nā non ē vez qz sint per
mitte dī ē simplici pmissiōe. cū talis p
missiō sit dīus nāle dīnū 2 canonicū. 2
i ver⁹ 2 nouū testamētū. Et de h⁹ ē tex
apt⁹ i. d. c. sup eo. Un frat Birardus de
Senis. 2 Jo. an. ven⁹ dixere. Tñ Archi.
nō se firmat s; tñ colligit argumētum
vt pōt patē ex ei⁹ xbis q. 8. retuli. Et cō
cludit dicit⁹ frat Birard⁹ 2 Jo. an. i dca
regula. p. tñ. qz in dco tractu nō cadit
dispēfatio: qz nō pōt vitari mai⁹ malū
spūale qz sit tract⁹ vsurari⁹. Nā ē g
uissimū crimē ppter qtuor. Primum
qz vsurari⁹ cōtēnit deū audaci⁹. 2° qz
cōtēnit nāz expsius. 3° qz cōtēnit scriptu
rā deter⁹. 4° qz cōtēnit iura diu⁹. Lō
tēnit nāz vsurari⁹ deū audaci⁹: qz cū
i oib⁹ pctis q sūt i mādāta dei hō vere
cūdet 2 erubescat. i isto pco qstūcūqz
sit expsiō mādātū dīnū nō vt hecun
dari: s; poti⁹ gloriari. vt i. c. qz i oib⁹. de
vsuris. 2° dixi qz cōtēnit nāz expsi⁹: qz
vt qz nūerabilia sicut denari⁹ i nām
supualeat suo nūero. 2 pōderabilia sic
aux supualeat suo pōderi. 2 mēsurabi
lia sicut frumētuz 2 vinuz supualeant
sue mēsure. Un bñ dictū ē qz cōtēnit na
turā expsi⁹. 3° dixi qz cōtēnit scripturaz
deter⁹: qz ēā uidet⁹ cōtēnē ppter infideli
tatē qz ē opposita fidei quā i baptismo
pseffus ē. Nā si pfecte credēt. ipssibi
le ēēt qz dēu i scripturā ipi⁹ sic apte
2 iuerēdū pcedēt. Itē i scripturas
vtriusqz testi solēt tales pñaciē asse
rere qz vsura non sit pctū. qz ēmana
uit cle. i. de vsuris. Istud aut pōt adap
tari iudeis feneratib⁹ in qz exerceant
usuraz i phibitōez ueteris testi: s; ce
tera cōcernūt magis xpianū exerceat
vsuras. 4° dixi qz vsurari⁹ cōtēnit iura
diu⁹: qz i ius nāle diuū 2 canonicū cō
tinue pseuerat in isto crimine vsqz ad
mortē. Et ppter hoc ocludit Jo. an. post
frēz Birardū de Senis. in p allegata re
gula. peccatū. in 3° ar. in fi. qz ius canoni
cum nullo mō deb; pmittere tractuz
vsurariū ē simplici pmissiōe solaz pe

ha indulgere ppter aliqd mai^r maluz ui
 tandū. qz regularit loquēdo nullū est
 maius maluz contractu usurario qd p
 ipz ualeat uitari. Nō obstat q ecclā to
 lerat pstitula. ut in c. inter opa. de spō
 sa. Nā ecclā tolerat simplici pmissiōe
 eā uitandi maius malū spūale. Unde
 Aug^r in sermon. de ordie dicit. Aufer
 meretrices de rebus humanis turbab
 oī. libidinis. Et p sanctū Lbo. scda
 scde. q. 10. art. 1. Sed maius maluz q
 sit usura nō pōt uitari. qz regularit nō
 repitit maius maluz qd ppter ipam
 possit uitari. z maxie qz mala que vitā
 tur p contractū usurariū ut plurimū sūt
 tpalia. z similit bona que solent sequi
 ex actu usurario sunt tpalia. Sz nō d. p
 muti seu colari malū spūale ppter uitā
 dū malū tpalē tōsequēdū bonū tpalē. ut
 dicit scus Lbo. scda scde. q. 10. ar. 1. z di
 xi in pcedēti dubio post pncipiū. Ex q
 bus infero q si non est licitūz tolēare
 iudeos sub dissimulatione. multo mi
 nus licitū ē euz eis pacisci ut fenerē
 tur p minoribus usuris. Unō dñi tpales
 grauitē peccāt sustinētes q iudei in
 suis ciuitatib^r fenerent. Nā talis tole
 rantia ē dñi ius nāle z dñi ius diuinum z dñi
 ius canonicū. z de^r maxie offendit. qā
 illud crimē ualde copiose exercet z sp
 recipit reiterationēz. Non g^r miz si bel
 lis affligimur: qz deus soler corruptos
 hominūz mores bellis emendare atqz
 cōterere ut dicit Aug^r in p li^r ca^r p. de
 ciui. dei. Unō hortādī sūt omēs ciues ut
 huic tam graui crimini nullo pacto as
 sensus pbeāt. sz oibus uiribus z oī inge
 nio huic tā graui malo resistāt. Lūc. n.
 deo cruentas uictimas cedim^r qñ usqz
 ad sanguinē p xitate certam^r ut dicit
 Aug^r li^r x. de ciui. dei. ca^r 4°. qz hō deo
 piosus sit hī sacrificiū ipē nobis de^r
 demōstrauit q p nra redēptiōe tale sa
 crificiū eē uoluit. Itē Lūcero li^r p. de of
 fi. dñi tractat qñ in evertendis decipi
 endisue urbib^r agendū sit. in fine sic l
 gt. Oio iusticie honestatēz adherescēz
 ut eam conseruet quāuis grauitē of

fendat. mortēqz appetat potius qz de
 ferat illa que dixi. Nec sibi aut sue ur
 bi pfururum putent si iudeos condu
 xerint aut qz conducant consensuz pre
 buerint. Audi quid dicat sanctus Luse
 bius de pparatione euangelica. li^r 4°
 ca^r 6°. Omne quod bonum ē non pdes
 se non potest. z econtra quod malum ē
 a. sicut bonuz nō potest non pdesse. ita
 etiam malum non potest non nocē. Itē
 eodem li^r ca^r p. Nec bonitatez nocē:
 nec pzauitatez pdesse seu iuuare unqz
 posse. Nam. ut non pōt caliditas ut ait
 Plato frigiditatem inducere nec frigiditas
 caliditatem: sic nec iusticia nocere
 potest. Item mgt sniarum li^r 3° di. 38.
 ca^r p. in flingit. Nonnullis errare ali
 quādo pfuit: sed in uia pedum non in
 uia moruz. Hoc est aliquādo pfuit er
 rare in uia pedum: quia quādoqz quis
 p talem errorem euadit inimicū. uel ali
 qñ casum sibi nociuū: sz errare in mo
 rib^r nunqz fuit utile: qz peccatū ē. Sed
 audi quid dicit Lūcero in 3° li^r de offi.
 sub ca^r ubi ponit excusationes. cur tur
 pia aliqñ fiat ut turpia non uideantur
 ubi sic dicit i fi. Nunqz igit ē utile pec
 care: qz sp ē turpe. z qz sp est honestuz
 uiz bonū eē sp est utile. Itē i fua para
 doxa peccare cerre lz nemini. Qd aut
 non licz id hoc uno tenet si arguit non
 licere. Id siquidē nec maius nec min^r
 unqz fieri potest. qm in eo peccatū ē si
 non liceat. quod sp unū z idē est nec ali
 qñ lz. Itē erubescē si credis unqz malū
 esse utile. Non. n. peccatū potest nō no
 cere: sz ofentire malo peccatū ē Unō nō
 poterit tibi nisi nocē si consentis q iu
 dei conducant. Unō Aug^r li^r 5° de ciui.
 dei. ca^r 11° dicit qz deus fecit hoīem ra
 tionale animal. qui cū peccatē non i
 punitum eē pmissit nec sine imia dereli
 gt. Item li^r p ca^r 7° in filic inquit. Pa
 trētia dei ad penitentiam inuitat ma
 los sicut flagellum dei ad patientiam
 erudit bonos. Itemqz misericōdia dei
 fouēdos amplectitur bonos sicut se
 ueritas dei puniēdos corripit malos

Placuit quippe diuine prouidentie prepa-
rare i postea bona iustis quibus non frue-
tur iniusti. et mala impiis quibus non ex-
cruciantur boni. Unum est sanctus Leo papa
i sermone sexto. de natiuitate domini. Quid
est autem dilectissimi pacem habere ad deum nisi
velle quod iubet et nolle quod prohibet.
Si. n. humane amicitie pares aios et si
miles expetunt voluntates. nec unquam di-
uersitas morum ad firmam potest venire con-
cordiam. quomodo diuine princeps erit pacis
cui ea placet que deo displicent. et his ap-
petit delectari quibus illi non uult offendere?
Ite. Nam si in progenie carnali et stir-
pe terrena clari parentibus genitos
uicta male uersationis obscurat. et ipso
maiorum suorum lumine soboles indigna con-
fundit. in quem exitum uenient quod propter
amorem mundi a generatione christi non
metuunt abdicari. Si autem ad humanam
pertinet laudem ut patet deus in plebe resplendeat.
quanto magis gloriosus est ex deo na-
tos i actoris sui imagine resurgit et illi
i se qui illos generauit ostendere. hec ille
Unum si dei inimici esse nolumus. si amici et
filii eius esse desideramus. id uelimus et
faciamus quod uult. et ideo fugiamus que
non uult. In superioribus autem allegationi-
bus i quibus respondit ad filium magistri Salua-
ni dixi ciues huius ciuitatis quicquid pecca-
re. et pro consentientibus debere reputari
nisi apud dominum istent quod iudei et de ca-
stellis expellantur: quod error cui non resiste-
tur approbat. et uitas cum mime defen-
sat opprimis. Negligemus quippe cum possis
perturbare pueros. nihil aliud est quam fauere
neckaret scrupulo societatis occulte quod
manifesto facinori desinit obuiare. Ite-
rum. Consentire ut errati quod ad refecanda
ea quod corrigi debet non occurrit. sed. dis-
cor. et. c. qd. n. pdest. et. c. consentire. et. sc.
di. facietis. et. in. c. sic dignum. de homi.
Nunc dico quod si aliquo casu ab illustrissi-
mo domino Venetiarum hoc non possit impe-
trari. si quod iudei non possint fenerari i ca-
stris. proreos tenent eis prohibere sub
magna pena ne mutuent ad uisuras in
hac ciuitate. et quod nullo liceat facere

actum uel recipere pignus. Non. n. hanc
lucram a dominio fenerandi in ista ciui-
tate. Si. n. illi qui recipiunt pecunias ab
eis mutuo mitterent ipsemet pignora
per nunciu. proprius. rarius mutuarent iu-
dei sub uisuris. et sic deus non tantum offen-
deretur. Unum proreos tenent hanc inhi-
bitorem facere iudeis et christianis conue-
niens de pignore in hac ciuitate. ex quo
iudei non habent lucram fenerandi hic. alia
grauiter peccant proreos hoc non facien-
tes: ut i iuribus pallegatis. et i. c. ita pla-
ne. et in. c. a malis. et in. c. recedite. in fi. 33
q. 4. Ex quo. n. ius naturale diuini et canonici
non permittit tales tolerari. illi qui tole-
rant cum possint prohibere grauius peccant
et offendunt ius naturale diuinum et canoni-
cum. Laus Deo.

Ex litteris Reuerendissimi domini Fran-
cisci Cardinalis Venetiarum sancte Ro-
mane ecclesie vicecancellarii et epi tunc
Veronensis directiuis domini duodecim
et quinquaginta reipublice Veronen-
deputati.

Sed quo ad matrem iudeorum per quibus con-
ducendis lucram petitis ut fenerare exerce-
ant. Hoc per uestra prouidentia scire debe-
tis non esse in parte nostra neque alterius ui-
uentis in ea re uotis uestris satisfacere.
obstante dei et domini nostri prohibitione. cui ex
necessitate salutis omnia aia ueluti eius
sublimi patri subdita obedire tenetur
Qui si forte i aliquibus ciuitatibus ad
admitti uideant. id non tam ex lucra quam nun-
quam dat quod ex quadam dissimulatione pertran-
sit. sicut contingit in aliquibus aliis i quibus
nullo iure nulla honestate lucra talis con-
cedi potest. Uel auctores absolucendi contra
tem super ea re de preterito vicario iusto
transmittimus etc.

Datum Rome. 17. nouemb. 1460. d. cccc. xli.

Incipit tabula capitulorum huius libri

Et per littera. A.

Verbas folio 3.

Abbatissa. 3.

Absolutio per coiter. 4.

Absolutio 2º percutiendi clericos. 6.

Absolutio 3º regularium. 7.

Absolutio 4º quo ad satisfactionem. 8.

Absolutio 5º quo ad modum. 9.

Absolutio 6º a peccato. 10.

Acceptilatio. 11.

Acceptio personarum. 12.

Accidia. 13.

Accommodatio. R. modatum. 14.

Accusare. 15.

Accusatus. 16.

Adiuratio. 17.

Adoptio. 18.

Adulatio. 19.

Adulterium. 20.

Advocatus. 21.

Affinitas. R. impedimentum. 22.

Alchimia. R. emptio. 23.

Alea. R. ludus aleae. 24.

Alienatio. 25.

Altare. 26.

Ambitio. 27.

Angaria. 28.

Appellatio. 29.

Apostasia per in generali. 30.

Apostasia 2º a fide. 31.

Apostasia 3º inobedientie. 32.

Apostasia 4º a clericatu. 33.

Apostasia 5º a religione. 34.

Aqua benedicta. 35.

Arbiter. 36.

Archidiaconus. 37.

Archiepiscopus. 38.

Arra. 39.

Arrogatio. R. adoptio. 40.

Arte notoria. R. sortilegium 2º. 41.

Astutus. 42.

Avaritia. 43.

Baptismus pº

quod ad substantiam et formas folio 16.

Baptismus 2º quo ad materiam. 17.

Baptismus 3º quo ad ministerium. 18.

Baptismus 4º quo ad suscipientes. 19.

Baptismus 5º quo ad tempora. 20.

Baptismus 6º quo ad ritum. 21.

Baptismus 7º quo ad effectum. 22.

Bellum per coiter. 23.

Bellum 2º quo ad clericos. 24.

Bellum 3º quod ecclesias involuit. 25.

Benedictio. 26.

Beneficium per coiter. 27.

Beneficium 2º quo ad fructus. 28.

Beneficium 3º quod iniuste tenetur. 29.

Bigamia. 30.

Blasphemia. 31.

Abella.

R. pedagium. Tre tallia.

Calix. 32.

Calumniari. R. accusare. 33.

Canonica portio. R. sepultura 3º. 34.

Canonizatio. 35.

Canonicus. 36.

Character. R. ordo 3º. 37.

Carcer. Latitas. 38.

Casus epales. R. fossor per. 39.

Cathecismus. 40.

Cautio. 41.

Cecitas mentis. 42.

Censura ecclesiastica. 43.

Cessatio a divinis. 44.

Comitium. 45.

Clavis. 46.

Clericus per coiter. 47.

Clericus 2º ab actibus secularibus remotus. 48.

Clericus 3º quo ad cohabitationem mulierum. 49.

Clericus 4º quo ad temporalia. 50.

Coadiutor. R. vicarius corpe. 51.

Cognatio. 52.

Comenda ecclesie. R. beneficium per. 53.

Committere vices suas. R. delegare. 54.

Item vicarius. 55.

Commodatum. 56.

Compaternitas. R. impedimentum 6º. 57.

Comicare. R. eucharistia. 58.

Concussio
 Condenatus. R. accusatus
 Conditio
 Confessio sacramentalis p̄ cōter.
 Confessio 2° quātr teneamur ad eam 38
 Confessio 3° cui confitendum 40.
 Confessionis eclatio 44.
 Confessor p̄ q̄s 2 a q̄b^o possit absolue 45.
 Confessor 2° quid habeat agere 47.
 Confirmatio electorum
 Confirmatio sacramenti
 Consanguinitas. R. impedimentum 55.
 Consuetudo
 Consecratio p̄ ep̄orum. 2 supra
 Consecratio 2° ecclesie. vel reconciliatio 71
 Consecratio 3° altaris
 Consecratio 4° cimiterii
 Consecratio 5° vestiu 2 huiusmodi 3
 Consecratio h̄ginū. R. h̄ginū cōsecratio
 Conservator
 Constitutio. R. lex
 Consuetudo
 Contentio
 Contractus
 Contritio
 Contumacia
 Contumelia
 Chorea
 Correctio p̄. a. puniitio iusticie 57
 Correctio 2° s. fraterna
 Corpora sanctorū. R. reliquie
 Corporale
 Corpore viciatus. R. viciatus corpe 59
 Corpus xp̄i. R. cōiccare. Itē eucharistia. Item missa
 Crimen
 Crisma. R. oleum sanctum
 Cruce signat. R. indulgentia. s. p̄t. 2 h̄
 Cupidus. R. ordinandus. s. xi
 Lurialis. R. ordinandus. s. 15
 Luriositas
Amnificatus
 R. bellū p̄. s. 4° Itē depositum. s. fi.
 Debitum conjugale
 Decanus. R. archidiaconus
 Decime p̄ cōter
 Decime 2° a quib^o dari debent 66
 Decime 3° cui 67.
 Decime 4° de quibus 68
 Decime 5° quo ad laicos 68
 Defunctus. R. suffragiū. Itē mortuus
 Itē purgatorium. Itē sepultura.
 Degradatio
 Delectatio 370.
 Delegare
 Denunciatio
 Depositum 71.
 Derisio
 Desperatio
 Detractio
 Diaconus 72
 Dignitas
 Discere
 Disciplina
 Discordia 7
 Dispensatio
 Divinatio. R. sortilegium primo 7
 Divortium
 Doctor vel docere. R. magister. Item discere
 Dolus
 Domicilium
 Dominica dies
 Dominus temporalis
 Donatio p̄ inter vivos 70
 Donatio 2° causa mortis
 Donatio 3° p̄pter nuptias
 Dos
 Dubia
 Duellum 70.
Veritas 70.
 Ecclesia p̄ cōter.
 Ecclesia 2° p̄ochialis 71.
 Electio p̄ cōter
 Electio 2° per p̄missum
 Elemosyna p̄ cōter
 Elemosyna 2° q̄s pōt facere eam
 Emphiteosis
 Emptio 2 venditio
 Emunitas ecclesie
 Emunitas pfugientium ad ecclesiam
 Enormia
 Episcopus

Equitas. R. luo

Eucharistia p coiter. z de eius forma

Eucharistia 2° quo ad mam

Eucharistia 3° q ad sacerdotē z missas

Eucharistia 4° quo ad effectum

Exatio. R. dno. Item tallia. Item pe

dagium

Excoicatio. 98

Excoicatio p coiter. 98

Excoicatio 2° de pcutientibus clericos

Excoicatio 3° de tallaris

Excoicatio 4° de incendiariis z de ef

fractozibus

Excoicatio 5° de statutibus 3 ecclaz

Excoicatio 6° de participantibus

Excoicatio 7° de minori

Excoicatio absolutio. R. absolutio

Excoicatio. R. pena p. 53°

Exemptus

Exorcismus. R. cathecismus

Expositus

Extrema vinctio. R. vinctio extrema

Alum

Fama

Familia

Femina

Ferie. siue festum

Feudum

Fides

Filius. 121

Flagella. R. satisfactio. 5. 7° irez pena

p. 55°

Fornicatio

Fraus

Frigiditas. R. impedimentum. 15°

Funus. R. sepultura p. 5. 7° z 8°. Item

restitutio 2° 5. 5°

Furtum

Loria uana

Gradus consanguinitatis. R.

impedimentum 5°

Guerra. R. bellum

Gula

Habitus. R. clericus

p. 5. 2° Item

apostasia 4° 5. p. z fi.

Hebetudo

Hereditas

Heremita

Hereticus p coiter

Hereticus 2° per libz sextum

Hereticus 3° per elementinas

Hermofroditus

Hyronia quere in littera. J.

Distrio

Homicidium p coiter

Homicidium 2° consilio vel mandato

Homicidium 3° de casuali

Homicidium 4° quo ad penas. z irre

gularitatem

Homicidium 5° de seipo

Hore canonice

Hospitalitas

Hunulitas

Actantia

Ieiunium

Ignorantia

Illegitimus

Illicite acquisitum. R. elemosyna p. 5

fi. z restitutio p. 5. antept.

Immunitas. R. emunitas

Impedimentū mrimonii primo coif

Impedimētū 2° de errore psonē

Impedimētū 3° de errore cōditionis

Impedimētū 4° de voto

Impedimētū 5° de cognatōe carnali

Impedimētū 6° de cognatione spūali

Impedimētū 7° de cognatōe legali

Impedimentum 8° de crimine

Impedimētū 9° de dispari cultu

Impedimētū 10° de violētia sū metū

Impedimentum 11° ordinis

Impedimētū 12° ligationis

Impedimētū 13° publice honestatis

iusticie

Impedimētū 14° affinitatis

Impedimētū 15° de iporenia coeūdi

Impedimētū 16° de interdicto ecclie

Impedimētū 17° feriarum

Impubes

Incantatio. R. sortilegiū 2° 5. 5° z 6°

Inciendarius

Incertoꝝ restitutio. R. restitutio 6°

b z

Incestus. R. luxuria
 Indulgentia
 Infamis
 Infidelis
 Ingratitudo
 Iniuria
 Iniusticia
 Inobedientia
 Inquisitio
 Institutio
 Interdictum p̄ coiter
 Interdictum 2° s. sp̄aliter
 Interdictū 3° s. in aliquā eccliam
 Interdictum 4° quid prohibetur
 Interdictū 5° de relaxatione
 Intestatus. R. successio
 Intimiditas. R. timor. §. fi.
 Inuenta
 Inuidia
 Ipochoisis. R. sitatio. Item ypocrisis
 Ira
 Irregularitas p̄ s. homicidaz
 Irregularitas 2° quando ministrat
 Ironia
 Istrio. R. hystrio
 Judeus p̄ coiter
 Judeus 2° quo ad seruos
 Judeus 3° de conuersione
 Judicare
 Iudex p̄ coiter
 Iudex 2° s. ecclesiasticus
 Iudicium
 Jurare
 Iuramentum p̄ coiter
 Iuramentum 2° s. vniuersitatis
 Iurisdictio
 Ius
 Iustificatio

Iracter caritas
 filia. R. in littera. L.

Altro
 Legare

Legatus
 Legitimus
 Legitima
 Leprosus

Lex et constitutio
 Liuellarius tractus. R. emphiteosis
 Libellus famosus
 Libertus
 Littere
 Litigium
 Locatio et conductio
 Ludus et locus
 Ludus aleæ
 Luxuria

Magister p̄ coiter

Magister 2° s. quantū

ad licentiam docendi

Maioritas

Maior pars

Maledictio

Malefactor. R. accusatus

Maleficium

Manumissio

Matrimonium p̄ coiter

Matrimonium 2° qui possunt contrahere

Matrimonium 3° quō contrahitur

Matrimonium 4° s. contra intentionem

Matrimonium 5° sub conditione

Matrimonium 6° quo ad debitum

Matrimonium 7° s. accusatum propter impedimentum

Matrimonium 8° s. accusatum propter adulterium

Matrimonium 9° s. quā petunt coniungi

Medicus vel chirurgicus

Mendacium

Mercator

Meretrix

Meritum

Metus

Militia

Miserabilis persona

Missa

Mollicies

Monachus

Monialis

Mortuus

Mulier

Multitudo. R. correctio p̄ s. §. 5°

Munus

Mutulare

Actum

Aufragus

Negligentia

Negotiatio

Neophitus

Notorium

Nouicius

Nuptie

Obedientia p^o

comuniter

Obedientia 2° laicorum

Obedientia 3° clericorum

Obedientia 4° religiosorum

Oblatio

Obligatio

Obligatus ad ratiocinia

Oculi. R. correctio 2° Item reuelatio

Odium

Officiu eccle. R. missa. Item hore

Oleum sanctum. siue chrisma

Opinio Oratio

Oratorium

Ordo p^o coiter

Ordo 2° quo ad ritum

Ordo 3° quo ad characterem

Ordinandus

Ordinator. siue ordinans

Ordinatus p^o coiter

Ordinatus 2° per saltum

Ordinatus 3° negatiue

Ordinatio coniugatorum

Ornatus

Actum

Palla

Pallium

Papa

Paraserna

Parentes

Paricida

Parrebianus

Paterfamilias

Patientia

Patriarcha

Patronus

Peccatum p^o comuniter

Peccatum 2° s. mortale

Peccatum 3° s. veniale

Peculium

Pedagium et guidagium

Pena p. s. iudicialis. aut diuina

Pena 2° s. que puenit lco

Penitentia p^o comuniter

Penitentia 2° quas iponit sacerdos

Penitentia 3° solennis et publica

Pnia 4° impedita vel falsa

Percutere. siue verberare

Peregrinus p^o comuniter

Peregrinus 2° quantum ad clericos

Periurium

Permutatio

Perplexitas

Personatus. R. dignitas

Pertinacia

Pignus

Pirata

Placere. R. adulatio

Pollutio

Populus

Portio canonica

Postulatio

Prebenda

Preceptum. R. obedientia

Predicator

Predo

Prelatus

Presbyter. R. sacerdos. confessor, confes

sio. eucharistia. missa.

Prescriptio

Presumptio

Primas. R. patriarcha

Primitie

Princeps. R. papa. Item dominus

Privilegium

Probatio

Profectio. R. nouicius. Item religio 4°

Promissio

Prudentia carnis

Pubes. R. impubes

Publice honestatis iusticia. R. impe

dimentum 13°

Pudicia

Punitio. R. correctio p. Item discipli

na. Item pena

8 3

Purgatio
Purgatorium
Purificatio
Pusillanimitas

Clarta

Questuarii

Alproz p.

scz. rerum

Raptor z. s. personarum
Ratiocinus obligati. R. obligatus ad
ratiocinia
Recôlario eccle. R. s. secura. 2. 3.
Religio p. coiter
Religio 2. quo ad ingressum
Religio 3. quo ad votum ingrediendi
Religio 4. quo ad p. fessionem
Religio 5. quo ad transitum ad alia
Reliquie. z. corpora sanctorum
Renunciatio p. coiter
Renunciatio 2. qualiter fit
Renunciatio 3. quis potest renunciare
Renunciatio 4. que possunt renunciari
Represalie
Residentia clericor
Res inter alios acta. R. snia. 5. 9. z. 10.
Restitutio p. coiter
Restitutio 2. qn quis nō est soluēdo
Restitutio 3. quantum ad fautores
Restitutio 4. q. rum ad ementes
Restitutio 5. quantum ad edentes
Restitutio 6. s. incertorum
Restitutio 7. quo ad eius regularia
Restitutio 8. quo ad sublationem
obligationis
Resuscitatus
Reuelatio
Rigor. R. ius
Rixa

Acercos

Sacramentum

Sacrilegium
Sagittarius
Sanctor corpora. R. reliquie
Saracenus
Satisfactio
Scandalum
Scientia z. studium clericorum

Scisma
Secretorum reuelatio. R. reuelatio
Seditio
Sententia
Sepultura p. coiter
Sepultura 2. quo ad electōem
Sepultura 3. q. ad canonicā portōem
Sepultura 4. quando pbibetur
Seruus p. coiter
Seruus 2. quantum ad ordinatōem
Seruus 3. quantum ad matrimonium
Simonia p. coiter
Simonia 2. quo ad ordines
Simonia 3. quo ad beneficia
Simonia 4. quo ad fructus
Simonia 5. circa funera
Simonia 6. quo ad religionem
Simonia 7. de pena z. dispensatione
Simulatio
Sobrietas
Societas p. s. pecunie z. operarum
Societas 2. s. respectu quarunda ma
terie questionum
Sodomia
Sollicitudo
Sornilegium p. s. diuinatio
Sornilegium 2. s. superstitio
Spectacula. R. lud. z. ioc. Itē chorea
Sponsalia
Stipulatio
Studium clericorum
Stulticia
Stuprum. R. fornicatio
Subarratio. R. arra
Subdelegare
Substitutio. R. testamentum 2.
Successio ab intestato
Suffragium defunctorum
Superbia
Suspensus
Sussurratio

Abellio

Tallia

Teperantia. R. sobrietas. Itē ebrietas
Testamentum p. coiter
Testamentū 2. quantum ad institutio
nem heredis
Testamentū 3. quantum ad executōes

Testis p̄ quis non potest esse
Testis 2° de numero
Testis 3° quo ad accū testificandi
Timor
Torneamentum
Transactio
Transitus siue translatio
Tregua
Tutela
Turpelucy. R. elemosyna p̄. 9. fi.

Gloria

R. gloria vana
Uasallus. R. feudum
Uelatio virginum. R. virginum con-
secratio
Uenatio
Uenditio
Ueneficium. R. maleficium. Jrez soz
rilegium
Ueniale peccatum. R. peccatum 3°
Uerberatio. R. percutere
Uestis
Uicarius
Uidua
Uindicatio
Uirginitas
Uirginum consecratio
Uis 7 metus
Uisitatio
Uitium
Uiciatus corpore
Uinctio extrema
Uoluntas
Uorum p̄ cōiter
Uorum 2° quis potest uouere
Uorum 3° de voto diugū in cōmuni
Uorum 4° de voto coniugum circa re-
ligionem
Uorū 5° quo ad cōmutationem
Uorū 6° qđ soluitur per religionem
Usura p̄ cōiter
Usura 2° circa animalia
Usura 3° in emptionibus
Usura 4° de usurariis manifestis
Usura 5° de seruitoribus fautorib⁹ et
familia usurarii
Usura 6° de restitutione usurarū

Ulus clauium p̄ qđo ad supplementū
excoicationum iuris
Ulus clauū 2° qđ ad formā absoluēdi
Uroz

Pūs

Pocrisis

Ironia. R. in littera. J.
Vtrio. R. in littera. D.

Elus

Tabula abbreviaturarum.

Ac. Accursius
Al. Albertus
Ala. Alanus
Albr. Albricus
An. Antonius de butrio
An. Angelus de pusio
Auten. Autentica
Ar. Argumentum vel argumento
Arch. Archidiaconus
Az. Azō
Ber. Bernardus glosator decretaliū
Bar. Bartolus
Bal. Baldus
Bartho. Bartholomeus glosator
decreti
L. Lodice
c. capitulum seu capitulo. vel capituli
vel centum
Ly. Lynus
Lon. Confessorum. vel concordat. vel
concordant
Lonse. consecratione
Dy. Dynus
Dis. distinctione
Eo. eodē titulo. vel capitulo. vel. 9
Ea. eadem lege seu distinctione. seu cā
vel questione
Ex. extra decretum. in decretalibus
ff. digestis
fi. finali. vel in fine
Glo. Glosa
Hoff. Hoffredus

Her. Hermānus
 Hosti. Hostiensis
 Hugl. Hugolinus
 i. pma. vel. i. idest
 i. infra
 Insti. Instituta
 Inno. Innocentius
 Ja. de are. Jacobus de arena
 Jo. Johannes glosator decreti
 Jo. an. Johannes andree
 Ja. Jacobus de belviso, vel d. Rauēna
 lege
 Li. libro
 Lau. Laurentius
 Nō. nora. vel. notet. seu. notatur
 Op. opinio
 Pe. Petrus
 plr. penultimo
 Pla. Placentinus
 q. questione
 Ray. Raymundus
 R. rideo. vel. respōsio. vel. require
 s. scilicet
 se. sequenti vel. sequentibus
 s. supra
 Sū. sūma. z. in. dubio. intellige. de. sum
 ma. confessorum
 Tancre. Tancredus
 Ti. titulus. vel. titulo
 Tho. Thomas
 Ul. Aldricus
 Guil. Guilielmus. s. glosator Ray. alif
 Guilielmus
 Guil. duran. Guilielmus duranti
 Vin. Vincentius
 §. paragrafo. seu. paragraphus. vel.
 paragraphi. seu. paragraphis

 Sūt z. alie. abbreviature. que. ut. discer
 nātur. hic. inferius. subrogabuntur

 Rubrice. iuris. ciuilis. z. canonici. z. p
 rubrice. ff. z. p. ff. verena

 i. Doptionibus
 4. Alienatione. iudicii. mutandi
 causa. facta
 9. Ad. legem. acquiliam
 10. Ad. exhibendum

xi. Aleatoribus
 14. Ad. legem. rodiam. de. iactu
 14. Ad. senatuscōsulrū. macedonianū
 16. Ad. velleianum
 19. Actionibus. empti. z. venditi
 i. Onstitutionibus. pncipum
 3. Calumniatoribus
 4. Lapis. diminutione
 8. Lōia. prediorum
 10. Lōi. diuidendo. iudicio
 12. Lōdictione. causa. data
 12. Lōdictione. ob. turpem. causam
 12. Lōd. ctione. indebiti
 12. Lōdictione. sine. causa
 13. Lōdictione. furtiua
 13. Lōdictione. ex. lege
 13. Lōdictione. traticaria
 13. Lōstitutura. pecunia
 13. Lōmodati. vel. econtra
 16. Lōmpensationibus
 18. Lōntrabenda. emptione
 i. Iurisdictione. rerum
 4. Dolo. malo
 16. Depositi. vel. contra
 20. Distractio. pignorum
 24. Donationib. int. viz. z. vxorē
 24. Diuortius
 z. Oper. quē. factum. est
 z. Edendo
 4. Eo. q. metus. causa
 4. Ex. quibus. causis. maiores
 13. Eo. quod. certo. loco
 14. Exercitoria. actione
 19. Extimatoria. actione
 21. Edilicio. edicto
 21. Eunctionib. z. duple. stipulatiōib.
 21. Exceptione. rei. iudicate. z. tradite
 z. Eius. z. dilationibus
 5. Fideicōmissaria. hereditatis
 petitione
 10. Finium. regundorum
 10. Famulie. herascunde
 22. Fide. instrumentorum
 23. Fundo. dotali
 xi. Fugit. u. s. seruus
 1. Is. q. sūt. tui. vel. alieni. iuris
 3. His. qui. notantur. infamia
 9. His. qui. deiecerunt. vel. effu
 derunt

18 Hereditate vel actione vendita
 i Uticia z iure
 z Jurisdictione oſum iudicum
 z In ius vocando
 z In ius vocati vt eant
 4 In integꝛ reſtitutionibus
 5 Iudicis
 5 Inofficioſo teſtamento
 xi Interrogatoris actionibus
 12 Iureiurando
 12 In litem iurando
 14 Inſtitutoria actione
 15 In rem verſo
 15 In diem adiectione
 20 In qbus cābus pignꝛ tacite dhaꝛ
 22 Iuris z facti ignorantia
 23 Iure dotium
 i Egbꝛ z ſenatuscōſultꝛ z lōga
 conſuetudine
 18 Lege dimiſſoria
 19 Locati z conducti
 4 Inoribus. z 5. annis
 4 Mandatis principum
 xi Moxuo inferendo
 17 Mandati vel econtra
 z E quis eum qui i ius vocatꝛ ē
 vixerit
 3 Negociis geſtis
 4 Naute caupones ſtabuꝛariꝛ
 9 Noralibus actionibus
 22 Nautico fenore
 i Ragine iuris
 i Officio conſulis
 1 Officio prefecti pretorio
 i Officio prefecti urbis
 i Officio quꝛiſtorum
 i Officio pretoruzꝛ
 i Officio prefecti vigꝛum
 i Officio proconſulis z legati
 i Officio pꝛfecti auguſtalis
 i Officio pꝛſidis puincie
 i Officio pꝛcuratoris ceſaris
 i Officio iuridici
 i Officio eiꝛ cui mādata ē iuriſdictio
 i Officio aſſeſſozꝛ
 7 Opꝛis ſervorum
 z Actis
 3 Poſtulando
 3 Procuratoribus

5 Petitione hereditatis
 5 Poſſeſſoria hereditatis petitione
 6 Publiciana in rem actione
 13 Pignoratitia actione
 15 Peculio
 17 Pro ſocio
 18 Periculo z cōmodo rei vendite
 19 Preſcriptis verbis
 20 Pignozibus z hypothecis
 22 Probationibus
 23 Pactis dotalibus
 z Uod quicqꝛ iuris in aliterum
 ſtatuerit
 z Qui ſatificare cogantur
 3 Qui notantur infamia
 3 Qdꝛ cuiuſqꝛ vniuerſitatis noie
 4 Quibus ex cauſis maiores
 4 Quod metus cauſa
 7 Qñ dies vſufructus legatꝛ cedat
 7 Quibꝛ mōis vſufructus amittatꝛ
 7 Quēadmodꝛ vſufructuariꝛ caueat
 8 Quēadmodꝛ ſeruitus amittatꝛ
 xi Quibus rebꝛ ad eundem iudicem
 eatur
 14 Quod cū eo qui in aliena poteſta
 te eſt negocium
 15 Qñ actio de peculio eſt annalis
 15 Quod iuſtu
 20 Que res pignozꝛ obligari poſſunt
 20 Qui portiores in pignozibꝛ hēant
 20 Quibꝛ mōis pignꝛ vel hypotheca
 ſoluitur
 i Eriſi diuiſiōe z qualitate
 4 Receptis arbitris z qui
 arbitrum
 6 Rei vindicatione
 xi Religioſis z ſumptibus funezꝛ
 12 Rebꝛ creditis z ſi certum petatur
 18 Reſcindenda venditione
 19 Rerum permutacione
 21 Re debitoria. z quāto minoris
 23 Ritu nuptiarum
 24 Repudius z diuortis
 i Latu hominum
 i Senatoribus
 z Si quis ius dicenti non obre
 perauerit
 z Si quis in ius vocatꝛ non ieritꝛ
 z Si ex nexali cauſa agatur

2 Si qd cautionib' iudicio sistendi
 5 Si pars hereditatis petatur
 6 Si ager vectigalis vel emphyteca-
 rius petatur
 7 Si usufructus petatur vel ad aliū
 pertinere negetur
 8 Seruitutibus
 8 Seruitutib' rusticorū p'dioz
 8 Seruitutib' urbanorū p'dioz
 8 Si seruitus vendicetur vel ad ali-
 um pertinere negetur
 9 Si quadrupes paup'ez fecisse dicat
 xi Seruo corrupto
 xi Seruo fugitiuis
 xi Si mentor falsum modū dixerit
 i 2 Si certum petatur
 is Seruis exportandis
 23 Spōsalibus
 2 Ranfactionibus
 i3 Intricaria
 i4 Tributoria actione
 22 Testibus
 7 Sufructu z quēadmodum qd
 usufructu utatur
 7 Usufructu accrescendo
 7 Usufructu earum rerum que usu
 consumuntur
 7 Usu z habitatione
 7 Usufructuarius quemadmodum
 caueat
 22 Usurus z causis z fructibus

Rubricę inforziati

2 Ltione rerum amotarum
 3 Administratione z periculo
 tutorum
 3 Auctoritate z consensu tutor
 6 Acgrenda vel obtinenda hēditate
 6 Ad senatuscōsultrū sillanianum
 io Annuis legatis z fideicōmissis
 xi Alimentis z cibariis legatis
 xi Auro z argento legato
 xi Adumēdio z trāfferendis legatis
 i2 Ad legem falcidiam
 i3 Ad senatuscōsul. trebellianum
 i5 Assignandis libertis
 i5 Ad senatuscōsultrū terculianū

i4 Onoz possessionibus
 i4 Bonoz possessione furioso
 muto zc.
 i4 Bonoz possessione contra tabulas
 i4 Bonoz possessione fm tabulas
 i4 Bonoz possessione ex testō militi
 i5 Bone libertorum
 2 Oncubinis
 3i Confirmando tutore vel
 curatore
 4 Contrario iudicio tutele z vtili
 actione
 4 Curatoribus furiosi
 5 Conditoribus institutionum
 i2 Conditiōib' z demonstratiōib'
 i4 Contra tabulas
 i4 Collatione bonoz
 i4 Cōiungēdas cuz emācipat' liberis
 i4 Carboniano edicto
 io Ore prelegata
 i4 Doris collatione
 i4 Excusatiōib' z t'pib' eaz
 4 Eo qui p' tutore vel curatore
 negocia gesserit
 4 Ideiussoribus z mandatozi
 bus z heredibus tutorum et
 curatorum
 io Fundo instructo z instrumē
 to legato
 i5 Radibus z affinitatib'
 5 Is q' in testamento delect
 5 Heredibus instituendis
 xi His q' pene causa i testamē
 tis relinquuntur
 xi His q' pro nō scripto habentur
 xi His quibus vt indignis
 2 Opensis in rebus dotalib'
 factis
 5 Imusto rupto z irritō testa
 mento
 5 Iure deliberandi
 6 Iure codicillorum
 i4 Iure patronatus
 2 Ibens agnoscendis
 3 Legitimis tutoribus
 5 Libens z posthumis
 7 Legatis z fideicōmissis p'
 8 Legatis z fideicōmissis z

9 Legatis et fideicommissis 3°
 xi Liberatione legata
 14 Legatis prestandis extra tabulas
 bonorum possessione petita
 15 Libertis vniuersitatū
 4 Agnatis et agnatis
 6 Militari testamento
 10 Portione et electione legata
 14 Obsequiis a liberis et libertis
 prestandis
 15 Opera libertorum
 10 Ecclio legato
 10 Penu legata
 3 Ut petant tutores vel
 curatores
 3 Quando ex facto tutorum vel
 curatorum
 4 Quod cum falso tutore
 6 Quodammodo testamenta apianf
 13 Quando dies legatorum cedit
 15 Quibus non operit bonorum possessio
 15 Quis ordo in bonorum possessione
 seruetur
 4 Eius eorum qui sub tutela vel
 cura sunt
 xi Rebus dubiis
 xi Regula catholica
 i Oluto matrimonio et quodam
 modum dos petatur
 2 Si mulier ventris nomine in pos
 sessione mittatur
 2 Si mulier ventris nomine calunie causa
 3 Suspectis tutoribus ac curatoribus
 6 Si obmissa causa testamenti
 6 Si quis aliquem testari prohibuerit
 10 Seruitute legata
 10 Supellectili legata
 13 Sicut plus quam per legem falcidia
 14 Si tabule testamenti extrahant
 14 Si a pence quod fuerit manumissus
 15 Si quod in fraude patroni factum sit
 15 Si tabule testamenti nulle extrahant
 15 Successorio edicto
 15 Suis et legitimis heredibus
 3 Uetus
 3 Testamentaria tutela
 3 Tutoribus et curatoribus da
 tis ab his
 4 Tutelis et rationibus distrahendis

5 Testamentis et qui testamenta fa
 cere possunt
 10 Trinitico vino et oleo legato
 2 Entre inspiciendo
 4 Ubi pupillus educari vel
 morari debeat
 5 Vultari et pupillari substitutione
 10 Vultu et usufructu legato
 13 Ut legatorum causa caueatur
 13 Ut in possessionem legatorum
 14 Vultu in possessionem mittendo
 et curatore eius
 15 Unde legitimi
 15 Unde liberi
 15 Unde cognati
 15 Unde vir et uxor
 15 Veteranorum militum successione
 15 Ut ex legibus et senatusconsultis
 bonorum possessio detur

Rubrica ff. noui

i Qua pluuiali arcenda
 2 Ademptione libertatis
 3 Acgrendo reus domino
 3 Acquirenda possessione
 5 Aqua cotidiana et estiuā
 5 Arboribus cedendis
 6 Actionibus et obligationibus
 8 Acceptilationibus
 9 Arborum furtum cesarum
 9 Abigeis
 10 Accusationibus et inscriptionibus
 10 Ad legem iuliam maiestatis
 10 Ad legem iuliam de adulteriis
 10 Ad legem iuliam de vi publica
 10 Ad legem cornelianam de sicariis
 10 Ad legem cornelianam de falsis
 10 Ad legem poppeiam de parricidiis
 10 Ad legem iuliam repetundarum
 10 Ad legem iuliam de annona
 10 Ad legem iuliam peculatus
 10 Ad legem iuliam ambitus
 10 Ad legem iuliam de plagiaris
 10 Ad senatusconsultum turpianum
 xi Appellationibus et relationibus
 xi A quibus appellare non licet
 xi Appellationibus recipiendis
 xi An per alium causa appellationis

xi	Apud eū a q̄o appellatur alia;	8	Fideiussoribus z mandatoribus
	causam	9	Furtis
iz	Ad municipales z de incolis	9	Furti aduersus nautas
iz	Albo scribendo	9	Furibus balnearius
iz	Administration reꝝ ad ciuitatez	5	Glande legenda
	pertinentium	z	Ure anreoz annulorum
4	Onis iudicis auctoritate	5	Interdictis seu extraordina
	possidendis		rus actionibus
io	Bonis dānatorum	5	Itinere acruꝝ priuato
io	Bonis eoz qui ante sententiam	8	Judicatum solui
	mortem sibi consciuerunt	9	Incendio ruina naufragio
z	Ollusione detegenda	9	Iniuriis z famosis libellis
4	Confessis	io	Interdictis z relegat[ur] z deportat[ur]
4	Ecissione bonorum	xi	Iure fisci
4	Luratore bonis dando	iz	Iure imunitatis
5	Loacis	z	Iberali causa
9	Concussionibus	5	Locus z innerib[us] publicis
9	Crimine expilare hereditatis	5	Loco publico fruendo
9	Crimine stellionatus	5	Libero homine exhibendo
9	Collegiis illicitis z corporibus	5	Liberis exhibēdis seu deducēdis
io	Custodia reoz z exhibitione	6	Litigiosis
io	Cadaveribus punitorum	xi	Libellis dimissoriis
xi	Laprius z postlumiū reuersis	iz	Legationibus
xi	Lactrensi peculio	z	Anumissombus
iz	Lensibus	z	Anumissis vindicta
i	Amno infecto	z	Anumissionibus q̄ seruīs
i	Donationibus	z	Anumissis testamēto
i	Donatione causa mortis	5	Figrando
6	Diuersis z tpalibus p̄scriptiōibus	iz	Funeribus z honoribus
6	Doli mali exceptione	z	Atalibus restituendis
7	Duobus reis constituendis	z	Ne de statu defunctorū post
iz	Decurionibus z eoz filius		quinquenniu queratur
iz	Decretis ab ordine faciendis	5	Ne vis fiat ei q̄ i possessione miss[us] ē
	Dilibus curilibus	5	Ne quid in loco sacro fiat
z	Euictione libertatis	5	Ne qd i loco publico vl' priuato fiat
4	Ex quibus cāis in possessione	5	Ne qd in flumine publico ripave
	caur		cuius fiat q̄ aliter aqua fluat
6	Exceptiōibus z p̄scriptionibus	8	Notationibus z delegatōibus
6	Exceptione rei iudicate	xi	Nul inuari appellatione pēdēte
6	Exceptione doli mali	iz	Nundinis
9	Extraordinariis criminibus	i	Peris noui nunciatione
9	Exfractoribus z expilatoribus	iz	Operibus publicis
xi	Eum qui appellanti	i	Ublcanis z vectigalibus
iz	Extraordinariis cognitionibus	3	Pro soluto
z	Idēdissariis libertatibus	3	Pro emptore
5	Flumib[us] z ne qd i flumie pu	3	Pro herede
	blico ripave eius fiat	3	Pro donata
5	Fonte	3	Pro derelicto

3 Pro legato
 3 Pro dote
 3 Pro suo
 4 Privilegiis creditorum
 5 Precario
 8 Pretoriis stipulationibus
 9 Privatis delictis
 9 Precuaricariis
 9 Popularibus actionibus
 10 Publicis iudiciis
 10 Penis
 xi Privilegiis veteranorum
 iz Pollicitationibus
 iz Prosonetis
 z Ut sine manumissione
 z Qui z a quibus manumissi
 z Quibus ad libertatem pro
 clamare non licet
 4 Quibus ex causis in possessionem eas
 4 Que i fraudibus creditorum facta sunt
 5 Quorum bonorum
 5 Quorum legatorum
 5 Quod vi aut clam
 6 Quare res actio non datur
 10 Questionibus
 xi Quis z a quo appellatur
 xi Quando appellandum sit
 xi Que sententie sine appellatione
 rescinduntur
 4 Et iudicata z de effectu sen
 tentiarum
 4 Rebus auctoritate iudicij
 possidendis
 5 Ripa minuenda
 5 Riuis
 5 Remissionibus
 8 Rem pupilli saluam fore
 8 Re rata hinc z de ratihabitione
 9 Receptoribus
 10 Requirendis reis
 xi Remilitari
 iz Regulis iuris
 z Latu liberis
 z Si libertinus ingenuus
 esse dicatur
 z Statu defunctorum
 4 Separationibus
 5 Superficiebus

5 Si arbor vicini edibus impendat
 5 Saluiano interdicto
 7 Stipulatione seruorum
 8 Solutionibus z liberationibus
 9 Si quis restitutus liber esse iussus fuerit
 9 Si familia furtum fecisse dicatur
 9 Sepulchro violato
 10 Sententiam passis z restitutis
 xi Si tutor vel curator vel ingratus
 xi Si pendente appellatione
 5 Abulis exhibendis
 9 Termino moto
 9 Tigno iniuncto
 3 Sucapionibus z usurpationibus
 5 Via publica z si quid in ea
 5 Ut i flumine publico nauigare liceat
 5 Via publica z itinere rescindendo
 5 Vi z vi armata
 5 Vti possidetis
 5 Utrobi
 7 Verborum obligationibus
 9 Vt bonorum raptorum
 xi Veteranorum privilegiis
 iz Vacacione z excusatione munerum
 iz Variis z extraordinariis cognitionibus
 iz Verborum z rerum significatione

Rubricæ Locicis

i Postatis
 i Assessoribus z domesticis
 i Annonis
 z Aduocatibus diuersorum iudiciorum
 z Aduocatis diuersorum iudiciorum
 z Aduocatis fisci
 z Alienatione iudicij mutandi causa
 facta
 3 Ad exhibendum
 3 Alie vsu z aleatoribus
 4 Actionibus z obligationibus
 4 An seruus ex suo facto per manumissum
 4 Actionibus hereditariis
 4 Actionibus empti z venditi
 4 Ad senatusconsultum macedonianum
 4 Ad senatusconsultum vellicianum
 5 Alendis liberis
 5 Administratione tutorum z curatorum

- 5 Alimentis pupillo prestandis
 3 Arbitrium tutelae
 5 Auctoritate prestanda
 5 Actore tutore seu curatore trebel
 6 Ad senatusconsultum trebellianum
 6 Ad legem falcidiam
 6 Ad senatusconsultum trebellianum
 6 Ad senatusconsultum orphicianum
 7 Assertionem tollenda
 7 Acquirenda vel retinenda possessio
 7 Adversus creditorem
 7 Annali exceptio Italici tractus
 7 Alluvionibus et paludibus piscus et
 7 Appellationibus et relationibus
 8 Acceptilationibus
 8 Adoptionibus
 8 Accusationibus
 9 Ad legem Iuliam maiestatis
 9 Ad legem Iuliam de adulteriis
 9 et stupro
 9 Ad legem Iuliam de vi publica et
 9 privata
 9 Ad legem corneliam de sicariis
 9 Ad legem Iuliam de plagiaris
 9 Ad legem visceliam
 9 Ad legem corneliam de falsis
 9 Ad legem Iuliam repetundarum
 9 Ad legem Iuliam ambitus
 9 Abigeis
 9 Abolitionibus
 9 Ad senatusconsultum turpilianum
 6 Omnis libertorum et iure patrona
 6 tus
 6 Bonorum possessione secundum
 6 dum tabulas
 6 Bonorum possessione contra tabulas
 6 liberi
 6 Bonorum possessione contra tabulas
 6 Bonis maternis
 6 Bonis quod libis in potestate constitutis
 7 Bonis auctoritate iudicis possiden
 9 dis
 9 Bonis eorum quod sibi mortem consciuerunt
 9 Bonis scriptorum seu donatorum
 1 Onitibus rei militaris
 1 Contractibus iudicum et eorum
 1 quae sunt circa eos
 2 Clausis in quibus infamia irrogatur
 3 Loci dividendo
 3 Communia utriusque iudicii
 3 Consortibus eiusdem litis
 4 Condictione indebiti
 4 Condictione ob causam datorum
 4 Condictione turtiva
 4 Condictione ob turpem causam
 4 Condictione ex lege siue sine causa
 4 Constituta pecunia
 4 Commodati
 4 Compensationibus
 4 Contrahenda emptione
 4 Communium rerum alienatione
 4 Commercium et mercatoribus
 5 Locubitis
 5 Confirmando tutore
 5 Contrario iudicio tutelae
 5 Curatore furiosi et prodigi
 6 Carboniano edicto
 6 Collationibus
 6 Codicillis
 6 Locus de legat vel fideicommissis
 6 Conditionibus inferis tam in legat
 6 quam in fideicommissis
 6 Laducis tollendis
 6 Locus de successionibus
 7 Locus seruo manumisso
 7 Locus de manumissionibus
 7 Locus de usucapionibus
 7 Collusione detegenda
 7 Commutationes epistolae
 7 Confessis
 8 Contrahenda et omittenda stipu
 8 latione
 8 Creditorem euictionem pignoris
 9 non debere
 9 Custodia reorum
 9 Crimine peculatus
 9 Crimine sacrilegi
 9 Crimine expilare hereditatis
 9 Crimine stellionatus
 9 Qui latrones vel criminibus reos
 9 occultant
 9 Calumniatoribus
 1 Iuris rescriptis et pragma
 1 ticiis sanctionibus
 1 Defensoribus civitatum
 2 Dolo malo

3 Dilationibus
 4 Delictis defunctorum in quantum et in
 quibus heredes conveniantur
 4 Depositi
 5 Donationibus ante nuptias
 5 Dotis promissione vel nuda polli
 citatione
 5 Dote cauta non numerata
 5 Donationibus in vi et uxorem
 5 Divortio facto apud quem liberi
 educantur
 5 Dividenda tutela
 7 Divitiis libertate tollenda
 7 Districtione pignorum
 8 Debitorem venditione pignoris
 impedire non posse
 8 Duobus reis stipulatis et promittendis
 8 Donationibus
 8 Donationibus causa mortis
 8 Donatio sub modo vel sub conditione
 i   Piscopis et clericis
 i   Episcopali audientia et diversis
 capitulis
 z Edendo
 z Errore calculi
 z Errore advocatorum
 z Etiam per procuratorem in intere
 sti agi possit
 4 Ex delictis defunctorum
 4 Exercitoria et institoria actione
 4 Edictis actionibus
 5 Eo qui per tutorem negotia gerit
 5 Excusationibus et temporibus eorum
 5 Excusatione veteranorum
 6 Edicto domini aditum tollendo
 8 Executione rei iudicate
 8 Edificiis privatis
 8 Etiam ob chirographariam pecu
 niam pignus teneri
 8 Exceptioibus seu prescriptionibus
 8 Evictionibus
 8 Emancipationibus liberorum
 9 Exhibendis vel transferendis reis
 9 Emendatione servorum
 9 Emendatione propinquorum
 z   Huiusmodi minorum
 z   Fideiussoribus minorum
 z   Formulis et impetratione acti

onum sublati
 3 Feris
 3 Familie heriscunde
 3 Finium regundorum
 4 Fidei instrumentorum et amissionem eorum
 5 Fundo dotali
 5 Fideiussoribus tutorum et curatorum
 6 Furtis et servo corrupto
 6 Fideicommissis
 6 Falsa causa adiecta legato vel fi
 deicommissio
 7 Fideicommissariis libertatibus
 7 Fructibus et litis expensis
 8 Fideiussoribus et mandatoribus
 9 Falsa moneta
 9 Famosis libellis
 9 Generali abolitione
 i   Ereticis et manicheis
 i   His qui ad ecclesias confugiunt
 i   His qui in ecclesiis manumit
 tuntur
 i   His qui ad statuas confugiunt
 z   His qui potentiorum nomine titulos
 preducunt
 z   His que vi metusve causa fiunt
 z   His qui veniam etatis impetra
 verunt
 4 Hereditate vel actione vendita
 4 Heunuchis
 5 Hereditibus tutorum
 6 Hereditibus instituendis
 6 His quibus ut indignis
 6 His que pene noie relinquunt
 6 His que sub modo legati seu fideico
 missi relinquuntur
 6 His qui ante apertas tabulas
 6 Hereditibus decurionum
 7 His qui non domino manumissi sunt
 7 His qui per metum iudicis non appel
 laverunt
 8 His qui in priorum creditorum loco
 succedunt
 9 His qui putes vel liberos occiderunt
 9 His qui blasphemant in testamento
 9 His qui latrones vel reos occulant
 i   Ulpiano codice confirman
 do
 i   Justiniano codice emen

- dando
i Iudeis
i Iuris et facti ignorantia
z In ius vocando
z In integrū restitutione minoz
z In quib' cāis i integrū restō ē nccia
z In integz restōne postulata
ne quid inouetur.
z Iureiurando ppter calūniam
3 Iudiciis
3 Iurisdicōe oīum iudicū et de foro
competenti
3 In quibus casibus militantes fo
ri pscriptōe vti non possunt
3 Inofficioso testamento
3 Inofficiosis donationibus
3 Inofficiosis dotibus
4 Iure emphiteotico
5 Incestis et inutilibus nuptiis
5 Interdō in finonio int pupillū et
tutorem vel curatorem
5 Iure dotium
5 In quib' cāib' tutore habēti tutor
vel curator dari non potest
5 In litem iurando
5 In lītē dando tutore vel curatore
6 Iure aureoz annuloz
6 Institutionib' et substitutionibus
vel resti. sub adi. factis
6 Impubez et aliis substitutionibus
6 Iure deliberādi et de adēunda vel
acquirenda hereditate
6 Indicta viduitate tollenda
7 Ingenuis et manumissis
7 In quibus cāis cessat longi tēpori
prescriptio
8 Interdictis
8 In quib' causis ius pignoris taci
te contrabatur
8 Iure dominiū impetrando
8 Inutilibus stipulationibus
8 Ingratis liberis
8 Infantib' expositis liberj et seruis
8 Infirmādis pēis celibat' et orbat'
8 Iure libertozum
9 Iniuriis
i Legibus et constitutionibus
principum
3 Litis contestatione
3 Lege acquilia
4 Locato et conducto
5 Legitima tutela
6 Libertinis et eozum filiis
6 Liberis pteritis et exheredatis
6 Legatis
6 Legitimis heredibus
7 Lege fusia canina tollenda
7 Latina libertate tollenda
7 Liberali causa
7 Lōgi tēpis pscriptōe q p libertate
8 Litigiosis
8 Luitione pignoris
8 Liberis exhibēdis seu deducēdis
i Andatis pncipum
i Fodo mulctaruz
i Magistratibus mūcipa
lium
4 Mandati vel contra
4 Monopolis et ouenta negociatoz
5 Magistratibus oueniendis
5 Manumissione pignoris
5 Mortis causa donationibus
9 Mulieribus que seruis propriis
se iungerunt
9 Tutatione nominis
9 Maleficus et mathematicis
i Quo codice componendo
i Noua constitutio federici
i Ne sanctū baptisma iteret
i Nemini licere signū saluatoris
i Ne iudeus xpianū mancipium
z Ne liceat potentioribus
z Ne fiscus vel respublica
z Negociis gestis
3 Ne quis in sua causa iudicet
3 Noralibus actionibus
4 Ne vxor p marito vel econtra cō
ueniatur
4 Ne filius p pte vel pater p filio
4 Non numerata pecunia
4 Nautico fenore
4 Nundinis et nouis mercationib'
4 Noua vectigalia institui nō posse
5 Nuptiis
5 Ne fideiussores dotium dentur
5 Ne pro dote mulieris

5 Naturalibus liberis et mſib⁹ eoz
 5 Ne tutor vlturator uectigalia co
 ducant
 6 Necellariis ſeruis heredit⁹ inſti
 tuendis uel ſubſtituendis
 7 Ne de ſtatu defunctor⁹ poſt quin
 queniuz queraſ
 7 Nudo iure gritum tollendo
 7 Ne rei dominice uel tēploz
 7 Ne liceat in vna eadēq; cā tertio
 procurare
 8 Nouatōibus et delegatōibus
 9 Nili aggerib⁹ nō rūpendis
 9 Ne ſine uſu pncipis
 i Officio pfecti ptozio
 i Officio pfecti pro. affrice
 i Officio pfecti vrbis
 i Officio magiſtri militum
 i Officio queſtoris
 i Officio magiſtri officioz
 i Officio comitis ſacraz largitionū
 i Officio comitis rez puataz
 i Officio comitis ſacri patrimonii
 i Officio pconſulis et legati
 i Officio comitis orientis
 i Officio pfecti auguſtalis
 i Officio vicarii et pfecti
 i Officio ptozum
 i Officio rectoris puincie
 i Officio pfecti vigilum
 i Officio ciuiliū iudicum
 i Officio militariū iudiciū
 i Officio diuerſoz iudicuz
 i Officio ei⁹ qui vicem alicuius iu
 dicis obtinet
 i Officio iudicis alexandrie
 3 Ordine iudicioz
 6 Operibus libertoz
 6 Obſegis patrōis pſtandis a libro
 7 Ordine cognitionum
 8 Operis noui nunciatione
 8 Operibus publicis
 i Aganis ſacrificiis et tēplis
 i Precibus imperatori offe
 rendis
 z Pactis
 z Poſtulando
 z Procuratorib⁹

3 Pedaneis iudicibus
 3 Plus petitionibus
 3 Petitione hereditatis
 4 Prohibita ſequeſtratōe pecunie
 4 Probationibus
 4 Plus valere quod agit q̄, quod
 ſimulate concipitur
 4 Pignoratitia actione
 4 Per quas perſonas nobis acqriſ
 4 Pro ſocio.
 4 Patribus qui filios diſtraxerunt
 4 Periculo et comodo rei uēdite
 4 Pactis in emptorē et venditorē
 5 Pactis ouentis tam ſup dote q̄
 ſuper donatiōe.
 5 Periculo tutor⁹ et curatoz
 5 Prediis uel aliis rebus minorum
 non alie.
 6 Poſthumis hereditibus inſtituen
 dis uel exheredandis
 7 Periculo eius q libertatez inierit
 7 Pro donato
 7 Preſcriptione longi tēporis. iō. vlt
 20. annorum.
 7 Preſcriptione 30. uel 40. annoz
 7 Pena iudicis qui male iudicauit
 7 Priuilegio ſiſci
 7 Priuilegio dotis.
 8 Precario ſaluano interdicto
 8 Pignozibus
 8 Publicis operibus
 8 Pretorio pignore ut in actionib⁹
 8 Partu pignoz et oi cauſa
 8 Pactis pignoz et de diſſiſſoria. l. re
 ſcindenda
 8 Patria poteſtate
 8 Poſtliminio reuerſis et redempti
 ab hoſtibus
 9 Priuatis carceribus
 9 Penſ
 i Quando libellus principi de
 lite conteſtata facta
 z Quibus cauſis infamia ir
 rogatur.
 z Qui et aduerſus quos in integruz
 reſtitutio poſtulatur
 z Quibus ex cauſis in integz reſtō
 maioribus datur

b

3 Qui p sua iurisdictione iudices da
 re darve possunt
 3 Qui ultimam psonā hnt in iudicio
 3 Quando imperator inter pupillos
 z viduas
 3 Quando licet vnicuiq se sine iudi
 ce vindicare
 4 Qñ fiscus vel puatus debitor
 4 Qd cū eo qui in aliena iurisdictione
 ne vel pte est
 4 Que res uedi nō pnt z qui vde
 re vel emere uerent
 4 Que res exportari non possūt vel
 non debent
 4 Qñ liceat ab mptōe discedere
 5 Qui petant tutores uel curatores
 5 Qui dare z dari tutores possunt
 5 Qñ mulier officio tutele fūgi pōt
 5 Qñ ex scō tutoris vel curatoris
 5 Qñ curatores z tutores eē definit
 5 Qui numero liberorū se excusant
 5 Qui morbo se excusant
 5 Qui etate se excusant
 5 Qui numero tutelaz
 5 Qñ decreto opus non ē
 6 Qñ dies legati uel fideicomissi ce
 dant
 6 Qui admitti ad bonorū possessionē
 possunt
 6 Qñ non petentiū ptes petentib
 accrescant
 6 Qui testamēta facē pnt uel non
 6 Quēadmodū testamēta apianf
 7 Quibus causis serui accipiunt p
 mium libertatis
 7 Qui manumitti non possunt
 7 Qui non possunt ad libertatem p
 uenire
 7 Quibus ad libertatem pclamare
 non licet
 7 Quibus non obiciū longi tempo
 ris pscriptio
 7 Quadrienni pscriptio
 7 Quo z quando iudex sniam pfer
 re debet
 7 Quibus res iudicata non nocet
 7 Qñ puocare non est necesse
 7 Quorū appellatiōes nō recipiātur

7 Qui bonis cedere possunt
 8 Quorū bonorū
 8 Quorū legatorū
 8 Que res pignori obligari possunt
 8 Qui potiores in pignore habeāt
 8 Que sit longa consuetudo
 9 Qui accusari non possunt
 9 Quando ciuili actio preiudicat cri
 minali
 9 Questionibus
 z Eputationibus que fiunt
 in iudicio
 z Restitutione militū z eo
 rum qui reipublice
 z Receptis arbitris
 z Rescriptis
 3 Rei vindicatione
 3 Religiosis z sumptibus funerum
 4 Rebus creditis z iureiurando
 4 Rescindenda venditione
 4 Rebus alienis non alienandis
 4 Rem alienam gerentibus non in
 terdicti
 4 Rez pmutatōe z de pscriptiōib
 5 Rei vxorie actiōe i stipulatu acti
 one transusa
 5 Repudiis z iudicio de moribus
 sublata
 5 Rez amotaz
 6 Repudiāda bonorū possessione
 6 Repudiāda vel abstinēda here
 ditate
 7 Re iudicata
 7 Res inter alios acta vel iudicata
 7 Relationibus
 7 Reuocandis his que fiunt in frau
 dem creditorū
 8 Ratiociniis opeorū publicorū
 8 Remissione pignorū
 8 Reuocandis donationibus
 9 Rapru xginum honestarum seu
 viduarum
 9 Requirendis reis
 i Umma trinitate z fide ca
 tholica
 i Senatusconsultis
 i Sacrosanctis ecclesiis z puilegiis
 eorum

- i Si ius vel utilitatē publicam
 i Statutis z imaginibus
 z Si tutor uel curator interuenerit
 z Si in cōi eademq; causa in integz
 restitutio postuletur
 z Si aduersus rem iudicatā
 z Si aduersus vēditionem pignori
 z Si aduersus libertatem
 z Si aduersus donationem
 z Si aduersus transactionem
 z Si aduersus solutionem
 z Si aduersus dorem
 z Si aduersus delictum
 z Si aduersus vsucapionem
 z Si aduersus fiscum
 z Si aduersus creditorem
 z Si ut se ab hereditate abstinēat
 z Si ut obmissa hereditate vel bono
 rum possessione v'l aliqd aliud
 z Si minor se maiorem dixerit
 z Si sepius in integrum restitutio
 postuletur
 z Si maior factus ratum habuerit
 z Satisfacendo
 3 Sportulis z sumptibus
 3 Seruitutibus z aqua
 4 Si certum peratur
 4 Suffragio
 4 Si seruus extero se emi mādaue
 rit
 4 Si ppter publicas prestatōes uē
 ditio scā non fuerit celebrata
 4 Si sine censu vel reliquiis
 4 Si quis alteri vel sibi sub alteri
 nomine
 4 Si seruus exportandus veniat
 4 Si mācipiuz ita veneat ne pstru
 atur
 4 Si mācipium ita alienatum sit
 5 Sponsalibus z arris sponsaliciis
 5 Si rector puincie vel ad eū perti
 nentes
 5 Si quacūq; peditus potestate
 vel ad eū pertinentes
 5 Si nuptie ex rescripto pncipis pe
 rantur
 5 Secundis nuptiis
 5 Si scōo nupsit mulier

- 5 Solutio mfinonio z quēadmodū
 dos peratur
 5 Si cōstate mfinonio dos soluit
 5 Si ex pluribus tutoribus v'l cura
 toribus
 5 Suspectis tutoribus
 5 Si mfinidētatē pmissit
 5 Si dō matris voluntatez
 5 Si tutor non gesserit
 5 Si ex falsis allegationibus
 5 Si quis ignorans rem minoris
 5 Si tutor reipublice cā aberit
 5 Si maior fact' ratū habuerit alie
 6 Seruis fugitiuis
 6 Successorio edicto
 6 Si in fraudem patroni
 6 Si quis aliquē testari phibuerit
 6 Si obmissa cā testamenti
 6 Si ius z legitimis heredibus z ex fi
 lia nepotibus
 7 Senatuscōsulto claudiao tollēdo
 7 Seruo pignori dato manumisso
 7 Seruo cōi manumisso
 7 Seruis reipublice manumittēdis
 7 Sententiis pfectoz
 7 Senatuscōsulto orphiciano
 7 Sententiis pfecti prozio
 7 Sententiis ex piculo recitandis
 7 Sententiis z iterlocutionib' oius
 iudicium
 7 Sentētia que sine certa quātitate
 7 Sentētiis q.p eo qd interē pferūf
 7 Si a nō operenti iudice
 7 Sniam rescindi nō posse
 7 Si plures simul vna finia fuerint
 cōdēnati
 7 Si ex falsis instrumentis
 7 Si pendente appellatione mors i
 teruenerit
 7 Si vnus ex pluribus appellauit
 7 Si de momentanea possessione su
 crit appellatum
 8 Si p vim vel allo mō perturbata
 absentis sit possessio
 8 Saluiano interdico
 8 Si res aliena pignori data sit
 8 Si antiquior creditor pignus ven
 diderit

b z

- 3 Si i cāz iudicati pign' captū sit
 8 Si cōs res pignori data sit
 8 Si pign' pignori datū sit
 8 Si vendito pignore agatur
 8 Si vn' ex plurib' hēdib' creditor
 8 Si pignoris ouentione
 8 Solutionib' z liberatiōibus
 9 Si reus v' accusator mortu' fuit
 9 Si qs impatorz male dixerit
 9 Si qs cām cui' tutor fuerit corru
 perit
 9 Sepulchro violato
 9 Seditiofis z his q plebē
 9 Sniām passis z restitutis
 2 Ransactionibus
 2 Tēporib' i itegz restōis
 4 Testibus
 5 Testamentaria tutela
 5 Tutorib' vel curatozibus illustri
 uz personarum
 5 Tutorē v' cura q satis nō dedit
 5 Tutoribus suspectis
 6 Testamēto militis
 6 Testamētis z quēadmodū testamē
 ta ordinentur
 7 Testamētaria manumissione
 7 Tēporib' z repatiōib' appellatiōuz
 8 Tabulis exhibendis
 i Eteri iure enucleando
 i Ut lite pendente vel post
 i Ut omīs tā ciuiles q milita
 res post administratiōem
 2 Ut nemo puatus titulo pdiis
 2 Ut que defunt aduocatis partiu
 iudex suppleat
 2 Ut nemini liceat sin iudicis aucto
 ritate
 2 Ut nemini liceat sine iudice se vi
 dicare
 2 Ubi z apd quē cognitio restōis
 2 Urozib' militū z eoꝝ qui
 3 Ut nemo iur' agere cogatur vel
 accusare
 3 Ubi in rem actio
 3 Ubi de rōcinitis agi opz
 3 Ubi de possessione agi opz
 3 Ubi qs de curiali vel cohortali
 3 Ubi cā fiscalis agitur
 3 Ubi de fideicomisso agi opz
 3 Ubi de crimine agi opz
 3 Ubi de hereditate agat
 3 Ubi oueniat q certo loco pmissit
 3 Ubi de cā status agi opz
 3 Ubi senatores vel clarissimi viri
 3 Usufructu z habitatiōe
 4 Ut actiones ab hēdibus z d bere
 des incipiant
 4 Usuris
 4 Uectigalib' z omiffis
 5 Ut mulier si añ annale spaciuz se
 marito diuinxit
 5 Ubi petat tutor vel curator
 5 Ubi pupilli educant
 5 Usuris pupillaribus
 5 Ubi cāe post pubertatem
 6 Unde legitimi z vnde cognati
 6 Unde liberi
 6 Unde vir z vxor
 6 Verboꝝ z rex significatione
 6 Usuris z fructibus legatoꝝ
 6 Ut i possessione fideicomissoꝝ vel
 legatoꝝ seruadoꝝ cā mit.
 7 Uenditione libertatis
 7 Usucapione p emproze
 7 Usucapione p donato
 7 Usucapione p pote
 7 Usucapione p herede
 7 Usucapione trāsformāda
 7 Usuris rei iudicate
 8 Unde vi
 8 Uti possideris
 9 Ut infra certū tēpus criminalis q
 stio terminetur
 9 Ubi bonoꝝ raptorum
 Rubrice Auctenticoꝝ
 coll.
 3 Dministrantibus officia i
 sacris appellatiōibus
 4 Appellatiōib' z itra q tēpa
 oꝝ appellari
 6 Apd qā opz cāz dici monachos
 6 Armis
 7 Administrationibus
 9 Appellationibus
 9 Alienatione z emphiteosi

4 **Consulibus**
 5 Constitutio q̄ ex ascriptō
 z libera natos
 6 Consanguineis z vterinis sribus
 6 Constitutio que de dignitatibus z
 ep̄atu
 8 Constitutio inouat legem
 9 Collatoribus z aliis capitulis
 2 Etenforibus ciuitatum
 6 Depositionib⁹ z denuncia
 tionib⁹ in glinozum
 7 Duobus reis p̄mittendi
 4 Lchasticaz rez imobilū
 alienatione
 5 Exhibendis z itroducēdis
 reis
 7 Equalitate dotis
 7 Executoribus
 7 Exactionib⁹ z qui conueniuntur
 9 Ecclesiasticis titulis
 i Fideiussozib⁹ z mādatorib⁹
 z solutionibus
 3 Filis an̄ dotalia istra nat
 i Eredibus z falcidia
 5 Hīs q̄ igrediunt ad appell.
 6 Hīs q̄ igrediunt mōasteria
 8 Hec constitutio inouat cōstōez que p̄
 scriptōez centū annoz
 9 Hec constitutio itēptatur p̄orem
 9 Hēredib⁹ ab itestato vemeribus
 2 Usurādū qd̄ p̄stat ab his
 q̄ admīstratōez accipiūt
 2 Incestis iuribus nuptiis
 5 Iureiurando a moriente p̄stato
 6 Instrumentoz cautela z fide
 6 Iudicibus
 7 Immediis donatiōib⁹ in filios sc̄is
 8 In medio lit̄ā fieri sacras formas
 9 Interdictis collegiis hēricoz
 3 Enonibus
 8 Lingiosis z decia pre litis
 i Onachis
 3 Pensura ordinādoz cleri
 corum
 3 Pandatis p̄ncipum
 3 Ministratōib⁹ in sacris officiis
 i On eligēdo sc̄bo nubentes
 2 Nō alienādis aut pmutan

dis rebus ecclē
 4 Nullū agricole traditione tenere
 illius terram
 4 Nuptus
 5 Noui opis nūciatiōe
 7 Neq̄ viz qd̄ ex dote ē
 8 Rūnlegus dotis
 8 P̄uilegiis archiepi
 i Quomō opteat ep̄os z re
 liquos clericos ad ordina
 tōnem perducī
 6 Questore
 6 Quibus mōis naturales efficiūt
 legitimi
 7 Quib⁹ mōis nāles efficiunt sui
 2 Eferēdarius pallacii sacri
 4 Restōnib⁹ z ea q̄ parit in
 xi⁹ mēse post mortē viri
 7 Reis p̄mittendis
 8 Restitucionibus i
 9 Restōibus fideicōmissi
 9 Rapti mīerib⁹ q̄ raptorib⁹ nubūt
 2 Lriptum exemplar
 5 Senicas nō solū fideiussio
 nibus non p̄stant
 9 Sanctissimis ep̄is
 2 Abulatio vice cōsulis
 3 Triente z semisse
 4 Tabellionibus
 7 Testibus
 7 Tēpore nō solute pecūie sup dote
 8 Testamentis ip̄fectis
 i Determinat⁹ sit numerus
 clericorum
 2 Ut iudices sine quoquo
 suffragio
 2 Ut ecclā romana centū annoz
 p̄scriptōe gaudeat
 4 Ut nullus mutans agricole tene
 at eius terram
 4 Ut p̄thocolla diuidant i chartis
 5 Ut p̄ponatur nomen imperatoris
 5 Ut nō hāt pignorationes p̄ aliis
 p̄sonis
 5 Ut de cetero cōmutatiōes ecclāsti
 caz rez
 5 Ut ea que vocantur insinuatia
 super clercis

5	Ut clerici qui recedunt aliis p eis subrogatis	3	Assignatione libertor
5	Ut in pzinatis domibus sacra mystera non fiant	3	Acquisitoe p arrogationez
5	Ut imobilia añ nuptialē donatōz	4	Acceptilationibus
5	Ut facte noue constitutiones	4	Actionibus
5	Ut clerico sacra de expensis	3	Onoz possessionibus
5	Ut nullus fabricet oratorij domū pter voluntatem epi	4	Onoz vi raproz
5	Ut ab illustrib' z qui super eaz dignitatem sunt	1	Apitis diminutione
5	Ut defuncti seu funera eoz non iurient a creditoribus	2	Luratozibus
5	Ut urbane ordinarie pfecture	2	Lodicillis
5	Ut oēs obediāt iudicib' puinciaz	3	Contrahenda emptōne
6	Ut hi qui obligatas res habere phibent minor	3	Onationibus
6	Ut nō luxuriēt oīa nām	3	De ofensu z obligatione
6	Ut liberti de cetero auro n egeāt	3	De duobus reis stipulandi z promittendi
6	Ut elici apō pprios epos ouentīāz	3	Diuisione stipulationum
7	Ut sine phibitōne matris debitor ces z creditrices tutelam gerāt minorum	1	Ex quibus causis manumittere non licet
7	Ut ex actibus extantibus dotis	1	Excusationibus tutor
7	Ut exactis instanti dotis	2	Exheredatiōe liberoz
8	Ut neq miles neq federatus	3	Ex cui libertatis cā bona adiiciūt
8	Ut amisse visiones pscriptiones habeantur	3	Emptione z venditione
8	Ut cū de appellatiōe cognoscitur	4	Exceptionibus
8	Ut liceat matri z aue	1	Judiciaria tutela
8	Ut diuine iussiones	2	Fideicomissariis hereditatibus
9	Ut spōsalia largitas sit spāl oēt	3	Fideiussoribus
9	Ut litigantes iurent	3	Radibus cognationum
9	Ut iudices non expectent sacras iussiones	1	Is q sui vel alieni iurj sunt
9	Ut nulli iudicū liceat habere loci seruatores	2	Hereditibus instituēdis
9	Ut fratrum filiū succedant	2	Hereditate liberto
9	Ut differentes iudices	2	Hereditū qualitate z differentia
9	Usuris nauticis	3	Hereditatibus que ab itestato nobis deferuntur
	Rubrice institutionum	1	Usticia z iure
i	Doptionibus	1	Iure naturali gentium et civili
i	Attiliano tutore	1	Iure psonarum
i	Auctoritate tutorū	1	Ingeniis z libertinis
z	Adēptione legatoz z trāslatione fideicomissorū	2	Inofficioso testamento
		2	Iure codicilloz
		3	Inutilibus stipulationibus
		4	Iniuriis
		4	Interdictis
		1	Ibertinis
		1	Legisfusia canina tollenda
		1	Legitima agnatoz tutela
		1	Legitima parentum tutela
		1	Legitima patronoz tutela

2 Lege falcidia
 3 Legatis
 3 Legitima agnatorum successione
 3 Litterarum obligationibus
 3 Locatione et conductio
 4 Lege aquilia
 2 Militari testamento
 3 Mandati
 1 Utrius
 4 Noxalibus actionibus
 3 Obligationibus
 3 Obligationibus que ex quasi contractu nascuntur
 3 Obligationibus que ex consensu
 4 Obligationibus que ex delicto nascuntur
 4 Obligationibus que ex quasi delicto nascuntur
 4 Officio iudicis
 1 Atria potestate
 2 Pupillari substitutione
 2 Per quas personas nobis acquiritur
 3 Per quas personas obligatio nobis acquiritur
 4 Perpetuis et temporalibus actionibus
 4 Pena temere litigantium
 4 Per quas personas agere possumus
 4 Publicis iudiciis
 1 Tribus modis ius patrie potestatis soluitur
 1 Qui dari tutores in testamento possunt
 1 Quibus modis tutela finitur
 2 Quibus alienare licet vel non
 2 Quibus non est permittitur facere testamentum
 2 Quibus modis testamenta infirmantur
 3 Quibus modis contrahitur obligatio
 3 Quibus modis obligatio tollitur
 4 Quod cum eo qui in aliena potestate
 2 Erunt divisione
 2 Rebus corporalibus et incorporeis
 4 Replicationibus
 1 Satisfactione tutorum et curatorum
 1 Suspectis tutoribus et curatoribus
 2 Servitutibus prediorum rusticorum et urbanorum

2 Singulis rebus per fideicommissum relicta
 3 Senatusconsulto terculiano
 3 Senatusconsulto orphiciano
 3 Successione cognatorum
 3 Servili cognatione
 3 Successione libertorum
 3 Successionibus sublati que habentur per bonorum venditionem
 3 Stipulatione servorum
 3 Societate
 4 Si quadrupes pauperie fecisse dicatur
 4 Satisfactionibus
 1 Utrius
 2 Testamentis ordinandis
 2 Testamento militari
 2 Usufructu
 2 Usu et habitatione
 2 Usucapionibus et legi temporis prescriptionibus
 2 Vulgari substitutione
 3 Verborum obligationibus
 4 Ut bonorum raptorum

Sunt alie Rubricae in x^o xi^o et iz^o li^o Lo-
 dicis et in v^o lib^o feudorum que hic prout alle-
 gantur: id eas ponere non curo

Rubricae iuris canonici

Hic per sciendum quod decretum non distin-
 guitur per Ricas sed in tres principales pres-
 que prima continet ceterum et vna distinctiones
 et sub qualibz distinctione capitula. Secunda
 per continet 36. casus et sub qualibz casus
 et sub quonibus capitula. et 33. casus a quonibus
 usque ad quonem quartam interponitur tra-
 ctatus de penia: qui dividitur in 7. distinctio-
 nes et sub quolibet distinctioe capitula. Ter-
 tia per est de consecratione. qui dividitur in 5.
 distinctiones et sub qualibet distinctioe
 capitula. Alii vero libri iuris canonici
 Ricas continent que sequuntur

5 Excusationibus inquisitioni-
 bus et denunciationibus
 5 Adulterio stupro
 1 Alienatione iudicii mutandi causa facta
 5 Apostatis

2	Appellationib' z recusationibus	3	Lustodia eucharistie crismatis et
	z relationibus		aliorum sacramentorum
1	Arbitris	3	Ecumis piniis z oblacioni
1	Auctoritate z usu palli		bus
3	Applisimo z ei' effectus	5	Delicto puerorū
1	Digamis ordinādis vñ nō	3	Deposito
5	Alūnatoribus	4	Desponsatione impubez
3	Apellis monachorū z alio	2	Dilationibus
	rum religiosorum	4	Diuoritis
2	Causa possessionis z pprietatis	2	Dolo z contumacia
3	Celebratōe missaz z sacro eucha	3	Donationibus
	ristie z diuinis officiis	4	Donatōib' inf vix z vxorē z de do
3	Lenib' exactionib' z pcuratōib'		te post diuoritiū restituēda
3	Cohabitatōe clericorū z muliez	5	Qui ordinēs furtiue susce
4	Clādestina desponsatione		pit
3	Clericis coniugatis	3	Ecclesiis edificandis vel re
3	Clericis nō residentibus		parandis
3	Clerico egrotante	1	Electione z electi potestate
5	Clericis pugnantib' in duello	3	Emptione z venditione
1	Clericis pegrinis nō admittēdis	4	Exo qui cognouit consanguineaz vxor
5	Clerico venatore		is sue
5	Clerico percussore	4	Exo qui duxit i mīmoniu; quā pol
5	Clerico maledico		tuit p adulterium
5	Clerico nō ordinato ministrante	2	Exo q mittit in possessionē causa
5	Clerico excoicato deposito vel inf		rei seruande
	dicto ministrante	1	Etate z qualitate z ordine pficien
5	Clerico p saltum p'moto		dorum
5	Clerico q ordines furtiue suscepit	2	Exceptionibus
4	Cognitione spiritali	2	Excessibus p'atorum
4	Cognitione legali	2	Fris
5	Collusione detegenda	2	Fudis
3	Comodato	2	Fide instrumentorum
3	Concessione pbende' z ecclesie nō	3	Fideiussoribus
	vacantis	1	Filiis p'broz ordinandis vel non
4	Conditōib' appositis in mīmo	2	Foro competentī
	nio z aliis tractibus	4	Frigidus z maleficiatis z ipotētia
2	Confessio		coeundi
2	Confirmatione vtili vel inutili	5	Furtis
1	Constitutionibus	5	Ereticis
1	Consuetudine	5	Homicidio voluntario vel
1	Corpe viciatis nō ordinandis		casuali
4	Coniugio leprozorū	5	His qui filios occidūt pprios
4	Coniugio seruorum	1	His que vi metusve ca sunt
4	Consanguinitate z affinitate	3	His q sunt a prelato sine cōsensu
3	Cōsecratione ecclē vel altaris		capituli
3	Conuersione coniugatorū	3	His q sūt a maiori pre capituli
3	Conuersione infidelium	5	Ulcis z saracenis z eorum
5	Crimine falsi		seruis

3	Immunitate ecclesiarum	5	Penitentis et remissionibus
5	Infantibus et languidis expositis	i	Peregrinis clericis non admittendis
i	In integrum restitutione	z	Peregrinantibus
5	Iniuriis et damno dato	3	Pignorum et alius cautionibus
z	Iudiciis	z	Plus petitionibus
z	Iurando	i	Postulatione platorum
z	Iuramento calumnie	i	Postulando
3	Iure patronatus	3	Prebendis et dignitatibus
3	Institutionibus	3	Precariis
z	Itis contestatione	3	Presbytero non baptizato
z	Libelli oblatione	z	Prescriptionibus
z	Lire pedere nihil inouet	5	Privilegiis et excessibus privilegia
3	Locato et conducto	z	torum
5	Magistris et ne aliquid exigant	z	Presumptionibus
	per docendo	z	Probationibus
i	Patronatus et obedientia	i	Procuratoribus
5	Paledicis clericis	5	Purgatione canonica
4	Primoniis et interdum ecclesie	5	Purgatione vulgari
z	Primoniis petitionibus	3	Purificatione post partum
4	Atis ex libero ventre	4	Qui clerici vel vouentes
3	Neclicis vel monachi secularibus		monachum obere possunt
	negociis se immiscant	4	Qui filii sint legitimi
5	Ne plati vices suas	4	Qui monachum accusare possunt
3	Ne sede vacante aliquid inouet	5	Aprioribus incendiarius et violatoribus
5	Non ordinato ministrante clerico		ecclesiarum
5	Novi operis nuntiatione	3	Rebus ecclesie alienandis
z	Oblatione libelli		vel non
i	Obligatis ad rationem ordinandis vel non	i	Renuntiatione
3	Observatione ieiuniorum	z	Recusationibus appellationibus
i	Officio archidiaconi		et relationibus
i	Officio archiepiscopi	3	Regularibus et transcurrentibus ad
i	Officio primicerii		religionem
i	Officio sacriste	5	Regulis iuris
i	Officio custodis	3	Religiosis domibus ut episcopi sint
i	Officio vicarii		subiecte
i	Officio et parte iudicis delegati	3	Reliquiis et veneratione sanctorum
i	Officio legati	3	Rerum permutatione
i	Officio iudicis	i	Rescriptis et eorum participatibus
z	Officio iudicis ordinarii	z	Restitutione spoliatorum
i	Ordinato ab episcopo qui renuntiavit	i	Acta vinctione
	episcopi	i	Sacris iterandis vel non
z	Ordine cognitionum	5	Sagittariis
i	Actis	5	Scismaticis
3	Parochiis et alienis	i	Scrutinio in ordine faciendo
	prohibitis	4	Secundis nuptiis
3	Peculio clericorum	z	Sententia et re iudicata
5	Penis	5	Sententia excommunicationis
		3	Sepulturis

- 2 Sequestratiōe possessionum
 i Seruis nō ordinādis z eoz manu
 missione
 5 Simonia z ne aliquid p spūalibus
 exigat vel pmittatur
 i Sindico
 3 Solutionibus
 5 Sortilegiis
 4 Sponsalibus z mīmonio
 4 Sponsa duorum
 3 Statu monachoz z canonicorum
 regularium
 3 Successionibus ab intestato
 i Sūma trinitate z fide catholica
 i Supplenda negha prelatoz
 i Emporibus z qualitate
 ordinandorum
 3 Testamentis z vltimis vo
 luntatibus
 2 Testibus z attestacionibus
 2 Testibus cogendis vel non
 5 Torneamentis
 i Transactionibus
 i Translatione
 i Treuga z pace
 i Tricatis corpore ordinādis
 vel non
 5 Verborum significacione
 3 Vita z honestate clericoz
 3 Voto z voti redēptione
 5 Usuris
 2 Ut lite nō prestata nō pcedat ad
 restitū receptionem vel ad diffi
 nitiam suam
 3 Ut ecclesiastica beneficia sine di
 minutione conferantur
 2 Ut lite pendente nil inouetur

Diuisio decretalis. h.

Prima creat clericos: officia pparat ide
 Altera iudiciū cū requisitis appellat
 Tertia de vita z tractib' testaq; mētis
 Tūbē q̄rta docet z q̄ spectant ad illud
 Ultima crimib' penas subiūgē curat

¶ Hic libri. 6. decretaliū

E summa trinitate z fide ca
 tholica
 De constitutionibus
 De rescriptis z eoz interpretationibus
 De consuetudine
 De postulatione p̄latorum
 De electione z electi potestate
 De renunciatione
 De supplenda negha p̄latorum
 De temporibus ordinationum
 De etate z qualitate z ordine preficiē
 dozū
 De filiis presbyteroz z aliis illegitime
 natis
 De bigamis
 De officio vicarii
 De officio z p̄tate iudicis delegati
 De officio legati
 De officio ordinari
 De maioritate z obedientia
 De pactis
 De procuratoribus
 De his que vi metus ve causa fiūt
 De in integrum restitutione
 De arbitris
 De iudiciis
 De foro competentī
 De litis contestatōe
 De iuramento calūnie
 De restitutione spoliatorū
 De dolo z contumacia
 De eo qui mittit in possessionē causa
 rei seruande
 Ut lite pendente nihil inouetur
 De confessis
 De testibus
 De iureiurando
 De exceptionibus
 De p̄scriptionibus
 De sententia z re iudicata
 De appellationibus
 De vita z honestate clericoz
 De clericis coniugatis
 De clericis non residentibus in ecclia
 vel p̄benda
 De p̄bendis z dignitatibus
 De clerico egrotante vel debilitato
 De institutionibus

De concessione ecclesie z prebende nō
vacantis

Ne sede vacante aliquid inouetur

De rebus ecclesie non alienandis

De rerum permutatione

De testamentis z ultimis voluntatibus

De sepulturis

De decimis

De regularibus z transeuntibus ad religionem

De voto z voti redēptione

De statu regularium

De religiosis domibus

De capellis monachorum

De iure patronatus

De censibus z exactionibus tributorum

De consecratione ecclesie vel altaris

De reliquiis z veneratione sanctorum

De immunitate ecclesiarum

Ne clerici vel monachi secularibus ne
gocis se imisceant

De sponsalibus z nuptiis

De desponsatione impuberum

De cognitione spiritali

De accusationibus inquisitionibus
z denunciationibus

De hereticis z receptatoribus eorum

De scismaticis

De homicidio

De usuris

De excessibus prelatorum z subditorum

De privilegiis z excessibus
privilegiatorum

De iniuriis z damno dato

De penis

De penitentiis z remissionibus

De sententia excommunicationis

De verborum significatione

De regulis iuris

Exice clementinarum

Summa trinitate

De rescriptis

De electione

De renunciatione

De supplenda negligentia prelatorum

De etate z qualitate

De officio vicarii

De officio delegati

De officio ordinarii

De in integrum restitutione

De iudiciis

De foro competenti

De causa possessionis z proprietatis

De dolo z contumacia

Ut lite pendente

De sequestratione possessionis z fructuum

De probationibus

De testibus

De iurciurando

De exceptionibus

De sententia z re iudicata

De appellationibus

De vita z honestate clericorum

De prebendis z dignitatibus

De concessione prebende ecclesie non
vacantis

De rebus ecclesie non alienandis

De rerum permutatione

De testamentis

De sepulturis

De regularibus

De statu monachorum

De religiosis domibus

De iure patronatus

De censibus z exactionibus z procurationibus

De celebratione missarum

De baptismo

De reliquiis z veneratione sanctorum

De immunitate ecclesiarum

De consanguinitate z affinitate

De magistris

De iudeis z saracenis

De hereticis

De homicidio

De usuris

De excessibus prelatorum

De privilegiis

De penis

De penitentiis z remissionibus

De sententia excommunicationis

De verborum significatione

Incipiunt canones penales extra
cti de verbo ad verbum de summa fra
tris Astensis ordinis minorum, libro 5.
titulo. 52.º.

Considerandū

est de canonibus pen
tentialibus. Ad quorum
intelligentiam prenotā
dum est. q. sicut est in
scientiis practiciis que versantur circa
opera: q. sermo i vniuersali est icert?
z dubius. sed cum applicatur ad singu
laria incipit quodāmodo habere certi
tudinem: vt qui non considerat circun
stantias particulares potius deuiet q.
se rectificet. vt patet in medicina z sciē
tia morali. Sic est intelligendum in p
posito q. canones instruunt in genera
li quomodo est penitētia imponenda
sed descensum ad singularia presby
teris discretis relinquunt qui considerāt
circumstantias personarum attenden
tes ad canones sicut ad reglas directri
uas. quia si contra canones imponant
non recte imponūt. Nulli ergo presby
tero licz facere aliquid quod possit pa
truz regulis obuiare. di. 38. nulli. In ca
nonibus autem maxime determinat
penitētia quo ad tempus z magis q.
quo ad modum. quia illa determinatō
est certior z cōmuniōr. hec Bonauentu
ra. Ut ergo scias qualiter debet proce
dere arbitrium presbyteri non regula
nter sicut dictuz est. s. septennis est. p
peccato mortali penitētia imponēda.
z hoc non tñi propter temporis diutur
nitatem: s. magis ppter significatōez
In veteri. n. lege Maria soror Moy
si lepra percussa separata fuit extra ca
stra septe diebus. Numeri. 12. Maria
significat penitentem. Interpretatur
enim amara mare. Hec penituit septe
diebus. sed nunc penitet septem annis
quod significatum ē Ezec. 4. Diez p
anno dedi tibi. Si queratur quare pe

nitētia sit aggrauata. cuz lex nona sit lex
misericordie: 18. q. hic est maior igrati
tudo ppter maiore gām. z maior corē
pius ppter maiore dignitatem noue
legis in qua xpi sanguis est effusus. z
grauius peccatum ppter statum pec
cantis qui debet esse perfectior. z vltē
rius satisfactio in lege noua debet esse
perfecta vt i pñaliūz statuz reducat.
z q. soli i vna die non redit in idem pñ
ctu: s. in anno. ideo dies conuersus ē in
annu. Rursum. quia perfectuz remedi
um ē in lege noua: iō annus multiplica
ri dz per septem. ppter dona spūs sci re
cuperanda. z ppter septe z dotes. s. tres
aie: z quatuor corporis obrinēdas. Hu
iusmodi aut pnia non ē oibus iponēda
nec tñ est infirmāda: s. est infirmāda
vt cognoscat q. grauis est culpa. hec
Bonauent. Licet autē p singulis pec
catis criminalibus sit statuta talis pe
nitentia. debet tamen imponi magi vlt
minus aspera put maioritas vel mi
noritas criminis cum ceteris circūstā
tiis hoc exposcit. vt in sequentibus pz
A predicta nāq. regula excipiunt plu
rimi casus i quibus propter dignitatē
peccantis vel criminis enormitatem i
ponitur penitētia maior aliquādo ē
ex variis causis minor. Ad hoc ergo q.
presbyter circa penitēcias disponen
do cautius arbitretur notandi sunt ca
sus in quibus per canones certe peni
tentie imponuntur: quos. s. canones te
netur presbyter scire. vt dictum est. s.
Sunt autem isti.

Primus ē q. si pñbz fornicationem
fecerit. pñam. x. annorū faciat hoc mō
s. q. sit inclusus siue a ceteris in aliq. lo
co remotus. sacco indutus. z humi pro
stratus misericordiam dei iugiter iplo
rās. pñis trib⁹ mētib⁹ omnis a vespe
in vespēra pane z aqua vtrā exceptis
dñicis dieb⁹ z festis precipuis in quib⁹
modico vino pisciculis z leguminibus
recreet. Elapsis aut sic trib⁹ pñis mē
tib⁹ o illo loco exeat nō tñ in publicuz
pcedat ne pplis i eū scādalizet. Et p b⁹

vi q i publico crimine loq̃e. 6° h^o re
sūptis virib^{us} aliquatū vñū anū z di
midū i pane z aq̃ expleat. excepti oñi
cis z aliis p̃cipuis festis. i q̃b^{us} vino san
guine. ouis. z casco poterit vti. Smito
sic p̃āno z dimidio. p̃ticeps fit corporis
dñi. z ad pacē veniat. z ad p̃s cum aliis
srib^{us} canēdoe i choro vltim^{us} recipitur
Ad cornu tñ altaris nō accedat. i3 mio
rū ordinū tñ officia gerat. deinde vsq̃
ad opletōez septimi ani tres ltimas fe
rias. i. scd̃as q̃rtā z sextā excepti dieb^{us}
pascalis q̃ st. 50. i pane z aq̃ ieiunet. se
cū dā tñ feriā vno psalterio vlt denario
si sit ogari^{us} redimē pōit. Et sic cū septi
mū anū opleuerit pōit eū ep̃s ad gradū
p̃stinū reuocare. ita tñ q i trib^{us} annis ie
quētib^{us} sine vlla redēptōe oi sexta fe
ria i pane z aq̃ ieiunet. Et eadez p̃nia i
ponēda ē p̃sbro de oib^{us} aliis p̃ctis que
depositōez iducūt. p̃robāt āt hec oia.
is. di. p̃sbrz si fornicatōez. qd̃ intelligunt
qdā de simplici fornicatione. alii for
meli^{us} fm Ray. de adulterio vel incestu
puta quia cognouit coniugataz osangui
neam vel affinem.

2° casus ē si p̃sbrz cognouit filiā suā
spūalē quā. i. baptizauit. vlt i baptismo
vlti oñimartōe tenuit. vlt que sibi oñessa
fuit. o3 p̃niaz agēaz. ānis. z ēt o3 deponi
si crimē sit manifestū z pegrinando. is
ānis peniteat. z postea mōasteriū itret
tota vita sua moratur^{us} ibide. Ep̃us hō
q talia cōmisit. peniteat. 5. ānis. 3p̃sa
hō mlier o3 oia reliquē z res suas pau
gibus dare. z cōuersā vsq̃ ad mortē in
mōasterio deo seruire. 30. q. i. si q̃ sacer
dos. z. c. non debet.

3° ē q̃ q̃cūq̃ filiā suā spūalē vlt ma
trez cognoscit. 7. ānis peniteat. z s̃lir ei
oñsentietes. 30. q. 3. non oportet.

4° ē q̃ q̃ oñit cū aliq̃ aliu desposata
p̃ h̃ba de p̃nti. ip̃a dimissa. 40. diebus
ieiunet i pane z aq̃. z sequētib^{us} 7. ānis.
peniteat. c̃ de sp̃o. duo. accepisti.

5° ē q̃ q̃ cognoscit duas oñmatres vlt
sorozes. siue vxor viuat. siue non. admi
nus. 7. ānis peniteat. i3 plus debet 30

q. 4. si p̃sbyter.

6° est q̃ q̃ cognouerit monialē siue
deuotā. x. ānis peniteat. z s̃lir ip̃a h̃z for
mā traditā. z 7. q. 1. de filia. z. c. deuotaz.
In quoz p̃. c. d̃f q̃ si filia ep̃i vel p̃sbrz
vel diaconi post votū solene oñtraxit
m̃fimonū nō admittat ad coionez. ni
si marito defuncto p̃niaz egerit. Si āt
eo viuēte decesserit z p̃niaz egerit. et
cōionez perierit. tñ in s̃n vite recipiet
eā. In z. c. d̃f q̃ deuota peccās nō ē re
cipienda i ecclesia. nisi peccare desierit
z desinēs egerit p̃niaz. x. ānis. postea
recipiat ad coionem. z ātēq̃ in eccle
sia admittatur ad orationez ad nullū
oñmū xp̃iane mulieris accedat.

7° est de eo qui ignorat cognoscit
duas sorozes. vel m̃frez z filiam. vltami
tam z neptem. peniteat. 7. ānis. Si āt
sciēt. p̃petuo p̃uictur coniugio. 3. q. 3
Si quis cum duabus.

8° est q̃ q̃ ducit in vxorē eā quā pol
luit p̃ adulteriū peniteat. 5. ānis. 31. q.
i. si qua vidua.

9° est q̃ q̃ oñm peccauit si sit cleri
cus o3 deponi vel religioni tradi si cor
rigibilis appareat ad perpetuam p̃ei
tentā pagendā. Si hō sit laicus a cetū
fidelū vsq̃ ad oñignā satisfactōez o3
fieri alienus. c̃ de excess. p̃la. c̃ h̃ci. hoc
eni viciū mai^{us} est q̃ cognoscē m̃fem.
33. q. 7. adulteriū. z ē Aug^{ustinus}. Adulteriū in
q̃t malū vincit fornicatōez. vincit aut
ab incestu fornicatio. p̃et^{er}. n. ē cuz m̃fē
q̃ cū aliena vxore concubere. i3 oium
hōz pessimū ē qd̃ oñra nāz fit. vt si vir
membro mulieris non ad hoc conce
so voluerit vti. hec Aug^{ustinus}. Quocunq̃
autem modo tale factum exerceatur
p̃teret̃q̃ inter virum z feminam ordi
nate in vase debito. vicium contra na
turam z sodomiticum iudicatur. vt di
cit Ray.

10° est q̃ q̃ coierit cuz brutis penite
at plus q̃. 7. ānis. z s̃lir pro incestu. 32
q. z hoc ip̃m. z. s̃. se.

11° ē q̃ p̃sbyter q̃ interest clandestini
nuptis triennio suspēdit. z si culpa

exegerit graui⁹ punia⁹. extra de clā. de
spon. cum inhibitiō.

12° est q⁹ q⁹ vorū simplex violanēit
peniteat tribus annis. 27. dis. si vir.

13° est q⁹ qui excōicatus celebraue
rit d³ triennio penitē. 2. feria. 2. 4. 2. 6. a
vino 2. carnib⁹ abstinere. xi. q. 3. de his.
De pena hō degradati celebrantis. hī
di. 50. accedens

14° est q⁹ homicida voluntari⁹ sū
spe restitutionis deponit. 2. peniteat. 7
annis. dis. 50. miroz.

15° est q⁹ homicida casualis penite
at. 5. annis 2. hoc h³ Ray. si culpa casuz
pcessit. alit nō nisi forte ad cautelā. dis.
50. eos. 2. duobus. c. se.

16° est q⁹ si qs fecerit hōicidiū p⁹p
nccitatē cuitabilē. peniteat. 2. an. di. 50.
c. de his clericis. q. 13. si cuitabil⁹ eēt i nul
lo sibi iputaret. 50. di. q. 2. te. Qd⁹ vez est
quo ad culpā. h³ bonus eēt q⁹ penitē q⁹
ad cautelā 2. inocentiā suā ecclē ostēdē
dā. ex de homi. c. 2°. §. vlti. Et sim Ray.
forte distingui pōt i homicidio necessa
rio sicut i casuali. s. vtz culpa pcesserit
nccitatē vel nō. ar. dist. 50. de his. nō. ex
de homi. interfecisti. Sed 2. si qs p infa
miaz cōmittat hōicidiū nō ei iputaf. 3. q.
4. iudicas. qn ēt q⁹ intutu discipline in
caute pcutiēdo occiderit deponit. ex d³
hōi. p⁹sbz. is. q. i. si qs nō irat⁹. S3 qui li
garū latronē interficit deponit. extra de
homi. suscepim⁹. Qui autē latronē oc
cultū occidit quē vinū cōphendē potu
it. 40. dieb⁹ nō intret eccliaz 2. al⁹ peni
tere d³. ex eo. c. 2° vbi d³ hoc d³. Qui hō
paganū vl⁹ iudeū occidit peniteat. 40
diebus. di. 50. §. qui nō odi.

17° ē q⁹ mīricida peniteat. x. annis h³
formā satis apte traditā. 30. q. 3. latorez
Uxoricide hō grauior pnia debz iponi
Laf. n. 2. q⁹ dūz occidit nunq⁹ egtat nec
vchicūlo portat. nec mīmoniu3 cōtra
bit vsq⁹ ad. x. āno3. carnes nō comedit.
nec vinū bibit. 2. alia q⁹ habēt. 33. q. 2. ad
monere. 2. c. gcunq⁹. Imponit aut pnia
maior vxoricide. nō q⁹ illud petm sit g⁹
ui⁹ isto. s3 q⁹ hoies pmozes sunt ad oc

cidendū vxores q⁹ mīes. Mai⁹. n. petm
ē occidē mīes q⁹ vxorē occidē. vt dicit
Bona. in 4° sniaruz. 2. cōiter oēs doct.
Sūil. hō durā. tenet hōiū in reprozio p
eo q⁹ vxoricide iponit pnia maior. Ad
hi aut magis placet snia alioz. S3 qua
lē pniaz agē debēt q⁹ filios occidūt. R⁹
Aut ē certū q⁹ ipimet scient⁹ interfece
rūt. 2. sic d³ eis iponi pnia maior q⁹ pro
alio hōicidio. ar. ex eo. c. vlti. i. tex. 2. glo
2. de homi. cū iuramēto. de pe. dis. i. aut
facta. In hoc tñ casu vir vxorē recupe
rat quā coact⁹ abiuraueat. 2. ipa pniaz
agit h³ arbitriuz cōiuta q⁹ si h³ alios fi
lios pacifice gubnare possit eos vxor.
ex eo. itellexim⁹. Qd⁹ si viz nō h³ iduci
d³ vt itret religionē. ad qd⁹ si nō pōt in
duci tuti⁹ est ei dare lñiam nubēdi. vt
ex eo. veniēs. Et hoc qñ tūmē de icon
tinētia. al⁹ nō. vt p3. 31. q. 2. i. adolescētia.
Et si p⁹ sit clīc⁹ ab officio altari d³ ppe
tuo abstīnē. 2. ei grauior q⁹ laico. non tñ
publica nisi veniat i publicū pnia d³ i
poni. vt ex de pe. q⁹ sitū. Aut certū ē q⁹ n
interfecerūt spōte nec i culpa fuerūt. s3
cāu fortuito origit. 2. sic de stricto iure i
nullo tenent. ar. ex de hōi. ex l⁹ f. c. 2°. c.
Johes. 2. c. vlti. Nisi velint ad cantelā
penitē. In dubio tñ psumit q⁹ nō h⁹ ex
certa scia. s3 poti⁹ ex incuria puenit.
ex d³ p⁹si. afferte. Aut certū ē q⁹ n exbi
buerūt oēs diligētiā quam potuerūt 2
debuerūt. sic culpa pcessit casuz. Et si
sit g⁹uis clpa. vt si posuit puez i medio
vtriusq⁹ h³ arbitriū pniariū. ipōit pnia
5. vlt. 7. ānoz. 50. di. si q⁹ femina. 2. c. f. c. 2. c.
si qs spōte. occulta si sit occultū. publica
si sit publicū. 2. maior si i lecto suffocē
q⁹ si i cunis. 2. mai⁹ p⁹sbz greco q⁹ laico
vt h³ ex d³ pe. q⁹ sitū. Et l3 dispēset q⁹ ad
pniaz q⁹ ē arbitraria. vt d³ ibidē. nō tñ q⁹
ad ordines. p⁹p hōicidiū qd⁹ ē delictuz
enorme 2. idispēabile. di. 50. miroz. Si
aut culpa q⁹ pcessit casuz sit leuis. vt si
posuit puez in eodē lecto longe tñ a se
iponit pnia triū annoz. Scdm hoc in
tellige illd⁹. ex eo. de infantib⁹. Donēdi
g⁹ sē pntes q⁹ tā tenellos secū i vno n

collocet lecto. ne qualibz neglia iterue
mente oppmatur z suffocent. vt. 2. q. 5.
soluti. Et hoc mo distinguit hosti.
z Ber. ex de infantibz. Quid de illis q
filios vel seruos suos infantes vel et
adultos languidos relegata pietate ex
ponit. i. ex se ponunt an ecclias: ut ali
qui moti misericordia colligat eos? R.
Tales grauit peccant: qz cu ignoret se
pe consanguinitas expositoz: obere pos
sent mmoniu cu sorore vel cuz consan
guinea id exponens tenet de hoc pcto
penite z est puniendus sicut exposit? si
scieter cu tali traheret puniret. extra
de peni. officii. scdz hosti. talis. n. scdz
Ray. e. r. q. h. o. i. c. i. d. i. u. d. i. c. a. d. u. s. q. h. o. i. e. z
sibi ita conuictu piculo mortis expoit
Consideratis tn circustantiis z vtz ob
hoc mors secuta fuerit vl no fuerit. pe
nitentia moderata erit. Erut aut tales
irregulares hz Ray. si mors inde sit se
cuta. qz. si fuerit i culpa cos exponedo
vel alimeta negado. Tn hz Ro. si i nul
la culpa fuissent: qz forte nec elynas q
rendo. nec aliter cos alere possent. irre
gulares no essent nec peccarent.
is? est qz q pzelbz interfecit penite
at. 12. annis. extra de pe. z re. c. 1. De pei
tentia ho ei? q occidit mōachū vel cle
ricū subdiaconū vel diaconū. habet. 17
q. 4. qui occiderit. De pnia aut ei? qui
machinas i morte dñi sui vel i regimē
ei? habet. 23. q. vlt. §. si quis.
is? ē q iuste aliū ad mortē accusat.
40. diebus in pane z aqua p. 7. an. ieiunet
z peniteat. z hoc si accusat? sit occi
sus. Si aut tñ mēbz pdiderit. triennio
peniteat. ex de accu. accusasti. hostiē.
ho z Jo. de deo. i ieiunado itellererūt
q pñ? peniteat p septē ānos quolibet
anno ieiunado. 40. dieb? in pane z aq
z? ho p tres ānos. Huil. ho durā. itelle
xit put lsa magi sonat. f. q pñ? ieiūa
bit. 40. dieb? i pane z aq siue otinue si
ue iterpollate. z p septē ānos ieiunā
bit z penitebit. nō tn in pane z aq. s. ad
arbitriū psbyteri. z? ho per. 3. q. drage
mas pñā an natalē dñi. secūda āte p. 4

75
sca etia an scm Joñem. Has. n. instituit
beatus Petrus. vt habetur i cronica.
Ieiunabit aut tūc i pane z aqua. Pro
batur hec hz hostiē. 22. q. 5. c. p. 2. z 3.

20? q pñur. 40. dieb? in pane z aq
ieiunet: z septē annis sequētib? penite
at. z hz debz ee in pnia. s. interiozi. 6. q. i.
quicunqz

21? q qui opulsus additōaliē a dño
scient piurat. si liber sit. 40. dieb? i pa
ne z aqua. z hoc hz glo. itellige vel cōti
nue vel iterpollate peniteat. z septem
annis sequentibus. nō tn in pane z aq.
vt dicit glo. si ho seru? sit ei? q euz coe
git. trib? qdragesimis z ltimis feriis. f.
2. 4. z 6. 22. q. 5. qui opulsus.

22? q q iurat in manu epi vel i cru
ce cōsecrata: peniteat tribus annis. Si
ho i cruce nō cōsecrata vno anno. Qui
ho coactus z ignorans ignorātia iuris
z postea cognoscit: peniteat trib? qua
dragesimis. 22. q. 5. c. 2. Qui ho coact?
p vita redimenda vel qualibet cā vel
necessitate piurat. qz corp? pl? q aiaz
dilexit. trib? qdragesimis peniteat. e. a
q. c. si q coact? Alii indicunt tres ānos
z vñ ex his in pane z aqua.

23? est q qui falsuz scient iurat vel
aliū iurare cogit. dieb? 40. peniteat i
pane z aqua: z septē sequentib? annis
nunq sit sine pnia. s. interiozi. Alii ē si
conscii fuerint similē peniteant. 22. q.
5. si qs conuictus.

24? q qui mēsurat in falsa mēsurā
30. dieb? in pane z aqua ieiunet. ex de
otra. emp. vt mēsure. De pena ho falsa
riti lraz habet ex co. ad audientiaz. z. c.
dura. z. c. ad falsarioz. z de ho. signifi.
nouimus.

25? est qz q frangūt pñāz solēnez si
ue redeūdo ad crimina pōza vel sūta
siue redeūdo ad negotiatiōem vel mu
litiā secularē q sibi fuerāt iterdicta. so
la intra eccliam fidelib? orōne iungūt
a cōsione suspendunt. a catholicis: qui
uiis separant. z penitere debēt. x. an. z
coicent i fine vite. 23. q. 2. de his ho. z de
pe. di. 5. si quis ho.

26° est q^{uod} qui canit missam et non coi-
cat o^{mnibus} vno anno penitere et interz mis-
sas non cantare. de cse. di. 5. relatu.

27° est q^{uod} p^{ro}sbz q^{ui} mortuū clericū iuol-
uit i p^{ro}lla altaris peniteat. x. annis: et
mēib^{us}. 5. Diacon^{us} ho triēnio et dimidio
de cse. di. i. nemo p^{ro} ignorantia.

28° q^{uod} q^{ui} committit sacrilegiū eccliam
violado v^{el} chrisma siue calicē sacrum
pollutis māib^{us} accipit vel filia sacrile-
gia committit. peniteat. 7. annis. p^{ri}mo ex-
cūmteriu q^{uod} violauit consistat. scdo ano
an foras ecclie. 3° in ecclia. et i hoc triēnio
carnes non comedat. vinū non bibat nisi
i pasca v^{el} natali. n^{on} offerat nec cōionez
accipiat. q^uarto ano cōicabit: et i illo et i 5°
et i 6° et i 7° trib^{us} feris a carnib^{us} et vino
abstineat ieiunado. 12. q. 2. demon. Lō
burcs aut ecclia. 15. anis peniteat et eaz
restituatur. 17. q. 4. si q^{ui} et in x^{risti}u. mai^{or}.
De pena ho raptoris siue furis rei ec-
clesiastice. et d^{icitur} pena furj et effractorj tā
clericus q^{uam} laici. hēc ea. q. 5. p^{er}at. et c. si q^{ui}
clericus.

29° q^{uod} si p^{ro}ntes frāgūt spōsalia fili-
orū a cōione triennio sepent. et filij filij
si sint i culpa. Si tñ filij h^{ab}z p^{ro}missionez
scāz d^{icitur} exherit excusant v^{el} q^{ui} ad penaz
ecclie: s^{ed} non quo ad reatu. ex q^{uo} dederūt
operā in cōtrariū. 31. q. 3. si qui parentes
ar. de pe. di. i. si cui.

30° est q^{uod} q^{ui} blasphemauerit publi-
ce deū v^{el} aliquē scōz et maxie b^{ea}taz vir-
ginē: illi o^{mnibus} ep^{iscop} h^{ab}et p^{ro}niaz intūgere. s. ut
septē dieb^{us} o^{mnibus} p^{ro}nciis p^{re} forib^{us} ecclie i ma-
nifesto oū missa cantat existat. et v^{el} trio
illoz diez o^{mnibus} p^{ro}nciis palliū et calciamenta
deponat et corrigiā ligatā circa collum
h^{ab}eat. et septē p^{re}cedētib^{us} sextis feriis i pa-
ne et aq^{ua} ieiuret eccliaz nullaten^{us} ingres-
sur^{us}. et q^{ui}libz p^{ro}dcōz diez tres paupes v^{el}
duos v^{el} saltē vnūz reficiat si pōt. Et si
nō pōt hec pena i aliā cōmutet. Qd si re-
nuerit agē oia sup^{er} p^{ro}dcā iterdicat sibi ec-
clesia. et i morte p^{ro}uef eccliaistica sepul-
tura. c^{on}tra de maledi. statumus. Itē blas-
phem^{us} si diues fuerit. 40. alio q^{uod} n. 30. v^{el}
20. et si ad hoc nō sufficiat q^{uod} n^{on} solidoz

vsualis monete pena multet nullāq^{ue}
miaz in hoc habetur. v^{el} d^{icitur} ibidē. s. q^{ui}
soluat q^{uod} n^{on} solidos. q^{uod} si nō h^{ab}z curat p^{ro}
ciuitate. v^{el} cōmutetur i penā aliā tpale
hec at penā soluet ei q^{ui} cōdēnat. i. p^{ro}ta-
ti seclari. H^{ab}et. n. penā tpalē p^{re}cepit pa-
pa iponi p^{ro} p^{ro}atēz tpale. q^{uod} si negierit
p^{ro} ep^{iscop} p^{ro}capit cogi. hec. hosti. H^{ab}et at
p^{ro}dcā p^{ro}ea locū h^{ab}z Hof. cū q^{ui} blasphem^{us}
nō ex ira v^{el} ebrietate v^{el} demētia: q^{uod}
tūc cū eo benigni^{us} ageret. 2. q. 3. si quis
irat^{us}. s. notādū. Scdm ho hostiē. hec
p^{ro}ea ē spātr iducta d^{icitur} eos q^{ui} deū blasphe-
mat ex ira. Nō. n. aliq^{ui} de leui blasphe-
mat deū nisi irat^{us}. Tāta tñ posset esse
iracūdia q^{uod} egpararet demētie. et tunc
illō q^{uod} dicit Hof. locum posset h^{ab}ere. hec
hosti. Quid si q^{ui} iuret p^{ro} caput v^{el} p^{ro}
v^{el}trē v^{el} corp^{us} v^{el} capillū: Rūdz ho-
sti. si faciat hoc affirmādo v^{el} iurādo.
nō h^{ab}z locū hec pena. Sec^{us} est si faciat
hoc detestādo v^{el} vituperādo h^{ab}z irat^{us}.
Itē h^{ab}z Hof. et hosti. hec q^{ui} dicunt de pe-
na tpali sūt iudice p^{ro} tribunali sedēte
In iudicio aut aīc p^{ro}sbz discret^{us} molliē
do rigore dispēfare poterit ex cā circa
penā spūalez supiorē. 23. q. 6. penitenti-
bus. hec hosti. Itē cleric^{us} blasphem^{us}
maxie p^{ro}sbz cogat ad remā postulādā.
q^{uod} si noluerit degradet. di. 46. clericus.
Notādū ho q^{uod} blasphem^{us} sūm leges ē
decapitand^{us}. v^{el} in Autē. v^{el} nō luxuriē-
tur d^{icitur} nām circa mediū. coll. 6. Scd^{us} ho
canonē antiquū cleric^{us} erat degradan-
dus et laic^{us} excoicādus. 22. q. 1. si q^{ui} p^{ro} ca-
pillū. Hodie ho laic^{us} ager p^{ro}nam sup^{er}
dcāz. s. illi canonis statum^{us}. et h^{ab}z si pu-
blice blasphemauerit. Si. n. occulte. non
penitebit publice: v^{el} puto. Cleric^{us} ho
hodie ē corrigēd^{us} pena arbitraria et oc-
cultā: non illa que ē publica. Cleric^{us}. n.
publice nō o^{mnibus} penitē. Si at rebell^{us} fuēit
v^{el} sepi^{us} hoc cōmiserit. locū h^{ab}z pena le-
gis. s. v^{el} laic^{us} decapitet i foro ciuili. et i
canonico anathematizet. i. ecclie igres-
sus sibi iterdicat. et i morte p^{ro}uef ecclia-
stica sepultura. Cleric^{us} ho degradetur
hec hosti. de malediciis.

31° ē de p̄f̄sio q̄ reuelat cōfessionē q̄
de iure antiq̄ d̄z deponi. z oibus dieb̄
uite sue ignominiosus peregrinari. de
pe. di. 6. sacerdos zc. vi. s. cōfessionis cēla?
s. z^o p̄ tor. v. s. q̄ ad. s. 3.

32° ē q̄ q̄ i dicēdis horis canonicis z
aliis officiis diuinis discrepat a cōfuetu
dine pprie metropolitane ecclē. 6. mē
sibus puat cōione si hoc accidat ex cō
tēptu. iz. di. de his.

33° q̄ ep̄s q̄ ordinat sine cā iusta cle
ricū inuitū aut reclamātē vel penit^o i
uitū absolute suspēdit anno vno. 74.
dist. c. p̄.

34° q̄ ep̄s q̄ correctōez de vēditiōe
misterioz dissimulat duob^o mētib^o.
p̄sbi. 4. diacon^o trib^o. subdiacon^o z ce
teri ad arbitriū iudicis penitē d̄z. i. q. i.
quicquid inuisibilis.

35° q̄ sortileg^o. 40. diebus peniteat
ex de sortil. requisisti.

36° q̄ q̄ videt in astralabio peniteat
duob^o annis. ex de sortil. ex tuaz.

37° est de stilla sanguinis altaris ca
dentis super terrā: vel aliquid aliud p̄
pter negligiam p̄sbi. d̄z p̄sbi penitē. 40.
dieb^o. Si cecidit sup pallio altari peni
teat. 4. diebus. de cōf. di. z. c. si p̄ negligiā

38° est q̄ si aliquis euomit eucharisti
a3 p̄t ebrietatē vel voracitatez. si lai
cus peniteat. 40. dieb^o. Si cl̄ic^o v̄l mo
nach^o vel p̄sbi. vel diaconus. peniteat
70. dieb^o. Si ep̄s peniteat. 90. dieb^o. Et
d̄z euomitura cōburi z lux altare collo
cari. Si x̄o cā infirmitatis euomerit. 7
dieb^o peniteat. de cōf. di. z. si q̄ p̄pter
ebrietatem.

39° est q̄n mus corrodīt vel comedit
corp^o xp̄i. De p̄ntia h^o casus ingre vbi
sit nō: a. de cōf. di. z. circa finē.

40° q̄ domū vel areā volūtarie suc
cēdit: sublata v̄l incēsa oia restituat et
trib^o annis peniteat. ex de iurur^o si q̄s
domū. Canon tñ dicit q̄ si ex odio vel i
uria hoc fecerit. excōdicari d̄z. nec absol
ui donec satisfecerit. z iurauerit q̄ ignē
de cetero nō apponet. Imponit autē si
bi vt iherosolimā vel i iherosolimā ua

dat i dei seruitō āno itegro sibi moratu
rū. Si q̄s aut archiep̄us vel ep̄s hoc
relaxauerit. oānū restituat. z ab officio
episcopali p̄ ānū abstineat. z. 3. q. 8. p̄l
simā. Hodie aut postq̄ sunt denuncia
ti non possunt circa sedēz aplicā absol
ui. ex de sen. excō. tua nos. Inno. in ter.
loquit de incendiariis indistincte post
q̄ sunt publicati. Et Ber. hoc idēz dic
exp̄sse. z Bra. ex de sen. excōi. quicunq̄
z Hof. l. 3. Ro. 3. i. u. dicat. Scdm autē le
ges q̄ in ciuitate data opa incendiū fe
cerit: si sit hūilis subiacet bestis. si sit in
aliq̄ gradu decapitat^o vel i insulaz rele
gat. ff. d̄ incē. rui. nau. l. si. Qui x̄o alibi
vt i villis vel castris remissis ibidem
edes positis obusserit. si h^o olo fecerit
oburif. Et h^o intelligēdū ēz host. si sit
hūilis. Si āt hoc ex sua negligia cōtulerit
refartier dānū. v̄l si min^o idone^o sit. pa
rū v̄l leuif castiget. Et noie edū oē edi
ficiū cōtinet: ut ibidē d̄f. l. qui edes.

41° est q̄ q̄ dederit vel accepit cōio
nē ab hērico z nescit hoc cē p̄hibitum
ab ecclā z postea itelligit. peniteat uno
anno. Si āt sciuit z neglexit peniteat. x
ānis. vel ēz q̄sdam. 7. v̄l ēz alios. 5. Qui
x̄o p̄mittit hēricū missaz celebrare in
ecclā catholica p̄ ignoratiā iuris. peni
teat. 40. dieb^o. Si p̄ reuerētia ei^o. per
ānū peniteat. li p̄ dānatōe ecclē catho
lice. z p̄ cōfuetudine romanor^o p̄ciat
ab ecclā sicut hēricus si sit ipenitens
aliogn peniteat. x. ānis. Si aut relicta
ecclā ad hereticos transierit. z alios ad
hoc iduxerit. peniteat. iz. annis. tribus
extra ecclāz. 7. inē audientis. duob^o ex
cōionez. z sic. iz. anno cōionem siue ob
lationem percipiat. z 4. q. i. si quis de
derit. Letera vero pertinentia ad here
sim. scisma. vel apostasiam require. s.
in z^o h^o.

42° q̄ patron^o qui res ecclē dilapi
dat vno āno peniteat. 16. q. 7. c. sius.

43° q̄ q̄ domū suā magicis z incan
tatozib^o lustrat vel aliud facit. z qui ei
hoc cōsultat. annis 5. peniteat. 16. q. 5. qui
diuinatores. z. c. nō liceat.

44.º q qui pacē cū proximo suo nō facē iurat anno vno peniteat z ad pacem redeat. 22. q. 2. qui sacro.

45.º q p viurio . adulterio . homicidio datur pro pnia regulariter. 7. anni. z si siter pro fornicatione licz nō ita aspera penitentia iniungat. 22. q. 1. p dīcādū 33. q. 1. hoc ipm. 7. §. se.

46.º ē q q sciēter rebaptizaf. 7. ānis peniteat z feria. 4. 7. 6. i. pane z aqua ieiunādo. 3. qdragesimas faciat z hoc si fecit p heresi introducenda. Si aut p i mūdicia. i. p salute corpis obtinēda. vt cē de apost. c. 2.º trib.º annis peniteat. de ose. di. 4. q bis. z talis q bis baptizatur vt cōfirmat fit de foro ecclē z cogit fieri irregularis. di. s. 4. dictū est. De pena aut talū habet de ose. disti. 4. eos Lii.º. c. miaz p remitto gfa breuitatis.

49.º q q vxorē adulteraz cognoscit anteq peniteat. 3. an. peniteat. 21. q. 1. si qs. 2.º Qui hō cognoscit eā penitentez aū pniaz pactaz peniteat. 2. annis. ea. q. si qs p. Quo hō pnia iniungenda sit mulieri partū alteri supponēti vel etiam de nō suo viro accipēti habet extra de pe. z re. officu.

Ad regulas igit predictas ispiciendo pōt studiosus indagator pcedē ad pniaz p diuersis criminib. fm canōes iponendas: z ex cā cōsideratis circūstātiis: vt dictū ē. s. moderari poterit eas Et l3 ab ipō oēs circūstātie sint diligenter attēdēde. pncipaliter tñ qualitates psonē z pcpue vtz sit psona obnoxia alicui aliquo vinculo seruitutis. Nam circa tales psonas cauē d3 p posse pzebyter ne talē pniaz eis iponat p quā illi qbus sunt astricte p iudiciū fiat maxie circa coniugatos. Cū si seru. sit z timore peccauerit obediens dño suo in atrociorib. est mitius puniendus. 22. q. 2. q opulsus. Obedire tamen non tenebat in talibus. xi. q. 3. si dñs. Si aut volūtarie peccauerit corpore punietur etiam acrius q alius. 24. q. 1. qui contra pacē. Nec est seruo iniungēda peregrinatio per quam dominus eius qui non est i

culpa. illius seruitio defraudet. extra de sen. excōi. relatu. Si hō liber sit. totam pniām canonis si potest facere d3 iponi. 16. q. 7. sacerdotes pniām. Sed ex cā poterit eas pzebyter moderari. Consi derādū ēt erit: vtz sit psona noua in fi de: qz nouis in fide mior d3 ēt pnia ipo ni. extra de pe. ocus qui. Et si sit cōsiderā de erūt alie psonaz circūstātie de quibus ad pzebens supersedeo gfa breuitatis. Sciendū autem q in foro pntali dicūf legitime ferie. 2. 4. 7. 6. di. si. pzebyter. de ose. dist. 3. ieiunia. Aliqui tñ vt dicit Ro. p. 2. feria ponunt sabbatum. Insuper notandū q si pnia in pane et aqua imponatur non habēti panē. dōt loco panis leguminibus z pisciculis vsci z ēt alius si necessitas illud requirat extra de pe. z re. l3. in tex. z glo. al non l3 Notandū ēt h3 Jo. si pnia sit iposita a canone liberaf quis a ieiunio dādo de nariū vel legendo psalteriū ppria auctoritate. Inn. hō dicit q ieiunia necessaria vt quatuor tēpoz z hī. non pūt redimi nisi sub sit rōnabilis cā. Voluntaria hō redimi pūt ēt sine aucte superioris. Ad hoc ēt nō q vbi iponit penitentia aliquot annoz siue quadragesimaz. nec addit quō qs d3 penitere. hō relinquitur arbitrio pzebyteri. cūz penitentie sint arbitrarie: vt dictum ē. s. Ipe. n. pzebyf arbitrabif eā p ferias legitimas faciendas: fm canones. so. dist. de his clericis. extra de homi. c. 2. z i mltis aliis iuribus. Et sic intelligif illud extra de accu. accusasti. z de spon. dilect. z similia zc.

Impressum est opus hoc Venetiis cura atq diligentia Leonardi Uuuld de Ratisbona. M. LXXXIX.

Laus Deo.

... could be

